

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)

အရှင်ပါမောက္ခ

ဝိနယဝိဇ္ဇာ၊ သာသနဓမ္မစရိယ

သာသနတက္ကသိုလ်ဓမ္မစရိယ [B.A (Buddhism)]

သာသနတက္ကသိုလ်မဟာဓမ္မစရိယ [M.A (Buddhism)]

စီရင်ရေးသားတော်မူအပ်သော

အပဒါနအဋ္ဌကထာနိဿယ

(ပထမတွဲ၊ ဒုတိယပိုင်း)

(အပ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၁၄၂ - ၃၅၂။)

သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန
နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၂၃၊ ဇန်နဝါရီလ

အုပ်ချုပ်ရေး

၁၀၀၀

တန်ဖိုး

မေ့ဒါန

ကွန်ပျူတာစာစီနှင့် အပြင်အဆင်

သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန

ထုတ်ဝေသူ

ဦးကြင်ခိုင် (မြဲ-၀၂၅၆၁)

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်

အမှတ်(၇)ရပ်ကွက်၊ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးလင်းဇာနည် (မြဲ-၀၁၄၃၇)

သီရိဂုဏ်ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် (၁၂-အက်ဖ်)၊ ၅၄ လမ်း၊ ၂ ရပ်ကွက်၊

ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အပဒါနအဋ္ဌကထာနိဿယ

ပထမတွဲ၊ ဒုတိယပိုင်း

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၄၁၇
၃-၁။ သာရိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၇၁၃
၃-၂။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၈၁၆
၃-၃။ မဟာကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၈၅၉
၃-၄။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၉၁၁
၃-၅။ ပုဏ္ဏမန္တာဏီပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၉၂၅
၃-၆။ ဥပါလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၉၃၄
၃-၇။ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၁၀၀၅
၃-၈။ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၁၀၁၈
၃-၉။ ခဒိရဝနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၁၀၂၆
၃-၁၀။ အာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ	၁၀၃၈
လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ	၁၀၅၉

၂ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တတော- ထိုဗုဒ္ဓအပဒါနံ၊ အနန္တရံ- အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ အပဒါနံ- အပဒါနံကို၊ သင်္ဂါယန္တော- သင်္ဂါယနာတင်လိုလတ်သော်၊ “အာဂုသော အနန္တ- ငါ့ရှင်အနန္တ၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနံကို၊ ကတ္တ- အဘယ်အရပ်၌၊ ပညတ္တံ- ပညတ်တော်မူအပ်ပါသည်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊ (သမာဓော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “အထ- ထိုဗုဒ္ဓအပဒါနံ၏အခြားမဲ့၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနံကို၊ သုဏာထ- နာယူကြပါကုန်လော”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏၊ အပဒါနတ္ထော- အကြောင်းအရာ အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်တည်း။

၈၃။ “သုဏာထာ”တိ- သုဏာထဟူ၍၊ ဝုတ္တပဒံ- ဆိုအပ်သောပုဒ်ကို၊ ဥပ္ပတ္တိနိဗ္ဗတ္တိဝသေန- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ပြီး အသီးသီး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ “တထာဂတံ ဇေတဝနေ ဝသန္တ”န္တိအာဒိ- တထာဂတံ ဇေတဝနေ ဝသန္တံ ဤသို့စသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဇေတကုမာရဿ- ဇေတမင်းသား၏၊ နာမဝသေန- နာမည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ တထာသညိတေ- ထိုသို့သော (ဇေတဝန်ဟူသော) အမည်ရှိသော၊ ဝိဟာရေ- ကျောင်း၌၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထဝိဟာရေဟိ ဝါ- ဣရိယာပုထံ တည်းဟူသော နေထိုင်ခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ ဝါ- ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ အရိယဝိဟာရတည်းဟူသော နေထိုင်ခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တံ ဝိဟရန္တံ- နေသော၊ ပုရိမကာ- ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိပဿိအာဒယော- ဝိပဿိအစရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ သမတ္တိသပါရမိယော- အညီအမျှ သုံးဆယ်သော ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ အာဂတာ ယထာ- လာကုန်ရာသကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ အမှာကမ္မိ- ငါတို့၏လည်း၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာဂတော- လာတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့် (ရှေးဘုရားရှင်တို့ကဲ့သို့ ပါရမီ သုံးဆယ်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်၍ လာတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ တထာဂတော- တထာဂတမည်တော်မူ၏။ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ ဝသန္တံ- သီတင်းသုံးတော်မူ

သော၊ တံ တထာဂတံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊
 (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဝေဒေဟမုနိတိ- ဝေဒေဟမုနိဟူသည်ကား၊ ဝေဒေဟရဋ္ဌေ-
 ဝိဒေဟတိုင်း၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်သူ (မွေးဖွားသူ) မတည်း၊ ဝေဒေဟီ- ဝိဒေဟတိုင်း၌
 မွေးဖွားသူမ၊ ဝေဒေဟိယာ- ဝေဒေဟီ၏၊ ပုတ္တော- သားတည်း၊ ဝေဒေဟိပုတ္တော-
 ဝေဒေဟီ၏သား၊ မောနံ- မောနကို၊ ဉာဏန္တိ- ဉာဏ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။
 (ဤ၌ ဉာဏ်ပုဒ်ဝယ် ဣတိ မပါ၊ ထည့်ပေးခြင်းတည်း၊ “ဝုစ္စတေပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိရာ၊
 ရှေ့နောက်မှာ၊ အာကာရ ဣတိ ရှိမြဲ”ဟူသော နိယံနှင့်အညီတည်း)၊ တေန- ထို
 ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဣတော ဂတော ပဝတ္တော- ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ- ထိုသို့ ဉာဏ်ဖြင့်
 ဖြစ်တတ်သော (ဉာဏ်ရှိသော) ကြောင့်၊ မုနိ- မုနိမည်၏၊ ဝေဒေဟိပုတ္တော စ-
 ဝေဒေဟီ၏ သားလည်းဟုတ်၏၊ သော- ထိုဝေဒေဟီ၏ သားဟူသည်၊ မုနိ စ- မုနိ
 လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ “ဝေဒေဟိပုတ္တမုနိ”တိ- ဝေဒေဟိပုတ္တမုနိဟူ၍၊
 ဝတ္တဗ္ဗေ- ဆိုသင့်ဆိုထိုက်လျက်၊ “ဝဏ္ဏာဂမော”တိ အာဒိနာ- ဝဏ္ဏာဂမော ဤသို့
 အစရှိသော၊ နိရုတ္တိနယေန- နိရုတ္တိနည်းဖြင့်၊ ဣကာရဿ- ဣအက္ခရာ၏၊ အတ္တံ-
 အ၊ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုတ္တသဒ္ဒဿ- ပုတ္တသဒ္ဒါ၏၊ လောပံ စ- ကျေပျောက်ခြင်း
 ကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ “ဝေဒေဟမုနိ”တိ- ဝေဒေဟမုနိဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆို
 အပ်ပြီ၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ- သာဝက (တပည့်)
 ဖြစ်ကုန်သော၊ သတိမန္တာနံ- လွန်ကဲသော သတိရှိကုန်သော၊ ဓိတိမန္တာနံ- လွန်ကဲသော
 ဝီရိယရှိကုန်သော၊ ဂတိမန္တာနံ- လွန်ကဲသော ဉာဏ်ပညာရှိကုန်သော၊ ဗဟုသုတာနံ-
 များစွာ ကြားနာသင်ယူမှတ်သားအပ်ပြီးသော သုံးဖြာပိဋကတ် ပရိယတ္တိဓမ္မရှိကုန်သော၊
 ဥပဋ္ဌာကာနံ- အလုပ်အကျွေးဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့ထက်(ဝါ)ရဟန်း
 တော်တို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ အာနန္ဒော- အကြင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်၊
 အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဧတံ ဧသော- ဤအာနန္ဒာမထေရ်သည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတဒဂ္ဂေ- ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ဌပိတော- ထားတော်မူအပ်သော (ထား
 ခံရသော)၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော- အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်၊ နတင်္ဂီတိ- နတင်္ဂီ
 ဟူသည်ကား၊ နမနကာယင်္ဂီ- ညွတ်ကိုင်းသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသည် (နမိယတေ နမနံ၊
 ✓နမု+ယု၊ နမနေ- ညွတ်ကိုင်းခြင်း၌။ နမနံ ကာယင်္ဂီ ယဿာတိ နမနကာယင်္ဂီ)၊
 အဉ္စလိကော- လက်အုပ်ချီခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မည်သည်၊ ကီဒိသာ- အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော
 သဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အပုစ္ဆိ- မေး

လျှောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ကေဟိ ဟေတုဘိတိ- ကေဟိ ဟေတုဘိ ဟူသည်ကား၊ ကေဟိ ကာရဏေဟိ- အဘယ်အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဘဝန္တိတိ- ဘဝန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဝီရတိ- ဝီရဟူသည်ကား၊ ဘဂဝန္တိ- ဘုရားရှင်ကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏။

၈၄-၈၅။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ ဝိဿန္တိတာကာရံ- ဖြေဆိုအပ်ပုံ အခြင်းအရာကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “တဒါဟ သဗ္ဗညုဝရော မဟေသီ”တိအာဒိ- တဒါဟ သဗ္ဗညုဝရော မဟေသီ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ် ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ အတိတာဒိဘေဒံ- အတိတ်အစရှိသော အပြားကို၊ ဟတ္ထာမလကံ ဝိယ- လက်၌ရောက်သော သျှစ်သျှားသီးကိုကဲ့သို့၊ (ဟတ္ထေ ပတ္တံ အာမလကံ ဟတ္ထာမလကံ၊ ပတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြံပါ)၊ ဇာနာတိ- ထင်ထင်ရှားရှား သိတတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗညု- သဗ္ဗညုမည်တော်မူ၏၊ သဗ္ဗညု စ- သဗ္ဗညုလည်း ဟုတ်၏၊ သော- ထိုသဗ္ဗညုဟူသည်၊ ဝရော ဥတ္တမော စ- မြတ်လည်း မြတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗညုဝရော- သဗ္ဗညုဝရမည်၏၊ မဟန္တံ- ကြီးသော၊ သီလက္ခန္ဓံ- သီလအစုကိုလည်းကောင်း၊ သမာဓိက္ခန္ဓံ- သမာဓိ အစုကိုလည်းကောင်း၊ ပညာက္ခန္ဓံ- ပညာအစုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ- ဝိမုတ္တိ အစုကိုလည်းကောင်း၊ မဟန္တံ- ကြီးသော၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ- ဝိမုတ္တိဉာဏ ဒဿနအစုကိုလည်းကောင်း၊ ဧသတိ ဂဝေသတိ- ရှာမှီးတတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မဟေသီ- မဟေသီမည်၏၊ အာနန္ဒဘဒ္ဒံ- အရှင်ကောင်းအရှင်မြတ် အာနန္ဒမထေရ်ကို၊ မဓုရေန- ချိုမြိန်သာယာသော၊ သရေန- အသံတော်ဖြင့်၊ တဒါတိ- တဒါဟူသည်ကား၊ တသ္မိ ပုစ္ဆိတကာလေ- ထိုသို့မေးလျှောက်အပ်ရာအခါ၌၊ အာဟာတိ- အာဟဟူသည် ကား၊ ကထေသိ- မိန့်တော်မူပြီ၊ (တဒါ၊ အာဟတိ၌ ဣတိသဒ္ဓါ ထည့်ပေးထားသည်၊ တစ်ခါတည်း ပေးလိုကလည်း ပေးနိုင်ပါသည်)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ် မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဘော အာနန္ဒ- အရှင်ဘုရား အာနန္ဒ၊ ယေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- အကြင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်၊ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓေသူတိ- ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓေသူ ဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗေသု- ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အတိတဗုဒ္ဓေသု- အတိတ်ဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာဓိ- ကာရာတိ- ကတာဓိကာရာ ဟူသည်ကား၊ ကတပုညသမ္ဘာရာ- ပြုအပ်ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီး သော ကောင်းမှုအဆောက်အဦရှိကုန်သော၊ ဇိနသာသနေသု- ဘုရားသာသနာတော်တို့၌၊ အလဒ္ဓမောက္ခာ- မရအပ်သော လွတ်မြောက်မှု နိဗ္ဗာန်ရှိကုန်သော၊ (လဗ္ဘတေတိ

လဒ္ဓေါ၊ န လဒ္ဓေါ အလဒ္ဓေါ၊ အလဒ္ဓေါ မောက္ခော ယေဟီတိ အလဒ္ဓမောက္ခော)၊
 အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာနာ- မရောက်အပ်သော နိဗ္ဗာန် ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊
 ဇီရာ- ပညာရှိကုန်သော၊ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဣဓ
 ဣမသ္မိ လောကေ- ဤလောက၌၊ သံဝေဂမုခေန- သံဝေဂ(ထိတ်လန့်မှု)ကို အဦးမူ
 သဖြင့်၊ ဧကပုဂ္ဂလံ- တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပဓာနံ- ပြဓာန်းမှုကို၊ ကတ္တာ-
 ပြု၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊
 အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သုတိက္ခပညာတိ- သုတိက္ခပညာဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌ- လွန်
 ကဲသော၊ တိက္ခပညာ- ထက်သော ပညာရှိကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်၊ ဝိနာပိ
 ဗုဒ္ဓေဟီတိ- ဝိနာပိ ဗုဒ္ဓေဟီဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ သြဝါဒါနုဿာ-
 သနီဟိ- သြဝါဒအဆုံးအမတို့မှ (ဆုံးမကံမြစ်ခြင်းတို့မှ)၊ ရဟိတာ အပိ- ကင်းကုန်
 သော်လည်း၊ ပရိတ္တကေနပီတိ- ပရိတ္တကေနပီဟူသည်ကား၊ အပ္ပမတ္တကေနပိ- အနည်း
 ငယ်မျှလည်းဖြစ်သော၊ အာရမ္မဏေန- အာရုံဖြင့်၊ ပစ္စေကဗောဓိန္ဒြိယံ- ပစ္စေကဗောဓိ
 ဟူသည်ကား၊ ပဋိဇက္ကံ- အသီးအခြားဖြစ်သော၊ ဗောဓိ- ဗောဓိဉာဏ်ကို၊ (ပဋိ
 ဇက္ကံ-ကို အနန္တရပုဒ်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်ပြထားသည်၊ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗညုဘုရားရှင်၏
 ဗောဓိဉာဏ်မှ အခြားတပါး (တသီးတခြား)ဖြစ်သော ဗောဓိဉာဏ်”ဟု ယူဆပါလေ)၊
 အနုပါပုဏန္တိတိ- အနုပါပုဏန္တိ ဟူသည်ကား၊ ပဋိဝိဇ္ဇန္တိ- ထိုးထွင်း သိမြင်ကုန်၏။

၈၆။ သဗ္ဗမိ လောကမှီတိ- သဗ္ဗမိ လောကမှီဟူသည်ကား၊ သကလသ္မိ-
 အလုံးစုံသော၊ လောကတ္တယေ- လောကသုံးပါးအပေါင်း၌၊ မမံ ဌပေတွာတိ- မမံ
 ဌပေတွာဟူသည်ကား၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဝိဟာယ- ပယ်ထား၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- ပစ္စေက
 ဗုဒ္ဓတို့နှင့်၊ သမောဝ သဒိသော ဧဝ- တူညီသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာလျှင်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊
 မဟာမုနိနံ- ကြီးမားသော ဉာဏ်ပညာရှိကုန်သော၊ တေသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ထိုပစ္စေက
 ဗုဒ္ဓတို့၏၊ ဣမံ ဝဏ္ဏန္တိ- ဣမံ ဝဏ္ဏံဟူသည်ကား၊ ဣမံ ဂုဏံ- ဤဂုဏ်ကို၊ ပဒေသ-
 မတ္တန္တိ- ပဒေသမတ္တံဟူသည်ကား၊ သင်္ခေပမတ္တံ- အကျဉ်းမျှကို၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊
 တုမ္မာကံ- သင်တို့အား၊ သာဓု သာဓုကံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ဝက္ခာမီတိ- ဝက္ခာမိဟူသည်
 ကား၊ ကထေဿာမိ- ဟောပေအံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၈၇။ အနာစရိယကာ- ဆရာမရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သယမေဝ
 ဗုဒ္ဓါနန္တိ- သယမေဝ ဗုဒ္ဓါနံဟူသည်ကား၊ အတ္တနာဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပဋိဝိဒ္ဓါနံ-
 ထိုထွင်းသိမြင်ကုန်သော၊ ဣသီနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊
 မဟာဣသီနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ကြီးတို့၏၊ မရူဝဓုဒ္ဓန္တိ- မရူဝဓုဒ္ဓံဟူသည်ကား၊

ခုဒ္ဒကမဓုပဋ္ဌလံ ဣဝ- ယင်ပျားငယ်သည်ပြုအပ်သော ပျားလဘို့ကိုကဲ့သို့၊ သာဓူနီတိ- သာဓူနိ ဟူသည်ကား၊ မဓုရာနိ- သာယာချိုမြိန်ကုန်သော၊ ဝါကျာနီတိ- ဝါကျာနိ ဟူသည်ကား၊ ဥဒါနဝစနာနိ- ဥဒါန်းစကားတို့ကို၊ အနုတ္တရန္တိ- အနုတ္တရ်ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တရဝိရဟိတံ- မိမိထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သောတရားမှ ကင်းသော၊ ဘောသန္တန္တိ- ဘောသန္တံ ဟူသည်ကား၊ ဩသဓံ- ဆေးဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပတ္တယန္တာတိ- ပတ္တယန္တာ ဟူသည်ကား၊ ဣစ္ဆန္တာ- အလိုရှိကုန်သော (လိုလားတောင့်တကုန်သော)၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ သုပသန္တစိတ္တာတိ- သုပသန္တစိတ္တာ ဟူသည်ကား၊ သုပသန္တမနာ- အလွန်ကြည်လင်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သုဏာထာတိ- သုဏာထ ဟူသည်ကား၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြု ကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၈၈-၈၉။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သမာဂတာနန္တိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သမာဂတာနံဟူသည် ကား၊ ရာသိဘူတာနံ- တစ်စုတစ်ဝေးတည်း ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပ္ပန္နာနံ- ပွင့်တော် မူလာကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ အရိဋ္ဌော- အရိဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ဥပရိဋ္ဌော- ဥပရိဋ္ဌလည်းကောင်း၊ တဂရသိခိ- တဂရသိခိလည်းကောင်း၊ ယသသမီ- ယသသမီလည်းကောင်း၊ သုဒဿနော- သုဒဿနလည်းကောင်း၊ ပိယဒဿီ- ပိယ ဒဿီလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓရော- ဂန္ဓရလည်းကောင်း၊ ပိဇ္ဈောလော- ပိဇ္ဈောလလည်း ကောင်း၊ ဥပါသဘော- ဥပါသဘလည်းကောင်း၊ နိထော- နိထလည်းကောင်း၊ တထော- တထလည်းကောင်း၊ သုတဝါ- သုတဝါလည်းကောင်း၊ ဘာဝိတတ္ထော- ဘာဝိတတ္ထလည်းကောင်း၊ သုမ္ဘော- သုမ္ဘလည်းကောင်း၊ သုဘော- သုဘလည်းကောင်း၊ မေထုလော- မေထုလလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌမော- အဋ္ဌမလည်းကောင်း၊ သုမေဓော- သုမေဓ လည်းကောင်း၊ အနိဗော- အနိဗလည်းကောင်း၊ သုဒါဋ္ဌော- သုဒါဋ္ဌလည်း ကောင်း၊ ဟိဂ္ဂံ- ဟိဂ္ဂံလည်းကောင်း၊ ဟိဂ္ဂေါ- ဟိဂ္ဂံလည်းကောင်း၊ ဒွေဇာလိနော- ဒွေဇာလိနလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကော- အဋ္ဌကလည်းကောင်း၊ ကောသလော- ကောသလ လည်းကောင်း၊ သုဗာဟု- သုဗာဟုလည်းကောင်း၊ ဥပနေမိသော- ဥပနေမိသလည်း ကောင်း၊ နေမိသော- နေမိသလည်းကောင်း၊ သန္တစိတ္တာ- သန္တစိတ္တလည်းကောင်း၊ သစ္စော- သစ္စလည်းကောင်း၊ တထော- တထလည်းကောင်း၊ ဝိရဇော- ဝိရဇလည်း ကောင်း၊ ပဏ္ဍိတော- ပဏ္ဍိတလည်းကောင်း၊ ကာလော- ကာလလည်းကောင်း၊ ဥပကာလော- ဥပကာလလည်းကောင်း၊ ဝိဇိတော- ဝိဇိတလည်းကောင်း၊ ဇိတော- ဇိတလည်းကောင်း၊ အင်္ဂေါ- အင်္ဂလည်းကောင်း၊ ပင်္ဂေါ- ပင်္ဂလည်းကောင်း၊ ဂုတ္တိဇ္ဇိ-

တော- ဂုတ္တိန္ဒိတလည်းကောင်း၊ ပဿီ- ပဿီလည်းကောင်း၊ ဇဟီ- ဇဟီလည်းကောင်း၊
 ဥပဓိ- ဥပဓိလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခမူလံ- ဒုက္ခမူလလည်းကောင်း၊ အပရာဇိတော-
 အပရာဇိတလည်းကောင်း၊ သရဘင်္ဂီ- သရဘင်္ဂီလည်းကောင်း၊ လောမဟံသော-
 လောမဟံသလည်းကောင်း၊ ဥစ္စင်္ဂမာယော- ဥစ္စင်္ဂမာယလည်းကောင်း၊ အသိတော-
 အသိတလည်းကောင်း၊ အနာသဝေါ- အနာသဝလည်းကောင်း၊ မနောမယော- မနောမယ
 လည်းကောင်း၊ မာနန္တိဒေါ- မာနန္တိဒလည်းကောင်း၊ ဗန္ဓုမာ- ဗန္ဓုမာလည်းကောင်း၊
 တဒါဓိမုတ္တော- တဒါဓိမုတ္တလည်းကောင်း၊ ဝိမလော- ဝိမလလည်းကောင်း၊ ကေတုမာ-
 ကေတုမာလည်းကောင်း၊ ကောတုမ္မရင်္ဂီ- ကောတုမ္မရင်္ဂီ လည်းကောင်း၊ မာတင်္ဂီ-
 မာတင်္ဂီလည်းကောင်း၊ အရိယော- အရိယလည်းကောင်း၊ အစ္စတော- အစ္စတလည်း
 ကောင်း၊ အစ္စတဂါမိ- အစ္စတဂါမိလည်းကောင်း၊ ဗျာမကော- ဗျာမကလည်းကောင်း၊
 သုမင်္ဂီလော- သုမင်္ဂီလလည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗိလော စ- ဒိဗ္ဗိလလည်းကောင်း၊ ဣတိ
 အာဒိနံ- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတစ်ရာတို့၏၊ ယာနိ
 အပဒါနာနိ- အကြင်အပဒါန်တို့ကို၊ ပရမ္ပရန္တိ- ပရမ္ပရံဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကံ- အသီး
 အသီး၊ ဗျာကရဏာနိ- ဖြေကြားအပ်ကုန်ပြီ၊ ယော စ အာဒိနဝေါ- အကြင်အပြစ်ကို
 လည်း၊ (ဗျာကရဏော- ဖြေဆိုအပ်ပြီ)၊ ယဉ္ဇ ဝိရာဂဝတ္ထု- အကြင်တပ်မက်မှုကင်း
 ကြောင်းဝတ္ထုကိုလည်း၊ ယံ အနုလ္လိယနကာရဏံ- အကြင်မကပ်ငြိခြင်း၏ အကြောင်း
 ကိုလည်း၊ (ဗျာကရဏံ- ဖြေကြားအပ်ပြီ)၊ ယထာ စာတိ- ယထာ စ ဟူသည်ကား၊
 ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဗောဓိ အနုပါပုဏိသုတိ- ဗောဓိ
 အနုပါပုဏိသု ဟူသည်ကား၊ စတုမဂ္ဂဉာဏံ- မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်
 မှောက်၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ၊ သရာဂဝတ္ထုသုတိ- သရာဂဝတ္ထုသု ဟူသည်ကား၊
 သုဠု- လွန်စွာ၊ အလ္လိယံတဗ္ဗဝတ္ထုသု- ကပ်ငြိတွယ်တာ တပ်မက်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော၊
 ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု- ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသကာမတို့၌၊ ဝိရာဂသညီတိ-
 ဝိရာဂသညီဟူသည်ကား၊ ဝိရတ္တသညဝန္တော- တပ်မက်မှုကင်းသော သညာရှိကုန်သည်၊
 ရတ္တမိ လောကမှီတိ- ရတ္တမိ လောကမှီဟူသည်ကား၊ အလ္လိယသဘာဝလောကေ-
 ကပ်ငြိတွယ်တာ တပ်မက်တတ်သော သဘောရှိသော လောက၌၊ ဝိရတ္တစိတ္တာတိ-
 ဝိရတ္တစိတ္တာ ဟူသည်ကား၊ အနုလ္လိယနမနာ- မကပ်ငြိ မတွယ်တာ မတပ်မက်သော
 စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်ကုန်၍)၊ ဟိတွာ ပပဉ္စေတိ- ဟိတွာ ပပဉ္စေ ဟူသည်
 ကား၊ ရာဂေါ- ရာဂသည်၊ ပပဉ္စံ- သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်သော တရားတည်း၊
 ဒေါသော- ဒေါသသည်၊ ပပဉ္စံ- သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်သောတရားတည်း၊ သဗ္ဗ-

ကိလေသာ- အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်။ ပပဉ္စာ- သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်
ကုန်သော တရားတို့တည်း။ ဣတိ- ဤသို့။ ပပဉ္စသင်္ခါတေ- ပပဉ္စဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊
ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို။ ဟိတ္တာ- ပယ်စွန့်၍။ ဇိယ ဖန္ဒိတာနီတိ- ဇိယ ဖန္ဒိတာနိ
ဟူသည်ကား။ ဖန္ဒိတာနိ- တုန်လှုပ်တတ်ကုန်သော၊ ဒွါသဋ္ဌိ- ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး
ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ- မိစ္ဆာအယူတို့ကို။ ဇိနိတ္တာ- အောင်မြင်၍၊ တထေဝါတိ-
တထေဝဟူသည်ကား။ တေန ကာရဏေန ဧဝ- ထိုအကြောင်းကြောင့်သာလျှင်၊
ဗောဓိ အနုပါပုဏိသုတိ- ဗောဓိ အနုပါပုဏိသု ဟူသည်ကား။ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ-
ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို။ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊
အတ္ထော- အနက်တည်း။

၉၀-၉၁။ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍန္တိ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ
ဒဏ္ဍံ ဟူသည်ကား။ တဇ္ဇနဗာလနဝဓဇ္ဇန္တိ- ခြိမ်းခြောက်ခြင်း၊ ခွဲဖြတ်ခြင်း၊ သတ်
ခြင်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကို။ (သဗ္ဗေသု ဘူတေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌)။ နိဓာယ
ဌပေတွာ- ချထား၍၊ တေသံ သဗ္ဗသတ္တာနံ- ထိုအလုံးစုံကုန်သော သတ္တဝါတို့၏၊
အန္တရေ- အကြား၌၊ အညတရန္တိ- အညတရံ ဟူသည်ကား။ ကမ္ဘိ- တစ်စုံတစ်ယောက်
သော၊ ဧကမ္ပိ- တစ်ဦးတစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ သတ္တံ- သတ္တဝါကို၊ အဝိဟေ-
ဌယန္တိ- အဝိဟေဌယံဟူသည်ကား။ အဝိဟေဌယန္တော- မညှင်းဆဲဘဲ၊ အဒုက္ခာပေန္တော-
မဆင်းရဲစေဘဲ၊ မေတ္တေန စိတ္တေနာတိ- မေတ္တေန စိတ္တေန ဟူသည်ကား။ “သဗ္ဗေ-
အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ သုခိတာ- ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်၊
ဟောန္တု- ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ မေတ္တာသဟဂတေန-
မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ- စိတ်ဖြင့်၊ ဟိတာနုကမ္ပိတိ- ဟိတာနုကမ္ပိ
ဟူသည်ကား။ ဟိတေန- အကျိုးစီးပွားလိုလားသော စိတ်ထားဖြင့်၊ အနုကမ္ပန-
သာဘာဝေါ- အစဉ်သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းရှိသည်၊ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ သဗ္ဗေသု
ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍန္တိဇတ္ထ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံဟူသော ဤပါဌ်၌၊
သဗ္ဗေသုတိ ဧတံ- သဗ္ဗေသုဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော

၁။ တထေဝ-ကို ပုဒ်ဖြတ်လျှင် တထာ+ဝေသာလျှင် ဖြစ်သင့်သည်။ အဋ္ဌကထာ စာအရှိ
ကား “တထေဝ တေန ကာရဏေန ဧဝ” ဟု ရှိ၏။ ဧဝ-ကား မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်သည်။
သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပုဒ်၌ ဧဝ-ပါနေလျှင် သံဝဏ္ဏနာဉ်လည်း ဧဝ-ပါသင့်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့်
ဧဝံ ဟူသောပုဒ်ကို မသုံးဘဲ ဧဝ,ဟူ၍သာ အသုံးပြုထားပါသည်။ ဧဝံ-ကြိုက်ကံ‘ဧဝံ-
ဤသို့’ဟူ၍ အနက်ယောဇနာပါလေ။

အခြင်းအရာအားဖြင့် (သဗ္ဗေန သဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗေနာကာရေန သဗ္ဗံ - ဟူသော မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ(၃၁)နှင့် အညီတည်း) အလုံးစုံကို၊ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော အခြင်း အရာအားဖြင့် အလုံးစုံကို၊ (သဗ္ဗထာ သဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗပ္ပကာရေန သဗ္ဗံနှင့် အညီတည်း)၊ အသေသံ နိဿေသံ - အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် (အသေသံ နိဿေသန္တိ နိရဝသေသံ ဂန္ဓမတ္တမ္ပိ အဋ္ဌပေတွာ-နှင့်အညီတည်း)၊ ပရိယာဒိယနဝစနံ - ထက်ဝန်းကျင်မှ သိမ်း ကျုံး၍ ယူငင်အပ်သော အနက်ရှိသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဘူတေသူတိ- ဘူတေသုဟူသည် ကား၊ တဿ စ- ထိတ်လန့်တတ်ကုန်သော ပုထုဇဉ် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထာဝရာ စ- မကြောက်မလန့် တည်တံ့ခိုင်မြဲကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဘူတာတိ- ဘူတတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ယေသံ- အကြင်သတ္တဝါ တို့သည် (ဆဇ္ဇိကတ္တား၊ အပ္ပဟီနာ၌ စပ်)၊ တသိဏာ- မွတ်သိပ်ဆာလောင်တတ်သော၊ တဏှာ- တဏှာကို၊ အပ္ပဟီနာ- မပယ်အပ်၊ ယေသဉ္စ- အကြင်သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ဘယဘေရဝါ- အလွန်ကြောက်ခြင်း၊ အနည်းငယ် ကြောက်ခြင်းတို့ကို၊ အပ္ပဟီနာ- မပယ်အပ်ကုန်၊ တေ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ တဿ- တဿတို့မည်ကုန်၏၊ ကိ ကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ တဿာတိ- တဿာဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန် သနည်း၊ တသန္တိ- ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့တတ်ကုန်၏၊ ဥတ္တသန္တိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်တတ်ကုန်၏၊ ပရိတသန္တိ- တုန်လှုပ်ထိတ်လန့်တတ်ကုန်၏၊ ဘာယန္တိ- ကြောက်တတ်ကုန်၏၊ သန္တာသံ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက် ကုန်၏၊ တံ ကာရဏာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တဿာတိ- တဿာဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆို အပ်ကုန်၏၊ ယေသံ- အကြင်သတ္တဝါတို့သည်(ဆဇ္ဇိကတ္တား)၊ တသိဏာ- ဆာလောင် မွတ်သိပ်တတ်သော၊ တဏှာ- တဏှာကို၊ ပဟီနာ- ပယ်အပ်ပြီ၊ ယေသဉ္စ- အကြင် သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ဘယဘေရဝါ- အလွန်ကြောက်ခြင်း၊ အနည်းငယ်ကြောက်ခြင်း တို့ကို၊ ပဟီနာ- ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ တေ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ထာဝရာ- ထာဝရာတို့ မည်ကုန်၏၊ ကိ ကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ထာဝရာတိ- ထာဝရာတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်သနည်း၊ ထိရန္တိ- မြဲမြံခိုင်ခံ့တည်တံ့ကုန်၏၊ န တသန္တိ- မကြောက်ရွံ့ မထိတ်လန့်ကုန်၊ န ဥတ္တသန္တိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ မကြောက်ရွံ့ မထိတ် လန့်ကုန်၊ န ပရိတသန္တိ- မတုန်လှုပ် မထိတ်လန့်ကုန်၊ န ဘာယန္တိ- မကြောက်တတ် ကုန်၊ သန္တာသံ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇန္တိ- မရောက်ကုန်၊ တံ ကာရဏာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ထာဝရာတိ- ထာဝရာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏။

ကာယဒဏ္ဍော- ကာယဒဏ်လည်းကောင်း၊ ဝစီဒဏ္ဍော- ဝစီဒဏ်လည်းကောင်း

မနောဒဏ္ဍော- မနောဒဏ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဏ္ဍော- ဒဏ်တို့သည်၊
 တယော- သုံးမျိုးတို့တည်း၊ တိဝိဓံ- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ ကာယဒုစ္စရိတံ- ကာယ
 ဒုစ္စရိက်သည်၊ ကာယဒဏ္ဍော- ကာယဒဏ်မည်၏၊ စတုပ္ပိဓံ- လေးပါးအပြားရှိသော၊
 ဝစီဒုစ္စရိတံ- ဝစီဒုစ္စရိက်သည်၊ ဝစီဒဏ္ဍော- ဝစီဒဏ်မည်၏၊ တိဝိဓံ- သုံးပါးအပြား
 ရှိသော၊ မနောဒုစ္စရိတံ- မနောဒုစ္စရိက်သည်၊ မနောဒဏ္ဍော- မနောဒဏ်မည်၏၊
 သဗ္ဗေသု သကလေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘူတေသု- ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ သတ္တေသု-
 သတ္တဝါတို့၌၊ တိဝိဓံ- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ တံ ဒဏ္ဍံ- ထိုဒဏ်ကို၊ နိဓာယ နိဒဟိတွာ-
 ထား၍၊ ဩရောပယိတွာ- ချထား၍၊ သမောရောပယိတွာ- ကောင်းစွာ အောက်သို့
 ကျစေ၍ (ဝါ) ကောင်းစွာ အောက်သို့ ချထား၍၊ နိက္ခိပိတွာ- ချထား၍၊ ပဋိပ္ပဿ-
 မွှေတွာ- ငြိမ်းအေးစေ၍၊ ဟိသနတ္တံ- ညည်းဆဲခြင်းအကျိုးငှါ၊ အဂဟေတွာ- မယူမူ၍၊
 ဣတိ- ဤကား၊ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ
 ဒဏ္ဍံ ဟူသော စကားရပ်၏ အဖွင့်တည်း၊ အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ဘိ တေသန္တိ-
 အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ဘိ တေသံ ဟူသည်ကား၊ ဧကမေကမ္ဘိ- တစ်ဦးတစ်ယောက်လည်း
 ဖြစ်သော၊ သတ္တံ- သတ္တဝါကို၊ ပါဏိနာ ဝါ- လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လေချွန်
 ဝါ- မြေစိုင့်ခဲဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍေန ဝါ- တုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 သတ္တေန ဝါ- ဓားစသော လက်နက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အန္တယာ ဝါ- လက်ထိတ်၊
 သံခြေကျင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇယာ ဝါ- ကြိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 အဝိဟေဌယန္တော- မညင်းပန်း မနှိပ်စက်သည်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ပါဏိနာ ဝါ- လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လေချွန် ဝါ-
 မြေစိုင့်ခဲဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍေန ဝါ- တုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သတ္တေန
 ဝါ- ဓားစသော လက်နက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အန္တယာ ဝါ- လက်ထိပ်၊ သံ
 ခြေကျင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇယာ ဝါ- ကြိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊
 တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့တွင်၊ အညတရမ္ဘိ- တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊
 အဝိဟေဌယံ အဝိဟေဌယန္တော- မညင်းပန်း မနှိပ်စက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
 န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယန္တိ ဧတ္ထ- န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံဟူသော
 ဤပါဌ်၌၊ နာတိ- န၊ ဟူသည်ကား၊ ပဋိက္ခေပေါ- တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ပုတ္တန္တိ-
 ပုတ္တဟူသည်ကား၊ အကြဇော- ရင်မှပေါက်ဖွားလာသော၊ ပုတ္တော- သားလည်းကောင်း၊
 ခေတ္တဇော- မိမိအိပ်ရာ၊ ပလ္လင်၊ ရင်ခွင်စသောအရပ်၌ ဖြစ်သော၊ (ပုတ္တော- သား
 လည်းကောင်း)၊ ဒိန္နကော- သူတစ်ပါးတို့က မွေးစားရန် လာရောက်ပေးအပ်သော၊

(ပုတ္တော- သားလည်းကောင်း)၊ အန္တေဝါသိကော- ဆရာအနီး၌ အတတ်သင်ယူသော အနီးနေ တပည့်ဖြစ်သော၊ (ပုတ္တော- သားလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့)၊ ပုတ္တော- သားတို့သည်၊ စတ္တာရော- လေးမျိုးတို့တည်း၊ သဟာယန္တိ- သဟာယံဟူသည်ကား၊ ယေန- အကြင်သူနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ အာဂမနံ- လာရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ ဂမနံ- သွားရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ ဌာနံ- ရပ်တည်ရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ နိသဇ္ဇာ- ထိုင်ရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ အာလပနံ- ခေါ်ဝေါ်ရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ သလ္လပနံ- ပြောဆိုရခြင်း (စကားလက်စုံ ကျရခြင်း)သည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ သမုလ္လပနံ- မြှောက်ပင့်၍ ပြောဆိုရခြင်းသည်၊ ဖာသု- ချမ်းသာ၏၊ (သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို)၊ သဟာယောတိ- သဟာယဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ- ဆိုအပ်၏၊ န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယန္တိ- န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ ဟူသည်ကား၊ ပုတ္တမ္ပိ- သားကိုလည်း၊ န ဣစ္ဆေယျ- အလိုမရှိရာ၊ န သာဒိယေယျ- မသာယာဘဲ နေရာ၏၊ န ပတ္တေယျ- မတောင့်တရာ၊ န ပိဟယေယျ- မမြတ်နိုးရာ၊ နာဘိဇ္ဇေယျ- မတောင့်တ မမြှောက်ဆိုရာ၊ မိတ္တံ ဝါ- မိတ်ဆွေကိုသော် လည်းကောင်း၊ သန္တိဋ္ဌံ ဝါ- မြင်ဖူးအပ်ကာမျှဖြစ်သော မိတ်ဆွေကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘတ္တံ ဝါ- အတူတကွ သုံးဆောင်ခံစားဖူးကာမျှဖြစ်သော မိတ်ဆွေကိုသော်လည်း ကောင်း၊ သဟာယံ- ချမ်းသာဆင်းရဲ မကွဲတူသာ ပေါင်းဖော်ရာသည့် သူငယ်ချင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ ကုတော ဣစ္ဆေယျ- အဘယ်မှာ အလိုရှိရာပါအံ့နည်း၊ ကုတော သာဒိယေယျ- အဘယ်မှာ သာယာပါအံ့နည်း၊ ကုတော ပတ္တေယျ- အဘယ်မှာ တောင့်တရာပါအံ့နည်း၊ ကုတော ပိဟယေယျ- အဘယ်မှာ မြတ်နိုးရာပါအံ့နည်း၊ ကုတော နာဘိဇ္ဇေယျ- အဘယ်မှာ တောင့်တ မြှောက်ဆိုရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ န ဣစ္ဆေယျ- အလိုမရှိရာ၊ သဟာယံ- သူငယ်ချင်းကို၊ ကုတော ဣစ္ဆေယျ- အဘယ်မှာ အလိုရှိရာ ပါအံ့နည်း၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ- ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ ဟူသည်ကား၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ အဒုတိယဋ္ဌေန- နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်မရှိသော အနက် သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ တဏှာယ- တဏှာကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ပဟာနဋ္ဌေန- ပယ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧကန္တဝီတရာဂေါ- စင်စစ် ကင်းသောရာဂရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ် ပါးတည်းတည်း၊ ဧကန္တဝီတဒေါသော- စင်စစ်ကင်းသော ဒေါသရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့

ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧကန္တဝီတမောဟော- စင်စစ်ကင်းသော
မောဟရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧကန္တနိက္ခိလေသော-
စင်စစ်ကိလေသာ မရှိတော့ချေ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊
ဧကာယနမဂ္ဂ- တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းခရီးကို၊ ဂတော- ကြွသွားတော်မူတတ်၏၊
ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ အနတ္တရံ- အတုမရှိမြတ်သော၊
ပစ္စေက-သမ္မောဓိ- ပစ္စေကသမ္မောဓိဉာဏ်ကို (အသီးအခြား သစ္စာလေးပါးကို
သိတတ်သော ဉာဏ်)၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူပြီ၊ ဣတိ-
ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကော- တစ်ပါး
တည်းနည်း?၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ သဗ္ဗ- အလုံး
စုံသော၊ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ- အိမ်ထောင်မှုကိစ္စ၌ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းကို (လူ
အရှုပ်အထွေးကို)၊ ဆိန္နိတွာ- ဖြတ်၍၊ ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ- သားသမီး မယားကိစ္စ၌
ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းကို (သားသမီးမယားအရှုပ်အထွေးကို)၊ ဆိန္နိတွာ- ဖြတ်၍၊
ဉာတိပလိဗောဓံ- ဆွေးမျိုးတို့၌ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ မိတ္တာမစ္စ-
ပလိဗောဓံ- အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့၌ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းကိုလည်း
ကောင်း၊ သန္နိမိပလိဗောဓံ- သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်း၌ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်ခြင်းကိုလည်း
ကောင်း၊ ဆိန္နိတွာ- ဖြတ်၍၊ ကေသမသု- ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်ကို၊
ဩဟာရေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ ကာသာယာနိ- ဖန်ရည်စွန်းကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ- အဝတ်
တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးလွှမ်းဝတ်ရုံ၍၊ အဂါရသ္မာ- အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့
ဘောင်မှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်၍၊ အနဂါရိယံ- အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
ကပ်ရောက်၍၊ အကိဉ္ဇနဘာဝံ- ကြောင့်ကြမရှိသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္တာ- ကပ်
ရောက်၍၊ ဧကောဝ- အဖော်မမှီး တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ စရတိ- လှည့်လည်၏၊
ဝိဟရတိ- နေ၏၊ ဣရိယတိ- ဣရိယာပုထ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ ပါလေတိ-
စောင့်ရှောက်၏၊ ယပေတိ- မျှတ၏၊ ယာပေတိ- မျှတစေ၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊
သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊
ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊
အဒုတိယဋ္ဌေန- နှစ်ယောက်မြောက်အဖော်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော-

တစ်ပါးတည်းဖြစ်သနည်း? သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရှင်ရဟန်းပြုသည်၊ သမာဓော- ဖြစ်လသော်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အရညဝနပတ္တာနိ- အရညကင်စုတင်လည်းမြောက်၊ လူတို့လှည့်လည်သွားလာရာလည်းမဟုတ်သော တောအုပ်တို့၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ပန္နာနိ- အစွန်အဖျား၊ အနားကျကုန်သော၊ အပ္ပသဒ္ဓါနိ- နည်းသော (တိုးတိတ်သော) အသံရှိကုန်သော၊ အပ္ပနိစ္ဆေါသာနိ- အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် တခဲနက်ပဲ့တင်သံ ဆူညံမှုမရှိကုန်သော၊ ဝိဇနဝါတာနိ- လူတို့၏ခန္ဓာကိုယ်မှဖြစ်သော လေအနံ့အသက်မှ ကင်းကုန်သော၊ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ- လူတို့၏ ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်သောအမှုကို ပြုခြင်းအား လျှောက်ပတ်ကုန်သော၊ ပဋိသလ္လာနသာရပ္ပာနိ- တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်ခြင်း၌ လျှောက်ပတ်ကုန်သော၊ သေနာသနာနိ- ကျောင်းတို့ကို၊ ပဋိသေဝတိ- မှီဝဲ၏၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်တည်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏ (ကြွ၏)၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ သေယျ- အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြု၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသတိ- ဝင်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ပဋိက္ကမတိ- ဖဲခွာ၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ရဟော- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စင်္ဂမတိ- စင်္ကြံလျှောက်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရတိ- ကျင့်၏၊ ဝိဟရတိ- နေ၏၊ ဣရိယတိ- ဣရိယာပုထ်ကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ ပါလေတိ- စောင့်ရှောက်၏၊ ယပေတိ- မျှတ၏၊ ယာပေတိ- မျှတစေ၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အဒုတိယဋ္ဌေန- နှစ်ယောက်မြောက်အဖော်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်၏။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တဏှာယ- တဏှာကို၊ ပဟာနဋ္ဌေန- ပယ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်သနည်း၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းသည်၊ အဒုတိယော- အဖော်မပါသည်၊ အပ္ပမတ္တော- မမေ့မလျော့သည်၊ အာတာပီ- ကိလေသာတို့ကို ပူလောင်စေတတ်၊ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယရှိသည်၊ ပဟိတတ္တော- ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ ရက်စက်စိတ်ကြံ အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရန္တော- နေတော်မူလတ်သော်၊ မဟာပဓာနံ- ကြီးစွာသော အားထုတ်မှုကို (ဝါ) မြတ်သော

ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို၊ ပဒဟန္တော- ကြိုးစားအားထုတ်သော်၊ သသေနကံ- စစ်သည် ဗိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (သဟ သေနာယ ယော ဝတ္တတီတိ သသေနကော၊ တံ သသေနကံ)၊ နမုစိ- သတ္တဝါတို့ကို သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်စေတတ် သော၊ ကဏှ- မည်းညစ်သော၊ ပမတ္တဗန္ဓု- ကုသိုလ်တရားတို့၌ မေ့လျော့သူတို့၏ အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သော၊ မာရံ- မာရ်နတ်ကို၊ ဝိမေတ္တာ စ- ပျက်စီးစေ၍လည်း (ဝါ)ဖျက်ဆီး၍လည်း၊ ဝိသရိတံ- ရူပါရုံစသည်တို့၌ ပျံ့နှံ့စေတတ်သော၊ ဝိသတ္တိကံ- ကပ်ငြိစွဲလမ်း တပ်မက်တတ်သော၊ တဏှာဇာလိနိ- ကွန်ရက်နှင့်တူသော တဏှာကို၊ ပဇဟိ- ပယ်စွန့်ပြီ၊ ဝိနောဒေသိ- ပယ်ဖျောက်ပြီ၊ ဗျန္တိ- ကင်းသော အဆုံးအပိုင်း အခြားရှိအောင်၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ အနဘာဝံ- နောက်ထပ်တစ်ဖန် မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသို့၊ ဂမေသိ- ရောက်စေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ တဏှာဒုတိယော- တဏှာအယုတ် မစင်ပုပ်ကို အဖော် လုပ်၍နေသော၊ ပုရိသော- သူသူငါငါ သတ္တဝါသည်၊ ဒီဃမဒ္ဒါနံ- ရှည်လျားလှ စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ သံသရံ သံသရန္တော- ကျင်လည်ရသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ- ဤပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘောမှ အခြားသော အနာဂတ်အတ္တဘောဟူသော၊ သံသာရံ- ခန္ဓာ၊ ဓာတ်၊ အာယတနအစုတို့ ဖြစ်မှု မပျက် အဆက်ဆက်သော သံသရာကို၊ နာတိဝတ္တတိ- မသွေမဖောက် မလွန်မြောက် နိုင်ချေ။

ဧတံ အာဒိနဝံ- ရှေး၊ နောက်၊ ယခု ဖြစ်တည်မှုဖြင့် အစုခန္ဓာ ပြစ်နာဆာကို (အပြစ်အနာအဆာကို)၊ ဥတ္တာ- သေချာထိမိ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဿ- များလှသောင်းသောင်း ဒုက္ခအပေါင်း၏၊ သမ္ဘဝံ- ခုရောနောင်ပါ သံသရာဝယ် ရှည် ကြာလွင့်မျောကြောင်းဖြစ်သော၊ တဏှံ- စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ အယုတ်တဏှာကို၊ ဥတ္တာ- သေချာထိမိ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍လည်းကောင်း၊ ဝီတတဏှော- ထိုထိုအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ စုံမက်ကင်းသော တဏှာရမ္မက်ရှိသော၊ အနာဒါနော- ခန္ဓာစသည် အလီလီ၌ ဆွဲ တည်ယူငင်ခြင်းမရှိသော၊ သတော- အမြဲမပြတ် သတိကပ်လျက်ရှိသော၊ ဘိက္ခု- ရှင်ကောင်းရှင်ချွန် သူမွန်သတ်မှတ် ရဟန္တာအရှင်မြတ်သည်၊ ပရိဗ္ဗဇေ- ထိုထိုအရပ် သတိချပ်လျက် ချဉ်းကပ်လှည့်လည် နေထိုင်၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော ပစ္စေက- ဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တဏှာယ- တဏှာကို၊ ပဟာနဋ္ဌေန- ပယ်ခြင်းတည်းဟူ သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်၏။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။

ဧကန္တဝီတရာဂေါ- စင်စစ်ကင်းသော ရာဂရှိ၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်သနည်း? ရာဂဿ- ရာဂကို၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အကြောင့်၊ ဧကန္တဝီတရာဂေါ- စင်စစ်(ဧကန်)ကင်းသောရာဂရှိ၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဒေါသဿ- ဒေါသကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တဝီတဒေါသော- စင်စစ်(ဧကန်)ကင်းသော ဒေါသရှိ၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ မောဟဿ- မောဟကို၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တဝီတမောဟော- စင်စစ်(ဧကန်)ကင်းသော မောဟရှိ၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ကိလေသာန- ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကန္တနိက္ကိလေသော- စင်စစ်(ဧကန်)ကိလေသာ မရှိတော့ချေ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကန္တဝီတရာဂေါ- စင်စစ် ကင်းသော ရာဂရှိ၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်၏။

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကာယနမဂ္ဂံ- တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းခရီးကို၊ ဂတော- ကြွသွားတော်မူတတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်သနည်း? စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာ- သတိပဋ္ဌာန်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ သမ္မပ္ပဓာနာ- သမ္မပ္ပဓာန်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ- ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ ဗလာနိ- ဗိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ- ဗောဇ္ဈင်္ဂီတို့လည်းကောင်း၊ အရိယော- မြတ်သော၊ အဋ္ဌိဂိကော- အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ မဂ္ဂေါ- မဂ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသတိပဋ္ဌာန်စသည်ကိုကား)၊ ဧကာယနမဂ္ဂေါတိ- ဧကာယနမဂ္ဂဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ဂါထာအနက်။ ။ ဇာတိဓယန္တဒဿိ- ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၏ကုန်ရာ (ဝဋ်ဆင်းရဲ

၁။ ဇာတိဓယန္တဒဿိ= ပဿတိတိ ဒဿိ၊ ✓ဒိသ+ဏိ၊ ပေက္ခနေ- ကြည့်ရှုခြင်း၌။ ခယော ဧဝ အန္တော ခယန္တော- ကုန်ရာဆုံးရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်။ ဇာတိယာ ခယန္တော ဇာတိဓယန္တော- ဇာတိ၏ကုန်ရာဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်။ (တနည်း) ဇာတိယာ ခယော ဇာတိဓယော၊ ဇာတိဓယော စ (ဝဋ်ဒုက္ခဿ) အန္တံ စ ဇာတိဓယန္တံ- ဇာတိ၏ကုန်ရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်။ ဇာတိဓယန္တံ ဒဿိ ဇာတိဓယန္တဒဿိ- ဇာတိ၏ကုန်ရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်သူ။ (တနည်း) ဇာတိ စ ခယော စ ဇာတိဓယာ= ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ သေခြင်း

ဆုံးရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်သော (ဝါ) ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ သေခြင်း၏အဆုံး ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မြင်တတ်သော၊ ဟိတာနုကမ္မိ- အကျိုးစီးပွားဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧကာယနံ- တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းကြောင်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံ- သတိပဋ္ဌာန်တည်းဟူသော လမ်းကြောင်းကို၊ ပဇာနာတိ- သိတော်မူ၏၊ ဧတေန မဂ္ဂေန- ဤသတိပဋ္ဌာန် လမ်းကြောင်းမှန်ဖြင့်၊ ယေ- မည်သူ မဆို ထိုထိုများစွာ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်၊ ဩဃံ- ဩဃလေးဖြာ သံသရာတည်း ဟူသော ရေအလျဉ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ- ရှည်ကြာလှစွာ ရှေးရှေးအခါ၌၊ တရိသု စ- ရည်ရွယ် ချက်ပြီးမြောက် ကူးလည်းကူးမြောက်ဖူးကုန်ပြီ၊ တရိဿန္တိ စ- နောက်နောင်အခါ အသေအချာပင် ကူးလည်းကူးကုန်လတ္တံ့၊ တရန္တိ စ- ယခုမျက်မှောက် ကူးလည်း ကူးမြောက်ဆဲ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကာယနမဂ္ဂံ- တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းကို၊ ဂတော- ကြွသွားတော်မူတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်၏၊

ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ အနတ္တရံ- အတုမရှိမြတ်သော၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေက သမ္မောဓိဉာဏ်ကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူပြီ၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်သနည်း? စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂေသု- မဂ်တို့ ၌၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်ကို၊ ဗောဓိတိ- ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ပညာ- ပညာ သည်လည်းကောင်း၊ ပညိန္ဒြိယံ- ပညိန္ဒြိသည်လည်းကောင်း၊ ပညာဗလံ- ပညာဗိုလ် သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ- ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိမံသာ- ဝိမံသာသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာ- ဝိပဿနာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ- သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်လည်းကောင်းတည်း၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ သည်၊ တေန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန- ထိုပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ဖြင့်၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ ကုန်သော၊ သင်္ခါရာ- သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ အနိစ္စာ- မမြဲကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ- သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ ဒုက္ခာ- ဆင်းရဲကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန် သော၊ သင်္ခါရာ- သင်္ခါရတို့သည်၊ အနတ္တာ- အစိုးမရကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ-

(ဓယ-အရ သေခြင်းကို ယူပါ)တို့၊ ဇာတိဓယာနံ အန္တံ (နိဗ္ဗာန်) ဇာတိဓယန္တံ- ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း၊ သေခြင်းတို့၏အဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၊ ဇာတိဓယန္တံ ဒဿီ ဇာတိဓယန္တံဒဿီ။ အန္တသဒ္ဓါ နပုံလိင်တည်း။

သိတော်မူပြီ။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ- အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရာ- ပညာပုည အာနေဉ္စဟု သုံးဝအပြား သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ (သမ္ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “သင်္ခါရပစ္စယာ- သင်္ခါရဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိညာဏံ- ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဝိညာဏပစ္စယာ- ဝိညာဉ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နာမ- ရူပံ- နာမ်၊ ရုပ်သည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “နာမရူပပစ္စယာ- နာမ်၊ ရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သဠာယတနံ- စက္ခုစသော အာယတနခြောက်ပါးသည်၊ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ သဠာယတနပစ္စယာ- သဠာယတနဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဖဿော- ဖဿသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဖဿပစ္စယာ- ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝေဒနာ- ဝေဒနာသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဝေဒနာပစ္စယာ- ဝေဒနာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ တဏှာ- တဏှာသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “တဏှာပစ္စယာ- တဏှာဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနံ- ဥပါဒါန်သည်၊ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဥပါဒါနပစ္စယာ- ဥပါဒါန်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘဝေါ- ဘဝသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဘဝပစ္စယာ- ဘဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဇာတိ- ဇာတိသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဇာတိပစ္စယာ- ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဇရာမရဏံ- ဇရာမရဏသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ- အဝိဇ္ဇာ၏ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ခါရနိရောဓော- သင်္ခါရတို့၏ချုပ်ခြင်းသည်၊ (သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ သင်္ခါရနိရောဓာ- သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိညာဏနိရောဓော- ဝိညာဉ်တို့၏ချုပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ ။ပ။ “ဘဝနိရောဓာ- ဘဝ၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇာတိနိရောဓော- ဇာတိ၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ ဇာတိနိရောဓာ- ဇာတိ၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇရာမရဏနိရောဓော- ဇရာ၊ မရဏတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣဒံ- ဤတရားသည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခသစ္စာတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “အယံ- ဤတဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော-

ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “အယံ- ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော- ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “အယံ- ဤမဂ္ဂင်တရားရှစ်ပါးသည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ- ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းလမ်းစဉ် (အကျင့်)တည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣမေ- ဤတရားတို့သည်၊ အာသဝါ- ဘုံအားဖြင့် ဘဝဂ်တိုင်အောင် ဓမ္မအားဖြင့် ဂေါတြဘူတိုင်အောင် ယိုစီးတတ်ကုန်သော အာသဝတရားတို့ပေတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “အယံ- ဤတဏှာသည်၊ အာသဝသမုဒယော- အာသဝတရားတို့၏ဖြစ်ကြောင်းတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ ။ပ။ “ပဋိပဒါ- အကျင့်တည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣမေ ဓမ္မာ- တဏှာကြည်ထား တေဘူမကတရားတို့ကို၊ အဘိညေဃျာ- ဉာတပရိညာဖြင့် ရှေးရှု သိအပ်သိထိုက်ကုန်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣမေ ဓမ္မာ- ဤ တဏှာနှင့် တဏှာသမ္ပယုတ္တတရားတို့ကို၊ ပဟာတဗ္ဗာ- ပယ်အပ်ပယ်ထိုက်ကုန်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣမေ ဓမ္မာ- ဤနိဗ္ဗာန်တရားတို့ကို၊ သစ္စိ- ကာတဗ္ဗာ- မျက်မှောက်ပြုထိုက်ကုန်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ဣမေ ဓမ္မာ- ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားတို့ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ- ပွားများအပ် ပွားများထိုက်ကုန်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ ဆန္ဒ- ခြောက်ပါးကုန် သော၊ ဖဿာယတနာနံ- ဖဿာယတနတို့၏၊ သမုဒယဉ္စ- ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တဂီမဉ္စ- ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အသာဒဉ္စ- သာယာဖွယ် ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒီနဉ္စ- အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿရဏဉ္စ- ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ ပဉ္စန္ဒ- ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ- ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏၊ သမုဒယဉ္စ- ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ။ပ။ နိဿရဏဉ္စ- ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ စတုန္ဒ- လေးပါး ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ- မဟာဘုတ်တို့၏၊ သမုဒယဉ္စ- ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တဂီမဉ္စ- ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အသာဒဉ္စ- သာယာ ဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒီနဉ္စ- အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿရဏဉ္စ- ထွက် မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။ “ယံ ကိဉ္စိ- ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံသောတရားသည်၊ သမုဒယဓမ္မံ- ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုဖြစ်ပေါ်ခြင်းသဘောသည်၊ နိရောဓဓမ္မံ- ချုပ်ပျောက်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ။

အထ ၀၁- တစ်နည်းကား၊ ယံ- အကြင်တရားသဘောကို၊ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ အနုဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- လျော်စွာသိထိုက်၏၊ ပဋိဗုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- ထိုးထွင်းသိထိုက်၏၊ သမ္မုဒ္ဓိတဗ္ဗံ- ကောင်းစွာသိထိုက်၏၊ အဓိဂန္တဗ္ဗံ- ရောက်အပ်ရောက်ထိုက်၏ (၀၁) ရအပ်ရထိုက်၏၊ ဖဿိတဗ္ဗံ- တွေ့ထိအပ် တွေ့ထိထိုက်၏၊ သစ္စိကာတဗ္ဗံ- မျက်မှောက်ပြုထိုက်၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုသဘောတရားကို၊ တေန ပစ္စေက- ဗောဓိဉာဏေန - ထိုပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓိ- သိတော်မူပြီ၊ အနုဗုဒ္ဓိ- လျော်စွာ သိတော်မူပြီ၊ ပဋိဗုဒ္ဓိ- ထိုးထွင်းသိတော်မူပြီ၊ သမ္မုဒ္ဓိ- ကောင်းစွာ သိတော်မူပြီ၊ အဓိဂန္တိ- ရောက်(ရ)တော်မူပြီ၊ ဖဿသိ- တွေ့ထိတော်မူပြီ၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ အနုတ္တရံ- အတုမရှိမြတ်သော၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေကသမ္မောဓိဉာဏ်ကို၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်းသိတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းဖြစ်၏။

စရေတိ- စရေဟူသည်ကား၊ ဣရိယာပထစရိယာ- ဣရိယာပုထ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အာယတနစရိယာ- အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သတိစရိယာ- သတိတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမာဓိစရိယာ- သမာဓိတရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဉာဏစရိယာ- ဉာဏ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂစရိယာ- မဂ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပတ္တိစရိယာ- ဖိုလ်လေးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ လောကတ္ထစရိယာ- သတ္တလောက၏ ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သော အကျိုးတို့၏ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ စရိယာယော- စရိယာတို့သည်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်မျိုးတို့တည်း၊ ဣရိယာပထစရိယာတိ- ဣရိယာပထစရိယာဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထေသု- ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သောစရိယာလည်းကောင်း)၊ အာယတနစရိယာတိ- အာယတနစရိယာဟူသည်ကား၊ ဆသု- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု- အတွင်းအပြင်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယတနေသု- အာယတနတို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာလည်းကောင်း)၊ သတိ- စရိယာတိ- သတိစရိယာဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေသု- သတိပဋ္ဌာန်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာလည်းကောင်း)၊ သမာဓိစရိယာတိ- သမာဓိစရိယာ ဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ ဈာနေသု- ဈာန်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာလည်းကောင်း)၊ ဉာဏစရိယာတိ- ဉာဏစရိယာဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စေသု- အရိယသစ္စာတို့၌၊ (ပဝတ္တာ-

ဖြစ်သော စရိယာလည်းကောင်း)၊ မဂ္ဂစရိယာတိ- မဂ္ဂစရိယာဟူသည်ကား၊ စတုသု-
လေးပါးကုန်သော၊ အရိယမဂ္ဂေသု- အရိယမဂ်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာ
လည်းကောင်း)၊ ပတ္တိစရိယာတိ- ပတ္တိစရိယာဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်
သော၊ သာမညဖလေသု- သာမညဖိုလ်တို့၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာလည်း
ကောင်း)၊ လောကတ္ထစရိယာတိ- လောကတ္ထစရိယာ ဟူသည်ကား၊ တထာဂတေသု-
ရှေးဘုရားရှင်တို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူကုန်သော၊ အရဟန္တေသု- ပူဇော်အထူး
ကို ခံယူတော်မူထိုက်ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၌လည်းကောင်း၊
ပဒေသတော- တစိတ်တဒေသအားဖြင့်၊ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေသု- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၌လည်း
ကောင်း၊ ပဒေသတော- တစိတ်တဒေသအားဖြင့်၊ သာဝကေသု- သာဝကတို့၌လည်း
ကောင်း၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော စရိယာလည်းကောင်းတည်း)။

ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ- ဆုတောင်းဆုယူမှုနှင့် ပြည့်စုံကုန်သောသူတို့၏၊ ဣရိယာ-
ပထစရိယာ စ- ဣရိယာပုထ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဣရိယာပထာနံ
စရိယာ၊ ပဝတ္တနန္တိအတ္ထော-ဟူသော စူဠနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ပေးပါသည်)၊
ဣန္ဒြိယေသု- စက္ခုစသော ဣန္ဒြိယတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရာနံ- လုံခြုံသော တံခါးရှိသောသူတို့၏၊
အာယတနစရိယာ စ- အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပမာဒ-
ဝိဟာရီနံ- သီလစသည်တို့၌ မမေ့မလျော့နေလေ့ရှိကုန်သော သူတို့၏၊ သတိစရိယာ
စ- သတိတရား၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တံ- ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ
ဖြစ်သော အဓိစိတ္တဟုဆိုအပ်သော သမာဓိကို၊ အနုယုတ္တာနံ- မနေမနား ကြိုးစားအား
ထုတ်ကုန်သော သူတို့၏၊ သမာဓိစရိယာ စ- သမာဓိ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ- နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သောဉာဏ်ကို အစပြု၍ ဂေါတြဘူ
တိုင်အောင်ဖြစ်သော ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော သူတို့၏၊ ဉာဏစရိယာ စ- ဉာဏ်၏
ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာပဋိပန္နာနံ- လေးပါးသော မဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာ
ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သော သူတို့၏၊ မဂ္ဂစရိယာ စ- မဂ်လေးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း
ကောင်း၊ အဓိဂတဖလာနံ- ဖိုလ်လေးပါးကို ရဆဲခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သော သူတို့၏၊
ပတ္တိစရိယာ စ- ဖိုလ်လေးခုတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တထာဂတာနံ-
ရှေးဘုရားရှင်တို့ကဲ့သို့ လာခြင်းကောင်းတော်မူကုန်သော၊ အရဟန္တာနံ- ပူဇော်အထူးကို
ခံတော်မူထိုက်ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပဒေသ-
တော- တစိတ်တဒေသအားဖြင့်၊ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏လည်းကောင်း၊
ပဒေသတော- တစိတ်တဒေသအားဖြင့်၊ သာဝကာနံ- သာဝကတို့၏လည်းကောင်း၊

လောကတ္ထစရိယာ စ- သတ္တလောက၏ ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သော အကျိုးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်းတည်း၊ စရိယာယော- စရိယတို့သည်၊ ဣမာ အဋ္ဌ- ဤရှစ်မျိုးတို့ပင်တည်း။

အပရာပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ စရိယာယော- စရိယာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)၊ အဓိမုစ္စန္တော- သက်ဝင်ယုံကြည်သူသည်၊ သဒ္ဓါယ- သဒ္ဓါတရား၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ ပဂ္ဂဏှန္တော- အားထုတ်သောသူသည်၊ ဝီရိယေန- သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး ဝီရိယတရား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ဥပဋ္ဌပေန္တော- သတိဖြင့် အာရုံကို ဖြစ်စေတတ်သောသူသည်၊ သတိယာ- သတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ အဝိက္ခေပံ- မပျံ့လွင့်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော- ပြုသော သူသည်၊ သမာဓိနာ- သမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ပဇာနန္တော- အပြားအားဖြင့် သိသောသူသည်၊ ပညာယ- သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သောပညာဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ဝိဇာနန္တော- အာရုံကို အထူးအားဖြင့် သိသောသူသည်၊ ဝိညာဏ- စရိယာယ- ဣန္ဒြေနှင့်ယှဉ်သော ဇော၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ဝိညာဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိပန္နဿ- ဇောနှင့်တကွ ဣန္ဒြေ၏ဖြစ်ခြင်းကို ကျင့်သော သူအား၊ ကုသလာ- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- သမထ ဝိပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ အာယာပေန္တိ- ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ အာယတနစရိယာယ- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏ ပြင်းထန်စွာဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော စရိယဖြင့် (ဝါ) အားထုတ်ခြင်း၊ စေ့ဆော်ခြင်းတည်းဟူသော ဖြစ်ခြင်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သောသူသည်၊ ဝိသေသံ- ဝိက္ခမ္ဘန၊ တဒင်္ဂံ၊ သမုစ္ဆေဒ၊ ပဋိပုဿဒ္ဓိ၏အစွမ်းဖြင့် တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ- ရ၏၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဝိသေသစရိယာယ- ထူးသော စရိယ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ- ဖြစ်၏၊ ဣမာ- ဤသည်တို့ကား၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ စရိယာယော- စရိယတို့တည်း။

အပရာပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စရိယာယော- စရိယာတို့သည်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်မျိုးတို့တည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ- ကောင်းသော အယူ၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သောအယူ၏၊ (ပဿဋ္ဌာ သုန္တရာ ဝါ ဒိဋ္ဌိတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော အဖွင့်နှင့်အညီတည်း)၊ ဒဿနစရိယာ စ- နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့် မြင်ခြင်းစရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာ- သင်္ကပ္ပဿ- ကောင်းသောအကြံ၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သောအကြံ၏၊ အဘိနိရောပန- စရိယာ- အာရုံသို့ ရှေးရှုတင်ခြင်းဟူသော စရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာယ-

ကောင်းသောစကား၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော စကား၏။ ပရိဂ္ဂဟစရိယာ- လေးပါးအပြား ရှိသော ဝစီဒုစရိုက်ကို စောင့်စည်းခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းဟူသောစရိယာသည်လည်း ကောင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တဿ- ကောင်းသောအလုပ်၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော အလုပ်၏။ သမုဋ္ဌာနစရိယာ စ- သုံးပါးအပြားရှိသော ကာယဒုစရိုက်ကို စောင့်စည်းခြင်းဖြစ်ပေါ် ခြင်းဟူသော စရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာအာဇီဝဿ- ကောင်းသော အသက်မွေးမှု၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော အသက်မွေးမှု၏။ ဝေါဒါနစရိယာ စ- ဖြူစင်သန့်ရှင်း စင်ကြယ်ခြင်းဟူသော စရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါယာမဿ- ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော အားထုတ်ခြင်း၏။ ပဂ္ဂဟစရိယာ စ- အား ထုတ်ခြင်းဟူသော စရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာသတိယာ- ကောင်းသော အမှတ်ရမှု၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော အမှတ်ရမှု၏။ ဥပဋ္ဌာနစရိယာ စ- ရှေးရှုထင်ခြင်း ၏ ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော စရိယာသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မာသမာဓိဿ- ကောင်း သော တည်ကြည်မှု၏ (ဝါ) ချီးမွမ်းအပ်သော တည်ကြည်မှု၏။ အဝိက္ခေပစရိယာ စ- မပျံ့မလွင့်ဖြစ်ခြင်း စရိယာသည်လည်းကောင်းတည်း၊ စရိယာယော- စရိယာတို့ သည်၊ ဣမာ အဋ္ဌ- ဤရှစ်မျိုးတို့ပင်တည်း။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ- ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါဟူသည်ကား၊ ခဂ္ဂဿ နာမ- ကြံ့ မည်သော သတ္တဝါ၏။ ဝိသာဏံ- ဦးချိုသည်၊ ဧကမေဝ- တစ်ချောင်းတည်းသာလျှင်၊ အဒုတိယံ- နှစ်ချောင်းမြောက် မရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူသာလျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တက္ကပ္ပေါ- ထိုကြံ့ချိုသဘောရှိသည်၊ တဿဒိသော- ထိုကြံ့ချိုနှင့်တူသည်၊ တပ္ပဋ္ဌိ- ဘာဂေါ- ထိုကြံ့ချိုနှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ အတိလောဏံ- အလွန်ငံသော အရသာကို၊ လောဏကပ္ပေါတိ- ဆားနှင့်တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိတိတ္တကံ- အလွန်ခါးသောအရသာကို၊ တိတ္တ- ကပ္ပေါတိ- တမာနှင့်တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိမဓရံ- အလွန်ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာကို၊ မဓရကပ္ပေါတိ- နို့ဃနာနှင့် တူ၏ဟူ၍ (အချိုနှင့်တူ၏ဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိဥဏှံ- အလွန်ပူလောင်ခြင်းကို၊ အဂ္ဂိကပ္ပေါတိ- မီးနှင့်တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိသီတံ- အလွန်အေးခြင်းကို၊ ဟိမကပ္ပေါတိ- ဆီးနှင်းရေနှင့်တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟာဥဒက- က္ခန္ဓော- များစွာသော ရေအစုအဝေးကို၊ သမုဒ္ဒကပ္ပေါတိ- သမုဒ္ဒရာနှင့်တူ၏ဟူ၍၊

ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟာဘိညာဗလပ္ပတ္တော- ကြီးမားသော တန်ခိုးအဘိညာဉ်တည်းဟူသော အားအစွမ်းသို့ ရောက်သော၊ သာဝကော- တပည့်ကို၊ သတ္တုကပ္ပေါတိ- ဘုရားရှင်နှင့်တူ၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ သော ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ဦးချိုသဘောရှိသည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏသဒိသော- ကြံ့ချိုနှင့်တူသည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏပဋိဘာဂေါ- ကြံ့ချိုနှင့်တူသော အဖို့ရှိသည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းသည်၊ အဒုတိယော- နှစ်ဦးမြောက်မရှိသည်၊ မုတ္တဗန္ဓနော- ရာဂစသောအနှောင်အဖွဲ့မှလွတ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ လောကေ- လောက၌၊ စရတိ- ကျင့်၏၊ ဝိဟရတိ- နေ၏၊ ဣရိယတိ- ဣရိယာပုထ်ကို ဖြစ်စေ၏၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ ပါလေတိ- စောင့်ရှောက်၏၊ ယပေတိ- မျှတ၏၊ ယာပေတိ- မျှတစေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုနှင့် တူသော သဘောရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ “သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ ။ပ။ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ ။ပ။ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ ဟူ၍၊ အာဟု- ဆိုကုန်၏၊ (သုတ္တနိ၊၁။၅၈။)။

ဂါထာအနက်များ။ ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ သဗ္ဗေသု- ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘူတေသု- ကြီးငယ်အလတ် သုံးရပ်ခန္ဓာ မှန်စွာ ထင်ရှား သတ္တဝါများတို့၌၊ ဒဏ္ဍံ- ကာယဝစီ မနောချီလျက် သုံးလီသမိုက် ဒုစရိုက် အမှား ဒဏ်တရားကို၊ နိဓာယ- ရှောင်ကြဉ်ဖယ်ရှား စွန့်ချထား၍၊ တေသံ- ကြီးငယ် အလတ် သုံးရပ်ခန္ဓာ မှန်စွာထင်ရှား ထိုသတ္တဝါများတို့တွင်၊ အညတရမ္ဘိ- မယွင်းမဖောက် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှလည်း၊ အဝိဟေဋ္ဌယံ အဝိဟေဋ္ဌယန္တော- တုတ်၊ ဓားပြလျက် မနှိပ်စက်မညှင်းပန်းတတ်သူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပုတ္တံ- အတြဇ၊ ခေတ္တဇ၊ ဒိန္နကနှင့် တစ်ဝအန္တေ သားလေးထွေတွင် ဂုဏ်ရည်ထွန်းတောက် သားတစ်ယောက်ကိုမျှသော်လည်း၊ န ဣစ္ဆေယျ- အာသာပယ်ရှင်း တဏှာကွင်း၍ မယွင်းမှန်စွာ အလိုမရှိရာ၊ သဟာယံ- ရှင်လူဖြစ်စဉ် အကျွမ်းဝင်လျက် ခင်မင်မပျက် သွားဖက်သွားဖော် စားသောက်ဖော်ဖြစ်သော သူငယ်ချင်းကို၊ ကုတော ဣစ္ဆေယျ- အဘယ်သို့လျှင် အာသာမင်၍ လိုချင်မက်မောပါအံ့နည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့

၁။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ= ခဂ္ဂဿ ဝိသာဏော ခဂ္ဂဝိသာဏော- ကြံ့၏ချို၊ ခဂ္ဂဝိသာဏေန ကပ္ပေါ (သဒိသော) ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုနှင့် တူသော၊ ကပ္ပသဒ္ဓါသည် သဒိသ

ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား ၊ ဧကော- အဖော်မမှီး တကိုယ်တည်းသည်၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သံသဂ္ဂဇာတဿ^၂- ငါးကာမဂုဏ် များအာရုံဝယ် စုံစုံမက်မက် လွန်နှစ်သက်၍ စပ်ယှက်နှီးနှော ဖြစ်သောသူအား၊ သေဟာ- အားကြီးတဏှာ သည်းစွာယူငြား ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တရားတို့သည်၊ ဘဝန္တိ- မလွဲဧကန် အပြင်းအထန်လျှင် အမှန်မသွေ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပေကုန်၏။ သေဟန္တယံ- တဏှာအစေး၊ ဒိဋ္ဌိအစေးဟု နှစ်စေးနှစ်ဝသို့ လိုက်ပါသော၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ- ယခုနောင်ပင် ဆင်းရဲနွံသို့ အစဉ်ရောက်စေတတ်သော သောကပရိဒေဝစသော ဤဆင်းရဲအပေါင်းသည်၊ ပဟောတိ- မုချမသွေ ဖြစ်ရပါပေ၏။ သေဟန္တံ- တဏှာအစေး ဒိဋ္ဌိအစေးဟု နှစ်စေးနှစ်ဝ ခွာမရအောင် ကပ်ငြိရခြင်း ကြောင့် ဖြစ်သော၊ အာဒိနဝံ- ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အပြစ်အပေါင်းကို၊ ပေက္ခမာနော- စေ့စေ့ငုငု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါဝ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်မမှီး တစ်ကိုယ်တည်းသည်၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ သုဟန္တေ- မူရာပျော့ပျောင်း စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိကုန်သော၊ မိတ္တေ- အဂါရိက အနာဂါရိက နှစ်ဝနှစ်ထွေ ချစ်မိတ်ဆွေတို့ကို၊ အနုကမ္မမာနော- အစဉ်စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်လျက်၊ ပဋိဗဒ္ဓ- စိတ္တော- ကိုယ့်ကိုနှိမ်ချ သူကိုမလျက် တစ်ဝကိုယ်မြင့် သူနိမ့်လင့်၍ ချင့်ချင်ချိန်ရှု လောကွတ်ပြုလျက် တပ်မက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အတ္တံ- သူကျိုးကိုယ်ကျိုး နှစ်ပါးကျိုးကို၊ ဟာပေတိ- မလွဲမသွေ ယုတ်လျော့စေ၏၊ သန္တဝေ- ဒိဋ္ဌိ

အနက်ဟောတည်း။

၂။ သံသဂ္ဂဇာတဿ= သံသန္ဓနံ သံသဂ္ဂေါ၊ သံ✓သဇ/သန္ဓ + ဣ၊ သဂ္ဂေ- ငြိကပ်ခြင်း၌၊ ဣ-အနုဗန်ချေ၊ ဇျကို ဂပြု၊ ဒွေဘော်ဆောင်ပါက သံသဂ္ဂပြီး၏။ (တနည်း) သံ✓သန္ဓ+တ၊ ဘန္တတော ဂေါ စ-သုတ်၌ စသဒ္ဒါဖြင့် တပစ္စည်းနှင့်တကွ နှ-ကို ဂ-ပြု၍လည်း ပြီးနိုင်သည်သာ။ ဇာယတီတိ ဇာတော၊ ✓ဇန+တ၊ ဖြစ်တတ်သူ။ သံသဂ္ဂေ ဇာတော သံသဂ္ဂ-ဇာတော၊ “ဒဿနသံသဂ္ဂပစ္စယာ စ သဝနသံသဂ္ဂပစ္စယာ စ တဏှာသေဟော စ ဒိဋ္ဌိသေဟော စ ဘဝန္တိ သမ္ဘဝန္တိ ဇာယန္တိ”စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်ကို ထောက်ဆ၍ သံသဂ္ဂတော ဇာတော သံသဂ္ဂဇာတော၊ တဿ သံသဂ္ဂဇာတဿ-ဟုလည်း ဝိဂ္ဂဟပြုနိုင်သည်သာ။

တဏှာ နှစ်ဖြာရောယှက် မိတ်သင်းဖွဲ့ခြင်း၌၊ ဧတံ ဘယံ- ဖြစ်ပြီးမဖြစ်ပြီး အကြီးအသေး ဇာတိစသော ဤဘေးကို၊ ပေက္ခမာနော- သတိမလပ် ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ မပြတ်အစဉ် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချို့မထားဘဲ တစ်ပါးချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားမြို့ရွာ စွန့်ပစ်ခွာလျက် သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းကြိုးညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဝိသာလောဝ- စည်ပင်သိပ်သည်း ပိတ်သည်းပြန့်ပြော၍ နေသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝံသော- (ဝါးချုံဝါးရုံ အဖုံဖုံ၌ တွယ်ကုန်ယှက်သန်း နွယ်ဟောင်းနွယ်ဆန်းသည်) အရွယ်ကြီးလျက် နွယ်ဟောင်းယှက်၍ ရှုပ်ရှက်နေကုန် ဝါးချုံဝါးရုံသည်၊ ဝိသတ္တော ယထာ- ဟိုဒီရောစပ် နွယ်ချင်းထပ်၍ ငြိကပ်မကွာ ထိစပ်နေရာသကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူသာလျှင်)၊ ပုတ္တေသု- အတြဇေ၊ ခေတ္တဇေနှင့် တစ်ဝဒိန္နကာ တဖြာအန္တေဝါသိက သားသမီးလေးဝ တို့၌လည်းကောင်း၊ (ပုတ္တဟုဆိုသော်လည်း မိတာစသည်လည်း ယူပါ၊ ဧကဒေသုပစာတည်း)၊ ဒါရေသု စ- ဇနီးမယားတို့၌လည်းကောင်း၊ ယာ အပေက္ခာ- အကြင်စွဲလန်းတပ်စွန်းခြင်းတဏှာသည်၊ (ဝိသတ္တာ- မပြတ်ဆက်ကာ ကပ်ငြိ၍ နေပါ၏)၊ ဝံသေ- ဝါးချုံဝါးရုံ၌၊ ကဠီရော- အဟောင်းကိုပယ် အသစ်နွယ်လျက် နုနယ်ယှက်သန်း လန်းဆန်းစွင့်စွင့် အားကုန်လွင့်၍ ဖြိုးဖွင့်နေငြား ဝါးညွန့်ဖျားသည်၊ အသဇ္ဇမာနော ဣဝ- ဟိုဒီယှက်သန်း မငြိစွန်းဘဲ တန်းတန်းမကောက် လိုရာပေါက်အောင် ငြိထောက်မရှိသွားရာဘိသကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူသာလျှင်)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချို့မထားဘဲ တစ်ပါးချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားတဏှာ စွန့်ပစ်ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနွယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

အရညမှီ- လူသူကင်းဝေး သွယ်သွယ်ဘေးတို့ မရှိဝေးကွာ တောမြိုင်သာ၌၊ အဗဒ္ဓေါ- လွတ်လပ်ပေါ့ရှင်း အချုပ်အနှောင်ကင်းသော၊ မိဂေါ- တောဆိတ်စထား ချေသားတစ်ဖုံ အလုံးစုံသော သားကောင်သည်၊ ယေနိစ္ဆကံ- မိမိလိုရာ အဖြာဖြာသော နေရာအရပ်သို့၊ ဂေါစရာယ- အစားအစာ ဖွေရှာမနား ကျက်စားလှည့်လည်ခြင်းငှာ၊ ဂစ္ဆတိယထာ- အန္တရာယ်ကင်း ရန်စွယ်ရှင်းလျက် မယွင်းမှန်စွာ လှည့်လည်သွားလာရာ

သကဲ့သို့၊ (ဝါ) လွတ်လွတ်လပ်လပ် သင့်ရာကပ်၍ သွားရပ်ထိုင်နေ တထွေဝပ်လျောင်း ကိန်းအောင်းတည်နေရာသကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူသာလျှင်)၊ ဝိညာ- ကြောင်းကျိုးသိမြင် ပညာရှင်ဖြစ်သော၊ နရော- ကောင်းမှုအလုပ် လွန်အားထုတ်၍ ဆိုးယုတ်ပယ်ခွာ လူလိမ္မာသည်၊ သေရိတံ- ဓမ္မပုဂ္ဂလ နှစ်ဝအပြား သေရိတရားကို (ဝါ) သေရိတခေါ်ငြား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိတရားကို၊ ပေက္ခမာနော- သတိမယွင်း ဉာဏ်ဓာတ်သွင်း၍ ရှင်းလင်းကြည်ရွှင် ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏ- ကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချို၊မထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားမြို့ရွာ စွန့်ပစ် ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သဟာယမဇ္ဈေ- မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း သူငယ်ချင်းအပေါင်းတို့၏အလယ် ၌၊ ဝါသေ စ- စိတ်တူကိုယ်တူ မငြူစူဘဲ အတူတကွ နေရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဂမနေစ- စိတ်တူကိုယ်တူ မငြူစူဘဲ အတူတကွ သွားလာရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ စာရိကာယစ- စိတ်တူကိုယ်တူ မငြူစူဘဲ အတူတကွ ခရီးလှည့်လည်ရခြင်း၌လည်း ကောင်း၊ အာမန္တနာ- သူကျိုးကိုယ်ကျိုး နှစ်ပါးကျိုးနှင့် တစ်မျိုးမျက်မှောက် တစ် ထောက်တမလွန် ကျိုးတန်တန်ကို ရည်သန်တမ်းတ နေနေည့် တကွတူယှဉ် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- မုချမသွေ ဖြစ်ပါပေ၏၊ အနဘိဇ္ဈိတံ- ကာမဂုဏ်ဓာတ် လွန်ကိန်းဝပ်၍ ထပ်ထပ်ခုံမင် ပုထုဇဉ်တို့ မလိုချင်အပ် ခေါင်းဆံဖြတ်၍ စွန်းအပ်ဖန်ရည် ဝတ်အထည်ကို ဝတ်ချီတင်လွမ်း မြတ်ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သေရိတံ^၁-

၁။ သေရိတံ= သေရိ+တ၊ သေရိပုဒ်ကို သေန (အတ္တနာ) ဤရိတံ သီလံ အဿာတိ သေရိ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ သ ✓ ဤရ+ဏီ၊ ဤကို ဧပြု ဣအနုဗန်ချေသော် သေရိ-ဟု ပြီး၏။ မိမိ၏အလိုစိတ်ဆန္ဒအတိုင်း ဖြစ်လေ့ရှိသူတည်း၊ ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ မဇ္ဈိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ (၁၅၁)၌ “ပစ္ဆာ သေရိ ဧကကော ဘဝေယျ”ဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်ဆ၍ တစ်ပါး တည်း ဖြစ်နေသူကို သေရိ-ဟု ခေါ်ဆိုကြောင်း ထင်ရှားသည်၊ ✓ ဤရ ဓာတ်သည်လည်း ပဝတ္တနအနက်ကို ဟောကြောင်းပြဆိုရာရောက်သည်၊ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ကား ပဝတ္တနအနက်ကို မပြဆိုကြပါ။ ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၌ “သေရိတိ ယထိစ္ဆကဝိဟာရီ” (နာ ၉၅) ဟု ဖွင့်ဆိုပြထား၏။ တစ်ပါးတည်းနေသူကိုပင် “အလိုအားလျော်စွာနေလေ့ရှိသူ” ဟု ဝေါဟာရ တစ်မျိုး ဖလှယ်၍ ဖွင့်ပြထားသည်။ ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ(နာ- ၂၅)၌ကား “သေရိတိ သာယတ္ထိကော” ဟု ဖွင့်ပြသည်၊ မိမိအလိုဆန္ဒနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းရှိသူကို သေရိဟု ခေါ်ဆို

သေရီတခေါ်ငြား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားကို (ရှေးနိဿယတို့၌ “သုလ္လိမလိုက် စိတ်ကြိုက်နေခြင်းကိုလည်းကောင်းဟု ပေး၏။ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ကား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားများကိုဟု ဖွင့်ဆိုထား၏။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း နိဿယပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်) လည်းကောင်း၊ ပေက္ခမာနော-သတိမယွင်း ဉာဏ်ဓာတ်သွင်း၍ ရှင်းလင်းကြည်ရွှင် ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏ-ကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားမြို့ရွာ စွန့်ပစ်ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သဟာယမဇ္ဈေ- မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း သူငယ်ချင်းအပေါင်းတို့၏အလယ်၌၊ ခိန္နာ- ကိုယ်ဖြင့်ပျော်ပါး နှုတ်စကားဖြင့် ပျော်ပါးသီဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ရတီ- မငြီးမငြူ အတူမွေ့လျော် ပျော်ပိုက်ရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- မုချမသွေ ဖြစ်ရပါပေ၏။ ပုတ္တေသု- အကြံ၊ ခေတ္တနှင့် တစ်ဝဒိန္နကာ တစ်ဖြာအန္တေဝါသိက သားသမီးလေးဝတို့၌၊ ဝိပုလံ- လွန်ကဲမက်မော ပြန့်ပြောလှစွာသော၊ ပေမဉ္စ- စေးဖွဲညက်ညော ချစ်ခြင်းသဘောသည်လည်း၊ ဟောတိ- မုချမသွေ ဖြစ်ရပါပေ၏။ ပိယဝိပ္ပယောဂံ- မိဘဆွေညာ သတ္တဝါ၌ ချစ်ရာတနည်း ပစ္စည်းအာရုံ ကာမဂုဏ်ဝယ် စုံစုံမက်မက် လွန်နှစ်သက်သား သင်္ခါရတရား၌ ချစ်ငြားတစ်ဖုံ ကွေကွင်းပုံကို၊ ဝိဇီဂုစ္ဆမာနော- သည်းသည်းလှုပ်လှုပ် စွန့်ခွာဖြုတ်၍ စက်ဆုပ်ရွံရှာသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားချစ်စရာ စွန့်ပစ်ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ကြောင်း ဖွင့်ပြသည်။ မိမိအလိုကျ ဖြစ်နေသူပင်တည်း။ အထက်ပါအဖွင့်တို့ကို ကောက်ချက်ချပါက တစ်ပါးတည်း၊ တစ်စိတ်တည်းထားခြင်းရှိသူကို သေရီဟု မှတ်ရမည်။ သေရီနော ဘာဝေါ သေရီတာ-ဟု ဘာဝဒ္ဒိတ်ဝိဂ္ဂဟပြုသော် တစ်ပါးတည်းနေ၊ တစ်စိတ်တည်း ထားခြင်းရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတရားကို “သေရီတ”ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ “သေရီတံ ဓမ္မံ”ဟု ဖွင့်ဆိုထားလေသည်။ ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတည်း။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်။ စာတုဒ္ဓိသော - လေးဝ တစ်စပ် မျက်နှာရပ်နှင့် ရှစ်ရပ်တစ်ဖြာ ရပ်မျက်နှာတည့် တစ်ဖြာဆယ်ထွေ အရပ် မျက်နှာတွေ၌ များထွေဘေးရန် ဆင်းရဲဒဏ်ကို အမှန်ကင်းစေ လေးထွေဗြဟ္မ ဝိဟာရ ဖြင့် နေ့ညမခြား အစဉ်ပွားလျက်ရှိသည် (စတသော ဒိသာ စတုဒ္ဓိသာ၊ အရပ်လေး မျက်နှာဟုဆိုထားသော်လည်း အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံးကို ယူရမည်။ ဧကဒေသုပစာ တည်း။ စတုဒ္ဓိသာသု စတုဟိ ဗြဟ္မဝိဟာရေဟိ ဖရိတွာ ဝိဟရတီတိ စာတုဒ္ဓိသော - အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ ဗြဟ္မဝိဟာရတရားလေးပါးတို့ဖြင့် ဖြန့်ကျက်၍နေသူ၊ ဝိဟရတိ တဒ္ဓိတိကြံထားသည်။ စတုဒ္ဓိသပုဒ်၊ ဏိကပစ္စည်းတည်း) လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိဃော စ - ဆယ်ဖြာမချွတ် အရပ်မျက်နှာ တည်ပါတုံငြား သတ္တဝါသင်္ခါရတရားတို့၌ ထိပါး ပုတ်ခတ် ကင်းရှင်းပြတ်သည်လည်းကောင်း၊ (နတ္ထိ ပဋိဃော ယဿာတိ အပ္ပဋိဃော)၊ ဟောတိ - မုချမသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။ ဣတရီတရေန - ကောင်းဆိုးယုတ်မြတ် သန့်ရှင်း လတ်၍ ရအပ်ရာရာ လေးဖြာအပြား ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့်၊ သန္တုဿမာနော - မတွေ့မဝေ တပ်မက်မနော့ ထွေထွေအပြစ် ဉာဏ်ဖြင့်စစ်၍ အနှစ်ရှာဖွေ တင်းတိမ်ရောင်ရဲ၍နေသည်။ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ပရိဿယာနံ - ခြင်္သေ့သစ်သား ပေါ်ထင်ရှားသည့် များပြားဘေးရန် အတန်တန်နှင့် တစ်ဖန်ပေါ်လွင် မထင်မရှား ကာယဒုစရိုက်စသား ဘေးရန်များတို့ကို၊

၁။ ပရိဿယာနံ = ပရိ (ဘဝိတွာ) သယန္တိ သဟန္တိ အဘိဘဝန္တိ အဇ္ဈောတ္တရန္တိ ပရိယာဒိယန္တိ မဒ္ဒန္တိတိ ပရိဿယာ၊ ပရိ ✓သိ+အ၊ ပရိ ရှေးရှိသောကြောင့် ✓သိဓာတ်သည် အဘိဘဝန - ဟောဟု ကြံရာ၏။ “ဓာတူနံ အနေကတ္တတ္တာ” ဟူသော ပရိဘာသာအရ သိဓာတ်၊ အဘိ - ဘဝနအနက်ဟော မတွေ့ရ၊ ပရိဟူသော ဥပသာရပုဒ်ကြောင့် အဘိဘဝနအနက်ကို ဟော သည်ဟု ကြံရာ၏။ ထို့ကြောင့် စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ပရိဿယပုဒ်ကို “တေ ပရိဿယာ တံ ပုဂ္ဂလံ သဟန္တိ ပရိသဟန္တိ အဘိဘဝန္တိ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုထားလေသည်။

တနည်းအားဖြင့် ပရိဿယန္တိ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိတိ ပရိဿယာ-ဟုပြုရာ၏။ ဤနည်း၌ ပရိ ✓သိဓာတ်ကို သံဝတ္တနအနက်ဟောကြံရာ၏။ ပရိပုဒ်ကား ပရိဟာနအနက် ဟောတည်း။ တနည်းအားဖြင့် ပရိဿယန္တိ တတြာတိ ပရိဿယာ-ဟု ပြုရာ၏။ ဤနည်း၌ ကား ပရိဥပသာရပုဒ်အနက်မဲ့ ဓာတွတ္တာနုဝတ္တကပုဒ်တည်း။ ✓သိ+အ ပစ္စည်းတည်း။ သယေ - လဲလျောင်းကိန်းအောင်းတည်ခြင်းအနက်၌၊ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ✓သိဓာတ်ကို “သေဝါယံ” စသော ဓာတ်နက်ကို ပြ၏။ ✓သိဓာတ်ကိုကား “သယေ” စသောဓာတ်နက် ကို ပြဆိုသည်။ ✓သိဓာတ်နှင့် သိဓာတ် ဓာတ်နက် မတူကြောင်း သတိပြုပါကုန်။ တေသံ ပရိဿယာနံ၊ ကံအနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် သက်ထားသည်။

သဟိတာ^၂- သတိမြဲမြဲ အသိဉာဏ်ဖြင့် ပယ်လှန်မယွင်း သည်းခံခြင်းရှိသည်။ အဆန္တိ^၃- ကိုယ်လက်တောင့်တင်း ကြောက်ရွံ့ကင်းလျက် ကြက်သီးမွေးညှင်းထခြင်း မရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားမေတ္တာ ပွားများကာဖြင့် သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည် (ဟုတွာ၌စပ်)။ ဧကော- အချို့ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာပိ- လူမျိုးများစွာ ပေါက်ဖွားလာ၍ သာသနာကပ် သင်္ကန်းဝတ်၍ စွန့်လွှတ်လူ့ဘောင် မ,တစ်ထောင်သား ရဟန်းတော်များတို့ကိုလည်း၊ ဒုဿင်္ဂဟာ- နိဿည်းပေး စာသင်ပေးလျက် ဆွမ်း,ဆေး,ဖိနပ် သပိတ်,ယပ်တို့ ပေးအပ်မနားချောမြူငြားလည်း စကားမနာ စိတ်မပါဘဲ ထင်ရာရေးရှု ဘေးမမှုသဖြင့် ဂရုတစိုက် ချီးမြှောက်ထိုက်စွာ ခဲယဉ်းလှပါပေကုန်၏။ အထော- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဃရံ- အိမ်ကြီး အိမ်ငယ် အသွယ်သွယ်ကို၊ အာဝသန္တော- လူ့ဘဝနေ လူထွေထွေတို့ လူတွေလုပ်အပ် လူလုပ်ရပ်ကို မပြတ်အစဉ် အားသွန်ကြိုးကုတ် စီမံအုပ်ချုပ် ပြုလုပ်၍ နေကုန်သော၊ ဂဟဋ္ဌာပိ- အိမ်၌တည်သူ လူတို့ကိုလည်း၊ (ဒုဿင်္ဂဟာ- ဆင်,မြင်း,ရထား, လယ်ယာများနှင့် တစ်ပါးရွှေငွေ ရွာ,မြို့,ပြည်ကို ထွေထွေပေးကာ ချောမြူပါလည်း မနာစကား စိတ်ထားမတည် ကျင့်မညီသဖြင့် သွေဖီပင့်ထောက် ချီးမြှင့်မြှောက်ဖို့ မဖောက်မှန်စွာ ခဲယဉ်းလှပါပေကုန်၏)။ ပရပုတ္တေသု- မိမိချန်ထား တစ်ပါးသားတို့၌၊ အပေါသုက္ကော- လုံ့လကြိုးကုတ် အားမထုတ်ဘဲ မလှုပ်ငဲ့ကွက် ကြောင့်ကြမဲ့သည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြား ချစ်စရာ စွန့်ပစ်ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ

၂။ သဟိတာ= သဟန္တိတိ သဟိတာ၊ ✓သဟ+တုပစ္စည်း၊ မရိသနေ- သည်းခံခြင်း၌၊ ဣအာဂုံတည်း။

၃။ အဆန္တိ= ထမ္ဘနံ ဆမ္ဘော၊ ✓ထဘိ+အ၊ ထမ္ဘ- ခက်မာထောက်ပံ့ခြင်း၌ ထ-ကို ဆ-ပြု။ န ဆမ္ဘော အဆမ္ဘော၊ အဆမ္ဘော အဿ အတ္တိတိ အဆန္တိ၊ အဆမ္ဘပုဒ်+အဿတ္တိ ဤပစ္စည်း၊ (ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓေါ)။

ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်။ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ- မုတ်ဆိတ်ဆံကေသာ ပန်းနံသာနှင့် တန်ဆာအမျိုးမျိုး အဝတ်ပုဆိုးစသည်တို့ကို၊ ဩရော- ဟိတ္တာ- တပ်မက်ရော်ရမ်း မစွဲလန်းဘဲ ပင်ပန်းမရှိ ပယ်ခွါဘိ၍၊ သဒ္ဓိန္ဒူပတ္တော- ဟောင်းနွမ်းအိုမင်း ရင့်ရော်ခြင်းကြောင့် ကျဆင်းပြတ်ကြွေ အခက်အလက်တွေရှိသော၊ (သဒ္ဓိန္ဒူနိ ပတ္တာနိ ယဿာတိ သဒ္ဓိန္ဒူပတ္တော)၊ ကောဝိဠာရော ယထာ- ပန်းတကာထက်တင့်ဆန်း ပင်လယ်ကသစ်ပန်းကဲ့သို့၊ ဂိဟိဗန္ဓနာနိ- သားသမီးမယား ကျွန်၊ ဆိတ်များနှင့် ဆင်၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက် အဆက်ဆက်ဟု နှစ်သက်ဖွယ်လျဉ်း နောင်ဖွဲ့ခြင်းဟူသမျှတို့ကို၊ ဝီရော- မကြောက်မရွံ့ နောက်မတွန့်ဘဲ ရဲဝံ့စွန့်စား စွမ်းပကားအတိ လုံ့လပြည့်ခြင်းရှိတော်မူသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဆေတွာန- အရဟတ္တမဂ် ဓားသံလျက်ဖြင့် ငဲ့ကွက်မထောက် ဖြတ်တောက်ပြီး၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ်ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားလှစွာ နှစ်သက်စရာကို စွန့်ခွာထပ်ထပ်တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ နိပကံ- ကြောင်းကျိုးမြင်သိရင့်ကျက်သော ပညာရှိသော၊ သဒ္ဓိ စရံ- အတူယှဉ်လျက် သွားဖော်သွားဖက်လည်းဖြစ်သော၊ သာဓုဝိဟာရိ- လေးပါးစွာနုယှဉ် လေးအင်ဗြဟ္မ ဝိဟာရနှင့် ရှစ်ဝသမာပတ်ဝင်စားလတ်၍ ကောင်းမြတ်ထွေထွေ ကျင့်မြတ်တွေကို မသွေကောင်းစွာ ကျင့်လေ့ရှိပါသော၊ မီရံ- ပညာရှိသော၊ သဟာယံ- အကျင့်ပြည့်ဝ နှလုံးလှ၍ ဉာဏပြည့်တင်း သူငယ်ချင်းကို၊ သစေ လဘေထ- အခါအခွင့် ကြုံကြိုက်လင့်၍ အသင့်သေချာ အကယ်၍ ရခဲ့ပါအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ရခဲ့သော်)၊ သဗ္ဗာနိ- ကြွင်းမဲ့ဥသံ့ အလုံးစုံကုန်သော၊ ပရိဿယာနိ- မြင်အပ်၊ မမြင်အပ် နှစ်ရပ်မှန်စွာ ဘေးရောဂါတို့ကို၊ အဘိဘုယျ- မတွန့်မဆုတ် လုံ့လထုတ်၍ လွှမ်းအုပ်နှိမ်နှင်း အပြတ်ရှင်း၍၊ တေန-

၁။ တေန^၁တ္ထမနော= တေန+အတ္တမနော-ဟု ဖြတ်၊ တေန၏ အစွဲကို စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် (၂၅၆)၌ “သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တေန နိပကေန ပဏ္ဍိတေန” စသည်ဖြင့် ပြဆိုထား၏။ ရှေးနိဿယ (မိုးထိမူ ပါဠိတော်နိဿယ-၁၈)၌ “တေန သဟာယေန” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “တေန ပရိဿယာဘိဘဝနေန” ဟူ၍လည်းကောင်း စွဲပြထားသည်၊ ဤ၌ကား ပါဠိတော်နည်းအတိုင်းသာ ပြဆိုထားသည်။

အကျင့်ပြည့်ဝ နှလုံးလှသည့် ဉာဏဘုရင် ဉာဏ်ကြီးရှင် သူငယ်ချင်းနှင့်၊ (သဒ္ဓိ-
မစွဲမခွာ အတူသာလျှင်)၊ အတ္တမနော- ဝမ်းသာရွှင်ပြ တက်ကြွသော စိတ်ရှိသည်၊
သတိမာ- သတိမယွင်း ဉာဏ်ဓာတ်သွင်း၍ ထိန်လင်းတောက်ပခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-
ဖြစ်၍)၊ စရေယျ- ကောင်းစွာမသွေ ကျင့်ဆောင်လေရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ နိပကံ- ကြောင်းကျိုးမြင်သိ
ရင့်ကျက်သော ပညာရှိသော၊ သဒ္ဓိ စရံ- အတူယှဉ်လျက် သွားဖော်သွားဖက်လည်း
ဖြစ်သော၊ သာဓုဝိဟာရီ- လေးပါးဈာန်ယှဉ် လေးအင်ဗြဟ္မ ဝိဟာရနှင့် ရှစ်ဝသမာပတ်
ဝင်စားလတ်၍ ကောင်းမြတ်ထွေထွေ ကျင့်မြတ်တွေကို မသွေကောင်းစွာ ကျင့်လေ့ရှိ
ပါသော၊ စီရံ- ပညာရှိသော၊ သဟာယံ- အကျင့်ပြည့်ဝ နှလုံးလှ၍ ဉာဏပြည့်တင်း
သူငယ်ချင်းကို၊ နော စေ လဘေထ- အခါအခွင့် မကြုံလင့်၍ လေးဖင့်ကြန့်ကြာ
အကယ်၍ မရခဲ့ပါအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ မရခဲ့သော်)၊ ရာဇာ- ရန်သူခပင်း စစ်
တလင်းကို နှိမ်နှင်းချေဖျက် အောင်မြင်အပ်ပြီးသော စစ်မျက်နှာရှိသော မင်းသည်၊
ဝိဇိတံ ရဋ္ဌ- မိမိပိုင်စီး အသီးသီးဟု ကြီးကြီးငယ်ငယ် အသွယ်သွယ် အဝဝ မြို့ပြ
ပြည်ရွာ ရတနာရွှေငွေ အထွေထွေတို့ ဝေဝေစည်ပင် တိုင်းပြည်တစ်ခွင်ကို၊ ပဟာယ-
မစွဲမလန်းမငြိစွန်းဘဲ မလွမ်းခါခါ စွန့်ပစ်ခွာ၍၊ (ဧကော- ဖန်ရည်တပ်စွန်း ဝတ်
သင်္ကန်းနှင့် တင်လွှမ်းဝတ်ဆင် ရဟန်းသွင်ကို ယူငင်စွန့်စား တစ်ပါးတည်းတည်း၊
စရတိ ဣဝ- မကြောင့်မကြ မတောင့်တဘဲ မြတ်လှတန်တန် အကျင့်မှန်ကို ဧကန်မသွေ
ကျင့်လေဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း)၊ အရညေ- အုပ်ချုပ်မှုကင်း လူသူရှင်း၍ မင်း
မရှိရာ တောဟေမာဠ၊ မာတင်္ဂီ- ဆင်မျိုးများစွာ ရှိလေရာဝယ် မာတင်္ဂီမျိုး ဆင်မျိုး
ရိုး၌ဖြစ်သော၊ နာဂေါ- အာမာန်ခိုင်ဖိုး ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ (ဧကော- အဖော်မမှီး
တစ်ကိုယ်တည်းတည်း၊ စရတိ ဣဝ- တောမြိုင်ဗွေဝယ် လှည့်လည်သွားလာရာကဲ့သို့
လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ပမာနှိုင်းယူ ထိုအတူသာလျှင်)၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထို
ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားလှစွာ မြို့ပြည်ရွာကို
ပယ်ခွာထပ်ထပ် တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊
စရေ စရေယျ- ကိုယ်၏အလုပ် မတွန့်ဆုတ်ဘဲ ကြိုးကုတ်မှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(မယံ- ငါတို့သည်)၊ အဒ္ဓေါ- မချွတ်ဧကန် အမှန်မယွင်း၊ သဟာယသမ္ပဒံ-
သီလသမာ ဓိပညာနှင့် တစ်ဖြာဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဟု ငါးဝအပြား အဆွေ
ခင်ပွန်းတရားနှင့် ပြည့်စုံမှုကို၊ ပသံသာမ- အလေးဂရု အမြဲပြု၍ ရှေးရှုပုံသေ ချီး
မွမ်းကြပါပေကုန်၏၊ သေဋ္ဌာ- သီလသမာ ဓိပညာနှင့် တစ်ဖြာဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏ

ဒဿနဟု ငါးဝအပြား ဂုဏ်သိရ်အားဖြင့် တင့်ထွားမသွေ မြင့်မြတ်ကြပေကုန်သော၊ သဟာယာ- အကျင့်လည်းကောင်း စိတ်ထားကောင်း၍ နှစ်ထောင်းပျော်ရွှင် ဆင်းရဲနွံမှ တူယှဉ်ဖောက်ထွင်း လွတ်မြောက်ခြင်းကြောင့် သူငယ်ချင်းမည်သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမာ- သီလသမာ ခိပညာနှင့် တစ်ဖြာဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဟု ငါးဝအပြား ဂုဏ်သိရ်အားဖြင့် တင့်ထွားမသွေ တူညီကြပေကုန်သော၊ သဟာယာ- အကျင့်လည်းကောင်း စိတ်ထားကောင်း၍ နှစ်ထောင်းပျော်ရွှင် ဆင်းရဲနွံမှ တူယှဉ်ဖောက်ထွင်း လွတ်မြောက်ခြင်းကြောင့် သူငယ်ချင်းမည်သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သေဝိတဗ္ဗာ- မေးမြန်းဖြေကြား ကျင့်ဝတ်အားဖြင့် လေးစားရိသေ ချဉ်းကပ်ထိုက်ပါပေကုန်၏၊ (သောပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ အနဝဇ္ဇဘောဇီ- ဟန်ဆောင်လှည့်ပတ် နိမိတ်ဖတ်လျက် မအပ်မရာ မဖွေရှာဘဲ စွန့်ခွာထိုက်ငြား အနေသနတရားကို ရှောင်ရှားအစဉ် အပြစ်ကင်းစင်သည့် ဘောဇဉ်ကို စားသုံးလေ့ရှိကုန်သော၊ ဧတေ- အနေသနကင်းစင်ပ၍ သီလဖြူစင် ဓုတင်ဓလေ့ ကျင့်ပျော်မွေ့ငြား ဤအရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်များကို၊ အလဒ္ဓါ^၁- ပေါင်းဖက်ဖို့ရန် အမှန်မသွေ မရလေ၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားလှစွာ အနေသနာကို စွန့်ခွာထပ်ထပ်တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ကမ္မာရပုတ္တေန- အမျိုးမျိုးအဖြာဖြာ ရွှေတန်ဆာကို စဉ်လာမယုတ် သက်မွေးလုပ်သား ရွှေပန်းထိန်သည်၏သားသည်၊ သုနိဋ္ဌိတာနိ- ရွှေပညာဆန်း အတတ်စွမ်းဖြင့် ညစ်ညမ်းမှုရှင်း ချေးညော်ကင်းအောင် မယွင်းအားထုတ် ကောင်းစွာသန့်စင်အောင် ပြုလုပ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏဿ- ရွှေ၏၊ ဟာဿရာနိ- ဖြူစင်သန့်ရှင်း တောက်ပဝင်းလျက် ထွန်းလင်းပြီးပြန် တလျှပ်လျှပ်ထွက်သော အရောင်ရှိကုန်သော၊ ဘုဇေဋ္ဌိလက်၌၊ သံဃဇ္ဇမာနာနိ- ချင်းချင်းထိမိ တိုက်ခိုက်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒုဝေ- လက်ကောက်နှစ်ကွင်းတို့ကို၊ ဒိသွာ- အဖော်ရှိမှု ထို့အတူသာလျှင် ထိခိုက်တတ်၊ အရောင်

၁။ အလဒ္ဓါ= “အလဒ္ဓါတိ အလဘိတွာ” ဟူသော ဖွင့်ဆိုချက်ကို ထောက်ဆ၍ ဤအလဒ္ဓါပုဒ်ကား န+✓လဘ+တွာပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကြိယာဝိသေသနပုဒ်တည်း၊ မောဂ္ဂလာန်နိဿယ၊ နာ-၂၀၈၌ ✓လဘ+တွာ၊ တွာပစ္စည်း၏ ဝကို ချေ၊ တကို ခပြု၊ ဘကိုလည်း ပရရုပ်ပြု၊ ဓတစ်လုံးကို ဒပြုသော် လဒ္ဓါဟုပြီးသည်ကို ပြဆိုထားသည်၊ န ဆက်သော် အလဒ္ဓါပုဒ်ပြီးသည်။

ထွက်တတ်၏ဟု ရှုမြင်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊
 စကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားလှစွာ မြို့ပြည်ရွာကို စွန့်ခွာထပ်ထပ် တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ မမ- တစ်ယောက်တည်းပျော် အဖော်ကင်းငြား ငါ့အား၊ ဒုတိယေန- တဏှာအဖော် ပုဂ္ဂိုလ်ဖော်ဟု တူပျော်အပ်ငြား အဖော်နှစ်ပါးနှင့်၊ သဟာ (သဟ)- အတူတကွ၊ ဝါစာဘိလာပေါ ဝါ- နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် ဖီလာဆန်ငြား သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာကို ပြောဆိုရခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ (အဘိလပနံ အဘိလာပေါ၊ အဘိ✓လပ+ ဣ၊ ဝိလာပေ- မြည်တမ်းခြင်း၌၊ ဝါစာယ အဘိလာပေါ ဝါစာဘိလာပေါ၊ “ဘာဝသာနေ၊ နောက်ပုဒ်ပြ၊ ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိ တွဲမြဲ” ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌိ တွဲရာ၏)၊ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ- တဏှာအဖော် ဒိဋ္ဌိအဖော်ဟု အဖော်နှစ်ဖြာ ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဿ (ယထာ)- ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ပမာနှိုင်းယူ ဤအတူ၊ (ဒုတိယေန- တဏှာအဖော် ပုဂ္ဂိုလ် ဖော်ဟု တူပျော်အပ်ငြား အဖော်နှစ်ပါးနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ဝသတော- နေရသော၊ မမ- ငါအား၊ ဝါစာဘိလာပေါ- နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် ဖီလာဆန်ငြား သုံးဆယ်နှစ်ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာကို ပြောဆိုရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ- တဏှာအဖော် ဒိဋ္ဌိအဖော်ဟု အဖော်နှစ်ဖြာ ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏) (ဝါ-သဒ္ဓါ သမုစ္စယတ္ထကြံပါ)၊ ဧတံ ဘယံ- အတ္တပရာ နုဝါဒါဟု များစွာ သောင်းပြောင်း ဤဘေးရန်အပေါင်းကို၊ အာယတီ- နောင်အခါ၌၊ ပေက္ခမာနော- ဉာဏ်ဖြင့်စေ့ငု ကောင်းစွာရှုလျက်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချို သွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ စကော- အဖော်တစ်ပါး မလိုလား၍ များပြားလှစွာ မိတ်ဆွေညာကို စွန့်ခွာထပ်ထပ် တော အရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

စိတြာ- ထူးထွေဆန်းပြား ခမ်းနားကုန်သော၊ မဓုရာ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ် နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊ မနောရမာ- စိတ်နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော၊ ကာမာ ဟိ ကာမာဧဝ- ရူပသဒ္ဓ ဂန္ဓရသာ ဗောဋ္ဌဗ္ဗဟု များစွာသောင်းသောင်း ကာမဂုဏ်အပေါင်းတို့သည်သာလျှင်၊ ဝိရူပရူပေန- ဖုံဖုံအဆင်း သံ, နဲ့သင်းနှင့်

မယွင်းရသာ၊ အတွေ့အဖြာဖြာဟု များစွာသောသဘောဖြင့်၊ စိတ္တံ - တရားတော်ဓာတ် မကိန်းဝပ်၍ ဝေပတ်မတည် ဟိုဒီလှည့်သွား လူ့စိတ်ထားကို၊ မထေဋ္ဌိ - လွမ်းမိုးနှိပ်စက် စွမ်းအားပျက်အောင် မွေနှောက်ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။ ကာမဂုဏေသု - ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အာဒိနဝံ - ဆင်းရဲရန်အကြောင်း အပြစ်အပေါင်းကို၊ ဒိသ္မာ - မျက် မှောက်စေ့ငှ ကောင်းစွာရှု၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ - ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော - ကာမ ဂုဏ်များ မလိုလား၍ စွန့်ငြားပြတ်ပြတ် တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်း သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ စရေ - မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ဧတံ - ငါးဖြာအာရုံ ဤကာမဂုဏ်သဘောတရားသည်၊ (ဘယဉ္စမေ'တံ ကို ဘယဉ္စ + ဧတံဟု ပုဒ်ဖြတ်ပါ။ မ၊ အက္ခရာ လာထားခြင်းတည်း)၊ ဤတီစ - ကောင်း ကျိုးကိုဖဲ့ အကျိုးမဲ့ကို တကယ့်ဧကန် ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် ဤတိလည်း မည်၏။ (အနတ္တာယ ဧတိ အာဂစ္ဆတိတိ ဤတိ ✓ ဣ + တိ၊ ဂတိမှိ - ဂတိ အနက်၌)၊ ဂဏ္ဏော စ - ဖူးရောင်အစဉ် အိုင်းအမာသွင်သို့ အမြင်တူသောကြောင့် ဂဏ္ဏလည်းမည်ပါပေ၏။ ဥပဒ္ဒဝေါ စ - မပြတ်မလပ် တရစပ်ပင် ကပ်၍ညှင်းဆဲတတ်သောကြောင့် ဥပဒ္ဒဝ လည်းမည်၏။ ရောဂေါ စ - နာကျင်ခံခက် လွန်နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် ရောဂ လည်းမည်၏။ သလ္လဉ္စ - စိတ်တွင်းထိုးဖောက် စူးဝင်ရောက်တတ်သောကြောင့် သလ္လ လည်းမည်၏။ ဘယဉ္စ - ကြောက်ဖွယ်လန့်ဖွယ် အသွယ်သွယ်ကို အကယ်တန္တု ပြု တတ်သောကြောင့် ဘယလည်းမည်၏။ ကာမဂုဏေသု - ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ (ဝါ) ဝတ္ထုကိလေ နှစ်ထွေသော ကာမတို့၌၊ ဧတံ ဘယံ - ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ဤဘေးအဖြာဖြာကို၊ ဒိသ္မာ - ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ရှု နှိုင်းချိန်ပြု၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ - ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာ သို့ တူစွာအလား၊ ဧကော - များစွာဖုံဖုံ ကာမဂုဏ်ကို အကုန်စွန့်လတ် တောအရပ်သို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ စရေ - မလျော့မတင်း စောင်း နှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သီတဉ္စ - အတွင်းအပ အေးမြမှုကိုလည်းကောင်း၊ ဥဏ္ဍဉ္စ - ကိုယ်ပကိုယ်တွင်း ပူလောင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒံ စ - အစားအစာ မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ပိပါသံ စ - ခန္ဓာကိုယ်တွင်း လိုအပ်လျှဉ်းသည့် ရေဆာလောင်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဝါတာတပေ စ - အရပ်မျက်နှာ အဖြာဖြာမှ တိုက်လာလေငြား လေပူ

များနှင့် လွန်အားပြင်းထန် နေပူဒဏ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခုံသသရီသပေ စ- မှက်၊
 ခြင်တထွေ ကင်းနှင့်မြွေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာနိပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဧတာနိ- ဤဘေးရန်တို့ကို၊ အဘိဗ္ဗဝိတွာ- အားမာန်တင်းတင်း စိတ်ဓာတ်သွင်းလျက်
 ချနင်းလွှမ်းမိုး၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်
 တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- လောကဓံခလေ့
 ကြုံကာတွေ့လည်း စေ့စေ့မကြောက် တွန်လှန်ဖျောက်၍ တစ်ယောက်တည်းသည်၊
 (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်
 ဆောင်ရာ၏။

သဗ္ဗာတခန္ဓော- ခုနစ်တောင် ရှစ်တောင်ရှိ၍ လွန်စွာဖြစ်သော (ကြီးသော)
 ခန္ဓာကိုယ်ရှိသော၊ (သဗ္ဗာတော ခန္ဓော ယဿာတိ သဗ္ဗာတခန္ဓော၊ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌
 “သတ္တရတနော ဝါ ဟောတိ အဋ္ဌရတနော ဝါ”ဟု ဖွင့်၏၊ ရတနသဒ္ဓါသည် ဤ
 နေရာ၌ အတိုင်းအတာအနက်ကိုပြသော “အတောင်”အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့်
 အထက်ပါအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။ ပဒုမီ- ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသော ခန္ဓာ
 ကိုယ်ရှိသော၊ ဥဠာရော- ကာယစွမ်းရည်၊ ပြေးစွမ်းရည်နှင့် တစ်လီမြင့်မြတ် ရဲရင့်
 သော စိတ်ဓာတ်လည်းရှိသော၊ နာဂေါ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ယူထာနိ- မိမိဇာတ်တူ
 အပေါင်းအဖော်ဟူသမျှတို့ကို၊ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ- မငဲ့မညှာ စွန့်ခွာရှောင်ကြဉ်၍၊ အရညေ-
 အုပ်ချုပ်သူမင်း မရှိကင်းရာ တောဟောမာ၌၊ ယထာဘိရန္တိ- မိမိစိတ်တော် အလွန်ပျော်
 ၍ မွေ့လျော်သမျှ ကာလတိုင်အောင်၊ ဝိဟရံ ဝိဟရန္တော- ဘေးရန်မသန်း ကိုယ်စိတ်
 လန်း၍ ချမ်းချမ်းသာသာ နေထိုင်လျက်၊ စရတိ ဣဝ- လျောင်း၊ထိုင်၊ရပ်၊သွား
 လေးပါးဣရိယာ မျှတကာဖြင့် သွားလာလှည့်ပတ်ရာသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ပမာနှိုင်းယူ
 ထို့အတူ၊ နာဂေါ- လောဘဒေါသ မောဟစသား လွန်ဆိုးဝါးသည့် တရားထွေထွေ
 မရှိလေသည့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်ဘုရားသည်၊ သဗ္ဗာတခန္ဓော- သီလသမာ ဓိပညာ
 နှင့် တစ်ဖြာဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏ ဒဿနဟု ငါးဝအပြား အသေက္ခ တရားအစရှိသည်၊
 ပဒုမီ- သတိစသား ဗောဇ္ဈင်တရားတို့ ပွင်းငြားဝေစည် တည်နေသည်ကြောင့် ပဒုမီ
 အမည်ရသည်၊ ဥဠာရော- ကာယဉာဏ စွမ်းထားမနှင့် ဇေဝအဟုန် ရဲရင့်ဂုဏ်နှင့်

၁။ နာဂေါ= နတ္ထိ အာဂု ယဿာတိ နာဂေါ၊ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ကား “အာဂုံ န
 ကရေတိတိ နာဂေါ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသည်။ နပုဒ်+အာဂုပုဒ်တည်း။ (တနည်း) ဆန္ဒာ-
 ဂတာဒိ န ဂစ္ဆတိတိ နာဂေါ၊ န ✓ဂမု+ကိ၊ (တနည်း) ပဟိနကိလေသေ (သော ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓေါ) န အာဂစ္ဆတိတိ နာဂေါ၊ န၊ အာ ✓ဂမု+ကိ။

ပြည့်စုံမွန်မြတ်သောကြောင့် ဥဠာရအမည်ရသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ယူထာနိ- အတူမွေ့လျော် ပေါင်းအဖော်တို့ကို၊ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ- မငဲ့မညှာ စွန့်ပယ်ခွာ၍၊ အရညေ- အုပ်ချုပ်သူမင်း မရှိကင်းရာ တောဟောမာ၌၊ ယထာဘိရန္တံ- ဈာနဗြဟ္မာ ဝိဟာရနှင့် ဖလသမာပတ် အရပ်ရပ်ဖြင့် ထပ်ထပ်ရွှင်ပျော် မွေ့လျော်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဝိဟရံ ဝိဟရန္တော- လျောင်းထိုင်ရပ်သွား လေးပါးဣရိယာ မျှစွာရွှင်ပြုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူ လျက်)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- များလှထွေထွေ ပေါင်းဖော်ဆွေကို မသွေစွန့်ခွာ တောမြိုင်သာ၌ ပျော်စွာကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သင်္ဂဏိကာရတဿ- လောကဓလေ့ ပေါင်းဖော်တွေ့၍ မွေ့လျော်နေသူ၏။ သာမာယိကံ- ဝင်စားဆဲခါ ကိလေသာမှ မှန်စွာခဏ အခိုက်အတန့်မျှ လွတ်မြောက်သော၊ ဝိမုတ္တိ- ရူပါရူပ လောကီယဟု ဈာနသမာပတ် အရပ်ရပ်ကို၊ ယံ ဖဿယေ- ကျင့်စဉ်အလျောက် လွဲမဖောက်ဘဲ ထိရောက်မှန်စွာ အကြင်ခံစားရာ၏။ (ယံ-ကို ကြိယာပရာမသနကြံ၍ အနက်ပေးထားပါသည်)။ ဧတံ- ပေါင်းဖော်မွေ့မူ ထိုသည့်သူ၏ အပူကိလေသာ ခဏတာကင်း လွန်မြောက်ခြင်းသည်။ အဋ္ဌာနံ- မတော်မတန် မလျော်ကန်သည့် အမှန်အကြောင်းဖြစ်ပါပေ၏။ (အဋ္ဌာနံ+ဧတံဟု ပုတ်ဖြတ်ပါ)။ (ဣတိ- ဤသို့)။ အာဒိစ္စဗန္ဓဿ- အာဒိစ္စနွယ်ရိုး တေဇာဖြိုးသည့် အမျိုးမှသက်ဆင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်နေမင်း၏။ ဝစော- တရားပြည့်ဝ နှလုံးလှ၍ ဆုံးမအပ်ပေ တရားအထွေထွေကို၊ နိသမ္မ- နာကြား၊ သင်ယူ၊ ဆောင်ယူမှတ်သား ဤလေးပါးဖြင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- ပေါင်းဖော်ကင်းရှင်း တောရပ်တွင်းသို့ ချဉ်းနင်းကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(အဟံ- ငါသည်)။ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ- သမ္မာအယူ ဆန့်ကျင်မှု၍ ပမာတူလျဉ်း

၁။ သာမာယိကံ= သမယေ (သမယေ) ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တာတိ သာမာယိကာ (ဝိမုတ္တိ)။ တံ သာမာယိကံ။ သမယပုဒ်+ဏိကပစ္စည်း။ တဒ္ဓိတ်အမည်ပေးလိုသော် ဝိမုတ္တပုဒ်ကျေသောကြောင့် ဝိမုတ္တတဒ္ဓိတ်ဟု အမည်ပေးရာ၏။ ထို့ကြောင့် ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၌ “အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တံ”ဟု ဖွင့်သည်။ ‘မ’၏ ‘အ’ကို ‘အာ’ဒိဃပြု။

၂။ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ= ဤပုဒ်ကို နှစ်မျိုးဖွင့်ပြထား၏။ ထိုတွင် ဝိသူကာနိကို သူစန္ဒိ ဝိဇ္ဇန္တိတိ

ငြောင့်တံကျင်သို့ မှားယွင်းမိစ္ဆာ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ဖြာတို့ကို၊ ဥပါတိဝတ္ထော^၃- သော-
တာပတ္တိ ဉာဏ်အသိဖြင့် မြင်ဘိထိရောက် လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ နိယာမံ- အပါယ်
မကျ မဂ်ဉာဏ်၌ လုံးဝလဲလျောင်း ကိန်းအောင်းတည်နေ မြဲနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
သမ္မတ္တိနိယာမခေါ် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တော်ကို၊ ပတ္တော- မလွဲမဖောက် အမှန်
ရောက်သည် (ဝါ) ရသည်၊ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ^၄- အထက်အထက် မဂ်သုံးချက်ကို ဆက်
လက်မယွင်း ရခြင်းရှိသည်၊ ဥပ္ပန္နဉာဏော- ဖြစ်ပြီးရပြီး ဆိုက်ရောက်ပြီးသည့် ပစ္စေက
ဗောဓိဉာဏ်ရှိသည်၊ အနညနေယျော^၅- ဤတရားပင် အမှန်ပင်ဟု လူရှင်နတ်များ
သူတစ်ပါးတို့ ဆောင်ငြားမသွေ မသိစေအပ် ကိုယ်ပိုင်ဓာတ်ဖြင့် ဆတ်ဆတ်မုချ သိ

ဝိသူကာနိ၊ ဝိ✓သူစ+ဏ၊ ဝိဇ္ဈနေ- ဖောက်ထွင်းထိုးနှက်ခြင်း၌၊ (တနည်း) ဝိသူကန္တိ
ဝိဇ္ဈန္တိတိ ဝိသူကာနိ၊ ဝိ✓သူက+ အ၊ ဝိဇ္ဈနတ္ထပင် ဟောသည်၊ တနည်းအားဖြင့် ဝိသူစန္တိ
(ဝိသူကန္တိ) ဝိလောမဝသေန ဘဝန္တိတိ ဝိသူကာနိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ငြောင့်တံကျင်ကို ယူရ
၏၊ ဝိသူကာနိ ဝိယာတိ ဝိသူကာနိ- ငြောင့်တံကျင်အလား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး
ရ၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ-ကား ဒိဋ္ဌိယာ ဝိသူကာနိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ-ဟုပြု၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖောက်
ထွင်းထိုးနှက်တတ်သော ငြောင့်တံကျင်သဖွယ် ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ရ၏။
(တနည်း) ဒိဋ္ဌိ ဧဝ ဝိသူကာနိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ- ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော
ငြောင့်တံကျင်တို့ ရ၏။ ပထမနည်း၌ ဒိဋ္ဌိအရ သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုယူ၍ ဝိသူကအရ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို
ယူသည်၊ ဆဋ္ဌိတပျရိသသမာသဝိဂ္ဂဟပြုသည်။ ဒုတိယနည်း၌ ဒိဋ္ဌိအရ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ယူ၍
ဝိသူကအရ ငြောင့်တံကျင်ကို ယူသည်၊ အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်းသမသဝိဂ္ဂဟ ပြုရသည်။
(သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ၊ ၁။ ၉၅။)

၃။ ဥပါတိဝတ္ထော= ဥပ အတိဝတ္တတိတိ ဥပါတိဝတ္ထော၊ ဥပ,အတိ✓ဝတု+တ၊ အတိဝတ္ထနေ-
ကျော်လွန်ခြင်း၌၊ ဤ၌လည်း သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်လွန်မြောက်ခြင်း၊ သမထဝိပဿနာ
ဖြင့် လွန်မြောက်ခြင်းဟု နှစ်မျိုးပြထား၏၊ နိဿယပေးရာ၌ တစ်ခုသာ ပြဆိုထားသည်။

၄။ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ= ပဋိလတ္တတေတိ ပဋိလဒ္ဓေါ၊ ပဋိ✓လဘ+တ၊ လာဘော- ရခြင်း၌၊
ပဋိလဒ္ဓေါ မဂ္ဂေါ ယေနာတိ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ၊ အထက်မဂ်သုံးပါး ကောက်ရမည်။

၅။ အနညနေယျော= နေတဗ္ဗော နေယျော၊ ✓နီ+ဏျ၊ အဝဗောဓေန- သိခြင်း၌၊ နိဓာတ်
သည် ပါပုဏနတ္ထ၊ နယနတ္ထတို့ကို ဟောသော်လည်း “ယေ ဂတျတ္တာ၊ တေ ဗုဒ္ဓတ္တာ၊
ပဝတ္တိပါပုဏတ္တကာ” ဟူသော အဆိုအရ ဤ၌ ဗုဒ္ဓတ္ထ ကြံပါသည်။ အညေဟိ နေယျော
အညနေယျော၊ န အညနေယျော အနညနေယျော- အခြားသောသူတို့က သိစေအပ်သည်
မဟုတ်သည် (ကိုယ်တိုင်သိသည်)။ (တနည်း) နတ္ထိ အညနေယျော တသ္မိ ပတ္တပစ္စေကဉာဏတိ

မြင်ရသည်။ အမှီ- မုချမသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား။
 ၈ကော- မိမိရထား မြတ်တရား၌ လေးစားတုပ်ဝပ် တောအရပ်၌ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)။ နိလ္လောလုပေါ^၆- အစား၌မှာ လွန်တဏှာဖြင့် တပ်ကာမက်မော တသောသောဖြင့် ယှက်ရောကင်းဘိ လျှပ်ပေါ် လော်လီခြင်းမရှိသည်။ နိက္ကဟော- အံ့ဩဘနန်း ထူးအဆန်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်လူ ထိုထိုသူကို ပြုမူလှည့်ပတ် အံ့ဩမှုကို မဖြစ်စေတတ်သည်။ (ကုဟနံ ကုဟော၊ ✓ကုဟ+အ၊ ဝိမှာပနေ- အံ့ဩဖွယ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌။ နတ္ထိ ကုဟော ယဿာတိ နိက္ကဟော)။ နိပ္ပိပါသော- ကောင်းမြတ်အရသာ အဖြာဖြာ၌ ယုတ်မာတပ်မက် စား လိုချက်ကင်း ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းမရှိသည်။ (ပိပါသနံ ပိပါသာ၊ ✓ပါ+သ+အ+ အာ၊ ဤ၌ ပစ္စည်းသုံးဆင့် သက်ထားသည်။ ပါ-ကို ပါ-ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ အဗ္ဘာသ အမည်မှည့်၊ အဗ္ဘာသ ပါ၏ အာကို ဣပြု၊ ပိပါသာ-ပြီး၊ နတ္ထိ ပိပါသာ ယဿာတိ နိပ္ပိပါသော)။ နိမ္မက္ခနိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော^၇- တစ်ပါးသူ၏ ဂုဏ်သတ္တိကို နှိမ်ဖိချေ ဖျက်ခြင်းလည်းမရှိ ဖန်ရည်နှင့်တူ တပ်မူရာဂ မျက်ဒေါသတည်း သုံးဝအပြား ဒုစရိုက်

အနညနေယျော- ရထား၊ ရောက်ထားသော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌ အခြားသူတို့က သိစေ အပ်၊ ဆောင်ပြအပ်ခြင်း မရှိသည်။ ပထမနည်းကား နနိပါတပုဗ္ဗကမ္မဓာရည်းသမာသံ၊ ဒုတိယနည်းကား နနိပါတဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံတည်း။

၆။ နိလ္လောလုပေါ= လုပ္ပတိတိ လုပေါ၊ အတိဝိယ၊ ပုနပ္ပန္နံ လုပေါ လောလုပေါ၊ လုပကို လုပဟု ဒွေဘော်ပြု၊ ‘ပ’ကို ချေ၊ ‘လု’၏ ‘ဥ’ကို ‘ဩ’ပြု၊ (မောဂံ၊ ၅။ ၇၀။) (တနည်း) ‘လု’ကို ‘လု’ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ ‘ဥ’ကို ‘ဩ’ပြု၍ (ကစ္စည်း၊ နာ၊ ၂၂၃။)လည်း ပြီးနိုင်သည် သာ၊ နတ္ထိ လောလုပေါ ယဿာတိ နိလ္လောလုပေါ။ နိ✓လုပ+ဏ၊ ဝိမောဟနေ- တွေဝေခြင်း၌။

၇။ နိမ္မက္ခနိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော= ပရဂုဏ် မက္ခေတိ ဝိနာသေတိတိ မက္ခော၊ ✓မက္ခ+အ၊ မက္ခနေ- ဂုဏ်ကိုချေဖျက်ခြင်း၌။ နတ္ထိ မက္ခော ယဿာတိ နိမ္မက္ခော။ သုတ္တနိပါတ်၊ ၁။ ၉၆- နှင့်အညီ ဝိဂ္ဂဟပြုထားသည်။ နိဒ္ဒမိယိတ္တာတိ နိဒ္ဒန္တော (ကသာဝမောဟော)။ နိ✓မေ+တ၊ ‘တ’ကို ပက္ခမာဒိဟိ န္တော စ သုတ်ဖြင့် ‘န္တ’ပြု၊ သဒ္ဒဂ္ဂိသံယောဂေသု- အသံမြည်အောင် တီးမှုတ်ခြင်း၊ မီးမှုတ်ခြင်းတို့၌။ ကသာဝေါ ဝိယာတိ ကသာဝေါ၊ ဖန်ရည်နှင့်တူသောတရား၊

တရားနှင့် မိုက်မှားမောဟ ထုတ်ပယ်ချအပ်ပြီးသည် (ဝါ) သုံးဝအမိုက် ဒုစရိုက်နှင့် အမိုက်တိုက်အလား မောဟတရားကို ပယ်ရှားထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးသည်။ သဗ္ဗလောကေ- အလုံးစုံသောလောက၌၊ နိရာသော- ဘဝ၊ဝိဘဝ နှစ်ဝတဏှာ ပယ်ခွာပြီးသည်။ ဘဝိတွာ- ဖြစ်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- လူသူအများ အံ့ဩသွားအောင် လှည့်ဖျားမှုကင်း တောမြိုင်တွင်းသို့ ချဉ်းနင်းကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

အနတ္တဒဿီ- ဝန်းကျင်နီးပါး သူတစ်ပါးတို့ စီးပွားမပြု ကျိုးမဲ့မှုကို ရှုမြင်တတ်သော (ဝါ) ကျိုးမဲ့မှုကို ပြတတ်သော၊ ဝိသမေ- မညီမမျှ ကာယစသား ဒုစရိုက်တရား၌၊ နိဝိဋ္ဌံ- သက်ဝင်ကြာရှည် တည်နေသော၊ ပါပံ- ယုတ်မာဆိုးသွမ်း လွန်ညစ်ညမ်းသော၊ သဟာယံ- ကောင်းမှုကိုမေ့ မကောင်းမွေ့လျက် ကောက်ကွေ့ ဉာဏ်ဖျင်း သူငယ်ချင်းကို၊ ပရိဝဇ္ဇယေထ- မပေါင်းမသင်း ဝေးစွာကွင်း၍ ချက်ချင်း မသွေ ရှောင်ကြဉ်လေရာ၏။ ပသုတံ- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စွမ်းသတ္တိဖြင့် များဘိအဖြာဖြာ ထိုဤအရာ၌ ငြိကပ်တွယ်တာသော (ဝါ) မှားယွင်းဖောက်ပြား မိစ္ဆာတရား၌ ကြိုးစားအားထုတ် ဆည်းပူးလေ့ကျက်အပ်သော၊ ပမတ္တံ- ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ တွေ့ကြုံမပြတ် စေလွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသော (ဝါ) ကုသိုလ်ဘာဝနာ လွန်ကင်းကွာ၍ ပမာဒဖက် မေ့လျော့လျက်နေသော၊ (သဟာယံ- ကောင်းမှုကိုမေ့ မကောင်းမွေ့လျက် ကောက်ကွေ့ဉာဏ်ဖျင်း သူငယ်ချင်းကို)၊ သယံ- အခြားမဆိုင် မိမိကိုယ်တိုင်၊ နသေဝေ- မချဉ်းနီးရပ် မဆည်းကပ်ဘဲ ဆတ်ဆတ်ပုံသေ မမှီဝဲသင့်ပေ၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်တစ်ပါး ချိုမထားဘဲ တစ်ပါးချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- ယုတ်မာဆိုးညစ် ကျိုးမဖြစ်သည့် မှားလစ်မိစ္ဆာ သက်ဝင်ကာဖြင့် မေ့ကာသိမ်ဖျင်း သူငယ်ချင်းကို ရှောင်ကွင်းတောရပ် အငြိမ်းဓာတ်တို့ အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ဗဟုသုတံ- ပိဋကသုံးပုံ အဖုံဖုံဝယ် စွယ်စုံထိမိ သုတရှိခြင်း မယွင်းမဂ္ဂ နိဒ္ဒန္တော ကသာဝေါ မောဟော ယေနာတိ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော၊ ထုတ်ဆောင်ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော မှုတ်လွင့်အပ်ပြီးသော ကသာဝတရား မောဟတရားရှိသူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓရ၏။ နိမ္မက္ခော စ သော နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော စာတိ နိမ္မက္ခနိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော။

ဖလဝိဇ္ဇာ အဘိညာကို မှန်စွာထွင်းသိ သုတလည်းရှိသော၊ (ဗဟုံ သုတံ ယဿာတိ ဗဟုသုတော၊ တံ ဗဟုသုတံ၊ သုတအရ ပရိယတ္တိသုတ၊ ပဋိဝေဓသုတ နှစ်မျိုးကို ယူရမည်)။ ဓမ္မဓရ်- တရားဟူသမျှ နှုတ်တက်ရအောင် နေ့ညမနား ဆောင်၍ထားသော၊ ဥဠာရ်- ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု စိတ်အမှုတို့ ကောက်မှုကင်းရှင်း လွန်ဖြောင့်စင်းလျက် မယွင်းမှန်စွာ မွန်မြတ်ပါသော၊ ပဋိဘာနဝန္တံ- ယုတ္တပဋိဘာန၊ မုတ္တပဋိဘာန၊ ယုတ္တ မုတ္တပဋိဘာနဟု သုံးပဋိဘာန လွန်လျင်မြန်သော ဉာဏ်ပညာရှိသော (ဝါ) ပရိယတ္တိ၊ ပရိပုစ္ဆ၊ အဓိဂမ၌ ဆုံးစသိမြင် အလွန်လျင်သော ဉာဏ်ပညာရှိသော၊ မိတ္တံ- ကောင်း ဆိုးလောကဓံ တွေ့ကြုံပြန်လည်း တော်လှန်စေးကပ် မခွာတတ်သည့် မိတ်မြတ်မိတ် ကောင်းကို၊ ဘဇေထ- မာနနှိမ်ချိုး ကိုယ်ရိုက်ချိုးလျက် ဝပ်လျိုးကြည်သာ ဆည်းကပ် ရာ၏၊ အတ္ထာနိ- ကိုယ့်ကျိုးသူကျိုး ကိုယ်သူကျိုးဟု အမျိုးမျိုးသော အကျိုးစီးပွားတို့ကို (ဝါ) မျက်မှောက်အကျိုး တမလွန်အကျိုးဟု အမျိုးမျိုးသော အကျိုးစီးပွားတို့ကို၊ အညာယ- ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်ပိုင် သိမြင်နိုင်၍၊ ကဇီ- ဟိုဒီခပင်း ယုံမှားခြင်းကို၊ ဝိနေယျ- ယခုချက်ချင်း ပယ်သတ်ခွင်း၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချို့မပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- မိတ်ကောင်း ဆည်းကပ် အကျိုးမြတ်ကို တတ်အပ်သိကာ ယုံမှားကွာ၍ သင့်ရာလျှောက်ပတ် တောအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်ပျော်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

လောကေ- ဩကာသလောက၌၊ ခိဇ္ဇ- ကြီးငယ်ထွေထွေ ပေါင်းဖော်တွေနှင့် တူနေပျော်ပါး ဆော့ကစားရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ရတီ- ကာမဂုဏ်အတွေ့ ထုံးစလေ့ ၌ ပျော်မွေ့နေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာမသုခဉ္စ- ဝတ္ထုဖုံဖုံ ကာမဂုဏ်ကို အာရုံစွဲပြု ချမ်းသာမှုဟူသော ဝတ္ထုကာမသုခကိုလည်းကောင်း၊ အနလင်္ဂရိတွာ- ထိုထို့ဌာန ဘုံဘဝ၌ ရှိကသင့်ပါ လျော်ကန်ရာဟု သေချာစေ့ငု မပြုမူ၍ (ဝါ) မြူးတူးပျော်မွေ့ ကျင့်ခလေ့ကား ပို၍ချစ်ဖွယ် နှစ်သက်ဖွယ်ဟု တကယ်လွယ်မှား မယူငြားမူ၍၊ အနပေက္ခမာနော- တပ်မက်မှုကင်း ရှုငဲ့ခြင်း မရှိသည်၊ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ- တန်ဆာဆင်မှု၏ အကြောင်း အကုသိုလ်စိတ်အပေါင်းမှ၊ ဝိရတော- မိမိရုပ်ဝါ မှန်နံ့သာဖြင့် များစွာချိန် ယူ ပြင်ဆင်သူ၏ ပြောထူရောဂါ ဖြစ်တတ်တာကို သေချာပြစ်ရှု ရှောင်ကြဉ်မှုကို ပြု သည်၊ (တနည်း) ဝိဘူသဋ္ဌာနာ- အဂါရိက အနာဂါရိက ဝိဘူသဟု နှစ်ဝနှစ်ဖြာ

၁။ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ= ဝိဘူသနံ ဝိဘူသာ၊ ဝိ✓ဘူသ+အာ၊ အလင်္ကာရေ- တန်ဆာဆင်ခြင်း၌၊ ဝိဘူသာ ဧဝ ဌာနံ ဝိဘူသဋ္ဌာနံ၊ တသ္မာ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ၊ ဌာနသဒ္ဓါ အနက်မဲ့ကြံသည်။

တန်ဆာဆင်ခြင်းမှ၊ ဝိရတော- သမာဒါန သမ္ပတ္တနှင့် တစ်ဝသမုစ္ဆေဒ သုံးဝအရှိ
 ဝိရတိဖြင့် သိရှိမယွင်း ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်။ သစ္စဝါဒီ- မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်ခြင်း
 ရှိသော စကားကို ပြောဆိုတတ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့
 ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာ
 အလား၊ ဧကော- တန်ဆာဆင်မှု လျစ်လျူရှု၍ ပျော်မှုကင်းရှင်း တောရပ်တွင်းသို့
 ချဉ်းနင်းကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း
 စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ပုတ္တဉ္ဇ- အသက်တမျှ ချစ်ခင်ရသည့် သားလှသမီး အသီးသီးကိုလည်းကောင်း၊
 ဒါရဉ္ဇ- ဘဝါဘဝ သံသာရက တူမျှယှဉ်လျက် ပါရမီပြုဖက် ဇနီးမယားကိုလည်းကောင်း၊
 ပိတရဉ္ဇ- အသက်ကိုပေး ထောက်ပံ့ပေး၍ ကျွေးမွေးပြုပြင် ကျေးဇူးရှင်ဖခင်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ မာတရဉ္ဇ- နို့ချိုတိုက်ကျွေး အသက်ပေး၍ မွေးပေးပြုပြင် ကျေးဇူးရှင်
 မိခင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓနာနိ စ- မြ၊ရွှေ၊ငွေ၊ပုလဲ ကြောင်မျက်ရွဲနှင့် တခဲနက်
 ကျောက်သလင်း ခရုသင်း၊သန္တာ အစဖြာသား ရတနာများကိုလည်းကောင်း၊ ဓညာနိ
 စ- သလေး၊ကောက်လတ်၊ ပြောင်း၊လူး၊ဆပ်နှင့် တစ်ရပ်မုယော နတ်ကောက်နှော
 လျက် ကြွင်းသောသီးနှံ အတန်တန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗန္ဓဝါနိ စ- ဆွေမျိုး၊နွယ်မျိုး
 မိတ်ဆွေမျိုးနှင့် တတ်မျိုးသိပ္ပ မျိုးလေးဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယထောဓိကာနိ-
 အကြင်အကြင် မိမိမိမိအဖို့ရှိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တည်ကုန်သော၊ ကာမာနိ-
 ဝတ္ထု၊ကိလေသာ နှစ်ဖြာသော ကာမတို့ကို၊ ဟိတွာန- ငြိကပ်တွယ်တာ မရှိပါဘဲ
 စွန့်ခွာပယ်ရှား၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု
 ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- သားသမီးမယား ဆန်စပါး
 နှင့် များပြားဥစ္စာ စွန့်ပစ်ခွာ၍ သင့်ရာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။
 (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်

(စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ ၁၂၈- အလိုတည်း)။အဂါရိကဝိဘူသာဟူသည် အဝတ်ပုဆိုး၊
 ခေါင်းပေါင်း၊ ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းတည်း။ အနာဂါရိကဝိဘူသာဟူသည်
 သပိတ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်းစသည်တည်း။ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ(၇။ ၁၅၄)၌ကား ဌာနသဒ္ဒါ
 ‘အကြောင်း’အနက်ဟောဟု ဖွင့်ပြ၏။ ထိုအဖွင့်အလို ဝိဘူသာယ ဌာနံ ဝိဘူသဋ္ဌာနံ-ဟု
 ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ဝိဘူသာအရ မံသဝိဘူသာ (အသားအရည်လှပအောင် အစားအသောက်ဖြင့်
 တန်ဆာဆင်ခြင်း) ဆဝိဝိဘူသာ (ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်း)ဟု ပြဆို၏။ ပထမ
 နည်းအလို အဝဓာရဏကမ္မဓာရည်း သမာသံ၊ ဒုတိယနည်းအလို ဆဋ္ဌိတပ္ပရိသံသမာသံတည်း။

ဆောင်ရာ၏။

ဧသော (ကာမပရိဘောဂေါ)- ဝတ္ထုကာမ အဝဝ၌ ယုတ်စွက်လေ ကာမဗွေ
ဖြင့် ရစ်ထွေသုံးဆောင် ခံစားခြင်းသည်။ သင်္ဂေါ^၁- ရွံ့ညွှန်နစ်ငြား ဆင်ပြောင်လားသို့
များပြားဝတ္ထု အစုစု၌ ရှေ့ရှုမှန်စွာ နစ်မွန်းကပ်ငြိရာတည်း။ ဧတ္ထ- ဤငါးဖြာအာရုံ
ကာမဂုဏ်ကို ထန်ကုန်သက်ဆင်း သုံးဆောင်ခြင်း၌၊ သောချုံ- ကိုယ်စိတ်နှစ်ခု ချမ်း
သာမှုသည်။ (သုခမေဝ သောချုံ၊ သုခပုဒ်+ဏျပစ္စည်း)၊ ပရိတ္တံ- လျှပ်စီးလက်ခိုက် ကြည့်
ရှုလိုက်စဉ် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရာ မြင်လိုက်ရာသကဲ့သို့ ခဏတာဖြစ်၏။ အပ္ပဿာဒေါ-
ဓားသွား၌တည် ပျားစက်ရည်သို့ ပုံမှီသာယာဖွယ် အနည်းငယ်သော ချမ်းသာတည်း။
ဧတ္ထ- ကာမဂုဏ်စွဲပြု ဤချမ်းသာမှု၌၊ ဒုက္ခမေဝ- ကိုယ်စိတ်ချွတ်ယွင်း ဆင်းရဲခြင်း
သည်သာလျှင်၊ ဘိယျော- လေးစင်းသမုဒ္ဒရာ ရေပမာသို့ မှန်စွာမမှား လွန်များပြား
သည်။ (ဟောတိ- မုချမသွေ ဖြစ်ပါပေ၏)၊ ဧသော- ဤငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တရား
သည်။ ဂဠော- ငါးမျှားချိတ်ပမာ ယူငင်ချိတ်ဆွဲတတ်ပါပေ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ မတိမာ-
အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာနှင့် မှန်စွာပြည့်ဘိ ပညာရှိသည်။ ဥတ္တာ- ဉာဏ်ဓာတ်ပွင့်လင်း
အကြောင်းရင်းကို ရှင်းရှင်းထင်စွာ သိမြင်လာ၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌
ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊
ဧကော- ကာမဂုဏ်မွေ့ ကျင့်ခလေ့ကား ချမ်းမြေ့ခဏ များဒုက္ခဟု စေ့ငသေချာ
သိမြင်လာ၍ ပယ်ခွာတောရပ် အစဉ်ကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊
စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

အမ္မုစာရီ^၂- ရေ၌ပေါက်ဖွား ရေကျက်စားသည့် ရေထဲငါးသည်။ သလိလေ-
အမြဲစီးဆင်း မြစ်ရေတွင်း၌၊ ဇာလံ- တံငါသည်များ ထောင်၍ထားသည့် ကြီးမားသိပ်
သည်း ပိုက်ကွန်ကြီးကို၊ ဘေတ္တာ- ကိုယ်အားဉာဏ်အား စွမ်းနှစ်ပါးဖြင့် မမှားပုံသေ
ဖျက်ဆီးလေ၍၊ ပလာယတိ ဣဝ- လိုရာပြီးမြောက် ခရီးရောက်ဖို့ တောက်လျှောက်ဝေးဝေး
ပြေးရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဒဗ္ဗံ- မီးဖြင့်လောင်ပြီး အသီးသီးအဝဝ ရပ်ဌာနကို၊

၁။ သင်္ဂေါ= သဒ္ဓတိ ဧတ္တာတိ သင်္ဂေါ၊ ✓သန္န+ဏ၊ သင်္ဂေါ- ကပ်ငြိခြင်း၌။ သတ္တဝါတို့ကို
ကိလေသာ ကာမတရားတို့၌ ငြိကပ်စေတတ်သော ဝတ္ထုကာမတရားကို ကောက်ရာ၏။

၂။ သလိလမ္မုစာရီ= သလိလေ+အမ္မုစာရီ၊ အမ္မုတိ နာဒံ ကရောတိတိ အမ္မု၊ ✓အမ္မု+ဥ၊
သဒ္ဓေ- အသံပြုခြင်း၌၊ အမ္မုသ္မိံ စရတိတိ အမ္မုစာရီ၊ အမ္မုသဒ္ဓုပပဒ ✓စရ+ဏိ။ ထို့ကြောင့်
သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ (၁၊ ၁၀၂။)၌ “တသ္မိံ နဒီသလိလေ ဇာလံ ဘေတ္တာ အမ္မုစာရီဝါတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟု ဖွင့်ပြထားသည်။

အနိဝတ္တမာနော- နောက်သို့တစ်ဖန် မလောင်ပြန်သော၊ အဂ္ဂိဝ- အငယ်အကြီး အသီးသီးသော မီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဧဝံ- ပမာနှိုင်းယူ ထို့အတူ၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ မဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ- မဂ္ဂဉာဏ်တည်းဟူ မီးအပူဖြင့်၊ ဒဃံ- လောင်မြိုက် အပ်ပြီး အသီးသီးအဝဝ ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အရပ်ဌာနသို့၊ အနိဝတ္တမာနော- နောက်သို့တစ်ဖန် မလှည့်ပြန်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သံယောဇနာနိ- သတ္တဝါခပင်း ဝဋ်အတွင်းက လက်ငင်းမကျွတ် မလွတ်လပ်အောင် ရစ်ပတ်ဆွဲငင် သံယောဇဉ်တို့ကို၊ သန္တာလယိတွာန- မဂ္ဂဉာဏ်လေးရပ် အလင်းဓာတ်ဖြင့် မပြတ်မချင်း နပ်နပ်စင်းဖျက် ဆီး၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- သံယောဇဉ်ဓာတ် အပြီးဖြတ်၍ တောရပ်ကိုမှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်း နှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဩက္ခိတ္တစက္ခု- လေးတောင်ခန့်မျှ ရပ်ဌာန၌ ချထားအပ်သော မျက်လွှာရှိသည်၊ န စ ပါဒလောလော- လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်သည့် ခြေမရှိသည် (ဝါ) မပြတ်လှည့်လည် ခရီးရှည်ကင်း ခြေငြိမ်ခြင်း ရှိသည် (လောလတီတိ လောလော၊ ✓လောလ+အ၊ ဥမ္မာဒေ- ရူးသွပ်ခြင်း၌။ ပါဒါနံ လောလော ပါဒလောလော)၊ ဂုတ္တိန္ဒြိယော- ဣန္ဒြေခြောက်စုံ မဖောက်ရအောင် လုံးဝ ကုံလုံ လွန်လုံခြုံခြင်းရှိသည်၊ (ဂုတ္တံ ဣန္ဒြိယံ ယဿာတိ ဂုတ္တိန္ဒြိယော)၊ ရက္ခိတမာန- သာနော- ကိလေသာဂယက် မနှောင့်ယှက်သဖြင့် မပျက်မစီး စောင့်စည်းအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (မာနသံယေဝ မာနသာနံ၊ ရက္ခိတံ မာနသာနံ ယဿာတိ ရက္ခိတမာန- သာနော)၊ အနဝဿုတော- ထိုထိုအာရုံ အဖုံဖုံ၌ လွှမ်းခြုံတည်နေ အထွေထွေဟု ကိလေသာမည် မိုးစက်ရည်တို့ သွေဖည်ကပ် မစွတ်စိုသည်၊ (အဝဿတီတိ အဝဿုတော၊ အဝ ✓သု+တ၊ သန္တနေ- ယိုစီးခြင်း၌။ နတ္ထိ အဝဿုတော ယဿာတိ အနဝဿုတော)၊ အပရိဉ္စယမာနော- ကိလေသာမီး အထက်စီးက ထန်သည်းပြောင်ပြောင် မတောက် လောင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင် သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- ဣန္ဒြေ ဖြောင့် စိတ်စောင့်ရှောက်လျက် ယွင်းဖောက်ထန်သည်း ကိလေမီးတို့ အပြီးငြိမ်းရာ တောမြိုင်သာသို့ ကြည်သာကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ- အဝတ်တန်ဆာ

ပန်းနံသာနှင့် ကေသာ ဆံပင် မှတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် သွယ်သွယ်ပီပြင် လူအသွင်တို့ကို၊
 ဩဟာရယိတွာ- မလိုမလား စွန့်ပယ်ရှား၍၊ သန္တန္တပတ္တော- ကြီးကျယ်ခိုင်ဖြိုး ပွင့်
 အသီးတို့ သိပ်သည်းပြတ်ခတ် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ (သန္တဒီယတေတိ သန္တန္တံ၊ သံ✓ဆဒ
 +တ၊ အပဝါရဏေ- တားဆီးပိတ်ဖုံးခြင်း၌။ သန္တန္တံ ပတ္တံ ယေနာတိ သန္တန္တပတ္တော၊
 ပါရိစ္ဆတ္တော)၊ ပါရိဆတ္တော ယထာ- မြင်သူသီးသီး ရှုမငြီးသည့် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး
 ကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- ပမာနှိုင်းယူ ထိုအတူသာလျှင်၊ ပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရေရော- သပိတ်
 သင်္ကန်း ပြည့်စုံပြွမ်း၍ ရွှင်လန်းကြည်သာ ဆောင်ထားပါသော)၊ ကာသာယဝတ္တော-
 ဖန်ရည်တပ်စွန်း မြတ်သင်္ကန်းကို တင်လွှမ်းခြုံရုံ ဝတ်ရုံသုံးစွဲသော အရင်မြတ်သည်၊
 (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဘိနိက္ခမိတွာ- စည်ပင်ပြည့်စုံ မြို့ရွာဘုံကို လုံးစုံပစ်ကာ စွန့်
 ထွက်ခွာ၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချို
 မပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- လူ့သွင်ကိုဖြတ် သင်္ကန်းဝတ်
 ဖြင့် တောရပ်ကိုမှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း
 စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ ရသေသု- အခေါက်၊အပွင့်
 ရွက်ညွန့်၊ပင်စည်၊ တစ်လီသီး၊မြစ် မှတ်လစ်ခြောက်ဖြာ အရသာတို့၌ (ဝါ) ချို၊ချဉ်၊
 ခါး၊ဖန်၊ စပ်၊ငံခြောက်ပါး အရသာများ၌၊ ဂေဓံ- သတိ၊ဉာဏ်ယွင်း စုံမက်ခြင်းကို၊
 အကရံ အကရောန္တော- စေ့စေ့ငုငု လွန်မပြုသည်၊ အလောလော- ရသာခြောက်ရပ်
 တဏှာဓာတ်ဖြင့် လျှပ်ပေါ်လော်လီမှုမရှိသည်၊ (နတ္ထိ လောလော ယဿာတိ အလော-
 လော)၊ အနညပေါသီ- မိမိမှအခြား သူတစ်ပါးကို ရိုတွားလေမှု မမွေးမြူတတ်သည်၊
 (အညံ (ပရံ) ပေါသေတီတိ အညပေါသီ၊ အညသဒ္ဓုပပဒ ✓ပုသ+ဏီ၊ ပေါသနေ-
 မွေးမြူခြင်း၌၊ န အညပေါသီ အနညပေါသီ)၊ သပဒါနစာရီ- အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံ
 ရပ်၍ လှည့်ပတ်တတ်သည်၊ ကုလေ ကုလေ- မင်းမျိုးစသည် အလီလီသော အိမ်တိုင်း
 အိမ်တိုင်း၌၊ အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓစိတ္တော- ပစ္စည်းလေးဖြာ ဂိုဏ်း၊ဆွေညာကြောင့် ထင်ရာတပ်ဖွဲ့
 မစုံမက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ်
 ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော-
 ရသာမမက် အိမ်စဉ်လှည့်၍ တပ်မက်စိတ်ကင်း တောရပ်တွင်းသို့ ချဉ်းနင်းကပ်မှီး
 တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့
 မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ စေတသော- တရားမကိန်း လိုရာယိမ်း၍ ထိန်းသိမ်းမှုကင်း စိတ်ဓာတ်ရင်းကို၊ (ဆဋ္ဌိကံ)၊ အာဝရဏာနိ- သိဖွယ် တရား မသိငြားအောင် ဆီးတားပိတ်ပင်တတ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ- ကာမစ္ဆန္တ စသည်ငါးပါး နီဝရဏတရားတို့ကို၊ ပဟာယ- ဥပစာ၊ အပ္ပနာ နှစ်ဖြာသမာဓိ ပယ်ခွာဘိ၍လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသေ- စိတ်ကိုညစ်ပေ လှုပ် ချောက်ချားစေတတ်ကုန်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ဗျပနုဇ္ဇ- မဂ်၊ ဉာဏ်လေးစင်း ပယ်၊ နှုတ်ရှင်း၍ (ဝိ၊ အပ✓နဒ+ တွာ)၊ အနိဿိတော- တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မမှီမစပ် မကပ်မငြိသည်၊ (နိဿယတီတိ နိဿိတော၊ နိ ✓သိ+တ၊ အဝလမ္ဗေ- ခိုမှီတည်နေ ခြင်း၌၊ န နိဿိတော အနိဿိတော)၊ သိနေဟဒေါသံ- တဏှာအချစ် ဒိဋ္ဌိချစ်နှင့် အပြစ်ဒေါသ ဤသုံးဝကို၊ ဆေဇ္ဇ- ဖြတ်၊ နှုတ်၊ ပယ်ရှင်း လုံးဝကင်းအောင် မကြွင်း အဟုတ် ကင်းအောင်လုပ်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- နီဝရဏကင်း ကိလေရှင်း၍ ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်း ပယ်ဖြတ်ရှင်းလျက် လင်ငင်းချမ်းသာ တောမြိုင်သာ၌ ပျော်စွာကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်း နယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ သုခဉ္စ- ကိုယ်၌ဖြစ်ပွား သာ ယာဖွယ် သုခတရားကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဉ္စ- ကိုယ်၌ဖြစ်ပွား မသာယာဖွယ် ဒုက္ခ တရားကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေဝ- ရှေးဦးအစ ဈာန်လေးဝ၏ ဥပစာရဈာန်ခဏ၌ပင် လျှင်၊ သောမနဿဒေါမနဿံ- စေတသိကသုခဒုက္ခကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပိဋ္ဌိကတွာန- နောက်ကျောခိုင်းကာ စွန့်ပစ်ခွာ၍၊ ဝိသုဒ္ဓံ- ငါးနီဝရဏ ဝိတက္ကနှင့် ဝိစာရပီတိ သုခ ထည့်၍ ကိုးရှိမမှား ဆန့်ကျင်ဖက်တရားတို့မှ လွတ်ငြားသန့်ရှင်း စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော၊ ဥပေက္ခံ- စတုတ္ထဈာန်တွင် တူယှဉ်လေငြား ဥပေက္ခာတရားကိုလည်းကောင်း၊ သမထံ- စတုတ္ထဈာန်တွင် တူယှဉ်လေငြား သမထ(သမာဓိ)တရားကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါန- အပြည့်အဝ မှန်စွာရ၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ် နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- ဈာန်မှာပျော်မွေ့ ဈာန်ခလေ၌ ထိတွေ့အစဉ် တောရပ်ခွင်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ ပရမတ္ထပတ္တိယာ- လွန်ကဲမြင့် မြတ် နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့ မချွတ်ဧကန် ရောက်ရန်အလို့ငှာ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော- မပြတ်ကြိုး

ကုတ် အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်။ အလိနစိတ္တော^၁ - မဆုတ်မနစ် အားမာန်သစ်
ဖြင့် ကျစ်လစ်လွန်စွာ စိတ်ခိုင်မာခြင်းရှိသည်။ အကုသီတဂုတ္တိ^၂ - မပျင်းမရိ အားမာန်
ပြည့်၍ ကိုယ်၏ဖြစ်ခြင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိသည်။ ဒဠနိက္ကမော^၃ - မြဲမြံမြဲမြံ ဇွဲသန်
သန်ဖြင့် ပြင်းထန်ကြိုးကုတ် အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည် (ဝါ) ဘာဝနာပြည့်ဝ
ခိုင်မြဲလှ၍ လုံးဝဆန့်ကျင် တရားခွင်မှ မှန်ပင်ထွက်မြောက် ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်
သည်။ ထာမဗလူပပန္နော^၄ - မဂ်ဉာဏ်ခဏ ကိုယ်ကာယအား ဉာဏအားနှင့် တင့်ထွား
မယွင်း ပြည့်စုံခြင်းရှိသည်။ (ဝါ) ကြံ့ခိုင်မြဲမြဲ အရှည်ခံ၍ ထက်သန်သော ဉာဏ်အား
နှင့် ပြည့်စုံသည်။ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ - ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချို့
သွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချို့မပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော -
နိဗ္ဗာန်ရည်မှတ် အားထုတ်လတ်၍ စိတ်ဓာတ်ခိုင်ကြည် အားစွမ်းရည်နှင့် အဆီပြည့်ဝ
တောရပ်ကြွ၍ ဓမ္မပျော်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)။ စရေ - မလျော့
မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)။ ပဋိသလ္လာနံ - သတ္တဝါ သင်္ခါရ
ဟူသမျှမှ ကင်းပယ်ခွာ တိတ်ဆိတ်ရာသို့ ကပ်ကာမယွင်း တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းခြင်း
ကာယဝိဝေကကိုလည်းကောင်း၊ ဈာန် - ဆန့်ကျင်တရား အစားစားကို စွမ်းအားထန်ပြင်း
လောင်ကျွမ်းစေခြင်း စိတ္တဝိဝေက ဈာန်တရားကို (ဝါ) ကသိုဏ်းစသား အာရုံများကို

၁။ အလိနစိတ္တော = လီယတေ လီနံ၊ ✓လီ+တ၊ သိလေသနေ - ကပ်ရောက်ခြင်း၌၊ နတ္ထိ
လီနံ စိတ္တံ ယဿာတိ အလိနစိတ္တော။

၂။ အကုသီတဂုတ္တိ = ဝတ္တနံ ဂုတ္တိ၊ ✓ဝတု+တိ၊ ဝတ္တနေ - ဖြစ်ခြင်း၌။ ဟိနဝီရိယတ္တာ
ကုစ္ဆိတေန အာကာရေန သီဒတိတိ ကုသီဒေါ၊ ကုသီဒေါ ဧဝ ကုသီတော၊ ကု ✓သဒ+အ။
(တနည်း) ကုသီယတိ အက္ခောသီယတိတိ ကုသီတော၊ ✓ကုသ+တ။ နတ္ထိ ကုသီတော
ဂုတ္တိ ယဿာတိ အကုသီတဂုတ္တိ။

၃။ ဒဠနိက္ကမော = နိက္ကမနံ နိက္ကမော၊ နိ ✓ကမု+အ၊ နိက္ကမနေ = ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌။ ဒဠော
နိက္ကမော ယဿာတိ ဒဠနိက္ကမော၊ အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ဝီရိယရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
ကို ပထမနည်းအရ ယူသည်။ ဒုတိယနည်းအရ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယကို ယူသည်။

၄။ ထာမဗလူပပန္နော = ဥပပဇ္ဇတိတိ ဥပပန္နော၊ ဥပ ✓ပဒ+တ၊ ဂတိယံ - ဂတိ အနက်၌၊
ထာမံ စ ဗလံ စ ထာမဗလာနိ၊ ထာမဗလေဟိ ဥပပန္နော ထာမဗလူပပန္နော။ (တနည်း)
ထာမံ စ တံ ဗလဉ္ဇာတိ ထာမဗလံ၊ ထာမဗလေန ဥပပန္နော ထာမဗလူပပန္နော။

ကျင့်ပွားကပ်ရှု အာရမ္မဏူပ မြတ်စွာနှင့် အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးဝလက္ခဏာ မြဲကပ်
 ကာဖြင့် သင့်စွာရှုပွား လက္ခဏူပဈာန်ဟူသော စိတ္တဝိဝေကတရားကို၊ အရိစ္ဆမာနော-
 မဆိတ်မကင်း စွန့်လွှတ်ခြင်းမရှိသည်၊ (န ရိစ္ဆတီတိ အရိစ္ဆမာနော၊ န ✓ရိစ+မာန၊
 ဝိရေစနေ- ကင်းဆိတ်လက်လျော့ခြင်း၌)၊ ဓမ္မေသု- ဝိပဿနာ ရှုခြင်းငှာထိုက်ငြား
 ခန္ဓာငါးပါးတရားတို့၌၊ နိစ္စံ- အမြဲမပြတ် တရစပ်၊ အနုဓမ္မစာရီ- ခန္ဓာငါးခု
 အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်မှုလျော်ငြား ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ပွားလေ့ရှိသည် (တနည်း)
 ဓမ္မေသု ဓမ္မာနံ- မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန်ဟူငြား လောကုတ္တရာတရားမြတ်
 ကိုးပါးတို့အား၊ (ဝိဘတ္တိဝိပုလ္လာသကြံ၍ အဋ္ဌကထာပြဆိုထား၏)၊ နိစ္စံ- အမြဲမပြတ်
 တရစပ်၊ အနုဓမ္မစာရီ- လျော်စွာမမှား ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ပွားလေ့ရှိသည်၊
 ဘဝေသု- ဘဝကြီးငယ် ဘဝသုံးသွယ်တို့၌၊ အာဒိနဝံ- ဖြစ်ဖြစ်သမျှ သင်္ခါရတို့ လုံးဝ
 မမြဲ လွန်ဆင်းရဲ၍ ဖောက်လွဲအစိုးမရ အပြစ်အဝဝကို၊ သမ္မသိတာ- မပြတ်မလပ်
 သုံးသပ်ရှုမြင်တတ်သည်၊ (သမ္မသတီတိ သမ္မသိတာ၊ သံ ✓မသ+တု၊ မသနေ- သုံး
 သပ်ခြင်း၌၊ သတ္တာဒိဂိုဏ်းကြံသည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ
 ကောင်၌ယှဉ် ကြံချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာ
 အလား၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းပျော် ဈာန်မွေ့လျော်၍ အဖော်တရား မြဲကျင့်ပွားလျက်
 ပြစ်များရှုကာ တောမြိုင်သာသို့ လျင်စွာကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်
 ၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ တဏှာက္ခယံ- တဏှာကုန်ခမ်း
 နိဗ္ဗာန်နန်းကို၊ ပတ္တယံ ပတ္တယန္တော- လွန်စွာလိုချင် ခုံမင်တောင့်တသည်၊ အပ္ပမတ္တော-
 မပြတ်မလပ် ကောင်းမှုဓာတ်၌ တုပ်ဝပ်မယွင်း မေ့လျော့ခြင်းမရှိသည်၊ အနေဋ္ဌမူဂေါ-
 တံထွေးသွားရည် အလီလီတို့ ရေရှည်ယိုကျ ခံတွင်းဝမရှိသည် (ဝါ) အပြစ်လည်းကင်း
 အခြင်းလည်းမရှိသည် (ဝါ) လိမ္မာထက်မြက် ဉာဏ်ရည်ဘက်၌ တုဘက်ကင်းစင်
 ဉာဏ်ကြီးရှင်သည်၊ သုတဝါ- စီးပွားချမ်းသာ အဖြာဖြာကို မှန်စွာပြီးစေ ပြတတ်ပေ
 သည့် ထွေထွေဓမ္မ အဝဝ၌ နှုတ်ကရွှရွ အာဂုံရလျက် နေ့ညသွင်သွင် မြဲဆင်ခြင်လျက်

၁။ ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ= စရတိ သီလေနာတိ စာရီ၊ ✓စရ+ဏီ၊ စရဏေ- ကျင့်ခြင်း၌၊
 အနဂတော ဓမ္မော အနုဓမ္မော၊ (တနည်း) အနုလောမော ဓမ္မော အနုဓမ္မော၊ အနုဓမ္မံ
 စာရီ အနုဓမ္မစာရီ။ ဓမ္မေသု၌ ဓမ္မအရ နှစ်နည်းပြ၏။ ပထမနည်းအလို ခန္ဓာငါးပါးတရားကို
 ကောက်ပြ၏။ ဒုတိယနည်းအလို လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို ကောက်ပြ၏။
 စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ကား ဗောဓိပက္ခိယတရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးကို ကောက်ပြ၏။

များဖျင်သုတ လွန်ပြည့်ဝသည်။ သတိမာ- ပြုအပ်ပြောအပ် အရပ်ရပ်၌ မပြတ်သတိ အမြဲရှိသည်။ သင်္ခါတဓမ္မော^၁- နှိုင်းယှဉ်သိအပ် ဆင်ခြင်လတ်၍ ပွားအပ်စေပြီး ထင်ရှားပြီးသော တရားရှိသည် (ဉာတဓမ္မော တုလိတဓမ္မော စသော စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိကို ရှု၍ ပေးသည်)။ နိယတော- အရိယာဓာတ် မဂ်လေးရပ်ဖြင့် မပြတ်မကွာ မြဲသေချာသည်။ ပဓာနဝါ^၂- သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လမှန်ဖြင့် ပြင်းထန်ကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းရှိသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်း၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချို့မပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- နိဗ္ဗာန်တောင့်တ ဉာဏ် သုတနှင့် ပြည့်ဝတစ်ဖန် မဂ်လေးတန်နှင့် မြဲမြံမကွာ တောမြိုင်သာသို့ ပျော်စွာကပ်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

သီဟော- ပဏ္ဍု၊ တိဏ ကေသရနှင့် ကာဠသီဟ ထိုလေးဝတို့တွင် ကေသရ ခေါ် ခြင်္သေ့ကျော်သည်။ သဒ္ဓေသု- ထိုထိုဤဤ အလီလီသော အသံတို့ကြောင့်၊ အသန္တသန္တော- ကြောက်လန့်စိုးထိတ် တုန်လှုပ်စိတ်မရှိသည်။ ဟောတိ ဣဝ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါပိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်လည်း၊ သဒ္ဓေသု- အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တဟု များစွာထိုဤ အလီလီသော အသံတို့ကြောင့်၊ အသန္တသန္တော- ကြက်သီးမထ လွန်အေးမြ၍ ကင်းပစိုးထိတ် ကြောက်ရွံ့စိတ်မရှိသည်။ (သန္တသတိတိ သန္တသန္တော၊ သံ✓တသ+အန္တ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂေ- ထိတ်လန့်ခြင်း၌။ န သန္တသန္တော အသန္တသန္တော)။ ဝါတော- လေးရပ်မျက်နှာ တိုက်ခတ်လာငြား အစားစားသော လေသည်။ ဇာလမှီ- အပူအအေးဒဏ် အတန်တန်ကို တွန်းလှန်ဆီးတား ပိတ်ကာထားသော ချည်ဇာကွန်ယက်၌ (လိုက်ကာ၌)၊ အသဇ္ဇမာနော- ဖွဲ့နှောင်ရစ်ပတ် မငြိမည်။ ဟောတိ ဣဝ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူသာလျှင်၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဇာလမှီ- ဘဝအထပ်ထပ် မလွတ်လပ်အောင် ရစ်ပတ်တားဆီး အသီးသီးသော တဏှာဒိဋ္ဌိ ဇာကွန်ရက်၌၊ အသဇ္ဇမာနော- မစပ်မထိ

၁။ သင်္ခါတဓမ္မော= ဤပုဒ်၌ သင်္ခါတပုဒ်သည် “ရေတွက်ခြင်း” အနက်ဟော မဟုတ်။ “ဆင်ခြင်ပိုင်းခြား၍သိခြင်း” အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ ၁၃၅၌ “ဓမ္မုပပရိက္ခာယ” ဟု ဖွင့်၏။ တရားတော်ကို ဆင်ခြင်၍ ပိုင်းခြားသိအပ်သော တရားရှိသူ ဟူ၏။ သင်္ခါယိတ္တာတိ သင်္ခါတော၊ သံ✓ခါ+တ၊ ပါကဋေ- ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၌။ သင်္ခါတော ဓမ္မော ယဿာတိ သင်္ခါတဓမ္မော။

၂။ ပဓာနဝါ= ပဓာန အဿ အတ္တိတိ ပဓာနဝါ၊ ပဓာနပုဒ် ဝန္တုပစ္စည်း၊ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယရှိသူ။

မကပ်ငြိသည်။ န သဇ္ဇတိတိ အသဇ္ဇမာနော၊ န ✓သဇ္ဇ+မာန၊ သင်္ဂေ- ကပ်ငြိခြင်း၌)၊ ပဒုမံ- သင်္ခ၊ဇလ ဥပ္ပလနှင့် ပုဏ္ဏရိက လောကခေါ်ရိုး ကြာလေးမျိုးသည်၊ တောယေန- အေးမြကြည်လင် ရေအလျဉ်ဖြင့်၊ အလိမ္မမာနော- မလိမ်းမထိ မတင်ဘိဘဲ မငြိမတွယ် ဘေးသို့ပြယ်သည်၊ ဟောတိ ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ- မခြားတမူ အလားတူ သာလျှင်၊ သောပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တောယေန- ဘဝစည်းစိမ် ဂုဏ် အရှိန်၌ ထွေးလိမ်ရစ်ခွေ တဏှာရေနှင့် တစ်ထွေဒိဋ္ဌိ ရေအတိဖြင့်၊ အလိမ္မမာနော- မလိမ်းမထိ မတင်ဘိဘဲ မငြိမတွယ် ဘေးသို့ပြယ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂ- ဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချို့ သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- တဏှာဒိဋ္ဌိ ကွန်မငြိဘဲ မထိမလိမ်း တောရပ် ကိန်းမှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ် ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ဒါဠဗလီ- အစွယ်ခွန်အား ထိုနှစ်ပါးနှင့် တင့်ထွားကုံလုံ ပြည့်စုံခြင်းရှိသော၊ (ဒါဠာ စ ဗလံ စ ဒါဠဗလာနိ၊ ဒါဠဗလာနိ အဿ အတ္တိတိ ဒါဠဗလီ၊ ဒါဠဗလပုဒ်၊ ဤပစ္စည်း၊ အဿတ္တိတိတိ။ ဒါဠာဝုဓောစသော သဒ္ဓန္တရိတ်ပုဒ်တို့ကို ထောက်ဆပါက “ဒါဠာ စ သာ ဗလံစာတိ ဒါဠဗလံ= အစွယ်တည်းဟူသော အား၊ ဒါဠဗလံ အဿ အတ္တိတိ ဒါဠဗလီ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏)၊ မိဂါနံ- ကြီးကြီးငယ်ငယ် အသွယ်သွယ်သော သားကောင်တို့၏၊ ရာဇာ- ရွံ့ကြောက်လေးစား အားကြီးမား၍ ဝပ်တွားထိုက်ငြား မင်းတစ်ပါးဖြစ်သော၊ သီဟော- သည်းခံတတ်ခြင်း သတ်တတ်လျဉ်း၍ ထန်ပြင်း အဟုန် လွန်ပြည့်စုံသော ကေသရာခြင်္သေ့မင်းသည်၊ မိဂါနံ- ကြီးကြီးငယ်ငယ် အသွယ်သွယ်သော သားကောင်တို့ကို၊ ပဿယု- နိုင်ထက်ကလူ ပြုမူညှဉ်းဆဲ၍၊ စာရီ- ပြုကျင့်နေထိုင်လေ့ရှိသည်၊ အဘိဘုယျ- လွှမ်းမိုးဟိန်းဟောက် အလိုပြီးမြောက်အောင် ခြိမ်းခြောက်၍၊ စာရီ- ပြုကျင့်နေထိုင်လေ့ရှိသည်၊ (တနည်း) ပဿယု- အလွန်ကြီးမား

၁။ မိဂါနံ= ဤပုဒ်ကို ကာကောလောကနနည်းပေးရန် စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၁၃၇)၌ ဖွင့်ပြ၏၊ သာမိအနက်ယူသော် ‘ရာဇာ’ပုဒ်၌ စပ်၍ပေးရမည်၊ ကံအနက်ယူသော် ‘ပဿယု’ ပုဒ်တို့၌ စပ်၍ပေးရမည်၊ ယင်းသို့ နှစ်ဖက်ပုဒ်တို့၌ စပ်၍ပေးနည်းကို ကာကောလောကန နည်းဟု ဆိုသည်။

၂။ စာရီ= စရတိ သီလေနာတိ စာရီ၊ ✓စရ+ဏီ၊ စရဏေ- ကျင့်ခြင်း၌၊ ဤပုဒ်ကိုလည်း ပဿယု၊ အဘိဘုယျပုဒ်တို့နှင့် ဆက်စပ်အနက်ပေးရမည်ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမိန့်သည်၊ (စူ၊ဋ္ဌ။၁၃၆)၊

ကိုယ်စွမ်းအားဖြင့် သနားမချစ် အနိုင်ကျင့်၍၊ စာရီ- ပြုကျင့်နေထိုင်လေ့ရှိသည်။
အဘိဘုယျ- အလွန်ပြည့်ဖြိုး စွမ်းတန်ခိုးဖြင့် နှိမ်ချိုးဟိန်းဟောက် ခြိမ်းခြောက်၍၊
စာရီ- ပြုကျင့်နေထိုင်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်လည်း)၊ ပန္နာနိ- ကြွေးကြော်သံဆိတ် အသံတိတ်၍
လေအဆိပ်ကင်း ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းနှင့် မယွင်းပြည့်စုံ တော၌ဖြစ်ကုန်သော၊ သေနာ-
သနာနိ- ကြီးကြီးငယ်ငယ် အသွယ်သွယ်သော ကျောင်းတို့ကို၊ သေဝေထ- မှီဝဲရွှင်
ပြုံး သီတင်းသုံးပျော်မွေ့ရာ၏၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့
တူယှဉ်နှစ်ခု ချို့မပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- သင့်လျော်
လျောက်ပတ် တောအရပ်၌ တည်လတ်ဖြာဖြာ ကျောင်းဝိဟာဝယ် ပျော်စွာကပ်မှီး
တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့
မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ မေတ္တံ စ- ချမ်းသာစီးပွား
လွန်လိုလားသည့် စိတ်ထားမေတ္တာဘာဝနာကိုလည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခံ စ- သုခဒုက္ခ
ထိုနှစ်ဝ၌ ကြောင့်ကြမှုကင်း လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာဘာဝနာကိုလည်းကောင်း၊
ကရုဏံ စ- စီးပွားမဲ့ယွင်း ဆင်းရဲခြင်းကို ကင်းရှင်းစေလို သနားပိုတတ် လွန်မြင့်မြတ်
သော ကရုဏာဘာဝနာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိံ စ- မေတ္တာ၊ ကရုဏာ ဥပေက္ခာနှင့်
မုဒိတာထည့် ဝိမုတ္တိဟု ပစ္စနီက အဝဝမှ လွတ်ရန်မှန်ဘိ ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊
မုဒိတဉ္စ- စီးပွားချမ်းသာ မကွာမကင်း အလိုရှိခြင်းဟူသော မုဒိတာဘာဝနာကိုလည်း
ကောင်း၊ ကာလေ- သင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်၌၊ အာသေဝ-
မာနော- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဆက်မပြတ်အောင် ဆည်းကပ်အမြဲ မှီဝဲပွားများလျက်၊
သဗ္ဗေန လောကေန- လုံးစုံများစွာ ဆယ်မျက်နှာ၌ မှန်စွာတည်ငြား သတ္တဝါများနှင့်၊
အဝိရုဇ္ဈမာနော- မေတ္တာပွားများ စွမ်းပကားကြောင့် များပြားသတ္တဝါ မရွံရှာမစက်ဆုပ်
ဆန့်ကျင်ဘက်မလုပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ်
ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချို့မပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော-
သတ္တဝါအသွင်သွင် မဆန့်ကျင်ဘဲ ပျော်ရွှင်လေးဝ ဈာန်၌ခ၍ တောရကပ်မှီး တစ်ပါး
တည်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်း
မှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

(သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ ရာဂဉ္စ- ထန်ထန်ပြင်းပြင်း
တပ်မက်ခြင်းရာဂကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါသဉ္စ- သည်းခံမှုကင်း အမျက်ထွက်ခြင်း

ဒေါသကိုလည်းကောင်း၊ မောဟဉ္စ - မသိဝိနိဗ္ဗာန် တွေဝေခြင်းမောဟကိုလည်းကောင်း၊
 ပဟာယ - ထိုထိုမဂ်ဓာတ် စွန့်ပယ်ဖြတ်လျက် ပယ်သတ်ပြီး၍၊ သံယောဇနာနိ -
 သတ္တဝါခပင်း ဝဋ်အတွင်းက လက်ငင်းမကျွတ် မလွတ်လပ်အောင် ရစ်ပတ်ဆွဲငင်
 သံယောဇဉ်တို့ကို၊ သန္တာလယိတ္တာန - မဂ်ဉာဏ်လေးရပ် အလင်းဓာတ်ဖြင့် မပြတ်မချင်း
 နှပ်နှပ်စင်းဖျက်ဆီး၍၊ ဇီဝိတသင်္ခယမိ - ဇီဝိန်ပြတ်ကင်း စုတေခြင်း၌၊ (ပရိနိဗ္ဗာန်စံ
 ခြင်း၌)၊ အသန္တသံ အသန္တသန္တော - ဇီဝိန်အသက် လွန်တပ်မက်ငြား တဏှာတရား၏
 ပျက်ပြားလွန်မြောက် ဖြတ်တောက်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကြက်သီးမထ ဘေး
 မခဘဲ ကင်းပစိုးထိတ် ကြောက်ရွံ့စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏ -
 ကပ္ပေါ - ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိ
 ပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော - အားလုံးပယ်ဖြတ် ဇီဝိန်ပြတ်လည်း စိတ်ဓာတ်မတွန့်
 မကြောက်ရွံ့ဘဲ ရဲဝံ့တောမိုး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ စရေ - မလျော့
 မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့်ဆောင်ရာ၏။

ကာရဏတ္ထာ - မိမိသူတစ်ပါး အကျိုးစီးပွားဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊
 ဘဇ္ဇိ - ကိုယ်ဖြင့်ကပ်တွယ် မာန်ကိုပယ်၍ ချစ်ဖွယ်မှုရာ အဖြာဖြာဖြင့် မှန်စွာမသွေ
 ဆည်းကပ်ကြလေကုန်၏၊ သေဝန္တိ စ - လက်အုပ်လည်းချီ ဘာလုပ်မည်နည်းဟု
 နှုတ်ချီမေးကာ မှီဝဲလာကြကုန်၏၊ နိက္ကာရဏာ - အကျိုးမျှော်လျက် အကြောင်းမဲ့ကင်း
 မျှော်လင့်ခြင်းမရှိကုန်သော (ဝါ) အကျိုးလိုလား အကြောင်းများရှိကုန်သော၊ မိတ္တာ -
 အဂါရိက အနာဂါရိက နှစ်ဝထင်ရှား မိတ်ဆွေများကို၊ အဇ္ဇ - မျက်မှောက်တွေ့လာ
 ယနေ့ခေတ်အခါ၌၊ ဒုလ္လဘာ - မလွဲမသွေ ရဲခဲပါပေကုန်၏၊ အတ္တတ္ထပညာ - မိမိ၌

၁။ ကာရဏတ္ထာ = အတ္ထော ကာရဏံ ကာရဏတ္ထံ၊ အတ္ထော - မိမိသူတစ်ပါး အကျိုးစီးပွား
 ဟူသော၊ ကာရဏံ - အကြောင်းတည်း၊ ကာရဏတ္ထံ - မိမိသူတစ်ပါး အကျိုးစီးပွားဟူသော
 အကြောင်း၊ တသ္မာ ကာရဏတ္ထာ။ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ “အတ္တတ္ထကာရဏာ ပရတ္ထ -
 ကာရဏာ” စသည့် အဖွင့်ကို ရှု၍ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်၊ စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၁၃၈)၌ကား
 “ကာရဏံ အတ္ထော ဧတေသန္တိ ကာရဏတ္ထာ” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ အကျိုး
 စီးပွားဟူသော အကြောင်းရှိသူများကို အရကောက်ရမည်ဟု ပြဆို၏၊ ထိုအလို “ကာရဏတ္ထာ -
 အကျိုးစီးပွားဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သောသူတို့သည်၊ ဘဇ္ဇိ စ - ဆည်းလည်းဆည်းကပ်
 ကုန်၏၊ သေဝန္တိ စ - မှီလည်းမှီဝဲကုန်၏” ဟု ပေးရာ၏။

၂။ အတ္တတ္ထပညာ = အတ္တ+အတ္ထ+ပညာ၊ အတ္တနော အတ္ထော အတ္တတ္ထော - မိမိ၏အကျိုးစီးပွား၊
 အတ္တတ္ထ ပညာ ဧတေသန္တိ အတ္တတ္ထပညာ၊ (မနုဿာ)၊ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားတိုးတက်ရေး၌

သာတည်သော ပညာရှိကုန်သော (ဝါ) ကိုယ်ကျိုးသာကြည့် တစ်ပါးသူအကျိုးကို မကြည့်တတ်သော ပညာရှိကုန်သော (ဝါ) ကိုယ်ကျိုးစီးပွား သိမြင်ငြား၍ တစ်ပါး အကျိုး ငဲ့ရိုးကင်းဘိ အသိပညာရှိကုန်သော၊ မနုဿာ- ဉာဏ်ရည်သေးနပ် အယုတ် တမာ လူများစွာတို့သည်၊ အသုစီ- ကိုယ်မှုနှုတ်မှု စိတ်အမှုတို့ နောက်ကျည်ပေ မစင်ကြယ်ကြပါပေကုန်၊ (ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊) ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- အကျိုးမျှော်ကိုး မိတ်ဆွေ ဆိုးနှင့် ကိုယ်ကျိုးကြည့်တတ် သူ့ကျိုးချွတ်လျက် လုပ်ရပ်သွယ်သွယ် မစင်ကြယ်သူ ထိုထိုလူကို နည်းယူပစ်ခွာ တောမြိုင်သာ၌ လွန်စွာပျော်မှီး တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊) စရေ- မလျော့မတင်း စောင်းနှယ်ညှင်းသို့ မယွင်းမှန်စွာ ကျင့် ဆောင်ရာ၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့တွင်၊ သဗ္ဗေသု ဘူတေသုတိ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသုဟူ သည်ကား၊ ခဂ္ဂဝိသာဏပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနသုတ္တံ- ခဂ္ဂဝိသာဏပစ္စေကဗုဒ္ဓအကြောင်းကို ပြသော သုတ်တည်း။ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း၊ သဗ္ဗသုတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သုတ်တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ အတ္တဇ္ဈာသယတော- မိမိ၏အလို ဆန္ဒ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရဇ္ဈာသယတော- သူတစ်ပါး၏ အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌပ္ပတ္တိတော- တရားဟောရန် ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းအဋ္ဌပ္ပတ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆာဝသိတော- မေးသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သော တရားနာသူတို့အား ဟောသောစကားကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပုစ္ဆိယတိတိ ပုစ္ဆာ၊ ပုစ္ဆာယ ဝသော ပုစ္ဆာဝသော၊ ပုစ္ဆာဝသေန ပဝတ္တံ (ဝစနံ) ပုစ္ဆာဝသိကံ၊ တတော ပုစ္ဆာဝသိတော၊ ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ကား ပုစ္ဆာဝသိဟု မတွေ့ရဘဲ ပုစ္ဆာဝသိက

ကြည့်မြင်တတ် ကြည့်ရှုတတ်သော ပညာရှိသူတို့၊ ဆတ္တပါဏိပုဒ်ကဲ့သို့ ဒွိပဒဘိန္နာဒိကရဏ- ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တည်း။ စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၁၃၈)၌ ဒိဋ္ဌတ္ထပညာဟူ၍လည်းကောင်း၊ အတ္တဋ္ဌပညာဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဒိဋ္ဌော အတ္ထော ဒိဋ္ဌတ္ထော- မျက်မှောက် အကျိုး၊ ဒိဋ္ဌိတ္ထေ ပညာ ဧတေသန္တိ ဒိဋ္ဌတ္ထပညာ- မျက်မှောက်အကျိုး၌ ရှုကြည့်တတ်သော ပညာရှိသူတို့ဟူ၍ ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏၊ အတ္တဋ္ဌပညာဟူ၍က အတ္တနိ ဌိတာ အတ္တဋ္ဌာ- မိမိ၌တည် သောပညာ၊ အတ္တဋ္ဌာ ပညာ ဧတေသန္တိ အတ္တတ္ထပညာ- မိမိ၌တည်သော ပညာရှိသူတို့ဟူ၍ ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏၊ မိမိအကျိုးကိုသာ ကြည့်တတ်ပြီး သူတစ်ပါးအကျိုးကို မကြည့်တတ်သော အသိရှိသူတို့တည်း။

ဟူ၍သာ တွေ့ရ၏။ က-ကျေသည်ဟု မှတ်ရာ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုဗ္ဗိဓာ-
လေးပါးအပြားရှိကုန်၏။ တတ္ထ- ထိုလေးမျိုးတို့တွင်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တဿ- ခဂ္ဂ-
ဝိသာဏသုတ်၏။ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အဝိသေသေန- အထူးမဟုတ်သော
အားဖြင့်၊ ပုစ္ဆာဝသိတော- ပုစ္ဆာဝသိကကြောင့်၊ (ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာ၏)၊ ဝိသေသေန
ပန- အထူးအားဖြင့်ကား၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤခဂ္ဂဝိသာဏသုတ်၌၊
ကာစိ- အချို့ကုန်သော၊ ဂါထာ- ဂါထာတို့ကို၊ တေန တေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန- ထိုထို
ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပုဋ္ဌေန- မေးလျှောက်အပ်သဖြင့်၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊
ကာစိ- အချို့သော ဂါထာတို့ကို၊ အပုဋ္ဌေန- မမေးအပ်ဘဲ၊ အတ္တနာ- ကိုယ်တိုင်၊
အဓိဂတမဂ္ဂနယာနရူပံ- ရောက်အပ်ရအပ်သောမဂ်ကို ထုတ်ဆောင်၍ ပြသည်အား
လျော်သော၊ ဥဒါနိယေဝ- ဥဒါန်းကိုသာလျှင်၊ ဥဒါနေန္တေန- ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်းအားဖြင့်၊
ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ကာယစိ ဂါထာယ- အချို့
သောဂါထာ၏။ (ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်)၊ ပုစ္ဆာဝသိတော- ပုစ္ဆာဝသိကကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ကာယစိ- အချို့သော ဂါထာ၏။ (ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်)၊
အတ္တဇ္ဈာသယတော- အတ္တဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာ၏။
တတ္ထ- ထိုဂါထာတို့တွင်၊ ယာ အယံ ဂါထာ- အကြင်ဂါထာသည်၊ အဝိသေသေန-
အထူးမဟုတ်သောအားဖြင့် (သာမန်အားဖြင့်)၊ ပုစ္ဆာဝသိတော- ပုစ္ဆာဝသိကကြောင့်၊
ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သာ- ထိုပုစ္ဆာဝသိကဥပ္ပတ္တိဂါထာကို၊ အာဒိတော- အစမှ၊
ပဘုတိ- စ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏။

ဧကံ သမယံ- အခါတစ်ပါး၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သာဝတ္ထိယံ-
သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဝိဟရတိ- သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ ရဟော-
ဂတဿ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ကပ်ရောက်သော၊ ပဋိသလ္လိနဿ- တစ်ပါးတည်း
ကိန်းအောင်းသော၊ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ- အရှင်အာနန္ဒမထေရ်၏။ ဧဝံ- ဤသို့
သော၊ စေတသော- စိတ်၏။ ပရိဝိတက္ကော- အကြံသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်
လာပြီ၊ (ကိ- အဘယ်သို့ဖြစ်ပေါ်လာသနည်း)၊ “ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏။ ပတ္တနာ
စ- အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရော စ- ရှေးရှုဆောင်ကျင်း
ဆုတောင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏။ တထာ- ထိုအတူ၊
သာဝကာနံ- သာဝကတို့၏။ (ပတ္တနာအဘိနိဟာရော- အဓိဋ္ဌာန်ပြုတောင့်တမှုနှင့်
ရှေးရှုဆောင်ကြဉ်း ဆုတောင်းခြင်းကို)၊ ဒိဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ-
ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏။ (ပတ္တနာအဘိနိဟာရော- အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုနှင့် ရှေးရှုဆောင်

ကြဉ်း ဆုတောင်းခြင်းကို၊ န ဒိဿတိ- မတွေ့မြင်အပ်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ယန္တုန ပုစ္ဆေယျံ- အကယ်၍ မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုအရှင်အာနန္ဒမထေရ်သည်၊ ပဋိသလ္လာနာ- တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းတော်မူရာ အရပ်မှ၊ ပုဋ္ဌိတော- ထခဲ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ယထာက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ ဧတမတ္ထံ- ဤအကြောင်းအရာကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုအရှင်အာနန္ဒမထေရ်အား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ “ပဋ္ဌိမေ အာနန္ဒ ဥပ။ ဟောတီ”တိ- ပဋ္ဌိမေ အာနန္ဒ ဥပ။ ဟောတီဟူ၍၊ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရသုတ္တံ- ပုဗ္ဗယောဂါဝစရသုတ်ကို၊ အဘာသိ- ဟောတော်မူပြီ။

“အာနန္ဒ- အာနန္ဒ၊ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရေ- ရှေးရှေးဘဝဝယ် ကမ္မဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ခြင်း၌ (သက်ဝင်ခြင်း၌)၊ အနိသံသာ- အကျိုးကျေးဇူးတို့သည်၊ ဣမေ ပဉ္စ- ဤငါးမျိုးတို့တည်း၊ (ကတမေ ပဉ္စ- အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်းဟူမူကား)၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ- မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော ပစ္စက္ခအတ္တဘော၌ပင်လျှင်၊ ပဋိကစ္ဆေဝ- ရှေးဦးမစွ အစကပင်လျှင်၊ အညံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အာရာဓေတိ- နှစ်သက်စေ၏၊ ဝါ- စိတ်ကျေနပ်စေ ပြီးစီးစေ၏၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ- မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော ပစ္စက္ခအတ္တဘော၌ပင်လျှင်၊ ပဋိကစ္ဆေဝ- ရှေးဦးမစွ အစကပင်လျှင်၊ အညံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ နော စေ အာရာဓေတိ- အကယ်၍မပြီးစေအံ့၊ အထ- ထိုသို့မပြီးစီးစေသည်ရှိသော်၊ မရဏကာလေ- သေရာအခါ၌၊ အညံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အာရာဓေတိ- ပြီးစေအံ့၊ အထ- ထိုသို့မပြီးစီးစေသည်ရှိသော်၊ ဒေဝပုတ္တော- နတ်သားသည်၊ သမာနော- ဖြစ်လျက်၊ အညံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အာရာဓေတိ- ပြီးစီးစေအံ့၊ အထ- ထိုသို့ မပြီးစီးစေသည်ရှိသော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္မုခိဘာဝေ- မျက်မှောက်၏အဖြစ်၌၊ ခိပ္ပါဘိညော- လျင်မြန်သော အဘိညာဉ်ရှိသူသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်အံ့၊ အထ- ထိုသို့ မပြီးစေသည်ရှိသော်၊ ပဋ္ဌိမေ- နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ကာလေ- အချိန်

၁။ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရေ= ပုဗ္ဗယောဂ+အဝစရေ ဟု ဖြတ်၊ ယုဇ္ဇတေ ယောဂိနာတိ ယောဂေါ (ဘာဝနာ) ✓ယုဇ+ဏ။ ယောဂေ အဝစရော ယောဂါဝစရော- ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ၌ သက်ဝင်ကျက်စားခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ ပုဗ္ဗေ ယောဂါဝစရော ပုဗ္ဗယောဂါဝစရော- ရှေးရှေးဘဝ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း။ တသ္မိ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရေ-ဟု ဝိဘတုန္တ ခံပါလေ၊ ထို့ကြောင့် သံယုတ္တဋီကာ (၁၄၅)၌ “ပုဗ္ဗေ ယောဂါဝစရော ပုရိမတ္တဘာဝေ ဘာဝနမနုယုတ္တော”ဟု ဖွင့်ပြထားသည်။

၌၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရားသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်အံ့”။

ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝတ္ထု - မိန့်ကြားတော်မူပြီး၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ “ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓါ နာမ ။ပ။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ” - ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓါ နာမ ။ပ။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောဟူ၍၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ။

“အာနန္ဒ - အာနန္ဒ၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓါ နာမ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရားရှင်တို့မည်သည်၊ အဘိနိဟာရသမ္ပန္နာ - ရှေးရှုဆောင်ခြင်းဟူသော ဆုတောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရာ - ရှေးရှေးဘဝဝယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ပစ္စေက - ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့၏၊ ပတ္တနာ စ - အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရော စ - ရှေးရှုဆောင်ကျင်း ဆုတောင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော - အလိုရှိအပ် အလိုရှိထိုက်၏”။

သော - ထိုအာနန္ဒမထေရ်သည်၊ “ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ ပတ္တနာ - အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုသည်၊ ကီဝစိရံ - အဘယ်မျှလောက်ကြာအောင်၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်လျော်ပါသနည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - လျှောက်ထားပြီ၊ အာနန္ဒ - အာနန္ဒ၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ (ပတ္တနာ - အဓိဋ္ဌာန်ပြုတောင့်တမှုသည်)၊ ဟေဋ္ဌိမ - ပရိစ္ဆေဒေန - အောက်ထစ်ဆုံးအပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပ - သတသဟဿဉ္စ - လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်း၊ (စိရံ - ကြာမြင့်၏)၊ မဇ္ဈိမပရိစ္ဆေဒေန - အလယ်အလတ် အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌအသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ - ရှစ်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်း၊ (စိရံ - ကြာမြင့်၏)၊ ဥပရိမပရိစ္ဆေဒေန - အမြင့်ဆုံးသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ သောဠသ - အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ - ဆယ့်ခြောက်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်း၊ (စိရံ - ကြာမြင့်၏)၊ ဧတေ စ ဘေဒါ - ဤကာလအပိုင်းအခြားအပြားတို့ကိုလည်း၊ ပညာဓိကသဒ္ဓါဓိကဝီရိယာဓိကာနံ - ပညာဓိကဘုရား၊ သဒ္ဓါဓိကဘုရား၊ ဝီရိယာဓိကဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ ဉာတဗ္ဗော - သိသင့်သိထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ - ချဲ့ဦးအံ့၊ ပညာဓိကာနံ - လွန်ကဲသော အသိပညာရှိကုန်သောဘုရားရှင်တို့၏၊ သဒ္ဓါ - သဒ္ဓါတရားသည်၊ မန္တာ - နံ့သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ပညာ - ပညာသည်၊ တိက္ခာ - ထက်မြက်သည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏)၊ သဒ္ဓါဓိကာနံ - လွန်ကဲသော သဒ္ဓါတရားရှိကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ပညာ - ပညာသည်၊ မဇ္ဈိမာ - အလယ်အလတ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ သဒ္ဓါ - သဒ္ဓါတရားသည်၊ တိက္ခာ - ထက်

မြက်သည်။ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဝီရိယာဓိကာနံ- လွန်ကဲသော ဝီရိယရှိကုန်သော ဘုရား ရှင်တို့၏။ သဒ္ဓါ- သဒ္ဓါတရားသည်လည်းကောင်း၊ ပညာ- ပညာတရားသည် လည်းကောင်း၊ မန္တာ- နံ့သည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဝီရိယံ- ဝီရိယသည်။ တိက္ခံ- ထက်မြက်သည်။ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဣတိ- ဤသို့။ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ- လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်း၊ အပ္ပတ္တာ ပန- မရောက်မူ၍ကား၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ ဝေဿန္တရဒါန- သဒိသံ- ဝေဿန္တရာမင်း၏ အလှူနှင့်တူသော၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒေန္တောပိ- ပေးလှူ ပါသော်လည်းကောင်း၊ တဒနုရူပေ- ထိုဒါနနှင့်လျော်ညီသော (တူညီသော)၊ သီလာဒိ- ပါရမီဓမ္မေ- သီလစသော ပါရမီတရားတို့ကို၊ အာစိနန္တောပိ- ဆည်းပူးပါသော်လည်း ကောင်း၊ အန္တရာ- အကြား၌၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤအကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိနိုင်၊ ကဿာ- အာယံ ကြောင့်နည်း၊ (ယဿာ- အကြင်ကြောင့်)၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်သည်၊ ဂစ္ဆံ- အပွင့်မှဆက် အိမ်ဖွဲ့မှုကို၊ န ဂဏှာတိ- မယူသေး၊ ဝေပုလ္လံ- ပြန်ပြောကြီးပွားသည်၏အဖြစ်သို့၊ န အာပဇ္ဇတိ- မရောက်သေး၊ ပရိပါကံ- ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မရောက်သေး၊ ဣတိ (တဿာ)- ထို့ကြောင့်တည်း၊ ယထာ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ တိမာသ- စတုမာသပဉ္စမာသစ္စယေန- သုံးလ၊ လေးလ၊ ငါးလလွန်ရာအခါ၌၊ နိပ္ပဇ္ဇနကံ- ပြီးစီးပြည့်စုံသော (မှည့်ရင့်သော)၊ သဿံ- ကောက်သည်၊ တံ တံ ကာလံ- ထိုထို

၁။ ဂစ္ဆံ= ကောက်စပါးပင်များသည် အချိန်မပြည့်မီ ပွင့်ရိုးအစေ့အဆံများတည်ရိုးထုံးစံ မရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဉာဏ်သည်လည်း အချိန်မပြည့်မီ ဖူးပွင့်မှု အစေ့အဆံတည်ရှိမှု ထုံးစံ မရှိ (ဘုရားမဖြစ်)။ ဉာဏ်အကင်းအပွင့်သေးသေးနပ်နပ်လေး၏ အိမ်ဖွဲ့ရုံမျှဖြင့် (ကိုယ်ဝန် သူငယ် ထင်ရှားခြင်း၊ ကြီးပွားခြင်း မဖြစ်နိုင်၊ မခေါ်ဆိုနိုင်သကဲ့သို့) ဉာဏ်ပြည့်စုံပြီးစီးမှု မရသေး ဉာဏ်သားမတက်သေးသမျှ ဘုရားမဖြစ်နိုင်သေးဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကောက် စပါးဟု ဝီဝီပြင်ပြင် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ရန် အချက်သုံးချက် လိုအပ်သည်။ (၁) အပွင့်မှ အိမ်ဖွဲ့၍ အစေ့အဆံတည်ခြင်း၊ (၂) တစ်စတစ်စ ကြီးပွားလာခြင်း၊ (၃) ရင့်မှည့်ခြင်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန်လည်း အချက်သုံးချက် လိုအပ်သည်။ (၁) ဉာဏ်တည်းဟူသော အိမ်ဖွဲ့၍ အစေ့အဆံစ၍တည်ခြင်း၊ (၂) တဖြည်းဖြည်းချင်း ဉာဏ်ကြီးပွားတိုးတက်လာခြင်း၊ (၃) ဉာဏ်ရင့်ကျက်လာခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အစ အလယ် အဆုံး အင်္ဂါသုံးမျိုး မပြည့်စုံသော် ကောက်စပါးသည် စပါးဖျင်းစပါးညံ့သာ ဖြစ်မည်။ ထို့အတူ အစအလယ်အဆုံး သုံးမျိုးလုံး မပြည့်စုံလျှင် ဉာဏ်ရင့်ကျက်မှု မဖြစ်နိုင်၊ ဘုရားမဖြစ်နိုင်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

အချိန်သို့၊ အပ္ပတ္တာ- မရောက်မူ၍၊ ဒီဝသေ ဒီဝသေ- နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ သတက္ခတ္တု- အကြိမ်တစ်ရာလည်းကောင်း၊ သဟဿက္ခတ္တု- အကြိမ်တစ်ထောင်လည်းကောင်း၊ ကေဠာယန္တောပိ- ပေါင်းနှုတ်ပေါင်းသင် ပိုးမဝင်အောင် အစဉ်စောင့်ရှောက်ပါသော်လည်း (ဝါ) မြတ်နိုးတွယ်တာပါသော်လည်း၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ သိဇ္ဇန္တောပိ- သွန်းလောင်းပါသော်လည်း၊ အန္တရာ- အကြား၌၊ ပက္ခေန ဝါ- တစ်ပက္ခဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မာသေန ဝါ- တစ်လဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပာဒေဿတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံစေလိမ့်လတ္တံ့ (ရင့်မှည့်လတ္တံ့)၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤအကြောင်းထုံးစံသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိနိုင်၊ ကဿ- အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်)၊ သဿ- ကောက်ပင်သည်၊ ဂမ္ဘိ- အိမ်ဖွဲ့ခြင်းတည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို၊ န ဂဏှာတိ- မယူနိုင်သေး၊ ဝေပုလ္လံ- ပြန်ပြောကြီးပွားသည်၏အဖြစ်သို့၊ န အာပဇ္ဇတိ- မရောက်သေး၊ ပရိပါကံ- ရင့်မှည့်ခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မရောက်နိုင်သေး၊ ဣတိ (တသ္မာ)- ထို့ကြောင့်တည်း၊ ဧဝမေဝံ- ဤအတူသာလျှင်၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ- လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်း၊ အပ္ပတ္တာ- မရောက်မူ၍၊ အန္တရာ- အကြား၌၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤအကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိနိုင်၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ယထာဂုတ္တမေဝံ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကာလံ- အချိန်တိုင်အောင်၊ ပါရမီပူရဏံ- ပါရမီဖြည့်ကျင့်မှုကို၊ ဉာဏပရိ- ပါကတ္တာယ- ဉာဏ်ရင့်ကျက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာတမ္ဘံ- ပြုသင့်ပြုအပ်ပြုထိုက်ပါပေ၏၊ စ- ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္တကေန- ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလေနပိ- အချိန်ကာလဖြင့်လည်း၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ပတ္တယတော- အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်

၁။ ကေဠာယန္တောပိ= ကေလယန္တိတိ ကေလာယန္တော၊ ✓ကေလေ+အန္တ၊ မမာယနေ- မရက်မစက် စုံမက်ခြင်း၌။ ဤကေလေဓာတ်၌ ဓာတွန်ဖြစ်သော ဧသရ မကျေ၊ ယင်းဧသရကို အာယပြု၊ လဠာနာမ ဝိသေသောဟူသော ပရိဘာသာအရ လကို ဌသို့ ပြောင်းသော် ကေဠာယန္တောဟု ပြီးသည်၊ ကေလေဓာတ်သည် မမာယနအနက်ကိုသာ ဟောသည်ဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်၊ ပါဠိအဘိဓာန်၌ “ကေဠာယတိ” ဟူသောပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် “Gopāyati” ဟူသောပုဒ်ကို တွေ့ရ၏။ မြန်မာအက္ခရာပြောင်းသော် “ဂေါပါယတိ” တည်း၊ ထိုဖွင့်ဆိုမှုကို ကြည့်၍ အထက်၌ “စောင့်ရှောက်ပါသော်လည်း” ဟု အနက်ယောဇနာလိုက်ပါသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား “မြတ်နိုးသော်လည်းကောင်း” ဟုပေးသည်၊ (သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ၊ ၁၁၂-ရှု)။

တမူပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဘိနီဟာရကရဏေ - ဆုတောင်းမှုကို ပြုရာအခါ၌၊ အဋ္ဌ - ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိယော - ပြည့်စုံမှုတို့ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ - အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ (လိုအပ်ကုန်၏)၊ ဟိ - ဝိတ္တာရေဿာမိ - ချဲ့ဦးအံ့၊ အယံ - ဤဘုရားဆုကို တောင်းလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် -

ဂါထာအနက်။ ။ “မနုဿတ္တံ စ - လူသားစင်စစ်ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ လိင်္ဂံသမ္ပတ္တိံ စ - ယောက်ျားပုံဟန် သွင်သဏ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဟေတု စ - အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တာရဒဿနံ - ဘုရားရှင်တို့အား မျက်မှောက်ထင်ထင် ဖူးမြင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ - အိမ်ရာမကပ် ရသေ့ရဟန်းမြတ်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်နေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဂုဏသမ္ပတ္တိ - ဈာန်အဘိညာဉ်စသောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓိကာရော စ - မိမိအသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ ရက်စက်စွန့်ကာ ပြုသင့်ရာကို မှန်စွာမယွင်း လွန်ကဲစွာ ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ စ - ကြီးမားပြင်းပြ ဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ - ဤသို့)၊ အဋ္ဌ - ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မသမောဓာနာ - ကျင့်ဝတ်တရားတို့၏အပေါင်းကြောင့်၊ အဘိနီဟာရော - ရှေးရှုဆောင်ကြဉ်း ဆုတောင်းခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတိ - ပြည့်စုံနိုင်၏” ။

အဘိနီဟာရောတိ ဧတံ - အဘိနီဟာရောဟူသော ဤအမည်သည်၊ မူလ - ပဏိဓာနဿ - အဦးအစ ဘုရားဆုတောင်းမှု၏၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း၊ တတ္ထ - ထိုရှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့တွင်၊ မနုဿတ္တန္တိ - မနုဿတ္တံဟူသည်ကား၊ မနုဿဇာတိ - လူဇာတ်၊ လူဘဝဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဟိ - ချဲ့ဦးအံ့၊ မနုဿဇာတိယာ - လူဇာတ်လူဘဝကို၊ အညတြ - ကြဉ်ထား၍၊ (ဝိနာ၊ အညတြ၊ ရှိလတ်က၊ ဒု၊ တ၊ ပဉ္စမီသက်မ္ပိ”ဟူသော နိယံနှင့်အညီ တတိယာ(သို့မဟုတ်) ပဉ္စမိဘတ် ကမ္မတ္တဉ်သက်)၊ အဝသေသဇာတိသု - ကြွင်းသော ဇာတ် (ဘဝ)တို့တွင်၊ ဒေဝဇာတိယမ္ပိ - နတ်ဘဝ၌လည်း၊ ဌိတဿ - တည်သောသူ၏၊ ပဏိမိ - ဆုပန်မှုသည်၊ န ဣဇ္ဈတိ - မပြီးစီးမပြည့်စုံနိုင်၊ ပန - အဟုတ်သော်ကား၊ တတ္ထ - ထိုနတ်ဘဝ၌၊ ဌိတေန - တည်သော၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ - ဘုရား၏ အဖြစ်ကို၊ ပတ္တယန္တေန - တောင့်တသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနာဒီနိ - ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညကမ္မာနိ - ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ မနုဿတ္တံယေဝ - လူအဖြစ်လူဘဝကို သာလျှင်၊ ပတ္ထေတမ္ပံ - တောင့်တထိုက်၏၊ တတ္ထ - ထိုလူပြည်၌၊ ဌတော - တည်၍၊ ပဏိမိ - ဘုရားဆုပန်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော - ပြုသင့်ပြုထိုက်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ ဧဝံ - ဤသို့ လူဘဝ၌ တည်၍ ဘုရားဆုကို ပန်သည်ရှိသော်၊ သမိဇ္ဈတိ - ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏။

လိင်္ဂသမ္ပတ္တိတိ- လိင်္ဂသမ္ပတ္တိဟူသည်ကား၊ ပုရိသဘာဝေါ- ယောက်ျား၏အဖြစ် (ယောက်ျားဘဝ)တည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ မာတုဂါမနပုံသကဉာတောဗျူနကာန- မိန်းမ၊ နပုံပဏ္ဍုတ်၊ ဥဘတောဗျည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မနဿဇာတိယံ- လူ့ဘဝ၌၊ ဌိတာနဓိ- တည်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း၊ ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်၊ န သမိဇ္ဈတိ- မပြီးစီး မပြည့်စုံနိုင်၊ ပန- အဟုတ်သော်ကား၊ တတ္ထ- ထိုလူ့ဘဝ၌၊ ဌိတေန- တည်သော၊ ဗုဒ္ဓတ္ထံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ပတ္တယန္တေန- တောင့်တသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒါနာ- ဒီနီ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ပုရိသဘာဝေါယေဝ- ယောက်ျား၏အဖြစ်(ယောက်ျားဘဝ)ကိုသာလျှင်၊ ပတ္တေတဗ္ဗော- တောင့်တထိုက်၏၊ တတ္ထ- ထိုယောက်ျားဘဝ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ ယောက်ျားဘဝ၌တည်၍ ဘုရားဆုကို ပန်သည်ရှိသော်၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏၊ ဟေတုတိ- ဟေတုဟူသည်ကား၊ အရဟတ္တဿ- အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ- အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း (တိဟိတံပဋိသန္ဓေနခြင်းစသောအကြောင်း)နှင့်ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ ဟိ- ရဲ့ဦးအံ့၊ ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ- ထိုအတ္တဘော၌၊ ဝါယ- မန္တော- ကြိုးစားအားထုတ်လတ်သော်၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိတုံ- ရောက်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ- ထိုအရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏၊ ဣတရဿ- တစ်ပါးတစ်ခြားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်)၊ နော (သမိဇ္ဈတိ)- မပြီးစီးမပြည့်စုံနိုင်၊ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ- သုမေဓပညာရှိ၏၊ (ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်)၊ (သမိဇ္ဈတိ) ယထာ- ပြီးစီးပြည့်စုံသကဲ့သို့တည်း။ ဟိ- မှန်၏၊ သော- ထိုသုမေဓပညာရှိသည်၊ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ- ဒီပင်္ကရဘုရား၏ခြေတော်ရင်း၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ တေန အတ္တဘာဝေန- ထိုအတ္တဘောဖြင့်၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိတုံ- ရောက်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သတ္တာရဒဿနန္တိ- သတ္တာရဒဿနဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့ကို၊ သမ္မုခါဒဿနံ- မျက်မှောက်၌ ဖူးမြင်ရခြင်းတည်း၊ (သတ္တာ- ရာနံ သမ္မုခါဒဿနံ သတ္တာရဒဿနံ-ဟု မဇ္ဈေလောပီဆဋ္ဌိတပုဂ္ဂိုလ်သမာသံပြုရမည်ဟု ပြဆိုပါသည်)၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ဘုရားရှင်တို့ကို မျက်မှောက်၌ဖူးမြင်ရသည်ရှိသော်၊ ဣဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏၊ အညထာ- အခြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နော (ဣဇ္ဈတိ)- မပြီးစီးမပြည့်စုံနိုင်၊ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ- သုမေဓပညာရှိ၏၊ (ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှု

သည်)။ (ဣဇ္ဈတိ) ယထာ- ပြီးစီးပြည့်စုံရာသကဲ့သို့တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ သော- ထိုသုမေဓပညာရှိသည်။ ဒီပင်္ကရံ- ဒီပင်္ကရဘုရားရှင်ကို။ သမ္မုခါ- မျက်မှောက်၌။ ဒိသ္မာ- ဖူးမြင်ရ၍။ ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုကို။ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ- ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟူသည်ကား။ အနာဂါရိယဘာဝေါ- အိမ်ရာမတည်ထောင်သော ရသေ့ရဟန်း၏ အဖြစ် (ဘဝ)တည်း။ သော စ ခေါ- ထိုရသေ့ရဟန်း၏အဖြစ်သည်ကား။ သာသနေ ဝါ- ဘုရားရှင်၏အဆုံးအမသာသနာတော်၌လည်းကောင်း။ ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒိ- တာပသပရိပ္ပာဏနိကာယေ^၁ ဝါ- ကမ္မဝါဒိ ကိရိယဝါဒိ (ကံရှိ၏ဟု ဆိုလေ့ရှိကုန်၊ ကောင်းမှုကို ပြုအပ်၏ဟု ပြောဆိုလေ့ရှိကုန်သော) အယူဝါဒရှိကုန်သော ရသေ့ပရိပိုင် တို့၏ အပေါင်းအစု၌လည်းကောင်း။ ဝဇ္ဇတိ- သင့်လျော်၏။ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ- သုမေဓပညာရှိ၏။ (တာပသဘာဝေါ) ယထာ- ရသေ့၏အဖြစ်ကဲ့သို့တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ သော- ထိုသူသည်။ သုမေဓော နာမ- သုမေဓမည်သော၊ တာပသော- ရသေ့ သည်။ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍။ ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုကို။ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ။ ဂုဏ- သမ္ပတ္တိတိ- ဂုဏသမ္ပတ္တိဟူသည်ကား။ ဈာနာဒိဂုဏပဋိလာဘော- ဈာန်အစရှိသော ဂုဏ်ကို ရရှိခြင်းတည်း။ ဟိ- မှန်၏။ ဂုဏသမ္ပန္နဿေဝ- ဈာန်စသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇိတဿပိ- ရသေ့ရဟန်း၏လည်း။ (ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်)။ ဣဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏။ ဣတရဿ- ဈာန်ဂုဏ်ကင်းငြား အခြားတစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ပဏိဓိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်)။ နော (ဣဇ္ဈတိ)- မပြီး စီး မပြည့်စုံနိုင်။ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ- သုမေဓပညာရှိ၏။ (ပဏိဓိ- ဆုတောင်းမှု သည်)။ (ဣဇ္ဈတိ) ယထာ- ပြီးစီးပြည့်စုံရာသကဲ့သို့တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ သော- ထိုသုမေဓပညာရှိသည်။ ပဉ္စာဘိညော စ- ငါးပါးသော အဘိညာဉ်ကို ရခြင်းရှိသည် လည်းကောင်း။ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ စ- ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကို ရခြင်းရှိသည် လည်းကောင်း။ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍။ ပဏိဓေသိ- ဆုပန်ဆုတောင်းပြီ။ အဓိကာရောတိ- အဓိကာရောဟူသည်ကား။ အဓိကာရော- ပိုပိုလွန်လွန် (လွန်လွန်ကဲကဲ) ပြုခြင်းတည်း။

၁။ ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒိတာပသပရိပ္ပာဏနိကာယေ= ကမ္မန္တိ ဝဒန္တိ သီလေနာတိ ကမ္မဝါ- ဒိနော၊ ကိရိယန္တိ ဝဒန္တိ သီလေနာတိ ကိရိယဝါဒိနော၊ ကမ္မဝါဒိနော စ ကိရိယဝါဒိနော စ ကမ္မဝါဒိကိရိဝါဒိနော၊ တာပသာ စ ပရိပ္ပဏော စ တာပသပရိပ္ပာဏော၊ ကမ္မဝါဒိကိရိယ- ဝါဒိနော စ တေ တာပသပရိပ္ပာဏောစာတိ ကမ္မဝါဒိကိရိဝါဒိတာပသပရိပ္ပာဏော၊ ကမ္မ- ဝါဒိကိရိယဝါဒိတာပသပရိပ္ပာဏေန နိကာယော ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒိတာပသပရိပ္ပာဏ- နိကာယော၊ တသ္မိ-။

ပရိစ္ဆာဂေါ- ကိုယ်နှင့်အသက်ကို မငဲ့မကွက် စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ ဇီဝိတာဒိပရိစ္ဆာဂံ- အသက်စသည်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဏိဒဟတောယေဝ- ဆောက်တည်သောသူ၏သာလျှင် (လိုလားတောင့်တသောသူ၏သာလျှင်)၊ (ပဏိမိ- ဆုပန်မှုသည်)၊ ဣဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏။ ဣတရဿ- ဆောက်တည်မှုမပြုသူ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပဏိမိ- ဆုပန်မှုသည်)၊ နော (သမိဇ္ဈတိ)- မပြီးစီး မပြည့်စုံနိုင်၊ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ- သုမေဓပညာရှိ၏၊ (ပဏိမိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်)၊ (သမိဇ္ဈတိ) ယထာ- ပြီးစီးပြည့်စုံသကဲ့သို့တည်း။ ဟိ- မှန်၏။ သော- ထိုသုမေဓပညာရှိသည်။

ဂါထာအနက်။ ။ “ဗုဒ္ဓေါ- ဒီပင်္ကရမည်သော ဘုရားရှင်သည်၊ သိဿေဟိ- တပည့်သာဝကရဟန်းတော်များနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ မံ- ငါ့ကို၊ အက္ကမိတ္တာန- နင်းတော်မူ၍၊ ဂစ္ဆတု- ကြွတော်မူပါလော့၊ နံ(တသ္မိ) ကလလေ- ထိုရွံ့ညွန့်၌၊ မာ အက္ကမိတ္ထ- မနင်းပါစေနှင့်၊ မေ- ငါ၏၊ ဟိတာယ- အကျိုးစီးပွားအလိုငှာ၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တပရိစ္ဆာဂံ- မိမိကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဏိဓေသိ- ဆုပန်ဆုတောင်းပြီး။

ဆန္ဒတာတိ- ဆန္ဒတာဟူသည်ကား၊ ကတ္တုကမျတာ- ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသောသူ၏ အဖြစ်တည်း။ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာ- ထိုပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသော သူ၏အဖြစ်သည် (ပြုလုပ်လိုသော ဆန္ဒသည်)၊ ဗလဝတီ- အလွန်အားကြီး (အားကောင်း)သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တဿ- ထိုပြုလုပ်လိုသော ဆန္ဒအားကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဏိမိ- ဘုရားဆုပန်မှုသည်၊ ဣဇ္ဈတိ- ပြီးစီးပြည့်စုံနိုင်၏၊ သာ စ- ထိုဆန္ဒတာကိုလည်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ-၌ စပ်)၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဝဒေယျ-၌ စပ်)၊ “ကော- အဘယ်သူသည်၊ စတ္တာရိ အသေချံယျာနိ- ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ - လေးအသချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံးလည်း၊ နိရယေ- ငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ဣဇ္ဈတိ- အလိုရှိသနည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ သစေ ဝဒေယျ- အကယ်၍မေးငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့မေးသည်ရှိသော်)၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သတွာ- ကြား၍၊ ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ (ဣစ္ဆာမိ- အလိုရှိပါ၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တု- ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဥဿဟတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ- ထိုပြောနိုင်စွမ်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဆန္ဒတာ- ပြင်းပြသော ပြုလုပ်လိုသော ဆန္ဒတော်သည်)၊ ဗလဝတီတိ- အလွန်အားကြီး (အားကောင်း)၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိအပ်သိထိုက်၏၊ တထာ- ထို့အတူ၊ “ကော-

အဘယ်သူသည်၊ သကလစက္ကဝါဠ- စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးကို၊ ဝိတစ္ဆိကာန- အလှုံ
ကင်းကုန်သော၊ အင်္ဂါရာန- မီးကျိုးတို့ဖြင့်၊ (“ပရိပုဏ္ဏ၊ သံပုဏ္ဏနှင့်၊ ပုရတလီ၊
ယုဉ်စပ်မီ၊ ဆဋ္ဌိကရိုဏ်းသာ” ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် ကရိုဏ်းအနက်၌
သက်)၊ ပူရ- ပြည့်နေသည်ကို၊ အက္ကမိတွာ- နင်း၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊
ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိသနည်း၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ သကလစက္ကဝါဠ- စကြဝဠာ
တစ်တိုက်လုံးကို၊ သတ္တိသူလေဟိ- လှံ တံစူးဝါးတို့ဖြင့်၊ အာကိဏ္ဏံ- ရောပြွမ်းနေသည်
ကို၊ အက္ကမန္တော- နင်းလျက်၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရား၏
အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိသနည်း၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ သကလစက္ကဝါဠ-
စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးကို၊ သမတိတ္ထိကံ- ကမ်းနှင့်အညီ (အနားရေးနှင့်အညီ)၊
ဥဒကပုဏ္ဏံ- ရေပြည့်နေသည်ကို၊ ဥတ္တရိတွာ- ကူးမြောက်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရား၏
အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိသနည်း၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ သကလစက္ကဝါဠ-
စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးကို၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိအောင်၊ ဝေဠုဂုဗ္ဗသဉ္စန္ဒ- ဝါးချုံ
တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသည်ကို၊ မဒ္ဒန္တော- နင်းချေလျက်၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊
ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိသနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကောစိ-
တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဒိ ဝဒေယျ- အကယ်၍ မေးငြားအံ့၊ (ဧဝံ
သတိ- ဤသို့မေးသည်ရှိသော်)၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ယော-
အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ (ဣစ္ဆမိ- အလိုရှိ၏)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ဝတ္ထု- ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ ဥဿဟတိ- စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ- ထိုပြောနိုင်စွမ်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်
၏၊ (ဆန္ဒတာ- ပြုလုပ်လိုသော ဆန္ဒတော်သည်)၊ ဗလဝတီတိ- အလွန်အားကြီး
(အားကောင်း)၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိအပ်သိထိုက်၏၊ ဧဝရူပေန စ- ဤသို့သဘောရှိ
သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကတ္တုကမ္ပတာဆန္နေန- ပြုလုပ်လိုသောသူ၏အဖြစ်ဟူသော
ဆန္ဒတော်နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ သုမေပေဏ္ဍိတော- သုမေပေညာရှိသည်၊
ပဏိဓေသိ- ဆုပန်ဆုတောင်းပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အင်္ဂါရှစ်ပါးအဖွင့် အပြီးတည်း။

ဧဝံ- ဤသို့၊ သမိဒ္ဓါဘိနိဟာရော- အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ဆုပန်
ဆုတောင်းမှုရှိသော (အဘိနိဟာရဏံ အဘိနိဟာရော၊ အဘိ၊ နိ✓ဟရ+ဏ၊ ဟရဏေ-
ဆောင်ခြင်း၌။ သမိဇ္ဈနံ သမိဒ္ဓေါ၊ သံ✓ဣဓ+တ၊ သဒ္ဓိယံ- ပြီးစီးခြင်း၌၊ သမိဒ္ဓေါ
အဘိနိဟာရော ယဿာတိ သမိဒ္ဓါဘိနိဟာရော)၊ ဗောဓိသတ္တော စ- ဘုရားအလောင်း
တော်သည်လည်း၊ အဋ္ဌာရသ- တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ အာဗုဋ္ဌာနာနိ-
မဖြစ်သင့်မဖြစ်ထိုက်သော အရပ်ဌာနတို့သို့၊ န ဥပေတိ- မကပ်မရောက်နိုင်၊ ဟိ-

ရဲ့၍ဆိုဦးအံ့၊ သော- ထိုဘုရားလောင်းသည်၊ တတော- ထိုသို့ ဘုရားဆုပန်ရာအခါမှ၊
 ပဘုတိ- စ၍၊ ဇေတဝန်- ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် မျက်စိကန်းသောသူသည်၊ န ဟောတိ-
 မဖြစ်၊ ဇေတဝန်ရော- (ဇေတဝန်ရော-ဟုရှိက ပါဠိပျက်) ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားကန်းသော
 သူသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ ဥမ္မတ္တကော- ရူးသွပ်သူသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊
 ဇေတဝန်- နှုတ်ဆွဲအသူသည် (အချို့ပါဠိတော်စသည်တို့၌ ဇေတဝန်-ဟုသာ တွေ့ရ၏၊
 ပါးစောင်နှစ်ဖက်မှ သွားရည်ယိုထွက်သော ခံတွင်းရှိသူဟု ပြန်ဆိုကြ၏)၊ န ဟောတိ-
 မဖြစ်၊ ပိဋသပ္ပိ- ခြေစသည်ဆွဲသော သူသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ် (ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ၊
 ၂။ ၁၅၃-၌ “ပိဋသပ္ပိန္တိ ဆိန္နိရိယာပထံ- ဣရိယာပုထံပြတ်ဆဲနေသူ-ဟု ဖွင့်၏၊
 မူဂကိုလည်း “မူဂန္တိ ယဿ ဝစိဘေဒေါ နပ္ပဝတ္တတိ- နှုတ်ဆွဲသူဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့်
 ခွဲပေးထားသည်)၊ မိလက္ခေသု- လူရိုင်းတောင်သူမျိုးရိုးတို့၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊
 ဒါသိယာ- ကျွန်မ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ န နိဗ္ဗတ္တတိ- မဖြစ်၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော-
 သေလွန်သည်၏အခြားမဲ့၌ ငရဲ၌အကျိုးပေးခြင်းသည်မရှိဟု မှားသောအယူရှိသူသည်၊
 န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းတော်၏၊ လိင်္ဂီ- လိင်သည်
 (ယောက်ျားလိင်အင်္ဂါသည်)၊ န ပရိဝတ္တတိ- တစ်ပါးသော လိင်သို့ မပြန်နိုင်၊ ပဇ္ဇာ-
 နန္တရိယကမ္မာနိ- အမိ၊ အဖသတ်ခြင်းစသော ငါးပါးသော ကြီးလေးသော ကံတို့ကို၊
 န ကရောတိ- မပြုလုပ်နိုင်၊ ကုဋ္ဌိ- နူနာရောဂါရှိသူသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊
 တိရစ္ဆာနယောနိယံ- တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ (နိဗ္ဗတ္တမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဝဇ္ဇကတော-
 ငုံးအောက်၊ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေါ- အငယ်ဆုံးကိုယ်ခန္ဓာရှိသည်၊ ဟတ္ထိတော- ဆင်ထက်၊
 အဓိကတ္တဘာဝေါ- ပိုလွန်(ကြီး)သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်၊ (အဓိကော အတ္တဘာဝေါ
 ယဿာတိ အဓိကတ္တဘာဝေါ)၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊ ခုပ္ပိပါသိကနိဇ္ဈာမတဏှိက-
 ပေတေသု- ခုပ္ပိပါသိကပြိတ္တာ၊ နိဇ္ဈာမတဏှိကပြိတ္တာတို့၌၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊
 ကာလကဗ္ဗိကာသုရေသု- ကာလကဗ္ဗိကအသုရာတို့၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊ အဝီစိ-
 နိရယေ- အဝီစိငရဲ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊ လောကန္တရိကေသု- လောကန္တရိတ်ငရဲ
 တို့၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊ ကာမာဝစရေသု ပန- ကာမာဝစရတုံတို့၌ကား၊ မာရော-
 မာရ်နတ်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊ ရူပါဝစရေသု- ရူပါဝစရတုံတို့တွင်၊ အသညီ-
 ဘဝေ- အသညသတ်တုံ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊ သုဒ္ဓါဝါသေသု- သုဒ္ဓါဝါသတုံတို့၌၊
 န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊ အရူပဘဝေသု- အရူပဘုံတို့၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်နိုင်၊
 အညံ- အခြားသော၊ စက္ကဝါဠံ- စကြဝဠာတိုက်သို့၊ န သင်္ကမတိ- မပြောင်းရွှေ့နိုင်။
 ဥဿာဟော စ- အားထုတ်လုံ့လ ဝီရိယသည်လည်ကောင်း၊ ဥမ္မင်္ဂေါ စ-

ဉာဏ်ပညာလည်းကောင်း၊ အဝတ္ထာနန္တ - အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဟိတစရိယာ
 စ - အစီးအပွားကို ကျင့်ခြင်းဟူသော မေတ္တာပွားများခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ စတသော - လေးပါးကုန်သော၊ ယာ စိမာ (ယာစ+ဣမာ) ဗုဒ္ဓဘူမိယော-
 အကြင်ဘုရားဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းတို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏)၊ တာဟိ - ထိုဘုရား
 ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊
 တတ္ထ - ထိုလေးမျိုးတို့တွင် -

ဂါထာအနက်။ ။ ဝီရိယံ - ဝီရိယကို၊ ဥဿာဟောတိ - ဥဿာဟဟူ၍၊
 ပုတ္တံ - ဆိုအပ်၏၊ ပညာ - ပညာကို၊ ဥမ္မဂေါတိ - ဥမ္မဂ်ဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊
 အဓိဋ္ဌာနံ - အဓိဋ္ဌာန်ကို၊ အဝတ္ထာနန္တိ - အဝတ္ထာနဟူ၍၊ (ပဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏)၊
 မေတ္တာဘာဝနာ - မေတ္တာဘာဝနာကို၊ ဟိတစရိယာတိ - ဟိတစရိယဟူ၍၊ ပဝုစ္စတိ -
 ဆိုအပ်၏၊ (“ပုစ္စတိပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိရာ၊ ရှေ့နောက်မှာ၊ အာကာရဣတိရှိမြဲ” ဟူသော
 နိယံနှင့်အညီ ဣတိသဒ္ဒါ ထည့်ပေးသည်)၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိအပ်
 သိထိုက်ကုန်၏။

နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော - ထွက်မြောက်ခြင်း၌ ဖြစ်သော (ညွတ်သော) အလိုဆန္ဒ
 လည်းကောင်း၊ ပဝိဝေကဇ္ဈာသယော - ကိလေသာတို့မှ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၌ ဖြစ်သော
 (ညွတ်သော) အလိုဆန္ဒလည်းကောင်း၊ အလောဘဇ္ဈာသယော - မတပ်မက် မတွယ်တာ
 မမက်မောခြင်း၌ ဖြစ်သော (ညွတ်သော) အလိုဆန္ဒလည်းကောင်း၊ အဒေါသဇ္ဈာ-
 သယော - အမျက်မထွက်ခြင်း၌ ဖြစ်သော (ညွတ်သော) အလိုဆန္ဒလည်းကောင်း၊
 အမောဟဇ္ဈာသယော - အသိမယွင်း မတွေဝေ မမိန့်မောခြင်း၌ဖြစ်သော (ညွတ်သော)
 အလိုဆန္ဒလည်းကောင်း၊ နိဿရဏဇ္ဈာသယော - ဝဋ်မှထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၌
 ညွတ်သောအလိုဆန္ဒလည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဆ - ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ယေ
 စ ဣမေ အဇ္ဈာသယာ - အကြင်အဇ္ဈာသယတို့သည်၊ ဗောဓိပရိပါကာယ - ဗောဓိဉာဏ်
 ကို ရင့်ကျက်စေခြင်း (ရင့်သန်စေခြင်း) ၎င်း၊ သံဝတ္တန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ယေဟိ - ယင်း
 အဇ္ဈာသယတရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ - ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နေက္ခမ္မ-
 ဇ္ဈာသယာ - ထွက်မြောက်ခြင်း၌ ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ
 စ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊ ကာမေသု - ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဒေါသဒဿာ-
 ဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏ (ဒေါသံ ပဿန္တိ သီလေနာတိ ဒေါသဒဿာဝိနော၊
 ဒေါသ ✓ဒိသ+အာဝိ၊ ပေက္ခနေ - ရှုကြည့်ခြင်း၌)၊ ပဝိဝေကဇ္ဈာသယာ - ဆိတ်ငြိမ်မှု၌
 ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ စ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊

သင်္ဂဏိကာယ - အပေါင်းအဖော်၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏ (အပြစ်မြင်လေ့ရှိကုန်၏)၊ အလောဘဇ္ဈာသယာ - မတပ်မက် မတွယ်တာ မမက်မောခြင်း၌ ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ စ - ဘုရားအလောင်းတို့သည်လည်း၊ လောဘေ - တွယ်တာတပ်မက်ခြင်း၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏၊ အဒေါသဇ္ဈာသယာ - အမျက်မထွက်ခြင်း၌ ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ စ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊ ဒေါသေ - အမျက်ထွက်ခြင်း၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏၊ အမောဟဇ္ဈာသယာ - အသိမယွင်း မတွေမဝေ မမိန့်မောခြင်း၌ ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ စ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊ မောဟေ - သိဉာဏ်ချွတ်ယွင်း တွေဝေမိန်းမောခြင်း၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏၊ နိဿရဏဇ္ဈာသယာ - ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်၌ ညွတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ စ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗဘဝေသု - အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော - အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသည်တို့ကား၊ (ဆ - ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဇ္ဈာသယာတိ - အဇ္ဈာသယတို့ဟူ၍) ဂုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေဟိ စ - ထိုအဇ္ဈာသယ ခြောက်ပါးတို့နှင့်လည်း၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။

ပန - အဖို့တစ်ပါးကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ ပတ္တနာ - ဆုပန် ဆုတောင်းမှုသည်၊ ကိဝစိရံ - အဘယ်မျှလောက်ကြာအောင်၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်လျော်ပါသည်၊ ဣတိ - ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ (ပတ္တနာ - အဓိဋ္ဌာန်ပြု ဆုတောင်းမှုသည်)၊ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ - နှစ်အသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ ကာလပတ်လုံးလည်း၊ (စိရံ - ကြာမြင့်၏)၊ တတော - ထိုနှစ်အသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းမှ၊ ဩရံ - အောက်ဖြစ်သော (အတွင်းဖြစ်သော) ကာလအပိုင်းအခြားသည်၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း (မဖြစ်ကောင်း)၊ ဧတ္ထ - ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏ ဆုပန်ဆုတောင်းပြုရာ၌၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကာရဏံ - အကြောင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိအပ်သိထိုက်၏၊ စ - ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္ထကေန - ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလေန အပိ - အချိန်ကာလဖြင့်လည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓတ္တံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္တယတော - အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အဘိနိဟာရကရဏေ - ရှေးဦးအစဆုတောင်းမှုကို ပြုရာအခါ၌၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိယော - ပြည့်စုံမှုတို့ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ - အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ ဟိ - ချဲ့ဦးအံ့၊ တေသံ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓဆုကို အလိုရှိ

သူတို့၏-

ဂါထာအနက်။ ။ မနုဿတ္တံ စ- လူသားစင်စစ်ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊
လိင်္ဂံသမ္ပတ္တိံ စ- ယောက်ျားပုံဟန် အသွင်သဏ္ဌာန်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊
ဝိဂတာသဝဒဿနံ စ- ကင်းသော အာသဝေါရှိသော ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ဘုရား
တပည့်သား ရဟန္တာတို့ကို ဖူးမြင်ရခြင်းလည်းကောင်း (ဝိဂတာ အာသဝါ ဧတေသန္တိ
ဝိဂတာသဝါ- အာသဝေါကင်းကုန်သော ဘုရားစသူတို့၊ ဝိဂတာသဝါနံ ဒဿနံ
ဝိဂတာသဝဒဿနံ)၊ အဓိကာရော စ- မိမိအသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ ရက်စက်စွန့်ကာ
ပြုသင့်ရာကို မှန်စွာမယွင်း လွန်ကဲစွာ ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ စ- ကြီးမား
ပြင်းပြ ဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော)၊
ဧတေ- ဤကျင့်ဝတ်တရားတို့သည်၊ အဘိနိဟာရကာရဏာ- ရှေးဦးအစ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဆု
ကို တောင်းနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းတို့တည်း။

တတ္ထ- ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ ဝိဂတာသဝဒဿနန္တိ- ဝိဂတာသဝဒဿနံဟူသည်
ကား၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကနံ- ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ဘုရားသာဝက ရဟန္တာ
အရှင်မြတ်တို့တွင်၊ ယဿကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို (ဆဇ္ဇိကံ)၊
ဒဿနံ- ဖူးမြင်ရခြင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ-
ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ပုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း။

အထ- ထိုမှတစ်ပါး၊ “သာဝကနံ- သာဝကတို့၏၊ ပတ္တနာ- အဓိဋ္ဌာန်ပြု
ဆုတောင်းမှုသည်၊ ကိတ္တကံ- အဘယ်မျှလောက်သော ကာလသည်၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်
လျော်ပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးပြီ၊ ဒွိန္ဒ- နှစ်ဦးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကနံ-
အဂ္ဂသာဝကတို့၏၊ (ပတ္တနာ- ဆုတောင်းမှုသည်)၊ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ကပ္ပသတ-
သဟဿဉ္စ- တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံးလည်း၊ (စိရံ- ကြာမြင့်
၏)၊ အသီတိမဟာသာဝကနံ- ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့၏၊ (ပတ္တနာ- ဆု
တောင်းမှုသည်)၊ ကပ္ပသတသဟဿမေဝ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံးသာလျှင်၊
(စိရံ- ကြာမြင့်၏)၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ မာတာပိတူနံ စ- အမိအဖတို့၏လည်း
ကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာကဿ စ- အလုပ်အကျွေး၏လည်းကောင်း၊ ပုတ္တဿ စ- သားတော်
၏လည်းကောင်း၊ (ပတ္တနာ- ဆုတောင်းမှုသည်)၊ တထာ- ထို့အတူကမ္ဘာတစ်သိန်း
ကာလပင်တည်း၊ (ဣတိ- ပိုနေသည်ဟု ထင်၏)၊ တတော- ထိုကမ္ဘာတစ်သိန်းမှ၊
ဩရံ- အောက်ဖြစ်သော ကာလအပိုင်းအခြားသည်၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း
(မဖြစ်ကောင်း)၊ တတ္ထ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဆုပန်မှုပြုရာ၌၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊

ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ (ဒဗ္ဗဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏)၊ ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ သဗ္ဗေသမ္ဘိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေသံ- ဤအဂ္ဂသာဝက စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အဓိကာရော စ- မိမိအသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ ရက်စက်စွန့်ကာ ပြုသင့်ရာကို မှန်စွာမယွင်း လွန်ကဲစွာ ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ စ- ကြီးမား ပြင်းပြ ဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွင်္ဂိသမန္နာဂတောယေဝ- အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အဘိနိဟာရော- ရှေးရှုဆောင်မှု အဦးအစ ဆုတောင်းမှုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဣမာယ ပတ္တနာယ ဝါ- ဤအဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ အဘိနိဟာရေန- ဤရှေးရှုဆောင်မှု ဆုတောင်းမှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယထာဝုတ္တပ္ပဘောဒံ- အကြင်ကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ကာလံ- အချိန်ကာလပတ်လုံး၊ ပါရမိယော- ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ လောကေ- လောက၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ ခတ္တိယကုလေ ဝါ- မင်းမျိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဝါ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိကုလာနံ- မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုးတို့တွင်၊ အညတရသ္မိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အမျိုး၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)၊ အဂ္ဂသာဝကာ ပန- အဂ္ဂသာဝကတို့သည်ကား၊ ဗုဒ္ဓါ ဝိယ- ဘုရားရှင်တို့ကဲ့သို့၊ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏကုလေသေဝ- မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုးတို့၌သာလျှင်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကုန် ၏)၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ- အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ကပ္ပေ- ကမ္ဘာသည်၊ သံဝဋ္ဌမာနေ- ပျက်ရာအခါ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ပွင့်တော်မမူကုန်၊ ကပ္ပေ- ကမ္ဘာသည်၊ ဝိဝဋ္ဌမာနေ- ဖြစ်တည်လာရာအခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ပွင့်တော်မူကုန်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ တထာ- ထို့အတူ ကမ္ဘာတည်ရာအခါ၌သာ ပွင့်တော်မူကုန်၏။ ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ- ပွင့်ထွန်း တော်မူရာအခါ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ပွင့်တော်မမူကုန်၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ သယဉ္စ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဗုဇ္ဈန္တိ- သိတော်မူကုန်၏၊ ပရေ စ- သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း၊ ဗောဓေန္တိ- သိစေတော်မူကုန်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဗုဇ္ဈန္တိ- သိတော်မူတတ်ကုန်၏၊ ပရေ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ န ဗောဓေန္တိ- မသိစေတတ်ကုန်၊ အတ္ထရသမေဝ- အတ္ထရသကိုသာလျှင်၊ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ- ထိုးထွင်းသိကုန်၏၊ ဓမ္မရသံ- ဓမ္မရသကို၊ န ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ- ထိုးထွင်း၍ မသိကုန်၊

(အတ္ထရသဟူသည် ဖိုလ်လေးပါးတည်း)။ ဟိ- မှန်၏။ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်။ လောကုတ္တရဓမ္မ- လောကုတ္တရာတရားကို၊ ပညတ္တိ- ပညတ်ပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တင်၍၊ ဒေသေတုံ- ဟောကြားပြသခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ မူဂေန- နှုတ်ဆွဲအသူသည်၊ ဒိဋ္ဌသုပိနော ဝိယ- မြင်မက်အပ်သော အိပ်မက်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝနစရကေန- တောအရပ်၌သာ လှည့်လည်သွားလာနေသော သူသည် (ဝါ) တော မုဆိုးသည်၊ နဂရေ- မြို့၌၊ သာယိတဗျဉ္ဇနရသော ဝိယ စ- သာယာသုံးဆောင် စားသောက်အပ်သော လက်သုပ်ဟင်းလျာ အရသာကဲ့သို့လည်းကောင်း (သာယိတဗ္ဗောတိ သာယိတော၊ ✓သာ+တ၊ အသာဒေ- သာယာခြင်း၌။ သာ၌ အာကို အာယပြု၊ ဣလာ၊ ဗျဉ္ဇနာနံ ရသော ဗျဉ္ဇနရသော၊ သာယိတော ဗျဉ္ဇနရသော သာယိတဗျဉ္ဇနရသော)၊ နေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ ဓမ္မာဘိသမယော- သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိ မြင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ ဣဒ္ဓိသမာပတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပဘောဒိ- တန်းခိုးအဘိညာဉ်၊ သမာပတ်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတို့၏အပြားသို့၊ ပါပုဏန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ- ဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်ထူးမြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌လည်းကောင်း၊ သာဝကာနံ- သာဝကတို့၏၊ ဥပရိ- အထက်၌လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ အညေ- အခြားသောသူတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ- ရှင်ရဟန်းပြုစေ၍၊ အာဘိသမာစာရိကံ- ထူးကဲမြင့်မြတ်သောအကျင့်၌ ဖြစ်သော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာသီလကို၊ န သိက္ခာပေန္တိ- မသင်ပြနိုင်ကုန်၊ “စိတ္တ- သလ္လေခေါ- စိတ်ကို ခေါင်းပါးအောင်ပြုခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ ဝေါသာနံ- ဆုတ်နစ်ရပ်တန့်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ- မရောက်ထိုက်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣမိနာ ဥဒ္ဓေသေန- ဤသို့သော အကျဉ်းဥဒ္ဓေသဖြင့်၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဥပေါသထော- ဥပုသ်နေ့တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဝစနမတ္တေန- စကားကို ဆိုကာမျှဖြင့်၊ (ဥပေါသထံ- ဥပုသ်ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏)၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်ကို၊ ကရောန္တာ စ- ပြုကုန်လတ်သော်ကား၊ ဂန္ဓမာဒနေ- ဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ မဉ္ဇူသကရက္ခမူလေ- မဉ္ဇူသကသစ်ပင်၏ အနီး အောက်၌၊ ရတနမာဠေ- ရတနာဖြင့်ပြီးသော တန်ဆောင်းဝန်း၌၊ သန္နိပတိတွာ- စု ဝေး၍၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ- အရှင်အာနန္ဒမထေရ်အား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ တို့၏၊ သဗ္ဗကာရပရိပူရံ- အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ (သဗ္ဗော အာကာရော သဗ္ဗကာရော၊ သဗ္ဗကာရေဟိ ပရိပူရံ သဗ္ဗကာရပရိပူရံ)၊ ပတ္တနဉ္စ-

အဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုကိုလည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရဉ္စ - ရှေ့ဆောင်ကြဉ်း ဆုတောင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အဘိ= သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ရှေ့ရှု၊ နိဟာရ= စိတ်ကို ပို့ဆောင်ခြင်း၊ သဗ္ဗညုဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်ခြင်းဟု ဆိုလိုသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ပထမအုပ်၊ ပထမပိုင်း၊ ၁၃၀။)၊ ကထေတွာ- ဟောတော်မူ၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဣမာယ ပတ္တနာယ စ- ဤအဓိဋ္ဌာန်ပြု တောင့်တမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ အဘိနိဟာရေန စ- ဤရှေ့ဆောင်ကျင်း ဆုတောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမုဒါဂတေ- ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော(ဝါ) ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်သော၊ တေ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ထိုထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ကထေတုံ- ဟောကြားခြင်းငှါ၊ “သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ”န္တိ အာဒိနာ- “သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ” ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ ဣမံ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တံ- ဤခဂ္ဂဝိသာဏသုတ်တော်ကို၊ အဘာသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ အဝိသေသေန- အထူးမ၊မ သာမညအားဖြင့်၊ ပုစ္ဆာဝသိတော- မေးလျှောက်အပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တဿ- ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံတည်း၊

ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ဆိုထိုက်၏၊ တတ္ထ- ထိုအထူးအားဖြင့် ဆိုထိုက်သော စကားရပ်၌၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဣမိဿာ ဂါထာယ- ဤဂါထာ၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်လာပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက် ၏၊ အယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တဘူမိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဘုရားလောင်းတို့၏ အရာဌာနသို့၊ ဩဂါဟန္တော- သက်ဆင်း (သက်ဝင်) လတ်သော်၊ ဒွေ အသင်္ချေယာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ - နှစ်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ပတ်လုံး လည်း၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ကဿပဿ- ကဿပ မည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ အာရညိကော- အရညကင်စုတင်ကို ဆောင်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဂတပစ္ဆာဂတဝတ္တံ- အသွားဆောင်အပ်၊ အပြန်ဆောင်အပ်သော ဝတ်ကို (ဂတပစ္ဆာ- ဂတဝတ်ကို)၊ ပူရေန္တော- ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ သမဏဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ အကာသိ ကိရ- ပြုခဲ့သတဲ့၊ ဧတံ ဝတ္တံ- ဤဝတ်ကို၊ အပရိပူရေတွာ- မဖြည့်ကျင့်မူ၍၊ ပစ္စေက- ဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သို့၊ ပါပုဏန္တော နာမ- ရောက်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓမည်သည်၊ နတ္ထိ ကိရ- မရှိဖူးတဲ့၊ ဧတံ ဂတပစ္ဆာဂတဝတ္တံ နာမ- ဤဂတပစ္ဆာဂတဝတ်မည်သည်၊ ကိံ ပန- အဘယ်နည်း၊ ဟရဏပစ္စာဟရဏံ- အသွားကိုဆောင်ခြင်း၊ အပြန်ကိုဆောင် ခြင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊ တံ- ထိုဂတပစ္ဆာဂတဝတ်ကို၊ ယထာ-

အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကထိယမာနေ - ဟောအပ်သော်)၊ ဝိဘူတံ - ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ - ဖြစ်၏။ တထာ - ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကထေဿာမ - ဟောကုန်အံ့၊ (“ယထာ တထာ၊ ဥပမာမဟုတ်၊ ယင်းသို့ထုတ်မှု၊ တထာစပ်ရာ၊ ကြိယာသည်၊ မှန်စွာလက္ခဏာ၊ ဖြစ်မြဲတည်း” ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ပေးထားသည်)။

ဣဓ - ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော - အချို့သော၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းသည်၊ ဟရတိ - သွားသောအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆောင်၏။ န ပစ္စာဟရတိ - ပြန်သောအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဆောင်၊ ဧကစ္စော - အချို့သော ရဟန်းသည်၊ ပစ္စာဟရတိ - ပြန်သောအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆောင်၏။ န ဟရတိ - သွားသောအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဆောင်၊ ဧကစ္စော - အချို့သောရဟန်းသည်၊ နေဝ ဟရတိ - သွားသောအခါ၌လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဆောင်၊ န ပစ္စာဟရတိ - ပြန်သောအခါ၌လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မဆောင်၊ ဧကစ္စော - အချို့သောရဟန်းသည်၊ ဟရတိ စ - သွားသောအခါ၌လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆောင်၏။ ပစ္စာဟရတိ စ - ပြန်သောအခါ၌လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆောင်၏။ တတ္ထ - ထိုဝတ်တရားတို့၌၊ ယော ဘိက္ခု - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဂေဝ - နံနက်စောစောကသာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာယ - ထ၍၊ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ - စေတီရင်ပြင်၌ပြုအပ်သော ကျင့်ဝတ်၊ ဗောဓိရင်ပြင်၌ပြုအပ်သောကျင့်ဝတ်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဗောဓိရက္ခေ - ဗောဓိပင်၌၊ ဥဒကံ - ရေကို၊ အာသိဉ္စိတွာ - သွန်းလောင်း၍၊ ပါနီယဃဋ္ဌံ - သောက်ရေအိုးကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ ပါနီယမာဠေ - သောက်ရေအိုးစင်၌၊ ဌပေတွာ - တည်ထား၍၊ အာစရိယဝတ္တံ - အာစရိယဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ - ဥပဇ္ဈာယဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဒွေအသီတိ - ရှစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော၊ ခန္ဓကဝတ္တာနိ - ခန္ဓကဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ - တစ်ဆယ့်လေးပါးကုန်သော၊ မဟာဝတ္တာနိ - ဝတ်ကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမာဒါယ - ကောင်းစွာ ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တတိ - ကျင့်၏။ သော - ထိုရဟန်းသည်၊ သရီရပရိကမ္မံ - ကိုယ်လက်သုတ်သင်ခြင်းအမှုကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ သေနာသနံ - ကျောင်းအိပ်ရာနေရာသို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာ - ဆွမ်းခံချိန်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်သော ဆွမ်းခံချိန်တိုင်အောင်၊ ဝိဝိတ္တာသနေ - ဆိတ်ငြိမ်သောနေရာ၌၊ ဝိတိနာမေတွာ - အချိန်ကို ကုန်လွန်စေ၍၊ ဝေလံ - ဆွမ်းခံချိန်ကို၊ ဥတွာ - သိ၍၊ နိဝါသေတွာ - သင်းပိုင်ကို ပြင်ဝတ်၍၊ ကာယဗန္ဓနံ - ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ - ဖွဲ့ချည်၍၊ ဥတ္တရာသင်္ဂံ - အပေါ်ရုံသင်္ကန်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ (သင်္ကန်းရမ်း၍)၊ သဃာဋ္ဌိ - နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို၊ ခန္ဓေ - ပရုံး၌၊ ကရိတွာ - ပြု၍၊ ပတ္တံ - သပိတ်

ကို၊ အံသေ- ပခုံး၌၊ အာလဂ္ဂေတွာ- ချိတ်ဆွဲ၍၊ (လွယ်၍)၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိ- စိတ်နှလုံး၌၊ ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ (တနည်း)၊ မနသိကရောန္တော- နှလုံးသွင်းလျက်၊ စေတိယဂီဏံ- စေတီရင်ပြင်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ စေတိယဉ္စ- စေတီကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိဉ္စ- ဗောဓိပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဂါမသမိပေ- ရွာအနီး၌၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ပါရုပိတွာ- ရုံ၍၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပါဝိသိ- ဝင်တော်မူပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဝိဋ္ဌောစ- ဆွမ်းခံဝင်သည်လည်းဖြစ်သော၊ လာဘီ- ရသောဆွမ်းရှိသော၊ ပုညဝါ- ဘုန်းကံရှိသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည် (နိက္ခမတိ-၌ စပ်)၊ (ဝါ) ရဟန်းကို (သက္ကတော ဂရုကတော-၌ စပ်)၊ ဥပါသကေဟိ- ဥပါသကာတို့သည်၊ သက္ကတော- အရိုအသေပြုအပ်သည်၊ ဂရုကတော- အလေးဂရုပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဥပဋ္ဌာကကုလေ ဝါ- အလုပ်အကျွေး ဒါယကာအိမ်တို့သို့သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ကမနသာလာယံ ဝါ- တည်းခိုနားနေရာ ဧရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ကမိတွာ- တစ်ဖန်ပြန်လာ၍၊ ဥပါသကေဟိ- ဥပါသကာတို့သည်၊ တံ တံ ပန- ထိုထိုပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိယမာနော- မေးအပ်သော်၊ တေသံ- ထိုဥပါသကာတို့အား၊ ပုဂ္ဂိုဿဇ္ဇနေန စ- ပြဿနာကို ဖြေကြားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒေသနာဝိက္ခေပေန စ- တရားဟောခြင်း၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရံ- နှလုံးသွင်းအပ်သော၊ တံ- ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဆဇ္ဈေတွာ- စွန့်၍၊ နိက္ခမတိ- ထွက်ခွါလာ၏၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ အာဂတောပိ- ပြန်လာပါသော်လည်း၊ ဘိက္ခုဟိ- ရဟန်းတို့သည်၊ ပန- ပြဿနာကို၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ကထေတိ- ဖြေကြားရ၏၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဘဏတိ- ဟောကြားရ၏၊ တံ တံ ဗျာပါရဉ္စ- ထိုထိုကြောင့်ကြစိုက်ခြင်းသို့သော်လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်ရ၏၊ ပစ္စာဘတ္တမ္ပိ- ဆွမ်းစားပြီးရာ မွန်းတည့်အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပုရိမယာမမ္ပိ- ဉာဉ်ဦးယာမ်၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမယာမမ္ပိ- သန်းခေါင်ယာမ်၌လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘိက္ခုဟိ- ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ပပဉ္စေတွာ- အချိန်ကာလ ကြာမြင့်စေပြီး၍၊ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာဘိဘူတော- ကိုယ်၏ပျင်းရိခြင်းအမှုသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည် (ဝါ) ကိုယ်လက်ညောင်းညာကိုက်ခဲခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည် (အဘိဘူယတေတိ အဘိဘူတော၊ အဘိ✓ဘူ+တ၊ အဘိဘဝနေ- လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဒုဋ္ဌု နိဿိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ မကောင်းသော ကိုယ်အမှုကိုမှီသော ပျင်းရိမှု၊ ကာယဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လံ၊ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လေန အဘိဘူတော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာဘိဘူတော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပစ္ဆိမယာမေပိ- ပစ္ဆိမယာမ်၌

လည်း၊ သယတိ- အိပ်၏။ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ နေဝ မနသိ ကရေတိ- နှလုံး
မသွင်းတော့ချေ၊ အယံ- ဤသို့သော ရဟန်းမျိုးကို၊ “ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ”တိ-
ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ယော ပန- အကြင်ရဟန်းသည်ကား၊ ဗျာဓိဗဟုလော- အနာရောဂါများသည်၊
ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဘုတ္တာဟာရော- စားအပ်သော အစာအာဟာရသည်၊ ပစ္စုသ
သမယေ- မိုးသောက်ထန်း လင်းအားကြီးသော အချိန်၌၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ န
ပရိဏမတိ- မကြေညက်၊ ပဂေဝ- နံနက်စောကသာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ယထာ-
ဝုတ္တံ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဝတ္တံ- ဝတ်ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ န
သက္ကောတိ- အစွမ်းနိုင်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုမူလည်း၊ မနသိ ကာတုံ- နှလုံး
သွင်းခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊ အညဒတ္ထု- စင်စစ်၊ ယာဂုံ ဝါ- ယာဂုကို
သော်လည်းကောင်း၊ ခဇ္ဇကံ ဝါ- ခဲဖွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘေသန္တံ ဝါ- ဆေး
ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ ဝါ- ဆွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တယမာနော-
တောင့်တလျက်၊ ကာလဿေဝ- နံနက်စောစော အချိန်ကပင်လျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ-
သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိသတိ- ဝင်၍၊ တတ္ထ-
ထိုရွာ၌၊ ယာဂုံ ဝါ- ယာဂုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခဇ္ဇကံ ဝါ- ခဲဖွယ်ကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ ဘေသန္တံ ဝါ- ဆေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ ဝါ- ဆွမ်းကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ လဒ္ဓါ- ရ၍၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ နီဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဘတ္တကိစ္စံ-
ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ- ပြီးဆုံးစေ၍၊ ပညတ္တာသနေ- ခင်းထားအပ်သော
နေရာ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိ ကရိတွာ- နှလုံး
သွင်း၍၊ ဝိသေသံ- တရားထူးသို့၊ ပတ္တာ ဝါ- ရောက်၍သော်လည်းကောင်း၊ အပတွာ
ဝါ- မရောက်မူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ အာဂန္နာ- ပြန်လာ၍၊
တေနေဝ မနသိကာရေန- ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဟရတိ-
နေ၏။ အယံ- ဤသို့သော ရဟန်းမျိုးကို၊ “ပစ္စာဟရတိ န ဟရတိ”တိ- ပစ္စာဟရတိ
န ဟရတိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ဟိ- မှန်၏။ ယာဂုံ- ယာဂုကို၊ ပိဝိတွာ- သောက်
၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာတရားကို၊ ဝဗေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ- ဘုရား
သာသနာတော်၌၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်ကုန်သော၊ ဧဒိသာ-
ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်၊ ဂဏနပထံ- ဂဏန်းသင်္ချာအရေ
အတွက်လမ်းကြောင်းကို၊ ဝီတိဝတ္တာ- ကျော်လွန်ကုန်ပြီ၊ သီဟဠဒီပေယေဝ- သီဟိုဠ်
ကျွန်း၌ပင်လျှင်၊ တေသု တေသု ဂါမေသု- ထိုထိုရွာတို့၌၊ အာသနသာလာယံ- နား

နေရာ ဆွမ်းစားဇရပ်၌၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်၊ နိဿိန္နာ- ထိုင်ကုန်လျက်၊ ယာဂုံ- ယာဂုကို၊ ပိဝိတွာ- သောက်၍၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ အပ္ပတ္တာ-မရောက်ကုန်၊ တံ အာသနံ- ထိုနေရာမျိုးသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

ယော ပန- အကြင်ရဟန်းသည်ကား၊ ပမာဒဝိဟာရီ- မေ့မေ့လျော့လျော့ နေလေ့ရှိသည်၊ (ပမာဒေန ဝိဟာရော ပမာဒဝိဟာရော၊ ပမာဒဝိဟာရော အဿ အတ္ထိတံ ပမာဒဝိဟာရီ၊ (တနည်း) ဝိဟရတိ သီလေနာတိ ဝိဟာရီ၊ ဝိ✓ဟရ+ဏီ၊ ဟရဏေ- ဆောင်ခြင်း၌၊ ပမာဒေန ဝိဟာရီ ပမာဒဝိဟာရီ)၊ နိက္ခိတ္တဓုရော- ချထား အပ်သော ဝီရိယဝန်ရှိသည်၊ (နိက္ခိဝိယတေတိ နိက္ခိတ္တံ၊ နိ✓ခိပ+တ၊ ပေရဏေ- ပစ်လွှင့်ခြင်း၌၊ နိက္ခိတ္တံ ဓုရံ ယေနာတိ နိက္ခိတ္တဓုရော)၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗဝတ္တာနိ- အလုံးစုံသော တာဝန်ဝတ္တတရားတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ- ဖျက်ဆီး၍၊ ပဉ္စဝိစေတောခိလဝိနိ- ဗန္ဓနဗဒ္ဓစိတ္တော- ငါးပါးအပြားရှိသော စေတောခိလတရား ငါးပါးသောဝိနိဗန္ဓနတရား တို့သည် ဖွဲ့အပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရန္တော- နေလတ်သော်၊ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားနှလုံးသွင်းမှုကို၊ အနနယုတ္တော- မယှဉ်သည် (အားမထုတ်သည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ဝိဇ္ဇာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဂိဟိဟိ- လူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ကထာပပဉ္စေန- စကား ပြောလျက် အချိန်ကို ချဲ့ဖြန့်ခြင်းဖြင့်၊ ပပဉ္စိတော- အကျယ်ချဲ့အပ် အချိန်ဖြန့်ခြင်းအပ် သည်ဖြစ်၍၊ ဘုစ္ဆကောဝ- အချည်းအနှီးသာလျှင်၊ နိက္ခမတိ- ထွက်ခွါလာ၏၊ အယံ- ဤကဲ့သို့သော ရဟန်းကို၊ “နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ”တိ- နေဝ ဟရတိ န

၁။ ပဉ္စဝိစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနဗဒ္ဓစိတ္တော= စေတော တေဟိ ခိလယန္တိ ထဒ္ဓဘာဝံ အာပန္နန္တိတိ စေတောခိလာ၊ စေတော✓ခိလ+အ၊ ကဉ္စိနတ္ထေ- ခက်မာခြင်း၌။ ပဉ္စ ဝိဓာ (ပကာရာ) တေသံ စေတောခိလာနန္တိ ပဉ္စဝိဓာ၊ ပဉ္စဝိဓာ စေတောခိလာ ပဉ္စဝိစေတောခိလာ၊ (ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ သိက္ခာသုံးပါး၌ ယုံမှားခြင်းနှင့် သီတင်းသုံးဖော်တို့၌ သည်းညည်းမခံ အမျက်ထွက်ခြင်းအားဖြင့် ငါးမျိုးတည်း)။

စေတော ဝိနိဗန္ဓန္တိတိ စေတောဝိနိဗန္ဓနာ၊ စေတော၊ဝိ၊နိ✓ဗန္ဓ+ယု၊ ဗန္ဓနေ- တုပ် နောင်ဖွဲ့ချည်ခြင်း၌။ ကာမဂုဏ်၊ မိမိခန္ဓာကိုယ်၊ သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ်၌ တပ်မက်မှု၊ စားသောက်ပြီး အိပ်ခြင်းချမ်းသာကို ခံစားမှု၊ တစ်စုံတစ်ခုသော နတ်ပြည်ကို တောင့်တလျက် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်မှုအားဖြင့် ငါးပါးတည်း။ ပဉ္စဝိစေတောခိလာ စ (ပဉ္စဝိဓ) စေတောဝိနိဗန္ဓနာ စ ပဉ္စဝိစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနာနိ၊ ဗဒ္ဓံ စိတ္တံ ယဿာတိ ဗဒ္ဓစိတ္တော၊ ပဉ္စဝိစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနေဟိ ဗဒ္ဓစိတ္တော ပဉ္စဝိစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနဗဒ္ဓစိတ္တော။

ပစ္စာဟရတိ ဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ယော ပန- အကြင်ရဟန်းသည်ကား၊ ပဂေဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ဂုဠာယ- ထ၍၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ သဗ္ဗဝတ္တာနိ- အလုံးစုံသော ဝတ်တရားတို့ကို၊ ပရိပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာ- ဆွမ်းခံချိန်သည်၊ (အတ္တိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်ဆွမ်းခံချိန်တိုင်အောင်၊ ပလ္လင်္ဂ- ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းကို၊ အာဘုဇိတွာ- ခွေ(ထိုင်)၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ မနသိ ကရေတိ- နှလုံးသွင်း၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ- ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်၊ သဗ္ဗတ္ထကဉ္စ- သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း၊ ပါရိဟာရိယဉ္စ- ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဒုဝိဓံ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ- ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ သဗ္ဗတ္ထကံ နာမ- သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်သည်၊ မေတ္တာစ- မေတ္တာဘာဝနာပွားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မရဏာနုဿတိ စ- သေခြင်းတရားကို အမြဲမပြတ်အမှတ်ရခြင်းသည်လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ တံ- ထိုမေတ္တာဘာဝနာနှင့် မရဏာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအရာဌာနတို့၌၊ အတ္ထယိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ- အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ- ထိုသို့အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအရာဌာနတို့၌ အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “သဗ္ဗတ္ထက”န္တိ- သဗ္ဗတ္ထကဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ မေတ္တာ နာမ- မေတ္တာမည်သည်ကို၊ အာဝါသာဒီသု- ကျောင်းအိပ်ရာနေရာအစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော အရပ်ဌာနတို့၌၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ- အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ- ချဲ့၍ပြဆိုဦးအံ့၊ အာဝါသေသု- ကျောင်းတို့၌၊ မေတ္တာ- ဝိဟာရီ- မေတ္တာဖြင့် နေလေ့ရှိသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းကို၊ သဗြဟ္မစာရီနံ- သီတင်းသုံးဖော်တို့သည် (ဆဋ္ဌိကတ္တားတည်း)၊ ပိယော- ချစ်အပ်သည်၊ မနာပေါ- မြတ်နိုးအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တေန- ထိုသို့ချစ်အပ် မြတ်နိုးအပ်သောကြောင့်၊ ဖာသု- ချမ်းသာသည်၊ အသံဃဋ္ဌော- ထိပါးတိုက်ခိုက်မှုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရတိ- နေရ၏၊ ဒေဝတာသု- နတ်တို့၌၊ မေတ္တာဝိဟာရီ- မေတ္တာဖြင့် နေလေ့ရှိသောရဟန်းကို၊

၁။ အသံဃဋ္ဌော= သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် (၄၈)၌ “အသံသဋ္ဌော၊ အသံဃဋ္ဌော- မူကွဲများ ပြဆိုထား၏။ အသံသဋ္ဌော- မရောနှောသည်၊ အသံဃဋ္ဌော- မထိမခိုက်သည်ဟု ပေးရာ၌ အသံသဋ္ဌော-၌ န,သံ ✓သန္ဓ+တဖြင့် ပြီး၏။ အသံဃဋ္ဌော၌ န,သံ ✓ဃဋ္ဌ+အဖြင့် ပြီး၏။ ဤအသံဃဋ္ဌောကား န,သံ ✓ဃံသ+တဖြင့် ပြီး၍ သံဃံသတိတိ သံဃဋ္ဌော၊ န သံဃဋ္ဌော အသံဃဋ္ဌောဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏။ နိဃံသနေ- ပွတ်တိုက်ခြင်းအနက်၌၊ သာဒိသန္တ- ပုစ္ဆဘန္တဟံသာဒိဟိ ဋ္ဌော’ သုတ်ဖြင့် ဓာတွန်နှင့်တကွ တ-ကို ဋ္ဌ-ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတံကိုလည်း ချေ။

ဒေဝတာဟိ- နတ်တို့သည်၊ ရက္ခိတဂေါပိတော- စောင့်ရှောက်အပ်၊ လုံခြုံစေအပ်သည်။
 (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သုခံ- ချမ်းသာစွာ၊ ဝိဟရတိ- နေရ၏။ (စောင့်ရှောက်ခံ လုံခြုံမှု
 ခံရတတ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒိသု- မင်း၊ မင်းအမတ်ကြီး
 စသူတို့၌၊ မေတ္တာဝိဟာရီ- မေတ္တာဖြင့်နေလေ့ရှိသော ရဟန်းကို၊ တေဟိ- ထိုမင်း၊
 မင်းအမတ်ကြီးစသူတို့သည်၊ မမာယိတော- ချစ်ခင်နှစ်သက် စုံမက်မြတ်နိုးအပ်သည်။
 (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သုခံ- ချမ်းသာစွာ၊ ဝိဟရတိ- နေရ၏။ ဂါမနိဂမာဒိသု- ရွာ၊
 နိဂုံးစသည်တို့၌၊ မေတ္တာဝိဟာရီ- မေတ္တာဖြင့် နေလေ့ရှိသော ရဟန်းကို၊ သဗ္ဗတ္ထ-
 အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘိက္ခာစရိယာဒိသု- ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊
 မနုဿေဟိ- လူတို့သည်၊ သက္ကတော- အရိုအသေပြုအပ်သည်၊ ဂရုကတော- အလေး
 ဂရုပြုအပ်သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သုခံ- ချမ်းသာစွာ၊ ဝိဟရတိ- နေရ၏။ မရဏာ-
 နုဿတိဘာဝနာယ- မရဏာနုဿတိဘာဝနာကြောင့်၊ ဇီဝိတနိကန္တိ- အသက်၌
 တွယ်တာနှစ်သက်တပ်မက်မှုကို၊ (နိကာမနံ နိကန္တိ နိ✓ကမု+တိ၊ ဣစ္ဆာယံ- လိုချင်
 ခြင်း၌။ ဇီဝိတေ နိကန္တိ ဇီဝိတနိကန္တိ၊ တံ)၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ အပ္ပမတ္တော-
 မမေ့မလျော့သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရတိ- နေရ၏။

ပန- အဖို့တစ်ပါးကား၊ ယံ- အကြင်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊
 ပရိဟရိတဗ္ဗံ- ဆောင်ထားထိုက်၏။ စရိယာနုကူလေန- စရိုက်အားလျော်စွာ၊ ဂဟိတံ-
 ယူအပ်၏။ တံ- ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ဒသာသုဘကသိဏာနုဿတီသု- အသုဘဆယ်
 ပါး၊ ကသိုဏ်းဆယ်ပါး၊ အနုဿတိဆယ်ပါးတို့တွင်၊ အညတရံ ဧဝ- အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်သာလျှင်တည်း၊ ဝါ- တနည်းကား၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာ-
 နမေဝ- ပထဝီစသောလေးပါးသော ဓာတ်တို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သား ဆုံးဖြတ်ခြင်း
 ဟူသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်သာလျှင်တည်း၊ တံ- ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊
 ပရိဟရိတဗ္ဗံတော စ- ဆောင်ရွက်ထားထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရက္ခိတဗ္ဗံ-
 တော စ- စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေတဗ္ဗံတော
 စ- ပွားများထိုက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ပါရိဟာရိယ”န္တိ- ပါရိဟာရိယဟူ၍၊
 ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တဒေဝ- ထိုပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပင်လျှင်၊ မူလကမ္မဋ္ဌာနန္တိပိ-
 မူလကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ဟိ- ရဲ့ဦးအံ့၊ အတ္တကာမာ- အကျိုး
 ကို လိုလားကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ- အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သာသနေ- သာသနာ
 တော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်၍၊ ဒသပိ- ဆယ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဝီသမ္ပိ- နှစ်ဆယ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ တိသမ္ပိ- သုံးဆယ်သော

ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာလီသမ္ပိ- လေးဆယ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ပညာသမ္ပိ- ငါးဆယ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ သတမ္ပိ- တစ်ရာသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ (တနည်း) ဒသဝိ- ဆယ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝီသမ္ပိ- နှစ်ဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ တိသမ္ပိ- သုံးဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ စတ္တာလီသမ္ပိ- လေးဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ ပညာသမ္ပိ- ငါးဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ သတမ္ပိ- တစ်ရာလည်းဖြစ်သော၊ (ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်)၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ ဝသန္တာ- နေကုန်လတ်သော်၊ ကတိကဝတ္တံ- ကတိကဝတ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝိဟရန္တိ- နေကုန်၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့ နေကုန်သနည်း)၊ “အာဝုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ဣဏဇ္ဇာ- ကြွေးမြီဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသူတို့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ န ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုလာကြသည်မဟုတ်ကုန်၊ ဘယဇ္ဇာ- ဘေးရန်ဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသူတို့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ န ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုလာကြသည်မဟုတ်ကုန်၊ ဇီဝိကာပကတာ- အသက်မွေးမှုသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ န ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုလာကြသည် မဟုတ်ကုန်၊ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤသာသနာတော်၌၊ (ယသ္မာ- အကြံကြောင့်)၊ ဒုက္ခာ- ဆင်းရဲဒုက္ခမှ၊ မုစ္စတုကာမာ- လွတ်မြောက်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ကြပြီ၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ (တုမေ- သင်တို့သည်)၊ ဂမနေ- သွားရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နကိလေသေ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာတို့ကို၊ ဂမနေယေဝ- သွားစဉ်၌ပင်လျှင်၊ နိဂ္ဂဏှထ- နှိပ်ကွပ်ကြကုန်၊ ဌာနေ- ရပ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇာယ- ထိုင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သယနေ- အိပ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နကိလေသေ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိလေသာတို့ကို၊ (ဌာနေယေဝ- ရပ်စဉ်ပင်လျှင်၊ နိသဇ္ဇာယယေဝ- ထိုင်စဉ်ပင်လျှင်)၊ သယနေယေဝ- အိပ်စဉ်ပင်လျှင်၊ နိဂ္ဂဏှထ- နှိပ်ကွပ်ကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဝိဟရန္တိ- နေကုန်ပြီ)။

တေ- ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကတိကဝတ္တံ- ကတိကဝတ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဘိက္ခာစာရံ- ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရာ အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာ- သွားကုန်လတ်သော်၊ အဗညသဘဥသဘအဗဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု- တစ်ဥသဘ၏ထက်ဝက် (ဥသဘ

၁။ ဣဏဇ္ဇာ= ဣဏ+အဇ္ဇာ၊ အဇ္ဈိယန္တိ ဟိသိယန္တိတိ အဇ္ဇာ၊ ✓အဇ္ဇ+အ၊ ဟိသာယံ- ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌။ ဣဏေန အဇ္ဇာ ဣဏဇ္ဇာ။ (ဘယေန အဇ္ဇာ ဘယဇ္ဇာ-အတူပင်)။

၂။ ဇီဝိကာပကတာ= ဇီဝက+အပကတာ၊ အပကရိယန္တတိ အပကတာ၊ အပ ✓ကရ+တ။ အဘိဘဝနတ္ထေ- လွှမ်းမိုးခြင်း၌။ ဇီဝိကေန အပကတာ ဇီဝိကာပကတာ။

ဝက်), တစ်ဥသဘာ၏အကြား, တစ်ဂါဝုတ်၏ထက်ဝက် (ဂါဝုတ်ဝက်) တစ်ဂါဝုတ်၏ အကြားတို့၌၊ ပါသာဏာ- ကျောက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏၊ တာယ သညာယ- ထိုကျောက်အမှတ်သည်ဖြစ်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောက္ခာဝ- နှလုံး သွင်းကုန်လျက်သာလျှင်၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏၊ ကဿစိ- အချို့သော ရဟန်း၏၊ ဂမနေ- သွားခြင်း၌၊ (ယော) ကိလေသော- အကြင်ကိလေသာသည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်)၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌သာလျှင်၊ နံ- ထိုကိလေသာကို၊ နိဂ္ဂဏှာတိ- နှိပ်ကွပ်၏၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်လတ်သော်၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တောပိ- လိုက်လာသော ရဟန်းသည်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်၏၊ သော- ကိလေသာဖြစ်သော ထိုရဟန်းသည်၊ “အယံ ဘိက္ခု- ဤရဟန်းသည်၊ တုယံ- သင်၏၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ် နေသော၊ ဝိတက္ကံ- ကိလေသာအကြံကို၊ ဇာနာတိ- သိ၏၊ ဧတံ- ဤသို့သော ကိလေသာအကြံသည်၊ တေ- သင်အား၊ အနန္တဝိကံ- မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပဋိစောဒေတွာ- နှိုးဆော်တိုက်တွန်း၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ ဝဗေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌ပင်လျှင်၊ အရိယဘူမိ- အရိယာတို့၏အရာသို့ (အရိယာအဆင့်သို့)၊ ဩက္ကမတိ- သက်ရောက် ၏၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်လတ်သော်၊ နိသီ- ဒတိ- ထိုင်၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တောပိ- လိုက်လာသော ရဟန်းသည်လည်း၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဣတိ- ဤ သို့သော၊ နယော- နည်းသည်၊ သောယေဝ- ထိုရှေးနည်းနှင့်တူသည်သာလျှင်တည်း၊ အရိယဘူမိ- အရိယာတို့၏အဆင့်သို့၊ ဩက္ကမိတံ- သက်ရောက်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကော- န္တောပိ- မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ တံ ကိလေသံ- ထိုကိလေသာကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ- ခွါ၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောက္ခာဝ- နှလုံးသွင်းလျက်သာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန- ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်ကင်းသော၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊ ပါဒံ- ခြေကို၊ န ဥဒ္ဓရတိ- မထုတ်ဆောင် မ၊မချီ၊ စေ ဥဒ္ဓရတိ- အကယ်၍ထုတ်ဆောင် မချီအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့မချီလတ်သော်)၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ- ဆုတ်နစ်၍၊ (တစ်ဖန် ပြန်လှည့်၍)၊ ပုရိမပဒေသေယေဝ- ရှေ့ခြေချရာ အရပ်၌သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်၏၊ အာလိန္တကဝါသီ- အာလိန္တကအရပ်၌ သီတင်းသုံးသော၊ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော ဝိယ- မဟာဖုဿဒေဝ မထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

သော- ထိုမဟာဖုဿဒေဝ မထေရ်သည်။ ဧကူနဝိသတိဝဿာနိ- တစ်ဆယ့် ကိုးနှစ်တို့ကာလပတ်လုံး၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေန္တော ဧဝ- ဖြည့်ကျင့်လျက်သာလျှင်၊ ဝိဟာသိ ကိရ- နေခဲ့ဖူးသတဲ့၊ မနုဿာပိ- လူတို့ သည်လည်း၊ (သုဒ္ဓိ- အနက်မဲ့ကြံ)၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးအကြား၌၊ ကသန္တာ စ- ထွန်ယက်ကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဝပန္တာ စ- စိုက်ပျိုးကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒန္တာ စ- နယ်ကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ကမ္မာနိ- အလုပ်တို့ကို၊ ကရောန္တော စ- ပြုကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ထေရံ- မဟာဖုဿဒေဝ မထေရ်ကို၊ တထာ ဂစ္ဆန္တိ- ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်း၍ ကြွတော်မူနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ “အယံ ထေရော- ဤဖုဿဒေဝမထေရ်သည်၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လှည့်၍၊ ဂစ္ဆတိ- ကြွနေ၏၊ ကိ နုခေါ- အဘယ်သို့နည်း၊ မဂ္ဂမူဠော- လမ်းမှား နေသလော၊ ဥဒါဟု- သို့တည်းမဟုတ်၊ ကိန္တိ- တစ်စုံတစ်ခု၊ ပမုဠော- မေ့လျော့လေ သလော (မေ့ပျောက်လေသလော)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမုလ္လပန္တိ- ပြောဆိုကုန်၏၊ သော- ထိုမဟာဖုဿဒေဝမထေရ်သည်၊ တံ- ထိုပြောဆိုသောစကားကို၊ အနာဒိယိတွာ- နှလုံးမသွင်းမူ၍၊ (နား၌ မကြားယောင်ပြု၍)၊ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေန- ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်ယှဉ် သော၊ စိတ္တေနေဝ- စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ သမဏဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော- ပြုလုပ်အားထုတ်လတ်သော်၊ ဝိသတိဝဿဗ္ဗန္တရေ- နှစ်,နှစ်ဆယ်အတွင်း၌၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ၊ အရဟတ္တပတ္တဒိဝသေယေဝ- အရဟတ္တဖိုလ် သို့ ရောက်ရာနေ့၌ပင်လျှင်၊ အဿ- ထိုမဟာဖုဿဒေဝမထေရ်၏၊ စင်္ကမနကောဋိယံ- စင်္ကြံသွားရာနေရာ၏အစွန်း၌၊ အဓိဝတ္တာ- စောင့်ရှောက်အုပ်စိုး၍နေသော၊ ဒေဝတာ- နတ်သည်၊ အင်္ဂုလီဟိ- လက်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဒီပံ- ဆီမီးကို၊ ဥဇ္ဇာလေတွာ- တောက် စေ၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ စတ္တာရောပိ- လေးယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာ- ရာဇာနော- နတ်မင်းကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝါနမိန္ဒော- နတ်တို့၏အရှင်သခင် ဖြစ်သော၊ သက္ကော စ- သိကြားမင်းသည်လည်းကောင်း၊ သဟမ္ပတိ- သဟမ္ပတိမည် သော၊ ဗြဟ္မာ စ- မဟာဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ဆည်းကပ်စားခြင်းသို့၊ (ဝါ) ဆည်းကပ်စားခြင်းငှါ၊ အာဂမိသု- လာကုန်ပြီ၊ တဉ္စ ဩဘာသံ- ထိုအရောင် ကိုလည်း၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ ဝနဝါသီ- တော၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာတိဿတ္ထေရော- မဟာတိဿမထေရ်သည်၊ တံ- ထိုမဟာဖုဿဒေဝမထေရ်ကို၊ ဒုတိယဒိဝသေ- နှစ် ရက်မြောက်နေ့၌၊ “ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဖို့၌ (ညဉ့်နက်ပိုင်း၌)၊ အာယသ္မတော- အရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဩဘာသော- အလင်းရောင်သည်၊ အဟောသိ-

ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုအလင်းရောင်သည်၊ ကိ- ဘာပါနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေး
ပြီ၊ ထေရော- မဟာဖုဿဒေဝမထေရ်သည်၊ ဝိက္ခေဝံ- ပစ်ပယ်မှုကို၊ ကရောန္တော-
ပြုလိုလတ်သော်၊ “ဩဘာသော နာမ- အလင်းရောင်မည်သည်၊ ဒီပေါဘာသောပိ-
ဆီမီးရောင်သည်လည်း၊ ဟောတိ- ရှိတတ်၏၊ မဏိဩဘာသောပိ- ပတ္တမြားရောင်သည်
လည်း၊ ဟောတိ- ရှိတတ်၏”၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ- ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊
အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုဝနဝါသီတိဿမထေရ်သည်၊ “တုမှေ- သင်တို့သည်၊
ပဋိစ္စာဒေဝ- ဖုံးထားကုန်သလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ နိဗဒ္ဓေါ- အမြဲမပြတ်ဖွဲ့အပ်သော
(ဝါ) အထပ်ထပ် အမေးခံရသော၊ သော- ထိုမဟာဖုဿဒေဝမထေရ်သည်၊ “အာမ-
မှန်ပါ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိဇာနိတွာ- ဝန်ခံ၍၊ အာရောစေသိ- အကြောင်းအရာ
အစုံကို ပြောပြပြီ။

ကာဠုဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ- ကာဠုဝလ္လိမဏ္ဍပအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာ-
နာဂတ္ထေရော ဝိယ စ- မဟာနာဂမထေရ်ကဲ့သို့တည်း၊ သောပိ- ထိုမထေရ်သည်လည်း၊
ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရောန္တော- ဖြည့်ကျင့်လတ်သော်၊ “ပဌမံ
တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ မဟာပဓာနံ- မြတ်သော အားထုတ်
ခြင်းဟူသော ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကို၊ ပူဇေဿာမိ- ပူဇော်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံး
သွင်း၍၊ သတ္တဝဿာနိ- ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဌာနစင်္ကမမေဝ- ရပ်ခြင်း၊ စင်္ကြံ
လျှောက်ခြင်းကိုသာလျှင်၊ အဓိဋ္ဌာသိ- စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်ပြီ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊
သောဠုသဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာ
ဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ ကိရ-
ရောက်သတဲ့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အနုယုတ္တစိတ္တေနဝ- မနေ
မနား ကြိုးစားအားထုတ်သော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပါဒံ- ခြေကို၊ ဥဒ္ဓရန္တော- ထုတ်
ဆောင် မ၊ ချီလျက်၊ ဝိပုယုတ္တေန- ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်ကင်းသော၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊
ဥဒ္ဓဋေ- ထုတ်ဆောင် မ၊ ချီအပ်သော်၊ ပဋိနိဝတ္တန္တော- တဖန်ပြန်လှည့်လျက်၊ ဂါမ-
သမိပံ- ရွာအနီးသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ “ဂါဝီ န ခေါ- နွားမလေလော၊ ပဗ္ဗဇိတော
န ခေါ- ရဟန်းလေလော”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာသင်္ကနီယပ္ပဒေသေ- ယုံမှားအပ်
ယုံမှားဖွယ်ဖြစ်သော အရပ်၌၊ (အာသင်္ကတဗ္ဗောတိ အာသင်္ကနီယော၊ အာ✓သင်္က+
အနီယ၊ သင်္ကာယံ- ယုံမှားတွေးတောခြင်း၌၊ အာသင်္ကနီယော ပဒေသော အာသင်္က-
နီယပ္ပဒေသော၊ တသ္မိ အာသင်္ကနီယပ္ပဒေသေ)၊ ဌာတွာ-ရပ်၍၊ သဃံာဠိ- နှစ်ထပ်
သင်္ကန်းကြီးကို၊ ပါရုပိတွာ- ရံ၍၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍ (ပိုက်၍)၊

ဂါမဒ္ဒါရုံ- ရွာတံခါးသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ကစ္ဆကန္တရတော- လက်ကတီးကြားမှ၊
 (ကစ္ဆကဿ အန္တရံ ကစ္ဆန္တရံ၊ တတော ကစ္ဆကန္တရတော)၊ ဝါ- ချိုင်းကြားနံဘေး၌
 လွယ်အပ်သော ရေကရားမှ၊ (ကစ္ဆကန္တရေ လဂ္ဂိတမဏ္ဍလု ကစ္ဆကန္တရံ၊ ပရပဒလောပီ
 သတ္တမိတပ္ပုရိသံကြံ၊ သီ၊ ဋီ၊ ၂။ ၈၈။ ကြည့်။) ဥဒကံ- ရေကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
 ဂဏ္ဍုလံ- ငုံသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိသတိ- ဝင်၏၊ (ကိ-
 အာယံသို့ နှလုံးသွင်း၍ ဝင်သနည်း)၊ ဘိက္ခံ ဝါ- ဆွမ်းကိုမူလည်း၊ ဒါတုံ- ပေးလှူ
 ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဝန္တိတုံ ဝါ- ရှိခိုးခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဥပဂတေ- ကပ်ရောက်
 လာကုန်သော၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ (တုမေု- သင်တို့သည်)၊ “ဒီဃာယုကာ- ရှည်
 သောအသက်ရှိကုန်သည် (အသက်ရှည်ကုန်သည်)၊ ဟောထ- ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ ဝစနမတ္တေနာပိ- စကားပြောဆိုရုံမျှဖြင့်လည်း၊ မေ- ငါ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာန-
 ဝိက္ခေပေါ- ကမ္မဋ္ဌာန်း၏လွင့်ပါးခြင်းသည် (ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းမှု၏ပျက်စီးခြင်းသည်)၊
 မာ အဟောသိ- မဖြစ်ပါစေနှင့်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ပဝိသတိ- နှလုံးသွင်း၍ဝင်ပြီ)၊
 “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ သတ္တမိ ကိ- ခုနှစ်ရက်မြောက်နေ့ပါလော၊
 ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အဋ္ဌမိ ကိ- ရှစ်ရက်မြောက်နေ့ပါလော”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 နံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဒိဝသံ- နေ့ကို၊ သစေ ပန ပုစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ မေးကုန်အံ့၊
 (ဧဝံ သတိ- ဤသို့မေးသည်ရှိသော်)၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဂိလိတွာ- မျိုချ၍၊ အာရော-
 စေတိ- ပြောကြား၏၊ ဒိဝသပုစ္ဆကာ- နေ့ကိုမေးကုန်သော သူတို့သည်၊ သစေ န
 ဟောန္တိ- အကယ်၍ မရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသန္တေသု- ဤသို့မေးသူမရှိလတ်ကုန်သော်)၊
 နိက္ခမနဝေလာယံ- ဆွမ်းခံရာမှ ပြန်ထွက်လာရာအခါ၌၊ ဂါမဒ္ဒါရေ- ရွာတံခါး၌၊
 နိဋ္ဌဘိတွာဝ- ရေကို ထွေးထုတ်၍သာလျှင်၊ ယာတိ- ကြွသွား၏။

သီဟဠဒီပေ- သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ကလမ္ပတိတ္ထဝိဟာရေ- ကလမ္ပတိတ္ထကျောင်း၌၊
 ဝဿူပဂတာ- ဝါကပ်ကုန်သော၊ ပညာသ- ငါးဆယ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု ဝိယ- ရဟန်း
 တို့ကဲ့သို့တည်း၊ တေ- ထိုရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဝဿူပနာယိကဥပေါသထဒိဝသေ-
 ဝါကပ်ခါနီးဖြစ်သော ဥပုသ်နေ့၌၊ “အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ အပ္ပတွာ- မရောက်

၁။ ဂဏ္ဍုလံ= ဂဏ္ဍနံ သန္နိစယနံ သမူဟကရဏံ ဂဏ္ဍုလော၊ ✓ဂဋီ (သို့မဟုတ်) ✓ဂဏ္ဍ
 +ဦသနံ၊ သန္နိစယေ- ပေါင်းစုခြင်း၌၊ ဘာဝေါ နာမ ဓာတွတ္တောဟူသည်နှင့်အညီ ခြစ်ဟော
 ဓာတ်တို့မည်သည် ထိုခြစ်၌ မှီသော အမူအရာကြိယာကိုပင် ဟောသည်။ ထို့ကြောင့် ဤ
 နေရာ၌ ပါး၏လှုပ်ရှားခြင်း၊ ငုံခြင်း၊ ကွမ်းဆေးတံတွေးစသည်တို့ ပေါင်းစုံစုဝေးခြင်း
 အမူအရာကြိယာကို ✓ဂဋီ (သို့) ✓ဂဏ္ဍ ဓာတ်အရ ယူရမည်။

မူ၍၊ အညမည- အချင်းချင်း၊ န အာလပိဿာမ- စကားမပြောကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ကတိကဝတ္တံ- ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု ကိရ- ပြုကုန်သတုံ၊ ဂါမံ စ- ရွာတွင်းသို့လည်း၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပဝိသန္တာ- ဝင်ကုန်လတ်သော်၊ ဂါမ- ဒွါရေ- ရွာတံခါး၌၊ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ- ရေငုံမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဝိသီသု- ဝင်ကုန်ပြီ၊ ဒိဝသေ- နေ့ကို၊ ပုစ္ဆိတေ- မေးအပ်သော်၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဂိလိတွာ- မျိုချ၍၊ အာရောစေသုံ- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ အပုစ္ဆိတေ- မမေးအပ်သော်၊ ဂါမဒွါရေ- ရွာတံခါး၌၊ နိဋ္ဌဘိတွာ- ရေကိုထွေးထုတ်၍၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ အာဂမံသု- ပြန်လာကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုရွာတံခါးဝ၌၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ နိဋ္ဌဘနဋ္ဌာနံ- ရေများထွေးထုတ်ထားရာ အရပ်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်ရ၍၊ “အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဧကော- တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်၊ အာဂတာ- ကြွလာ၏၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဒွေ- နှစ်ပါးကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ (အာဂတာ- ကြွလာကုန်၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဇာနိသု- သိကုန်ပြီ၊ ဧဝဉ္စ- ဤသို့လည်း၊ စိန္တေသုံ- ကြံစည်ကုန်ပြီ၊ (ကိ- အဘယ်သို့ ကြံစည်ကုန်သနည်း)၊ “ဧတေ- ဤရဟန်းတို့သည်၊ အမှေဟေဝ- ငါတို့နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ န သလ္လပန္တိ ကိ န ခေါ- စကားမပြောဘဲ နေကြကုန်သလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အညမညမ္ပိ- အချင်းချင်းလည်း၊ (န သလ္လပန္တိ ကိ န ခေါ- စကားမပြောဘဲ နေကုန်သလော၊ အညမညမ္ပိ- အချင်းချင်းလည်း၊ ယဒိ န သလ္လပန္တိ- အကယ်၍ စကားမပြောဆိုကုန်အံ့၊ ဧဝံသတိ- ဤသို့စကားမပြောဆိုခဲ့သော်၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ ဝိဝါဒ- ဇာတာ- ဖြစ်သော ငြင်းခုံခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ- ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဟန္တ- ယခု၊ နေသံ- ထိုရဟန်းတော်တို့အား၊ အညမည- အချင်းချင်း၊ ခမာပေဿာမ- သည်းခံစေကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ (စိန္တေသုံ- ကြံစည်ကုန်ပြီ)၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော လူတို့သည်၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ အာဂမံသု- သွားကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ပညာသာယ- ငါးဆယ်သော၊ ဘိက္ခုသု- ရဟန်းတို့သည်၊ ဝဿံ- ဝါသို့၊ ဥပဂတေသု- ကပ်ရောက်ကုန်လတ်သော်၊ ဒွေ ဘိက္ခု- ရဟန်းနှစ်ပါးတို့သည်၊ ဧကောကာသေ- တစ်နေရာထဲ၌၊ န အဒ္ဓသံသု- မတွေ့မြင်ကြကုန်၊ တတော- ထို့နောက်၊ တေသု- ထိုလူတို့တွင်၊ ယော ပုရိသော- အကြင်ယောကျ်ားသည်၊ စက္ခုမာ- ဉာဏ်မျက်စိအမြင်ရှိ၏၊ သော ပုရိသော- ထိုယောကျ်ားသည်၊ “ဘော- အိုအမောင်တို့အမိတို့၊ ကလဟ- ကာရကာနံ- ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုကို ပြုတတ်ကုန်သောသူတို့၏၊ ဝသနောကာသော- နေရာအရပ်သည်၊ ဤဒိသော- ဤသို့သဘောရှိသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊ စေတိယဂီဏံ- စေတီရင်ပြင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓိယဂီဏံ- ဗောဓိရင်ပြင်ကိုလည်းကောင်း၊

သုသမ္ပဋ္ဌံ- ကောင်းစွာတံမြက်စည်းလှည်းအပ်၏။ သမ္ပဇ္ဇနိယော- တံမြက်စည်းတို့ကို၊ သုနိက္ခိတ္တာ- ကောင်းစွာထားအပ်ကုန်၏။ ပါနီယပရိဘောဇနီယံ- သောက်ရေသုံးရေကို၊ သူပဋ္ဌပိတံ- ကောင်းစွာတည်ထားအပ်၏။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြ၊ တေ- ထိုလူတို့သည်၊ တတော- ထိုကျောင်းတိုက်မှ၊ နိဝတ္တာ- ပြန်လှည့်လာကုန်ပြီ၊ တေပိ ဘိက္ခု- ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အန္တောဝဿေယေဝ- ဝါတွင်း၌သာလျှင်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ ဝဗ္ဗေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ မဟာပဝါရဏာယ- မဟာပဝါရဏာနေ၌၊ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ- ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာကို၊ ပဝါရေသုံ- ပဝါရဏာ ပြုကြကုန်ပြီ (ဖိတ်မံကုန်ပြီ)။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ- ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ- မဟာနာဂမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကလမ္ပတိတ္ထဝိဟာရေ- ကလမ္ပတိတ္ထကျောင်းတိုက်၌၊ ဝဿူပဂတာ- ဝါကပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု ဝိယ စ- ရဟန်းတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနော- ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ယှဉ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊ ပါဒံ- ခြေကို၊ ဥဒ္ဓရန္တော- ထုတ်ဆောင်မချီကုန်လျက်၊ ဂါမသမိပံ- ရွာအနီးသို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွရောက်၍၊ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ- ရေငုံမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝီထိယော- လမ်းတို့ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ဝါ- သေသောက်ကြူး(အရက်မူး)သူ၊ ဆိုးသွမ်းသူအစရှိ သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကလဟကာရကာ ဝါ- ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုကို ပြုတတ်ကုန် သောသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ စက္ကဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ- ကြမ်းတမ်းသော ဆင်၊ မြင်းစသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်၊ တံ ဝီထိ- ထိုလမ်းကို၊ ပဋိပဇ္ဇတိ- ကြွ၏ (ပြုကျင့်၏)၊ တတ္ထ စ- ထိုရွာ၌လည်း၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရန္တော- လှည့်လည်လတ်သော်၊ တုရိတတုရိတော- အလွန်လျင်မြန် အလွန်လျင်မြန် စွာ၊ ဇေန- အဟုန်ဖြင့်၊ န ဂစ္ဆတိ- မကြွ၊ ဇေနပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂီနာမ- လျင်မြန်စွာ ဆွမ်းခံသွားရသောဓုတင်ကို ဆောက်တည်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပန- အထူး ကား၊ ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ- မညီညွတ်သော မြေအရပ်သို့ရောက်သော၊ ဥဒကဘရိတ- သကဋ္ဌမိဝ- ရေဖြင့်ပြည့်သော လှည်းကဲ့သို့၊ (ဘရတီတိ ဘရိတံ၊ ✓ဘရ+တ၊ ဘရဏေ- ပြည့်စေခြင်း၌၊ ဘရိတံ သကဋ္ဌံ ဘရိတသကဋ္ဌံ၊ ဥဒကေန ဘရိတသကဋ္ဌံ ဥဒကဘရိတသကဋ္ဌံ)၊ နိစ္စလော- မတုန်လှုပ်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဂစ္ဆတိ- ကြွ၏၊ အနုဃရံ- အိမ်စဉ်အတိုင်း (ဃရဿ အနု အနုဃရံ)၊ ပဝိဋ္ဌော စ- ဝင်သည်လည်း၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဒါတုကာမံ ဝါ- ပေးလှူလိုသည်ကိုလည်းကောင်း၊

အဒါတုကာမံ ဝါ - မပေးလှူလိုသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လက္ခေတုံ - မှတ်သားခြင်း
 ငှါ၊ တဒနုရူပံ - ထိုပေးလှူလို မပေးလှူလိုခြင်းအားလျော်သော၊ ကာလံ - အချိန်ကို၊
 အာဂမေန္တော - စောင့်ဆိုင်းလျက်၊ ဘိက္ခံ - ဆွမ်းကို၊ ဂဟေတွာ - ခံယူ၍၊ ပတိရူပေ -
 သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဩကာသေ - အရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ -
 ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရောန္တော - နှလုံးသွင်းလျက်၊ အာဟာရေ - အစာအာဟာရ၌၊
 ပဋိက္ကုလသညံ - စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် အမှတ်သညာကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊
 အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန - ဝင်ရိုး၌ ဆီထည့်(လှည်းစာထိုး)ခြင်း
 ဥပမာ၊ အနာကို ဆေးလိမ်းကျံခြင်းဥပမာ၊ မိမိသား၏အသားကို စားမိခြင်းဥပမာတို့၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော - ဆင်ခြင်လျက်၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ - အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံ
 သော၊ အာဟာရံ - အစာအာဟာရကို၊ ဒဝါယ - ရွာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့၊ မြူးတူး
 ပျော်ပါးကစားခြင်းငှါ၊ နေဝ အာဟာရေတိ - မမျိုမသုံးဆောင်(မဘုဉ်းပေး)၊ မဒါယ -
 မာန်ယစ်ခြင်းငှါ၊ န အာဟာရေတိ - မမျို မသုံးဆောင်၊ ဘုတ္တာဝီ စ - ဆွမ်းစားပြီးသော်
 ကား၊ ဥဒကကိစ္စံ - သပိတ်ကို ရေဆေးခြင်းအမှုကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ မုဟုတ္တံ - တခဏ
 မျှ၊ ဘတ္တကိလမထံ - ဆွမ်းစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပင်ပန်းမှုကို (ဘတ္တေန ကိလမထော
 ဘတ္တကိလမထော၊ (တနည်း) ဘတ္တဘုတ္တေန ကိလမထော ဘတ္တကိလမထော၊
 ဘုတ္တပုဒ် အကျေကြံပါ)၊ ဝိနောဒေတွာ - ပယ်ဖျောက်၍၊ ပုရောဘတ္တံ - ဆွမ်း၏ရှေ့
 အဖို့၌ (ဝါ) နံနက်ပိုင်း၌၊ (ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိ ကရေတိ) ယထာ -

၁။ အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန = အက္ခတ္တန္တနကို အက္ခ+အတ္တန္တန ဟု ဖြတ်၊
 အဘိအဋ္ဌိယတေ အတ္တန္တနံ၊ အဘိ✓အဉ္စ+ယု၊ မက္ခနေ - လိမ်းကြံခြင်း၌၊ အက္ခေ အတ္တန္တနံ
 အက္ခတ္တန္တနံ။ အာလိမ္ပတေ အနေနာတိ အာလေပနံ၊ အာ✓လိပ+ဏ၊ ဥပဒေဟေ - လိမ်းကျံ
 ခြင်း၌၊ ဆေးရ၏။ ဝဏံ အာလေပနံ ဝဏာလေပနံ၊ ပုတ္တဿ မံသဘက္ခနံ ပုတ္တမံသံ၊
 ဘက္ခနပုဒ် အကြေကြံပါ။ အက္ခတ္တန္တနံ စ ဝဏာလေပနံ စ ပုတ္တမံသံ စ အက္ခတ္တန္တနဝဏာ-
 လေပနပုတ္တမံသာနိ၊ အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တမံသာနိ စ တာနိ ဥပမာယော စာတိ
 အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာယော = လှည်းဝင်ရိုးဆီထည့်ခြင်း၊ အနာလိမ်းဆေး၊
 မိမိသား၏အသားကို စားမိခြင်းဟူကုန်သော ဥပမာများ၊ အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တ-
 မံသူပမာနံ ဝသော အက္ခတ္တန္တနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသော၊ တေန အက္ခတ္တန္တနဝဏာ-
 လေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန။ “ဒွန်၏နောက်၌ ရှိသောပိုဒ်၊ ယှဉ်လိုက် ပုဒ်တိုင်းသာ”
 ဟူသည်နှင့်အညီ ဒွန်သမာသ်ပုဒ်တို့နောင် ရှိသော ဥပမာပုဒ်ကို ပုဒ်တိုင်းလိုက်၍ အနက်
 ပေးရသည်။

နှလုံးသွင်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ပစ္စာဘတ္တံ စ - ဆွမ်း၏နောက်အဖို့၌ (ဝါ) နေလွဲပိုင်း (မွန်းတည့်) အချိန်၌လည်းကောင်း၊ ပုရိမယာမံ စ - ညဉ့်ဦးယာမံ၌လည်းကောင်း၊ ပစ္စိမယာမဉ္စ - မိုးသောက်ယာမံ၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိ ကရောတိ - နှလုံးသွင်း၏၊ အယံ - ဤကဲ့သို့သော ရဟန်းကို၊ “ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ”တိ - ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဧတံ ဟရဏပစ္စာဟရဏံ - ဤသို့ အသွားဆောင်ခြင်း၊ အပြန်ဆောင်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တန္တိ - ဂတပစ္စာဂတဝတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏။

ဧတံ - ဤဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေန္တော - ဖြည့်ကျင့်လတ်သော်၊ ဥပ - နိဿယသမ္ပန္နော - အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဒိ ဟောတိ - အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်)၊ ပဌမဝယေ ဧဝ - ပဌမအရွယ်၌သာလျှင်၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ ပဌမဝယေ - ပဌမအရွယ်၌၊ နော စ ပါပုဏာတိ - အကယ်၍ မရောက်အံ့၊ အထ - ထိုသို့မရောက်ခဲ့သော်၊ မဇ္ဈိမဝယေ - အလယ်အလတ်ပိုင်းအရွယ်၌၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ မဇ္ဈိမဝယေ - အလယ်အလတ်ပိုင်းအရွယ်၌၊ နော စ ပါပုဏာတိ - အကယ်၍ မရောက်အံ့၊ အထ - ထိုသို့ မရောက်ခဲ့သော်၊ မရဏသမယေ - သေခါနီးအချိန်၌၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ မရဏသမယေ - သေခါနီးအချိန်၌၊ နော စ ပါပုဏာတိ - အကယ်၍ မရောက်အံ့၊ အထ - ထိုသို့ မရောက်ခဲ့သော်၊ ဒေဝပုတ္တော - နတ်သားသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ ဒေဝပုတ္တော - နတ်သားသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ နောစ ပါပုဏာတိ - အကယ်၍ မရောက်အံ့၊ အထ - ထိုသို့ မရောက်ခဲ့သော်၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံနိုင်၏၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ နော စ ပရိနိဗ္ဗာတိ - အကယ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုအံ့၊ အထ - ထိုသို့ ပရိနိဗ္ဗာန် မပြုခဲ့သော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္ပုဒ္ဓိဘာဝေ - မျက်မှောက်အဖြစ်၌၊ ခိပ္ပါဘိညော - လျင်မြန်သော အဘိညာဉ်ရှိသူသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်နိုင်၏၊ ဗာဟိယော - ဗာဟိယမည်သော၊ ထေရော သေယျထာပိ - မထေရ်ကဲ့သို့တည်း၊ ဝါ - တနည်းကား၊ သာရိပုတ္တော - သာရိပုတ္တမည်သော၊ (မဟာပညော - ကြီးသောပညာရှိသော)၊ ထေရော သေယျထာပိ - မထေရ်ကဲ့သို့၊ မဟာပညော - ကြီးသော ပညာရှိသူသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ (အတ္ထော - ပြောလိုသော အဓိပ္ပါယ်တည်း)။

ပန - ဆက်ဦးအံ့၊ အယံ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော - ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာသည်၊

ကဿပဿ - ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ - သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ အာရညိကော - အာရညကင်စုတင်ကို ဆောင်သော သူသည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ ဝိသတိဝဿသဟဿာနိ - အနှစ် နှစ်သောင်းတို့ကာလပတ်လုံး၊ ဧတံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ - ဤဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ - ဖြည့်ကျင့်၍၊ ကာလံကတွာ - သေဆုံး၍၊ (ကာလံ - သေခြင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍)၊ ကာမာဝစရဒေဝ - လောကေ - ကာမာဝစရနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ - ဖြစ်ပြီ၊ တတော - ထိုကာမာဝစရနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ - စုတေ၍၊ ဗာရာဏသီရညော - ဗာရာဏသီမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ - မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ - ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ အဂ္ဂဟေသိ - ယူပြီ၊ ကုသလာ - ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော - မိန်းမတို့သည်၊ တဒဟေဝ - ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနံ - ကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းကို၊ ဇာနန္တိ - သိကုန်၏၊ သာစ - ထိုမိဖုရားသည်လည်း၊ တာသံ - ထိုကျွမ်းကျင်သော မိန်းမတို့တွင်၊ အညတရာ - တစ်ဦးအပါအဝင်တည်း၊ တသ္မာ - ထိုကြောင့်၊ ဒသာပိ - ဤမိဖုရားမသည်လည်း၊ တံ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနံ - ထိုကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းကို၊ ရညော - မင်းအား၊ နိဝေဒေသိ - သိစေပြီ (ပြောပြပြီ)၊ ဒသာ - ဤသို့ပြောပြခြင်းသည်၊ ဓမ္မတာ - ဖြစ်ရိုးစဉ်လာ ဓမ္မတာပါပေတည်း၊ ယံ (ယသ္မာ) - အကြင်ကြောင့်၊ ပုညဝန္တေ - ဘုန်းကံရှိသော၊ သတ္တေ - သတ္တဝါသည်၊ ဂဗ္ဘေ - ဝမ်း၌၊ ဥပ္ပန္တေ - ဖြစ်လတ်သော်၊ မာတုဂါမော - မိန်းမသည်၊ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ - ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ကို၊ (ပရိဟာရဏံ ပရိဟာရာ၊ ပရိ✓ဟရ+ဏ၊ ဂဗ္ဘဿ ပရိဟာရော ဂဗ္ဘပရိဟာရော၊ တံ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ)၊ လဘတိ - ရ၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ တဿာ - ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီးအား၊ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ - ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ သာ - မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ တတော - ထိုအခါမှ၊ ပဘုတိ - စ၍၊ အစ္စုဏှံ - အလွန်ပူသော၊ ကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော အစားအစာကို၊ အဇ္ဈောဟရိတုံ - မျိုသုံးစားသောက်ခြင်းငှါ၊ န လဘတိ - မရ၊ အတိ - သီတိ - အလွန်အေးသော အစားအစာကို၊ နလဘတိ - စာခွင့်မရတော့၊ အစ္စမ္ဗိလံ - အလွန်ချဉ်သော အစားအစာကို၊ နလဘတိ - စားခွင့်မရတော့၊ အတိလောဏံ - အလွန်ငန်သော အစားအစားကို၊ နလဘတိ - စားခွင့်မရတော့၊ အတိကဋ္ဌကံ - အလွန်စပ်သော

၁။ ဓမ္မတာ ဒသာ = ဤဝါကျကို နောက်ရှိ “ယံ” စသော ဝါကျ၏ နိယမအနေအားဖြင့်လည်း ပေးနိုင်သည်။ “ပုညဝန္တေ - သော၊ သတ္တေ - သည်၊ ဂဗ္ဘေ - ၌၊ ဥပ္ပန္တေ - သော်၊ မာတုဂါမော - သည်၊ ယံ ဂဗ္ဘံ - အကြင်ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ကို၊ လဘတိ - ရ၏၊ ဒသာ - ဤသို့ ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ရခြင်းသည်၊ ဓမ္မတာ - ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တည်း၊” ဟု ပေးပါ။

အစားအစာကို၊ န လဘတိ- စားခွင့်မရတော့၊ အတိတိတ္တကံ- အလွန်ခါးသောအစား
 အစာကို၊ န လဘတိ- စားခွင့်မရတော့၊ ဟိ- မှန်၏၊ အစ္စုဇ္ဈေ- အလွန်ပူသောအစာ
 ကို၊ မာတရာ- အမိသည်၊ အဇ္ဈောဟဋ္ဌေ- မျိုသုံးစားသောက်အပ်သော်၊ ဂဗ္ဘဿ-
 ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏၊ လောဟကုမ္ဘိဝါသော ဝိယ- လောဟကုမ္ဘိငရဲ၌ နေရသကဲ့သို့၊
 ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အတိသီတေ- အလွန်အေးသော အစာကို၊ (မာတရာ- အမိသည်၊
 အဇ္ဈောဟဋ္ဌေ- မျိုသုံးစားသောက်အပ်သော်)၊ လောကန္တရိကဝါသော ဝိယ- လောက-
 န္တရိကံငရဲ၌ နေရသကဲ့သို့၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ အစ္စမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တ-
 ကေသု- အလွန်ချဉ်သော အစာ၊ အလွန်ငန့်သော အစာ၊ အလွန်စပ်သော အစာ၊
 အလွန်ခါးသော အစာတို့ကို၊ (မာတရာ- အမိသည်)၊ ဘုတ္တေသု- မျိုသုံးစားသောက်
 အပ်ကုန်လတ်သော်၊ သတ္တေန- ဓားဖြင့်၊ ဖာလေတွာ- ခွဲ၍၊ အမ္ဗိလာဒီဟိ- ချဉ်ရည်
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သိတ္တာနိဝိယ- သွန်လောင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဒါရကဿ-
 ကလေး၏၊ အင်္ဂါနိ- အင်္ဂါကြီးငယ်တို့သည်၊ တိဗ္ဗဝေဒနာနိ- လွန်ကဲပြင်းထန်စွာ
 ခံစားရခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ အတိစင်္ဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇဿနတောပိ-
 အလွန်သွားလာမိခြင်း၊ အလွန်ရပ်ခြင်း၊ အလွန်ထိုင်ခြင်း၊ အလွန်အိပ်ခြင်းမှလည်း၊
 နံ- ထိုမိဖုရားကြီးကို၊ “ကုစ္ဆိဂတဿ- ဝမ်း၌ရောက်နေသော ကလေးသူငယ်၏၊
 သဉ္ဇလနဒုက္ခံ- ထိုမှဤမှ လှုပ်ရှားသွားလာမိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲသည်၊
 မာအဟောသိ- မဖြစ်ပါစေနင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ နိဝါရေန္တိ- တားမြစ်ကုန်၏၊
 မုဒုကတ္တရဏတ္တတာယ- နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အခင်းဖြင့် ခင်းအပ်သော၊ (အတ္တရီယန္တေတိ
 အတ္တတာ၊ အာ✓ထရ+တ+အာ၊ အစ္စာဒနေ- ဖြန့်လွှမ်းခြင်း၌၊ မုဒုကံ အတ္တရဏံ
 မုဒုကတ္တရဏံ၊ မုဒုကတ္တရဏေန အတ္တတာ မုဒုကတ္တရဏတ္တတာ၊ တာယ မုဒုကတ္တ-
 ရဏတ္တတာယ)၊ ဘူမိယာ- မြေ၌၊ စင်္ဂမနာဒီနိ- စင်္ကြံလျှောက်ခြင်းစသည်တို့ကို၊

၁။ အစ္စမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကေသု= အတိ+အမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကေသု-
 ဟု ဖြတ်၊ အမ္ဗိလံ စ လောဏံ စ ကဋ္ဌကံ စ တိတ္တကော စ အမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကာ၊
 အတိတ္တန္တ အမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကာ အစ္စမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကာ၊ အတိသဒ္ဓါ
 အတိတ္တန္တအနက်ဟောတည်း။ တေသု အစ္စမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကေသု။ “ဒွန်၏ရှေ့
 နောက်၊ ပုဒ်နှစ်ထောက်မှာ၊ ဒွန်၌သာ၊ ယှဉ်ပါပုဒ်တိုင်းတွဲ” ဟူသည်နှင့်အညီ ဒွန်၏ရှေ့၌
 ရှိသော အတိတ္တန္တအနက်ကို ပုဒ်တိုင်းတွဲ၍ အနက်ပေးရသည်၊ နောက်၌ လာလတ္တံ့သော
 “အတိစင်္ဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇဿနတောပိ” ပုဒ်ကိုလည်း နည်းတူမှတ်ယူပါလေ။ (ရွှေ၊ နိယံ၊
 ၄၀၅)။

မတ္တာယ- အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ လဘတိ- ရ၏။ ဝဏ္ဏဂန္ဓာဒိသမ္ပန္နံ- အဆင်း၊ အနံစသည်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ သာဒုံ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော၊ သပ္ပါယံ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ အနံပါနံ- ထမင်းအဖျော်ကို၊ ဘုဒ္ဓိတုံ- စားသောက်ခြင်းငှါ၊ လဘတိ- ရ၏။ ပရိဂ္ဂဟေတွာဝ- ပွေ့ပိုက်၍သာလျှင်၊ နံ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီးကို၊ စင်္ဂမာပေန္တိ- စင်္ကြံသွားစေကုန်၏၊ နိသီဒါပေန္တိ- ထိုင်စေကုန်၏၊ ဝုဠာပေန္တိ- ထစေကုန်၏။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ပရိဟရိယမာနာ- ပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးအပ်သော၊ (ဆောင်ရွက်ပေးအပ်သော)၊ သာ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ ဂဗ္ဘပရိပါကကာလေ- ကိုယ်ဝန်ရင့်လာချိန်၌၊ သူတိဃရံ- သားဖွားရာ အိမ်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ပစ္စုသသမယေ- မိုးသောက်ထန်း လင်းအားကြီးအချိန်၌ (မိုးသောက်ချိန်၌)၊ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတမနော- သိလာပိဏ္ဍိသဒိသံ- ဆီကျက်ဖြင့် နယ်အပ်သော ဆေးဒါန်းခဲနှင့်တူသော၊ ခညပုည- လက္ခဏူပေတံ- ကျက်သရေ၊ ဘုန်းလက္ခဏာတို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ (ခညံ စ ပုညံ စ ခညပုညာနိ၊ ခညပုညာနိ စ တာနိ လက္ခဏာနိ စာတိ ခညပုညလက္ခဏာနိ၊ ခညပုည- လက္ခဏေဟိ ဥပေတော ခညပုညလက္ခဏူပေတော၊ တံ ခညပုညလက္ခဏူပေတံ၊ ခည- ကျက်သရေအနက်ဟော)၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ဝိဇာယိ- ဖွားမြင်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ပဉ္စမဒိဝသေ- ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ- အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော(အလှပြင်ထားအပ်သော)၊ နံ- ထိုကလေးကို၊ ရညော- မင်းအား၊ ဒဿသုံ- ပြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တုဠော- နှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဆသဋ္ဌိယာ- ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ယောက်သော၊ ဓာတီဟိ- နို့ထိန်းတို့ကို (ကာရိတံ)၊ ဥပဋ္ဌာပေသိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပြီ၊ သော- ထိုကလေးသည်၊ သဗ္ဗ- သမ္ပတ္တိဟိ- အလုံးစုံသော စည်းစိမ်တို့ဖြင့်၊ ဝဗုမာနော- ကြီးပြင်းလာလတ်သော်၊ နစိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏိ-

၁။ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတမနောသိလာပိဏ္ဍိသဒိသံ= ပက္ကံ တေလံ ပက္ကတေလံ၊ မဒ္ဒိယတေတိ မဒ္ဒိတာ၊ ✓မဒ္ဒ+တ၊ စုဏ္ဏေ- မှုန်မှုန်ညက်ညက် နင်းချေဖျက်ခြင်း၌၊ ပက္ကတေလေန မဒ္ဒိတာ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတာ၊ ပိဏ္ဍေတိတိ ပိဏ္ဍိ၊ ✓ပိဏ္ဍ+ဣ၊ သံဃာတေ- ပေါင်းစုခြင်း၌၊ အလုံးအခဲရ၏၊ မနောသိလာယ ပိဏ္ဍိ မနောသိလာပိဏ္ဍိ၊ ဆေးဒါန်းခဲ။ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတာ စ သာ မနောသိလာပိဏ္ဍိ စာတိ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတမနောသိလာပိဏ္ဍိ၊ ပက္ကတေလမဒ္ဒိတမနော- သိလာပိဏ္ဍိယာ သဒိသော ပက္ကတေလမဒ္ဒိတမနောသိလာပိဏ္ဍိသဒိသော၊ တံ ပက္ကတေလ- မဒ္ဒိတမနောသိလာပိဏ္ဍိသဒိသံ။

ရောက်ပြီ။ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကံ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသော၊ နံ- ထို
မင်းသားကို၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အဘိသိဉ္စိ- အဘိသိတ်
သွန်းလောင်းပြီ (မင်းမြှောက်ပြီ)၊ ဝိဝိနောဋ္ဌကာဟိ စ- အမျိုးမျိုးသော ကချေသည်တို့ကို
လည်း၊ (“ကာရိုက်ကံမှာ၊ ဒုတိယာနှင့်၊ တတိယာဆဉ္စိ၊ သုံးလီဝိဘတ်၊ သက်တုံလတ်၊
ကျမ်းမြတ် ဤသို့ မိန့်သတည်း၊ ထိုသုံးပါးမှာ၊ တတိယာ၊ ကျမ်းလာအရှိများသတည်း”
ဟူသည်နှင့်အညီ ဤ၌ တတိယာဝိဘတ်သည် ကာရိုက်ကံပုဒ်တည်း)၊ ဥပဋ္ဌာပေသိ-
ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပြီ၊ အဘိသိတ္တော- အဘိသိတ်ခံပြီးသော၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊
ဗြဟ္မဒတ္တော- ဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇပုတ္တော- မင်းသားသည်၊ သကလဇ္ဈဒီပေ-
အလုံးစုံသော ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ (ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌)၊ ဝိသတိယာ- နှစ်ဆယ်သော၊
နဂရသဟဿသု- မြို့ပေါင်းအထောင်တို့၌ (ဝါ) ဝိသတိယာ နဂရသဟဿသု-
မြို့ပေါင်းနှစ်သောင်းတို့၌၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုပြီ၊ (တနည်း) ရဇ္ဇံ-
မင်း၏အမှုကိစ္စကို၊ ကာရေသိ- ပြုပြီ၊ ကိရ- တဆင့်စကားကြားဖူးသည်ကား၊

၁။ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ= ကာရေသိ၌ ✓ကရ+ဏေ+ဤဝိဘတ်၊ ဏအနုဗန်ချေ၍ ‘သ’လာ၊
ဝုဒ္ဓိပြုသော် ကာရေသိပြီး၏။ ကာရိတ်ရပ်တည်း။ ဤနေရာ၌ သုဒ္ဓရပ်ဖြစ်သော ‘အကာသိ’
ရပ်သာ သင့်လျော်မည် ထင်၏။ သို့မှသာ “ရာဇပုတ္တော ရဇ္ဇံ အကာသိ- မင်းသားသည်
မင်းအဖြစ်ကို ပြုပြီ” ဟု ဆိုရာရောက်မည်ဖြစ်၏။ “ရာဇပုတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ- မင်းသား
သည် မင်းအဖြစ်ကို ပြုစေပြီ” ဟုဆိုသော် သူကိုယ်တိုင်မအုပ်ချုပ်ဘဲ သူတစ်ပါးကို အုပ်
ချုပ်ခိုင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ဤနေရာ၌ကား မိမိကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍
‘အကာသိ’ ဟူသော သုဒ္ဓရပ်သာ သင့်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကာရိတ်ပစ္စည်းအနက်မဲ့သော်
လည်း ကြံသင့်၏။ ထိုသို့ကြံလျှင်ကား ပြောဖွယ်ရာ မရှိတော့ချေ။ ပါရာဇိကကဏ္ဍပါဠိ
တော်(၃၂၆)၌ “ရာဇာ နာမ ယော ကောစိ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ” ဟူသောအဖွင့်ကို ထောက်ရှုက
ဤနေရာ၌ မင်းဟူသည် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူတို့က တင်မြှောက်သူတည်း။ လူအများ
က စေခိုင်းခံရသူတည်း၊ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်လုပ်လိုသော် ‘ကာရေသိ’ ဟူသော ကာရိတ်ကြိယာ၌
ကာရိတ် ဏေ-ပစ္စည်း အနက်မဲ့ကြံမှသာ သင့်လျော်ရာသည်။ ထိုသို့ အနက်မဲ့ကြံသော်
‘ကာရေသိ-ပြုပြီ’ ဟု အနက်ပြန်ဆိုရာ၏။ မောဂ္ဂလာန်နိဿယသစ် (ဒုတိယတွဲ-၁၇၃)၌
လည်း ထိုကဲ့သို့ ပြဆိုထားသည်။ ကာရိတ်ပစ္စည်း အနက်ရှိကြံပါက “အဘိသိတ္တံ ရာဇပုတ္တံ
နာမေန ဗြဟ္မဒတ္တံ” ဟု ရှိရမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ✓ကရ ဓာတ်သည် ဧကကမ္မက
ဓာတ် ဖြစ်၏။ ဧကကမ္မကဓာတ်ကို ကာရိတ်ပစ္စည်းဆက်သော် ဒွိကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၏။
ထိုကြောင့် ဒွိကမ္မကဓာတ်ဖြစ်ရန် “အဘိသိတ္တံ ရာဇပုတ္တံ နာမေန ဗြဟ္မဒတ္တံ” ဟု ထားမှ

ဇေယျဒီပေ- ဇေယျဒီပိကျွန်း၌၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ စတုရသီတိနဂရ(သတ)သဟဿာနိ^၂- ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော မြို့တို့သည်၊ အဟေသုံ - ရှိကုန်ပြီ၊ တာနိ- ထိုမြို့တို့သည်၊ ပရိဟာယန္တာနိ- ဆုတ်ယုတ်လာကုန်လတ်သော်၊ သဠိ(နဂရသဟဿာနိ)- ခြောက်သောင်းကုန်သော မြို့တို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ပရိဟာယန္တာနိ- ဆုတ်ယုတ်လာကုန်လတ်သော်၊ စတ္တာလီသံ (နဂရသဟဿာနိ)- လေးသောင်းသော မြို့တို့သည်၊ (အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ သဗ္ဗပရိဟာယနကာလေ ပန- အလုံးစုံဆုတ်ယုတ်လာရာ အခါ၌ကား၊ ဝီသတိသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော မြို့တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ အယဉ္ဇ ဗြဟ္မဒတ္တော- ဤဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်လည်း၊ သဗ္ဗပရိဟာယနကာလေ- အလုံးစုံဆုတ်ယုတ်လာရာအခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်လာပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းအား၊ ဝီသတိနဂရသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော မြို့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသတိပါသာဒသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော ပြာသာဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသတိဟတ္ထိသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော ဆင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသတိအဿသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော မြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသတိရထသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော ရထားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝီသတိပတ္တိသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော ခြေလျင်သည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဩရောဓာ စ- မောင်းမတို့လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နာဠကိတ္ထိယော စ- ကချေသည်တို့လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝီသတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော

သာ သင့်မြတ်ရာ၏။ ကာရိတ်ပစ္စည်းအနက်မဲ့ကြံသော်ကား ဤအဋ္ဌကထာပါ၌ အရှိအတိုင်းသာ သင့်လျော်၏။ အထက်၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း အနက်မဲ့ကြံ၍သာ ပေးထားသည်။ ဝါကျအသွားအလာအရ အနက်မဲ့ကြံမှ သင့်လျော်မည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

၂။ စတုရသီတိနဂရသတသဟဿာနိ= ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထားသော ပါဠိရှိသော်လည်း သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ၌ကား “စတုရသီတိ နဂရသဟဿာနိ” ဟုသာ ရှိ၏။ (ရှေးနိဿယဖြစ်သော) ၎င်းအဋ္ဌကထာနိဿယ၌လည်း အတူပင် တွေ့ရ၏။ ဤအပဒါနအဋ္ဌကထာ၌ကား “သတ” ဟူသော သင်္ချာတစ်လုံးပိုလာ၏။ နောက်ဆုံး၌ ပြဆိုအပ်သော “ဝီသတိ-သဟဿာနိ” ဟူသော ပုဒ်ကိုထောက်ဆပါက “သတ” ဟူသော သင်္ချာပါနေခြင်းသည် ပါဠိပျက်ဟုသာ ယူဆရာ၏။ ထို့ကြောင့် မူရင်းပုဒ်မှ ‘သတ’ ကို လက်သည်းကွင်းပြထားသည်။ ပါဠိရှိသည့်အတိုင်း ပြန်ဆိုပါက “မြို့ပေါင်းသိန်းရှစ်ဆယ့်လေးသိန်း” ဟု အနက်ထွက်ရာ၏။ နောက်ပါဠိရပ်တို့၌ နှစ်ဆနှစ်ဆလျော့သွားသည်ကို ထောက်ဆက ဤမျှလောက်သော အရေအတွက်ဂဏန်း မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆပါသည်။

မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသတိအမစ္စသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော အမတ်တို့
သည်လည်းကောင်း၊ အဟောသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

သော- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ မဟာရဇ္ဇ- ကြီးသော မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရယ-
မာနောယေဝ- ပြုနေစဉ်ပင်၊ (ဤ၌လည်း ✓ကရ+ဏယ+မာနပစ္စည်းတို့ဖြင့် ပြီး
ထား၏၊ ကာရိတ် ဏယ ပစ္စည်း အနက်မဲ့ကြံရာ၌)၊ ကသိဏပရိကမ္မ- ကသိုဏ်းဝန်း
တို့၌ ပထဝီ ပထဝီ စသည်ဖြင့် စီဖြန်းပွားများခြင်းကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ပဉ္စ- ငါးပါး
ကုန်သော၊ အဘိညာယော- အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊
သမာပတ္တိယော စ- သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ယသ္မာ
ပန- အကြင်ကြောင့်ကား၊ အဘိသိတ္တရညာ နာမ- အဘိသိတ်ခံပြီးသော မင်းမည်သည်၊
(အဘိသိဉ္စိယိတ္တာတိ အဘိသိတ္တော၊ အဘိ✓သိစ+တ၊ ဃရနေ- သွန်းလောင်းခြင်း၌၊
အဘိသိတ္တော ရာဇာ အဘိသိတ္တရာဇာ၊ တေန အဘိသိတ္တရညာ)၊ အဝဿံ- မချွတ်
မယွင်း၊ အဇ္ဇကရဏေ- တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ (မူကွဲ၌ကား အဓိကရဏဝိနိစ္ဆယေ-
အဓိကရဏ်းဆုံးဖြတ်ရာ၌-ဟု ရှိ၏၊ အဇ္ဇကရဏပုဒ်ကို အဇ္ဇ ကရောတိ ဧတ္တာတိ
အဇ္ဇကရဏံဟု ဝိဂ္ဂဟပြု)၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ- ထိုင်ထိုက်၏၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ ဧကဒိဝသံ-
တစ်နေ့၌၊ ပဂေဝ- နံနက်စောစောသာလျှင်၊ ပါတရာသံ- နံနက်စာကို (ပါတော
အသိတဗ္ဗောတိ ပါတရာသော၊ ပါတော✓အသ+ဏ၊ ဘောဇနေ- စားခြင်း၊ နံနက်စာ
ရ၏၊ တံ ပါတရာသံ)၊ ဘုဒ္ဓိတ္တာ- စား၍၊ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ- တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာအရပ်၌၊
နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုတရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌၊ ဥစ္စသဒ္ဓမဟာသဒ္ဓံ- မြင့်သော
အသံ၊ ကျယ်လောင်သော အသံကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊
“အယံ သဒ္ဓေါ- ဤမြင့်သောအသံ၊ ကျယ်သောအသံသည်၊ သမာပတ္တိယာ- သမာပတ်
၏၊ ဥပက္ကိလေသော- ညစ်ညူးကြောင်းတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပါသာဒ-
တလံ- ပြာသာဒ်အပြင်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်၍၊ “သမာပတ္တိ- သမာပတ်ကို၊
အပ္ပေမိ- ဝင်စားအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော-
ဖြစ်လတ်သော်)၊ အပ္ပေတုံ- ဝင်စားခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ၊ ရဇ္ဇဝိက္ခေပေန-
မင်းအဖြစ်၌ စိတ်ပျံ့လွင့် (စိတ်ရောက်)နေခြင်းကြောင့်၊ သမာပတ္တိ- သမာပတ်သည်၊
ပရိဟိနာ- ဆုတ်ယုတ်သွားပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ “ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်သည် (ပြည်
စည်းစိမ်သည်)၊ ဝရံ ကိ- မြတ်သလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ သမဏဓမ္မော- ရဟန်း
တရားသည်၊ (ဝရော ကိ- မြတ်သလော)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊
တတော- ထို့နောက်၊ “ရဇ္ဇသုခံ- မင်းချမ်းသာသည်၊ ပရိတ္တံ- အနည်းငယ်သာတည်း၊

အနေကာဒီနဝံ- တစ်ပါးမက များသောအပြစ်ရှိ၏။ သမဏဓမ္မသုခံ ပန- ရဟန်းတရား ချမ်းသာသည်ကား၊ ဝိပုလံ- ပြန့်ပြောများပြား၏။ အနေကာနိသံသံ- တပါးမက များပြားသော အကျိုးအာနိသင်ရှိ၏။ ဥတ္တမပုရိသေဟိ- ယောက်ျားမြတ်တို့သည်၊ သေဝိတဉ္စ- မှီလည်းမှီဝဲအပ်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ အညတရံ- အမျိုး အမည်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ အမစ္စံ- အမတ်ကို၊ “ဣမံ ရဇ္ဇံ- ဤတိုင်းသူ ပြည်သားတို့ကို၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ သမေန- ညီညွတ်သဖြင့်၊ အနုသာသ- ဆုံးမပါလော့၊ ခေါ- စင်စစ်၊ အဓမ္မကာရံ- တရားနှင့်မလျော်ညီသောအမှုကို ပြုကျင့် ခြင်းကို၊ မာ ကာရေသိ- မပြုလေနှင့် (ကာရိတ်ပစ္စည်းအနက်မဲ့)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ တဿ- ထို မထင်ရှားသော အမတ်အား၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှံ၍၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်ရောက်၍၊ သမာပတ္တိသုခေန- သမာပတ်ချမ်းသာဖြင့်၊ ဝီတိနာ- မေသိ- အချိန်ကို ကုန်လွန်စေပြီ၊ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကဘတ္တနိဟာရကာဒီဟိ- မျက်နှာသစ်ရေး၊ ဒန်ပူဆက်သသောသူ ထမင်းပို့သောသူစသည်တို့ကို၊ အညတြ- ကြဉ်ထား၍၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်၊ ဥပသင်္ကမိတုံ- ချဉ်းကပ်ခြင်း ငှါ၊ နလဘတိ- မရ။

တတော- ထို့နောက်၊ အဒ္ဓမာသမတ္တေ- လခွဲမျှသည်၊ ဝီတိက္ကန္တေ- ကျော် လွန်လတ်သော်၊ “ရာဇာ- မင်းကို၊ ဥယျာနဂမနဗလဒဿနနာဋကဒီသု- ဥယျာဉ်

၁။ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကဘတ္တနိဟာရကာဒီဟိ= မုခဿ ဓောဝနံ၊ မုခဓောဝနံ၊ ဒန္တံ ကသတိ ဝိလေခတိတိ ဒန္တကဋ္ဌံ၊ ဒန္တံ✓ကသ+တ။ ဝိလေခန- ရေးခြစ်ခြင်း၌၊ မုခဓောဝနံ စ ဒန္တကဋ္ဌံ စ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌာနိ၊ ဒဒါတိတိ ဒါယကော၊ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌာနိ ဒါယကော မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကော၊ ဘတ္တံ နိဟရတိတိ ဘတ္တနိဟာရကော၊ ဘတ္တံ၊ နိ✓ဟရ+ဇ္ဈ၊ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကော စ ဘတ္တနိဟာရကော စ အာဒိ စ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယက- ဘတ္တနိဟာရကာဒီနိ= မျက်နှာသစ်ရေး၊ ဒန်ပူဆက်သသူ၊ ထမင်းပို့သောသူစသည်တို့၊ တေဟိ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကဘတ္တနိဟာရကာဒီဟိ။ အညတြပုဒ်အယှဉ် ကမ္မတ္တဉ္စ တတိယာဝိဘတ်သက်။

၂။ ဥယျာနဂမနဗလဒဿနနာဋကဒီသု= ဂစ္ဆိယတေ ဂမနံ၊ ဥယျာနဿ ဂမနံ ဥယျာန- ဂမနံ၊ ပဿီယတေ ဒဿနံ၊ ဗလဿ ဒဿနံ ဗလဒဿနံ၊ ဥယျာနဂမနံ စ ဗလဒဿနံ စ နာဋကော စ အာဒိ စ ဥယျာနဂမနဗလဒဿနနာဋကဒီနိ၊ တေသု ဥယျာနဂမနဗလဒဿန- နာဋကဒီသု။ နာဋကပုဒ်သည် “ဇာတ်ပွဲသဘင်” ဟူသောအနက်ကို ဟောသည်။

သို့သွားခြင်း၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့ကို ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဇာတ်သဘင်ပွဲစသည်တို့တွင်၊
 ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ နဒိဿတိ- မတွေ့မြင်အပ်၊ ကုဟိ- အဘယ်
 အရပ်သို့၊ ဂတော- သွားသနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မဟေသီ- မိဖုရားသည်၊ ပုစ္ဆိ-
 မေးပြီ၊ တဿာ- ထိုမိဖုရားအား၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ- ပြော
 ကြားကုန်ပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ အမစ္စဿ- အမတ်အား၊ “တယာ- သင်သည်၊
 ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္ဆိတေ- လက်ခံအပ်သည်ရှိသော်၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း
 (ဝါ) ငါ့ကိုလည်း၊ ပဋိစ္ဆိတာ- လက်ခံအပ်သည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏၊ ဧတု- လာလော့၊
 မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သံဝါသံ- ပေါင်းဖော်မှုကို၊ ကပ္ပေတု- ပြုပါ
 လော့” ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒုတံ- တမန်ကို)၊ ပါဟေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သော- ထိုအမတ်
 သည်၊ ဥဘောကဏ္ဏေ- နားနှစ်ဖက်တို့ကို၊ ထကေတွာ- ပိတ်၍၊ “ဧတံ- ဤစကား
 သည်၊ အသဝနီယံ- မကြားဝံ့ မနာသာသော စကားပေတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော
 ၍၊ ပဋိက္ခိပိ- ပယ်မြစ်ပြီ၊ (န သောတ္တဗ္ဗန္တိ အသဝနီယံ၊ န ✓ သု+အနီယ၊) သာ-
 ထိုမိဖုရားသည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဒွိတ္တိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်၊ ပေသေတွာ-
 စေလွှတ်၍၊ အနိစ္စမာနံ- အလိုမရှိသော အမတ်ကို (အလိုမတူသော အမတ်ကို)၊
 “ယဒိ န ကရောသိ- အကယ်၍ မလိုက်နာ မပြုကျင့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့
 မလိုက်နာ မပြုကျင့်လတ်သော်)၊ ဌာနာပိ- ရာထူးဌာနန္တရမှလည်း၊ တံ- သင့်ကို၊
 စာဝေမိ- ရွေ့လျောစေအံ့ (ရာထူးဖြုတ်အံ့)၊ ဇီဝိတာပိ- အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေမှလည်း၊
 တံ- သင့်ကို၊ ဝေါရောပေမိ- ခွင်းအံ့ (သတ်အံ့)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သန္တန္ဓာပေသိ-
 ခြိမ်းခြောက်စေပြီ၊ (တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို လွှတ်၍ ခြိမ်းခြောက်ခိုင်းခြင်းတည်း)၊
 သော- ထိုအမတ်သည်၊ ဘီတော- ကြောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “မာတုဂါမော
 နာမ- မိန်းမမည်သည်ကား၊ ဒဠနိစ္စယော- ခိုင်မြဲသော ဆုံးဖြတ်ခြင်းရှိ၏ (ဒဠ နိစ္စယော
 ယဿာတိ ဒဠနိစ္စယော)၊ ကဒါစိ- တရံတခါ၌၊ ဧဝမ္မိ- ဤသို့ ပြောဆိုခြိမ်းခြောက်
 သည့်အတိုင်းလည်း၊ ကာရာပေယျ- ပြုစေရာ၏” ဣတိ- ဤသို့၊ ကြံစည်၍၊
 ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌ (ပုဒ်မ၊မလို)၊ ရဟော- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-
 သွား၍၊ တာယ- ထိုမိဖုရားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သိရိသယနေ- ကျက်သရေရှိသော
 အိပ်ရာ၌၊ သံဝါသံ- ပေါင်းဖော်မှုကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊
 ပုညဝတီ- ဘုန်းကံရှိ၏ (ပုညံ ဧတိဿာ အတ္ထိတိ ပုညဝတီ)၊ သုခသမ္ပဿာ- ချမ်း
 သာသောအတွေ့ (ကောင်းသောအတွေ့)ရှိ၏၊ (သမ္ပုဿနံ သမ္ပဿော၊ သံ ✓ ဖုသ+ဏျ၊
 သံဖဿေ- တွေ့ထိခြင်း၌။ သုခေါ သမ္ပဿော ဧတိဿာတိ သုခသမ္ပဿာ)၊ သော-

ထိုအမတ်သည်၊ တဿာ- ထိုမိဖုရား၏၊ သမ္ပဿရာဂေန- အတွေ့အထိ၌ တပ်မက်မှု
သည်၊ ရတ္တော- တပ်စွဲအပ်သည် (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ- ထိုမိဖုရားရှိရာအရပ်သို့၊
အဘိက္ခဏံ- မပြတ်၊ သင်္ကီတသင်္ကီတောဝ- ရွံရှာအပ် ရွံရှာအပ် (ကြောက်ရွံ့အပ်
ကြောက်ရွံ့အပ်) သည်သာလျှင်၊ (သင်္ကီတဗ္ဗောတိ သင်္ကီတော၊ သံ ✓ သင်္ကီ+တ၊
ဥတ္တာသနေ- ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း၌။ တနည်း- သဉ္ဇာတာ သင်္ကာ ဧတဿာတိ
သင်္ကီတော၊ သင်္ကာ+ဣတ)၊ (ဝါ) အလွန်အလွန် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်
သာလျှင်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဂမာသိ- သွားရပြီ၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဃရသာမိကော ဝိယ- အိမ်ပိုင်ရှင်ကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗိသင်္ကာ- ရွံရှာခြင်း
ကင်း ရဲတင်းသူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဝိသိတုံ- ဝင်ခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓေါ- အား
ထုတ်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇမနုဿာ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်၊ တံ
ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊
ရာဇာ- မင်းသည်၊ န သဒ္ဓဟတိ- မယုံကြည်၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊
တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊
တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ နိလီနော- ပုန်းကွယ်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ-
ဖြစ်၍)၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊
အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ သန္နိပါတာပေတွာ- စုဝေးစေ၍၊ အာရောစေသိ- ပြောဆိုပြီ၊
တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ “အယံ- ဤသူသည်၊ ရာဇာပရာဓိကော- မင်းကို ပြစ်မှား
ခြင်းရှိသူတည်း (အပရန္တနံ အပရာဓော၊ အပ ✓ ရာဇ+အ၊ ပဒုဋ္ဌမ္ပိ- ပျက်စီး၊ ပြစ်မှားခြင်း၌။
အပရာဓော အဿ အတ္တိတိ အပရာဓိကော၊ ရာဇာနံ အပရာဓိကော ရာဇာပရာဓိကော)၊
ဟတ္ထစ္ဆေဒံ- လက်ဖြတ်ခြင်းကို၊ အရဟတိ- ထိုက်၏၊ ပါဒစ္ဆေဒံ- ခြေဖြတ်ခြင်းကို၊
အရဟတိ- ထိုက်၏၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ သူလေ- တံကျင်
၌၊ ဥတ္တာသနံ- လျှိုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ သဗ္ဗကမ္မ-
ကာရဏာနိ- အလုံးစုံသော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတို့ကို၊ နိဒ္ဒိသိသု- ညွှန်ပြကုန်ပြီ၊
ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဧတဿ- ဤအမတ်ကို၊ ဝဗေန္တနတာဠနေ- ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း၊
နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း၌၊ မယံ- ငါ၏၊ ဝိဟိသာ- ညှဉ်းဆဲခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ-
ဖြစ်ရာ၏၊ ဇီဝိတာ- ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပနေ- ခွင်းခြင်း၌၊ ပါဏာတိပါတော-
အသက်သတ်မှုကံသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဓနဟရဏေ- ဥစ္စာကို သိမ်းပိုက်ခြင်း၌၊
အဒိန္နာဒါနံ- အဒိန္နာဒါနကံသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဧဝရူပေဟိ- ဤသို့သဘော

ရှိကုန်သော၊ ကတေဟိ- ပြုအပ်သော အမှုတို့ဖြင့်၊ အလံ- မသင့်လျော်ချေ၊ ဣမံ- ဤအမတ်ကို၊ မမ- ငါ၏၊ ရဇ္ဇာ- တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ နိက္ကမုထ- ဆွဲထုတ်ကြကုန်၊ ” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ တံ- ထိုအမတ်ကို၊ နိဗ္ဗိသယံ- တည်ရာနိုင်ငံ မရှိအောင် (တည်ရာနိုင်ငံမှ နှင်ထုတ်ခံရသူဖြစ်အောင်)၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဓနသာရဉ္စ- ဥစ္စာ အနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရဉ္စ- သားသမီးမယားကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ပရဝိသယံ- တပါးသောသူတို့၏နိုင်ငံသို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ တတ္ထ- ထို နိုင်ငံမှ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သုတွာ- ကြားသိရ၍၊ “ကိ- ဘာကြောင့်၊ (တံ- သင် သည်)၊ အာဂတော- လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ တံ- အရှင်မင်းမြတ်ကို၊ ဥပဋ္ဌာတုံ- ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းငှါ (စားခြင်းငှါ)၊ ဣစ္ဆာမိ- အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ၊ သော- ထို မင်းသည်၊ တံ- ထိုနိုင်ငံမှ နှင်ထုတ်ခံရသော အမတ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္စိ- လက်ခံပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်သည်၊ ကတိပါဟစ္စယေန- ရက်အနည်းငယ်လွန်ရာအခါ၌၊ လဒ္ဓ- ဝိဿာသော- ရအပ်သော အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသည် (လဒ္ဓေါ ဝိဿာသော ယေနာတိ လဒ္ဓဝိဿာသော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တံ ရာဇာနံ- ထိုမင်းကို၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ အမက္ခိကံ- ပျားကောင်မရှိသော၊ မရုံ- ပျားအုံကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ တံ- ထိုပျားကောင်မရှိသော ပျားအုံကို၊ ခါဒန္တော- စားလိုသော သဘောသည်၊ နတ္ထိ- မရှိပါသလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်ထားပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဧတံ- ဤအမက္ခိကံ မရုံ စသော စကားကို၊ ဥပ္ပဏ္ဍေတုကာမော- ပျက်ရယ်ပြောင်လှောင်လိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဘဏတိ ကိ- ပြောလေသလော”၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ န သုဏာတိ- နားမထောင်၊ (စကားကို ဂရမစိုက်မိပေ)၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ အန္တရံ- အခွင့်အလမ်းကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ သုဋ္ဌတရံ- သာလွန်ကောင်းမွန်အောင်၊ ဝဏ္ဏေတွာ- ချီးမွမ်း၍၊ အဝေါစ- ပြောဆိုပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဧတံ- ဤအမက္ခိကံ မရုံစသော စကားရပ်သည်၊ ကိ- ဘာနည်း (ဘာကို ဆိုလိုသနည်း)၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ဗာရာဏသီရဉ္စ- ဗာရာဏသီတိုင်းပြည်ပါတည်း (ဗာရာဏသီမင်းအဖြစ်ပါတည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ကိ- အဘယ်သို့ပါနည်း၊ မံ- ငါ့ကို၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်ဖမ်းဆီး၍၊ မာရေတု- ကာမော- သေစေလိုသည် (သတ်လိုသည်)၊ အသိ- ဖြစ်သလော”၊ ဣတိ- ဤသို့၊

အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်။ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မာ အဝစ- မပြောပါနှင့်၊ ယဒိ န သဒ္ဓဟတိ- အကယ်၍ မယုံကြည်ပါအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ မယုံကြည်လတ်သော်)၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ပေသေဟိ- စေလွှတ်ပါလော”။ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တေ- ထိုလူတို့သည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဂေါပရံ- မြို့တံခါးကို၊ ခဏိတွာ- တူး၍၊ ရညော- ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏၊ သယနဃရေ- အိပ်ရာတိုက်ခန်း၌၊ ဥဠဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီ။

ရာဇာ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ “(တုမေ- သင်တို့သည်)၊ ကိဿ- အဘယ်ကြောင့်၊ အာဂတာ- လာကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်သနည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ မဟာရာဇေ- အိုမင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ စောရာ- သူခိုးတို့ပါတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီး၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တေသံ- ထိုသူတို့အား၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ဒါပေတွာ- ပေးစေ၍၊ “(တုမေ- သင်တို့သည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မာ အကတ္ထ- မပြုကြကုန်နှင့်”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- လွှတ်လိုက်ပြီ၊ တေ- ထိုသူလျှို့ဝှက်တို့သည်၊ အာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပုနပိ- နောက်ထပ်တစ်ဖန်လည်း၊ ဒွတ္တိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝီမံသိတွာ- စူးစမ်း၍၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ သီလဝါ- သီလရှိ၏”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ စတုရံဂိနိ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော (စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဧတိဿာ သေနာယာတိ စတုရံဂိနိ၊ တံ စတုရံဂိနိ)၊ သေနံ- စစ်တပ်ကို၊ သန္ဓယိတွာ- ဖွဲ့၍၊ သီမန္တရေ- နယ်၏အစပ်အကြား၌ (နယ်၏အပိုင်းအခြား၌)၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ နဂရံ- မြို့သို့၊ ဥပဂမ္မ- ကပ်ရောက်၍၊ “မေ- ငါ့အား၊ နဂရံ ဝါ- မြို့ကိုသော်လည်း၊ ဒေဟိ- ပေးမည်လော၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ- စစ်တိုက်မှုကိုသော်လည်း၊ (ဒေဟိ- ပေးမည်လော)”။ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ အမစ္စဿ- အမတ်အား၊ တတ္ထ- ထိုဗာရာဏသီမြို့သို့၊ ပါဟေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ ဗြဟ္မဒတ္တဿ- ဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရညော- မင်းအား၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစာပေသိ- လျှောက်ထားစေပြီ (လျှောက်ထားခိုင်းပြီ)၊ (ကိ- အဘယ်သို့လျှောက်ထားခိုင်းသနည်း)။ “ဒေဝေါ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ ‘ယုဇ္ဈာမိ ကိ- စစ်တိုက်ရမည်လော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ဒေမိ ကိ- ပေးရမည်လော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဏာပေတု- အမိန့်ပေးပါလော့၊ ဣတိ- ဤသို့ (ဣတိတစ်လုံးအကြေကြံသည်)၊ (အာရောစာပေသိ- လျှောက်ထားခိုင်း

(ပြီ)။ ရာဇာ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်။ “န ယုဇ္ဈိတဗ္ဗံ- စစ်မတိုက်သင့်၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ဒတ္တာ- ပေး၍၊ ဣဓ- ဤငါရှိရာအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆ- လာပါလော့”။ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ တထာ- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းပြော သည့်အတိုင်း၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ပဋိရာဇာပိ- ရန်သူမင်းသည်လည်း၊ တံ နဂရံ- ထိုမြို့ကို၊ ဂဟေတွာ- သိမ်းယူ၍၊ အဝသေသနဂရေသုပိ- ကြွင်းသော မြို့တို့၌လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဒူတံ- တမန်ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တေပိ အမစ္စာ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဗြဟ္မဒတ္တဿ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းအား၊ အာရောစေတွာ- လျှောက်ထား၍၊ တေန- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ “န ယုဇ္ဈိတဗ္ဗံ- စစ်မတိုက်သင့်၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊ အာဂန္တဗ္ဗံ- လာရောက်သင့်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တာ- ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ အာဂမံသု- လာကုန်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ဗြဟ္မဒတ္တံ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းကို၊ “မဟာရာဇ- အိုမင်းမြတ်၊ တေန- ထိုရန်သူမင်းနှင့်၊ သဟ- တကွ၊ (မယံ- ငါတို့ သည်)၊ ယုဇ္ဈာမ- စစ်တိုက်ကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ “မမ- ငါအား၊ ပါဏာတိပါတော- သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်သောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဝါရေသိ- တားမြစ်ပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ တံ- ထိုရန်သူမင်းကို၊ ဇီဝဂ္ဂါဟံ- အသက်နှင့်တကွဖမ်းခြင်းကို (အရှင်ဖမ်းခြင်းကို)၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းဆီး၍၊ ဣဓေဝ- ဤဗာရာဏသီမြို့သို့သာလျှင်၊ အာနေဿာမ- ဆောင်ခဲ့ပါကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ နာနာဥပါယေဟိ- အမျိုးမျိုးသော နည်းလမ်းတို့ ဖြင့်၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ သညာပေတွာ- သိစေ၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဧဟိ- လာလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓါ- အားထုတ်အပ်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနကမ္မံ- သတ္တဝါကို သေစေခြင်း (သတ်

၁။ သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနကမ္မံ= မာရာပီယတေ မာရဏံ၊ ✓မရ+ဏေ+ယု၊ ပါဏစာဂေ- အသက်ကို စွန့်ခြင်း၌၊ ပဟရီယတေ ပဟာရဏံ၊ ပ✓ဟရ+ယု၊ ပဟာရေ- ပုတ်ခတ်ခြင်း၌၊ ဝိလုမ္မိယတေ ဝိလုမ္မနံ၊ ဝိ✓လုပ+ယု၊ ဝိလုမ္မနေ- လုယက်ခြင်း၌၊ မာရဏံ စ ပဟာရဏံ စ ဝိလုမ္မနံ စ မာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနာနိ၊ သတ္တံ မာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနာနိ သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနာနိ၊ သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနာနိ စ တာနိ ကမ္မံ စာတိ သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနကမ္မံ။ တံ-။

ခြင်း၊ ပုတ်ခတ်(ရိုက်)ခြင်း၊ လှယက်ခြင်းဟူကုန်သော အမှုကို၊ (တုမေ-သင်တို့သည်)၊ သစေ န ကရောထ- အကယ်၍ မပြုလုပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့ မပြုလုပ်ကုန်လတ်သော်၊ ဂစ္ဆာမိ- သွားပါအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဏတိ- ပြောဆို၏၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “ဒေဝ- အို အရှင်မင်းမြတ်၊ န ကရောမ- မပြုလုပ်ပါကုန်၊ ဘယံ- ကြောက်မက်ဖွယ်ရာကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ ပလာပေမ- ထွက်ပြေးစေပါကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုရ်ဂိနိ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေန- စစ်တပ်ကို၊ သန္ဓယိတွာ- ဖွဲ့၍၊ ဃဋေသု- အိုးတို့၌၊ ဒီပေ- ဆီမီးတို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ ရတ္တိ- ည၌အခါ၌၊ ဂစ္ဆိသု- သွားကုန်ပြီ၊ ပဋိရာဇာ- ရန်သူမင်းသည်၊ (ထီးပြိုင်နန်းပြိုင်မင်းသည်)၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ ဗာရာဏသီသမိပေ- ဗာရာဏသီမြို့အနီး၌၊ နဂရံ- မြို့တစ်မြို့ကို၊ ဂဟေတွာ- သိမ်းပိုက်၍၊ ဣဒါနိ- ဤယခုအခါ၌၊ ကိန္တိ ရတ္တိ- ယင်းနေ့ည၌၊ သန္ဓာဟံ- ချပ်ဝတ်တန်ဆာကို၊ မောစောပေတွာ- လွှတ်စေ၍ (ဝါ) ဖြေ၍ (ဝါ) ချွတ်၍၊ ပမတ္တော- မေ့မေ့လျော့လျော့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဗလကာယေန- နောက်လိုက်နောက်ပါ စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ နိဒ္ဒံ- အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမိ- သက်ရောက်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ဗြဟ္မဒတ္တရာဇာနံ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ယူ၍၊ ပဋိရညော- ရန်သူမင်း၏၊ ခန္ဓာဝါရံ- တပ်စခန်းချရာ အရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သဗ္ဗဃဋေဟိ- အလုံးစုံသော အိုးတို့မှ၊ ဒီပေ- ဆီမီးတို့ကို၊ နိဟရာပေတွာ- ဆောင်ယူစေ၍၊ ဧကပဇ္ဇောတံ- တစ်ပြိုင်နက် တောက်ပသော အလင်းရောင်ရှိသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဥက္ကဋ္ဌိ- ကြွေးကြော်မှုကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ပဋိရညော- ရန်သူမင်း၏၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊ မဟာဗလကာယံ^၂- များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဘီတော- ကြောက်ရွံ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ရာဇာနံ- မင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဥဋ္ဌေဟိ- ထပါလော့၊

၁။ ကိန္တိ= ကိန္တိဟူသော နိပါတ်ပုဒ်သည် တတိယာအနက်၌သာ ဖြစ်၏ဟု (ရူပသိဒ္ဓိ ၁၃၃)၌ ပြဆို၏။ ဤနေရာ၌လည်း မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ကို ယူစေလို၍ ထည့်ထားသည်မသိ၊ ကိန္တိသဒ္ဓါ ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ ပြည့်စုံပေါ်လွင်နေ၏။ ထို့ကြောင့် အနက်မဲ့ကြံရာ၏။ နိဿယပေးရာ၌ ရတ္တိပုဒ်နှင့် တွဲ၍ ပေးလိုက်ပါ၏။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့၌ကား ပုစ္ဆာဇောတကအနက်ကို ဟောသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။

၂။ မဟာဗလကာယံ= ဗလနံ ကာယော ဗလကာယော၊ ကာယသဒ္ဓါ “သမူဟ”အနက် ဟောတည်း။ မဟန္တော ဗလကာယော မဟာဗလကာယော၊ တံ မဟာဗလကာယံ။

အမက္ခိကံ- ပျားကောင်မရှိသော၊ မခုံ- ပျားအုံကို၊ ခါဒါဟိ- စားပါလော့။ “ဣတိ- ဤသို့၊ မဟာသဒ္ဓံ- သည်းထန်သော အသံကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဒုတိယောပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ တတိယောပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ (မဟာသဒ္ဓံ- သည်းထန်သော အသံကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ)၊ ပဋိရာဇာ- ရန်သူမင်းသည်၊ တေနသဒ္ဓေန- ထိုအသံကြောင့်၊ ပဗုဇ္ဈိတွာ- နိုး၍၊ ဘယံ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းသို့၊ သန္တာသံ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိ- ရောက်ပြီ၊ ဥက္ကဋ္ဌိသတာနိ- ကြွေးကြော်သံအရာတို့သည်၊ ပဝတ္တိသု- ဖြစ်ပေါ်လာကုန်ပြီ၊ သော- ထိုရန်သူမင်းသည်၊ “ပရဝစနံ- သူတစ်ပါး၏စကားကို၊ သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ အမိတ္တဟတ္ထံ- ရန်သူမင်း၏လက်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗရတ္တိ- အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး (တစ်ညလုံးလုံး)၊ တံ တံ- ထိုထိုစကားကို၊ ဝိပ္ပလပိတွာ- ယောင်းယမ်းမြည်တမ်း၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ- နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဓမ္မိကော- တရားနှင့်လျော်ညီစွာ ကျင့်တတ်၏ (တရားရှိ၏)၊ ဥပရောဓံ- ညှင်းပန်းနှိပ်စက်သတ်ဖြတ်မှုကို၊ န ကရေယျ- မပြုတန်ရာ၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ခမာပေမိ- သည်းခံခွင့်လွှတ်စေအံ့ (ဝါ) ကန်တော့အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ရာဇာနံ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဇဏ္ဍုကေဟိ- ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟိတွာ- (ထောက်၍) တုပ်ဝပ်၍၊ “မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- အကျွန်ုပ်၏၊ အပရာဓံ- ပြစ်မှားမှုကို၊ ခမေ- သည်းခံခွင့်လွှတ်ပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ရာဇာ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ တံ- ထိုရန်သူမင်းကို၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ “ဥဇ္ဈေဟိ- ထပါလော့၊ တေ- သင့်အား၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ ခမာမိ- သည်းခံခွင့်လွှတ်ပါ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုရန်သူမင်းသည်၊ ဝါ- ရန်သူမင်းကို၊ ရညာ- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တမတ္တေယေဝ- ပြောအပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာလျှင်၊ ပရမဿာသပ္ပတ္တော- အလွန်သက်သာခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (ပရမော အဿာသော ပရမဿာသော၊ ပရမဿာသံ ပတ္တော ပရမဿာသပ္ပတ္တော)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ သမိပေယေဝ- အနီး၌ သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဇနပဒေ- ဇနပုဒ်၌၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ လဘိ- ရပြီ၊ တေ- ထိုမင်းတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ သဟာယကာ- သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တော- ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်၊ ဒွေပိ- နှစ်ဖက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္မောဒမာနာ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ကုန်သော၊ ဧကတော-

တပေါင်းတည်း၊ ဌိတာ- တည်နေကုန်သော၊ သေနာ- စစ်တပ်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ “ဇကဿ- တစ်ယောက်တည်းသော၊ မမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ စိတ္တာနုရက္ခဏာယ- စိတ်ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းကြောင့်၊ အသ္မိ မဟာဇနကာယေ- ဤများစွာသော လူအပေါင်း၌၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ- ယင်ငယ်တစ်ကောင်၏၊ ပိဝနမတ္တမ္ပိ- သောက်လောက်ရုံမျှလည်း၊ လောဟိတဗိန္နု- သွေးပေါက်သွေးစက်သည်၊ န ဥပ္ပန္န- မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေ၊ အဟောသာဓု- ဪ ကောင်းလေးစွ၊ အဟော သုဋ္ဌ- ဪ ကောင်းလေးစွ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ သုခိတာ- ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း၊ အဝေရာ- ရန်မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း၊ အဗျာပဇ္ဇာ- စိတ်ဆင်းရဲခြင်းမရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မေတ္တာဈာန်- မေတ္တာဈာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ တဒေဝ- ထိုမေတ္တာဈာန်ကိုသာလျှင်၊ ပါဒကံ- အခြေခံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သင်္ခါရေ- သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ သမ္မသိတွာ- သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သမ္ဘိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ သယမ္ဘူတံ- မိမိအလိုလို သစ္စာလေးပါးတရားကို သိတတ်သော ဘုရားအဖြစ်သို့၊ (သယမ္ဘူဿ ဘာဝေါ သယမ္ဘူတာ၊ တံ သယမ္ဘူတံ)၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ၊ မဂ္ဂဖလ- သုခေန- မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာဖြင့်၊ သုခိတံ- ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နေသော (သုခံ ဣတော ဂတော ပတ္တောတိ သုခိတော၊ တံ သုခိတံ)၊ ဝါ- ချမ်းသာခြင်းရှိသော၊ (သဉ္ဇာတံ သုခံ ယဿာတိ သုခိတော၊ တံ သုခိတံ)၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ- ဆင်ကျောက်ကုန်း၌၊ နိသိန္နံ- ထိုင်နေသော၊ တံ- ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းလောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ပဏိပါတံ- ပျပ်ဝပ်ရှိကျိုး ရှိခိုးဦးညွှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ယာနကာလော- ကြွချိန်တန်ပါပြီ၊ ဝိဇိတဗလကာယဿ- အောင်နိုင်ပြီးသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းအား၊ သက္ကာရော- ချီးမြှောက်ပူဇော်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုသင့်ပြုထိုက်၏၊ ပရာဇိတဗလကာယဿ- ရှုံးနိမ့်သော စစ်သည်

၁။ ပဏိပါတံ= ပတနံ ပါတော၊ ✓ပတ+ဏ၊ ဂတိယံ- သွားခြင်း၌၊ ပဏိနော ပါတော ပဏိပါတော၊ ပဏိ-သဒ္ဓါ ကရ-(လက်)အနက်ဟောတည်း၊ လက်ကို မြေသို့ချ၍ တုပ်ဝပ်ခြင်း၊ နှိမ်ချခြင်းတည်း။

၂။ ပရာဇိတဗလကာယဿ= ပရာဇိယိတ္တာတိ ပရာဇိတော၊ ပရာ✓ဇိ+တ၊ ဟာနိယံ- ဆုံးရှုံးခြင်း၌၊ ဗလာနံ ကာယော ဗလကာယော၊ ပရာဇိတော ဗလကာယော ပရာဇိတဗလကာယော၊ တဿ ပရာဇိတဗလကာယဿ။

ဗိုလ်ပါအပေါင်းအား၊ ဘတ္တပရိဗ္ဗယော- စားနပ်ရိက္ခာကို၊ ဒါတဗ္ဗော- ပေးထိုက်၏”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ “ဘဏေ-
 အမောင်တို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ န- မဟုတ်တော့၊ အဟံ- ငါသည်၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နာမ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓမည်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ “ဒေဝေါ-
 အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ ကိ- ဘာစကားကို၊ ဘဏတိ- ပြောဆိုဘိသနည်း၊ ဧဒိသာ-
 ဤသို့သဘောရှိကုန်သော သူတို့သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ န ဟောန္တိ-
 မဖြစ်နိုင်ကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ကိဒိသာ- အဘယ်သို့ သဘောရှိကုန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊
 “ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့မည်သည်၊ ဒွဂ်လကေသမဿူ- လက်နှစ်သစ်ရှည်
 သော ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်ရှိကုန်သည်၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရယုတ္တာ- ရှစ်ပါးသော
 ပရိက္ခရာနှင့်ယှဉ်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။” ဣတိ- ဤသို့ပြောကုန်ပြီ၊ သော-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန- လက်ျာလက်ဖြင့် (ယာဖက်လက်
 ဖြင့်)၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ပရာမသိ- သုံးသပ်ပြီ၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊
 ဂိဟိလိဂီ- လူ့အသွင်အပြင်သည်၊ အန္တရဓာယိ- ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇိတဝေသော-
 ရဟန်းအသွင်အပြင်သည်၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဒွဂ်လကေသမဿူ-
 လက်နှစ်သစ်ရှည်သော ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ-
 ပရိက္ခာရသမန္နာဂတော- ရှစ်ပါးသော ပရိက္ခရာနှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊
 ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသော- ဝါတစ်ရာရှိသောမထေရ်နှင့် တူသည်လည်းကောင်း၊
 (ဝဿသတံ အဿ အတ္တိတိ ဝဿသတိကော၊ ဝဿသတိကော ထေရော ဝဿ-
 သတိကတ္ထေရော၊ ဝဿသတိကတ္ထေရေန သဒိသော ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသော)၊
 အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန်ကို၊
 သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော- ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ၊ ဝေဟာသံ- ကောင်း
 ကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တာ- ပျံတက်၍၊ ပဒုမပုပ္ဖေ- ပဒုမ္မာကြာ၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ အမစ္စာ-

၃။ ဒွဂ်လကေသမဿူ= ဒွေ အင်္ဂုလနိ ဒွဂ်လံ= လက်နှစ်သစ်ရ၏။ ဤ၌ ‘အင်္ဂု’ သဒ္ဓါသည်
 ‘လက်သစ်’ အနက်ဟော၏။ ဒိဂုသမာသံပုဒ်တည်း။ ဒွဂ်လံ စ တံ ကေသာ စာတိ ဒွဂ်လ-
 ကေသာ= လက်နှစ်သစ်သော ဆံပင်တို့ရ၏။ မဿူ စ ဒါဌိကာ စ မဿူ၊ “ဒါဌိကာပိ
 မဿုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ ‘မဿူ’ တွေဝ ဝုတ္တံ” ဟူသော သာရတ္ထဋီကာ(၂။ နာ-၃။)
 နှင့်အညီ သုတိမတူ တစ်ခုကြွင်းပြုခြင်းကြောင့် ပုဗ္ဗဝိရူပေကသေသံတည်း။ ဒွဂ်လကေသာ
 မဿူ ဧတေသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနန္တိ ဒွဂ်လကေသမဿူ= ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ ရ၏။

အမတ်တို့သည်၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ ကိ- ဘာကမ္မဋ္ဌာန်းပါနည်း၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဂတော- ရအပ်သည်၊ အသိ- ဖြစ်ပါသနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိသု- မေးလျှောက်ကုန်ပြီ၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည် (အဘာသိ၌ စပ်)၊ ယတော- အကြင်ကြောင့်၊ အဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ မေတ္တာဈာနကမ္မဋ္ဌာနံ- မေတ္တာဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဉ္စ- ထိုမေတ္တာဈာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို (အနိစ္စအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့် အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုမှတ်ပွားများစီးဖြန်းမှုကို)၊ ဝိပဿိတွာ- ရှုမှတ်ပွားများစီးဖြန်း၍၊ အဓိဂတော- ရအပ်ပြီ၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဥဒါနဂါထဉ္စ- ဥဒါန်းဂါထာလည်းဖြစ်သော၊ ဗျာကရဏဂါထဉ္စ- ဗျာကရဏ(အဖြေ)ဂါထာလည်းဖြစ်သော၊ “သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ”န္တိ- သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍဟူသော၊ ဣမံယေဝ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ဟောတော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သဗ္ဗေသုတိ- သဗ္ဗေသုဟူသည်ကား၊ အနဝသေသေသု- အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်သော (အလုံးစုံကုန်သော)၊ ဘူတေသုတိ- ဘူတေသုဟူသည်ကား၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်သည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရံ ပန- အကျယ်ကိုကား၊ ရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ- ရတနသုတ်၏အဖွင့်၌၊ ဝက္ခာမ- ဆိုကုန်အံ့၊ နိဓာယာတိ- နိဓာယ ဟူသည်ကား၊ နိက္ခိပိတွာ- ချထား၍၊ ဒဏ္ဍန္တိ- ဒဏ္ဍဟူသည်ကား၊ ကာယဝစီမနောဒဏ္ဍံ- ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတည်းဟူသော ဒုစရိုက်ဒဏ်တည်း၊ ဧတံ- ဤဒဏ်ဟူသောအမည်သည်၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒိနံ- ကာယဒုစရိုက်စသည်တို့၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ ကာယဒုစ္စရိတံ- ကာယဒုစရိုက်သည်၊ ဒဏ္ဍယတိ- အပြစ်ဒဏ်ချတတ်၏၊ (ဒဏ္ဍနိပါတေ-ဟူသော ဓာတ်နက်အလိုတည်း)၊ ဣတိတသ္မာ- ထိုသို့ အပြစ်ဒဏ်ချတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဏ္ဍံ- ဒဏ်မည်၏၊ ဗာဓေတိ- သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲနှိပ်စက်တတ်၏၊ အနယဗျသနံ- အကျိုးမဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတိ- ရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဝစီဒုစ္စရိတံ စ- ဝစီဒုစရိုက်သည်လည်းကောင်း၊ မနောဒုစ္စရိတဉ္စ- မနောဒုစရိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူပင်တည်း၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ပဟရဏဒဏ္ဍော ဧဝ- ရိုက်နှက်ကြောင်းဖြစ်သော ဓား၊ လက်နက်၊ လှံသည်သာလျှင်၊ ဒဏ္ဍော- ဒဏ္ဍမည်၏၊ တံ- ထိုဓား၊

လက်နက်၊ လုံကို၊ နိဓာယ- ချ၍၊ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊
ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အဝိဟေဋ္ဌယန္တိ- အဝိဟေဋ္ဌယံ ဟူသည်ကား၊
အဝိဟေဋ္ဌယန္တော- မညှင်းဆဲ မနှိပ်စက်သည်၊ အညတရမ္ဘိတိ- အညတရမ္ဘိ ဟူသည်
ကား၊ ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ဘိ- အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူကိုလည်း၊ တေသန္တိ-
တေသံ ဟူသည်ကား၊ တေသံ သဗ္ဗဘူတာနံ- ထိုအလုံးစုံကုန်သော သတ္တဝါတို့တွင်၊
န ပုတ္တမိစ္ဆေယျာတိ- န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ဟူသည်ကား၊ အတြဇော- အတြဇောလည်း
ကောင်း၊ ခေတ္တဇော- ခေတ္တဇောလည်းကောင်း၊ ဒိန္နကော- ဒိန္နကသားလည်းကောင်း၊
အန္တေဝါသိကော- အန္တေဝါသိကသားလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုသု- လေး
ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေသု ပုတ္တေသု- ဤသားတို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ ပုတ္တံ- အကြင်
အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သားကို၊ န ဣစ္ဆေယျ- အလိုမရှိရာ၊ ကုတော
သဟာယန္တိ- ကုတော သဟာယံ ဟူသည်ကား၊ ဧတံ သဟာယံ ပန- ဤသို့သော
သူငယ်ချင်းကိုကား၊ ကုတော ဧဝ ဣစ္ဆေယျ- အဘယ်မှာလျှင် အလိုရှိရာပါအံ့နည်း၊
ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- အနက်တည်း)။

ဧကောတိ- ဧကော ဟူသည်ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန- ရဟန်း၏အဖြစ်တည်း
ဟူသော အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ အဒုတိယဋ္ဌေန-
နှစ်ယောက်မြောက်အဖော် မရှိသော အနက်သဘောဖြင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊
တဏှာယ- တဏှာကို၊ ပဟာနဋ္ဌေန- ပယ်တတ်သော အနက်သဘောဖြင့်၊ ဧကော-
တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧကန္တဝိဂတကိလေသော- စင်စစ်ကင်းသော ကိလေသာရှိ၏၊
ဣတိ- ဤသို့သောအနက်ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧကော- တစ်ပါး
သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပစ္စေကသမ္ဘောဓိ- အသီးအခြား သစ္စာလေးပါးကို ကောင်း
စွာ သိတတ်သော ဉာဏ်ကို (ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို) ၊ အဘိသမ္မုဒ္ဒေါ- ထိုးထွင်း၍
သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊
သမဏသဟဿဿ- ရဟန်းတစ်ထောင်၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဝတ္တမာနောပိ-
ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဂိဟိသံယောဇနဿ- လူတို့၏သံယောဇနကို၊ ဆိန္နတ္တာ- ဖြတ်ပြီး
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန-
ရဟန်း၏အဖြစ်တည်းဟူသော အရေအတွက်ကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း၊
ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်တည်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ဂစ္ဆတိ-
သွား၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊
သေယျံ- လဲလျောင်းမှုကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြု၏၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ဣရိယတိ

ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဒုတိယဋ္ဌေန- နှစ်ယောက်မြောက်အဖော် မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းတည်း။

ဂါထာအနက်။ ။ တဏှာဒုတိယော- တဏှာဟူသည့် နှစ်ယောက်မြောက် အဖော်ရှိသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ ဒီဃမဒ္ဒါနံ- ရှည်လျားစွာသော ကာလ ပတ်လုံး၊ သံသရံ သံသရန္တော- ကျင်လည်လတ်သော်၊ ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ- ဤယခုဖြစ်ဆဲအတ္တဘော၊ အခြားဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂတ်အတ္တဘောရှိသော၊ (ဝါ) ဤယခုဖြစ်ဆဲအတ္တဘောနှင့် အမျိုးအစားတူသော အတ္တဘော၊ အမျိုးအစားမတူသော အခြားအတ္တဘောရှိသော၊ (ဝါ) ဤလူ့အဖြစ်နှင့် အခြားသောသတ္တဝါ၏ နေရာဟူသော၊ သံသာရံ- ကြောင်းကျိုးဆက်စပ် မြဲမပြတ်ဘဲ ထပ်ထပ်ဖြစ်အင် ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်အစဉ်ကို၊ န အတိဝတ္တတိ- လိုရာပြီးမြောက် သိဒ္ဓိပေါက်၍ မလွန်မြောက်နိုင်ပေ။

ဧတံ အာဒိနဝံ- ဆိုအပ်ခဲ့သမျှ သံသရာမှ လုံးဝထွင်းဖောက် မလွန်မြောက် နိုင်ခြင်းဟူသော ဤအပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ တဏှံ- ထိုဤအရပ်ရပ် စွဲမက်တတ်ငြား တဏှာတရားကို၊ ဒုက္ခဿ- တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ သမ္ဘဝံ- မှန်စွာမူချ ပဓာန အကြောင်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာ- တွေဝေမရှိ ကောင်းစွာသိ၍၊ ဝီတတဏှော- မဂ်အစဉ်ဓာတ် အပြီးသတ်၍ ကင်းပြတ်လွင့်ကွာ တဏှာမရှိသော၊ အနာဒါနော- မြဲမြဲမြဲမြဲ လွန်ပြင်းထန်စွာ ဧကန်မလွတ် ဖမ်းဆွဲတတ်သည့် ဥပါဒါနံ မရှိသော (ဝါ) နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပဋိသန်ကို ယူရန်မရှိ ကင်းတုံ့ဘိသော (နတ္ထိ အာဒါနံ ယဿာတိ အနာဒါနော)၊ သတော- လုံးစုံဆတ်ဆတ် သတိကပ်၍ မပြတ်မလျော သတိ၏ပြန့် ပြောခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု- ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီး ပယ်သတ်ပြီးသော ကိလေသာမီးရှိသော ရဟန္တာရဟန်းသည်၊ ပရိဗ္ဗဇေ- ခန္ဓာဇာတ်သိမ်း ချုပ်ပြတ်ငြိမ်းသဖြင့် ခပ်သိမ်းသင်္ခါရ ဖြစ်မှုမှလည်း လုံးဝကင်းကွာခွဲခွါရာ၏၊ (ဝါ) အကျင့်အရပ်ရပ် ကင်းမပြတ်အောင် ဆတ်ဆတ်ပုံသေ ကျင့်ဆောင်လေရာ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ ဧဝံ- ဤသို့၊ တဏှာပဟာနဋ္ဌေန- တဏှာကိုပယ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါး တည်းတည်း၊ အဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည် (ဆဇ္ဇိကတ္တား)၊ သဗ္ဗကိလေသာ- အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟီနာ- ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဥစ္ဆန္တမူလာ- အရိယာမဂ် ဓားသံလျက်ဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီး အဝိဇ္ဇာတဏှာတည်းဟူသော အမြစ်အရင်းရှိကုန်ပြီ၊ တာလာဝတ္ထုကတာ- ထန်းပင်၏တည်ရာ ဖြစ်ဖူးသော မြေအရပ်ကဲ့သို့ပြုအပ်သော တည်ရာစိတ်အစဉ်ရှိကုန်ပြီ (ဝါ) လည်ဆစ်ပန်းအိုး ဖြတ်ချိုးအပ်ပြီးဖြစ်၍ အရွက် အသီးစသည်တို့၏ တည်ရာမဟုတ်သော ထန်းပင်ငုတ်တို့ကဲ့သို့ ပြုလုပ်အပ်ကုန်ပြီ။

အနဘာဝကတာ- နောက်ထပ်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိအောင် ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ အာယတီ-
 နောင်အခါ၌၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မာ- ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသဘောမရှိကုန်ပြီ။ (တစ်နည်း) အဿ-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်၏။ (စိတ္တသန္တာနတော- စိတ်အစဉ်မှ)၊ ပဟိနာ- ကင်းကွာ
 ကုန်ပြီ။ ဥစ္ဆိန္နမူလာ- အရိယာမဂ် ဓားသံလျက်ဖြင့် ဖျက်ဆီးပြီးသော အဝိဇ္ဇာတဏှာ
 အမြစ်ရင်းရှိကုန်ပြီ။ တာလဝတ္ထုကတာ- ထန်းပင်၏တည်ရာဖြစ်ဖူးသော မြေအရပ်
 ကဲ့သို့ ပြုပြီးသော တည်ရာစိတ်အစဉ်ရှိကုန်ပြီ။ အနဘာဝကတာ- နောက်ထပ်တစ်ဖန်
 မဖြစ်အောင် ပြုပြီးကုန်ပြီ။ အာယတီ- နောင်အခါ၌၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မာ- ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
 သဘောမရှိကုန်သော၊ ဣတိဇဝံ- ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧကန္တဝိဂတ-
 ကိလေသော- စင်စစ်ကင်းသော ကိလေသာရှိ၏။ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဧကော-
 တစ်ပါးတည်းတည်း၊ အနာစရိယကော- ဆရာ မရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သယမ္ဘူ-
 ကိုယ်တိုင်ဖြစ်သည်၊ သာမဃေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေက
 သမ္မောဓိဉာဏ်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်း၍သိတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဇဝံ- ဤသို့သော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေကသမ္မောဓိဉာဏ်
 ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်းသိတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဧကော- တစ်ပါး
 တည်းတည်း။

စရေတိ- စရေ ဟူသည်ကား၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ယာ ဣမာ စရိယာ-
 ယော- အကြင်စရိယာတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ ဣဒံ ဣမာ စရိယာ- ဤစရိယာ
 တို့သည်၊ သေယျထာ (ကတမာ)- အဘယ်သည်တို့နည်း၊ ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ- ဆု
 တောင်းနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့၏၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊
 ဣရိယာပထေသု- ဣရိယာပုတ်တို့၌၊ (ယာ) ဣရိယာပထစရိယာ- အကြင်ဣရိယာ
 ပထစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဣန္ဒြိယေသု- စက္ခုစသောဣန္ဒြိယတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရာနံ-
 စောင့်စည်းအပ်သော တံခါးရှိသူတို့၏၊ ဆသု- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကာယ-
 တနေသု- အဇ္ဈတ္တိကာအာယတနတို့၌၊ (ယာ) အာယတနစရိယာ- အကြင်အာယတန
 စရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ- သီလစသည်တို့၌ မမေ့မလျော့
 နေထိုင်လေ့ရှိကုန်သော သူတို့၏၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေသု-
 သတိပဋ္ဌာန်တို့၌၊ (ယာ) သတိစရိယာ- အကြင်သတိစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊
 အဓိစိတ္တံ- ဝိပဿနာ၏အခြေခံ၏အဖြစ်ဖြင့် အဓိစိတ္တဟုဆိုအပ်သော သမာဓိကို၊
 အနုယုတ္တာနံ- မနေမနား ကြိုးစားအားထုတ်ကုန်သော သူတို့၏၊ စတုသု- လေးပါး
 ကုန်သော၊ ဈာနေသု- ဈာန်တို့၌၊ (ယာ) သမာဓိစရိယာ- အကြင်သမာဓိစရိယာသည်၊

(အတ္ထိ- ရှိ၏)။ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ- နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သော ဉာဏ်ကို အစပြု၍ ဂေါတြဘူတိုင်အောင်ဖြစ်သော အသိဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသူတို့၏။ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စေသု- အရိယသစ္စာတို့၌၊ (ယာ) ဉာဏစရိယာ- အကြင်ဉာဏစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ သမ္မာပဋိပန္နာနံ- လေးပါးသောမဂ်ခဏ၌ ကောင်းစွာကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သောသူတို့၏။ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ အရိယသစ္စေသု- အရိယသစ္စာတို့၌၊ (ယာ) မဂ္ဂစရိယာ- အကြင်မဂ္ဂစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ အဓိဂတပ္ပလာနံ- ဖိုလ်လေးပါးကို ရဆဲခဏ၌ ဖြစ်ကုန်သောသူတို့၏။ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ သာမညဖလေသု- သာမညဖိုလ်တို့၌၊ (ယာ) ပတ္တိစရိယာ- အကြင် ပတ္တိစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ တိတ္ထံ- ပညာဓိက၊ သဒ္ဓါဓိက၊ ဝီရိယာဓိကအားဖြင့် သုံးဆူကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏။ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ (ယာ) လောကတ္ထစရိယာ- အကြင်လောကတ္ထစရိယာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ တတ္ထ- ထိုလောကတ္ထစရိယာ၌၊ ပဒေသတော- တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓ- သာဝကာနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့၏။ (ယာ) လောကတ္ထစရိယာ- အကြင် လောကတ္ထစရိယာသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏)။ ဣတိ- ဤသို့၊ (အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ စရိယာယော- စရိယာတို့သည်၊ ဣမာ- ဤသည်တို့ပင်တည်း)။ ယထာ ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ အာဟ- မိန့်တော်မူ၏။ (ကိံ အာဟ- အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း)။ “စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဣရိယပထစရိယာ”တိ- စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဣရိယပထ- စရိယာဟူ၍၊ (အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ)၊ (တစ်နည်း) (မယာ- ငါသည်၊ ဝုတ္တဿ- ဆိုအပ်သော၊ ဝစနဿ- စကား၏၊ သာဓကံ- သက်သေအထောက်ထားဖြစ်သော)၊ ယထာ ကိံ ဝစနံ- အဘယ်သို့သော စကားကို၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ အာဟ- မိန့်တော်မူသနည်း၊ “စရိယာတိ အဋ္ဌစရိယာယော ဣရိယပထစရိယာတိ ဣဒံ ဝစနံ”- စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဣရိယပထစရိယာဟူသော ဤစကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဝိတ္တာရော- အကျယ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏)၊ တာဟိ စရိယာဟိ- ထိုစရိယာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသူသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ အထ

၁။ ယထာဟ= “ယထာဟမူ၊ တွေ့လေမူ၊ ယထာ၊ အာဟ၊ နှစ်ပုဒ်ယူမြဲ”ဟူသော နိယံ နှင့်အညီလည်းကောင်း၊ “ယေန ကိံ ခံ၊ ကရိုဏ်း ကံ၊ အမှန်ကြေစမြဲ”ဟူသော နိယံနှင့် အညီလည်းကောင်း အနက်ပေးသည်။

ဝါ - တနည်းကား၊ အဓိမုစ္စန္တော - သက်ဝင်ယုံကြည်သူသည်။ သဒ္ဓါယ - သဒ္ဓါတရား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ပဂ္ဂဏန္တော - အားထုတ်သော သူသည်။ ဝီရိယေန - သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး ဝီရိယတရား၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ဥပဋ္ဌဟန္တော - ထင်သော သတိရှိသောသူသည်။ သတိယာ - သတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ အဝိက္ခိတ္တော - မပျံ့လွင့်သောသူသည်။ သမာဓိနာ - သမာဓိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ပဇာနန္တော - အပြားအားဖြင့် သိသောသူသည်။ ပညာယ - သစ္စာလေးပါး ကို သိတတ်သော ပညာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ဝိဇာနန္တော - အာရုံကို အထူးအားဖြင့် သိတတ်သောသူသည်။ ဝိညာဏေန - ဣန္ဒြေနှင့်ယှဉ်သော ဇော၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော အာဝဇ္ဇန်းတည်းဟူသော ဝိညာဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပဋိပန္နဿ - ဇောနှင့်တကွ ဣန္ဒြေ၏ဖြစ်ခြင်းကို ကျင့်သောသူအား၊ ကုသလာ - ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - သမထဝိပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့သည်။ အာယတန္တိ - ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ - ဤသို့၊ အာယတန - စရိယာယ - အာယတနစရိယာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပဋိပန္နော - ကျင့်သောသူသည်။ ဝိသေသံ - ဝိက္ခမ္ဘန၊ တဒင်္ဂနှင့်၊ သမုစ္ဆေဒ၊ ပဋိပဿဒ္ဓိ ၏အစွမ်းဖြင့် တရားထူးကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ - ရတတ်၏။ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝိသေသ - စရိယာယ - ဝိသေသစရိယာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရတိ - ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ အပရာပိ - အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ - ရှစ်ပါးကုန်သော၊ (ယာ ဣမာ) စရိယာယော - အကြင်စရိယာတို့ကို၊ ဂုတ္တာ - မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တာဟိပိ - ထိုစရိယာ တို့နှင့်လည်း၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်။ ဘဝေယျ - ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ ဧတ္ထ - ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ခဂ္ဂဝိသာဏံ နာမ - ခဂ္ဂဝိသာဏမည်သည်။ ခဂ္ဂမိဂသိင်္ဂိ - ကြံသားကောင်၏ ချိုတည်း၊ ကပ္ပသဒ္ဓဿ - ကပ္ပသဒ္ဓါ၏။ အတ္ထံ - အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝိတ္တာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ မင်္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ - မင်္ဂလသုတ်အဖွင့်၌၊ ပကာသယိဿာမ - ထင်ရှားပြပါကုန်အံ့၊ ဣဓ ပန - ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓအပါဒါန်၌ကား၊ “သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ ဘော ကိရ သာဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ”တိ ဧဝမာဒီသု ဝိယ - သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ ဘော ကိရ သာဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ ဤသို့အစရှိသည်တို့၌ကဲ့သို့၊ ပဋိဘာဂေါ - ပဋိဘာဂအနက် (အတူဟူသောအနက်)ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - သိအပ်သိထိုက် ၏၊ (ဘော - အို အချင်းတို့၊ သတ္ထုကပ္ပေန - ဘုရားလောက်နီးနီး ပညာကြီးသော၊ သာဝကေန - လကျာရံအဂ္ဂသာဝက အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူတကွ၊

မန္တယမာနာ- ဆွေးနွေးတိုင်ပင် နေရပါကုန်လျက်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တောတိ- အရှင်သာရိပုတ္တရာဟူ၍၊ န ဇာနိမှာ ဝတ ကိရ- မသိချက်သားကောင်း လေစွတကား၊) ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါတိ- ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါဟူသည်ကား၊ ခဂ္ဂဝိသာ- ဏသဒိသော- ကြံသားကောင်၏ဦးချိုနှင့်တူ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ စတ္ထ- ဤ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ၌၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ပဒတော- ပုဒ်အားဖြင့်၊ အတ္ထ- ဝဏ္ဏနာ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခြင်းတည်း။

အဓိပ္ပါယာနသန္နိတော ပန- အဓိပ္ပာယ်နှင့် စကားအဆက်အစပ်အနေအားဖြင့် ကား၊ စဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ဝုတ္တပ္ပကာရော- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ယွာယံ ယောအယံ ဒဏ္ဍော- အကြင်ဒဏ်ကို၊ ဘူတေသု- သတ္တဝါတို့ ၌၊ ပဝတ္တိယမာနော- ဖြစ်စေလတ်သော်၊ အဟိတော- အကျိုးစီးပွားမဲ့သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏၊ တံ- ထိုဒဏ်သည်၊ တေသု- ထိုသတ္တဝါတို့၌၊ အပ္ပဝတ္တနေန- မဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ တပ္ပဋိပက္ခဘူတာယ- ထိုဒဏ်၏ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မေတ္တာယ စ- မေတ္တာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရဟိတူပသံဟာရေန စ- သူတစ်ပါး၏အကျိုးစီးပွားကို ကပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း (ဥပသံဟာရဏံ ဥပသံဟာရော၊ ဥပသံ✓ဟရ+ဏ။ ပရဿ ဟိတံ ပရဟိတံ၊ ပရဟိတဿ ဥပသံဟာရော ပရဟိတူပသံဟာရော၊ တေန ပရဟိတူပသံဟာရေန)၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘူတေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဒဏ္ဍံ- ဒဏ်ကို၊ နိဓာယ- ချထား၍၊ နိဟိတဒဏ္ဍတ္တာ စဝ စ- ချထားအပ်ပြီးသော ဒဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်လည်း၊ အနိဟိတဒဏ္ဍာ- မချထားအပ်သေးသော ဒဏ်ရှိကုန်သော၊ (နိဓီယတေတိ နိဟိတော၊ နိ✓ဓာ+ တ၊ နျာသေ- အပ်နှံသွင်းထား ခြင်း၌၊ နတ္ထိ နိဟိတော ဒဏ္ဍော ယေဟိတိ အနိဟိတဒဏ္ဍော)၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့ သည်၊ ဘူတာနိ- အခြားတစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒဏ္ဍေန ဝါ- ဒုတ်ဖြင့်သော်လည်း ကောင်း၊ သတ္ထေန ဝါ- ဓားစသော လက်နက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဏိနာ ဝါ- လက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ လေချွန်နာ ဝါ- ခဲဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိဟေဋ္ဌယန္တိ ယထာ- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ အဝိဟေဋ္ဌယံ (အဝိဟေဋ္ဌ- ယန္တော)- မညှဉ်းပန်းမနှိပ်စက်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့တွင်၊ အညတရမ္ပိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ ဣမံ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ- ဤမေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ အာဂမ္မ- အကြောင်းပြု၍၊ တတ္ထ- ထိုမေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ယဒေဝ ဝေဒနာဂတံ- အကြင်ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ခြင်းသဘောတရားသည်လည်းကောင်း၊

ယဒေဝ သညာသင်္ခါရဝိညာဏဂတံ- အကြင်သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့၏ဖြစ်ခြင်း သဘောသည်လည်းကောင်း၊ (ဂတ-သဒ္ဓါ ပဝတ္တနအနက်ဟောကြံသည်)၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တဉ္စ- ထိုဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းသဘောကိုလည်းကောင်း၊ တဒနုသာရေနေဝ- ထိုဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့သို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့် သာလျှင်၊ တဒညဉ္စ- ထိုမှတစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ သင်္ခါရဂတံ- သင်္ခါရတို့၏ဖြစ်ခြင်း သဘောကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပဿိတွာ- ဝိပဿနာရှု၍၊ ဣမံ ပစ္စေကဗောဓိ- ဤ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂတော- ရအပ်သည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ အယံ- ဤ သည်ကား၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အနုသန္တိ- စကားအဆက် အစပ်တည်း (ရှေး၌ ပြဆိုအပ်သော ဇာတ်ဝတ္ထုအဆက်တည်းဟူလို)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ မိန့်ကြားပြောဆိုအပ်သော်၊ တေ အမစ္စာ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆထ- ကြွပါကုန်မည်နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ တေန- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည် (ဝုတ္တေ-၌ စပ်)၊ “ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ပစ္စေက- ဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ကတ္ထ- အဘယ်အရပ်၌၊ ဝသန္တိ- နေကုန်သနည်း” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ- ဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ (ဝသာမိ- နေမည်)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပန- တစ်ဖန်၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ (တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်)၊ ဣဒါနိ- ယခု အခါ၌၊ အမေ- တပည့်တော်တို့ကို၊ ပဗောထ- စွန့်ပစ်ထားခဲ့တော့မှာပါကုန်လားဘုရား၊ န ဣစ္ဆထ- အလိုမရှိတော့ပါကုန်ပြီလားဘုရား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက် ထားကုန်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ “န ပုတ္တမိစ္ဆေယျာ” တိ- န ပုတ္တမိစ္ဆေယျအစရှိသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော တရားစကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြ- ထိုဂါထာ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အတြဇာဒိသု- အတြဇအစရှိ ကုန်သော သားတို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ ပုတ္တမ္ဘိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သားကိုလည်း၊ န ဣစ္ဆေယျံ- အလိုမရှိ၊ တုမှာဒိသံ- သင်တို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သဟာယံ- သူငယ် ချင်းကို၊ ကုတော ပန ဣစ္ဆေယျံ- အဘယ်မှာ အလိုရှိရာပါအံ့နည်း၊ တဿာ- ထို့ ကြောင့်၊ တုမေသုပိ- သင်တို့တွင်လည်း၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဂန္တူ ဝါ- သွားခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ မာ ဒိသော- ငါကဲ့သို့ရှု

အပ်သောသူသည်(ငါလိုသူသည်)၊ ဟောတုံ ဝါ - ဖြစ်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆတိ-
 အလိုရှိ၏၊ သော- ထိုသူသည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံသားကောင်၏ဦးချိုနှင့်တူစွာ၊
 ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တေဟိ-
 ထိုအမတ်တို့သည် (ဝုတ္တေဉ္စ ဧဝံ)၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ (တုမေ- အရှင်ဘုရား
 တို့သည်)၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အမေ- တပည့်တော်တို့ကို၊ ပဇာဟထ- စွန့်ပစ်ထား
 ခဲ့တော့မှာပါကုန်လားဘုရား၊ န ဣစ္ဆထ- အလိုမရှိတော့ပါကုန်ပြီလားဘုရား”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်ထားအပ်သော်၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 သည်၊ “န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယ”န္တိ- န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ
 ဟူ၍၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ယထာဝုတ္တေန- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်
 ခဲ့ပြီးသော၊ အတ္တေန- အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၊ ဧကစရိယာယ- အဖော်မရှိ တစ်ပါး
 တည်းကျင့်ခြင်း၏၊ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပမုဒိတော- လွန်စွာဖြစ်
 သော ဝမ်းမြောက်မှုရှိသည်၊ ပီတိသောမနဿဇာတော- ဖြစ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှု
 ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ”တိ- ဧကော စရေ
 ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါဟူ၍၊ ဣမံ ဥဒါနံ- ဤဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ- ကျူးရင့်တော်မူပြီ၊
 ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူပြီး၍၊ မဟာဇနဿ- လူများအပေါင်းသည်၊
 ပေက္ခမာနဿေဝ- ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဥပ္ပတိတ္တာ-
 ပျံတက်၍၊ ဂန္ဓမာဒနံ- ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့၊ အဂမာသိ- ကြွတော်မူပြီ။

ဂန္ဓမာဒနော နာမ- ဂန္ဓမာဒနတောင်မည်သည်၊ ဟိမဝတိ- ဆီးနှင်းထူထပ်
 သော အရပ်၌၊ စူဠကာဠပဗ္ဗတံ- စူဠကာဠတောင်လည်းကောင်း၊ မဟာကာဠပဗ္ဗတံ-
 မဟာကာဠတောင်လည်းကောင်း၊ နာဂပလိဝေဌနံ- နာဂပလိဝေဌနတောင်လည်း
 ကောင်း၊ စန္ဒဂဗ္ဘံ- စန္ဒဂဗ္ဘတောင်လည်းကောင်း၊ သူရိယဂဗ္ဘံ- သူရိယဂဗ္ဘတောင်လည်း
 ကောင်း၊ သုဝဏ္ဏပဿံ- သုဝဏ္ဏပဿတောင်လည်းကောင်း၊ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတံ- ဟိမ-
 ဝန္တာတောင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သတ္တ- ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ပဗ္ဗတေ-
 တောင်တို့ကို၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ (ဌိတော- တည်သည်)၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊
 တတ္ထ- ထိုဂန္ဓမာဒနတောင်၌၊ နန္ဒမူလကံ နာမ- နန္ဒမူလမည်သော၊ ပဗ္ဗာရံ- တောင်ဝှမ်း
 သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ ဝသနောကာသော- နေရာအရပ်တည်း၊
 သုဝဏ္ဏဂုဟာ- ရွှေလိုဏ်ဂူလည်းကောင်း၊ မဏိဂုဟာ- ပတ္တမြားလိုဏ်ဂူလည်းကောင်း၊
 ရဇတဂုဟာ- ငွေလိုဏ်ဂူလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဂုဟယော- လိုဏ်ဂူတို့သည်၊
 တိဿော စ- သုံးမျိုးတို့သာတည်း၊ တတ္ထ- ထိုသုံးမျိုးသော လိုဏ်ဂူတို့တွင်၊ မဏိ-

ဂုဟာဒ္ဓါရေ- ပတ္တမြားလိုက်ဂုတံခါး၌၊ မဇ္ဈသကော နာမ- မဇ္ဈသကမည်သော၊ ရုက္ခော- သစ်ပင်သည်၊ ဥဗ္ဗေဓေန- အမြင့်အားဖြင့်၊ ယောဇနံ- တစ်ယူဇနာရှိ၏၊ ဝိတ္တာရေန- အနံအပြန့်အားဖြင့်၊ ယောဇနံ- တစ်ယူဇနာရှိ၏၊ သော- ထိုမဇ္ဈသက အပင်သည် (ပုပ္ဖယတိ-၌ စပ်)၊ ဥဒကေ ဝါ- ရေ၌လည်းကောင်း၊ ထလေ ဝါ- ကုန်း၌လည်းကောင်း၊ ယတ္တကာနိ- အကြင်မျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ- ပန်းတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနိ- ထို ပန်းတို့ကို၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဂမနဒိဝသေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ကြွလာရာနေ၌၊ ဝိသေ- သေန- အထူးအားဖြင့်၊ ပုပ္ဖယတိ- ပွင့်စေ၏၊ ဝါ- ပွင့်၏၊ တဿ- ထိုသစ်ပင်၏၊ ဥပရိတော- အထက်မှ၊ သဗ္ဗရတနမာဠော- အလုံးစုံရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော တန်ဆောင်း ဝန်းသည်၊ ဟောတိ- ရှိ၏၊ တတ္ထ- ထိုသစ်ပင်၌၊ သမ္မဇ္ဇနကဝါတော- တံမြက်လှည်း သော လေသည်၊ ကစဝရံ- အမှိုက်ကို၊ ဆဇ္ဇေတိ- စွန့်ပစ်၏၊ သမကရဏဝါတော- အညီအမျှပြုလုပ်ပေးသော လေသည်၊ သဗ္ဗရတနမယဝါလုကံ- အလုံးစုံရတနာဖြင့် ပြီးသော သဲကို၊ (ရတနေဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ရတနမယံ၊ ရတနမယံ ဝါလုကံ ရတနမယဝါလုကံ၊ သဗ္ဗ ရတနမယဝါလုကံ သဗ္ဗရတနမယဝါလုကံ)၊ သမံ- ညီအောင်၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ သိဉ္ဇနကဝါတော- ရေဖြန်းသော လေသည်၊ အနောတတ္တဒဟတော- အနောတတ္တ အိုင်မှ၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ အာနေတွာ- ဆောင်၍၊ သိဉ္ဇတိ- လောင်း၏၊ သုဂန္ဓကရဏ- ဝါတော- ကောင်းသော ရနံကို ပြုတတ်သော လေသည်၊ ဟိမဝန္တတော- ဟိမဝန္တာ တောင်မှ၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သုဂန္ဓရုက္ခာနံ- ကောင်းသော အနံရှိကုန်သော သစ်ပင်တို့၏၊ ဂန္ဓေ- အနံတို့ကို၊ အာနေတိ- ဆောင်၏၊ ဩစိနကဝါတော- ပန်းကို ဆွတ်ခူးသော လေသည်၊ ပုပ္ဖာနိ- ပန်းတို့ကို၊ ဩစိနိတွာ- ဆွတ်ခူး၍၊ ပါတေတိ- ကျစေ၏၊ သန္တရကဝါတော- ဖြန့်ခင်းတတ်သော လေသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံတို့၌၊

၁။ ပုပ္ဖယတိ= ✓ပုပ္ဖ+ဏယ+တိ၊ ဟေတုကတ္တရုပ် ကြံလိုက်၏။ ရှေ့ဝါကျ၌ “သော” ဟူသော ဟေတုကတ္တရုပ် ပုဒ် ရှိ၏။ ၎င်း“သော”ပုဒ်ကို ဤပုပ္ဖယတိကြိယာ၌ စပ်ရာ၏။ ✓ပုပ္ဖဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းသာရှိ၏။ စုရာဒိဂိုဏ်းမရှိ၊ အကယ်၍ စုရာဒိဂိုဏ်းရှိ၏ဟု ယူစေလိုလျှင် ဤ ‘ပုပ္ဖယတိ’ သင့်သည်သာ၊ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ကား စုရာဒိဂိုဏ်း မတွေ့ရ၊ စုရာဒိဂိုဏ်းရှိကြောင်း သိစေလို၍ ဤကြိယာကို သုံးထားခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဤ ကြိယာကို သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ (၁၊ ၅၉။)နှင့် ဤအဋ္ဌကထာတို့၌သာ တွေ့ရ၏။ အခြား မည်သည့် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌မျှ မတွေ့ရချေ။ စုရာဒိဂိုဏ်းဟု ယူဆပါက “ပွင့်၏”ဟု ပေးပါ။

သန္တရတိ- ဖြန့်ခင်းပေး၏။ သဒါ - အခါခပ်သိမ်း၊ ဧတ္ထ - ဤသစ်ပင်၌၊ သုပညတ္တာနေဝ-
 ကောင်းစွာ ခင်းထားအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသနာနိ စ - နေရာတို့သည်
 လည်း၊ ဟောန္တိ - ရှိကုန်၏။ ယေသု - ယင်းနေရာတို့၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒိဝသေ စ -
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်ပွင့်တော်မူရာ (ဖြစ်တော်မူရာ)နေ၌လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထ-
 ဒိဝသေ စ - ဥပုသ်နေ့၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ - ပစ္စေက
 ဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ သန္နိပတိတွာ - စုဝေးကုန်၍၊ နိသီဒန္တိ - ထိုင်ကုန်၏။ အယံ -
 ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ တတ္ထ - ထိုသစ်ပင်၌၊ ပကတိ - ဖြစ်ရိုးဓမ္မတာ ထုံးစံသာ
 တည်း၊ အယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ တတ္ထ - ထိုမဇ္ဈသက
 သစ်ပင်သို့၊ ဂန္ဓာ - ကြွ၍၊ ပညတ္တာသနေ - ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌၊ နိသီဒတိ -
 ထိုင်၏။ တတော - ထိုနောက်၊ တသ္မိကာလေ - ထိုအချိန်အခါ၌၊ အညေပိ - အခြား
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ သစေ သံဝိဇ္ဇန္တိ -
 အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု - ဤသို့ရှိကုန်ခဲ့သော်)၊ တေပိ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 အရှင်မြတ်တို့သည်လည်း၊ တနီဏေယေဝ - ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ သန္နိပတိတွာ - စုဝေး
 ကြကုန်၍၊ ပညတ္တာသနေသု - ခင်းထားအပ်သော နေရာတို့၌၊ နိသီဒန္တိ - ထိုင်ကုန်၏။
 နိသီဒိတွာ စ - ထိုင်တော်မူပြီး၍လည်း၊ ကိဉ္စိဒေဝ - တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊
 သမာပတ္တိံ - သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ - ဝင်စား၍၊ ဝုဠဟန္တိ - ထတော်မူကုန်၏။
 တတော - ထိုနောက်၊ သံဃတ္ထေရော - အကြီးဆုံးသံဃာ့မထေရ်သည်၊ အဓနာဂတ -
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ - ယခုရောက်ရှိလာသောပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ (အာဂစ္ဆတိတိ အာဂတော၊ အဓနာ
 အာဂတော အဓနာဂတော၊ အဓနာဂတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အဓနာဂတပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ၊
 တံ အဓနာဂတပစ္စေကဗုဒ္ဓံ)၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ အနု-
 မောဒနတ္ထာယ - ဝမ်းမြောက်မှု ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ “ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဂတံ -
 ရောက်အပ်ရအပ်ခဲ့သနည်း”၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပုစ္ဆတိ -
 မေး၏။ တဒါပိ - ထိုအခါ၌လည်း၊ သော - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊
 တမေဝ ဥဒါနဗျာကရဏဂါထံ - ထိုဥဒါန်းစကား၊ ဝမ်းမြောက်စကား မြွက်ကြားကျူး
 ရင့်သော ဂါထာကိုသာလျှင်၊ ဘာသတိ - ဟောပြော၏။ ပုန - တစ်ဖန်၊ ဘဂဝါပိ -
 ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန - အရှင်အာနန္ဒမထေရ်သည်၊ ပုဠော-
 မေးအပ်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ တမေဝ ဂါထံ - ထိုဂါထာကိုသာလျှင်၊
 ဘာသတိ - ဟောကြား၏။ အာနန္ဒောပိ - အာနန္ဒမထေရ်သည်လည်း၊ သင်္ဂီတိယံ -
 သင်္ဂါယနာပွဲ၌၊ (ဘာသတိ - ဟောတော်မူ၏)၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဧကေကာ - တစ်ခု

တစ်ခုသော၊ ဂါထာ- ဂါထာကို၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိအဘိသမ္ဗုဒ္ဓဌာနေ- ပစ္စေကသမ္မောဓိ
ဉာဏ်ကို ထိုးထွင်းသိရာ အရပ်၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိသကမာဠေ- မဇ္ဈိသကမည်သော
သစ်ပင်၏တန်ဆောင်းဝန်း၌လည်းကောင်း၊ အာနန္ဒေန- အာနန္ဒမထေရ်သည်၊ ပုစ္ဆိတ-
ကာလေ- မေးမြန်းလျှောက်ထားအပ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ သင်္ဂီတိယံ- သင်္ဂီယနာ
တင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုက္ခတ္တံ- လေးကြိမ်၊ ဘာသိတာ-
ဟောအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

ပဌမဂါထာဝတ္ထုနာ- ပဌမဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၂။ သံသဂ္ဂဇာတဿာတိ ဂါထာ- သံသဂ္ဂဇာတဿဟူသောဂါထာ၏၊ ဥပ္ပတ္တိ-
ဖြစ်ပေါ်လာပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ အယမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော- ဤပစ္စေက
ဗုဒ္ဓဘုရားလောင်းသည်လည်း၊ ကဿပဿ- ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော-
ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ဝိသတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်နှစ်
သောင်းတို့ကာလပတ်လုံး၊ ပုရိမနယေနဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ သမဏ-
ဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ ကသိဏပရိကမ္မံ- ကသိုဏ်း
ပရိကမ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဈာနံ- ဈာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ
၍၊ နာမရူပံ- နာမ်ရုပ်ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ- ပိုင်းခြား၍၊ လက္ခဏသမ္မသနံ- လက္ခဏာ
ရေး သုံးပါးကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အရိယမဂ္ဂံ- အရိယမဂ်ကို၊
အနဓိဂမ္မံ- မရသည် (မရောက်သည်)ဖြစ်၍၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ။ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းသည်၊ တတော- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ စုတော-
စုတေသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေ-
သိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဖြစ်၍၊ ပုရိမနယေနဝ-
ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝဗမာနော- ကြီးပြင်းလာလတ်သော်၊ ယတော- အကြင်အခါ
မှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ “အယံ- ဤသူမသည်၊ ဣတ္ထိ- မိန်းမတည်း၊ အယံ- ဤသူသည်၊
ပုရိသော- ယောက်ျားတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိသေသံ- ထူးခြားမှုကို၊ အညာသိ- သိ
ပြီ၊ တံ- ထိုမိန်းမယောက်ျားထူးခြားမှုကို သိမှုကို၊ ဥပါဒါယ- အစွဲပြု၍၊ ဣတ္ထိနံ-
မိန်းမတို့၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ န ရမတိ- မမွေ့လျော်၊ ဥစ္ဆာဒနနာပနမဏ္ဍနာဒိ-
မတ္တမ္ပိ- ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြုခြင်း (နံသာမှုနံစသည်ဖြင့် နှိပ်နယ်ပေးခြင်း) ရေချိုးပေး
ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းစသည်မျှကိုသော်လည်း၊ န သာဒိယတိ- မသာယာ၊ တံ-
ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာကို၊ ပုရိသာ ဧဝ- ယောက်ျားတို့သည်သာလျှင်၊ ပေါသေန္တိ-

မွေးမြူရကုန်၏။ ထညပါယနကာလေ- နို့တိုက်ချိန်၌၊ (ထနဿ ဘာဝေါ ထညံ၊ ထန+ဏျ၊ ပါယာပီယတေ ပါယနံ၊ ✓ပါ+ဏယ+ယု၊ ပါနေ- သောက်ခြင်း၌။ ထညဿ ပါယနံ ထညပါယနံ၊ ထညပါယနဿ ကာလံ ထညပါယနကာလံ၊ တသ္မိံ ထညပါယနကာလေ)၊ ဓာတိယော- နို့ထိန်းတို့သည်၊ ကဉ္စကံ- ချပ်ဝတ်သင်တိုင်း အင်္ကျီကို (မင်းမှုထမ်းအဝတ်အစားအင်္ကျီတည်း)၊ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ- ချွတ်၍၊ ပုရိသဝေသေန- ယောကျ်ားအသွင်ဖြင့်၊ ထညံ- နို့ရည်ကို၊ ပါယေန္တိ- သောက်စို့စေကုန်၏ (ဝါ) တိုက်ကုန်၏၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာသည်၊ ဣတ္ထိနံ- မိန်းမတို့၏၊ ဂန္ဓံ- အနံ့ကို၊ ဃာယိတွာ ဝါ- နမ်းရှုရ၍လည်းကောင်း (ဝါ) နမ်းရှုမိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ သုတွာ ဝါ- ကြားရ၍သော်လည်းကောင်း၊ (ဝါ) ကြားရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရောဒတိ- ငိုကြွေး၏၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊ (သမာနောပိ- ဖြစ်သော်လည်း)၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့ကို၊ ပဿိတုံ- ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ န ဣတ္ထတိ- အလိုမရှိ၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ တံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာကို၊ အနိတ္ထိဂန္ဓောတွေဝ- အနိတ္ထိဂန္ဓဟူ၍သာလျှင်၊ သဉ္ဇာနီသု- မှတ်မိကုန်ပြီ၊ တသ္မိံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာသည်၊ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကေ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်လတ်သော်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ကုလဝံသံ- အမျိုးအနွယ်ကို၊ သဏ္ဌပေဿာမိ- ကောင်းစွာတည်စေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်၍၊ နာနာကုလေဟိ- အမျိုးမျိုးသော အမျိုးအနွယ်တို့မှ၊ တဿ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းမင်းသားအား၊ အနုရုပါ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ကညာယော- သတိုးသမီးတို့ကို၊ အာနေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ အညတရံ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အမစ္စံ- အမတ်ကို၊ “ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ရမာပေဟိ- မွေ့လျော်စေပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊ ဥပါယေန- ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် (အစီအရင်နည်းလမ်းတစ်မျိုးဖြင့်)၊ တံ- ထိုမင်းသားကို၊ ရမာပေတုကာမော- မွေ့လျော်စေလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တဿ- ထိုမင်းသား၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ သာဏိပါကာရံ- တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာကို၊ ပရိက္ခိပါပေတွာ- ကာရံစေ၍၊ နာဠကာနိ- ကချေသည်တို့ကို၊ ပယောဇာပေသိ- ယှဉ်စေပြီ (ဝါ)ကစေပြီ၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ ဂီတဝါဒိတသဒ္ဓံ- သီချင်းသံ၊ တီးမှုတ်အပ်သောအသံကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “ဧသော- ဤအသံသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ သဒ္ဓေါ- အသံပါနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းသား၊ ဧသော- ဤအသံသည်၊ တဝ- အရှင်မင်းသား၏၊ နာဠကိတ္ထိနံ- ကချေ

သည်မိန်းမတို့၏။ သဒ္ဓေါ- အသံတည်း။ ပုညဝန္တာနံ- ဘုန်းကံကြီးမားကုန်သော သူတို့၏။ နာဠကာနိ- ကချေသည်တို့သည်။ ဤဒိသာနိ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဒေဝ- အရှင်မင်းသား။ အဘိရမ- မွေ့လျော်ပါလော့။ တံ- သင်သည်။ မဟာပုညော- ဘုန်းကံကြီးမားသူသည်။ အသိ- ဖြစ်၏။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဟ- ပြောပြီ။ ကုမာရော- မင်းသားသည်။ အမစ္စံ- အမတ်ကို။ ဒဏ္ဍေနဒုတ်ဖြင့်။ တာဠာပေတွာ- ရိုက်ခတ်စေ၍။ နိက္ကမာပေသိ- နှင်ထုတ်စေပြီ။ သော- ထိုအမတ်သည်။ ရညော- မင်းအား။ အာရောစေသိ- လျှောက်ထားပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်။ ကုမာရဿ- မင်းသား၏။ မာတရာ- မိခင်နှင့်။ သဟ- အတူတကွ။ ဂန္ဓာသွားရောက်၍။ ကုမာရံ- မင်းသားကို။ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ၍။ ပုန- တစ်ဖန်။ အမစ္စံ- အမတ်ကို။ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ ကုမာရော- မင်းသားသည် (၀၁) မင်းသားကို။ တေဟိ- ထိုသူတို့သည်။ အတိနိပ္ပိဋ္ဌိယမာနော- အလွန်နှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) သေဠသုဝဏ္ဏံ- ကောင်းမြတ်သောရွှေကို။ ဒတွာ- ပေး၍။ သုဝဏ္ဏကာရေ- ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့ကို။ “သုန္ဒရံ- ကောင်းသော၊ ဣတ္ထိရူပံ- မိန်းမရုပ်ကို။ ကရောထ- ပြုလုပ်ကုန်”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ တေ- ထိုရွှေပန်းထိမ်သည်တို့သည်။ ဝိဿကမ္မုနာ- ဝိသကြံနုတ်သားသည်။ နိမ္မိတသဒိသံ- ဖန်ဆင်းအပ်သည်နှင့်တူသော။ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ- အလုံးစုံသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော။ ဣတ္ထိရူပံ- မိန်းမရုပ်ကို။ ကရိတွာ- ပြု၍။ ဒသေသု- ပြုကုန်ပြီ။ ကုမာရော- မင်းသားသည်။ ဝိမှယေန- အံ့ဩသဖြင့်။ သီသံ- ဦးခေါင်းကို။ စာလေတွာ- လှုပ်၍။ “ဤဒိသံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဣတ္ထိ- မိန်းမကို။ ယဒိလဘိဿာမိ- အကယ်၍ရလိမ့်အံ့။ (စဝံသတိ- ဤသို့ရခဲ့သော်)။ ဂဏှိဿာမိ- ယူပါအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့သောသဘောရှိသော စကားကို။ မာတာပိတူနံ- အမိအဖတို့၏။ (အထံသို့) ပေသေသိ- ပို့ခိုင်းပြီ။ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့သည်။ “အမှာကံ- ငါတို့၏။ ပုတ္တော- သားသည်။ မဟာပုညော- ဘုန်းကံကြီးမားသူတည်း။ အဝဿံ- မချွတ်ဧကန်အမှန် ၊ တေန- ထိုသားတော်နှင့်။ သဟကတပုညာ- အတူတကွ ပြုဖူးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုရှိသော (ကုသိုလ်ပြုဖက်ဖြစ်သော)။ (ကရိယိတ္တာတိ ကတံ။ သဟ ကတံ ပုညံ ယာယာတိ သဟကတပုညာ)။ ကာမိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ ဒါရိကာ- ကလေးမသည်။ လောကေ- လောက၌။ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍။ တံ သုဝဏ္ဏရူပံ- ထိုရွှေရုပ်ကို။ ရထံ- ရထားပေါ်သို့။ အာရောပေတွာ- တင်၍။ အမစ္စာနံ- အမတ်တို့အား။ “(တုမေ- သင်

တို့သည်)၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်၊ ဤဒိသိ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒါရိကံ- ကလေးမကို၊ ဂဝေသထ- ရှာကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ အပ္ပေသံ- အပ်နှံကုန်ပြီ (အလုပ်အပ်ခြင်းတည်း)၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ တံ- ထိုရွှေရုပ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ သောဠသမဟာဇေပဒေ- တစ်ဆယ့်ခြောက်ခုသော ဇေပဒေကြီး၌၊ (ဇေပဒေကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်ခု၌)၊ ဝိစရန္တာ- လှည့်လည်ကုန်လတ်သော်၊ တံ တံ ဂါမံ- ထိုထိုရွာသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဥဒကတိတ္တာဒီသု- ရေချိုးဆိပ်စသည်တို့တွင်၊ ယတ္ထ ယတ္ထ- အကြင်အကြင်အရပ်၌ (ဟိုနေရာဒီနေရာ၌)၊ ဇေသမူဟံ- လူအပေါင်းကို၊ ပဿန္တိ- တွေ့မြင်ရကုန်၏၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ဒေဝတံ ဝိယ- နတ်သမီးကဲ့သို့၊ သုဝဏ္ဏရူပံ- ရွှေရုပ်ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ နာနာပုပ္ဖဝတ္ထာလင်္ကာရေဟိ- အမျိုးမျိုးသော ပန်း၊ အဝတ်၊ တန်ဆာတို့ဖြင့်၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝိတာနံ- မျက်နှာကြက်ကို၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့၍၊ “ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝရူပါ- ဤသို့သဘောရှိသော သူမကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ- ရှေးက မြင်ဖူးသည်၊ ယဒိ ဘဝိဿတိ- အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့မြင်ဖူးခဲ့သော်)၊ သော- ထိုသူသည်၊ ကထံ- စကားကို၊ သမုဠာပေဿတိ- ဖြစ်စေလိမ့်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ တိဋ္ဌန္တိ- တည်နေကုန်၏၊ ဧတေန ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ မဒ္ဒရန္တာ- မဒ္ဒတိုင်းကို၊ အညတြ- ကြဉ်ထား၍၊ သဗ္ဗဇေပဒေ- အလုံးစုံသော ဇေပဒေ၌၊ အာဟိဏ္ဍိတွာ- လှည့်လည်၍၊ တံ- ထိုမဒ္ဒတိုင်းကို၊ “ခုဒ္ဒကရန္တ”န္တိ- သေးငယ်သောတိုင်း (ဇေပဒေ)ဟူ၍၊ အဝမညမာနာ- အောက်မေ့မှတ်ထင်ကုန်သည် (အထင်အမြင်သေးကုန်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ- ထိုမဒ္ဒတိုင်း (ဇေပဒေ)သို့၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ အဂန္ဓာ- မသွားမူ၍၊ နိဝတ္တိသု- ပြန်လှည့်လာကုန်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ နေသံ- ထိုပုဏ္ဏားတို့အား၊ “မဒ္ဒရန္တမ္ပိ- မဒ္ဒတိုင်း (ဇေပဒေ)သို့လည်း၊ ဂစ္ဆမ တာဝ- သွားကြကုန်ဦးအံ့၊ နော- ငါတို့၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ ပဝိဋ္ဌေပိ- ဝင်ကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နော- ငါတို့ကို (နော-ကို ကာကောလောကနနည်းကြံပေးလိုက်သည်)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ မာပေသေသိ- မစေလွှတ်ပါစေနှင့်၊” ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍)၊ မဒ္ဒရဋ္ဌေ- မဒ္ဒတိုင်း၌၊ သာဂလနဂရံ- သာဂလမြို့သို့၊ အဂမံသု- သွားကုန်ပြီ၊ သာဂလနဂရေ စ- သာဂလမြို့၌လည်း၊ မဒ္ဒဝေါ နာမ- မဒ္ဒဝမည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ ဇိတာ- သမီးသည်၊ သောဠသဝသုဒ္ဓေသိကာ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသည်၊ အဘိရူပါ-

အလွန်ချောအလွန်လှသည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ တဿာ- ထိုမင်းသမီး၏။ ဝဏ္ဏ- ဒါသိယော- အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကျွန်မတို့သည်။ (ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ ဒါသိ ဝဏ္ဏဒါသိ)။ နာနောဒကတ္တာယ- ချိုးရေအလိုငှာ။ တိတ္ထံ- မြစ်ဆိပ်သို့။ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ တတ္ထ- ထိုမြစ်ဆိပ်၌။ အမစ္စေဟိ- အမတ်တို့သည်။ ဌပိတံ- ထားအပ်သော။ တံ သုဝဏ္ဏရူပံ- ထိုရွှေရုပ်ကို။ ဒူရတောဝ- အဝေးမှပင်။ ဒိသွာ- မြင်၍။ “အမေ- ငါတို့ကို၊ ဥဒက- ကတ္တာယ- ရေအလိုငှာ၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ ရာဇပုတ္တိ- မင်းသမီးသည်။ သယ- မေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ အာဂတာ- လာပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဘဏန္တိယော- ပြောဆိုကုန်လျက်။ သမိပံ- အနီးသို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ “အယံ- ဤသူမသည်။ သာမိနီ- ငါတို့၏သခင်မသည်။ န- မဟုတ်။ အမှာကံ- ငါတို့၏။ သာမိနီ- သခင်မသည်။ ဣတော- ဤရွှေရုပ်ထက်။ အဘိရူပတရာ- ပို၍လှ၏”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ။ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်။ တံ- ထိုသူမတို့ ပြောစကားကို။ သုတွာ- ကြား၍။ ရာဇာနံ- မင်းသို့။ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍။ အနုရူပေန- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော။ နယေန- နည်းဖြင့်။ ဒါရိကံ- ကလေးမကို။ ယာစိသု- တောင်းကုန်ပြီ။ သောပိ- ထိုမင်းသည်လည်း။ အဒါသိ- ပေးပြီ။ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်။ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်းထံသို့။ (ဆဇ္ဇိကံ-ဟု ယူပါ)။ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်။ ကုမာရိကာ- သတိုးသမီးကို။ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပါပြီ။ သာမံ- ကိုယ်တိုင်။ အာဂစ္ဆထ- လာကုန်မည်လော။ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်။ အမှေဝ- အကျွန်ုပ်တို့သည်သာလျှင်။ အာနေမ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ရပါကုန်မည်လော”။ ဣတိ- ဤသို့။ ပါဟေသု- သတင်းပို့ကုန်ပြီ။ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်။ “မယိ- ငါသည်။ အာဂစ္ဆန္တေ- လာခေါ်လတ်သော်။ ဇနပဒပိဋ္ဌာ- ဇနပုဒ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းသည် (ဝါ) ဇနပုဒ်၏ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုသည်။ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။ တုမှေဝ- သင်တို့သည်သာလျှင်။ နံ- ထိုသတိုးသမီး မင်းသမီးလေးကို။ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကုန်လော့”။ ဣတိ- ဤသို့။ ပေသေသိ- သတင်းပို့ပြီ။

အမစ္စာပိ- အမတ်တို့သည်လည်း။ ဒါရိကံ- သတိုးသမီးကို။ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍။ နဂရာ- မြို့မှ။ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍။ ကုမာရဿ- မင်းသား၏ အထံသို့။ “သုဝဏ္ဏရူပသဒိသာ- ရွှေရုပ်နှင့်တူသော။ ကုမာရိကာ- သတိုးသမီးကို။ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့။ ပါဟေသု- သတင်းပို့ကုန်ပြီ။ ကုမာရေ- မင်းသားသည်။ သုတွာဝ- ကြား၍သာလျှင်။ ရာဂေန- ရာဂသည်။ အဘိဘူတော- လွမ်းမိုးအပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ပဌမဇ္ဈာနာ- ပဌမဈာန်မှ။ ပရိဟာယိ- ဆုတ်ယုတ်ပြီ။ သော-

ထိုမင်းသည်၊ ဒုတပရမ္မရာယ- တမန်အဆင့်ဆင့်ဖြင့်၊ “သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကုန်၊ သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကုန်” ဣတိ- ဤသို့၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော အရပ်၌၊ ဧကရတ္တိဝါသေန- တစ်ည၌တည်းနေခြင်းဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၍၊ ဗဟိနဂရေ- မြို့ပြင်၌၊ ဌိတာ- တည်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်လျှင်၊ ပဝိသိတဗ္ဗ- ဝင်ထိုက်သလော၊ နောပဝိသိတဗ္ဗ- မဝင်ထိုက်ဘူးလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ရညော- မင်းထံသို့၊ ပေသေသုံ- သတင်းပို့ကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “သေဋ္ဌကုလာ- မြင့်မြတ်သော အမျိုးမှ၊ ဒါရိကာ- သတိုးသမီးကို၊ အာနိတာ- ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ မင်္ဂလကိရိယံ- မင်္ဂလာပြုမှုကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ မဟာသက္ကာရေန- ကြီးသော ပူဇော်သက္ကာရဖြင့်၊ ပဝေသေဿာမ- ဝင်စေကုန်အံ့ (ဝါ) သွင်းကုန်အံ့၊ နံ- ထိုသတိုးသမီးကို၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ နေထ- ခေါ်ဆောင်သွားကုန်” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ တထာ- ထိုမင်းပြောသည့်အတိုင်း၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ အစ္စန္တသုရုမာလာ- စင်စစ်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော (ဝါ) အလွန်သိမ်မွေ့သော၊ တာကုမာရိကာ- ထိုသတိုးသမီးလေးသည်၊ ယာနန္တဝါတေန- ယာဉ်၏လှုပ်ခြင်း၊ ဆောင့်ခြင်းသည် (ဝါ) ယာဉ်တောက်ခြင်းသည် (ဥဂ္ဂါတီယတေ ဥဂ္ဂါတော၊ ဥ ✓ဟန+တ။ ဃာတပြ၊ ဥဂ္ဂါတေ- နုတ်ပယ်ဖျက်ဆီးခြင်း၌၊ ယာနဿ ဥဂ္ဂါတော- ယာနဥဂ္ဂါတော)၊ ဥဗ္ဗာဠာ- နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဥဗ္ဗာဇီယတေတိ ဥဗ္ဗာဠာ၊ ဥ ✓ဗာဓ+တ၊ ဗျာဃာတေ- ဖျက်ဆီးခြင်း၌)၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အဒ္ဓါနပရိဿမေန- အခွန်ရှည်သော ခရီးကြောင့် ဖြစ်သော ပင်ပန်းခြင်းကြောင့် (ခရီးပန်းခြင်းကြောင့်၊ ပရိဿမနံ ပရိဿမော၊ ပရိ ✓သမု+အ၊ ဗျာကုလေ- နှောင့်ယှက်ဗျာများခြင်း၌။ အဒ္ဓါနေန ပဝတ္တော ပရိဿမော အဒ္ဓါနပရိဿမော၊ တေန အဒ္ဓါနပရိဿမေန)၊ ဥပ္ပန္နဝါတရောဂါ- ဖြစ်သော လေနာရောဂါရှိသည်၊ (ဝါတော ရောဂေါ ဝါတရောဂေါ၊ ဥပ္ပန္နော ဝါတရောဂေါ ဧတိဿာတိ ဥပ္ပန္နဝါတရောဂါ)၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ မိလာတမာလာ ဝိယ- ညှိုးနွမ်းသော ပန်းကဲ့သို့၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ရတ္တိဘာဂေ- ညဉ့်အဖို့၌၊ ကာလံ- သေဆုံးခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “သက္ကာရာ- လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရမှ၊ ပရိဘဠာ- လျော့ကျသည် (ဝါ) ဆုံးရှုံးသည်၊ အမှ- ဖြစ်ကုန်၏” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပရိဒေဝီသု- ငိုကြွေးမြည်တမ်းကုန်ပြီ၊ ရာဇာ စ- မင်းသည်လည်းကောင်း၊ နာဂရာ စ- မြို့သူမြို့သားအပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ “ကုလဝံသော- မင်းမျိုးမင်းနွယ်

သည်။ ဝိနဋ္ဌော- ပျက်စီးပြီ (ပြတ်ဆဲပြီ)။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပရိဒေဝီသု- ငိုကြွေးမြည်တမ်းကုန်ပြီ။ သကလနဂရံ- တစ်မြို့လုံးသည်၊ ကောလာဟလံ- အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ ကုမာရဿ- မင်းသား၏။ သုတမတ္တယေဝ- ကြားအပ်ကာမျှ၌သာလျှင် (ကြားလျှင်ကြားခြင်းသာလျှင်)။ မဟာသောကော- ကြီးစွာစိုးရိမ်ပူဆွေးမှုသည်။ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ သောကဿ- စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု၏။ မူလံ- အရင်းအမြစ်ကို၊ ခနိတံ- တူဖြိုဖျက်ဆီးခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓေါ- အားထုတ်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသားသည်။ “အယံ သောကောနာမ- ဤစိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းမည်သည်။ အဇာတဿ- မမွေးဖွားသူအား (ဝါ) ပဋိသန္ဓေမနေသူအား၊ နဟောတိ- မဖြစ်၊ ဇာတဿ ပန- မွေးဖွားသူအား (ဝါ) ပဋိသန္ဓေနေသူအား၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ ဇာတိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ပဋိစ္စ- အစွဲပြု၍၊ သောကော- စိုးရိမ်ပူဆွေးမှုသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ ဇာတိ ပန- ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်ကား၊ ကိ- ဘာကို၊ ပဋိစ္စ- အစွဲပြု၍၊ (ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့ တွေးပြီ။ ဘဝံ- ဘဝကို၊ ပဋိစ္စ- အစွဲပြု၍၊ ဇာတိ- ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပုဗ္ဗဘာဝနာနုဘာဝေန- ရှေး၌ ပွားများအားထုတ်ဖူးသော ဘာဝနာ၏အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်၊ (ပုဗ္ဗေ အနုယုတ္တာဘာဝနာ ပုဗ္ဗဘာဝနာ၊ ပုဗ္ဗဘာဝနာယ အာနုဘာဝေါ ပုဗ္ဗဘာဝနာနုဘာဝေါ၊ တေန ပုဗ္ဗဘာဝနာနုဘာဝေန)၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကရောက္ခော- နှလုံးသွင်းလတ်သော်၊ အနုလောမပဋိလောမံ- အနုလုံပဋိလုံ (အလျော်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်)၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပန- တစ်ဖန်၊ အနုလောမဉ္စ- အလျော်လည်း၊ သင်္ခါရေ- သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ သမ္မသန္တော- သုံးသပ်ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ တတ္ထေဝ- ထိုနန်းတော်၌သာလျှင်၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေကသမ္မောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ တံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ မဂ္ဂဖလသုခေန- မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာဖြင့်၊ သုခိတံ- ချမ်းသာခြင်းရှိသော (ဝါ) ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နေသော၊ သန္တိန္ဒြိယံ- ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိသော၊ သန္တမာနသံ- ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိသော၊ နိသိန္နံ- ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပဏိပါတံ- ပျပ်ဝပ်ရံကျိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းသား၊ မာ သောစိ- မစိုးရိမ် မပူဆွေးပါနှင့်၊ ဇေယျဒီပေါ- ဇေယျဒီပိကျွန်းသည်၊ မဟန္တော- ကြီးကျယ်လှပါပေ၏။ တတော- ထိုဇေယျဒီပိကျွန်းမှ၊ အညံ- အခြားသော၊ သုန္နရတရံ-

သာလွန် ကောင်းမွန်သော၊ ကညံ- သတိုးသမီးကို၊ အာနေသာမ- ဆောင်ယူပါကုန်
အံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။ “အဟံ-
ငါသည်၊ န သောစာမိ- မစိုးရိမ် မပူဆွေးပါ၊ နိဿောကော- စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းမရှိသော၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ဣတော- ဤ
နေရာမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာသည်၊ ဂါထာဝဏ္ဏနံ-
ဂါထာဖွင့်ဆိုမှုကို၊ ဌပေတွာ- ချန်ထား၍၊ ဂုတ္တပုရိမသဒိသမေဝ- ဆိုခဲ့ပြီးသော
ရှေးဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းနှင့် တူသည်သာလျှင်တည်း။

ဂါထာဝဏ္ဏနံ ပန- ဂါထာဖွင့်ဆိုမှုကိုကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိ
အပ်သိထိုက်၏၊ သံသဂ္ဂဇာတဿာတိ- သံသဂ္ဂဇာတဿဟူသည်ကား၊ ဇာတ-
သံသဂ္ဂဿ-ဖြစ်သော ရောနှောဆက်ဆံခြင်းရှိသော၊ တတ္ထ- ထိုသံသဂ္ဂဇာတဿဟူသော
ပုဒ်၌၊ သံသဂ္ဂေါ- သံသဂ္ဂသည်၊ ဒဿနသဝနကာယသမုလ္လပနသမ္ဘောဂသံသဂ္ဂ-
ဝသေန- ဒဿနသံသဂ္ဂ၊ သဝနသံသဂ္ဂ၊ ကာယသံသဂ္ဂ၊ သမုလ္လပနသံသဂ္ဂ၊ သမ္ဘောဂ
သံသဂ္ဂ (မြင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နှီးနှောဆက်ဆံခြင်း၊ ကြားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော
နှီးနှောဆက်ဆံခြင်း၊ ကိုယ်ဖြင့် နှီးနှောဆက်ဆံခြင်း၊ အပြောဖြင့် နှီးနှောဆက်ဆံခြင်း၊
အတူတကွ သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် နှီးနှောဆက်ဆံခြင်း)၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိဇာ-
ငါးပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ- ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ဒိသွာ- မြင်
၍၊ စက္ခုဝိညာဏဝီထိဝသေန- စက္ခုဝိညာဏဝီထိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (မျက်စိအကြည်ဓာတ်ကို
မှီ၍သိသော မြင်သိစိတ်အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်)၊ ဥပ္ပန္နရာဂေါ- ဖြစ်သော တပ်မက်မှု(ရာဂ)
သည်၊ ဒဿနသံသဂ္ဂေါ နာမ- ဒဿနသံသဂ္ဂမည်၏၊ တတ္ထ- ထိုဒဿနသံသဂ္ဂ
ဖြစ်ခြင်း၌၊ (နိဒဿနံ- ဝတ္ထုသက်သေကား)၊ သီဟဠဒီပေ- သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ကာဠ-
ဒီဃဝါပီဂါမေ- ကာဠဒီဃဝါပီရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရန္တံ- လှည့်လည်
သော၊ ကလျာဏဝိဟာရဝါသီဒီဃဘာဏကဒဟရဘိက္ခံ- ကလျာဏကျောင်း၌
သီတင်းသုံးသော ဒီဃဘာဏကဆောင် ရဟန်းငယ်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ပဋိဗန္ဓစိတ္တာ-
ငြိက်ပ်တွယ်တာတပ်မက်သော စိတ်ရှိသော (ပဋိဗန္ဓံ စိတ္တံ ဧတိဿာတိ ပဋိဗန္ဓစိတ္တာ)၊
ကေနစိ ဥပါယေန- တစ်စုံတစ်ခုသော ဥပါယ်တံမည်ဖြင့်၊ တံ- ထိုရဟန်းငယ်ကို၊
အလဘိတွာ- မရ၍ (ဝါ) မရသောကြောင့်၊ ကာလင်္ဂတာ- သေဆုံးသွားသော၊
ကုဠမ္ဘိယဓိတာ စ- သူကြွယ်သမီးသည်လည်းကောင်း၊ တဿာ- ထိုသူကြွယ်သမီး၏၊
နိဝါသနစောဠေ- ဝတ်အပ်သော ထဘီအပိုင်းအစကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ (“အဟံ-
ငါသည်)၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်ကို၊ ဓာရိနိယာ- ဆောင်

သော (ဝတ်ဆင်သော) သူမနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သံဝါသံ နာမ- ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းမည်သည်ကို၊ န အလဘိ- မရခဲ့။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဖလိတဟဒယော- ကြေကွဲသော နှလုံးသားရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) ကာလင်္ကတော- သေဆုံးရသော၊ သော ဧဝ ဒဟရော- ထိုရဟန်းငယ်သည်သာလျှင်၊ နိဒဿနံ- သက်သေသာဓက ညွှန်ပြချက်ပါတည်း (ဝတ္ထုသက်သေတည်း)။

ပန- အဖို့တပါးကား၊ ပရေဟိ- သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ကထိယမာနံ- ပြောဆို အပ်သော၊ ရူပါဒိသမ္ပတ္တိ- ရုပ်အဆင်းစသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနာ ဝါ- မိမိကိုယ်တိုင်သည်မူလည်း၊ ဟသိတလပိတဂီတသဒ္ဓံ- ရယ်သောအသံ၊ ပြောဆိုသောအသံ၊ သီဆိုသောအသံကိုလည်းကောင်း၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ သောတ- ဝိညာဏဝီထိဝသေန- သောတဝိညာဏဝီထိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နရာဂေါ- ဖြစ်သော တပ်မက်မှု (ရာဂ)သည်၊ သဝနသံသဂ္ဂေါ နာမ- သဝနသံသဂ္ဂမည်၏၊ တတြာပိ- ထိုသဝနသံသဂ္ဂဖြစ်ခြင်း၌လည်း၊ (နိဒဿနံ- သက်သေသာဓကကား)၊ ဂိရိဂါမဝါသိ- ကမ္မာရမီတာယ- ဂိရိဂါမအရပ်၌နေသော ပန်းပဲသမီးသည်၊ ပဉ္စဟိ- ငါးယောက်ကုန် သော၊ ကုမာရိကာဟိ- အမျိုးသမီးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ပဒုမဿရံ- ကြာအိုင် သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ နတွာ- ရေချိုး၍၊ မာလံ- ပန်းကို၊ အာရောပေတွာ- ဦးခေါင်း ထက်၌တင်၍ (ပန်ဆင်၍)၊ ဥစ္စာသဒ္ဓေန- ကျယ်လောင်သော အသံဖြင့်၊ ဂါယန္တိယာ- သီချင်းဆိုလတ်သော်၊ သဒ္ဓံ- သီချင်းသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော- ကြွသွားသော၊ ကာမရာဂေန- လိုချင်တပ်မက်မှုကြောင့်၊ ဝိသေသာ- တရားထူးမှ၊ ပရိဟာယိတွာ- ဆုတ်ယုတ်၍၊ ဗျဿနံ- ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သော၊ ပဉ္စဂ္ဂဠလေဏဝါသိ- ပဉ္စဂ္ဂဠလိုဏ်ဂူ၌ နေလေ့ရှိသော၊ တိဿဒဟရော- တိဿမည်သော ရဟန်းငယ်သည်၊ နိဒဿနံ- သက်သေသာဓက ညွှန်ပြချက်ပါတည်း (ဝတ္ထုသက်သေတည်း)။

အညမညံ- အချင်းချင်း၊ အင်္ဂီပရာမသနေန- အင်္ဂါကြီးငယ်ကို သုံးသပ်ခြင်း ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နရာဂေါ- ဖြစ်သော တပ်မက်မှုသည်၊ ကာယသံသဂ္ဂေါ နာမ- ကာယ သံသဂ္ဂမည်၏။ ဧတ္ထ- ဤကာယသံသဂ္ဂဖြစ်ခြင်း၌၊ (နိဒဿနံ- သက်သေသာဓကကား)၊ ဓမ္မဘာသနဒဟရဘိက္ခု စ- တရားဟောသော ရဟန်းငယ်သည်လည်းကောင်း၊ ရာဇ- မီတာ စ- မင်း၏သမီးတော်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ မဟာဝိဟာရေ- မဟာဝိဟာရ ကျောင်း၌၊ ဒဟရဘိက္ခု- ရဟန်းငယ်သည်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဘာသတိ ကိရ- ဟော သတဲ့၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်းသို့၊ မဟာဇနော- များစွာသောလူအပေါင်းသည်၊ အာဂတော-

လာပြီ၊ ရာဇာပိ- မင်းသည်လည်း၊ အဂ္ဂမဟောသိယာ- မင်းဖုရားကြီးနှင့်လည်းကောင်း၊
 ရာဇေတိတာယ စ- မင်း၏သမီးနှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ အဂမာသိ- သွား
 ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ရာဇေတိတာယ- မင်းသမီးအား၊ တဿ- ထိုရဟန်းငယ်၏၊
 ရူပဉ္စ- ရုပ်အဆင်းကိုလည်းကောင်း၊ သရဉ္စ- အသံကိုလည်းကောင်း၊ အာဂမ္မ- အကြောင်း
 ပြု၍၊ ဗလဝရာဂေါ- ပြင်းထန်သောတပ်မက်မှုသည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ တဿ
 ဒဟရဿာပိ- ထိုရဟန်းငယ်အားလည်း၊ (ဗလဝရာဂေါ- ပြင်းထန်သော တပ်မက်မှု
 သည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပြီ)၊ တံ- ထိုသမီးနှင့်ရဟန်းတို့ ပြင်းထန်သော ရာဂဖြစ်နေပုံကို၊
 ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သလ္လက္ခေတ္တာ- မှတ်သား၍၊ သာဏိပါကာရေန-
 တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့်၊ ပရိက္ခိပါပေသိ- ကာရံစေပြီ၊ တေ- ထိုရဟန်းငယ်နှင့် မင်း
 သမီးတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ပရာမသိတွာ- သုံးသပ်၍၊ အာလိဂီသု-
 ပ္ပေဖက်ကုန်ပြီ၊ ပုန- တဖန်၊ သာဏိပါကာရံ- တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာကို၊ အပနေတွာ-
 ပယ်ရှား၍၊ ပဿန္တာ- ကြည့်ကုန်လတ်သော်၊ ဒွေပိ- ရဟန်းငယ်နှင့်မင်းသမီးနှစ်ဦးလုံး
 တို့ကိုလည်း၊ ကာလကံတေယေဝ- သေဆုံးနေကုန်သည်တို့ကိုသာလျှင်၊ အဒ္ဓသံသု-
 တွေ့မြင်ရကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကားသက်သေသာဓကတည်း။

အညမညံ- အချင်းချင်း၊ အာလပနသမုလ္လပနဝသေန- ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်း၊
 မြှောက်ပင့်ပြောဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နရာဂေါပန- ဖြစ်သော တပ်မက်မှုသည်ကား၊
 သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေါနာမ- သမုလ္လပနသံသဂ္ဂမည်၏၊ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဟိ- ရဟန်း၊
 ရဟန်းမတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ပရိဘောဂကရဏေ- သုံးဆောင်ခြင်းကို ပြုရာ၌၊
 ဥပ္ပန္နရာဂေါ- ဖြစ်သော တပ်မက်မှုသည်၊ သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂေါနာမ- သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂမည်
 ၏။ ဒွိသုပိ- နှစ်ခုလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသု- ဤသမုလ္လပနသံသဂ္ဂ၊ သမ္ဘောဂ
 သံသဂ္ဂဖြစ်ခြင်းတို့၌၊ ပါရာဇိကပ္ပတ္တော- ပါရာဇိကသို့ရောက်သော၊ ဘိက္ခု စ- ရဟန်း
 သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနီ စ- ရဟန်းမသည်လည်းကောင်း၊ (နိဒဿနံ- သက်သေ
 သာဓကတည်း)၊ မရိစဝဋ္ဋိနာမမဟာဝိဟာရမဟေ- မရိစဝဋ္ဋိမည်သောကျောင်းပူဇော်ပွဲ
 (ကျောင်းလှူပွဲ)၌၊ ဒုဠဂါမဏိအာယရာဇာ- ဒုဠဂါမဏိအာယမင်းသည်၊ မဟာဒါနံ-
 ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဋိယာဒေတွာ- စီမံ၍၊ ဥဘတောသံဃံ- ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ
 ဟူသော နှစ်ဘက်သော သံဃာကို၊ ပရိဝိသိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ (ဆွမ်းကပ်လှူပြီ)၊
 တတ္ထ- ထိုအလှူပွဲ၌၊ ဥဏှယာဂုယာ- အလွန်ပူသော ယာဂကို (ဆန်ပြုတ်ပူကို)၊
 ဒိန္နာယ- ပေးလှူအပ်သော်၊ သံဃနဝကသာမဏေရီ- သံဃာတွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သော
 သာမဏေမလေးသည်၊ အနာဓာရကဿ- သပိတ်ခြေမရှိသော၊ သံဃနဝကဿ-

သံဃာတွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သာမဏေရဿ - သာမဏေငယ်အား၊ ဒန္တဝလယံ - ဆင်စွယ်လက်ကောက်ကို၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ သမုလ္လပနံ - စကားပြောဆိုမှုကို၊ အကာသိ - ပြုပြီ၊ ဥဘောပိ - နှစ်ဦးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ - ထိုသာမဏေမနှင့် သာမဏေကိုရင်လေးတို့သည်၊ ဥပသမ္ပန္နိတွာ - ရဟန်းအဖြစ်၊ ရဟန်းမအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍ (ဝါ) ရဟန်းခံ၍၊ သဠိဝဿာ - အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ ပရတီရံ - ဓမ္မဒိပ်ကျွန်းတစ်ဘက်သို့၊ ဂတာ - ရောက်ကုန်သည်၊ (သမာနာ - ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ သမုလ္လပနေန - စကားပြောဆိုမှုဖြင့်၊ ပုဗ္ဗသညံ - ရှေးက လှူဒါန်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ အကျွမ်းဝင်ဖူးသော အမှတ်သညာကို၊ ပဋိလဘိတွာ - ရ၍၊ တာဝဒေဝ - ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ သဉ္ဇာတသိနေဟာ - လွန်စွာဖြစ်သော ချစ်ခင်ခြင်းရှိကုန်သည် (သဉ္ဇာတော သိနေဟော ဧတေသန္တိ သဉ္ဇာတသိနေဟာ)၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သိက္ခာပဒံ - သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဝီတိက္ကမိတွာ - လွန်ကျူး၍၊ ပါရာဇိကာ - သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးကုန်သည်၊ အဟေသု - ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤကား သက်သေသာခေတို့တည်း၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပဉ္စဝိဓေ - ငါးပါးအပြားရှိသော၊ သံသဂ္ဂေ - သံသဂ္ဂ၌၊ ယေန ကေနစိ သံသဂ္ဂေန - တစ်စုံတစ်ခုသော သံသဂ္ဂဖြင့်၊ ဇာတသံသဂ္ဂဿ - ဖြစ်သော ရောနှောဆက်ဆံခြင်းရှိသူအား၊ သေဟော - စေးကပ်ဖွဲ့နှောင်ခြင်းချစ်ခြင်းသည်၊ ဘဝတိ - ဖြစ်၏၊ ပုရိမရာဂပစ္စယော - ရှေး၌ဖြစ်သော ရာဂဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဗလဝရာဂေါ - အားကြီးသော ရာဂသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ဖြစ်၏၊ တတော - ထို့နောက်၊ သေဟန္တယံ - ချစ်ခြင်းသို့အစဉ်လိုက်သော၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ - ဤဆင်းရဲသည်၊ ပဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တမေဝ သေဟံ - ထိုချစ်ခြင်းသို့သာလျှင်၊ အနုဂစ္ဆန္တိ - အစဉ်လိုက်သော၊ သန္တိဋ္ဌိကသမ္ပရာယိကံ - ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်သောဘဝ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော၊ သောက - ပရိဒေဝါဒိနာနုပ္ပကာရကံ - သောက၊ ပရိဒေဝစသော အမျိုးမျိုးသော အပြားရှိသော၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ - ဤဆင်းရဲသည်၊ ပဟောတိ ပဘဝတိ - ဖြစ်၏၊ ဇာယတိ - ဖြစ်၏။

အပရေ - တပါးသော ဆရာတို့သည်၊ “အာရမ္မဏေ - အာရုံ၌၊ စိတ္တဿ - စိတ်ကို၊ ဝေါဿဂ္ဂေါ - စွန့်လွှတ်ခြင်းတည်း၊ သံသဂ္ဂေါ - နှီးနှောဆက်ဆံခြင်းတည်း” ဣတိ - ဤသို့၊ ဘဏန္တိ - ဆိုကုန်၏၊ တတော - ထိုအာရုံ၌ စိတ်ကို နှီးနှောဆက်ဆံခြင်းကြောင့်၊ သေဟော - ချစ်ခြင်းသည်၊ (ဘဝတိ - ဖြစ်၏)၊ ဣဒံ သေဟဒုက္ခံ - ဤချစ်ခြင်းဆင်းရဲသည်၊ (ဇာယတိ - ဖြစ်၏)၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ အတ္ထပ္ပဘောဒံ - အနက်အထူးအပြားရှိသော၊ ဣမံ အမဂါထံ - ဤထက်ဝက်သော ဂါထာကို၊ ဝတွာ - ဆို၍၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ “သွာယံ ယမိဒံ သေဟန္တယံ သောကာဒိ -

ဒုက္ခံ ပဟောတိ၊ တမေဝ သေဟံ အနဂတဿ ဒုက္ခဿ မူလံ ခနန္တော ပစ္စေကဗောဓိ အဓိဂတော”တိ- သွာယံ ယမိဒံ။ပ။ အဓိဂတော ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ (အနက်ကား) သွာယံ သော+အယံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည် (အဓိဂတော-၌ စပ်ပါ)၊ သေဟန္တယံ- ချစ်ခြင်းသို့အစဉ်လိုက်သော၊ ယံ ဣဒံ သောကာဒိဒုက္ခံ- အကြင်သောက စသော ဆင်းရဲသည်၊ ပဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တမေဝ သေဟံ- ထိုချစ်ခြင်းသို့၊ အန- ဂတဿ- အစဉ်လိုက်သော၊ ဒုက္ခဿ- ဆင်းရဲ၏၊ မူလံ- အရင်းအမြစ်ကို၊ ခနန္တော- တူးဖြိုဖျက်ဆီးလျက်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂတော- ရပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ တေ အမစ္စာ- ဤအမတ်တို့သည်၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ အမှေဟိ- တပည့်တော်တို့သည်၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကိ- ဘာကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်ပါသနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုကြောင့်၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ “တုမေ ဝါ- သင်တို့သည်သော်ကောင်း၊ အညတရော ဝါ- တစ်ဦးဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဣမမှာ ဒုက္ခာ- ဤဆင်းရဲဒုက္ခမှ၊ မုစ္စိတုကာမော- လွတ်လို၏၊ သော သဗ္ဗေပိ- ထိုအလုံးစုံသော သူသည်လည်း၊ သေဟန္တံ- ချစ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ အာဒိနဝံ- အပြစ်ကို၊ ပေက္ခမာနော- ရှုကြည့်လျက်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံချိုသွင်သို့ တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချိုသာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ စ- ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ “သေဟန္တယံ- ချစ်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ- ဤဆင်းရဲသည်၊ ပဟောတိ- ဖြစ်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ယံ တံ၊ အကြင်စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ တဒေဝ- ထိုစကားရပ်ကိုသာလျှင်၊ သန္တာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “အာဒိနဝံ သေဟန္တံ ပေက္ခမာနော”တိ- အာဒိနဝံ သေဟန္တံ ပေက္ခမာနော ဟူ၍၊ ဣဒံ- ဤစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ယထာဝုတ္တေန- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ သံသဂ္ဂေန- သံသဂ္ဂနှင့်၊ သံသဂ္ဂဇာတဿ- ဖြစ်သော နှီးနှောဆက်ဆံခြင်းရှိသောသူ၏၊ သေဟော- ချစ်ခြင်းသည်၊ ဘဝတိ- ဖြစ်၏၊ သေဟန္တယံ- ချစ်ခြင်းသို့အစဉ်လိုက်သော၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ- ဤဆင်းရဲသည်၊ ပဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သေဟန္တံ- ချစ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ အာဒိနဝံ- အပြစ်ကို၊ ပေက္ခမာနော- ရှုကြည့်(ရှုငဲ့)လျက်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရခဲ့ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နိတ္တာ- ဆက်စပ်၍၊ စတုတ္ထပါဒေါ- လေးခုမြောက်

ပါဒကို၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်သော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သေဟ-
ဝသေန- ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
သိထိုက်၏၊ တတောပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို၊
ပုရိမဂါထာယ- ရှေးဂါထာ၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ- ဆိုအပ်သည်နှင့် တူသည်သာလျှင်
တည်း၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာဖြစ်ပေါ်လာပုံတည်း။

သံသဂ္ဂဂါထာဝဏ္ဏနာ- သံသဂ္ဂဂါထာဝဏ္ဏနာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၃။ မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေတိ ဧတ္ထ- မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-
ဖြစ်ပေါ်လာပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ အယံ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော- ဤ
ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာသည်၊ ပုရိမဂါထာယ- ရှေးဂါထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်
ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဖြစ်ပြီး၍၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီ
ပြည်၌၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုလတ်သော် (ကာရိတ်အနက်မဲ့)၊ (ဝါ)
ကာရေန္တော- ပြုစေလတ်သော် (ကာရိတ်အနက်ရှိ)၊ ပဌမဇ္ဈာနံ- မဌမဇ္ဈာန်ကို၊ နိဗ္ဗ-
တ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “ကိ- အဘယ်သို့နည်း၊ သမဏဓမ္မော- ရဟန်းတရားသည်၊
ဝရော- မြတ်လေသလော၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်သည်၊ ဝရံ- မြတ်လေသလော၊” ဣတိ-
ဤသို့၊ ဝိမံသိတွာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ အမစ္စာနံ- အမတ်တို့အား၊ ရန္တံ- တိုင်းပြည်ကို၊
နိယျာတေတွာ- အပ်နှံ၍၊ သမဏဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ အကာသိ- ပြုကျင့်ပြီး၊
အမစ္စာ- အမတ်တို့သည် (ကရေန္တိ-၌ စပ်)၊ ဝါ- အမတ်တို့ကို (ဝုတ္တာ-၌ စပ်)၊
“ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ သမေန- ညီညွတ်သဖြင့်၊ ကရေထ- အုပ်ချုပ်မှုပြုကြကုန်”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်)၊ ဝုတ္တာ- ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊
(သမာနာပိ- ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း)၊ လဉ္စံ- တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
အဓမ္မေန- မတရားသဖြင့်၊ ကရေန္တိ- အုပ်ချုပ်မှုပြုကုန်၏၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊
လဉ္စံ- တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ သာမိကေ- ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ ပရာဇယန္တာ-
ရှုံးစေကုန်လတ်သော်၊ ဧကဒါ- အခါတစ်ပါး၌၊ ရာဇဝလ္လဘံ- မင်းနှင့်အကျွမ်းဝင်သူကို၊
ပရာဇေသု- ရှုံးစေကုန်ပြီ (ဝလ္လေတိ သံဝရဏံ ကရေတီတိ ဝလ္လဘော၊ ✓ဝလ္လ+အဘ၊
သံဝရေ- စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ရာဇိနာ ဝလ္လဘော ရာဇဝလ္လဘော၊ တံ ရာဇဝလ္လဘံ)၊
သော- ထိုမင်းနှင့် အကျွမ်းဝင်သူသည်၊ ရညော- မင်းအား၊ ဘတ္တကာရကေဟိ-
ထမင်းကို ချက်ပြုတ်စီမံတတ်ကုန်သောသူ (စားဖို့သည်)တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊
ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ထားပြီ၊ ရာဇာ-

မင်းသည်၊ ဒုတိယဒီဝသေ- နှစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဝိနိစ္ဆယ-
ဌာနံ- တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ အရပ်သို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊
မဟာဇနာ- လူအများတို့သည် (များစွာသော လူအပေါင်းတို့သည်)၊ “ဒေဝ- အရှင်
မင်းမြတ်၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ သာမိကေ- ဥစ္စာပိုင်ရှင်တို့ကို၊ အသာမိကေ-
ဥစ္စာရှင်မဟုတ်သူတို့ကို၊ ကရေန္တိ- ပြုကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥစ္စာသဒ္ဓံ- ကျယ်
လောင်သော အသံကို၊ ကရေန္တာ- ပြုကုန်လျက်၊ မဟာယုဒ္ဓံ ဝိယ- စစ်ပွဲကြီးကဲ့သို့၊
အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝိနိစ္ဆယဌာနာ- တရား
စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာအရပ်မှ (တရားရုံးမှ)၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ ပါသာဒံ- ပြသာဒ်သို့၊
အဘိရဟိတွာ- တက်၍၊ သမာပတ္တိ- သမာပတ်ကို၊ အပ္ပေတုံ- ဝင်စားခြင်းငှါ၊
နိသိန္နော- ထိုင်သည်၊ (သမာဇနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တေန သဒ္ဓေန- ထိုအသံကြောင့်၊
ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော- ပျံလွင့်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အပ္ပေတုံ- သမာပတ်
ဝင်စားခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ “မေ- ငါ့အား၊
ရဇ္ဇေန- တိုင်းနိုင်ငံနှင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ သမဏဓမ္မော- ရဟန်းတရားတော်
သည်၊ ဝရံ(ဝရော)- မြတ်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ရဇ္ဇသုခံ- မင်းချမ်းသာကို၊ ပဟာယ-
ပယ်စွန့်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သမာပတ္တိ- သမာပတ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ပုဗ္ဗေ-
ရှေး၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝိပဿိတွာ-
ဝိပဿနာရှု၍၊ ပစ္စေကသမ္ဘောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊
ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာဇနာ- ဖြစ်လတ်
သော်)၊ ဣမံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ဟောပြောပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ မေတ္တာယနဝသေန- မေတ္တာကို ပြုသော အခြင်းအရာ၏
အစွမ်းဖြင့် (မေတ္တာဖြန့်ဝေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ မိတ္တာ- မိတ္တမည်ကုန်၏၊ သုဟဒယ-
ဘာဝေန- စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သုဟဇ္ဇာ- သုဟဇ္ဇတို့မည်
ကုန်၏၊ ကေစိ- အချို့သော သူတို့သည်၊ ဧကန္တဟိတကာမတာယံ- စင်စစ်အကျိုး
စီးပွားလိုလားမှုရှိသူတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိတ္တာဝ- မိတ်ဆွေတို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-
ဖြစ်ကုန်၏၊ သုဟဇ္ဇာ- စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိသူတို့သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊

၁။ ဧကန္တဟိတကာမတာယ= ဧကန္တံ ဟိတံ ဧကန္တဟိတံ၊ ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ ကာမာ၊
✓ကမု+ဏ၊ ဣစ္ဆာကန္တိသု- လိုချင်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်းတို့၌၊ ဧကန္တဟိတံ ကာမာ ဧကန္တ-
ဟိတကာမာ၊ ဧကန္တဟိတကာမာနံ ဘာဝေါ ဧကန္တဟိတကာမတာ၊ တာယ ဧကန္တဟိတ-
ကာမတာယ။

ကေစိ- အချို့သောသူတို့သည်၊ ဂမနာဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာသမုလ္လာပါဒီသု- သွားခြင်း၊ လာခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းစသည်တို့၌၊ ဟဒယသုခဇေနေန- စိတ်နှလုံးချမ်းသာမှုကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့် (ဟဒဿ သုခံ ဟဒယသုခံ၊ ဇနီယတေ ဇေနံ၊ ✓ဇေန+ဏေ+ယု၊ ကာရိတိရုပ်တည်း၊ ဏေပစ္စည်း အကြေကြံပါ၊ ဇေန- ဖြစ်စေခြင်း၌။ ဟဒယသုခဿ ဇေနံ ဟဒယသုခဇေနံ၊ တေန ဟဒယသုခဇေနေန၊ မူကွဲ၌ သုခဝသေန သုခဇေနေန-ဟု ရှိ၏၊ ယင်းကို သုခဝသေန- ချမ်းသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုခဇေနေန- ချမ်းသာကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်ဟု ပေးပါ)၊ သုဟဇ္ဇာဝ- စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိသူတို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ မိတ္တာ- မိတ်ဆွေတို့သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်နိုင်ကုန်၊ ကေစိ- အချို့သောသူတို့သည်၊ တဒုဘယဝသေန- ထိုနှစ်ပါးစုံ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုဟဇ္ဇာစေ- သုဟဇ္ဇတို့သည်လည်းကောင်း၊ မိတ္တာ စ- မိတ္တတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ- ထိုသုဟဇ္ဇ၊ မိတ္တတို့သည်၊ အဂါရိယာ စ- အဂါရိယတို့လည်းကောင်း၊ အနာဂါရိယာ စ- အနာဂါရိယတို့လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့၊ ဒုဝိဓာ- နှစ်ပါးအပြားရှိကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုအဂါရိယသုဟဇ္ဇမိတ္တ၊ အနာဂါရိယသုဟဇ္ဇမိတ္တ နှစ်မျိုးတို့တွင် (အိမ်ရာတည်ထောင်လှူဘောင်၌တည်သော မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းကောင်း၊ အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်၌တည်သော မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းကောင်းတို့တွင်)၊ ဥပကာရေ- ဥပကာရလည်းကောင်း (အကျယ်ကို အောက်၌ ဖွင့်ပြလတ္တံ့)၊ သမာနသုခဒုက္ခော- သမာနသုခဒုက္ခလည်းကောင်း၊ အနုကမ္မကော- အနုကမ္မကလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အဂါရိယာ- အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌ တည်သော မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းကောင်းတို့သည်၊ တိဝိဓာ- သုံးပါးအပြားရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ အနာဂါရိယာ- အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်၌ တည်သော မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့သည်၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ အတ္ထက္ခာယိနော ဧဝ- အတ္ထက္ခာယိမိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့သည်သာလျှင်၊ (ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)၊ တေ- ထိုဥပကာရ၊ သမာနသုခဒုက္ခ၊ အနုကမ္မက၊ အတ္ထက္ခာယိဟူကုန်သော မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့သည် (မိတ္တပုဒ်ကို မိတ်ဆွေ၊ သုဟဇ္ဇပုဒ်ကို ခင်ပွန်းဟု အနက်ပြန်ထားသည်၊ မှတ်ရလွယ်ကူစေရန် ဖြစ်သည်၊ အမှန်မှာ အဖွင့်နှင့်ညီအောင်သာ ပြန်ဆိုသင့်သည်)၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ- အကြောင်းအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ယထာ ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ “စတူဟိ ခေါ ဂဟပတိပုတ္တံ ။ပ။ မဂ္ဂံ အာစိ- ကွတိ”တိ- စတူဟိ ခေါ ဂဟပတိပုတ္တံ ။ပ။ မဂ္ဂံ အာစိကွတိဟူ၍၊ အာဟ-

မိန့်ဆိုတော်မူပြီ။

ဂဟပတိပုတ္တ - သူကြွယ်သား၊ ခေါ - စင်စစ်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ - အကြောင်းအင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ ဥပကာရော - ကြည်ကြည်နူးနူး လုံ့လထူးဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော၊ သုဟဒေါ - ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်း စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်း ရှိသော၊ (ဟဒယတီတိ ဟဒယံ၊ ✓ဟရ+ယ၊ ရ-ကို ဒ-ပြု၊ သုဋ္ဌ၊ ဟဒယံ (စိတ္တံ) ယဿာတိ သုဟဒေါ၊ ဟဒယာဒယောဟူသော (မောဂ်၊ ဣဒါ၊ ၁၄၁)သုတ်ဖြင့် ယကို ချေ)၊ မိတ္တော - မိတ်ဆွေကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - သိထိုက်၏၊ ပမတ္တံ - မူးယစ်တွေဝေ မေ့လျော့နေသော မိတ်ဆွေခင်ပွန်းကို၊ ရက္ခတိ - ဘေးရန်မနှောင့် ချမ်းသာရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ပမတ္တဿ - မူးယစ်တွေဝေ မေ့လျော့နေသော မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း၏၊ သာပတေယျံ - ပစ္စည်းဥစ္စာအနှစ်ကို (ရွှေငွေစသော ဥစ္စာကို)၊ ရက္ခတိ - မပျောက်မရှု မပျက်ရအောင် ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဘီတဿ - ဘေး၊ ရန် ပေါ်ပေါက် ရွံ့ကြောက်တတ်သော မိတ်ဆွေခင်ပွန်း၏၊ သရဏံ - အားထားစရာ အားကိုးရာသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ကိစ္စကရဏီယေသု - မချွတ်ဧကန် အမှန်ပြုရမည့် ကိစ္စ၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော ကိစ္စတို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု - အခါအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာ ကုန်လတ်သော်၊ တဒ္ဓိဂုဏံ - ထိုမိတ်ဆွေအလိုရှိသောစည်းစိမ်ဥစ္စာထက် နှစ်ဆပိုသော၊ ဘောဂံ - စည်းစိမ်ဥစ္စာကို၊ အနုပ္ပဒေတိ - သင့်တော်ရာရာ အခွင့်သာအောင် လျော်စွာ ပေးကမ်းတတ်၏။

တထာ - ထိုမှတပါး၊ ဂဟိတပုတ္တ - သူကြွယ်သား၊ ခေါ - စင်စစ်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ - အကြောင်းအင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ သမာနသုခဒုက္ခော - မိတ်ဆွေ နှင့်အတူတကွ တူမျှသော ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲခြင်းရှိသော၊ သုဟဒေါ - ပျော့ပျော့ပျောင်း ပျောင်း စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိသော၊ မိတ္တော - မိတ်ဆွေကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - သိ ထိုက်၏၊ အဿ - ထိုမိတ်ဆွေအား၊ ဂုယံ - လျှို့ဝှက်သင့်သောစကားကို၊ အာစိက္ခတိ - ထိန်ချန်မရှိ အကုန်ပြောပြတတ်၏၊ အဿ - ထိုမိတ်ဆွေ၏၊ ဂုယံ - လျှို့ဝှက်သင့်သော စကားကို၊ ပရိဂူဟတိ - လျှို့ဝှက်ထိန်ချန်တတ်၏၊ အာပဒါသု - ဘေးရန်တို့ကြောင့်၊ န ဝိဇဟတိ - ပစ်၍မထား၊ စွန့်မသွားတတ်၊ အဿ - ထိုမိတ်ဆွေ၏၊ အတ္တာယ - အကျိုးငှါ၊ ဇီဝိတံပိ - မိမိအသက်သည်လည်း (ဟောတိ-၌ စပ်)၊ ဝါ - မိမိအသက်ကို သော်လည်း (ပရိစ္စတ္တံ-၌ စပ်)၊ ပရိစ္စတ္တံ - စွန့်ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။

တထာ - ထိုမှတပါး၊ ဂဟပတိပုတ္တ - သူကြွယ်သား၊ ခေါ - စင်စစ်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ - အကြောင်းအင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ အနုကမ္မကော - မိတ်ဆွေကို

အမြဲစောင့်ရှောက်တတ်သော၊ သုဟဒေါ - ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်း စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းရှိသော၊ မိတ္တော - မိတ်ဆွေကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - သိထိုက်၏၊ အဿ - ထိုမိတ်ဆွေ၏၊ အဘဝေန - ပြည့်စုံခြင်းကင်း မတိုးတက်ခြင်းကြောင့်၊ န နန္ဒတိ - မနှစ်သက်တတ်၊ အဿ - ထိုမိတ်ဆွေ၏၊ ဘဝေန - ပြီးပြည့်စုံခြင်း ကြီးပွားခြင်းကြောင့်၊ နန္ဒတိ - နှစ်သက်တတ်၏၊ အဝဏ္ဏံ - ကျေးဇူးကင်းမဲ့ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဘဏမာနံ - မချိုမသာ မဲ့ရွဲကာ ပြောဆိုလာသော သူကို၊ နိဝါရေတိ - တားမြစ်တတ်၏၊ ဝဏ္ဏံ - မေတ္တာရေဖျန်း ကျေးဇူးလွမ်း၍ ချီးမွမ်းပြောဆိုအပ်သောစကားကို၊ ဘဏမာနံ - ချိုချိုသာသာ ပြောဆိုလာသူကို၊ ပသံသတိ - ချီးမွမ်းတတ်၏။

တထာ - ထိုမှတပါး၊ ဂဟပတိပုတ္တ - သူကြွယ်သား၊ ခေါ - စင်စစ်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ - အကြောင်းအင်္ဂါတို့ဖြင့်၊ အတ္တက္ခာယီ - ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာ ကျိုးနှစ်ဖြာကို သေချာကျန လမ်းညွှန်ပြ၍ ဆိုဆုံးမတတ်သော၊ သုဟဒေါ - ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်း စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိသော၊ မိတ္တော - မိတ်ဆွေကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - သိထိုက်၏၊ ပါပါ - အပါယ်ရောက်ကြောင်း မကောင်းမှုမှ၊ နိဝါရေတိ - တားမြစ်တတ်၏၊ ကလျာဏေ - သုဂတိရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုတရား၌၊ နိဝေသေတိ - မမှားပုံသေ သက်ဝင်တည်နေစေတတ်၏၊ အသုတံ - မသိဖူး မကြားဖူး ကြောင်းရာ အထူးအဆန်းကို၊ သာဝေတိ - အသိဉာဏ်ပွင့် လူ့လယ်တင့်အောင် နှိုင်းချင့်ပုံသေ နာယူစေ၏၊ သဂ္ဂဿ - နတ်ပြည်၏၊ မဂ္ဂံ - လမ်းကြောင်းကို၊ အာစိက္ခတိ - ပြောဆို ဆုံးမ ညွှန်ပြတတ်၏။

တေသု - ထိုအဂါရိယ၊ အနဂါရိယ နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ဣဓ - ဤနေရာ၌၊ အဂါရိယာ - အဂါရိယမိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့ကို၊ အမိပ္ပေတာ - အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ အတ္တတော ပန - အနက်အားဖြင့်ကား၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံသောမိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့သည် လည်း၊ ယုဇ္ဈန္တိ - သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်၏၊ မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္မမာနောတိ - မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္မမာနောဟူသည်ကား၊ တေ - ထိုမိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့ကို၊ အနုဒယမာနော - အစဉ်သနားကြင်နာတတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ တေသံ - ထို

၁။ အဘဝေန = ဘဝနံ (သမ္ပတ္တိဝဓနံ) ဘဝေါ၊ ✓ဘူ+ယု၊ ဂုဒ္ဒိယံ - ကြီးပွားခြင်း၌၊ ပြည့်စုံ တိုးတက်မှုကို ဘဝဟု ခေါ်သည်။ ဘဝဿ ပဋိပက္ခော အဘဝေါ၊ မပြည့်စုံ မတိုးတက်မှုကို အဘဝဟုခေါ်သည်။ အသဒ္ဓါ ပဋိပက္ခအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် ပါထိကဝဂ္ဂဋီကာ(၁၃၇) ၌ “ဘဝနံ သမ္ပတ္တိဝဓနံ ဘဝေါတိ အတ္တော၊ တပဋိပက္ခေန အဘာဝေါတိ အာဟ အဘဝေန အဝုဗ္ဗိယာ”တိ ဟု ဖွင့်ပြသည်။

မိတ်ဆွေ၊ ခင်ပွန်းတို့၏။ သုခံ- ချမ်းသာမှုကို၊ ဥပသံဟရိတုကာမော စ- ကပ်ဆောင်ခြင်းငှါ အလိုရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲမှုကို၊ အပဟရိတုကာမော စ- ပယ်ရှားခြင်းငှါ အလိုရှိသူသည်လည်းကောင်းတည်း။

ဟာပေတိ အတ္တန္တိ- ဟာပေတိ အတ္တံဟူသည်ကား၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိက- ပရမတ္ထဝသေန- မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ မြတ်သောလောကုတ္တရာနိဗ္ဗာန်အကျိုး၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဝိဓံ- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ တထာ- ထိုမှတပါး၊ အတ္တတ္ထ- ပရတ္တဥဘယတ္ထဝသေနာပိ- မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုး၊ မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ပါးစုံသော အကျိုး၏အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ တိဝိဓံ- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ အတ္တံ- အကျိုးကို၊ လဒ္ဓဝိနာသနေန- ရအပ်ပြီးနောက် ဖျက်ဆီးခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလဒ္ဓါ- နုပျာဒနေန- မရအပ်သေးသည်ကို မဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွိဓာပိ- နှစ်ပါးစုံအားဖြင့်လည်း၊ ဟာပေတိ- ယုတ်လျော့စေ၏၊ ဝိနာသေတိ- ဖျက်ဆီး၏၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ- ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောဟူသည်ကား၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ- ဤသူကို၊ ဝိနာ- ဖယ်ကြဉ်၍၊ န ဇီဝိမိ- အသက်မရှင်နိုင်၊ ဧသ ဧသော- ဤသူသည်၊ မေ- ငါ၏၊ ဂတိ- ကိုးကွယ်အားထားရာတည်း၊ ဧသ ဧသော- ဤသူသည်၊ မေ- ငါ၏၊ ပရာယဏံ- မှီခိုလဲလျောင်း ပုန်းအောင်ရာတည်း”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ နီစေ- နိမ့်ကျသော၊ ဌာနေ- အရာ၌၊ ဌပန္နောပိ- ထားပါသော်လည်း၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော- ငြိကပ်တွယ်တာနှောင်ဖွဲ့အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ “ဣမေ- ဤသူတို့သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဝိနာ- ဖယ်ကြဉ်၍၊ န ဇီဝန္တိ- အသက်မရှင်နိုင်ကုန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တေသံ- ထိုသူတို့၏၊ ဂတိ- ကိုးကွယ်အားထားရာတည်း၊ အဟံ- ငါသည်၊ တေသံ- ထိုသူတို့၏၊ ပရာယဏံ- မှီခိုလဲလျောင်း ပုန်းအောင်းရာတည်း”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဥစ္စေ- မြင့်သော၊ ဌာနေ- အရာ၌၊ ဌပန္နောပိ- ထားပါသော်လည်း၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော- ငြိကပ်တွယ်တာနှောင်ဖွဲ့အပ်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣမ ပန- ဤနေရာ၌ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော- ငြိကပ်တွယ်တာ နှောင်ဖွဲ့အပ်သောစိတ်ရှိသူကို၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ ဧတံ ဘယန္တိ- ဧတံ ဘယံဟူသည်ကား၊ ဧတံ အတ္တဟာပနဘယံ- ဤအကျိုးကို ယုတ်စေနိုင်သော ဘေးကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သမာပတ္တိဟာနိ- သမာပတ်မှ ယုတ်လျော့ခြင်းကို (ဟာယနံ ဟာနိ၊ ✓ဟာ+တိ၊ ဝယောဟာနိမိ- အရွယ်ယုတ်လျော့ခြင်း၌။ သမာပတ္တိယာ ဟာနိ သမာပတ္တိဟာနိ၊ တံ သမာပတ္တိဟာနိ)၊ သန္နာယ- ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ သန္တဝေတိ- သန္တဝေ ဟူသည်ကား၊ သန္တဝေါ- သန္တဝသည်။

တဏှာဒိဋ္ဌိမိတ္တသန္တဝဝသေန- တဏှာသန္တဝ, ဒိဋ္ဌိသန္တဝ, မိတ္တသန္တဝတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊
 တိဝိဓော- သုံးပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ- ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ အဋ္ဌသတပဘောဒါဝိ-
 တစ်ရာရှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ တဏှာ- တဏှာသည်၊ တဏှာသန္တဝေါ-
 တဏှာသန္တဝမည်၏။ ဒွါသဋ္ဌိဘောဒါဝိ- ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်
 သော၊ ဒိဋ္ဌိ- ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဒိဋ္ဌိသန္တဝေါ- ဒိဋ္ဌိသန္တဝမည်၏။ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ- ငြိကပ်
 တွယ်တာ နောင်ဖွဲ့အပ်သော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိတ္တာနုကမ္မနာ- မိတ်ဆွေ
 တို့အား သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းသည်၊ မိတ္တသန္တဝေါ- မိတ္တသန္တဝမည်၏။
 တေသု- ထိုသန္တဝသုံးမျိုးတို့တွင်၊ ဣဓ- ဤနေရာ၌၊ သော- ထိုမိတ္တသန္တဝကို၊
 အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏။ ဟိ- မှန်၏။ တေန- ထိုမိတ္တသန္တဝကြောင့်၊ အဿ-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏။ သမာပတ္တိ- သမာပတ်သည်၊ ပရိဟိနာ- ယုတ်လျော့ (ပျက်ဆီး)
 သွားပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧတံ- ဤသမာပတ်မှယုတ်လျော့(ပျက်ဆီး)ခြင်းသည်၊
 ဘယံ- ဘေးတည်း၊ သန္တဝေ- မိတ်ဆွေအပေါင်း အဖော်ကောင်း၌၊ ပေက္ခမာနော-
 သတိမလပ် ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ မပြတ်အစဉ် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သော၊ အဟံ- ငါသည်၊
 အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ သေသံ-
 ကြွင်းသောစကားသည်၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်နှင့် တူသည်သာလျှင်၊
 (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာဖြစ်ပေါ်လာပုံတည်း။

မိတ္တသုဟဒ္ဓဂါထာဝတ္ထနာ- မိတ္တသုဟဒ္ဓဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၄။ ဝံသော ဝိသာလောတိ ဧတ္ထ- ဝံသော ဝိသာလောဟူသော ဤပါဌ်၌၊
 ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ ကိရ- တဆင့်စကား ကြားဖူးသည်ကား၊
 ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကဿပဿ- ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနော-
 သာသနာတော်၌၊ တယော- သုံးဦးကုန်သော၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 လောင်းလျာတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိသတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်
 နှစ်သောင်းတို့ပတ်လုံး၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်
 ကျင့်၍၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊
 စဝိတွာ- စုတေ၍ (သေလွန်၍)၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကလောင်းလျာ သုံးဦးတို့တွင်၊
 ဇေဋ္ဌကော- အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗာရာဏသီရာဇကုလေ- ဗာရာဏသီမင်းမျိုး၌၊
 နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတရေ- အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ- အငယ်နှစ်

ယောက်တို့သည်။ ပစ္စန္တရာဇကုလေသု - ပစ္စန္တရာဇမင်းမျိုးတို့၌၊ (နိဗ္ဗတ္တာ - ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ ဥဘောပိ - နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ - ထိုအငယ်တို့သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ - သင်ယူ၍၊ ရဇ္ဇံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ အနုက္ကမေန - အစဉ်သဖြင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်ကုန်၍၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရေ - နန္ဒမူလတောင်ဝှမ်း၌၊ ဝသန္တာ - နေကုန်လတ်သော်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌ (တစ်ခုသော ရက်၌)၊ သမာပတ္တိတော - သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ - ထ၍၊ “မယံ - ငါတို့သည်၊ ကိံ ကမ္မံ - အဘယ်အမှုကို (ဘယ်အလုပ်ကို)၊ ကတွာ - ပြုလုပ်၍၊ ဣမံ လောကုတ္တရာသုခံ - ဤလောကုတ္တရာချမ်းသာသို့၊ အနုပ္ပတ္တာ - အစဉ်အတိုင်း ရောက်ကုန်ရကုန်သနည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေတွာ - စဉ်းစား၍၊ ပစ္စဝေက္ခမာနာ - ဆင်ခြင်ကုန်လတ်သော်၊ ကဿပဗုဒ္ဓ - ကာလေ - ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါ၌၊ အတ္တနော အတ္တနော - မိမိမိမိ၏၊ စရိယံ - အကျင့်ကို၊ အဒ္ဓသံသု - တွေ့မြင်ကုန်ပြီ၊ တတော - ထိုနောက်၊ “တတိယော - သုံးဦးမြောက်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကုဟိ - အဘယ်မှာနည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တာ - စဉ်းစားဆင်ခြင်ကုန်လတ်သော်၊ ဗာရာဏသီရဇ္ဇံ - ဗာရာဏသီမင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တံ - ပြုနေသည်ကို (ဝါ) ပြုနေစေသည်ကို၊ ဒိသွာ - တွေ့မြင်ရ၍၊ တဿ - ထိုမင်း၏၊ ဂုဏေ - ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို၊ သရိတွာ - အမှတ်ရ၍၊ “သော - ထိုသူသည်၊ ပကတိ - ယာဝ - ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာလျှင်၊ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတော - အလိုနည်းခြင်းစသောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ အမှာကံ ယေဝ - ငါတို့ကိုသာလျှင်၊ ဩဝါဒကော - ဆုံးမတတ်၏၊ ဝတ္တာ - ပြောဆိုတတ်၏၊ အမှာကံ - ငါတို့၏၊ ဝစနက္ခမော - စကားကို သည်းခံတတ်၏၊ (ဝစနံ ခမတီတိ ဝစနက္ခမော၊ ဝစနံ ✓ခမု+ အ၊ ခန္တိယံ - သည်းခံခြင်း၌။) ပါပဂရဟိ - မကောင်းမှုတို့ကို ကဲ့ရဲ့လေ့ရှိ၏၊ (ပါပံ ဂရဟတိ သီလေနာတိ ပါပဂရဟိ၊ ပါပံ ✓ဂရဟ+ဏိ၊ နိန္ဒာယံ - ကဲ့ရဲ့ခြင်း၌။)၊ ဟန္တ - ယခု၊ နံ - ထိုသူကို၊ အာရမ္မဏံ - အာရုံကို၊ ဒဿေတွာ - ပြု၍၊ အာရောစေမ - ပြောဆိုကုန်အံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဩကာသံ - အခွင့်ကို၊ ဂဝေသန္တာ - ရှာဖွေကုန်လတ်သော်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ - အလုံးစုံသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဥယျာနံ - ဥယျာဉ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တံ - သွားသော၊ တံ - ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ ဒိသွာ - မြင်ရ၍၊ အာကာသေန - ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂန္တာ - လာ၍၊ ဥယျာနဒ္ဓါရေ - ဥယျာဉ်တံခါး၌၊ ဝေဠုဂုမ္မမူလေ - ဝါးချုံ၏အရင်း၌၊ အဋ္ဌသု - တည်ကုန်ပြီ၊ မဟာဇနော - လူများအပေါင်းသည်၊ ရာဇဒဿ -

နေန- မင်းကို ကြည့်ရှုရသဖြင့်၊ အတိတ္တော- မရောင့်ရဲသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
 ရာဇာနိ- မင်းကို၊ ဥလ္လောကေတိ- မော်၍ကြည့်၏၊ တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ “ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်၊ မမ- ငါ့ကို (ဆဇ္ဇိကံ)၊
 ဒဿနေ- ကြည့်ရှုရခြင်း၌၊ ဗျာပါရံ- ကြောင့်ကြစိုက်မှုကို၊ န ကရောတိ- မပြု၊
 (သော- ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်)၊ အတ္ထိ န ခေါ- ရှိသလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊
 ဩလောကေန္တော- ကြည့်ရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ အဒ္ဒကိန္တိ-
 တွေ့မြင်ပြီ၊ ဒဿနေနေဝ- တွေ့မြင်လျှင် တွေ့မြင်ခြင်းနှင့်သာလျှင်၊ သဟ- တကွ၊
 (တနည်း) သဟ ဒဿနေနေဝ- မြင်တွေ့ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်တည်းသာလျှင်၊ တဿ
 စ- ထိုဗာရာဏသီမင်း၏လည်း၊ တေသု- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၌၊ သိနေဟော- ချစ်ခင်
 ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ- ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ၊
 ဩရုယု- သက်ဆင်း၍၊ သန္တေန- ငြိမ်သက်သော၊ အာစာရေန- အမူအကျင့်ဖြင့်၊
 ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊
 ကိ နာမ- အဘယ်အမည်ရှိပါကုန်သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ တေ-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ အသဇ္ဇမာနာ
 နာမ- မငြိကပ် မတွယ်တာသော သူတို့မည်ကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု-
 ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ အသဇ္ဇမာနာတိ- အသဇ္ဇမာနာ ဟူသော၊
 ဧတဿ- ဤပုဒ်၏၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား၊ ကော- အဘယ်ပါနည်း၊
 ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ အလဂ္ဂနတ္ထော- မငြိကပ် မတွယ်
 တာတတ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေကြားကုန်ပြီ၊ တတော-
 ထိုနောက်၊ ဝေဠုဂုမ္ဘံ- ဝါးရုံကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊
 သဗ္ဗသော- အချင်းခပ်သိမ်း၊ မူလခန္ဓသာခါနုသာခါဟိ^၁- အမြစ်၊ ပင်စည်၊ သစ်ခက်၊
 ဆင်ပွားသစ်ခက်တို့ဖြင့်၊ သံသိဗ္ဗိတွာ- ချုပ်စပ်ရောထွေး၍၊ ဌိတံ- တည်နေသော၊
 ဣမံ ဝေဠုဂုမ္ဘံ- ဤဝါးရုံကို၊ အသိဟတ္ထော- သံလျက်လက်ရှိသော (အသိ ဟတ္ထမိ
 ယဿာတိ အသိဟတ္ထော)၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ မူလေ- အမြစ်တို့ကို၊
 ဆေတွာ- ဖြတ်၍၊ အာဝိဉ္ဇန္တော- ဆွဲငင်လျက်၊ ဥဒ္ဓရိတုံ- ထုတ်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ န
 သက္ကုဏေယျ သေယျထာပိ- မစွမ်းနိုင်ရာသကဲ့သို့လည်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာ

၁။ မူလခန္ဓသာခါနုသာခါဟိ= သာခါယ အနုပစ္စာ အနုသာခါ- နောက်ထပ် ဆင့်ပွားဖြစ်
 ပေါ်လာသော သစ်ခက်သစ်ရွက်စသည်ကို အနုသာခါအရ ယူပါ။ မူလံ စ ခန္တော စ
 သာခါ စ အနုသာခါ စ မူလခန္ဓသာခါနုသာခါ၊ တာဟိ မူလခန္ဓသာခါနုသာခါဟိ။

လျှင်၊ အန္တော စ- အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိ စ- အပြင်၌လည်းကောင်း၊ ဇဿ- တဏှာတည်းဟူသော အရှုပ်အထွေးသည်၊ ဇဋ္ဌိတော- မြေးယုက်အပ်သော (အမြေး ယုက်ခံနေရသော၊ ဇဋ္ဌိယတေတိ ဇဋ္ဌိတော၊ ✓ဇဋ္ဌ+တ၊ သံဃာတေ- ပေါင်းစုယုက်ထွေး ခြင်း၌။ တစ်နည်းအားဖြင့်- သဗ္ဗာတာ ဇဋ္ဌာ ဧတဿာတိ ဇဋ္ဌိတော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဖြစ်သော အလွန်မြေးယုက်ရှုပ်ထွေးမှုရှိသော-ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ (တစ်နည်း) ဇဋ္ဌ ဣတော ဂတော ပတ္တောတိ ဇဋ္ဌိတော-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ မြေးယုက်ရှုပ်ထွေးခြင်းသို့ ရောက်နေသော-ဟုလည်း ပေးပါ။) အာသတ္တဝိသတ္တော^၂- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ငြိ ကပ်တွယ်တာ၊ အထူးထူး အပြားပြား ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းရှိသော၊ တံ- သင်သည်၊ တတ္ထ- ထိုကိလေသာ၌၊ ဝိလဂ္ဂေါ^၃- အထူးထူးအပြားပြား ငြိကပ်တွယ်တာ၏၊ ဝါ ပန- တစ်နည်းသော်ကား၊ အဿ- ထိုဝါးရုံ၏၊ ဝေမဇ္ဈဂတောပိ- အလယ်သို့ရောက် နေသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ ဝံသကဋ္ဌိရော- ဤဝါးညောက်သည်၊ အသဗ္ဗာတ- သာခတ္တာ- မဖြစ်ပေါ်သေးသော (ဖွဲ့ယုက်ခြင်းမဖြစ်သေးသော) အခက်အလက်ရှိ သည်၏အဖြစ်ကြောင့် (န သံဇာယတိတိ အသဗ္ဗာတာ၊ န၊ သံ ✓ဇန+တ၊ ဇနေန- ဖြစ်ခြင်း၌။ အသဗ္ဗာတာ သာခါ အသဗ္ဗာတသာခါ၊ အသဗ္ဗာတသာခါယ ဘာဝေါ အသဗ္ဗာတသာခတ္တံ၊ တဿာ အသဗ္ဗာတသာခတ္တာ)၊ ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရာ ဝတ္ထုသည်၊ အလဂ္ဂေါဝ- မငြိကပ်မတွယ်တာသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဌိတော- တည် ၏၊ စ ပန- သို့သော်လည်း၊ အဂ္ဂေ ဝါ- အဖျား၌သော်လည်ကောင်း၊ မူလေ ဝါ- အရင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဆေတွာ- ဖြတ်၍၊ ဥဒ္ဓရိတုံ- ထုတ်ဆောင် ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ သေယျထာပိ- စွမ်းနိုင်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံ၌၊ အသဇ္ဇမာနာ- မငြိကပ် မတွယ်တာကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ် မျက်နှာတို့သို့၊ ဂစ္ဆာမ- သွားပါကုန်၏^၄၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တာဝဒေဝ- ထို ခဏ၌ပင်လျှင်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ရညော- မင်းသည်၊ ပဿတော ဧဝ- ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီး ဖြင့်၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရံ- နန္ဒမူလတောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမံသု- ကြွသွားတော်မူကုန်ပြီ။

၂။ အာသတ္တဝိသတ္တော= အာသဇ္ဇနံ အာသတ္တံ၊ အာ ✓သဇ္ဇ+တ၊ သင်္ဂေ- ငြိကပ်ခြင်း၌။ ဝိသဇ္ဇနံ ဝိသတ္တံ၊ အာသတ္တံ ဝိသတ္တံ ယဿာတိ အာသတ္တဝိသတ္တော= အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ငြိကပ်ခြင်း၊ အထူးထူးအပြားပြား ငြိကပ်ခြင်းရှိသူ။

၃။ ဝိလဂ္ဂေါ= ဝိသေသေန လဂ္ဂတိတိ ဝိလဂ္ဂေါ၊ ဝိ ✓လဂ+တ၊ သင်္ဂေ- ငြိကပ်ခြင်း၌။

တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ “အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊
ကဒါ- အဘယ်ခါ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အသဇ္ဇမာနော- မငြိကပ်မတွယ်တာသည်၊
ဘဝေယျံ န ခေါ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊
တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌ပင်လျှင်၊ ဌိတော- တည်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိပဿန္တော-
ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ-
မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ ပုရိမနယေနဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်း
ကို၊ ပုစ္ဆိတော- မေးမြန်းအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤ
ဂါထာကို၊ အဘာသိ- ပြောဟောပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဝံသောတိ- ဝံသောဟူသည်ကား၊ ဝေဠု- ဝါးတည်း၊
ဝိသာလောတိ- ဝိသာလောဟူသည်ကား၊ ဝိတ္ထိဏ္ဏော- ပြန့်ကျယ်သော၊ (ဝံသော-၌
စပ်)၊ ဝကာရော- ဝအက္ခရာသည်၊ အဝဓာရဏတ္ထော- ပိုင်းဖြတ်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊
ဝါ- တနည်းကား၊ အယံ- ဤဝအက္ခရာသည်၊ ဧဝကာရော- ဧဝသဒ္ဒါတည်း၊ ဧတ္ထ-
ဤဧဝသဒ္ဒါ၌၊ သန္တိဝသေန- သန္တိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကာရော- ဧ-အက္ခရာသည်၊
နဠော- ကျေပျောက်၏၊ တဿ- ထိုဧဝသဒ္ဒါ၏၊ ပရပဒေန- နောက်ပုဒ်နှင့်၊ (သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တံ- ထိုဧဝသဒ္ဒါကို၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊
ယောဇေဿာမ- ယှဉ်စပ်ကုန်အံ့၊ ယထာတိ- ယထာဟူသည်ကား၊ ပဋိဘာဂေ-
အတူဟူသော အနက်၌၊ ဝိသတ္ထောတိ- ဝိသတ္ထော ဟူသည်ကား၊ လဂ္ဂေါ- ငြိကပ်
တွယ်တာခြင်းတည်း၊ ဇဋ္ဌိတော- မြှေးယှက်ရှုပ်ထွေးခြင်းတည်း၊ သံသဗ္ဗိတော- ချုပ်
စပ်ယှက်သိုင်းခြင်းတည်း၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စာတိ- ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ဟူသည်
ကား၊ ပုတ္တမီတုဘရိယာသု- သားသမီးမယားတို့၌၊ (ဤအဖွင့်ကို ရှု၍ ပုတ္တာ စ
မီတရော စ ပုတ္တာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဧကသိသံပြုထားသည်ဟု မှတ်ရာ၏)၊ ယာ
အပေက္ခာတိ- ယာ အပေက္ခာဟူသည်ကား၊ ယာတဏှာ- အကြင်တပ်မက်ခြင်းသည်၊
ယော သိနေဟော- အကြင်စေးကပ်ခြင်းသည်၊ ဝံသက္ကဋ္ဌီရောဝ အသဇ္ဇမာနောတိ-
ဝံသက္ကဋ္ဌီရောဝ အသဇ္ဇမာနောဟူသည်ကား၊ ဝံသက္ကဋ္ဌီရော- ဝါးညှောက်သည်၊
အလဂ္ဂမာနောဝိယ- မငြိကပ်မတွယ်တာသကဲ့သို့၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်
သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း၊ ဝိသာလော- ကျယ်ပြန့် (ကြီးမား)
သော၊ ဝံသော- ဝါးရုံသည်၊ ဝိသတ္ထော ဧဝ- ဟိုဟိုဒီဒီ ငြိကပ်ရှုပ်ထွေး ပွေလီတတ်
သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊ ပုတ္တေသု စ-
သာသမီးတို့၌လည်းကောင်း၊ ဒါရေသု စ- ဇနီးမယားတို့၌လည်းကောင်း၊ ယာ

အပေက္ခာ- အကြင်ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်းသည်၊ (အတ္တိ- ရှိ၏)၊ သာပိ- ထိုငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်းသည်လည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တာနိ ဝတ္ထုနိ- ထိုကာမဝတ္ထုတို့ကို၊ သံသိဗ္ဗိတွာ- ချုပ်စပ်ယှက်သိုင်း၍၊ ဌိတတ္တာ- တည်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသတ္တာ ဧဝံ- ဝိသတ္တမည်သည်သာလျှင် (ငြိကပ်ရှုပ်ထွေး ပွေလီတတ်သည်သာလျှင်) တည်း၊ သွာဟံ သော+အဟံ- ထိုငါသည်၊ တာယ အပေက္ခာယ- ထိုငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်းဖြင့်၊ အပေက္ခဝါ- ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝိသာလောကျယ်ပြန့်သော၊ ဝံသော ဝိယ- ဝါးရုံကဲ့သို့၊ ဝိသတ္တော- ငြိကပ်ရှုပ်ထွေးပွေလီတတ်၏၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အပေက္ခာယ- ငဲ့ကွက်ခြင်း တွယ်တာခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ- အပြစ်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တံ အပေက္ခံ- ထိုငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်းကို၊ မဂ္ဂဉာဏေန- မဂ္ဂဉာဏ်ဖြင့်၊ ဆိန္ဒန္တော- ဖြတ်တောက်လတ်သော်၊ အယံ ဝံသကဋီရောဝ- ဤဝါးညောက်ကဲ့သို့၊ ရူပါဒီသု ဝါ- ရူပါရုံစသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ လာဘာဒီသု ဝါ- လာဘ်လာဘစသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ ကာမဘဝါဒီသု ဝါ- ကာမဘဝစသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌာဒီသု ဝါ- မိစ္ဆာအယူဝါဒစသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန- တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသဇ္ဇမာနော- မငြိမကပ်မထိစပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တော်ကို၊ အဓိဂတော- ရသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း)၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ ပုရိမနယေနဝ- ရှေး၌ဖွင့်ပြီးအပ်သော နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိအပ်သိထိုက်၏။

ဝံသက္ကဋီရဂါထာဝတ္ထုနာ- ဝံသက္ကဋီရဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၅။ မိဂေါ အရညမှီတိ ဧတ္ထ- မိဂေါ အရညမှီဟူသော ဤပါ၌၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း၊ ကိရ- တဆင့်စကား ကြားဖူးသည်ကား၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည်၊ ကဿပဿ- ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ယောဂါဝစရော- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစီးဖြန်းအားထုတ်နေသူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ကာလံ- သေဆုံးမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အဗေ- ကြွယ်ဝသော၊ မဟဒ္ဒနေ- များ

၁။ အပေက္ခဝါ= အပေက္ခတိ ဧတာယာတိ အပေက္ခာ၊ အပေက္ခနံ ဝါ အပေက္ခာ၊ အပေက္ခတိတိ ဝါ အပေက္ခာ၊ အပ✓ဣက္ခ+အ၊ အာ၊ ဒဿနေ- ရှုငဲ့ခြင်း၌၊ အပေက္ခာ ဧတဿ အတ္တိတိ အပေက္ခဝါ။ အပေက္ခာပုဒ် + ဝန္တုပစ္စည်း။

သော ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသော၊ မဟာဘောဂေ - များသောအသုံးအဆောင်ရှိသော၊ သေဠိ - ကုလေ - သူဌေးမျိုး၌၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်ပြီ၊ သော - ထိုသူသည်၊ သုဘောဂေါ - တင့်တယ်သော အဆင်းအင်္ဂါရှိသူသည် (ဝါ) ဘုန်းကံရှိသူသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ တတော - ထိုနောက်၊ ပရဒါရိကော - သူတစ်ပါးမယား ပြစ်မှားမိသူသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ကာလကံတော - သေဆုံးသည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ နိရယေ - ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်သည်၊ တတ္ထ - ထိုငရဲ၌၊ ပစ္စိတ္တာ - ကျက်၍၊ ပက္ကာဝသေသေန - ကံကြွင်းကံကျန် (အကျိုးကြွင်းအကျိုးကျန်)အားဖြင့်၊ သေဠိဘရိယာယ - သူဌေးမယား၏၊ ကုစ္ဆိမှိ - ဝမ်း၌၊ ဣတ္ထိ - မိန်းမသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ပဋိသန္ဓိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ - ယူပြီ၊ နိရယတော - ငရဲမှ၊ အာဂတာနံ - လာကုန်သော၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ဂတ္တာနိ - ခန္ဓာကိုယ်တို့သည်၊ ဥဏှာနိ - ပူလောင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တေန - ထိုကြောင့်၊ သေဠိဘရိယာ - သူဌေးမယားသည် (သူဌေးကတော်သည်)၊ ဥယျမာနေန - ပူလောင်သော၊ ကိစ္ဆေန - ဆင်းရဲငြိုငြင်သော၊ ကသိရေန - ပင်ပန်းသော၊ (တစ်နည်း) ကိစ္ဆေန - ကိုယ်ဆင်းရဲသော၊ ကသိရေန - စိတ်ဆင်းရဲသော (သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂၊ ၁၃၀-၅)၊ ဥဒရေန - ရင်ဖြင့်၊ တံ ဂမ္ဘံ - ထိုကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို၊ ဓာရေတွာ - ဆောင်၍၊ ကာလေန - မွေးဖွားမည့်လစေ့လာရာအခါ၌၊ ဒါရိကံ - ကလေးမကို၊ ဝိဇာယိ - မွေးဖွားပြီ၊ သာ - ထိုကလေးမသည်၊ ဇာတဒိဝသတော - မွေးဖွားရာ နေ့မှ၊ ပဘုတိ - စ၍၊ မာတာပိတုနံ စ - အမိအဖတို့၏လည်းကောင်း၊ သေသဗန္ဓုပရိဇနာနဉ္စ - ကြွင်းသော ဆွေမျိုး၊ အခြံအရံအပေါင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒေဿာ^၁ - အမုန်းခံရသူသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ ဝယပ္ပတ္တာ - အရွယ်ရောက်သည်၊ (သမာနာ) စ - ဖြစ်သော်လည်း၊ ယမှိ ကုလေ - အကြင်အမျိုး၌၊ ဒိန္နာ - ပေးအပ်ပြီ (လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးအပ်ပြီ)၊ တတ္တာပိ - ထိုအမျိုး၌လည်း၊ သာမိကသသုသသုရာနံ - လင်၊ ယောက္ခမ မိန်းမသူ၊ ယောက္ခမ ယောက်ျားသူတို့၏၊ ဒေဿာဝ - အမုန်းခံရသူမသည်သာလျှင်၊ အပ္ပိယာဝ - အချစ်မခံရသူမသည်သာလျှင်၊ အမနာပါဝ - မမြတ်နိုးခံရသူမသည်သာလျှင် (စိတ်နှလုံးကို မတိုးပွားစေအပ်သည်)၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နက္ခတ္တေ - နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊ ဇောသိတေ - ကြွေးကြော်အပ်သော်၊ သေဠိပုတ္တော - သူဌေး

၁။ ဒေဿာ = ✓ဒိသိ / ဒိသ + ဣပစ္စည်းဖြင့် ပြီးထားသော ပုဒ်တည်း၊ လိင်သုံးပါးလုံး ဆက်ဆံ၏၊ အပ္ပိတိက (မချစ်မနှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အဘိဓာန်ဋီကာ(နှာ-၂၃၉) ၌ ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဟု ဆိုထား၏၊ “ဒေသိယာ အပ္ပိယာတိ ဒေဿာ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ မချစ်အပ်သူ၊ အမုန်းခံရသူမ။

သားသည်။ တာယ- ထိုသူမနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ကိဠိတုံ- မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းငှါ၊ အနိစ္ဆန္တော- အလိုမရှိလတ်သော်၊ ဝေသီ- ပြည်တန်ဆာမကို၊ အာနေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ကိဠိတိ- မြူးတူးပျော်ပါးကစား၏၊ သာ- ထိုသူဌေးကတော်မလေးသည်၊ တံ- ထိုအကြောင်း အရာကို၊ ဒါသီနံ- ကျွန်မတို့၏၊ သန္တိကာ- အထံမှ၊ သုတွာ- ကြား၍၊ သေဠိပုတ္တံ- သူဌေးသားသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ နာနပ္ပကာရေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားသော စကားတို့ဖြင့်၊ အနုနယိတွာ စ^၂- သိစေ၍လည်း၊ “အယျ- ပုတ္တ- အရှင်သား၊ ဣတ္ထိနာမ- မိန်းမမည်သည်၊ ဒသန္တံ- ဆယ်ယောက်ကုန်သော၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏၊ ကနိဋ္ဌာ- ညီမငယ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍ ဖြစ်စေဦးတော့၊ စက္ကဝတ္တိနော ဝါ- စကြဝတေးမင်း၏လည်း၊ ဓိတာ- သမီးသည်၊ သစေပိ ဟောတိ- အကယ်၍ ဖြစ်စေဦးတော့၊ တထာပိ- ထိုသို့ပင် ဆယ်ပါးသော မင်းတို့၏ ညီမငယ်၊ စကြဝတေးမင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သာမိကဿ- လင်ယောက်ျား၏၊ ပေသနကရာ- အစေခံပါတည်း (ပေသီယတေ ပေသနံ၊ ✓ပေသ+ယု၊ ပဋိဟရဏေ- ရှေ့ဆောင်ခြင်း (စေခိုင်းခြင်း)၌၊ ကာတဗ္ဗာတိ ကရာ၊ ✓ကရ+အ+အာ၊ (အပြုခံရသူ၊ အစေခံမိန်းမ)၊ ပေသနံ ကရာ ပေသနကရာ၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သာမိကေ- လင်ယောက်ျားသည်၊ အနာလပန္တေ- စကားမပြောဆိုလတ်သော်၊ သုလေ- တံစူး (တံကျင်)၌၊ အာရောပိတာ ဝိယ- အတင်ခံရသူကဲ့သို့၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲမှုကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ- ခံစားရ၏၊ အဟံ- ငါသည်၊ အနုဂ္ဂဟာရဟာ- ချီးမြှောက်ထိုက်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်၊ ဤသို့ ချီးမြှောက်ထိုက်လတ်သော်)၊ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ- ချီးမြှောက်ထိုက်၏၊ (အနုဂ္ဂဟာရဟာ- ချီးမြှောက်ထိုက်သည်)၊ နော စေ ဟောတိ- အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ မချီးမြှောက်ထိုက်လတ်သော်)၊ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ- စွန့်လွှတ်ထိုက်၏၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဉာတိကုလံ- ဆွေးမျိုးအိမ်သို့၊ ဂမိဿာမိ- သွားပါအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (နာနပ္ပကာရေဟိ- အထူးထူးအပြားသော စကားတို့ဖြင့်၊ အနုနယိတွာ စ- သိစေ၍လည်း)၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ၊ သေဠိပုတ္တော- သူဌေးသားသည်၊ “ဘဒ္ဒေ- နှမ၊

၂။ အနုနယိတွာ= အနု ✓နိ+တွာ၊ အနု ရှေးရှိသော နိဓာတ်သည် “အဖန်ဖန်ဆောင်ပို့ခြင်း၊ ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း” စသော အနက်တို့ကို ဟော၏။ ဤနေရာ၌ကား “လျော်စွာသိစေခြင်း အနက်”ကို ယူရာ၏။ (ဝိ၊ ၅၊ ၄။ ၁၃၃။)၌ “အနုနယန္တော” ဟူသောပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ “အနုဇာနာပေန္တော၊ အနုရူပံ ဝါ ဗောဓေန္တော ဝိညာပေန္တော” ဟူသော ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို ထောက်ဆ၍ အထက်ပါအတိုင်း အနက်ယောဇနာထားသည်။

ဟောတု- ရှိစေတော့၊ မာ သောစိ- မစိုးရိမ်ပါနှင့်၊ ကိဠနသဇ္ဇာ- ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ စီရင်သူမသည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ နက္ခတ္တံ- နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကိဠိဿာမ- မြူးတူးပျော်ပါး ကစားကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ၊ သေဠိဓီတာ- သူဌေးသမီးသည်၊ တာဝတ္ထကေန- ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သလ္လာပမတ္တေန- စကားပြောဆိုရုံမျှဖြင့်၊ ဥဿာဟဇာတာ- ဖြစ်သောအားထုတ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “သေ- မနက်ဖြန်ခါ၌၊ နက္ခတ္တံ- နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်သို့၊ (ဂန္ဓာ- သွား၍)၊ ကိဠိဿာမိ- မြူးတူးပျော်ပါး ကစားအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဗဟုံ- များစွာသော၊ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ- ခဲဖွယ်စားဖွယ်ကို၊ ပဋိယာ- ဒေတိ- စီမံ၏၊ သေဠိပုတ္တော- သူဌေးသားသည်၊ ဒုတိယဒိဝသေ- နှစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌၊ အနာရောစေတွာဝ- မပန်မပြောဘဲသာလျှင်၊ ကိဠနဋ္ဌာနံ- မြူးတူးပျော်ပါး ကစားရာအရပ် (ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲကစားရာ အရပ်သို့)၊ ဂတော- သွားပြီ၊ သာ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ “ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ပေသေဿတိ- စေလွှတ်ခေါ်ခိုင်းလိမ့်လတ္တံ့၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ပေသေဿတိ- စေလွှတ်ခေါ်ခိုင်းလိမ့်လတ္တံ့” ဣတိ- ဤသို့တွေး၍၊ မဂ္ဂံ- လမ်းကို၊ ဩလောကေန္တိ- ကြည့်ရှုလျက်၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဥဿူရံ- အလွန်နေမြင့်လာသည်ကို (ဥဂ္ဂတော သူရိယော အသ္မိကာလေတိ ဥဿူရော၊ သူရိယပုဒ်ကို “သူရိယဿ သူရော” ဟူသော (သဒ္ဒနီတိ သုတ္တမာလာ၊ ၅၄၀၊) သုတ်ဖြင့် သူရ- ပြုပါ၊ အလွန်မြင့်တက်လာသော နေရှိသည်ကို)၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တေ- ထိုစေလွှတ်သောသူတို့သည်၊ ပစ္စာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊ “သေဠိပုတ္တော- သူဌေးသားသည်၊ ဂတော- သွားပြီ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်တင်ကုန်ပြီ၊ သာ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ ပဋိယာဒိတံ- စီမံထားအပ်သော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုခဲဖွယ်စားဖွယ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ယာနံ- ယာဉ်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္တူ- သွားခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓါ- အားထုတ်အပ်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရေ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်း၌၊ (ဝသန္တာ- နေကုန်သော)၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ- ခုနှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ နိရောဓာ- နိရောဓသမာပတ်မှာ၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ- နာဂလတာမည်သော (ကွမ်းရိုးနွယ်တံပူ၊ နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော နွယ်တံပူ) တံပူကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲ၍၊ အနောတတ္တဒဟေ- အနောတတ္တအိုင်၌၊ မုခံ- မျက်နှာကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေးပြီး၍ (မျက်နှာသစ်ပြီး၍)၊ “အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ကတ္တ- အဘယ်အရပ်၌၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊

စရိဿာမိ- လှည့်လည်ရပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ တံ သေဋ္ဌိဓီတရံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “မယိ- ငါ၌၊ ဣမိဿာ- ဤသူဌေးသမီး၏၊ သဒ္ဓါကာရံ- သဒ္ဓါတရားရှိသူတို့၏ အခြင်းအရာကို (ဝါ) သဒ္ဓါတရားရှိပုံကို (သဒ္ဓါ အဿ အတ္ထိတိ သဒ္ဓေါ၊ သဒ္ဓါနံ အာကာရော သဒ္ဓါကာရော၊ တံ သဒ္ဓါကာရံ)၊ ကာရေတွာ- ပြု၍၊ တံ ကမ္မံ- ထိုမကောင်းသောကံ (ပရဒါရကံ)သည်၊ ပရိက္ခယံ- ကုန်ဆုံးခြင်းသို့၊ ဂမိဿတိ- ရောက်လတ္တံ့” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ပဗ္ဗာရသမိပေ- တောင်ဝှမ်းအနီး၌၊ သဋ္ဌိယောဇနမနောသိ- လာတလေ- ယူဇနာခြောက်ဆယ်ရှိသော ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာဖြင့်ပြီးသော ကျောက်ဖျာအပြင်၌၊ ဌတွာ- ရပ်တည်၍၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အဘိညာပါဒကံ- အဘိညာဉ်၏အခြေခံဖြစ်သော၊ ဈာနံ- ဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂန္တု- လာ၍၊ တဿာ- ထိုသူဌေးသမီး၏၊ ပဋိပထေ- ခရီးရင်ဆိုင် (မျက်နှာချင်းဆိုင်) ၌၊ ဩရယု- သက်ဆင်း၍၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ အဘိဓုခေါ- ရှေးရှု၊ အဂမာသိ- သွားရောက်ပြီ၊ တံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဒိသ္မာဝ- တွေ့မြင်၍သာလျှင်၊ ဒါသိယော- ကျွန်မတို့သည်၊ သေဋ္ဌိဓီတာယ- သူဌေးသမီးအား၊ အာရောစေသုံ- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ သာ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ ယာနာ- ယာဉ်မှ၊ ဩရယု- သက်ဆင်း၍၊ သက္ကစ္ဆံ- ရိရိသေသေ၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ သဗ္ဗရသသမ္ပန္နေန- အလုံးစုံသော အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ခါဒနီယေန- ခဲဖွယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနီယေန- ဘောဇဉ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ပဒုမပုပ္ဖေန- ကြာပန်းဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာ- ဒေတွာ- ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဟေဋ္ဌာပိ- အောက်၌လည်း၊ ပဒုမပုပ္ဖံ- ကြာပန်းကို (ပဒုမ္မာ ကြာပန်းကို)၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပုပ္ဖကလာပံ- ပန်းစည်းကို၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပုပ္ဖကလာပဟတ္တာ- ပန်းစည်းလက်၌ ရှိသည်ကို (ပုပ္ဖာနံ ကလာပေါ ပုပ္ဖကလာပေါ၊ ပုပ္ဖကလာပေါ ဟတ္ထေ ဧတိဿာတိ ပုပ္ဖကလာပဟတ္တာ)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဣဒံ ပုပ္ဖံ ယထာ- ဤပန်းကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟံ- တပည့်တော်မ သည်၊ ယတ္ထ ယတ္ထ- အကြင်အကြင်ဘဝ၌၊ ဥပပဇ္ဇာမိ- ကပ်ရောက်ရ၏ (ဖြစ်ရ၏)၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုဘဝ၌၊ မဟာဇနဿ- လူများအပေါင်း၏၊ ပိယာ- အချစ်ခံရသူမသည် (ချစ်အပ်သူသည်)၊ မနာပါ- မြတ်နိုးအပ်သူမသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္ထနံ-

ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပတ္တေတွာ- ဆုတောင်းမှုကို ပြုပြီး
၍၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဂဗ္ဘဝါသော- အမိ
ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော- ဆင်းရဲလှပါပေ၏၊ တံ- ထိုအမိဝမ်း
ကြာတိုက်သို့၊ အနုပဂမ္မ- မကပ်ရောက်ရမူ၍၊ ပဒုမပုပ္ဖေ ဧဝံ- ပဒုမကြာပွင့်၌သာလျှင်၊
ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေတည်နေရသူမသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ပတ္တေသိ- ဆုတောင်းပြီး၊ တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ် မြောက်လည်း၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်
ဘုရား၊ မာတုဂါမော- မိန်းမဘဝသည်၊ ဇေဂုစ္ဆော- စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဖြစ်ပါ၏၊
စက္ကဝတ္ထိဓိတာပိ- စကြဝတေးမင်းသမီးသည်လည်း၊ ပရဝသံ- သူတပါးအလိုသို့၊
ဂစ္ဆတိ- လိုက်ရပါ၏၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဣတ္ထိဘာဝံ-
မိန်းမ၏အဖြစ်သို့၊ အနုပဂမ္မ- မကပ်ရောက်မူ၍၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ ဘဝေ-
ယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္တေသိ- ဆုတောင်းပြီး၊ စတုတ္ထမ္ပိ- လေး
ကြိမ်မြောက်လည်း၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဣမံ သံသာရဒုက္ခံ- ဤသံသရာဝဋ်
ဆင်းရဲကို၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍ (လွန်မြောက်၍)၊ ပရိယောသာနေ- နောက်ဆုံး
ဘဝ၌၊ တုမေဟိ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ပတ္တံ- ရောက်အပ်ရအပ်သော၊ အမတံ-
မသေရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပါပုဏေယျံ- ရောက်ရ၊ ရရပါလို၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ပတ္တေသိ- ဆုတောင်းပြီး၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စတုရော- လေးပါးကုန်သော၊ ပဏိဓီ-
ဆုတောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တံ ပဒုမပုပ္ဖကလာပံ- ထိုပဒုမ္မာကြာပန်းစည်းကို၊
ပူဇေတွာ- လှူဒါန်းပူဇော်၍၊ ပဉ္စ ပတိဋ္ဌိတေန- ငါးပါးသော တည်ခြင်းဖြင့် (တည်
ခြင်းငါးပါးဖြင့်)၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “မေ- ငါ့အား၊ ပုပ္ဖသဒိသော ဧဝံ- ပန်းနှင့်
တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓော စေဝ- အနံ့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏော
စ- အဆင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ပဉ္စမံ- ငါးခုမြောက်သော၊ ပဏိဓီ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပတ္တဉ္စ- သပိတ်ကို
လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖကလာပဉ္စ- ပန်းစည်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊

ဂါထာအနက်။ ။ တုယံ- သင်၏ (ဝါ) သင်သည်၊ ဣတ္ထိတံ- အလိုရှိအပ်သော၊
ပတ္ထိတံ- တောင်းတအပ်သော ဆုသည်၊ ဓိပ္ပမေဝ- လျင်လျင်မြန်မြန်သာလျှင်၊ သမိဇ္ဈတု-
ပြီးစီးစေသတည်း (ပြည့်စုံပါစေသတည်း)၊ ပန္နရသော- တစ်ဆယ့်ငါးရက်မြောက်သော
နေ့၌၊ (ဥဂ္ဂတော- ပေါ်ထွက်လာသော)၊ စန္ဒော- လသည်၊ (ပူရတိ) ယထာ- ပြည့်

သကဲ့သို့၊ (တထာ- ထိုအတူ)၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ကပ္ပါ- အပြစ်ကင်းရှင်း
 ကောင်းမြတ်ခြင်းဟူသော အကြံတို့သည်၊ ပုရေန္တု- ပြည့်ဝကြပါစေကုန်သတည်း၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ ဣမာယ ဂါထာယ- ဤဂါထာဖြင့်၊ သေဋ္ဌိဓီတာယ- သူဌေးသမီးအား၊
 အနုမောဒနံ- ဝမ်းမြောက်ကြောင်း တရားစကားကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “သေဋ္ဌိဓီတာ-
 သူဌေးသမီးသည်၊ ဂစ္ဆန္တိ- ကြွသွားတော်မူသော၊ ဓံ- ငါ့ကို၊ ပဿတု- မြင်စေ
 သတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍၊ အာကာသေန- ကောင်း
 ကင်ခရီးဖြင့်၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရံ- နန္ဒမူလဝိဇ္ဇာရုံရာ တောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ကြွ
 သွားတော်မူပြီ၊ တံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်ကို၊ ပဿန္တိယာ- ကြည့်ရှုဖူးမျှော်နေသော၊
 သေဋ္ဌိဓီတာယ- သူဌေးသမီးအား၊ မဟတီ- ကြီးမြတ်သော (ဝါ) များပြားသော၊
 ပီတိ- ဝမ်းမြောက်မှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပေါ်ပြီ၊ ဘဝန္တရေ- ဘဝတပါး၌၊ ကတံ-
 ပြုအပ်ခဲ့ဖူးသော၊ အကုသလံ- အကုသိုလ်ဖြစ်သော (မကောင်းသော)၊ ကမ္မံ- ကံ
 သည်၊ အနောကာသတာယ- အခွင့်အလမ်းမရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိက္ခိဏံ-
 ကုန်ဆုံးပြီ၊ (ကိမိဝ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား)၊ စိဉ္စမ္မိလဓောတတမ္မလောဟ-
 ဘာဇနံ- မန်ကျည်သီးအချဉ်ဖြင့် ပွတ်တိုက်ဆေးလျော်အပ်သော ကြေးနီရေခွက်
 (အိုး)သည်၊ (သုဒ္ဓံ- သန့်ရှင်းကြည်လင်သည်၊ ဇာတံ) ဣဝ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-
 ဤအတူ)၊ သုဒ္ဓါ- သန့်ရှင်းသည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပြီ၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊
 အဿာ- ထိုသူဌေးသမီး၏၊ ပတိကုလေ စ- လင်အိမ်၌လည်းကောင်း၊ ဉာတိကုလေ
 စ- ဆွေးမျိုးတို့၏အိမ်၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ ဇနော- လူအပေါင်း
 သည်၊ တုဋ္ဌော- နှစ်သက်မြတ်နိုးသည်၊ (အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ)၊ “ကိ- အဘယ်အမှုကိစ္စ
 ကို၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ ကရောမ- ပြုပေးရပါကုန်မည်နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 ပိယဝစနာနိ စ- ချစ်ဖွယ်ကောင်းသော စကားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏာကာရာနိ
 စ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေသေသိ- ပို့လာပြီ၊ သာမိကောပိ-

၁။ စိဉ္စမ္မိလဓောတတမ္မလောဟဘာဇနံ- စိဉ္စာ + အမ္မိလ + ဓောတတမ္မလောဟဘာဇနံ +
 ဣဝ-ဟုဖြတ်ပါ။ စိဉ္စာယ အမ္မိလံ စိဉ္စမ္မိလံ၊ ဓောဝိယတေတိ ဓောတံ၊ ✓ဓူ+တ၊ ဓောဝဇန-
 ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်း၌။ သဒ္ဓနီတိဓာတုမာလာ(၂၅၁)၌ “ဓာတုနမနေကတ္ထတာယ
 ဓူဓာတု ကမ္မနတ္ထေပိ ဓောဝနတ္ထေပိ ဝတ္တတိ”ဟုဆိုထားသောကြောင့် ဤ၌ ဓောဝနတ္ထတည်း။
 စိဉ္စမ္မိလေန ဓောတံ စိဉ္စမ္မိလဓောတံ၊ တမ္မလောဟေန ကတံ ဘာဇနံ တမ္မလောဟဘာဇနံ၊
 ကတပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောပီတတိယာတပျရိသံကြံသည်။ စိဉ္စမ္မိလဓောတံ တမ္မလောဟ-
 ဘာဇနံ စိဉ္စမ္မိလဓောတတမ္မလောဟဘာဇနံ။

လင်သည်လည်း။ “သေဋ္ဌိမိတရံ- သုဋ္ဌေးသမီးကို၊ သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အာနေထ-
 ခေါ်ဆောင်ကုန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဝိဿရိတွာ- မေ့လျော့၍၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊
 အာဂတော- လာမိပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်
 ပြီ၊ တတော- ထိုနေ့မှ၊ ပဘုတိစ- စ၍လည်း၊ နံ- ထိုသူဋ္ဌေးသမီးကို၊ ဥရေ- ရင်၌၊
 ဝိလိတ္တစန္ဒနံ ဝိယ- အထူးထူးအပြားပြား လိမ်းကျံအပ်သော စန္ဒကူးနံ့သာကဲ့သို့လည်း
 ကောင်း၊ (ဝိဝိဓံ လိမ္မိယတေတိ ဝိလိတ္တံ၊ ဝိ✓လိပ+တ၊ ဥပဒေဟေ- လိမ်းကျံခြင်း၌။
 ဝိလိတ္တံ စန္ဒနံ ဝိလိတ္တစန္ဒနံ)၊ အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံ ဝိယ စ- ဆွဲအပ်၊ စွပ်အပ်၊ ဝတ်
 ဆင်အပ်သော ပုလဲသွယ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖမာလာ ဝိယ စ- ပန်းကုံးကဲ့သို့လည်း
 ကောင်း၊ ပိယာယန္တော- ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပရိဟရိ- သွား
 လေရာ ခေါ်ဆောင်လေပြီ၊ သာ- ထိုသူဋ္ဌေးသမီးသည်၊ တတ္ထ- ထိုဘဝ၌၊ ယာဝတာ-
 ယုကံ- အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး (ဝါ) အသက်ထက်ဆုံး၊ ဣဿရိယဘောဂ-
 ယုတ္တသုခံ- အစိုးရခြင်း စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်ယှဉ်သော ချမ်းသာကို၊ အနဘဝိတွာ- ခံ
 စား၍၊ ကာလံ ကတွာ- သေဆုံး၍၊ ပုရိသဘာဝေန- ယောက်ျားအဖြစ်ဖြင့်၊ ဒေဝ-
 လောကေ- နတ်ပြည်၌၊ ပဒုမပုပ္ဖေ- ပဒုမ္မာကြာပန်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော ဒေဝ-
 ပုတ္တော- ထိုနတ်သားသည်၊ ဂစ္ဆန္တောပိ- သွားသော်လည်း၊ ပဒုမဂဗ္ဗေ ဧဝ- ပဒုမ္မာ
 ကြာပန်း၏ဝမ်းကြာတိုက်၌သာလျှင်၊ (ဌတွာ- တည်၍)၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ တိဋ္ဌန္တောပိ-
 ရပ်သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒန္တောပိ- ထိုင်သော်လည်းကောင်း၊ သယန္တောပိ- အိပ်
 သော်လည်းကောင်း၊ ပဒုမပုပ္ဖဂဗ္ဗေယေဝ- ပဒုမ္မာကြာပန်း၏ဝမ်းကြာတိုက်၌သာလျှင်၊
 တိဋ္ဌတိ- ရပ်၏၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ သယတိ- အိပ်၏၊ “မဟာပဒုမဒေဝပုတ္တော”
 တိ စ- မဟာပဒုမနတ်သားဟူ၍သာလျှင်၊ နံ- ထိုနတ်သားကို၊ ဝေါဟရီသု- ခေါ်
 ဝေါကုန်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုပဒုမနတ်သားသည်၊ တေန ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန-

၁။ အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံ= အာမုတ္တိတဗ္ဗောတိ အာမုတ္တော၊ အာ✓မုစ+တ၊ ပရိဒဟနေ-
 ဝတ်ဆင်ခြင်း၌၊ မုတ္တာဟာရပုဒ်၌ မုတ္တာ- ပုလဲအနက်ကို ဟော၏။ ဟာရပုဒ်ကား အာဝဠိ
 (အစဉ်အတန်း)အနက်ကို ဟော၏။ (သီ၊ဋီ၊သစ်၊၁။၂၁၉။)၊ မုတ္တာနံ ဟာရော မုတ္တာဟာရော
 (ပုလဲတို့၏အစဉ်) ပုလဲသွယ်။ အာမုတ္တော မုတ္တာဟာရော အာမုတ္တမုတ္တာဟာရော၊ တံ
 အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံ။ အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံဟု အချို့နေရာ၌ ရှိ၏။ အာမုတ္တပုဒ်ရှိက အာပုဗ္ဗ
 ✓မုစ+တပစ္စည်းဖြင့်ပင် ပြီး၏။ ပရိဒဟနအနက်ကို ဟော၏။ သုသပစသကတော က္ခန္တာ
 စ သုတ်၌ပါသော စသဒ္ဓါဖြင့် တပစ္စည်းကို က္ကပြု၊ ဓာတွန်စကို ချေပါလေ။ အဘိဓာန်၊
 ဋီ၊ နာ-၂၆၅။

ထိုတန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့်၊ အနုလောမပဋိလောမံ- အစုန်အဆန် (စုန်ချည်ဆန်ချည် တပြောင်းပြန်ပြန်)၊ ဆ ဒေဝလောကေ ဧဝ- နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌သာလျှင်၊ သံသရတိ- လှည့်လည်နေ၏။

တေန စ သမယေန- ထိုအခါ၌လည်း၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း အား၊ ဝိသတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းသော မိန်းမတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန် ၏၊ တာသု- ထိုမိန်းမတို့တွင်၊ ဧကာပိ- တစ်ယောက်သော မိန်းမသည်လည်း၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ န လဘတိ- မရ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ကုလဝံသာနုပါလကော- အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်တတ် သော (အနုပါလေတီတိ အနုပါလကော၊ အနု✓ပါလ+ ဣ၊ ရက္ခဏေ- စောင့် ရှောက်ခြင်း၌။ ကုလဿ ဝံသော ကုလဝံသော၊ ကုလဝံသဿ အနုပါလကော ကုလဝံသာနုပါလကော)၊ ပုတ္တော- သားကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော- အလိုရှိအပ်ပါ၏၊ အတြဇေ- မိမိရင်မှ ပေါက်ဖွားလာသော သားသည်၊ အဝိဇ္ဇမာနေ- ထင်ရှားမရှိလတ် သော်၊ ခေတ္တဇောပိ- မိမိ၏အိပ်ရာ၊ ပလ္လင်၊ ရင်ခွင်စသောအရပ်၌ဖြစ်သော သားသည် လည်း၊ ကုလဝံသဓရော- အမျိုးအနွယ်ကို ဆောင်ထားနိုင်သည် (စောင့်ထိန်းထားနိုင် သည်)၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိညာပေသုံ- သိစေကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ “မဟေသီ- မိဖုရားကြီးကို၊ ဌပေတွာ- ချန်ထား၍၊ အဝသေသာ- ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့သည်၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဓမ္မနာဋကံ- မျိုးရိုးစဉ်ဆက်သဘောအားဖြင့် ကပြ ဖျော်ဖြေမှုကို၊ ကရောထ- ပြုကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ယထာကာမံ- အလိုရှိတိုင်း၊ ဗဟိ- အပြင်၌၊ စရာပေသီ- လှည့်လည်စေပြီ၊ တထာပိ- ထိုသို့ပင် လှည့်လည်စေပါ သော်လည်း၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ န အလတ္တ- မရပြီ၊ ပုန- တစ်ဖန်။ အမစ္စာ- အမတ် တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ မဟေသီ နာမ- မိဖုရားကြီးမည်သည်။ ပုညေန စ- ဘုန်းကံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယ စ- အသိပညာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဣတ္ထိနံ- အလုံးစုံသောမိန်းမတို့ထက်၊ အဂ္ဂါ- အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဒေဝေါ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ မဟေသီယာ- မိဖုရားကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ အပ္ပေဝ နာမ လဘောယျ- ရနိုင်တန်ရာပါ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆို ကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ မဟေသီယာ- မိဖုရားကြီးအား၊ ဧတမတ္ထံ- ဤအကြောင်း ကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ “မဟာရာဇ- အရှင်မင်းမြတ်၊

ယာ ဣတ္ထိ- အကြင်မိန်းမသည်။ သီလဝတီ- သီလရှိ၏။ သစ္စဝါဒီနီ-^၁ မှန်သော စကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ သာ- ထိုမိန်းမသည်။ ပုတ္တံ- သားကို။ လဘောယျ- ရနိုင် တန်ရာ၏။ ဟိရောတ္တပ္ပရဟိတာယ- အရှက်အကြောက်ကင်းသော သူမအား။ ပုတ္တော- သားသည်။ ကုတော(လဘောယျ)- အဘယ်မှာရပါအံ့နည်း။^၂ ဣတိ- ဤသို့။ အာဟ- ပြောပြီ။ ဣတိ- ဤသို့ (ဣတိတစ်လုံး အကြေကြံ) ပြော၍။ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သို့။ အဘိရဟိတာ- တက်၍။ ပဉ္စသီလာနိ- ငါးပါးသော သီလတို့ကို။ သမာဒိယိတွာ- ဆောက်တည်၍။ ပုနပျုနံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်။ အာဝဇ္ဇေသိ- သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြီး။ သီလဝတီယာ- သီလရှိသော။ ရာဇဓိတာယ- မင်းသမီးသည်။ ပဉ္စ သီလာနိ၊ ငါးပါး သော သီလတို့ကို။ အာဝဇ္ဇေန္တိယာ- သုံးသပ်ဆင်ခြင်လတ်သော်။ ပုတ္တပတ္တနာစိတ္တေ- သားဆုတောင်းလိုသော စိတ်သည်။ (ပတ္တိယတေ ပတ္တနာ၊ ✓ပတ္တ+ယု+အာ၊ ယာစနေ- တောင်းခြင်း၌။ ပုတ္တဿ ပတ္တနာ ပုတ္တပတ္တနာ၊ ပုတ္တပတ္တနာ စ သာ စိတ္တံ စာတိ ပုတ္တပတ္တနာစိတ္တံ၊ တသ္မိံ ပုတ္တပတ္တနာစိတ္တေ) ဥပ္ပန္နမတ္တေ- ဖြစ်ကာမျှ၌။ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏။ အာသနံ- နေရာသည်။ သံကမ္ပိ- တုန်လှုပ်ပြီး။

အထ- ထိုအခါ၌။ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်။ အာဝဇ္ဇေန္တော- သုံးသပ်ဆင် ခြင်လတ်သော်။ ဧတမတ္ထံ- ဤအကြောင်းကို။ ဝိဒိတွာ- သိ၍။ “သီလဝတီယာ- သီလရှိသော၊ ရာဇဓိတာယ- မင်းသမီးအား။ ပုတ္တဝရံ- သားဆုကို။ ဒေမိ- ပေးအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်။ အာဂန္တာ- လာ၍။ ဒေဝိယာ- မိဖုရား၏။ သမ္ပူဓေ- မျက်မှောက်၌။ ဌိတော- ရပ်တည်လျက်။ “ဒေဝီ- မိဖုရား၊ ကိ- ဘာကို။ ဝရေသိ- တောင်းသနည်း”။ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီး။ မဟာရာဇ- အို မြတ်သောသိကြားမင်း။ ပုတ္တံ- သားဆုကို။ (ဝရေမိ- တောင်းနေပါ၏)။ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေကြားပြီး။ “ဒေဝီ- မိဖုရား၊ တေ- သင်အား။ ပုတ္တံ- သားကို။ ဒမ္ပိ- ပေးပါ အံ့။ မာ စိန္တယိ- မစိုးရိမ်ပါနှင့်”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဝတွာ- ပြောဆို၍။ ဒေဝလောကံ- နတ်ပြည်သို့။ ဂန္တာ- သွား၍။ “ဧတ္ထ- ဤနတ်ပြည်၌။ ဝိဇ္ဇာယုကော- ကုန်သော အသက်ရှိသော (သက်တမ်းကုန်သော) နတ်သားသည်။ အတ္ထိ န ခေါ- ရှိသလော”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဝဇ္ဇေန္တော- သုံးသပ်ဆင်ခြင်လတ်သော်။ “အယံ မဟာပဒုမော- ဤမဟာပဒုမနတ်သားသည်။ ဥပရိဒေဝလောကံ- အထက်နတ်ပြည်သို့။ ဂန္တကာမော

၁။ သစ္စဝါဒီနီ= သစ္စံ ဝဒတိ သီလေနာတိ သစ္စဝါဒီနီ၊ သစ္စံ ✓ဝဒ+ဏီ+ဣနိပစ္စည်း။ သီလဝတီပုဒ်ကိုလည်း သီလံ ဧတိဿာ အတ္ထိတိ သီလဝတီ-ဟုပြု။ သီလပုဒ်+ဝဉ္စပစ္စည်း+ ဤပစ္စည်း။

စ- သွားရောက်လိုသည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ တဿ- ထိုမဟာပဒုမနတ်သား၏၊ ဝိမာနံ- ဗိမာန်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ “တာတ မဟာပဒုမ- အမောင်မဟာပဒုမနတ်သား၊ မနုဿလောကံ- လူပြည်သို့၊ ဂစ္ဆာဟိ- သွားပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ယာစိ- တောင်းပန်ပြီ၊ သော- ထိုမဟာပဒုမနတ် သားသည်၊ “မဟာရာဇ- မြတ်သော သိကြားမင်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မာ ဘဏ- မပြော ပါနှင့်၊ (မယာ- ငါသည်)၊ မနုဿလောကော- လူပြည်ကို၊ ဇေဂုစ္ဆိတော- စပ်ဆုပ် အပ်ပါ၏၊” ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တာတ- အမောင်နတ်သား၊ တံ- သင်သည်၊ မနုဿလောကေ- လူပြည်၌၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဣဓ- ဤနတ် ပြည်သို့၊ ဥပပန္နော- ကပ်ရောက်ပါလော့(တနည်း) ဣဓ- ဤနတ်ပြည်၌၊ ဥပပန္နော- ဖြစ်ပါလော့၊ တတ္ထေဝ- ထိုလူပြည်၌သာလျှင်၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ပါရမိယော- ပါရမီ တို့ကို၊ ပူရေတဗ္ဗာ- ဖြည့်သင့်ဖြည့်ထိုက်ကုန်၏၊ တာတ- အမောင်နတ်သား၊ ဂစ္ဆ- သွားပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ မဟာရာဇ- မြတ်သော သိကြားမင်း၊ ဂဗ္ဘ- ဝါသော- အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော- ဆင်းရဲလှပါ၏၊ တတ္ထ- ထိုလူပြည်၌၊ ဝသိတုံ- နေခြင်းငှါ၊ န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ “တာတ- အမောင်နတ်သား၊ တေ- သင့်အား၊ ဂဗ္ဘဝါသော- အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဟိ- မှန်၏၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကရိယမာနေ- ပြုအပ်သော်)၊ ပဒုမဂဗ္ဘေ ယေဝ- ကြာပဒုမ္မာတိုက်၌သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တံ- သင်သည်၊ ကမ္မံ- ကောင်းမှုကံကို၊ အကာသိ- ပြုပါလော့၊ တာတ- အမောင်နတ်သား၊ ဂစ္ဆ- သွားပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုနပ္ပုနံ- ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဝုစ္စမာနော- ပြောဆိုအပ် သော်၊ အဓိဝါသေသိ- လက်ခံပြီ။

သော- ထိုမဟာပဒုမနတ်သားသည်၊ ဒေဝလောကာ- နတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ ဗာရာဏသီရဉ္ဇော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်တော်၌၊ သိလာပဋ္ဌပေါက္ခရဏိယံ- ကျောက်ဖျာအပြင်ရှိသော ရေကန်၌၊ (သိလာ ပဋ္ဌ(ပဋ္ဌော) ဧတိဿာ ပေါက္ခရဏိယာတိ သိလာပဋ္ဌာ၊ သိလာပဋ္ဌာ ပေါက္ခရဏိ သိလာပဋ္ဌပေါက္ခရဏိ။ တိဿံ သိလာပဋ္ဌပေါက္ခရဏိယံ။) ပဒုမဂဗ္ဘေ- ပဒုမ္မာကြာတိုက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ် ပြီ၊ တဉ္စ ရတ္တိ- ထိုည၌လည်း (အာဒိတော ဩ စ- စသဒ္ဓါ)၊ (ဝါ) ထိုည၌၏ လည်း (ဆဋ္ဌိအနက် ဒုတိယာသက်)၊ ပစ္စုသသမယေ- မိုးသောက်ခါနီး လင်းအားကြီး အချိန်၌၊ မဟေသီ- မိဖုရားသည်၊ သုပိနန္တေန- အိပ်မက်၌ (သတ္တမိအနက် တတိယာ

သက်)၊ ဝိသတိဣတ္ထိသဟဿပရိဂုတာ- နှစ်သောင်းသော အခြွေအရံမိန်းမများ ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သိလာပဋ္ဌ- ပေါက္ခရဏိယံ- ကျောက်ဖျာအပြင်ရှိသော ရေကန်၌၊ ပဒုမဂဗ္ဘေ- ပဒုမ္မာကြာတိုက်၌၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ လဒ္ဓါ ဝိယ- ရအပ်သကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ သာ- ထိုမိဖုရား ကြီးသည်၊ ရတ္တိယာ- ဉာဉ်သည်၊ ပဘာတာယ- လင်းလတ်သော်၊ သီလာနိ- သီလ တို့ကို၊ ရက္ခမာနာ- စောင့်ထိန်းလျက်၊ တတ္ထ- ထိုကျောက်ဖျာပြင်ရှိရာ ရေကန်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ပဒုမပုပ္ဖံ- ပဒုမ္မာကြာပွင့်ကို၊ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင် ပြီ။ တံ- ထိုပဒုမ္မာကြာသည်၊ တီရေ- ကမ်းစပ်၌၊ နေဝ ဟောတိ- မဖြစ်၊ ဂမ္ဘီရေ- နက်သော အရပ်၌၊ နဟောတိ- မဖြစ်။ အဿာ စ- ထိုမိဖုရားအားလည်း၊ သဟ ဒဿနေနဝ- မြင်ခြင်းနှင့်တကွသာလျှင် (မြင်လျှင်မြင်ချင်းသာလျှင်)၊ တတ္ထ- ထို ပဒုမ္မာကြာပွင့်၌၊ ပုတ္တသိနေဟော- သား၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းသည်၊ (သားအမှတ်ပြု၍ ချစ်ခြင်းသည်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ သယံ ဧဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဩတရိတွာ- ရေသို့ သက်ဆင်း၍၊ တံ ပုပ္ဖံ- ထိုပန်းကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီ၊ ပုပ္ဖေ- ပဒုမ္မာကြာပန်းကို၊ ဂဟိတမတ္တေယေဝ- ယူအပ်ကာမျှ၌သော်သာလျှင်၊ ပတ္တာနိ- ပွင့်ချပ်တို့သည်၊ ဝိကသီသု- ပွင့်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုပဒုမ္မာကြာပွင့်၌၊ သုဝဏ္ဏပဋိမံ ဝိယ- ရွှေဆင်းတုကဲ့သို့သော၊ ဒါရကံ- ကလေးကို၊ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင် ရပြီ။ ဒိသ္မာဝ- တွေ့မြင်၍သာလျှင်၊ “မေ- ငါသည်၊ ပုတ္တော- သားကို၊ လဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ။” ဣတိ- ဤသို့၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ နိစ္ဆာရေသိ- မြွက်ဆိုပြီ၊ မဟာဇနော- လူများအပေါင်းသည်၊ သာဓုကာရသဟဿာနိ- ကောင်းချီးပေးမှုထောင်ပေါင်းများစွာ တို့ကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ရညော စ- ဗာရာဏသီမင်း၏ (အထံသို့)လည်း၊ ပေသေသိ- သတင်းစကားပို့လွှတ်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “ကတ္ထ- အဘယ်အရပ်၌၊ လဒ္ဓေါ- ရအပ်ခဲ့သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ လဒ္ဓေါကာသံ- ရအပ်သော အရပ်ကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “ဥယျာနဉ္စ- ဥယျာဉ် သည်လည်းကောင်း၊ ပေါက္ခရဏိယံ- ရေကန်၌၊ ပဒုမဉ္စ- ပဒုမ္မာကြာပွင့်သည်လည်း ကောင်း၊ အမှာကံယေဝ- ငါတို့၏သာလျှင်၊ (ခေတ္တံ- ပိုင်ဆိုင်သော အပိုင်းအခြား တည်း)၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ခေတ္တေ- ပိုင်ဆိုင်သော အပိုင်းအခြား၌၊ တသ္မာ ဇာတတ္ထာ- ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (ထိုသို့ပေါက်ဖွားလာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ အယံ ပုတ္တော- ဤသားသည်၊ ခေတ္တဇော နာမ- ခေတ္တဇောမည် ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ နဂရံ- မြို့သို့၊ ပဝေသေတွာ- ဝင်စေ၍ (ဝါ)

သွင်း၍၊ ဝိသတိသဟဿဣတ္ထိယော- နှစ်သောင်းသော မိန်းမတို့ကို၊ ဓာတိကိစ္ဆံ- နို့ထိန်းအမှုကိစ္စကို၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီ၊ ယာ ယာ- အကြင်အကြင်သူမသည်၊ ကုမာရဿ- မင်းသား၏၊ ရုစိ- အကြိုက်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ပတ္တိတံ ပတ္တိတံ- တောင့်တတောင့်တအပ်သော၊ ခါဒနီယံ- ခဲဖွယ်ကို၊ ခါဒါပေသိ- ခဲစားစေ၏ (ကျွေး၏)၊ သာ သာ- ထိုထိုမိန်းမသည်၊ သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ လဘတိ- ရ၏၊ သကလဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီတစ်မြို့လုံးသည်၊ စလိတာ- တုန်လှုပ်ပြီ၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ ဇနော- လူအပေါင်းသည်၊ ကုမာရဿ- မင်းသားအတွက်၊ ပဏ္ဏာ- ကာရသဟဿာနိ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာထောင်ပေါင်းများစွာတို့ကို၊ ပေသေသိ- ပို့လွှတ်ပြီ၊ ကုမာရော- မင်းသားကို (ဝုစ္စမာနော-၌စပ်)၊ တံ တံ- ထိုထိုစားဖွယ်ခဲဖွယ်ကို၊ အတိနေတွာ- ရှေ့ရှုဆောင်၍၊ “ဣမံ- ဤခဲဖွယ်ကို၊ ခါဒ- ခဲပါလော့၊ ဣမံ- ဤစားဖွယ်ကို၊ ဘုဉ္ဇ- စားပါလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုစ္စမာနော- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘောဇနေန- ဘောဇဉ်ဖြင့်၊ ဥဗ္ဗာဠော- နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဥဗ္ဗာဠိယတေတိ ဥဗ္ဗာဠော၊ ဥ✓ဗာဓ+တ၊ ဗျာဃာတေ- နှိပ်စက်ခြင်း၌)၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော- အထက်သို့ တက်သော လည်တိုင်ရှိသည် (ဝါ) ငြီးငွေ့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဂေါပုရဒါရံ- တံခါးမုခ်ရှိသော တံခါးသို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ လာခါဝုဠကေန- ချိပ်လုံးဖြင့်၊ ကီဠတိ- ကစား၏။

တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်ရှားသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဣသိပတနေ- ဣသိပတနတောအုပ်၌၊ ဝသတိ- နေ၏၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ကာလဿေဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ သေနာသနဝတ္တသရီရပရိကမ္မမနသိကာရာဒီနိ- ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌ ပြုရာသော ဝတ် (သေနာသနဝတ်)၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင်ပြုပြင်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းခြင်း အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗကိစ္ဆာနိ- အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဋိသလ္လာနာ- တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်းရာအရပ်မှ၊ ဝုဠိတော- ထခဲ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ကတ္တ- အဘယ်အရပ်၌၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဂဟေဿာမိ- ခံယူရပါအံ့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- သုံးသပ်ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ကုမာရဿ- မင်းသား၏၊ သမ္ပတ္တိ- ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ “ဧသ ဧသော- ဤသူသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကိံ ကမ္မံ- အဘယ်မည်သော ကောင်းမှုကို၊ ကရိ- ပြုခဲ့သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိမံသန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ “မာဒိသဿ-

ငါကဲ့သို့ရှုအပ်သောသဘောရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ပိဏ္ဏပါတံ- ဆွမ်းကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍၊ စတဿော- လေးပါးကုန်သော၊ ပတ္တနာ- ဆုတောင်းမှုတို့ကို၊ ပတ္တေသိ- တောင်းခဲ့ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုလေးမျိုးတို့တွင်၊ တိဿော- သုံးပါးသော ဆုတောင်းမှုတို့ သည်၊ သိဒ္ဓါ- ပြီးစီးပြီးမြောက်ကုန်ပြီ၊ ဧကာ- တစ်ခုသည်၊ န တာဝ သိဇ္ဈတိ- မပြီးစီး မပြီးမြောက်သေး၊ တဿ- ထိုမင်းသားအား၊ ဥပါယေန- ဥပါယ်တံမျဉ် (နည်းလမ်း)ဖြင့်၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ ဒဿေမိ- ပြပေးအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်၍၊ ဘိက္ခာစာရဝသေန- ဆွမ်းခံလှည့်လည်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကုမာရဿ- မင်းသား၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ တံ- ထိုပစ္စေက ဗုဒ္ဓကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “သမဏ- ရဟန်း၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊ မာ အာဂစ္ဆိ- မလာ ပါနှင့်၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဣမေ- ဤနို့ထိန်းမိန်းမတို့သည်၊ (ဣမာ-ဟု ရှိသင့်သည်၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြံပါ) တမ္ဗိ- သင်ရဟန်းကိုလည်း၊ “ဣမံ- ဤခဲဖွယ်ကို၊ ခါဒ- ခဲပါလော့၊ ဣမံ- ဤဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဉ္ဇ- စားပါလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒေယျံ- ပြောဆိုကုန်ရာ၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧကဝစနေနေဝ- တစ်ခွန်းတည်းသော စကားဖြင့်သာလျှင်၊ တတော- ထိုမင်းသား ရှိရာအရပ်မှ၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လည်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သေနာသနံ- ကျောင်းသို့၊ အဂမာသိ- ပြန်သွားပြီ၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ ပရိဇနံ- အခြွေအရံလူအပေါင်းကို၊ “အယံ သမဏော- ဤရဟန်းသည် (ဝါ) ဤရဟန်းကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ဂုတ္တ မတ္တော- ပြောအပ်ကာမျှသည်၊ (ဟုတွာ) ဧဝ- ဖြစ်၍သာလျှင်၊ နိဝတ္တော- ပြန်လှည့် သွားပြီ၊ မမ- ငါအား၊ ကုဒ္ဓေါ န ခေါ- စိတ်ဆိုးသွားလေသလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုမင်းသားကို၊ တေဟိ- ထိုအခြွေအရံ လူအပေါင်း တို့သည်၊ “ပဗ္ဗဇိတာ နာမ- ရဟန်းတို့မည်သည်၊ ကောပေရာယဏာ- အမျက်ဒေါသ လျှင် လဲလျောင်းရာရှိကုန်သည်၊ (ကောဓော ပရာယဏံ ဧတေသန္တိ ကောပေရာယဏာ)၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ ပရေန- သူတစ်ပါးသည်၊ ပသန္နမနေန- ကြည်ညိုသောစိတ်ဖြင့်၊ ယံ- အကြင်လှူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းကို၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်ပြီ၊ တေန- ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းဖြင့်၊ ယာပေန္တိ- မျှတကုန်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဂုစ္စမာနောပိ- ပြောဆိုအပ်ပါ သော်လည်း၊ “ဧဝရူပေါ နာမ- ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ သမဏော- ရဟန်း သည်၊ ဒုဋ္ဌော- အမျက်ထွက်ပြီ၊ (အယံ သမဏော- ဤရဟန်းသည်၊ ရုဋ္ဌော ဧဝ၊ အမျက်ထွက်သည်သာတည်း၊ ကုဒ္ဓေါ ဧဝ- အမျက်ထွက်သည်သာတည်း၊ မူကွဲများ ရှိသော ပါဠိများတည်း)၊ နံ- ထိုရဟန်းကို၊ ခမာပေဿာမိ- သည်းခံစေအံ့ (ဝါ)

တောင်းပန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ မာတာပိတုနံ- အမိအဖတို့အား၊ အာရောစေတွာ- ပြောကြား၍၊ ဟတ္ထိ- ဆင်သို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ မဟတာ- ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော၊ ရာဇာနုဘာဝေန- မင်း၏အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်၊ ဣသိပတနံ- ဣသိပတနတောအုပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ မိဂယူထံ- သားသမင်အပေါင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဧတေ- ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်၊ ကိန္နာမာ- အဘယ်အမည်ရှိကုန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ သာမိ- အရှင်၊ ဧတေ- ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ မိဂါ- သားသမင်တို့တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီး၊ ဧတေသံ- ဤသမင်တို့အား၊ “ဣမံ- ဤခဲဖွယ်ကို၊ ခါဒထ- ခဲကုန်လော့၊ ဣမံ- ဤစားဖွယ်ကို၊ ဘုဉ္ဇထ- စားကုန်လော့၊ ဣမံ- ဤလျက်ဖွယ်ကို၊ သာယထ- လျက်ကုန်လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ပဋိဇ္ဇေန္တာ- ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်သော သူတို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီး၊ သာမိ- အရှင်၊ နတ္ထိ- မရှိပါကုန်၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ တိဏောဒကံ- မြက်၊ ရေကို၊ သုလဘံ- ရလွယ်၏၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီး။

ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ “ဣမေ- ဤသားသမင်တို့သည် (ဝါ) ဤသားသမင်တို့ကို၊ အရက္ခိယမာနာဝ- မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်ဘဲသာလျှင်၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ ဣစ္ဆန္တိ- နေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ ကဒါ- အဘယ်အခါ၌၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝသေယျံ နုခေါ- နေရပါအံ့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ အာရမ္မဏံ- ဤအာရုံကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီး၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်လည်း၊ တဿ- ထိုမင်းသား၏၊ အာဂမနံ- လာခြင်းကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ သေနာသနမဂ္ဂဉ္စ- ကျောင်းသို့လာရာလမ်းကိုလည်းကောင်း၊ စင်္ဂမနဉ္စ- စင်္ကြံလျှောက်ရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မုဇ္ဈိတွာ- တံမြက်စည်းလှည်း၍၊ မဉ္ဇံ- ပြေပြစ်ညက်ညောအောင်၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဧကဒ္ဒိတ္တိက္ခတ္တံ- တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ စင်္ဂမိတွာ- စင်္ကြံသွား၍၊ ပဒနိက္ခေပံ- ခြေချရာအရပ်ကို (ဝါ) ခြေရာကို၊ ဒဿေတွာ- ပြု၍၊ ဒိဝါဝိဟာရောကာသဉ္စ- နေအခါ၌ နေထိုင်ရာအရပ်ကို

၁။ ပဝိသနပဒနိက္ခေပံ= ပဝိသတိ ဧတသ္မိံ ကာလေတိ ပဝိသနံ၊ ပ✓ဝိသ+ယု၊ ပဝေသနေ- ဝင်ခြင်း၌။ ပဝိသနံ ကာလံ ပဝိသနကာလံ- ဝင်ချိန်၊ နိက္ခိပိယတေ နိက္ခေပေါ၊ နိ✓ခိပ+ယု၊ ပေရဏေ- ပစ်လွှင့်ခြင်း၌။ ပဒါနံ နိက္ခေပေါ ပဒနိက္ခေပေါ။ ပဝိသနကာလေ ပဒနိက္ခေပေါ ပဝိသနပဒနိက္ခေပေါ။ ကာလဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောမိသတ္တမိတပ္ပုရိသံ သမာသံတည်း။ တံ။

လည်းကောင်း (ဝိဟရတိ ဧတ္တာတိ ဝိဟာရော၊ ဝိ✓ဟရ+ဏ။ ဒိဝါယံ ဝိဟာရော
ဒိဝါဝိဟာရော၊ ဒိဝါဝိဟာရော ဩကာသော ဒိဝါဝိဟာရောကာသော။ တံ ဒိဝါဝိ-
ဟာရောကာသံ)၊ ပဏ္ဏသာလဉ္စ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကိုလည်း၊ သမ္မုဇ္ဈိတွာ - တံမြက်
လှည်း၍၊ မဋ္ဌ - ပြေပြစ်ညက်ညောအောင်၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ပဝိသနပဒနိက္ခေပံ -
ဝင်ရောက်ရာအခါ၌ချအပ်သော ခြေရာကို၊ ဒသေတွာ - ပြု၍၊ နိက္ခမနပဒနိက္ခေပံ -
ထွက်ရာအခါ၌ ချအပ်သော ခြေရာ (အထွက်ခြေရာ)ကို၊ အဒသေတွာ - မပြုမူ၍၊
အညတြ - တစ်ပါးသော အရပ်သို့၊ အဂမာသိ - ကြွသွားပြီ၊ ကုမာရော - မင်းသား
သည်၊ တတ္ထ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကျောင်းရှိရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ တံ ပဒေသံ -
ထိုအရပ်ကို၊ သမ္မုဇ္ဈိတွာ - တံမြက်လှည်း၍၊ မဋ္ဌကတံ - ပြေပြစ်ညက်ညောအောင်
ပြုထားသည်ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဧတ္ထ-
ဤကျောင်း၌၊ ဝသတိ မညေ - နေဟန် တူ၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ ပရိဇ္ဇေန - အခြံအရံ
လူအပေါင်းသည်၊ ဘာသိတံ - ပြောဆိုအပ်သည်ကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ “သော
သမဏော - ထိုရဟန်းသည်၊ ပါတောပိ - နံနက်စောစောကတည်းကလည်း၊ ဒုဿတိ -
စိတ်ဆိုးနေ၏၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဟတ္ထိအဿာဒီဟိ - ဆင်၊ မြင်းစသည်တို့သည်၊
အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဩကာသံ - အရပ်ကို၊ အက္ကန္တံ - နင်းထားအပ်သည်ကို၊ ဒိသွာ -
မြင်၍၊ သုဠုတရံ - အထူးသဖြင့် လွန်ကဲစွာ (အတိုင်းအတာထက်အလွန်)၊ ဒုဿယျ-
စိတ်ဆိုးရာ၏ (မုန်းရာ၏၊ မနှစ်မြို့ရာ၊ အပွီတိအနက်ဟောသည်)၊ တုမေ - သင်တို့
သည်၊ ဣဓေဝ - ဤအရပ်၌သာလျှင်၊ တိဋ္ဌထ - တည်ခုံ(နေရစ်ခုံ)ကြကုန်၊” ဣတိ-
ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ (ဣတိ - ဤသို့ပြော၍)၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ - ဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်မှ၊
ဩရယု - သက်ဆင်း၍၊ ဧကကောဝ - တစ်ဦးတည်းသာလျှင်၊ သေနာသနံ - သန့်မီး
ကျောင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌော - ဝင်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဝတ္တသီသေန - ဝတ်ကို
အဦးမူသဖြင့် (ဝတ်ကို ပဓာနပြုသဖြင့်)၊ သုသမ္မုဋ္ဌောကာသေ - ကောင်းစွာ တံမြက်
လှည်းထားအပ်သော (ကောင်းစွာ လှည်းကျင်းထားအပ်သော)အရပ်၌ (သုဠု သမ္မုဇ္ဈိ-
ယတေတိ သုသမ္မုဋ္ဌော၊ သု,သံ✓မဇ္ဇ+တ၊ သောဓနေ - သုတ်သင်ခြင်း၌၊ သုသမ္မုဋ္ဌော
ဩကာသော သုသမ္မုဋ္ဌောကာသော၊ တသ္မိံ သုသမ္မုဋ္ဌောကာသေ)၊ ပဒနိက္ခေပံ - ခြေရာ
ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ သော အယံ သမဏော - ထိုရဟန်းသည်၊
ဧတ္ထ - ဤနေရာ၌၊ စင်္ဂမန္တော - စင်္ကြံသွားသော်၊ ဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္ပံ - ကုန်သွယ်ခြင်းစသော
အမှုကို၊ န စိန္တေသိ - မကြံ၊ အဒ္ဓါ - မချွတ်စေရန်၊ အယံ - ဤရဟန်းသည်၊ အတ္တနော -
မိမိ၏၊ ဟိတမေဝ - အကျိုးစီးပွားကိုသာလျှင်၊ စိန္တေသိ မညေ - ကြံစည်နေပုံပေါ်၏”၊

ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပသန္နမာနသော- ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စင်္ကမံ- စကြိုလမ်းသို့၊ အဘိရဟိတွာ- တက်၍၊ ဒုရိကတပုထုဝိတက္ကော^၁- ဝေးအောင်ပြုအပ်ပြီးသော များသော ဝိတက်ရှိသည် (ဝါ) များသောဝိတက်ကို ဝေးအောင်ပြုပြီးသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပါသာဏဗလကေ- ကျောက်ဖျာအပြင်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ သဉ္ဇာတဧကဂ္ဂေါ- လွန်စွာဖြစ်သော စိတ်တည်ငြိမ်မှုရှိသည်၊ (ဧကံ အဂ္ဂံ အာရမ္မဏံ ယဿာတိ ဧကဂ္ဂေါ၊ သဉ္ဇာတော ဧကဂ္ဂေါ သဉ္ဇာတဧကဂ္ဂေါ)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂန္ဓာ- ရ၍၊ ပုရိမနယေနဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ပုရောဟိတေန- ပုရောဟိတ်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဂဂနတလေ- ကောင်းကင်၌၊ နိသိန္ဓော- ထိုင်လျက်၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ဟောပြောပြပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ မိဂေါတိ- မိဂဟူသည်ကား၊ ဧဏီမိဂေါ စ- ဧဏီမိဂလည်းကောင်း၊ ပသဒမိဂေါ စ- ပသဒမိဂလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ မိဂါ၊ သားသမင်တို့သည်၊ ဒွေ- နှစ်မျိုးတို့တည်း၊ အပိ စ- စင်စစ်သော်ကား၊ ဧတံ- ဤမိဂဟူသောအမည်သည်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ အာရညိကာနံ- တော၌ နေလေ့ရှိကုန်သော၊ စတုပ္ပဒါနံ- ခြေလေးချောင်းရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ ဣဓ ပန- ဤနေရာ၌ကား၊ ပသဒမိဂေါ- ပသဒမိဂကို၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကုန်၏၊ အရညမ္ပိတိ- အရညမ္ပိဟူသည်ကား၊ ဂါမဉ္ဇ- ရွာကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမူပစာရဉ္ဇ- ရွာ၏ဥပစာကို (ရွာ၏နီးစပ်ရာအရပ်၊ ရွာနီးချုပ်စပ်ကို) လည်းကောင်း၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ အဝသေသံ- ကြွင်းသောအရပ်သည်၊ အရညံ- အရညမည်၏၊ ဣဓ ပန- ဤနေရာ၌ကား၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်ကို၊ အဓိပ္ပေတံ- အလိုရှိအပ်၏၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ “ဥယျာနမ္ပိ”တိ- ဥယျာနမ္ပိဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ယထာတိ- ယထာဟူသည်ကား၊ ပဋိဘာဂေ- အတူဟူသောအနက်၌၊ အဗဒ္ဓေါတိ- အဗဒ္ဓေါဟူသည်ကား၊ ရဇ္ဈ-

၁။ ဒုရိကတပုထုဝိတက္ကော= ကရိယိတ္တာတိ ကတော၊ ✓ကရ+တ၊ ဒုရံ ကတော ဒုရိကတော၊ “အဘူတတဗ္ဗာဝေ ကရာသဘူယောဂေ ဝိကာရာစီ” သုတ်(မောဂ်၊ ၄၊ ၁၁၉။)ဖြင့် စိ-ပစ္စည်းသက်။ စ-ချေ။ ပုထု ဝိတက္ကော ပုထုဝိတက္ကော။ ဒုရိကတော ပုထုဝိတက္ကော ယေနာတိ ဒုရိကတပုထုဝိတက္ကော (ကုမာရော)။

ဗန္ဓနာဒီဟိ- ကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်ခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အဗဒ္ဓေါ- မနှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၊
 စတေန- ဤအဗဒ္ဓေါဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဝိဿတ္ထစရိယံ- ရွံရှာခြင်း (ကြောက်ရွံ့ခြင်း)
 ကင်းလှည့်လည်ရခြင်းကို၊ (စရဏံ စရိယာ၊ ✓စရ+ဏျ+အာ။ စရဏေ- လှည့်လည်
 ကျက်စားခြင်း၌၊ ဝိဿသနံ ဝိဿတ္တာ၊ ဝိ✓သသ+တ၊ နိရာသကေ- ရွံရှာမှုကင်း
 ရဲတင်းခြင်း၌၊ သာရတ္ထဋီကာ(၁။ ၁၃၉။)၌ “ဝိဿတ္ထောတိ နိရာသကံစိတ္တာ” ဟု
 ဖွင့်၏။ ထိုအလို နိရာသကံတ္ထအနက်ယူလိုက်သည်။ ဝိဿတ္တာ စရိယာ ဝိဿတ္ထစရိယာ၊
 တံ ဝိဿတ္ထစရိယံ၊ အနှောင်အဖွဲ့ကင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် လှည့်လည်သွားလာရခြင်း
 မျိုးတည်း၊ ဒီပေတိ- ပြ၏၊ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂေါစရာယာတိ၊ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ
 ဂေါစရာယဟူသည်ကား၊ ယေန ယေန ဒိသာဘာဂေန- အကြင်အကြင်အရပ်မျက်နှာ
 အဖို့ဖြင့်၊ ဂန္တိ- သွားခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏၊ တေန တေန ဒိသာဘာဂေန- ထို
 ထိုအရပ်မျက်နှာအဖို့ဖြင့်၊ ဂေါစရာယ- စားကျက်အလို့ငှါ၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဧတံ-
 ဤအကြောင်းကို၊ ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်၊ “သေယျထာပိ ။ပ။ ပါပိမတောတိ”-
 သေယျထာပိ ။ပ။ ပါပိမတောဟူ၍၊ ဝုတ္တမ္ဘိ စ- ဟောလည်းဟောတော်မူအပ်သည်သာ
 တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ ဝိတ္တာရော- အကျယ်တည်း။

“ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ သေယျထာပိ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ အာရညကော-
 တော၌ပေါက်ဖွားသော၊ မိဂေါ- သားသမင်သည်၊ အရညေ- သားသမင်များ လှည့်
 လည်သွားလာရာဖြစ်သော (ဝါ) သူတော်ကောင်းများနှစ်သက်ရာဖြစ်သော (ဝါ)
 အုပ်ချုပ်သူမင်း မရှိရာဖြစ်သော၊ (အပ၊ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၀၄။ ဓာနံ၊ ဋီ၊ နိဿယ၊ ၅၃၆၊ကြည့်)၊
 ပဝနေ- တောအုပ်ကြီးထဲ၌၊ စရမာနော- လှည့်လည်သွားလာလတ်သော်၊ ဝိဿတ္ထော-
 မကြောက်မရွံ့ရဲဝံ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဝိဿတ္ထော- မကြောက်
 မရွံ့ရဲဝံ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တိဋ္ဌတိ- ရပ်၏၊ ဝိဿတ္ထော- မကြောက်မရွံ့ရဲဝံ့သည်၊
 (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိသီဒတိ- ထိုင်၏၊ ဝိဿတ္ထော- မကြောက်မရွံ့ရဲဝံ့သည်၊ ဟုတွာ-
 ဖြစ်၍၊ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြ၏၊ တံ- ထိုမကြောက်မရွံ့ ရဲဝံ့စွာ သွား
 ခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်နိုင်ခြင်းသည်၊ ကိဿ ဟေတု- အဘယ်အကြောင်း
 ကြောင့်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်)၊ လုဒ္ဒဿ- မုဆိုး၏၊
 အနာပါထဂတော- မျက်ကွယ်ရာသို့ ရောက်သည် (ဝါ) မမြင်ရာသို့ ရောက်သည်၊
 (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ တသ္မာ- ထိုသို့ မုဆိုး၏မမြင်ကွယ်ရာသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်တည်း၊ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဘိက္ခု- ရဟန်း
 သည်၊ ကာမေဟိ- ဝတ္ထုကိလေ နှစ်ထွေသော ကာမတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စေဝ- ကင်းဆိတ်၍

သာလျှင် ။ပ။ ပဌမဈာန်- ပဌမဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပုဇ္ဈ- ပြည့်စုံစေ၍ (ဝါ) ရောက်၍၊
ဝိဟရတိ- နေ၏။ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ အယံ ဘိက္ခု- ဤရဟန်းကို၊ အန္တ- အဆုံး
ကို၊ အကာသီတိ- ပြုပြီဟူ၍လည်းကောင်း၊ မာရ- မာရ်နတ်ကို၊ အပဒံ- ခြေရာ
မမြင်အောင်၊ (အကာသီတိ- ပြုပြီဟူ၍လည်းကောင်း)၊ ပါပိမတော- ယုတ်မာသော
မာရ်နတ်၏၊ မာရစက္ခု- မာရ်နတ်မင်း၏မျက်စိကို၊ ဝမိတွာ- ဖျက်ဆီး၍၊ အဒဿနံ-
မမြင်ရာအရပ်သို့၊ ဂတောတိ- ရောက်သူဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္ဆတိ- ဆိုအပ်၏။”

သေရိတန္တိ- သေရိတံ ဟူသည်ကား၊ သစ္စန္တုတ္တိတံ- မိမိ၏အလိုဆန္ဒအား
လျော်စွာသော အသက်မွေးခြင်း (သကော ဆန္ဒော သစ္စန္တော၊ ဝတ္တနံ ဝုတ္တိ၊ ✓ဝတု+တိ၊
ဝတ္တနေ- အသက်မွေးခြင်း၌။ ဝုတ္တိယာ ဘာဝေါ ဝုတ္တိတာ၊ သစ္စန္တော စ သော ဝုတ္တိတာ
စာတိ သစ္စန္တုတ္တိတာ၊ တံ သစ္စန္တုတ္တိတံ)တည်း၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အပရာယတ္တတံ-
သူတစ်ပါးတို့နှင့် မစပ်ဆိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ (ပရေဟိ အာယတ္တံ ပရာယတ္တံ၊ န
ပရာယတ္တံ အပရာယတ္တံ၊ အပရာယတ္တဿ ဘာဝေါ အပရာယတ္တတာ၊ တံ အပရာ-
ယတ္တတံ)၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏၊ အရညမ္ပိ- တော၌၊ အဗဒ္ဓေါ- လွတ်လပ်ပေါ့ရှင်း အချုပ်အနှောင်ကင်းသော၊
မိဂေါ- တောဆိတ်စသား ချေသားတစ်ဖုံ အလုံးစုံသော သားကောင်သည်၊ ယေနိစ္ဆကံ-
မိမိလိုရာ အဖြာဖြာသော အကြင်နေရာအရပ်သို့၊ ဂေါစရာယ- အစားအစာ ဖွေရှာမနား
ကျက်စားလှည့်လည်ခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆတိ ယထာ- အန္တရာယ်ကင်းကင်း ရန်စွယ်ရှင်းလျက်
မယွင်းမှန်စွာ လှည့်လည်သွားလာရာသကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ကဒါ- အဘယ်
အခါ၌၊ အဟမ္ပိ- ငါသည်လည်း၊ တဏှာဗန္ဓနံ- တဏှာတည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ကို၊
ဆိန္နိတွာ- ဖြတ်၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂစ္ဆေယျံ န ခေါ- သွားရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤ
သို့၊ (ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ ဝိညျ- သိနားလည်
လိမ္မာသော၊ ပဏ္ဍိတော- ပညာရှိသော၊ နရော- လူသည်၊ သေရိတံ- မိမိဆန္ဒ ထပ်တူ
ကျအောင် လုံးဝသန့်ရှင်း အသက်မွေးခြင်းကို၊ ပေက္ခမာနော- ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျက်၊
ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- အနက်
အဓိပ္ပါယ်တည်း)။

မိဂေါအရညဂါထာဝဏ္ဏနာ- မိဂေါရညဂါထာ၏အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၆။ အာမန္တနာ ဟောတီတိ ဧတ္ထ- အာမန္တနာ ဟောတိ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊
ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံကား၊ ကာ- အဘယ်သို့ပါနည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီရညော-

ဗာရာဏသီမင်း၏။ မဟာဥပဋ္ဌာနသမယေ^၁ - မြတ်သော ဆည်းကပ်စားရာ အချိန် အခါ၌။ အမစ္စာ - အမတ်တို့သည်။ ဥပသင်္ကမိသု - ဆည်းကပ်စားကုန်ပြီ။ တေသု - ထိုအမတ်တို့တွင်။ ဧကော - တစ်ယောက်သော။ အမစ္စော - အမတ်သည်။ “ဒေဝ - အရှင်မင်းမြတ်။ သောတဗ္ဗံ - ကြားနာစစ်ဆေးစရာ အမှုသည်။ အတ္ထိ - ရှိပါ၏။” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍။ ဧကမန္တံ - တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့။ ဂမနံ - သွားခြင်းကို။ ယာစိ - ခွင့်တောင်းပြီ။ သော - ထိုအမတ်သည်။ အာသနာ - နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍။ အဂမာသိ - သွားပြီ။ ပုန - တစ်ဖန်။ ဧကော - တစ်ယောက်သော အမတ်သည်။ မဟာဥပဋ္ဌာန - မြတ်သော ဆည်းကပ်စားရာအရပ်၌။ နိသိန္တံ - ထိုင်ခြင်းကို။ ယာစိ - ခွင့်တောင်းပြီ။ ဧကော - တစ်ယောက်သော အမတ်သည်။ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ - ဆင်ကျောက် ကုန်း၌။ နိသိန္တံ - ထိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဧကော - တစ်ယောက်သောအမတ်သည်။ အဿပိဋ္ဌိယံ - မြင်းကျောက်ကုန်း၌။ နိသိန္တံ - ထိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဧကော - တစ်ယောက်သောအမတ်သည်။ သုဝဏ္ဏရထေ - ရွှေရထား၌။ နိသိန္တံ - ထိုင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဧကော - တစ်ယောက်သော အမတ်သည်။ သိဝိကာယ - ထမ်းစင်၌။ နိသိဒ္ဓိတွာ - ထိုင်၍။ ဥယျာနံ - ဥယျာဉ်သို့။ ဂစ္ဆန္တံ - သွားခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ယာစိ - ခွင့်တောင်းပြီ။ ရာဇာ - မင်းသည်။ တတော - ထိုစားရာအရပ်မှ။ ဩရောဟိတွာ - သက်ဆင်း၍။ အဂမာသိ - သွားပြီ။ အပရော - အခြားတစ်ယောက်သော အမတ်သည်။ ဇေပဒစာရိကံ - ဇေပဒ်၌ လှည့်လည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ဂစ္ဆန္တံ - သွားခြင်းကိုလည်းကောင်း။ ယာစိ - ခွင့်တောင်းပြီ။ တဿပိ - ထိုအမတ်၏လည်း။ ဝစနံ - စကားကို။ သုတွာ - ကြား၍။ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော - ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ။ ဩရုယု - သက်ဆင်း၍။ ဧကမန္တံ - တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့။ အဂမာသိ - သွားပြီ။ ဧဝံ - ဤသို့။ သော - ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်။ တေဟိ - ထိုအမတ်တို့မှ။ နိဗ္ဗိန္နော - ငြီးငွေ့သည်။ ဟုတွာ - ဖြစ်၍။ ပဗ္ဗဇိ - ရှင်ရဟန်းပြုပြီ။ အမစ္စာ - အမတ်တို့သည်။ ဣဿရိယေန - အစိုးရမှုဖြင့်။ ဝဗန္တိ - တိုးပွားများပြားလာကုန်၏။ တေသု - ထိုအမတ်တို့တွင်။ ဧကော - တစ်ယောက်သော အမတ်သည်။ ဂန္ဓာ - သွား၍။ ရာဇာနံ - မင်းကို။ “မဟာရာဇ - မြတ်သောမင်းကြီး။ အသုကံနာမ ဇေပဒံ - ဤမည်သော ဇေပဒ်ကို။ မယံ - အကျွန်ုပ်အား။ ဒေဟိ - ပေးပါလော့။” ဣတိ - ဤသို့။ အာဟ - ပြောဆိုပြီ။ ရာဇာ - မင်းသည်။

၁။ မဟာဥပဋ္ဌာနသမယေ = ဥပဋ္ဌဟန္တိ အသ္မိ ကာလေတိ ဥပဋ္ဌာနော၊ ဥပ✓ဋ္ဌာ+ယု၊ ဂတိ နိဝတ္တိမှိ - သွားခြင်းမှ ဆုတ်နုတ်ခြင်း၌။ ဥပဋ္ဌာနော သမယော ဥပဋ္ဌာနသမယော၊ မဟန္တော ဥပဋ္ဌာနသမယော မဟာဥပဋ္ဌာနသမယော။

တံ- ထိုအမတ်ကို။ “ဣတ္ထန္နာမော- ဤအမည်ရှိသော သူသည်။ ဘုဒ္ဓတိ- စားနေ၏။ (အုပ်ချုပ်၍ အခွန်အတုပ်တို့ကို စားနေခြင်းတည်း)”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဘဏတိ- ပြော၏။ သော- ထိုအမတ်သည်။ ရညော- မင်း၏။ ဝစနံ- စကားကို။ အနာဒိယိတွာ- မနာခံမှု၍။ “အဟံ- ငါသည်။ ဂစ္ဆာမိ- သွားအံ့။ တံ ဇေပဒံ- ထိုဇေပဒ်ကို။ ဂဟေတွာ- သိမ်းပိုက်ယူငင်၍။ ဘုဒ္ဓာမိ- စားအံ့။ (အခွန်အတုပ်ယူခြင်းတည်း)”။ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍။ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့။ ဂန္ဓာ- သွားရောက်၍။ ကလဟံ- ငြင်းခုံမှုကို။ ကတွာ- ပြု၍။ ပုန- တစ်ဖန်။ ဥဘောပိ- နှစ်ဦးလုံးတို့သည်လည်း။ ရညော- မင်း၏။ သန္တိကံ- အထံသို့။ အာဂန္ဓာ- လာ၍။ အညမညဿ- အချင်းချင်း၏။ ဒေါသံ- အပြစ်ကို။ အာရောစေန္တိ- ပြောကြကုန်၏။ ရာဇာ- မင်းသည်။ “ဣမေ- ဤသူတို့ကို။ တော- သေတုံ- နှစ်သက်ရောင့်ရဲစေခြင်းငှာ။ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်”။ ဣတိ- ဤသို့။ တေသံ- ထိုအမတ်နှစ်ဦးတို့၏။ လောဘော- လိုချင်မှု၌ (တပ်မက်မှု၌)။ အာဒိနဝံ- အပြစ်ကို။ ဒိသွာ- မြင်၍။ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်။ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို။ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီး။ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။ ပုရိမနယေန- ရှေးနည်းအတိုင်း။ ဣမံ ဥဒါနံ- ဤဥဒါန်းကို။ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီး။

တဿ- ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထော- အနက်ကို။ (ဇဝံ- ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏)။ သဟာယမဇ္ဈေ- မိတ်ဆွေခင်ပွန်းတို့၏အလယ်၌။ ဌိတဿ- တည်သော သူ၏။ ဒိဝါသေယျသင်္ခါတေ- နေအခါ၌ အိပ်ခြင်း၊ နေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါသေ စ- နေထိုင်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ မဟာဥပဋ္ဌာနသင်္ခါတေ- မြတ်သော ဆည်းကပ် စားရာအရပ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ဌာနေ စ- အရပ်ဌာန၌လည်းကောင်း၊ ဥယျာနဂမန- သင်္ခါတေ- ဥယျာဉ်သို့ သွားခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ ဂမနေ စ- သွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဇေပဒစာရိကသင်္ခါတာယ- ဇေပဒ်၌လှည့်လည်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ စာရိကာယ စ- လှည့်လည်သွားလာခြင်း၌လည်းကောင်း။ “မေ- ငါ၏။ ဣဒံ- ဤစကားကို။ သုဏ- နားထောင်ပါလော့။ မေ- ငါအား။ ဣမံ- ဤပစ္စည်းဝတ္ထုကို။ ဒေဟိ- ပေးပါလော့။” ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်။ တထာ တထာ- ထိုထိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အာမန္တနာ- ပြောဆိုတောင်းဆိုခြင်းသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တသ္မာ- ထိုကြောင့်။ အဟံ- ငါသည်။ တတ္ထ- ထိုတောင်းခြင်း၌။ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်၍။ အရိယဇေသဝိတာ- အရိယာဖြစ်သော သူတော်ကောင်းတို့သည် မှီဝဲအပ်သော (အရိယော ဇနော အရိယဇနော၊ အရိယဇနေဟိ သေဝိတာ အရိယ- ဇေသဝိတာ)။ အနေကာနိသံသာ- တစ်ပါးမက များသောအကျိုးအာနိသင်ရှိသော။

ဧကန္တသုခါ - စင်စစ်ချမ်းသာသော၊ ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့စင်စစ်ချမ်းသာပါသော်လည်းပဲ၊
 လောဘဘာဘိဘူတေဟိ - လောဘတရားသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံနေရကုန်သော။
 (အဘိဘူယန္တေတိ အဘိဘူတာ၊ လောဘေန အဘိဘူတာ လောဘဘာဘိဘူတာ၊ တေဟိ
 လောဘဘာဘိဘူတေဟိ)၊ သဗ္ဗကာပုရိသေဟိ - အလုံးစုံသော လူယုတ်မာတို့သည်။
 (ကုစ္ဆိတာ ပုရိသာ ကာပုရိသာ၊ သဗ္ဗေ ကာပုရိသာ သဗ္ဗကာပုရိသာ၊ တေဟိ သဗ္ဗ-
 ကာပုရိသေဟိ)၊ အနာဘိပတ္တိတာ - မတောင့်တအပ်သော (အဘိပတ္တိယတေတိ အဘိ-
 ပတ္တိတာ၊ အဘိ✓ပတ္တ+တ၊ ယာစနေ - တောင်းခြင်း၌၊ န အဘိပတ္တိတာ အနာဘိပတ္တိတာ)၊
 ယာယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ - အကြင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ အနာဘိဇ္ဈိတံ - မလိုချင်
 မတောင့်တအပ်သော၊ တံ - ထိုရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊ အဝသ-
 ဝတ္တနေန - အလိုသို့ မလိုက်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလဝသေန - ကျွတ်ထိုက်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဓမ္မပုဂ္ဂလဝသေန - ဓမ္မပုဂ္ဂလ၏အစွမ်းအား
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဝသေန - အမြတ်ဆုံးသောပုဂ္ဂိုလ်၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်း
 ကောင်း၊ မူကွဲတို့၌ ရှိသည်)၊ သေရိတဉ္စ - မိမိဆန္ဒထပ်တူကျအောင် လုံးဝသန့်ရှင်း
 အသက်မွေးခြင်းကိုလည်း၊ ပေက္ခမာနော - ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ဝိပဿနံ - ဝိပဿနာ
 ကို၊ အာရဘိတ္တာ - အားထုတ်၍၊ အနုက္ကမေန - အစဉ်အတိုင်း၊ ပစ္စေကဗောဓိ - ပစ္စေက
 ဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂတော - ရအပ်သည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏၊ သေသံ - အကြွင်းစကားရပ်
 ကို (ဝါ) သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ-
 ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း။

အာမန္တနာဂါထာဝတ္ထနာ - အာမန္တနာဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၉၇။ ခိန္နာရတီတိ ဧတ္ထ - ခိန္နာရတီ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပတ္တိ - ဖြစ်ပုံကား၊
 ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ - ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဧက
 ပုတ္တကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ - ဧကပုတ္တကဗြဟ္မဒတ္တမည်သော၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊
 အဟောသိ - ရှိပြီ။ တဿ - ထိုဗာရာဏသီမင်း၏၊ သော ဧကပုတ္တကော - ထိုတစ်ဦး
 တည်းသော သားသည်၊ ပိယော - ချစ်အပ်သည်၊ မနာပေါ - မြတ်နိုးအပ်သည်၊
 ပါဏသမော - အသက်နှင့်ထပ်တူပြုအပ်သည်၊ (တနည်း) တဿ - ထိုဗာရာဏသီမင်း
 သည်၊ (ဆဋ္ဌိကတ္တား) သော ဧကပုတ္တကော - ထိုတစ်ဦးတည်းသောသားကို။ ပိယော -
 ချစ်အပ်သည်၊ မနာပေါ - မြတ်နိုးအပ်သည်၊ ပါဏသမော - အသက်နှင့်ထပ်တူပြုအပ်
 သည်၊ အဟောသိ - ရှိပြီ၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု - အလုံးစုံသော

ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ ပုတ္တကံ- သားငယ်ကို၊ ဂဟေတွာဝ- ခေါ်၍သာလျှင်၊ ဝတ္တတိ- သွားလာလှည့်ပတ်၏၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ တံ- ထိုသားကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဂတော- သွားပြီ၊ ကုမာရေပိ- မင်းသားသည်လည်း၊ တံ ဒိဝသံယေဝ- ထိုနေ့၌သာလျှင်၊ ဥပ္ပန္နေန- ဖြစ်သော၊ ဗျာဓိနာ- အနာရောဂါဖြင့်၊ မတော- သေပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “ပုတ္တသိနေဟေန- သား၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ ရညော- မင်း၏၊ ဟဒယမ္ပိ- နှလုံးသည်လည်း၊ ဖလေယျ- ကွဲရာ၏၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အနာရောစေတွာဝ- မပန်ပြောဘဲသာလျှင်၊ နံ- ထိုမင်းသားကို၊ ဈာပေသုံ- မီးသင်္ဂြိုဟ်ကုန်ပြီ (မီးရှို့ကုန်ပြီ)၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ သုရာမဒေန- သေရည်ယစ်မှူးခြင်းဖြင့်၊ မတ္တော- ယစ်မှူးသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ နေဝ သရတိ- အမှတ်မရ၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ- နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌လည်း၊ နာနဘောဇနဝေလာသု- ရေချိုးရာအခါ၊ ထမင်းစားရာအခါတို့၌လည်း၊ (နေဝ သရတိ- အမှတ်မရ)၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဘုတ္တာဝီ- ထမင်းစားပြီးသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ “မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ အာနေထ- ဆောင်ယူခဲ့ကြကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်းအား၊ အနုရူပေန- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဝိဓာနေန- အစီအမံဖြင့် (အစီအရင်ခံစကားဖြင့်)၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ သောကာဘိဘူတော- သောကသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသည် (သောကေန အဘိဘူတော သောကာဘိဘူတော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဣမသ္မိ- ဤသားအပေါ်၌ ချစ်ခင်ခြင်းသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ဣဒံ- ဤသို့သော စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း (သောက) တရားသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်ပေ၏၊ ဣမဿ- ဤသား၌ဖြစ်သော ချစ်ခင်မှု၏၊ ဥပ္ပါဒါ- ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ- ဤသို့သော စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း (သောက)တရားသည်၊ ဥပ္ပန္နတိ- ဖြစ်ပေါ်လာရချေ၏၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိ- စိတ်၌၊ အကာသိ- ပြုပြီ (နှလုံးသွင်းပြီ)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ အနုလောမပဋိလောမံ- အနုလုံပဋိလုံ (အပြန်ပြန်အလှန်လှန်)၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို၊ သမ္မသန္တော- သုံးသပ်ဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ပစ္စေကသမ္မောဓိ- ပစ္စေကသမ္မောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်ကို

(ဝါ) ကြွင်းသော စကားရပ်သည်။ သံသဂ္ဂဂါထာဝဏ္ဏနာယံ - သံသဂ္ဂဂါထာအဖွင့်၌၊ ဂါထာယ - ဂါထာ၏။ အတ္ထဝဏ္ဏနံ - အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုကို၊ ဌပေတွာ - ထား၍၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်နှင့် တူသည်သာလျှင်တည်း။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန - အနက်အဓိပ္ပာယ်အဖွင့်ကား၊ ခိန္နာတိ - ခိန္နာဟူသည်ကား၊ ကိဠနာ - မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းတည်း၊ သာ - ထိုမြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းသည်၊ ကာယိကာ - ကိုယ်ဖြင့် မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါစာသိကာ စ - နှုတ်ဖြင့် မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ - ဤသို့)၊ ဒုဝိဓာ - နှစ်ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ တတ္ထ - ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ကာယိကာ နာမ - ကိုယ်ဖြင့် မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းမည်သည်၊ ဟတ္ထိဟိပိ - ဆင်တို့ဖြင့်သော်လည်း၊ ကိဠန္တိ - ကစားကုန်၏၊ အသေဟိပိ - မြင်းတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ရထေဟိပိ - ရထားတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဓနုဟိပိ - လေးတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထရူဟိပိ - သံလျှက်စသော ဓားလက်နက်တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ (ကိဠန္တိ - ကစားကုန်၏)၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ - ဤသို့အစရှိသည်တည်း၊ ဝါစာသိကာ နာမ - နှုတ်ဖြင့် မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်းမည်သည်၊ ဂီတံ - သီချင်းဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သိလောကဘဏနံ - ချီးမွမ်းခြင်းနှင့်စပ်သောဂါထာကို ဖွဲ့၍ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မုခဘေရိအာလမ္မရဘေရိ - ပါးစပ်စည်တီးခြင်း (ပါးစပ်ဖြင့် စည်းဝါးလိုက်ခြင်း) ပါးစပ်ဖြင့် ထက်စည်သံပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ မာဒိ၊ ဤသို့အစရှိသည်

၁။ မုခဘေရိအာလမ္မရဘေရိ= မုခဘေရိ ဟူသော ပုဒ်၏အဖွင့်ကို မတွေ့ရသော်လည်း ထိုမုခဘေရိ ပုဒ်နှင့် အလားတူသော မုခဘေရိက ပုဒ်အဖွင့်ကိုကား မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၃၆၂)၌ “မုခဘေရိကန္တိ မုခသဒ္ဓေန ဘေရိဝိယ ဝါဒနံ” ဟူ၍ ဖွင့်ပြထားသည်။ နှုတ်သံဖြင့် စည်ကဲ့သို့ တီးမှုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အာလမ္မရဘေရိပုဒ်၏အဖွင့်ကို မတွေ့ရသော်လည်း ထိုပုဒ်နှင့် အလားတူသော မုခါလမ္မရပုဒ်၏ အဖွင့်ကိုကား မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ (၃၆၂) ၌ “မုခါလမ္မရန္တိ မုခါနုလိတ္တဘေရိသဒ္ဓကရဏံ” ဟု ဖွင့်ပြထားသည်။ ပါးစပ်ဖြင့် ထက်စည်သံပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပါစိတျာဒိယောဇနာ (၅၇၁)၌ “မုခါလမ္မရကရဏာဒိ ဘေဒေါတိ မုခေန အာလမ္မရနာမကတူရိယကိစ္စဿ ကရဏာဒိဘေဒေါ” ဟူသောအဖွင့်ကို ထောက်ဆပါကလည်း “ပါးစပ်ဖြင့် ထက်စည်မည်သော တူရိယာကိစ္စကို ပြုခြင်း” ဟူသောအဓိပ္ပာယ်မှာလည်း ထင်ရှားလှသည်။ ထို့ကြောင့် အာလမ္မရဘေရိပုဒ်ကို မုခါလမ္မရပုဒ်နှင့် အတူကြံ၍ အနက်ပြန်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ပြင် အထက်ပါအဖွင့်တို့ကို ရှု၍ “ဘေရိဝိယ ဝါဒနံ ဘေရိ၊ မုခေန ဘေရိ မုခဘေရိ” ဟူ၍ ပရပဒလောပ တတိယာတပျှုရိသံသမာသံ

တည်း၊ ရတီတိ- ရတီဟူသည်ကား၊ ပဉ္စကာမဂုဏ်ရတိ- ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တရား
၌ မွေ့လျော်ခြင်းတည်း၊ ဝိပုလန္တိ- ဝိပုလံ ဟူသည်ကား၊ ယာဝ အဋ္ဌိမိဉ္စ- ရိုးတွင်း
ခြင်ဆီတိုင်အောင်၊ အာဟစ္စ- ထိခိုက်၍၊ ဌာနေန- တည်သဖြင့်၊ သကလတ္တဘာဝ-
ဗျာပကံ- အလုံးစုံသော အတ္တဘောသို့ ပျံ့နှံ့ခြင်းတည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်
သည်၊ ပါကဋ္ဌမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာတည်း၊ ဧတ္ထ စ- ဤဂါထာ၌လည်း၊
အနုသန္တိယောဇနာပိ- အနုသန္တေအားဖြင့် ယှဉ်စပ်ခြင်း (အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြခြင်း) ကို
လည်း၊ သံသဂ္ဂဂါထာယ- သံသဂ္ဂဂါထာ၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်း
အတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏၊ တတော- ထိုခိန္နာရတိဂါထာမှ၊ ပရဉ္စ-
နောက်၌လည်း၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော ဂါထာကို၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော
နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

ခိန္နာရတိဂါထာဝတ္ထုနာ- ခိန္နာရတိဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၈။ စာတုဒ္ဓိသောတိ ဧတ္ထ- စာတုဒ္ဓိသော ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-
ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ရဲ့ဦးအံ့၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကဿပဿ-
ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဉ္စ-
ငါးဦးကုန်သော၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိသတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ် နှစ်သောင်းတို့ကာလပတ်လုံး၊
ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဒေဝလောကေ-
နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ (သေ
လွန်)၍၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့၏၊ ဇေဋ္ဌကော- အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
ဗာရာဏသီရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ သေသာ- ကြွင်း
သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပါကတိကရာဇာနော- သာမညမင်းတို့သည် (ပကတာ ဧဝ
ပါကတိကာ၊ ပကတ ပုဒ် + ဇာက ပစ္စည်း၊ သုတ္တအနက်၌ သက်သည်၊ ပါကတိကာ
ရာဇာနော ပါကတိကရာဇာနော)၊ (အဟောသံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ စတ္တာရောပိ- လေး
ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုသာမညမင်းတို့သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊
ဥဂ္ဂဏှိတွာ- သင်ယူ၍၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
ရဟန်းပြု၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဟုတွာ-

ကြံ၍လည်းကောင်း အာလမ္မရံ နာမ ဘေရိ အာလမ္မရဘေရိ (အလယ်ပုဒ်အကြေကြံပါ)
အာလမ္မရဘေရိယာ သဒ္ဓကရဏံ အာလမ္မရဘေရိ-ဟု ပရပဒလောပတတိယာတပျုရိသံ
သမာသံကြံ၍လည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြုရာ၏။

ဖြစ်ကုန်၍၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရေ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်း၌၊ ဝသန္တာ- နေကုန်လတ်သော်၊
 ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သမာပတ္တိတော- သမာပတ်မှ၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ ဝံသက္ကဋ္ဌီရ
 ဂါထာယံ- ဝံသက္ကဋ္ဌီရ ဂါထာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်းသာ
 လျှင်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကမ္မဉ္စ- အလုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ သဟာယဉ္စ- မိတ်ဆွေ
 ကိုလည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဗာရာဏသီရညော-
 ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဥပါယေန- ဥပါယ်တံမျှဖြင့်၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ ဒသေတုံ-
 ပြခြင်းငှာ၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ ဂဝေသန္တိ- ရှာကုန်၏။ သော စ ရာဇာ- ထို
 ဗာရာဏသီမင်းသည်လည်း၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ ရတ္တိယာ- ဉာဉ်အချိန်၌၊ ဥဗ္ဗိဇ္ဇတိ-
 ထိတ်လန့်၏။ ဘီတော- ကြောက်လန့်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဿရံ- ဖောက်ပြန်
 သော အသံကို၊ ကရောတိ- ပြု၏။ မဟာတလေ- ပြာသာဒ်၏ အပြင်၌၊ ဓာဝတိ-
 ပြေး၏။ ပုရောဟိတေန- ပုရောဟိတ်သည်၊ ကာလသေဝ- စောစောကပင်လျှင်၊
 ဝုဠာယ- ထ၍၊ သုခသေယျံ- ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်းကို (ချမ်းသာစွာ အိပ်ရပါသလား
 ဟူသော စကားကို)၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊
 “အာစရိယ- ဆရာ၊ မေ- ငါ့အား၊ သုခံ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ကုတော အတ္ထိ-
 အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ ပဝတ္တိ- ထို
 အကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ။ ပုရောဟိတောပိ- ပုရောဟိတ်သည်လည်း၊
 “အယံ ရောဂေါ- ဤရောဂါကို၊ ဥဒ္ဓံဝိရေစနာဒိနာ- အထက်သို့ အန်စေခြင်း၊
 အောက်သို့ စုန်စေခြင်း (သက်စေခြင်း) အစရှိသော၊ ယေန ကေနစိ- အမှတ်မရှိ
 တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဘေသန္ဓကမ္မေန- ဆေးကုမှုဖြင့်၊ ဝိနေတုံ- ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊
 နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ မယံ ပန- ငါ၏ကား၊ ခါဒနုပါယော- ခဲစားခြင်းအကြောင်း
 သည်၊ (ဝါ) စားပေါက်စားလမ်းသည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်လာပြီ။” ဣတိ- ဤသို့၊
 စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ဧတံ- ဤနိမိတ်သည်၊ ရဇ္ဇဟာနိ-
 ဇီဝိတန္တရာယာဒိနံ- တိုင်းပြည်ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်း၊ အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်ခြင်း
 စသည်တို့၏၊ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ- ရှေ့ပြေးနိမိတ်တည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊
 သုဠတရံ- အထူးသဖြင့် လွန်ကဲစွာ၊ ဥဗ္ဗေဇေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊ “တဿ- ထိုသို့
 သော အတိတ်နိမိတ်ဆိုးကို၊ ဝုပသမနတ္ထံ- ငြိမ်းစေခြင်းငှာ (ကင်းပျောက်ခြင်းငှာ)၊

၁။ ရဇ္ဇဟာနိဇီဝိတန္တရာယာဒိနံ= ဟာယနံ ဟာနိ၊ ✓ဟာ+တိ၊ စာဂေ- စွန့်ခြင်း၌။ ရဇ္ဇဿ
 ဟာနိ ရဇ္ဇဟာနိ၊ ဇီဝိတဿ အန္တရာယော ဇီဝိတန္တရာယော။ ရဇ္ဇဟာနိ စ ဇီဝိတန္တရာယော
 စ အာဒိ စ ရဇ္ဇဟာနိဇီဝိတန္တရာယာဒိနိ၊ တေသံ ရဇ္ဇဟာနိဇီဝိတန္တရာယာဒိနံ။

ဧတ္တကေ စ- ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတ္တကေ
 စ- ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထိအဿ-
 ရထာဒယော- ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဟိရညသုဝဏ္ဏဉ္စ-
 ငွေ၊ ရွှေကိုလည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏံ- အလှူကို၊ ဒတွာ၊ ပေးလှူ၍ (အလှူလုပ်၍)၊
 ယညော- ယဇ်ကို၊ ယဇိတဗ္ဗော- ပူဇော်ထိုက်ပူဇော်သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊
 ယညယဇနေ- ယဇ်ပူဇော်မှု၌၊ သမာဒပေသိ- ဆောက်တည်စေပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ အနေကနိ ပါဏ-
 သဟဿာနိ- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော အထောင်မကသော သတ္တဝါ
 တို့ကို၊ ယညတ္ထာယ- ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ သမ္ပိဏ္ဍိယမာနာနိ- စုရုံးနေအပ်သည်
 (စုဆောင်းနေအပ်သည်) တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဧတသ္မိံ ကမ္မေ- ဤယဇ်ပူဇော်ခြင်း
 အမှုကို၊ ကတေ- ပြုအပ်သော်၊ ဒုဗ္ဗောဓနေယျော- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို
 သိစေအပ်သူသည် (ဝါ) ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ခဲယဉ်းယဉ်းသိခြင်းငှာ ထိုက်သူ
 သည် (ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို သိဖို့ရန် ခဲယဉ်းသူသည်)၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊
 ဟန္တ- ယခု၊ နံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ ပဋိကစ္ဆေဝ- ကြိုတင်၍သာလျှင်၊ ဂန္ဓာ-
 သွား၍၊ ပေက္ခာမ- ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ကုန်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝံသက္ကဋ္ဌီရ-
 ဂါထာယံ- ဝံသက္ကဋ္ဌီရဂါထာ၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ-
 လာ၍၊ ပိဏ္ဏာယ- ဆွမ်းအလိုငှာ၊ စရမာနာ- လှည့်လည်ကုန်လတ်သော်၊ ရာဇဂီဏေ-
 မင်းရင်ပြင်၌၊ ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်အတိုင်း၊ အာဂမံသု- ကြွတော်မူကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်း
 သည်၊ သီဟပဉ္စရေ- ခြင်္သေ့ရုပ်ခံသော လေသာပြတင်း၌၊ ဌိတော- ရပ်သည်၊
 (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ရာဇဂီဏံ- မင်းရင်ပြင်ကို၊ ဩလောကယမာနော- ကြည့်လတ်
 သော်၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ အဒ္ဓက္ခိ- တွေ့မြင်ပြီ၊ အဿ စ- ထိုမင်းအားလည်း၊
 ဒဿနေန- မြင်ခြင်းနှင့်၊ သဟ ဧဝ- တကွသာလျှင်၊ သိနေဟော- ချစ်ခြင်းသည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဈိ- ဖြစ်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-
 အပင့်ခိုင်း၍(ခေါ်စေ၍)၊ အာကာသတလေ- ဟင်းလင်းအပြင်ဖြစ်သော၊ ပညတ္တာသနေ-
 ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌၊ နိသီဒါပေတွာ- ထိုင်စေ၍၊ သက္ကစ္စံ- ရိုရိုသေသေ၊

၁။ ဒုဗ္ဗောဓနေယျော= ဒုက္ခေန ဗောဓေတဗ္ဗောတိ ဒုဗ္ဗောဓနေယျော၊ ဒု ✓ဗုဓ+အနေယျ။
 (နိရုတ္တိ) ကိတ်ပုဒ်ကြံသည်။ ဗောဓေတိတိ ဗောဓနံ၊ ✓ဗုဓ+ဏေ+ယ။ ဗောဓနံ အရဟတိတိ
 ဗောဓနေယျော။ ဗောဓနပုဒ်+ဏေယျပစ္စည်း။ ဏ ကို နပြု။ ဒုက္ခေန ဗောဓနေယျော
 ဒုဗ္ဗောဓနေယျော၊ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ကြံသည်။

ဘောဇေတွာ- စားစေ၍ (ဝါ) ဆွမ်းကပ်၍၊ ကတဘတ္တကိစ္စေ- ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စရှိလတ်သော် (ဝါ) ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စပြုပြီးလတ်သော်၊ “တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကေ- အဘယ်အမည်ရှိသူတို့ပါနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ စာတုဒ္ဓိသာ နာမံ- ဗြဟ္မ ဝိဟာရဘာဝနာကို ဖြန့်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော အရပ်လေးမျက်နှာရှိသော သူတို့မည်ကုန်၏ (ဝါ) အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာကို ပွားများနေသောသူတို့မည်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ စာတုဒ္ဓိသာတိ- စာတုဒ္ဓိသာဟူသော၊ ဣမဿ- ဤပုဒ်၏၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ် (ဆိုလိုချက်) ကား၊ ကော- အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ စတုသု- လေပါးကုန်သော၊ ဒိသာသု- အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်၌၊ ကုတောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဘယံ ဝါ- ကြောက်လန့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ စိတ္တုတြာသော ဝါ- စိတ်၏ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ နတ္ထိ မဟာရာဇေ- မရှိတော့ပါ အို မင်းမြတ်၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေဆိုပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ တံ ဘယံ- ထိုကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မှုသည်၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ကိံ ကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ န ဟောတိ- မရှိပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးပြီ၊ “မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ မေတ္တံ- မေတ္တာကို၊ ဘာဝေမ- ပွားများကုန်၏၊ ကရုဏံ- ကရုဏာကို၊ ဘာဝေမ- ပွားများကုန်၏၊ မုဒိတံ- မုဒိတာကို၊ ဘာဝေမ- ပွားများကုန်၏၊ ဥပေက္ခံ- ဥပေက္ခာကို၊ ဘာဝေမ- ပွားများကုန်၏၊ တေန- ထိုမေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာကို ပွားများခြင်းကြောင့်၊ နော- ငါတို့အား၊ တံ ဘယံ- ထိုကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မှုသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်တော့ချေ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ အာသနာ- နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေထိုင်ရာအရပ်သို့၊ အဂမံသု- သွားကုန်ပြီ။

တတော- ထို့နောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဣမေ သမဏာ- ဤရဟန်းတော်တို့သည်၊ ‘မေတ္တာဒိဘာဝနာယ- မေတ္တာစသော ဘာဝနာကြောင့်၊ ဘယံ- ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်မှုသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊’ ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဏန္တိ- ပြောဆိုကုန်၏။

၁။ စာတုဒ္ဓိသာ= စတသော ဒိသာ စတုဒ္ဓိသံ၊ စတုဒ္ဓိသံ ဧတေသံ အတ္ထိတိ စာတုဒ္ဓိသာ။ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖြင့် ဖြန့်အပ်သော အရပ်လေးမျက်နှာရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓများ ရ၏။

ဗြာဟ္မဏာ ပန- ပုဏ္ဏားတို့သည်ကား၊ အနေကသဟဿပါဏဝဓံ^၁- အထောင်မက
 များစွာသော သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ ဝဏ္ဏယန္တိ- ချီးမွမ်းပြောဆိုကုန်၏၊
 ကေသံ- အဘယ်သူတို့၏၊ ဝစနံ- စကားသည်၊ သစ္စံ န ခေါ- မှန်သနည်း။”
 ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်း
 အား၊ “သမဏာ- ရဟန်းတို့သည်၊ သုဒ္ဓေန- စင်ကြယ်မှုဖြင့်၊ အသုဒ္ဓံ- မစင်ကြယ်မှု
 ကို၊ ဓောဝန္တိ- ဆေးကြောသုတ်သင်ကုန်၏၊ ဗြာဟ္မဏာ ပန- ပုဏ္ဏားတို့သည်ကား၊
 အသုဒ္ဓေန- မစင်ကြယ်မှုဖြင့်၊ အသုဒ္ဓံ- မစင်ကြယ်မှုကို၊ (ဓောဝန္တိ- ဆေးကြော
 သုတ်သင်ကုန်၏)၊ အသုဒ္ဓေန- မစင်ကြယ်မှုဖြင့်၊ အသုဒ္ဓံ- မစင်ကြယ်မှုကို၊ ဓောဝိ-
 တံ- ဆေးကြောသုတ်သင်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ ခေါ ပန- မစွမ်းနိုင်သည်သာ၊ ပဗ္ဗဇိ-
 တာနံ ဧဝ- ရဟန်းတော်တို့၏သာလျှင်၊ ဝစနံ- စကားတော်သည်၊ သစ္စံ- မှန်၏။”
 ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်း
 သည်၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ သုခိတာ- ချမ်းသာ
 ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။” ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိ
 သော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ မေတ္တာဒယော- မေတ္တာအစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရောပိ-
 လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေ- ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ-
 ပွားများ၍၊ ဟိတဖရဏေန- အကျိုးစီးပွား ဖြန့်ပွားခြင်းဟူသော၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊
 အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါဏေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ မုဉ္ဇထ-
 လွှတ်ကြကုန်၊ သီတာနိ- အေးမြကုန်သော၊ ပါနီယာနိ- သောက်ရေတို့ကို၊ ပိဝန္တု-
 သောက်ပါစေကုန်၊ ဟရိတာနိ- စိမ်းစိုကုန်သော၊ တိဏာနိ- မြက်တို့ကို၊ ခါဒန္တု-
 စားပါစေကုန်၊ သီတော စ- အေးမြသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါတော- လေသည်၊
 တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့အား၊ ဥပဝါယတု- တိုက်ခတ်ပါစေသတည်း။” ဣတိ- ဤ
 သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ တေ- ထိုအမတ် တို့သည်၊ တထာ- ထိုဗာရာဏသီမင်း
 ပြောသည့်အတိုင်း၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ။

တတော- ထို့နောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ကလျာဏမိတ္တာနံ- မိတ်ဆွေ
 ကောင်းတို့၏၊ ဝစနေနံ- စကားကြောင့်၊ ပါပကမ္မတော- မကောင်းမှုကံမှ၊ မုတ္တော-
 လွတ်မြောက်သည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌သာ

၁။ အနေကသဟဿပါဏဝဓံ = န ဧကံ အနေကံ၊ အနေကံ သဟဿံ အနေကသဟဿံ။
 ဟနနံ ဝဓော။ ✓ဟန+ဏ၊ ဟိသာယံ- သတ်ပုတ်ညှင်းဆဲခြင်း၌။ ပါဏာနံ ဝဓော ပါဏ-
 ဝဓော။ အနေကသဟဿံ ပါဏဝဓော အနေကသဟဿပါဏဝဓော။

လျှင်၊ နိဿိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ဝိပဿိတွာ- ဝိပဿနာရှု၍ (ဝါ) ဝိပဿနာရှုသောကြောင့်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီး၊ အမစ္စေဟိ စ- အမတ်တို့သည်လည်း၊ ဘောဇနဝေလာယံ- ထမင်းစားချိန်၌၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဘုရား- စားပါလော့၊ ကာလော- ထမင်းစားချိန်ရောက်ပါပြီ။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုတ္တေ- လျှောက်ထားအပ်သော်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ န- မဟုတ်တော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေ့နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံကို၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ဣမံ ဥဒါနဗျာကရဏဂါထံ- ဤဝမ်းမြောက်စကား မြွက်ကြားကျူးရင့်သော ဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ စာတုဒ္ဓိသောတိ- စာတုဒ္ဓိသောဟူသည်ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ ဒိသာသု- အရပ်တို့၌၊ ယထာသုခဝိဟာရီ- အကြင်အကြင် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာနေလေ့ရှိသူတည်း၊ ဝါ- တနည်းကား၊ “ဧကံ ဒိသံ- တစ်ခုသော အရပ်မျက်နှာကို၊ ဖရိတွာ- ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ- နေ၏။” ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်၊ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာယ- ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖြင့်၊ ဖရိတာ- ဖြန့်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ စတသော- လေးပါးကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ်မျက်နှာတို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာဖြင့် ဖြန့်အပ်သော အရပ်လေးမျက်နှာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စာတုဒ္ဓိသော- စာတုဒ္ဓိသမည်၏၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ တာသု ဒိသာသု- ထိုအရပ်တို့တွင်၊ ကတ္ထစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ သတ္တေ ဝါ- သတ္တဝါတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သင်္ခါရေ ဝါ- သင်္ခါရတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘယေန- ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ န ပဋိဟနတိ- မညှင်းဆဲ မနှိပ်စက်တတ်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အပ္ပဋိဃော- အပ္ပဋိဃမည်၏။ သန္တုဿမာနောတိ- သန္တုဿမာနောဟူသည်ကား၊ ဒွါဒသဝိဿ- တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ သန္တောသဿ- သန္တောသ၏ (ရောင့်ရဲတင်းတိမ်မှု၏)၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ သန္တုဿကော စ- ရောင့်ရဲတတ်သူသည်လည်း၊ ဣတရိတရေနာတိ- ဣတရိတရေနဟူသည်ကား၊ ဥစ္စာဝစေန- အယုတ်အမြတ်ဖြစ်သော၊ ပစ္စယေန- ပစ္စည်းဖြင့်၊ ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆန္တိတိ ဧတ္ထ- ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆန္တိ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ပရိဿယန္တိ- ပရိဿယံဟူသည်

၁။ ပရိဿယန္တိ= ဤပုဒ်ကို သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ် မကြံဘဲ အာချာတ်ကြိယာပုဒ် ကြံသော် “ကာယစိတ္တာနိ- ကိုယ်စိတ်တို့သည်၊ ပရိဿယန္တိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ ကိန်းဝပ်တတ်၊ တည်နေတတ်ကုန်၏။” ဟု ပေးပါ၊ ဘေးရန်များဖြစ်ပေါ်လာသော် ကိုယ်စိတ်များငြိမ်ဝပ်

ကား၊ ကာယစိတ္တာနိ- ကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ ပရိဟာပေန္တိ- ယုတ်လျော့စေကုန်၏။ ဝါ- တနည်းကား၊ တေသံ- ထိုကိုယ်စိတ်တို့၏၊ သမ္ပတ္တိ- ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပရိဟာပေန္တိ- ယုတ်လျော့စေကုန်၏။ ဝါ- တနည်းကား၊ တာနိ- ထိုကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ သယန္တိ- ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ပရိဿယာ- ပရိဿယမည်ကုန်၏၊ ဧတံ- ဤပရိဿယဟူသော အမည်သည်၊ ဗာဟိရာနံ- အပြင်အပ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ သီဟဗျူဝါဒီနံ စ- ခြင်္သေ့၊ သစ်ကျား အစရှိသည်တို့၏လည်းကောင်း၊ အဗ္ဘန္တရာနံ- အတွင်း၌ (ကိုယ်တွင်း၌) ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ- ကာမစ္ဆန္ဒအစရှိကုန်သော၊ ကာယစိတ္တုပဒ္ဒဝါနံ စ- ကိုယ်စိတ်တို့၌ဖြစ်သော ဘေးရန်တို့၏လည်းကောင်း၊ (ကာယစိတ္တေသု ဥပ္ပန္နော ဥပ္ပဒ္ဒေါ ကာယစိတ္တုပဒ္ဒေါ၊ တေသံ ကာယစိတ္တုပဒ္ဒဝါနံ)၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ တေ ပရိဿယေ- ထိုဘေးရန်တို့ကို၊ အဓိဝါသနခန္တိယာ စ- သည်းခံခြင်း အဓိဝါသန ခန္တိတရားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယာဒီဟိ- ဝီရိယအစရှိ ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ စ- တရားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟတိ- သည်းခံတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ပရိဿယာနံ- ဘေးရန်တို့ကို၊ သဟိတာ- သည်းခံတတ်သည်မည် ၏။ ထဒ္ဒဘာဝကရဘယာဘာဝေန^၂- ကြမ်းတမ်းခက်မာသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ် သော ဘေးမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဆတ္တိ- အဆတ္တိမည်၏၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်(ဝါ)ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း၊ စတ္တာရေ- လေးပါးကုန် သော၊ တေ သမဏာ- ထိုကိလေသာငြိမ်းပြီးကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ (သန္တု- သမာနာ) ယထာ- ရောင့်ရဲကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (စာတုဒ္ဓိသာ) ယထာ- စာတုဒ္ဓိသမည် ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဣတရီတရေန- ကောင်း ကောင်းဆိုးဆိုး တစ်မျိုးမျိုးသော(ဝါ) ရရသမျှသော၊ ပစ္စယေန- ပစ္စည်းဖြင့်၊ သန္တု- သမာနာ- ရောင့်ရဲသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိပတ္တိပဒဋ္ဌာနေ- ပဋိပတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိသော၊ ဧတ္ထ သန္တောသေ- ဤသန္တောသတရား၌၊ ဌိတော- တည်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊ ဒိသာသု- အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ မေတ္တာဒိဘာဝနာယ- (မေတ္တာစသော ဘာဝနာဖြင့်) မေတ္တာစသည်ကို ပွားများခြင်း

ပိပြားနေသည့် သဘောကို ဆိုလိုဟန် တူသည်။

၂။ ထဒ္ဒဘာဝကရဘယာဘာဝေန= ထဒ္ဒဿ ဘာဝေါ ထဒ္ဒဘာဝေါ။ ကရောတိတိ ကရော၊ ထဒ္ဒဘာဝံ ကရော ထဒ္ဒဘာဝကရော။ ဘယဿ အဘာဝေါ ဘယာဘာဝေါ။ ထဒ္ဒဘာဝ- ကရော ဘယာဘာဝေါ ထဒ္ဒဘာဝကရဘယာဘာဝေါ၊ တေန ထဒ္ဒဘာဝကရဘယာဘာဝေန။

ဖြင့်၊ စာတုဒ္ဓိသော- စာတုဒ္ဓိသမည်သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တသင်္ခါရေသု- သတ္တဝါ
သင်္ခါရတို့၌၊ ပဋိဟနနာယာဘာဝေန^၁- ထိပါးနှိပ်စက် ညှဉ်းဆဲခြင်းဟူသော ဘေး
ရန်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပဋ္ဌိဃော စ- အပ္ပဋ္ဌိဃလည်းမည်သည်လည်းကောင်း၊
ဟောတိ- ဖြစ်၏။ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စာတုဒ္ဓိသတ္တာ- စာတုဒ္ဓိသမည်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂုတ္တပ္ပကာရာန- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ပရိဿယာန-
ဘေးရန်တို့ကို၊ သဟိတာ- သည်းခံတတ်၏၊ အပ္ပဋ္ဌိဃတ္တာ- ထိပါးနှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခြင်း
မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဆန္တိ စ- ကြမ်းတမ်းခက်ထန်မရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိပတ္တိဂုဏ်- ပဋိပတ္တိဂုဏ်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊
ယောနိသော- သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ- ကျင့်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ-
ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တော်ကို၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ အဓိဂတော- ရအပ်ရောက်အပ်သည်၊
အမှီ- ဖြစ်၏။ ဣတိ- ဤကား ဆိုလိုချက်တည်း၊ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ တေ
သမဏာ ဝိယ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်လေးပါးတို့ကဲ့သို့၊ ဣတရီတရေန- ကောင်း
ကောင်း ဆိုးဆိုး တစ်မျိုးမျိုးသော (ဝါ) ရရသမျှသော ပစ္စည်းဖြင့်၊ သန္တုဿမာနော-
ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊
စာတုဒ္ဓိသော- စာတုဒ္ဓိသမည်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတွာ-
သိ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စာတုဒ္ဓိသဘာဝံ- စာတုဒ္ဓိသ၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယန္တော- တောင့်
တလျက်၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ- ကျင့်၍၊ အဓိ-
ဂတော- ရအပ်ရောက်အပ်သည်၊ အမှီ- ဖြစ်၏။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ အညောပိ-
အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဤဒိသံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဌာနံ- အရပ်ကို၊
ပတ္ထယန္တော- တောင့်တလျက်၊ စာတုဒ္ဓိသတာယ- စာတုဒ္ဓိသ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိ-
ဿယာန- ဘေးရန်တို့ကို၊ သဟိတာ- သည်းခံတတ်သည်၊ အပ္ပဋ္ဌိဃတာယ စ-
မထိပါး မနှိပ်စက်မညှဉ်းပန်းတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဆန္တိ- ကြမ်းတမ်းခက်ထန်
ခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ကောင်၌ယှဉ် ကြံ့ချိုသွင်သို့
တူယှဉ်နှစ်ခု ချိုမပြုဘဲ တစ်ခုချို့သာ ရှိပမာသို့ တူစွာအလား၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊
စရေ- ကျင့်ရာ၏။ ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း)၊ သေသံ-
ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဂုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်

၁။ ပဋိဟနနာယာဘာဝေန= ပဋိဟညတေ ပဋိဟနနံ၊ ပဋိ✓ဟန+ယု၊ ဟိသာယံ- ညှဉ်း
ပန်းခြင်း၌။ ဘယာနံ အဘာဝေါ ဘယာဘာဝေါ။ ပဋိဟနံ ဘယာဘာဝေါ ပဋိဟနန-
ဘယာဘာဝေါ၊ တေန ပဋိဟနနာယာဘာဝေန။

တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

ဓာတုဒွိသဂါထာဝဏ္ဏနာ- ဓာတုဒွိသဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၉၆။ ဒုဿဂံဟာတိ ဧတ္ထ- ဒုဿဂံဟာဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီရဉ္ဇော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသီ- မိဖုရားကြီးသည်၊ ကာလံ- သေဆုံးခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သောကဒိဝသေသု- စိုးရိမ်ပူဆွေးရသော နေ့တို့သည်၊ (သောကဖြစ်ရသော နေ့တို့သည်)၊ ဝိတိဝတ္ထေသု- ကျော်လွန်ကုန်လတ်သော်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “ရာဇနံ နာမ- မင်းတို့မည်သည်ကား၊ (ဆဋ္ဌိကတ္တားတည်း) တေသု တေသု ကိစ္စေသု- ထိုထိုကိစ္စတို့၌၊ အဂ္ဂမဟေသီ- မိဖုရားခေါင်ကြီးကို၊ အဝဿံ- မချွတ်၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ- အလိုရှိအပ်၏၊ သာဓု- တောင်းပန်ပါ၏၊ ဒေဝေါ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ အညမ္ဗိ- အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ အာနေတု- ဆောင်တော်မူပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ယာစိသု- တောင်းဆိုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ တေနဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ဒေဝီ- မိဖုရားကို)၊ ဇာနာထ- သိကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ ပရိယေသန္တာ- ရှာဖွေကုန်လတ်သော်၊ သာမန္တရဇ္ဇေ- အိမ်နီးချင်းဖြစ်သော တိုင်းပြည်၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ မတော- သေဆုံးပြီ၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ရန္တံ- တိုင်းနိုင်ငံကို (တိုင်းသူပြည်သားအပေါင်းကို)၊ အနုဿာသတိ- ဆုံးမနေ၏၊ သာ စ- ထိုမိဖုရားသည်လည်း၊ ဂတ္တိနီ- ကိုယ်ဝန်ရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “အယံ- ဤမိဖုရားသည်၊ ရဉ္ဇော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ အနုရူပါ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတ္တာသိ၍၊ တံ- ထိုမိဖုရားကို၊ ယာစိသု- ခွင့်တောင်းကုန်ပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ “ဂတ္တိနီ နာမ- ကိုယ်ဝန်ဆောင်သော မိန်းမမည်သည်ကို၊ မနုဿာနံ- လူတို့သည် (ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ အမနာပါ- မမြတ်နိုးအပ် မနှစ်သက်အပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ ဝိဇာယာမိ- မွေးဖွား၏၊ (တာဝ- ထိုမျှလောက်)၊ သစေ အာဂမေထ- အကယ်၍ ဆိုင်းငံ့ကုန်အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ ဆိုင်းငံ့နိုင်သည်ရှိသော်၊ သာဓု- ကောင်း၏၊ နော စ အာဂမေထ- အကယ်၍ မဆိုင်းငံ့နိုင်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့မဆိုင်းငံ့နိုင်ကုန်လတ်သော်၊ အညံ- အခြားသော မိဖုရားကို၊ (တုမေု- သင်တို့သည်)၊ ပရိယေသထ- ရှာမှီးကုန်လော့”၊ ဣတိ- ဤ

သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ ရညောပိ- မင်းအားလည်း၊
ဧတမတ္ထံ- ဤအကြောင်းအရာကို၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-
မင်းသည်၊ ဂတ္တိနီပိ- ကိုယ်ဝန်ရှိသူမသည်လည်း၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊ (တုမေ-
သင်တို့သည်)၊ အာနေထ- ဆောင်ယူခဲ့ပါကုန်လော့ (ခေါ်ဆောင်လာပါကုန်လော့)။”
ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ အာနေသုံ- ခေါ်ဆောင်
လာကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တံ- ထိုမိဖုရားကို၊ အဘိသိဉ္စိတ္တာ-
အဘိသိတ်ရေစင်သွန်းလောင်း၍၊ မဟေသိယာ- မိဖုရားကြီးအား၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ
သော၊ ဘောဂံ- စည်းစိမ်ဥစ္စာကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ တဿာ- ထိုမိဖုရား၏၊ ပရိ-
နောနဉ္စ- အခြံအရံလူအပေါင်းတို့အားလည်း၊ နာနာဝိဓေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားကုန်
သော၊ ပဏ္ဏာကာရေဟိ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဏှာတိ- ချီးမြှောက်၏၊
သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ ကာလေန- မွေးဖွားချိန်ရောက်ရာအခါ၌၊ ပုတ္တံ- သားကို၊
ဝိဇာယိ- မွေးဖွားပြီ၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တံ- ထိုသားကို၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ပုတ္တံ ဝိယ- သားကဲ့သို့၊ သဗ္ဗိရိယာပထေသု- အလုံးစုံသော ဣရိယာပုတ်တို့၌၊
အကေံ စ- ပရုံးထက်၌လည်းကောင်း၊ ဥရေ စ- ရင်ခွင်၌လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ-
ပြု၍၊ ဝိဟရတိ- နေ၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရား၏၊ ပရိနော- အခြံအရံ
လူအပေါင်းတို့သည်၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ အတိဝိယ- အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သင်္ဂ-
ဏှာတိ- ချီးမြှောက်၏၊ ကုမာရေ- မင်းသား၌၊ အတိဝိဿာသံ- အလွန်အကျွမ်းဝင်မှုကို၊
ကရောတိ- ပြု၏၊ ဟန္တ- ယခု၊ နံ- ထို မင်းသားကို၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ ပရိ-
ဘိန္ဒိဿာမ- ဖျက်ဆီးကုန်အံ့ (စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုကုန်အံ့)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
စိန္တေသုံ- ကြံစည်ကုန်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ “တာတ- အမောင်မင်းသား၊
တွံ- သင်သည်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ရညော- မင်း၏၊ ပုတ္တော- သားတည်း၊ ဣမဿ
ရညော- ဤဗာရာဏသီမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ န- မဟုတ်၊ ဧတ္ထ- ဤ
ဗာရာဏသီမင်း၌၊ ဝိဿာသံ- အကျွမ်းဝင်ခြင်းသို့၊ မာ အာပဇ္ဇိ- မရောက်နှင့်”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ကုမာရေ- မင်းသား
ကို၊ “ပုတ္တ- သားတော်၊ ဧဟိ- လာလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ရညာ- ဗာရာဏသီ
မင်းသည်၊ ဝုစ္စမာနောပိ- ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊
အာကမ္ပိယမာနောပိ- ဆွဲငင်အပ်ပါသော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ ဝိယ- ရှေး၌ကဲ့သို့၊
ရာဇာနံ- မင်းကို၊ န အလ္လိယတိ- မကပ်ငြိတော့ (မခင်တွယ်တော့)၊ ရာဇာ- ဗာရာ

ဏသီမင်းသည်။ “ကာရဏံ - အကြောင်းသည်။ ကိ- အဘယ်နည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိမံသန္တော- စူးစမ်းလတ်သော်၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “မယာ- ငါသည်၊ ဧတေ- ဤမိဖုရား၏အခြံအရံလူအပေါင်းတို့ကို၊ သင်္ဂဟိတာ- ချီးမြှောက်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပိ- ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ပဋိက္ကလဝုတ္တိနော ဧဝံ- မနှစ်သက်ဖွယ်ရာဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ- ငြီးငွေ့(စိတ်ပျက်)၍၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရှင်ရဟန်းပြုပြီ၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရှင်ရဟန်းပြုပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အမစ္စပရိနောပိ- အမတ်၊ အခြံအရံလူအပေါင်းတို့သည်လည်း၊ ဗဟု- အများအပြား၊ ပဗ္ဗဇိသု- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ သပရိနော- အခြံအရံလူအပေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရှင်ရဟန်းပြုသည်၊ (သမာနော)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ပဏီတေ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ပစ္စယေ- ပစ္စည်းတို့ကို၊ ဥပနေန္တိ- ကပ်ဆောင်ကုန်၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပဏီတေ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ပစ္စယေ- ပစ္စည်းတို့ကို၊ ယထာဝုဗ္ဗံ- ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ ဒါပေသိ- ပေးလှူစေပြီ၊ တတ္ထ- ထိုသို့ပေးလှူစေရာ၌၊ ယေ- အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ သုန္ဓရံ- အကောင်းကို၊ လဘန္တိ- ရကုန်၏၊ တေ- ထိုအကောင်းကို ရကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တုဿန္တိ- နှစ်သက်ကုန်၏၊ ဣတရေ- အကောင်းမရကြသော အခြားရဟန်းတို့သည်၊ “မယံ- ငါတို့သည်၊ ပရိဝေဏာဒီနိ- ပရိဝုဏ်စသည်တို့ကို၊ သမ္မုဇ္ဈန္တာ- တံမြက်စည်းလှဲကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သဗ္ဗကိစ္စာနိ- အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ လူခဏတ္တံ- ခေါင်းပါးသော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဝါ) ကြမ်းတမ်း၍ အဆီဩဇာ မရှိသော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇိဏ္ဏဝတ္ထု - ဆွေးမြေ့ဟောင်းနွမ်းသော အဝတ်သင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ လဘာမ- ရကုန်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ- ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ အပြစ်ပြောကြ၏၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တမ္ပိ- ထိုအကြောင်းအရာကိုလည်း၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “ဣမေ- ဤရဟန်းတော်တို့သည်၊ ယထာဝုဗ္ဗံ- ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ ဒီယမာနာပိ- ပေးလှူအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဥဇ္ဈာယန္တိ- ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ အပြစ်ပြောကြကုန်၏၊ (မယာ- ငါသည်)၊ ပရိသာ- ပရိသတ်ကို၊ အဟောဒုဿင်္ဂဟာ- ဪ...ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ဖို့ရန် ခဲယဉ်းလေစွတကား”။ ဣတိ-

၁။ ပဋိက္ကလဝုတ္တိနော= ပဋိကူလတိ အာဝရတိတိ ပဋိက္ကလ၊ ပဋိ✓ကူလ+အ+အာ။ အာဝရဏေ- ပိတ်ပင်ခြင်း၌။ ဝတ္တနံ ဝုတ္တိ၊ ✓ဝတ+တိ၊ ဝတ္တနေ- ဖြစ်ခြင်း၌၊ ‘ဝ’၏ ‘အ’ကို ‘ဥ’ပြု၊ ‘တ’ဒွေဘော်လာ။ ပဋိကူလာ ဝုတ္တိ ဧတေသန္တိ ပဋိက္ကလဝုတ္တိနော။

ဤသို့ကြံ၍၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဧကောဝ- တစ်ပါး
တည်းသာလျှင်၊ အရည်- တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊
အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ-
မျက်မှောက်ပြုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုတောသို့၊ အာဂတေဟိ စ- လာကုန်သော သူတို့သည်
လည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာဓော- ဖြစ်
လတ်သော်)၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီး၊ သာ- ထိုဂါထာ
သည်၊ အတ္တတော- အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌာ ဧဝ- ပေါ်လွင်သည်သာတည်း၊
အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ယောဇနာ- အနက်ယောဇနာခြင်းတည်း၊
ဧကေ- အချို့ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာပိ- ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဒုဿင်္ဂဟာ- ခဲယဉ်း
သဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်ကုန်၏ (ဝါ) ချီးမြှောက်ရန် ခဲယဉ်းကုန်၏၊ (ဒုက္ခေန သင်္ဂယု-
န္တေတိ ဒုဿင်္ဂဟာ၊ ဒု✓ဂဟ+ခ)၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ အသန္တောသာဘိဘူတာ-
မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲခြင်းသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံနေရကုန်၏၊ အထော- ထိုမှတစ်
ပါး၊ ဃရံ- အိမ်၌ (သတ္တမီအနက် ဒုတိယာသက်)၊ အာဝသန္တာ- နေကုန်၏၊ တေ
ဂဟဋ္ဌာ စ- ထိုလူတို့သည်လည်း၊ တထာဝိဓာ ဧဝ- ထိုကဲ့သို့ သဘောရှိကုန်သည်သာ
လျှင်တည်း (ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ရန် ခဲယဉ်းသောသဘောရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်)၊
အဟံ- ငါသည်၊ ဧတံ ဒုဿင်္ဂဟဘာဝံ- ဤခဲယဉ်းသဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကို (ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ရန် ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကို)၊ ဇိဂုစ္ဆန္တော- စက်ဆုပ်
သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊
အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရပြီး၊ ဣတိ- ဤကား အနက်ယောဇနာခြင်း
တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိအပ်သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဗ္ဗဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

ဒုဿင်္ဂဟဂါထာဝဏ္ဏနာ- ဒုဿင်္ဂဟဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

၁၀၀။ ဩရောပယိတွာတိ ဧတ္ထ- ဩရောပယိတွာဟူသော ဤပါဌ်၌၊
ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာ
ဏသီပြည်၌၊ စာတုမာသိကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- စာတုမာသိကဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊

၁။ အသန္တောသာဘိဘူတာ= သန္တောသနံ သန္တောသော၊ သံ✓တုသ+ဏ၊ တုဋ္ဌိယံ- နှစ်
သက်ခြင်း၌။ န သန္တောသော အသန္တောသော။ အဘိဘူယန္တေတိ အဘိဘူတာ၊ အသန္တောသေန
အဘိဘူတာ အသန္တောသာဘိဘူတာ။

ရာဇာ- မင်းသည်။ ဂိမ္မာနံ- နွေလတို့၏။ ပဌမေ- အဦးဆုံးဖြစ်သော။ မာသေ- တန်ခူးလ၌။ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့။ ဂတော- သွားပြီ။ တတ္ထ- ထိုဥယျာဉ်၌။ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော။ ဘူမိဘာဂေ- မြေအရပ်၌။ နီလဃနပတ္တသဉ္စန္ဒံ- စိမ်းညိုသည်ဖြစ်၍ တခဲနက်သော အရွက်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ဖုံးအုပ်အပ်သော။ ကောဝိဠာရ- ရုက္ခံ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကို။ ဒိသွာ- မြင်ရ၍။ “ကောဝိဠာရမူလေ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌။ မမ- ငါ၏။ (အတ္ထာယ- အကျိုးငှါ)။ သယနံ- နေရာကို။ ပညာပေထ- ခင်းကြကုန်”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍။ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌။ ကိဋ္ဌိတွာ- မြူးတူးပျော်ပါး ကစား၍။ သာယနသမယံ- ညနေပိုင်းအချိန်အခါ၌။ တတ္ထ- ထိုပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌။ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို။ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ။ ပုန- တစ်ဖန်။ ဂိမ္မာနံ- နွေလတို့၏။ မစ္ဆိမေ- အလယ်ဖြစ်သော။ မာသေ- ကဆုန်၊ နယုန်လ၌။ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့။ ဂတော- သွားပြီ။ တဒါ- ထိုအခါ၌။ ကောဝိဠာရော- ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်။ ပုပ္ဖိတော- လွန်စွာပွင့်သော ပန်းရှိသည်။ (သဉ္ဇာတံ ပုပ္ဖအဿ အတ္တိတိ ပုပ္ဖိတော)။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း။ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်။ အကာသိ- ပြုပြီ။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း။ ဂိမ္မာနံ- နွေလတို့၏။ ပစ္ဆိမေ- နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ မာသေ- ဝါဆိုလ၌။ ဂတော- ဥယျာဉ်သို့သွားပြီ။ တဒါ- ထိုအခါ၌။ ကောဝိဠာရော- ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်။ သဉ္စန္ဒပတ္တာ- ပြတ်၍ကျသော (ကြွေကျသော) အရွက်ရှိသော။ (သဉ္စန္ဒီယတေတိ သဉ္စန္ဒံ။ သံ✓ဆိဒိ +တ။ ဆိဇ္ဇနေ- ပြတ်ခြင်း၌။ သဉ္စန္ဒံ ပတ္တံ ယေနာတိ သဉ္စန္ဒပတ္တာ။ အောက်မူကွဲ၌ သံသီနပတ္တာ-ဟု ရှိ။ ကျိုးပဲ့၊ ပျက်ဆီး၊ ကြွေကျသော အရွက်ရှိ၏ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏)။ သုက္ခရုက္ခော ဝိယ- ခြောက်သွေ့သော သစ်ပင်ကဲ့သို့။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း။ ရာဇာ- မင်းသည်။ အဒိသွာဝ- မတွေ့မြင်မူ၍သာလျှင်။ တံ ရုက္ခံ- ထိုပင်လယ်ကသစ်ပင်ကို။ ပုဗ္ဗပရိစယေန- ရှေးနေဖူးသော အလေ့အကျင့်ဖြင့်။ တတ္ထေဝ- ထိုပင်လယ်ကသစ်ပင်၌သာလျှင်။ သေယျံ- အိပ်ရာနေရာခင်းခြင်းကို။ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်။ ဇာနန္တပိ- သိပါကုန်သော်လည်း။ ရညော- မင်း၏။ အာဏတ္တိယာ- စေခိုင်းချက်ဖြင့်။ တတ္ထ- ထိုပင်လယ်ကသစ်

၁။ နီလဃနပတ္တသဉ္စန္ဒံ = သဉ္ဇာဒီယတေတိ သဉ္စန္ဒော (ရုက္ခော)။ သံ✓ဆဒိ+တ။ အပဝါရဏေ- တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း၌။ လောကာနံ သန္တာပံ ဟန္တိတိ ဃနော၊ ✓ဟန+အ၊ ‘ဟ’ကို ‘ဃ’ပြု။ ဃနော စ သော ပတ္တံ စာတိ ဃနပတ္တံ။ နီလံ ဃနပတ္တံ နီလဃနပတ္တံ။ နီလဃနပတ္တေဟိ သဉ္စန္ဒော နီလဃနပတ္တသဉ္စန္ဒော။ တံ နီလဃနပတ္တသဉ္စန္ဒံ။

ပင်ရင်း၌၊ သယနံ- အိပ်ရာနေရာကို၊ ပညာပေသုံ- ခင်းစေကုန်ပြီ၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ ကီဠိတွာ- မြူးတူးပျော်ပါးကစားပြီး၍၊ သာယနသမယေ- ညနေချမ်းအချိန်အခါ၌၊ တတ္ထ- ထိုပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း၌၊ သေယျ- အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေန္တော- ပြုလတ်သော်၊ တံ ရုက္ခံ- ထိုသစ်ပင်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အရေ- အို အမောင်တို့၊ အယံ- ဤပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ သဉ္စန္ဒပတ္တော- ကောင်းစွာ ဖုံးအုပ်အပ်သော အရွက်ရှိသည်၊ မဏိမယောဝိယ- ပတ္တမြားဖြင့်ပြီးသကဲ့သို့၊ (မဏိနာ နိဗ္ဗတ္တော မဏိမယော)၊ အဘိရူပဒဿနော- အလွန်တင့်တယ်တောက်ပသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ (အဘိရူပံ ဒဿနံ ယဿာတိ အဘိရူပဒဿနံ)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တတော- ထိုသစ်ပင်၏၊ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ- ပတ္တမြားညိုအဆင်းရှိသော သစ်ခက်တို့၏အကြား၌၊ ဌပိတပဝါဠကုံရသဒိသေဟိ^၂- တည်ရှိသော သန္တာန်ညွန့်နှင့် တူကုန်သော၊ ပုပ္ဖေဟိ- ပန်းတို့ဖြင့်၊ သဿိရိကဒဿနော^၃- ကျက်သရေရှိသော ရှုကြည့်ဖွယ်ရာသစ်ပင်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ စ- ထိုပင်လယ်ကသစ်ပင်၏လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိဘာဂေါ- အောက်ဖြစ်သော မြေအရပ်သည်၊ မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာကိဏ္ဍော^၄- ပုလဲကွန်ရက်နှင့်တူသော သဲ

၁။ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ= မဏိဿ ဝဏ္ဏော မဏိဝဏ္ဏော၊ မဏိဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ဧတိဿာတိ မဏိဝဏ္ဏော (သာခါ)၊ ဝဏ္ဏတစ်ပုဒ် အကြေကြံ၊ မဏိဝဏ္ဏော စ သာ သာခါ စာတိ မဏိဝဏ္ဏသာခါ၊ မဏိဝဏ္ဏသာခါနံ အန္တရံ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရံ၊ တသ္မိံ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ။

၂။ ဌပိတပဝါဠကုံရသဒိသေဟိ= ဌပိတ+ပဝါဠ+အကုံရ ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ ဌပိယတေတိ ဌပိတော၊ ✓ဌာ+ဏာပေ+တ၊ ဂတိနိဝတ္တိမိ- သွားခြင်းမှ ဆုတ်နုတ်ခြင်း၌။ ပဝါဠဿ အကုံရော ပဝါဠကုံရော၊ ဌပိတော ပဝါဠကုံရော ဌပိတပဝါဠကုံရော၊ ဌပိတပဝါဠကုံရေန သဒိသာနိ ဌပိတပဝါဠကုံရသဒိသာနိ၊ တေဟိ ဌပိတပဝါဠကုံရသဒိသေဟိ။

၃။ သဿိရိကဒဿနော= ပဿိတဗ္ဗောတိ ဒဿနော၊ ကြည့်ရှုဖွယ်ကောင်းသော ပင်လယ်ကသစ်ပင်၊ ✓ဒိသ+ယု။ သဟ သိရိယာ ယော ဝတ္တတိ သဿိရိကော၊ သဿိရိကော ဒဿနော သဿိရိကဒဿနော။

၄။ မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာကိဏ္ဍော= မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာ + အာကိဏ္ဍော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ မုတ္တာယ ကတံ ဇာလံ မုတ္တဇာလံ- ပုလဲဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ကွန်ရက်၊ မုတ္တဇာလေန သဒိသာ မုတ္တဇာလသဒိသာ၊ မုတ္တဇာလသဒိသာ ဝါလိကာ မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာ၊ အာကိရတိ ဧတ္တာတိ အာကိဏ္ဍော၊ အာပုဗ္ဗ ✓ကိရ+တ၊ ဝိကိရဏေ- ကြဲဖြန့်ခြင်း၌။ မုတ္တ-

တို့ဖြင့် ပြွမ်းသည်။ ဗန္ဓနာ- အညာမှ၊ ပဝုတ္တပုပ္ဖသဉ္စန္ဒော^၁- ကြွေကျသော ပန်းတို့ဖြင့်
 ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်။ ရတ္တကမ္မလသန္တတော^၆ ဝိယ- နီမြန်းသော ကမ္မလာဖြင့် ကောင်းစွာ
 ခင်းထားအပ်သကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော နာမ- ထိုမည်သော သစ်ပင်သည်
 ကား၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ သုက္ခရုက္ခော ဝိယ- ခြောက်သွေ့သော သစ်ပင်ကဲ့သို့၊ သာခါ-
 မတ္တာဝသေသော- သစ်ခက်မျှလောက်သာ ကြွင်းကျန်သည် (အကိုင်းအခက်မျှသာ
 ကျန်သည်၊ အဝသိဿသီတိ အဝသေသော၊ အဝ✓သိသ+ဏ၊ အသဗ္ဗယောဂေ-
 အလုံးစုံမယှဉ်ခြင်း၌။ သာခါဧဝ မတ္တာ သာခါမတ္တာ၊ သာခါမတ္တာ အဝသေသော
 သာခါမတ္တာဝသေသော)၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဌိတော- တည်၏၊ အဟော- အံ့ဩဖွယ်ပါ
 တကား၊ ဧရာယ- ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်းသဘောတရားသည်၊ ကောဝိဋ္ဌာရော-
 ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကို၊ ဥပဟတော- နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ (ဥပဟညိတ္တာတိ
 ဥပဟတော၊ ဥပ✓ဟန+တ)^၇၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ တာယဧရာယ-
 ထိုဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်းသဘောတရားသည်၊ အနုပါဒိဏ္ဏမ္ပိ- အသက်မရှိသော
 အနုပါဒိဏ္ဏရုပ်တရားကိုလည်း၊ ဟညတိ- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၏၊ ဥပါဒိဏ္ဏံ- အသက်ရှိ
 သော ဥပါဒိဏ္ဏနာမ်တရားကို၊ (ဟညမာနေ- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်အပ်ခြင်း၌)၊ ကိမင်္ဂီ
 ပန- အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း^၈၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အနိစ္စသညံ- မမြဲဟူသော အမှတ်
 သညာကို၊ ပဋိလဘိ- ရပြီ၊ တဒနုသာရေနေဝ- ထိုအနိစ္စသညာသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်
 သာလျှင်၊ သဗ္ဗသင်္ခါရေ- အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ ဒုက္ခတော- ဒုက္ခအားဖြင့်
 (ဆင်းရဲခြင်းအားဖြင့်)လည်းကောင်း၊ အနတ္တတော စ- အနတ္တအားဖြင့် (အစိုးမရခြင်း
 အားဖြင့်) လည်းကောင်း၊ ဝိပဿန္တောဝ- ဝိပဿနာရှုမှတ်ပွားများလတ်သော်သာလျှင်၊
 “အဟမ္ပိ- ငါသည်လည်း၊ သဉ္စိန္တပတ္တော- ပြတ်၍ကျ (ကြွေကျ)သော အရွက်ရှိသော၊

ဇာလသဒိသဝါလိကာဟိ အာကိဏ္ဏော မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာကိဏ္ဏော- ပုလဲကွန်ရက်နှင့်
 တူသော သဲတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းရာမြေအရပ် (ဘူမိဘာဂေါ)။

၅။ ပဝုတ္တပုပ္ဖသဉ္စန္ဒော= ပဝပတိတိ ပဝုတ္တံ (ပုပ္ဖံ) ပပုပ္ဖ✓ဝပ+တ၊ ဗီဇနိက္ခေပေ- မျိုးစေ့
 ကြဲချခြင်း၌၊ ဝ၏အကို ဥပြု၊ ပဝုတ္တံ ပုပ္ဖံ ပဝုတ္တပုပ္ဖံ၊ ပဝုတ္တပုပ္ဖေဟိ သဉ္စန္ဒော ပဝုတ္တပုပ္ဖ-
 သဉ္စန္ဒော။

၆။ ရတ္တကမ္မလသန္တတော= သန္တရိယတေတိ သန္တတော၊ သံ✓ထရ+တ၊ အတ္ထာဒနေ- ဖြန့်
 လွှမ်းခြင်း၌။ ရတ္တော ကမ္မလော ရတ္တကမ္မလော၊ ရတ္တကမ္မလေဟိ သန္တတော ရတ္တကမ္မလ-
 သန္တတော။

ကောဝိဠာရော ဝိယ - ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကဲ့သို့၊ အပဂတဂိဟိဗျဉ္ဇနော - ကင်းသော လူ့အသွင်အပြင်လက္ခဏာရှိသူသည်၊ (ဂိဟိနံ ဗျဉ္ဇနံ ဂိဟိ ဗျဉ္ဇနံ၊ အပဂစ္ဆတိတိ အပဂတံ၊ အပဂတံ ဂိဟိဗျဉ္ဇနံ ယဿာတိ အပဂတဂိဟိဗျဉ္ဇနော)၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟော ဝတ - ဪ ကောင်းလေစွာ။ ဣတိ - ဤသို့၊ ပတ္တယမာနော - တောင့်တ လျက်၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်သဖြင့်၊ တသ္မိံ သယနတလေ - ထိုအိပ်စက်ရာ တလင်း အပြင်၌၊ ဒက္ခိဏေန - လက်ယာဖြစ်သော၊ ပဿေန - နံပါးဖြင့်၊ နိပန္နောယေဝ - လဲ လျောင်းလျက်သာလျှင်၊ ဝိပဿိတွာ - ဝိပဿနာရှု၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ - ပစ္စေကဗောဓိ ဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ - မျက်မှောက်ပြုပြီး၊ တတော - ထိုနောက်၊ ဂမနကာလေ - နန်းတော်သို့ ပြန်ခါနီးအချိန်၌၊ အမစ္စေဟိ - အမတ်တို့သည်၊ “ဒေဝ - အရှင်မင်းမြတ်၊ ဂန္တု - ပြန်ဖို့ရန်၊ ကာလော - အချိန် ရောက်ပါပြီ”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆို အပ်သော်၊ “အဟံ - ငါသည်၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ န - မဟုတ်တော့၊” ဣတိ အာဒိနိ - ဤသို့အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝတွာ - ပြောဆို၍၊ ပုရိမနယေနဝ - ရှေးနည်းအတိုင်းသာ လျှင်၊ ဣမံ ဂါထံ - ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ - ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ ဩရောပယိတွာတိ - ဩရောပယိတွာ ဟူသည်ကား၊ အပနေတွာ - ဖယ်ရှား၍ (ပယ်၍)၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီတိ - ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဟူသည်ကား၊ ကေသမဿုဩဒါတဝတ္ထာလင်္ကာရမာလာဂန္ထဝိလေပနပုတ္တဒါရဒါသိဒါသာဒိနိ - ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်၊ ဖြူသောအဝတ်၊ တန်ဆာ၊ ပန်း၊ နံ့သာ၊ နံ့သာပြောင်း၊ သား သမီး၊ မယား၊ ကျွန်မ၊ ကျွန်စသည်တို့တည်း၊ (ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်)၊ ဧတာနိ - ဤဆံပင်စသော အရာဝတ္ထုတို့သည်၊ ဂိဟိဘာဝံ - လူအဖြစ်ကို၊ ဗျဉ္ဇယန္တိ - ထင်ရှား အောင် ပြုတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ - ထိုသို့လူအဖြစ်ကို ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်ကုန်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ”တိ - ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ သဉ္စိန္တပတ္တောတိ - သဉ္စိန္တပတ္တောဟူသည်ကား၊ ပတိတပတ္တော - ကြွေကျသော အရွက် ရှိသော၊ ဆေတွာနာတိ - ဆေတွာန ဟူသည်ကား၊ မဂ္ဂဉာဏေန - မဂ္ဂဉာဏ်ဖြင့်၊ ဆိန္တိတွာ - ဖြတ်၍၊ ဝီရောတိ - ဝီရော ဟူသည်ကား၊ မဂ္ဂဝီရိယေန - မဂ္ဂနှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယနှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်၊ ဂိဟိဗန္ဓနာနီတိ - ဂိဟိဗန္ဓနာနိ ဟူသည်ကား၊ ကာမဗန္ဓနာနိ - ကာမတည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲ့တို့တည်း၊ ဟိ - မှန်၏၊ ကာမာ - ကာမဂုဏ်တရားတို့သည်၊ ဂိဟိနံ - လူတို့၏၊ ဗန္ဓနာနိ - အနှောင်အဖွဲ့တို့တည်း၊ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊ တာဝ - အဓိပ္ပါယ်တ္ထမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဒတ္တော - ပုဒ်တို့ ၏ အနက်တည်း၊ အယံ ပန - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော - အဓိပ္ပါယ်

တည်း။ “အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ- လူ့အသွင်အပြင်လက္ခဏာတို့ကို၊
 ဩရောပယိတွာ- ပယ်ရှား၍၊ သဉ္စိန္တပတ္တော- ပြတ်ကျ(ကြွေကျ)သော အရွက်ရှိသော၊
 ကောဝိဠာရော ယထာ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကဲ့သို့၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရပါမူကား၊
 အဟော ဝတ- ဪ ကောင်းလေစွ”။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တယမာနော- ကြံစည်
 စဉ်းစားသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာတရားကို၊ အာရဘိတွာ-
 ကြိုးစားအားထုတ်၍၊ အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရပြီး၊ ဣတိ- ဤကား
 အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ ပုရိမနယေနော- ရှေးနည်း
 အတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဗ္ဗဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

ကောဝိဠာရဂါထာဝတ္ထုနာ- ကောဝိဠာရဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးပြီ။
 ပဌမဝဂ္ဂေါ- အဦးဆုံးသောဝဂ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော- ပြီးပြီ။

၁၀၁-၂။ သစေ လဘောထာတိ ဧတ္ထ- သစေ လဘောထ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊
 ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊
 ကဿပဿ- ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာ
 တော်၌၊ ဒွေ- နှစ်ဦးကုန်သော၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့သည်၊
 ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်နှစ်သောင်းတို့ကာလ
 ပတ်လုံး၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဒေဝ-
 လောကေ- နတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ-
 စုတေ၍ (သေလွန်၍)၊ တေသံ- ထိုနှစ်ဦးတို့တွင်၊ ဇေဋ္ဌကော- အကြီးဆုံးသူသည်၊
 ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားတော်သည်လည်းကောင်း၊
 ကနိဋ္ဌော- အငယ်သည်၊ ပုရောဟိတဿ- ပုရောဟိတ်၏၊ ပုတ္တော- သားသည်လည်း
 ကောင်း၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာနှစ်ဦးတို့သည်၊ ဧက
 ဒိဝသံယေဝ- တစ်ရက်တည်းသာလျှင်၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
 ဧကဒိဝသမေဝ- တစ်ရက်တည်းသာလျှင်၊ မာတု- အမိ၏၊ ကုစ္ဆိတော- ဝမ်းမှ၊
 နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ သဟပံသုကီဠကာ- အတူတကွ မြေမှုန့်ဖြင့် ကစားတတ်ကုန်
 သော (အတူတကွ မြေမှုန့်ဖြင့် ကစားဖော်ကစားဖက်ဖြစ်ကုန်သော)၊ သဟာယကာ-
 သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ အဟောသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ပုရောဟိတပုတ္တော- ပုရောဟိတ်၏
 သားသည်၊ ပညဝါ- ပညာရှိသည်(ဉာဏ်ကောင်းသည်)၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ သော-

ထိုပုရောဟိတ်သားသည်၊ ရာဇပုတ္တံ- မင်းသားကို၊ “သမ္မ- မိတ်ဆွေ၊ တံ- သင်သည်၊
 တဝ- သင်၏၊ ပိတုနော- ဖခမည်းတော်၏၊ အစ္စယေန- ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ရန္တံ-
 မင်းအဖြစ်ကို၊ လဘိဿတိ- ရလတ္တံ့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ- ပုရော
 ဟိတ်ရာထူးကို၊ (လဘိဿာမိ- ရလတ္တံ့)၊ သုသိက္ခိတေနစ- ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်
 ပြီးသော သူသည် (ကောင်းစွာ တတ်မြောက်အပ်ပြီးသော အတတ်ပညာရှိသူသည်)၊
 ရန္တံ- တိုင်းသူပြည်သားလူအများကို၊ အနုသာသိတံ- သွန်သင်ဆုံးမခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-
 စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ ဧဟိ- လာလော၊ သိပ္ပံ- အတတ်ပညာကို၊ ဥဂ္ဂဟိဿာမ- သင်ယူကြ
 ကုန်အံ့၊ ” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ ဥဘောပိ- နှစ်ဦး
 လုံးတို့သည်လည်း၊ ယညောပစိတာ- ယဇ်ပူဇော်ရာ၌ ဆောင်အပ်သော ချည်ရှိသူတို့သည်၊
 ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဂါမနိဂမာဒိသု- ရွာ၊ နိဂုံးစသည်တို့၌၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ စရမာနာ-
 လှည့်လည်ခံယူကုန်လတ်သော်၊ ပစ္စန္တဇနပဒဂါမံ- အစွန်အဖျားအနားကျသော ဇနပုဒ်
 ရွာသို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်ပြီ၊ တဉ္စ ဂါမံ- ထိုရွာသို့လည်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ- ဆွမ်းခံချိန်၌၊
 ပဝိသီသု- ဝင်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုရွာ၌၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဥဿာဟဇာတာ- ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊
 (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အာသနာနိ- နေရာတို့ကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်း၍၊ ပဏီတံ- မွန်
 မြတ်သော၊ ခါဒနီယံ ဝါ- ခဲဖွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနီယံ ဝါ- ဘောဇဉ်
 ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပနာမေတွာ- ဆက်ကပ်၍၊ ပူဇေန္တိ- ပူဇော်ကုန်၏၊ တေသံ-
 ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာနှစ်ဦးတို့အား၊ “အမေဟိ- ငါတို့နှင့်၊ သဒိဿာ- တူကုန်
 သော၊ ဥစ္စာကုလိကာ နာမ- မြင့်မြတ်သော အမျိုးအနွယ်၌ ဖြစ်သောသူတို့မည်သည်၊
 (ဥစ္စာ စ သာ ကုလံ စာတိ ဥစ္စာကုလံ၊ ဥစ္စာကုလေ ဇာတာ ဥစ္စာကုလိကာ)၊ နတ္ထိ-
 မရှိကုန်၊ အပိ စ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ ဣမေ မနုဿာ- ဤလူတို့သည်၊ (ဒါတံ-
 ပေးလှူခြင်းငှါ)၊ ယဒိ ဣစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့အလိုရှိ
 ကုန်လတ်သော်)၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဒေန္တိ- ပေးလှူကုန်အံ့၊
 ယဒိ န ဣစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ အလိုမရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့အလိုမရှိကုန်လတ်
 သော်)၊ န ဒေန္တိ- မပေးလှူကုန်အံ့၊ ဣမေသံ ပန ပဗ္ဗဇိတာနံ- ဤရဟန်းတော်တို့အား
 ကား၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ သက္ကာရံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကရေန္တိ- ပြုကုန်၏၊
 အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ ဧတေ- ဤရဟန်းတော်တို့သည်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သိပ္ပံ-
 အတတ်ပညာကို၊ ဇာနန္တိ- သိနိုင်ကုန်၏၊ ဟန္တု- ယခု၊ နေသံ- ထိုရဟန်းတော်တို့၏၊

သန္တိကေ- အထံဉ္စ၊ သိပ္ပံ- အတတ်ကို၊ ဥဂ္ဂဏ္ဍာမ- သင်ယူကုန်အံ့”။ ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သော အကြံသည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာ တို့သည်၊ မနုဿေသု- လူတို့သည်၊ ပဋိက္ခန္ဓေသု- ဖွဲ့ခွဲထွက်သွားကုန်လတ်သော်၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမေ- အရှင် ဘုရားတို့သည်၊ ယံ သိပ္ပံ- အကြင်အတတ်ပညာကို၊ ဇာနာထ- သိကုန်၏၊ တံ- ထိုအတတ်ပညာကို၊ အမေဟိ- တပည့်တော်တို့ကို (ကာရိုက်ကံပုဒ်တည်း)၊ သိက္ခာ- ပေထ- သင်ယူစေပါကုန် (ဝါ) သင်ပြပါကုန်”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ယာစိသု- တောင်း ပန်လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ “အပဗ္ဗဇိတေန- ရဟန်း မဟုတ်သော သူတို့သည်၊ သိက္ခိတုံ- သင်ယူခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ယာစိတွာ- တောင်း၍၊ ပဗ္ဗဇိသု- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ နေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့အား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ “ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေါ- သင်တို့သည်၊ နိဝါသေတဗ္ဗံ- ဝတ်ထိုက် ၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပါရပိတဗ္ဗံ- ရုံထိုက်၏”။ ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်၊ အာဘိသမာစာရိကံ- အာဘိသမာစာရိကဝတ်ကို (ထူးကဲမြင့်မြတ်သော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာသီလကို)၊ အာစိက္ခိတွာ- ပြောကြား၍၊ “ဣမဿ သိပ္ပဿ- ဤ အတတ်ပညာ၏၊ ဧကီဘာဝါဘိရတိံ- တစ်ယောက်တည်းအဖြစ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်)၊ နိပ္ပတ္တိံ- ပြီးစီးပြီးမြောက်နိုင်ခြင်းတည်း၊ တသ္မာ- ထို ကြောင့်၊ ဧကေနော- တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ- ထိုင်နေထိုက်၏၊ ဧကေန- တစ်ပါးတည်း၊ စင်္ကမိတဗ္ဗံ- စင်္ကြံလျှောက်ထိုက်၏၊ ဧကေန- တစ်ပါးတည်း၊ ဌာတဗ္ဗံ- ရပ်ထိုက်၏၊ ဧကေန- တစ်ပါးတည်း၊ သယိတဗ္ဗံ- အိပ်ထိုက်၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ပါဠိယေက္ကံ- အသီးသီးသော၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ အဒံသု- ပေး ကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာနှစ်ဦးတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော- မိမိ မိမိ၏၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နိသီဒိသု- ထိုင်နေကုန်ပြီ၊ ပုရောဟိတပုတ္တော- ပုရောဟိတ်သားသည်၊ နိသိန္နကာလတော- ထိုင်ရာအခါမှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ စိတ္တသမာဓာနံ^၁- စိတ်ကို

၁။ ဧကီဘာဝါဘိရတိံ= ဧကီဘာဝ+အဘိရတိံ။ အဘိရမဏံ အဘိရတိံ၊ အဘိ✓ရမု+တိ။ ဧကိနော ဘာဝေါ ဧကီဘာဝေါ၊ ဧကီဘာဝေ အဘိရတိံ ဧကီဘာဝါဘိရတိံ။

၂။ စိတ္တသမာဓာနံ= သမာဓိယတေ သမာဓာနံ၊ သံ,အာ✓ဓာ+ယု၊ သမာဒဟနေ-

ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ ကောင်းစွာထားခြင်းကို (စိတ်တည်ငြိမ်မှုကို)၊ လဒ္ဓါ (လဒ္ဓါန) - ရ၍၊
 ဈာန် - ဈာန်ကို၊ ပဋိလဘိ - ရပြီ၊ ရာဇပုတ္တော - မင်းသားသည်၊ မုဟုတ္တေနဝ -
 တခဏမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော - ငြီးငွေ့သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ တဿ - ထို
 ပုရောဟိတ်သား၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ အာဂတော - လာပြီ၊ သော - ထိုပုရောဟိတ်
 သားသည်၊ တံ - ထိုမင်းသားကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “သမ္မ - မိတ်ဆွေ၊ ကိ - အဘယ့်
 ကြောင့်၊ (အာဂတော - ရောက်လာသနည်း)၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီ၊ “(အဟံ -
 ငါသည်)၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော - ငြီးငွေ့သည် (စိတ်ပျက်သည်)၊ အမှိ - ဖြစ်၏”၊ ဣတိ -
 ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ “တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဣဓ - ဤနေရာ၌၊ နိသီဒ -
 ထိုင်ပါလော့”၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ၊ သော - ထိုမင်းသားသည်၊ တတ္ထ - ထိုနေရာ၌၊
 မုဟုတ္တံ - တစ်ခဏမျှ၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍၊ “သမ္မ - မိတ်ဆွေ၊ ဣမဿ သိပ္ပဿ -
 ဤအတတ်ပညာ၏၊ ဧကိဘာဝါဘိရတိ - တစ်ယောက်တည်းအဖြစ်၌ မွေ့လျော်ခြင်း
 သည်၊ နိပ္ပတ္တိံ ကိရ - ပြီးစီးပြီးမြောက်နိုင်သည်ဟု ထင်၏ (ပြည့်စုံခြင်းဟု ထင်၏)၊”
 ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ ပုရောဟိတပုတ္တော - ပုရောဟိတ်သားသည်၊ “သမ္မ -
 မိတ်ဆွေ၊ ဧဝံ - မှန်လှပေ၏၊ တေန ဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တွံ - သင်သည်၊ အတ္တနော -
 မိမိ၏၊ နိသိန္နောကာသံ ဧဝ - နေထိုင်ရာအရပ်သို့သာလျှင်၊ ဂစ္ဆ - သွားပါလော့၊
 (အဟံ - ငါသည်၊ ဣမဿ သိပ္ပဿ - ဤအတတ်ပညာ၏၊ နိပ္ပတ္တိံ - ပြီးစီးပြီးမြောက်မှု
 ကို (ပြည့်စုံခြင်းကို)၊ ဥဂ္ဂဏှိဿာမိ - သင်ယူပါအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ -
 ပြောပြီ၊ သော - ထိုမင်းသားသည်၊ ဂန္နာ - သွား၍၊ ပုနပိ - တစ်ဖန်လည်း၊ မုဟုတ္တ -
 ကေနဝ - တစ်ခဏမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော - ငြီးငွေ့သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊
 ပုရိမနယေနဝ - ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ တိက္ခတ္တံ - သုံးကြိမ်၊ အာဂတော -
 ရောက်လာပြီ။

တတော - ထိုနောက်၊ နံ - ထိုမင်းသားကို၊ ပုရောဟိတပုတ္တော - ပုရောဟိတ်
 သားသည်၊ တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်၊ ဥယျောဇေတွာ - စေလွှတ်၍၊ တသ္မိ - ထိုမင်း
 သားသည်၊ ဂတေ - သွားလတ်သော်၊ “အယံ - ဤမင်းသားသည်၊ အတ္တနော စ -
 မိမိ၏လည်းကောင်း၊ မမ စ - ငါ၏လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ - အလုပ်ကို၊ ဟာပေတိ -
 ယုတ်လျော့စေ၏၊ ဣဓ - ဤအရပ်သို့၊ အဘိက္ခဏံ - မပြတ်၊ အာဂစ္ဆတိ - လာ၏”၊
 ဣတိ - ဤသို့၊ စိန္တေသိ - ကြံစည်မိပြီ၊ သော - ထိုပုရောဟိတ်သားသည်၊ ပဏ္ဏ -

သာလတော- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းမှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်၍၊ အရည်- တောသို့၊ ပဝိဇ္ဇော- ဝင်ပြီ၊ ဣတရော- အခြားသော မင်းသားသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဏ္ဏသာလာယေဝ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌သာလျှင်၊ နိသိန္နော- ထိုင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မုဟုတ္တကေနော- တစ်ခဏမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော- ငြီးငွေ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တဿ- ထိုပုရောဟိတ်သား၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂန္နာ- လာ၍၊ ဣတော စ- ဤမှလည်းကောင်း၊ ဣတော စ- ထိုမှလည်းကောင်း၊ (တနည်း) ဣတောစိတော စ- ဟိုဟိုဒီဒီလည်း၊ မဂ္ဂန္တောပိ- ရှာဖွေပါသော်လည်း၊ တံ- ထိုပုရောဟိတ်သားကို၊ အဒိသွာ- မမြင်ရ၍၊ “ယော- အကြင်သူသည်၊ ဂဟဋ္ဌကာလေ- လူဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ ပဏ္ဏာကာရံ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အာဂ- တောပိ- လာပါသော်လည်း၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဒဋ္ဌံ- တွေ့မြင်ခြင်းငှါ၊ န လာတိ- မရ၊ သော- ထိုသူသည်၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မယိ- ငါသည်၊ အာဂတေ- လာလတ်သော်၊ ဒဿနမ္ပိ- မြင်ခြင်းကိုလည်း (တွေ့ခွင့်ကိုလည်း)၊ အဒါတုကာမော- မပေးလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အပက္ကမိ- ဖဲခွါထွက်သွားပြီ၊ အရေ စိတ္တ- အို စိတ်၊ (တွံ- သင်သည်)၊ အဟော န လန္ဓသိ- ဪ မရှက်ဘူးလား၊ ယံ မံ- အကြင်ငါ့ကို၊ စတုက္ခတ္တံ- လေးကြိမ်၊ ဣမ- ဤပုရောဟိတ်သား၏ သစ်ရွက်မိုးကျောင်းရှိရာ အရပ်သို့၊ အာနေသိ- ပို့ဆောင်ပြီ၊ သော (အဟံ)- ထိုငါသည်၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တေ- သင်၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ န ဝတ္တိဿာမိ- မလိုက်တော့အံ့၊ အညဒတ္ထံ- စင်စစ်၊ တံ ယေဝ- သင့်စိတ်ကိုသာလျှင်၊ မမ- ငါ၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ဝတ္တာပေဿာမိ- လိုက်စေတော့အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သေနာသနံ- ကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တော်ကို၊ သန္တိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ နန္ဒမူလကဂဗ္ဘာရံ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ကြွရောက်ပြီ၊ ဣတရောပိ- အခြားတစ်ပါးသော ပုရောဟိတ်သားသည်လည်း၊ အရည်- တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သန္တိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုနန္ဒမူတောင်ဝှမ်းသို့သာလျှင်၊ အဂမာသိ- ကြွရောက်ပြီ၊ ဥဘောပိ- နှစ်ဦးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုမင်းသားနှင့်ပုရောဟိတ်သား ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ မနောသိလာ- တလေ- ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာကျောက်ဖျာအပြင်၌၊ နိသိဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ပါဠိယေက္ကံ ပါဠိယေက္ကံ- အသီးသီး အသီးသီး၊ ဣမာ ဥဒါနဂါထာယော- ဤဥဒါန်းဂါထာတို့ကို၊

အဘာသီသု - ရွတ်ဆိုကုန်ပြီ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ နိပကန္တိ - နိပကံဟူသည်ကား၊ ပကတိနိပကံ - ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ရင့်ကျက်သော၊ ပဏ္ဍိတံ - ပညာရှိသော၊ ကသိဏပရိကမ္မာဒိကုသလံ - ကသိုဏ်းပရိကမ်စသည်တို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော၊ သာဓုဝိဟာရိန္တိ - သာဓုဝိဟာရိဟူသည်ကား၊ အပ္ပနာဝိဟာရေန ဝါ - အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် နေခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဥပစာရေန ဝါ - ဥပစာရသမာဓိဖြင့် နေခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတံ - ပြည့်စုံသော၊ ဓီရန္တိ - ဓီရ် ဟူသည်ကား၊ ဓိတိသမ္ပန္နံ - သမာဓိနှင့်ပြည့်စုံသော၊ တတ္ထ - ထိုဓိတိသမ္ပန္နံဟူသော စကားရပ်၌၊ နိပကတ္တေန - ဉာဏ်ရင့်ကျက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဓိတိသမ္ပဒါ - သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံမှုကို၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမ ပန - ဤဂါထာအရာ၌ကား၊ ဓိတိသမ္ပန္နမေဝ - အားထုတ်မှုဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံမှုကိုသာလျှင်၊ (ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ)၊ ဣတိ အယံ - ဤသည်ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ဓိတိ နာမ - ဓိတိမည်သည်၊ အသိထိလပရက္ကမတာ - မလျော့ရဲသော (မြဲမြံခိုင်ခံ့သော) လုံ့လဝီရိယရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ (ပရက္ကမနံ ပရက္ကမော၊ ပရာ✓ကမု+အ။ နတ္ထိ သိထိလော ပရက္ကမော ယဿာတိ အသိထိလပရက္ကမော၊ အသိထိလပရက္ကမဿ ဘာဝေါ အသိထိလပရက္ကမတာ)၊ ဧတံ - ဤဓိတိဟူသော အမည်သည်၊ “ကာမံ တစော စ နှာရ စာ”တိ - ကာမံ တစော စ နှာရ စ ဟူ၍၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပဝတ္ထ - ဝီရိယဿ - ဖြစ်သော ဝီရိယ၏၊ အဓိဝစနံ - အမည်တည်း၊ အပိ စ - စင်စစ်သော်ကား၊ ဓိက္ကတပါပေါ - ဓိဓီ(ထို့ထို့)ဟု ပြုအပ်သော မကောင်းမှုရှိသူတည်း (ဝါ) မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်သောသူတည်း၊ ဣတိပိ - ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဓီရော - ဓီရမည်၏၊ ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယာတိ - ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယဟူသည်ကား၊ ပကတိရာဇာ - ပင်ကိုယ်ဖြစ်သော မင်းသည် (ရိုးရိုးမင်းသည်)၊ “ဝိဇိတံ - အောင်အပ်ပြီးသော၊ ရဋ္ဌံ - တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ အနတ္တာဝဟံ - အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်၏”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ ရဋ္ဌံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ဧကော - တစ်ယောက်တည်း၊ စရတိ ယထာ - လှည့်လည်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ဗာလ -

၁။ ဓိက္ကတပါပေါ = ဓိတိ ကရိယတေတိ ဓိက္ကတံ၊ ဓီ✓ကရ+တ၊ ဓိက္ကတံ ပါပံ ယေနာတိ ဓိက္ကတပါပေါ။ ဓီသဒ္ဒါကား အဗျယပုဒ်တည်း။ နိန္ဒ(ကဲ့ရဲ့ခြင်း)အနက်၊ ဇီဂုစ္ဆနတ္ထ (စက်ဆုပ်ဖွယ်အနက်)စသော အနက်တို့ကို ဟော၏။ မူကွဲ၌ ဝိက္ခိတ္တပါပေါ - ဟု ရှိ၏၊ ဝိက္ခိဝိ - ယတေတိ ဝိက္ခိတ္တံ၊ ဝိ✓ခိပ+တ။ ပေရဏေ - ပစ်လွှင့်ခြင်း၌၊ ဝိက္ခိတ္တံ ပါပံ ယေနာတိ ဝိက္ခိတ္တပါပေါ။ ပစ်လွှင့်အပ်သော မကောင်းမှုရှိသူ - ဟု ပေးပါ။

သဟာယံ- သူငယ်ချင်းမိုက်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ရာဇာဝရန္တန္တိ- ရာဇာဝရန္တဟူသည်ကား၊ သုတသောမော- သုတသောမ မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝိဇိတံ- အောင်အပ်ပြီးသော၊ ရန္တံ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်း၊ စရိ ယထာ- ကျင့်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟာဇေနော- မဟာဇေနမည်သော၊ ရာဇာ စ- မင်းသည်လည်း၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်း၊ စရိ ယထာ စ- ကျင့်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်း၊ စရိ- ကျင့်ပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တဿ- ထိုရာဇာဝ ရန္တံစသော စကားရပ်၏၊ အယမ္ဗိ အတ္ထော- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တာနုသာရေန- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဇာနိတံ- သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ န ဝိတ္တာရိတံ- အကျယ်မချဲ့အပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

သဟာယဂါထာဝဏ္ဏနာ- သဟာယဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီးပြီ။

၁၀၃။ အဒ္ဓါ ပသံသာမာတိ- အဒ္ဓါ ပသံသာမ ဟူသော၊ ဣမိဿာ ဂါထာယ- ဤဂါထာ၌၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အာကာသတလေ- ဟင်းလင်းအပြင်၌၊ ပညတ္တာသနေ- ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ နိသဇ္ဇာ- ထိုင်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ စာတုဒ္ဓိသဂါထာယ- စာတုဒ္ဓိသဂါထာ၏၊ ဥပ္ပတ္တိသဒိသာ ဧဝ- ဖြစ်ပုံနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ အယံ ပန- ဤပြဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဝိသေ- သော- ထူးခြားချက်တည်း၊ သော ရာဇာ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ရတ္တိယာ- ည၌၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ယထာ- ထိတ်လန့်သကဲ့သို့၊ အယံ- ဤဂါထာ၌လာသော ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တထာ- ထို့အတူ၊ န (ဥပ္ပဇ္ဇိ)- မထိတ်လန့်၊ အဿ- ဤဗာရာဏသီမင်း၏၊ ယညော- ယဇ်ပူဇော်ခြင်းသည် (ယဇ်ပူဇော်လတ္တံ့သော အခြင်းအရာသည်)၊ ပစ္စုပဋိတော- ရှေးရှုတည်သည်၊ နေဝ အဟောသိ- မဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အာကာသတလေ- ဟင်းလင်းအပြင်၌၊ ပညတ္တေသု- ခင်းထားအပ်ကုန်သော၊ အာသနေသု- နေရာတို့၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ နိသီဒါပေတွာ- ထိုင်စေ၍၊ “တုမေ- သင်တို့သည်၊ ကေ- အဘယ်သူတို့နည်း”၊

ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ အနဝဇ္ဇဘောဇိနော နာမ- အပြစ်မရှိသောအစာကို သုံးဆောင်လေ့ရှိသူတို့မည်ကုန်၏ (အနဝဇ္ဇံ ဘုဉ္ဇန္တိ သီလေနာတိ အနဝဇ္ဇဘောဇိနော၊ အနဝဇ္ဇံ ✓ ဘုဇ+ဏီ)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ အနဝဇ္ဇဘောဇိနောတိ- အနဝဇ္ဇဘောဇိနော ဟူသော၊ ဣမဿ- ဤပုဒ်၏၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား၊ ကော- အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ သုန္တရံ ဝါ- ကောင်းသောအစာကို သော်လည်းကောင်း၊ အသုန္တရံ ဝါ- မကောင်းသော အစာကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါ- ရ၍၊ နိဗ္ဗိကာရော- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဘုဉ္ဇာမ- စားကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေကြားပြီ၊ တံ- ထိုစကားရပ်ကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ရညော- မင်း၏၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဣမေ- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ကို၊ ဧဒိသာ ဝါ- ဤဆိုတိုင်းသော သဘောရှိကုန်သလော၊ နော (ဧဒိသာ) ဝါ- ဤဆိုတိုင်းသော သဘောမရှိကုန်သလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပပရိက္ခေယျံ- စူးစမ်းရပါမူ ကား၊ ယန္တုန- ကောင်းလေစွ၊ (တနည်း) ယန္တုန ဥပပရိက္ခေယျံ- အကယ်၍ စူးစမ်းရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊” ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌ (ဒုတိယာဝိဘတ် သတ္တမိအနက်၌သက်)၊ ဗိလင်္ဂဒုတိယေန- ပအုံးရေလျှင်နှစ်ခုမြောက်ရှိသော၊ ကဏာဇကေန- ဆန်ကွဲဆွမ်းဖြင့်၊ ပရိဝိသိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ (ဆွမ်းကပ်ပြီ)၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ တံ- ထိုဆွမ်းကို၊ အမတံ ဝိယ- အမြိုက်အရသာကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗိကာရော- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိကုန်သည် (နတ္ထိ ဝိကာရော ဧတေသန္တိ နိဗ္ဗိကာရော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဘုဉ္ဇိသု- ဘုဉ်းပေးကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဣမေ- ဤ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ပဋိညာ- တတ္တာ- ဝန်ခံထားအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်ရက်၊ နိဗ္ဗိကာရော- ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သွေ- မနက်ဖြန်၌၊ ဇာနိဿာမိ- သိရလိမ့်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သွာတနာယ- မနက်ဖြန် နံနက်အရုဏ်တက်၌ ထက်မြက်ခိုင်ခံ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှုပီတိပါမောဇ္ဇအကျိုးငှါ၊ နိမန္တေသိ- ဖိတ်မန်ပြီ၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ- နှစ်ရက် မြောက်နေ့၌လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တေပိ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ ပရိဘုဉ္ဇိသု- ဘုဉ်းပေးကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “သုန္တရံ- ကောင်းသော အစားအစာကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ဝိမံသိဿာမိ- စူးစမ်းအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ နိမန္တေတွာ-

ဖိတ်မန်၍၊ ဒွေ ဒီဝသေ- နှစ်ရက်တို့ပတ်လုံး၊ မဟာသက္ကာရ- ကြီးသော ပူဇော် သက္ကာရကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဏီတေန- မွန်မြတ်သော၊ အတိဝိစိတြေန- အလွန် ဆန်းကြယ်သော၊ ခါဒနီယေန- ခဲဖွယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနီယေန- ဘောဇဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝိသိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၊ တေဝိ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ တို့သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ နိဗ္ဗိကာရာ- ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပရိဘုဒ္ဓိတွာ- ဘုဉ်းပေး၍၊ ရညော- မင်းအား၊ မင်္ဂလံ- မင်္ဂလာတရားတော်ကို၊ ဝတွာ- ဟောကြား၍၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွါကြွသွားကုန်ပြီး၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တေသု- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ အစိရပက္ကန္တေသု- ဖဲခွါကြွသွား ၍ မကြာသေးကုန်လတ်သော် (ကြွသွား၍ မကြာသေးမီ)၊ “ဧတေ-ဤအရှင်မြတ်တို့ သည်၊ အနဝဇ္ဇဘောဇိနော- အပြစ်မရှိသော အစာကို သုံးဆောင်လေ့ရှိသူတို့တည်း၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ အနဝဇ္ဇဘောဇိ- အပြစ်မရှိသော (အပြစ်မတင်ဘဲ) အစာကို သုံးဆောင်လေ့ရှိသူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟော ဝတ- ဪ ကောင်း လေစွ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ မဟာရဇ္ဇံ- မြတ်သော မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗန္တံ- ရှင်ရဟန်း၏အဖြစ်ကို၊ သမာဒါယ- ဆောက်တည်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ မဇ္ဈသကရက္ခမူလေ- မဇ္ဈသကနတ်ပန်းပင်ရင်း၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ ဝိဘာဝေန္တော- ထင်ရှားအောင်ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာ ကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီး၊ သာ- ထိုဂါထာသည်၊ ပဒတ္တတော- ပုဒ်အနက်အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာတည်း၊ ကေဝလံ ပန- စင်စစ် သော်ကား၊ သဟာယသမ္ပဒန္တိ ဧတ္ထ- သဟာယသမ္ပဒံဟူသော ဤပုဒ်၌၊ အသေခေဟိ- အသေခဖြစ်ကုန်သော (ကျင့်ဆဲမဟုတ်ကုန်သော)၊ သီလာဒိက္ခန္ဓေဟိ- သီလအစရှိသော ဂုဏ်အစုတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နာ- ပြည့်စုံကုန်သော၊ သဟာယာ ဧဝ- သူငယ်ချင်းတို့သည်သာ လျှင်၊ သဟာယသမ္ပဒါ- သဟာယသမ္ပဒါမည်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်ကုန်၏။

အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ ယောနော- အနက်ယောနောခြင်းတည်း၊ ယာ အယံ သဟာယသမ္ပဒါ- အကြင်သဟာယသမ္ပဒါကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ တံ သဟာယသမ္ပဒံ- ထိုသဟာယသမ္ပဒါကို၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ ပသံသာမ- ချီးမွမ်းကုန်၏၊ ဧကံသေနေဝ- စင်စစ်

အားဖြင့်သာလျှင်၊ ထောမေမ- ချီးမွမ်းကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ (ထောမေမ- ချီးမွမ်းကုန်သနည်း)၊ သေဋ္ဌာ- သီလစသောအကျင့်တရားအားဖြင့် မြတ်ကုန်သော၊ သဟာယာ- သူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမာ- သီလစသော အကျင့်အားဖြင့် တူညီကုန်သော၊ (သဟာယာ- သူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း)၊ သေဝိတဗ္ဗာ- မှီဝဲထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့ ချီးမွမ်းကုန်၏။ ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်၊ (ပသံသာမ- ချီးမွမ်းကုန်သနည်း)၊ အတ္တဇော- မိမိထက်၊ သီလာဒီဟိ- သီလစသည်တို့ဖြင့်၊ သေဋ္ဌေ- မြတ်ကုန်သော သူငယ်ချင်းတို့ကို၊ သေဝမာနဿ- မှီဝဲသောသူအား၊ သီလာဒယော- သီလအစရှိကုန်သော၊ အနုပ္ပန္နာ- မဖြစ်ပေါ်သေးကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကုန်၏။ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ပေါ်ပြီးကုန်သော၊ (ဓမ္မာ စ- သီလစသောတရားတို့သည်လည်း)၊ ဝုဒ္ဓိံ- ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းသို့၊ ဝိရုဠိ- စည်ပင်ပြန့်ပွားခြင်းသို့၊ ဝေပုလ္လံ- ပြန့်ပြောခြင်းသို့၊ ပါပုဏန္တိ- ရောက်နိုင်ကုန်၏။ သမေ- သီလစသောတရားအားဖြင့်တူညီသော သူငယ်ချင်းတို့ကို၊ သေဝမာနဿ- မှီဝဲသောသူအား၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ သာဓာရဏေန စ- ဆက်ဆံရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုက္ကုစ္ဆဿ- ကုက္ကုစ္ဆကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဝိနောဒနေန စ- ပယ်ဖျောက်ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါ- ရအပ်ကုန်သော သီလစသော တရားတို့သည်၊ န ပရိဟာယန္တိ- မဆုတ်ယုတ်ကုန်၊ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ သေဋ္ဌေ စ- သီလစသည်အားဖြင့် မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သမေ စ- သီလစသည်အားဖြင့် တူညီကြကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ သဟာယကေ- ဤသူငယ်ချင်းတို့ကို၊ အလဒ္ဓါ- မရအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝံ- အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေခြင်းစသော မှားယွင်းသော အသက်မွေးမှုကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဓမ္မေန- တရားနှင့်လျော်စွာ (တရားနည်းလမ်းကျ)၊ သမေန- တရားနှင့်ညီညွတ်စွာ၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော- ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်လျက်၊ တတ္ထ စ- ထိုဘောဇဉ်၌လည်း၊ ပဋိဃာနနယံ- အမျက်ထွက်ခြင်း၊ တပ်မက်ခြင်းကို (မုန်းခြင်း၊ ချစ်ခြင်း

၁။ ပဋိဃာနနယံ= ပဋိဃ+အနနယ၊ ပဋိဟနနံ၊ ပဋိဟနတိ ဝါ ပဋိဟနတိ ဧတေနာတိ ဝါ ပဋိဃော၊ ပဋိ✓ဟန+ရ (တနည်း) ပဋိ✓ဟန+ကိ။ အနနယနံ၊ အနနယတိ ဝါ အနနယတိ ဧတေနာတိ ဝါ အနနယော၊ အန✓နိ+အ။ ပဋိဃော စ အနနယော စ ပဋိဃာနနယံ။ ပဋိဃ-အရ မုန်းခြင်းဒေါသကို ကောက်၊ အနနယ-အရ ချစ်ခြင်းလောဘကို ကောက်ပါ။

ကို)၊ အနုပ္ပါဒေန္တော- မဖြစ်စေဘဲလျက်၊ အနဝဇ္ဇဘောဇီ- အပြစ်မရှိသော (အပြစ်မရှိဘဲ) အစာကို သုံးဆောင်လေ့ရှိသူသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အတ္တကာမော- အကျိုးကို အလိုရှိသော၊ ကုလပုတ္တော- အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိနှင့်တူစွာ၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စရန္တော- ကျင့်လတ်သော်၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ- ဤသို့သော ပြည့်စုံချမ်းသာမှုကို၊ အဓိဂတော- ရအပ်သည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်ယောဇနာနည်းတည်း။

အဒ္ဓါပသံသာဂါထာဝဏ္ဏနာ- အဒ္ဓါပသံသာဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၀၄။ ဒိသ္မာ သုဝဏ္ဏဿာတိ ဧတ္ထ- ဒိသ္မာ သုဝဏ္ဏဿဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (တစ်ယောက်သော)၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဂိမ္မသမယေ- နွေအခါ၌၊ ဒိဝါသေယျံ- နေ့အခါ၌ အိပ်စက်ခြင်းကို၊ ဥပဂတော- ကပ်ရောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ စ- ထိုဗာရာဏသီမင်း၏လည်း၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဝဏ္ဏဒါသီ- အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကျွန်မသည်၊ (ဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နာ ဒါသီ ဝဏ္ဏဒါသီ၊ မဇ္ဈေလောပီ တတိယာတပ္ပရိသံသမာသံပုဒ်တည်း)၊ ဂေါသီတစန္ဒနံ- စန္ဒကူးရွှေကို၊ ပိသတိ- ကြိတ်နေ၏ (ဝါ) သွေးနေ၏၊ တဿာ- ထိုကျွန်မ၏၊ ဧကဗာဟာယ- လက်ရုံးတစ်ဖက်၌၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ သုဝဏ္ဏဝလယံ- ရွှေလက်ကောက်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧကဗာဟာယ- လက်ရုံးတစ်ဖက်၌၊ ဒွေ- နှစ်ခုကုန်သော၊ (သုဝဏ္ဏဝလယာနိ- ရွှေလက်ကောက်တို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ တာနိ- ထိုရွှေလက်ကောက်နှစ်ကွင်းတို့သည်၊ သံဃဇ္ဇန္တိ- အချင်းချင်း ထိကုန်၏၊ ဣတရံ- ဤလက်ကောက်နှစ်ကွင်းမှတစ်ပါးသော လက်ကောက်သည်၊ န သံဃဇ္ဇတိ- မထိခိုက် (လက်ကောက်နှစ်ကွင်းရှိသော် အချင်းချင်း ထိခိုက်သံထွက်၏၊ တစ်ကွင်းတည်းရှိသော် ထိခိုက်သံမထွက်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တံ- ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ “ဧဝမေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဂဏဝါသေ- စုပေါင်း၍ နေခြင်း၌၊ သံဃဇ္ဇနာ- ထိခိုက်ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်တတ်၏)၊ ဧကဝါသေ- တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းနေခြင်း၌၊ အသံဃဇ္ဇနာ- ထိခိုက်ပွတ်တိုက်မှုမရှိသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်

ဖန်အထပ်ထပ်၊ ဒါသိ- ကျွန်မကို၊ ဩလောကေသိ- ကြည့်ပြီ၊ တေန စ သမယေန-
 ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ- အလုံးစုံသောအဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်
 တန်ဆာဆင်အပ်သော (ဝိဘူသီယတေတိ ဝိဘူသိတာ၊ ဝိ✓ဘူသ+တ၊ အလင်္ကာရေ-
 တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ သဗ္ဗော အလင်္ကာရော သဗ္ဗာလင်္ကာရော၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ
 ဝိဘူသိတာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ)၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ တံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊
 ဗီဇယန္တီ- ယပ်ခတ်လျက်၊ ဌိတာ- တည်နေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သာ- ထိုမိဖုရား
 သည်၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝဏ္ဏဒါသိယာ- အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော (အဆင်းလှသော)
 ကျွန်မ၌၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောမညေ- တပ်မက်သော စိတ်ရှိဟန်တူ၏ (တပ်မက်ပုံပေါ်နေ၏)”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ တံ ဒါသိ- ထိုကျွန်မကို၊ ဥဇ္ဈာပေတွာ- ထ
 စေ၍၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပိသိတုံ- ကြိတ်ခြင်းငှါ (သွေးခြင်းငှါ)၊
 အာရဒ္ဓါ- အားထုတ်အပ်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿာ စ- ထိုမိဖုရား၏လည်း၊
 ဥဘောသု- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဗာဟာသု- လက်ရုံးတို့၌၊ အနေကေ- တစ်ခုမက
 များပြားလှစွာကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏဝလယာ- ရွှေလက်ကောက်တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်
 ၏)၊ တေ- ထိုရွှေလက်ကောက်တို့သည်၊ သံဃဋ္ဌယန္တာ- အချင်းချင်းထိခိုက်ကုန်လျက်၊
 မဟာသဒ္ဓံ- ကြီးစွာ (ကျယ်စွာ)သော အသံကို၊ ဇနယိသု- ဖြစ်စေကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ အတိသုဋ္ဌတရံ- အတိုင်းထက်အလွန်၊ နိဗ္ဗိန္ဒော- ငြီးမွေ့သည်၊ (ဟုတွာ-
 ဖြစ်၍)၊ ဒက္ခိဏပဿေန- လက်ယာနံပါး ဖြင့်၊ နိပန္နောယေဝ- လဲလျောင်းသည်ဖြစ်၍
 သာလျှင်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ-
 ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ အနတ္တရသုခေန- အတုမရှိ
 သော ချမ်းသာဖြင့်၊ သုခိတံ- လွန်စွာချမ်းသာခြင်းရှိသော၊ နိပန္နံ- လဲလျောင်းနေသော၊
 တံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ စန္ဒနဟတ္တာ- စန္ဒကူးလက်၌ရှိသော၊ (စန္ဒနံ ဟတ္ထမိ
 ဧတိဿာ ဒေဝိယာတိ စန္ဒနဟတ္တာ)၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်
 ၍၊ “မဟာရာဇ- အရှင်မင်းမြတ်၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ အာလိမ္မာမိ- လိမ်းကျံပေးပါ
 အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ (တွံ- သင်သည်)၊
 အပေဟိ- ဖဲသွားပါလော့၊ မာ အာလိမ္မာဟိ- မလိမ်းကျံပေးပါနှင့်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 အာဟ- ပြောပြီ၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကိဿ- ဘာ
 ကြောင့်ပါနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ အဟံ- ငါသည်၊ န
 ရာဇာ- မင်းမဟုတ်တော့၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတေသံ- ဤမင်းနှင့်
 မိဖုရားတို့၏၊ ကထာသလ္လာပံ- စကားပြောဆိုနေမှုကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ အမစ္စာ-

အမတ်တို့သည်၊ ဥပသင်္ကမိသု- ချဉ်းကပ်ကုန်ပြီ၊ တေဟိပိ- ထိုအမတ်တို့သည်လည်း၊ မဟာရာဇဝါဒေန- မဟာရာဇဟူသော စကားဖြင့်၊ အာလပိတော- ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ န ရာဇာ- မင်းမဟုတ်တော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ပဌမဂါထာယ- ပထမဂါထာ၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်နှင့်တူသည် သာလျှင်တည်း။

ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဂါထာဝဏ္ဏနာ- ဂါထာအဖွင့်တည်း၊ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဒိသ္မာတိ- ဒိသ္မာဟူသည်ကား၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ သုဝဏ္ဏဿာတိ- သုဝဏ္ဏဿဟူသည်ကား၊ ကဉ္စနဿ- ရွှေ၏၊ ‘ဝလယာနီ’ တိ- ဝလယာနီ ဟူ၍၊ ပါဠသေသော- ပါဠကြွင်းပါဠကျန်သည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ ဟိ- မှန်၏၊ အယံ အတ္ထော- ဤအနက်သည်၊ သာဝသေသပဒတ္ထော- အကြွင်းအကျန်အနက်ရှိသော (ပါဠကြွင်းပါဠကျန်နှင့်တကွဖြစ်သော) ပုဒ်နက်တည်း၊ ပာဿရာနီတိ- ပာဿရာနီဟူသည်ကား၊ ပာဿနသီလာနိ- ထွန်းလင်းတောက်ပခြင်းဟူသော အလေ့အထသဘောရှိကုန်သော၊ ဇုတိမန္တာနိ- ထွန်းလင်းတောက်ပသော အရောင်ရှိကုန်သော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနပဒတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော (သိသာထင်ရှားသော) ပုဒ်နက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ယောနော- အနက်ယောနောနည်းတည်း၊ ဘုဇေဋ္ဌိ- လက်ရုံး၌၊ သုဝဏ္ဏဿ- ရွှေ၏၊ ဝလယာနီ- လက်ကောက်ကွင်းတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ (သုဝဏ္ဏဿ ဝလယာနီ- ရွှေလက်ကောက်ကွင်းတို့သည်)၊ ‘ဂဏဝါသေ- စုပေါင်းနေခြင်းသည်၊ သတိ- ဖြစ်လတ်သော် (ရှိလတ်သော်)၊ သံဃဇ္ဇနာ- ထိခိုက်ပွတ်တိုက်တတ်ကုန်၏၊ ဧကာဝါသေ- တစ်ခုတည်းသည်၊ (သတိ- ရှိခဲ့သော်)၊ အသံဃဇ္ဇနာ- မထိခိုက် မပွတ်တိုက်တတ်ကုန်’၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရတိတွာ- အားထုတ်၍၊ အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကိုရသည်၊ အမှီ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကားအနက်ယောနောခြင်းတည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်သာတည်း (သိလွယ်သည်သာတည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

သုဝဏ္ဏဝလယဂါထာဝဏ္ဏနာ- သုဝဏ္ဏဝလယဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၀၅။ ဧဝံ ဒုတိယေနာတိ ဧတ္ထ- ဧဝံ ဒုတိယေနဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-
 ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့၍ဆိုဦးအံ့၊ အညတရော- အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးသော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဒဟရောဝ- ငယ်သော
 အရွယ်ကပင်လျှင်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ရဟန်းပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အမစ္စေ-
 အမတ်တို့ကို၊ “ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ ဂဟေတ္တာ- သိမ်းပိုက်ယူငင်၍၊ ရန္တ- မင်းအဖြစ်
 ကို၊ ပရိဟရထ- ရွက်ဆောင်ကြကုန် (ရန္တ ပရိဟရထ- မင်းလုပ်ကြကုန်)၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊
 အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ အရာဇကံ- မင်းမရှိသော၊
 ရန္တ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ အမှေဟိ- ငါတို့သည်၊ ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ-
 မစွမ်းနိုင်ပါ၊ သာမန္တရာဇာနော- တိုင်းပြည်နီးနား မင်းအများတို့သည်၊ အာဂမ္မ-
 လာရောက်၍၊ ဝိလုမ္ဗိဿန္တိ- လုယက်ကုန်လတ္တံ့၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဧကောဝ-
 တစ်ဦးတစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ ပုတ္တော- သားတော်သည်၊ ဥပ္ပန္နတိ- ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊
 တာဝ- ထိုသို့ သားတော်တစ်ယောက် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာသည့် ကာလတိုင်အောင်၊
 အာဂမေဟိ- ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့” ဣတိ- ဤသို့၊ သညာပေသံ- သိစေကုန်ပြီ၊
 မုဒုစိတ္တော- နူးညံ့သော စိတ်ရှိသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဓိဝါသေသိ- လက်ခံပြီ၊
 အထ- ထိုအခါ၌၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ဂဗ္ဘိ- ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ၊ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေ- ထိုအမတ်တို့ကို၊ “ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ဂဗ္ဘိနီ-
 ကိုယ်ဝန်ရှိပြီ၊ ဇာတံ- မွေးဖွားလာသော၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်၌၊
 အဘိသဉ္ဇိတ္တာ- အဘိသိတ်ရေစဉ်သွန်းလောင်း၍၊ ရန္တ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ပရိဟရထ-
 စီမံအုပ်ချုပ်ကြကုန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရဟန်းပြုအံ့” ဣတိ- ဤသို့၊
 အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊
 ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ပုတ္တံ ဝါ- သားကိုသော်လည်း၊ ယံ ဝိဇာယိဿတိ- အကြင်မွေး
 ဖွားလတ္တံ့၊ ဇီတရံ ဝါ- သမီးကိုသော်လည်း၊ ယံ ဝိဇာယိဿတိ- အကြင်မွေးဖွားလတ္တံ့၊
 (တနည်း) ယံ ပုတ္တံ ဝါ- အကြင်သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ဇီတရံ ဝါ- အကြင်
 သမီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိဇာယိဿတိ- မွေးဖွားလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ-
 ဤသားမွေးမည်၊ သမီးမွေးမည်ဟူသော အကြောင်းကို၊ ဒုဇ္ဇာနံ- ခဲယဉ်းသဖြင့်သိအပ်၏
 (ဝါ) သိနိုင်ခဲ့၏၊ ဝိဇာယနကာလံ- မွေးဖွားသည့်ကာလတိုင်အောင်၊ တာဝ အာဂမေဟိ-
 ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊
 သညာပေသံ- သိစေကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ သာ- ထိုမိဖုရားသည်၊ ပုတ္တံ-

သားကို၊ ဝိဇာယိ- မွေးဖွားပြီ၊ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ပဋိဗလော- နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခြင်းငှါစွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (တာဝ- ထိုမျှလောက်)၊ အာဂမေဟိ- ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗဟူပိ- များစွာကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ သညာ- ပေသုံ- သိစေကုန်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ကုမာရေ- မင်းသားလေးသည်၊ ပဋိဗလေ- နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်လတ်သော်၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ သန္နိပါတာပေတွာ- စုဝေးစေ၍၊ “ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အယံ- ဤမင်းသားလေးသည်၊ ပဋိဗလော- စွမ်းနိုင်ပြီ၊ တံ- ထိုမင်းသားကို၊ ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်၌၊ အဘိသဉ္ဇိတွာ- အဘိသိတ်ရေစင်သွန်းလောင်း၍၊ ပဋိပဇ္ဇထ- ပြုကျင့်ရန်ကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အမစ္စာနံ- အမတ်တို့အား၊ ဩကာသံ- အခွင့်အလမ်းကို၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ အန္တရာပဏတော- ဈေးထဲမှ၊ ကာသာယဝတ္ထာဒယော- ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗပရိက္ခာရေ- အလုံးစုံသောပရိက္ခရာတို့ကို၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်ယူစေ၍၊ အန္တေပုရေ ဧဝ- မင်းနန်းတော်အတွင်း၌သာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ မဟာဇနကော ဝိယ- ဘုရားလောင်းမဟာဇနကမင်းကဲ့သို့၊ နိက္ခမိတွာ- နိုင်ငံမှထွက်ခွါ၍၊ ဂတော- သွားပြီ၊ သဗ္ဗပရိဇ္ဇော- အလုံးစုံသော အခြွေအရံလူအပေါင်းသည်၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြား၊ ပရိဒေဝမာနော- ငိုယိုလျက်၊ ရာဇာနံ- ဗာရာဏသီမင်းသို့၊ အနုဗန္ဓိ- အစဉ်လိုက်ပြီ၊ သော ရာဇာ- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ရဇ္ဇသီမာ- နိုင်ငံ၏အပိုင်းအခြားသည် (နိုင်ငံပိုင်နက်သည်)၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထိုမိမိ၏နိုင်ငံအပိုင်းအခြားတိုင်အောင်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန- တောင်ငွေးဖြင့်၊ လေခံ- အရေးအကြောင်းကို (မျဉ်းကြောင်း)၊ အာကမ္ဘိတွာ- ဆွဲ၍၊ “အယံ လေခါ- ဤမျဉ်းကြောင်းကို၊ နာတိက္ကမိ- တဗ္ဗာ- မကျော်လွန်ထိုက် (မကျော်လွန်ရ)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ မဟာဇနော- အခြံအရံ လူများအပေါင်းသည်၊ လေခါယ- မျဉ်းကြောင်း၌၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိပန္နော- တုပ်ဝပ်လဲလျောင်းလျက်၊ ပရိဒေဝမာနော- ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက်၊ “တာတ- ချစ်သား၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တုယံ- သင့်အား၊ ရညော- မင်း၏၊ အာဏာ- အမိန့်အာဏာသည်၊ (အာဏာပနံ သညာပနံ အာဏာ၊ ✓အာဏာ+အ၊ ပေသနေ- စေခိုင်းခြင်း၌)၊ ကိံ ကရိဿတိ-

ဘာလုပ်မည်နည်း။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ လေခံ- မျဉ်းကြောင်းကို၊ အတိက္ကမာပေသိ- ကျော်လွန်စေပြီ၊ ရာဇကုမာရော- မင်းသားသည်၊ ‘တာတ တာတာ’တိ- ဖခမည်းတော် ဖခမည်းတော်ဟူ၍၊ ဓာဝိတွာ- ပြေး၍၊ ရာဇာနံ- ဗာရာဏသီမင်းသို့၊ သမ္မာပုဏိ- ကောင်းစွာ မိပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “(အဟံ- ငါသည်)၊ မဟာဇနံ- လူများအပေါင်းကို၊ ဇတံ- ဤမင်းသားကို၊ ပရိဟရန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီ၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဇကံ- တစ်ယောက်သော၊ ဒါရကံ- ကလေးကို၊ ကိ- ဘာကြောင့်၊ ပရိဟရိတုံ- ရွက်ဆောင်ခြင်းငှါ (စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ)၊ နသက္ခိသံ- မစွမ်းနိုင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ အရညံ- တောသို့၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တတ္ထ- ထိုတောအုပ်၌၊ ပုဗ္ဗပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- ရှေးပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဝသိတပဏ္ဏသာလံ- နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ ဒိသွာ- တွေ့မြင်၍၊ ပုတ္တေန- သားတော်လေးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ဝါသံ- နေထိုင်မှုကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ ဝရသယနာဒိသု- မြတ်သော နေရာစသည်တို့၌၊ ကတပရိစယော- ပြုအပ်ဖူးသော လေ့ကျက်မှုရှိသည် (မြတ်သော နေရာစသည်၌ နေထိုင်ခဲ့ဖူးခြင်းများသည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တိဏသန္တာရကေဝါ- မြက်အခင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ရုဇ္ဈမဉ္ဇကေ ဝါ- ကြိုးဖြင့်ဖွဲ့အပ်သော ညောင်စောင်း (ကြိုးတပ်ထားသော ကုတင်၊ ပုခတ်)၌သော်လည်းကောင်း၊ သယမာနော- အိပ်လတ်သော်၊ ရောဒတိ- ငိုကြွေး၏၊ သီတဝါတာဒိဟိ- အေးသော လေအစရှိသည်တို့သည်၊ ဖုဋ္ဌော- တွေ့ထိအပ်သည်၊ သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်၊ “တာတ- ဖခမည်းတော်၊ သီတံ- အေးလှ၏၊ တာတ- ဖခမည်းတော်၊ ဥဏှံ- ပူလှ၏၊ တာတ- ဖခမည်းတော်၊ မကသာ- ခြင်တို့သည်၊ ခုံသန္တိ- ကိုက်ခဲကုန်၏၊ တာတ- ဖခမည်းတော်၊ ဆာတော- ဆာလောင်မွတ်သိပ်သည် (မိုက်ဆာသည်)၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊ တာတ- ဖခမည်းတော်၊ ပိပါသိတောံ- ရေဆာသည်၊ အမှိ- ဖြစ်ပါ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊

၁။ ပိပါသိတော= ပိပါသိယတေတိ ပိပါသိတော၊ ✓ပါ+သ+တ၊ ပါနေ- သောက်ခြင်း၌၊ ဆာလောင်မှုခံရသူ။ (တနည်း) ပိပါသနံ ပိပါသာ၊ ✓ပါ+သ+အ+အာ၊ ‘ပါ’ကို ‘ပါ’ဟု ဒွေဘော်ပြု၊ အဗ္ဘာသအမည်မှည့်၊ အဗ္ဘာသ၌ ဖြစ်သော ‘အာ’ကို ‘ဣ’ပြု၊ ပိပါသံ ဣတော ဂတော ပတ္တောတိ ပိပါသိတော (ပိပါသာ+ဣတ)၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းသို့

ဝဒတိ- ပြောဆို၏။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်။ တံ- ထိုမင်းသားလေးကို။ သညာပေန္တော ယေဝ- သိန်းလည်စေလျက်သာလျှင်။ ရတ္တိ- ညဉ့်ကို။ ဝိတိနာမေသိ- ကျော်လွန်စေပြီ။ ဒိဝါပိ- နေအခါ၌လည်း။ အဿ- ထိုမင်းသားလေး၏။ ပိဏ္ဍာယ- ထမင်းအလို့ငှါ။ စရိတ္တာ- လှည့်လည်၍။ ဘတ္တံ- ထမင်းကို။ ဥပနာမေသိ- ဆက်ကပ်ပြီ။ ကုမာရော- မင်းသားသည်။ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိဗဟုလံ- ဆပ်၊ ပြောင်း၊ ပဲစသည်တို့ဖြင့် များပြားလှစွာသော၊ အစ္ဆာဒေန္တမ္ပိ- ဖုံးလွှမ်းထားသည်လည်းဖြစ်သော၊ တံမိဿကဘတ္တံ- ထိုအရောရောအနှောနှောသော ထမင်းကို။ ဇိဃစ္ဆာဝသေန- ဆာလောင်မွတ်သိပ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဘုဉ္ဇမာနော- စားလတ်သော်၊ ကတိပါဟစ္စယေန- ရက်အနည်းငယ် လွန်ရာအခါ၌၊ ဥဏှေ- နေပူ၌၊ ဌပိတပဒုမံ ဝိယ- ထားအပ်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းကဲ့သို့၊ မိလာယိ- ညှိုးနွမ်းသွားပြီ။ ရာဇာ ပန- မင်းသည်ကား၊ ပဋိသင်္ခါနဗလေန- စူးစမ်း ဆင်ခြင်သိမြင်ခြင်းဟူသော အားအစွမ်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗိကာရော- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်။ (နတ္ထိ ဝိကာရော ယဿာတိ နိဗ္ဗိကာရော)။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ ဘုဉ္ဇတိ- စား၏။ တတော- ထိုနောက်၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်။ ကုမာရံ- မင်းသားကို။ သညာပေန္တော- သိန်းလည်စေလိုသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ “တာတ- ချစ်သား၊ နဂရေ- မြို့တော်၌၊ ပဏီတာဟာရော- မွန်မြတ်သော အစာအာဟာရကို၊ လဗ္ဘတိ- ရအပ်၏။ တတ္ထ- ထိုမွန်မြတ်သော အစာအာဟာရရရာ မြို့တော်သို့၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ ဂစ္ဆာမ- သွားကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ။ ကုမာရော- မင်းသားသည်။ တာတ- အို ခမည်းတော်၊ အာမ- မှန်ပါ။ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ။ တတော- ထိုနောက်၊ နံ- ထိုမင်းသားလေးကို၊ ပုရက္ခ- တွာ- ရှေ့သွားပြု၍၊ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ- လာရာလမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ နိဝတ္တိ- ပြန်လှည့်ပြီ။ ကုမာရမာတာ- မင်းသား၏မိခင်ဖြစ်သော၊ ဒေဝီပိ- မိဖုရားသည်လည်း။ “ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဂဏှိတွာ- ခေါ်ယူ၍၊ အရညေ- တော၌၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ န ဝသိဿတိ- မနေလတ္တံ့၊ ကတိပါဟေနေဝ- ရက်အနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ နိဝတ္တိဿတိ- ပြန်လှည့်လတ္တံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ ရောက်သူ။ (တနည်း) သဉ္ဇာတာ ပိပါသာ ဧတဿာတိ ပိပါသိတော၊ လွန်စွာ ဖြစ်သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းရှိသူ (မင်းသား)။

၂။ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိဗဟုလံ= ဗဟုံ လာတိ ဂဏှာတိတိ ဗဟုလံ၊ ဗဟု ✓လာ+အ၊ အာဒါနေ- ယူခြင်း၌။ ကင်္ဂု စ ဝရကော စ မုဂ္ဂေါ စ အာဒိ စ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိနိ၊ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိဟိ ဗဟုလံ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိဗဟုလံ (မိဿကဘတ္တံ)။

စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ရညာ- မင်းသည်၊ ကတ္တရဒဏ္ဍေန- တောင်ရှေးဖြင့်၊ လိခိတ-
ဌာနေယေဝ- ရေးခြစ်အပ်သော အရပ်၌သာလျှင်၊ ဝတိ- စောင်းရန်းကို (အရံအတား
ကို)၊ ကာရာပေတွာ- ပြုစေ၍၊ ဝါသံ- နေထိုင်မှုကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ၊ ရာဇာ-
မင်းသည်၊ တဿာ ဝတိယာ- ထိုစောင်းရန်း၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ ဌတွာ-
ရပ်၍၊ “တာတ- ချစ်သား၊ တေ- သင်၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊
နိသိန္နာ- ထိုင်နေ၏၊ (တွံ- သင်သည်)၊ ဂစ္ဆာဟိ- သွားလေလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊
ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ သော- ထိုမင်းသားလေးသည်၊
တံ ဌာနံ- ထိုမိခင်ထိုင်နေရာအရပ်သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ- ရောက်၏၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊
ဥဒိက္ခန္တေ- ကြည့်လျက်၊ “နံ- ထိုမင်းသားလေးကို၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော
ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မာ ဟေဝ ဝိဟေဌေယျ- မညဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ပါစေနှင့်”၊ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်နေပြီ၊ ကုမာရေ- မင်းသားလေးသည်၊ မာတု-
မိခင်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဓာဝန္တော- ပြေးလျက်၊ အဂမာသိ- သွားပြီ။

အာရက္ခပုရိသာ- အစောင့်အရှောက် ယောက်ျားတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာနေ
သော၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားအား၊ အာရေ-
စေသိ- လျှောက်တင်ပြီ၊ ဝိသတိနာဋကိတ္တိသဟဿပရိပုတာ- နှစ်သောင်းသော
ကချေသည် အခြွေအရံမိန်းမတို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ပစ္စုဂ္ဂန္ဓာ-
ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေသိ- ဆီးကြိုလက်ခံပြီ၊ ရညော စ- မင်း၏လည်း၊ ပဝတ္တိ-
အကြောင်းခြင်းရာကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ “ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆတိ- လာ၏”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊
ရာဇာပိ- မင်းသည်လည်း၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ သကဝသနဌာနံ- မိမိ
နေထိုင်ရာ တောအရပ်သို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ရာဇာနံ-
မင်းကို၊ အဒိသွာ- မမြင်ရ၍၊ နိဝတ္တိသု- ပြန်လှည့်လာကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊
ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ နိရာသာဝ- ကင်းသော တပ်မက်တောင့်တမှုရှိသည်သာလျှင်၊
(နတ္ထိ အာသာ ဧတိဿာတိ နိရာသာ) (ဝါ) တပ်မက်တောင့်တမှု ကင်းသည်သာလျှင်၊
ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ နဂရံ- မြို့သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်၌၊ အဘိသိဉ္စိ- အဘိသိတ်ရေစင် သွန်းလောင်းပြီ၊ ရာဇာပိ- မင်း
သည်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသနဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ နိသိန္နာ- ထိုင်လျက်၊
ဝိပဿိတွာ- ဝိပဿနာရှု၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်
၍၊ မဇ္ဈသကရုက္ခမူလေ- မဇ္ဈသကနတ်ပန်းပင်၏အရင်း၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေက

ဗုဒ္ဓတို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီး၊ သာ- ထိုဂါထာသည်၊ အတ္တတော- အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနာ ၈၀- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာတည်း။

ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ အဓိပ္ပါယော- အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုချက်တည်း၊ ဒုတိယေန- နှစ်ယောက်မြောက်သော၊ ဧတေန ကုမာရေန- ဤမင်းသားနှင့် (သဟ ဝါသေန၌ စပ်)၊ ဝါ- မင်းသားလေးကို (ကာရိတံကံ၊ နိဝေဒေန္တေနဝယ် ဧကပစ္စည်း၌ စပ်)၊ သီတုဏှာဒီဟိ- အအေးအပူစသည် တို့ကို (ဝါ) တို့ဖြင့်၊ နိဝေဒေန္တေန- သိစေ ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ခံစားစေခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟ ဝါသေန- အတူ နေထိုင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တံ- ထို မင်းသားလေးကို၊ သညာပေန္တဿ- သိစေသော၊ မမ- ငါ၏၊ ယွာယံ ယော အယံ ဝါစာဘိလာပေါ- အကြင်စကားပြောဆိုရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တသ္မိ- ထိုမင်း သား၌၊ သိနေဟဝသေန- ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ယာ အယံ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ- အကြင်ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဇာတာ- ဖြစ်ပြီး၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ- ဤမင်းသားလေးကို၊ သစေ န ပရိစ္စဇာမိ- အကယ်၍မစွန့်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ မစွန့်ခဲ့သော်)၊ တတော- ထိုသို့ မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒုတိယေန- နှစ်ယောက်မြောက်သော အဖော်သားငယ်နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ မမ- ငါ၏၊ ဝါစာဘိလာပေါ ဝါ- စကားပြောဆိုရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ- ငြိကပ်တွယ်တာရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဿ ယထာ- ဖြစ်ရာ သကဲ့သို့၊ အာယတိမ္ပိ- နောင်အခါ၌လည်း၊ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ (မမ- ငါ၏၊ ဝါစာဘိလာပေါ ဝါ- စကားပြောဆိုရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဘိသဇ္ဇနာ

၁။ သီတုဏှာဒီဟိ= သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ လည်းကောင်း “သီတုဏှာဒီနိ” ဟု ရှိ၏။ ထိုသို့ရှိခြင်းကား ပို၍ သင့်မြတ်၏။ ကုမာရေန ကား ကာရိတံကံဖြစ်၍၊ သီတုဏှာဒီနိကား ဓာတ်ကံ ဖြစ်၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာလည်း ထင်ရှား သိလွယ်၏။ သီတုဏှာဒီဟိ-ရှိနေခြင်းကား အဓိပ္ပာယ် မဖြောင့်၊ တတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ကာရိတံကံ နှစ်ဆင့်ထားသည်ကိုလည်း မတွေ့ဖူး။ ထို့ကြောင့် သီတုဏှာဒီနိ-ဟူသော ပါဠိရှိနေခြင်းသာ သင့်မြတ်သည်ဟု ထင်၏။ ထိုသို့မဟုတ် ကံအနက် ကရိုဏ်းဝိဘတ်သော် လည်း ကြံရာ၏။ အထက်၌ ထိုသို့ ကြံ၍ အနက်ပေးထားသည်။ ကရိုဏ်းဝိဘတ်လည်း သင့်သည်။ ထို့ပြင် သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ၌ပင် “ဧတေန” ဟု ရှိ၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ “ဧကေန” ဟု ရှိနေ၏။ ယင်းသည်လည်း ပါဠိမှားဟု ယူဆပါသည်။

ဝါ - ငြိကပ်တွယ်တာရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟေဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့၊ “ဧတံ ဥဘယမ္ပိ - ဤနှစ်မျိုးလုံးသည်လည်း၊ ဝိသေသာဓိဂမဿ - ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ဟူသော တရားထူးတရားမြတ်ကိုရခြင်း၏၊ အန္တရာယကရံ - အန္တရာယ်ကိုပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏)။” ဣတိ - ဤသို့၊ ဧတံ ဘယံ - ဤဘေးရန်ကို၊ အာယတီ - နောင်အခါ၌၊ ပေက္ခမာနော - ရှုမြင်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ တံ - ထိုမင်းသားလေးကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်၍၊ ယောနိသော - သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ - ပြုကျင့်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ - ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂတော - ရအပ်သည်၊ အမှိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ - ဤကား ဆိုလိုချက်အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော - မှတ်ထိုက်၏)။

အာယတိဘယဂါတာဝတ္ထနာ - အာယတိဘယဂါတာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၁၀၆ ။ ကာမာ ဟိ စိတြာတိ ဧတ္ထ - ကာမာ ဟိ စိတြာဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ချဲ့၍ ဆိုဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ - ဗာရာဏသီပြည်၌၊ သေဋ္ဌိပုတ္တော - သူဌေးသားသည်၊ ဒဟရောဝ - ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်က ပင်လျှင်၊ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ - သူဌေးရာထူးကို၊ လဘိ - ရပြီ၊ တဿ - ထိုသူဌေးသားအား၊ တိတ္ထံ - သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဥတုနံ - ဥတုတို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကာ - သင့်လျော်လျောက်ပတ် ကုန်သော၊ တယော - သုံးမျိုးကုန်သော၊ ပါသာဒါ - ပြာသာဒ်တို့သည်၊ အဟေသု - ရှိကုန်ပြီ၊ သော - ထိုသူဌေးသားသည်၊ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဟိ - အလုံးစုံသော စည်းစိမ်ချမ်းသာ တို့ဖြင့်၊ ဒေဝကုမာရော ဝိယ - နတ်သားကဲ့သို့၊ ပရိစာရေတိ - ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို ဤဤလှည့်လည်ခံစား၏၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ ဒဟရောဝ - ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်သည်သာ လျှင်၊ သမာနော - ဖြစ်သော၊ သော - ထိုသူဌေးသားသည်၊ “(အဟံ - ငါသည်)၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ - ရှင်ရဟန်းပြုအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ မာတာပိတရော - အမိအဖတို့ကို၊ အာပုစ္ဆိ - ပန်ကြားပြီ၊ တေ - ထိုမိဘတို့သည်၊ နံ - ထိုသူဌေးသားကို၊ နိဝါရေန္တိ - တားမြစ်ကုန်၏၊ သော - ထိုသူဌေးသားသည်၊ တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်၊ နိဗန္ဓတိ - ကြိမ်ဖန်များစွာတောင်းဆို၏ (ဝါ) အကြပ်ကိုင်၏၊ ပုနပိ - တစ်ဖန်လည်း၊ နံ - ထို သူဌေးသားကို၊ မာတာပိတရော - မိဘတို့သည်၊ “တာတ - ချစ်သား၊ တွံ - သင်သည်၊ သုခုမာလော - နူးညံ့သိမ်မွေ့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ - ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ဒုက္ကရာ - ခဲယဉ်းသဖြင့်

ပြုအပ်၏ (ဝါ) ပြုဖို့ရန် ခဲယဉ်း၏။ ခုရဓာရာယ- သင်တန်းဓားသွား၏။ ဥပရိ- အပေါ်၌။ စင်္ဂမနသဒိသာ- စင်္ကြံလျှောက်ရသည်နှင့်တူ၏။ ၊ ဣတိ- ဤသို့။ နာနပ္ပ- ကာရေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော စကားတို့ဖြင့်။ နိဝါရေန္တိ- တားမြစ်ကုန်၏။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်။ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်။ နိဗန္ဓတိ- တောင်းဆို၏။ (ဝါ) အကြပ်ကိုင်၏။ တေ- ထိုမိဘတို့သည်။ “အယံ- ဤသားသည်။ သဓေ ပဗ္ဗဇတိ- အကယ်၍ ရှင်ရဟန်းပြုအံ့။ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ရဟန်းပြုသည်ရှိသော်)။ အမှာကံ- ငါတို့၏။ ဒေါမနဿ- နှလုံးမသာယာမှုသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏။ နံ- ထိုသားကို။ (မယံ- ငါတို့သည်)။ သဓေ နိဝါရေမ- အကယ်၍ တားမြစ်ကုန်အံ့။ (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့ တားမြစ်ကုန်လတ်သော်)။ ဧတဿ- ဤသား၏။ ဒေါမနဿ- နှလုံးမသာယာမှု သည်။ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏။ အပိ စ- စင်စစ်သော်ကား။ အမှာကံ- ငါတို့၏။ ဒေါမန- သံ- နှလုံးမသာယာမှုသည်။ ဟောတု- ဖြစ်ချင်ဖြစ်ပါစေ။ ဧတဿ- ဤသား၏။ (ဒေါမနဿ- နှလုံးမသာယာမှုသည်)။ မာ ဟောတု- မဖြစ်ပါစေနှင့်။ ၊ ဣတိ- ဤသို့။ စိန္တေသု- ကြံစည်ကုန်ပြီ။ (ဣတိ- ဤသို့ ကြံစည်၍)။ အနုဇာနိသု- ခွင့်ပြုကုန်ပြီ။ တတော- ထိုနောက်။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်။ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော။ ပရိဇနံ- အခြွေအရံ လူအပေါင်းကို။ ပရိဒေဝမာနံ- ငိုကြွေးမြည်တမ်းနေသည်ကို။ အနာဒိယိ- တွာ- နှလုံးမသွင်းမှု၍။ ဣသိပတနံ- ဣသိပတနတောအုပ်သို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏။ သန္တိကေ- အထံ၌။ ပဗ္ဗဇိ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီ။ တဿ- ထိုသူဌေးသားအား။ ဥဠာရသေနာသနံ- မွန်မြတ်သော အိပ်ယာနေရာသည်။ န ပါပု- ဏာတိ- မရောက် (အိပ်ရာကောင်းနေရာကောင်းမရဟူလို)။ မဉ္ဇကေ- ညောင်စောင်း ကုတင်၌။ တဇ္ဇိကံ- သင်ဖြူးဖျာကို။ အတ္တရိတွာ- ခင်း၍။ သယံ- အိပ်ပြီ။ သော- ထိုသူဌေးသားသည်။ ဝရသယနေ- မြတ်သောနေရာ၌။ ကတပရိစယော- ပြုအပ်ပြီး သော လေ့ကျက်မှုရှိသည် (ကရိယိတ္တာတိ ကတော။ ✓ကရ+တ။ ပရိစယနံ ပရိစယော။ ပရိ✓စိ+အ။ စယနေ- ဆည်းပူးခြင်း၌။ ကတော ပရိစယော ယေနာတိ ကတ- ပရိစယော)။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ သဗ္ဗရတ္တိ- အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး (တစ်ညလုံး နီးပါး)။ အတိဒုက္ခိတော- အလွန်ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်သည် (ဝါ) အလွန်ဆင်းရဲခြင်း ရှိသည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ ပဘာတေ- မိုးလင်းလတ်သော်။ သရီရပရိကမ္မံ- ကိုယ် လက်သုတ်သင်မှုကို။ ကတွာ- ပြု၍။ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ- ယူ၍။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့နှင့်။ သဒ္ဓိ- အတူတကွ။ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ ငှါ။ ပါဝိသိ- ဝင်ပြီ။ တတ္ထ- ထိုဆွမ်းခံရွာ၌။ ဂုဗာ- အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးရင့်သော

မထေရ်တို့သည်။ အဂ္ဂါသနဉ္စ - အဦးအမြတ်ဖြစ်သော နေရာကိုလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂ-
 ပိဏ္ဍဉ္စ - အဦးအမြတ်ဖြစ်သော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ လဘန္တိ- ရကုန်၏။ နဝကာ-
 သီတင်းငယ်တို့သည်။ ယံ ကိဉ္စိဒေဝ- တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော (ဟူးဟူးငြားငြား
 သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဟိုစပ်စပ်ဒီစပ်စပ်သာလျှင်ဖြစ်သော)။ အာသနလူခံ စ- မကောင်း
 သော နေရာကိုလည်းကောင်း၊ ဘောဇနဉ္စ - မကောင်းသော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊
 (လဘန္တိ- ရကုန်၏)။ သော- ထိုသူဌေးသားရဟန်းသည်။ တေန လူခဘောဇနေနာပိ-
 ထိုမကောင်းသော (ခေါင်းပါးကြမ်းတမ်းသော) ဆွမ်းကြောင့်လည်း၊ အတိဒုက္ခိတော-
 အလွန်ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်သည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ သော- ထိုသူဌေးသားရဟန်း
 သည်။ ကတိပါဟံယေဝ- ရက်အနည်းငယ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ကိသော- ကြုံလိုသည်။
 ဒုဗ္ဗဏ္ဏော- အဆင်းမလှသည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သမဏဓမ္မေ- ရဟန်းတရားသည်။
 အပရိပတ္တဂတေ^၁- ရင့်ကျက်ခြင်းသို့ မရောက်မီ၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇတိ ယထာ^၂- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်
 သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇိ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊
 မာတာပိတူနံ- အမိအဖတို့၏အထံသို့၊ ဒူတံ- တမန်ကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊
 ဥပ္ပဗ္ဗဇိ- လူထွက်ပြီ။ သော- ထိုမင်းသားသည်။ ကတိပါဟံယေဝ- ရက်အနည်းငယ်မျှ
 သာလျှင်၊ ဗလံ- ခွန်အားကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော-
 ရှင်ရဟန်းပြုလိုသည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်
 ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ-
 ထွက်ပြီ၊ တတိယဝါရေ ပန- သုံးကြိမ်မြောက်၌ကား၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊
 သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဝိပဿိတွာ-
 ဝိပဿနာရှု၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊
 ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ ဝတွာ- ရွတ်ဆို၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဣမမေဝ ဗျာကရဏဂါထမ္ပိ- ဤ
 ဗျာကရဏဂါထာကိုသာလျှင်လည်း၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

၁။ အပရိပတ္တဂတေ= ပရိပစနံ ပရိပက္ခော၊ ပရိ✓ပစ+တ၊ ပါကေ- ကျက်ခြင်း၌။ န
 ပရိပက္ခော အပရိပက္ခော (သမဏဓမ္မော)၊ အပရိပတ္တံ ဂတော အပရိပတ္တဂတော။ တသ္မိ
 အပရိပတ္တဂတေ။

၂။ ယထာ တံ= “တံ ယထာကား၊ ရှိလေငြားမှု၊ တံကို အနက်ယူ၊ ယထာ တံမူ၊ တံ၏
 အနက်၊ ထူး မထွက်”ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဤ၌ ယထာ တံ-ဟု ရှိနေလေရာ တံ
 အနက်မဲ့ ကြံသည်။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကာမာတိ- ကာမဟူသည်ကား၊ ဝတ္ထုကာမော စ- ဝတ္ထု
ကာမလည်းကောင်း၊ ကိလေသကာမော စ- ကိလေသာကာမလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-
ဤသို့)၊ ကာမာ- ကာမတို့သည်၊ ဒွေ- နှစ်မျိုးတို့တည်း၊ တတ္ထ- ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်၊
ဝတ္ထုကာမော နာမ- ဝတ္ထုကာမမည်သည်၊ ပိယရူပါဒိအာရမ္မဏဓမ္မော- ပိယရုပ်
စသော အာရုံတရားတည်း၊ ကိလေသကာမော နာမ- ကိလေသကာမမည်သည်၊
သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ ရာဂပ္ပဘောဒေါ- ရာဂအထူးအပြားတည်း၊ ဣဓ ပန- ဤ
ဂါထာအရာ၌ကား၊ ဝတ္ထုကာမော- ဝတ္ထုကာမကို၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊
ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရဝသေန- ရူပါရုံစသော များသောအပြား၏အစွမ်းဖြင့်၊ စိတြာ-
ဆန်းကြယ်ကုန်၏၊ လောကဿ- လူအပေါင်း၏၊ အဿာဒဝသေန- သာယာဖွယ်၏
အစွမ်းဖြင့်၊ မဓုရာ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်ကုန်၏၊ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ- မိုက်မဲသော
ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မနံ- စိတ်ကို၊ ရမာပေန္တိ- မွေ့လျော်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-
ထို့ကြောင့်၊ မနောရမာ- မနောရမတို့မည်ကုန်၏၊ ဝိရူပရူပေနာတိ- ဝိရူပရူပနေဟူသည်
ကား၊ ဝိဝိဓေန- အထူးထူးအပြားပြားသော၊ ရူပေန- သဘောအားဖြင့်၊ အနေကဝိဓေန-
တစ်ပါးမက များပြားလှသောအပြားရှိသော၊ သဘာဝေန- သဘောအားဖြင့်၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊
တေ- ထိုဝတ္ထုကာမတို့သည်၊ ရူပါဒိဝသေန- ရူပါရုံစသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ စိတြာ-
ဆန်းကြယ်ကုန်၏၊ ရူပါဒိသုပိ- ရူပါရုံစသည်တို့၌လည်း၊ နီလာဒိဝသေန- အညို
စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဝိဓရူပါ- အထူးထူးအပြားပြားသော သဘောရှိကုန်၏၊
ဧဝံ- ဤသို့၊ တေန တေန ဝိရူပရူပေန- ထိုထိုသော အထူးထူးအပြားပြားသော
သဘောဖြင့်၊ တထာ တထာ အဿာဒံ- ထိုထိုသော သာယာဖွယ်ကို၊ ဒဿေတွာ-
ပြု၍၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ မထေန္တိ- မွေ့နှောက်ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရှင်
ရဟန်းအဖြစ်၌၊ အဘိရမိတုံ- မွေ့လျော်ခြင်းငှာ၊ န ဒေန္တိ- မပေးကုန်၊ ဣတိ- ဤ
ကား၊ (အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း)၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊
ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ ပါဠကမေဝ- ထင်ရှားပေါ်လွင်သည်သာလျှင်တည်း၊ နိဂမနမ္ပိ-

၁။ ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရဝသေန= န ဧကော အနေကော၊ အနေကော ပကာရော အနေက-
ပ္ပကာရော၊ အနေကပ္ပကာရဿ ဝသော အနေကပ္ပကာရဝသော၊ ရူပံ စ အာဒိ စ ရူပါဒိနိ၊
ရူပါဒိနံ အနေကပ္ပကာရဝသော ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရဝသော၊ တေန ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရ-
ဝသေန။

နိဂုံးစကားရပ်ကိုလည်း၊ ဒွီဟိ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ပဒေဟိ ဝါ- ပုဒ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ တီဟိ- သုံးခုကုန်သော၊ ပဒေဟိ ဝါ- ပုဒ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စပ်၍၊ ပုရိမဂါထာသု- ရှေးဂါထာတို့၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)။

ကာမဂါထာဝဏ္ဏနာ- ကာမဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီပြီ။

၁၀၇။ ဤတိ စာတိ ဧတ္ထ- ဤတိ စ ဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ရညော- မင်းအား၊ ဂဏ္ဍော- အိုင်းအမာနာသည်၊ ဥဒပါဒိ- ဖြစ်ပေါ်ပြီ၊ ဗာဠာ- ပြင်းပြင်းထန်ထန်၊ ဝေဒနာ- ဝေဒနာတို့သည်၊ ဝဗန္တိ- တိုးပွားကုန်၏၊ ဝေဇ္ဇာ- ဆေးဆရာတို့သည်၊ “သတ္တကမ္မေန- ဓားဖြင့် လှီးဖြတ်ခွဲစိပ်မှုနှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ဖာသု- ချမ်းသာမှုသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဏန္တိ- ပြောဆိုကုန်၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တေသံ- ထိုဆေးဆရာတို့အား၊ အဘယံ- ဘေးမရှိသည်ကို၊ (ဘေးကင်းမှုကို)၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ သတ္တကမ္မံ- ဓားဖြင့် ခွဲစိပ်မှုကို၊ ကာရာပေသိ- ပြုစေပြီ၊ တေ- ထိုဆေးဆရာတို့သည်၊ တံ- ထိုအနာကို၊ ဖာလေတွာ- ခွဲ၍၊ ပုဗ္ဗ- လောဟိတံ- ပြည်၊ သွေးကို၊ နီဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ နိဝေဒနံ- ဝေဒနာမရှိသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝဏံ- အနာကို၊ ပိလောတိကေန- အဝတ်အပိုင်းဖြင့်၊ ဗန္တိသု- ပတ်ဖွဲ့ကုန်ပြီ (စည်းပေးကုန်ပြီ)၊ လူခမံသာဟာရေသု စ- ခြောက်သွေ့သော အသားကို ဖြစ်စေတတ်သော အစာအာဟာရတို့၌လည်း (လူခံ မံသံ လူခမံသံ၊ လူခမံသဿ နိဗ္ဗတ္တကော အာဟာရော လူခမံသာဟာရော၊ တေသု လူခမံသာဟာရေသု၊ နိဗ္ဗတ္တက ပုဒ် ကြေသည်)၊ နံ- ထိုမင်းကို၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ သြဝဒိသု- ပြောဆိုညွှန်ပြဆုံးမကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ လူခဘောဇနေန- အဆီဩဇာမရှိသော အစာကို စားရခြင်းကြောင့် (အဆီဩဇာမရှိသော ဘောဇဉ်ကြောင့်)၊ ကိသသရီရော- ကြုံလိုသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်၊ (ကိသံ သရီရံယဿာတိ ကိသသရီရော)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ ဂဏ္ဍော စ- အိုင်းအမာနာသည်လည်း၊ မိလာယိ- ညှိုးနွမ်းခြောက်ကပ်လာပြီ၊ (အနာကျက်လာပြီ)၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဖာသုကသညီ- ချမ်းသာသည်ဟု အမှတ်ရှိသည် (သက်သာပြီဟု ထင်သည်)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သိနိဒ္ဓါဟာရံ- နူးညံ့သိမ်မွေ့ကောင်းမွန်သော အစာအာဟာရကို၊ ဘုဒ္ဓိ- စားပြီ။

တေန- ထိုသို့ကောင်းမွန်သောအစာအာဟာရကို စားသောက်ခြင်းကြောင့်၊ သဉ္ဇာတ-
ဗလော- လွန်စွာဖြစ်သော အားရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိသယေယေဝံ- အမြဲ
မှီဝဲနေကျ ကောင်းမွန်သော အစာအာဟာရတို့ကိုသာလျှင်၊ ပဋိသေဝိ- မှီဝဲပြီး၊ တဿ-
ထိုမင်း၏၊ ဂဏ္ဍော- အိုင်းအမာနာသည်၊ ပုရိမသဘာဝမေဝ- ရှေးသဘာဝအတိုင်းသာ
လျှင် (ရှေးသဘောသို့သာလျှင်)၊ သမ္မာပုဏိ- ကောင်းစွာရောက်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊
ယာဝ တိက္ခတ္ထံ- သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ သတ္တကမ္မံ- ဓားဖြင့် လှီးဖြတ်ခွဲစိပ်မှုကို၊
ကာရာပေတွာ- ပြုစေ၍၊ ဝေဇ္ဇေဟိ- ဆေးဆရာတို့သည်၊ ပရိဝဇ္ဇိတော- ရှောင်ကြဉ်
အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်၍၊ မဟာရဇ္ဇံ- မြတ်သော
မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ အရညံ- တောသို့၊
ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာတရားကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ သတ္တဟိ
ဝဿေဟိ- ခုနစ်နှစ်တို့ဖြင့်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ-
မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ ဘာသိတွာ- ရွတ်ဆို၍၊
နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရံ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ကြွတော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဧတိ- သွားတတ်၊ ရောက်တတ်၊ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-
ထိုကြောင့်၊ ဤတိ- ဤတိမည်၏၊ ဧတံ- ဤ ဤတိဟူသောအမည်သည်၊ အာဂန္တု-
ကာနံ- ဧည့်သည်ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလဘာဂီနံ- အကုသိုလ်အဖို့၌ဖြစ်ကုန်သော
(မကောင်းသော အဖို့ဖြစ်ကုန်သော)၊ ဗျသနဟေတူနံ- ပျက်စီးခြင်းအကြောင်းတို့၏၊
အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ ကာမဂုဏာပိ- ကာမဂုဏ်လည်းဖြစ်

၁။ဝိသယေယေဝံ= ဝိသယေ+ဧဝံ ဟု ဖြတ်၊ ‘ယ’လာ။ ဝိသယသဒ္ဓါသည် “အရာ၊
တည်ရာ၊ အာရုံ၊ နိုင်ငံ”စသော အနက်တို့ကို ဟောသည်၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုအနက်များကို
မဟော၊ “သေဝိတော ယေန ယော နိစ္စံ၊ တတ္ထာပိ ဝိသယော သိယာ”ဟူသော အဘိဓာန်
(ဂါထာ-၈၀၅)နှင့်အညီ အမြဲမှီဝဲနေကျ ကောင်းမွန်သောအစာဟူသော “နိစ္စသေဝိတဝိသ-
ယာဓာရ”အနက်ကို ဟောသည်-ဟု ယူဆရမည်။ လူတို့သည် အစာအာဟာရကို အမြဲ
မှီဝဲနေကျဖြစ်သည်၊ မင်းသည်လည်း ကောင်းမွန်သောအစာကို အမြဲမှီဝဲစားသောက်နေကျ
ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် အမြဲတမ်းမှီဝဲနေကျ အစာအာဟာရကို အနာသက်သာသည်ဟူသော
အမှတ်ဖြင့် ဆက်လက်သုံးဆောင်မှီဝဲသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်၊ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ
နိဿယ(မိုးထိမူ၊ပတွဲ၊၂၂၉)၌ကား “သဉ္ဇာတဝဏဝိသယေ- ကောင်းစွာဖြစ်သော အမာ၏
အရာ၌၊ ပဋိသေဝိ- တဘန်စုဝေးပြန်၏”ဟု အနက်ယောဇနာထားသည်။ သင့်လျော်သလို
ယူကြပါကုန်။

ကုန်သော၊ ဧတေ- ဤတရားတို့သည်၊ အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌေန^၁ စ- တစ်ပါးမက
 များပြားလှစွာကုန်သော ပျက်စီးခြင်းတို့ကို ဆောင်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ အနတ္တနံ- အကျိုးမဲ့ခြင်းတို့၏၊ သန္နိပါတဋ္ဌေန^၂ စ- စုဝေးတည်နေခြင်း
 ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤတိ- ဤတိမည်၏၊ ဂဏ္ဍောပိ-
 အိုင်းအမာသည်လည်း၊ အသုစိ- မစင်မကြယ် ရွံဖွယ်သော သွေး၊ ပြည်ကို၊ ပုဏ္ဏရတိ-
 ယိုးစီးထွက်ကျတတ်၏၊ ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပရိဘိန္နော^၃- ဖူးဖူးရောင်တတ်၊ ရင့်မှည့်
 တတ်၊ ပေါက်ကွဲပျက်စီးတတ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဧတေ-
 ဤကာမဂုဏ်တရားတို့သည်၊ ကိလေသာသုစိပုဏ္ဏရဏတော^၄ စ- ကိလေသာအညစ်
 အကြေးတို့ကို ယိုစီးချတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပါဒဇရာဘဂ္ဂေဟိ- ဥပါဒ်၊
 ဌီ၊ ဘင်တို့ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပရိဘိန္နဘာဝတော စ- ဖူးဖူးရောင်သည်ဖြစ်၍
 ရင့်မှည့်လျက် ပေါက်ကွဲပျက်စီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဍော-
 ဂဏ္ဍမည်၏၊ ဥပဒ္ဒဝတိ- ကပ်၍နှိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- ဥပဒ္ဒဝ
 မည်၏၊ အနတ္တံ- အကျိုးမဲ့ကို၊ ဇေနန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ အဘိဘဝတိ အဇ္ဈောတ္တရတိ-
 လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ- ဤသည်ကား၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊

၁။ အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌေန= အနေက+ဗျသန+အာဟဝ+အဋ္ဌေန-ဟုဖြတ်၊ န ဧကံ
 အနေကံ၊ အနေကံ ဗျသနံ အနေကဗျသနံ၊ အာဝဟနံ အာဝဟော၊ အာ✓ဝဟ+အ၊
 ပါပုဏဇေ- ရောက်စေခြင်း၌။ အနေကဗျသနာနိ အာဝဟော အနေကဗျသနာဝဟော၊
 အနေကဗျသနာဝဟော အတ္ထော အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌော။ ‘တ္ထ’ကို ‘ဋ္ဌ’ပြုပါ။ တေန
 အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌေန။

၂။ သန္နိပါတဋ္ဌေန= သန္နိပတနံ သန္နိပါတော၊ သံ၊နိ✓ပတ+ဏ၊ ဂတိယံ- သွားခြင်းအနက်၌။
 သန္နိပါတော အတ္ထော သန္နိပါတဋ္ဌော၊ တေန သန္နိပါတဋ္ဌေန။

၃။ ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပရိဘိန္နော= ပရိဘိန္နတိတိ ပရိဘိန္နော၊ ပရိ✓ဘိဒ+တ၊ ဒွိဓာကရဏေ-
 နှစ်ဖြာပြုခြင်း(ပေါက်ကွဲခြင်း)၌။ ပရိပစတိတိ ပရိပက္ကော၊ ပရိ✓ပစ+တ။ ပါကေ- ကျက်
 ခြင်းအနက်၌။ ဥဒ္ဓုမာတော စ သော ပရိပက္ကော စ သော ပရိဘိန္နော စာတိ ဥဒ္ဓုမာတပရိ-
 ပက္ကပရိဘိန္နော (ကမ္မဓာရည်းသမာသံ)။

၄။ ကိလေသာသုစိပုဏ္ဏရဏတော= ကိလေသ+အသုစိ+ပုဏ္ဏရဏတောဟု ဖြတ်၊ ပုဏ္ဏရတိတိ
 ပုဏ္ဏရဏံ၊ ပ✓ဃရ+ယု၊ သေစနေ- သွန်းလောင်းခြင်း၌။ ကိလေသော စ သော အသုစိ
 စာတိ ကိလေသာသုစိ၊ ကိလေသာသုစိနော ပုဏ္ဏရဏံ ကိလေသာသုစိပုဏ္ဏရဏံ၊ တသ္မာ
 ကိလေသာသုစိပုဏ္ဏရဏတော။

ဧတံ- ဤအမည်သည်၊ ရာဂဂဏ္ဍာဒီနံ- ရာဂစသော အိုင်းအမာတို့၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဧတေ ကာမဂုဏာပိ- ဤကာမဂုဏ်တရားတို့ သည်လည်း၊ အဝိဒိတနိဗ္ဗာနတ္ထာဝဟဟေတုတာယ စ- မသိအပ်၊ မရအပ်သော နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသောအကျိုးကို ရွက်ဆောင်တတ်သောအကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ သဗ္ဗုပဒ္ဒဝကမ္မပရိဝတ္ထုတာယ စ- အလုံးစုံသော ဘေးရန် ကံကြမ္မာဆိုးတို့၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပဒ္ဒဝေါ- ဥပဒ္ဒဝမည်၏၊ ယသ္မာ ပန- အကြင်ကြောင့်ကား၊ ဧတေ- ဤဂဏ္ဍ, ဥပဒ္ဒဝတရားတို့သည်၊ ကိလေ- သာတုရဘာဝံ- ကိလေသာတည်းဟူသော နာကျင်ကိုက်ခဲမှုကို၊ ဇနေန္တာ- ဖြစ်စေ လျက်၊ ဝါ- တနည်းကား၊ သီလသင်္ခါတံ- သီလဟုဆိုအပ်သော၊ အာရောဂျံ- အနာ ကင်းမှုကို၊ လောလုပ္ပံ- လုယက်ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တာ- ဖြစ်စေ လျက်၊ ပါကတိကမေဝ- ပင်ကိုယ်အတိုင်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာရောဂျံ- အနာကင်း မှုကို၊ ဝိလုမ္မန္တိ- လုယူဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဣမိနာ အာရောဂျ- ဝိလုမ္မနဋ္ဌေန^၁ - ဤသို့သော အနာကင်းခြင်း ကျန်းမာခြင်းကို လုယက်ဖျက်ဆီးတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ရောဂေါ- ရောဂါမည်၏၊ ပန- အဖို့တစ်ပါးကား၊ အပ္ပန္တရ- မနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန^၂ စ- အတွင်း၌ အစဉ်အမြဲ သက်ဝင်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အန္တောတုဒနဋ္ဌေန^၃ စ- အတွင်း၌ နှိပ်စက်ထိုးစွဲတတ် (ထိုးကျင့်တတ်) သော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုန္နီဟရဏီယဋ္ဌေန^၄- ခဲယဉ်းသဖြင့်

၁။ အာရောဂျဝိလုမ္မနဋ္ဌေန= ဝိလုမ္မတိတိ ဝိလုမ္မနံ၊ ဝိ✓လုပ+ယု၊ ဝိလုမ္မနေ- လုယက်ခြင်း ဌံ။ အရောဂဿ ဘာဝေါ အာရောဂျံ၊ အရောဂပုဒ်+ဏျပစ္စည်း၊ အာရောဂျံ ဝိလုမ္မနံ အာရောဂျဝိလုမ္မနံ၊ အာရောဂျဝိလုမ္မနံ စ တံ အတ္ထော စာတိ အာရောဂျဝိလုမ္မနတ္ထော၊ တေန အာရောဂျဝိလုမ္မနဋ္ဌေန။

၂။ အပ္ပန္တရမနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန= အပ္ပန္တရံ+အနုပဝိဋ္ဌ+အတ္တ ဟုဖြတ်၊ အနုပဝိသတိတိ အနုပဝိဋ္ဌော၊ အနု, ပ✓ဝိသ+တ၊ ပဝေသနေ- ဝင်ခြင်း၌။ အပ္ပန္တရံ အနုပဝိဋ္ဌော အပ္ပန္တရမနုပဝိဋ္ဌော၊ အပ္ပန္တရမနုပဝိဋ္ဌော စ သော အတ္ထော စာတိ အပ္ပန္တရမနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌော၊ တေန အပ္ပန္တရမနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန။

၃။ အန္တောတုဒနဋ္ဌေန= အန္တောတုဒနံ + အတ္တဟု ဖြတ်၊ တုဒတိတိ တုဒနံ၊ ✓တုဒ+ယု၊ ဗျထနေ- ထိုးဆွဲခြင်း၌။ အန္တော တုဒနံ အန္တောတုဒနံ၊ အန္တောတုဒနံ စ တံ အတ္ထော စာတိ အန္တောတုဒနဋ္ဌော၊ တေန အန္တောတုဒနဋ္ဌေန။

၄။ ဒုန္နီဟရဏီယဋ္ဌေန= ဒု + နီဟရဏီယ + အတ္တဟု ဖြတ်၊ ဒုက္ခေန နီဟရိတဗ္ဗောတိ

ထုတ်ဆောင်ပယ်နုတ်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း (ဝါ) ထုတ်ဆောင်ပယ်နုတ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းသောအနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သလ္လံ- သလ္လမည်၏။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟနတော^၁- ပစ္စုပ္ပန်မျက်မှောက်၌ဖြစ်သောဘေး၊ တမလွန်၌ဖြစ်လတ္တံ့သော ဘေးတို့ကို ဆောင်တတ်(ဖြစ်စေတတ်)သောကြောင့်၊ ဘယံ- ဘယမည်၏။ မေတံ (ဣတိ)- မေတံဟူသော ပုဒ်ကို၊ မေ ဧတန္တိ- မေဧတံ ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ- ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာအဖွင့်၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ပါကဋ္ဌမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာတည်း၊ နိဂမနဓ္မိ- နိဂုံးစကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိအပ်သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

ဤတိဂါထာဝဏ္ဏနာ- ဤတိ ဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၀၈။ သီတဉ္စာတိ ဧတ္ထ- သီတဉ္စာဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ သီတာ- လုကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- သီတာလုကဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဟောသိ- ရှိပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ အရညေ- တော၌၊ တိဏကုဋိကာယ- မြက်မိုးကျောင်း၌ (တိဏေန ဆာဒိတာ ကုဋိ တိဏကုဋိတာယ တိဏကုဋိယာ)၊ ဝိဟရတိ- နေထိုင်၏၊ တသ္မိဉ္စ ပဒေသေ- ထိုအရပ်၌လည်း၊ ပဒေသဿ- အရပ်ဒေသ၏၊ အဗ္ဘောကာသတ္တာ- လွင်တီးခေါင် (ဟင်လင်းပြင်) ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီတေ- အေးသော အချိန်အခါ၌၊ သီတံ- အေးသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဥဏှေ- ပူသောအချိန်အခါ၌၊ ဥဏှမေဝ- ပူသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဂေါစရဂါမေ- ဆွမ်းခံရွာ၌၊ ဘိက္ခာ- ဆွမ်းကို၊ ယာဝဒတ္တံ- အလိုရှိသလောက်၊ န လဗ္ဘတိ- မရအပ်၊ ပါနီယဓ္မိ- ရေကိုလည်း၊ ဒုလ္လဘံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏ (ရခဲ၏)၊ ဝါတာတပဉ္စသသရီသပါဝိ- လေ၊ နေပူ၊ မှက်၊ ခြင်၊

ဒုန္နီဟရဏီယော၊ ဒု,နိပုဗ္ဗ ✓ဟရ+အနိယ။ ဒုန္နီဟရဏီယော စ သော အတ္တော စာတိ ဒုန္နီဟရဏီယဋ္ဌော၊ တေန ဒုန္နီဟရဏီယဋ္ဌေန။

၅။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟနတော= ဘယ+အာဝဟန ဟုဖြတ်၊ အာဝဟန္တိတိ အာဝဟာနိ၊ အာ ✓ဝဟ+ယု။ ဘယံ အာဝဟာနိ ဘယာဝဟာနိ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ စ သမ္ပရာယိကံ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကာနိ စ တာနိ ဘယာဝဟာနိ စာတိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟာနိ၊ တဿှာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟနတော။

ကင်း၊ သန်းတို့သည်လည်း၊ ဗာဓေန္တိ- နှိပ်စက်ကုန်၏၊ တဿ- ထိုသီတာလူရဟန်းတော်အား၊ “ဣတော- ဤအရပ်မှ၊ အဗယောဇနမတ္တေ- ယူဇနာခွဲမျှလောက်သော အရပ်၌၊ သမ္ပန္နော- ဆွမ်း၊ ရေစသည်ပြည့်စုံသော၊ ပဒေသော- အရပ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ ပရိဿယာ- ဤဘေးရန်တို့သည်၊ နတ္ထိ- မရှိနိုင်ကုန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ယန္တုန ဂစ္ဆေယျံ- အကယ်၍သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဖာသုကံ- ချမ်းသာစွာ၊ ဝိဟရန္တေန- နေရခြင်းဖြင့် (ဝါ) နေရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုခံ- လောကုတ္တရာမြတ်ချမ်းသာကို၊ အဓိဂန္တု- ရခြင်းငှာ၊ သက္ကာ- စွမ်းနိုင်ရာ၏”၊ ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဿ- ထိုသီတာလူရဟန်းအား၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ “ပဗ္ဗဇိတာ နာမ- ရဟန်းတို့မည်သည်၊ ပစ္စယဂိဒ္ဓါ- သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်း၌ မက်မောတွယ်တာတတ်ကုန်သည်၊ (ဂိဇ္ဈန္တိတိ ဂိဒ္ဓါ၊ ✓ဂိဓ+တ၊ အဘိကင်္ခါ- ယံ- အလွန်လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၌။ ပစ္စယေသု ဂိဒ္ဓါ ပစ္စယဂိဒ္ဓါ)၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ စိတ္တံ စ- စိတ်ကိုလည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ဝတ္တာပေန္တိ- လိုက်စေ၊ ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ စိတ္တဿ- စိတ်၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ န ဝတ္တန္တိ- မဖြစ်ကြကုန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ န ဂမိဿာမိ- မသွားတော့အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍၊ န အဂမာသိ- မသွားတော့ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယာဝတတိယကံ- သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ဥပ္ပန္နစိတ္တံ- ဖြစ်သော စိတ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍၊ နိဝတ္တေသိ- ဆုတ်နစ်စေပြီ (ဝါ) ဖယ်ရှားရုပ်သိမ်းပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ တတ္ထေဝ- ထိုအရပ်၌သာလျှင်၊ သတ္တဝဿာနိ- ခုနစ်နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနော- ကျင့်ကြံအားထုတ်လတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါန- ဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ ဘာသိတွာ- ရွတ်ဆို၍၊ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရံ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ကြွပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သီတဇ္ဇာတိ- သီတဇ္ဇဟူသည်ကား၊ အပ္ပန္နရဓာတုက္ခောဘ- ပစ္စယဉ္စ- ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊

၁။ အပ္ပန္နရဓာတုက္ခောဘပစ္စယဉ္စ= ခေါဘနံ ခေါဘော၊ ✓ခုဘ+ဏ၊ သဉ္စလနေ- ပြင်းစွာ တုန်လှုပ်ခြင်း၌။ ဓာတူနံ ခေါဘော ဓာတုက္ခောဘော။ ဓာတုက္ခောဘော ပစ္စယော ယဿာတိ ဓာတုက္ခောဘပစ္စယံ၊ အပ္ပန္နရေ ဓာတုက္ခောဘပစ္စယံ အပ္ပန္နရဓာတုက္ခောဘပစ္စယံ။ (ဗာဟိရ-

သီတံ- အအေး(အေးမှု)လည်းကောင်း၊ ဗာဟိရဓာတုက္ခောဘပစ္စယဉ္စ - ခန္ဓာကိုယ် ပြင်ပ၌ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ သီတဉ္စ - အအေး (အေးမှု) လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဒုဝိဓံ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ဥဏှမ္မိ- အပူသည်လည်း၊ (ဒုဝိဓံ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏)၊ ခုံသာတိ- ခုံသဟူသည်ကား၊ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ- မှက် (ဖြုတ်, ယင်) တည်း၊ သရီသပါတိ- သရီသပ ဟူသည်ကား၊ ယေကေစိ- ကြွင်းမဲ့ဥသု အလုံးစုံကုန်သော၊ သရန္တာ- တွားသွားတတ်ကုန်သော၊ ဒီဃဇာတိကာ- ရှည်သော ကိုယ်ရှိသော သတ္တဝါဇာတ်တို့သည်၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားတတ် ကုန်၏။ (တစ်နည်း) ဒီဃဇာတိကာ- ရှည်သော ကိုယ်ရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ သရန္တာ- တွားကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားတတ်ကုန်၏။ (မြေ၌ တွန့်လိန်ကွေးကောက်၍ တွားသွားတတ်သော မြေစသည်တို့တည်း)၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ပါကဋမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာတည်း၊ နိဂမနမ္မိ- နိဂုံးစကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏။

သီတာလုကဂါထာဝဏ္ဏနာ- သီတာလုကဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၀၉။ နာဂေါဝါတိဇတ္ထ- နာဂေါဝဟူသောဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အည- တရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်ရှားသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝိသတိဝဿာနိ- အနှစ်နှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြု၍၊ (ကာရိတံ အနက်မဲ့) ကာလံ- သေဆုံးခြင်းကို၊ ကတော- ပြုသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်) နိရယေ- ငရဲ၌၊ ဝိသတိဝဿာနိ ဧဝ- အနှစ်နှစ်ဆယ်သော ကာလ တို့ပတ်လုံးသာလျှင်၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ ဟိမဝန္တပွဒေသေ- ဟိမဝန္တာတောင်အရပ်၌၊ ဟတ္ထိယောနိယံ- ဆင်အမျိုးဇာတ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဖြစ်၍၊ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော- လွန်စွာ ဖြစ်သော ကိုယ်လုံးအရပ်ရှိသော (အလွန်ကြီးမားသော ကိုယ်လုံးအရပ်ရှိသော)၊

ဓာတုက္ခောဘပစ္စယံပုဒ်ကိုလည်း- ဗာဟိရေ ဓာတုက္ခောဘပစ္စယံ ဗာဟိရဓာတုက္ခောဘ- ပစ္စယံ-ဟု ပြု။

၂။ သရီသပါတိ= သရီ ကုဋိလံ ဝင်္ကံ သပ္ပန္နိတိ သရီသပါ၊ သရီ✓သပ္ပ+အ၊ ဂတိယံ- သွားခြင်း၌။ ပ-တစ်လုံးချေ၊ သရီသဒ္ဓါ ဝင်္ကံ, ကုဋိလအနက်ဟော။

ပဒုမဝဏ္ဏသကလသရီရော- ကြာပဒုမ္မာအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော အလုံးစုံသော ကိုယ်ရှိသော၊ (တစ်ကိုယ်လုံးအပြည့် ကြာပဒုမ္မာအဆင်းရှိသော)၊ ဥဠာရော- ဆင်တကာတို့ထက် မွန်မြတ်ကြီးကျယ်သော၊ ယူထပတိ- ဆင်အုပ်၏ အကြီးအမှူးအရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ မဟာနာဂေါ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဿ- ထိုဆင်ပြောင်ကြီး၏၊ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂါနိ- ချိုး၍ချအပ် ချိုး၍ချအပ် ကုန်သော သစ်ခက်သစ်ရွက်ကျိုးတို့ကို၊ ဟတ္ထိဆာပါဝ- ဆင်ပေါက်ကလေးတို့သည်သာ၊ ခါဒန္တိ- စားကုန်၏၊ ဩဂါဟေဝိ- ရေအိုင်သို့ ဆင်းသက်ရာအခါ၌လည်း၊ ဟတ္ထိနိယော- ဆင်မတို့သည်၊ ကဒ္ဒမေန- ရွံ့ညွှန်ဖြင့်၊ နံ- ထိုဆင်ပြောင်ကြီးကို၊ ဝိလိမ္မိသု- လိမ်းကျံကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသည်၊ ပါလိလေယျကနာဂဿေဝ- ပါလိလေယျက (ပလလဲ) ဆင်ပြောင်ကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ယူထာ- ဆင်အပေါင်းမှ (ဆင်အုပ်စုမှ)၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါထွက်သွားပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ နံ- ထိုဆင်ပြောင်သို့၊ ပဒါနုသာရေန- ခြေရာသို့အစဉ်လျှောက်သဖြင့် (ခြေရာခံ၍)၊ ယူထာ- ဆင်အပေါင်းတို့သည်၊ အနုဗန္ဓန္တိ- အစဉ်လိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယာဝတတိယံ- သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါထွက်သွားသည်လည်းဖြစ်သော ဆင်ပြောင်ကြီးသို့၊ အနုဗန္ဓိသု ယေဝ- အစဉ်လိုက်လာကုန်ပြီသာ (နောက်မှ လိုက်လာကုန်သည်သာ)၊ တတော- ထိုနောက်၊ “ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မယံ- ငါ၏၊ နတ္ထကော- မြေးငယ်သည်၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ- ပြုနေ၏၊ အဟံ- ငါသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုရိမဇာတိယာ- ရှေးဘဝ၌၊ (ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော)၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ယန္တုန ဂစ္ဆေယျံ- အကယ်၍ သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ တတြ- ထိုဥယျာဉ်၌၊ သော- ထိုမြေးဖြစ်သော မင်းသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ရက္ခိဿတိ- စောင့်ရှောက်

၁။ ပဒုမဝဏ္ဏသကလသရီရော= ပဒုမာနံ ဝဏ္ဏံ ပဒုမဝဏ္ဏံ၊ ကြာပဒုမ္မာအဆင်း၊ သကလံ သရီရံ သကလသရီရံ- အလုံးစုံသောကိုယ်၊ သရီရပုဒ်ကို ရှု၍ နပုံလိင်ဝဏ္ဏထားသည်၊ ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝိယ ဝဏ္ဏံ သကလသရီရံ ယဿာတိ ပဒုမဝဏ္ဏသကလသရီရော၊ (ဟတ္ထိနာဂေါ၊ ဝဏ္ဏတစ်ပုဒ် အကြေကြံပါ)။

၂။ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂါနိ= အဝဘဒ္ဓိယတေတိ ဩဘဂ္ဂံ၊ အဝ✓ဘန္တံ+တ၊ အဝမဒ္ဒနေး- ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးခြင်း၌၊ ဩဘဂ္ဂံ စ ဩဘဂ္ဂံ စ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ (ဘင်္ဂံ)၊ ဘန္တံ ဘင်္ဂံ၊ ✓ဘန္တံ+အ။ သာခါနံ ဘင်္ဂံ သာခါဘင်္ဂံ၊ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ သာခါဘင်္ဂံ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂံ၊ တာနိ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂါနိ။

လိမ့်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီး၊ တတော- ထိုနောက်၊ ရတ္တိယံ- ည၌
 အခါ၌၊ ယူထေ- ဆင်အပေါင်းသည်၊ နိဒ္ဒုပဂတေ- အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ကပ်ရောက်လတ်
 သော်(အိပ်ပျော်လတ်သော်)၊ ယူထံ- ဆင်အပေါင်းကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ တမေဝ
 ဥယျာနံ- ထိုဗာရာဏသီမြို့ရှိ ဥယျာဉ်သို့သာလျှင်၊ ပါဝိသိ- ဝင်ပြီး၊ ဥယျာနပါလော-
 ဥယျာဉ်စောင့်သည်၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ အာရောစေသိ-
 လျှောက်ထားပြီး၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဟတ္ထိ- ဆင်ကို၊ ဂဟေဿာမိ-
 ဖမ်းအံ့။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သေနာယ- စစ်တပ်ဖြင့်၊ ပရိဝါရေသိ- ဝန်းရံပြီး
 (ဝိုင်းပြီး)၊ ဟတ္ထိ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ရာဇာနမေဝ- မင်းသို့သည်သာလျှင်၊ အဘိ-
 မုခေါ- ရှေ့ရှုမျက်နှာမူလျက်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊
 “မံ- ငါသို့၊ အဘိမုခေါ- ရှေ့ရှုမျက်နှာမူလျက်၊ ဧတိ- လာနေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ
 ၍၊ ခုရပွံ- မြားကို၊ သန္နယိတွာ- ဖွဲ့၍(ဝါ) ပြင်ဆင်၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီး၊ တတော-
 ထိုနောက်၊ ဟတ္ထိ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ “ဧသော- ဤဗာရာဏသီမင်းသည်၊ မံ-
 ငါ့ကို၊ ဝိဇ္ဈေယျာပိ- ပစ်သော်လည်း ပစ်ရာ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မာနုသိကာယ-
 လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝါစာယ- စကားဖြင့် (လူစကားဖြင့်)၊ “ဗြဟ္မဒတ္တ- ဗြဟ္မဒတ်မင်း၊
 မံ- ငါ့ကို၊ မာ ဝိဇ္ဈ- မပစ်ပါနှင့်၊ အဟံ- ငါဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ တေ- သင်၏၊
 အယျကော- အဘိုးတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီး၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊
 “ကိ- ဘာကို၊ ဘဏသိ- ပြောဆိုသနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊
 ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ ဟတ္ထိပိ- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်လည်း၊ ရဇ္ဇေ စ- မင်းအဖြစ်၌လည်းကောင်း၊
 နရကေ စ- ငရဲ၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိယောနိယဉ္စ- ဆင်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-
 အလုံးစုံသော၊ ပဝတ္ထိ- ဖြစ်ပုံကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြပြီး၊ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်း
 သည်၊ “သုန္နရံ- ကောင်းပါပြီ၊ မာဘယိ- မကြောက်ပါနှင့်၊ (တွံ- သင်သည်)၊
 ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူကို၊ မာ ဘိဿပေဟိ- မကြောက်ပါစေနင့်”၊
 ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဟတ္ထိနော- ဆင်အတွက်၊ ဝဇ္ဇေ- အဝန်းအဝိုင်းနေရာကိုလည်း
 ကောင်း၊ အာရက္ခကေ စ- အစောင့်အရှောက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိဘဏ္ဍေ စ-
 ဆင်ဘဏ္ဍာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေသိ- အနီး၌တည်စေပြီး (ဝါ) ထားပေးပြီး။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော- မြတ်သော
 ဆင်ကျောက်ကုန်းထက်သို့ ရောက်သော၊ (ဟတ္ထိနံ ခန္ဓော ဟတ္ထိက္ခန္ဓော၊ ဝရော
 ဟတ္ထိက္ခန္ဓော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရော၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရံ ဂတော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော) ရာဇာ-
 ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ “အယံ- ဤဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ဝီသတိ ဝဿာနိ- အနှစ်

နှစ်ဆယ်တို့ကာလပတ်လုံး၊ ရန္တ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြု၍၊ နိရယေ- ငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ ပက္ကာဝသေသေန- အကျိုးကြွင်းအကျိုးကျန်ကြောင့်(ဝါ)ကံကြွင်း ကံကျန်ကြောင့်၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ- တိရစ္ဆာန်မျိုးဇာတ်၌၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပြီ၊ တတ္တာပိ- ထိုဆင်ဘဝ(အမျိုးဇာတ်)၌လည်း၊ ဂဏသံဝါသဃီဇ္ဇနံ- အပေါင်းအဖော် အစုအဖွဲ့နှင့် အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းကြောင့် ထိခိုက်မှုကို၊ (သံဃဇ္ဇိယတေ သံဃဇ္ဇနံ၊ သံဃဇ္ဇယု၊ တာဠနေ- ပုတ်ခတ်ထိပါးခြင်း၌၊ ဂဏေန သံဝါသော ဂဏသံဝါသော၊ ဂဏသံဝါသေန သံဃဇ္ဇနံ ဂဏသံဝါသသံဃဇ္ဇနံ)၊ အသဟန္တော- သည်းမခံနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဣဓ- ဥယျာဉ်တော်သို့၊ အာဂတော- လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ ဂဏသံဝါသော- အပေါင်းအဖော် အစုအဖွဲ့နှင့် အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရခြင်း သည်၊ အဟော ဒုက္ခော- ဪ ဆင်းရဲသည်သာလျှင်တည်း၊ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ ဧကီဘာဝေါ ဧဝ- အဖော်မမှီး တစ်ယောက်တည်း၏ အဖြစ်သည်သာလျှင် (တစ် ယောက်တည်းနေရခြင်းသည်သာလျှင်)၊ သုခေါ- ချမ်းသာလှပေ၏”၊ ဣတိ- ဤ သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုဆင်ကျောက်ကုန်းအထက်၌သာလျှင်၊ ဝိပဿနံ- ဝိဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိ ဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ လောကုတ္တရသုခေန- လောကုတ္တရာ ချမ်းသာဖြင့်၊ သုခိတံ- ချမ်းသာခြင်းသို့ရောက်သော (ဝါ) ချမ်းသာခြင်းရှိသော၊ တံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ပဏိပါတံ- ပျပ်ဝပ်ရိုကျိုး ရှိခိုးဦးညွှတ်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ယာနကာလော- သွားချိန်ရောက်ပါပြီဘုရား”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ န- မဟုတ်တော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ပုရိမနယေနော- ရှေးနည်း အတိုင်းသာလျှင်၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုတော်မူပြီ၊ သာ- ထိုဂါထာသည်၊ ပဒတ္တတော- ပုဒ်အနက်အားဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌာ ဧဝ- ထင်ရှားသည်သာ လျှင်တည်း။

ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အဓိပ္ပါယယော- နော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စပ်ခြင်းတည်း၊ သာ စ ခေါ- ထိုယောနောခြင်းသည်လည်း၊ ယုတ္တိဝသေနော- အသင့်ယုတ္တိ၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ (ယောနော- အနက်ယောနော ခြင်းတည်း)၊ အနုဿဝဝသေန- တဆင့်ကြားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ န- ယောနောခြင်း မဟုတ်၊ အယံ ဟတ္ထိ- ဤဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အရိယကန္တေသု- အရိယာသူတော်

ကောင်းတို့သည် ချစ်ခင်စုံမက်နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊ သီလေသု- သီလတို့၌၊ ဒန္တတ္တာ- ယဉ်ကျေးစေအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒန္တဘူမိ- မယဉ်ကျေးသောအရပ်သို့၊ န အာဂစ္ဆတိ- မသွား၊ ဣတိ- ဤအကြောင်းကြောင့်၊ နာဂေါ ယထာ ဝါ- နာဂမည် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သရီရမဟန္တတာယ- ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာဂေါ ယထာ ဝါ- နာဂမည်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟမ္မိ- ငါ သည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ အရိယကန္တေသု- အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့သည် ချစ်ခင်စုံမက်နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊ သီလေသု- သီလတို့၌၊ ဒန္တတ္တာ- ယဉ်ကျေးစေအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒန္တဘူမိ- မယဉ်ကျေးသော အရပ်သို့၊ န အာဂမ္မေန စ- မသွားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာဂုံ- မကောင်းမှုကို၊ အကရဏေန စ- မပြုသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဣတ္ထတ္ထံ- ဤကာမဘုံ သို့၊ အနာဂမ္မေန စ- ပြန်မလာခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဂုဏ- သရီရမဟန္တတာယံ ဝါ- ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးမြတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာဂေါ- နာဂသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း၊ စ- ဆက် ဦးအံ့၊ ဧသ ဧသော- ဤဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ယူထာနိ- ဆင်အုပ်တို့ကို (ဆင်

၁။ ဂုဏသရီရမဟန္တတာယ= ဂုဏေန မဟန္တံ ဂုဏမဟန္တံ- ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးမြတ်မှု၊ ဂုဏမဟန္တံ သရီရံ ယဿာတိ ဂုဏသရီရမဟန္တော- ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိ သော ဆင်၊ (တနည်း) ဂုဏဉ္စ သရီရဉ္စ ဂုဏသရီရာနိ- ဂုဏ်ခြပ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်တို့၊ မဟာတိ ဂုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတိတိ မဟန္တော၊ ✓မဟ+အန္တ၊ ဂုဒ္ဓိယံ- ကြီးပွားခြင်း၌။ ဂုဏသရီရာနံ မဟန္တော ဂုဏသရီရမဟန္တော- ဂုဏ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ၊ ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ။ ဂုဏ- သရီရမဟန္တဿ ဘာဝေါ ဂုဏသရီရမဟန္တတာ၊ တာယ ဂုဏသရီရမဟန္တတာယ။ ပထမ နည်းကို အထက်စာသား၌ အနက်ပေးထားသည်။

ဒုတိယနည်းအလို “ဂုဏ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ၊ ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်” ဟု ပေးရမည်။ မှန်၏။ သက်ရှိသတ္တဝါတိုင်း၌ ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်၊ ဂုဏ်ခြပ်ဟု နှစ်မျိုး ရှိ၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အရင်းတည်၍ ဂုဏ်ခြပ်တို့သည် ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ ထို့ကြောင့် “ဂုဏ်အား ဖြင့်ကြီးမြတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသူ” ဖြစ်လာရ၏။ ယင်းကို ရည်ညွှန်း၍ ရှေးနည်းကို ကြံဆ သည်။ နောက်နည်းကား- ဂုဏ်နှင့်ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်တို့ အချင်းချင်းငဲ့သော အညမညပေက္ခ သမ္ဗန်သဘောရှိသောကြောင့် ဒွန်သမာသံတွဲလိုက်သည်။ “ဒွန်၏နောက်၌၊ ရှိသောပိုဒ်၊ ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းသာ” ဟူသော နိယံနှင့်အညီ မဟန္တပုဒ်ကို ရှေ့၌ရှိသော ဒွန်တွဲထားသော ပုဒ်နှင့်တွဲစပ်၍ “ဂုဏ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ၊ ခန္ဓာကိုယ်ခြပ်ကြီးမြတ်သူ၏အဖြစ်” ဟု အနက် ပြန်၍ ဝိဂ္ဂဟကြံလိုက်ပါသည်။

အပေါင်းတို့ကို)၊ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ- ရှောင်ကြည်၍၊ ဧကစရိယသုခေန- တစ်ကောင်တည်း လှည့်လည်ကျက်စားခြင်းချမ်းသာဖြင့်၊ ယထာဘိရန္တံ- အကြင်အကြင်မွေ့လျော်သလောက် (အကြင်အကြင်မွေ့လျော်သမျှကာလပတ်လုံး)၊ ဝိဟရံ ဝိဟရန္တော- နေသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အရညေ- တော၌၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုကဲ့သို့၊ ဧကော- တစ်ကောင် တည်း၊ စရေ ယထာ- ကျင့်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ ဂဏံ- အပေါင်းအဖော်ကို၊ ဝိဝဇ္ဇတွာ- ရှောင်ကြည်၍၊ ဧကဝိဟာရသုခေန- တစ်ပါးတည်းနေထိုင်ခြင်းဟူသော ချမ်းသာဖြင့်၊ ယထာဘိရန္တံ- အကြင်အကြင်မွေ့လျော်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ဝိဟရံ ဝိဟရန္တော- နေ သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အရညေ- တော၌၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ယထာ ယထာ- အကြင်အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုခံ- ချမ်းသာမှုသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ တထာ တထာ- ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယတ္တကံ ဝါ- အကြင်မျှလောက်ကာလ ပတ်လုံးလည်း၊ (ဝသိတုံ- နေခြင်းငှါ)၊ ဣစ္ဆာမိ- အလိုရှိ၏၊ တတ္တကံ- ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ အရညေ- တော၌၊ နိဝါသံ နိဝါသန္တော- နေထိုင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုကဲ့သို့၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ရာ ပါအံ့နည်း၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရေယျံ- ကျင့်ရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ စ- ဆက်ဦးအံ့၊ ဧသ ဧသော- ဤဆင်ပြောင်ကြီး သည်၊ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တတာယံ- ကောင်းစွာတည်သော ခန္ဓာကိုယ်၏ ကြီးမြတ် သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော ယထာ- လွန်စွာဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ အသေခသီလက္ခန္ဓမဟန္တတာယ- အသေခပုဂ္ဂိုလ်၏ (ဥစ္စာဖြစ်သော) သီလအစု၏ ကြီးမြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော- လွန်စွာဖြစ်သော သီလအစုရှိသူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း၊ စ- ဆက်ဦးအံ့၊ ဧသ ဧသော- ဤဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ပဒုမသဒိသဂတ္တတာယဝါ- ကြာပဒုမ္မာနှင့်တူသော ကိုယ်ခန္ဓာရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း (ပဒုမေန သဒိသံ ပဒုမသဒိသံ(ဂတ္တံ)၊ ပဒုမသဒိသံ ဂတ္တံ ယဿာတိ ပဒုမသဒိသဂတ္တော၊ ပဒုမသဒိသဂတ္တဿ ဘာဝေါ ပဒုမသဒိသဂတ္တတာ၊ တာယ

၁။ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တတာယ= သန္တတိတိ သဏ္ဌိတော၊ သံ ✓ဌာ+တ၊ သုဉ္ဇ၊ သဏ္ဌိတော သုသဏ္ဌိတော၊ သုသဏ္ဌိတော ခန္ဓော သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓော၊ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓဿ မဟန္တော သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တော၊ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တဿ ဘာဝေါ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တတာ၊ တာယ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တတာယ။

ပဒုမသဒိသဂတ္တတာယ)၊ ပဒုမကုလေ- ပဒုမမည်သော ဆင်မျိုး၌၊ ဥပ္ပန္နတာယဝါ-
 ဖြစ်သည် (မွေးဖွားသည်) ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဒုမိ ယထာ- ပဒုမိမည်
 သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သော
 အခါ၌၊ ပဒုမသဒိသဥဇုကတာယ ဝါ- ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသော ဖြောင့်မတ်မှုရှိသူ၏
 အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း (ပဒုမေန သဒိသော ပဒုမသဒိသော၊ ပဒုမသဒိသော ဥဇု
 ယဿာတိ ပဒုမသဒိသဥဇုကော၊ ပဒုမသဒိသဥဇုကဿ ဘာဝေါ ပဒုမသဒိသဥဇုကတာ၊
 တာယ ပဒုမသဒိသဥဇုကတာယ)၊ အရိယဇာတိပဒုမေ- အရိယာဇာတ်တည်းဟူသော
 ပဒုမ္မာကြာ၌၊ ဥပ္ပန္နတာယ ဝါ- ဖြစ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဒုမိ-
 ပဒုမ္မာအမျိုးဇာတ်ရှိသော အရိယာသူတော်စင်သည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း၊
 စ- ဆက်ဦးအံ့၊ ဧသ ဧသော- ဤဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ ထာမဗလာဒီဟိ- ကိုယ်စွမ်း
 အား၊ ဉာဏ်စွမ်းအားစသည်တို့ကြောင့်၊ ဥဠာရော ယထာ- မြတ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤ
 အတူ၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ ပရိသုဒ္ဓ-
 ကာယသမာစာရတာဒီဟိ ဝါ- ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ကိုယ်အကျင့်စသည်တို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း (ကာယေန သမာစာရော ကာယသမာစာရော၊ ပရိသုဒ္ဓေါ ကာယ-
 သမာစာရော ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော၊ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော ဧဝ ပရိသုဒ္ဓ-
 ကာယသမာစာရတာ၊ တာပစ္စည်း သုတ္တအနက်၌သက်၊ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာ
 စ အာဒိစာတိ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာဒီနိ၊ တေဟိ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာဒီဟိ)၊
 သီလသမာဓိနိဗ္ဗေဓိကပညာဒီဟိ ဝါ- သီလ၊ သမာဓိ၊ ထိုးထွင်းသိမြင်တတ်သော
 ပညာစသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (နိဗ္ဗေဓိကာ ပညာ နိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ သီလံ စ
 သမာဓိံ စ နိဗ္ဗေဓိကပညာ စ အာဒိံ စ သီလသမာဓိနိဗ္ဗေဓိကပညာဒီနိ၊ တေဟိ
 သီလသမာဓိနိဗ္ဗေဓိကပညာဒီဟိ)၊ ဥဠာရော- မြတ်သူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရာပါအံ့
 နည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေန္တော- ကြံစည်စဉ်းစား လျက်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာ
 ကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဓိဂတော-
 ရသည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏)၊

နာဂဂါထာဝဏ္ဏနာ- နာဂဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၀။ အဋ္ဌာနတန္တိ ဧတ္ထ- အဋ္ဌာနတံ ဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံ
 သည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ရဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း
 ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဒဟရော- ငယ်ရွယ်သည်၊ သမာနော ဧဝ- ဖြစ်စဉ်သာလျှင်၊

ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ရှင်ရဟန်းပြုလိုသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့ကို။ ယာစိ- တောင်းပန်ပြီ (ပန်ကြားပြီ)။ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့သည်။ နံ- ထို သားကို။ နိဝါရေန္တိ- တားမြစ်ကုန်၏။ သော- ထိုမင်းသားသည် (နိဗန္ဓတိ-၌ စပ်)။ ဝါ- ထိုမင်းသားကို (နိဝါရိယမာနောပိ-၌ စပ်)။ (မာတာပိတူဟိ- အမိအဖတို့သည်)။ နိဝါရိယမာနောပိ- တားမြစ်အပ်ပါသော်လည်း။ “(အဟံ- ငါသည်)။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ နိဗန္ဓတိ ယေဝ- ကြိမ်ဖန်များစွာ တောင်းဆိုသည်သာ(ဝါ) အကြပ်ကိုင်သည်သာ။ တတော- ထိုနောက်။ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌။ ဝုတ္တသေဋ္ဌိပုတ္တံ ဝိယ- ဆိုအပ်ပြီးသောသူဌေးသားကဲ့သို့။ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို။ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍။ အနုဇာနိသု- ခွင့်ပြုကုန်ပြီ။ “ပဗ္ဗဇိတွာ စ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍ကား။ ဥယျာနေယေဝ- ဥယျာဉ်တော်အတွင်း၌သာလျှင်။ ဝသိတဗ္ဗံ- နေရမည်”။ ဣတိ- ဤသို့။ ပဋိဇာနာပေသုံ- ဝန်ခံစေကုန်ပြီ။ သော- ထိုမင်းသားသည်။ တထာ- မိဘတို့ ဝန်ခံစေသည့်အတိုင်း (မိဘတို့တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း)။ အကာသိ- ပြုပြီ။ တဿ- ထိုမင်းသား၏။ မာတာ- မိခင်သည်။ ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်။ ဝိသတိ- သဟဿနာဋ္ဌကိတ္တိပရိဂုတာ- နှစ်သောင်းသော ကချေသည်မိန်းမတို့သည် ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်တော်သို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ ပုတ္တံ- သားကို။ ယာဂုံ- ယာဂုကို။ ပါယေတွာ- သောက်စေ၍ (ဆက်ကပ်၍)။ အန္တရာ- အကြား၌။ ခစ္ဆကာဒိနိ စ- ခဲဖွယ်စသည်တို့ကိုလည်း။ ခါဒါပေတွာ- ခဲစေ၍။ ယာဝ မဇ္ဈိကသမယာ- နေ့လယ်ခင်းတိုင်အောင်။ တေန- ထိုသားရဟန်းနှင့်။ သဒ္ဓိ- အတူတကွ။ သမုလ္လပိတွာ- စကားပြောဆို၍။ နဂရံ- မြို့ထဲသို့။ ပဝိသတိ- ဝင်၏။ ပိတာပိ- ဖခင်သည်လည်း။ မဇ္ဈိကေ- နေ့လယ်ပိုင်းအချိန်၌။ အာဂန္ဓာ- လာရောက်၍။ တံ- ထိုသားရဟန်းကို။ ဘောဇေတွာ- ဆွမ်းစားစေ၍ (ဝါ) ဆွမ်းကပ်၍။ အတ္တနာပိ- မိမိကိုယ်တိုင်လည်း။ ဘုဒ္ဓိတွာ- စား၍။ ဒိဝသံ- တစ်နေ့ပတ်လုံး။ တေန- ထိုသားရဟန်းနှင့်။ သဒ္ဓိ- အတူတကွ။ သမုလ္လပိတွာ- စကားပြောဆို၍။ သာယနသမယံ- ညနေချမ်းအချိန်အခါ၌။ ပဋိဂ္ဂေနကပုရိသေ- ပြုစုလုပ်ကျွေးသော အစောင့်အရှောက်ယောက်ျားတို့ကို။ ဌပေတွာ- ထား၍။ နဂရံ- မြို့တွင်းသို့။ ပဝိသတိ- ဝင်၏။ သော- ထိုမင်းသားသည်။ ဧဝံ- ဤသို့။ ရတ္တိန္တိဝံ- နေ့ညည (ဝါ) နေ့ညညပတ်လုံး။ အဝိဝိတ္တော- လူသူကင်းဆိတ်ခြင်း မရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ဝိဟရတိ- နေ၏။

တေန ခေါ် ပန သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌။ အာဒိစ္စပန္နု နာမ- အာဒိစ္စပန္နု မည်သော။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။ နန္ဒမူလကပဗ္ဗာရေ- နန္ဒမူလတောင်ဝှမ်း၌။

ဝိဟရတိ- သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။ အာဝဇ္ဇန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်။ တံ- ထိုမင်းသားကို။ “အယံ ကုမာရော- ဤမင်းသားသည်။ ပဗ္ဗဇိတံ- ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှာ။ အသက္ခိ- စွမ်းနိုင်ပြီ။ ဇဋ္ဌံ- တဏှာအရှုပ်ထွေးကို။ ဆိန္ဒိတံ- ဖြတ်ခြင်းငှာ။ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်”။ ဣတိ- ဤသို့။ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင်ပြီ။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌။ “အတ္တနော- မိမိ၏။ ဓမ္မတာယ- ဓမ္မတာအားဖြင့် (ဝါ) အလိုအလျောက်အားဖြင့်။ နိဗ္ဗိဇ္ဇိဿတိ န ခေါ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်မည်လော။ နော (နိဗ္ဗိဇ္ဇိဿတိ န ခေါ)- မငြီးငွေ့ စိတ်မပျက်မည်လော”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဝဇ္ဇိ- စူးစမ်းဆင်ခြင်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌။ “ဓမ္မတာယ- ဓမ္မတာအားဖြင့်။ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်လတ်သော်။ အတိစိရံ- အလွန်ကြာမြင့်သည်။ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဥတ္တာ- သိ၍။ “တဿ- ထိုမင်းသားအား။ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို။ ဒဿေဿာမိ- ပြအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍။ ပုရိမနယေန- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်။ မနောသိလာတလတော- ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာဖြင့် ပြီးသော ကျောက်ဖျာအပြင်မှ။ အာဂန္တာ- ကြွလာ၍။ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌။ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ။ ရာဇပုရိသာ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်။ ဒိသ္မာ- မြင်၍။ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်။ အာဂတော- ကြွလာပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာရောစေသိ- လျှောက်ထားပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်။ “ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌။ မေ- ငါ၏။ ပုတ္တော- သားတော်သည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ။ အနုက္ကဏ္ဍိတော- မငြီးငွေ့သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ ဝသိဿတိ- နေလိမ့်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍။ ပမုဒိတမနော- ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်။ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်ကို။ သက္ကစ္ဆံ- ရိရိသေသေ။ ဥပဋ္ဌဟိတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ (ဝါ) ဆည်းကပ်ခစား၍။ တတ္ထေဝ- ထိုဥယျာဉ်၌သာလျှင်။ ဝါသံ- နေထိုင်မှုကို(နေထိုင်ရန်)။ ယာစိတွာ- တောင်းပန်၍။ ပဏ္ဏသာလာ- ဒိဝါဝိဟာရစင်္ကမာဒိသဗ္ဗံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၊ နေ့သန့်စင်ရာအရပ်၊ စင်္ကြံသွားရာအရပ်စသော အလုံးစုံကို။ (ပဏ္ဏေန ပဋိစ္ဆာဒိတာ သာလာ ပဏ္ဏသာလာ၊ ဝိဟရတိ ဧတ္တာတိ ဝိဟာရော၊ ဒိဝါ ဝိဟာရော ဒိဝါဝိဟာရော၊ စင်္ကမတိ ဧတ္တာတိ စင်္ကမော၊ ပဏ္ဏသာလာ စ ဒိဝါဝိဟာရော စ စင်္ကမော စ အာဒိ စ ပဏ္ဏသာလာဒိဝါဝိဟာရစင်္ကမာဒိနိ၊ ပဏ္ဏသာလာဒိဝါဝိဟာရစင်္ကမာဒိနိ စ တာနိ သဗ္ဗံ စာတိ ပဏ္ဏသာလာဒိဝါဝိဟာရစင်္ကမာဒိ သဗ္ဗံ (ဝတ္ထု))။ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍။ ဝါသေသိ- သီတင်းသုံးစေပြီ။ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်။ တတ္ထ- ထိုဥယျာဉ်၌။ ဝသန္တော- နေလတ်သော်။ ဧကဒိဝသံ-

တစ်နေ့သ၌၊ ဩကာသံ- အခွင့်အလမ်းကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ “တွံ- သင်သည်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရဟန်းတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ၊ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ- ရဟန်းတို့မည်သည်၊ ဤဒိသာ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကိဒိသာ- အဘယ်သို့ သဘောရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ မယံ- တပည့်တော်၏၊ အနန္တဝိကံ- မသင့်လျော်မလျောက်ပတ်မှုသည်၊ ကိ- အဘယ်ပါနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- မင်းသားရဟန်းက လျှောက်ထားအပ်သော်၊ “တွံ- သင်သည်၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ အနန္တဝိကံ- မသင့်လျော်မလျောက်ပတ်မှုကို၊ န ပေက္ခသိ- မမြင်၊ တေ- သင်၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ ဝိသတိသဟဿိတ္ထိဟိ- နှစ်သောင်းသော မိန်းမတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ပုဗ္ဗဏှသမယေ- နံနက်ပိုင်းအချိန်အခါ၌၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာလျက်၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ အဝိဝိတ္တံ- မကင်းဆိတ်သည်ကို၊ ကရောတိ နန- ပြုသည် မဟုတ်လော၊ ပိတာ စ- ဖခင်သည်လည်း၊ မဟတာ- များစွာသော၊ ဗလကာယေန- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်တကွ၊ သာယနသမယေ- ညနေချမ်းအခါ၌၊ အဿ နန- ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်လော၊ ဇဂ္ဂနကပုရိသာ- အလုပ်အကျွေးအစောင့်အရှောက်ယောက်ျားတို့သည်၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ရတ္တိ- ညဉ့်ပတ်လုံး၊ (အဿ နန- ဖြစ်ကုန်ရာသည်မဟုတ်လော)၊ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ- ရဟန်းတို့မည်သည်၊ တဝ- သင်နှင့်၊ သဒိသာ- တူကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ ဤဒိသာ ပန- ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်ကား၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တတ္ထ- ထိုဥယျာဉ်၌၊ ဌိတဿေဝ- တည်လျက်သာလျှင်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဟိမဝန္တေ- ဟိမဝန္တာတောင်၌၊ အည- တရံ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်မရှားသော၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းကို၊ ဒဿေသိ- ပြုပြီ၊ သော- ထိုမင်းသားရဟန်းတော်သည်၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ အာလမ္ပနဖလကံ- မှီစရာပျဉ်ချပ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဌိတေ စ- ရပ်နေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စင်္ကမန္တေ စ- စင်္ကြံလျှောက်နေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရဇနကကမ္မသုစိကမ္မာဒိနိ- သင်္ကန်းဆိုးခြင်းအမှု၊ သင်္ကန်းချုပ်ခြင်းအမှုစသည်တို့ကို၊ ကရောန္တေ စ- ပြုနေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ဣဓ- ဤအရပ်သို့၊ န အာဂစ္ဆထ- ကြွမလာကြကုန်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကိုလည်း၊ တုမေဟိ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အနုညတာ- ခွင့်ပြုအပ်သလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ “အာမ-

မှန်၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ (အမေဟိ- ငါတို့သည်၊ အနုညတာ- ခွင့်ပြုတော်
မူအပ်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇိတကာလတော- ရှင်ရဟန်းပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သမဏာ
နာမ- ရဟန်းတို့မည်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ နိဿရဏံ စ- ထွက်မြောက်ရာကိုလည်း၊
ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆိတံ- အလိုရှိအပ်သော၊ ပတ္တိတံ- တောင့်တ
အပ်သော၊ ပဒေသဉ္စ- အရပ်သို့လည်း၊ ဂန္တံ- သွားရောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊
လဘန္တိ- ရကုန်၏၊ ဧတ္တကံဝ- ဤမျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်ကိုသာလျှင်၊
ဝဇ္ဇတိ- အပ်စပ်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊
ဌတ္တာ- ရပ်၍၊ အဋ္ဌာန တံ သင်္ဂဏိကာရတဿ၊ ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တန္တိ-
အဋ္ဌာန တံ သင်္ဂဏိကာရတဿ၊ ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တံဟူသော၊ ဣမံ
ဥပဓဂါထံ- ဤထက်ဝက်မျှသော ဂါထာကို၊ ဝတ္တာ- ဟောကြား၍၊ ဒိဿမာနော
ယေဝ- ကြည့်ရှုနေလတ်သော်သာလျှင်၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ နန္ဒ-
မူလကပတ္တာရံ- နန္ဒမူတောင်ဝှမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ကြွပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-
ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ ဂတေ- ကြွသွားလတ်သော်၊ သော- ထိုမင်းသားရဟန်း
သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊
နိပဇ္ဇိ- လဲလျောင်းပြီ၊ အာရက္ခပုရိသောပိ- အစောင့်အရှောက်ယောက်ျားသည်လည်း၊
“ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ သယိတော- အိပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကုဟိ-
အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂမိဿတိ- သွားလိမ့်မည်နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပမတ္တော-
မေ့လျော့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိဒ္ဒံ- အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကမိ- သက်ရောက်ပြီ၊
သော- ထိုမင်းသည်၊ တဿ- ထိုအစောင့်ယောက်ျား၏၊ ပမတ္တဘာဝံ- မေ့လျော့သည်
၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်နှင့်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊
အရညံ- တောသို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်ပြီ၊ တတြ စ- ထိုတော၌လည်း၊ ဌိတော- တည်
လျက်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေက
ဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဌာနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရားများ
သီတင်းသုံးရာအရပ်သို့၊ ဂတော- ရောက်ပြီ၊ တတြ စ- ထိုသို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရပ်သို့
ရောက်ရာအခါ၌လည်း၊ “ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အဓိဂတံ- ရအပ်ရောက်အပ်
သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊
အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ- အာဒိစ္စဗန္ဓုမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘုရားရှင်သည်၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူ
အပ်သော၊ ဥပဓဂါထံ- ထက်ဝက်သောဂါထာကို၊ ပရိပုဏ္ဏံ- ပြည့်စုံအောင်၊ ကတွာ-
ပြု၍၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တဿာ- ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကား။ အဋ္ဌာန တန္တိ- အဋ္ဌာန တံဟူသည်ကား။ တံ- ထိုသာမယိကဝိမုတ္တိသည်။ အဋ္ဌာနံ- အကြောင်းမဟုတ်။ တံ- ထိုသာမယိကဝိမုတ္တိသည်။ အကာရဏံ- အကြောင်းမဟုတ်။ ဣတိ- ဤသို့။ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ “အရိယသစ္စာနဒဿန” နှိ အာဒိသု ဝိယ “အရိယသစ္စာန ဒဿန” ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့၌ကဲ့သို့။ အနု- နာသိကလောပေါ- နိဂ္ဂဟိတံချေမှုကို။ ကတော- ပြုအပ်ပြီ။ သင်္ဂဏိကာရတဿာတိ- သင်္ဂဏိကာရတဿဟူသည်ကား။ ဂဏာဘိရတဿ- ဂိုဏ်း၊ အသင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတို့၌ အလွန်မွေ့လျော်သော၊ (အဘိရမတီတိ အဘိရတော၊ ဂဏေသု အဘိရတော ဂဏာဘိရတော၊ တဿ ဂဏာဘိရတဿ)၊ ယန္တိ- ယံဟူသော၊ ဧတံ- ဤပုဒ်သည်။ “ယံ ဟိရိယတိ ဟိရိယိတဗ္ဗေန” တိအာဒိသု ဝိယ- “ယံ ဟိရိယတိ ဟိရိယိတဗ္ဗေန” ဟူသောပုံစံပြယုဂ်စသည်တို့၌ကဲ့သို့။ ကာရဏဝစနံ- အကြောင်းကိုဟောသော အနက် ရှိသောပုဒ်တည်း။ ဖဿယေတိ- ဖဿယေဟူသည်ကား။ အဓိဂစ္ဆေ- ရောက်၏ (ဝါ) ရ၏။ (မျက်မှောက်ပြု၏)။ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိန္တိ- သာမယိကံ ဝိမုတ္တိဟူသည် ကား။ လောကီယသမာပတ္တိ- လောကီသမာပတ်ကို။ ဟိ- မှန်၏။ သာ- ထိုသမာပတ် သည်။ အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ ဧဝ- ဝင်စားတိုင်း ဝင်စားတိုင်းသော အခါ၌ (အပ္ပာပိ- ယတေတိ အပ္ပိတော၊ သမယော၊ ✓အပ္ပ+ဏေ+တ၊ ပါပုဏနေ- ရောက်ခြင်း၌။ အပ္ပိတော စ အပ္ပိတော စ အပ္ပိတပ္ပိတော၊ အပ္ပိတပ္ပိတော သမယော အပ္ပိတပ္ပိတ- သမယော၊ တသ္မိ အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ) သာလျှင်၊ ပစ္စတ္ထိကေဟိ- ဆန့်ကျင်ဘက်တရား တို့မှ၊ ဝိမုစ္စနတော- လွတ်မြောက်တတ်သောကြောင့်၊ “သာမယိကာ ဝိမုတ္တိ” တိ- “သာမယိကာ ဝိမုတ္တိ” ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တံ “သာမယိကံ ဝိမုတ္တိ” - ထို သာမယိကဝိမုတ္တိကို၊ ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိ- သာမ- ယိကဝိမုတ္တိကို၊ ဖဿယေ- ရောက်ရှိရရှိ၏။ သင်္ဂဏိကာရတဿ- ဂိုဏ်း၊ အသင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတို့၌ မွေ့လျော်တတ်သောသူအား၊ တံ (ဌာနံ)- ထို သာမယိကဝိမုတ္တိကို ရခြင်းရောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်။ အဋ္ဌာနံ- မသင့်လျော်သော အကြောင်း တည်း။ တံ ကာရဏံ- ထိုသာမယိကဝိမုတ္တိကို ရခြင်းရောက်ခြင်းဟူသောအကြောင်း သည်။ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိနိုင်၊ ဣတိ- ဤသို့။ အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ- အာဒိစ္စဗန္ဓုမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏။ ဧတံ ဝစော- ဤစကားကို၊ နိသမ္မ- ကြားသိမှတ်သား ရ၍၊ သင်္ဂဏိကာရတိ- ဂိုဏ်း၊ အသင်းအပင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတို့၌ မွေ့လျော်မှုကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇန္တော-

ပြုကျင့်လတ်သော်၊ အဓိဂတော- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရရှိသည်။ အမှီ- ဖြစ်၏။
ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်။ ဝုတ္တနယ-
မေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်
ထိုက်၏)။

အဋ္ဌာနဂါထာဝဏ္ဏနာ- အဋ္ဌာနဂါထာ၏အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

ဒုတိယဝဂ္ဂေါ- ဒုတိယဝဂ်သည်။ နိဋ္ဌိတော- ပြီးပြီ။

၁၁၁။ ဒိဋ္ဌိဝိသုကာနိတိ ဧတ္ထ- ဒိဋ္ဌိဝိသုကာနိဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-
ဖြစ်ပုံကား၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ ကိရ- တဆင့်စကား ကြားရသည်ကား၊ အည-
တရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်ရှားသော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ-
ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ရဟောဂတော- ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်သည်၊ (သမာနော
- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “သီတာဒီနံ- အအေးစသည်တို့ကို၊ ပဋိဃာတကာနိ- ပယ်ဖျောက်
ဖျက်ဆီးတတ်ကုန်သော (ပဋိဟနတိတိ ပဋိဃာတကာ၊ ပဋိ✓ဟန+ဇ္ဈ၊ ဟိသာယံ-
ညှင်းဆဲခြင်း၌၊ ဇ္ဈပစ္စည်းယှဉ်သောကြောင့် သီတာဒီနံ-၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ် ကမ္မတ္ထ၌
သက်ပါ)၊ ဥဏှာဒီနိ- အပူစသည်တို့သည်၊ အတ္ထိ ယထာ- ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
ဤအတူ၊ ဝဋ္ဋပဋိဃာတကံ- ဝဋ္ဋတရားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋံ- ဝဋ္ဋကင်းပြတ်ရာ
နိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ န ခေါ- ရှိလေသလော၊ နော အတ္ထိ န ခေါ- မရှိဘူးလော”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အမစ္စေ-
အမတ်တို့ကို၊ “ဝိဝဋ္ဋံ- ဝဋ္ဋကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဇာနာထ- သိကုန်သလော”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊
(မယံ- ငါတို့သည်)၊ န ဇာနာမ- မသိပါကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု-
ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တံ- ထိုဝိဝဋ္ဋသဘောတရားသည်၊ ကိ- အဘယ်
သို့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ “လောကော- လောကသည်၊
အန္တဝါ- အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏”၊ ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့ အစရှိ သော
နည်းဖြင့်၊ သဿတုစ္ဆေဒံ- သဿတဝါဒ၊ ဥစ္ဆေဒဝါဒကို၊ ကထေသုံ- ပြောဆို
ကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဣမေ- ဤအမတ်တို့သည်၊ န ဇာနန္တိ- မသိကုန်၊
သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ- ဤအမတ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ-
မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သူတို့တည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊
တေသံ- ထိုအမတ်တို့၏၊ ဝိလောမတဉ္စ- ဆန့်ကျင်ဖက်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊

အယုတ္တတဉ္စ - မသင့်လျော်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ - တွေ့မြင်၍၊ “ဝဇ္ဇ-
ပဋိဃာတကံ - ဝဋ်တရားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ဝိဝဇ္ဇ - ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာ (နိဗ္ဗာန်)
သည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ တံ - ထိုဝိဝဇ္ဇတရားသဘောကို၊ ဂဝေသိတဗ္ဗံ - ရှာဖွေသင့် ရှာ
ဖွေထိုက်၏”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံစည်၍၊ ရဇ္ဇံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ -
ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော - ဝိပဿနာရှုပွားလတ်သော်၊
ပစ္စေကဗောဓိ - ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ - မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ ဣမဉ္စ
ဥဒါနဂါထံ - ဤဥဒါန်းဂါထာကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏၊
မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ဣမံ ဗျာကရဏဂါထဉ္စ - ဤဗျာကရဏဂါထာကိုလည်းကောင်း၊
အဘာသိ - ရွတ်ဆိုပြီ။

တဿာ - ထိုဂါထာ၌၊ အတ္ထော - အနက်အဓိပ္ပာယ်ကား၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုကာနီတိ -
ဒိဋ္ဌိ ဝိသုကာနီဟူသည်ကား၊ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ - ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
အယူတို့ကို၊ ဟိ - မှန်၏၊ တာနိ - ထိုခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့သည်၊
(ဝိသုကာနိ - ၌စပ်)၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ - မဂ်သမ္မာဒိဋ္ဌိကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဝိသုကဋ္ဌေန စ -
ဖောက်ထွင်းတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန စ - ထိုးစွဲတတ်
ထိုးနှက်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိလောမဋ္ဌေန စ - ဆန့်
ကျင်ဖက်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသုကာနိ - ဝိသုကမည်ကုန်
၏၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဒိဋ္ဌိယာ - မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိကို၊ ဝိသုကာနိ - ဖောက်ထွင်းထိုးနှက်တတ်
ကုန်သောခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့တည်း၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ဒိဋ္ဌိ ဧဝံ -
ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့သည်သာလျှင်၊ ဝိသုကာနိ - ဆန့်ကျင်ဖက်
တို့တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုကာနိ - မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖောက်ထွင်းထိုးနှက်တတ်ကုန်သော
ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့ (ဝါ) ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့
သည်သာလျှင်ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၊ ဥပါတိဝတ္တောတိ - ဥပါတိဝတ္တော
ဟူသည်ကား၊ ဒဿနမဂ္ဂေန - နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်
ဖြင့်၊ အတိက္ကန္တော - လွန်မြောက်ပြီးသော၊ ပတ္တော နိယာမန္တိ - ပတ္တော နိယာမဟူသည်
ကား၊ အဝိနိပါတဓမ္မတာယ စ - အပါယ်ဆင်းရဲ၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျရောက်စေ
တတ်သော သဘောမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မောဓိပရာယဏတာယ
စ - အထက်မဂ်သုံးပါးလျှင် လဲလျောင်းရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
နိယတဘာဝံ - မြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဓိဂတော - ရောက်အပ်၊ ရအပ်ပြီ၊ ဝါ - တနည်း
ကား၊ သမ္မတ္တနိယာမသင်္ခါတံ - ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ မိမိ၏အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်တည်းဟူသော

အကျိုးကို ပေးခြင်းငှာ မြဲခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ပဌမမဂ္ဂံ - ပဌမ (သောတာပတ္တိ) မဂ်တည်း၊ ဧတ္တာဝတာ - ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ ပဌမ - မဂ္ဂကိစ္စနိပ္ပတ္တိ စ - အဦးဆုံးသော သောတာပတ္တိမဂ်ကိစ္စ၏ ပြီးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (နိပ္ပဇ္ဇနံ နိပ္ပတ္တိ၊ နိ ✓ ပဒ + တိ။ ပဌမော မဂ္ဂေါ ပဌမမဂ္ဂေါ၊ ပဌမမဂ္ဂဿ ကိစ္စံ ပဌမ - မဂ္ဂကိစ္စံ၊ ပဌမမဂ္ဂကိစ္စဿ နိပ္ပတ္တိ ပဌမမဂ္ဂကိစ္စနိပ္ပတ္တိ)၊ တဿ - ထိုပဌမဆုံးသော သောတာပတ္တိမဂ်ကို၊ ပဋိလာဘော စ - ရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော - ဟောတော် မူအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါတိ ဣမိနာ - ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါဟူသော ဤ ပါဌ်ဖြင့်၊ သေသမဂ္ဂပဋိလာဘံ - ကြွင်းသောမဂ်တို့ကို ရခြင်းကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏၊ ဥပ္ပန္နဉာဏောမှီတိ - ဥပ္ပန္နဉာဏောမှီဟူသည်ကား၊ ဥပ္ပန္နပစ္စေကဗောဓိဉာဏော - ဖြစ် သော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဥပ္ပန္န ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ ယဿာတိ ဥပ္ပန္နပစ္စေက - ဗောဓိဉာဏော)၊ အမှီ - ဖြစ်၏၊ ဧတေန - ဤဥပ္ပန္နဉာဏောမှီဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဖလံ - ဖိုလ်ကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏၊ အနညနေယျောတိ - အနညနေယျောဟူသည်၊ အညေဟိ - အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဣဒံ - ဤတရားသည်၊ သစ္စံ - မှန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ န နေတဗ္ဗော - မဆောင်ပြုအပ်သည် (ဝါ) မသိစေအပ်သည်၊ ဧတေန - ဤအနည - နေယျော ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သယမ္ဘူတံ - သယမ္ဘူ၏အဖြစ်ကို (ဝါ) အလိုလိုကိုယ်တိုင် ဖြစ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ (သယမေဝ ဘဝတီတိ သယမ္ဘူ၊ သံ ✓ ဘူ + ကိ။ သယမ္ဘူနော ဘာဝေါ သယမ္ဘူတာ၊ တံ သယမ္ဘူတံ)၊ ဒဿေတိ - ပြ၏၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ပတ္တေ - ရောက်အပ်ပြီးသော (ဝါ) ရအပ်ပြီးသော၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏော - ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌၊ အညနေယျကာယ - အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သိစေအပ်သည်၏အဖြစ်၏၊ အဘာဝါ - မရှိခြင်းကြောင့်၊ သယံဝသိတံ - ကိုယ်တိုင်အလိုလိုဖြစ်ခြင်း (အလိုအတိုင်းနေခြင်း) ကို၊ (ဒဿေတိ - ပြ၏)၊ ဝါ - တနည်းကား၊ သမထဝိပဿနာယ - သမထဝိပဿနာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌိဝိသုကာနိ - မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ဖောက်ထွင်းထိုးနှက်တတ်ကုန်သော ခြောက်ဆယ့်နှစ် ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို၊ ဥပါတိဝတ္တော - ကျော်လွန်၏၊ အာဒိမဂ္ဂေန - အစဦးဆုံး ဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်၊ နိယာမံ - မြဲခြင်းသို့၊ ပတ္တော - ရောက်၏၊ သေသေဟိ - ကြွင်းသောမဂ်တို့ဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ - ရအပ်ပြီးသော မဂ်ရှိ၏၊ ဖလဉာဏေန - ဖိုလ် ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နဉာဏော - ဖြစ်သော ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါးရှိ၏၊ တံ သမ္ပံ - ထိုသမထ ဝိပဿနာမဂ်ဖိုလ်ဟူသော အလုံးစုံကို၊ အတ္တနာဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အဓိဂတော - ရောက်အပ်၊ ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ထိုကြောင့်၊ အနညနေယျော - အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် မဆောင်ပြုအပ်၊ မသိစေအပ်၊ ဣတိ - ဤကားအဖွင့်တနည်းတည်း၊ သေသံ -

ကြွင်းသော စကားရပ်သည်။ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္တော- အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက် အပြီးတည်း)။

ဒိဋ္ဌိဝိသုကဂါထာဝတ္ထနာ- ဒိဋ္ဌိဝိသုကဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၂။ နိလ္လောလုပေါတိ ဧတ္ထ- နိလ္လောလုပေါဟူသောဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီရဉ္စော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည် (စာဖို့မျိုးသည်)၊ အန္တရဘတ္တံ- နေ့လယ်စာကို (နံနက်စာ၊ ညစာတို့၏အကြား၌ အဆာပြေစားအပ်သော ထမင်း၊ ခဲဖွယ်စသော အစာကို)၊ ပစိတွာ- ချက်၍၊ “မေ- ငါ့အား၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ အပ္ပေဝ နာမ အနုပ္ပာဒေယျံ- အကယ်၍မူကား ပေးကမ်းချီးမြှောက်တန်ရာ၏ (ဝါ) အကယ်၍မူကား ဖြစ်ကောင်းဖြစ်စေတန်ရာ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မနုဿဿနံ- နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်အဆင်းရှိသော (ဝါ) နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ရာကောင်းသော၊ သာဒုရသံ- ချို့မြန်ကောင်းမြတ်သော အရသာကို၊ ဥပနာမေသိ- ဆက်သပြီ၊ တံ- ထိုနေ့လယ်စာသည်၊ ဂန္ဓေနေဝ- အနံ့ဖြင့်သာလျှင်၊ ရဉ္စော- မင်း၏၊ ဘောတ္တုကမ္ပတံ- စားလိုသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇနေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ မုခေ- ခံတွင်း၌၊ ခေဠံ- တံတွေးကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ပဌမကဗဠေ ပန- အဦးဆုံးသော ထမင်းလုတ်ကို၊ မုခေ- ခံတွင်း၌ (ပါးစပ်တွင်း၌)၊ ပက္ခိတ္တမတ္တေ- ထည့်အပ်ကာမျှဖြစ်လတ်သော်၊ သတ္တ- ရသဟရဏိသဟဿာနိ- အရသာကို ဆောင်တတ်သော အကြောပေါင်းတစ်ထောင်တို့သည်၊ (ရသံ ဟရတီတိ ရသဟရဏိ၊ ရသ ✓ဟရ+ယု+ဤ။ ရသဟရဏိ စ သာသဟဿာနိ စာတိ ရသဟရဏိသဟဿာနိ၊ သတ္တ ရသဟရဏိသဟဿာနိ သတ္တ- ရသဟရဏိသဟဿာနိ)၊ အမတေနေဝ- အမြိုက်အရသာ နတ်ဩဇာဖြင့်သာလျှင်၊ ဖုသိတာနိ- တွေ့ထိအပ်ကုန်သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊

၁။ အနုပ္ပာဒေယျံ= အနု ✓ပဒ+ဏေ၊ ဧယျဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသော ကြိယာပုဒ်တည်း။ ထိုကြိယာအလို အကယ်၍မူကား အဖန်ဖန်ဖြစ်စေတန်ရာ၏ (ဝါ) ဖြစ်ကောင်းဖြစ်စေတန်ရာ၏ ဟု ပေးပါ။ အနု, ပ, အာ ✓ဒါ+အ+ဧယျ ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသော အနုပ္ပာဒေယျကြိယာ ရှိလျှင်ကား ပိုကောင်းမည် ဟု ထင်၏။ ထိုကြိယာရှိသော် “ပေးကမ်းချီးမြှောက်တန်ရာ၏” ဟု ပေးပါ။ အထက်၌လည်း နှစ်နည်းလုံးပေးထားသည်။

“ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မေ- ငါ့အား၊ ဒဿတိ- ဆုချလတ္တံ့၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မေ- ငါ့အား၊ ဒဿတိ- ဆုချလတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ရာဇာပိ- မင်းသည်လည်း၊ “သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊ သက္ကာရာရဟော- ပူဇော်ခြင်း (ဆုချခြင်း)ငှါ ထိုက်၏ (သက္ကာရံ အရဟတီတိ သက္ကာရာရဟော)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ရသံ- အရသာကို၊ သာယိတွာ ပန- သာယာပြီး၍ကား (ဝါ) မြည်းစမ်းပြီး၍ကား၊ သက္ကရောန္တံ- ပူဇော်မှု(ဆုချမှု)ကိုပြုသော၊ မံ- ငါ့ကို၊ “အယံ ရာဇာ- ဤဗာရာဏသီမင်းသည်၊ လောလော- မက်မောရူးသွပ်အလိုရမ္မက်ကြီး၏၊ ရသဂရကော- အရသာ၌ အလေးအမြတ်ပြု၏ (ရသာရုံကို အလေးထား၏)”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ပါပကော- ယုတ်မာသော (မကောင်းသော)၊ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ- ကျော်စောသံသည်၊ အဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆေယျ- ပျံ့နှံ့၍တက်ရာ၏၊ “ဣတိ- ဤသို့ (ဣတိတစ်လုံး အကြေကြံပါ)၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော စကားကိုမျှ၊ န အဘဏိ- မပြောဆိုပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဘောဇနပရိယောသာနံ- ထမင်းသုံးဆောင်စားသောက်ခြင်း၏အဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တာဝ- ထမင်းသုံးဆောင်စားသောက်ခြင်း၏ပြီးဆုံးခြင်းဟူသောထိုမျှလောက် (ထမင်းစားပြီးသည့်တိုင်အောင်)၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊ “ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဒဿတိ- ဆုချလတ္တံ့၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဒဿတိ- ဆုချလတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ရာဇာပိ- မင်းသည်လည်း၊ အဝဏ္ဏဘယေန- ကဲ့ရဲ့မည်မှကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော စကားကိုမျှ၊ န အဘဏိ- မပြောဆိုပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊ “ဣမဿ ရညော- ဤမင်းအား၊ ဇိဝှါဝိညာဏံ- ဇိဝှါဝိညာဉ်စိတ်သည်၊ နတ္ထိ မညေ- ရှိဟန်မတူ (ရှိပုံမပေါက်)၊ “ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်ပြီ၊ ဒုတိယဒိဝေသေ- နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ အသာဒုရသံ- မချိုမြိန် မကောင်းမြတ်သော အရသာကို၊ ဥပနာမေသိ- ဆက်သပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဘုဉ္ဇန္တော- သုံး ဆောင်စားသောက်လတ်သော်၊ “ဘော- အို အချင်းတို့၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊ နိဂ္ဂဟာရဟော ဝတ- နိပ်ကွက်ခြင်းငှါထိုက်ပေစွတကား၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ ဇာနန္တောပိ- သိပါသော်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ ဝိယ- ရှေးရက်၌ကဲ့သို့၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ အဝဏ္ဏဘယေန- ကဲ့ရဲ့မည်မှကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော စကားကို၊ န အဘဏိ- မပြောပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သူဒေါ- စားဖို့သည်သည်၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ သုန္တရံ- ကောင်းသောအရသာကို၊ နေဝ ဇာနာတိ- မသိ၊ အသုန္တရံ- မကောင်းသောအရသာကို၊ န ဇာနာတိ- မသိ၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊

ပရိဗ္ဗယံ- စားနပ်ရိက္ခာကို၊ အတ္တနာဝ- မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ကိစ္ဆိဒေဝ- တစ်စုံတစ်ခုသော စားနပ်ရိက္ခာကိုသာလျှင်၊ ပစိတွာ- ချက်၍၊ ရညော- မင်းအား၊ ဒေတိ- ပေး(ဆက်သ)ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “လောဘော- လိုချင်ငဲ့ကွက် တပ်မက်တတ်သော လောဘတရားသည်၊ အဟော ဝတ- အော် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလေစွ၊ အဟံ နာမ- ငါမင်းမည်သည်ကား၊ ဝီသတိ နဂရသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းကုန်သော မြို့တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော- စားပါလျက် (အခွန်အတုပ်ယူလျက်)၊ ဣမဿ- ဤစားဖိုသည် ၏၊ လောဘေန- လောဘကြောင့်၊ ဘတ္တမတ္တမ္ပိ- ထမင်းမျှကိုသော်လည်း၊ န လဘာမိ- မရ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်၍၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်း ပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်တော်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ ပုရိမ- နယေနဝ- ရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ဣမံ ဂါထံ- ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ် ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ နိလ္လောလုပေါတိ- နိလ္လောလုပေါဟူသည်ကား၊ အလော- လုပေါ- မလျှပ်ပေါ် မလော်လီ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိ၏ (ဝါ) ပြင်းစွာ တပ်မက်မှုမရှိတော့၊ ဟိ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ရသ- တဏှာဘိဘူတော- ရသတဏှာသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်သည်၊ (အဘိဘူယတေတိ အဘိဘူတော၊ အဘိ ✓ဘူ+တ။ ရသတဏှာယ အဘိဘူတော ရသတဏှာဘိဘူတော)၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သော- ထိုရသတဏှာလွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသော သူသည်၊ ဘုသံ- ပြင်းပြင်းထန်ထန်၊ လုပ္ပတိ- လိုချင်မက်မောတတ်၏၊ ပုနပ္ပနံ- ထပ်ခါထပ်ခါ၊ လုပ္ပတိ- လိုချင်မက်မောတတ်၏၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ “လောလုပေါ”တိ- လောလုပေါဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ ဧသ ဧသော- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ တံ- ထိုပြင်းစွာတပ်မက်မှုကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော- ပစ်ပယ်သည်၊ ပယ်စွန့်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “နိလ္လောလုပေါ”တိ- နိလ္လောလုပေါဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ နိက္ကဟောတိ ဧတ္ထ- နိက္ကဟောဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ယဿ- အကြင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ တိဝိဓံ- သုံးပါး အပြားရှိသော၊ ကုဟနဝတ္ထု- အံ့ဩစေခြင်း၏အကြောင်းသည် (ဝါ) ဟန်ဆောင်ဝါကြွား ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ- အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ (ပန- ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း)၊ သော- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ “နိက္ကဟော”တိ- နိက္ကဟောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဣမိဿာ ပန ဂါထာယ- ဤဂါထာ၌ကား၊ မနုညဘောဇနာဒီသု- နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ် ဘောဇင်္စသည်တို့၌၊ ဝိမှယံ- အံ့ဩခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇနတော-

မရောက်ခြင်းကြောင့်၊ နိက္ကဟော- နိက္ကဟမည်၏။ ဣတိ အယံ- ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယ်- အနက်အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုချက်တည်း၊ နိပ္ပိပါသောတိ ဧတ္ထ- နိပ္ပိပါသောဟူသော ဤပါ၍၊ ပါတုံ- သောက်စားခြင်းငှါ၊ ဣတ္ထာ- လိုလားခြင်းတည်း၊ ပိပါသာ- သောက်လိုစားလိုခြင်း (ဝါ) ဆာလောင်ခြင်း၊ တဿာ- ထိုသောက်လိုစားလိုခြင်း၏ (ဝါ) ဆာလောင်(မွတ်သိပ်)ခြင်း၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိပ္ပိပါသော- ဆာလောင်ခြင်းမရှိ၊ သာဒုရသလောဘေန- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာ၌ တပ်မက်သော လောဘဖြင့်၊ ဘောတ္တုကမ္ပတာဝိရဟိတော- စားသောက်လိုသည်၏အဖြစ်မှ ကင်း၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ (ဘောတ္တု ကာမော ဘောတ္တု- ကာမော၊ ဘောတ္တုကာမဿ ဘာဝေါ ဘောတ္တုကမ္ပတာ၊ ဘောတ္တုကမ္ပတာယ ဝိရဟိတော ဘောတ္တုကမ္ပတာဝိရဟိတော)၊ နိမ္မက္ခောတိ ဧတ္ထ- နိမ္မက္ခောဟူသော ဤပါ၍၊ မက္ခော- မက္ခတရားသည်၊ ပရဂုဏဝိနာသနလက္ခဏော- သူတစ်ပါး၏ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောရှိ၏၊ တဿ- ထိုမက္ခတရား၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိမ္မက္ခော- နိမ္မက္ခမည်၏၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဂိဟိကာလေ- လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ သူဒဿ- စားဖိုသည်၏၊ ဂုဏမက္ခနာဘာဝံ- ဂုဏ်ကိုချေဖျက်မှု၏မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟောတိ ဧတ္ထ- နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟောဟူသော ဤပါ၍၊ ရာဂါဒယော- ရာဂအစရှိကုန်သော၊ တယော စ- သုံးပါးသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ- ကာယဒုစ္စရိက်အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ စ- သုံးပါးသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ ယထာသမ္ဘဝံ- ဖြစ်သင့်သည့် အားလျော်စွာ၊ အပ္ပသန္နဋ္ဌေန စ- မကြည်လင်ခြင်းအနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သကဘာဝံ- မိမိ၏အလိုသဘောကို၊ ဝိဟောပေတွာ- စွန့်စေ၍၊ ပရဘာဝံ- သူတစ်ပါး၏အလိုကို၊ ဂဏှာပနဋ္ဌေန စ- ယူစေခြင်းအနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကသဋ္ဌဋ္ဌေန စ- အမှိုက်သဖွယ် မစင်ကြယ်သော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း (ဝါ) အနှစ်မပါ အကာဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ကသာဝါ” တိ- ကသာဝတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ ယထာ ယေန ကာရဏေန-

၁။ ကသာဝါ= ဤပုဒ်သည် ‘အဆွေးအကာ၊ ဖန်ရည်၊ အဖက်အကာ၊ မစင်ကြယ်ခြင်းအနက်’ တို့ကို ဟော၏။ ရှေးနိဿယဆရာတော်များကလည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ နိဿယတို့၌ မိမိတို့သန်ရာ အနက်ပေးကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဝါ-ပေါက်၍ အနက်ပေးထားပါသည်။ နောက်ဆုံးဖြစ်သော မစင်ကြယ်ခြင်းအနက်ကိုကား “အပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန ကသဋ္ဌတာ”

အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်)၊ “တတ္ထ ကတမေ ။ပ။ မနော-
ကသာဝေါ”တိ- တတ္ထ ကတမေ ။ပ။ မနောကသာဝေါဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

ပါဠိတော်အနက်။ ။ တတ္ထ- ထိုမာတိကာတို့တွင်၊ တယော- သုံးပါးကုန်သော၊
ကသာဝါ- အဆွေးအကာတို့သည် (ဝါ) အဖတ်အကာတို့သည် (ဝါ) ဖန်ရည်တို့သည်
(ဝါ) မစင်ကြယ်ခြင်းတို့သည်၊ ကတမေ- အဘယ်သည်တို့နည်း၊ ရာဂကသာဝေါ-
အဖတ်အကာဖြစ်သော ရာဂလည်းကောင်း (ဝါ) ရာဂဟူသော အဆွေးအကာလည်း
ကောင်း (ဝါ) ရာဂတည်းဟူသော ဖန်ရည်လည်းကောင်း (ဝါ) ရာဂတည်းဟူသော
မစင်ကြယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒေါသကသာဝေါ- အဖတ်အကာဖြစ်သော ဒေါသ
(ဝါ) ဒေါသတည်းဟူသောအဆွေးအကာ (ဝါ) ဒေါသတည်းဟူသော ဖန်ရည် (ဝါ)
ဒေါသတည်းဟူသော မစင်ကြယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မောဟကသာဝေါ- အဖတ်
အကာဖြစ်သော မောဟ (ဝါ) မောဟတည်းဟူသော အဆွေးအကာ (ဝါ) မောဟ
တည်းဟူသော ဖန်ရည် (ဝါ) မောဟတည်းဟူသော မစင်ကြယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊
(ဣတိ- ဤသို့)၊ ကသာဝါ- ကသာဝတို့သည်၊ ဣမေ တယော- ဤသုံးပါးတို့တည်း၊
တတ္ထ- ထိုမာတိကာတို့တွင်၊ အပရေပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော- သုံး
ပါးကုန်သော၊ ကသာဝါ- ကသာဝတို့သည်။ ကတမေ- အဘယ်သည်တို့နည်း၊
ကာယကသာဝေါ- အဖတ်အကာဖြစ်သော ကာယဒုစရိုက် (ဝါ) ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော
ဖန်ရည် (ဝါ) ကိုယ်အဆွေးအကာ (ဝါ) ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဒုစရိုက်အဆွေးအကာ
(ဝါ) ကာယဒုစရိုက်ဟူသော မစင်ကြယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝစီကသာဝေါ- အဖတ်
အကာဖြစ်သော ဝစီဒုစရိုက် (ဝါ) နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော ဖန်ရည် (ဝါ) နှုတ်
အဆွေးအကာ (ဝါ) ဝစီဒွါရ၌ဖြစ်သော ဒုစရိုက်အဆွေးအကာ (ဝါ) ဝစီဒုစရိုက်ဟူသော
မစင်ကြယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ မနောကသာဝေါ- အဖတ်အကာဖြစ်သော မနောဒုစရိုက်
(ဝါ) စိတ်ဖြင့် ကြံစည်အပ်သော ဖန်ရည် (ဝါ) စိတ်အဆွေးအကာ (ဝါ) မနောဒွါရ၌
ဖြစ်သော ဒုစရိုက်အဆွေးအကာ (ဝါ) မနောဒုစရိုက်ဟူသော မစင်ကြယ်ခြင်းလည်း
ကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ကသာဝါ- ကသာဝတို့သည်၊ ဣမေ တယော- ဤ
သုံးပါးတို့တည်း။

တေသု- ထိုကသာဝတို့တွင်၊ မောဟံ- မောဟတည်းဟူသော ကသာဝကို၊
ဌပေတွာ- ချန်ထား၍၊ ပဉ္စန္ဒ- ငါးပါးကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊
ဟူသော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ (ဋ္ဌ၊ ၃။ ၅။) အရလည်းကောင်း၊ ငှင်းဋီကာ (မ၊ ၃။ ၄။) အရလည်း
ကောင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

တေသဉ္စ ကသာဝါနံ - ထိုကသာဝတရားတို့၏လည်း၊ မူလဘူတဿ - အရင်းအမြစ် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မောဟဿ - မောဟ၏ (ဝါ) မောဟကို၊ နိဒ္ဒန္တတ္တာ - မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီး သည်၏အဖြစ်ကြောင့် (ဝါ) ပယ်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော - နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟမည်၏၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ တိဏ္ဍံ ဧဝ - သုံးပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန် သော၊ ကာယဝစီမနောကသာဝါနံ စ - ကာယကသာဝ, ဝစီကသာဝ, မနောကသာဝ တို့၏လည်းကောင်း (ဝါ) ကာယကသာဝ, ဝစီကသာဝ, မနောကသာဝတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ မောဟဿ စ - မောဟ၏လည်းကောင်း (ဝါ) မောဟကိုလည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒန္တတ္တာ - မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် (ဝါ) ပယ်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော - နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟမည်၏၊ ဣတရေသု - ဤ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟပုဒ်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော ပုဒ်တို့၌၊ နိလ္လောလုပတာဒီဟိ - နိလ္လောလုပတာစသည်တို့ဖြင့်၊ ရာဂကသာဝဿ - ရာဂကသာဝကိုလည်းကောင်း၊ နိမ္မက္ခကာယ - နိမ္မက္ခကာယဖြင့်၊ ဒေါသကသာဝဿ - ဒေါသကသာဝကိုလည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒန္တဘာဝေါ - ပယ်အပ်ပြီး, မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓေါ ဧဝ - ပြီး စီးပြည့်စုံသည်သာတည်း၊ နိရာသယောတိ - နိရာသယောဟူသည်ကား၊ နိတ္တဏှော - တဏှာမရှိသည် (ဝါ) တပ်မက်မှုကင်းသည်၊ သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတ္တာတိ - သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတ္တာဟူသည်ကား၊ သကလလောကေ - အလုံးစုံသော လောက၌ (ဝါ) တစ်လောက လုံး၌၊ တီသု - သုံးပါးကုန်သော၊ ဘဝေသု - ဘဝတို့၌၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဒွါဒသသု - တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော၊ အာယတနေသု - အာယတနတို့၌၊ ဘဝဝိဘဝတဏှာဝိရ - ဟိတော - ဘဝတဏှာ, ဝိဘဝတဏှာမှကင်းသူသည်၊ ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍၊ ဣတိ - ဤ ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဆိုအပ်ပြီးခဲ့သော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိအပ်, သိထိုက်၏၊ အထ ဝါ -

၁။ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော = နိဒ္ဒမိတောတိ နိဒ္ဒန္တော၊ နိ ✓ မေ + မာန၊ မာန ပစ္စည်းကို အန္တ ပြန်၊ သဒ္ဓဂ္ဂိသံယောဂေသု - တီးမှုတ်ခြင်း, မီးမှုတ်ခြင်းတို့၌။ ကသာဝါနံ မူလဘူတော မောဟော ကသာဝမောဟော၊ မူလဘူတ-ပုဒ် အကြေကြံ၊ နိဒ္ဒန္တော ကသာဝမောဟော ယေနာတိ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော = ပယ်အပ်မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီးသော ကသာဝတရားတို့၏ မူလဘူတဖြစ်သော မောဟရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်။ (တနည်း) ကသာဝါ စ မောဟော စ ကသာဝမောဟာ၊ နိဒ္ဒန္တော ကသာဝမောဟာ ယေနာတိ နိဒ္ဒန္တကသာဝမော ဟော၊ ပယ်အပ်ပြီး, မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီးသော ကာယကသာဝ, ဝစီကသာဝ, မနောကသာဝနှင့် မောဟတရားရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်။

တစ်နည်းကား၊ တယောဝိ- သုံးခုလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဒေ- အပိုင်တို့ကို၊ ဝတ္ထာ- ဆိုပြီး၍၊ ဧကော စရေတိ- ဧကော စရေ ဟူသည်ကား၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ စရိတုံ- ကျင့်ခြင်းငှါ၊ သက္ကုဏေယျ- စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့လည်း၊ ဧတ္ထ- ဤ ဂါထာအရာ၌၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏။

နိလ္လောလုပဂါထာဝတ္ထနာ- နိလ္လောလုပဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၃။ ပါပံ သဟာယန္တိ ဧတ္ထ- ပါပံ သဟာယံဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်ရှားသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ မဟာစူရာဇာနုဘာဝေန- ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော မင်း၏ အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လည်သည်ကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ မနုဿေ- လူတို့ကို၊ ကောဠာဂါရတော- စပါးကျိုမှ၊ ပုရာဏဥညာဒီနိ- စပါးအဟောင်းစသည်တို့ကို၊ ဗဟိဒ္ဓါ- အပြင်ပသို့၊ နိဟရန္တေ- ထုတ်ဆောင်နေသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ ဣဒံ- ဤအရာသည်၊ ကိ- အဘယ်ပါနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ နဝဥညာဒီနိ- စပါးသစ်စသည်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာကုန်လတ္တံ့၊ တေသံ- ထိုစပါး၊ သစ်စသည်တို့၏၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ ဣမေ မနုဿာ- ဤလူတို့သည်၊ ပုရာဏဥညာဒီနိ- စပါးဟောင်း စသည်တို့ကို၊ ဆဇ္ဇန္တိ- စွန့်ပစ်နေပါကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ ဣတ္ထာဂါရဗလကာယာဒီနိ- မောင်းမမိသံ အခြွေအရံနှင့် စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းစသည်တို့အတွက်၊ ဝတ္တံ- ဝတ်တရားသည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ ကိ- ပြည့်စုံ၏လော (ရိက္ခာထောက်ပံ့ရန် ပြီးပြည့်စုံမှုရှိ၏လော)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မေးပြီး၊ မဟာရာဇေ- အို မင်းမြတ်၊ အာမ- မှန်ပါ၊ ပရိပုဏ္ဏံ- ပြည့်စုံလုံလောက်ပါပြီ၊ ဣတိ-

၁။ မဟာစူရာဇာနုဘာဝေန= မဟာစူရာဇ+အာနုဘာဝေန ဟု ဖြတ်၊ ရဥညာ အာနုဘာဝေါ ရာဇာနုဘာဝေါ၊ မဟန္တဿ ဘာဝေါ မဟန္တံ၊ မဟန္တပုဒ်+ဏျပစ္စည်း၊ ဏ နှင့် န ကို ချေ၊ တျ ကို စ ပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊ မဟန္တံ စ တံ ရာဇာနုဘာဝေါ စာတိ မဟာစူရာဇာနုဘာဝေါ။ တေန မဟာစူရာဇာနုဘာဝေန။

ဤသို့ဖြေကြားပြီ။ ဘဏေ- အမောင်တို့၊ တေနဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင် (ပြည့်စုံလုံလောက်မှုရှိလျှင်)၊ ဒါနဿလံ- အလှူမဏ္ဍပ် (ဇရပ်)ကို၊ ကာရေထ- ပြုစေကုန် (ဆောက်လုပ်စေကုန်)၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူအံ့၊ ဣမာနိညောနိ- ဤစပါးတို့သည်၊ အနုပကာရာနိ- ကျေးဇူးမများကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ မာ ဝိနဿန္တု- မပျက်စီးပါစေကုန်နှင့်၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ နံ- ထိုမင်းကို၊ အညတရော- အမှတ်မထား မထင်ရှားသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကော- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ ပေးလှူကြောင်းဒါနစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ”။ ဣတိ- ဤသို့သော စကားကို၊ အာရဗ္ဗ- အစပြု၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ “ဗာလေ စ- လူမိုက်တို့သို့လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတေ စ- ပညာရှိလူလိမ္မာတို့သို့လည်းကောင်း၊ သန္ဓာဝိတွာ- သွားလာ၍၊ သံသရိတွာ- ကျင်လည်၍၊ ဒုက္ခဿ- ဆင်းရဲဒုက္ခ၏၊ အန္တံ- အဆုံးကို၊ ကရိဿန္တိ- ပြုကုန်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ နိဝါရေသိ- တားမြစ်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ ကောဠာဂါရေ- စပါးကိုတို့ကို၊ ဝိလုမ္မန္တေ- လုယက်နေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ သောပိ- ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသော အမတ်သည်လည်း၊ တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်း၊ နံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ဒါနံ- အကြင်ဒါနဝတ္ထုသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ (တံ- ထိုဒါနဝတ္ထုကို)၊ ဒတ္တုပညတ္တံ- လူပြိန်းလူအတို့သည် ပညတ်အပ်၏”။ ဣတိ အာဒိနိ- ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ နိဝါရေသိ- တားမြစ်ပြီ၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ “အရေ- ဟယ် ပင်ပန်းလေစွ၊ အဟံ- ငါသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တကမ္ပိ- ဥစ္စာကိုလည်း၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှါ၊ န လဘာမိ- မရချေ၊ မေ- ငါ့အား၊ ဣမေဟိ ပါပသဟာယကေဟိ- ဤယုတ်မာသော မိတ်ဆွေတို့နှင့်၊ ကိံ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ နိဗ္ဗိန္ဒော- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ၊ တဉ္စ ပါပသဟာယံ- ထိုယုတ်မာသော သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေကိုလည်း၊ ဂရဟန္တော- ကဲ့ရဲ့လျက်၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အာဟ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တဿာ- ထိုဂါထာ၏။ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား။ သဇ္ဇေပတ္တော- အကျဉ်းအနက်တည်း (အနက်အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းတည်း)။ ယွာယံ ယော+အယံ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒသဝတ္ထုကာယ- ဆယ်ပါးသော အကြောင်းရှိသော၊ ပါပဒိဋ္ဌိယာ- ယုတ်ညံ့သော မိစ္ဆာအယူနှင့်။ သမန္နာဂတတ္တာ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ပါပေါ- ပါပမည်၏။ ပရေသမ္ဘိ- သူတစ်ပါးတို့၏လည်း။ အနတ္တံ- အကျိုးမဲ့ကို။ ပဿတိ- ရှုကြည့်တတ်၏ (ဝါ) ပြတတ်၏။ ဣတိ- ထိုသို့သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို ရှုကြည့်တတ်၊ ပြတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အနတ္တဒဿီ- အနတ္တဒဿီမည်၏။ ဝိသမေ- မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်သော၊ ကာယဒုစရိတာဒိမိ စ- ကာယဒုစရိုက်စသည်၌လည်း။ နိဝိဋ္ဌော- သက်ဝင်တည်နေတတ်သူတည်း။ အတ္တကာမော- အကျိုးကိုလိုလားသော၊ ကုလပုတ္တော- အမျိုးကောင်းသားသည်။ ပါပံ- ယုတ်မာသော၊ အနတ္တဒဿီ- သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို ရှုကြည့်တတ်၊ ပြတတ်သော၊ ဝိသမေ- မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်သော ကာယဒုစရိုက်စသည်၌။ နိဝိဋ္ဌံ- သက်ဝင်တည်နေတတ်သော၊ တံ သဟာယံ- ထိုသူငယ်ချင်းကို၊ ပရိဝုဇ္ဇယေထ- ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။ သယံ န သေဝေတိ- သယံ န သေဝေ ဟူသည်ကား။ အတ္တနော- မိမိ၏။ ဝသေန- အလိုဆန္ဒအားဖြင့်၊ တံ- ထိုယုတ်မာသော သူငယ်ချင်းကို၊ န သေဝေယျ- မမှီဝဲရာ၊ ပန- အဟုတ်သော်ကား။ ပရဿ- သူတစ်ပါး၏။ ဝသော- အလိုဆန္ဒသည်။ ယဒိ ဟောတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ဖြစ်ခဲ့သော်)၊ ကိ- အဘယ်အရာသို့၊ ကာတု- ပြုခြင်းငှာ၊ သတ္တာ- စွမ်းနိုင်ရာအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ပသုတန္တိ- ပသုတံဟူသည်ကား။ ပသဋ္ဌံ- ဖွဲ့နှောင်တတ်သည် (ဝါ) ငြိကပ်တတ်သည်။ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအယူဝါဒ၌၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဂ္ဂံ- ငြိကပ်တတ်သည်။ ဣတိ- ဤကား။

၁။ ပသဋ္ဌံ= ဤပုဒ်ကို အဘိဓာန်တို့၌ “တိုးပွားခြင်း၊ ပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ဖြန့်ခြင်း” အနက်၌ ဖြစ်၏ဟုဆို၏။ မွေးပွားခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း ပြဆိုထားသေး၏။ ဤအဋ္ဌကထာအဖွင့်နှင့်ကား မည်သည့် အနက်နှင့်မျှ မကိုက်ညီ။ “တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂံ”ဟူသော သဒ္ဒန္တရိတ်ကို ထောက်ဆပါက လဂ္ဂနတ္ထဟောဟု သိနိုင်၏။ ✓ပသ+တ၊ တပစ္စည်းကို ဋ္ဌပြုသော် ပသဋ္ဌ-ဟု ပြီးထားသည်ဟု ကြံရာ၏။ ✓ပသဓာတ်၏ ဓာတွတ္ထကား ဗန္ဓနတ္ထတည်း။ ထိုကြောင့် “ဖွဲ့တတ်ငြိကပ်တတ်၏”ဟု ပေးလိုက်သည်။ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာအောက်မူကဲ့၌ကား “ပသတ္ထံ”ဟု ရှိ၏။ ထိုပါဌ်ကား ပို၍သင့်လျော်သည်။ ၎င်းပုဒ်သည် ပ✓သန္န+တ ပစ္စည်းပြီးသောကြောင့် လဂ္ဂနတ္ထနှင့် နီးစပ်သောကြောင့်တည်း။

အတ္တော- အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း။ ပမတ္တန္တိ- ပမတ္တံဟူသည်ကား။ ကာမဂုဏေသု- ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တံ- စွန့်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ- တစ်နည်းကား။ ကုသလဘာဝနာရဟိတံ- ကုသိုလ်ဘာဝနာမှ ကင်းသော၊ ဧဝံ ရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ သဟာယံ- ထိုသူငယ်ချင်းကို၊ န သေဝေ- မမှီဝဲရာ၊ န ဘဇေ- မဆည်းကပ်ရာ၊ န ပယိရူပါသေ- မချဉ်းကပ်ရာ၊ အညဒတ္ထ- စင်စစ်၊ ဧကော- အဖော်မမှီးတစ်ပါးတည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုနှင့်တူစွာ၊ စရေ- ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းဖွင့်ဆိုခြင်းတည်း။

ပါပသဟာယဂါထာဝတ္ထုနာ- ပါပသဟာယဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

၁၁၄။ ဗဟုဿုတန္တိ ဧတ္ထ- ဗဟုဿုတံဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံကား၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့၍ဆိုဦးအံ့၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကဿပဿ- ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ဦးကုန်သော၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ- ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသောအကြောင်းအရာသည်၊ အနဝဇ္ဇဘောဇီဂါထာယ- အနဝဇ္ဇဘောဇီဂါထာ၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ- ဆိုအပ်သည်နှင့်တူသည်သာလျှင်တည်း၊ အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဝိသေသော- ထူခြားချက်တည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ကို၊ နိဿိဒါပေတွာ- ထိုင်စေ၍၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “တုမေ- သင်တို့သည် (အရှင်ဘုရားတို့သည်)၊ ကေ- အဘယ်သူတို့ပါနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မေးလျှောက်ပြီ၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဗဟုဿုတာ နာမ- များသော အကြားအမြင်ရှိသူတို့မည်ကုန်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ သုတဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- သုတကို ရှားမှီးနေသော ဗြဟ္မဒတ်မင်းမည်၏၊ သုတေန-

၂။ ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တံ= ဝေါသန္တိယတေတိ ဝေါဿဋ္ဌံ၊ ဝိ,အဝ ✓သဇ္ဇ+တ။ ဝိ,အဝ ရှေ့ရှိခြင်းကြောင့် “စွန့်လွှတ်အပ်”ဟူသောအနက်ကို ယူမှ သင့်တော်မည် ထင်၏။ ကာမဂုဏ်တို့၌ စွန့်လွှတ်ခံထားရသော စိတ်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏။ ကုသလဘာဝနာ ရဟိတံ-ဟူသော သဒ္ဓန္တရိတ်ကို ထောက်ဆ၍လည်း “စွန့်လွှတ်အပ်”ဟူသောအနက်က ပိုသင့်လျော်ရာသည်။ ဝေါဿဋ္ဌံ စိတ္တံ ယဿာတိ ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တော၊ တံ ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တံ။

သုတဖြင့်၊ တိတ္ထိ- တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆာမိ- မရောက်နိုင်၊ ဟန္တ- ယခု၊
 နေသံ- ထိုဗဟုသုတအရှင်မြတ်တို့၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဝိစိတြနယဓမ္မဒေသနံ-
 ဆန်းကြယ်သော နည်းရှိသော တရားဒေသနာတော်ကို (ဝိစိတြ နယံ ဧတိဿာတိ
 ဝိစိတြနယ၊ ဝိစိတြနယာ ဓမ္မဒေသနာ ဝိစိတြနယဓမ္မဒေသနာ၊ တံ ဝိစိတြနယဓမ္မ-
 ဒေသနံ)၊ သောဿာမိ- နာယူပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်၍၊ အတ္တမနော- မိမိ
 စိတ်ရှိသည် (ဝါ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒက္ခိ-
 ကောဒကံ- အလှူရေကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ပရိဝိသိတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ (ဆွမ်း
 ဝတ်ပြု၍)၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ- ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ၏အဆုံး၌ (ဆွမ်းဘုဉ်းပေး
 ပြီးချိန်၌)၊ သံဃတ္ထေရဿ- သံဃာ့မထေရ်ကြီး၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ နိသီဒိတွာ-
 ထိုင်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ (တုမှေ- အရှင်တို့သည်)၊
 ကထေထ- ဟောတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ သော-
 ထိုမထေရ်သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ သုခိတော- ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊
 ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ရာဂက္ခယော- ရာဂကို ကုန်စေတတ်သော အရိယာမဂ်
 သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- မိန့်တော်မူ၍၊ ဥဋ္ဌိတော-
 ထတော်မူပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “အယံ- ဤမထေရ်ကြီးသည်၊ န ဗဟုသုတော-
 များသော အကြားအမြင်ဗဟုသုတမရှိ၊ ဒုတိယော- နှစ်ပါးမြောက်မထေရ်သည်၊
 ဗဟုသုတော- များသောအကြားအမြင်ဗဟုသုတရှိသူသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊
 သွေ- မနက်ဖြန်ခါ၌၊ တဿ- ထိုဒုတိယမြောက်မထေရ်၏၊ ဝိစိတြဓမ္မဒေသနံ-
 ဆန်းကြယ်သော တရားစကားကို၊ သောဿာမိ- နာယူပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
 သွာတနာယ- မနက်ဖြန်နက်အရုဏ်တက်၌ ထက်မြက်ခိုင်ခံ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု
 ပီတိပါမောဇ္ဇအကျိုးငှာ (ဝါ) မနက်ဖြန်ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန်အကျိုးငှာ၊ နိမန္တေသိ- ပင့်
 ဖိတ်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ ပဋိပါဠိ- အလှည့်အစဉ်သည်၊ ဂစ္ဆတိ- ကျရောက်၏၊
 တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ နိမန္တေသိ- ပင့်ဖိတ်ပြီ၊ သဗ္ဗေဝိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ “ဒေါသက္ခယော- ဒေါသကို ကုန်စေတတ်
 သော အရိယာမဂ်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ မောဟက္ခယော- မောဟကို
 ကုန်စေတတ်သော အရိယာမဂ်သည်၊ ဂတိက္ခယော- ဂတိကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊
 ဘဝက္ခယော- ဘဝကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဝဋ္ဋက္ခယော- ဝဋ္ဋကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊
 ဥပဓိက္ခယော- ဥပဓိတို့၏ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊ တဏှက္ခယော- တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်

သည်။ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧကေကံ ပဒံ- တစ်ခု
တစ်ခုသော ပုဒ်ကို၊ ဝိသေသေတွာ- ထူးခြားသည်ကို ပြု၍၊ သေသံ- အကြွင်းကို၊
ပဌမသဒိသမေဝ- ရှေးမထေရ်ကြီး အတူသာလျှင်၊ ဝတွာ- ဟောကြားပြောဆို၍၊
ဥဋ္ဌဟိသု- ထကုန်ပြီ။

တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဣမေ- ဤအရှင်မြတ်တို့သည်၊
“မယံ- ငါတို့သည်၊ ဗဟုဿုတာ- များသော အကြားအမြင်သုတ ရှိကုန်၏”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဏန္တိ- ပြောဆိုကုန်၏၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊
(ဓမ္မဒေသနာ- တရားဒေသနာတော်သည်)၊ န စ ဝိစိတြကထာ- ဆန်းဆန်းကြယ်ကြယ်
အံ့ဖွယ်ရာကောင်းသော တရားစကားလည်းမဟုတ်၊ ဧတေဟိ- ဤအရှင်မြတ်တို့သည်၊
ကိ- အဘယ်သို့သော တရားစကားကို၊ ဂုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ ဝစနတ္တံ- တရားစကားတော်၏
အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဥပပရိက္ခိတုံ- စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓေါ- အားထုတ်အပ်
ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ “ရာဂက္ခယော ဟောတူ”တိ- ရာဂက္ခယော ဟောတုဟူသော
တရားစကားကို၊ ဥပပရိက္ခန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ “ရာဂေ- ရာဂတရား
သည်၊ ခီဏေ- ကုန်ဆုံးလတ်သော်၊ ဒေါသောပိ- ဒေါသတရားသည်လည်းကောင်း၊
မောဟောပိ- မောဟတရားသည်လည်းကောင်း၊ အညတရညတရေပိ- အခြားအခြား
လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိလေသာ- ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခီဏာ- ကုန်
ဆုံးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “ဣမေ
သမဏာ- ဤအရှင်မြတ်တို့သည် (ရဟန်းတော်မြတ်တို့သည်)၊ နိပ္ပရိယာယဗဟု-
ဿုတာ- ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် များစွာ ကြားနာအပ်ပြီးသော သုတရှိကုန်၏၊
(ဗဟု သုတံ ယေဟိတိ ဗဟုဿုတာ၊ နိပ္ပရိယာယေန ဗဟုဿုတာ နိပ္ပရိယာယဗဟု-
ဿုတာ)၊ ဟိ- မှန်၏၊ မဟာပထဝီ ဝါ- မြေကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာကာသံ
ဝါ- ကောင်းကင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလိယာ- လက်ချောင်းဖြင့် (လက်ညှိုး
ဖြင့်)၊ နိဒ္ဒိသန္တေန- ညွှန်ပြသော၊ ပုရိသေန- ယောကျ်ားသည်၊ အင်္ဂုလိမတ္တာဝ-
လက်ချောင်း(လက်ညှိုး)မျှလောက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဒေသော- အရပ်ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-
ညွှန်ပြအပ်သည်၊ န ဟောတိ- မဟုတ်၊ အပိစ ခေါ် ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ သကလ-
ပထဝီအာကာသာ ဧဝံ- အလုံးစုံသော မြေအပြင်၊ ကောင်းကင်အပြင်တို့ကိုသာလျှင်
(မြေအပြင်၊ ကောင်းကင်အပြင်တစ်ခုလုံးတို့ကိုသာလျှင်)၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- ညွှန်ပြအပ်ကုန်သည်၊
ဟောန္တိ ယထာပိ- ဖြစ်ကုန်ရာသကဲ့သို့လည်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဧကေကံ အတ္ထံ-

တစ်ခုတစ်ခုသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ နိဒ္ဒိသန္တေဟိ- ညွှန်ပြကုန်သော၊ ဣမေဟိ- ဤအရှင်ကောင်းအရှင်မြတ်တို့သည်၊ အပရိမာဏာ- အတိုင်းအတာ မရှိကုန်သော၊ အတ္တာ- အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- ညွှန်ပြအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အတ္တမနော- ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ “ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သော အခါ၌၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဗဟုဿုတော- များသော အကြား အမြင်သုတရှိသူသည်၊ ဘဝိဿာမိ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တထာရူပံ- ထိုသို့သဘောရှိသော၊ ဗဟုဿုတဘာဝံ- များသော အကြားအမြင်သုတရှိသူ၏အဖြစ် ကို၊ ပတ္တယန္တော- တောင့်တလျက်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်း ဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ သင်္ခေပတ္တော- အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း (အနက်ကျဉ်းတည်း)၊ ဗဟုဿုတန္တိ- ဗဟုဿုတံ ဟူသည်ကား၊ တီသု- သုံးပါးကုန်သော၊ ပိဋကေသု- ပိဋကတို့၌၊ အတ္တတော- အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်၊ နိဓိလော- အကြွင်းအကျန်မရှိ အလုံးစုံသော၊ ပရိယတ္တိ- ဗဟုဿုတော စ- ပရိယတ္တိ၌ အကြားအမြင်များခြင်းလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဖလဝိဇ္ဇာ- ဘိညာပဋိဝေဓကော- မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး တို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်တတ်သော၊ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတော စ- ပဋိဝေဓ၌ အကြားအမြင် များခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဗဟုဿုတော- ဗဟုဿုတသည်၊ ဒုဝိဇ္ဇာ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ အာဂတာဂမော- နှုတ်တက်ရသော အာဂုံပါဠိရှိခြင်းသည်၊ ဓမ္မ- ဓရော- ဓမ္မဓရမည်၏၊ ပန- အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဥဠာရေဟိ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ကာယဝစီမနောကမ္မေဟိ- ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှုတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ ခြင်းသည်၊ ဥဠာရော- ဥဠာရမည်၏၊ ယုတ္တပဋိဘာနော စ- အကြောင်းအကျိုးနှင့် စပ်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ မုတ္တပဋိဘာနော စ- အမေး၏ အခြားမဲ့၌ မဆိုင်းမငဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လျင်မြန်စွာ ဖြေဆိုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနော စ- ယုတ္တပဋိဘာန် ဉာဏ်၊ မုတ္တပဋိဘာန်ဉာဏ် နှစ်ပါးစုံရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဘာနဝါ- ပဋိ- ဘာနဝါမည်၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ပရိယတ္တိပရိပုစ္ဆာဓိဂမဝသေန- စာပေသင်ယူခြင်း

၌ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိခြင်း၊ အဖန်တလဲလဲ ဆွေးနွေးမေးမြန်းတတ်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ် ရှိခြင်း၊ မဂ်ဖိုလ်စသော အဓိဂမတရား၌ ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ တိဝိဓော- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ ပဋိဘာနဝါ- ရုတ်တရက်လျင်မြန်စွာ သိတတ်သော အသိဉာဏ်ရှိသူကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် ၏၊ ပရိယတ္တိ- စာပေသင်ယူမှုသည်၊ ပဋိဘာတိ- လျင်လျင်မြန်မြန် ဉာဏ်အားရှေးရှု ထင်၏၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်၊ ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ- ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါပုဂ္ဂိုလ် မည်၏၊ အတ္တဉ္စ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏဉ္စ- ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ လက္ခဏဉ္စ- လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း၊ ဌာနာဌာနဉ္စ- အကြောင်းဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆန္တဿ- မေးမြန်းသော၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် ၏၊ ပရိပုစ္ဆာ- အဖန်တလဲလဲ မေးမြန်မှုသည်၊ ပဋိဘာတိ- လျင်လျင်မြန်မြန် ဉာဏ် အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်၊ ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ- ပရိပုစ္ဆာ- ပဋိဘာနဝါပုဂ္ဂိုလ်မည်၏၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် (ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ မဂ္ဂါဒယော- မဂ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ- ထိုးထွင်းသိအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ သော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဓိဂမပဋိဘာနဝါ- အဓိဂမပဋိဘာနဝါပုဂ္ဂိုလ်မည်၏၊ ဧဝံရူပံ- ဤသို့သဘော ရှိသော၊ ဗဟုသုတံ- များသော အကြားအမြင်သုတရှိသော၊ ဓမ္မဓရံ- နှုတ်၌လာသော အာဂုံပါဠိရှိသော၊ ဥဠာရံ- မွန်မြတ်သော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံရှိသော၊ ပဋိဘာနဝန္တံ- ယုတ္တပဋိဘာန၊ မုတ္တပဋိဘာန၊ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာန ဟူသော သုံးပါးသောပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသော (တစ်နည်း) ပရိယတ္တိပဋိဘာန၊ ပရိပုစ္ဆာ ပဋိဘာန၊ အဓိဂမပဋိဘာနဟူသော သုံးပါးသော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိသော၊ တံ မိတ္တံ- ထိုသို့သောမိတ်ဆွေမျိုးကို၊ ဘဇေထ- ဆည်းကပ်ရာ၏၊ တတော- ထို့နောက်၊ တဿ- ထိုမိတ်ဆွေကောင်း၏။ အာနုဘာဝေန- အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်၊ အတ္တတ္ထပရတ္ထ- ဥဘယတ္တဘောဒတော^၁ ဝါ- မိမိအကျိုး၊ သူတစ်ပါးအကျိုး၊ မိမိသူတစ်ပါး အကျိုး နှစ်ပါးဟူသော အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဘောဒတော ဝါ- မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးဟူသောအပြားအားဖြင့်လည်း

၁။ အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္တဘောဒတော= အတ္တ+အတ္တ၊ ပရ+အတ္တ၊ ဥဘယ+အတ္တဘောဒတော ဟု ဖြတ်၊ အတ္တနော အတ္ထံ အတ္တတ္ထံ၊ ပရေသံ အတ္ထံ ပရတ္ထံ၊ ဥဘယေသံ အတ္ထံ ဥဘယတ္ထံ၊ အတ္တတ္ထံ စ ပရတ္ထံ စ ဥဘယတ္ထံ စ အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္တာနိ၊ အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္တာနိ စ တာနိ ဘောဒေါ စာတိ အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္တဘောဒေါ၊ တတော အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္တ- ဘောဒတော။

ကောင်း၊ အနေကပ္ပကာရာနိ- တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိကုန်သော၊ အတ္တာနိ- အကျိုးတို့ကို၊ အညာယ- သိ၍၊ တတော- ထိုနောက်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ အတိတ- မဒ္ဒါနိ- ရှေးလွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလတုန်းက၊ အဟောသိ န ခေါ- ဖြစ်ခဲ့ဖူး သလော”။ ဣတိ အာဒိသု- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ကင်္ခါဋ္ဌာနိယေသု- ယုံမှားခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းတို့၌၊ ကင်္ခါ- ယုံမှားမှုကို၊ ဝိနေယျ- ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝိစိကိစ္ဆ- ယုံမှားမှုကို၊ ဝိနေတွာ- ပယ်ရှား၍၊ ဝိနာသေတွာ- ဖျက်ဆီး၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကတ- သဗ္ဗကိစ္စော- ပြုအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသောကိစ္စရှိသည်၊ (ကရီယိတ္တာတိ ကတံ၊ ✓ကရ+တ။ သဗ္ဗ ကိစ္စ သဗ္ဗကိစ္စံ၊ ကတံ သဗ္ဗကိစ္စံ ယေနာတိ ကတသဗ္ဗကိစ္စော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပေါ- ကြံ့ချိုနှင့်တူစွာ၊ ဧကော- အဖော်မမှီး တစ်ပါးတည်း၊ စရေ- ကျင့်ဆောင်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အကျဉ်းတည်း။

ဗဟုသုတဂါထာဝတ္ထုနာ- ဗဟုသုတဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၅။ ခိန္နံ ရတိန္တိ ဧတ္ထ- ခိန္နံ ရတ္တိဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသိယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဝိဘူ- သကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- ဝိဘူသကဗြဟ္မဒတ္တမည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ယာဂုံ ဝါ- ယာဂုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ ဝါ- ထမင်း ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- စားသောက်ပြီး၍၊ နာနာဝိဓဝိဘူသနေဟိ- အထူး ထူးအပြားပြားသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်၊ အတ္တာနိ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဝိဘူသာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍ (အလှပြင်စေ၍)၊ မဟာအာဒါသေ- ကြီးစွာသောမှန်၌ (မှန်ကြီး၌)၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ယံ- အကြင်တန်ဆာ ကို၊ (ဝိဘူသိတံ- တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ)၊ န ဣစ္ဆတိ- အလိုမရှိ၊ တံ- ထိုအလိုမရှိ သော တန်ဆာကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ အညေန- အခြားသော၊ ဝိဘူသနေန- အဆင်တန်ဆာဖြင့်၊ ဝိဘူသာပေတိ- တန်ဆာဆင်စေ၏၊ တဿ- ထိုမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကရောန္တဿ- ပြုနေစဉ်၊ မဇ္ဈနိကာ- နေ့လယ် အချိန်ဖြစ်သော၊ ဘတ္တဝေလာ- ထမင်းစားချိန်သည်၊ သမ္ပတ္တာ- ရောက်ပြီ၊ ဝိပ္ပကတ- ဝိဘူသိတောဝ- မပြီးဆုံးသေးသော တန်ဆာဆင်ခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ (ဝိပ္ပကတံ ဝိဘူသိတံ ယေနာတိ ဝိပ္ပကတဝိဘူသိတော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒုဿပဇ္ဇေန- အဝတ်ပြား (အဝတ်ပိုင်း)ဖြင့်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဝေဠေတွာ- ရစ်ပတ်၍၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- ထမင်းစား၍၊ ဒိဝါသေယျံ- နေ့အခါ၌ အိပ်စက်ခြင်းသို့၊ ဥပဂဉ္စိ- ကပ်ရောက်ပြီ၊

ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ကရောတော- တန်ဆာဆင်မှုပြုလုပ်စဉ်၊ သူရိယော- နေသည်၊ ဩဂ္ဂတော- ဝင်ပြီ၊ ဒုတိယဒိဝသေပိ- နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌လည်းကောင်း၊ တတိယဒိဝသေပိ- သုံးရက်မြောက်နေ့၌လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ တန်ဆာဆင်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဏ္ဍနပ္ပသုတဿ- တန်ဆာဆင်ခြင်း၌ လေ့ကျက်မှုများသော (ဝါ) တန်ဆာဆင်ခြင်း၌ အမြဲအားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ (ပသိယတီတိ ပသုတော၊ ပ✓သိ+တ၊ (တစ်နည်း) ပ✓သာ+တ၊ ပ-ရှေးရှိခြင်းကြောင့်✓သိ (သို့မဟုတ်) ✓သာ ဓာတ်တို့သည် လေ့ကျက်မှုများခြင်း၊ အားထုတ်မှုများခြင်းအနက်တို့ကို ဟောသည်ဟု ကြံပါသည်။ မဏ္ဍနေ ပသုတော မဏ္ဍနပ္ပသုတော၊ တဿ မဏ္ဍနပ္ပသုတဿ)၊ အဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်းအား၊ ပိဋ္ဌိရောဂေါ- ခါးနာရောဂါသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ တဿ- ထိုမင်းအား၊ “ရေ- အို အမောင်တို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ သဗ္ဗထာမေန- အားအစွမ်းရှိသလောက် (အလုံးစုံသော အားအစွမ်းဖြင့်)၊ ဝိဘူသန္တောပိ- တန်ဆာဆင်ပါသော်လည်း (အလှပြင်ပါသော်လည်း)၊ ဣမသ္မိံ ကပ္ပကေ- ဤအလှပြင်ပေးသူ၌လည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ဝိဘူသနေ- ဤတန်ဆာဆင်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အသန္တုဋ္ဌော- မတင်းတိမ်မရောင့်ရဲသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ လောဘံ- တပ်မက်မှုလောဘကို၊ အဟော ဥပ္ပါဒေသိ- ဪ ဖြစ်စေခဲ့ပြီတကား၊ ဧသ ဧသော လောဘော စ နာမ- ဤလောဘမည်သည်ကားလည်း၊ အပါယဂမနီယော- အပါယ်သို့ ရောက်စေအပ်သော၊ ဓမ္မော- တရားပေတည်း၊ ဟန္တ- ယခု၊ အဟံ- ငါ သည်၊ လောဘံ- လောဘတရားကို၊ နိဂ္ဂဏှာမိ- နှိပ်ကွပ်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ- ဤအကြံအစည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ (ဣတိတစ်လုံး အကြေကြံ)၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေက- ဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ခိဒ္ဓာ စ- ခိဒ္ဓာ ဟူသော ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရတိ စ- ရတိဟူသော ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တာဝ- ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ကာမသုခန္တိ- ကာမသုခံဟူသည်ကား၊ ဝတ္ထုကာမသုခံ- ဝတ္ထုကာမကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော ချမ်းသာတည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဝတ္ထုကာမာပိ- ဝတ္ထုကာမတို့ကိုလည်း၊ သုခဿ- ချမ်းသာ၏၊ ဝိသယာဒိဘာဝေန- အာရုံစသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ‘သုခ’န္တိ- သုခဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ယထာ ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊

“အတ္ထိ ရူပံ သုခံ သုခါနုပတိတံ”န္တိ- အတ္ထိ ရူပံ သုခံ သုခါနုပတိတံဟူ၍၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားသည်)၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ၊ (အာကာရတွင်း ပါဠိတော်အနက်ကား၊ သုခံ- ချမ်းသာသော၊ သုခါနုပတိတံ- ချမ်းသာခြင်းသည် အချင်းခပ်သိမ်း ကပ်ရောက် အပ်သော၊ ရူပံ- ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတံ ခိန္နံ စ- ဤမြူးတူး ပျော်ပါး ကစားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ ရတီ စ- ဤမွေ့လျော်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ ကာမသုခဉ္စ- ဤဝတ္ထုကာမသုခကိုလည်းကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ဩကာသလောကေ- ဤဩကာသလောက၌၊ အနုလင်္ကရိတွာ- သင့်လျော်၏ဟု နှလုံးမသွင်းမူ၍၊ အလန္တိ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်၏ဟု၊ အကတွာ- စိတ်၌ မပြုမူ၍၊ ဧတံ- ဤခိန္နံ၊ ရတီ၊ ကာမသုခဟူသော အရာအားလုံးသည်၊ တပ္ပကန္တိ ဝါ- ရောင့်ရဲနှစ်သိမ့်စေတတ်၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာရဘူတန္တိ ဝါ- အနှစ်သာရဖြစ်၍ဖြစ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဂ္ဂဟေတွာ- မယူမူ၍၊ အနုပေက္ခမာနောတိ- အနုပေက္ခမာနောဟူသည် ကား၊ တေန အနုလင်္ကရဏေန- ထိုသို့ မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်ဟု ပြုခြင်းဖြင့် (ဝါ) ရောင့်ရဲနှစ်သိမ့်စေတတ်၏ဟု မပြုခြင်းဖြင့် (ဝါ) အနှစ်သာရဖြစ်၏ဟု မပြု ခြင်းဖြင့်၊ အနုပေက္ခဏသီလော- ငဲ့ကွက်ခြင်းအလေ့မရှိသည်၊ (အပေက္ခိယတေ အပေက္ခဏံ၊ အပ✓ဣက္ခ+ယု၊ ယုကို အနုပြု၊ နကို ဇာပြု၊ ဒဿနေ- ရှင့်ခြင်း၌၊ နတ္ထိ အပေက္ခဏံ သီလံ ယဿာတိ အနုပေက္ခဏသီလော)၊ အပိဟာလုကော- မတောင့်တခြင်းများသည် (ဝါ) များသော တောင့်တခြင်းမရှိသည်၊ (ပီဟယနံ ပီဟာ၊ ပီဟ+ အ+အာ၊ ဣစ္ဆာယံ- လိုချင်ခြင်း၌၊ န ပီဟာ အပိဟာ၊ အပိဟာ အဿ အတ္ထိတိ အပိဟာလု၊ အပိဟာလုယေဝ အပိဟာလုကော)၊ နိတ္တဇ္ဈော- တဇ္ဈာမရှိသည်၊ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီတိ- ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီဟူသော၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဝိဘူသာ- တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့သည်၊ အဂါရိကဝိဘူသာ စ- အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌ နေကုန်သော လူဝတ်ကြောင်တို့၏တန်ဆာဆင်ခြင်း လည်းကောင်း၊ အနဂါရိကဝိဘူသာ စ- အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်၌ နေကုန်သော သူတို့၏ တန်ဆာဆင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဒုဝိဓာ- နှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏၊ သာဋကဝေဠနမာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူသာ- ပုဆိုး၊ ဦးရစ်ခေါင်းပေါင်း၊ ပန်း၊

၁။ သာဋကဝေဠနမာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူသာ= ဝိဘူသနံ ဝိဘူသာ၊ ဝိ✓ဘူသ+အ+အာ၊ အလင်္ကာရေ- တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ သာဋကံ စ ဝေဠနံ စ မာလာ စ ဂန္ဓော စ အာဒိ စ သာဋကဝေဠနမာလာဂန္ဓာဒိနိ၊ သာဋကဝေဠနမာလာဂန္ဓာဒိဟိ ဝိဘူသာ သာဋကဝေဠနမာလာ- ဂန္ဓာဒိဝိဘူသာ။

နံသာစသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်းသည်၊ အဂါရိကဝိဘူသာ နာမ- အဂါရိကဝိဘူသ မည်၏။ ပတ္တမဏ္ဍနာဒိဝိဘူသာ- သပိတ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်းစသော တန်ဆာဆင်မှု တို့သည်၊ အနဂါရိကဝိဘူသာ- အနဂါရိကဝိဘူသမည်ကုန်၏။ ဝိဘူသာ ဧဝ- တန်ဆာ ဆင်ခြင်းသည်ပင်လျှင်၊ ဝိဘူသနဋ္ဌာနံ- ဝိဘူသနဋ္ဌာနမည်၏။ (ဌာနသဒ္ဒါ အနက်မဲ့ဟု ပြသည်)။ တသ္မာ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ- ထိုတန်ဆာဆင်ခြင်းမှ၊ တိဝိဓာယ- သုံးပါးအပြားရှိ သော၊ ဝိရတိယာ- ဝိရတိဖြင့်၊ ဝိရတော- ရှောင်ကြဉ်သည်၊ အဝိတထဝစနတော- မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်သော စကားရှိသောကြောင့်၊ သစ္စဝါဒီ- သစ္စဝါဒီမည်၏။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏။

ဝိဘူသဋ္ဌာနဂါထာဝတ္ထုနာ- ဝိဘူသဋ္ဌာနဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၆။ ပုတ္တဉ္စ ဒါရန္တိ ဧတ္ထ- ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပုတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီ ပြည်၌၊ ရညော- မင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဒဟရကာလေယေဝ- ငယ်ရွယ်ချိန်၌ ပင်လျှင်၊ အဘိသိတ္တော- အဘိသိတ်ရေစင် သွန်းလောင်းခံရသည် (သွန်းလောင်းအပ် သည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုပြီ၊ (ကာရိကံအနက်မဲ့)၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပဌမဂါထာယ- ပဌမဂါထာ၌၊ ပုတ္တပစ္စေကဗောဓိသတ္တော ဝိယ- ပြဆိုအပ်ခဲ့သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓလောင်းလျာကဲ့သို့၊ ရန္တသိရိ- မင်းစည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝန္တော- ခံစားလျက်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော- ပြုလတ်သော်၊ ဗဟူနံ- များစွာကုန်သော သူတို့၏၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲမှုကို၊ ကရောမိ- ပြုမိနေ၏၊ မေ- ငါ၏ (ဝါ) ငါ့အား၊ ဧကဘတ္တတ္ထာယ- ထမင်းတစ်နပ်အကျိုးငှာ၊ ဣမိနာ ပါပေန- ဤယုတ်မာသော လုပ်ရပ်ဖြင့်၊ ကိ- ဘာ အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဟန္တု- ယခု၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ သုခံ- ချမ်းသာကို၊ ဥပ္ပါဒေမိ- ဖြစ်စေတော့အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်ပြီး၍)၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ နောနီတိ- နောနီဟူသည်ကား၊ မုတ္တာမဏိဝေဠုရိယ- သင်္ခံသိလာပဝါဠရဇေတဇာတရူပါဒီနိ- ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ ကြောင်မျက်ရွဲ၊ ခရသင်း၊

မြကျောက်၊ သန္တာ၊ ငွေ၊ ရွှေအစရှိကုန်သော၊ ရတနာနိ- ရတနာတို့တည်း၊ ခညာနီတိ- ခညာနိ ဟူသည်ကား၊ သာလိဝီဟိယဝဂေါဓမ္မကင်္ဂဝရကကုဒြုသကပ္ပဘေဒါနိ- သလေး၊ ကောက်၊ မုယောစပါး၊ ဂျုံ၊ ဆပ်၊ ပြောင်း၊ လူး ဟူသော အပြားရှိကုန်သော၊ သတ္တစ- ခုနစ်မျိုးကုန်သော စပါးမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသာပရဏ္ဏာနိ စ- ကြွင်းသော ပဲမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)၊ ဗန္ဓဝါနီတိ- ဗန္ဓဝါနိ ဟူသည်ကား၊ ဉာတိဗန္ဓုဂေါတ္တဗန္ဓုမိတ္တဗန္ဓုသိပ္ပဗန္ဓုဝသေန- ဆွေမျိုးဖြစ်သော အဆွေ ခင်ပွန်း၊ အနွယ်အားဖြင့်ဖြစ်သော အဆွေခင်ပွန်း၊ မိတ်ဆွေဖြစ်သော အဆွေခင်ပွန်း၊ အတတ်သင်ယူဖက်ဖြစ်သော အဆွေခင်ပွန်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဓဗန္ဓဝေ- လေးပါးအပြားရှိသော အဆွေခင်ပွန်းတို့တည်း၊ ယထောဓိကာနီတိ- ယထောဓိကာနိ ဟူသည်ကား၊ သကသကဩဓိဝသေန- မိမိမိမိတို့၏ ဆိုင်ရာအပိုင်းအခြား၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဌိတာနိယေဝ- တည်နေကုန်သည်သာတည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ် သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းတည်း။

ပုတ္တဒါရဂါထာဝဏ္ဏနာ- ပုတ္တဒါရဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၇။ သင်္ဂေါ ဧသောတိ ဧတ္ထ- သင်္ဂေါ ဧသောဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ပါဒလောလဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- ပါဒလောလဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဟောသိ- ရှိပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပါတောဝ- နံနက်စော စောကပင်လျှင်၊ ယာဂုံ ဝါ- ယာဂုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံ ဝါ- ထမင်းကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- စား၍၊ တီသု ပါသာဒေသု- ပြာသာဒ်သုံးဆောင်တို့၌၊ တိဝိဓာနိ- သုံးပါးအပြားရှိကုန်သော၊ နာဠကာနိ- ကချေသည်တို့ကို၊ ပဿတိ- ကြည့်ရှုခံစား၏၊ တိဝိဓာ- သုံးပါးအပြားရှိကုန်သော၊ နာဠကာ နာမ- ကချေသည်တို့ မည်သည်၊ ပုဗ္ဗရာဇတော- ရှေးမင်းများလက်ထက်အခါမှ၊ အာဂတံ- ဖြစ်လာသော ကချေသည်လည်းကောင်း၊ အနန္တရာဇတော- အကြားအကြား မင်းများလက်ထက်၌၊ အာဂတံ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ကချေသည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကာလေ- လက်ထက်(အခါ)၌၊ ဥဋ္ဌိတံ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ကချေသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (တိဝိဓာ- သုံးမျိုးတို့တည်း)၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊

ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ဒဟရနာဋကပါသာဒံ- အသက်ငယ်ရွယ်သော
 ကချေသည်တို့ရှိရာ ပြာသာဒ်သို့ (ဒဟရနာဋကေဟိ ဌိတော ပါသာဒေါ ဒဟရနာဋက-
 ပါသာဒေါ၊ တံ ဒဟရနာဋကပါသာဒံ)၊ ဂတော- သွားပြီ၊ တာ နာဋကိတ္ထိယော-
 ထိုကချေသည်မိန်းမတို့သည်၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ ရမာပေဿာမ- မွေ့လျော်စေကုန်အံ့၊
 ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဒေဝါနမိန္ဒဿ- နတ်တို့ကိုအစိုးရသော၊ သက္ကဿ- သိကြား
 မင်း၏၊ အတ္ထရယော ဝိယ- နတ်သမီးတို့ကဲ့သို့၊ အတိမနောဟရံ- စိတ်နှလုံးကို အလွန်
 ဆွဲဆောင်နိုင်သော၊ နစ္စဂီတဝါဒိတံ- ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းကို၊ ပယော-
 ဇေသုံ- ယှဉ်စေကုန်ပြီ (ဝါ) အသုံးတော်ခံရန် အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊
 “ဒဟရာနံ- ငယ်ရွယ်သော ကချေသည်မိန်းမတို့၏၊ ဧတံ- ဤကပြပုံဟန် အသုံး
 တော်ခံမှုသည်၊ အနတ္ထရိယံ- အံ့ဩဖွယ်မကောင်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အသန္တုဇ္ဈော-
 မနှစ်သက် မရောင့်ရဲသည် (အားမရသည်)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ မဇ္ဈိမနာဋကပါသာဒံ-
 အလယ်အလတ်အရွယ်ရှိသော ကချေသည်တို့ရှိရာ ပြာသာဒ်သို့၊ ဂတော- သွားပြီ၊
 တာပိ နာဋကိတ္ထိယော- ထိုကချေသည်မိန်းမတို့သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်း
 အတူသာလျှင်၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ တတ္ထပိ- ထိုအလယ်အလတ်
 အရွယ် ကချေသည်တို့၌လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ အသန္တုဇ္ဈော-
 မနှစ်သက် မရောင့်ရဲသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ မဟလ္လကနာဋကပါသာဒံ- အသက်
 အရွယ်ကြီးသော ကချေသည်မတို့ရှိရာ ပြာသာဒ်သို့၊ ဂတော- သွားပြီ၊ တာပိ- ထို
 ကချေသည်မကြီးတို့သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ အကံသု-
 ပြုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဒွေ တယော ရာဇပရိဝဇ္ဇေ- မင်းဆက် နှစ်ဆက်သုံးဆက်
 တို့ကို၊ (တစ်နည်း) ဒွေ- နှစ်ခုကုန်သော၊ တယော- သုံးခုကုန်သော၊ ရာဇပရိဝဇ္ဇေ-
 မင်းပြောင်းမင်းလွှဲတို့ကို၊ အတိတာနံ- ကျော်လွန်ပြီးကုန်သော၊ တာသံ- ထိုကချေ
 သည်မတို့၏၊ မဟလ္လကဘာဝေန- အသက်အရွယ် ကြီးမားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 အဋ္ဌကိဋ္ဌနသဒိသံ- အရိုးစုတို့၏ ပျော်ရွှင်မြူးတူးခြင်းနှင့်တူသော၊ နစ္စံ- ကခြင်းကို၊
 ဒိသ္မာ စ- မြင်ရ၍သော်လည်းကောင်း၊ အမရရံ- ချိုမြိန်သာယာမှုမရှိသော၊ ဂီတံ-
 သီဆိုသံကို၊ သုတွာ စ- ကြားရ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပုနဒေဝ- တစ်ဖန်သာလျှင်၊
 ဒဟရနာဋကပါသာဒံ- အသက်ငယ်ရွယ် ကချေသည်တို့ရှိရာ ပြာသာဒ်သို့၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ မဇ္ဈိမနာဋကပါသာဒံ- အလယ်အလတ်အရွယ်ရှိသော ကချေသည်တို့ရှိရာ
 ပြာသာဒ်သို့၊ ဣတိ ဧဝမ္ပိ- ဤသို့လည်း၊ ဝိစရိတွာ- လှည့်လည်၍၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံ
 တစ်ခုသော အရာ၌၊ အသန္တုဇ္ဈော- မနှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “ဣမာ

နာဠကိတ္တိယော- ဤကချေသည်မတို့သည်၊ ဒေဝါနမိန္ဒ- နတ်တို့ကို အစိုးရသော၊ သက္က- သိကြားမင်းကို၊ အစ္စရာယော- နတ်သမီးတို့သည်၊ ရမာပေတုကာမာ ဝိယ- မွေ့လျော်စေလိုကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊ မံ- ငါ့ကို၊ ရမာပေတုကာမာ- မွေ့လျော်စေလိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သဗ္ဗထာမေန- အလုံးစုံသော အားအစွမ်းဖြင့် (အစွမ်းကုန်)၊ နစ္စဂီတဝါဒိတံ- ကခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းကို၊ ပယော- ဇေသုံ- ယှဉ်စေကုန်ပြီ (ဝါ) အသုံးတော်ခံရန် အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ သွာဟံ သော+အဟံ- ထိုငါသည်၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရာ၌၊ အသန္တုဋ္ဌော- မနှစ်သက် မရောင့်ရဲသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ လောဘံ- တပ်မက်မှုကို၊ ဝဗေမိ- တိုးပွားစေ၏၊ ဧသ ဧသော လောဘော စ နာမ- ဤလောဘာမည်သော တရားသည်လည်း၊ အပါယဂမနိယော- အပါယ်သို့ရောက်စေနိုင်သော၊ ဓမ္မော- တရားတည်း၊ ဟန္တု- ယခု၊ အဟံ- ငါသည်၊ လောဘံ- လောဘတရားကို၊ နိဂ္ဂဏှာမိ- နှိပ်ကွပ်အံ့''၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်ပြီး၍)၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား၊ သင်္ဂေါ ဧသောတိ- သင်္ဂေါ ဧသော ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပဘောဂံ- သုံးဆောင်ခံစားမှုကို၊ နိဒ္ဒိသတိ- ညွှန်ပြ၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ တတ္ထ- ထိုကာမဂုဏ်တရား၌၊ ပါဏိနော- သတ္တဝါတို့သည်၊ ကဒ္ဒမေ- ရွံ့ညွှန်၌၊ ပဝိဋ္ဌော- နစ်နေသော၊ ဟတ္တိ ဝိယ- ဆင်ကဲ့သို့၊ သဇ္ဇန္တိ- ငြိကပ်နစ်ဝင်နေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ သော- ထိုကာမတရားသည်၊ သင်္ဂေါ- သင်္ဂါမည်၏၊ ပရိတ္တမေတ္တ သောချန္တိ ဧတ္ထ- ပရိတ္တမေတ္တ သောချဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂကာလေ- ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို သုံးဆောင်ခံစားရာ အခါ၌၊ (ဥပဘုဉ္ဇနံ ဥပဘောဂေါ၊ ဥပ✓ဘုဇ+ဏ၊ ဗျဝဟရဏေ- မျိုသုံးစားသောက်ခြင်း၌။ ကာမာနံ ဂုဏာ ကာမဂုဏာ၊ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ပဉ္စကာမဂုဏာ၊ ပဉ္စကာမဂုဏာနံ ဥပဘောဂေါ ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂေါ၊ ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂေါ ကာလော ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂကာလော၊ တသ္မိံ ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂကာလေ)၊ ဝိပရိတသညာယ- ဖောက်ပြန်သော အမှတ်သညာဖြင့်၊ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗတော ဝါ- ဖြစ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာမာဝစရဓမ္မပရိယာပန္နတော ဝါ- ကာမာဝစရတရားတို့၌ အကျုံးဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊

လာမကဋ္ဌေန- ယုတ်ညံ့သေးသိမ် မွေးမှိန်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ သောချံ-
ချမ်းသာမှုသည် (သုခဿ ဘာဝေါ သောချံ၊ သုခပုဒ်+ဏျပစ္စည်း)၊ ပရိတ္တံ- နည်း၏၊
ဝိဇ္ဇုပ္ပဘာယ- လျှပ်စစ်အရောင်ဖြင့် (လျှပ်စီးလင်းလက်ချိန်၌ ဖြစ်ပေါ်သော အရောင်
ဖြင့်)၊ ဩဘာသိတနစ္စဒဿနသုခံ ဣဝ- ထွန်းလင်းတောက်ပချိန်၌ ကခုန်မှုကို
ကြည့်ရှုရသော ချမ်းသာကဲ့သို့၊ ဣတ္တရံ- နည်းပါးလှ၏၊ တာဝကာလိကံ- အနိက်
အတန်မျှ (တခဏမျှ)သာတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလို
သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အပ္ပဿာဒေါ ဒုက္ခမေဝတ္ထ ဘိယျောတိ ဧတ္ထ စ- အပ္ပဿာဒေါ
ဒုက္ခမေဝတ္ထ ဘိယျောဟူသော ဤပါဌ်၌လည်း၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ပဉ္စ- ငါး
ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ကာမဂုဏေ- ဤကာမဂုဏ်တရားတို့ကို၊ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ ခေါ-
စင်စစ်၊ ယံ သုခံ- အကြင်ချမ်းသာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယံ သောမနဿံ-
အကြင်ဝမ်းမြောက်မှုသည်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ အယံ- ဤချမ်းသာမှု၊
ဝမ်းမြောက်မှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကာမာနံ- ကာမတရားတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ အဿာဒေါ-
သာယာခြင်းတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ယွာယံ ယော+အယံ- အကြင်တရားစကားကို၊
(ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်)၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သော- ထိုအဿာဒသည်
(ဟောတိ-၌ စပ်ပါ)၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ကာမာနံ- ကာမဂုဏ်တရားတို့၏၊
အာဒိနဝေါ- အပြစ်သည်၊ ကော စ- အဘယ်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဣဓ-
ဤလောက၌၊ ကုလပုတ္တော- အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ယဒိ မုဒ္ဒါယ- လက်ဆစ်ချိုး
အတတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယဒိ ဂဏနာယ- ဂဏန်းအတတ်ဖြင့်သော်လည်း
ကောင်း၊ ယေန သိပ္ပဋ္ဌာနေန- အကြင်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဖြစ်သော အတတ်ဖြင့်၊
ဇီဝိကံ- အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေတိ- ပြု၏”၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသော၊
နယေန- နည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ- ဤအဿာဒ၌၊ ယမိဒံ ယံ+ဣဒံ ဒုက္ခံ- အကြင်ဒုက္ခကို၊
(ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်)၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ- ထိုဘုရားရှင်ဟောအပ်
သော ဒုက္ခကို၊ ဥပနိဓာယ- ထောက်ဆ၍၊ အပ္ပေါ- အနည်းငယ်သော၊ ဥဒကဗိန္နု-
မတ္တော- ရေပေါက်ကလေးမျှလောက်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အထ ခေါ-
စင်စစ်သော်ကား၊ ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခသည်သာလျှင်၊ ဘိယျော ဗဟု- လွန်စွာများပြား၏၊
စတုသု- လေးစင်းကုန်သော၊ မဟာသမုဒ္ဒေသု- မဟာသမုဒ္ဒရာတို့၌၊ (ဌိတံ- တည်
နေသော)၊ ဥဒကသဒိသံ- ရေနံ့တူသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တေန- ထိုကြောင့်၊
‘အပ္ပဿာဒေါ ဒုက္ခမေဝတ္ထ ဘိယျော’တိ- အပ္ပဿာဒေါ ဒုက္ခမေဝတ္ထ ဘိယျော
ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဂဠော ဧသောတိ- ဂဠော ဧသောဟူသည်ကား၊ အဿာဒံ-

အဿာဒကို၊ ဒဿေတွာ- ပြဆိုပြီး၍၊ ယဒိဒံ ယံ+ဣဒံ ယေ ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ- အကြင်ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ ဧသော- ဤ ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တရားသည်၊ အာကမုနဝသေန- ချိတ်ဆွဲယူငင်တတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဗဠိသော ဝိယ- ငါးမြှားချိတ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ ဥတွာ မတိမာတိ- ဣတိ ဥတွာ မတိမာဟူသည်ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဗုဒ္ဓိမာ- ပညာရှိသော၊ ပဏ္ဍိတော- အကြောင်း၊ အကျိုး အကောင်း၊ အဆိုးကို ခွဲခြားသိမြင်တတ်သော၊ ပုရိသော- ယောကျ်ားသည်၊ ဧတံ သဗ္ဗံ- ဤအလုံးစုံကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဧကော- အဖော်မမှီး တစ်ပါးတည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ကြံ့ချိုနှင့်တူစွာ၊ စရေ- ကျင့်ဆောင်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

သင်္ဂါထာဝတ္ထနာ- သင်္ဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၁၈။ သန္တာလယိတွာနာတိ ဧတ္ထ- သန္တာလယိတွာနဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အနိဝတ္တဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- အနိဝတ္တဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အဟောသိ- ရှိပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ သင်္ဂါမံ- စစ်ပွဲသို့၊ ဩတိဏ္ဏော- သက်ဆင်း (သက်ဝင်) သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ အဇိနိတွာ- မအောင်မူ၍ (မနိုင်မူ၍)လည်းကောင်း၊ အညံ- အခြားသော၊ ကိစ္ဆံ ဝါ- ကိစ္ဆကိုမူလည်း၊ အာရဒ္ဓေါ- အားထုတ်အပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ အနိဋ္ဌပေတွာ- မပြီးဆုံးစေမူ၍ လည်းကောင်း၊ န နိဝတ္တတိ- ပြန်မလှည့် (စစ်မနိုင်ဘဲ ပြန်မလှည့်၊ အလုပ်မပြီးဘဲ ပြန်မလှည့်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ နံ- ထိုမင်းကို၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဉ္ဇာနီသု- ကောင်းစွာ သိကုန်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ တေန စ သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ ဒဝဉ္စာဟော- တောမီးသည်၊ ဥဋ္ဌာသိ- ထပြီ (ဝါ) လောင်ပြီ၊ သော အဂ္ဂိ- ထိုတော မီးသည်၊ သုက္ခာနိ စေတ- ခြောက်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဟရိတာနိ စ- စိုသည် လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏာဒီနိ- မြက်စသည်တို့ကို၊ ဒဟန္တော- လောင်မြိုက်လျက်၊

၁။ အနိဋ္ဌပေတွာ= န, နိ ✓ ဌာ+ဏာပေ+တွာ၊ ဏအနုဗန်ချေ၊ အာပေ-၌ ‘အာ’ကို ရသသြက အနိဋ္ဌပေတွာပြီး၏။ သမာဒပေတွာ-ကဲ့သို့တည်း။ အာကို ရသသမပြုသော် အနိဋ္ဌာပေတွာဟု ရှိနိုင်၏။

အနိဝတ္တမာနော ဧဝ- မဆုတ်နစ် (ပြန်မလှည့်) ဘဲသာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိ- လောင်သွား၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တံ- ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တပုဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တံ- ထိုမီးနှင့်တူသော(အဖို့ရှိသော) အာရုံနိမိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ (တေန ပဋ္ဌိဘာဂေါ တပုဋ္ဌိဘာဂေါ၊ တပုဋ္ဌိဘာဂေါ စ သော နိမိတ္တံ စာတိ တပုဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တံ)၊ “အယံ ဒဝဉာဟော ယထာ- ဤတောမီးကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဧကာ- ဒသဝိဓော- တစ်ဆယ့်တစ်ပါးအပြားရှိသော၊ အဂ္ဂိ- ကိုယ်တွင်းမီးသည်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒဟန္တော- လောင်မြိုက်လျက်၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးစွာသော ဆင်းရဲမှုကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ အနိဝတ္တမာနော- တစ်ဖန်ပြန်မလာသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ အဟမ္ပိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ ဣမဿ ဒုက္ခဿ- ဤဆင်းရဲမှု၏၊ နိဝတ္တနတ္ထံ- ပြန်မလှည့်ခြင်းငှါ (ဝါ) ကင်းခြင်းငှါ၊ အယံ အဂ္ဂိ ဝိယ- ဤတောမီးကဲ့သို့၊ အရိယမဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ- အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ဉာဏ်မီးဖြင့်၊ ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို၊ ဒဟန္တော- လောင်မြိုက်လျက်၊ အနိဝတ္တမာနော- တစ်ဖန်ပြန်မလာသည်(ဝါ) ပြန်မလှည့်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆေယျံ- သွားရာပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံစည်ပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ မုဟုတ္တံ- တစ်ခဏမျှ၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ နဒိယံ- မြစ်၌၊ မစ္ဆေ- ငါးတို့ကို၊ ဂဏုန္တေ- ဖမ်းနေကုန်သော၊ ကေဝဇ္ဇေ- တံငါသည်တို့ကို၊ အဒ္ဒသ- တွေ့မြင်ရပြီ၊ တေသံ- ထိုတံငါသည်တို့၏၊ ဇာလန္တရေ- ပိုက်ကွန်ကြား၌၊ ပဝိဋ္ဌော- ဝင်လာသော (ဖမ်းမိသော)၊ ဧကော- တစ်ကောင်သော၊ မဟာမစ္ဆော- ငါးကြီးသည်၊ ဇာလံ- ပိုက်ကွန်ကို၊ ဘေတွာ- ဖောက်၍၊ ပလာယိ- ထွက်ပြေးပြီ၊ တေ- ထိုတံငါသည်တို့သည်၊ “မစ္ဆော- ငါးကြီးသည်၊ ဇာလံ- ပိုက်ကွန်ကို၊ ဘေတွာ- ဖောက်၍၊ ဂတော- သွားပြီ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တမ္ပိ ဝစနံ- ထိုစကားကိုလည်း၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “အဟမ္ပိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿုနာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ အရိယမဂ္ဂဉာဏေန- အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ တဏှာဒိဋ္ဌိဇာလံ- တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်ကို၊ ဘေတွာ- ဖောက်၍၊ အသဇ္ဇမာနော- မငြိကပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆေယျံ- သွားရာပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တပုဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တံ- ထိုတံငါသည်တို့လက်မှ လွတ်သွားသော ငါးကြီးနှင့်တူသော (အဖို့ရှိသော) အာရုံနိမိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာတရားကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊ ပစ္စေက-

ဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စာကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီး၊ ဣမဉ္ဇ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကိုလည်း၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီး။

တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ ဒုတိယပါဒေ- နှစ်ခုမြောက်ပါဒ်၌၊ ဇာလန္တိ- ဇာလံ ဟူသည်ကား၊ သုတ္တမယံ- ချည်ဖြင့်ပြီးသော၊ (ဇာလံ- ပိုက်ကွန်ကို)၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ အမ္မုတိ- အမ္မုဟူသည်ကား၊ ဥဒကံ- ရေတည်း၊ တတ္ထ- ထိုရေ၌၊ စရတိ- လှည့်လည်သွားလာတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ အမ္မုစာရီ- အမ္မုစာရီမည်၏၊ ဧတံ- ဤအမ္မုစာရီဟူသော အမည်သည်၊ မစ္ဆဿ- ငါး၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ သလိလေ- မြစ်ရေအလျဉ်၌၊ အမ္မုစာရီ- လှည့်လည်သွားလာတတ်သော ငါးတည်း၊ သလိလအမ္မုစာရီ- မြစ်ရေအလျဉ်၌ သွားလာလှည့်လည်တတ်သောငါး၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တသ္မိ နဒီသလိလေ- ထိုမြစ်ရေအလျဉ်၌၊ ဇာလံ- ပိုက်ကွန်ကို၊ ဘောတွာ- ဖောက်၍၊ ဂတအမ္မုစာရီ- လှည့်လည်သွားလာတတ်သော ငါးတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တတိယပါဒေ- တတိယပါဒ်၌၊ ဒဗဋ္ဌာနံ- မီးလောင်ရာအရပ်ကို၊ ဒဗန္တိ- ဒဗံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ အဂ္ဂိ- မီးသည်၊ ဒဗဋ္ဌာနံ- မီးလောင်ရာအရပ်သို့၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ န နိဝတ္တတိ ယထာ- ပြန်မလှည့်သကဲ့သို့၊ တတ္ထ- ထိုမီးလောင်ရာအရပ်သို့၊ ဘိယျော- လွန်စွာ၊ န အာဂစ္ဆတိ ယထာ- ပြန်မလာရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ- မဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော မီးဖြင့်၊ ဒဗကာမဂုဏဋ္ဌာနံ- လောင်မြိုက်အပ်ပြီးသော ကာမဂုဏ်တည်းသော အရပ်ဌာနသို့၊ အနိဝတ္တမာနော- တစ်ဖန် ပြန်မလှည့်တော့သည်၊ တတ္ထ- ထိုကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အရပ်ဌာနသို့၊ ဘိယျော- လွန်စွာ၊ အနာဂစ္ဆန္တော- မလာတော့သည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

သန္တာလဂါထာဝတ္ထနာ- သန္တာလဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁။ အမ္မုစာရီ= စရတိတိ စာရီ၊ ✓စရ+ဏီ။ အမ္မုသ္မိံ စာရီ အမ္မုစာရီ၊ သလိလေ အမ္မုစာရီ သလိလအမ္မုစာရီ။ (တနည်း) သလိလေ ဂတော အမ္မုစာရီ သလိလအမ္မုစာရီ (မစ္ဆော)၊ ပထမနည်းကား ရိုးရိုး သတ္တမိတပျူရိသံသမာသံ၊ ဒုတိယနည်းကား ဂတဟူသော အလယ်ပုဒ် ကျေသော မဇ္ဈေလောပိသတ္တမိ တပျူရိသံသမာသံတည်း။

၁၁၉။ ဩက္ခိတ္တစက္ခုတိ ဧတ္ထ- ဩက္ခိတ္တစက္ခုဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-
 ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီ
 ပြည်၌၊ စက္ခုလောလဗြဟ္မဒတ္တော နာမ- စက္ခုလောလဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ ပါဒလောလဗြဟ္မဒတ္တော ဝိယ- ပါဒလောလဗြဟ္မဒတ်မင်းကဲ့သို့၊ နာဠက-
 ဒဿနံ- ကချေသည်မိန်းမတို့ကို ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ အနုယုတ္တော- အားထုတ်သည်၊
 ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဝိသေသော- ထူးခြားချက်
 တည်း၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုပြာသာဒ်၌၊ အသန္တုဋ္ဌော- တင်းတိမ်
 ရောင့်ရဲမှုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆတိ- လှည့်လည်သွား လာ၏၊ အယံ- ဤ
 မင်းသည်၊ တံ တံ နာဠကံ- ထိုထိုကပ္ပဲသဘင်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ အတိဝံ- အလွန်
 လျှင်၊ အဘိနန္ဒိတွာ- နှစ်သက်၍၊ နာဠကဒဿနပရိဝတ္တနေန- ကချေသည်ကပ္ပဲကို
 ကြည့်ရှုခြင်းငှာ လှည့်လည်ခြင်းဖြင့်၊ (ပရိဝတ္တိယတေ ပရိဝတ္တနံ၊ ပရိ✓ဝတု+တ၊
 အာဝတ္တနေ- ချာချာလည်ခြင်း၌၊ နာဠကံ ဒဿနံ နာဠကဒဿနံ၊ နာဠကဒဿနာယ
 ပရိဝတ္တနံ နာဠကဒဿနပရိဝတ္တနံ၊ တေန နာဠကဒဿနပရိဝတ္တနေန)၊ တဏှံ-
 တဏှာကို (တပ်မက်မှုကို)၊ ဝမေန္တော- တိုးပွားစေလျက်၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်၏၊
 သော- ထိုမင်းသည်၊ နာဠကဒဿနတ္ထံ- ကပ္ပဲကို ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ အာဂတံ- လာသော၊
 အညတရံ- အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်ရှားသော၊ ကုဋ္ဌမ္ဘိယဘရိယံ-
 သူကြွယ်မိန်းမကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ရာဂံ- ရာဂကို (ဝါ) တပ်မက်မှုကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-
 ဖြစ်စေပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိတွာ- ရောက်၍၊
 ပုန- တစ်ဖန်၊ “အရေ- အို အမောင်တို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ တဏှံ- ဤတဏှာ
 ကို၊ ဝမေန္တော- တိုးပွားစေလတ်သော်၊ အပါယပရိပူရကော- အပါယ်ဘုံတို့၌ ပြည့်
 စေတတ်သူသည် (ပရိပူရေတိတိ ပရိပူရကော၊ ပရိ✓ပူရ+ဏ္ဍ၊ ပူရဏေ- ပြည့်စေ
 ခြင်း၌၊ အပါယေသု ပရိပူရကော အပါယပရိပူရကော)၊ ဘဝိဿာမိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊
 ဟန္တု- ယခု၊ နံ- ထိုတဏှာကို၊ နိဂ္ဂဏှာမိ- နှိပ်ကွပ်တော့အံ့၊ “ဣတိ- ဤသို့ ပြော
 ၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုပွားလတ်သော်၊ ပစ္စေက-
 ဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ပုရိမပဋိပတ္တိ- ရှေးအကျင့်ကို၊ ဂရဟန္တေ- ကဲ့ရဲ့လျက်၊ တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဒီပကံ- ထို
 ရှေးအကျင့်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဂုဏ်ကို ပြတတ်သော၊ (ဒီပေတိတိ ဒီပကာ၊ ✓ဒီပ+ဏ္ဍ၊
 ပကာသနေ- ထင်ရှားပြခြင်း၌။ တဿာ (ပုရိမပဋိပတ္တိယာ) ပဋိပက္ခော တပ္ပဋိပက္ခော၊
 တပ္ပဋိပက္ခော ဂုဏော တပ္ပဋိပက္ခဂုဏော၊ တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဿ ဒီပကာ တပ္ပဋိပက္ခ-

ဂုဏဒီပကာ (ဥဒါနဂါထာ)၊ တံ တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဒီပကံ)၊ ဥဒါနဂါထံ- ဥဒါန်းဂါထာ
တော်ကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဩက္ခိတ္တစက္ခုတိ- ဩက္ခိတ္တစက္ခုဟူသည်ကား၊ ဟေဋ္ဌာ
ခိတ္တစက္ခု- အောက်၌ ချထားအပ်သောမျက်နှာ(မျက်လွှာ)ရှိသော၊ သတ္တဂီဝဋ္ဌိကာနိ-
ရုနစ်ချောင်းသော လည်ချောင်းရိုးတို့ကို၊ ပဋိပါဋိယာ- အစဉ်အတိုင်း၊ ဌပေတွာ-
ထား၍၊ ပရိဝဇ္ဇနဂဟေတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ- ရှောင်ကြဉ်စရာ၊ သင်ယူစရာတို့ကို ကြည့်ရှု
ခြင်းငှာ၊ ယုဂမတ္တံ- တလံမျှကို၊ ပေက္ခမာနော- ကြည့်ရှုလျက်၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဟနကဋ္ဌိနာ- မေးရိုးဖြင့်၊
ဟဒယဋ္ဌိ- နှလုံးရိုး(ရင်ညွန့်ရိုး)ကို၊ န တု သဃံဇ္ဇေန္တော- မထိမခိုက်သည်၊ (ဟုတွာ-
ဖြစ်၍၊ ပက္ခမာနော- ကြည့်ရှုလျက်)၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဩက္ခိတ္တစက္ခုတာ-
အောက်၌ချထားအပ်သော မျက်နှာ(မျက်လွှာ)ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သမဏသာရုပ္ပါ-
ရဟန်းတို့အား သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ (နှလုံးရိုး၊ ရင်ညွန့်ရိုး
ထိအောင် မျက်လွှာချထားခြင်းသည် ရဟန်းနှင့်မလျော်ကန် မသင့်မြတ်ဟု ဆိုလိုရင်း
ဖြစ်သည်)၊ န စ ပါဒလောလောတိ- န စ ပါဒလောလောဟူသည်ကား၊ ဧကဿ-
ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ ဒုတိယော- နှစ်ပါးမြောက်သည်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္ဒ- ရဟန်း
နှစ်ပါးတို့၏၊ တတိယော- သုံးပါးမြောက်သည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊
ဂဏမဇ္ဈံ- ဂိုဏ်းသံဃာအလယ်သို့၊ ပဝိသိတုကာမတာယ- ဝင်လိုသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ ကဏ္ဍုယမာနပါဒေါ ဝိယ- ယားယံသော ခြေရှိသူကဲ့သို့၊ (ကဏ္ဍုယတိတိ
ကဏ္ဍုယမာနံ၊ ကဏ္ဍုယဟူသော နာမဓာတ်နောင် အာယပစ္စည်းသက်၊ မာနပစ္စည်းဆက်
ထားသော ပုဒ်ဖြစ်သည်၊ ယားယံခြင်းကို ပြုတတ်သော ခြေကို ကောက်ယူရမည်၊
ကဏ္ဍုယမာနံ ပါဒံ ယဿာတိ ကဏ္ဍုယမာနပါဒေါ)၊ အဘဝန္တော- မဖြစ်သည်၊
ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကဝိရတော- ခရီးရှည်လှည့်လည်ခြင်း၊ ဆုတ်နစ်ခြင်း
မရှိသော ခရီးလှည့်လည်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဂုတ္တိန္ဒြိယောတိ- ဂုတ္တိန္ဒြိယောဟူ
သည်ကား၊ ဆသူ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေသု- ဣန္ဒြိယတို့တွင်၊ ဣဓ- ဤ

၁။ ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကဝိရတော= စရဏံ စာရော၊ ✓စရ+ဏ။ စာရောယေဝ
စာရိကာ၊ စရပုဒ်+ သွတ္တ ဏိကပစ္စည်း။ ဒီဃံ စာရိကာ ဒီဃစာရိကာ၊ နိဝတ္တနံ နိဝတ္တာ၊
နိ✓ဝတု+တ။ န နိဝတ္တာ အနိဝတ္တာ၊ အနိဝတ္တာ စာရိကာ အနိဝတ္တစာရိကာ၊ ဒီဃစာရိကာ
စ အနိဝတ္တစာရိကာ စ ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကာ၊ ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကာဟိ
ဝိရတော ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကဝိရတော။

ဂါထာအရာ၌၊ မနိန္ဒြိယဿ - မနိန္ဒြိယ၏ (ဝါ) မနိန္ဒြိယကို၊ ဝိသု - တစ်သီးတစ်ခြား၊
 ဝုတ္တတ္တာ - ဟောအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာဝသေသဝသေန စ - ဟောကြွင်း
 ဟောကျွန်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဂေါပိတိန္ဒြိယော - လုံခြုံစေအပ်သော ဣန္ဒြိယရှိသော၊
 (ဂေါပါပီယတေတိ ဂေါပိတံ၊ ✓ဝုပ+တ၊ ဂေါပနေ - စောင့်ရှောက်လုံခြုံစေခြင်း၌။
 ဂေါပိတံ ဣန္ဒြိယံ ယေနာတိ ဂေါပိတိန္ဒြိယော)၊ ရက္ခိတမာနသာနောတိ - ရက္ခိတ-
 မာနသာနော ဟူသည်ကား၊ မာနသံ ဧဝ - စိတ်သည်သာလျှင်၊ မာနသာနံ - မာနသာန
 မည်၏၊ အဿ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ရက္ခိတံ - စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ တံ - ထိုစိတ်
 သည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဣတိ - ထိုကြောင့်၊ ရက္ခိတမာနသာနော - ရက္ခိတမာနသာနမည်
 ၏၊ ကိလေသေဟိ - ကိလေသာတရားတို့သည်၊ (မာနသာနံ - စိတ်ကို)၊ န ဝိလုပ္ပတိ
 ယထာ - မလုယက် မဖျက်ဆီးအပ် မဖျက်ဆီးနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ရက္ခိတ-
 စိတ္တော - စောင့်ရှောက်အပ်သောစိတ်ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ (န ဝိလုပ္ပတိ - မဖျက်ဆီး
 အပ် မဖျက်ဆီးနိုင်)၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏၊ အနဝဿုတောတိ - အနဝဿုတောဟူသည်ကား၊ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ-
 ဤအကျင့်မြတ်ဖြင့်၊ တေသု တေသု အာရမ္မဏေသု - ထိုထိုအာရုံတို့၌၊ ကိလေသ-
 အန္တဿဝရိဟိတော - ကိလေသာတည်းဟူသော မိုးယိုစီးစွတ်စိုခြင်းမှ ကင်းသော၊
 (အနုသဝတီတိ အန္တဿဝေါ၊ အနု✓သု+အ၊ သန္တနေ - ယိုစီးခြင်း၌။ ကိလေသာနံ
 အန္တဿဝေါ ကိလေသအန္တဿဝေါ၊ ကိလေသအန္တဿဝေဟိ ဝိရဟိတော ကိလေသ-
 အန္တဿဝရိဟိတော၊ နှ-၌ အာ-ပါခဲ့သော် အန္တဿဝရိနိုင်သည်)၊ အပရိညယုမာနောတိ-
 အပရိညယုမာနောဟူသည်ကား၊ ကိလေသဂ္ဂီဟိ - ကိလေသာတည်းဟူသော မီးတို့
 သည်၊ အပရိညယုမာနော - မလောင်အပ်သည်၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဗဟိဒ္ဓါ - အပ၌၊
 အနဝဿုတော - ကိလေသာမိုး မယိုစီး မစိုစွတ်သည်၊ အဇ္ဈတ္တံ - အတွင်း၌၊ အပရိ-
 ညယုမာနော - ကိလေသာမီးတို့ဖြင့် မလောင်အပ်သည်၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်
 သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ - ဤကား
 အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

ဩက္ခိတ္တစက္ခုဂါထာဝတ္ထနာ - ဩက္ခိတ္တစက္ခုဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊

နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၁၂၀။ ဩဟာရယိတွာတိ ဧတ္ထ - ဩဟာရယိတွာ ဟူသော ဤဂါထာ၌၊
 ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ရဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ -

ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အညောပိ- အခြားလည်းဖြစ်သော၊ စာတုမာသိကဗြဟ္မဒတ္တော
 နာမ- စာတုမာသိကဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ စတုမာသေ စတုမာသေ-
 လေးလတစ်ကြိမ် လေးလတစ်ကြိမ်၊ ဥယျာနကီဠ- ဥယျာဉ်ကစားထွက်ခြင်းငှါ
 (စတုတ္ထိသဝိဘတ် အံပြု)၊ ဂစ္ဆတိ- သွားရောက်တတ်၏၊ သော- ထိုမင်းသည်၊
 ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဂိမှာနံ- နွေလတို့၏၊ မဇ္ဈိမမာသေ- အလယ်ဖြစ်သောလ၌၊
 ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ပဝိသန္တော- ဝင်လတ်သော်၊ ဥယျာနဒ္ဓါရေ- ဥယျာဉ်တံခါးဝ၌၊
 ပတ္တသဉ္စန္ဒ- သစ်ရွက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေသော (ပတ္တေဟိ သဉ္စန္ဒ ပတ္တသဉ္စန္ဒ)၊ ပုပ္ဖ-
 လင်္ကာတသာခါဝိဋ္ဌပံ- ပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သစ်ခက်သစ်ခွရှိသော၊
 (သာခါ စ ဝိဋ္ဌပေါ စ သာခဝိဋ္ဌပါ၊ ပုပ္ဖေဟိ အလင်္ကာတာ ပုပ္ဖါလင်္ကာတာ၊ ပုပ္ဖါလင်္ကာတာ
 သာခါဝိဋ္ဌပါ ယဿ ကောဝိဋ္ဌာရဿာတိ ပုပ္ဖါလင်္ကာတသာခါဝိဋ္ဌပေါ၊ တံ ပုပ္ဖါ-
 လင်္ကာတသာခါဝိဋ္ဌပံ)၊ ပါရိစ္ဆတ္တကကောဝိဋ္ဌာရံ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်ရ
 ၍၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ပုပ္ဖံ- ပန်းကို၊ ဂဟေတွာ- ဆွတ်ခူး၍၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊
 ပါဝိသိ- ဝင်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ “ရညာ- မင်းသည်၊ အဂ္ဂပုပ္ဖံ- အဦးအဖျား
 ဖြစ်သော ပန်းကို၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်ပြီ (ခူးအပ်ပြီ)”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အညတရောပိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ အမစော- အမတ်သည်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ- ဆင်
 ကျောက်ကုန်း၌၊ ဌိတော- တည်လျက်၊ ဧကမေဝ ပုပ္ဖံ- ပန်းတစ်ပွင့်ကိုသာလျှင်၊
 အဂ္ဂဟေသိ- လှမ်းယူ(ခူး)ပြီ၊ ဧတေန ဧဝ ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သဗ္ဗော-
 အလုံးစုံသော၊ ဗလကာယော- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းသည်၊ အဂ္ဂဟေသိ- ခူးပြီ၊
 ပုပ္ဖေဟိ- ပန်းတို့ဖြင့်၊ အနဿာဒေန္တာ- မနှစ်သိမ့်စေကုန်လတ်သော် (မတင်းတိမ်
 မရောင့်ရဲကုန်လတ်သော်)၊ ပတ္တမ္ပိ- အရွက်ကိုလည်း၊ ဂဏှိသု- ယူကုန်ပြီ၊ သော
 ရုက္ခော- ထိုသစ်ပင်သည်၊ နိပ္ပတ္တပုပ္ဖော- အရွက်၊ အပွင့်မရှိ(ကင်း)သည် (နတ္ထိ ပတ္တံ
 ပုပ္ဖံ ယဿာတိ နိပ္ပတ္တပုပ္ဖေါ)၊ ခန္ဓမတ္တောဝ- ပင်စည်မျှသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ-
 ဖြစ်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သာယနသမယေ- ညနေချမ်းအချိန်အခါ၌၊ ဥယျာနာ-
 ဥယျာဉ်မှ၊ နိက္ခမန္တော- ထွက်လာလတ်သော်၊ တံ- ထိုပန်းပင်ကို၊ ဒိသွာ-
 တွေ့မြင်ရ၍၊ “အယံ ရုက္ခော- ဤသစ်ပင်ကို၊ ကိံ ကတော- ဘာလုပ်လိုက်သနည်း၊
 မမ- ငါ၏၊ အာဂမနဝေလာယ- လာရာအချိန်၌၊ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေသု- ပတ္တမြား
 အဆင်းရှိသော သစ်ခက်တို့၏အကြား၌၊ (မဏိဝဏ္ဏော စ သော သာခါစာတိ မဏိ-
 ဝဏ္ဏသာခါ၊ မဏိဝဏ္ဏသာခါနံ အန္တရံ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရံ၊ တသ္မိံ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ)၊
 ပဝါဠသဒိသပုပ္ဖါလင်္ကာတာ- သန္တာနှင့်တူသော ပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားအပ်သည်၊

(ပဝါဠေန သဒိသံ ပဝါဠသဒိသံ၊ ပဝါဠသဒိသံ ပုပ္ဖံ ပဝါဠသဒိသပုပ္ဖံ၊ ပဝါဠသဒိသ-
 ပုပ္ဖေဟိ အလင်္ကတော ပဝါဠသဒိသပုပ္ဖါလင်္ကတော)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-
 ယခုအခါ၌၊ နိပ္ပတ္တပုပ္ဖော- အရွက်အပွင့်မရှိ(ကင်း)သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်ပြီ”၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ စိန္တန္တော- ကြံစည်လျက်၊ တဿေဝ- ထိုအပင်၏သာလျှင်၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊
 အပုပ္ဖိတရက္ခံ- အပွင့်မပွင့်သေးသော သစ်ပင်ကို၊ (ပုပ္ဖတီတိ ပုပ္ဖိတံ၊ ✓ပုပ္ဖ+တ။
 န ပုပ္ဖိတံ အပုပ္ဖိတံ၊ အပုပ္ဖိတံ ရက္ခံ အပုပ္ဖိတရက္ခံ)၊ သဉ္စန္ဒပလာသံ- ဖုံးလွှမ်းအပ်
 သော ရွက်ရင့်ရှိ (ရွက်ရင့်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း) နေသည်ကို၊ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင်ရပြီ၊
 ဒိသ္မာ စ- တွေ့မြင်ပြီး၍လည်း၊ အဿ- ထိုမင်း၏၊ “အယံ ရက္ခော- ဤသစ်ပင်သည်၊
 ပုပ္ဖဘရိတသာဓတ္တာ- ပန်းတို့ဖြင့် ပြည့်သော အခက်အလက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 (ဘရတီတိ ဘရိတာ၊ ✓ဘရ+တ၊ ဘရဏေ- ပြည့်စေခြင်း၌။ ပုပ္ဖေဟိ ဘရိတာ
 ပုပ္ဖဘရိတာ၊ ပုပ္ဖဘရိတာသာခါ ယဿာတိ ပုပ္ဖဘရိတသာခေါ(ရက္ခော)၊ ပုပ္ဖဘရိတ-
 သာခါနံ ဘာဝေါ ပုပ္ဖဘရိတသာဓတ္တံ၊ တဿာ ပုပ္ဖဘရိတသာဓတ္တာ)၊ ဗဟုဇနဿ-
 များစွာသောလူအပေါင်း၏၊ လောဘနီယော- တပ်မက်ဖွယ်ရာသည် (လုတ္တိတဗ္ဗောတိ
 လောဘနီယော၊ ✓လုဘ+အနီယ၊ ဂိဒ္ဓိယံ- အလွန်လိုချင်မက်မောခြင်း၌)၊ အဟောသိ-
 ဖြစ်ပြီ၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ မုဟုတ္တေနေဝ- တစ်ခဏချင်းသာလျှင်၊ ဗျသနံ- ပျက်စီး
 ခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ အညော- အခြားသော၊ အယံ ပန- ဤသစ်ပင်သည်ကား၊
 အလောဘနီယတ္တာ- မတပ်မက်စရာ၏အဖြစ်ကြောင့် (မလိုချင်စရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊
 တထေဝ- ထိုရှိမြဲအတိုင်းသာလျှင်၊ ဌိတော- တည်ပြီ၊ ဣဒဉ္စာပိ ရန္တံ- ဤမင်းအဖြစ်
 သည်လည်း၊ ပုပ္ဖိတရက္ခော ဝိယ- ပွင့်သော ပန်းပင်ကဲ့သို့၊ လောဘနီယံ- တပ်မက်
 ဖွယ်(မက်မောဖွယ်)ရာ ဖြစ်၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ ပန- ရဟန်းအဖြစ်သည်ကား၊ အပုပ္ဖိ-
 တရက္ခော ဝိယ- အပွင့်မပွင့်သော သစ်ပင်ကဲ့သို့၊ အလောဘနီယော- မတပ်မက်ဖွယ်
 (မမက်မောဖွယ်)ရာတည်း၊ တဿာ- ထိုကြောင့်၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဣဒမ္ဗိ-
 ဤမင်းအဖြစ်သည်လည်း၊ အယံ ရက္ခော ဝိယ- ဤအပွင့်မရှိသော သစ်ပင်ကဲ့သို့၊
 န ဝိလုမ္မတိ- မပျက်စီးနိုင်၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ အညော- အခြားသော၊ သဉ္စန္ဒ-
 ပတ္တော- ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရွက်ရှိသော၊ အယံ ပါရိစ္ဆတ္တကော ဝိယ- ဤပင်လယ်
 ကသစ်ပန်းပင်ကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ကာသာဝေန- ဖန်ရည်တပ်စွန်း ဝတ်သင်္ကန်းဖြင့်၊
 သဉ္စန္ဒော- ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗဇေယျံ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊” ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဧတံ- ဤအကြံအစည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊
 ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော-

ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သန္တိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာတိ- ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာဟူသည်ကား၊ ဣမဿ ပါဒဿ- ဤပါဒ၏ (ဤအပိုဒ်၏၊ အတ္ထော- အနက်ကား)၊ ဂေဟာ- အိမ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထော- ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သူသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တနယေနော- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိညာတုံ- သိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ န ဝိတ္တာရိတံ- အကျယ်မချဲ့အပ်တော့ပြီ (အကျယ်မပြတော့)၊ ဣတိ- ဤကားအနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

ပါရိစ္ဆတ္တကဂါထာဝဏ္ဏနာ- ပါရိစ္ဆတ္တကဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတော- ပြီးပြီ။
တတိယဝဂ္ဂေါ- သုံးခုမြောက်သော ဝဂ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော- ပြီးပြီ။

၁၂၁။ ရသေသူတိဇတ္ထ- ရသေသူ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်မရှားသော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ အမစ္စပုတ္တေဟိ- အမတ်တို့၏သားတို့ဖြင့်၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သိလာပဋ္ဌပေါက္ခရဏိယံ- ကျောက်ဖျာရှိရာ ရေကန်၌၊ ကီဠတိ- မြူးတူးပျော်ပါးကစား၏၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ သူဒေါ- စားဖိုသည်သည်၊ သဗ္ဗမံသာနံ- အလုံးစုံသော အသားတို့၏၊ ရသံ- အရသာကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အတိဝ- အလွန်လျှင်၊ သုသင်္ခိတံ- ကောင်းစွာ စီမံထားအပ်သော၊ အမတကပ္ပံ- နတ်ဩဇာ နတ်သုဒ္ဓါနှင့် တူသော၊ အန္တရဘတ္တံ- နံနက်စာ ညနေစာတို့၏အကြား၌ အဆာပြေစားအပ်သော နေ့လယ်စာထမင်းကို၊ ပစိတွာ- ချက်၍၊ ဥပနာမေသိ- ဆက်သပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ တတ္ထ- ထိုအန္တရဘတ်၌၊ ဂေဓံ- တပ်မက်ခြင်းသို့၊ အာပန္နော- ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ အတ္တနာဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘုဉ္ဇိ- စားပြီး၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ကီဠန္တော- ကစားလျက်၊ အတိဝိကာလေ- အလွန်အချိန်မဲ့ရာအခါ၌၊ နိက္ခန္တော- ဥယျာဉ်မှထွက်လတ်သော်၊ သီဃံ သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ ဘုဉ္ဇိ- စားပြီ၊ ယေဟိ-

အကြင်သူတို့နှင့်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဘုဉ္ဇတိ- စား၏။ တေသံ- ထိုသူတို့တွင်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ၊ န သရိ- အမှတ်မရ၊ အထပစ္ဆာ- ထိုနောက်၌ကား၊ ပဋိသင်္ခါနံ- ဆင်ခြင်မှုကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “မယာ- ငါသည်၊ ပါပံ- မကောင်းမှုကို၊ အဟော ကတံ- ဪ မြဲမိအပ်လေစွတကား၊ ရသတဏှာဘိ- ဘူတော- ရသတဏှာသည် (ရသာရုံ၌ တပ်မက်စွဲလန်းခြင်းသည်) လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံရသော၊ (အဘိဘူယတေတိ အဘိဘူတော၊ ရသတဏှာယ အဘိဘူတော ရသတဏှာဘိဘူတော)၊ ယွာယံ ယော+အယံ- အကြင်ငါသည်၊ (ယွာဟံရှိက ပိုကောင်းမည်ထင်၏၊ နောက်၌ ဘုဒ္ဓိဟူသော ကြိယာရှိနေခြင်းကြောင့်တည်း)၊ သဗ္ဗဇနံ- အလုံးစုံသော လူအပေါင်းကို၊ ဝိဿရိတွာ- မေ့လျော့၍၊ ဧကကောဝ- တစ်ဦးတည်းသာလျှင်၊ ဘုဒ္ဓိ- စားခဲ့ပြီ၊ ဟန္တ- ယခု၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ နံ ရသတဏှံ- ထိုရသတဏှာကို၊ နိဂ္ဂဏှာမိ- နှိပ်ကွပ်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုရိမ- ပဋိပတ္တိ- ရှေးအကျင့်ကို၊ ဂရဟန္တော- ကဲ့ရဲ့လျက်၊ တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဒီပကံ- ထိုရှေးအကျင့်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဂုဏ်ကို ပြတတ်သော၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ရသေသူတိ- ရသေသူဟူသည်ကား၊ အဓိဓမ္မဓရတိတ္ထက- ကဋ္ဌကလောဏခါရိကကသာဝါဒိဘေဒေသု- အချဉ်၊ အချို၊ အခါး၊ အစပ်၊ အငန်၊ အဖန် စသော အပြားရှိကုန်သော၊ သာယနီယေသု- လျက်ဖွယ် (သာယာဖွယ်အရသာ) တို့၌၊ ဂေဓံ အကရန္တိ- ဂေဓံ အကရံဟူသည်ကား၊ ဂိဉ္စိ- တပ်မက်မှုကို၊ အကရောန္တော- မပြုသည်၊ တဏှံ- တဏှာကို၊ အနုပ္ပါဒေန္တော- မဖြစ်စေသည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်(ဝါ)ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အလောလောတိ- အလောလောဟူသည်ကား၊ “ဣဒံ- ဤအရသာကို၊ သာယိဿာမိ- လျက်အံ့၊ ဣဒံ- ဤအရသာကို၊ သာယိဿာမိ- လျက်အံ့”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ရသဝိသေသေသု- အရသာအထူးတို့၌၊ အနာကုလော- မနှောင့်ယှက်မရှုပ်ထွေးသည် (မလျှပ်ပေါ် မလော်လီသည်)၊ အနညပေါသီတိ- အနညပေါသီ ဟူသည်ကား၊ ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိ- ဝိရဟိတော- မွေးမြူအပ် မွေးမြူထိုက်သော အနီးနေ တပည့်စသည်တို့မှကင်းသည်၊

၁။ ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိဝိရဟိတော= ပေါသနီယောတိ ပေါသေတဗ္ဗော၊ ပေါသေတဗ္ဗော ယေဝ ပေါသေတဗ္ဗကော၊ သဒ္ဓိ ဝိဟရတိ သီလေနာတိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော၊

ကာယသန္တာရဏမတ္တေန- ကိုယ်ကို ကောင်းစွာဆောင်ခြင်းမျှဖြင့် (သန္တာရီယတေ သန္တာရဏံ၊ သံ✓ဓရ+ယု၊ ဓာရဏေ- ဆောင်ခြင်းအနက်၌၊ ကာယဿ သန္တာရဏံ ကာယသန္တာရဏံ၊ ကာယသန္တာရဏံ မတ္တံ ကာယသန္တာရဏမတ္တံ)၊ သန္တုဋ္ဌော- ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သည် (ဝါ) နှစ်သက်ရောင့်ရဲသည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (ဝါ) တနည်းကား၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေးမင်းဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ ရသေသု- အရသာတို့၌၊ ဂေဓကရဏသီလော- တပ်မက်မှုကို ပြုလေ့ရှိသူသည် (ကရီယတေ ကရဏံ၊ ✓ကရ+ယု၊ ဂေဓဿ ကရဏံ ဂေဓကရဏံ၊ ဂေဓကရဏံ သီလံ ယဿာတိ ဂေဓကရဏသီလော)၊ အညပေါသီ- တစ်ပါးသူကို မွေးမြူပေးတတ်သူသည် (အညံ ပေါသေတီတိ အညပေါသီ၊ အည ✓ပုသ+ဏီ)၊ အာသိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟုတ္တာ- မဖြစ်မူ၍၊ ယာယ တဏှာယ- အကြင်တဏှာဖြင့်၊ လောလော- လျှပ်ပေါ်လော်လီသည် (မတည်ငြိမ်သည်)၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ရသေသု- အရသာတို့၌၊ ဂေဓံ- တပ်မက်မှုကို၊ ကရောတိ- ပြုတတ်၏၊ တံ တဏှံ- ထိုတဏှာကို၊ ဟိတ္တာ- ပယ်စွန့်၍၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ တဏှာမူလကဿ- တဏှာတည်းဟူသော အရင်းခံရှိသော၊ အညဿ- အခြားသော၊ အတ္တဘာဝဿ- အတ္တဘောကို၊ အနိဗ္ဗတ္တာပနေန- မဖြစ်စေခြင်းဖြင့်၊ အနညပေါသီ- အခြားသော အတ္တဘောကို မမွေးမြူတတ်သူသည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ အတ္တဘဉ္ဇနကဋ္ဌေန- အကျိုးစီးပွားကို ချိုးဖျက်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့် (အတ္တံ ဘဉ္ဇတီတိ အတ္တဘဉ္ဇနကော၊ အတ္တ ✓ဘန္တ+ယု+က၊ အဝမဒ္ဒနေ- ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးခြင်း၌၊ အတ္တဘဉ္ဇနကော အတ္တော အတ္တဘဉ္ဇနကဋ္ဌော၊ တေန အတ္တဘဉ္ဇနကဋ္ဌေန)၊ ကိလေသာ- ကိလေသာတို့ကို၊ “အညေ”တိ- အညေဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေသံ- ထိုအကျိုးစီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ကိလေသာတို့ကို(ဆဋ္ဌိကံ)၊ အပေါသနေန- မမွေးမြူခြင်းဖြင့်၊ အနညပေါသီ- အခြားတစ်ပါးတည်းဟူသော ကိလေသာတို့ကို မမွေးမြူတတ်သူသည်၊ ဣတိ အယံ- ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤအနညပေါသီ ဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္ထော- ဆိုလိုရင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ သပဒါနစာရီတိ- သပဒါနစာရီ ဟူသည်ကား၊

သဒ္ဓိ၊ ဝိ✓ဟရ+ဏီ+က။ ပေါသေတဗ္ဗကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကော၊ ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကော စ အာဒိ စ ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိ၊ ပေါသေ- တဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိဟိ ဝိရဟိတော ပေါသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိဝိရဟိတော။

အဝေါက္ကမ္မစာရီ- မကျော်လွန်မူ၍ (မရှောင်လွှဲမူ၍) အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်တတ်သူသည်။ အနုပုဗ္ဗစာရီ- အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်တတ်သူသည်။ ဃရပဋိပါဠိ- အိမ်အစဉ်ကို၊ အဆဇေတွာ- မစွန့်မူ၍၊ အမကုလဉ္စ - သူကြွယ်မျိုးအိမ်ကိုလည်းကောင်း (သူဌေးအိမ်ကိုလည်းကောင်း)၊ ဒလိဒ္ဒကုလဉ္စ - ဆင်းရဲသားအိမ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိရန္တရံ- မပြတ်မလပ် တဆက်တစပ်တည်း၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလိုငှာ၊ ပဝိသမာဓော- ဝင်သည်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ- ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောဟူသည်ကား၊ ခတ္တိယကုလာဒီသု- မင်းမျိုးစသည်တို့တွင်၊ ယတ္ထ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသောအမျိုး၌၊ ကိလေသဝသေန- ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အလဂ္ဂစိတ္တော- မကပ်ငြိသော စိတ်ရှိသည်၊ စန္ဒောပမော- လလျှင် ဥပမာရှိသူသည် (ဝါ) လနှင့်တူသူသည် (စန္ဒော ဥပမာ ယဿာတိ စန္ဒောပမော)၊ နိစ္စနဝကော- အမြဲမပြတ် အသစ်ဖြစ်နေသူသည် (ဝါ) အမြဲသစ်လွင်နေသည် (နိစ္စနဝံ ယဿာတိ နိစ္စနဝကော)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းတည်း။

ရသဂေဂေါတာဝတ္ထနာ- ရသဂေဂေါတာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၂။ ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနီတိ ဧတ္ထ- ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနီဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) မထင်မရှားသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ- ပထမဈာန်ကိုရသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဈာနာနုရက္ခဏတ္ထံ- ဈာန်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဋိပတ္တိသမ္ပဒံ- အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊

၁။ အဝေါက္ကမ္မစာရီ= န+ဝေါက္ကမ္မ+စာရီ ဟု ဖြတ်၊ ဝေါက္ကမ္မတီတိ ဝေါက္ကမ္မံ၊ ဝိ, အဝ
✓ကမု+တွာ၊ တွာပစ္စယန္တပုဒ်တို့သည် ကတ္တာအနက်ကို ဟောသောကြောင့် ကတ္တုသာဓ်ပြုလိုက်သည်။ ရုပ်ပြီးပုံမှာ အာဂမ္မနှင့် တူ၏။ န ဝေါက္ကမ္မ အဝေါက္ကမ္မ၊ စရတီတိ စာရီ၊
✓စရ+ဏီ၊ အဝေါက္ကမ္မ စာရီ အဝေါက္ကမ္မစာရီ။

ဒီပေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ဣမံ ဥဒါနံ- ဤဥဒါနံးဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။
 တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ပဉ္စာဝရဏာနီတိ- ပဉ္စာဝရဏာနီဟူသည်ကား၊ ပဉ္စ-
 ငါးပါးကုန်သော၊ နီဝရဏာနီ ဧဝ- နီဝရဏတို့သည်သာတည်း၊ တာနိ- ထိုနီဝရဏ
 တရားငါးပါးတို့ကို၊ ဥရဂသုတ္တေ- ဥရဂသုတ်၌၊ အတ္ထတော- အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်၊
 ဝုတ္တာနိ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ တာနိ- ထိုနီဝရဏတရားတို့သည်၊
 ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ အဗ္ဘာဒယော- တိမ်တိုက်စသည်တို့သည်၊ စန္ဒသူရိယေ-
 လ၊ နေတို့ကို၊ အာဝရန္တိ ဝိယ- ပိတ်ဆို့တားဆီးကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊
 စေတော- စိတ်ကို၊ အာဝရန္တိ- ပိတ်ဆို့တားဆီးတတ်ကုန်၏၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊
 “အာဝရဏာနိ စေတသော”တိ- အာဝရဏာနိ စေတသောဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ- ဟော
 တော်မူအပ်ကုန်၏၊ တာနိ- ထိုနီဝရဏတရားတို့ကို၊ ဥပစာရေန ဝါ- ဥပစာရဈာန်ဖြင့်
 သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာယ ဝါ- အပ္ပနာဈာန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဟာယ
 ဝိဇဟိတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဥပက္ကိလေသေတိ-
 ဥပက္ကိလေသေဟူသည်ကား၊ ဥပဂမ္မ- ကပ်ရောက်၍၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဝိဗာဓေန္တေ-
 ညည်းဆဲနှိပ်စက်တတ်ကုန်သော (ဝါ) လှုပ်ချောက်ချားစေတတ်ကုန်သော၊ အကုသလ-
 ဓမ္မေ- အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဝတ္ထောပမာဒီသု- အဝတ်အထည်
 ကို ဥပမာပြု၍ ဟောကြားအပ်ကုန်သော သုတ်စသည်တို့၌၊ ဝုတ္တေ- ဟောကြားအပ်
 ကုန်သော၊ အဘိဇ္ဈာဒယော- အဘိဇ္ဈာစသည်တို့ကို၊ ဗျပနုဇ္ဇာတိ- ဗျပနုဇ္ဇဟူသည်ကား၊
 ပနဒိတွာ- ပယ်နုတ်၍၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂေန- ဝိပဿနာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပဇဟိတွာ-
 ပယ်စွန့်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဗ္ဗေတိ- သဗ္ဗေဟူသည်ကား၊
 အနဝသေသေ- အကြွင်းအကျန်မရှိကုန်သော၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သမထဝိပဿနာသမ္ပန္နော-
 သမထဝိပဿနာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ပဌမမဂ္ဂေန- ပဌမမဂ်ဖြင့် (သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်)၊
 ဒိဋ္ဌိနိဿယသေ- ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော မှီရာ၏(ဝါ) ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော မှီရာကို၊ ပဟိ-
 နတ္တာ- ပယ်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနိဿိတော- ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော မှီရာ
 မရှိသည်၊ သေသမဂ္ဂေဟိ- ကြွင်းသော မဂ်တို့ဖြင့်၊ တေဓာတုကံ- ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ
 တည်းဟူသော သုံးပါးသောဓာတ် (ဘုံ) တို့၌ဖြစ်သော၊ (တိဏိ ဓာတုနိ တိဓာတု၊
 တိဓာတုသု သမ္ဘူတံ တေဓာတုကံ၊ တိဓာတုပုဒ်+ဏပစ္စည်း၊ ကပစ္စည်း၊ သမ္ဘူတ
 တဒ္ဓိတ်)၊ သိနေဟဒေါသံ- တဏှာစေးတည်းဟူသော အပြစ်ကို၊ တဏှာရာဂံ-
 တဏှာတည်းဟူသော တပ်မက်မှုကို၊ ဆေတွာ- ဖြတ်၍၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-
 ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ သိနေဟော ဧဝ-

တဏှာစေးကိုသာလျှင်၊ ဂုဏပဋိပက္ခတော- ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်အနေအားဖြင့်၊ သိနေဟဒေါသောတိ- သိနေဟဒေါသဟူ၍၊ ဂုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားသည်၊ ဂုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

အာဝရဏဂါတာဝတ္ထနာ- အာဝရဏဂါတာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၃။ ဝိပိဋ္ဌိကတွာနာတိ ဧတ္ထ- ဝိပိဋ္ဌိကတွာနဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီ ပြည်၌၊ အညတရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ စတုတ္ထ- ဇ္ဈာနလာဘီ- စတုတ္ထဈာန်ကို ရရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သောပိ- ထိုမင်းသည် လည်း၊ ဈာနာနုရက္ခဏတ္ထံ- ဈာန်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဋိပတ္တိသမ္ပဒံ- ပဋိပတ်နှင့် (အကျင့်နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒီပေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဝိပိဋ္ဌိကတွာနာတိ- ဝိပိဋ္ဌိကတွာနဟူသည်ကား၊ ပိဋ္ဌိတော- နောက်၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဆဇ္ဈေတွာ ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သုခဉ္စ ဒုက္ခန္တိ- သုခဉ္စ ဒုက္ခံ ဟူသည်ကား၊ ကာယိကံ- ကိုယ်၌ဖြစ်သော၊ သာတာသာတံ- သာယာဖွယ်ချမ်းသာ၊ မသာယာဖွယ်ဆင်းရဲကို၊ သောမနဿဒေါမန- သန္တိ- သောမနဿဒေါမနသံဟူသည်ကား၊ စေတသိကံ- စိတ်၌ဖြစ်သော၊ သာတာ- သာတံ- သာယာဖွယ်ချမ်းသာ၊ မသာယာဖွယ်ဆင်းရဲကို၊ ဥပေက္ခန္တိ- ဥပေက္ခံဟူသည် ကား၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနပေက္ခံ- စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာကို၊ သမထန္တိ- သမထံ ဟူသည်ကား၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိ ဧဝံ- စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိကိုသာလျှင်၊ ဝိသုဒ္ဓန္တိ- ဝိသုဒ္ဓံဟူသည်ကား၊ ပဉ္စနိဝရဏဝိတက္ကဝိစာရပီတိသုခသင်္ခါတေဟိ- နိဝရဏတရားငါးပါး၊ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ နဝဟိ- ကိုးပါးကုန်သော၊ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ- ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ၊ ဝိမုတ္တတ္တာ- လွတ်မြောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတိသုဒ္ဓံ- အလွန်သန့်ရှင်းသော၊ နိဒ္ဒန္တသုဝဏ္ဏံ ဣဝ- မှုတ်လွင့်အပ်ပြီးသော (လှော်ပြီး ဦးပြည်းသော) ရွှေကဲ့သို့ (ဝါ) အညစ်အကြေးသန့်စင်

ပြီးသော ရွှေကဲ့သို့ (နိဒ္ဒမိယိတ္တာတိ နိဒ္ဒန္တံ၊ နိ✓ဓမ+မာန၊ အန္တုပြန်၊ သဒ္ဒဂ္ဂိသံယောဂေသု-
အသံမြည်အောင် မှုတ်ခြင်း၊ မီးမှုတ်ခြင်းတို့၌။ နိဒ္ဒန္တံ သုဝဏ္ဏံ နိဒ္ဒန္တသုဝဏ္ဏံ)၊ ဝိဂ-
တူပက္ကိလေသံ- ကင်းပြီးသော ပူပန်စေတတ်၊ နှိပ်စက်တတ်သော နီဝရဏကိလေသာရှိ
သည်ကို၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

အယံ ပန- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ယောဇနာ- ယောဇနာပုံတည်း၊
ပုဗ္ဗေ- ရှေးဦးမစွ အစကပင်လျှင်၊ သုခဉ္စ- သုခကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဉ္စ- ဒုက္ခကို
လည်းကောင်း၊ ဝိပိဋ္ဌိကတွာန- နောက်၌ပြု၍ (နောက်ကျောခိုင်း၍) (ဝါ) စွန့်၍၊
ပဌမဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ- ပထမဈာန်၏အနီး ဥပစာရဓဏ၌သာလျှင်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခကို
လည်းကောင်း၊ တတိယဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ- တတိယဈာန်၏အနီး ဥပစာရဓဏ၌
သာလျှင်၊ သုခံ- သုခကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိပိဋ္ဌိကတွာန- ပယ်စွန့်၍)၊ ဣတိ- ဤ
ကား၊ အဓိပ္ပာယော- အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ ပန- တစ်ဖန်၊ အာဒိတော- အစ၌၊ ဝုတ္တံ-
ဆိုအပ်သော၊ စကာရံ- စအက္ခရာကို၊ ပရတော- နောက်ပုဒ်တို့သို့၊ နေတွာ- ဆောင်
ယူ၍၊ “ပုဗ္ဗေ- ဥပစာဈာန်၏ရှေးဦးမစွ အစကပင်လျှင်၊ သောမနဿဉ္စ- သောမနဿ
ကို လည်းကောင်း၊ ဒေါမနဿဉ္စ- ဒေါမနဿကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပိဋ္ဌိကတွာန-
ကျောခိုင်း၍(ဝါ) ပယ်စွန့်၍၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အဓိကာရော- စသဒ္ဒါ နောက်ပုဒ်၌
လိုက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ တေန- ထိုလိုက်သော စသဒ္ဒါဖြင့်၊ စတုတ္ထ-
ဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ- စတုတ္ထဈာန်၏အနီး ဥပစာရဓဏ၌သာလျှင်၊ သောမနဿဉ္စ-
သောမနဿကိုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ- ဒုတိယဈာန်၏အနီး ဥပ
စာရဓဏ၌သာလျှင်၊ ဒေါမနဿဉ္စ- ဒေါမနဿကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိပိဋ္ဌိကတွာန-
ပယ်စွန့်၍)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒီပေတိ- ပြ၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧတာနိ- ဤသုခ၊ ဒုက္ခ၊
သောမနဿ၊ ဒေါမနဿတရားတို့သည်၊ ဧတေသံ- ဤ ပထမဈာန်၊ တတိယဈာန်၊
စတုတ္ထဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်တို့၏၊ ပရိယာယတော- ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ (သွယ်ဝိုက်သော
အားဖြင့်)၊ ပဟာနဋ္ဌာနာနိ- ပယ်အပ်သော အကြောင်းတရားတို့တည်း၊ နိပ္ပရိယာ-
ယတော- ပရိယာယ်မဟုတ်သောအားဖြင့် (တိုက်ရိုက်မူချအားဖြင့်)၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-
ပဌမဈာန်သည်၊ ဒုက္ခဿ- ဒုက္ခ၏လည်းကောင်း၊ ဒုတိယဇ္ဈာနံ- ဒုတိယဈာန်သည်၊
ဒေါမနဿဿ- ဒေါမနဿ၏လည်းကောင်း၊ တတိယဇ္ဈာနံ- တတိယဈာန်သည်၊
သုခဿ- သုခ၏လည်းကောင်း၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန်သည်၊ သောမနဿဿ-
သောမနဿ၏လည်းကောင်း၊ ပဟာနဋ္ဌာနံ- ပယ်ကြောင်းတည်း၊ ယထာ ယေန
ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ “ပဌမံ ဈာနံ-

ပဌမဈာန်ကို (ဝါ) သို့၊ ဥပသမ္ပုဇ္ဈ - ပြည့်စုံစေ၍ (ဝါ) ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ - နေ၏။
 ဧတ္ထ - ထိုပဌမဈာန်၌၊ ဥပ္ပန္နံ - ဈာန်ဘာဝနာဖြင့် မပယ်ခွာရသေး၍ ဆိုင်ရာအကြောင်း
 တို့ဖြစ်ခွင့်ရှိသော၊ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ - ဒုက္ခိန္ဒြိယသည်၊ အပရိသေသံ - အကြွင်းမရှိအောင်၊
 နိရုဇ္ဈတိ - ချုပ်၏။ ။ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ၊ (ဣတိ) အာဒိကံ -
 ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံကို၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ - အဋ္ဌသာလိနိမည်သော၊
 ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ - ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ၏ အဖွင့်ကျမ်း၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊
 ပုဗ္ဗေဝါတိ - ပုဗ္ဗေဝ ဟူသည်ကား၊ တီသု - သုံးပါးကုန်သော၊ ပဌမဈာန်နာဒီသု -
 ပဌမဈာန်စသည်တို့၌၊ ဒုက္ခဒေါမနဿသုခါနိ - ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ သုခတို့ကို၊
 ဝိပိဋ္ဌိကတွာ ယထာ - ပယ်စွန့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ဧတ္ထစတုတ္ထဇ္ဈာနေ - ဤ
 စတုတ္ထဈာန်၌၊ သောမနဿံ - သောမနဿကို၊ ဝိပိဋ္ဌိကတွာ - ပယ်စွန့်၍၊ ဣမာယ
 ပဋိပဒါယ - ဤအကျင့်မြတ်ဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓံ - အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ ဥပေက္ခံ -
 ဥပေက္ခာကိုလည်းကောင်း၊ သမထံ - သမာဓိကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓါနံ - ရ၍၊
 ဧကော - အဖော်မမှီး တစ်ပါးတည်း၊ စရေ - ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ - ဤကား ယောဇနာ
 နည်းတည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော
 နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော - မှတ်ထိုက်၏)။

ဝိပိဋ္ဌိဂါထာဝတ္ထုနာ - ဝိပိဋ္ဌိဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၁၂၄။ အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ ဧတ္ထ - အာရဒ္ဓဝီရိယောဟူသော ဤဂါထာ၌၊
 ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရော - အမှတ်
 မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပစ္စန္တရာဇာ - ပစ္စန္တရာဇ်မင်းသည် (ဝါ) တိုင်းစွန့်ပြည်ဖျားကို
 အစိုးရသော မင်းသည်၊ သဟဿယောဓဗလကာယော - တစ်ထောင်သော စစ်သည်
 ဗိုလ်ပါရှိသည်၊ ရဇ္ဇေန - နိုင်ငံအနေအထားအားဖြင့်၊ ခုဒ္ဒကော - သေးငယ်သည်၊
 ပညာယ - အသိဉာဏ်ပညာအားဖြင့်၊ မဟန္တော - ကြီးသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊
 သော - ထိုမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ “အဟံ - ငါသည်၊ ရဇ္ဇေန - တိုင်း
 နိုင်ငံအားဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာပိ ခုဒ္ဒကော - အကယ်၍ကား ငယ်ပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင်
 နိုင်ငံငယ်ပါသော်လည်း၊ ပညာဝတာ - အသိဉာဏ်ပညာကြီးသော (ရှိသော)သူသည်၊
 သကလဓမ္မုဒိပံ - ဓမ္မုဒိပံတစ်ကျွန်းလုံးကို၊ ဂဟေတုံ - သိမ်းပိုက်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ -
 စွမ်းနိုင်၏။ ။ ဣတိ - ဤသို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံစည်စဉ်းစား၍၊ သာမန္တရညော - တိုင်း
 ပြည်ချင်းနီးသောမင်း၏၊ (သန္တိကံ - အထံသို့)၊ “သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ - ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊

မေ- ငါ့အား၊ ရန္တံ ဝါ- တိုင်းနိုင်ငံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ- စစ်ထိုးစစ်တိုက်မှု ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒေတု- ပေးပါလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒူတံ- တမန်ကို၊ ပါဟေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ သန္နိပါတာပေတွာ- စုဝေးစေ၍၊ “မယာ- ငါသည်၊ တုမေ- သင်တို့ကို၊ အနာပုစ္ဆာယေဝ- မပန်ကြားမှု၍သာလျှင်၊ သာဟသံ- အဆော တလျှင်၊ ကမ္မံ- စစ်ရေးစစ်ရာ အမှုကိစ္စကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ အမုကဿ- ထိုမည် သော၊ ရညော- မင်း၏အထံသို့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပေသိတံ- တမန်လွှတ်အပ်ပြီ၊ ကိ ကာတမ္ပံ- ဘာလုပ်သင့်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ၊ တေ- ထိုအမတ် တို့သည်၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ သော ဒူတော- ထိုတမန်ကို၊ နိဝတ္တေတုံ- ပြန်လည်စေခြင်းငှာ၊ (ပြန်လှည့်၊ ပြန်လာစေခြင်းငှာ)၊ သက္ကာ- စွမ်းနိုင်ပါသလော”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်တင်ကုန်ပြီ၊ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်၊ ဂတော- သွားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ မင်းက ပြောပြီ၊ (ဂတော- သွား သည်)၊ ယဒိ ဘဝိဿတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်၊ တယာ- သင်သည်၊ (အမေ- ငါတို့ကို)၊ နာသိတာ- ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်သည်၊ အမှာ- ဖြစ်ကုန် ၏၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အညဿ- အခြားသောသူ၏၊ သတ္တေန- လက်နက် ဖြင့်၊ မရိတုံ- သေရခြင်းသည်၊ (တုံပစ္စည်း ကတ္တားအနက်ဟောတည်း၊ “တွာပစ္စည်း နက်၊ တစ်ချက်ဟောငြား၊ ကတ္တားနှင့် ကံ၊ သမ္ပဒါနံ၊ ဧကန်တုံပစ္စည်း ထွန်းသတည်း” ဟူသော နိယံအလိုတည်း)၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲ၏၊ ဟန္တ- ယခု၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်၍၊ မရာမ- သေကြကုန်အံ့၊ အတ္တာနံ- မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ ပဟရိတွာ- ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍၊ မရာမ- သေကုန်အံ့၊ ဥဗ္ဗန္ဓာမ- အထက်လည်ပင်း၌ ဖွဲ့နှောင်ကုန်အံ့ (ဝါ) ကြိုးဆွဲချကုန်အံ့၊ ဝိသံ- အဆိပ် ကို၊ ခါဒါမ- စားကုန်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ (အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ)၊ ဧဝံ- ဤ သို့၊ ဧတေသု- ဤအမတ်တို့တွင်၊ ဧကမေကော- တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်သည်၊ မရဏမေဝ- သေခြင်းကိုသာလျှင်၊ သံဝဏ္ဏေတိ- ချီးမွမ်းပြောဆို၏၊ တတော- ထို နောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “မေ- ငါ့အား၊ ဣမေဟိ- ဤအမတ်တို့နှင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဘဏေ- အမောင်တို့၊ မယံ- ငါအား၊ ယောဓာ- စစ်သည်တို့ သည်၊ အတ္တိ- ရှိကုန်သည်မဟုတ်လော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ “မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ယောဓာ- စစ်သားပါတည်း၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ယောဓာ- စစ်သားပါတည်း၊” ဣတိ-

ဤသို့၊ ယောဓေဟသံ- စစ်သည်တစ်ထောင်သည်၊ ဥဠဟိ- ပေါ်ထွက်လာပြီ။
 ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဧတေ- ဤစစ်သည်တစ်ထောင်တို့ကို၊ ဥပပရိက္ခိဿာမိ-
 စူးစမ်းအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မဟန္တံ- ကြီးသော၊ စိတကံ- ထင်းပုံကို၊ သဇ္ဇာ-
 ပေတွာ- စီမံစေ၍၊ “ဘဏေ- အမောင်တို့၊ မယာ- ငါသည်၊ သာဟသံ- အဆော
 တလျင်ဖြစ်သော၊ ဣဒံ- ဤစစ်ရေးစစ်ရာ အမှုကိစ္စကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ မေ-
 ငါ၏၊ တံ- ထိုအမှုကိစ္စကို (လုပ်ရပ်ကို)၊ အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ပဋိက္ခောသန္တိ-
 တားမြစ်ကန့် ကွက်ကုန်၏၊ သွာဟံ သော+အဟံ- ထိုငါသည်၊ စိတကံ- ထင်းပုံသို့၊
 ပဝိသိဿာမိ- ဝင်အံ့၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊
 ပဝိသိဿာမိ- ဝင်မည်နည်း၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ မယံ- ငါ့အား၊ ဇီဝိတံ-
 အသက်ကို၊ ပရိစ္စတ္တံ- စွန့်လှူအပ်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ဧဝံ-
 ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပဉ္စသတာ- ငါးရာကုန်သော၊ ယောဓာ- စစ်သည်
 တို့သည်၊ “မဟာရာဇေ- အိုမင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ပဝိသိဿာမိ- ဝင်ကုန်
 အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ဥဠဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊
 ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဣတရေ- အခြားကုန်သော၊ ပဉ္စသတေ- ငါးရာသော စစ်သည်
 တို့ကို၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ကိ-
 ကရိဿာထ- ဘာလုပ်ကြမည်နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထို
 စစ်သည်ငါးရာတို့သည်၊ “မဟာရာဇေ- အိုမင်းမြတ်၊ အယံ- ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်း
 သည် (ကြိုးဆွဲချသေခြင်း၊ အဆိပ်သောက်ခြင်းစသော လုပ်ရပ်သည်)၊ န ပုရိသ-
 ကာရော- ယောက်ျားမြတ်တို့ပြုအပ်သော လုပ်ရပ်မဟုတ် (အမှုမဟုတ်)၊ ဧသာ-
 ဤသို့ပြုလုပ်ရခြင်းသည်၊ ဣတ္ထိစရိယာ- မိန်းမတို့၏အကျင့်တည်း (ဝါ) မိန်းမတို့၏
 လုပ်ရပ်တည်း၊ အပိ စ- စင်စစ်သော်ကား၊ မဟာရာဇေန- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊
 ပဋိရညော- ဆန့်ကျင်ဘက်မင်း(ရန်သူမင်း)၏၊ (သန္တိကံ- အထံသို့)၊ ဒူတော- တမန်
 ကို၊ ပေသိတော- စေလွှတ်အပ်ပြီ၊ တေ မယံ- ထိုငါတို့သည်၊ တေန ရညာ-
 ထိုမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ယုဇ္ဈိတွာ- စစ်တိုက်၍၊ မရိဿာမိ- သေကုန်အံ့”။
 ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊
 “တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ မမ- ငါ့အား၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိစ္စတ္တံ- စွန့်ထား
 အပ်ပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ စတုရိဂိနိ- အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော (အင်္ဂါ
 လေးပါးရှိသော)၊ သေနံ- စစ်တပ်ကို၊ သန္ဓယိတွာ- ဖွဲ့၍၊ တေန ယောဓေဟသေန-
 ထိုစစ်သည်တစ်ထောင်ဖြင့် (ဝါ) ထိုစစ်သည်တစ်ထောင်သည်၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်

သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ရန္ဓသီမာယ- တိုင်းပြည်၏ နယ်နိမိတ်အပိုင်း အခြား၌၊ နိသီဒိ- နေပြီ။

သောပိ ပဋိရာဇာ- ထိုရန်သူမင်းသည်လည်း၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းအရာ ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “အရေ- အို အမောင်တို့၊ သော ခုဒ္ဒကရာဇာ- ထိုသေးငယ်သော မင်းသည်၊ မမ- ငါ၏၊ ဒါသဿာပိ- ကျွန်အားသော်လည်း၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒုဿိတွာ- အမျက်ထွက်၍၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ ဗလကာယံ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ယူ၍၊ ယုဇ္ဈိတုံ- စစ်တိုက်၊ စစ်ထိုးခြင်း ငှာ၊ နိက္ခမိ- ထွက်လာပြီ၊ ခုဒ္ဒကရာဇာ- သေးငယ်သောမင်းသည်၊ အဗ္ဘုယျာတံ- ရှေးရှုချီတက်လာသော၊ (အဗ္ဘုယျာတိတိ အဗ္ဘုယျာတော၊ အဘိ၊ ဥ✓ယာ+တ၊ ပါပုဏနေ- ရောက်ခြင်း၌၊ တံ အဗ္ဘုယျာတံ)၊ တံ- ထိုရန်သူမင်းကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဗလကာယံ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ တုမေ- သင်တို့ သည်၊ န ဗဟုကာ- မများကုန်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော သူတို့သည်၊ သမ္ပိဏ္ဍိတွာ- ပေါင်းစု၍၊ အသိစမ္ပ- သံလျက်ကာကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်ယူ၍၊ သီဃံ- လျင်မြန်စွာ၊ ဣမဿ ရညော- ဤရန်သူမင်း၏၊ ပုရတော- ရှေ့တည့်တည့်သို့၊ ဥဇုကံ ဧဝ- ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုစစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့သည်၊ တထာ- ထိုမင်းပြောသည့်အတိုင်း၊ အကံသု- ပြုလုပ်ကုန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုရန်သူမင်း၏၊ သာ သေနာ- ထိုစစ်တပ်သည်၊ ဒွိဓာ- နှစ်ခုနှစ်မွှာ နှစ်ဖြာအားဖြင့်၊ ဘိန္နိတွာ- ကွဲ၍၊ အန္တရံ- အကြားကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ တေ- ထိုစစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့သည်၊ တံ ရာဇာနံ- ထို ရန်သူမင်းကို၊ ဇီဝဂ္ဂါဟံ- အသက်နှင့်တကွဖမ်းခြင်းကို (အရှင်ဖမ်းခြင်းကို)၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ “တံ- ထိုရန်သူမင်းကို၊ မာရေဿာမိ- သေစေအံ့

၁။ ဒါသဿာပိ= ဒါသဿ+အပိ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ဒါသဿ-၌လည်း သ-ဝိဘတ်သည် သမ္ပဒါနံအနက်သက်သည်ဟု မှတ်ရာ၏။ ထိုသို့သက်ရာ၌ သိလာဃ-စသောသုတ်၌ပါသော စ-သဒ္ဓါဖြင့် သမ္ပဒါနံအမည်မှည့်၍ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထိဖြင့် သက်ရာ၏။ “စဂ္ဂဟဏေန ပဟိဏတိကပ္ပတိပဟောတိဥပမာဉ္ဇလိကရုဏဖာသုအတ္ထသေယျပ္ပဘုတိယောဂေ စ ပုရေ ဝိယ စတုတ္ထိ”ဟူသော ရူပသဒ္ဓိ(၁၅၂)နှင့်အညီ ဤနေရာ၌ နပ္ပဟောတိ ကြိယာနှင့်အယှဉ် သမ္ပဒါနံအမည်မှည့်ရခြင်းတည်း၊ နပ္ပဟောတိ၌ နနိပါတ်ဖြုတ်သော် ပဟောတိ ဖြစ်၏။ ပဟောတိဟု ဆိုသော်လည်း နပ္ပဟောတိ ကြိယာတို့လည်း သက်ဆိုင်သည်သာ။ “ငါ၏ ကျွန်မျှလောက်သော မင်းတစ်ပါးက”ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

(ဝါ) သတ်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဂစ္ဆန္တဿ- လာသော၊ ရညော- မင်းအား၊ အဒံသု- ပေးကုန်ပြီ၊ ပဋိရာဇာ- ရန်သူမင်းသည်၊ တံ- ထိုသေးငယ်သော မင်းကို၊ အဘယံ- ဘေးမရှိသည်ကို (အသက်ချမ်းသာခွင့်ကို)၊ ယာစိ- တောင်းပြီ၊ ရာဇာ- သေးငယ်သော မင်းသည်၊ တဿ- ထိုရန်သူမင်းအား၊ အဘယံ- ဘေးမရှိသည်ကို (ဝါ) ဘေးမဲ့ကို၊ ဒတ္တာ- ပေး၍၊ သပထံ- ကျိန်စာကို (ဝါ) သစ္စာဆိုမှုကို၊ ကာရာ- ပေတွာ- ပြုစေ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တေန- ထိုရန်သူမင်းနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ အညံ- အခြားသော၊ ရာဇာနံ- မင်းသို့၊ အပ္ပဂ္ဂန္တာ- ချီတက်၍၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ ရဇ္ဇသီမာယ- တိုင်းနိုင်ငံ (တိုင်းပြည်) နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြား၌၊ ဌတွာ- ရပ်တန့်၍၊ “မေ- ငါ့အား၊ ရဇ္ဇံ ဝါ- တိုင်းနိုင်ငံ ကိုသော်လည်း၊ ဒေတု- ပေးမည်လော၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ- စစ်ထိုးမှုကိုသော်လည်း၊ ဒေတု- ပေးမည်လော”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ပေသေသိ- သတင်းပို့ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဧကယုဒ္ဓမ္မိ- တစ်ခုသော စစ်တိုက်မှုကိုသော်လည်း၊ န သဟာမိ- မစွမ်းနိုင်ပါ”။ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ရဇ္ဇံ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ နိယျာဒေသိ- အပ်နှံပြီ၊ ဧတေန ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ရာဇာနော- မင်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ အန္တေ- အဆုံး၌၊ ဗာရာဏသီရာဇာနမ္ပိ- ဗာရာဏသီမင်းကို လည်း၊ အဂ္ဂဟေသိ- ဖမ်းယူပြီ။

သော- ထိုခုဒ္ဒကရာဇမင်းသည်၊ ဧကသတရာပေရိဂူတော- တစ်ရာတစ်ပါး သော မင်းတို့ ခြံရံအပ်၊ ဝန်းရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သကလဇ္ဈေဒိပရဇ္ဇံ- ဇ္ဈေဒိပတစ်ကျွန်းလုံးရှိ တိုင်း၊ နိုင်ငံကို၊ အနုသာသန္တော- သွန်သင်ဆုံးမလျက်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ခုဒ္ဒကော- သေးငယ်သူသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ သော(အဟံ)- ထိုငါသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဉာဏသမ္ပတ္တိယာ- ဉာဏ ပညာနှင့်ပြည့်စုံမှုကြောင့်၊ သကလဇ္ဈေဒိပမဏ္ဍလဿ- အလုံးစုံသော ဇ္ဈေဒိပကျွန်း အဝန်းအဝိုင်း၏၊ ဣဿရော- အစိုးရသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဇာတော- ဖြစ်သည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏၊ ခေါ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ မေ- ငါ၏၊ တံ ဉာဏံ- ထိုဉာဏ်သည်၊ လောကီယဝီရိယသမ္ပယုတ္တံ- လောကီဝီရိယ (လုံ့လ)နှင့်ယှဉ်၏၊ နိဗ္ဗိဒါယ- သံသရာ ဆင်းရဲ၌ ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်စေခြင်းငှာ၊ နေဝ သံဝတ္တတိ- မဖြစ်၊ ဝိရာဂါယ- တပ်ခြင်း ကင်းခြင်းငှာ၊ န သံဝတ္တတိ- မဖြစ်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဣမိနာ ဉာဏေန- ဤဉာဏ် ဖြင့်၊ လောကုတ္တရဓမ္မံ- လောကုတ္တရာတရားကို၊ ယန္တုန ဂဝေသေယျံ- အကယ်၍ ရှာမှီးရပါမူ ကောင်းလေစွ”။ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ တတော- ထို့

နောက်၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ရန္တ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ဒတ္တာ- ပေး
၍၊ ပုတ္တဒါရဉ္စ- သား၊မယားကိုလည်း၊ သကဇနပဒေယေဝ- မိမိ၏ဇနပုဒ်၌သာလျှင်၊
ဌပေတွာ- တည်စေ၍ (ဝါ) ထား၍၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊
ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန- ဝိပဿနာကို၊ အာရဘိတွာ- အားထုတ်၍၊
ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ဝီရိယသမ္ပတ္တိ- ဝီရိယနှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒီပေန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်
၍)၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အာရန္တံ- အားထုတ်အပ်သော၊
ဝီရိယံ- ဝီရိယသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော- အာရဒ္ဓ
ဝီရိယမည်၏၊ ဧတေန- ဤအာရဒ္ဓဝီရိယောဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
မဟာဝီရိယတံ- ကြီးမားသော ဝီရိယရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ နိဗ္ဗာနံ-
နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရမတ္ထောတိ- ပရမတ္ထဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ပရမတ္ထဿ- နိဗ္ဗာန်သို့၊
ပတ္တိ- ရောက်ခြင်းတည်း၊ ပရမတ္ထပတ္တိ- နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်း၊ တဿာ ပရမတ္ထ-
ပတ္တိယာ- ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဧတေန- ဤပရမတ္ထပတ္တိယာဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊
ဝီရိယာရမ္ဘေန- ဝီရိယကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့် (အားထုတ်လုံ့လ ဝီရိယကြောင့်)၊
ပတ္တဗ္ဗံ- ရောက်သင့်ရောက်ထိုက်သော၊ ဖလံ- အကျိုးကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ အလီန-
စိတ္တာတိ ဧတေန- အလီနစိတ္တာဟူသောဤပါဌ်ဖြင့်၊ ဝီရိယူပတ္တမ္ဘာနံ- လုံ့လဝီရိယ
၏ထောက်ပံ့မှုကို ရကုန်သော၊ စိတ္တစေတသိကာနံ- စိတ်စေတသိက်တို့၏၊ အလီနတံ-
မတွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ အကုသိတဝုတ္တိတိ ဧတေန- အကု-
သိတဝုတ္တိဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ဌာနစင်္ဂမာဒိသု- ရပ်ခြင်း၊ စင်္ကြံလျှောက်ခြင်းစသည်
တို့၌၊ ကာယဿ- ခန္ဓာကိုယ်၏၊ အနဝသီဒနံ- မနစ်မြုပ်၊ မဆုတ်နစ်ခြင်းကို၊
ဒဿေတိ- ပြ၏၊ ဒဠှနိက္ကမောတိ ဧတေန- ဒဠှနိက္ကမောဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ “ကာမံ-
စင်စစ်၊ တစော စ- အရေသည်သော်လည်းကောင်း၊ နှာရ စ- အကြောသည်လည်း
ကောင်း၊ (အဝသိဿတု- ကြွင်းကျန်လျှင် ကြွင်းကျန်ပါစေ”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊
ပဝတ္တံ- ဖြစ်သော၊ ပဒဟနဝီရိယံ- အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊
ယံ တံ- အကြင်ဝီရိယကို၊ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာဒိသု- အစဉ်အတိုင်းကျင့်အပ်ကျင့်ထိုက်သော
သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ပဒဟန္တော- ကြိုးစားအားထုတ်လတ်သော်၊ “ကာယေန စေဝ- ကိုယ်
ဖြင့်သော်လည်း၊ ပရမတ္ထသစ္စံ- ပရမတ္ထသစ္စာကို၊ သစ္စိကရောတိ- မျက်မှောက်ပြု၏။”
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းသော်ကား၊ ဧတေန-

ဤဒဠ္ဍနိက္ကမောဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ - မဂ်နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝီရိယံ - ဝီရိယကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏၊ တမ္ဗိ - ထိုမဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီရိယသည်လည်း၊ ဘာဝနာ - ပါရိပူရိဂတတ္တာ - ပွားများအားထုတ်မှု၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပရိပူရတိတိ ပါရိပူရီ၊ ပရိ✓ပူရ+ဏီ၊ ပူရဏေ - ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ဘာဝနာယ ပါရိပူရီ ဘာဝနာပါရိပူရီ၊ ဘာဝနာပါရိပူရီ ဂတော ဘာဝနာပါရိပူရိဂတော၊ ဘာဝနာပါရိပူရိဂတဿ ဘာဝေါ ဘာဝနာပါရိပူရိဂတတ္တာ)၊ ဒဠ္ဍ - ခိုင်လည်းခိုင်မြဲ၏၊ သဗ္ဗသော - အချင်းခပ်သိမ်း (ဝါ) အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိပက္ခာ - ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတရားတို့မှ၊ နိက္ခန္တတ္တာ - ထွက်မြောက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိက္ကမော စ - ထွက်မြောက်ကြောင်း လုံ့လဝီရိယလည်းဟုတ်၏၊ အဿ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား၊ ဒဠော - ခိုင်မြဲသော၊ နိက္ကမော - အားထုတ်လုံ့လဝီရိယသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ ဣတိ တဿ - ထို့ကြောင့်၊ တံသမီဂီပုဂ္ဂလောပိ - ထိုခိုင်မြဲသော လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း၊ “ဒဠ္ဍနိက္ကမော”တိ - ဒဠ္ဍနိက္ကမဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ဆိုအပ်၏၊ ထာမဗလူပပန္နောတိ - ထာမဗလူပပန္နောဟူသည်ကား၊ မဂ္ဂက္ခဏေ - မဂ်ခဏ၌၊ ကာယထာမေန စ - ကိုယ်စွမ်းအားနှင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏဗလေန စ - ဉာဏ်စွမ်းအားနှင့်လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နော - ပြည့်စုံ၏၊ အထဝါ - တနည်းကား၊ ထာမဘူတေန - ကြံ့ခိုင်မြဲမြဲသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဗလေန - ဉာဏ်စွမ်းနှင့်၊ ဥပပန္နော - ပြည့်စုံ၏၊ ထိရဉာဏဗလူပပန္နော^၁ - ကြံ့ခိုင်မြဲမြဲသော ဉာဏ်စွမ်းအားနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ဧတေန - ဤထာမဗလူပပန္နောဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ တဿ ဝီရိယဿ - ထိုဝီရိယ၏၊ ဝိပဿနာဉာဏသမ္ပယောဂံ - ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ယှဉ်ခြင်းကို၊ ဒီပေန္တော - ပြလျက်၊ ယောဂပဓာနဘာဝံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ သာဓေတိ - ပြီးစေ၏၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဇ္ဈိမဥက္ကဋ္ဌဝီရိယ - ဝသေန - ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သောလုံ့လ၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သောလုံ့လ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သောလုံ့လတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တယောပိ ပါဒါ - အာရဒ္ဓဝီရိယော၊ ဒဠ္ဍနိက္ကမော၊ ထာမ

၁။ ထာမဗလူပပန္နော = ဥပပန္နတိတိ ဥပပန္နော၊ ဥပ✓ပဒ+တ။ ထာမဉ္ဇ ဗလဉ္ဇ ထာမဗလံ၊ (တနည်း) ထာမဘူတံ ဗလံ ထာမဗလံ (ဘူတပုဒ်ကျေ)။ ထာမဗလေန ဥပပန္နော ထာမဗလူပပန္နော။

၂။ ထိရဉာဏဗလူပပန္နော = ထိရံ ဉာဏံ ထိရဉာဏံ၊ ထိရဉာဏဿ ဗလံ ထိရဉာဏဗလံ၊ ထိရဉာဏဗလေန ဥပပန္နော ထိရဉာဏဗလူပပန္နော။

ဗလူပပန္နောဟူသော သုံးပိုဒ်လုံးတို့ကိုလည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာ- ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။
သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်။ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်
သာလျှင်တည်း။ ဣတိ- ဤကားအနက် အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းပြဆိုခြင်းတည်း။

အာရဒ္ဓဝီရိယဂါထာဝဏ္ဏနာ- အာရဒ္ဓဝီရိယဂါထာ၏အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၅။ ပဋိသလ္လာနန္တိ ဧတ္ထ- ပဋိသလ္လာနံဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံ
သည်။ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ဣမိဿာ ဂါထာယ- ဤဂါထာ၏။ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံ
သည်။ အာဝရဏဂါထာယ- အာဝရဏဂါထာ၏။ ဥပ္ပတ္တိ ဝိယ- ဖြစ်ပုံကဲ့သို့တည်း။
ကောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိသေသော- ထူးခြားချက်သည်။ နတ္ထိ- မရှိ၊ အဿာ-
ထိုဂါထာ၏။ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ ပန- အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း၌ကား၊ ပဋိသလ္လာနန္တိ-
ပဋိသလ္လာနံဟူသည်ကား၊ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ- ထိုထိုသတ္တဝါသင်္ခါရ
တို့မှ၊ ပဋိနိဝတ္တိတွာ- ဖဲခွာ၍၊ သလ္လာနံ- တစ်ပါးတည်းကိန်းအောင်း(ကိန်းဝပ်)ခြင်း
တည်း။ ဧကမန္တသေဝိတာ- သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ မှီဝဲချဉ်းကပ်အပ်သော
ကြောင့် (ဝါ) တစ်ပါးတည်း အစွန်အဖျားအနားကျသော တောကျောင်းစသည်တို့ကို
မှီဝဲအပ်သောကြောင့် (ဧကမန္တေ သေဝိတော ဧကမန္တသေဝိတော၊ (တနည်း) အန္တေ
သေဝိတော အန္တသေဝိတော၊ ဧကော အန္တသေဝိတော ဧကမန္တသေဝိတော၊ တသ္မာ
ဧကမန္တသေဝိတာ)၊ ဧကီဘာဝေါ- တစ်ပါးတည်း၏အဖြစ်ဟူသော၊ ကာယဝိဝေကော-
ကာယဝိဝေကတည်း (ကိုယ်၏ဆိတ်ငြိမ်မှုတည်း)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်
တည်း။ ပစ္စနီကဈာပနတော စ- ဆန့်ကျင်ဘက်နီဝရဏတရားတို့ကို လောင်ကျွမ်းစေ
တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမ္မဏလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနတော စ- ကသိုဏ်း
စသော အာရုံတို့ကို ကပ်၍ရှုတတ်သော ဈာန်၊ အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါး
ကို ကပ်၍ရှုတတ်သော ဈာန်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိဝေကော- စိတ္တဝိဝေကကို၊
ဈာနန္တိ- ဈာန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်
သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာတ်တို့သည်၊ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကဈာပနတော^၁ စ-
နီဝရဏစသော ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို လောင်ကျွမ်းစေတတ်သောကြောင့်လည်း

၁။ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကဈာပနတော= ဈာပီယတေ ဈာပနံ၊ ✓ဈေ+ဏာပေ+ယု၊ ဒဟနေ-
ပူလောင်ခြင်း၌။ နီဝရဏာနိ စ အာဒိ စ နီဝရဏာဒိနိ၊ နီဝရဏာဒိနိ စ တာနိ ပစ္စနီကော
စာတိ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကော၊ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကေ ဈာပနံ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကဈာပနံ၊
တသ္မာ နီဝရဏာဒိပစ္စနီကဈာပနတော။

ကောင်း၊ ကသိကာဒိအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော^၁ စ- ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို ကပ်၍ရှု
 တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဈာန”^၂န္တိ- ဈာန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊
 ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ- ဝိပဿနာ၊မဂ်၊ ဖိုလ်တို့သည်၊ သတ္တသညာဒိပစ္စနိကဈာပနတော
 စ- သတ္တ၊ သညာစသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကို လောင်ကျွမ်းစေတတ်သော
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနတော စ- အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာယာဉ်
 သုံးပါးကို ကပ်၍ရှုတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဈာန”^၂န္တိ- ဈာန်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-
 ဆိုအပ်၏၊ ဣဓ ပန- ဤအရာ၌ကား ၊ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနမေဝ- အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်ကို
 သာလျှင်၊ အဓိပ္ပေတံ- အလိုရှိအပ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတံ ပဋိသလ္လာနဉ္စ- ဤတစ်ပါး
 တည်းကိန်းအောင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ ဈာနဉ္စ- ဤအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်ကို
 လည်းကောင်း၊ အရိပ္ပမာနော အဇဟမာနော- မစွန့်ပယ်သည်၊ အနိဿဇ္ဇမာနော-
 မစွန့်လွှတ်သည်၊ ဓမ္မေသုတိ- ဓမ္မေသုဟူသည်ကား၊ ဝိပဿနူပဂေသု- ဝိပဿနာရှု
 ခြင်းငှာ ကပ်ရောက်ထိုက်ကုန်သော (ဥပဂန္တဗ္ဗောတိ ဥပဂေါ၊ ဥပ✓ဂမု+ကိ၊ ဝိပ-
 သနာယ ဥပဂေါ ဝိပဿနူပဂေါ၊ တေသု ဝိပဿနူပဂေသု)၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဓမ္မေသု-
 ခန္ဓာငါးပါးစသောတရားတို့၌၊ နိစ္စန္တိ- နိစ္စံဟူသည်ကား၊ သတတံ- အမြဲ၊ သမိတံ-
 မပြတ်၊ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ- အစဉ်မပြတ်၊ အနုဓမ္မစာရီတိ- အနုဓမ္မစာရီ ဟူသည်ကား၊
 တေ ဓမ္မေ- ထိုခန္ဓာငါးပါးတရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဗ- အကြောင်းပြု၍၊ ပဝတ္တနေန- ဖြစ်
 ခြင်းကြောင့်၊ အနုဂတံ- လျော်သော၊ ဝိပဿနာဓမ္မံ- ဝိပဿနာတရားကို၊ စရမာနော-
 ကျင့်သည်၊ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ ဓမ္မေသုတိ ဧတ္ထ- ဓမ္မေသုဟူသော ဤပါဌ်၌၊
 ဓမ္မာတိ- ဓမ္မာဟူသည်ကား၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မာ- လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးတို့
 တည်း၊ တေသံ ဓမ္မာနံ- ထိုလောကုတ္တရာတရားကိုးပါးတို့အား၊ အနုလောမော- လျော်
 သော၊ ဓမ္မော- တရားတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အနုဓမ္မော- အနုဓမ္မမည်၏၊
 ဧတံ- ဤအနုဓမ္မဟူသော အမည်သည်၊ ဝိပဿနာယ- ဝိပဿနာ၏၊ အဓိဝစနံ-
 အမည်တည်း၊ တတ္ထ- ထို“ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ”ပါဌ်၌၊ “ဓမ္မာနံ နိစ္စံ အနုဓမ္မ-
 စာရီ”တိ- ဓမ္မာနံ နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ- ဆိုထိုက်လျက်၊ ဂါထာဗန္ဓသုဓတ္တံ-
 ဂါထာဖွဲ့ဆိုရာ၌ လွယ်ကူစိမ့်သောငှာ၊ ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေန- ဝိဘတ်၏ဖောက်ပြန်

၁။ ကသိကာဒိအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော= ဥပနိဇ္ဈာယတေ ဥပနိဇ္ဈာနံ၊ ဥပ✓ဈေ+ယု။ ကသိဏံ
 စ အာဒိ စ ကသိကာဒယော၊ ကသိကာဒယော စ တေ အာရမ္မဏံ စာတိ ကသိကာဒိအာရမ္မဏံ၊
 ကသိကာဒိအာရမ္မဏံ ဥပနိဇ္ဈာနံ ကသိကာဒိအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ၊ တဿှာ ကသိကာဒိအာရမ္မ-
 ဏူပနိဇ္ဈာနတော။

ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့်၊ “ဓမ္မေသု” တိ- ဓမ္မေသုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည်။ သိယာ-
 ဖြစ်ရာ၏။ အာဒိနဝံ သမ္မဿိတာ ဘဝေသုတိ- အာဒိနဝံ သမ္မဿိတာ ဘဝေသုဟူသည်
 ကား၊ တာယ အနုဓမ္မစာရိတာသင်္ခါတာယ- ထိုလောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်
 သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိပဿနာယ- ဝိပဿနာ
 ဖြင့်၊ အနိစ္စာကာရာဒိဒေါသံ- မမြဲသောအခြင်းအရာစသော အပြစ်ကို၊ တီသု ဘဝေသု-
 ဘဝသုံးပါးတို့၌၊ သမနုပဿန္တော- ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ဧဝံ - ဤ
 သို့၊ ကာယစိတ္တဝိဝေကသိခါပတ္တဝိပဿနာသင်္ခါတာယ- ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊
 အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော ဝိပဿနာဟုဆိုအပ်သော၊ ဣမာယ ပဋိပဒါယ- ဤ
 အကျင့်မြတ်ဖြင့်၊ အဓိဂတော- ရောက်အပ်ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော- ဆို
 အပ်ဆိုထိုက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧကော- အဖော်မမှီး တစ်ပါးတည်း၊ စရေ-
 ကျင့်ရာ၏၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ယောဇနာ- ယောဇနာခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိ
 ထိုက်၏။

ပဋိသလ္လာနဂါတာဝတ္ထနာ- ပဋိသလ္လာနဂါတာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၆။ တဏှက္ခယန္တိ ဧတ္ထ- တဏှက္ခယဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်
 ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရော- အမှတ်မထား
 တစ်ပါးပါးသော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ မဟစ္စရာဇာနဘာဝေန-
 ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော မင်း၏အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ-
 လက်ယာရစ်လှည့်လည်သည်ကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ သရီရ-
 သောဘာယ- ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါကြောင့်၊ ဝါ- ကိုယ်၏တင့်တယ်ခြင်းကြောင့်၊
 အာဝဇ္ဇိတဟဒယာ- ဆင်ခြင်စဉ်းစားသော စိတ်နှလုံးရှိကုန်သော (စူးစမ်းလိုစိတ်ရှိ
 ကုန်သော) (အာဝဇ္ဇိယတေတိ အာဝဇ္ဇိတံ၊ အာ✓ဝဇ္ဇ+တ၊ အာဝဇ္ဇနေ- ဆင်ခြင်ခြင်း၌၊
 အာဝဇ္ဇိတံ ဟဒယံ ယေဟီတိ အာဝဇ္ဇိတ-ဟဒယာ)၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊
 ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ဂစ္ဆန္တာပိ- သွားပါးကုန်သော်လည်း၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လှည့်၍၊
 တမေဝ- ထိုမင်းကိုသာလျှင်၊ ဥလ္လောကေန္တိ- ကြည့်ရှုကုန်၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊
 ဂစ္ဆန္တာပိ- သွားပါးကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ- ဘေးနှစ်ဖက်တို့မှ၊
 ဂစ္ဆန္တာပိ- သွားပါးကုန်သော်လည်းကောင်း၊ (ဥလ္လောကေန္တိ- ကြည့်ရှုကုန်၏)၊ ဟိ-
 မှန်၏၊ လောကော- လူအပေါင်းသည်၊ ပကတိယာ ဧဝံ- ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်
 သာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနေ စ- ဘုရားကို ဖူးမြင်ရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏစန္ဒသမုဒ္ဒ-

ရာဒေသနေ စ- လပြည့်ဝန်း၊ သမုဒ္ဒရာ၊ မင်းတို့ကို ကြည့်ရှုရခြင်း၌လည်းကောင်း၊
 အတိတ္တော- မတင်းတိမ်၊မရောင့်ရဲသည်။ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ အထ- ထိုအခါ၌၊
 အညတရာ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော (ဝါ) တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကုဋ္ဌ-
 မ္ဗိယဘရိယာပိ- သူကြွယ်၏မိန်းမသည်လည်း၊ ဥပရိပါသာဒဂတာ- ပြာသာဒ်အထက်၌
 ရောက်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ သီဟပဉ္စရုံ- ခြင်္သေ့ခံသော လေသာပြတင်းကို၊
 ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ ဩလောကယမာနာ- ကြည့် လျက်၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ ရာဇာ-
 မင်းသည်၊ တံ- ထိုသူကြွယ်ကတော်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော- တပ်မက်
 သောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ “ဘဏေ- အမောင်၊ ‘အယံ ဣတ္ထိ- ဤမိန်းမ
 သည်၊ သသာမိကာ- ပိုင်ရှင်ရှိ၏၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ အသာမိကာ-
 ပိုင်ရှင်မရှိ (လင်မရှိ)၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့လည်းကောင်း၊’ ဇာနာဟိ တာဝ- သိအောင်
 လုပ်လေဦးလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဣတိတစ်လုံး အကြွေကြံ)။ အမစ္စံ- အမတ်ကို၊
 အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ သော- ထိုအမတ်သည်၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “ဒေဝ- အရှင်
 မင်းမြတ်၊ သသာမိကာ- ပိုင်ရှင်ရှိပါ၏(လင်ရှိပါ၏)။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာရောစေသိ-
 လျှောက်ထားပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဒေဝဇ္ဈရာယော ဝိယ- နတ်
 သမီးတို့ကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ ဝိသတိသဟဿနာဋ္ဌကိတ္တိယော- ဤနှစ်သောင်း
 သော ကချေသည်မိန်းမတို့သည်၊ ဧကံ ဧဝ- တစ်ယောက်တည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊
 မံ- ငါ့ကို၊ အဘိရမာပေန္တိ- မွေ့လျော်စေကုန်၏၊ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ဒါနိ-
 ယခုအခါ၌၊ ဧတာပိ- ဤကချေသည်တို့ကိုလည်း၊ အတုဿိတွာ- မနှစ်သက်မူ၍
 (မရောင့်ရဲ မတင်းတိမ်မူ၍)၊ ပရဿ- သူတစ်ပါး၏၊ ဣတ္ထိယာ- မိန်းမ၌၊ တဏှံ-
 တပ်မက်မှုကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ သာ- ထိုတဏှာ
 သည်၊ အပါယမေဝ- အပါယ်သို့သာလျှင်၊ အာကဗတိ- ဆွဲငင်တတ်၏”။ ဣတိ-
 ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍ (ဣတိတစ်လုံး အကြွေကြံ)၊
 တဏှာယ- တဏှာ၏၊ အာဒီနဝံ- အပြစ်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “ဟန္တ- ယခု၊ နံ-
 ထိုတဏှာကို၊ နိဂ္ဂဏှာမိ- နှိပ်ကွပ်အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊
 ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊
 ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါန-
 ဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ တဏှာက္ခယန္တိ- တဏှာက္ခယဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ-
 နိဗ္ဗာန်တည်း၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒိဋ္ဌာဒီနဝါယ- တွေ့မြင်အပ်ပြီးသော

အပြစ်ရှိသော၊ တဏှာယ- တဏှာ၏၊ အပ္ပဝတ္တိ- မဖြစ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အပ္ပ-
မတ္တောတိ- အပ္ပမတ္တောဟူသည်ကား၊ သာတစ္ဆကာရီ- အမြဲမပြတ်ပြုလေ့ရှိသည်၊
သက္ကစ္ဆကာရီ- ရိရိသေသေပြုလေ့ရှိသည်၊ အနေဠမူဂေါတိ- အနေဠမူဂေါဟူသည်ကား၊
အလာလာ-မုခေါ- တံတွေးယိုကျ ထွက်ကျသော ခံတွင်းမရှိသည်၊ အထ ဝါ-
တနည်းကား၊ အနေဠော စ- မိုက်လည်းမမိုက်မဲ၊ အမူဂေါ စ- ဖျင်းလည်းမဖျင်းအ၊
ပဏ္ဍိတော- လိမ္မာသည်၊ ဗျတ္တော- ထက်မြက်သည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်
သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဟိတသုခသမ္မာ-
ပကံ- အကျိုးစီးပွားချမ်းသာကို ပြီးစေနိုင်သော (ဝါ) စီးပွားချမ်းသာသို့ ရောက်စေနိုင်
သော၊ သုတံ- အကြားအမြင်သုတသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သုတဝါ-
သုတဝါမည်၏၊ အာဂမသမ္ပန္နော- အာဂုံပါဠိနှင့်ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-
ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သတိမာတိ- သတိမာဟူသည်ကား၊
စိရကတာဒိနံ- ကြာမြင့်စွာ ပြုလုပ်အပ်ပြီးသော ဒါန၊ သီလစသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို၊
အနုဿရိတာ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် မပြတ်သတိရ (အောက်မေ့အမှတ်ရ)သူသည်၊
သင်္ခါတဓမ္မောတိ- သင်္ခါတဓမ္မောဟူသည်ကား၊ ဓမ္မူပပရိက္ခာယ- တရားတော်ကို
စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ဥပပရိက္ခန္ဓံ ဥပပရိက္ခာ၊ ဥပ,ပရိ✓ဣက္ခ+အ+အာ၊
ဒဿနကေသု- ရှုခြင်း၊ အမှတ်ပြုခြင်းတို့၌၊ ဓမ္မဿ ဥပပရိက္ခာ ဓမ္မူပပရိက္ခာ၊
တာယ ဓမ္မူပပရိက္ခာယ)၊ ပရိညာတဓမ္မော- ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရားရှိသည်
(ပရိညာတော ဓမ္မော ယေနာတိ ပရိညာတဓမ္မော)၊ နိယတောတိ- နိယတောဟူသည်
ကား၊ အရိယမဂ္ဂေန- အရိယာမဂ်ဖြင့်၊ နိယတဘာဝပ္ပတ္တော- မြဲသည်၏အဖြစ်သို့
ရောက်သော၊ ပဓာနဝါတိ- ပဓာနဝါဟူသည်ကား၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝီရိယသမ္ပန္နော- သမ္ပပ္ပ
ဓာနလုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဥပ္ပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ- အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဧသ
ဧသော ပါဠော- ဤပါဠိကို၊ ယောဇေတဗ္ဗော- ယှဉ်စေအပ်၊ ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဧဝမေဝ-
ဤသို့သာလျှင်၊ တေဟိ အပ္ပမာဒါဒီဟိ- ထိုအပ္ပမာဒစသည်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-
ပြည့်စုံသူသည်၊ နိယာမသမ္မာပကေန- မဂ္ဂနိယာမသို့ ရောက်စေတတ်သော၊ (သမ္မာ-
ပေတီတိ သမ္မာပကံ၊ သံ,ပ✓အပ+ဏ္ဍု၊ နိယာမံ သမ္မာပကံ နိယာမသမ္မာပကံ)
ပဓာနေန- အားထုတ်လုံ့လ ဝီရိယကြောင့်၊ ပဓာနဝါ- ပဓာနဝါမည်၏၊ တေန ပဓာနေန-
ထိုလုံ့လဝီရိယဖြင့်၊ သမ္ပတ္တနိယာမတော- ရောက်ပြီးသော မဂ္ဂနိယာမရှိသောကြောင့်၊
နိယတော- နိယတမည်၏၊ တတော- ထိုမဂ္ဂနိယာမကြောင့်၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ-
အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့်၊ သင်္ခါတဓမ္မော- သင်္ခါတဓမ္မမည်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊

အရဟာ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သင်္ခါတဗ္ဗဘာဝတော- ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သိထိုက်သော တရားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “သင်္ခါတဓမ္မော”တိ- သင်္ခါတဓမ္မဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ယထာ ယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဂဝါ- ဘုရား ရှင်သည်)၊ “ယေ စ- အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား၊ သင်္ခါတဓမ္မာသေ- ပိုင်းခြားသိမြင်အပ်ပြီးသော တရားရှိကုန်၏၊ ယေ စ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား၊ သေခါ- ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်၏၊ (တေ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်)၊ ဣဓ- ဤလောက၌၊ ပုထု- များစွာရှိကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီး၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

တဏှက္ခယဂါထာဝတ္ထုနာ- တဏှက္ခယဂါထာ၏အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၇။ သီဟောဝါတိဇတ္ထ- သီဟောဝါဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရဿ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဗာရာဏသီရညော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သည်၊ ဒူရေ- အဝေးအရပ်၌၊ ဟောတိ- ရှိ၏၊ သော- ထိုဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ပဂေဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးအကြား၌၊ ယာနာ- ယာဉ်ပေါ်မှ၊ ဩရယု- သက်ဆင်း၍၊ ဥဒကဋ္ဌာနံ- ရေရှိရာအရပ်သို့၊ “မုခံ- မျက်နှာကို၊ ဓောဝိဿာမိ- ဆေးအံ့ (ဝါ) သစ်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပဂတော- ကပ်ရောက်ပြီ၊ တသ္မိံ စ ပဒေသေ- ထိုအရပ်၌လည်း၊ သီဟီ- ခြင်္သေ့မသည်လည်း၊ သီဟပေါတကံ- ခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးကို၊ ဇေနော- ဖြစ်စေ၍ (ဝါ) မွေးဖွား၍၊ ဂေါစရာယ- အစာရှာရန်အကျိုးငှာ (စားကျက်အကျိုးငှာ)၊ ဂတာ- သွားပြီ၊ ရာဇပုရိသော- မင်းချင်းယောက်ျားသည်၊ တံ- ထိုခြင်္သေ့ငယ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ သီဟပေါတကော- ခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးပါတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ထားပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ရပ်မှ၊ (ဘီ-ဓာတ်ယှဉ်ရာ အပါဒါအနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်)၊ န ဘာယတိ ကိရ- မကြောက်ဘူးတဲ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တံ- ထိုခြင်္သေ့ပေါက်ကို၊ ဥပပရိက္ခိတံ- စူးစမ်းခြင်းငှာ၊ ဘောရိအာဒိနိ- စည်စသည်တို့ကို၊ အာကောဋ္ဌာပေသိ- တီးစေပြီ၊ သီဟပေါတကော- ခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးသည်၊ တံ သဒ္ဓံ- ထိုအသံကို၊ သုတွာပိ- ကြားရ၍သော်လည်း၊ တထေဝ-

ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင် (နေမြဲအတိုင်းသာလျှင်)၊ သယံ- အိပ်နေပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ယာဝ တတိယံ- သုံးကြိမ်တိုင်အောင်၊ အာကောဠာပေသိ- တီးစေပြီ၊ သော- ထိုခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးသည်၊ တတိယဝါရေ- သုံးကြိမ်မြောက်၌၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတ္တာ- ထောင်၍၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ ပရိသံ- ပရိသတ်ကို၊ ဩလောကေ- တွာ- ကြည့်၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ သယံ- အိပ်ပြီ (ဝပ်ပြီ)၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ အဿ- ထိုခြင်္သေ့ပေါက်ကလေး၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ န အာဂစ္ဆတိ- မလာသေး၊ တာဝ- ထိုမျှလောက် (မိခင်မလာမီ)၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ ဂစ္ဆာမ- သွားကုန်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ “တဒဟုဇာတောပိ- ထိုနေ၌ မွေးဖွားသည်လည်းဖြစ်သော၊ သီဟပေါတကော- ခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးသည်၊ န သန္တသတိ- မထိတ်လန့်၊ န ဘာယတိ- မကြောက်၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတာသံ- တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်းကို (ပရိတသနံ ပရိတာသော၊ ပရိ✓တသ+ဏ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂေ- ထိတ်လန့်ခြင်း၌၊ တဏှာစ ဒိဋ္ဌိ စ တဏှာဒိဋ္ဌိယော၊ တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ ပရိတာသော တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတာသော၊ တံ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတာသံ)၊ ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊ န သန္တသေယျံ- မထိတ်လန့်ရာပါအံ့နည်း၊ န ဘာယေယျံ- မကြောက်လန့်ရာပါအံ့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ တံ- ထိုခြင်္သေ့ပေါက်ကလေးကို၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ကေဝဠေဟိ- တံငါသည်တို့သည်၊ မစ္ဆေ- ငါးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်း၍၊ သာခါသု- သစ်ရွက်သစ်ခက်တို့၌၊ ဗန္ဓိတွာ- ဖွဲ့တုပ်၍၊ ပသာရိတေ- ဖြန့်ထားအပ်သော၊ ဇာလေ- ပိုက်ကွန်၌၊ အသင်္ဂိယေဝ- မငြိမကပ်ဘဲသာလျှင်၊ ဂစ္ဆမာနံ- သွားသော၊ ဝါတံ- လေကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ တသ္မိ- ထိုလေ၌၊ “အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအခါ၌၊ တဏှာဒိဋ္ဌိမောဟဇာလံ- တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်ကို၊ ဖာလေတွာ- ဖောက်ခွဲ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အသဇ္ဇမာနော- မကပ်မငြိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂစ္ဆေယျံ- သွားရာပါအံ့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ နိမိတ္တံ- နိမိတ်ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သိလာပဇ္ဇပေါက္ခ- ရဏိယာ- ကျောက်ဖျာရှိသော ရေကန်၏၊ တီရေ- ကမ်းနား၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဝါတဗ္ဘာဟတာနိ- လေပြင်းတိုက်ခတ်အပ်ကုန်သော၊

(အဘိအာဟဉ္ဇန္တတိ အဗ္ဘာဟတာနိ၊ အဘိ၊ အာ✓ဟန+တ။ ဝါတေဟိ အဗ္ဘာဟတာနိ ဝါတဗ္ဘာဟတာနိ)၊ ပဒုမာနိ- ပဒုမ္မာကြာတို့ကို၊ ဩနမိတွာ- ညွတ်၍၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဖုသိတွာ- ထိ၍၊ ဝါတဝိဂမေ- လေကင်းလတ်သော် (လေမတိုက်သော်)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ယထာဋ္ဌာနေ- တည်မြဲတိုင်းသော နေရာ၌၊ ဌိတာနိ- တည်နေကုန်သည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ အနုပလိတ္တာနိ- မလိမ်းကျ မကပ်ငြိသည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တသ္မိ- ထိုကြာ၌၊ “အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကုဒါဿု နာမ- အဘယ်မည်သောအချိန်၌၊ ဧတာနိ- ဤပဒုမ္မာကြာတို့သည်၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊ ဇာတာနိ- ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ အနုပလိတ္တာနိ- မလိမ်းကျ မကပ်ငြိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်ကုန်၍)၊ တိဋ္ဌန္တိ ယထာ- တည်နေကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ လောကေ- လူလောက၌၊ ဇာတော- ဖြစ်သည်၊ လောကေန- လူ နှင့်၊ အနုပလိတ္တော- မလိမ်းကျမကပ်ငြိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တိဋ္ဌေယျံ- တည် ရာပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ နိမိတ္တံ- နိမိတ်ကို၊ အဂ္ဂဟေသိ- ယူပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ “သီဟော ယထာ- ခြင်္သေ့ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ဝါတော ယထာ- လေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဒုမာနိ ယထာ- ပဒုမ္မာကြာတို့ ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အသန္တသန္တေန- မကြောက်ရွံ့ မထိတ်လန့်သူ သည်၊ အသဇ္ဇမာနေန- မငြိကပ်သူသည်၊ အနုပလိတ္တေန- မလိမ်းကျ မကပ်ငြိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ထိုက်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ် ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ် သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သီဟောတိ- သီဟောဟူသည်ကား၊ တိဏသီဟော- မြက်စားသောခြင်္သေ့လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍုသီဟော- သစ်ရွက်ရော်ကဲ့သို့ အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်း၊ ကာဠသီဟော- မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့လည်း ကောင်း၊ ကေသရသီဟော- လည်ဆံရှည်ရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤ

၁။ ယထာ ။ပ။ ဘဝိတဗ္ဗံ= ဤစုဏ္ဏိယပါဠိကို ယထာလာဘနည်းအရ အနက်ပေးလိုသော် “သီဟော ယထာ- ခြင်္သေ့ကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အသန္တသန္တေန- မထိတ်လန့်သူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဝါတော ယထာ- လေကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အသဇ္ဇမာနေန- မငြိကပ်သူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ထိုက်၏၊ ပဒုမာနိ ယထာ- ပဒုမ္မာကြာကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤ အတူ၊ အနုပလိတ္တေန- မလိမ်းကျ မကပ်ငြိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ထိုက်၏”ဟု ပေးပါ။

သို့၊ စတ္တာရော- လေးမျိုးကုန်သော၊ သီဟာ- ခြင်္သေ့တို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊
 တေသံ- ထိုလေးမျိုးတို့တွင်၊ ကေသရသီဟော- လည်ဆံရှည်ရှိသော ခြင်္သေ့ကို၊
 အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ- ဆိုအပ်၏၊ သော- ထိုလည်ဆံရှည်ရှိသော
 ခြင်္သေ့ကို၊ ဣဓ- ဤဂါထာအရာ၌၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ ဝါတော- လေ
 သည်၊ ပုရတ္ထိမာဒိဝသေန- အရှေ့လေစသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနေကဝိဓော- များ
 သော အပြားရှိ၏၊ ပဒမံ- ပဒုမ္မာကြာသည်၊ ရတ္တသေတာဒိဝသေန- အနီ၊ အဖြူ
 စသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အနေကဝိဓံ- များသော အပြားရှိ၏)၊ တေသု- ထိုလေ၊
 ပဒုမ္မာကြာအမျိုးအစားများစွာတို့တွင်၊ ယော ကောစိ ဝါတော- အကြင်တစ်စုံတစ်ခု
 သော လေသည်လည်းကောင်း၊ ယံ ကိဉ္စိ ပဒုမ္မဉ္စ- အကြင်တစ်စုံတစ်ခုသော ပဒုမ္မာ
 ကြာသည်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇတိ ယေဝ- သင့်လျော်သည်သာ၊ တတ္ထ- ထိုအနိစ္စစသည်
 ၌၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ သန္တာသော နာမ- ထိတ်လန့်ခြင်းမည်သည်၊ အတ္တ-
 သိနေဟေန- မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အတ္တသိ-
 နေဟော စ နာမ- မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းမည်သည်လည်း၊ တဏှာလေပေါ-
 တဏှာဖြင့် လိမ်းကျံကပ်ငြိခြင်းတည်း၊ သောပိ- ထိုတဏှာလေပသသည်လည်း၊
 ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေန ဝါ- ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေန ဝါ- ဒိဋ္ဌိနှင့်
 မယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ လောဘေန- လောဘကြောင့်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သောပိ
 စ- ထိုလောဘသည်လည်း၊ တဏှာယေဝ- တဏှာသည်ပင်တည်း၊ တတ္ထ- ထိုခန္ဓာ၊
 အာယတနစသည်၌၊ သဇ္ဇနံ ပန- ငြိကပ်ခြင်းသည်ကား၊ ဥပပရိက္ခာဒိဝိရဟိတဿ-
 ပညာဖြင့် စူးစမ်းဆင်ခြင်မှုစသည်မှ ကင်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မောဟေန- မောဟတရား
 ကြောင့်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ မောဟော စ- မောဟသည်လည်း၊ အဝိဇ္ဇာ- မသိခြင်း
 တည်း၊ တတ္ထ- ထိုတရားတို့တွင်၊ သမထေန- သမထဖြင့်၊ တဏှာယ- တဏှာကို၊
 ပဟာနံ- ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဝိပဿနာယ- ဝိပဿနာဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇာယ-
 အဝိဇ္ဇာကို၊ (ပဟာနံ- ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊
 သမထေန- သမထဖြင့်၊ အတ္တသိနေဟံ- မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ပဟာယ-
 ပယ်စွန့်၍၊ သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ သဒ္ဓေသု- အသံတို့၌၊ (အသန္တသန္တော) ဣဝ-
 မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊ အနိစ္စဒုက္ခာဒီသု- အနိစ္စ၊
 ဒုက္ခစသည်တို့၌၊ အသန္တသန္တော- မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့သည်၊ ဝိပဿနာယ-
 ဝိပဿနာဖြင့်၊ မောဟံ- မောဟကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဝါတော- လေသည်၊
 ဇာလမိ- ပိုက်ကွန်၌၊ (အသဇ္ဇမာနော) ဣဝ- မကပ်မငြိသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊

ခန္ဓာယတနာဒီသု - ခန္ဓာ, အာယတနစသည်တို့၌၊ အသဇ္ဇမာနော - မကပ်ငြိသည်၊ သမထေနေဝ - သမထဖြင့်သာလျှင်၊ လောဘဉ္စ - လောဘတရားကိုလည်းကောင်း၊ လောဘသမ္ပယုတ္တဒိဋ္ဌိ - လောဘနှင့်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိတရားကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ပဒုမံ - ပဒုမ္မာကြာသည်၊ တောယေန - ရေဖြင့်၊ (အလိမ္မမာနံ) ဣဝ - မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - ဤအတူ)၊ သဗ္ဗဘဝဘောဂလောဘေန - အလုံးစုံသော ဘဝ, စည်းစိမ်တို့၌ တပ်မက်ခြင်းလောဘတရားဖြင့်၊ အလိပ္ပမာနော - မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိသည်၊ ဧတ္ထ စ - ဤသီဟောဝ သဒ္ဓေသု အသန္တသန္တော စသော စကားရပ်၌လည်း၊ သီလံ - သီလတရားသည်၊ သမထဿ - သမထ၏၊ ပဒဋ္ဌာနံ - နီးသောအကြောင်းတည်း၊ သမထော - သမထသည်၊ သမာဓိဿ - သမာဓိ၏၊ (ပဒဋ္ဌာနံ - နီးသောအကြောင်းတည်း)၊ သမာဓိ - သမာဓိသည်၊ ဝိပဿနာယ - ဝိပဿနာ၏၊ (ပဒဋ္ဌာနံ - နီးသောအကြောင်းတည်း)၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဒွီသု - နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေသု - တရားတို့သည်၊ သိဒ္ဓေသု - ပြီးစီးကုန်လတ်သော်၊ တယော - သုံးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ - ခန္ဓာတို့သည်၊ သိဒ္ဓါဝ - ပြီးစီးကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တတ္ထ - ထိုသီလ, သမာဓိ, ဝိပဿနာ သုံးပါးတို့တွင်၊ သီလက္ခန္ဓေန - သီလအစုကြောင့်၊ သူရော - ရဲရင့်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ သော - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဒ္ဓေသု - အသံတို့၌၊ သီဟော - ခြင်္သေ့သည်၊ (န သန္တသတိ) ဣဝ - မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - ဤအတူ)၊ အာဃာတဝတ္ထုသု - ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၏အကြောင်းတို့၌၊ ကုဇ္ဈိတုကာမတာယ - အမျက်ထွက်လိုသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န သန္တသတိ - မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့၊ ပညာက္ခန္ဓေန - ပညာအစုကြောင့်၊ ပဋိဝိဒ္ဓသဘာဝေါ - ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသောတရားသဘောရှိသောသူသည်၊ ဝါတော - လေသည်၊ ဇာလမိ - ပိုက်ကွန်၌၊ (န သဇ္ဇတိ) ဣဝ - မငြိကပ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - ဤအတူ)၊ ခန္ဓာဒိဓမ္မဘောဒေ - ခန္ဓာစသောတရားအထူးအပြား၌၊ န သဇ္ဇတိ - မကပ်ငြိ၊ သမာဓိက္ခန္ဓေန - သမာဓိအစုကြောင့်၊ ဝီတရာဂေါ - ကင်းသော ရာဂရှိသူသည်၊ ပဒုမံ - ပဒုမ္မာကြာသည်၊ တောယေန - ရေဖြင့်၊ (န လိပ္ပတိ) ဣဝ - မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - ဤအတူ)၊ ရာဂေန - ရာဂဖြင့်၊ န လိပ္ပတိ - မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိ၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သမထဝိပဿနာဟိ စ - သမထဝိပဿနာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓေဟိ စ - သီလ, သမာဓိ, ပညာအစုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယထာသမ္ဘဝံ - ဖြစ်သင့်သည့်အားလျော်စွာ၊ တဏှာဝိဇ္ဇာနံ - တဏှာအဝိဇ္ဇာဟူကုန်သော၊ တိဏ္ဏဉ္စ - သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလမူလာနံ - အကုသိုလ်တို့၏အကြောင်းမူလတို့ကို၊ ပဟာနဝသေန - ပယ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊

အသန္တသန္တော စ- မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့သူကိုလည်းကောင်း၊ အသဇ္ဇမာနော စ- မငြိကပ် မတွယ်တာသူကိုလည်းကောင်း၊ အလိပ္ပမာနော စ- မလိမ်းကျံ မကပ်ငြိ သူကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

သီဟာဒိဂါထာဝဏ္ဏနာ- သီဟာဒိဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂၈။ သီဟော ယထာတိ ဧတ္ထ- သီဟော ယထာဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ- အဘယ်သို့နည်း၊ ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရော- အမှတ် မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဗာရာဏသီရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ကုပိတံ- ပျက် စီးနေသော၊ ပစ္စန္တိ- ပစ္စန္တရစ်အရပ်ကို၊ ဂူပသမေတုံ- ငြိမ်းအေးစေခြင်း (ငြိမ်းချမ်း စေခြင်း)ငှါ၊ ဂါမာနုဂါမိမဂ္ဂံ- ရွာသို့ အစဉ်လိုက်သော လမ်းခရီး (ရွာစဉ်လမ်းခရီး) ကို၊ ဆဇေတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ ဥဇုံ- ဖြောင့်သော၊ အဇ္ဈဝိမဂ္ဂံ- တောလမ်းခရီးကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ မဟတိယာ- ကြီးစွာသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ တေန စ သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ အညတရသ္မိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပဗ္ဗတပါဒေ- တောင်ခြေ၌၊ သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ ဗာလသူရိယာတပံ- တက်သစ်စ ဖြစ်သော နေပူကို၊ (သူရိယဿ အာတပေါ သူရိယာတပေါ၊ ဗာလော သူရိယာတပေါ ဗာလသူရိယာတပေါ၊ တံ ဗာလသူရိယာတပံ)၊ တပ္ပမာနော- (နေဆာ) လှုံလျက်၊ နိပန္နော- ဝပ်နေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တံ- ထိုခြင်္သေ့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ရာဇပုရိသာ- မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ န သန္တသတိ ကိရ- မကြောက်ဖူးတဲ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ဘောရိပဏဝါဒိသဒ္ဓံ- စည်ကြီးသံ၊ ထက်စည်သံစသော အသံကို၊ ကာရာပေသိ- ပြုစေ (တီးစေ) ပြီ၊ သီဟော- ခြင်္သေ့ သည်၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင် (နေမြဲအတိုင်းသာလျှင်)၊ နိပဇ္ဇိ- ဝပ် နေပြီ၊ ဒုတိယမ္ပိ- နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ကာရာပေသိ- ပြုစေ(တီးစေ)ပြီ၊ သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ နိပဇ္ဇိ- ဝပ်နေပြီ၊ တတိယမ္ပိ- သုံးကြိမ်မြောက်လည်း၊ ကာရာပေသိ- တီးစေပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ “သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ မမ- ငါ့အား၊ ပဋိသတ္တု- ဆန့်ကျင်ဖက်ရန်သူသည်၊

အတ္တိ- ရှိ၏။ ဣတိ- ဤသို့ကြံမိ၍၊ စတုဟိ- လေးခုကုန်သော၊ ပါဒေဟိ- ခြေတို့ဖြင့်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ- ကောင်းစွာတည်သည် မည်လောက်အောင်၊ ပတိဋ္ဌဟိတွာ- တည်၍၊ သီဟနာဒံ- ခြင်္သေ့ဟောက်သံကို၊ နဒိ- ဟိန်းဟောက်ပြီ၊ တံ- ထိုခြင်္သေ့ဟောက်သံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဟတ္တာရောဟာဒယော- ဆင်စီး(ဆင်ထိန်း) စသည်တို့သည်၊ ဟတ္ထိအာဒီဟိ- ဆင်စသည်တို့မှ၊ ဩရောဟိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ တိဏဂဟနာနိ- မြက်ချုံတောတို့သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ- ဝင်ကုန်ပြီ၊ ဟတ္ထိအဿဂဏာ- ဆင်မြင်းအပေါင်းတို့သည်၊ ဒိသာဝိဒိသာ- တူရူအရပ်၊ အထောင့်အရပ်တို့သို့၊ ပလာတာ- ပြေးကုန်ပြီ၊ ရညော- မင်း၏၊ ဟတ္ထိပိ- ဆင်သည်လည်း၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍၊ ဝနဂဟနာနိ- တောအုပ်၊ တောချုံတို့ကို၊ ပေါထယမာနော- နင်းချေပုတ်ခတ်လျက်၊ ပလာယိ- ပြေးပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တံ- ထိုဆင်ကို၊ သန္တာရေတုံ- ထိန်းကြောင်းခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်လတ်သော်၊ ရုက္ခသာခါယ- သစ်ကိုင်း၌၊ ဩလမ္ဗိတွာ- တွဲလျားချ၍၊ ပထဝီ- မြေသို့၊ ပတိတွာ- ကျ၍၊ ဧကပဒိကမဂ္ဂေန- ခြေတစ်ဖဝါးသွားလောက်ရုံသာရှိသော လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်တို့ဘုရား၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ အသုတ္တ အပိ- ကြားလိုက်ပါကုန်သလားဘုရား”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ အာမ- အိမ်းကြားလိုက်ပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ သဒ္ဓံ- အသံပါနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဘေရိသင်္ခါဒီနံ- ထက်စည်၊ ခရသင်းစသည်တို့၏၊ (သဒ္ဓံ- အသံတည်း)၊ ပစ္စာ- နောက်မှ၊ သီဟဿ- ခြင်္သေ့၏၊ (သဒ္ဓံ- အသံတည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ န ဘာယိတ္ထ- မကြောက်ကြပါကုန်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ကဿစိ သဒ္ဓဿ- တစ်စုံတစ်ခုသော အသံမှ၊ န ဘာယာမ- မကြောက်ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ မယုမ္ဗိ- တပည့်တော်သည်လည်း (ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ ဧဒိသံ- ဤသို့ သဘောရှိသောအဖြစ်ကို (ဤသို့သဘောရှိသော မကြောက်ခြင်းကို)၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကာ ပန- စွမ်းနိုင်ပါ၏လော၊ မဟာရာဇ- အို မင်းမြတ်၊ သစေ ပဗ္ဗဇိဿသိ- အကယ်၍ ရဟန်းပြုအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ ရဟန်းပြုလတ်သော်)၊ သက္ကာ- စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ (အဟံ- တပည့်တော်သည်)၊

ပဗ္ဗဇာမိ- ရဟန်းပြုပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ နံ- ထိုဗာရာဏသီမင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ- ရဟန်းပြုစေ၍၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အာဘိသမာစာရိကံ- ထူးကဲမြင့်မြတ်သော ကျင့်ဝတ်သိက္ခာကို၊ သိက္ခာပေသုံ- သင်ယူစေကုန်ပြီ၊ သောပိ- ထိုမင်းသည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိပဿန္တာ- ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သဟနာ စ- သည်းခံတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဟနနာ စ- သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီဃဇေတွာ စ- လျင်မြန်သော အဟုန်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း (သီဃံ ဇေံ ယဿာတိ သီဃဇေဝေါ၊ သီဃဇေဿ ဘာဝေါ သီဃဇေတ္ထံ၊ တသ္မာ)၊ သီဟော- သီဟမည်၏၊ ဣဓ- ဤဂါထာအရာ၌၊ ကေသရသီဟောဝ- လည်ဆံရှည်ရှိသော ခြင်္သေ့ကိုသာလျှင်၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ အဿ- ထိုခြင်္သေ့အား၊ ဒါဌာ- အစွယ်ဟူသော၊ ဗလံ- အားသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဒါဌဗလီ- ဒါဌဗလီမည်၏၊ ပဿယု အဘိဘုယျာတိ- ပဿယု အဘိဘုယျဟူသော၊ ဥဘယံ- နှစ်ပုဒ်လုံးကို၊ စာရီသဒ္ဓေန- စာရီသဒ္ဓါနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ပဿယုစာရီ အဘိဘုယျစာရီတိ- ပဿယုစာရီ အဘိဘုယျစာရီဟူ၍၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေထိုက်၏၊ တတ္ထ- ပဿယုစာရီ အဘိဘုယျစာရီဟူသော စကားရပ်၌၊ ပဿယု- အနိုင်အထက်ပြု (နိုင်ထက်စီးနင်းလုပ်) ၍၊ နိဂ္ဂဟေတွာ- နှိပ်ကွပ်၍ (ဖိနှိပ်၍)၊ စရဏေန- ပြုကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ ပဿယု- စာရီ- ပဿယုစာရီမည်၏၊ အဘိဘဝိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ သန္တာသေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊ ဝသီကတွာ- မိမိအလိုသို့ ပြု၍၊ စရဏေန- ပြုကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ အဘိဘုယျစာရီ- အဘိဘုယျစာရီမည်၏၊ သွာယံ သော+အယံ- ထိုခြင်္သေ့သည်၊ ကာယဗလေန- ကိုယ်စွမ်းအားကြောင့်၊ ပဿယုစာရီ- ပဿယုစာရီမည်၏၊ တေသော- တန်ခိုးစွမ်းရည်ကြောင့်၊ အဘိဘုယျစာရီ- အဘိဘုယျစာရီမည်၏၊ တတ္ထ- ထိုပဿယုစာရီ အဘိဘုယျစာရီဟူသော စကားရပ်၌၊ “ပဿယု- အနိုင်အထက်ပြု၍၊ စာရီ- ကျင့်လေ့ရှိခြင်းသည်၊ ကိ- အဘယ်သို့နည်း၊ အဘိဘုယျ- လွှမ်းမိုး၍၊ စာရီ- ကျင့်လေ့ရှိခြင်းသည်၊ ကိ- အဘယ်သို့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ ဝဒေယျ- အကယ်၍ ပြောဆိုငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ပြောဆိုခဲ့သော်)၊ တတော- ထိုအမေးကြောင့်၊ မိဂါနန္တိ- မိဂါနံဟူသည်ကား၊ သာမိဝစနံ-

သာမိဝိဘတ်ကို၊ ဥပယောဂတ္ထေ - ဒုတိယအနက် (ကံအနက်) ၌၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊
 “မိဂေ - သားကောင်တို့ကို၊ ပဿယု - အနိုင်အထက်ပြု၍၊ အဘိဘုယျ - လွှမ်းမိုး၍၊
 စာရီ - ကျင့်လေ့ရှိခြင်းတည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ပဋိဝတ္တဗ္ဗံ - ပြန်လည်ပြောဆိုထိုက်၏၊
 ပန္နာနီတိ - ပန္နာနီဟူသည်ကား၊ ဒူရာနိ - ဝေးကုန်သော၊ သေနာသနာနီတိ - သေနာ-
 သနာနီဟူသည်ကား၊ ဝသနဋ္ဌာနာနိ - နေရာအရပ်တို့သည်၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကား
 ရပ်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဇာနိတုံ - သိခြင်းငှာ၊
 သတ္တာ - စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ န ဝိတ္တာရိတံ - အကျယ်မချဲ့အပ်တော့ပြီ၊
 ဣတိ - ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

ဒါဌဗလီဂါထာဝတ္ထုနာ - ဒါဌဗလီဂါထာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၁၂၉။ မေတ္တံ ဥပေက္ခန္တိ ဧတ္ထ - မေတ္တံ ဥပေက္ခံဟူသော ဤဂါထာ၌၊
 ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံသည်၊ ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ အညတရော - အမှတ်
 မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ မေတ္တာဒိဈာနလာဘီ - မေတ္တာစသော
 ဈာန်ကို ရခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ သော - ထိုမင်းသည်၊ “ရန္တံ - မင်းအဖြစ်
 သည်၊ ဈာနသုခန္တရာယော - ဈာန်ချမ်းသာ၏အန္တရာယ်တည်း၊ (ဈာနံ သုခံ ဈာနသုခံ၊
 ဈာနသုခဿ အန္တရာယော ဈာနသုခန္တရာယော)”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဈာနာနု -
 ရက္ခဏတ္ထံ - ဈာန်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ရန္တံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်
 ၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော - ဝိပဿနာရှုလတ်သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ -
 ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ - မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ - ဤဥဒါန်း
 ဂါထာကို၊ အဘာသိ - ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ “သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာ - သတ္တဝါတို့သည်၊
 သုခိတာ - ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တု - ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း”၊ ဣတိ
 အာဒိနာ နယေန - ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်၊ ဟိတသုခူပနယနကာမတာ - စီးပွား
 ချမ်းသာကို ကပ်၍ဆောင်(အနီးသို့ဆောင်)လိုသည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟိတံ စ သုခံ စ
 ဟိတသုခါနိ၊ ဥပနီယတေ ဥပနယနံ၊ ဥပ✓နီယယ။ ဟိတသုခါနံ ဥပနယနံ ဟိတသု-
 ခူပနယနံ၊ ဟိတသုခူပနယနာယ ကာမော ဟိတသုခူပနယနကာမော၊ ဟိတသုခူပ-
 နယနကာမဿ ဘာဝေါ ဟိတသုခူပနယနကာမတာ)၊ မေတ္တာ - မေတ္တာမည်၏၊ “ဣမမှာ
 ဒုက္ခာ - ဤဆင်းရဲဒုက္ခမှ၊ မုစ္ဆေယျံ - လွတ်မြောက်ရပါကုန်မူကား၊ အဟော ဝတ -

ဪ ကောင်းလေစွာ”။ ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ အဟိတ-
ဒုက္ခာပနယနကာမတာ- အကျိုးစီးပွားမဲ့ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းကို ပယ်ရှားခြင်းငှာ အလို
ရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ (အဟိတံ စ ဒုက္ခံ စ အဟိတဒုက္ခာနိ၊ အပနိယတေ အပနယနံ၊
အပ✓နိ+ယု။ အဟိတဒုက္ခာနံ အပနယနံ အဟိတဒုက္ခာပနယနံ၊ အဟိတဒုက္ခာပနယနာယ
ကာမော အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမော၊ အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမဿ ဘာဝေါ
အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမတာ)။ ကရုဏာ- ကရုဏာမည်၏။ “ဘောန္တော- အရှင်
ကောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တာဝါတို့သည်၊ မောဒန္တိ ဝတ- ဝမ်းမြောက်ကြလေ
ကုန်စွတကား၊ သာဓု- ကောင်းစွာ၊ သုဋ္ဌု- လွန်စွာ၊ မောဒန္တိ ဝတ- ဝမ်းမြောက်ကြလေ
ကုန်စွတကား”။ ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်၊ ဟိတသုခါ-
ဝိပွယောဂကာမတာ- စီးပွားချမ်းသာ မကင်းမကွာခြင်းငှာ လိုလားသည်၏အဖြစ်သည်။
(ဝိပွယောဇနံ ဝိပွယောဂေါ၊ ဝိ,ပ✓ယုဇ+ဏ၊ ယောဇနေ- ယှဉ်ခြင်း၌။ န ဝိပွယောဂေါ
အဝိပွယောဂေါ၊ ဟိတသုခဿ အဝိပွယောဂေါ ဟိတသုခါဝိပွယောဂေါ၊ ကာမေတီတိ
ကာမော၊ ✓ကမု+ဏ၊ ဣစ္ဆာယံ- လိုချင်ခြင်း၌။ ဟိတသုခါဝိပွယောဂါယ ကာမော
ဟိတသုခါဝိပွယောဂကာမော၊ ဟိတသုခါဝိပွယောဂကာမဿ ဘာဝေါ ဟိတသုခါ-
ဝိပွယောဂကာမတာ)။ မုဒိတာ- မုဒိတာမည်၏။ “သကေန- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊
ကမ္မေန- အလုပ်ဖြင့်(လုပ်ရပ်ဖြင့်)၊ ပညာယိဿန္တိ- ထင်ရှားကုန်လိမ့်လတ္တံ့”။ ဣတိ-
ဤသို့၊ သုခဒုက္ခအဇ္ဈုပေက္ခနတာ- ချမ်းသာ၊ဆင်းရဲကို လျစ်လျူရှုသည်၏အဖြစ်
သည်။ (အဇ္ဈုပေက္ခိယတေ အဇ္ဈုပေက္ခနံ၊ အဓိ၊ ဥပ✓ဣက္ခ+ယု။ အဇ္ဈုပေက္ခနဿ
ဘာဝေါ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ၊ သုခဒုက္ခံ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ သုခဒုက္ခအဇ္ဈုပေက္ခနတာ)။
ဥပေက္ခာ- ဥပေက္ခာမည်၏။ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ပန- ဂါထာဖွဲ့ရာ၌ ချမ်းသာလွယ်ကူ
စိမ့်သောအကျိုးငှာကား၊ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ- အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ မေတ္တံ- မေတ္တာ
ကို၊ ဝတ္တာ- ဆိုပြီး၍၊ ဥပေက္ခာ- ဥပေက္ခာကို၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီ၊ မုဒိတာ စ-
မုဒိတာကိုလည်း၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ (ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီ)၊ ဝိမုတ္တိန္တိ- ဝိမုတ္တိဟူသည်ကား၊
စတဿာပိ- လေးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာ- ဤမေတ္တာ၊ကရုဏာ၊မုဒိတာ၊
ဥပေက္ခာတို့သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ- ဆန့်ကျင်ဖက်တရားတို့မှ၊
ဝိမုတ္တတ္တာ- လွတ်မြောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိယော- ဝိမုတ္တိတို့မည်ကုန်၏၊
တေန- ထို့ကြောင့်၊ “မေတ္တံ- မေတ္တာဟူသော၊ ဝိမုတ္တိံ စ- ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊
ဥပေက္ခံ- ဥပေက္ခာဟူသော၊ ဝိမုတ္တိံ စ- ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ ကရုဏံ- ကရုဏာ
ဟူသော၊ ဝိမုတ္တိံ စ- ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ မုဒိတံ- မုဒိတာဟူသော၊ ဝိမုတ္တိံ စ-

ဝိမုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ ကာလေ- သင့်လျော်ရာအခါ၌၊ အာသေဝမာနော- မှီဝဲလျက်၊”
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။

တတ္ထ- မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ၊ အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ
ဟူသောစကားရပ်၌၊ အာသေဝမာနောတိ- အာသေဝမာနောဟူသည်ကား၊ တိဿော-
မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာဟူသော တရားသုံးပါးတို့ကို၊ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနဝသေန-
တိကစတုက္ကဇ္ဈာန၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဘာဝယမာနော- ပွားများလျက်၊ ဥပေက္ခံ-
ဥပေက္ခာကို၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန- စတုတ္ထဇ္ဈာန၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဘာဝယမာနော- ပွားများ
လျက်၊ ကာလေတိ- ကာလေဟူသည်ကား၊ မေတ္တံ- မေတ္တာဈာန်ကို၊ အာသေဝိတွာ-
မှီဝဲ(ပွားများ)ပြီး၍၊ တတော- ထိုမေတ္တာဈာန်မှ၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ ကရုဏံ- ကရုဏာ
ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ တတော- ထိုကရုဏာဈာန်မှ၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ မုဒိတံ- မုဒိတာ
ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ တတော ဝါ- ထိုမုဒိတာဈာန်မှသော်လည်းကောင်း၊ ဣတရ-
တော- အခြားတစ်ပါးသော၊ နိပ္ပိတိကဇ္ဈာနတော ဝါ- ပီတိကင်းသောဈာန်မှသော်လည်း
ကောင်း၊ ဝုဠာယ- ထ၍၊ ဥပေက္ခံ- ဥပေက္ခာဈာန်ကို၊ အာသေဝမာနော ဧဝ- မှီဝဲ
(ပွားများ)သည်ကိုသာလျှင်၊ “ကာလေ အာသေဝမာနော”တိ- ကာလေ အာသေဝ-
မာနောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ အာသေဝိတုံ- မှီဝဲပွားများခြင်းငှာ၊
ဗာသုကကာလေ- ချမ်းသာသောအခါ၌၊ သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနောတိ-
သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနောဟူသည်ကား၊ ဒသသု- ဆယ်ပါးကုန်သော၊
ဒိသာသု- အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ သဗ္ဗေန- အလုံးစုံသော၊ သတ္တလောကေန- သတ္တ
လောကနှင့်၊ အဝိရုဇ္ဈမာနော- မဆန့်ကျင်သည်၊ ဟိ- မှန်၏၊ မေတ္တာဒီနံ- မေတ္တာ
စသည်တို့၏ (ဝါ) မေတ္တာစသည်တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ- ပွားများထားအပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ အပ္ပဋိကူလာ- မဆန့်ကျင်ကုန်သည်၊
ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ သတ္တေသု စ- သတ္တဝါတို့၌လည်း၊ ဝိရောဓိဘူတော- ဆန့်ကျင်
သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဋိဃော စ- ထိပါးပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဒေါသတရား
သည်လည်း၊ ဂူပသမ္မတိ- ငြိမ်းအေး၏၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သဗ္ဗေန လောကေန
အဝိရုဇ္ဈမာနော”တိ- သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနောဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊
အယံ- ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား၊ ဧတ္ထ- ဤဂါထာအရာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်း
တည်း၊ ဝိတ္တာရော- အကျယ်ဖြစ်သော၊ မေတ္တာဒိကထာ ပန- မေတ္တာစသည်ကို
ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော စကားရပ်ကိုကား၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ- အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊
ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ- ဓမ္မသင်္ဂဟီအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီ၊ သေသံ- ကြွင်း

သော စကားရပ်သည်။ ဂုတ္တသဒိသမေဝ - ရှေ့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်နှင့် တူသည်သာလျှင် တည်း။ ဣတိ - ဤကား အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

အပ္ပမညာဂါထာဝတ္ထုနာ - အပ္ပမညာဂါထာ၏အဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

၁၃၀။ ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စာတိ စတ္ထ - ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံသည်။ ကာ - အဘယ်သို့နည်း? ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ ရာဇဂဟံ - ရာဇဂြိုဟ် ပြည်ကို၊ နိဿာယ - အမှီပြု၍၊ မာတင်္ဂေါ နာမ - မာတင်္ဂမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမော - အလုံးစုံတို့၏နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ပစ္စေက - ဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဝိဟရတိ - နေတော်မူ၏၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ အမှာကံ - ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တေ - ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ - ဖြစ်ပေါ်လာလတ်သော်၊ ဒေဝတာယော - နတ်တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်းတော်အား၊ ပူဇေ - ဣာယ - ပူဇော်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိယော - လာကုန်လတ်သော်၊ တံ - ထိုပစ္စေက ဗုဒ္ဓကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ “မာရိသာ - အို အမောင်တို့၊ မာရိသာ - အို အချင်းတို့၊ ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားသည်၊ လောကေ - လောက၌၊ ဥပ္ပန္နော - ပွင့်တော်မူပြီ”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဘဏိသု - ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ သော - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ နိရောဓာ - နိရောဓ သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တော - ထလတ်သော်၊ တံ - ထိုအသံကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဇီဝိတက္ခယံ - အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေကုန်ဆုံးလတ္တံ့သည်ကို (ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံရတော့မည်ကို)၊ ဒိသ္မာ - တွေ့မြင်၍၊ ဟိမဝန္တေ - ဟိမဝန္တာတောင်၌၊ မဟာပပါတော နာမ - မဟာပပါတမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ ပရိနိဗ္ဗာ - နဋ္ဌာနံ - ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရာအရပ်ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗတော - တောင်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ တတ္ထ - ထိုတောင်သို့၊ အာကာသေန - ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂန္ဓာ - ကြွတော်မူ၍၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေ့၌၊ ပရိနိဗ္ဗုတပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ - ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူပြီးသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓအ ရှင်မြတ်၏၊ အဋ္ဌသဃံတံ - အရီးစုကို၊ ပပါတေ - ကမ်းပါးပြတ်(ချောက်)၌၊ ပက္ခိပိ - တွာ - ပစ်ချ၍၊ သိလာတလေ - ကျောက်ဖျာအပြင်၌၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ - ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ - ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ ရာဂဒေါသမောဟာ - ရာဂ, ဒေါသ, မောဟတို့ကို၊ ဥရဂသုတ္တေ - ဥရဂသုတ်၌၊ ဂုတ္တာဝ - ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသည်သာလျှင်တည်း၊ သံယော - နောနီတိ - သံယောနောနီဟူသည်ကား၊ ဒသ - ဆယ်ပါးကုန်သော၊ သံယောနောနိ - သံယောဇဉ်တို့တည်း၊ တာနိ စ - ထိုသံယောဇဉ်တို့ကိုလည်း၊ တေန တေန မဂ္ဂေန -

ထိုထိုမဂ်ဖြင့်၊ သန္တာလယိတွာ- ဖြတ်တောက်၍၊ အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှီတိ
 ဧတ္ထ- အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှီဟူသော ဤပါဌ်၌၊ စုတိစိတ္တဿ- စုတိစိတ်၏၊
 ပရိဘောဒေါ- ပျက်စီးခြင်းကို၊ ဇီဝိတသင်္ခယောတိ- ဇီဝိတသင်္ခယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆို
 အပ်၏၊ တသ္မိံ စ ဇီဝိတသင်္ခယေ- ထိုအသက်ကုန်ဆုံးခြင်း၌လည်း၊ ဇီဝိတနိကန္တိယာ-
 အသက်၌ တပ်မက်တွယ်တာမှုတဏှာ၏ (ဝါ) အသက်၌ တပ်မက်တွယ်တာမှုတဏှာ
 ကို၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသန္တသံ အသန္တသန္တော- မထိတ်
 လန့် မကြောက်ရွံ့သည်၊ ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- အနက်တည်း)၊ ဧတ္တာဝတာ-
 ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သောပါဒိသေသံ
 (သဟ+ဥပါဒိသေသံ)- ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းကျန်သော ခန္ဓာငါးပါးနှင့်တကွဖြစ်သော၊
 နိဗ္ဗာနဓာတု- နိဗ္ဗာနဓာတ်ကို၊ ဒေသေတွာ- ပြ၍၊ ဂါထာပရိယောသာနေ- ဂါထာ
 အဆုံး၌၊ အနုပါဒိသေသာယ- ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊
 နိဗ္ဗာနဓာတုယာ- နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီ၊ ဣတိ- ဤကား
 အနက်အဓိပ္ပာယ် အကျဉ်းမှတ်ဖွယ်တည်း။

ဇီဝိတသင်္ခယဂါထာဝတ္ထုနာ- ဇီဝိတသင်္ခယဂါထာအဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၃၁။ ဘဇန္တိ ဧတ္ထ- ဘဇန္တိဟူသော ဤဂါထာ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ပုံသည်၊
 ကာ- အဘယ်သို့နည်း? ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အည-
 တရော- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အာဒိဂါထာယ- အစ
 ဂါထာ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဖိတံ-
 စည်ပင်ဝပြောသော၊ ရန္တံ- တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို (တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို)၊
 သမနုဿာသတိ- ကောင်းစွာ သွန်သင်ဆုံးမ၏၊ တဿ- ထိုမင်းအား၊ ခရော- ကြမ်း
 တမ်းသော(ပြင်းထန်သော)၊ အာဗာဓော- အနာရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဒုက္ခာ-
 ဆင်းရဲကုန်သော၊ ဝေဒနာ- ဝေဒနာတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝိသတိသဟဿိ-
 တ္ထိယော- နှစ်သောင်းသော အခြံအရံမိန်းမတို့သည်၊ တံ- ထိုမင်းကို၊ ပရိဝါရေတွာ- ဝန်း
 ရံ၍၊ ဟတ္ထပါဒသမ္မာဟနာဒီနိ- လက်၊ ခြေဆုပ်နယ်ခြင်းစသည်တို့ကို၊ (သမ္မာဟိယတေ
 သမ္မာဟနံ၊ သံ ✓ဗာဟ+ ယု၊ ပိဋ္ဌာကရဏေ- ဖိခြင်း၊ နိပ်နယ်ခြင်း၌။ ဟတ္ထပါဒါနံ
 သမ္မာဟနံ ဟတ္ထပါဒသမ္မာဟနံ၊ ဟတ္ထပါဒသမ္မာဟနာနိ စ အာဒီနိ စ ဟတ္ထပါဒသမ္မာ-
 ဟနာဒီနိ)၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ အမတ္တာ- အမတ်တို့သည်၊ “ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အယံ

ရာဇာ- ဤမင်းသည်၊ န ဇီဝိဿတိ- အသက်ရှင်တော့မည် မဟုတ်ချေ၊ ဟန္တ-
ယခု၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သရဏံ- ကိုးကွယ်အားထားရာကို၊
ဂဝေသာမ- ရှာဖွေကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ အညတရဿ-
အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရညော- မင်း၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
ဥပဋ္ဌာနံ- ဆည်းကပ်စားခြင်းကို၊ ယာစိသု- တောင်းခံကုန်ပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့
သည်၊ တတ္ထ- ထိုတောင်းခံအပ်သော မင်း၌၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိယေဝ- ဆည်းကပ်စားကုန်သည်
သာ၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ၊ န လာန္တိ- မရကုန်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အာဗာဓာ-
အနာရောဂါမှ၊ ဝုဠဟိတွာ- ထ၍ (ပျောက်ကင်း၍)၊ ဣတ္ထန္နာမော စ- ဤမည်သောသူ
သည်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထန္နာမော စ- ဤမည်သောသူသည်လည်းကောင်း၊ ကုဟိ-
အဘယ်မှာနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးမြန်းပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ တံ
ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာဝ- ကြားရ၍သာလျှင်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊
စာလေတွာ- လှုပ်(ညှိတ်)၍၊ တုဏှိ- ဆိတ်ဆိတ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေပိ
အမစ္စာ- ထိုအမတ်တို့သည်လည်း၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဝုဠိတော- အနာမှ ထပြီ
(ဝါ) အနာပျောက်ပြီ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သုတွာ- ကြား၍၊ တတ္ထ- ထိုတစ်ပါးသောမင်း
၌၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ၊ အလဘမာနာ- မရကုန်သည်၊ ပရမေန- လွန်ကဲသော၊
ပါရိဇေညေန- ဆုံးရှုံးခြင်းသည်၊ ပီဠိတာ- နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
ပုနဒေဝ- တစ်ဖန်သာလျှင်၊ အာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး
၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ အဋ္ဌသု- တည်ကုန်ပြီ၊ တေန
စ ရညော- ထိုမင်းသည်လည်း၊ “တာတ- အမောင်တို့၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊
ကုဟိ- အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတာ- သွားကုန်သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တာ-
ပြောဆိုအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ “ဒုဗ္ဗလံ- အားနည်းနေသော၊
ဒေဝံ- အရှင်မင်းမြတ်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ အာဇီဝိကာဘယေန- အသက်မွေးမှုကို
စွဲ၍ဖြစ်သော ဘေးကြောင့်၊ အသုကံ နာမ ဇနပဒံ- ဤမည်သော ဇနပဒံသို့၊ ဂတာ-
သွားကုန်သည်၊ အမှာ- ဖြစ်ပါကုန်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်
ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ စာလေတွာ- လှုပ်၍၊ “အဟံ- ငါသည်၊
တမေဝ အာဗာဓံ- ထိုအနာကိုသာလျှင်၊ ယန္တုန ဒသေသသံ- အကယ်၍ ရှုမြင်စေရ
ပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဧဝံ- ဤသို့ ရှုမြင်စေသည်ရှိသော်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊
ကရေယျံ ကိ- ပြုကုန်ရာ၏လော၊ နော ကရေယျံ ကိ- မပြုကုန်ရာ၏လော”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ ရောဂေန-

ရောဂါသည်။ ဖုဋ္ဌော ဝိယ- တွေ့ထိအပ်သကဲ့သို့၊ ဗာဠ- ပြင်းထန်သော၊ ဝေဒန- ဝေဒနာကို၊ ဒဿန္တော- ပြလျက်၊ ဂိလာနာလယံ- မကျန်းမာဟန်ကို (မကျန်းမာသူ အသွင်၊ ဟန်ပန်အမူအရာကို)၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့သည်၊ သမ္ပရိဝါရေတွာ- ဝန်းရံကုန်၍၊ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ- ရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ တေပိ အမစ္စာ- ထိုအမတ်တို့သည်လည်း၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဗဟုတရံ- သာ၍များသော၊ ဇနံ- လူအပေါင်းကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွာကုန်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ယာဝတတိယံ- သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံကို၊ ပုဗ္ဗသဒိသံ- ရှေးနည်းတူ၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တေပိ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွာကုန်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ စတုတ္ထမ္ပိ- လေးကြိမ်မြောက်လည်း၊ အာဂတေ- ပြန်လာကုန်သော၊ တေ- ထိုအမတ်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ရာဇာ- မင်း သည်၊ “ယေ- အကြင်အမတ်တို့သည်၊ ဗျာဓိတံ- အနာနှိပ်စက်ခံနေရသော၊ မံ- ငါ့ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ အနပေက္ခာ- မရှင့်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွာကုန်ပြီ၊ ဣမေ- ဤအမတ်တို့သည်၊ ဒုက္ကရံ- မကောင်းသဖြင့် ပြု အပ်သော အမှုကို၊ အဟော အကံသု- ဪ ပြုရက်လေကုန်စွတကား”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ နိဗ္ဗိန္ဒော- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ် ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဝိပဿန္တော- ဝိပဿနာရှုလတ် သော်၊ ပစ္စေကဗောဓိ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို၊ သစ္စိကတွာ- မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ- ဤဥဒါန်းဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဘဇ္ဇိတိ- ဘဇ္ဇိဟူသည်ကား၊ သရီရေန- ခန္ဓာကိုယ် ဖြင့်၊ အလ္လိယန္တာ- မှီဝဲကပ်ငြိကုန်သည် (ရိုကျိုးကုန်သည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပယိ- ရပါသန္တိ- ချဉ်းကပ်ကုန်၏၊ သေဝန္တိတိ- သေဝန္တိဟူသည်ကား၊ အဉ္စလိကမ္မာဒိဟိ စ- လက်အုပ်ချီခြင်းစသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကိကာရပဋိဿာဝိတာယ စ- ပြု အပ်သောအမှု (ပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်)ကား အဘယ်ပါနည်းဟူသော အမေးကို ကြားသိ စေရသူတို့၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိစရန္တိ- မှီဝဲဆည်းကပ်ကုန်၏ (လုပ်ကျွေးကုန် ၏)၊ ဧတေသံ- ဤသူတို့အား၊ အတ္ထော- အကျိုးဟူသော၊ ကာရဏံ- အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ကာရဏတ္ထာ- ကာရဏတ္ထာတို့မည်ကုန်၏၊ ဘဇ္ဇာယ စ- ချဉ်းကပ်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ သေဝနာယ စ- မှီဝဲဆည်းကပ်လုပ်ကျွေး ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ အညံ- အခြားသော၊ ကာရဏံ- အကြောင်းသည်၊ န အတ္ထိ-

မရှိ၊ နေသံ- ထိုသူတို့အား၊ အတ္တော ဧဝ- အကျိုးသည်သာလျှင်၊ ကာရဏံ- အကြောင်းတည်း၊ အတ္တဟေတု- အကျိုးဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ သေဝန္တိ- မှီဝဲဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာတိ- နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာဟူသည်ကား၊ “ဣတော- ဤနေရာမှ၊ ကိစ္ဆံ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊ လစ္ဆာမ- ရကုန်အံ့”၊ ဣတိ ဧဝ- ဤသို့၊ အတ္တပဋိလာဘကာရဏေန- မိမိ၏ရလိုမှုဟူသော အကြောင်းအားဖြင့်၊ နိက္ကာရဏာ- အကြောင်းမရှိကုန်သော (မိတ္တာ၌ စပ်)၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ “ဥပကာရော စ ယော မိတ္တာ ။ပ။ ယော မိတ္တာ အနုကမ္မကော”တိ- ဥပကာရော စ ယော မိတ္တာ ။ပ။ ယော မိတ္တာ အနုကမ္မကော ဟူ၍၊ ဧဝ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေန- ဟောတော်မူအပ်သော၊ အရိယေန- မြတ်သော၊ မိတ္တာဘဝေန- မိတ်ဆွေအဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်သော၊ မိတ္တာ- မိတ်ဆွေတို့ကို၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဒုလ္လဘာ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်၏ (ဝါ) ရခဲကုန်၏။

ဂါထာအနက်။ ။ ယော စ မိတ္တာ- အကြင်မိတ်ဆွေခင်ပွန်းသည်လည်း၊ ဥပကာရော- လုံ့လအထူး လွန်ကြည်နူးလျက် ကျေးဇူးပြုတတ်၏၊ ယော စ မိတ္တာ- အကြင်မိတ်ဆွေခင်ပွန်းသည်လည်း၊ သုခဒုက္ခကော- ချမ်းသာဆင်းရဲ အတူတွဲ၍ မကွဲညီမျှ ထပ်တူကျတတ်၏၊ ယော စ မိတ္တာ- အကြင်မိတ်ဆွေခင်ပွန်းသည်လည်း၊ အတ္တက္ခယီ- အကျိုးစီးပွား တိုးတက်ပွားအောင် ပြောကြားလမ်းညွှန်တတ်၏၊ ယော စ မိတ္တာ- အကြင်မိတ်ဆွေခင်ပွန်းသည်လည်း၊ အနုကမ္မကော- လမ်းလွဲမရောက်လမ်းမှန်လျှောက်အောင် စောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်တတ်ပါပေ၏။

အတ္တဋ္ဌပညာတိ- အတ္တဋ္ဌပညာဟူသည်ကား၊ ဧတေသံ- ဤလူတို့အား၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ ဌိတာ- တည်သော၊ ပညာ- ပညာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အတ္တဋ္ဌပညာ- အတ္တဋ္ဌပညာတို့မည်ကုန်၏)၊ အတ္တာနမေဝ- မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ ဩလောကေတိ- ကြည့်တတ်၏၊ အညံ- အခြားသူကို၊ န ဩလောကေတိ- မကြည့်တတ်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊ “အတ္တတ္ထပညာ”တိပိ- အတ္တတ္ထပညာဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏၊ တဿ အတ္တနော- ထိုမိမိ၏၊ အတ္တမေဝ- အကျိုးကိုသာလျှင်၊ ဩလောကေတိ- ကြည့်တတ်၏၊ ပရတ္ထံ- သူတစ်ပါး၏ အကျိုးကို၊ န ဩလောကေတိ- မကြည့်တတ်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊ “ဒိဋ္ဌတ္ထပညာ”တိ- ဒိဋ္ဌတ္ထပညာဟူသော၊ အယမ္ပိ- ဤပါဠိသည်လည်း၊ ပေါရာဏပါဠော ကိရ- ပါဠိဟောင်းဖြစ်သတဲ့၊ တဿ- ထိုပါဠိဟောင်း၏၊

(အတ္ထောဋ္ဌံ စပ်)၊ သမ္ပတိ- ယခုအခါ၌၊ ဒိဋ္ဌေယေဝ- မျက်မှောက်၌သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္ထေ- အကျိုး၌၊ ဧတေသံ- ဤလူတို့၏၊ ပညာ- ပညာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ အာယတိ- နောက်ဖြစ်လတ္တံ့သော၊ (အတ္ထေ- အကျိုး၌၊ ဧတေသံ- ဤလူတို့၏၊ ပညာ- ပညာသည်)၊ (န အတ္ထိ- မရှိ)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထံယေဝ- မျက်မှောက်အကျိုးကိုသာလျှင်၊ ဩလောကေတိ- ကြည့်တတ်၏၊ သမ္ပရာယိကတ္ထံ- တမလွန်ကျိုးကို၊ န ဩလောကေတိ- မကြည့်တတ်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အသုစီတိ- အသုစီဟူသည်ကား၊ အသုစီနာ- မစင်ကြယ်သော၊ အနရိယေန- မဖြူစင်သော (ဝါ) အပြစ်မကင်းသော၊ ကာယဝစီမနောကမ္မေန- ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံနှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်၏။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါတိ- ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါဟူသည်ကား၊ ခဂ္ဂေန- သံလျက်ဖြင့်၊ ရုက္ခာဒယော- သစ်ပင်စသည်တို့ကို၊ ဆိန္ဒုန္တော ဝိယ- ပိုင်းဖြတ်သကဲ့သို့၊ သကသိင်္ဂေန- မိမိ၏ချို့ဖြင့်၊ ပဗ္ဗတာဒယော- တောင်စသည်တို့ကို၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ- မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်၊ ကုရမာနော- ပြုလျက်၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်တတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏော- ခဂ္ဂဝိသာဏမည်၏၊ ဝိသသဒိသာ- ငါးမျှားချိတ်နှင့်တူသော၊ အာဏာ- အချွန်အတက် အငုတ်ကလေးတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဝိသာဏာ-

၁။ ဝိသာဏာ= ဝိသ+အာဏာဟု ဖြတ်၊ ဤပုဒ်၌ ဝိသသဒ္ဓါသည် ‘အဆိပ်’အနက်ကိုမဟော၊ ‘ငါးမျှားချိတ်’အနက်ကို ဟော၏။ သံယုတ္တဋ္ဌကထာ (၁၂၀၀။)၌ “ဝိသဂိလိတော” ဟူသော ပုဒ်ပါ၏။ ထိုပုဒ်ကို သံယုတ္တဋီကာ (၁၂၄၇) ၌ “ခိတ္တပဟရဏော- ပစ်လွှတ်အပ်သော ငါးမျှားချိတ်ရှိသော (ငါးမျှားချိတ်ချိတ်မိသော)” ဟူသောပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်၏။ ထို့ပြင် ထိုဝိသပုဒ်၏အနက်ကို ပေါ်လွင်အောင် “တဉ္စ ဗဠိသံ ဝိသသမညာ လောကေ- လောက၌ ထိုငါးမျှားချိတ်ကိုပင် ‘ဝိသ’ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်၏” ဟု ဆက်ဖွင့်ပြ၏။ ထိုအဖွင့်ကို ရှု၍ ‘ငါးမျှားချိတ်’အနက်ယူပါသည်။ ထို့ပြင် ‘အာဏာ’ပုဒ်၏အနက်ကိုလည်း ယူရိုးယူစဉ် ‘အမိန့်၊ အာဏာ’အနက်ကို မယူဘဲ အာဏိပုဒ်နှင့် အနက်တူ ‘ချွန်ထက်ကောက်ကွေးနေသော ငုတ်’အနက်ကို ယူပါ။ “အာဏိ”ပုဒ်ကို ✓အဏ+ဏိ (သို့မဟုတ်) ဤပစ္စည်းဖြင့် ပြီးရသကဲ့သို့ ‘အာဏာ’ဟူသော ပုဒ်ကိုလည်း ✓အဏ+အ+အာ ပစ္စည်းဖြင့် ‘အာဏိ’ကဲ့သို့ ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်ပြီးနိုင်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် အာဏာပုဒ်နှင့် အာဏိပုဒ်တို့ကို အနက်တူဟု ယူရပါမည်။ သို့မှသာ ကြံ့ချို၏ပုံသဏ္ဌာန် ပေါ်လွင်နိုင်ပါသည်။ ဝိသာဏာ- ငါးမျှားချိတ်နှင့်တူသော ချွန်ထက်သော ငုတ်၊ ကြံ့ချိုသည် ငါးမျှားချိတ်ကဲ့သို့ ချွန်ထက်ကောက်ကွေးနေ

ဝိသာဏာမည်၏ (ငါးမျှားချိတ်နှင့်တူသော အချွန်အငုတ်ကလေး)၊ ခဂ္ဂံ ဝိယ- သံလျက်
ကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ခဂ္ဂံ- ခဂ္ဂမည်၏၊ ယဿ မိဂဿ- အကြင်သားကောင်
အား၊ ခဂ္ဂံ- သံလျက်သွားကဲ့သို့သော (သံလျက်သွားနှင့်တူသော)၊ ဝိသာဏံ- ငါးမျှား
ချိတ်နှင့်တူသော ချွန်ထက်သော ငုတ် (ချို)သည်၊ (ဝိသာဏာ-ဟု ဣတ္ထိလိင်နှင့်ရှိလျှင်
ပို၍ သင့်၏)၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ သော အယံ မိဂေါ- ထိုသားကောင်သည်၊ ခဂ္ဂဝိသာ-
ဏော- ခဂ္ဂဝိသာဏမည်၏၊ တဿ ခဂ္ဂဝိသာဏဿ- ထိုကြံ့သတ္တဝါ၏၊ ကပ္ပေါ-
နေပုံထိုင်ပုံ အမူအရာစသည်သည်၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ- ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပမည်၏၊
ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပသဒိသော- ကြံ့သတ္တဝါ၏ နေပုံထိုင်ပုံ အမူအရာစသည်နှင့်တူသော၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ အဒုတိယော-
နှစ်ယောက်မြောက်မရှိသည်၊ အသဟာယော- အဖော်သဟဲမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်
၍)၊ စရေယျ- ကျင့်ရာ၏၊ ဝိဟရေယျ- နေရာ၏၊ ဝတ္ထေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ယပေယျ၊
ယာပေယျ- ဖြစ်စေရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၃၂။ ဝိသုဒ္ဓသီလာတိ- ဝိသုဒ္ဓသီလာဟူသည်ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအား
ဖြင့်၊ သုဒ္ဓသီလာ- စင်ကြယ်သော သီလရှိကုန်သည်၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိယာ- စတုပါရိ
သုဒ္ဓိသီလဖြင့်၊ သုဒ္ဓသီလာ- စင်ကြယ်သော သီလရှိကုန်သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓပညာတိ-
သုဝိသုဒ္ဓပညာဟူသည်ကား၊ သုဠ- လွန်စွာ၊ ဝိသုဒ္ဓပညာ- အထူးအားဖြင့် စင်ကြယ်
သော ပညာရှိကုန်သည်၊ ရာဂါဒိဝိရဟိတတ္တာ- ရာဂစသည် ကင်းကွာသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓမဂ္ဂဖလပဋိသမ္ဘိဒါဒိပညာ- ထက်ဝန်းကျင်မှ သန့်ရှင်းသော မဂ်၊
ဖိုလ်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါစသော ပညာရှိကုန်သည်၊ သမာဟိတာတိ- သမာဟိတာဟူသည်ကား၊
သံသုဠ- ကောင်းစွာ၊ အာဟိတာ- ထားအပ်ကုန်သည်၊ သန္တိကေ- အနီး၌၊ ဌပိတ-
စိတ္တာ- ထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဇာဂရိယာနယုတ္တာတိ ဧတ္ထ- ဇာဂရိယာ
နယုတ္တာဟူသော ဤပါဌ၌၊ ဇာဂရဏံ- နိုးကြားခြင်း၊ ဇာဂရော- နိုးကြားခြင်း၊
နိဒ္ဒါတိက္ကမော- အိပ်ပျော်မှုကို လွန်မြောက်ခြင်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်
တည်း၊ ဇာဂရဿ- နိုးကြားခြင်း၏၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဇာဂရိယံ-
နိုးကြားခြင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဇာဂရိယေ- နိုးကြားခြင်း၌၊ အနယုတ္တာ- အဖန်ဖန်
(မနားမနေ) အားထုတ်ခြင်းတို့တည်း၊ ဇာဂရိယာနယုတ္တာ- နိုးကြားခြင်း၌ အဖန်ဖန်
အားထုတ်ခြင်းတို့၊ ဝိပဿကာတိ- ဝိပဿကာဟူသည်ကား၊ “အနိစ္စံ- မမြဲ၊ ဒုက္ခံ-

သော ငုတ်သဏ္ဌာန်ရှိသည်။ ယင်းကို ရည်ရွယ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဤပုဒ်ကို ကြံဆ
ထားခြင်း ဖြစ်နိုင်ရာသည်၊ ဤပုဒ်ကြံဆချက်သည် ဤအဋ္ဌကထာ၌သာ တွေ့ရသည်။

ဆင်းရဲ၏။ အနတ္တာ- အစိုးမရ''။ ဣတိ- ဤသို့။ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်။ ပဿနသီလာ- ရှုခြင်းအလေ့ရှိကုန်၏။ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို။ ပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍။ ဝိဟရန္တိ- နေကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား။ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဓမ္မဝိသေသဒဿီတိ- ဓမ္မဝိသေသဒဿီဟူသည်ကား။ ဒသကုသလဓမ္မာနံ ဝါ- ဆယ်ပါးသောကုသိုလ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဆဋ္ဌိကံ)၊ စတုသစ္စဓမ္မဿ ဝါ- သစ္စာလေးပါးတရားကိုလည်းကောင်း၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ ဝါ- လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ပဿနသီလာ- ရှုခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်။ မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂဂတေတိ- မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂဂတေဟူသည်ကား။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဟိ- သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိကုန်သော၊ မဂ္ဂင်္ဂဟိ- မဂ္ဂ၏အစိတ်အင်္ဂါတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါဒိဟိ- သတိသမ္မောဇ္ဈင် အစရှိကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဟိ- ဗောဇ္ဈင်တရားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဂတေ, သမ္ပယုတ္တေ- ယှဉ်ကုန်သော၊ အရိယဓမ္မေ- အရိယာတို့၏ တရားတို့ကို။ ဝိညောတိ- ဝိညောဟူသည်ကား။ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ညော- သိကုန်သည်။ ဇာနန္ဒာ- သိကုန်သည်။ ဣတိ- ဤကား။ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၃၃။ သုညတာပုဏိဟိတဉ္စာနိမိတ္တန္တိတိ- သုညတာပုဏိဟိတဉ္စာနိမိတ္တံဟူသည်ကား။ အနတ္တာနုပဿနာဝသေန- အနတ္တာနုပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုညတဝိမောက္ခဉ္စ- သုညတဝိမောက္ခကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဝသေန- ဒုက္ခာနုပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခဉ္စ- အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခကိုလည်းကောင်း၊ အနိစ္စာနုပဿနာဝသေန- အနိစ္စာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဉ္စ- အနိမိတ္တဝိမောက္ခကိုလည်းကောင်း၊ အာသေဝယိတွာတိ- အာသေဝယိတွာဟူသည်ကား။ ဝဗေတွာ- တိုးပွားစေ၍၊ ကတသမ္ဘာရာ- ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဆောက်အဦရှိကုန်သော၊ ဓီရာ- ပညာရှိကုန်သော၊ ယေ ဇနာ- အကြင်လူတို့သည်၊ ဇိနသာသနမိ- ဘုရားသာသနာတော်၌၊ သာဝကတ္တံ သာဝကဘာဝံ- တပည့်သာဝက၏အဖြစ်သို့၊ န ဝဇန္တိ- မကပ်ရောက်ကုန်၊ န ပါပုဏန္တိ- မရောက်ကုန်၊ ကတသမ္ဘာရာ- ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဆောက်အဦရှိကုန်သော၊ တေ ဓီရာ- ထိုပညာရှိတို့သည်၊ (သယမ္ဘူတိ- သယမ္ဘူဟူသည်ကား၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပစ္စေကဇိနာတိ- ပစ္စေကဇိနာဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ ထည့်ပေးခြင်းတည်း)၊ သယမ္ဘူ- သယမ္ဘူမည်ကုန်၏၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ပစ္စေကဇိနာ- ပစ္စေကဇိနမည်ကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်

ကုန်၏။

၁၃၄။ ကိ- အဘယ်သို့၊ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်သနည်း? မဟန္တဓမ္မာတိ- မဟန္တဓမ္မာဟူသည်ကား၊ ပူရိတမဟာသမ္ဘာရာ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးသော များသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတရားတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိကုန်၏။ ဗဟုဓမ္မကာယာတိ- ဗဟုဓမ္မကာယာဟူသည်ကား၊ အနေကဓမ္မသဘာဝသရီရာ- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော တရားသဘောတည်းဟူသော ကိုယ်ရှိကုန်၏ (ဝါ) ကိုယ်ခန္ဓာ၌ များစွာသော တရားသဘောများရှိကုန်၏။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ စိတ္တိဿရာ- စိတ်ကို အစိုးရကုန်၏။ စိတ္တဂတိကာ- စိတ်ဖြစ်ခြင်းကို အစိုးရကုန်၏။ ဈာနသမ္ပန္နာ- ဈာန်နှင့်ပြည့်စုံကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဗ္ဗဒုက္ခောဃတိဏ္ဍာတိ- သဗ္ဗဒုက္ခောဃတိဏ္ဍာ ဟူသည်ကား၊ သကလသံသာရဩဃံ- အလုံးစုံသော သံသရာတည်းဟူသော ရေအလျဉ်ကို၊ တိဏ္ဍာ- လွန်မြောက်ပြီးကုန်ပြီ၊ အတိက္ကန္တာ- ကျော်လွန်ပြီးကုန်ပြီ၊ ဥဒဂ္ဂစိတ္တာတိ- ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ ဟူသည်ကား၊ ကောဓမာနာဒိကိလေသဝိရဟိတတ္တာ- ကောဓ,မာနစသော ကိလေသာတို့မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သောမနဿစိတ္တာ- ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ သန္တမနာ- ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ (မူကွဲကို “သန္တဋ္ဌစိတ္တာ- အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ သန္တဋ္ဌမနာ- အလွန်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကုန်၏” ဟုပေး)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပရမတ္ထဒဿီတိ- ပရမတ္ထဒဿီ ဟူသည်ကား၊ ပဉ္စက္ခန္ဓဒွါဒသာယတနဒွတ္တိသာကာရသစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိဝသေန- ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ၊ သစ္စာလေးပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရမတ္ထံ- မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော အနက်သဘောကို၊ ဥတ္တမတ္ထံ- မြတ်သော အနက်သဘောကို၊ ဒဿနသီလာ- သိမြင်ခြင်းအလေ့ရှိကုန်၏။ သီဟောပမာတိ- သီဟောပမာဟူသည်ကား၊ အစလာဘီ- တဋ္ဌေန- မတုန်လှုပ်တတ်သော အနက်၊ မကြောက်ရွံ့ မထိတ်လန့်တတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ သီဟသဒိသာ- ခြင်္သေ့နှင့် တူကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပာတိ- ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပာဟူသည်ကား၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာဘာဝေန- အပေါင်းအဖော် (ဂိုဏ်းအဖွဲ့အစည်း)နှင့် ပေါင်းစည်းစုဝေးမှု၏ (နေထိုင်ခြင်း၏) မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဂဏေန သင်္ဂဏိကာ ဂဏသင်္ဂဏိကာ၊ ဂဏသင်္ဂဏဿ အဘာဝေါ ဂဏသင်္ဂဏိကာဘာဝေါ၊ တေန ဂဏသင်္ဂဏိကာဘာဝေန)၊ ခဂ္ဂဝိသာဏမိဂသိင်္ဂသဒိသာ- ကြွသားကောင်၏ဦးချိုနှင့် တူကုန်၏။ (ဤစကားရပ်

ကို ထောက်ဆပါက ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပါ-၌ ကြံ့ကောင်၏ အမူအရာဖြစ်ပုံကို မယူဘဲ ကြံ့ဦးချို၏ တစ်ချောင်းတည်းဖြစ်ပုံကို ယူရမည်ဟု သိစေ၏။ ခဂ္ဂဝိသာဏ-အရ ကြံ့ကောင်တည်းဟူသော ဌာနကို ဆိုသဖြင့် ကြံ့ဦးချိုတည်းဟူသော ဌာနကိုလည်း ရသောကြောင့် ဌာနျပစာဟု မှတ်ပါလေ။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၃၅။ သန္တိန္ဒြိယာတိ- သန္တိန္ဒြိယာဟူသည်ကား၊ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ- စက္ခုန္ဒြိယ စသည်တို့၏၊ သကသကာရမ္မဏေ- မိမိမိတို့၏အာရုံ၌၊ အပ္ပဝတ္တနတော- မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သန္တသဘာဝဣန္ဒြိယာ- ငြိမ်သက်ခြင်းသဘောရှိသော ဣန္ဒြိယရှိကုန်၏၊ သန္တမနာတိ- သန္တမနာဟူသည်ကား၊ သန္တစိတ္တာ- ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်၏၊ နိက္ကိလေသဘာဝေန- ကိလေသာ မရှိသည်၏ (ကင်းသည်၏)အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္တသဘာဝစိတ္တသင်္ကပ္ပါ- ငြိမ်သက်ခြင်းသဘောရှိသော စိတ်အကြံရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သမာဓိတိ- သမာဓိဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ- တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိကုန်၏ (ဝါ) တည်ကြည်သော စိတ်ရှိကုန်၏၊ ပစ္စန္တသတ္တေသု ပတိပ္ပစာရာတိ- ပစ္စန္တသတ္တေသု ပတိပ္ပစာရာဟူသည်ကား၊ ပစ္စန္တဇနပဒေသု- အစွန်အဖျားကျသော ဇနပုဒ်တို့၌၊ သတ္တေသု- နေကုန်သောသတ္တဝါတို့၌၊ ဒယာကရဏာဒီဟိ- ချစ်ခင်းခြင်း၊ သနားခြင်းစသည်တို့ဖြင့်၊ ပတိစရဏသီလာ- ကျက်စားခြင်းအလေ့ရှိကုန်၏၊ ဒီပါ ပရတ္ထ ဣဓ ဝိဇ္ဇလန္တာတိ- ဒီပါ ပရတ္ထ ဣဓ ဝိဇ္ဇလန္တာ ဟူသည်ကား၊ သကလလောကာနုဂ္ဂဟကရဏေန- အလုံးစုံသော လောက (တစ်လောကလုံး)ကို ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ ပရလောကေ စ- တမလွန်လောက၌လည်းကောင်း၊ ဣဓလောကေ စ- ဤလောက၌လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇလန္တာ- ပညာရောင်ဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်သော၊ ဒီပါ ပဒီပသဒိသာ- ဆီမီးရောင်နှင့်တူကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သတတံ ဟိတာ' မေတိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သတတံ ဟိတာ' မေဟူသည်ကား၊ ဣမေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ သတတံ- အမြဲမပြတ်၊ သဗ္ဗကာလံ- အခါခပ်သိမ်း၊ သကလလောကဟိတာယ- တစ်လောကလုံး၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှါ၊ ပဋိပန္နာ- ကျင့်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၃၆။ ပဟိနသဗ္ဗာဝရဏာ ဇနိန္ဒာတိ- ပဟိနသဗ္ဗာဝရဏာ ဇနိန္ဒာဟူသည်ကား၊ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ဇနာနံ- လူတို့ကို (ဝါ) လူတို့ထက်၊ ဣန္ဒာ- အစိုးရကုန်၏၊ ဥတ္တမာ- မြင့်မြတ်ကုန်၏၊ ကာမတ္ထန္တနိဝရဏာဒီနိ- ကာမတ္ထန္တနိဝရဏအစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပဇ္ဇာဝရဏာနိ-

တားဆီးပိတ်ပင်ကြောင်း နီဝရဏတရားတို့၏ (ဝါ) နီဝရဏတရားတို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ-
 ပယ်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟိနသဗ္ဗာဝရဏာ- ပဟိနသဗ္ဗာဝရဏာတို့ မည်
 ကုန်၏၊ ဃနကဗ္ဗနာဘာတိ- ဃနကဗ္ဗနာဘာ ဟူသည်ကား၊ ရတ္တသုဝဏ္ဏဇေမ္မာနဒ-
 သုဝဏ္ဏပဘာ- နီမြန်းသောရွှေ၊ ဇေမ္မုရာဇ်ရွှေရောင်ရှိကုန်၏၊ သဒိသအာဘာဝန္တာ-
 တူသော အရောင်ရှိကုန်၏၊ (သဒိသာ အာဘာ သဒိသအာဘာ၊ သဒိသအာဘာ
 ဧတေသံ အတ္တိတိ သဒိသအာဘာဝန္တာ)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊
 နိဿံသယံ လောကသုဒက္ခိဏေယျာတိ- နိဿံသယံ လောကသုဒက္ခိဏေယျာဟူသည်
 ကား၊ ဧကန္တေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ လောကဿ- လောက၏၊ သုဒက္ခိဏာယ-
 ကောင်းသော အလှူဟူသော၊ အဂ္ဂဒါနဿ- မြတ်သော အလှူကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ပဋိဂ္ဂ-
 ဟေတု- ခံယူခြင်းငှါ၊ အရဟာ- ထိုက်ကုန်၏၊ ယုတ္တာ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်၏၊
 နိက္ကိလေသတ္တာ- ကိလေသာမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုန္နရဒါနပဋိဂ္ဂဟဏာရဟာ-
 ကောင်းမြတ်သော အလှူဝတ္ထုကို ခံယူခြင်းငှါ ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊
 အတ္တော- အနက်တည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသတတပိတာ'မေတိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသတတပိတာ'
 မေဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဉာဏာဓိဂမာ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရကုန်သော၊ ဣမေ
 ဗုဒ္ဓါ- ဤဘုရားရှင်တို့သည်၊ သတတံ- အမြဲမပြတ်၊ နိစ္စကာလံ- အမြဲကာလပတ်လုံး၊
 အပိတာ- တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကုန်၏၊ သုဟိတာ- ဝပြောကုန်၏၊ ပရိပုဏ္ဏာ- ပြည့်စုံ
 ကုန်၏၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ နိရာဟာရာပိ- ကင်းသော အစာအာဟာရ
 ရှိပါကုန်သော်လည်း (အစာ မစားပါကုန်သော်လည်း)၊ နိရောဓသမာပတ္တိဖလသမာပတ္တိ-
 ဝသေန- နိရောဓသမာပတ်၊ ဖလသမာပတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏာ- ပြည့်ကုန်၏၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၁၃၇။ ပတိဧကက- တစ်သီးတစ်ခြား (မူကွဲ- ပတိ ပါဠိယေက္ကံ- တစ်သီး
 တစ်ခြား)၊ ဝိသု- အသီးအခြား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော- မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင်
 အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သယမ္ဘုဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတရားကို သိတတ်သောကြောင့်၊
 ဝိသဒိသာ- မတူညီကုန်သော၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ အသာဓာရဏဗုဒ္ဓါ-
 မဆက်ဆံကုန်သော (သီးခြားပွင့်ကုန်သော)ဘုရားရှင်တို့တည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- အသီး
 အခြား ပွင့်ကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၊ အထဝါ- တနည်းကား-

ဂါထာအနက်။ ။ “ဥသဂ္ဂါ စ- ဥပသာရပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိပါတာ
 စ- နိပါတ်ပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယာ စ- အ စသော ပစ္စည်းတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဣမေ တယော- ဤဥပသာရ၊ နိပါတ်၊ အ စသောပစ္စည်း သုံးမျိုးတို့သည်၊

ဧကေန - တစ်ပုဒ်တည်းက၊ ဧကတ္ထဝိသယာ - တစ်နက်တည်းဟူသော တည်ရာရှိကုန် (တစ်ခုသော အနက်တည်းဟူသော တည်ရာရှိကုန်)သည်၊ န (ဟောန္တိ) - မဖြစ်ကုန်၊ (တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်၌ တစ်နက်တစ်နက်သာ အဓိပ္ပာယ်ရှိသည် မဟုတ်ဟုလို)၊ ဣတိ - ဤသို့၊ နေရတ္ထိကာ - သဒ္ဓါကျမ်းတတ် ဆရာမြတ်တို့သည်၊ အဗြဝံ - ဆိုကုန်ပြီ။ ။

ဣတိ - ဤသို့၊ ဂုတ္တတ္တာ - ဆိုထားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတိသဒ္ဓဿ - ပတိသဒ္ဓါ၏၊ ဧကဥပသဂ္ဂတ္တာ - တစ်ခုတည်းသော ဥပသာရပုဒ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတိ ပဓာနော - အကြီးအမှူး (အကြီးအကဲ)သည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ သာမိဘူတော - အရှင်သခင်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ အနေကေသံ - တစ်ဦးမက များပြား လှစွာကုန်သော၊ ဒါယကာနံ - အလှူရှင်တို့၏၊ အပ္ပမတ္တကမ္မိ - အနည်းငယ်မျှလည်း ဖြစ်သော၊ အာဟာရံ - အာဟာရကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ - ခံယူ၍၊ သဂ္ဂမောက္ခဿ - နတ် ရွာ၊ နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပါပုဏနတော - ရောက်စေတတ်သောကြောင့်တည်း၊ တထာ တံ ဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိ သစ္စံ - မှန်၏၊ (တထာဟိသဒ္ဓါ၊ ရှိလေရာ၊ တထာ တံ ဝစနံ၊ ဟိ သစ္စံဟု၊ တစ်ရံတစ်ခါ၊ မြင်လေပါ -ဟူသော ဆူးခါးနိယံနှင့်အညီတည်း)၊ အန္တဘာရဿ - အန္တဘာရ၏၊ ဘတ္တဘာဂံ - ဆွမ်းတစ်ဖို့ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ - ခံယူ၍၊ (တဿ - ထိုအန္တဘာရသည်)၊ ပဿန္တဿေဝ - ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်လျှင်၊ ဘုဒ္ဓိတွာ - ဘုဉ်းပေး၍၊ ဒေဝတာဟိ - နတ်တို့ကို၊ (ကာရိတံ၊ ဒါပေတွာ -၌ ဣာပေ -ပစ္စည်း နှင့်အယှဉ် တတိယာဝိဘတ် သက်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ)၊ သာဓုကာရံ - ကောင်းချီး ပေးမှုကို၊ ဒါပေတွာ - ပေးစေ၍ (နတ်တို့ကို သာဓုခေါ်ခိုင်း၍ -ဟုဆိုလို)၊ တဒဟေဝ - ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ ဒုဂ္ဂတံ - ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်နေသော (ဆင်းရဲမွဲတေနေသော)၊ တံ - ထိုအန္တဘာရကို၊ သေဠိဋ္ဌာနံ - သူဌေးအရာသို့၊ ပါပေတွာ - ရောက်စေ၍၊ ကောဠိသင်္ခဓနုပ္ပါဒနေနံ - တစ်ကုဋေ အရေအတွက်ရှိသော ဥစ္စာကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခရိရဂီရဇာတကေ - ခရိရဂီရဇာတ်တော်၌၊ မာရေန - မာရ်နတ်သည်၊ နိမ္မိတခဒိရဂီရကူပေါပရိဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကံ - ဖန်ဆင်းအပ်သော ရှားမီးကျိုးတို့ဖြင့်

၁။ ကောဠိသင်္ခဓနုပ္ပါဒနေနံ = ကောဠိသင်္ခဓနု+ဥပ္ပါဒနုဟု ဖြတ်၊ ဥပ္ပါဒါပိယတေ ဥပ္ပါဒနံ၊ ဥ ✓ပဒ+ ဣ+ယု။ ကောဠိ သင်္ခ (သင်္ချိ) ယဿ ဓနဿာတိ ကောဠိသင်္ခံ၊ သင်္ခံ-သဒ္ဓါ အရေအတွက် သင်္ချာအနက်ဟော၊ ကောဠိသင်္ခံ ဓနံ ကောဠိသင်္ခံဓနံ၊ ကောဠိသင်္ခံဓနဿ ဥပ္ပါဒနံ ကောဠိသင်္ခဓနုပ္ပါဒနံ။ တေန ကောဠိသင်္ခဓနုပ္ပါဒနေနံ။

၂။ နိမ္မိတခဒိရဂီရကူပေါပရိဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကံ = နိမ္မိယတေတိ နိမ္မိတာ (ပဒုမကဏ္ဍိကာ)၊ နိ ✓မာ+တ။ ခဒိရော စ သော အင်္ဂါရော စာတိ ခဒိရဂီရော၊ ခဒိရဂီရေဟိ ပုဏ္ဏော

ပြည့်နေသော တွင်း၏ အထက်၌ ပေါ်ထွက်နေသော ပဒုမ္မာကြာချပ်ကို၊ မဒ္ဒိတွာ-
 နင်းချေ၍၊ ဗောဓိသတ္တေန- ဘုရားလောင်းသည်၊ ဒိန္နံ- ပေးအပ်သော၊ ဝိဇ္ဇာပါတံ-
 ဆွမ်းကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ခံယူ၍၊ တဿ- ထိုဘုရားလောင်းသည်၊ ပဿန္တဿေဝ-
 ကြည့်ရှုဖူးမျှော်နေစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသဂမနေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူ
 ခြင်းဖြင့်၊ သောမနဿုပ္ပါဒနေန စ- ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊
 (သောမနဿုပ္ပါဒေန-ဟု ဖြစ်နေသည်၊ ပါဠိပျက်တည်း)၊ ပဒုမဝတီအဂ္ဂမဟေသီ-
 ပုတ္တာနံ- ပဒုမဝတီမိဘုရားခေါင်ကြီး၏ သားတော်တို့တွင်၊ မဟာဇနကရညော-
 မဟာဇနကမင်းအားလည်းကောင်း၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားအားလည်းကောင်း၊ အာရာဓ-
 နေန- နှစ်သက်ခြင်းကြောင့်၊ ဂန္ဓမာဒနတော- ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ၊ အာကာသေန-
 ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂမ္မ- လာရောက်၍၊ ဒါနပဋိဂ္ဂဟဏေန- အလှူကို လက်ခံ
 တော်မူခြင်းဖြင့်၊ မဟာဇနကဗောဓိသတ္တဿ စ- မဟာဇနကမည်သော ဘုရား
 အလောင်းတော်၏လည်းကောင်း၊ ဒေဝိယာ စ- မိဖုရား၏လည်းကောင်း၊ သောမန-
 ဿပ္ပါဒေန- ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တထာ- ထို့အတူ၊
 အဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ- ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌၊ ဆာတကဘယေ- ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး
 အစာရှားသော ဘေးသည်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- ဇမ္ဗုဒ္ဓိပတ်တစ်ကျွန်းလုံး၌၊ ဥပ္ပန္နေ- ဖြစ်
 ပေါ်လတ်သော်၊ ဗာရာဏသီသေဋ္ဌိနော- ဗာရာဏသီသူဌေးသည် (သယန္တဿ၌ စပ်)၊
 ဆာတကဘယံ- ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးဘေးကို၊ ပဋိစ္စ- အစွဲပြု၍၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ
 ၍၊ ရက္ခိတေ- စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ သဋ္ဌိသဟဿကောဋ္ဌာဂါရေ- ခြောက်သောင်း
 သော စပါးကျီ တိုက်၌၊ ဝိဟယော- စပါးတို့ကို၊ ခေပေတွာ- ကုန်စေ၍၊ ဘူမိယံ-
 မြေ၌၊ နိခါတဓညာနိ စ- မြှုပ်ထားအပ်သော စပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စာဋ္ဌိသဟ-
 သေသု- အိုးစရည်းတစ်ထောင်တို့၌၊ ပူရိတဓညာနိ စ- ပြည့်စေအပ်ကုန်သောစပါး
 တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခေပေတွာ- ကုန်စေ၍၊ သကလပါသာဒဘိတ္တိသု- အလုံးစုံသော
 ပြာသာဒ်နံရံတို့၌၊ မတ္တိကာဟိ- မြေညက်တို့ဖြင့်၊ မဒ္ဒိတွာ- နယ်၍၊ လိမ္မိတဓညာနိ
 စ- လိမ်းကျံထားအပ်သော စပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခေပေတွာ- ကုန်စေ၍၊ တဒါ-

ကူပေါ ခဒိရင်္ဂါရကူပေါ၊ ခဒိရင်္ဂါရကူပဿ ဥပရိ ခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိ။ ဥဋ္ဌာတိတိ ဥဋ္ဌိတာ၊
 ဥဋ္ဌာ+တ။ ပဒုမော စ သော ကဏ္ဍိကာ စာတိ ပဒုမကဏ္ဍိကာ၊ ဥဋ္ဌိတာ ပဒုမကဏ္ဍိကာ
 ဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကာ။ ခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိ ဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကာ ခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိဥဋ္ဌိတ-
 ပဒုမကဏ္ဍိကာ၊ နိမ္မိတာ ခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကာ နိမ္မိတခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိ-
 ဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကာ၊ တံ နိမ္မိတခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိဥဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကာ။

ထိုအခါ၌၊ နာဠိမတ္တမေဝ - တစလယ်မျှသာလျှင်၊ အဝသိဋ္ဌံ - ကြွင်းကျန်သော ဆန်ကို၊
 “ဣဒံ - ဤတစလယ်မျှ သော ဆန်ကို၊ ဘုဉ္ဇိတွာ - စား၍၊ အဇ္ဇေ - ယနေ့၊ မရိဿာမိ -
 သေအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ သယန္တဿ - အိပ်
 နေစဉ်၊ ဂန္ဓမာဒနတော - ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ၊ ဧကော - တစ်ပါးသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ -
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အာဂန္နာ - ကြွလာ၍၊ ဂေဟဒ္ဓါရေ - အိမ်တံခါး၌၊ အဋ္ဌာသိ - တည်
 ပြီ၊ သေဋ္ဌိ - သူဌေးသည်၊ တံ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ ပဿာဒံ - ကြည်ညို
 မှုကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဇီဝိတံ - အသက်ကို၊ ပရိစ္ဆမောနော - စွန့်လွှတ်လျက်၊
 ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ပတ္တေ - သပိတ်၌၊ ဩကိရိ - လောင်းလျှံပြီ၊ ပစ္စေက -
 ဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်သို့၊ ဂန္နာ - ကြွ၍၊ အတ္တနော -
 မိမိ၏၊ အာနုဘာဝေန - အစွမ်းအာနုဘော်ဖြင့်၊ သေဋ္ဌိနော - သူဌေးသည်၊ ပဿန္တ -
 သေဝ - ကြည့်ရှုဖူးမျှော်နေစဉ်ပင်လျှင်၊ ပဉ္စပစ္စေကဗုဒ္ဓသတေဟိ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်
 ငါးရာတို့နှင့်၊ သဟ - အတူတကွ၊ ပရိဘုဉ္ဇိ - ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီ၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊
 ဘတ္တပစိတဥက္ကလိ - ထမင်းချက်အိုးကို၊ ပိဒဟိတွာ - ပိတ်၍၊ ဌပေသုံ - ထားကုန်ပြီ၊
 သေဋ္ဌိနော - သူဌေးသည်၊ နိဒ္ဒံ - အိပ်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကန္တဿ - သက်ရောက်စဉ်၊ (နိဒ္ဒ -
 မောက္ကန္တဿ - အိပ်စဉ်)၊ ဆာတတ္တေ - မွတ်သိပ်ဆာလောင်မှုသည်၊ ဥပ္ပန္နေ - ဖြစ်လတ်
 သော်၊ သော - ထိုသူဌေးသည်၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ - ထ၍၊ ဘရိယံ - မယားကို၊ “ဘတ္တေ -
 ထမင်းအိုး၌၊ အာစာမကဘတ္တမတ္တံ - ချိုးဖြစ်သော ထမင်းမျှကိုလည်း (ထမင်းချိုးမျှကို
 လည်း)၊ ဩလောကေဟိ - ကြည့်ဦးလော့”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊
 သုသိက္ခိတာ - ကောင်းစွာ သင်ကြားထားအပ်သော၊ သာ - ထိုသူဌေးကတော်သည်၊
 “သဗ္ဗံ - အလုံးစုံကို၊ ဒိန္နံ နန - ပေးလျှူအပ်ခဲ့ပြီမဟုတ်ပါလော့”၊ ဣတိ - ဤသို့၊
 အဝတွာ - မပြောမူ၍၊ ဥက္ကလိယာ - ထမင်းအိုးမှ၊ ပိဓာနံ - အဖုံးကို၊ ဝိဝရိ - ဖွင့်ပြီ၊
 သာ ဥက္ကလိ - ထိုထမင်းအိုးသည်၊ တဇ္ဇဏေဝ - ထိုဇာတိသာလျှင်၊ သုမနပုပ္ဖမကုဋ္ဌ -
 သဒိသဿ - မြလေးပန်းငုံနှင့်တူသော၊ သုဂန္ဓသာလိဘတ္တဿ - ကောင်းသော အနံ့ရှိ
 သော သလေးထမင်း (မွှေးကြိုင်သော အနံ့ရှိသော သလေးထမင်း)ဖြင့်၊ (ဆဋ္ဌိဝိဘတ်
 ပူရဓာတ်အယှဉ် ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်ပါ)၊ ပူရိတာ - ပြည့်သည်၊ အဟောသိ -
 ဖြစ်ပြီ၊ သာ စ - ထိုသူဌေးကတော်သည်လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌိ စ - သူဌေးကြီးသည်
 လည်းကောင်း၊ သန္တုဋ္ဌာ - အလွန်ကြည်နူးဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊
 သယဉ္ဇ - ကိုယ်တိုင်လည်းကောင်း၊ သကလဂေဟဝါသိနော စ - အလုံးစုံသောအိမ်သူ
 အိမ်သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သကလနဂရဝါသိနော စ - အလုံးစုံသော မြို့သူမြို့

သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘုဒ္ဓိသု- စားကုန်ပြီး၊ ဒဗ္ဗိယာ- ယောက်မ (ယောင်းမ) ဖြင့်၊ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ- ယူတိုင်းယူတိုင်း (ခူးခပ်တိုင်းခူးခပ်တိုင်း)သော အရပ် သည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ပူရိတံ- ပြည့်၏။ သကလသဋ္ဌိသဟဿကောဋ္ဌာဂါရေသု- အလုံးစုံသော ခြောက်သောင်းသော စပါးကျိုတိုက်တို့၌၊ သုဂန္ဓသာလိယော- မွေး ကြိုင်သော (ကောင်းသော) အနံ့ရှိသော သလေးဆန်တို့သည်၊ ပူရေသု- ပြည့်ကုန်ပြီး၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပဝါသိနော- ဇမ္ဗုဒ္ဓိပတ်တစ်ကျွန်းလုံး၌ နေကုန်သောသူတို့သည်၊ သေဋ္ဌိဿ- သူဌေး၏။ ဂေဟတော ယေဝ- အိမ်မှသာလျှင်၊ ခညဗီဇာနိ- စပါးမျိုးစေ့တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ သုခိတာ- ချမ်းသာကုန်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်ပြီး၊ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ အနေကသတ္တနိကာယေသု- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၌၊ သုခေါတရဏပရိပါလနသဂ္ဂမောက္ခပါပနေသု- ချမ်းသာခြင်း သို့ သက်ရောက်စေခြင်း (ချမ်းသာစေခြင်း)، စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေခြင်း (ပို့ဆောင်ခြင်း)တို့၌၊ ပတိ- အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သာမိဘူတော- အရှင်သခင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓမည်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီတိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ သြဝါဒါနုသာသနီဝသေန- သြဝါဒ၊ အနုသာသနီ၏အစွမ်းဖြင့် (ဆုံးမခြင်း၊ သွန်သင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ ဘာသိ- တာနီ ကထိတာနီ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဝစနာနိ- စကားတော် တရားတော် တို့တည်း၊ စရန္တိ လောကမိ သဒေဝကမ္ပိတိ- စရန္တိ လောကမိ သဒေဝကမ္ပိဟူသည်ကား၊ ဒေဝလောကသဟိတေ- နတ်ပြည်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သတ္တလောကေ- သတ္တလောက ၌၊ စရန္တိ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သုတွာ တထာ ယေ န ကရောန္တိ ဗာလာတိ- သုတွာ တထာ ယေ န ကရောန္တိ ဗာလာဟူ သည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့၏၊ တထာရူပံ- ထိုသို့သဘော ရှိသော၊ သုဘာသိတဝစနံ- ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားစကားတော်

၁။ သုခေါတရဏပရိပါလနသဂ္ဂမောက္ခပါပနေသု= သုခေါတရဏကို သုခ+သြတရဏဟု ဖြတ်ပါ။ သြတရီယတေ သြတရဏံ၊ အဝ✓တရ+ယု။ သုခဿ သြတရဏံ သုခေါတရဏံ၊ ပရိပါလီယတေ ပရိပါလနံ၊ ပရိ✓ပါလ+ ယု၊ ရက္ခဏေ- စောင့်ရှောက်ခြင်း၌၊ ပါပီယတေ ပါပနံ၊ ပ✓အာပ+ယု၊ သဂ္ဂေါ စ မောက္ခော စ သဂ္ဂမောက္ခာ၊ သဂ္ဂမောက္ခာနံ ပါပနံ သဂ္ဂမောက္ခပါပနံ၊ သုခေါတရဏံ စ ပရိပါလနံ စ သဂ္ဂမောက္ခပါပနံ စ သုခေါတရဏပရိ- ပါလနသဂ္ဂမောက္ခ-ပါပနာနိ၊ တေသု သုခေါတရဏပရိပါလနသဂ္ဂမောက္ခပါပနေသု။

ကို၊ ဗာလာ- မိုက်ကုန်သော၊ ယေ ဇနာ- အကြင်လူတို့သည်၊ န ကရောန္တိ- မလိုက်
နာကုန်၊ မနသိ- စိတ်၌၊ န ကရောန္တိ- မပြုကုန်၊ တေ ဗာလာ- ထိုလူမိုက်တို့သည်၊
ဒုက္ခေသု သံသာရဒုက္ခေသု- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတို့၌၊ ပုနပ္ပုန- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊
ဥပ္ပတ္တိဝသေန- ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ စရန္တိတိ- စရန္တိဟူသည်ကား၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်
ကုန်၏၊ ဓာဝန္တိ- ပြေးလွှားနေကြရကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၃၈။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီတိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီဟူသည်
ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ဘာသိတာနီ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စတုရာပါယ-
တော- အပါယ်လေးဘုံမှ၊ မုစ္စနတ္ထာယ- လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ၊ ဘာသိတာ- ဟော
တော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဝစနာနိ- စကားတော်၊ တရားတော်တို့သည်၊ ကိ ဘူတာနိ-
အဘယ်သို့ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ အဝဿဝန္တန္တိ- အဝဿဝန္တိဟူသည်ကား၊ ပုပ္ဖရန္တိ- ယိုစီး
ထွက်ကျနေသော၊ ခုဒ္ဒံ မရံ- ပျားငယ်သည် ပြုအပ်သော ပျားရည်သည်၊ မရရံ ယထာ-
ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ)၊ မရရဝစနာနိ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော
တရားတော်တို့တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပဋိပတ္တိယုတ္တာ-
အကျင့်ပဋိပတ်၌ ယှဉ်ကုန်သော (ဖြည့်ကျင့်ကုန်သော)၊ ယေ ပဏ္ဍိတဇနာပိ- အကြင်
ပညာရှိသူတော်ကောင်း လူသားတို့သည်လည်း၊ ပဋိပတ္တိသု- အကျင့်ပဋိပတ်တို့၌၊
ဝုတ္တာနုဿာရေန- ဆိုအပ်ပြီးသော အစဉ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်သည် (ကျင့်ကုန်
သည်)၊ တထာရူပံ- ထိုသို့ သဘောရှိသော၊ မရရဝစနံ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော
တရားစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ- နာယူ၍၊ ဝစနကရာ- စကားတော် တရားတော်ကို
လိုက်နာကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ ပဏ္ဍိတဇနာ- ထိုပညာရှိသူတော်ကောင်း
တို့သည်၊ သစ္စဒဿာ- သစ္စာလေးပါးတရားကို မြင်ကုန်သည်၊ စတုသစ္စဒဿိနော-
သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်ကုန်သည်၊ သပညာ- ပညာရှိကုန်သည်၊ ပညာသဟိတာ-
ပညာနှင့်တကွဖြစ်(ယှဉ်)ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း။

[အောက်မူကွဲ၌ကား “တေ ။ပ။ သမ္မန္တော” ဟု ရှိ၏၊ အနက်ကား- တထာ-
ရူပံ- ထိုသို့သဘောရှိသော၊ မရရဝစနံ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော တရားစကားတော်
ကို၊ သုတ္တာယေဝ- ကြားရ၍သာလျှင်၊ ပဏ္ဍိတာဝ- ပညာရှိကုန်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်
သော၊ တေ ဇနာ- ထိုလူတို့သည်၊ သမထဝိပဿနာသင်္ခါတာသု- သမထ၊ဝိပဿနာ
ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပဋိပတ္တိသု- ပဋိပတ်တို့၌၊ ပဋိပန္နာ- ကျင့်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ
ဖြစ်ကုန်၏)၊ တေ ပဏ္ဍိတဇနာ- ထိုပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သပညာ-

ပညာရှိကုန်သည်၊ သုန္ဒရပညာ- ကောင်းသော ပညာရှိကုန်သည်၊ သစ္စဒဿိနော- သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၃၉။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဇိနေဟိ ဘာသိတာတိ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဇိနေဟိ ဘာသိတာဟူသည်ကား၊ ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို၊ ဇိနန္တိ- အောင်ကုန်၏၊ ဇိနိသု- အောင်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဇိနာ- ဇိနမည်ကုန်၏၊ ဇိနေဟိ- ကိလေသာတို့ကို အောင်ကုန်၊ အောင်ပြီးကုန်သော၊ တေဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင် မြတ်တို့သည်၊ ဝုတ္တာ ဘာသိတာ ကထိတာ- ဟောကြားအပ်ကုန်သော၊ ကထာ- တရားတော် စကားတော်တို့သည်၊ ဥဠာရာ- မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဩဇေန္တာ- အဆီအနှစ် ပြည့်ဝကုန်သည်၊ ပါကဠာ- ထင်ရှားကုန်သည်၊ သန္တိ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တာ ကထာ- ထိုတရားစကားတို့ကို၊ သကျသီဟေနာတိ- သကျသီဟေနဟူသည်၊ သကျ- ရာဇဝံသသီဟေန- သာကီဝင်မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့ထက် မြတ်သော၊ ဂေါတမေန- ဂေါတမမည်သော၊ တထာဂတေန- ဘုရားရှင်သည်၊ အဘိနိက္ခမိတွာ- တောထွက်၍၊ ဗုဒ္ဓဘူတေန- ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နရတ္တမေနာတိ- နရတ္တမေနဟူသည်ကား၊ နရာနံ- နတ်လူတို့ထက်၊ ဥတ္တမေန- မြတ်သော၊ သေဋ္ဌေန- မြင့်မြတ်သော ဘုရားရှင်သည်၊ ပကာသိတာတိ- ပကာသိတာဟူသည်ကား၊ ပါကဠိကတာ- ထင်စွာပြုအပ်ပြီ၊ ဒေသိ- တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ “ဓမ္မဝိဇာနနတ္ထံ- လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးကို အထူးအားဖြင့် သိစေခြင်းအကျိုးရှိ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ဖြေဆိုပြီ၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ- ကိုးပါးသောလောကုတ္တရာ တရားကို၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဇာနာပနတ္ထံ- သိစေခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၄၀။ လောကာနုကမ္မာယ ဣမာနိ တေသန္တိ- လောကာနုကမ္မာယ ဣမာနိ တေသံဟူသည်ကား၊ လောကာနုကမ္မတာယ- သတ္တလောကကို အစဉ်သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်တတ်သူ၏အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ လောကဿ- သတ္တလောကကို၊ အနု- ကမ္မံ- အစဉ်သနားခြင်းကို၊ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ တေသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင် မြတ်တို့၏၊ ဝိကုဗ္ဗိတာနိ- အထူးသဖြင့် ပြုလုပ်ပြောဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ကုဗ္ဗိတာနိ- ပြုလုပ်ပြောဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဘာသိတာနိ- ဟောတော်မူ အပ်ကုန်သော၊ ဣမာနိ ဝစနာနိ- ဤတရားစကားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမာ ဂါထာ-

ယော- ဤဂါထာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သံဝေဂသင်္ဂမတိဝဗနတ္ထန္တိ- သံဝေဂသင်္ဂမတိဝဗနတ္ထံဟူသည်ကား၊ ပဏ္ဍိတာနံ- ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏၊ သံဝေဂဝဗနတ္ထဉ္စ- ထိတ်လန့်မှုကို တိုးပွားစေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ အသင်္ဂဝဗနတ္ထဉ္စ- လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်အပေါင်းအဖော်တို့၌ ငြိကပ်တွယ်တာမှုမရှိသောစိတ်ဓာတ်ကို တိုးပွားစေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဧကီဘာဝဝဗနတ္ထဉ္စ- တစ်ဦးတည်း နေလိုသည်၏အဖြစ်တည်းဟူသော ဆန္ဒကို တိုးပွားစေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ မတိဝဗနတ္ထဉ္စ- အတွေးအခေါ် တိုးပွားစေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ပညာဝဗနတ္ထဉ္စ- ပညာဉာဏ်တိုးပွားစေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ သယမ္ဘုသီဟေနာတိ- သယမ္ဘုသီဟေနဟူသည်ကား၊ အနာစရိယကေန- ဆရာ မရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘူတေန- ဖြစ်လာသော၊ ဇာတေန- ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာသော၊ ပဋိဝိဒ္ဓေန- ထိုးထွင်းသိမြင်လာသော၊ သီဟေန- ရဲရင့်သော၊ အဘီတေန- မကြောက်တတ်သော၊ ဂေါတမေန- ဂေါတမမည်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဣမာနိ ဝစနာနိ- ဤတရားစကားတို့ကို၊ ပကာသိတာနိ- ထင်ရှားပြအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမာ ဂါထာယော- ဤဂါထာတို့ကို၊ ပကာသိတာ- ထင်ရှားပြအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိဝရိတာ- ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥတ္တာနိကတာ- ပေါ်လွင်အောင် ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဣတိတိ- ဣတိဟူသည်ကား၊ ပရိသမာပနတ္ထေ- ပြီးဆုံးခြင်းအနက်၌၊ နိပါတော- နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ ၁၀

ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ- အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်ဖြစ်၍ တင့်တယ်ခြင်းရှိသော၊ အပဒါနဋ္ဌကထာယ- အပဒါနအဋ္ဌကထာ၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနသံဝဏ္ဏနာ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါန၏ အဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၁။ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ= ဝိသုဒ္ဓိ ဇနေတိတိ ဝိသုဒ္ဓဇနာ (အဋ္ဌကထာ)၊ ဝိသုဒ္ဓိ ✓ဇန+အ+အာ၊ ဇနဇန- ဖြစ်စေခြင်း၌။ ဝိလာသော ဇေတိဿာ(အဋ္ဌကထာယ) အတ္ထိတိ ဝိလာသိနိ၊ ဝိလာသပုဒ်+ဣနိပစ္စည်း၊ ဝိသုဒ္ဓဇနာ ဝိလာသိနိ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိ၊ တာယ ဝိသုဒ္ဓဇန- ဝိလာသိနိယာ။ (ဒုတိယအုပ်၊ ဒုတိယပိုင်း၌ တစ်မျိုးကြံပေးထား၏)။

၃၊ ၁။ သာရိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထနာ

တဒနန္တရံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါန်အဖွင့်၏အခြားမဲ့၌၊ ထေရပဒါနသင်္ဂဟ
ဂါထာယော- ထေရအပဒါန်၏အကျဉ်းဂါထာတို့ကို၊ သံဝဏ္ဏေတုံ- ဖွင့်ဆိုခြင်းငှါ၊
“အထ ထေရပဒါနံ သုဏာထာ”တိ- အထ ထေရပဒါနံ သုဏာထဟူ၍၊ အာဟ-
မိန့်တော်မူပြီ၊ အထ၊ အပဒါနသဒ္ဓါနံ- အထသဒ္ဓါ၊ အပဒါနသဒ္ဓါတို့၏၊ အတ္ထော-
အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာတည်း၊
ဇတ္ထ- ဤထေရပဒါန်ဂါထာအဖွင့်၌၊ အယံ ထေရသဒ္ဓါပန- ဤထေရသဒ္ဓါသည်ကား၊
ကာလထိရပညတ္တိနာမဓေယျဇေဋ္ဌာဒီသု-ကာလအနက်၊ ထိရအနက်၊ ပညတ္တိအနက်၊
နာမဓေယျအနက်၊ ဇေဋ္ဌအနက်အစရှိကုန်သော၊ အနေကေသု-တစ်ပါးမကများပြားလှစွာ
ကုန်သော၊ အတ္ထေသု- အနက်တို့၌၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ တထာ တံ ဝစနံ- ထိုစကားသည်၊
ဟိ သစ္စံ- မှန်၏၊ (တနည်း) တထာ တံ ဝစနံ- ထိုစကားကို၊ ဟိ ဝိတ္တာရေဿာမိ-
ချဲ့ဦးအံ့၊ “ထေရောဝဿိကာနိ ပူတိနိ စုဏ္ဏကဇာတာနိ”တိ အာဒီသု- ထေရော
ဝဿိကာနိ ပူတိနိ စုဏ္ဏကဇာတာနိ စသောပုံစံပြယုဂ်တို့၌၊ ကာလေ- ကာလအနက်၌၊
(ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏)၊ [ထေရောဝဿိကာနိ- တစ်နှစ်၏ဟိုဘက်သို့ ရောက်ပြီးကုန်သော
(ဝါ) တစ်နှစ်ကျော်လွန်ပြီးကုန်သော၊ ပူတိနိ- လေ၊ နေပူ၊ မိုးရေတို့နှင့် တွေ့ထိမှု
ကြောင့် ပုပ်ဆွေးခြင်းရှိကုန်သော၊ စုဏ္ဏကဇာတာနိ- မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ဖြစ်၍ ပြန့်ကြဲ

၁။ ထေရောဝဿိကာနိ= ဤပုဒ်ကို အားလုံးသော အဋ္ဌကထာဋီကာပါဠိတော်စသည်တို့၌
“တေရောဝဿိကာနိ”ဟူ၍သာ သုံးကြ၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား “ထေရောဝဿိကာနိ”
ဟု သုံးထားပြီး ထေရသဒ္ဓါကာလအနက်ဟု ကြံပြထား၏။ ဘာဏကဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်များက
တေရ-ကို ထေရ-ဟု မှားဆောင်ခြင်းလောဟု ယုံမှားမိ၏။ သဒ္ဓါနည်းသဒ္ဓါဟန်ကြံဆပါမူ
တေရောသည် တိရော ဟူသောနိပါတ်ပုဒ်က လာခြင်းဖြစ်၏။ တိရော၏အနက်မှာလည်း
ဟိုဘက်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ဝဿပုဒ်နှင့်ပေါင်းသော် “ဟိုဘက်နှစ်”ဟု ဖြစ်၏။ ဒီနှစ်မှ
ဟိုဘက်နှစ်သို့ ပြောင်းသွားခြင်း (နှစ်လွန်ခြင်း)ကို တိရောဝဿ ဟုခေါ်၏။ တိရောဝဿံ
ဂတာနိ အတိက္ကန္တာနိ တိရောဝဿိကာနိ-ဟု အတိက္ကန္တတဒ္ဓိတ်ပြုရာ၏။ တိရောဝဿပုဒ်
ဏိက ပစ္စည်း၊ ထိရသဒ္ဓါကို “ကြာမြင့်မြဲမြံစွာ တည်ခြင်း”အနက်ဟု ကာလအနက်ကို
အဋ္ဌကထာ ယူလိုဟန်တူပါသည်။ ထိုသို့ယူခဲ့သော် ထိရံ ဝဿံ ထိရဝဿံ (ကြာမြင့်သော

နေကုန်သော၊ အဋ္ဌိနိ- အရိုးတို့ကို၊ ထေရောဝဿိကာနိ- ထေရောဝဿိကာနိဟူသည်၊
 စိရကာလံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဩဝဿိကာနိ- မိုးစိုစွတ်အပ်ကုန်သည်တို့
 တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ “ထေရောပိ တာဝ မဟာ” ဣစ္စာဒီသု-
 ထေရောပိ တာဝ မဟာ ဤသို့အစရှိသော ပုံစံပြယုဂ်တို့၌၊ ထိရေ- ထိရအနက်၌၊
 (ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏)၊ ထိရသီလော- မြဲမြံကြံ့ခိုင်သော သီလရှိသည်၊ ဣတိ- ဤကား၊
 အတ္ထော- အနက်တည်း၊ [ထေရောပိ- မြဲမြံကြံ့ခိုင်သော သီလရှိသူသည်၊ တာဝ- ထိုမျှ
 လောက်၊ မဟာ- ကြီးကျယ်လှပါပေ၏]၊ “ထေရကော အယမာယသ္မာ မဟလ္လကော”
 တိ အာဒီသု- ထေရကော အယမာယသ္မာ မဟလ္လကော စသော ပုံစံပြယုဂ်တို့၌၊
 ပညတ္တိယံ- အမည်ပညတ်အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏)၊ [အယံ အာယသ္မာ- ဤအရှင်
 သည်၊ ထေရကော- ထေရဟူသောအမည်ရှိ၏၊ မဟလ္လကော- ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို
 ယူတတ်၏ (ကြီး၏)]၊ လောကပညတ္တိမတ္တော- လောက၌ (အနက်ကို) အပြားအားဖြင့်
 သိစေတတ်သောနာမပညတ်မျှသာတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။
 “စုန္ဒတ္ထေရော ဖုဿတ္ထေရော” တိအာဒီသု- စုန္ဒတ္ထေရော ဖုဿတ္ထေရော ဤသို့အစရှိ
 သော ပုံစံပြယုဂ်တို့၌၊ နာမဓေယျေ- ထားအပ်(မှည့်ခေါ်အပ်သော)အမည်၌၊ (ဝတ္တတိ-
 ဖြစ်၏)၊ [စုန္ဒတ္ထေရော- စုန္ဒမထေရ်၊ ဖုဿတ္ထေရော- ဖုဿမထေရ်]၊ ဧဝံ- ဤသို့၊
 ကတနာမော- ပြုအပ်မှည့်ခေါ်အပ်သောအမည်ရှိ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
 အနက်တည်း၊ “ထေရော စာယံ ကုမာရော မမ ပုတ္တေသု” တိအာဒီသု- ထေရော
 စာယံ ကုမာရော မမ ပုတ္တေသု ဤသို့အစရှိသော ပုံစံပြယုဂ်တို့၌၊ ဇေဋ္ဌေ- အကြီးဟူ
 သော အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏)၊ [အယံ စ ကုမာရော- ဤမင်းသားသည်လည်း၊
 မမ- ငါ၏၊ ပုတ္တေသု- သားတို့တွင်၊ ထေရော- အကြီးအမြတ်ဆုံးသူတည်း]၊ ဇေဋ္ဌော-
 အကြီးဆုံးအမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ကုမာရော- မင်းသားတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊
 အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဣဓ ပန- ဤနေရာ၌ကား၊ အယံ- ဤထေရသဒ္ဓါသည်၊
 ကာလေ စ- ကာလအနက်၌လည်းကောင်း၊ ထိရေ စ- ထိရအနက်၌လည်းကောင်း၊
 ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ စိရံ ကာလံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊
 ဌိတော- တည်သူတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ထေရော- ထေရမည်၏၊ (ဝါ) တစ်

ကာလ၊ နှစ်)၊ ထိရဝဿံ ဧတေသံ အတ္ထိတိ ထေရောဝဿိကာနိ (ကြာမြင့်သောကာလ၊
 နှစ်ပရိစ္ဆေဒရှိကုန်သော အရိုးစုတို့)ဟု အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်ကြံရာ၏၊ ထိုအလို ထိရဝဿပုဒ်၊
 ဏိကပစ္စည်း၊ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတ်တည်း၊ နောက်နည်းကား အဋ္ဌကထာအဆိုကို မိမိ၏ကြံဆ
 ချက်ဖြင့် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်၊ နှစ်သက်သလို ယူပါကုန်။

နည်းကား၊ ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏာဘိယုတ္တော^၂- အထူးသဖြင့် တည်တံ့နိုင်
မြဲသော သီလ၊ အကျင့်၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုစသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်သူကို၊ ထေရောတိ-
ထေရဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ထေရော စ- ထေရလည်း၊ ထေရော စ- ထေရ
လည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ထေရာ- ထေရတို့မည်ကုန်၏။ ထေရာနံ- ထေရ်တို့၏။
အပဒါနံ ကာရဏံ- အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်တည်း(သမိုင်းကြောင်းတည်း)။ ထေရာပဒါနံ-
မထေရ်မြတ်တို့၏ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ် (သမိုင်းကြောင်း)။ တံ ထေရာပဒါနံ- ထို
မထေရ်တို့၏ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်ကို၊ သုဏာထ- နာယူကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤသို့၊
သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ
လမ္ပကော နာမ ပဗ္ဗတောတိ အာဒိ- ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ လမ္ပကော နာမ ပဗ္ဗတော
ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်၊ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ- အရှင်သာရိ
ပုတ္တရမထေရ်၏၊ အပဒါနံ- အကြောင်းတည်း၊ တဿ အာယသ္မတော စ- ထိုသာရိ
ပုတ္တရမထေရ်၏လည်းကောင်း၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ စ- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်
၏လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု- အကြောင်းဝတ္ထုကို၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ဣတော ကပ္ပတော-
ဤကမ္ဘာမှ၊ သတသဟဿကပ္ပါမိကေ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိသော၊ ဧကအသင်္ချေယျ
မတ္ထကေ- တစ်အသင်္ချေအထက်၌၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော- အရှင်သာရိပုတ္တရမထေရ်
သည်၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ- ပုဏ္ဏားသူကြွယ်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊
နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ သရဒမာဏဝေါ နာမ- သရဒလုလင်မည်သည်၊ အဟောသိ-
ဖြစ်ပြီ၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဂဟပတိမဟာသာလ-
ကုလေ- များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသောသူကြွယ် (သူဌေးသူကြွယ်)မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်
၍၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ သိရိဝဗ္ဗနကုဋ္ဌမ္ပိကော နာမ- သိရိဝဗ္ဗနသူကြွယ်မည်
သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေ ဥဘောပိ- ထိုနှစ်ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ သဟ-
ပံသုကီဠနသဟာယာ- အတူတကွ မြေမှုန့်ကစားဖော်ကစားဖက်သူငယ်ချင်းတို့သည်။

၂။ ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏာဘိယုတ္တော= ထိရတရသီလ+အာစာရမဒ္ဒဝ+အာဒိဂုဏ+
အဘိယုတ္တော-ဟုဖြတ်၊ ဝိသေသေန ထိရော ထိရတရော၊ သီလံ စ အာစာရော စ မဒ္ဒဝံ
စ အာဒိ စ သီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိနိ၊ သီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိနိ စ တာနိ ဂုဏောစာတိ သီလာစာရ-
မဒ္ဒဝါဒိဂုဏော၊ ထိရတရော သီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏော ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏော၊
အဘိယုတ္တတိတိ အဘိယုတ္တော၊ အဘိ✓ယုဇ+တ။ ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏေန
အဘိယုတ္တော ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒဝါဒိဂုဏာဘိယုတ္တော။

အဟောသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေသု - ထိုနှစ်ယောက်တို့တွင်၊ သရဒမာဏဝေါ - သရဒလုလင်သည်၊ ပိတု - ဖခင်၏၊ အစ္စယေန - ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ကုလသန္တကံ - အမျိုး၏ဥစ္စာဖြစ်သော (အမျိုးပိုင်ဖြစ်သော)၊ ခနံ - ဥစ္စာကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ - ပြုကျင့်၍ (ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းစသော စီးပွားရေးပြုလုပ်၍)၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ ရဟောဂတော - ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဣမေသံ သတ္တာနံ - ဤသတ္တဝါတို့၏၊ မရဏံ နာမ - သေဆုံးခြင်းမည်သည်၊ ဧကန္တိကံ - စင်စစ် မြဲ၏၊ တဿာ - ထို့ကြောင့်၊ မယာ - ငါသည်၊ ဧကံ - တစ်ခုသော၊ ပဗ္ဗန္ဓံ - ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္နာ - ကပ်ရောက်၍၊ ဝိမောက္ခမဂ္ဂေါ - လွတ်မြောက်ရာလမ်းကို၊ ဂဝေသိတဗ္ဗော - ရှာဖွေထိုက်ရှာဖွေသင့်၏”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ စိန္တေသိ - ကြံစည်ပြီ၊ (ဣတိ - ဤသို့ကြံစည်ပြီး၍)၊ သဟာယံ - သူငယ်ချင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ “သမ္ပ - မိတ်ဆွေ၊ အဟံ - ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော - ရှင်ရဟန်းပြုလို၏၊ ကိံ - အသို့နည်း၊ တွံ - သင်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတု - ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ၊ သက္ခိဿသိ - စွမ်းနိုင်သလော၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတွာ - ပြော၍(ဝါ) ပြောဆိုလတ်သော်၊ တေန - ထိုသိရိဝဇနသူကြွယ်သည်၊ “အဟံ - ငါသည်၊ န သက္ခိဿာမိ - မစွမ်းနိုင်ပါ၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ “ဟောတု - ရှိပါစေ၊ အဟမေဝ - ငါသည်သာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ - ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ရတနကောဠာ - ဂါရာနိ - ရတနာကျီတိုက်တို့ကို၊ ဝိဝရာပေတွာ - ဖွင့်စေ၍၊ ကပဏဒ္ဓိကာဒိနံ - အထီးကျန်မဲ့ သူဆင်းရဲ၊ ခရီးသွားစသူတို့အား၊ မဟာဒါနံ - ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ ပဗ္ဗတပါဒံ - တောင်ခြေသို့၊ ဂန္နာ - သွား၍၊ ဣသိပဗ္ဗန္ဓံ - ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိ - ကပ်ရောက်ပြီ၊ ပဗ္ဗဇိတဿ - ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော (ရသေ့ရဟန်းပြုသော)၊ တဿ - ထိုသာရဒအား၊ အနုပဗ္ဗန္ဓံ - အတုလိုက်၍ရသေ့ပြုခြင်းသို့ (ရသေ့ဝတ်ခြင်းသို့)၊ ပဗ္ဗဇိတာ - ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ - ခုနစ်သောင်းလေးထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏပုတ္တာ - ပုဏ္ဏားတို့၏သားတို့သည်၊ အဟောသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သော - ထိုသရဒရသေ့သည်၊ ပဉ္စ စ - ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိညာယော - အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ စ - ရှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော စ - သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ တေသမ္ပိ ဇဋ္ဌိလာနံ - ထိုရသေ့တို့အားလည်း၊ ကသိဏပရိကမ္မံ - ကသိုဏ်းပရိကမ်ကို၊ အာစိက္ခံ - ညွှန်ပြပြီ၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ - ထိုရသေ့တို့သည်၊ ပဉ္စဘိညာ - ငါးပါးသောအဘိညာဉ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊

အဋ္ဌ စ- ရှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသုံ- ဖြစ်စေကုန်ပြီ။

တေန သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌၊ အနောမဒဿီ နာမ- အနောမဒဿီမည်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားရှင်သည်၊ လောကေ- လောက၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ပွင့်ပေါ်တော်မူ၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော- လည်စေအပ်ပြီးသော (ဟောအပ်ပြီးသော) မြတ်သော တရားတည်းဟူသော စက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ သံသာရမဟောဃတော- သံသရာတည်းဟူသောကြီးစွာသောရေအလျဉ်မှ၊ တာရေတွာ- ကူးမြောက်စေ၍၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သရဒတာပဿဿ စ- သရဒရသေ့အားလည်းကောင်း၊ အန္တေဝါသိကာနန္တ- အနီးနေတပည့်တို့အားလည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟံ- ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကတ္တုကာမော- ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်း၊ အဒုတိယော- နှစ်ယောက်မြောက်အဖော်မပါဘဲ၊ ပတ္တစိဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ “မေ- ငါ့အား၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ- ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ဇာနာတု- သိပါစေသတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တာပဿဿ- ရသေ့သည်၊ ပဿန္တဿေဝ- ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသတော- ကောင်းကင်မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ပထဝိယံ- မြေကြီး၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ- ယောကျ်ားမြတ်တို့၏အမှတ်လက္ခဏာတို့ကို၊ ဥပဓာရေတွာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ “အယံ- ဤသူသည်၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါယေဝ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်သာလျှင်တည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ နိဋ္ဌံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ ပစ္စုပ္ပန်- ခရီးဦးကြိုဆိုမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အာသနံ- နေရာကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်း၍၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပညတ္တေ- ခင်းထားအပ်သော၊ အာသနေ- နေရာ၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အနီး၌၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်တော်မူပြီ။

တသ္မိံ သမယေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ တဿ- ထိုသရဒရသေ့၏၊ အန္တေဝါသိကာ- အနီးနေတပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ- ခုနစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော၊ ဇဠိလာ- ရသေ့တို့သည်၊ ပဏီတပဏီတာနိ- မွန်မြတ်ကုန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဩဝေန္တနိ- အဆီအနှစ်ဩဇာပြည့်ဝကုန်သော၊ ဖလာဖလာနိ- သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အာဂတာ- ပြန်လာကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်

လတ်သော်)၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- ဖူးမြင်ရ၍၊ သဉ္ဇာတပသာဒါ- လွန်စွာ
 ဖြစ်သောကြည်ညိုခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာစရိယဿ
 စ- ဆရာ၏လည်းကောင်း၊ သတ္ထု စ-ဘုရားရှင်၏လည်းကောင်း၊ နိသိန္နာကာရံ-
 ထိုင်နေပုံအခြင်းအရာကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “အာစရိယ- ဆရာ၊ မယံ-
 ငါတို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ‘တုမေဟိ- သင်တို့ထက်၊ မဟန္တတရော- သာလွန်ကြီးမြတ်
 သော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊’ ဣတိ မညာမ- ဤ
 သို့ မှတ်ထင်ကြပါကုန်၏၊ အယံ ပန ပုရိသော- ဤယောက်ျားမြတ်သည်ကား၊
 တုမေဟိ- သင်တို့ထက်၊ မဟန္တတရောမညေ-သာလွန်ကြီးမြတ်လေယောင်တကား၊”
 ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ တာတာ- အမောင်တို့၊ ကိံ ဝဒေထ-
 အဘယ်သို့ ပြောဆိုကုန်သနည်း (ဘယ်လိုပြောလိုက်ကြတာတုန်း)၊ သာသပေန-
 မုန်ညှင်းစေ့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ- ယူဇနာ
 တစ်သိန်းခြောက်သောင်းရှစ်ထောင်အမြင့်ရှိသော၊ သိနေရုံ- မြင့်မိုရ်တောင်ကို၊ သမံ-
 အညီအမျှ၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆထ- အလိုရှိကုန်သလော၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန-
 သဗ္ဗညုဘုရားရှင်နှင့်၊ ဓံ- ငါ့ကို၊ တုလံ- နှိုင်းယှဉ်မှုကို၊ မာ ကရိတ္ထ- မပြုပါကုန်နှင့်၊
 ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ တေ တာပသာ- ထိုရသေ့တို့သည်၊
 အာစရိယဿ- ဆရာ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ “အယံ ပုရိသုတ္တမော-
 ဤယောက်ျားမြတ်သည်၊ ယာဝ- အလွန်လျှင်၊ မဟာဝတ- ကြီးမြတ်လေကုန်စွ
 တကား၊” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံကုန်သော ရသေ့တို့သည်သာလျှင်၊
 ပါဒေသု- ခြေတော်အစုံတို့၌၊ နိပတိတွာ- တုပ်ဝပ်၍ (နှိမ့်ချ၍)၊ သတ္တာရံ- ဘုရား
 ရှင်ကို၊ ဝန္တိသု- ရှိခိုးကုန်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ အာစရိယော- ဆရာသည်၊ တေ- ထိုတပည့်တို့ကို၊
 “တာတာ- အမောင်တို့၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်အား၊ အနုစ္ဆဝိကော- သင့်လျော်လျှောက်ပတ်
 သော၊ ဒေယျဓမ္မော- လှူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းသည်၊ နော- ငါတို့အား၊ နတ္ထိ- မရှိ၊
 သတ္တာ စ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ- ဆွမ်းခံချိန်၌၊ ဣဓ- ဤ
 အရပ်သို့၊ အာဂတော- ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဟန္တ- ယခု၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဒေယျ-
 ဓမ္မံ- လှူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းကို၊ ယထာဗလံ- စွမ်းအားရှိသလောက်၊ ဒဿာမ- ပေး
 လှူကုန်အံ့၊ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ ပဏီတံ- မွန်မြတ်သော၊ ယံ ယံ ဖလာဖလံ-
 အကြင်အကြင်သစ်သီးငယ်သစ်သီးကြီးကို၊ အာဘတံ- ဆောင်ယူလာအပ်၏၊ တံ
 တံ- ထိုထိုသစ်သီးငယ်သစ်သီးကြီးကို၊ အာဟရထ- ဆောင်ယူခဲ့ကုန်၊” ဣတိ- ဤ

သို့ပြော၍၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်ယူစေ၍၊ ဟတ္ထေ- လက်တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေး၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ တထာဂတဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ပတ္တေ- သပိတ်တော်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေပြီ၊ သတ္တာရာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဖလာဖလေ- သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္ထေ- ခံယူအပ်ကာမျှဖြစ်လတ်သော်၊ ဒေဝတာ- နတ်တို့ သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇံ- နတ်ဩဇာကို၊ ပက္ခိပိသု- ထည့်ကြကုန်ပြီ၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ ဥဒကမ္ပိ- ရေကိုလည်း၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပရိဿာဝေတွာ- စစ်၍၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တတော- ထို့နောက်၊ ဘောဇနကိစ္ဆံ- ဆွမ်းကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ- ပြီးဆုံးစေ၍၊ သတ္တရိ- ဘုရားရှင်သည်၊ နိသိန္ဒေ- ထိုင်နေလတ်သော်၊ သဗ္ဗေ- အလုံး စုံကုန်သော၊ အန္တေဝါသိကေ- အနီးနေတပည့်တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အနီး၌၊ သာရဏီယံ- အဆက်မပြတ် အောက်မေ့ အမှတ်ရထိုက်သော၊ ကထံ- စကားကို၊ ကထေန္တော- ပြောဆိုလျက်၊ နိသီဒိ- ထိုင် ပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ “ဒွေ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ- အဂ္ဂသာဝက တို့သည်၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- ရဟန်းအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ အာဂစ္ဆန္တု- ကြ လာပါစေကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်တော်မူပြီ၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ သာလျှင်၊ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရာ- တစ်သိန်းသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ခြံရံအပ်ကုန်သော (ဝါ) ရဟန္တာတစ်သိန်းအခြံအရံရှိကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ- အဂ္ဂ သာဝကတို့သည်၊ အာဂန္တာ- လာကုန်၍၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ အဋ္ဌံသု- တည်ကုန်ပြီ။

တတော- ထို့နောက်၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ အန္တေဝါသိကေ- အနီးနေတပည့်တို့ကို၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ သတ္တု စ- ဘုရားရှင်အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်းအားလည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖါသနေန- ပန်းနေရာဖြင့်၊ ပူဇာ- ပူဇော်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ ပုပ္ဖာနိ- ပန်းတို့ကို၊ အာရဟထ- ဆောင်ယူကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်ကြားပြီ၊ တေ- ထို ရသေ့တို့သည်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓ- သမ္ပန္နာနိ- အဆင်းအနံ့နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ- ပန်းတို့ကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ (အတ္ထာယ- အကျိုးငှါ)၊ ယောဇနပ္ပမာဏံ- တစ်ယူဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပုပ္ဖါသနံ- ပန်းနေရာကို၊ ပညာပေသုံ- ခင်းစေကုန် ပြီ၊ ဥဘိန္တံ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ- အဂ္ဂသာဝကတို့၏၊ (အတ္ထာယ- အကျိုး ငှါ)၊ တိဂါဝုတံ- သုံးဂါဝုတ်အတိုင်းရှည်ရှိသောပန်းနေရာကိုလည်းကောင်း၊ သေသ-

ဘိက္ခုနီ - ကြွင်းသောရဟန်းတော်တို့၏(အတ္တယ - အကျိုးငှါ)၊ အမယောဇနိကာဒိ-
 ဘောဒိ - ယူဇနာဝက်စသည်အပြားရှိသော ပန်းနေရာကိုလည်းကောင်း၊ သံဃနဝကဿ-
 သံဃာငယ်၏၊ (အတ္တယ - အကျိုးငှါ)၊ ဥသဘမတ္တံ - တစ်ဥသဘမျှသောပန်းနေရာကို
 လည်းကောင်း၊ ပညာပေသု - ခင်းစေကုန်ပြီ၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပညတ္တေသု - ခင်းထား
 အပ်ကုန်သော၊ အာသနေသု - နေရာတို့၌၊ သရဒတာပသော - သရဒရသေ့သည်၊
 တထာဂတဿ - ဘုရားရှင်၏၊ ပုရတော - ရှေ့၌၊ အဉ္စလီ - လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု-
 မြှောက်ချီ၍၊ “ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ မယံ - တပည့်တော်အား၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ -
 သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ၊ ဣမံ ပုပ္ပါသနံ - ဤပန်းနေရာသို့၊ အဘိ-
 ရဟထ - တက်ရောက်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - လျှောက်ထားပြီ၊
 ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊ ပုပ္ပါသနေ - ပန်းနေရာ၌၊ နိဿိဒိ - ထိုင်တော်မူပြီ၊ သတ္ထရိ-
 ဘုရားရှင်သည်၊ နိဿိန္တေ - ထိုင်နေလတ်သော်၊ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ စ - အဂ္ဂသာဝက
 နှစ်ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသဘိက္ခု စ - ကြွင်းသောရဟန်းတော်တို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ အတ္တနော အတ္တနော - မိမိမိတို့၏၊ ပတ္တာသနေ - ရောက်ရာနေရာ၌၊ နိဿိ-
 ဒိသု - ထိုင်ကုန်ပြီ၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ “တေသံ - ထိုရသေ့တို့အား၊ မဟပ္ပလံ-
 ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သောအကျိုးသည်၊ ဟောတု - ဖြစ်ပါစေသတည်း၊” ဣတိ-
 ဤသို့တွေး၍၊ နိရောဓံ - နိရောဓသမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိ - ဝင်စားပြီ၊ သတ္ထု - ဘုရားရှင်၏၊
 သမာပန္နဘာဝံ - သမာပတ်ဝင်စားနေသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ ဒွေ - နှစ်ပါး
 ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာပိ - အဂ္ဂသာဝကတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသဘိက္ခုပိ-
 ကြွင်းသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ နိရောဓံ - နိရောဓသမာပတ်ကို၊ သမာ-
 ပဇ္ဇိသု - ဝင်စားကုန်ပြီ၊ တာပသော - ရသေ့သည်၊ သတ္တာဟံ - ခုနှစ်ရက်ပတ်လုံး၊
 နိရန္တရံ - အမြဲမပြတ်၊ သတ္ထု - ဘုရားရှင်အား၊ ပုပ္ပစ္ဆိမံ - ပန်းထီးကို၊ ဓာရေန္တော-
 ဆောင်းလျက်၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ပြီ၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ သတ္တာဟဿ - ခုနှစ်
 ရက်၏၊ အစ္စယေန - လွန်ရာအခါ၌၊ နိရောဓတော - နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဠဟိတ္တာ-
 ထ၍၊ အဂ္ဂသာဝကံ - အဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ နိသဘတ္ထေရံ - နိသဘမထေရ်ကို၊
 “တာပသာနံ - ရသေ့တို့အား၊ ပုပ္ပါသနာနုမောဒနံ - ပန်းနေရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝမ်း
 မြောက်ကြောင်းတရားကို၊ ကရောဟိ - ပြုလော့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာမန္တေသိ - မိန့်
 တော်မူပြီ၊ ထေရေ - နိသဘမထေရ်သည်၊ သာဝကပါရမီဉာဏေ - သာဝကပါရမီဉာဏ်
 ၌၊ ဌတ္တာ - တည်၍၊ တေသံ - ထိုရသေ့တို့အား၊ ပုပ္ပါနုမောဒနံ - ပန်းနေရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍
 ဝမ်းမြောက်ကြောင်းတရားကို၊ အကာသိ - ပြု(ဟော)တော်မူပြီ၊ တဿ - ထိုနိသဘ

မထေရ်၏။ ဒေသနာဝသာနေ - တရားဒေသနာတော်၏အဆုံး၌။ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်။ ဒုတိယံအဂ္ဂသာဝကံ - နှစ်ပါးမြောက်အဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ အနောမတ္ထေရံ - အနောမထေရ်ကို။ “တွမ္မိ-သင်သည်လည်း၊ ဣမေသံ - ဤရသေ့တို့အား၊ ဓမ္မတရားကို၊ ဒေသေဟိ - ဟောဦးလော့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာမန္တေသိ - မိန့်တော်မူပြီ။ သောပိ - ထိုအနောမထေရ်သည်လည်း၊ တေပိဋကံ - ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ - ဘုရားစကားတော်ကို၊ သမ္မသိတွာ - သုံးသပ်၍၊ တေသံ - ထိုရသေ့တို့အား၊ ဓမ္မတရားကို၊ ကထေသိ - ဟောတော်မူပြီ၊ ဒွိန္ဒုမ္မိ - အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးလုံးတို့၏လည်း၊ ဒေသနာယ - တရားဒေသနာတော်ကြောင့်၊ ဓမ္မာဘိသမယော - သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းသည်၊ န အဟောသိ - မဖြစ်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ - ဘုရားအရာ၌၊ ဌတွာ - တည်၍၊ ဓမ္မဒေသနံ - တရားဒေသနာတော်ကို၊ အာရဟိ - အားထုတ်တော်မူပြီ၊ ဒေသနာဝသာနေ - ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌၊ သရဒတာပသံ - သရဒရသေ့ကို၊ ဌပေတွာ - ချန်ထား၍၊ အဝသေသာ - ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသတ္တတိသဟဿ - ဇဋ္ဌိလာ - ခုနှစ်သောင်းလေးထောင်သော ရသေ့တို့သည်၊ အရဟတ္တံ - အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိသု - ရောက်ကုန်ပြီ၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ တေ - ထိုရသေ့တို့ကို၊ “ဘိက္ခဝေါ - ရဟန်းတို့၊ ဧထ - လာကုန်လော့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဟတ္ထံ - လက်ကို၊ ပသာရေသိ - ဆန့်တန်းတော်မူပြီ၊ တေ - ထိုရသေ့တို့သည်၊ တာဝဒေဝ - ထိုဓဏ၌သာလျှင်၊ အန္တရဟိတတာပသဝေသာ - ကွယ်ပျောက်သော ရသေ့အသွင်ရှိကုန်သည်၊ (အန္တရဓာရယတိတိ အန္တရဟိတော၊ အန္တရဗောတ၊ အဒဿနေ - မမြင်ကွယ်ပျောက်ခြင်း၌။ တာပသာနံဝေသာ တာပသဝေသာ၊ အန္တရဟိတော တာပသဝေသာ ဧတေသန္တိ အန္တရဟိတတာပသဝေသာ)၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ - ရှစ်ပါးသောပရိက္ခာကို ဆောင်ကုန်သည်၊ (ဓာရေန္တိတိ ဓရာ၊ ✓ဓရ+အ။ အဋ္ဌပရိက္ခာရေ ဓရာ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ)၊ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ - ဝါခြောက်ဆယ်ရမထေရ်ကြီးတို့ကဲ့သို့ (စာ၌ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ - ဟု ရှိ၏၊ စာပြင်မှားဟု ထင်သည်၊ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာစသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့ ပင် ဗဟုဝုဓ်ဝိဘတ်ရှိခြင်းက ပိုသင့်တော်မည်ထင်သည်)။

သရဒတာပသော ပန - သရဒရသေ့သည်ကား၊ “အဟမ္မိ - ငါသည်လည်း၊ အယံ နိသဘတ္ထေရာ ဝိယ - ဤနိသဘမထေရ်ကဲ့သို့၊ အနာဂတေ - အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ - တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ - ဘုရားရှင်၏၊ သာဝကော - တပည့်သာဝကသည်၊ ဘဝေယျံ - ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ - ဪ ကောင်းလေစွ၊” ဣတိ - ဤသို့ကြံ

၍၊ ဒေသနာကာလေ- တရားဟောကြားရာအချိန်အခါ၌၊ ဥပ္ပန္နပရိဝိတက္ကတာယ-
 ဖြစ်သော အကြံအစည်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညဝိဟိတော- အခြားတစ်ပါး၌
 အာရုံထားအပ်သည် (ဝါ) အခြားတစ်ပါးကို ကြံစည်နှလုံးသွင်းအပ်သည်၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍၊ မဂ္ဂဗလာနိ- မဂ်၊ဖိုလ်တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ-ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းငှါ၊ န အသက္ခိ-
 မစွမ်းနိုင်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ တထာ-
 ထိုကြံစည်သည့်အတိုင်း၊ ပဏိဓာနံ- ဆုပန်ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ၊
 သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနန္တရာယေန- အန္တရာယ်မရှိသဖြင့်၊ သမိဇ္ဈနဘာဝံ-
 ပြည့်စုံမည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ “ဣတော- ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတသဟ-
 သာဓိကံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိသော၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ အသချေယျံ- အသချေ
 ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ ဂေါတမဿ နာမ- ဂေါတမမည်သော၊ သမ္မာ-
 သမ္ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ အဂ္ဂသာဝကော- အမြတ်ဆုံးတပည့်ဖြစ်သော၊ သာရိပုတ္တော
 နာမ- သာရိပုတ္တရမည်သောမထေရ်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊
 ဗျာကရိတွာ- ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူ၍၊ ဓမ္မံကထံ-တရားစကားကို၊ ဝတွာ- မိန့်ကြား
 တော်မူ၍၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝါရော- ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက်၊ အာကာသံ- ကောင်း
 ကင်သို့၊ ပက္ခန္တိ- ပျံတက်တော်မူပြီ၊ သရဒတာပသောပိ- သရဒရသေ့သည်လည်း၊
 သဟာယဿ- သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ သိရိဝဗဿ- သိရိဝဗ၏ (ရှေ့၌ သိရိဝဗနသုံး၏၊
 ဤ၌ နငယ်ပျောက်နေပြန်၏၊ စာတို့၌ကား သိရိဝဗနသာရှိ၏၊ စာကျန်ဟုပင်ထင်သည်)၊
 သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ၊ မယာ- ငါသည်၊ အနောမဒဿီ
 သ- အနောမဒဿီမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေတော်ရင်း
 ၌၊ အနာဂတေ- နောင်အခါ၌၊ ဥပ္ပန္နကဿ- ဖြစ်တော်မူလတ္တံ့သော (ပွင့်တော်မူလတ္တံ့
 သော)၊ ဂေါတမသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ- ဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ- အဂ္ဂ
 သာဝကအရာကို (ရာထူးကို)၊ ပတ္ထိတံ-တောင်းအပ်ပြီ၊ တွမ္ပိ- သင်သည်လည်း၊ တဿ-
 ထိုဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ- ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကအရာကို၊
 ပတ္ထေဟိ- တောင်းလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ သိရိဝဗော- သိရိဝဗသည်၊ တံ
 ဥပဒေသံ- ထိုညွှန်ကြားချက်ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ နိဝေသနဒွါရေ-
 အိမ်တံခါး၌၊ အဋ္ဌကရီသမတ္တံ- ရှစ်ပယ်မျှသော၊ ဌာနံ- အရပ်ကို၊ သမတလံ- ညီ
 ညွတ်သောအပြင်ရှိသည်ကို (အောင်)၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ လာဇပဉ္စမာနိ- ပေါက်
 ပေါက်လျှင် ငါးခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ- ပန်းတို့ကို၊ ဝိကိရိတွာ- ကြံဖြန့်၍၊
 နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ- ကြာညိုပန်းတို့ဖြင့် မိုးအပ်သော၊ (နီလံ ဥပ္ပလံ နီလုပ္ပလံ၊ နီလုပ္ပဟိ

ဆဒနံ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ)၊ မဏ္ဍပ်- မဏ္ဍပ်ကို၊ ကာရေတွာ- ဆောက်လုပ်စေ၍၊ ဗုဒ္ဓါသနံ- ဘုရားနေရာကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်းစေ၍၊ ဘိက္ခုနမ္ပိ- ရဟန်းတို့၏လည်း၊ အာသနာနိ- နေရာတို့ကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်းစေ၍၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ်ကို၊ သဇ္ဇေတွာ- စီမံ၍၊ သရဒတာပသေန- သရဒရသေ့ကို (ကာရိတ်ကံ)၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ နိမန္တာပေတွာ- ပင့်ဖိတ်စေ၍၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္ထေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ- ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ- ရဟန်းအပေါင်းကို၊ မဟာရဟေဟိ- တန်ဖိုးများစွာ ထိုက်တန်ကုန်သော (ဝါ) မြတ်သောသူတို့အားသာ ထိုက်တန်ကုန်သော၊ (မဟန္တံ အရဟံ အတ္ထံ မဟာရဟံ (တစ်နည်း) မဟန္တာနံ အရဟံ မဟာရဟံ၊ တေဟိ မဟာရဟေဟိ)၊ ဝတ္ထေဟိ- အဝတ်သင်္ကန်းတို့ဖြင့်၊ အတ္ထာဒေတွာ- ဖုံးလွှမ်း၍ (ဝါ) လှူဒါန်း၍၊ ဒုတိယသာဝကဘာဝါယ- ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကအဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ပဏိဓာနံ- ဆုပန်ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ- ထိုသိရိဝဇ္ဇ၏၊ အနန္တရာယေန- အန္တရာယ်မရှိသဖြင့်၊ သမိဇ္ဈနဘာဝံ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်တော်မူ၍၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဗျာကရိတွာ- ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူ၍၊ ဘတ္တာနုမောဒနံ- ဆွမ်းအနုမောဒနာတရားကို၊ ကတွာ- ပြုတော်မူ၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါကြွသွားတော်မူပြီ၊ သိရိဝဇ္ဇော- သိရိဝဇ္ဇသည်၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော- ရွှင်လန်း အပြားအားဖြင့်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သည် (အလွန်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ကုသလကမ္မံ- ကောင်းမှုကံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ- နှစ်ခုမြောက်ဘဝ၏စိတ်အစဉ်အလှည့်အကြိမ်၌၊ (ဒုတိယဘဝဿ စိတ္တဝါရော ဒုတိယစိတ္တဝါရော၊ တသ္မိံ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဘဝပုဒ်အကြေကြံပါ)၊ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ- ကာမာဝစရနတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရေ- ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို၊ ဘာဝေတွာ- ပွားများ၍၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ။

တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဥဘိန္နမ္ပိ- နှစ်ဦးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ- ထိုသရဒရသေ့၊ သိရိဝဇ္ဇသူကြွယ်တို့၏၊ အန္တရာ- အကြား၌ဖြစ်သော၊ ကမ္မံ- ကံကို၊ န ကထိတံ- ဟောတော်မမူအပ်၊ အမှာကံ ပန- ငါတို့၏ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပ္ပတ္တိတော- ပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပုရေတရမေဝ- ရှေးဦးမဆွ အစကပင်လျှင် (မပွင့်မီကပင်)၊ သရဒတာပသော- သရဒရသေ့သည်၊ ရာဇဂဟဿ- ရာဇ

ဂြိုဟ်မြို့၏။ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးဖြစ်သော၊ ဥပတိဿဂါမေ- ဥပတိဿရွာ၌၊ ရူပ
သာရိယာ- ရူပသာရိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ- ပုဏ္ဏေးမ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ-
ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ၊ တံ ဒိဝသမေဝ- ထိုနေ၌ပင်လျှင်၊ အဿ- ထိုသရဒရသေ့
၏၊ သဟာယောပိ- သူငယ်ချင်းသည်လည်း၊ ရာဇဂဟဿေဝ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏
သာလျှင်၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးဖြစ်သော၊ ကောလိတဂါမေ- ကောလိတရွာ၌၊ မောဂ္ဂ
လိယာ- မောဂ္ဂလိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ- ပုဏ္ဏေးမ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ-
ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော- မောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊
မောဂ္ဂလိယာ- မောဂ္ဂလိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ- ပုဏ္ဏေးမ၏၊ ပုတ္တော- သားတည်း၊
ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော- မောဂ္ဂလ္လာန်မည်၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ မောဂ္ဂလိ
ဂေါတ္တေန- မောဂ္ဂလိအနွယ်အားဖြင့်၊ ဇာတော- မွေးဖွားလာသူတည်း၊ (မောဂ္ဂလိ
ဂေါတ္တေ- ဟုရှိက ပိုကောင်းမည်ထင်၏)၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော-
မောဂ္ဂလ္လာန်မည်၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ မာတုကုမာရိကကာလေ- မိခင်၏
ပထမအရွယ်သတို့သမီးငယ်ဖြစ်စဉ်အခါတုန်းက (မိခင်အပျိုဖြစ်စဉ်အခါ၌)၊
တဿာ- ထိုမိခင်၏၊ မာတာပိတူဟိ- အမိအဖတို့သည်၊ “မာ ဥဂ္ဂလိ- မလျော
ကျစေနှင့်(မချော်လဲစေနှင့်)၊ မာ ဥဂ္ဂလိ- မလျောကျစေနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-
ပြောဆိုအပ်သော၊ ဝစနံ- စကားကို၊ ဥပါဒါယ- အစွဲပြု၍၊ မူကွဲ၌ မာ ဥဂ္ဂလိဟု ရှိ၏၊
မာ ဥဂ္ဂလိ- မအန်ပါနှင့်၊ မာ ဥဂ္ဂလိ- မအန်ပါနှင့်- ဟုပေး၊ “မုဂ္ဂလီ”တိ- မုဂ္ဂလိ
ဟူ၍၊ နာမံ- အမည်သည်၊ (အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ)၊ တဿာ မုဂ္ဂလိယာ- ထိုမုဂ္ဂလိ
မည်သူမ၏၊ ပုတ္တော- သားတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော- မောဂ္ဂလ္လာန်
မည်၏၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိမဂ္ဂဿ- သောတာပတ္တိမဂ်
စသော မဂ်ကို၊ လာဘေ- ရယူခြင်း၌၊ အာဒါနေ- ယူခြင်း၌၊ ပဋိဝိဇ္ဈနေ- ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း၌၊ အလံ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သူတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော-
မောဂ္ဂလ္လာန်မည်၏၊ ဣတိ- ဤကားမောဂ္ဂလ္လာန်ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ဒွေ- နှစ်ခုကုန်
သော၊ တာနိ ကုလာနိ- ထိုအမျိုးတို့သည်၊ သတ္တမာ- ခုနှစ်ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်
သော၊ ယာဝ ကုလပရိဝဇ္ဇာ- မျိုးရိုးအစဉ်အဆက်တိုင်အောင် (ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ခုနှစ်ဆက်
တိုင်အောင်ဟူလို)၊ အာဗဒ္ဓသဟာယာနေဝ ကိရ- အစဉ်အဆက်ဖွဲ့စပ်အပ်သော သူငယ်
ချင်းမျိုးရိုးတို့ဖြစ်ကုန်သတဲ့၊ (အာဗန္ဓိယတေတိ အာဗန္ဓံ၊ အာ ✓ဗန္ဓ+တ၊ ဗန္ဓနေ-
နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၌။ အာဗန္ဓံ သဟာယံ အာဗဒ္ဓသဟာယံ၊ သဟာယပုဒ်သည် ပုံလိင်သာ
တည်း၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ ကုလဟူသော နပုံလိင်ပုဒ်ကို၌ သဟာယံ-ဟု ဖြစ်နေ

သည်ဟု မှတ်ရမည်။ တာနိ အာဗဒ္ဓသဟာယာနိ-ဟု ဝိဘကျန္တံပါ)။ ဒွိန္ဒ- နှစ်
ယောက်ကုန်သော၊ တေသံ- ထိုသူငယ်ချင်းတို့အား၊ ဧကဒိဝသမေဝ- တစ်ရက်တည်း
သာလျှင်၊ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ- ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒံသု- ပေးကုန်ပြီ၊ ဒသ-
မာသစ္စယေန- ဆယ်လလွန်ရာအခါ၌၊ ဇာတာနမ္ပိ- မွေးဖွားလာသည်လည်းဖြစ်ကုန်
သော၊ တေသံ- ထိုသူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့အား၊ ဆသဋ္ဌိ- ခြောက်ဆယ့်ခြောက်ယောက်
ကုန်သော၊ ဓာတိယော- နို့ထိန်းတို့ကို၊ ပဋ္ဌပေသု- ဖြစ်စေကုန်ပြီ (ဝါ) ထားကုန်ပြီ၊
နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ- နာမည်ယူရာ (မှည့်ရာ)နေ၌၊ ရူပသာရီဗြာဟ္မဏိယာ- ရူပသာရီ
ပုဏ္ဏေးမ၏၊ ပုတ္တဿ- သား၏၊ ဥပတိဿဂါမေ- ဥပတိဿရွာ၌၊ ဇေဋ္ဌကုလဿ-
မြတ်သောအမျိုး၏၊ ပုတ္တတ္တာ- သား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပတိဿောတိ- ဥပတိဿဟူ၍၊
နာမံ- အမည်ကို၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ဣတရဿ- အခြားတစ်ယောက်သော သူ
ငယ်ချင်း၏၊ ကောလိတဂါမေ- ကောလိတရွာ၌၊ ဇေဋ္ဌကုလဿ- မြတ်သောအမျိုး၏၊
ပုတ္တတ္တာ- သား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောလိတောတိ- ကောလိတဟူ၍၊ နာမံ- အမည်
ကို၊ ကရိသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုဥပ-
တိဿနှင့် ကောလိတတို့သည်၊ မဟတာ- များစွာသော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံနှင့်၊
ဝမန္တာ- ကြီးပြင်းလာကုန်လတ်သော်၊ ပုဒ္ဓိ- ကြီးပြင်းလာခြင်းကို၊ အန္ဓာယ- အစွဲ
ပြု၍၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနံ- အလုံးစုံသောအတတ်တို့၏၊ ပါရံ- တစ်ဘက်သို့၊ အဂမံသု-
ရောက်ကုန်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ တေ- ထိုဥပတိဿနှင့် ကော
လိတတို့သည်၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဂိရုဿမဇ္ဇံ- တောင်ထိပ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊
ပဿန္တာ- ကြည့်ကုန်လတ်သော်၊ သန္နိပတိတံ-စည်းဝေးရောက်လာသော၊ မဟာဇနံ-
လူအပေါင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ ဉာဏဿ- ဉာဏ်၏၊ ပရိပါကံ-ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊
ဂတတ္တာ- ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊
ဥမ္မုဒ္ဓန္တာ- နှလုံးသွင်းကုန်လျက်၊ “သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣမေပိ- ဤလူတို့
သည်လည်း၊ ဩရံဝဿသတာဝ- နှစ်ပေါင်းတစ်ရာအတွင်း၌သာလျှင် (တစ်နည်း)
ဝဿသတာ- နှစ်တစ်ရာမှ၊ ဩရံဇေ- အတွင်း၌သာလျှင်၊ မစ္စုမုခံ- သေမင်းခံတွင်းဝ
သို့၊ ပဝိသန္တိ- ဝင်ရကုန်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်မှုကို၊ ပဋိလဘိတွာ-
ရ၍၊ “အမေဟိ- ငါတို့သည်၊ မောက္ခဓမ္မော- လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားကို၊ ပရိ-
ယေသိတဗ္ဗော- ရှာဖွေသင့်၏၊ တဉ္စ- ထိုလွတ်မြောက်ကြောင်းတရားကိုလည်း၊ ပရိ-
ယေသန္တေဟိ- ရှာဖွေကုန်သောသူတို့သည်၊ ဧကာ-တစ်ခုသော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်ရဟန်း

အဖြစ်ကို၊ လဒ္ဓံ- ရခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ နိစ္ဆယံ- ဆုံးဖြတ်မှုကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ပဉ္စမာဏဝကသတေဟိ- လုလင်ငါးရာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သဉ္စယဿ- သိဉ္စည်းမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကဿ- ပရိဗိုဇ်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိသု- ပရိဗိုဇ်ပြုကုန်ပြီ၊ တေသံ- ထိုဥပတိဿနှင့် ကောလိတတို့၏၊ ပဗ္ဗဇိတ- ကာလတော- ပရိဗိုဇ်ပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သဉ္စယော- သိဉ္စည်းဆရာကြီးသည်၊ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တော- မြတ်သောလာဘ် မြတ်သောအခြွေအရံရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တေ- ထိုဥပတိဿနှင့်ကောလိတတို့သည်၊ ကတိ- ပါဟေနေဝ- ရက်အနည်းငယ်အတွင်း၌သာလျှင်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ သဉ္စယဿ- သိဉ္စည်းဆရာကြီး၏၊ သမယံ- အယူအဆကို၊ ပရိမဇ္ဇိတွာ- ဆုပ်နယ်ချေဖျက်၍၊ တတ္ထ- ထိုအယူဝါဒ၌၊ သာရံ- အနှစ်သာရကို၊ အဒိသ္မာ- မမြင်၍၊ တတော- ထို သိဉ္စည်းဆရာထံမှ၊ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ- ငြီးငွေ့စိတ်ပျက်၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ပဏ္ဍိတသမ္မတေ- ပညာရှိဟုသမုတ်အပ်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏေ- ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား တို့သို့၊ ပဉ္စံ- ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆန္တိ- မေးကုန်၏၊ တေ- ထိုရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ တေဟိ- ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့က၊ ပုဋ္ဌာ- မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ န သမ္မာဒေန္တိ- ပြီးစီးပြည့်စုံအောင် မဖြေဆိုနိုင်ကုန် (မပြီးစေ၊ မပြည့်စုံစေကုန်)၊ အညဒတ္ထု- စင်စစ်၊ တေယေဝ- ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည် သာလျှင်၊ တေသံ- ထိုရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပဉ္စံ- ပြဿနာကို၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ- ဖြေ ဆိုရကုန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တေ- ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ မောက္ခံ- လွတ်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေသန္တာ- ရှာမှီးကုန်လတ်သော်၊ ကတိကံ- ကတိက ဝတ်ကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ (ကိ- အဘယ်သို့ ပြုကုန်သနည်း)၊ “အမေသု- ငါတို့ တွင်၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ အမတံ- အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိ- ဂစ္ဆတိ- ရ၏၊ သော- ထိုပဌမဆုံး အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ရသောသူသည်၊ ဣတရဿ- အခြားတစ်ယောက်အား၊ အာရောစေတု- ပြောစတမ်း၊” ဣတိ- ဤသို့ ကတိကဝတ် ထားကုန်ပြီ၊ တေန စ သမယေန- ထိုအခါ၌လည်း၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ သတ္တရိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပဌမာဘိသမ္မောဓိ- ရှေးဦးစွာ သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိ မြင်ခြင်းသို့ (ဝါ) ဘုရားအဖြစ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ- ဖြစ်စေ အပ် (လည်စေအပ်)သော မြတ်သော တရားတည်းဟူသော စက်ရှိလတ်သော်၊ အနု- ပုဗ္ဗေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဥရုဝေလကဿပါဒိကေ- ဥရုဝေလကဿပအစရှိကုန်သော၊ သဟဿဇဋ္ဌိလေ- တစ်ထောင်သောရသေ့ တို့ကို၊ ဒမေတွာ- ဆုံးမ၍၊ ရာဇဂဟေ-

ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဝိဟရန္တေ- နေတော်မူစဉ်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဥပတိဿော- ဥပတိဿမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော- ပရိပိုဇ် သည်၊ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ- ပရိပိုဇ်တို့၏ အာရာမံသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ အာယ-သွန္တံ အဿဇိတ္ထေရံ- အရှင်အဿဇိ မထေရ်ကို၊ ရာဇဂဟေ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရန္တံ- လှည့်လည် နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “မယာ- ငါသည်၊ ဧဝရူပေါ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ အာကပ္ပသမ္ပန္နော- အသွင်အပြင်အမူအရာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရဟန်းမြတ်ကို၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- ရှေး၌မမြင်အပ်ဖူး၊ ဧတ္ထ- ဤ ရဟန်းတော်၌၊ သန္တဓမ္မေန နာမ- ငြိမ်းအေးသော တရားမည်သည် (ဝါ) သူတော်ကောင်းတရားမည်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ- ထင်ရှားရှိကောင်းရှိတန်ရာ၏၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗာတပဿာဒေါ- လွန်စွာ ဖြစ်သော ကြည်ညိုခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတုံ- မေးခြင်းငှါ၊ အာယသ္မန္တံ- အရှင်မြတ်ကို၊ ဥဒိက္ခန္တော- စောင့်မျှော်ကြည့်ရှုလျက်၊ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော- နောက်မှနောက်မှ၊ အနုဗန္ဓိ- အစဉ်လိုက်ပြီး၊ ထေရောပိ- အဿဇိမထေရ်သည်လည်း၊ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော- ရအပ်သောဆွမ်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ- ဘုဉ်းပေးခြင်းငှါ၊ ပတိရူပံ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဩကာသံ- အရပ်သို့၊ ဂတော- ကြွပြီး၊ ပရိဗ္ဗာဇကော- ပရိပိုဇ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ ၏၊ ပရိဗ္ဗာဇကပိဋ္ဌံ- ပရိပိုဇ်ကိုင်သော အင်းပျဉ်ကို၊ ပညာပေတွာ- ခင်း၍၊ အဒါသိ- ပေးပြီး၊ အဿ- ထိုအဿဇိမထေရ်၏၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ စ- ဆွမ်းစားခြင်း ကိစ္စ၏အဆုံး၌လည်း (ဆွမ်းစားပြီးချိန်၌လည်း)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကုဏ္ဍိကာယ- ရေကရားမှ (ရေဘူးမှ)၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီး၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဥပ- တိဿော- ဥပတိဿသည်၊ အာစရိယဝတ္တံ- အာစရိယဝတ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ကတဘတ္တကိစ္စေန- ပြုအပ်သော ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စရှိသော (ဆွမ်းစားပြီးသော)၊ ထေရေန- မထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ပဋိသန္တာရံ- စကားအစေ့အစပ်ကို (ဝါ) ပျူပျူငှါငှါ လောကဝတ်ပြုခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “တေ- သင်၏၊ သတ္တာ- ဆရာ သည်၊ ကော ဝါ- အဘယ်သူတုနည်း၊ တွံ- သင်သည်၊ ကဿ ဝါ- အဘယ်သူ၏ လည်း၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ရောစေသိ- နှစ်သက်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ- ဘုရားရှင်ကို၊ အပဒိသိ- ညွှန်ပြပြီး၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေန- ထိုဥပတိဿသည်၊ “အာယသ္မတော- အရှင်ဘုရား၏၊ သတ္တာ ပန- ဆရာသည်ကား၊ ကိံ ဝါဒီ- အဘယ်အယူရှိပါသနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဣမဿ သာသနဿ- ဤ

သာသနာတော်၏။ ဂစ္ဆီရတံ- နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေဿာမိ- ပြရလိမ့်အံ့။”
 ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ နဝကဘာဝံ- သီတင်းငယ်၏အဖြစ်ကို
 (ရဟန်းအသစ်၏အဖြစ်ကို)၊ ပဝေဒေတွာ- သိစေ၍၊ အဿ စ- ထိုဥပတိဿအားလည်း၊
 သဇေပဝသေန- အကျဉ်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ သာသနဓမ္မံ- အဆုံးအမတရားကို
 (သာသနာပြုတရားကို)၊ ကထေန္တော- ဟောတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
 “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ- ယေဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာ
 တော်ကို၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ၊ [ယေဓမ္မာ- အကြင်ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာတရား
 တို့သည်၊ ဟေတုပ္ပဘဝါ- အကြောင်းတဏှာ သမုဒယသစ္စာဟူသော အစအမွန်ရှိကုန်
 ၏]၊ ပရိဗ္ဗာဇကော- ပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ပဌမပဒဒွယမေဝ- ဂါထာ၏ပဌမပါဒနှစ်ပိုဒ်ကို
 သာလျှင်၊ သုတွာ- နာကြားရ၍၊ သဟဿနယသမ္ပန္နော- နည်းတစ်ထောင်တို့နှင့်
 ပြည့်စုံသော၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလေ- သောတာပတ္တိမဂ်၊ ဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ- တည်
 ပြီ၊ ဣတရံ- အခြားသော (ကျန်သော)၊ ပဒဒွယံ- ဂါထာ၏ပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်အပေါင်းသည်၊
 သောတာပန္နကာလေ- သောတာပန်ဖြစ်ပြီးရာအခါ၌၊ နိဋ္ဌာသိ- ပြီးဆုံးပြီ၊ ဂါထာ-
 ပရိယောသာနေ ယန- ဂါထာ၏အဆုံး၌ကား၊ သောတာပန္နော- သောတာပန်သည်၊
 ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဥပရိဝိသေသေ- အထက်ဖြစ်သော တရားထူးသည်၊ အပဝတ္တန္တေ-
 မဖြစ်လတ်သော်၊ “ဇတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ ကာရဏံ- အကြောင်းထူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-
 ရှိလတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ထေရံ- အဿဇီမထေရ်ကို၊
 “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာတော်ကို၊
 မာ ဝဗယိတ္ထ- မတိုးပွားစေပါကုန်နှင့် (တရားကို ရှေ့ဆက်ပြီး မဟောပါတော့နှင့်)၊
 ဇတ္ထကမေဝ- ဤမျှလောက်သည်သာလျှင်၊ အလံ- တော်လောက်ပါပြီ (သင့်တော်ပါ
 ပြီ)၊ အမှာကံ- တပည့်တော်တို့၏၊ သတ္တာ- ဆရာဘုရားသည်၊ ကဟံ- အဘယ်အရပ်
 ၌၊ ဝသတိ- နေတော်မူပါသနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ ဝေဠု-
 ဝနေ- ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌၊ (ဝသတိ- နေတော်မူ၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြား
 ပြီ၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ဂစ္ဆထ-
 ကြွတော်မူပါကုန်၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ မယံ- တပည့်တော်၏၊ သဟာယဿ-
 သူငယ်ချင်းအား၊ ကတပဋိညံ- ပြုထားအပ်ပြီးသော ဝန်ခံမှုကို (ကရီယိတ္တာတိ
 ကတာ၊ ကတာ ပဋိညာ ကတပဋိညာ၊ တံ ကတပဋိညံ)၊ မောစေတွာ- လွတ်မြောက်
 စေ၍၊ တံ- ထိုသူငယ်ချင်းကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ အာဂမိဿာမိ- လာပါအံ့။”
 ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန- ငါးပါးသော တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊

ပဒက္ခိဏံ- အရိုအသေကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ထေရံ- မထေရ်ကို၊ ဥယျောဇေတွာ- ပြန်လွှတ်၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကောရာမံ- ပရိဗိုဇ်တို့၏အာရာမံသို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ။

ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော- ကောလိတပရိဗိုဇ်သည်၊ တံ- ထိုဥပတိဿကို၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှပင်လျှင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ- လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “မုခ- ဝဏ္ဏော- မျက်နှာအဆင်းသည်၊ အညဒိဝသေသု ဝိယ- အခြားနေ့တို့၌ကဲ့သို့၊ န- မဟုတ်၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ အနေန- ဤဥပတိဿသည်၊ (အဒ္ဓါနေနကို အဒ္ဓါ+အနေနဟု ဖြတ်)၊ အမတံ- အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂတံ- ရအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်းပြီ၊ တေနော- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုဥပတိဿအား၊ ဝိသေသာဓိဂမံ- တရားထူး ရခြင်းကို၊ သမ္ဘာဝေတွာ- ချီးမွမ်း၍၊ အမတာဓိဂမံ- အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ရရှိခြင်းကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ သောပိ- ထိုဥပတိဿသည်လည်း၊ အဿ- ထိုကောလိတအား၊ “အာဂုသော- ငါ့ရှင်၊ အမတံ- အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂတံ- ရအပ်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိဇာနိတွာ- ဝန်ခံ၍၊ တမေဝ ဂါထံ- ထိုယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါဟူသော ဂါထာကို၊ အဘာသိ- ရွတ်ဆိုပြီ၊ ဂါထာပရိယောသာနေ- ဂါထာတော်၏ အဆုံး၌၊ ကောလိတော- ကောလိတသည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိတွာ- တည်၍၊ “နော- ငါတို့၏၊ သတ္တာ- ဆရာ ဘုရားသည်၊ ကဟံ- အဘယ်မှာနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မေးပြီ၊ ဝေဠုဝနေ- ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ အာဂုသော- ငါ့ရှင်၊ တေနဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ အာယာမ- သွားကြစို့၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿိဿာမ- ဖူးမျှော်ကြစို့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော ပြီ၊ ဥပတိသော- ဥပတိဿသည်၊ သဗ္ဗကာလမ္ပိ- အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ အာစရိယပူဇေကောဝ- ဆရာကို ပူဇော်တတ်သည် သာလျှင်တည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗယဿ- သိဉ္ဇည်းအား၊ သတ္တု- ဘုရားရှင် ၏၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ပကာသေတွာ- ထင်ရှားပြု၍၊ တမ္ပိ- ထိုသိဉ္ဇည်းကိုလည်း၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ နေတုကာမော- ဆောင်လိုသည် (ခေါ်လို သည်)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ လာဘာသာပကတော- လာဘ်၌ (ကို) တပ်မက်သည့်

၁။ လာဘာသာပကတော= လာဘ+အာသာ+အပကတ (တနည်း) လာဘ+အာသာ+ပကတ- ဟုဖြတ်၊ အပကရိယတေတိ အပကတော၊ အပ✓ကရ+တ။ ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သော(ပြုခံရသော)သူ၊ (တနည်း) ပကာရေန ကရိယတေတိ ပကတော၊ လွှမ်းမိုးနှိပ် စက်ခံရသောသူ။ လာဘေ (လာဘ်) အာသာ လာဘာသာ၊ လာဘာသာယ အပကတော လာဘာသာပကတော- လာဘ်၌တပ်မက်သည့် တဏှာသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှကင်းအောင်

တဏှာသည် နှိပ်စက်အပ်သော (ဝါ) လာဘ်၌ တပ်မက်သည့် တဏှာသည် ပင်ကိုယ် သဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်သော (ပြုခံရသော)၊ သော- ထိုသိဉ္စည်းသည်၊ အန္တေ- ဝါသိကဘာဝံ- အနီးနေတပည့်အဖြစ်ကို၊ အနိစ္စန္တော- အလိုမရှိလတ်သော်၊ “စာဠိ- အိုးစရည်းသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဥဒကသိဉ္စနံ- ရေအိုးငယ်သည်၊ ဟောတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်ပါ၊” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပဋိက္ခိပိ- ပယ်မြစ်ပြီ၊ တေ- ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ အနေကေဟိ- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာ ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ တံ- ထိုသိဉ္စည်းဆရာကြီးကို၊ သညာ- ပေတုံ- သိစေခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်လတ်သော်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဩဝါဒေ- အဆုံးအမ၌၊ ဝတ္တမာနေဟိ- လိုက်နာပြုကျင့်ကုန်သော၊ အမတေယျ- သတေဟိ- အခွဲအားဖြင့် သုံးရာကုန်သော (ဝါ) နှစ်ရာ ငါးဆယ်ကုန်သော၊ အန္တေ- ဝါသိကေဟိ- အနီးနေတပည့်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဝေဠုဝနံ- ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့၊ အဂမံသု- သွားကုန်ပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒုရတောဝ- အဝေးမှ လျှင်၊ အာဂစ္ဆန္တေ- လာကုန်သော၊ တေ- ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “ဇတံ- ဤသူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်သည်၊ မေ- ငါ၏၊ သာဝကယုဂံ- တပည့်အစုံသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ အဂ္ဂံ- အမြတ်ဆုံးသော၊ ဘဒ္ဒယုဂံ- ကောင်းသော တပည့်အစုံသည်၊ (ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူ၍၊ တေသံ- ထိုသူနှစ်ဦးတို့၏၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်၏၊ စရိယဝသေန- စရိုက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊ အရဟတ္တေ- အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန- ဧဟိဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒံ- ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ တေသံ- ထိုနှစ်ရာငါးဆယ်ကုန်သော တပည့်တို့အား၊ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ- တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသော သပိတ်သင်္ကန်းသည်၊ အာဂတံ ယထာ- ရောက်လာ (ဖြစ်ပေါ်လာ)သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဂ္ဂသာဝကနဓိမ္မိ- အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးတို့အားလည်း၊ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ- တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသော သပိတ်သင်္ကန်းသည်၊ အာဂတမေဝ- ရောက်လာဖြစ်ပေါ်လာသည်သာတည်း၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယ- ကိစ္စံ ပန- အထက်မဂ်သုံးပါးသို့ ရောက်ခြင်းကိစ္စသည်ကား၊ န နိဋ္ဌာသိ- မပြီးဆုံးချေ၊ ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ သာဝကပါရမီဉာဏဿ- သာဝကပါရမီဉာဏ်၏၊ မဟန္တတာယ- ကြီးမြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပြုအပ်သော (ပြုခံရသော)သူ၊ (တနည်း) လာဘာသာယ ပကတော အဘိဘူတော လာဘာ သာပကတော- လာဘ်၌တက်မက်သည့်တဏှာသည် နှိပ်စက်အပ်သော(နှိပ်စက်ခံရသော)သူ။

တေသု - ထိုအဂ္ဂသာဝကနှစ်ဦးတို့တွင်၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော-
 အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတတော- ရဟန်းဖြစ်တော်မူရာနေ့မှ၊ သတ္တမေ-
 ခုနှစ်ခုမြောက်သော၊ ဒီဝသေ- နေ့၌၊ မဂဓရဋ္ဌေ-မဂဓတိုင်း၌၊ ကလ္လဝါလဂါမေ-
 ကလ္လဝါလရွာ၌၊ သမဏဓမ္မ- ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ ထိန-
 မိဒ္ဓေ - ထိနမိဒ္ဓသည်၊ ဩက္ကမန္တေ - သက်ရောက်လတ်သော်၊ သတ္တာရာ - ဘုရားရှင်
 သည်၊ သံဝေဇိတော - ထိတ်လန့်စေအပ်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ ထိန-
 မိဒ္ဓံ - ထိနမိဒ္ဓကို၊ ဝိနောဒေတွာ - ပယ်ဖျောက်၍၊ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ - ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊
 သုဏန္တောဇဝ - နာယူလတ်သော်သာလျှင်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ - အထက်မဂ်သုံးပါးအပေါင်း
 ကို၊ အဓိဂန္တာ - ရ၍၊ သာဝကပါရမီဉာဏဿ - သာဝကပါရမီဉာဏ်၏၊ မတ္တကံ -
 အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိ - ရောက်ပြီ၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော - အရှင်သာရိပုတ္တရ
 မထေရ်သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရဟန်းဖြစ်ရာအခါမှ၊ အဒ္ဓမာသံ - တစ်လထက်ဝက် ဆယ့်
 ငါးရက်ကို၊ အတိက္ကမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊ သတ္တာရာ - ဘုရားရှင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူ
 တကွ၊ ရာဇဂဟေ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ သူကရဓတလေဏေ - ဝက်တူးလှိုက်၌၊ ဝိဟ-
 ရန္တော - နေတော်မူခိုက်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဘာဂိနေယျဿ - တူဖြစ်သော၊ ဒီဃနဓ-
 ပရိဗ္ဗာဇကဿ - ဒီဃနဓပရိပိုဇ်အား၊ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ - ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ်
 တော်ကို၊ ဒေသိယမာနေ - ဟောကြားတော်မူအပ်စဉ်၊ ဒေသနာနုသာရေန - တရား
 ဒေသနာတော်သို့ အစဉ်လျောက်သဖြင့်၊ ဉာဏံ - ဉာဏ်တော်ကို၊ ပေသေတွာ - စေ
 လွှတ်၍၊ ပရဿ - သူတစ်ပါးအတွက်၊ ဝမိတံ - ခူးထားအပ်သော၊ ဘတ္တံ - ထမင်းကို၊
 ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ - ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ရဘိသကဲ့သို့၊ သာဝကပါရမီဉာဏဿ -
 သာဝကပါရမီဉာဏ်၏၊ မတ္တကံ - အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိ - ရောက်ပြီ၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဒွိန္ဒံ - နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကနံ - အဂ္ဂသာဝကတို့၏၊ သာဝကပါရမီ-
 ဉာဏံ - သာဝကပါရမီဉာဏ်သည်၊ သတ္တု - ဘုရားရှင်၏၊ သမိပေ ဇဝ - အနီး၌သာလျှင်၊
 မတ္တကံ - အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တံ - ရောက်ပြီ။

ဧဝံ - ဤသို့၊ ပတ္တသာဝကပါရမီဉာဏော - ရောက်အပ်ပြီးသောသာဝကပါရမီ
 ဉာဏ်ရှိသော (ပတ္တံ သာဝကပါရမီဉာဏံ ယေနာတိ ပတ္တသာဝကပါရမီဉာဏော)၊
 အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော - အရှင်သာရိပုတ္တရမထေရ်သည်၊ “ကေန ဓမ္မေန - အဘယ်
 ကောင်းမှုကံကြောင့်၊ အယံ သမ္ပတ္တိ - ဤပြည့်စုံမှုကို၊ လဒ္ဓါ - ရအပ်ခဲ့သနည်း၊”
 ဣတိ - ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇန္တော - စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ တံ - ထိုအကြောင်းအရာကို
 (သရဒရသေ့ဘဝကပြုလုပ်အပ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာကို)၊ ဥတွာ - သိ၍၊ ပီတိ -

သောမနဿဝသေန- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဒါနံ- ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေန္တော- ကျူးရင့်လိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ”တိ အာဒိ- ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တေန- ထို့ကြောင့်-

၁၄၁။ ဂါထာအနက်။ ။ “ဟိမဝန္တဿ- ဟိမဝန္တာတောင်၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ လမ္ဗကော နာမ- လမ္ဗကမည်သော၊ ပဗ္ဗတော- တောင်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ (တတ္ထ- ထိုလမ္ဗကမည်သော တောင်၌)၊ မယံ- ငါသည် (ဆဋ္ဌိကတ္တား)၊ အဿမော- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သုကတော- ကောင်းစွာ ပြုအပ်ဆောက်လုပ်အပ်ပြီး၊ ပဏ္ဏသာလာ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ သုမာပိတာ- ကောင်းစွာဖန်ဆင်းအပ်ပြီး။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီး။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဟိမဝန္တဿာတိ- ဟိမဝန္တဿဟူသည်ကား၊ အဿ- ထိုတောင်အား၊ ဟိမော-ဆီနင်းသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဟိမဝါ- ဟိမဝါ မည်၏၊ တဿ ဟိမဝန္တဿ- ထိုဟိမဝန္တာတောင်၏၊ အဝိဒူရေ သမီပေ- အနီး၌၊ ဟိမာလယပဋိဗဒ္ဓဝနေ- ဆီးနှင်းများတည်ရှိရာတောင်နှင့် ဆက်စပ်နေသောတောအရပ်၌ (ဆီးနှင်းများတဆက်တစပ်တည်းတည်ရှိရာ တောအုပ်၌)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတောတိ- လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော ဟူသည်ကား၊ ဧဝံနာမကော- ဤသို့လမ္ဗကအမည်ရှိသော၊ ပံသုမိဿကပဗ္ဗတော- မြေကျောက်နှစ်ထွေ ရောနှောနေသောတောင်တည်း၊ (ဝါ) မြေမှုန့်တို့ဖြင့်ရောနှောနေသောတောင်တည်း၊ အဿမော သုကတော မယုန္တိ- အဿမော သုကတော မယုံ ဟူသည်ကား၊ လမ္ဗကော- လမ္ဗကမည်သော၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ- ထိုတောင်၌၊ မယံ မမ- ငါ၏၊ အတ္ထာယ- အကျိုးငှါ၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ အဿမော- သင်္ခမ်းကျောင်းသည်၊ အရညဝါသော- တောကျောင်းသည်၊ အာသမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ သမော- ငြိမ်းအေး (ငြိမ်းချမ်း) ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဿမော-အဿမမည်၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဧတ္ထ- ဤသင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပဝိဋ္ဌာနံ- ဝင်လာကုန်သောသူတို့အား၊ သမော ပရိဿမော- ပင်ပန်းမှုသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဿမော- အဿမမည်၏၊ ဣတ္ထမ္ဘူတော- ဤသို့တစ်စုံတစ်ခုသောအထူးအပြားသို့ရောက်သော၊ သော အရညဝါ သော- ထိုတောကျောင်းကို၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ကတော- ပြုအပ်၊ ဆောက်လုပ်အပ်ပြီး၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနကုဋိမဏ္ဍပါဒိဝသေန- ညဉ့်နေရာ၊ နေနေရာ ကျောင်း၊ မဏ္ဍပ် စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုန္ဒရေန- ကောင်းသော၊ အာကာရေန- အခြင်းအရာဖြင့်

(ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့်)၊ ကတော- ပြုအပ်၊ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပဏ္ဏသာလာတိ- ပဏ္ဏသာလာဟူသည်ကား၊ ဥသီရပဗ္ဗဇာဒီဟိ- ပန်းရင်းမြက်၊ ပြိန်းမြက်အစရှိကုန်သော၊ ပဏ္ဏေဟိ- အရွက်တို့ဖြင့်၊ ဆာဒိတာ- မိုးအပ်သော၊ နိဝသနပဏ္ဏသာလာ- နေရာဖြစ်သော သစ်ရွက်မိုးသခံမ်းကျောင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၄၂။ ဂါထာအနက်။ ။ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ အဿမဿ- သခံမ်းကျောင်း၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ နဒိကာ- မြစ်သည်၊ ဥတ္တာနကူလာ- တိမ်သောကမ်းပါးရှိ၏၊ သုပတိတ္တာ- ကောင်းသောဆိပ်ကမ်း (တင့်တယ်လှပသောဆိပ်ကမ်း)ရှိ၏၊ မနောရမာ- စိတ်မွေ့လျော်ဖွယ်ရာလည်းကောင်း၏၊ သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ- အလွန်စင်ကြယ်သော သဲတို့ဖြင့်ရောပြွမ်းနေ၏၊ (သုဠ၊ သုဒ္ဓံ သုသုဒ္ဓံ၊ သုသုဒ္ဓံ ပုလိနံ သုသုဒ္ဓပုလိနံ၊ သုသုဒ္ဓပုလိနေဟိ အာကိဏ္ဏာ သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဥတ္တာနကူလာတိ- ဥတ္တာနကူလာဟူသည်ကား၊ နဒီ- မြစ်သည်၊ အဂန္တီရာ- မနက် (တိမ်၏)၊ သုပတိတ္တာတိ- သုပတိတ္တာဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရပတိတ္တာ- ကောင်းသောဆိပ်ကမ်းရှိ၏၊ မနောရမာတိ-မနောရမာဟူသည်ကား၊ မနလ္လီနာ- စိတ်ငြိကပ်ဖွယ်ကောင်း၏ (နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်း၏)၊ မနာပါ- မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်း၏ (စိတ်နှလုံးကို ပွားစေတတ်၏)၊ သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာတိ- သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ ဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသဝါလုကာကိဏ္ဏာ- ဖြူဖွေးသောပုလဲပွင့်ချပ်နှင့်တူသော သဲတို့ဖြင့် ပြွမ်း၏။ (အာကိရတီတိ အာကိဏ္ဏာ၊ အာ✓ကိရ+တ။ ဝေလော စ သော မုတ္တာ စာတိ ဝေလမုတ္တာ၊ ဝေလမုတ္တာနံ ဒလံ ဝေလမုတ္တာဒလံ၊ ဝေလမုတ္တာဒလေန သဒိသံ ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသံ၊ ဒဝလမုတ္တာဒလသဒိသံ ဝါလုကံ ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသဝါလုကံ၊ ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသဝါလုကေဟိ အာကိဏ္ဏာ ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသဝါလုကာကိဏ္ဏာ)၊ ဂဟနီဘူတာ- ချုံသဖွယ် ရှုပ်ထွေးသည်ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဣတ္ထမ္မူတာ- ဤသို့တစ်စုံတစ်ခုသော အထူးအပြားသို့ ရောက်သော၊ သာ နဒိကာကုန္ဒဒီ- ထိုမြစ်ငယ်သည်၊ မမ'ဿမန္တိ- မမ'ဿမံ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ အဿမဿ- သခံမ်းကျောင်း၏၊ အဝိဒူရေ သမိပေ- အနီး၌၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ “အဿမ”န္တိ စ- အဿမံဟူသောပုဒ်သည်လည်း၊ သတ္တမုတ္ထေ- သတ္တမီအနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ- ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသောပုဒ်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

၁၄၃။ ဂါထာအနက်။ ။ တတ္ထ - ထိုမြစ်ငယ်၌၊ အသက္ခရာ - ကျောက်စရစ်ခဲ
မရှိ၊ အပဗ္ဘရာ - ကမ်းပါးပြတ်မရှိ (ဝါ) ချိုင့်ဝှမ်းခြင်းမရှိ၊ သာဒု - ချိုမြိန်သောအရသာ
ရှိသော ရေရှိ၏၊ အပ္ပဋ္ဌိဂန္ဓိကာ - စက်ဆုပ်ဖွယ်အနံ့မရှိ (ဝါ) မကောင်းသောအနံ့မှကင်း၏၊
နဒိကာ - မြစ်ငယ်လေးသည်၊ မမ - ငါ၏၊ အဿမံ - သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တာ -
တင့်တယ်စေလျက်၊ သန္တတိ - စီးဆင်းနေ၏ (ဆန်းကြောင့် သန္တတိ - ဟု ရှိနေသည်)။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ အသက္ခရာတိ - အသက္ခရာ ဟူသည်ကား၊ “ပုလိနာ
ကိဏ္ဍာ”တိ - ပုလိနာကိဏ္ဍာ ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ - ဆိုထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
အသက္ခရာ - ကျောက်စရစ်ခဲမရှိ၊ သက္ခရာရိဟိတာ - ကျောက်စရစ်ခဲမှ ကင်း၏၊
အပဗ္ဘရာတိ - အပဗ္ဘရာ ဟူသည်ကား၊ ပဗ္ဘရာရိဟိတာ - ကမ်းပါးပြတ်၊ ကမ်းပါး
စောင်းမှ ကင်း၏၊ အဂမ္ဘိရကူလာ - မစောက်မတ်သောကမ်းပါးယံရှိ၏၊ ဣတိ - ဤ
ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သာဒု အပ္ပဋ္ဌိဂန္ဓိကာတိ - သာဒု အပ္ပဋ္ဌိဂန္ဓိကာ ဟူသည်
ကား၊ သာဒုရသောဒကာ - ချိုမြိန်သော အရသာရှိသောရေရှိ၏၊ ဒုဂ္ဂန္ဓိရဟိတာ -
မကောင်းသော အနံ့မှ ကင်း၏၊ မယံ - ငါ၏၊ အဿမပဒံ - သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊
သောဘယန္တိ - တင့်တယ်စေသော၊ နဒိကာ ခုဒ္ဒကနဒီ - မြစ်ငယ်လေးသည်၊ သန္တတိ -
စီးဆင်းနေ၏၊ ပဝတ္တတိ - ဖြစ်ပေါ်နေ၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၁၄၄။ ဂါထာအနက်။ ။ ဧတ္ထ - ဤမြစ်ငယ်လေး၌၊ ကုမ္ဘီလာ စ - မိချောင်း
ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ မကရာ စ - မကရ်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုသုမာရာ
စ - မိချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကစ္ဆပါ စ - လိပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ကီဠန္တာ -
မြူးတူးပျော်ပါးကစားနေကုန်သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ)၊ တတ္ထ - ထိုအရပ်၌၊
မမ - ငါ၏၊ အဿမံ - သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တာ - တင့်တယ်စေသော၊
နဒိကာ - မြစ်ငယ်သည်၊ သန္တတိ - စီးဆင်း၏။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၏၊ ကုမ္ဘီလမစ္ဆာ စ - မိချောင်းတည်းဟူသော ငါးတို့သည်
လည်းကောင်း၊ မကရမစ္ဆာ စ - မကရ်းတည်းဟူသော ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊
သုသုမာရာ - သုသုမာရဟုခေါ်ဆိုအပ်ကုန်သော၊ စက္ကမစ္ဆာ စ - ကြမ်းတမ်းဆိုးသွမ်းသော
မိချောင်းငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကစ္ဆပမစ္ဆာ စ - လိပ်ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊
ဧတ္တာတိ - ဧတ္တဟူသည်ကား၊ ဧတိဿံ နဒီယံ - ဤမြစ်ငယ်၌၊ ကီဠန္တာ - ကစားမြူး
တူးကုန်သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊
(ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ မမ - ငါ၏၊ အဿမံ - သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တာ -
တင့်တယ်စေသော၊ နဒိကာတိ - နဒိကာဟူသည်ကား၊ ခုဒ္ဒကနဒီ - သေးငယ်သော

မြစ်လေးသည်။ သန္တတိတိ- သန္တတိဟူသည်ကား၊ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်ပေါ်နေ၏ (ရှေ့၌ ရောပေးခဲ့သည်။ ဤ၌ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗနှင့် သံဝဏ္ဏနာကို ခွဲ၍ပေးထားသည်။) ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၄၅။ ဂါထာအနက်။ ။ ပါဠိနာ- ငါးဖယ်မည်ကုန်သော၊ မစ္ဆာ စ- ငါးတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ပါဝုသာ- ငါးတန်ငါးသိုင်းမည်ကုန်သော၊ မစ္ဆာ စ- ငါးတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဗလဇာ- ငါးပတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မုဉ္ဇရောဟိတာ- ငါး ရုံငါး၊ ငါးကြင်းငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဂ္ဂဠာ စ- ငါးခုငါးတို့သည်လည်း ကောင်း၊ (ဣတောစိတော- ဟိုမှဒီမှ (ဝါ) ဟိုဟိုဒီဒီ၊ ပပတာယန္တာ- ငှက်ပေါ်ခုန်ပျံ စုန်ဆန်ကွန်မြူး အထူးထူး လူးလွန်ဖြစ်ပေါ်ကုန်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်း ကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌) ပါဠိနမစ္ဆာ- ငါးဖယ်မည်သော ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဝုသာမစ္ဆာ စ- ငါးတန်ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗလဇမစ္ဆာ စ- ငါးပတ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ မုဉ္ဇမစ္ဆာ စ- ငါးရုံငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရောဟိတမစ္ဆာ စ- ငါးကြင်းငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဂ္ဂဠမစ္ဆာ စ- ငါးခုငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဇတေ မစ္ဆဇာတိကာ- ဤငါးမျိုးဇာတ်တို့သည်၊ ဣတော စိတော စ- ဟိုမှဒီမှလည်း၊ ပပတာယန္တာ- ကျရောက်ခြင်းကို ပြုကုန်လျက်၊ (ပပတ ပုဒ်နောင် အာယပစ္စည်း အန္တပစ္စည်းဆက်၍ ပပတာယန္တာ-ဟု ရုပ်ပြီးထားသည်။) နဒိယာ- မြစ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူတကွ၊ ပဝတ္တန္တာ- ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍)၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၄၆။ ဂါထာအနက်။ ။ နဒိယာ- မြစ်၏၊ ဥဘော (ဥဘောသု) ကူလေသု- ကမ်းပါးယံနှစ်ဘက်တို့၌၊ ပုပ္ဖိနော- အမြဲပွင့်ကုန်သော၊ ဖလိနော- အမြဲသီးကုန်သော၊ ဒုမာ- သစ်ပင်တို့သည်၊ ဥဘတော- ကမ်းပါးယံနှစ်ဘက်တို့၌၊ အဘိလမ္ပန္တာ- တွဲရ၍ ကျကုန်လျက် (တွဲလျားကျကုန်လျက်)၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဥဘော ကူလေသုတိ- ဥဘောကူလေသု ဟူသည်ကား၊ တဿာ နဒိယာ- ထိုမြစ်၏၊ ဥဘောသု ပဿေသု- ဘေးနှစ်ဘက်တို့၌၊ ဓုဝပုပ္ဖိနော- အမြဲပွင့်ကုန်သော၊ ဓုဝဖလိနော- အမြဲသီးကုန်သော၊ ရက္ခာ- သစ်ပင်တို့သည်၊ ဥဘတော အဘိလမ္ပန္တာတိ- ဥဘတော အဘိလမ္ပန္တာ ဟူသည်ကား၊ နဒိယာ- မြစ်၏၊ ဥဘော-

နှစ်ဘက်သော၊ တီရေ- ကမ်းပါးယံ၌၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်သို့၊ ဩနမန္တာ- ညွတ်ကုန်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-အနက်တည်း။

၁၄၇။ ဂါထာအနက်။ ။ အမ္မာ စ- ချိုသော သရက်သီးအိုင်ရှိသော သရက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာလာ စ- အင်ကြင်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိလကာ စ- ပြည့်စင်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠုလီ စ- သခွတ်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သိန္နဝါရကာ- ရောနှံပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပုပ္ဖိတာ- အမြဲသီးပွင့်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ(ဣဝ)- နတ်၌ဖြစ်သော ပန်းရနံ့တို့ကဲ့သို့၊ (သုဂန္ဓာ- ကောင်းသောအနံ့ရှိကုန်လျက်)၊ သမ္ပဝန္တိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်နေကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အမ္မာတိ- အမ္မာဟူသည်ကား၊ မဓုပိဏ္ဍိအမ္မာ^၁စ- ချိုမြိန်သော သရက်သီးအိုင်၊ သရက်သီးအိုင်ရှိသော သရက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာလရက္ခာ စ- အင်ကြင်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိလကရက္ခာ စ- ပြည့်စင်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠုလီရက္ခာ စ- သခွတ်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သိန္နဝါရကရက္ခာ စ- ရောနှံပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေ ရက္ခာ- ဤသစ်ပင်တို့သည်၊ နိစ္စကာလံ- အမြဲမပြတ် ကာလပတ်လုံး၊ ပုပ္ဖိတာတိ- ပုပ္ဖိတာဟူသည်ကား၊ ပုပ္ဖန္တာ- ပွင့်ကုန်သည်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ- နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓာ ဣဝ- အနံ့တို့ကဲ့သို့၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ-သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ သုဂန္ဓာ- ကောင်းသောအနံ့ရှိကုန်လျက်၊ သမ္ပဝန္တိတိ- သမ္ပဝန္တိဟူသည်ကား၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ပဝါယန္တိ- သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင် ရနံ့လှိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၄၈။ ဂါထာအနက်။ ။ စမ္ပကာ စ- စကားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဠလာ စ- ထင်းရှူးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နီပါ စ- ကျည်းပင်၊ ထိန်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂပုန္နာဂကေတကာ စ- ကံ့ကော်၊ ပုန်းညက်၊ ဆတ်သွားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်လျက်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ ဣဝ- နတ်၌ဖြစ်သောပန်းရနံ့တို့ကဲ့သို့၊ သမ္ပဝန္တိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ

၁။ မဓုပိဏ္ဍိအမ္မာ= ပိဏ္ဍေတိတိ ပိဏ္ဍော၊ ✓ပိဏ္ဍ+အ၊ သံဃာတေ- ပေါင်းစုခြင်း၌။ မဓုပိဏ္ဍော မဓုပိဏ္ဍော- ချိုမြိန်သော သရက်သီးတို့၏ အစိုင်အခဲ၊ သရက်စိုင်၊ သရက်ခိုင်၊ မဓုပိဏ္ဍော အဿ အတ္တိတိ မဓုပိဏ္ဍိ၊ မဓုပိဏ္ဍိ အမ္မာ မဓုပိဏ္ဍိအမ္မာ- ချိုမြိန်သောသရက်စိုင် သရက်ခိုင်ရှိသော သရက်ပင်တို့။

သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ စမ္ပကရုက္ခာ စ- စကားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဠလရုက္ခာ စ- ထင်းရှူးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဝဋ္ဌလသဒိသပုပ္ဖါ- ရွှေ၏အလုံးအဝိုင်းနှင့်တူသော (ရွှေတုံးရွှေခဲနှင့်တူသော)ပန်း ရှိကုန်သော၊ နိပရုက္ခာ စ- ကျည်းပင်၊ ထိန်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂရုက္ခာ စ- ကံ့ကော်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုန္နာဂရုက္ခာ စ- ပုန်းညက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သုဂန္ဓယန္တာ^၁ - ကောင်းမကောင်းအနံ့ကို ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြတတ်ကုန်သော (ဝါ) ကောင်းသောအနံ့ပြုတတ်ကုန်သော၊ ကေတကရုက္ခာ စ- ဆတ်သွားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ ရုက္ခာ- ဤသစ်ပင်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗာ- နတ်၌ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓာရိဝ- အနံ့တို့ကဲ့သို့၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပုပ္ဖိတာတိ- ပုပ္ဖိတာ ဟူသည်ကား၊ ဖုလ္လိတာ-ပွင့်ကုန်သည်၊ သမ္ပဝန္တိတိ- သမ္ပဝန္တိ ဟူသည်ကား၊ သုဂန္ဓ- ကောင်းသောအနံ့ကို၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ပဝါယန္တိ- သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၄၄။ ဂါထာအနက်။ ။ အဓိမုတ္တာ စ- စစ်ကြီးပင်၊ တည်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အသောကာ စ- သော်ကပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဂိနီမာလာ စ- မညှိုးပန်းပင်၊ ဆင်နှာမောင်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ အင်္ဂေါလာ စ- မှန်ကူပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ ဗိမ္ဗိဇာလာ စ- သံသက်ပင် (မျက်နှာပန်းပင်) တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ အဓိမုတ္တာကရုက္ခာ စ- စစ်ကြီးပင်၊ တည်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ အသောကာရုက္ခာ စ- သော်ကပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ ဘဂိနီမာလာ စ- မညှိုးပန်းပင်၊ ဆင်နှာမောင်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ အင်္ဂေါလာ စ- မှန်ကူပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သော၊ ဗိမ္ဗိဇာလာ စ- သံသက်ပင် (မျက်နှာပန်းပင်)တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေ ရုက္ခာ- ဤသစ်ပင်တို့သည်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-

၁။ သုဂန္ဓယန္တာ= သုဂန္ဓယန္တိတိ သုဂန္ဓယန္တာ၊ သု✓ဂန္ဓ+ဏယ+အန္တ။ သူစနေ၊ ထင်ရှားပြခြင်း၌။ ဒီအနံ့က မွေးတယ်၊ ဒီအနံ့က မမွေးဘူး စသည်ဖြင့် ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် သုဂန္ဓယန္တ မည်၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ (၂၊ ၈၇)၌လည်း ကြည့်ပါကုန်။

ဖြစ်၍)၊ သောဘယန္တိ-တင့်တယ်စေကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၅၀။ ဂါထာအနက် ။ ။ ကေတကာ စ- ဆတ်သွားခြံ့တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကန္တလိ စေဝ- ခတ္တာပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂေါဓုကာ စ- ဆူးပန်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏသူလိကာ စ- စပယ်၊ ကြက်ရုံးချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရနံနှင့်တူသောအနံ့ကို၊ သမ္ပဝန္တာ- ကြိုင်လှိုင်စေလျက်၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကေတကာတိ- ကေတကာဟူသည်ကား၊ သုဂန္ဓကေတက ဂစ္ဆာ စ- ကောင်းသော ရနံ့ရှိသော ဆတ်သွားချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကန္တလိရက္ခာ စ- ခတ္တာပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂေါဓုကရက္ခာ စ- ဆူးပန်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏသူလိကဂစ္ဆာ စ- စပယ်၊ ကြက်ရုံးချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ ရုက္ခဇာတိကာ- ဤသစ်ပင်မျိုးတို့သည်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရနံနှင့်တူသောရနံ့ကို၊ ပဝါယမာနာ- ကြိုင်လှိုင်စေလျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သကလံ- အလုံးစုံ၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၅၁။ ဂါထာအနက် ။ ။ ကဏိကာရာ စ- နွယ်မဟာလှေကားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍိကာ စ- အပွင့်ငယ်သောမဟာလှေကားပန်းပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အသနာ စ- ပိတောက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ အဇ္ဈနာ စ- ဖောက်ကြံ့ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရနံနှင့်တူသောရနံ့ကို၊ သမ္ပဝန္တာ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်လျက်၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

ဧတေ ကဏိကာရာဒယော- ဤမဟာလှေကားပန်းပင်အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာ စ- သစ်ပင်တို့သည်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သကလံ- အလုံးစုံ၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်လျက်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရနံနှင့်တူသောရနံ့ကို၊ သမ္ပဝါယန္တိ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၅၂။ ဂါထာအနက် ။ ။ ပုန္နာဂါ စ- ပုန်းညက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂိရိပုန္နာဂါ စ- တောင်ပုန်း ညက်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောဝိဠာရာ စ- ပင်လယ်ကသစ်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန် သည်၊ (ဟုတ္တာ-

ဖြစ်၍)၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရံနှင့်တူသောရံကို၊ သမ္ပဝန္တာ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်လျက်၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

ပုန္နာဂါဒယော- ပုန်းညက်ပင်အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာ- သစ်ပင်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ-နတ်ပန်းရံနှင့်တူသောရံကို၊ ပဝါယမာနာ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၅၃။ ဂါထာအနက်။ ။ ဥဒ္ဓါလကာ စ- ငှပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုဋ္ဌဇာ စ-လက်ထုပ်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ကဒမ္မာ စ- ထိန်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝကုလာ စ- ချယားပင်၊ ခရေပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရံနှင့်တူသောရံကို၊ သမ္ပဝန္တာ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်လျက်၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏။

ဥဒ္ဓါလကာဒယော- ငှပင်အစရှိကုန်သော၊ ရုက္ခာ- သစ်ပင်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ- နတ်ပန်းရံနှင့်တူသော ရံကို၊ ဝါယမာနာ- ကြိုင်လှိုင်စေကုန်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၅၄။ ဂါထာအနက်။ ။ အာဠကာ- ပဲတက်ပင်ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣသိမုဂ္ဂါ စ- ရသေ့စားပဲနောက်ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကဒလိ စ- ငှက်ပျောပင်ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ မာတုလုံဂိယော- ရှောက်ပင်ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ တေ- ထိုချုံမျိုးနွယ်ပင်တို့သည်၊ ဂန္ဓောဒကေန- စန္ဒကူးစသော ကောင်းသောနံ့သာရေဖြင့်၊ သံဝဗာ- ကြီးပွားကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဖလာနိ- ရွှေရောင်အသီးတို့ကို၊ ဓာရယန္တိ- ဆောင်ကုန်သီးကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အာဠကာဒယော- ပဲတက်ပင်အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ဂစ္ဆာ- ဤချုံတို့သည်၊ စန္ဒနာဒိသုဂန္ဓဂန္ဓောဒကေန- စန္ဒကူးစသော ကောင်းသောအနံ့ရှိသော နံ့သာရေဖြင့်၊ ဝမိတ္တာ- ကြီးပြင်းလာကုန်၍၊ သုဝဏ္ဏဖလာနိ- ရွှေရောင်အဆင်းရှိသောအသီးတို့ကို၊ ဓာရန္တာ- ဆောင်ကုန် သီးကုန်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ- သင်္ခမ်း ကျောင်းကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၅၅။ ဂါထာအနက်။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တဠာကေ- ငါ၏ကျောင်းသင်္ခမ်းအနီး၌ရှိသော ရေကန်၌၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်၊

ပုပ္ဖန္တိ- ပွင့်ကုန်၏။ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ကေသရီ- ပွင့်ချပ်ကြွေကျ ဝတ်ဆံမျှသာ ရှိကုန်သော ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ဇာယန္တိ- ဖြစ်နေကုန်၏။ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ဩပုပ္ပါ- ပွင့်ချပ်ဝတ်ဆံ နှစ်တန်မရှိ ကြာချပ်မျှသာ ရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်နေကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အညေပုပ္ဖန္တိ ပဒုမာတိ- အညေ ပုပ္ဖန္တိ ပဒုမာ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏။ အဿမဿ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏။ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးဖြစ်သော၊ တဠာကေ- ရေကန်၌၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ပုပ္ဖန္တိ- ပွင့်ကုန်၏။ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ ကေသရီ- ပွင့်ချပ်ကြွေကျ ဝတ်ဆံမျှသာရှိကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ဇာယန္တိတိ- ဇာယန္တိဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ဩပုပ္ပါတိ- ဩပုပ္ပါဟူသည်ကား၊ ဝိဂလိတပတ္တကေသရာ- လျောကျသော ပွင့်ချပ်၊ ဝတ်ဆံရှိကုန်၏။ (ဝိဂလယန္တိတိ ဝိဂလိတာနိ၊ ✓ဝိဂလ+တ၊ သဝနေ- ယိုစီးခြင်း၊ လျောကျခြင်း၌။ ပတ္တံ စ ကေသရံ စ ပတ္တကေသရာနိ၊ ဝိဂလိတာနိ ပတ္တကေသရာနိ ဧတေသံ ပဒုမာနန္တိ ဝိဂလိတပတ္တကေသရာ)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- တည်း။

၁၅၆။ ဂါထာအနက် ။ ။ တဒါ- ရသေ့အဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်ရာ ထိုအခါ၌၊ တဠာကေ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ ပဒုမာ- အချို့သောပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ ဂဗ္ဘံ- ကြာငုံတည်းဟူသော တိုက်ခန်းကို (အငုံ၊ အပွင့်ကို)၊ ဂဏ္ဍန္တိ- ယူကုန်၏။ မုဠာလိယော- ကြာစွယ်တို့သည်။ နိဒ္ဒါဝန္တိ- ထွက်ပေါ်လာကုန်၏။ ပတ္တမာကိဏ္ဍာ- အရွက်တို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်သော၊ သိဃံဋီ သိဃံဋီ- ကျွဲခေါင်းသီးနွယ်ချုံတို့သည်(ဝါ) ကြာချုံကြာရုံတို့သည်။ (တနည်း) သိဃံဋီပတ္တမာကိဏ္ဍာ- အရွက်တို့ဖြင့်ပြွမ်းသော ကြာရုံတို့သည်။ သောဘန္တိ- တင့်တယ်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍန္တိ ပဒုမာတိ- ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍန္တိ ပဒုမာဟူသည်ကား၊ တာပသေန- ရသေ့အဖြစ်ဖြင့်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ မမ- ငါ၏။ တဒါ ဝသနသမယေ- ထိုသို့နေရာအခါ၌၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာတို့သည်။ တဠာက- ဗ္ဘန္တရေ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၏အတွင်း၌၊ မကုဠပုပ္ပါဒယော- အငုံ၊ အပွင့်စသည်တို့ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ- ယူကုန်၏။ မုဠာလိယောတိ- မုဠာလိယောဟူသည်ကား၊ ပဒုမမူလာ- ကြာစွယ်၊ ကြာရင်းတို့သည်။ နိဒ္ဒါဝန္တိတိ- နိဒ္ဒါဝန္တိဟူသည်ကား၊ ဣတော ကဒ္ဒမဗ္ဘန္တရတော- ဤရွံ့ညွန်၏အတွင်းမှ၊ ဟတ္ထိဒါဌာဝိယ- ဆင်စွယ်တို့ကဲ့သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်လာ၊

ပေါ်ထွက်လာကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပတ္တပုပ္ဖမာကိဏ္ဍာ- အရွက်၊ အပွင့်တို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်သော၊ ဂဟနီဘူတာ- တောချုံသဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သိဃံဋီယော- ကျွဲခေါင်းသီးနွယ်ချုံတို့သည်၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၅၇။ ဂါထာအနက် ။ ။ တဒါ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်အနီး၊ ငါတစ်ကိုယ်တည်း၊ နေရာအခါ၌၊ တဠာကေ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ နယိတာ စ- မိကျောင်းနွယ်ချုံ၊ လံဗုးချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ အမ္မဂန္တီ စ- သရက်အနံ့ရှိသော အမ္မဂန္တီမည်သော ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တလီ စ- မြစ်ကောင်းပန်းချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓုဇီဝကာ စ- လယ်ခေါင်ရမ်း (မိုးစွေပန်း) ပန်းချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖိတာ- ပွင့်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ- နတ်ပန်းရနံ့နှင့်တူသော ရနံ့တို့သည်၊ သမ္မဝန္တိ- ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့ကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ တဒါ ဝသနသမယေ- ထိုသို့နေရာအခါ၌၊ တဠာကဿ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၏၊ သမိပေ- အနီး၌၊ နယိတာ- မိကျောင်းနွယ်ဟူကုန်သော၊ ဂစ္ဆာ စ- ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ အမ္မဂန္တီ- သရက်အနံ့ရှိကုန်သော၊ ဂစ္ဆာ စ- ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တလီ နာမ- မြစ်ကောင်းပန်းပင်မည်ကုန်သော၊ ဂစ္ဆာ စ- ချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓုဇီဝကာ စ- လယ်ခေါင်းရမ်းပန်းချုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ ဂစ္ဆာ- ဤချုံတို့သည်၊ ပုပ္ဖိတာတိ- ပုပ္ဖိတာ ဟူသည်ကား၊ ပုပ္ဖမာရိတာ- ပန်းကိုဆောင်ကုန်သည် (ပန်းပွင့်ကုန်သည်)၊ သုဂန္ဓဝါဟကာ- ကောင်းသောရနံ့ကို သယ်ဆောင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တဠာကံ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကို၊ သောဘယန္တိ- တင့်တယ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၅၈။ ဂါထာအနက် ။ ။ တဒါ- ငါနေထိုင်ရာထိုအခါ၌၊ တဠာကေ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ ပါဠိနာ စ- ငါးဖယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဝုသာ- ငါးသိုင်းမည်ကုန်သော၊ မစ္ဆာ စ- ငါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗလဇာ စ- ငါးပတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မုဉ္ဇရောဟိတာ စ- ငါးရံ၊ ငါးကြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သံဂုလာ စ- ငါးနုသန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂုရာ စေဝ- ငါးခုတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တိ- နေကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ တဒါဝသနသမယေ- ထိုသို့နေရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗိတာ- မထိတ်လန့် မကြောက်ရွံ့ကုန်သော၊ ပါဠိနာဒယော- ငါးဖယ်၊ ငါးပတ်

အစရှိကုန်သော၊ မစ္ဆာ- ငါးတို့သည်၊ တဠာကေ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ ဝသန္တိ-
နေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၅၉။ ဂါထာအနက် ။ ။ တဒါ- ငါနေထိုင်ရာထိုအခါ၌၊ တဠာကေ-
တစ်ဖက်ဆည်ကန်၌၊ ကုမ္ဘီလာ စ- မိကျောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုသုမာရာ
စ- ကြမ်းတမ်းသော ငါး၊ လင်းပိုင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တန္တိဂါဟာ- ညံသတ္တဝါ
ကောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရက္ခသာ စ- ရက္ခိုသ်တို့သည်လည်းကောင်း (ရေ
စောင့်ဘီလူးတို့သည်လည်းကောင်း)၊ ဩဂုဟာ စ- ဩဂုဟမည်သော မြွေတို့သည်
လည်းကောင်း၊ အဇေရာ စ- စပါးကြီးမြွေတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝသန္တိ- နေကြ
ကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ တဒါ ဝသနသမယေ- ထိုသို့နေရာအခါ၌၊
မမ- ငါ၏၊ အဿမသမီပေ- သင်္ခမ်းကျောင်းအနီး၌ဖြစ်သော၊ တဠာကေ- တစ်ဖက်
ဆည်ကန်၌၊ ကုမ္ဘီလာဒယော- မိကျောင်းအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ မစ္ဆာ- ဤငါးတို့
သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- မထိတ်လန့်မကြောက်ရွံ့ကုန်သည်၊ နိရုပဒ္ဒဝါ- ဘေးရန်အန္တရာယ်
မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၆၀။ ဂါထာအနက် ။ ။ ပါရေဝတာ- ခိုငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊
ရဝိဟံသာ- ဝမ်းဘဲ ဟင်္သာတို့သည်လည်းကောင်း၊ နဒီစရာ- မြစ်၌ ကျက်စားကုန်
သော၊ စက္ကဝါကာ- စက္ကဝက်ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောကိလာ- ဥဩတို့
သည်လည်းကောင်း၊ သုကသာဠိကာ- ကျေး၊ သာလိကာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊
တံ သရံ- ထိုရေအိုင်ကို၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမသမီပေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏အနီး၌၊
သရံ- ရေအိုင်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ပါရေဝတာ- ခိုဟူကုန်သော၊ ပက္ခီ စ-
ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရဝိဟံသာ- ဝမ်းဘဲဟူကုန်သော၊ ပက္ခီ စ- ငှက်တို့သည်
လည်းကောင်း၊ နဒီစရာ- မြစ်၌ကျက်စားကုန်သော၊ စက္ကဝါက ပက္ခီ စ- စက္ကဝက်
ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောကိလာ- ဥဩဟူကုန်သော၊ ပက္ခီ စ- ငှက်တို့သည်
လည်းကောင်း၊ သုကပက္ခီ စ- ကျေး(ကြက်တူရွေး)ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊
သာဠိကာ- သာဠိကာဟူကုန်သော၊ ပက္ခီ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ-
ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဇီဝန္တိ- အသက်မွေးမြူကုန်၏၊
ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၆၁။ ဂါထာအနက်။ ။ ကုကုတ္တကာ စ- ဘုတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုဠိရကာ စ- ပုဇွန်လုံးတို့သည်လည်းကောင်း (ဝါ) ကုဠိရကမည်သော ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝနေ- တော၌၊ ပေါက္ခရသာတကာ စ- သင်္ကန်းဖွပ်ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နိဘာ စ- တစ်တီတူးငှက်၊ ဘီလုံးငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သုဝ- ပေါတာ စ- ကျေးကုလားငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ ဥပဇိဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကုကုတ္တကာတိ- ကုကုတ္တကာ ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ နာမိကာ- ဤသို့အမည်ရှိကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုဠိရကာ တိ- ကုဠိရကာ ဟူသည်ကား၊ ဧဝံနာမိကာ- ဤသို့အမည်ရှိကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝနေ- တော၌၊ ပေါက္ခရသာတကာ- သင်္ကန်းဖွပ်ဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒိန္နိဘာ- တစ်တီတူး၊ ဘီလုံးဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သုဝပေါတာ- ကျေးကုလားဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ ပက္ခိနော- ဤငှက်အပေါင်းတို့သည်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမသမိပေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏အနီး၌၊ တံ သရံ- ထို ရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဇိဝန္တိ- အသက်မွေးမြူကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၆၂။ ဂါထာအနက်။ ။ ဟံသာ စ- ဟင်္သာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောဉ္ဇာ စ- ကြိုးကြာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မယူရာ စ- ဥဒေါင်းငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောကိလာ စ- ဥဩငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တမ္ပစူဠကာ စ- အမောက်နီဦးစွန်းရှိသော ကြက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပမ္မကာ စ- ပုတ်သင်ပျံ၊ ခရသုတ်ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇီဝဇီဝါ စ- ဇီဝဇီဝငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ ဥပဇိဝန္တိ- အမှီပြု၍အသက်မွေးမြူကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဟံသာဒယော- ဟင်္သာအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ပက္ခိနော- ဤငှက်တို့သည်၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဇိဝန္တိ- အသက်မွေးမြူကုန်၏၊ ဇီဝိကံ- အသက်ကို၊ ပါလေန္တိ- စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၆၃။ ဂါထာအနက်။ ။ ကောသိကာ စ- ခင်ပုပ်ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပေါဠသိသာ စ- တောင်သူတီးငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုရရာ စ- ဝန်လိုငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ သေနကာ စ- သိန်းစွန်ငှက်၊ လင်းယုန်

ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာကာဠာ စ သကုဏာ- ကြီးမားသော ငှက်နက်ကြီး တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်ကို၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကောသိကာ- ခင်ပုပ်ဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ပေါဠသီသာ- တောင်သူတီးဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ကုရရာ စ- ဝန်လိုဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်း ကောင်း၊ သေနကာ- သိန်းစွန်၊ လင်းယုန်ဟူကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်း ကောင်း၊ မဟာကာဠာ- အလွန်မည်းနက်ကုန်သော၊ ပက္ခိ စ- ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ထလေ- ကုန်းပေါ်၌၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ပက္ခိနော- ငှက်တို့သည်၊ တံ သရန္တိ- တံ သရံ ဟူသည်ကား၊ တဿ သရဿ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်၏၊ သမိပေ- အနီး၌၊ ဇီဝန္တိ- အသက်မွေးမြူကုန်၏၊ ဇီဝိကံ- အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေန္တိ- ပြုကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၆၄။ ဂါထာအနက်။ ။ ပသဒါ စ- သမင်ပြောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝရာဟာ စ- ဝက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စမရာ စ- (အောင်း)စာမရီသားကောင်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ဂဏ္ဍကာ စ- ကြုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရောဟိစ္စာ စ- စိုင့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သုကပေါတာ စ- ကျေးသားငယ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်၌၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူ ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ပသဒါဒယော- သမင်ပြောက်အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ မိဂါ- ဤသားကောင်တို့သည်၊ တံ သရန္တိ- တံ သရံဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ သရသမိပေ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်၏အနီး၌၊ ဘုမ္မတ္ထေ- သတ္တမီအနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ- ဒုတိယာ ဝိဘတ်တည်း၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိပါလေန္တာ- စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိ- နေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၆၅။ ဂါထာအနက်။ ။ သီဟဗျူဂါ စ- ခြင်္သေ့၊ ကျားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒီပီ စ- သစ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထကောကတရစ္ဆကာ စ- ဝံ၊ ဝံပုလွေ၊ ကျားသစ် တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဓာပဘိန္နမာတင်္ဂါ- နပန်းနှစ်ပါး နိမိတ်အားဖြင့် သုံးပါး အရပ် ယိုလတ်ပေါက်ပြဲ အက်ကွဲသောမုန်ရည်ရှိသော ဆင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်၏အနီး၌၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ စတုပ္ပဒါ- ခြေလေးချောင်းရှိကုန်သော၊ ဧတေ

သီဟာဒယော- ဤခြင်္သေ့စသည်တို့သည်၊ သရသမိပေ- ရေအိုင်၊ ရေကန်၏အနီး၌၊ ဥပဒ္ဒဝ ရဟိတာ- ဘေးရန်တို့မှကင်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဇီဝန္တိ- အသက်မွေးမြူကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၆၆။ ဂါထာအနက်။ ။ ကိန္နရာ စေ- ကိန္နရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါနရာ စေ- မျောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အထောပိ- ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ ဝနကမ္မိကာ စ- တောအလုပ်ကို မှီ၍အသက်မွေးမြူရသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ စေတာ စ- တံငါသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လုဒ္ဒကာ စေ- မုဆိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သရံ- ထိုရေအိုင်၊ ရေကန်၏အနီး၌၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏။

ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ ဧဝံ နာမိကာ- ဤသို့အမည်ရှိကုန်သော၊ ကိန္နရာဒယော- ကိန္နရာအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ သတ္တာ- ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ တသ္မိံ သရသမိပေ- ထိုရေကန်၏အနီး၌၊ ဝသန္တိ- နေထိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၆၇။ ဂါထာအနက်။ ။ တိန္ဒြကာနိ စ- တည်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပိယာလာနိ စ- လွန်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဓုကေ စ- သစ်မည်စည်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကာသုမာရိယော စ- သရက်ဖြူပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ-အဿမတော-ကျောင်းမှ၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးအရပ်၌၊ ဓုဝံ- အမြဲ၊ ဖလာနိ- အသီးတို့ကို၊ ဓာရေန္တိ- ဆောင်ထားကုန်၏ (သီးနေကုန်၏)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ တိန္ဒြကာဒယော- တည်ပင်အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ရုက္ခာ- ဤသစ်ပင်တို့သည်၊ ဓုဝံ- အမြဲ၊ ဟေမန္တဂိမှဝဿာနသင်္ခါတေ- ဆောင်း၊ နွေ၊ မိုးဟုဆိုအပ်သော၊ ကာလတ္တယေ- ကာလသုံးပါးအပေါင်း၌၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမတော- သင်္ခမ်းကျောင်းမှ၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးဖြစ်သော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ မဓုရဖလာနိ- ချိုမြိန်သောအသီးတို့ကို၊ ဓာရေန္တိ- ဆောင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၆၈။ ဂါထာအနက်။ ။ ကောသမ္မာ စ- ကြို့ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဠလာ စ- ထင်းရှူးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နိမ္မာ စ- တမာပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာဒုဖလသမာယုတာ- ချိုမြိန်သောအသီးတို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမံ အဿမတော- သင်္ခမ်းကျောင်းမှ၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ ဓုဝံ- အမြဲ၊ ဖလာနိ- အသီးတို့ကို၊ ဓာရေန္တိ- ဆောင်ကုန်၏ (သီးကုန်၏)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကောသမ္မာဒယော- ကြို့ပင်အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ရုက္ခာ-

ဤသစ်ပင်တို့သည်၊ သာရဗလာ- အဆီအနှစ်ပြည့်ဝသောအသီးရှိကုန်၏၊ မဇုရဗလာ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သောအသီးရှိကုန်၏၊ ဥတ္တမဗလာ- မြတ်သောအသီးရှိကုန်၏၊ သမာယုတာတိ- သမာယုတာ ဟူသည်ကား၊ သံ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ အာယုတာ- ယှဉ်ကုန်၏၊ သမင်္ဂီဘူတာ- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ နိစ္ဆံ- အမြဲ၊ ဖလဓာရိနော- အသီးကိုဆောင်ကုန်၏၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမသမိပေ- သင်္ခမ်းကျောင်းအနီး၌၊ သောဘန္တိ- တင့်တယ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၆၉။ ဂါထာအနက်။ ။ ဟရီတကာ စ- ဖန်ခါးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာမလကာ စ- သျှစ်သျှားပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အမ္မဓမ္မုဝိဘီတကာ စ- သရက်၊ သပြေ၊ သစ်စိမ့်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကောလာ စ- အိမ်ဆီးသီးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘလ္လာတကာ စ- ချေးပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗိလ္လာ စ- ဥသျှစ်ပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တေ- ထိုသစ်ပင်တို့သည်၊ ဖလာနိ- အသီးတို့ကို၊ ဓာရယန္တိ- ဆောင်ကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ ဟရီတကာဒယော- ဖန်ခါးပင်အစရှိကုန်သော၊ တေ ရုက္ခာ- ထိုသစ်ပင်တို့သည်၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမသမိပေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏အနီး၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိစ္ဆံ- အမြဲ၊ ဖလာနိ- အသီးတို့ကို၊ ဓာရယန္တိ- ဆောင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၇၀။ ဂါထာအနက်။ ။ အာလုဝါ စ- အာလူးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌဗ္ဗာ စ- ထန်းမြစ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗိဠာလီတက္ကဋ္ဌာနိ စ- ပိန်းဥ၊ သထွေး ဥတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇီဝကာ စ- ကန်စွန်းဥတို့သည်လည်းကောင်း၊ သုတကာ စေဝ- သုတကမည်သောအပင်၏ ဥတို့သည်လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်းအနီး၌၊ ဗဟုကာ- အများအပြား၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ အာလုဝါဒယော- အာလူးအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ မူလဗလာ- ဤအမြစ်ဖု၊ အမြစ်ဥတို့သည်၊ ခုဒ္ဒါ- များကုန်သည် (ခုဒ္ဒသဒ္ဒါ ဗဟုဝစ် အနက်ဟော၊ သာရတ္ထ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၁။)၊ မဇုရသာ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိ ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မမ- ငါ၏၊ အဿမသမိပေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏အနီး၌၊ ဗဟု- အများအပြား၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၇၁။ ဂါထာအနက်။ ။ အဿမဿ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏၊ အဝိဒူရမ္ပိ- မနီး

မဝေးသောအရပ်၌၊ သုနိမ္မိတာ- အတက်အဆင်း ကောင်းစွာဖန်ဆင်းထားအပ်ကုန်သော၊
အစ္ဆောဒကာ- ကြည်လင်သောရေရှိကုန်သော၊ သီတဇလာ- အေးမြသောရေရှိကုန်သော၊
သုပတိတ္တာ- ကောင်းသောရေဆိပ်ရှိကုန်သော၊ မနောရမာ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို
ပြုတတ်ကုန်သော၊ တဠာကာ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်၊ အာသုံ- ရှိကုန်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အဿမဿာဝိဒူရဓီတိ- အဿမဿာဝိဒူရဓိ ဟူသည်
ကား၊ အဿမဿ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏၊ သမိပေ- အနီး၌၊ သုနိမ္မိတာတိ- သုနိမ္မိတာ
ဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ အာရောဟနဩရောဟနက္ခမံ- အတက်၊ အဆင်း
ပြုခြင်းငှါ သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည် (ခန့်သည်)ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ နိမ္မိတာ-
ဖန်ဆင်းထားအပ်ကုန်သော၊ အစ္ဆောဒကာတိ- အစ္ဆောဒကာ ဟူသည်ကား၊ ဝိပဿန္နော
ဒကာ- အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သောရေရှိကုန်သော၊ သီတဇလာတိ- သီတဇလာ
ဟူသည်ကား၊ သီတောဒကာ- အေးမြသောရေရှိကုန်သော၊ သုပတိတ္တာတိ- သုပတိတ္တာ
ဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရတိတ္တာ- ကောင်းသောဆိပ်ကမ်းရှိကုန်သော၊ မနောရမာတိ-
မနောရမာ ဟူသည်ကား၊ သောမနဿကရာ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုပြုတတ်ကုန်သော၊
တဠာကာ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်၊ အာသုန္တိ- အာသုံ ဟူသည်ကား၊ အဟေသုံ-
ရှိကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၇၂။ ဂါထာအနက်။ ။ ပဒုမုပ္ပလသဉ္စန္ဒာ- ပဒုမ္မာကြာ၊ ဥပ္ပလကြာတို့ဖြင့်
ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သော၊ ပုဏ္ဏရိကသမာယုတာ- ပုဏ္ဏရိကကြာတို့နှင့် ယှဉ်ကုန်၊
ပြည့်နှက်နေကုန်သော၊ မန္ဒာလကေဟိ- ထင်ရှားပန်းပင်၊ မျောက်လှေကူးပင်တို့ဖြင့်၊
သဉ္စန္ဒာ- ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သော၊ (တဠာကာ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်၊ အာသုံ-
ရှိကုန်ပြီ)၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓော- နတ်ပန်းရနံ့နှင့်တူသောရနံ့သည်၊ ဥပဝါယတိ- ကြိုင်လှိုင်သင်း
ပျံ၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ပဒုမေဟိ စ- ပဒုမ္မာကြာတို့ဖြင့်(တို့သည်)လည်းကောင်း၊
ဥပ္ပလေဟိ စ- ဥပ္ပလကြာတို့ဖြင့်(တို့သည်)လည်းကောင်း၊ သဉ္စန္ဒာတိ- သဉ္စန္ဒာ
ဟူသည်ကား၊ ပရိပုဏ္ဏာ- ပြည့်နှက်ကုန်သော၊ ပုဏ္ဏရိကေဟိ- ပုဏ္ဏရိကကြာတို့နှင့်၊
သမာယုတာတိ- သမာယုတာ ဟူသည်ကား၊ သမင်္ဂီဘူတာ- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်
သော၊ မန္ဒာလကေဟိ စ- ထင်ရှားပန်းပင်၊ မျောက်လှေကူးပင်၊ ဟင်းရံပင်တို့ဖြင့်
လည်း၊ သဉ္စန္ဒာတိ- သဉ္စန္ဒာဟူသည်ကား၊ ဂဟနီဘူတာ- ရှုပ်ထွေးရောပြွမ်းသည်ဖြစ်၍
ဖြစ်ကုန်သော၊ တဠာကာ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်၊ (အာသုံ- ရှိကုန်ပြီ)၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာနိ-
နတ်ပန်းရနံ့နှင့်တူသော ရနံ့တို့သည်၊ ဥပဝါယန္တိ- သင်းပျံကြိုင်လှိုင်ကုန်၏၊ သမန္တ-

တော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ဝါယန္တိ- လှိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၇၃။ ဂါထာအနက်။ ။ အဟံ- ငါသည်၊ တဒါ- ထိုရသေ့ဖြစ်စဉ်အခါတုန်းက၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နော- အလုံးစုံသောအင်္ဂါတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ပုပ္ဖိတေ- ပန်းများပွင့်နေသော၊ ဖလိတေ- အသီးသီးနေသော၊ ဝနေ- တော၌၊ သုကတေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းအောင်ပြုလုပ်(ဆောက်လုပ်)ထားအပ်သော၊ ရမ္မေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နောတိ- ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နော ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေဟိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ နဒိကာဒိအဝယဝေဟိ- မြစ်ငယ်အစရှိကုန်သောအစိတ်အပိုင်းတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နော ပရိပုဏ္ဏေ- ပြည့်စုံသော၊ ပုပ္ဖဖလရက္ခေဟိ- ပွင့်ပင်သီးပင်တို့ဖြင့်၊ ဂဟနီဘူတေ- ရှုပ်ထွေးရောပြွမ်းနေသော (ဝါ) ပြည့်နှက်နေသော၊ ဝနေ- တော၌၊ သုကတေ- ကောင်းစွာပြုအပ်၊ ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အဿမေတိ- အဿမေဟူသည်ကား၊ အရညာဝါသေ- တောကျောင်း၌၊ တဒါ တာပသဘူတကာလေ- ထိုသို့ ရသေ့ဖြစ်၍ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ အဿမသမ္ပတ္တိ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏ ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သီလာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိ- သီလစသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုလတ်သော်၊ “ သီလဝါ ဝတသမ္ပန္နော ။ပ။ သုရုစိ နာမတာပသော”တိ- သီလဝါ ဝတသမ္ပန္နော ။ပ။ သုရုစိ နာမ တာပသော ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

၁၇၄။ ဂါထာအနက်။ ။ သီလဝါ- ငါးပါးသီလရှိသော၊ ဝတသမ္ပန္နော- ဆောက်တည်ထားအပ်သော အကျင့်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဈာယီ- လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန် အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန် နှစ်တန်သောဈာန်တို့ဖြင့် ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိသော၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ဈာနရတော- လက္ခဏူပ, အာရမ္မဏူပ ဈာန်နှစ်ဝတို့၌ မွေ့လျော်တတ်သော၊ ပဉ္စာဘိညာဗလပ္ပတ္တော- ဣဒ္ဓိဝိဓ, ဒိဗ္ဗသောတ, ပရစိတ္တဝိဇာနန, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ဒိဗ္ဗစက္ခု ဟုဆိုအပ်ကုန်သော ငါးပါးသောအသိဉာဏ်တူးတို့ဖြင့် အားအစွမ်းသို့ရောက်သော၊ သုရုစိ နာမ- သုရုစိမည်သော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သီလဝါတိ- သီလဝါ ဟူသည်ကား၊ ဈာနသမ္ပယုတ္တစတု
ပါရိသုဒ္ဓိသီလသဒိသေဟိ- ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့်တူကုန်သော၊
ပဉ္စဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလေဟိ- သီလတို့နှင့်၊ သမ္ပုဏ္ဏော- ပြည့်စုံသူတည်း၊
ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝတသမ္ပန္နောတိ- ဝတသမ္ပန္နော ဟူသည်
ကား၊ “ ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဃရာဝါသံ- အိမ်၌နေခြင်းကို၊ ဝါ-
တစ်နည်းကား၊ ပဉ္စကာမဂုဏေ- ကာမဂုဏ်တရားငါးပါးတို့ကို၊ န သေဝိဿာမိ-
မမှီဝဲတော့အံ့” ၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဝတသမာဒါနေန- ဝတ်ကိုဆောက်တည်ခြင်းနှင့်၊
သမ္ပန္နော- ပြည့်စုံသော၊ ဈာယီတိ- ဈာယီ ဟူသည်ကား၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနအာရမ္မဏူပ
နိဇ္ဈာနေဟိ- အနိစ္စတာ စသော လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးကို ကပ်၍ရှုတတ်သောဈာန်၊
ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို ကပ်၍ရှုတတ်သောဈာန်တို့ဖြင့်၊ ဈာယီ- ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိ
သော၊ ဈာယနသီလော- ကပ်၍ရှုခြင်းအလေ့ရှိသော၊ ဈာနရတောတိ- ဈာနရတော
ဟူသည်ကား၊ ဧတေသု ဈာနေသု- ဤဈာန်တို့၌၊ ရတော- မွေ့လျော်သော၊ အလ္လီနော-
ကပ်ငြိနေသော၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ သမ္ပုဏ္ဏော- ပြည့်စုံနေသော၊ ပဉ္စာဘိညာဗလ-
ပွတ္တာတိ- ပဉ္စာဘိညာဗလပွတ္တာဟူသည်ကား၊ ဣဒ္ဓိဝိဓဒိဗ္ဗသောတပရစိတ္တဝိဇာနန-
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုသင်္ခါတာဟိ- ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနန၊
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊
အဘိညာဟိ- အဘိညာဉ်တို့ဖြင့်၊ ဝိသေသပညာဟိ- အသိဉာဏ်ပညာအထူးတို့ဖြင့်၊
ဗလသမ္ပန္နော- အားအစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပရိပုဏ္ဏော- ပြည့်စုံသော၊ ဣတိ- ဤ
ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ သုရစိ နာမ- သုရစိမည်
သော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏၊ ဣတိ- ဤ
သို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

ဧတ္တကေန- ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသောစကားရပ်ဖြင့်၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ဂုဏသမ္ပတ္တိ- ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒေသေတွာ- ပြပြီး၍၊ ပရိသသမ္ပတ္တိ-
ပရိသတ်နှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒေသေန္တော- ပြတော်မူလိုလတ်သော်၊ “စတုဝိသသဟဿာနိ
။ပ။ ဇာတိမန္တော ယသဿိနောတိအာဒိ- စတုဝိသသဟဿာနိ ။ပ။ ဇာတိမန္တော
ယသဿိနော ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

၁၇၅။ ဂါထာအနက်။ ။ မယံ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊
ဇာတိမန္တော- ပုဏ္ဏားအမျိုးဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ယသဿိနော- အခြံအရံနှင့်
ပြည့်စုံကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ စတုဝိသသဟဿာနိ- နှစ်သောင်းလေး

ထောင်ကုန်သော၊ ဧတေ ဗြာဟ္မဏာ- ဤပုဏ္ဏားလုလင်တို့သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟုံ- ပြုစုလုပ်ကျွေး ဆည်းကပ်စားကုန်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ မယံ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိမန္တောတိ- ဇာတိမန္တောဟူသည်ကား၊ ဇာတိသမ္ပန္နာ- အမျိုးဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ယသဿိနောတိ- ယသဿိနော ဟူသည်ကား၊ ပရိဝါရသမ္ပန္နာ- အခြံအရံနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ ဧတေ စတုဝိသတိသဟဿဗြာဟ္မဏာ- ဤနှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော ပုဏ္ဏားလုလင်တို့သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟုံ- ပြုစုလုပ်ကျွေးဆည်းကပ်စားကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၇၆။ ဂါထာအနက်။ ။ လက္ခဏေ စ- လက္ခဏာကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ ဣတိဟာသေ စ- ဣတိဟာသကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ သနိဗ္ဗာဏသကေဠာဘေ- အဘိဓာန်ကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဝေဒတ္တယေ- ဗေဒင်သုံးပုံ၌)၊ ပါရမီ- ပြည့်စုံလုံလောက် ပြီးမြောက်ခြင်းသို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်၏၊ ပဒကာ- နာမ်၊ သမာသ်၊ တဒ္ဓိတ်၊ အာချာတ်၊ ကိတ်ဟု အစိတ်စိတ်သောပုဒ်တို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကုန်၏၊ ဝေယျာ- ကရဏာ- ဆန်းကျမ်း၊ ပါဏိနီကျမ်း၊ ကလာပ်ကျမ်းစသည်တို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်ကုန်၏၊ သဓမ္မေ- မိမိ၏တရားဖြစ်သော ပုဏ္ဏားတို့၏တရားဟူသော ဗေဒင်သုံးပုံ၌၊ ပါရမီ- တစ်ဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်ခြင်းသို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ လက္ခဏေတိ- လက္ခဏေဟူသည်ကား၊ လက္ခဏသတ္တေ- လက္ခဏာကျမ်း၌၊ သဗ္ဗလောကီယာနံ- ခပ်သိမ်းသော လောကီလူသားဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိပုရိသာနံ- မိန်းမယောကျ်ားတို့၏၊ “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ- ဤအမှတ်အသားလက္ခဏာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံသောသူတို့သည်၊ ဒုက္ခိတာ- ဆင်းရဲခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣမေဟိ- ဤအမှတ်အသားလက္ခဏာတို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံသောသူတို့သည်)၊ သုခိတာ- ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ လက္ခဏံ- လက္ခဏာကို၊ ဇနာတိ- သိတတ်၏၊ တပ္ပကာသကော- ထိုလက္ခဏာသိခြင်းကို ပြတတ်သော၊ ဂန္တေ- ကျမ်းသည်၊ လက္ခဏံ- လက္ခဏမည်၏၊ တသ္မိလက္ခဏေ စ- ထိုလက္ခဏာကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ ဣတိဟာသေတိ- ဣတိဟာသေ ဟူသည်ကား၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဟ- ဤလောက၌၊ အာသ- ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဟ- ဤလောက၌၊ အာသ- ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တဝစနပဋိဒီပကေ- ဆိုအပ်သောစကားတို့ကိုပြတတ်သော၊ ဂန္တေ

စ- ကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ လက္ခဏေ စ- လက္ခဏာကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
ဟာသေ စ- ဣတိဟာသကျမ်း၌လည်းကောင်း၊ ပါရမိန္ဒြိယ- ပါရမီဟူသည်ကား၊
ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒိနံ- သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်
စသည်တို့၏၊ နာမပ္ပကာသကဂန္ထံ- အမည်ကိုပြတတ်သော ကျမ်းကို၊ နိဗ္ဗာဏ္ဍာတိ-
နိဗ္ဗာဏ္ဍဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ- ဆိုအပ်၏၊ ကေဠဘေတိ- ကေဠဘေဟူသည်ကား၊ ကိရိယာ-
ကပွဝိကပွါနံ- နှုတ်မြွက်ခြင်းစသော အမူအရာကိရိယာကို ပြုစီရင်ကြောင်း၊ အထူး
ထူးအပြားပြား များစွာပြုစီရင်ကြောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကဝီနံ- ကဗျာဖွဲ့သည့်
ပညာရှိတို့ကိုလည်းကောင်း (ဆဋ္ဌိကံ၊ ဓမ္မပစ္စည်းအယဉ်ဟု မှတ်ပါလေ)၊ ဥပကာရ-
ကော- ကျေးဇူးပြုတတ်သော၊ ဂန္ဓော- ကျမ်းတည်း၊ (တစ်နည်း) ကိရိယာကပွဝိကပွါနံ-
နှုတ်မြွက်ခြင်းစသော အမူအရာကိရိယာကို ပြုစီရင်တတ်၊ အထူးထူးအပြားပြား
များစွာပြုစီရင်တတ်ကုန်သော၊ ကဝီနံ- ကဗျာတတ်သည့် ပညာရှိတို့ကို၊ ဥပကာရ-
ကော- ကျေးဇူးပြုတတ်သော၊ ဂန္ဓော- ကျမ်းတည်း၊ နိဗ္ဗာဏ္ဍာယာ- နိဗ္ဗာဏ္ဍကျမ်းနှင့်၊
သဟ- အတူတကွ၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သနိဗ္ဗာဏ္ဍ- သနိ
ဗ္ဗာဏ္ဍမည်၏၊ ကေဠဘေန- ကေဠဘကျမ်းနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်
တတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သကေဠဘံ- သကေဠဘမည်၏၊ တသ္မိံ သနိဗ္ဗာဏ္ဍ-
သကေဠဘေ- ထိုနိဗ္ဗာဏ္ဍကျမ်း၊ ကေဠဘကျမ်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝေဒတ္တယေ-
ဗေဒင်သုံးပုံ၌၊ ပါရမီ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတာ- ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊
သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ပဒကာတိ- ပဒကာဟူသည်ကား၊
နာမပဒသမာသတဒ္ဓိတာချာတကိတကာ ဒီပဒေသု- နာမ်ပုဒ်၊ သမာသ်ပုဒ်၊ တဒ္ဓိတ်
ပုဒ်၊ အာချာတ်ပုဒ်၊ ကိတ်ပုဒ်စသည်တို့၌၊ ဆေကာ- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကုန်၏၊ ဝေယျာ-
ကရဏာနီတိ- ဝေယျာကရဏာနီဟူသည်ကား၊ စန္ဒပါဏိနိယကလာပါဒိဗျာကရဏေ-
စန္ဒြိကျမ်း၊ ပါဏိနီကျမ်း၊ ကလာပ် (ကာတန္တ)ကျမ်းစသော ဗျာကရဏ်းကျမ်း၌၊ ဆေကာ-
လိမ္မာကျွမ်းကျင်ကုန်၏၊ သဓမ္မေ ပါရမီ ဂတာတိ- သဓမ္မေ ပါရမီ ဂတာဟူသည်ကား၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဓမ္မေ- တရားဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ- ပုဏ္ဏားတို့၏တရားဖြစ်သော၊
ဝေဒတ္တယေ- ဗေဒင်သုံးပုံ၌၊ ပါရမီ ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတာတိ- ဂတာ
ဟူသည်ကား၊ ပတ္တာ- ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၇၇။ ဂါထာအနက်။ ။ ဥပ္ပါတေသု စ- ဥက္ကာကျခြင်း၊ မြေတုန်လှုပ်ခြင်း
စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေသု စ- သုဘနိမိတ်၊ အသုဘနိမိတ်စသည်တို့၌

လည်းကောင်း၊ လက္ခဏေသု စ- မိန်းမလက္ခဏာ၊ ယောကျ်ားလက္ခဏာ၊ ယောကျ်ား
 မြတ်တို့၏လက္ခဏာတို့၌လည်းကောင်း၊ ကောဝိဒါ- လိမ္မာကျွမ်းကျင်ကုန်၏၊ ပထဗျာ-
 မြေ၌လည်းကောင်း၊ ဘူမန္တလိက္ခေ စ- မြေအပြင်လုံးဟုဆိုအပ်သော တစ်လောက
 လုံးနှင့်၊ ကောင်းကင်ပြင်၌လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊
 သုသိက္ခိတာ- ကောင်းစွာသင်ယူထားအပ်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဥက္ကာပါတဘူမိကမ္မာဒိကေသု- ဥက္ကာကျခြင်း၊ မြေ
 တုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဥပ္ပါတေသု စ- ဥပါတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ သုဘ-
 နိမိတ္တာသုဘနိမိတ္တေသု စ- သုဘ(ကောင်းသော)နိမိတ်၊ အသုဘ(မကောင်းသော)
 နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိလက္ခဏပုရိသလက္ခဏမဟာပုရိသလက္ခဏေသု စ-
 မိန်းမလက္ခဏာ၊ ယောကျ်ားလက္ခဏာ၊ ယောကျ်ားမြတ်တို့၏လက္ခဏာတို့၌လည်း
 ကောင်း၊ ကောဝိဒါတိ- ကောဝိဒါဟူသည်ကား၊ ဆေကာ- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကုန်၏၊
 ပထဝိယာ စ- မြေ၌လည်းကောင်း၊ ဘူမိယာ စ- မြေအပြင်လုံး၌လည်းကောင်း၊
 သကလလောကေ စ- တစ်လောကလုံး၌လည်းကောင်း၊ အန္တလိက္ခေတိ- အန္တလိက္ခေ
 ဟူသည်ကား၊ အာကာသေ စ- ကောင်းကင်၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-
 အလုံးစုံ၌၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ သုသိက္ခိတာ- ကောင်းစွာသင်ယူအပ်
 ကုန်၏။

၁၇၈။ ဂါထာအနက်။ ။ ဧတေ- ဤတပည့်တို့သည်၊ အပ္ပိစ္ဆာ- နည်းသော
 အလိုရှိကုန်၏၊ နိပကာ- ရင့်ကျက်သောဉာဏ်ပညာရှိကုန်၏၊ အပ္ပါဟာရာ- နည်းသော
 အစာအာဟာရရှိကုန်၏၊ အလောလုပါ- လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်သော တဏှာ
 မရှိကုန်၊ လာဘာလာဘေန- လာဘ်ရခြင်းမရခြင်းဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌာ- နှစ်သက်ရောင့်ရဲ
 ကုန်၏၊ မံ- ငါ့ကို၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ပရိဝါရေန္တိ- ခြံရံကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အပ္ပိစ္ဆာတိ- အပ္ပိစ္ဆာဟူသည်ကား၊ အပ္ပကေနပိ- အနည်း
 ငယ်မျှဖြင့်လည်း၊ ယာပေန္တာ- မျှတကုန်၏၊ နိပကာတိ- နိပကာဟူသည်ကား၊
 နေပက္ကသင်္ခါတာယ- ရင့်ကျက်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ပညာယ- ပညာနှင့်၊ သမန္နာ
 ဂတာ- ပြည့်စုံကုန်၏၊ အပ္ပါဟာရာတိ- အပ္ပါဟာရာ ဟူသည်ကား၊ ဧကာဟာရာ-
 တစ်ထပ်တည်းသော အစာအာဟာရရှိကုန်၏၊ ဧကာဘတ္တိကာ- တစ်ထပ်တည်းသော
 ဆွမ်းထမင်းရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အလောလုပါတိ-
 အလောလုပါ ဟူသည်ကား၊ လောလုပတဏှာယ- ကုသိုလ်ဘဏှာကို လွန်စွာ လုယူ
 ဖျက်ဆီးတတ်သောတဏှာ၏၊ အပ္ပဝတ္တနကာ- ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိကုန်၊ လာဘာလာဘေ

နာတိ- လာဘာလာဘေန ဟူသည်ကား၊ လာဘေန- လာဘ်ရခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊
 အလာဘေန စ- လာဘ်မရခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သန္တုဋ္ဌာတိ- သန္တုဋ္ဌာဟူသည်ကား၊
 သောမနဿာ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကုန်၏၊ မမ- ငါ၏၊ ဧတေ သိဿာ- ဤတပည့်
 တို့သည်၊ သဒါတိ- သဒါဟူသည်ကား၊ နိစ္စကာလံ- အမြဲမပြတ် ကာလပတ်လုံး၊
 မံ- ငါ့ကို၊ ပရိဝါရေန္တိတိ- ပရိဝါရေန္တိဟူသည်ကား၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်၏
 (ဝါ) ဆည်းကပ်စားကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း။

၁၇၉။ ဂါထာအနက်။ ။ ဈာယီ- လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်၊ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန် ဤ
 နှစ်ဈာန်ကို အမှန်ဝင်စားလေ့ရှိကုန်သော၊ ဈာနရတာ- နေ့ညမပြတ် ထိုဈာန်နှစ်ရပ်ဖြင့်
 မွေ့လျော်တတ်ကုန်သော၊ ဇီရာ- အသိ ဉာဏ်ပညာနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊ သန္တစိတ္တာ-
 ငြိမ်သက်အေးချမ်းသော စိတ်ရှိကုန်သော၊ သမာဟိတာ- တည်ကြည်သောစိတ်ရှိကုန်
 သော၊ အာကိဉ္ဇညံ- ကြောင့်ကြမဲ့ အနှောင်အဖွဲ့မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္တယန္တာ-
 လိုလားတောင့်တကုန်သော၊ (မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်)၊ မံ- ငါ့ကို၊
 သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ပရိဝါရေန္တိ- (ဝိုင်းရံ)ခြံရံကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဈာယီတိ- ဈာယီဟူသည်ကား၊ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနအာရမ္မ-
 ဏူပနိဇ္ဈာနေဟိ- အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးကို ကပ်၍ရှုတတ်သောဈာန်၊
 ကသိုဏ်းစသောအာရုံကို ကပ်၍ရှုတတ်သောဈာန်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်
 ၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဈာယနသီလာ- ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိကုန်၏၊ ဈာနရတာတိ-
 ဈာနရတာ ဟူသည်ကား၊ တေသု ဈာနေသု စ- ထိုဈာန်နှစ်ပါးတို့၌လည်း၊ ရတာ-
 မွေ့လျော်ကုန်၏၊ အလ္လီနာ- ငြိမ်သက်နေကုန်၏၊ ဇီရာတိ- ဇီရာဟူသည်ကား၊ မိတိ-
 သမ္ပန္နာ- ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ သန္တစိတ္တာတိ- သန္တစိတ္တာဟူသည်ကား၊
 ဝုပသန္တမနာ- ငြိမ်းအေးသော စိတ်ရှိကုန်၏၊ သမာဟိတာတိ- သမာဟိတာဟူသည်ကား၊
 ဧကဂ္ဂစိတ္တာ- တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌ တည်သော (ရှိသော) စိတ်ရှိကုန်၏၊ အာကိ-
 ဉ္ဇညန္တိ- အာကိဉ္ဇညံ ဟူသည်ကား၊ နိပ္ပလိဗောဓဘာဝံ- ကြောင့်ကြမဲ့ အနှောင်အဖွဲ့
 မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပတ္တယန္တာတိ- ပတ္တယန္တာ ဟူသည်ကား၊ ဣစ္ဆန္တာ- အလိုရှိကုန်
 ၏၊ ဣတ္ထမ္ဘူတာ- ဤသို့ တစ်စုံတစ်ခုသော အထူးအပြားသို့ (ထူးခြားမှုတစ်ခုခုသို့)
 ရောက်ကုန်သော၊ မေ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊
 မံ- ငါ့ကို၊ ပရိဝါရေန္တိ- ခြံရံကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊
 (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၈၀။ ဂါထာအနက်။ ။ အဘိညာပါရမိပုတ္တာ- အဘိညာဉ်ငါးပါးတို့၌

ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော၊ ပေတ္တိကေ- အဖဘုရားဥစ္စာဖြစ်သော (ဝါ) ဘုရားရှင်သည် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော၊ ဂေါစရေ- မကြောင့်မကျ မတောင်းရဘဲ ရအပ်သော အစာအာဟာရ၌၊ ရတာ- မွေ့လျော်ကုန်သော၊ အန္တလိက္ခစရာ- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွား၊ လာ လှည့်လည်နေကုန်သော၊ ဓီရာ- ခြင်္သေ့သစ်ကျား ဘေးရန်များ၌ ချောက်ချားတုန်လှုပ် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိကုန်သော၊ (မမ- ငါ၏၊ တာပသာ- တပည့်ရသေ့တို့သည်)၊ မံ- ငါ့ကို၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ပရိဝါရေန္တိ- ခြံရံကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အဘိညာပါရမိပ္ပတ္တာတိ- အဘိညာပါရမိပ္ပတ္တာ ဟူသည် ကား၊ ပဉ္စသု- ငါးပါးကုန်သော၊ အဘိညာသု- အဘိညာဉ်တို့၌၊ ပါရမီ ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တာ- ရောက်ကုန်သော၊ ပူရိတာ- ပြည့်ကုန်သော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပေတ္တိကေ ဂေါစရေ ရတာတိ- ပေတ္တိကေ ဂေါစရေ ရတာ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓါနုညာတာယ- ဘုရားရှင်သည်ခွင့်ပြုအပ်သော၊ အဝိညတ္တိယာ- မသိစေခြင်းဖြင့် (ဝါ) မတောင်းခြင်းဖြင့်၊ လဒ္ဓေ- ရအပ်သော၊ အာဟာရေ- အစာအာဟာရ၌၊ ရတာ- မွေ့လျော်ကုန်သော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အန္တလိက္ခစရာတိ- အန္တလိက္ခစရာ ဟူသည်ကား၊ အန္တလိက္ခေန အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တာ စ- သွားသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာဂစ္ဆန္တာ စ- လာသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော (တာပသာ၌ စပ်)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဓီရာတိ- ဓီရာဟူသည်ကား၊ ထိရဘူတာ- မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သီဟဗျူဟိဒိပရိဿယေ- ခြင်္သေ့သစ်ကျားစသော ဘေးရန်တို့ကို၊ အစ္ဆန္တိ- တသဘာဝါ- ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်ခြင်း သဘောမရှိကုန်သော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဧဝံ ဘူတာ- ဤသို့ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ မမ- ငါ၏၊ တာပသာ- တပည့်တို့သည်၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ မံ- ငါ့ကို၊ ပရိဝါရေန္တိ- ခြံရံကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၈၁။ ဂါထာအနက်။ ။ ဆသု ဒွါရေသု- ခြောက်ပါးဒွါရ ခြောက်ဝအာရုံ အဖုံဖုံတို့၌၊ သံဝုတာ- စောင့်စည်းပိတ်ဆို့ထားအပ်ကုန်သော၊ အနေဇာ- တဏှာမရှိကုန်သော၊ ရက္ခိတိန္ဒြိယာ- စောင့်ရှောက်အပ်၊ လုံခြုံစေအပ်သော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော၊ အသံသဋ္ဌာ- အိမ်၌တည်ငြား ဆွေမျိုးများနှင့် ထိပါးရောယှက်ခြင်း မရှိကုန်သော၊ ဓီရာ- ခြင်္သေ့သစ်ကျား ဘေးရန်များ၌ ချောက်ချားတုန်လှုပ် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိကုန်သော၊ မမ- ငါ၏၊ တေ သိဿာ စ- ထိုတပည့်တို့သို့လည်း၊ ဒုရာသဒါ- နှိပ်စက်သတ်ညှဉ်း ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ ခဲယဉ်းသဖြင့် ချဉ်းကပ်အပ်ကုန်၏ (ဝါ) မချဉ်းကပ်နိုင်ကုန်

(ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် မလွယ်ကူကုန်)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ စက္ခာဒီသု- စက္ခူအစရှိကုန်သော၊ ဒွါရေသု- ဒွါရတို့၌ လည်းကောင်း၊ ရူပါဒီသု- ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ အာရမ္မဏေသု- အာရုံတို့၌လည်း ကောင်း၊ သံဝုတာတိ- သံဝုတာ ဟူသည်ကား၊ ပိဟိတာ- ပိတ်ဆို့ထားအပ်ကုန်သော၊ ပဋိစ္ဆန္နာ- ဖုံးထားအပ်ကုန်သော၊ ရက္ခိတဂေါပိတဒွါရာ^၁- စောင့်ရှောက်အပ် လုံခြုံစေ အပ်သော တံခါးရှိကုန်သော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အနေဇာတိ- အနေဇာဟူသည်ကား၊ နိတ္တဏှာ- တဏှာမရှိကုန်သော၊ ရက္ခိတိန္ဒြိယာတိ- ရက္ခိတိန္ဒြိယာ ဟူသည်ကား၊ ဂေါပိတစက္ခာဒိဣန္ဒြိယာ^၂- လုံခြုံစေအပ်သော စက္ခုစသော ဣန္ဒြိယ ရှိ ကုန်သော၊ အသံသဋ္ဌာတိ- အသံသဋ္ဌာဟူသည်ကား၊ ဉာတိဟိ- ဆွေမျိုးတို့နှင့်လည်း ကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌေဟိ- အိမ်၌တည်သူ လူတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အမိသီဘူတာ- မရော နှောသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဒုရာ- သဒါတိ- ဒုရာသဒါ ဟူသည်ကား၊ ဒုဋ္ဌ- မကောင်းသဖြင့် (ဝါ) ခဲယဉ်းယဉ်း၊ အာသဒါ- ချဉ်းကပ်ရကုန်၏၊ အာသာဒေတုံ- ထိပါးပုတ်ခတ်၊ ညဉ်းဆဲနှိပ်စက် စော်ကားခြင်းငှါ၊ ဃဇ္ဇေတုံ- ပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ အယောဂ္ဂါ- မသင့်လျော်မလျောက်ပတ်ကုန်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၈၂။ ဂါထာအနက်။ ။ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ ပလ္လင်္ကေန စ- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇာယ- လျောင်း၍မနေ ထိုင်နေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဌာနစင်္ကမနေန စ- ရပ်ခြင်း၊ စင်္ကြံလျှောက်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရတ္တိ- အလုံးစုံသော ညဉ့်ကို၊ ဝီတိနာမေန္တိ- အထူးအားဖြင့် ကျော် လွန်စေကုန်၏၊ တေ- ထိုတပည့်တို့ကို၊ ဒုရာသဒါ- နှိပ်စက်သတ်ညဉ်း ထိပါးပုတ်ခတ် ခြင်းငှါ ခဲယဉ်းသဖြင့် ချဉ်းကပ်အပ်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ ပလ္လင်္ကေနာတိ- ပလ္လင်္ကေန ဟူသည်ကား၊ ဦရုဗဒ္ဓါသနေန- ပေါင်တို့ကိုဖွဲ့ခြင်းဖြင့်ထိုင်ခြင်းဖြင့် (ဝါ) တင်ပျဉ်ခွေခြင်းဖြင့်၊ (ဦရုနံ ဗဒ္ဓေါ ဦရုဗဒ္ဓေါ၊ ဦရုဗဒ္ဓေန အာသနံ ဦရုဗဒ္ဓါသနံ၊

၁။ ရက္ခိတဂေါပိတဒွါရာ= ရက္ခိယတေတိ ရက္ခိတံ၊ ✓ရက္ခ+တ၊ ရက္ခဏေ- စောင့်ရှောက် ခြင်း၌။ ဂေါပိယတေတိ ဂေါပိတံ၊ ✓ဂုပ+တ၊ ဂေါပနေ- စောင့်ရှောက်ခြင်း၌၊ ရက္ခိတံ ဂေါပိတံ ဒွါရံ ယေဟိတိ ရက္ခိတဂေါပိတဒွါရာ။

၂။ ဂေါပိတစက္ခာဒိဣန္ဒြိယာ= ဂေါပိတံ စက္ခု ဂေါပိတစက္ခု၊ ဂေါပိတစက္ခု စ အာဒိ စ ဂေါပိတစက္ခာဒိနိ၊ ဂေါပိတစက္ခာဒိနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယေဟိတိ ဂေါပိတစက္ခာဒိဣန္ဒြိယာ။

တေန ဦရုဗဒ္ဓါသနေန)၊ သေယျံ- လဲလျောင်းခြင်းကို၊ ဝိဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ နိသဇ္ဇာယ- ထိုင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဌာနေန စ-ရပ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စင်္ကမေန စ- စင်္ကြံသွားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ရတ္တိ- ညဉ့်ကို၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ အတိနာမေန္တိ- ကျော်လွန်စေကုန်၏ (ဂါထာ၌ ဝိတိနာမေန္တိ ဟုရှိသည်)၊ အတိက္ကာမေန္တိ- ကျော်လွန်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၈၃။ ဂါထာအနက်။ ။ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ ရဇနီယေ- တပ်မက်ဖွယ်ကောင်းသောဝတ္ထု၌၊ န ရဇန္တိ- မတပ်မက်ကုန်၊ ဒုဿနီယေ- ပြစ်မှားဖျက်ဆီးထိုက်သောဝတ္ထု၌၊ န ဒုဿရေ- မပြစ်မှား မဖျက်ဆီးကုန်၊ မောဟနီယေ- တွေဝေထိုက်သောဝတ္ထု၌၊ န မုယုန္တိ- မတွေဝေကုန်၊ ဒုရာသဒါ- နှိပ်စက်သတ်ညဉ်းထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ ခဲယဉ်းသဖြင့် ချဉ်းကပ်အပ်ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဣတ္ထမ္ဘူတာ- ဤသို့တစ်စုံတစ်ခုသောအထူးအပြားသို့ ရောက်ကုန်သော၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ တာပဿာ- ထိုရသေ့တို့သည်၊ ရဇနီယေတိ- ရဇနီယေ ဟူသည်ကား၊ ရဇ္ဈိတဗ္ဗေ- တပ်မက်ထိုက်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိ- အရာဝတ္ထု၌၊ န ရဇန္တိတိ- န ရဇန္တိ ဟူသည်၊ ရဇ္ဈိ- တပ်မက်မှုကို၊ န ဥပ္ပါဒေန္တိ- မဖြစ်စေကုန်၊ ဒုဿနီယေတိ- ဒုဿနီယေ ဟူသည်ကား၊ ဒုဿိတဗ္ဗေ- ပြစ်မှားထိုက်သော၊ ဒေါသံ- ပြစ်မှားမှုကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ- ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ယုတ္တေ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဝတ္ထုမိ- ဝတ္ထု၌၊ န ဒုဿရေတိ- န ဒုဿရေ ဟူသည်ကား၊ ဒေါသံ- ပြစ်မှားမှုကို၊ န ကရေန္တိ- မပြုကုန်၊ မောဟနီယေတိ- မောဟနီယေ ဟူသည် ကား၊ မောဟိတုံ- တွေဝေခြင်းငှါ (မသိခြင်းငှါ)၊ ယုတ္တေ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထုမိ- အရာဝတ္ထု၌၊ န မုယုန္တိတိ- န မုယုန္တိဟူသည်ကား၊ မောဟံ- တွေဝေခြင်းကို၊ န ကရေန္တိ- မပြုကုန်၊ ပညာသမ္ပယုတ္တာ- အသိဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၈၄။ ဂါထာအနက်။ ။ တေ- ထိုငါ၏တပည့်တို့သည်၊ ဣဒ္ဓိ- တန်ခိုးဣဒ္ဓိကို၊ ဝိမံသမာနာ- စူးစမ်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ နိစ္စကာလိတံ- အမြဲမပြတ်အခါခပ်သိမ်း၊ ဝတ္ထန္တိ- ဖြစ်စေကုန်၏၊ တေ- ထိုတပည့်တို့သည်၊ ပထဝီ- မြေကို၊ ပကမ္မေန္တိ- ပြင်းစွာတုန်လှုပ်စေကုန်၏၊ သာရမ္ပေန- ချုပ်ချယ်ရမ်းကားထိပါးပုတ်ခတ်လိုသဖြင့်၊ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန်ခဲယဉ်းကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ တေ သိဿာ- ထိုတပည့်တို့သည်၊

“ဧကောပိ- တစ်ယောက်တည်းသည်လည်း၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဗဟုဓာ- များသော အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဗဟုဓာပိ- အများအပြားသည်လည်း၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဧကော- တစ်ယောက်တည်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။” ဣတိ အာဒိကံ- ဤသို့အစရှိသော၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ- တန်ခိုးဖန်ဆင်းမှုကို၊ နိစ္စကာလိကံ- အမြဲမပြတ် ကာလပတ်လုံး၊ ဝိမံသမာနာ- စူးစမ်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝတ္တန္တိ- ဖြစ်စေ ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ မမ- ငါ၏၊ တေ သိဿာ- ထိုတပည့်တို့သည်၊ အာကာသေပိ- ကောင်းကင်၌လည်း ကောင်း၊ ဥဒကေပိ- ရေ၌လည်းကောင်း၊ ပထဝီ- မြေကို၊ နိမ္မိနိတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ ဣရိယာပထံ- ဣရိယာပုထံကို၊ ပကမ္မေန္တိ- အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ်စေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သာရမ္ဘေနာတိ- သာရမ္ဘေနဟူသည်ကား၊ ယုဂဂ္ဂါဟေန- တုဘက်ပြိုင်ခြင်း (အင်တူပြုခြင်း)ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကလဟကရ- ဇာန- ငြင်းခုံမှုကို ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ န အာသာဒေတဗ္ဗာ- မထိပါး၊ မပုတ်ခတ်၊ မညှဉ်းဆဲထိုက်ကုန်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၈၅။ ဂါထာအနက်။ ။ တေ သိဿာ- ထိုငါ၏တပည့်တို့သည်၊ ကိဠမာနာ စ- ကစားကုန်လတ်သော်ကား၊ ဈာနကီဠိတံ- ပဌမဈာန်စသောဈာန်ဖြင့် ကစားခြင်း ကို၊ ကိဠန္တိ- ကစားကုန်၏၊ ဇမ္ဗုတော- သပြေပင်မှ (ဝါ) ဟိမဝန္တာတောင်ရှိ ယူဇနာ တစ်ရာအမြင့်ရှိသော ဇမ္ဗုသပြေပင်မှ၊ ဖလံ- အိုးပမာဏရှိသော သပြေသီးကို၊ အာနေန္တိ- တန်ခိုးဖြင့်သွား၍ဆောင်ယူကုန်၏၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့ကို၊ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန်ခဲယဉ်းကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုရသေ့တို့သည်၊ ကိဠမာနာ- ကစားကုန်လတ်သော်၊ ပဌမဈာနာဒိကီဠိ- ပဌမဈာန် စသောဈာန်ဖြင့်ကစားခြင်းကို၊ ကိဠန္တိ- ကစားကုန်၏၊ လဠန္တိ- တင့်တယ်စွာကုန်၏၊ ရမန္တိ- မွေ့လျော်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဇမ္ဗုတော ဖလမာနေန္တိတိ- ဇမ္ဗုတော ဖလမာနေန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဟိမဝန္တာမှ- ဟိမဝန္တာတောင်၌၊ သတယောဇနုဗ္ဗေဓဇမ္ဗုရုက္ခတော- ယူဇနာတစ်ရာအမြင့်ရှိသောဇမ္ဗုသပြေပင်မှ၊ ဃဋ္ဌပ္ပမာဏံ- အိုးပမာဏရှိသော၊ ဇမ္ဗုဖလံ- သပြေသီးကို၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ အာနေန္တိ- ဆောင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁၈၆။ ဂါထာအနက်။ ။ (မမ- ငါ၏၊ တေသံ သိဿာနံ- ထိုတပည့်တို့တွင်၊ အညေ- တစ်ချို့ကုန်သော တပည့်တို့သည်၊ ဂေါယာနံ- အနောက်ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-

သွားကုန်၏။ အညေ- တစ်ချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်။ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကံ- အရှေ့ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ အညေ စ- အချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်လည်း၊ ဥတ္တရကုရံ- မြောက်ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန်ခဲယဉ်းကုန်သော၊ (တေ- ထိုတပည့်တို့သည်၊ ဧတေသု ဌာနေသု- ဤအရပ်တို့၌)၊ ဧသနာယ- ပစ္စည်းလေးပါး ရှာမှီးခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ တေသံ သိဿာနံ- ထိုတပည့်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ အညေတိ- အညေဟူသည်ကား၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်၊ ဂေါယာနန္တိ- ဂေါယာနံဟူသည်ကား၊ အပရဂေါယာနံ- အနောက်အရပ်ဟူသော၊ ဒီပံ- ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ- အရှေ့အရပ်ဟူသော၊ ဒီပံ- ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်၊ ဥတ္တရကုရံ- မြောက်အရပ်ဟူသော၊ ဒီပံ- ကျွန်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန်သော၊ တေ- ထိုတပည့် တို့သည်၊ ဧတေသု ဌာနေသု- ဤအရပ်တို့၌၊ ဧသနာယာတိ- ဧသနာယဟူသည်ကား၊ ဂဝေသနာယ- ရှာဖွေခြင်းငှါ၊ ပစ္စယပရိယေသနာယ- ပစ္စည်းလေးပါး ရှာဖွေခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၈၇။ ဂါထာအနက်။ ။ တေ- ထိုငါ၏တပည့်တို့သည်၊ (အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆမာနာ- သွားကုန်လတ်သော်)၊ ခါရိ- ရသေ့ပရိက္ခရာကို ထမ်းဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ထမ်းပိုးကို၊ ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ပေသေန္တိ- စေလွှတ်ကုန်၏၊ ပစ္စတော စ- နောက်မှလည်း၊ (သယံ- ကိုယ်တိုင်)၊ ဝဇန္တိ- ကပ်၍လိုက်ပါကုန်၏၊ အမွရံ- ကောင်းကင်သည်၊ စတုဝိသသဟဿေဟိ- နှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော ရသေ့တို့ဖြင့်၊ ဆာဒိတံ- ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

(တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌)၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုရသေ့တို့သည်၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆမာနာ- သွားကုန်လတ်သော်၊ ခါရိန္တိ- ခါရိ ဟူသည်ကား၊ တာပသပရိက္ခရာရာရိတံ- ရသေ့ပရိက္ခရာတို့ကို ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ကာဇံ- ထမ်းပိုးကို၊ ပုရတော ပေသေန္တိတိ- ပုရတော ပေသေန္တိဟူသည်ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ အဘိမုခဉ္စ- ရှေ့တည့်တည့်လည်း၊ တံ- ထိုရသေ့ ပရိက္ခရာဆောင်ထမ်းပိုးကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ တဿ- ထိုထမ်းပိုး၏၊ ပစ္စတော- နောက်မှ၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊

အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂစ္ဆမာနေဟိ- သွားကုန်သော၊ စတုဝိသ-
သဟဿေဟိ- နှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော၊ တာပဿေဟိ- ရသေ့တို့ဖြင့်၊
အဗ္ဗုရန္တိ- အဗ္ဗရံဟူသည်ကား၊ အာကာသတလံ- ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံးကို၊ ဆာဒိ-
တန္တိ- ဆာဒိတံဟူသည်ကား၊ ပဋိစ္ဆန္တိ- ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သဗ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၈၈။ ဂါထာအနက်။ ။ ကေစိ- အချို့ကုန်သော ငါ၏တပည့်တို့သည်၊
အဂ္ဂိပါကီ- သစ်သီးကြီးငယ်သစ်ရွက်တို့ကို မီးဖြင့်ချက်၍စားကုန်၏၊ (ပစနံ ပါကော၊
✓ပစ+ဏ၊ ပါကော ဧတေသံ အတ္ထိတိ ပါကီ၊ ပါကပုဒ် ဤပစ္စည်း၊ အဂ္ဂိနာ ပါကီ
အဂ္ဂိပါကီ၊(တနည်း) အဂ္ဂိနာ ပစန္တိတိ အဂ္ဂိပါဏီ၊ အဂ္ဂိ ✓ပစ+ဏီ၊ ကတွတ္ထ)၊ ကေစိ-
အချို့သောငါ၏တပည့်တို့သည်၊ အနဂ္ဂိ စ- မီးဖြင့်မချက်ဘဲ အစိမ်းလည်း စားကုန်၏၊
(န အဂ္ဂိပါကီ အနဂ္ဂိပါကီ-ဟုဆိုလိုလျက် ပါကီပုဒ်အကြေကြံပါ)၊ ကေစိ- အချို့သော
ငါ၏တပည့်တို့သည်၊ ဒန္တောဒုက္ခလိကာပိ စ- သွားတို့ဖြင့် အခွံခွါ၍စားသူ၊ ဆုံငယ်
ဖြင့် ထောင်းကြိတ်စားသူတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏)၊ ကေစိ- အချို့သော
ငါ၏ တပည့်တို့သည်၊ အသ္မေန- ကျောက်ဖြင့်၊ ကောဠိတာ- ထုထောင်းစားသောက်
ကုန်၏၊ ကေစိ- အချို့သော တပည့်တို့သည်၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ- အလိုအလျောက်
ကြွေကျသော သစ်သီးကို စားကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ကေစိတိ- ကေစိ ဟူသည်ကား၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်
သော၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့သည်၊ အဂ္ဂိပါကီတိ- အဂ္ဂိပါကီ ဟူသည်
ကား၊ ဖလာဖလပဏ္ဏာဒယော- သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီး၊ သစ်ရွက်စသည်တို့ကို၊
ပစိတွာ- ချက်၍၊ ခါဒန္တိ- စားကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့သောတပည့်တို့သည်၊ အနဂ္ဂိတိ-
အနဂ္ဂိ ဟူသည်ကား၊ အဂ္ဂိဟိ- မီးတို့ဖြင့်၊ အပစိတွာ- မချက်မူ၍၊ အာမကမေဝ-
အစိမ်းသက်သက်ကိုသာလျှင်၊ ခါဒန္တိ- စားကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့သော တပည့်
တို့သည်၊ ဒန္တိကာ- သွားဖြင့်သစ်ခွံသစ်ခေါက်ကို ကိုက်ဖြတ်ခွါစားကုန်၏၊ ဒန္တေဟိ
ယေဝ- သွားတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ တစံ- အခွံအခေါက်ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- ခွါ၍၊ ခါဒန္တိ-
စားကုန်၏၊ (ဤအဖွင့်ဖြင့် ဒန္တိကာပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟကိုလည်း ပြသည်၊ ဒန္တပုဒ်၊ ဏိက
ပစ္စည်း၊ ခါဒန္တိတဒ္ဓိတံကြံပါ)၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သောတပည့်တို့သည်၊ ဥဒုက္ခလိ-
ကာတိ- ဥဒုက္ခလိကာဟူသည်ကား၊ (ဒန္တ+ဥဒုက္ခလိကာ ပုဒ်ဖြတ်၍ ဥဒုက္ခလိကာကို
ဖွင့်ခြင်းတည်း)၊ ဥဒုက္ခလေဟိ- ဆုံတို့ဖြင့်၊ ကောဠေတွာ- ထောင်း၍၊ ခါဒန္တိ-
စားကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော သူတို့သည်၊ အသ္မေန ကောဠိတာတိ- အသ္မေန

ကောဠိတာ ဟူသည်ကား၊ ပါသာဏေန - ကျောက်ဖြင့်၊ ကောဠေတွာ - ထောင်း၍၊ ခါဒန္တိ - စားကုန်၏။ (ဤအဖွင့်ဖြင့် ဥဒုက္ခလိကာပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟကို ပြသည်။ ဥဒုက္ခလ ပုဒ်၊ ဣကပစ္စည်း၊ ခါဒန္တိတဒ္ဓိတ်ကြံပါ)။ ဧကစ္စေ - အချို့သော တပည့်တို့သည်၊ သယံပတိတဖလာဟာရာ - သူ့အလိုလို ကြွေကျသော အသီးဟူသော အစာအာဟာရရှိ ကုန်၏။ (သယံ ပတိတိ သယံပတိတာနိ၊ သယံပတိတာနိ ဖလာနိ သယံပတိတဖလာနိ၊ သယံပတိတဖလာနိ အာဟာရာ ဧတေသန္တိ သယံပတိတဖလာဟာရာ)။ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၁၈၉။ ဂါထာအနက်။ ။ ဒုရာသဒါ - ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန်သော၊ မမ - ငါ၏၊ ကေစိ - အချို့ကုန် သော၊ သိဿာ - တပည့်တို့သည်၊ သုစီရတာ - စင် ကြယ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ကုန်သည် (ဝါ) စင်ကြယ်မှုကိုလိုလား ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သာယံ - ညနေချမ်းအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပါတော - နံနက်ပိုင်းအချိန်အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဥဒကောရောဟဏာ - ရေသို့သက်ဆင်းကုန်၏၊ ကေစိ - အချို့သော တပည့်တို့သည်၊ တောယာဘိသေစနကရာ - ရေဖြင့် မိမိကိုယ်ကို သွန်းလောင်းဆွတ် ဖျန်းခြင်းကို ပြုကုန်၏။ (အဘိသိဉ္ဇိယတေ အဘိသေစနံ၊ အဘိ ✓သိစ+ယု၊ ဃရနေ - သွန်းလောင်းခြင်း၌၊ တောယေန အဘိသေစနံ တောယာဘိသေစနံ၊ ကရေန္တိတိ ကရာ၊ ✓ကရ+အ။ တောယာဘိသေစနံ ကရာ တောယာဘိသေစနကရာ)။

(တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌)၊ ဒုရာသဒါ - ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန်သော၊ မမ - ငါ၏၊ ကေစိ - အချို့ကုန်သော၊ သိဿာ - တပည့်တို့သည်၊ သုစီရတာတိ - သုစီရတာ ဟု သည်ကား၊ သုဒ္ဓိကာမာ - စင်ကြယ်ခြင်းကိုအလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သာယံ စ - ညနေချမ်းအချိန်၌လည်းကောင်း၊ ပါတော စ - နံနက်ပိုင်းအချိန်၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကောရောဟဏာတိ - ဥဒကောရောဟဏာ ဟူသည်ကား၊ ဥဒကပဝေသကာ - ရေသို့ဝင်တတ်၊ သက်ဆင်းတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ကေစိ - အချို့သောတပည့်တို့သည်၊ တောယာဘိသေစနကရာတိ - တောယာဘိသေစန ကရာ ဟူသည်ကား၊ ဥဒကေန - ရေဖြင့်၊ အတ္တနိ - မိမိ၌၊ အဘိသိဉ္ဇနကရာ - သွန်း လောင်းခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၁၉၀။ ဂါထာအနက်။ ။ ဒုရာသဒါ - ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန်သော၊ မမ - ငါ၏၊ သိဿာ - တပည့်တို့သည်၊ ပရုဠကစ္ဆနလောမာ - ချိုင်းကြား၊ လက်၊ ခြေ

၁။ ပရုဠကစ္ဆနလောမာ = ဤပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ရှု၍ ဝိဂ္ဂဟပြုပါအံ့၊ ပရဟန္တိတိ ပရုဠာ၊ ပ✓ရဟ+တ၊ ဇနနေ - ဖြစ်ခြင်း၌။ ကစ္ဆာ စ ဟတ္ထပါဒါနိ စ ကစ္ဆာ-ဟု ဧကသိသံ

အထွေထွေ၌ ရှုပ်ပွေများမြောက် လွန်စွာပေါက်သည့် အမွေး၊ အလွန်ရှည်သော ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ အမွေးရှိကုန်၏။ ပင်္ကဒန္တာ- သွားချေးတက်သော သွားရှိ ကုန်၏။ ရဇဿိရာ- မြူမှုန်တို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော ဦးခေါင်းရှိကုန်၏။ သီလဂန္ဓေန- လောကီသီလရန်ဖြစ်၍၊ ဂန္ဓိတာ- မွေးကြိုင်သော အနံ့ရှိကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန်သော၊ မမ- ငါ၏။ တေ သိဿာ- ထိုတပည့်တို့သည်၊ ကစ္ဆေသု ဥဘယကစ္ဆေသု စ- ချိုင်းကြား နှစ်ဖက် (လက်ကတီးကြား)တို့၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒေသု- လက်ခြေတို့၌လည်း ကောင်း၊ ပရုဠာ၊ သဉ္ဇာတာ- အမွေးများ လွန်စွာပွားများဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ ဒီဃနခလောမာ- ရှည်သောခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ မုတ်ဆိတ်မွေး၊ ပါးသိုင်းမွေး၊ ကျင်စွယ်မွေးရှိ ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ခုရကမ္မရဟိတတ္တာ- သင်တန်းမှု (ခေါင်းရိတ်မှု)မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အမဏ္ဍိတာ- တန်ဆာမဆင်အပ်ကုန်၊ အပသာဓိတာ- မပြုပြင်မဆင်ယင်အပ်ကုန်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပါယ် တည်း၊ ပင်္ကဒန္တာတိ- ပင်္ကဒန္တာဟူသည်ကား၊ ဣဋ္ဌကစုဏ္ဏခီရပါသာဏစုဏ္ဏာဒီဟိ- အုတ်မှုန့်၊ နို့ရည်အဆင်းရှိသော ကျောက်ခဲမှုန့်စသည်တို့ဖြင့်၊ ဓဝလံ- ဖြူဖွေးအောင်၊ အကတတ္တာ- မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မလဂ္ဂဟိတဒန္တာတိ- အညစ်အကြေးစွဲ ကပ်နေသော (သွားချေးတက်နေသော) သွားရှိကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ရဇဿိရာတိ- ရဇဿိရာဟူသည်ကား၊ တေလမက္ခနာဒီရဟိတတ္တာ- ဆီလိမ်းခြင်းစသည်တို့မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓူလီဟိ- မြူမှုန်တို့ဖြင့်၊ မက္ခိတ- သိဿာ- လိမ်းကျံအပ်သော ဦးခေါင်းရှိကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း၊ ဂန္ဓိတာ သီလဂန္ဓေနာတိ- ဂန္ဓိတာ သီလဂန္ဓေန ဟူသည်ကား၊ ဈာနသမာဓိ- သမာပတ္တိဟိ- ဈာန်၊ သမာဓိ၊ သမာပတ်တို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တသီလေန- ယှဉ်သောသီလ နှင့်၊ သမိဂီဘူတတ္တာ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကီယသီလဂန္ဓေန- လောကီ သီလရန်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောအရပ်၌၊ သုဂန္ဓိဘူတာ- ကောင်းသောရန်ရှိသည်

ပြု၊ ကစ္ဆေသု ပရုဠာ ကစ္ဆပရုဠာ (လက်ကတီးကြား၊ လက်၊ ခြေတို့၌ အမွေးများ လွန်စွာ ပေါက်နေခြင်းတည်း)၊ ဒီဃာနိ နခလောမာနိ ဒီဃနခလောမာနိ (ရှည်သော ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ မုတ်ဆိတ်မွေး၊ ပါးသိုင်းမွေးတည်း)၊ ပရုဠကစ္ဆာ ဒီဃနခလောမာနိ ဧတေသံ တာပသာနန္တိ ပရုဠကစ္ဆဒီဃနခလောမာ၊ (ဒီဃပုဒ်အကြေကြံပါ)။ လက်ကတီးကြား လက် ခြေတို့၌ လွန်စွာပေါက်သော အမွေး၊ ရှည်သော ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ မုတ်ဆိတ်မွေး၊ ပါးသိုင်းမွေး ရှိသူတို့။

ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒါတိ- မမ သိဿာ ဒုရာသဒါဟူသည်ကား၊ ဣမေဟိ ဂုတ္တပ္ပကာရဂုဏေဟိ- ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော ဂုဏ်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ- ပြည့်စုံကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မမ- ငါ၏၊ သိဿာ- တပည့်တို့ကို၊ အာသာဒေတုံ- ညည်းဆဲနှိပ်စက်၊ စော်ကား၊ ပစ်မှားခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဃဋ္ဌေတုံ- ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ အသတ္တုဏေယျာ- မစွမ်းနိုင်အပ်၊ မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၉၁။ ဂါထာအနက်။ ။ ဥဂ္ဂတာပနာ- ထင်ရှားသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ဇဋ္ဌိလာ- ရသေ့တို့သည်၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစော၌ပင်လျှင်၊ သန္နိပတိတွာ- စည်းဝေးကုန်၍၊ လာဘာလာဘံ- သေးသေးကြီးကြီး အသီးသီးသောလာဘ်ကို၊ ပကိတ္တေတွာ- ပြောကြား၍ (ဝါ) ထင်စွာပြု၍၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အမ္မရေ- ကောင်းကင်ပြင်၌၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ပါတောဝ သန္နိပတိတွာတိ- ပါတောဝ သန္နိပတိတွာ ဟူသည်ကား၊ တောပစ္စယော- တောပစ္စည်းသည်၊ သတ္တမုတ္တေ- သတ္တမီအနက်၌၊ (ပဝတ္တတိ- ဖြစ်၏)၊ ပါတရာသကာလေယေဝ- နံနက်စာ စားသောအချိန်၌ပင်လျှင်၊ မမ- ငါ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ရာသိဘူတာ- အစုအဝေးဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဥဂ္ဂတာပနာတိ- ဥဂ္ဂတာပနာ ဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌတပါ- ထင်ရှားသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ပတ္တဋ္ဌတပါ- ပုံနှံသော အကျင့်ရှိကုန်သော၊ ဇဋ္ဌိလာတိ- ဇဋ္ဌိလာ ဟူသည်ကား၊ ဇဋ္ဌာဓာရိနော- ဆံကျစ်ကို ဆောင်ကုန်သော၊ တာပသာ- ရသေ့တို့တည်း၊ လာဘာလာဘံ ပကိတ္တေတွာတိ- လာဘာလာဘံ ပကိတ္တေတွာ ဟူသည်ကား၊ ခုဒ္ဒကေ စ- ငယ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တေ စ- ကြီးသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ လာဘော- လာဘ်တို့ကို၊ ပါကဋ္ဌေ- ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တဒါတိ- တဒါ ဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ အမ္မရေတိ- အမ္မရေ ဟူသည်ကား၊ အာကာသတလေ- ကောင်းကင်အပြင်၌၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားလာကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၉၂။ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေသံယေဝ- ထိုရသေ့တို့၏သာလျှင်၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧတေသံ ပက္ကမန္တာနန္တိ အာဒိ- ဧတေသံ ပက္ကမန္တာနံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်

တော်မူပြီ။ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ အာကာသေ ဝါ - ကောင်းကင်၌လည်းကောင်း၊
 ထလေ ဝါ - ကြည်းကုန်း၌လည်းကောင်း၊ ပက္ကမန္တာနံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ - သွားကုန်သော၊
 ဧတေသံ တာပသာနံ - ထိုရသေ့တို့၏၊ ဝါကစီရဇနိတော - လျော်တေသင်္ကန်းသည်
 ဖြစ်စေအပ်သော (ဝါ) လျော်တေသင်္ကန်းမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ မဟာသဒ္ဓေါ - ကြီးစွာ
 သော အသံသည်၊ ပဝတ္ထတိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊
 မုဒိတာ ဟောန္တိ ဒေဝတာတိ - မုဒိတာ ဟောန္တိ ဒေဝတာဟူသည်ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊
 မဟာသဒ္ဓံ - ကြီးစွာသောအသံကို၊ ပဝတ္ထေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဂစ္ဆန္တာနံ - သွားကုန်သော
 ရသေ့တို့၏၊ အဇိနစမ္ပသဒ္ဓေန - သစ်နက်ရေအသံကြောင့်၊ သန္တုဋ္ဌာ - နှစ်သက်ကုန်သည်၊
 (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ “အယျာ - အရှင်တို့၊ သာဓု သာဓု - ကောင်းလေစွ ကောင်းလေ
 စွ”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သောမနဿဇာတာ - ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကုန်သော၊
 ဒေဝတာ - နတ်တို့သည်၊ မုဒိတာတိ - မုဒိတာဟူသည်ကား၊ သန္တုဋ္ဌာ - ရွှင်လန်းနှစ်သက်
 ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှု
 ကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၁၉၃။ ဒိသောဒိသန္တိ - ဒိသောဒိသံ ဟူသည်ကား၊ တေ ဣသယော - ထို
 ရသေ့တို့သည်၊ အန္တလိက္ခစရာတိ - အန္တလိက္ခစရာ ဟူသည်ကား၊ အာကာသစာရိနော -
 ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဒက္ခိဏာဒိသာနုဒိသံ -
 တောင်အရပ်၊ အထောင့်အရပ်သို့ (ဝါ) တူရူအရပ်၊ အထောင့်အရပ်သို့၊ ပက္ကမန္တိတိ -
 ပက္ကမန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊
 (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ သကေ ဗလေန ပတ္တဒ္ဓါတိ - သကေ ဗလေန ပတ္တဒ္ဓါ
 ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ သရီရဗလေန ဝါ - ကိုယ်စွမ်းအားနှင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဈာနဗလေန ဝါ - ဈာန်စွမ်းအားနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတာ -
 ပြည့်စုံကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ယဒိစ္ဆကန္တိ - ယဒိစ္ဆကံ ဟူသည်ကား၊ ယတ္ထ
 ယတ္ထ - အကြင်အကြင်အရပ်သို့၊ ဂန္တုကာမာ - သွားလိုကုန်၏၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ -
 ထိုထိုအရပ်သို့သာလျှင်၊ ဂစ္ဆန္တိ - သွားကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှု
 ကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၁၉၄။ ပုန - တစ်ဖန်၊ တေသမေဝ - ထိုရသေ့တို့၏သာလျှင်၊ အာနုဘာဝံ -
 တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ပကာသေန္တော - ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ “ပထဝီကမ္မကာ
 ဧတေ’တိ အာဒိ - ပထဝီကမ္မကာ ဧတေ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ -
 ဆိုပြီ၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဧတေ - ဤရသေ့တို့သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံ၌၊ ဣစ္ဆာစာရာ -

အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။ (စာရသဒ္ဓါ “စိတ္တစာရ” ပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့ ပဝတ္တနအနက်ဟော တည်း)။ ပထဝီကမ္မကာတိ- ပထဝီကမ္မကာ ဟူသည်ကား၊ မေဒနီသဉ္စလနဇာတိကာ- မြေကိုတုန်လှုပ်စေနိုင်သော သဘောရှိကုန်၏။ နဘစာရိနောတိ- နဘစာရိနော ဟူ သည်ကား၊ အာကာသစာရိနော- ကောင်းကင်၌ လှည့်လည်ကုန်၏။ ဥဂ္ဂတေဇာတိ- ဥဂ္ဂတေဇာဟူသည်ကား၊ ဥဂ္ဂတေဇာ- မြင့်တက်သော (အားကြီးသော) တန်ခိုးအရှိန် အစော်ရှိကုန်၏။ ပတ္တဋ္ဌတေဇာ- ပုံနှံ့သော တန်ခိုးအရှိန်အစော်ရှိကုန်၏။ ဒုပ္ပသဟာတိ- ဒုပ္ပသဟာဟူသည်ကား၊ ပသယု အဘိဘဝိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ ပဝတ္တိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဒုပ္ပသဟာ- ဒုပ္ပသဟာမည်၏။ သာဂရောဝ အခေါဘိယာတိ- သာဂရောဝ အခေါဘိယာဟူသည်ကား၊ အညေဟိ- အခြားသူတို့သည်၊ အခေါဘိယာ- မလှုပ်မရှား၊ မချောက်ချားစေနိုင်သော၊ အနာလုဠိ တော- မနောက်မကျူစေနိုင်သော၊ သာဂရော ဣဝ- သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့၊ သမုဒ္ဒေါ ဝိယ- သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့၊ အညေဟိ - အခြားသော သူတို့သည်၊ အခေါဘိယာ- မလှုပ် မရှား မချောက်ချားစေနိုင်ကုန်သည်၊ ကမ္မေတုံ- တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၉၅။ ဌာနစင်္ကမိနော ကေစိတိ- ဌာနစင်္ကမိနော ကေစိ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ တေသံ သိဿာနံ- ထိုတပည့်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန် သော၊ ဣသယော- ရသေ့တို့သည်၊ ဌာနိရိယာပထစင်္ကမိရိယာပထသမ္ပန္နာ- ရပ် ခြင်းဣရိယာပုတ် စင်္ကြံလျှောက်ခြင်းဣရိယာပုတ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့ ကုန်သော၊ ဣသယော- ရသေ့တို့သည်၊ နေသဇ္ဇိကာတိ- နေသဇ္ဇိကာဟူသည်ကား၊ နိသဇ္ဇိရိယာပထသမ္ပန္နာ- ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုတ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့ ကုန်သော၊ ဣသယော- ရသေ့တို့သည်၊ ပဝတ္တဘောနောတိ- ပဝတ္တဘောနောဟူသည် ကား၊ သယံပတိတပဏ္ဏာဟာရာ- အလိုလိုကြွေကျသော သစ်ရွက်တည်းဟူသော အစာအာဟာရရှိကုန်၏၊ ဧဝရူပေဟိ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ- ဂုဏ်တို့ နှင့်၊ ယုတ္တတ္တာ- ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုရာသဒါ- ချဉ်းကပ်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းကုန် ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၉၆။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုရသေ့တို့ကို၊ ထောမေန္တော- ချိုးကျူးလိုကုန်လတ်သော်၊ မေတ္တာဝိဟာရိနောတိ အာဒိ- မေတ္တာဝိဟာရိနော ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ “အပရိမာ

ဏေသု - အတိုင်းအတာ ပမာဏ မရှိကုန်သော၊ စက္ကဝါဠေသု - စကြာဝဠာတိုက်တို့၌၊
 အပရိမာဏာ - အတိုင်းအတာ ပမာဏ မရှိကုန်သော၊ သတ္တာ - သတ္တဝါတို့သည်၊
 သုခီ - ချမ်းသာခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု - ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ။ ဣတိ
 အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ သိနေဟလက္ခဏာယ - ချစ်ခြင်းတည်းဟူသော
 စေးကပ်တတ်ခြင်း အမှတ်လက္ခဏာရှိသော၊ မေတ္တာယ - မေတ္တာဖြင့်၊ ဖရိတွာ - ဖြန့်
 ချ်၊ ဝိဟရန္တိ - နေကုန်၏၊ အတ္တဘာဝံ - အတ္တဘောကို၊ ပဝတ္ထေန္တိ - ဖြစ်စေကုန်၏၊
 ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ မေတ္တာဝိဟာရိနော - မေတ္တာဝိဟာရိနောတို့ မည်ကုန်၏၊ မမ-
 ငါ၏၊ ဧတေ သိဿာ - ဤတပည့်တို့သည်၊ (မေတ္တာဝိဟာရိနော - မေတ္တာဖြင့်
 နေကုန်၏)၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊
 ဧတေ ဣသယော - ထိုရသေ့တို့သည်၊ သဗ္ဗပါဏိနန္တိ - သဗ္ဗပါဏိနံဟူသည်ကား၊
 သဗ္ဗသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတေသီတိ - ဟိတေသီဟူ
 သည်ကား၊ ဟိတဂဝေသကာ - အကျိုးစီးပွားကို ရှာမှီးတတ်ကုန်၏၊ အနတ္တုက္ကံ -
 သကာတိ - အနတ္တုက္ကံသကာဟူသည်ကား၊ အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ န ဥက္ကံသကာ -
 မချီးမြှောက်တတ်ကုန် (မချီးမွမ်းတတ်ကုန်)၊ အမာနိနော - မာန်မာနမရှိကုန်၊ ကဿ-
 စိတိ - ကဿစိဟူသည်ကား၊ ကဉ္စိ ပုဂ္ဂလံ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န
 ဝမ္ဘေန္တိတိ - န ဝမ္ဘေန္တိဟူသည်ကား၊ နိစံ ကတွာ - နှိမ့်ချ၍၊ န မညန္တိ - မမှတ်ထင်ကုန်၊
 ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၁၉၇။ မမ - ငါ၏၊ တေ သိဿာ - ထိုတပည့်တို့သည်၊ သီလသမာဓိသမာပတ္တိ
 ဂုဏယုတ္တတ္တာ - သီလ သမာဓိ သမာပတ္တိဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 သီဟရာဇာ ဣဝ - ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့၊ အဆန္ဒိတာတိ - အဆန္ဒိတာဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗယာ-
 ဘေးမရှိကုန်၊ ဂဇရာဇာ ဣဝါတိ - ဂဇရာဇာ ဣဝဟူသည်ကား၊ ဟတ္ထိရာဇာ ဝိယ-
 ဆင်မင်းကဲ့သို့၊ ထာမဝါတိ - ထာမဝါဟူသည်ကား၊ သရီရဗလဈာနဗလသမ္ပန္နာ-
 ကိုယ်စွမ်းအား ဈာန်စွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏၊ ဗျူရာဇာ ဣဝ - ကျားမင်းကဲ့သို့၊
 ဒုရာသဒါတိ - ဒုရာသဒါဟူသည်ကား၊ ဃဋေတုံ - ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကု-
 ဏေယျာ - မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ မမ - ငါ၏၊ သန္တိကေ - အထံသို့၊
 အာဂစ္ဆန္တိ - လာကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော-
 ပြုထိုက်၏)။

၁၉၈။ တတော - ထို့နောက်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ အာနုဘာဝဿ - တန်ခိုး
 အာနုဘော်ကို၊ ဒဿနလေသေန - အရိပ်အမြွက်ပြခြင်းအားဖြင့်၊ ပကာသေန္တော -

ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဝိဇ္ဇာဓရာတိအာဒိ- ဝိဇ္ဇာဓရာဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
 အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကား၌၊ မန္တသဇ္ဈာယာဒိဝိဇ္ဇာဓရာ စ- မန္တာန်ကို သရဇ္ဈာယံ
 ခြင်းစသော ဝိဇ္ဇာခိုရ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒိသု- သစ်ပင်တောတောင်
 စသည်တို့၌၊ ဝသန္တာ- နေကုန်သော၊ ဘုမ္မဒေဝတာ စ- ဘုမ္မစိုးနတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊
 ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌာ- မြေအပြင် ကျောက်တောင်စသော ကြည်းကုန်းအပြင်တို့၌ တည်ကုန်
 သော (ဘူမိယံ တိဋ္ဌန္တိတိ ဘူမဋ္ဌာ၊ ထလေ တိဋ္ဌန္တိ ထလဋ္ဌာ၊ ဘူမဋ္ဌာ စ ထလဋ္ဌာ
 စ ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌာ)၊ နာဂါ စ- နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝါ စ- ဂန္ဓဗ္ဗနတ်
 တို့သည်လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍာ- ကြမ်းတမ်းကုန်သော၊ ရက္ခသာ စ- ရက္ခိသ်တို့သည်
 လည်းကောင်း၊ ကုမ္ဘဏ္ဍာ- ကုမ္ဘဏ်ဟူကုန်သော၊ ဒေဝါ စ- နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊
 ဒါနဝါ- အသုရာမည်ကုန်သော၊ ဒေဝါ စ- နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတ
 နိမ္မာနသမတ္တာ- အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်သော အရာဝတ္ထုကို ဖန်ဆင်းခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်
 ကုန်သော (ဣစ္ဆိယတေတိ ဣစ္ဆိတံ၊ ✓ဣသု+တ။ ဣစ္ဆိတံ စ ဣစ္ဆိတံ စ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ၊
 နိမ္မိယတေ နိမ္မာနံ၊ နိ✓မာ+ယု။ နိမ္မာနာယ သမတ္တာ နိမ္မာနသမတ္တာ၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ
 နိမ္မာနသမတ္တာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံနိမ္မာနသမတ္တာ)၊ ဂရုဠာ စ- ဂဠုန်တို့သည်လည်းကောင်း၊
 တံ သရံ- ထိုရေအိုင်ကို၊ ဥပဇီဝန္တိ- အမှီပြု၍ အသက်မွေးမြူကုန်၏၊ ဣတိ- ဤ
 သို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၁၉၉။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ တေသံယေဝ သိဿတာပ-
 သာနံ- ထိုတပည့်ဖြစ်သော ရသေ့တို့၏သာလျှင်၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ဝဏ္ဏေန္တော-
 ချီးမွမ်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တေ ဇဋ္ဌာ ခါရိဘရိတာတိ အာဒိ- တေ ဇဋ္ဌာ
 ခါရိဘရိတာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံ
 သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ခါရိဘာရန္တိ-
 ခါရိဘာရ်ဟူသည်ကား၊ ဥဒဉ္စနကမဏ္ဍလုအာဒိကံ- ရေခပ်အိုးငယ် ရေကရားအစရှိ
 သော၊ တာပသပရိက္ခာရံ- ရသေ့ပရိက္ခရာတည်း (ရသေ့တို့၏ အသုံးအဆောင်တည်း)။

၂၀၇။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊
 ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဥပ္ပါတေ သုပိနေ စာပီတိ အာဒိ- ဥပ္ပါတေ
 သုပိနေစာပိ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊
 ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု- ပုဏ္ဏားတို့၏အတတ်တို့၌၊ နိပ္ပတ္တိ- ပြီးစီးခြင်းပြီးမြောက်ခြင်းသို့၊
 ဂတတ္တာ စ- ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နက္ခတ္တပါဌေ- နက္ခတ်တို့
 ကို ဖတ်ကြားရာ၌၊ ဆေကတ္တာ စ- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊

“ဣမဿ ရာဇကုမာရဿ- ဤမင်းသားလေး၏၊ ဥပ္ပန္နနက္ခတ္တံ- ဖြစ်ပေါ်နေသော နက္ခတ်သည်၊ သုဘံ- ကောင်း၏ (ဝါ) တင့်တယ်၏၊ အသုဘံ- မကောင်း (ဝါ) မတင့်တယ်”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပ္ပါတလက္ခဏေ စ- အတိတ်နိမိတ်လက္ခဏာ၌လည်း ကောင်း၊ သုပိနေ စ- အိပ်မက်၌လည်း၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ပုံကို၊ ပုစ္ဆိတေန- မေးသဖြင့်၊ “ဣဒံ သုပိနံ- ဤအိပ်မက်သည်၊ သုဘံ- ကောင်း၏၊ ဣဒံ- ဤအိပ်မက်သည်၊ အသုဘံ- မကောင်း”။ ဣတိ- ဤသို့၊ သုပိနနိပ္ပတ္တိကထနေ စ- အိပ်မက်၏ပြီးစီး ပြီးမြောက်ပြည့်စုံမှုကို ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း (ဝါ) အိပ်မက်၏ကောင်း၊ မကောင်းပုံကို ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣတ္ထိ- ပုရိသာနံ- ယောက်ျားမိန်းမတို့၏၊ ဟတ္ထပါဒလက္ခဏကထနေ စ- လက်ခြေတို့၏ အမှတ်အသားလက္ခဏာတို့ကို ပြောကြားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ သိက္ခိတော- သင်ယူထားအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သကလဇ္ဈေဒိပေ- အလုံးစုံ သော ဇ္ဈေဒိပိကျွန်း၌၊ ပဝတ္တမာနံ- ဖြစ်သော၊ မန္တပဒံ- မန္တန်ပုဒ်ကို၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ သော၊ လက္ခဏမန္တကောဠာသံ- လက္ခဏာမန္တန်အဖို့အစုကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ မမ- ငါ၏၊ တဒါ တာပသကာလေ- ထိုရသေ့ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဓာရေမိ- ဆောင်ထား၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၀၈။ ဗုဒ္ဓဂုဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ- ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်လျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်စကားကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုသည် (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အနောမဒဿီတိအာဒိ- အနောမဒဿီဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ န ဩမကံ- မယုတ်ညံ့၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ အနောမံ- အနောမမည်၏၊ မံသစက္ခုဒိဗ္ဗစက္ခုသမန္တစက္ခုဓမ္မစက္ခုဗုဒ္ဓစက္ခုဟိ- မံသစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ သမန္တစက္ခု၊ ဓမ္မစက္ခု၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံး စုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဿနံ- ကြည့်ရှုတော်မူခြင်းသည်၊ ဒဿနံ နာမ- ဒဿန မည်၏၊ ယဿ ဘဂဝတော- အကြင်ဘုရားရှင်၏၊ ဒဿနံ- ကြည့်ရှုတော်မူခြင်းသည်၊ အနောမံ- မယုတ်ညံ့၊ သော ဘဂဝါ- ထိုဘုရားရှင်သည်၊ အနောမဒဿီ- အနောမ ဒဿီမည်၏၊ ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ- ဘုန်းကံရှိခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- ဘဂဝါမည်တော်မူ၏၊ လောကဿ- လောက၏၊ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌတ္တာ- အကြီးအမှူး၏အဖြစ် မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကဇေဋ္ဌော- လောကဇေဋ္ဌောမည်တော်မူ၏၊ ဥသဘော- ဥသဘန္တားလားလည်းကောင်း၊ နိသဘော- နိသဘန္တားလားလည်းကောင်း၊ အာသဘော- အာသဘန္တားလားလည်းကောင်း၊ ဣတိ-

ဤသို့၊ တယော- သုံးမျိုးတို့သည်၊ ဂဝဇ္ဇေကာ- နွားတို့၏ အကြီးအကဲတို့တည်း၊
 တတ္ထ- ထိုသုံးမျိုးတို့တွင်၊ ဂဝသတဇ္ဇေကာ- နွားပေါင်းတစ်ရာ၏ အကြီးအကဲသည်၊
 ဥသဘော- ဥသဘာမည်၏၊ ဂဝသဟဿဇ္ဇေကာ- နွားပေါင်းတစ်ထောင်၏ အကြီး
 အကဲသည်၊ နိသဘော- နိသဘာမည်၏၊ ဂဝသတသဟဿဇ္ဇေကာ- နွားပေါင်း
 တစ်သိန်း၏ အကြီးအကဲသည်၊ အာသဘော- အာသဘာမည်၏၊ နရာနံ- လူတို့၏၊
 အာသဘော- အကြီးအကဲတည်း (ဝါ) အမြတ်ဆုံးတည်း၊ နရာသဘော- လူတို့ထက်
 မြတ် ဥက္ကဋ္ဌတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်၊ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗဓမ္မော- ထိုးထွင်းသိမြင်
 အပ်ပြီးသော အလုံးစုံသောတရားရှိသော (ပဋိဝိဇ္ဇိတ္တာတိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ၊ ပဋိ✓ဝိဓ+တ၊
 ဝိဇ္ဇနေ- ဖောက်ထွင်းခြင်း၌၊ သဗ္ဗော ဓမ္မော သဗ္ဗဓမ္မော၊ ပဋိဝိဒ္ဓေါ သဗ္ဗဓမ္မော ယေန
 ဘဂဝတာတိ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗဓမ္မော)၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဝိဝေကကာမောတိ-
 ဝိဝေကကာမောဟူသည်ကား၊ ဧကီဘာဝံ- တစ်ပါးတည်း၏အဖြစ်ကို၊ ဣစ္ဆန္တော-
 အလိုရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ ဟိမဝန္တန္တိ- ဟိမဝန္တဟူသည်ကား၊ ဟိမာလယ-
 ပဗ္ဗတံ- ဆီးနှင်းများတည်ရှိရာ တောင်သို့၊ ဥပါဂမိ- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 သမ္ဗုဒ္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၀၉။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဟိမဝန္တန္တိ- အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဟိမဝန္တ ဟူသည်
 ကား၊ ဟိမဝန္တသမိပံ- ဟိမဝန္တာတောင်အနီးသို့၊ ဩဂါဟေတွာ- သက်ဆင်း၍၊
 ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော
 စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောအနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၂၁၀-၁။ ဇေလိတန္တိ- ဇေလိတံဟူသည်ကား၊ ဣန္ဒြိယပုပ္ဖံ ဣဝ- ငှေ့ဝါပန်းကဲ့
 သို့၊ ဇေမာနံ- ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ဟုတာသနန္တိ- ဟုတာသနံ ဟူသည်ကား၊
 ဟောမဿ- ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၏၊ အာသနံ- နေရာတည်း၊ အာဒိတ္တန္တိ- အာဒိတ္တံဟူသည်
 ကား၊ အဂ္ဂိက္ခန္တံ ဣဝ- မီးပုံကြီးကိုကဲ့သို့၊ အာဘာယုတံ- အရောင်တို့ဖြင့် ရောပြွမ်း
 ယှဉ်စပ်နေသော၊ (အာဘာဟိ အာယုတော အာဘာယုတော၊ တံ အာဘာယုတံ)၊
 ဂဂနေတိ- ဂဂနေဟူသည်ကား၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဝိဇ္ဇူ ဣဝ- လျှပ်ပန်း
 ကဲ့သို့၊ ဇောတမာနံ- တောက်ပသော၊ သာလရာဇံ ဣဝ- အင်ကြင်းပင်မင်းကဲ့သို့၊
 သုဠု- ကောင်းစွာ၊ ဖုလ္လံ- ပွင့်သော၊ နိသိန္တံ- ထိုင်နေတော်မူသော၊ လောကနာယကံ-
 လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်ကို၊ အဒ္ဓသံ-
 တွေ့မြင်ရပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗုဒ္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၁၃။ ဒေဝါနံ- နတ်တို့ထက်၊ ဒေဝေါ- နတ်တည်း၊ ဒေဝဒေဝေါ- နတ်တို့

ထက်နတ် ဖြစ်တော်မူသောဘုရားရှင်၊ တံ ဒေဝဒေဝံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာန-
တွေ့မြင်ရ၍၊ တဿ- ထိုဘုရားရှင်၏၊ လက္ခဏန္တိ- လက္ခဏာဟူသည်ကား၊ ဒုတ္တိသ
မဟာပုရိသလက္ခဏသဉ္ဇာနနကာရဏံ- သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏
လက္ခဏာအမှတ်အသားကို သိခြင်း၏အကြောင်းကို၊ “ဗုဒ္ဓေါ နုခေါ- ဘုရားဟုတ်လေ
သလော၊ န ဝါ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားမဟုတ်လေသလော”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပဓာရယန္တိ-
ဥပဓာရယံ ဟူသည်ကား၊ ဝိစာရေသိ- စူးစမ်းပြီး၊ စက္ခုမန္တိ- စက္ခုမံ ဟူသည်ကား၊
ပစ္စဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊ စက္ခုဟိ- စက္ခုတို့ဖြင့်၊ စက္ခုမန္တိ- မံသစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊
သမန္တစက္ခု၊ ဓမ္မစက္ခု၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုဟူသော စက္ခုငါးပါးရှိတော်မူသော၊ ဇိနံ- ဘုရားရှင်
ကို၊ ကေန ကာရဏေန- အဘယ်အကြောင်းဖြင့်၊ ပဿာမိ- ဖူးရပါအံ့နည်း၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၁၄။ စရဏုတ္တမေတိ- စရဏုတ္တမေ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမပါဒတလေ-
အမြတ်ဆုံးသော ခြေစုံအပြင်၌ (ခြေဖဝါးစုံအပြင်၌)၊ သဟဿာရာနီတိ- သဟဿာ
ရာနီဟူသည်ကား၊ စက္ကလက္ခဏာနိ- တစ်ထောင်သောအကန့်ပါရှိသော စက်လက္ခဏာ
တို့ကို၊ ဒိဿန္တိ- တွေ့မြင်ရကုန်၏၊ အဟံ- ငါသည်၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုမြတ်
စွာဘုရားရှင်၏၊ တာနိ လက္ခဏာနိ- ထိုလက္ခဏာတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ တထာ
ဂတေ- ဘုရားရှင်၌၊ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ- နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆိ ဟူသည်ကား၊ သန္နိဋ္ဌာနံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊
အဂမာသိ- ရောက်ပြီ၊ နိဿန္နေဟော- ယုံမှားခြင်းမရှိသည်၊ အာသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-
ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၂၁၅။ သယမ္ဘူတိ- သယမ္ဘူ ဟူသည်ကား၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊
ဘူတာ- ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အမိတောဒယာတိ- အမိတောဒယဟူသည်
ကား၊ အမိတာနံ- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ကုန်သော၊ အပရိမာဏာနံ- အတိုင်းအတာ
ပမာဏမရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနံ- ဂုဏ်တို့၏၊ ဥဒယ- တိုးပွားခြင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်းရှိတော်
မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာန- ပေါ်ထွက်ရာ တိုးတက်ရာဖြစ်တော်မူသော
မြတ်စွာဘုရား၊ ဣဒံ ပဒဒ္ဒယံ- ဤပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ အာလပနမေဝ- အာလုပ်
ပုဒ်သာတည်း၊ ဣမံ လောကန္တိ- ဣမံ လောကံဟူသည်ကား၊ ဣမံ သတ္တလောကံ-
ဤသတ္တလောကကို၊ သန္တိ- သံဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဥဒ္ဓရသီတိ- ဥဒ္ဓရသိ
ဟူသည်ကား၊ သံသာရတော- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊
နိဗ္ဗာနထလံ- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကြည်းကုန်းထက်သို့၊ ပါပေသိ- ရောက်စေပြီ၊

ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ သတ္တာ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ တဝ- အရှင်ဘုရားအား၊ ဒဿနံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှါ (သဝိဘတ်ကို အံ့ပြုထားသည်ဟု မှတ်ပါလေ)၊ အာဂမ္မာတိ- အာဂမ္မဟူသည်ကား၊ အာဂန္တာ- လာရောက်၍၊ ကင်္ခါသောတန္တိ- ကင်္ခါသောတံဟူသည်ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆာမဟောဃံ- ယုံမှားခြင်းတည်းဟူသော ကြီးစွာသော ရေအလျဉ်ကို၊ တရန္တိတိ- တရန္တိဟူသည်ကား၊ အတိက္ကမန္တိ- ကျော်လွန်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာ- တဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၁၉။ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ထောမေန္တော- ချီးကျူးလိုသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ တုဝံ သတ္တာတိ အာဒိ- တုဝံ သတ္တာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗညု- အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- အိုရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တုဝံ- သင်ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ သဒေဝကဿ- နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ- လောက၏၊ သတ္တာတိ- သတ္တာဟူသည်ကား၊ အာစရိယော- ဆရာပါတည်း၊ ဥတ္တမဋ္ဌေန- မြတ်သောအနက်သဘောကြောင့်၊ တွမေဝ- အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ကေတုတိ- ကေတုဟူသည်ကား၊ ဥစ္စော- မှန်ကင်းသဖွယ် မြင့်မြတ်လှပါပေ၏၊ သကလလောကေ- တစ်လောကလုံး၌၊ ပကာသနဋ္ဌေန- ထင်ရှားပြတတ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ တွမေဝ- အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ဓဇော- တံခွန်သဖွယ်ဖြစ်တော်မူပါပေ၏၊ လောကတ္ထယေ- လောကသုံးပါးအပေါင်း၌၊ ဥဂ္ဂတတ္တာ- ကျော်စောထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တွမေဝ- အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ယူပေတိ- ယူပေါဟူသည်ကား၊ ဥဿာပိတ- ထမ္ဘသဒိသော- စိုက်ထူထားအပ်သောတိုင် (ယဇ်တိုင်)နှင့် တူတော်မူပါပေ၏ (ဥဿာပိယတေတိ ဥဿာပိတော၊ ဥ✓သိ+ဏာပေ+တ၊ ဥဿယေ- မြင့်မောက်ထောင်မတ်ခြင်း၌၊ ဥဿာပိတော ထမ္ဘော ဥဿာပိတထမ္ဘော၊ ဥဿာပိတထမ္ဘေန သဒိသော ဥဿာပိတထမ္ဘသဒိသော)၊ ပါဏိနန္တိ- ပါဏိနံဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ တွမေဝ- အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ပရာယဏောတိ- ပရာယဏော ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမဂမနီယဋ္ဌာနံ- မြတ်သော ကပ်ရောက်အပ် ကပ်ရောက်ထိုက်ရာအရပ် ဖြစ်တော်မူပါပေ၏ (ဂန္တဗ္ဗန္တိ ဂမနီယံ၊ ✓ဂမု+အနီယံ။ ဂမနီယံ ဌာနံ ဂမနီယ ဌာနံ၊ ဥတ္တမံ ဂမနီယဋ္ဌာနံ ဥတ္တမံဂမနီယဋ္ဌာနံ။ မူကွဲ၌ “ဥတ္တမပတိ-ဋ္ဌာနံ” ဟု ရှိ၏၊ မြတ်သော ထောက်တည်ရာပါတည်းဟု ပေးပါလေ)၊ ပတိဋ္ဌာတိ- ပတိဋ္ဌာဟူသည်ကား၊ တွမေဝ- အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ပတိဋ္ဌဋ္ဌာနံ- ထောက်ရာ

တည်ရာအရပ်ပါပေတည်း။ လောကဿ - လောက၏။ မောဟန္တကာရဝိမေနတော -
 မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်တိုက်ကို ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့်၊
 တွမေဝ - အရှင်ဘုရားသည်သာလျှင်၊ ဒီပေါတိ - ဒီပေါဟူသည်ကား၊ တေလပဒီပေါ
 ဝိယ - ဆီမီးရောင်ကဲ့သို့ ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဒွိပဒုတ္တမောတိ - ဒွိပဒုတ္တမော ဟူသည်
 ကား၊ ဒွိပဒါနံ - ခြေနှစ်ချောင်းရှိကုန်သော၊ ဒေဝဗြဟ္မမနုဿာနံ - နတ်ဗြဟ္မာလူတို့ထက်၊
 ဥတ္တမော - မြတ်တော်မူ၏။ သေဋ္ဌော - ချီးမွမ်းတော်မူအပ်၏။ ဣတိ - ဤသို့၊
 သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၂၂၀။ ပုန - တစ်ဖန်၊ ဘဂဝန္တိယေဝ - ဘုရားရှင်ကိုသာလျှင်၊ ထောမေန္တော -
 ချီးမွမ်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သက္ကာ သမုဒ္ဒေ ဥဒကန္တိ အာဒိ - သက္ကာ သမုဒ္ဒေ
 ဥဒကံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ စတု
 ရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ - ယူဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်အနက်ရှိသော၊
 သမုဒ္ဒေ - သမုဒ္ဒရာ၌၊ ဥဒကံ - ရေကို၊ အာဠကေန - ပြည်တောင်းဖြင့်၊ ပမေတုန္တိ -
 ပမေတုံဟူသည်ကား၊ မိနိတုံ - နှိုင်းချိန်တိုင်းတာခြင်းငှါ (ချိန်တွယ်ခြင်းငှါ)၊ သက္ကာ -
 စွမ်းနိုင်သည်၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်ရာ၏၊ သဗ္ဗညု - အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူ
 သော၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ တဝ - ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဉာဏံ - ဉာဏ်တော်ကို၊
 “ဇတ္ထကံ - ဤမျှလောက်၊ ပမာဏံ - အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ ပမေတ
 ဝေတိ - ပမေတဝေ ဟူသည်ကား၊ မိနိတုံ - တိုင်းတာချိန်တွယ်ခြင်းငှါ၊ န တွေဝ
 သက္ကာ - မစွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသည်ကား၊ အတ္ထော - အနက်
 တည်း။

၂၂၁။ တုလမဏ္ဍလေတိ - တုလမဏ္ဍလေဟူသည်ကား၊ တုလပဉ္စရေ - ချိန်ခွင်
 ၌၊ ဌပေတွာ - တင်ထား၍၊ ပထဝိန္တိ - ပထဝီ ဟူသည်ကား၊ မေဒနီ - မြေကြီးကို၊
 ဓာရေတုံ - ဆောင်ခြင်းငှါ(ဝါ) ချိန်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ - တတ်ကောင်းရာ၏၊ သဗ္ဗညုတ -
 အလုံးစုံသော တရားကိုသိတော်မူသော၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ တဝ - ရှင်တော်မြတ်
 ဘုရား၏၊ ဉာဏံ - ဉာဏ်တော်ကို၊ ဓာရေတုံ - ဆောင်ခြင်းငှါ (ဝါ) ချိန်ခြင်းငှါ၊ န
 တု ဧဝ သက္ကာ - မစွမ်းနိုင်တန်ရာသည်သာ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှု
 ကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၂၂၂။ သဗ္ဗညုတ - အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသော၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာ
 ဘုရား၊ အာကာသောတိ - အာကာသော ဟူသည်ကား၊ သကလန္တလိက္ခံ - အလုံးစုံ
 သော ကောင်းကင်ကို၊ ရဇ္ဈယာ ဝါ - ကြိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂုလေန ဝါ -

လက်သစ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မိနိတုံ- တိုင်းတာခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- စွမ်းနိုင်သည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ တဝ ပန- အရှင်ဘုရား၏ကား၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်တော်ကို၊ ဉာဏာကာသံ- ဉာဏ်တော်တည်းဟူသောကောင်းကင်ကို၊ ပမေတဝေတိ- ပမေတဝေ ဟူသည်ကား၊ မိနိတုံ- တိုင်းတာခြင်းငှါ၊ နတု ဧဝ သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်သည်သာ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၂၃။ မဟာသမုဒ္ဓေ ဥဒကန္တိ- မဟာသမုဒ္ဓေ ဥဒကံဟူသည်ကား၊ စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ- ယူဇနာရှစ်သောင်းလေးထောင်အနက်ရှိသော၊ သာဂရေ- သမုဒ္ဓရာ၌၊ အခိလံ- အလုံးစုံသော၊ ဥဒကဉ္စ- ရေကိုလည်းကောင်း၊ စတုနဟုတာဓိက ခ္ဗိယောဇနသတသဟဿဗဟလံ- လေးသောင်းပိုလွန်သော ယူဇနာနှစ်သိန်းအထူရှိသော (ဝါ)ယူဇနာနှစ်သိန်းလေးသောင်းအထူရှိသော၊ အခိလံ- အလုံးစုံသော၊ ပထဝိဉ္စ- မြေကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဧဟေတိ- ဧဟေဟူသည်ကား၊ ဧဟေယျ- လွန်သွားရာ၏၊ အတိက္က မေယျ- ကျော်လွန်ရာ၏၊ သမံ- အညီအမျှ၊ ကရေယျ- ပြုရာ၏၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်တော်ကို၊ ဥပါဒါယာတိ- ဥပါဒါယဟူသည်ကား၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တုလေယျ- နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာရာ၏၊ သမံ- အညီအမျှ၊ ကရေယျ- ပြုရာ၏၊ ဥပမာတောတိ- ဥပမာတောဟူသည်ကား၊ ဥပမာဝသေန- ဥပမာ၏အစွမ်း ဖြင့်၊ နယုဇ္ဇရေတိ- နယုဇ္ဇရေဟူသည်ကား၊ န ယောဇေယျံ- မယှဉ်နိုင်တန်ကုန်ရာ (ဝါ) မသင့်တန်ကုန်ရာ၊ ဉာဏမေဝ- ဉာဏ်တော်ကသာလျှင်၊ အဓိကံ- ပိုလွန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၂၄။ စက္ခုမာတိ- စက္ခုမဟူသည်ကား၊ ပဉ္စဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊ စက္ခုဟိ- စက္ခုတို့ဖြင့်၊ စက္ခုမန္တ- စက္ခုငါးပါးရှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၊ ဧတံ- ဤစက္ခုမန္တ ဟူသောပုဒ်သည်၊ အာလပနံ- အာလုပ်အနက်ရှိသော ပုဒ်တည်း၊ ဒေဝေဟိ- နတ်တို့ နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ပဝတ္တဿ- ဖြစ်သော၊ လောကဿ- လောက၌၊ ဘုမ္မတ္ထေ- သတ္တမီအနက်၌၊ သာမိဝစနံ- ဆဋ္ဌိဝိဘတ်တည်း၊ သဒေဝကေ- နတ်နှင့်တကွသော၊ လောကသ္မိံ- လောက၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ယေသန္တိ- ယေသံဟူသည်ကား၊ ယတ္ထကာနံ- အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ ဧတေတိ- ဧတေဟူသည်ကား၊ တတ္ထကာ- ထိုမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သစိတ္တကာ- စိတ်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ တဝ- သင်၏၊ ဉာဏမိ- ဉာဏ်တော်၌၊ အန္တောဇာလဂတာတိ- အန္တောဇာလဂတာ ဟူသည်ကား၊ ဉာဏဇာလသ္မိံ- ဉာဏ်တည်းဟူသော ကွန်ရက်၏၊

အန္တော- အတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌာ- ဝင်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊
(ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။ ဉာဏဇာလေန- ဉာဏ်တည်းဟူသော ကွန်ရက်ဖြင့်၊
သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို၊ (တွံ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်)၊ ပဿသိ-
မြင်တော်မူ၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၂၅။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ သဗ္ဗညုတိ- သဗ္ဗညုဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗဓမ္မ
ဇာနက- အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား၊ တွံ- ရှင်
တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ယေန ဉာဏေနာတိ- ယေန ဉာဏေနဟူသည်ကား၊ စတုမဂ္ဂ-
သဗ္ဗယုတ္တေန- လေးပါးသော မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊
ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဗောဓိန္ဒြိယ- ဗောဓိဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို (ဝါ) နိဗ္ဗာန်သို့၊
ပတ္တောတိ- ပတ္တောဟူသည်ကား၊ အဓိကတော- ရအပ် ရောက်အပ်သည်၊ အသီတိ-
အသိ ဟူသည်ကား၊ ဘဝသိ- ဖြစ်၏၊ တေန ဉာဏေန- ထိုမဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြင့်၊
ပရတိတ္ထိယေတိ- ပရတိတ္ထိယေဟူသည်ကား၊ အညတိတ္ထိယေ- ဤသာသနာတော်မှ
အခြား တစ်ပါးသော အယူရှိသောတိတ္ထိတို့ကို၊ မဒ္ဒသီတိ- မဒ္ဒသိဟူသည်ကား၊
အဘိဘဝသိ- လွမ်းမိုးတတ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော-
ပြုထိုက်၏)။

၂၂၆။ တေန တာပသေန- ထိုရသေ့သည်၊ ထောမိတာကာရံ- ချီးမွမ်းအပ်သော
အခြင်းအရာကို။ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ- သုတ်
အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သင်္ဂါယနာတင်ကုန်သော၊ ထေရာ- မထေရ်တို့သည်၊ ဣမာ
ဂါထာ ထဝိတွာနာတိ- ဣမာ ဂါထာ ထဝိတွာနဟူ၍၊ အာဟံသု- ဆိုကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-
ထိုစကားရပ်၌၊ ဣမာ ဂါထာတိ- ဣမာ ဂါထာဟူသည်ကား၊ ဇတ္တကာဟိ- ဤမျှ
လောက် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဂါထာဟိ- ဂါထာတို့ဖြင့်၊ ထဝိတွာနာတိ-
ထဝိတွာနဟူသည်ကား၊ ထောမနံ- ချီးမွမ်းမှုကို၊ ကတွာန- ပြု၍၊ နာမေန- နာမည်
အားဖြင့်၊ သုရုစိ နာမ- သုရုစိမည်သော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ သေသဋ္ဌကထာသု
ပန- ကြွင်းသော အဋ္ဌကထာတို့၌ကား၊ “သရဒမာဏဝေါ”တိ- သရဒမာဏဝဟူ၍၊
အာဂတော- လာ၏၊ သော- ထိုအဆိုသည်၊ အဋ္ဌကထာနယတော- အဋ္ဌကထာနည်း
အားဖြင့် (အဋ္ဌကထာဟောင်း၌ လာသော နည်းအားဖြင့်)၊ ပါဠောယေဝ- မူလရှိရင်းစွဲ
ဖြစ်သော ပါဠိသည်သာလျှင်၊ ပမာဏံ- ပမာဏတည်း၊ (ဝါ) ပမာနတည်း၊ အထ
ဝါ- တနည်းကား၊ အဿ- ထိုရသေ့အား၊ သုန္တရာ- ကောင်းသော၊ ရုစိ- အလိုဆန္ဒ
သည်၊ အဇ္ဈာသယော- လိုလားမှုသည်၊ နိဗ္ဗာနာလယော- နိဗ္ဗာန်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒ

သည်။ (အတ္တိ- ရှိ၏)။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သုရစိ- သုရစိ မည်၏။ ဣန္ဒြိယဒမနာယ- ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ခြင်းငှါ၊ သရတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်။ သရဒေါ- သရဒမည်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွယမ္ပိ- သုရစိ သရဒ နှစ်ပုဒ် အပေါင်းသည်လည်း၊ တဿေဝ- ထိုရသေ့၏သာလျှင်၊ နာမံ- အမည်တည်း၊ သော သုရစိတာပသော- ထိုသုရစိရသေ့သည်၊ အဇိနစမ္ပံ- သစ်နက်ရေကို၊ ပတ္တရိတွာန- ခင်း၍၊ ပထဝိယံ- မြေ၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ အစ္စာသန္နာဒယော- အလွန်နီးသောအရပ် အစရှိကုန်သော၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ နိသဇ္ဇဒေါသေ- ထိုင်နေခြင်း၏ အပြစ် တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ရှောင်ကြဉ်၍၊ သရဒေါ- သရဒရသေ့သည်၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၂၇။ တတ္ထ- ထိုမြေ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုအနောမဒဿီဘုရားရှင်၏၊ ဉာဏမေဝ- ဉာဏ်တော်ကိုသာလျှင်၊ ထောမေန္တော- ချီးမွမ်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စုလ္လာသီတိသဟဿာနီတိအာဒိ- စုလ္လာသီတိသဟဿာနီ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ စုလ္လာသီတိသဟဿာနီတိ- စုလ္လာသီတိသဟဿာနီဟူသည်ကား၊ စတုရာသီတိသဟဿာနီ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ ဂိရိရာဇာတိ- ဂိရိရာဇာ ဟူသည်ကား၊ မေရုပဗ္ဗတရာဇာ- မြင်မိရ်တောင်မင်းကို၊ မဟဏ္ဍဝေတိ- မဟဏ္ဍဝေ ဟူသည်ကား၊ သာဂရေ- သမုဒ္ဒရာ၌၊ အဇ္ဈောဂါဠောတိ- အဇ္ဈောဂါဠောဟူသည်ကား၊ အဓိဩဂါဠော- သက်ဝင်သည်၊ ပဝိဠော- ဝင်သည်၊ တာဝဒေဝါတိ- တာဝဒေဝဟူ သည်ကား၊ တတ္ထကာနိ- ထိုမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ စတုရာသီတိသဟ ဿာနိ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ အစ္စဂ္ဂတောတိ- အစ္စဂ္ဂတောဟူသည်ကား၊ အတိဥဂ္ဂတော- ပေါ်ထွက်နေ၏ဟု၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ပဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၂၈။ တာဝ အစ္စဂ္ဂတောတိ- တာဝ အစ္စဂ္ဂတောဟူသည်ကား၊ နေရ- မြင်း မိရ်တောင်သည်၊ တထာ- ထို့အတူ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ အတိဥဂ္ဂတော- ရေ အထက် ပေါ်ထွက်၍နေ၏၊ သော မဟာနေရ- ထိုမြင်းမိရ်တောင်ကြီးသည်၊ အာယ- တောတိ- အာယတောဟူသည်ကား၊ ဥစ္စတော- အမြင့်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာ- ရတော စ- အနံအပြန့်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ- ဤအတူ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ မဟန္တော- ကြီးသော၊ နေရရာဇာ- မြင်းမိရ်တောင်မင်းကို၊ ကောဋီသတသဟဿိယော- ကုဋေတစ်သိန်းတို့ကို၊ သင်္ခါဏုဘေဒေန- အနုမြူမျှသေးငယ်စွာ ခွဲစိပ်ရေတွက်ခြင်း

ဖြင့်၊ စုဏ္ဏိတောတိ- စုဏ္ဏိတောတိဟူသည်ကား၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ- မှန်မှန်ညက်ညက်၊ ကတော- ပြုအပ်သည်၊ အသိ- ဖြစ်၏။

၂၂၉။ သဗ္ဗညု- အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တဝ- အရှင်မြတ်ဘုရား၏၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်တော်ကို၊ (မယာ- ငါသည်) လက္ခေ- ဉာဏ်တော်တစ်ခုမြူတစ်ခုဟူသော အမှတ်ကို၊ ဌပိယမာနမိ- ထားအပ်သော်၊ ဉာဏေ- ဉာဏ်တော်ကို၊ သတံ ဝါ- တစ်ရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ သဟဿံ ဝါ- တစ်ထောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿံ ဝါ- တစ်သိန်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဧကေကံ- တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ဗိန္တု- အစက်အပြောက်ကို၊ (တနည်း) ဧကေကံဗိန္တု- မြူမှန်တစ်မှန် တစ်မှန်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ (မယာ- ငါသည်)၊ ဌပိတေ- ထားအပ်သော်၊ မဟာနေရဿ- မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၏၊ တဒေဝစုဏ္ဏံ- ထိုမြူမှန်သည်သာလျှင်၊ ခယံ- ကုန်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျ- ရောက်ရာ၏၊ တဝ- ရှင်တော် မြတ်ဘုရား၏၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်တော်ကို၊ ပမေတဝေတိ- ပမေတဝေ ဟူသည်ကား၊ ပမာဏံ- နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ ဧဝ- မတတ်ကောင်းသည်သာ (မသင့်လျော်သည်သာ)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၃၀။ သုခုမစ္ဆိကေနာတိ- သုခုမစ္ဆိကေနဟူသည်ကား၊ သုခုမစ္ဆိဒ္ဓေန- ကျဉ်းငယ်သော အပေါက်ရှိသော၊ (မကျဲသိုသိပ် အလွန်စိပ်သော)၊ ဇာလေန- ပိုက်ကွန်ဖြင့်၊ ယော- အကြင်သူသည်၊ သကလမဟာသမုဒ္ဓေ- အလုံးစုံသော သမုဒ္ဓရာကြီးထဲ၌၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ပရိက္ခိပေတိ- ပရိက္ခိပေဟူသည်ကား၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ပရိက္ခံ- ကာရံမှုကို၊ ကရေယျ- ပြုရာ၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပရိက္ခိတေ- ကာရံအပ်သော်၊ ယေ ကေစိ- ကြွင်းမဲ့ဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ ပါဏာ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ အန္တေဇာလဂတာ- ပိုက်ကွန်အတွင်းသို့ရောက်ကုန်သည်၊ သိယန္တိ- သိယုံဟူသည်ကား၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၃၁။ တမုပမေယျံ- ထိုနှိုင်းခိုင်းမှု (နှိုင်းယှဉ်)မှုကို၊ ဒသေသန္တော- ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တထေဝ ဟိတိအာဒိ- တထေဝ ဟိ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဥဒဇာ- ရေ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဏာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ အန္တေဇာလဂတာ- ပိုက်ကွန်၏အတွင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ- ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ မဟာဝီရာတိ-

မဟာဝီရဟူသည်ကား၊ မဟာဗောဓိအဓိဂမာယ - မဟာဗောဓိဉာဏ်ကို (အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ် အာသဝက္ခယဉာဏ်) ရရှိခြင်းငှါ၊ ဝီရိယကရ - ကြီးသော လုံ့လကိုပြုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ယေ ကေစိ - ကြွင်းမဲ့ဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော၊ ပုထုတိ - ပုထုဟူသည်ကား၊ အနေကာ - များစွာကုန်သော၊ တိတ္ထိယာတိ - တိတ္ထိယာ ဟူသည်ကား၊ မိစ္ဆာ - မှားယွင်းကုန်သော၊ တိတ္ထကရာ - အယူဝါဒတည်းဟူသော ဆိပ်ကမ်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဓာတိ - ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဓာဟူသည်ကား၊ ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတဂဟနံ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟုဆိုအပ်သော တောရှုပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ - ဝင်ကုန်သော၊ ပရာမာသေနာတိ - ပရာမာသေနာဟူသည်ကား၊ သဘာဝတော - ပင်ကိုယ်သဘော အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရတော - မှားယွင်းသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာမသန လက္ခဏာယ - သုံးသပ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ဒိဋ္ဌိယာ - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့်၊ မောဟိတာတိ - မောဟိတာဟူသည်ကား၊ ပိဟိတာ - ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်သောသူတို့သည်၊ သန္တိ - ရှိကုန် ၏။

၂၃၂။ တဝ - ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ သုဒ္ဓေနာတိ - သုဒ္ဓေနဟူသည်ကား၊ နိက္ကလေသေန - ရာဂစသောကိလေသာအညစ်အကြေး မရှိသော၊ ဉာဏေန - ဉာဏ် တော်ဖြင့်၊ အနာဝရဏဒဿိနာတိ - အနာဝရဏဒဿိနာဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗဓမ္မာနံ - အလုံးစုံသောတရားတို့ကို၊ အာဝရဏရဟိတဒဿနသီလေန - အပိတ်အပင်အတား အဆီးမှကင်းရှင်းစွာ မြင်လေ့ရှိသော (ဉာဏေန - ဉာဏ်တော်ဖြင့်)၊ ဧတေတိ - ဧတေ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ - တိတ္ထိတို့ကို၊ အန္တောဇာလဂတာတိ - အန္တောဇာလဂတာ ဟူသည်ကား၊ ဉာဏဇာလဿ - ဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကွန် ရက်၏၊ အန္တော - အတွင်းသို့၊ တထေဝ - ထိုအတူသာလျှင်၊ ပဝေသိတာ ဝါ - ဝင်စေ အပ်ကုန်သည်လည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြု ထိုက်၏)၊ ဉာဏံ တေ နာတိဝတ္တရေတိ - ဉာဏံ တေ နာတိဝတ္တရေ ဟူသည်ကား၊ တဝ - ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဉာဏံ - ဉာဏ်တော်ကို၊ တေ တိတ္ထိယာ - ထိုတိတ္ထိတို့ သည်၊ နာတိက္ကမန္တိ - မကျော်လွန်နိုင်ကုန်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၂၃၃။ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝုတ္တထောမနာဝသာနေ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ချီးမွမ်းခြင်း ၏ အဆုံး၌၊ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏၊ အတ္တနော - မိမိအတွက်၊ ဗျာကရဏာရဗ္ဗံ - ဗျာဒိတ်ပေးရန် အားထုတ်မှုကို၊ ဒဿေတုံ - ပြခြင်းငှါ၊ ဘဂဝါ တမိ သမယေတိ အာဒိ - ဘဂဝါ တမိ သမယေ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီး၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ ယသ္မိံ သမယေ - အကြင်အချိန်အခါ၌၊ တာပသော - ရသေ့

သည်။ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ထောမေသိ- ချီးမွမ်းပြီ၊ ထောမနာယ- ချီးမွမ်းခြင်း
၏၊ တသ္မိံ ပရိယောသာနကာလေ- ထိုပြီးဆုံးသောအချိန်အခါ၌၊ သင်္ချာတိက္ကန္တ
ပရိဝါရတာယ- အရေအတွက်ကို ကျော်လွန်သော အခြံအရံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
မဟာယသော- (ကြီးသော) များသော အခြံအရံ ရှိတော်မူသော၊ အနောမဒဿီ-
အနောမဒဿီမည်သော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ကိလေသမာရာဒီနံ- ကိလေသ
မာရ်စသည်တို့၏ (ဝါ) ကိလေသမာရ်စသည်တို့ကို၊ ဇိတတ္တာ- အောင်အပ်ပြီးသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇိနော- ဇိနမည်၏၊ သမာဓိမှာတိ- သမာဓိမှာ ဟူသည်ကား၊ အပ္ပိတ
သမာဓိတော - ဝင်စားအပ်သောသမာဓိမှ၊ ဝုဠဟိတွာ- ထ၍၊ သကလဇမ္ဗဒီပံ-
အလုံးစုံသော ဇမ္ဗဒီပံကို (ဇမ္ဗဒီတံတစ်ကျွန်းလုံးကို)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်
ဖြင့်၊ ဩလောကေသိ- ကြည့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊
(ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၃၄-၅။ မုနိနောတိ- မုနိနောဟူသည်ကား၊ မောနသင်္ခါတေန- မောနဟုခေါ်
ဆိုအပ်သော၊ ဉာဏေန- မဂ်ဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ- ပြည့်စုံသော၊ အနောမဒဿိ
ဿ- အနောမဒဿီ မည်သော၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊ နိသဘော
နာမ- နိသဘာမည်သော၊ သာဝကော- တပည့်သည်၊ သန္တစိတ္တေဟိတိ- သန္တစိတ္တေဟိ
ဟူသည်ကား၊ ဝူပသန္တကိလေသမာနသေဟိ- ငြိမ်းအေးပြီးသော ကိလေသာစိတ်
ရှိကုန်သော၊ တာဒီဘိတိ- တာဒီဘိဟူသည်ကား၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု- ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌၊
အကမ္မိယသဘာဝတ္တာ- မတုန်လှုပ်စေနိုင်သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
တာဒီဟိ- တာဒီဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ဇိဏာသဝေဟိ- ကုန်ပြီးသောအာသဝေါ
တရားလေးပါးရှိကုန်သော၊ သုဒ္ဓေဟိတိ- သုဒ္ဓေဟိဟူသည်ကား၊ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိ
ယုတ္တေဟိ- ထက်ဝန်းကျင်မှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ကာယကံစသည်တို့နှင့် ယှဉ်
ကုန်သော၊ ဆဠဘိညေဟိ- အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးရှိကုန်သော၊ တာဒီဟိ- တာဒီမည်
ကုန်သော၊ အဠဟိ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ လောကဓမ္မေဟိ- လောကဓံတရားတို့ကြောင့်၊
အကမ္မနသဘာဝေဟိ- မတုန်လှုပ်သော သဘောရှိကုန်သော၊ သတသဟဿေဟိ-
တစ်သိန်းကုန်သော ရဟန်းသံဃာတော်တို့ဖြင့်(ဝါ) တို့သည်၊ ပရိဂုတော- ခြံရံအပ်
သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ စိတ္တံ- စိတ်တော်ကို၊ အညာယာတိ-
အညာယ ဟူသည်ကား၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ လောကနာယကံ- လောကသုံးပါး၏
ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပေသိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ တာဝ
ဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ အဂမာသိ- သွားရောက်ပြီ၊ ဣတိ-

ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၃၆။ တေ- ထိုနိဿယမထေရ်အမှူးရှိကုန်သော ရဟန်းသံဃာတို့သည်၊
တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဂတာ- ကြွလာကုန်သည်၊ သမာနာ- ဖြစ်ကုန်
လတ်သော်၊ တတ္ထာတိ- တတ္ထဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သမိပေ-
အနီး၌၊ အန္တလိက္ခေတိ- အန္တလိက္ခေဟူသည်ကား၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊
ဌိတာ- တည်ကုန်လျက်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- အရိုအသေကို၊ အကံသု-
ပြုကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော၊ တေ- ထိုရဟန်းသံဃာတော်တို့သည်၊ ပဉ္စလိကာတိ-
ပဉ္စလိကာဟူသည်ကား၊ နမဿမာနာ- လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးကုန်လျက် (ပဂ္ဂဟိတော
အဉ္စလိ ယေသန္တိ ပဉ္စလိကာ)၊ အာကာသတော- ကောင်းကင်မှ၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်
၏၊ သန္တိကေ- အနီး၌၊ ဩတရန္တိ- ဩတရံဟူသည်ကား၊ ဩရောဟိသု- သက်ဆင်း
ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၃၇။ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဗျာကရဏဒါနဿ- ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗ
ဘာဂကာရဏံ- ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော အကြောင်းကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်
သော်၊ သိတံ ပါတုကရီတိ အာဒိ- သိတံ ပါတုကရီ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊
အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိ
သည်သာလျှင်တည်း။

၂၄၁။ ယော မံ ပုပ္ဖေနာတိ- ယော မံ ပုပ္ဖေနဟူသည်ကား၊ ယော တာပသော-
အကြင်ရသေ့သည်၊ မယိ- ငါ၌၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပသာဒေတွာ- ကြည်လင်စေ၍
(စိတ်ကြည်ညို၍)၊ အနေကပုပ္ဖေန- တစ်ပါးမကများပြားလှစွာသော ပန်းဖြင့်၊ မံ-
ငါ့ကို၊ ပူဇေသိ- ပူဇော်ပြီ၊ မေ- ငါ၏၊ ဉာဏဉ္စ - ဉာဏ်တော်ကိုလည်း၊ အနုတိ-
အနု ဟူသည်ကား၊ ပုနပ္ပုနံ- အထပ်ထပ်အခါခါ၊ ထဝီတိ- ထဝီ ဟူသည်ကား၊
ထောမေသိ- ချီးမွမ်းပြီ၊ တမဟန္တိ- တမဟံ ဟူသည်ကား၊ တံ တာပသံ- ထိုရသေ့
ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကိတ္တယိဿာမီတိ- ကိတ္တယိဿာမိ ဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌံ-
ထင်ရှားအောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြုအံ့၊ မမ ဘာသတောတိ- မမ ဘာသတောဟူသည်ကား၊
ဘာသန္တဿ- ဟောတော်မူသော ငါဘုရား၏၊ ဝစနံ- စကားတော်ကို၊ သုဏောထာတိ-
သုဏောထ ဟူသည်ကား၊ သဝနဝိသယံ- ကြားနာမှုအာရုံကို၊ ကရောထ- ပြုကုန်
လော့၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြုကုန်လော့။

၂၅၀။ ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေတိ- ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေဟူသည်ကား၊ ဗျာကရဏံ-
ဗျာဒိတ်စကားကို၊ ဒဒမာနော- ပေးလိုသော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာဟ- မိန့်

တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ပစ္ဆိမေတိ- ပစ္ဆိမေဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနဘူတေ- အဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဘဝေ- ဘဝသည်၊ သမ္ပတ္တေ- ရောက်သည်၊ သတိ- ဖြစ်လတ်သော်၊ မနုဿတ္တန္တိ- မနုဿတ္တံဟူသည်ကား၊ မနုဿဇာတိ- လူဘဝသို့၊ ဂမိဿတိ- ရောက်လတ္တံ့၊ မနုဿလောကေ- လူလောက လူ့ဘုံဌာန၌၊ ဥပ္ပဒ္ဓိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ရူပသာရဓနသာရဝယသာရ- ကုလသာရဘောဂသာရပုညသာရာဒီဟိ- ရုပ်ရေအဆင်း လှပခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အနှစ်သာရ၊ ရွှေငွေကျောက်သံပတ္တမြားစသော ဥစ္စာဟုဆိုအပ်သော အနှစ်သာရ၊ အသက်အရွယ် နနယ်ပျိုမြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောအနှစ်သာရ၊ အမျိုးအနွယ် မြင့်မြတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သောအနှစ်သာရ၊ အသုံးအဆောင်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းဟုဆိုအပ်သော အနှစ်သာရ၊ ကောင်းမှုနှင့်ပြည့်စုံခြင်းဟုဆိုအပ်သော အနှစ်သာရ အစရှိကုန်သော၊ သာရေဟိ- အနှစ်သာရတို့ဖြင့်၊ သာရဝန္တကာယ- အနှစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာရီ နာမ- သာရီမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏီ- ပုဏ္ဏားမသည်၊ ကုစ္ဆိနာ- ဝမ်းဖြင့်၊ ဓာရယိဿတိ- ဆောင်လတ္တံ့။

၂၅၃။ အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေတိ- အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ အစရှိသော၊ ဗျာကရဏမူလံ- ဗျာဒိတ်၏အခြေခံအကြောင်းကို၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ အာရဘိ- အားထုတ်တော်မူပြီ၊ ဧတ္ထ- ဤအပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေဟူသော စကားရပ်၌၊ ဒွိန္ဒ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ- အဂ္ဂသာဝကတို့သည် (ဆဋ္ဌိ ကတ္တား)၊ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ- တစ်အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံးလည်း၊ ပါရမီ- ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရိတာ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ကုန်ပြီ၊ တထာပိ- ထိုသို့ပင်ဖြည့်ကျင့်အပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ- ဂါထာဖွဲ့ဆိုရာ၌ ချမ်းသာလွယ်ကူစိမ့်သောငှါ၊ အန္တရကပ္ပါနိ- အသင်္ချေယျကပ်၏အကြား ဖြစ်သော ကပ်ကာလတို့ကို၊ ဥပါဒါယ- အစွဲပြု၍ (အကြောင်းပြု၍)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဠဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

၂၅၄။ “နာမေန- နာမည်အားဖြင့်၊ သာရိပုတ္တောတိ- သာရိပုတ္တဟူသော၊ အဂ္ဂသာဝကော- အဂ္ဂသာဝကသည်၊ ဟေဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးတော်မူပြီ၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်ကို၊ ဒတ္တာ- ပေးပြီး၍၊ တံ- သာရိပုတ္တမထေရ်ကို၊ ထောမေန္တော- ချီးမွမ်းတော်မူလိုသော၊ သော ဘဂဝါ- ထိုဘုရားရှင်သည်၊ အယံ ဘာဂီရထိတိ အာဒိ- အယံ ဘာဂီရထိ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ဂင်္ဂါ- ဂင်္ဂါမြစ်လည်းကောင်း၊ ယမုနာ- ယမုံနာ

မြစ်လည်းကောင်း၊ သရဘူ- သရဘူမြစ်လည်းကောင်း၊ မဟီ- မဟီမြစ်လည်းကောင်း၊
 အစိရဝတီ- အစိရဝတီမြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စန္ဒ- ငါးပါးကုန်သော၊
 ဣမာသံ ဂင်္ဂါနိ- ဤမြစ်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဘာဂီရထိနာမ- ဘာဂီရထိမည်
 သော၊ အယံ ပဌမမဟာဂင်္ဂါ- ဤရှေးဦးအစ ပထမဂင်္ဂါမြစ်ကြီးသည်၊ ဟိမဝန္တာ
 ပဘာဝိတာတိ- ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာဟူသည်ကား၊ ဟိမဝန္တာတော- ဟိမဝန္တာတောင်မှ၊
 အာဂတာ- စီးဆင်းလာ၏၊ အနောတတ္ထဒဟတော- အနောတတ္ထအိုင်မှ၊ ပဘဝါ-
 စ၍ဖြစ်၏၊ မဟောဒမိန္ဒိ- မဟောဒမိ ဟူသည်ကား၊ မဟာဥဒကက္ခန္ဓ- များသောရေ
 အစုကို (ဝါ) ကြီးသောရေအစုကို၊ အပ္ပယန္တိတိ-^၁ အပ္ပယန္တိဟူသည်ကား၊ ပါပုဏယန္တိ-
 ရောက်စေလျက်၊ မဟာသမုဒ္ဒန္တိ- မဟာသမုဒ္ဒဟူသည်ကား၊ မဟာသာဂရံ- သမုဒ္ဒရာ
 ကြီးသို့၊ အပ္ပေတိတိ- အပ္ပေတိဟူသည်ကား၊ ဥပဂစ္ဆတိ ယထာ- ကပ်ရောက်ဘိသကဲ့သို့၊
 တထာဇဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ အယံ သာရိပုတ္တော- ဤသာရိပုတ္တရာသည်၊ သကေ
 တီသု ဝိသာရဒေါတိ- သကေ တီသု ဝိသာရဒေါဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ကုလေ- အမျိုး၌၊ ပဝတ္တမာနေသု- ဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု ဝေဒေသု- ဗေဒင်သုံးပုံတို့၌၊
 ဝိသာရဒေါ- ရဲရင့်ကျွမ်းကျင်၏။ အပက္ခလိတဉာဏော- မချွတ်ချော်မမှားယွင်းသော
 ဉာဏ်ရှိ၏၊ (ပက္ခလတိတိ ပက္ခလိတံ၊ ပ✓ခလ+တ၊ စလနေ- တုန်လှုပ်ခြင်း၌၊ နတ္ထိ
 ပက္ခလိတံ ဉာဏံ ယဿာတိ အပက္ခလိတဉာဏော)၊ ပတ္ထဋ္ဌဉာဏော- ပျံ့နှံ့သောဉာဏ်
 ရှိ၏ (ပတ္ထရတိတိ ပတ္ထဋ္ဌံ၊ ပတ္ထဋ္ဌံ ဉာဏံ ယဿာတိ ပတ္ထဋ္ဌဉာဏော)၊ ပညာယ ပါရမီ
 ဂန္နာတိ- ပညာယ ပါရမီ ဂန္နာ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သာဝကဉာဏဿ-

၁။ အပ္ပယန္တိ= ပါဠိတော်၌ ရှိသည်ကား “တပ္ပယန္တိ”တည်း။ အဋ္ဌကထာဆရာကား
 အပ္ပယန္တိ-ဟုဆို၏။ ထိုအပ္ပယန္တိကိုပင် ပါပုဏန္တိ-ဟု သုဒ္ဓရုပ် ဗဟုဂုဏ်ဖြင့် ဖွင့်၏။ ကတ္တားမှာ
 ပျောက်နေ၏။ သုဒ္ဓရုပ်အစား ဟေတုရုပ်ဖြင့်ရှိသော် အဓိပ္ပါယ်ပို၍ပြည့်ဝ၏။ သို့တည်းမဟုတ်
 အပ္ပယန္တိကို ✓အပ္ပ+ဏယ+အန္တ+ ဣတ္ထိလိင် ဤပစ္စည်းဖြင့် အပ္ပယန္တိဟု ကိတ်ရုပ်ရှိခြင်း
 သည်သာ ပို၍ သင့်တော်၏။ ပါပုဏန္တိ-ကိုလည်း ပါပုဏယန္တိ-ဟု ပြင်ရာ၏။ ပါဠိတော်
 အရှိအတိုင်း “တပ္ပယန္တိ- ပြည့်စေလျက်”ဟုလည်းကောင်း၊ ဟေတုရုပ်ဖြင့် “အပ္ပယန္တိ-
 ရောက်စေလျက်”ဟုလည်းကောင်း ဤနှစ်ပါဌ်ရှိနေခြင်းသည်သာ ပါဌ်မှန်ဖြစ်သည်။ ထို့
 ကြောင့် အထက်၌ ပါပုဏန္တိဟူသောအဖွင့်ပါဌ်နှင့် အပ္ပယန္တိဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဌ်တို့ကို
 ပြင်၍ ပေးထားပါသည်။ အကြောင်းသော်ကား “အယံ ဘာဂီရထိ”ဟူသော ဣတ္ထိလိင်
 ဝိသေသျှပုဒ်ကို ထောက်ဆ၍ “အပ္ပယန္တိ၊ ပါပုဏယန္တိ”ဟူသော ဝိသေသျှ ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်
 တို့ ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

သာဝကဉာဏ်၏။ ပရိယောသာနံ- အဆုံးသို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ ပါဏိနေတိ- ပါဏိနေ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ တပ္ပယိဿတိတိ- တပ္ပယိ- သတိဟူသည်ကား၊ သန္တပ္ပေသတိ- ရောင့်ရဲတင်းတိမ်စေလတ္တံ့၊ သုဟိတဘာဝံ- ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သည်၏အဖြစ်ကို (ဝါ) ကောင်းသောအကျိုးစီးပွားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကရိဿတိ- ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၅၇။ ဟိမဝန္တမုပါဒါယာတိ- ဟိမဝန္တမုပါဒါယဟူသည်ကား၊ ဟိမာလယ ပဗ္ဗတံ- ဆီးနှင်းများတည်ရှိရာ တောင်ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ မဟောဒမိန္ဒိ- မဟောဒမိ ဟူသည်ကား၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒ္ဒရာကို။ ဥဒကဘာရံ- ရေတည်း ဟူသော ဝန်ရှိသော၊ သာဂရံ- သမုဒ္ဒရာကို၊ ပရိယောသာနံ- အဆုံးကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဧတ္တန္တရေတိ- ဧတ္တန္တရေဟူသည်ကား၊ ဒွိန္ဒံ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ဧတေသံ ပဗ္ဗတ သာဂရာနံ- ဤဟိမဝန္တာတောင်နှင့် မဟာသမုဒ္ဒရာတို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ယံ ပုလိနန္တိ- ယံ ပုလိနံ ဟူသည်ကား၊ ယတ္တကာ- အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိ သော၊ ဝါလုကရာသိ- သဲအစုသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ ဂဏနာတောတိ- ဂဏနာတော ဟူသည်ကား၊ ဂဏနဝသေန- အရေအတွက်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသီခိယန္တိ- အသီခိယံ ဟူသည်ကား၊ သင်္ချာတိက္ကန္တံ- အရေအတွက်ကို ကျော်လွန်၏ (ဝါ) မရေတွက်နိုင်။

၂၅၈။ တမ္ပိ သက္ကာ အသေသေနာတိ- တမ္ပိ သက္ကာ အသေသေနာဟူသည်ကား၊ တံ ပုလိနမ္ပိ- ထိုသဲကိုလည်း၊ နိသေသေန- အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ သင်္ခါတုံ- ရေတွက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ သက္ကုဏေယျ- စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ သာ ဂဏနာ- ထိုရေတွက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိယထာ- ဖြစ်နိုင်ရာသကဲ့သို့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်ခြင်းကို (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တထာ- ထိုအတူ၊ သာရိပုတ္တဿ- သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ပညာယ- ပညာတော်၏၊ အန္တောတိ- အန္တောဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ- အဆုံးသည်၊ န တွေဝ ဘဝိဿတိ- မဖြစ် လတ္တံ့သည်သာတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၅၉။ လက္ခေပ။ ဘဝိဿတိတိ- လက္ခေပ။ ဘဝိဿတိ ဟူသော၊ ဧတ္ထ- ဤပါ၌၊ လက္ခေတိ- လက္ခေဟူသည်ကား၊ ဉာဏလက္ခေ- ဉာဏ်၏အမှတ်အသားကို၊ ဉာဏဿ- ဉာဏ်၏၊ ဧကသ္မိံ ကလေ- တစ်ခုသောအရေအတွက်ကို၊ ဌပိယမာနမှီတိ- ဌပိယမာနမှီဟူသည်ကား၊ ဌပိတေ- ထားအပ်သည်၊ သတိ- ဖြစ်လတ်သော်၊ ဂင်္ဂါယ- ဂင်္ဂါမြစ်၏၊ ဝါလုကာ- သဲသည်၊ ဒီယေတိ- ဒီယေဟူသည်ကား၊ ပရိက္ခယံ- ကုန် ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျ- ရောက်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၆၀။ မဟာသမုဒ္ဒေတိ- မဟာသမုဒ္ဒေဟူသည်ကား၊ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ- ယူဇနာရှစ်သောင်းလေးထောင်အနက်ရှိသော၊ စတုမဟာသာဂရေ- သမုဒ္ဒရာကြီးလေးစင်းထဲ၌၊ ဦမိယောတိ- ဦမိယောဟူသည်ကား၊ ဂါဝုတာဒိဘောဒါ- တစ်ဂါဝုတ်စသည် အပြားရှိကုန်သော၊ တရင်္ဂရာသယော- လှိုင်းတံပိုးတို့၏အစုအပေါင်းတို့ကို၊ ဂဏနာတော- အရေအတွက်အားဖြင့်၊ အသီခိယာတိ- အသီခိယာဟူသည်ကား၊ သင်္ချာဝိရဟိတာ- အရေအတွက်မှကင်းကုန်သည် (ဝါ) မရေတွက်နိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ- ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ သာရိပုတ္တဿ- သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ပညာယ- ပညာတော်၏၊ အန္တောတိ- အန္တောဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ- အဆုံးသည်၊ န ဟေဿတီတိ- န ဟေဿတီဟူသည်ကား၊ န ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို။ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၆၁။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပညဝါ- ဉာဏ်ပညာရှိသော၊ သော သာရိပုတ္တော- ထိုသာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ ဂေါတမဂေါတ္တတ္တာ- ဂေါတမနွယ်တော်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂေါတမံ- ဂေါတမမည်တော်မူသော၊ သကျကုလေ- သာကီဝင်မင်းမျိုး၌၊ ဇေဋ္ဌကံ- အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူသော၊ သကျပုဂံဝံ- သာကီဝင်မင်းတို့၏ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်တော်မူသော၊ သမ္ပန္နံ- ဘုရားရှင်ကို၊ အာရာဓယိတွာတိ- အာရာဓယိတွာဟူသည်ကား၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိသီလာစာရာဒီဟိ- ဝတ်အကျင့်ကို ပြုကျင့်ခြင်း သီလကို စောင့်ထိန်းပြုကျင့်ခြင်းစသည်တို့ဖြင့်၊ စိတ္တာရာဓနံ- စိတ်ကိုအားရနှစ်သက်ကျေနပ်စေခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပညာယာတိ- ပညာယ ဟူသည်ကား၊ သာဝကဉာဏဿ- သာဝကဉာဏ်၏၊ ပါရမိန္တိ- ပါရမီဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ- အဆုံးသို့ (ဝါ) အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ဂန္နာ- ရောက်၍၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊ အဂ္ဂသာဝကော- အဂ္ဂသာဝကသည်၊ ဟေဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၆၂။ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ- အဂ္ဂသာဝကအရာဋ္ဌာန(ရာထူး)သို့၊ ပတ္တော- ရောက်သော၊ သော- ထိုသာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ သကျပုတ္တေန- သာကီဝင်မင်းသားဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု- ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌၊ အကမ္ဘိယသဘာဝေန- တုန်လှုပ်ခြင်းသဘောမရှိသော၊ ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပဝတ္တိတံ- ဖြစ်စေအပ်သော(ဝါ)လည်စေအပ်သော၊ ပါကဋ္ဌံ- ထင်ရှားစွာ၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ဓမ္မစက္ကန္တိ- ဓမ္မစက္ကံဟူသည်ကား၊ သဒ္ဓမ္မံ- သူတော်ကောင်းတရားကို၊ အနုဝတ္တေဿတီတိ- အနု

ဝတ္ထေဿတိဟူသည်ကား၊ အဝိနဿမာနံ- မပျက်မစီးအောင်၊ ဓာရေဿတိ- ဆောင်လတ္တံ့၊ ဓမ္မဝုဠိယောတိ- ဓမ္မဝုဠိယော ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မဒေသနာသင်္ခါတာ- တရားဒေသနာဟုဆိုအပ်သော၊ ဝုဠိယော- မိုးတို့ကို၊ ဝဿေန္တောတိ- ဝဿေန္တောဟူသည်ကား၊ ဒေသေန္တော- ဟောတော်မူလျက်၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြတော်မူလျက်၊ ဝိဝရေန္တော- အကျယ်ဖွင့်ပြလျက်၊ ဝိဘဇေန္တော- ခွဲခြမ်းစိစစ်လျက်၊ ဥတ္တာနီ ကရောန္တော- ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မူလျက်၊ ပဝတ္တိဿတိ- လည်စေလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၆၃။ ဂေါတမော- ဂေါတမနွယ်ရှိတော်မူသော၊ သကျပုဂံဝေါ- သာကီဝင်မင်းတို့၏ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတံ သဗ္ဗံ- ဤအလုံးစုံကို၊ အဘိညာယာတိ- အဘိညာယဟူသည်ကား၊ ဝိသေသေန- ထူးခြားသော၊ ဉာဏေန- ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဘိက္ခုသံဃေတိ- ဘိက္ခုသံဃေဟူသည်ကား၊ အရိယပုဂ္ဂလမဇ္ဈေ- အရိယပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလယ်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်တော်မူ၍၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေတိ- အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဟူသည်ကား၊ သကလပညာဒိဂုဏဂဏာဘိရမေ- အလုံးစုံသော ပညာစသော ဂုဏ်အပေါင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော (အဘိရမနံ အဘိရမံ၊ အဘိ ✓ရမ+အ။ ဂုဏာနံ ဂဏော ဂုဏဂဏော၊ ပညာ စ အာဒိ စ ပညာဒီနိ၊ သကလာနိ ပညာဒီနိ သကလပညာဒီနိ၊ သကလပညာဒီနိ စ တာနိ ဂုဏဂဏော စာတိ သကလပညာဒိဂုဏဂဏော၊ သကလပညာဒိဂုဏဂဏော အဘိရမံ သကလပညာဒိဂုဏဂဏာဘိရမံ၊ တသ္မိံ သကလပညာဒိဂုဏဂဏာဘိရမေ)၊ ဥစ္စဋ္ဌာနေ- မြင့်မြတ်သော အရာဋ္ဌာန (ရာထူး)၌၊ ဌပေဿတိ- ထားလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၆၄။ ဧဝံ- ဤသို့၊ လဒ္ဓဗျာကရဏော- ရအပ်ပြီးသောဗျာဒိတ်ရှိသော၊ သော- ထိုသရဒရသေ့သည်၊ သောမနဿပွတ္တော- ဝမ်းမြောက်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ပီတိသောမနဿဝသေန- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဒါနံ- ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေန္တော- ကျူးရင့်လိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဟော မေ သုကတံ ကမ္မန္တိ အာဒိ- အဟော မေ သုကတံ ကမ္မံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အဟောတိ- အဟောဟူသည်ကား၊ ဝိမှယတ္ထေ- အံ့ဩခြင်းဟူသောအနက်၌၊ နိပါတော- နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ အနောမဒဿိဿ- အနောမဒဿိမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သတ္တုနောတိ- သတ္တုနောဟူသည်ကား၊ ဂရုနော- ဆရာ၏၊ သုကတန္တိ- သုကတံဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊

သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ကမ္မန္တိ- ကမ္မဟူသည်ကား၊ ပုည
 ကောဠာသံ- ကောင်းမှုကုသိုလ်အစုသည်၊ အဟော ဝိမှယံ- အော် အံ့ဩဖွယ်ကောင်း
 ပါပေစ္စ၊ အစိန္တေယျာနုဘာဝံ- မကြံစည်ထိုက်သော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိပါပေစွတကား၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ယဿ ဘဂဝတော- အကြင်ဘုရားရှင်အား၊
 အဟံ- ငါသည်၊ ကာရန္တိ- ကာရ်ဟူသည်ကား၊ ပုညသမ္ဘာရံ- ကောင်းမှုတည်းဟူသော
 အဆောက်အဦကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သဗ္ဗတ္တာတိ- သဗ္ဗတ္တဟူသည်ကား၊ သကလဂုဏ
 ဂဏေ- အလုံးစုံသော ဂုဏ်ပေါင်း၌၊ ပါရမိန္တိ- ပါရမီဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ-
 အဆုံးသို့၊ ဂတောတိ- ဂတောဟူသည်ကား၊ ပရမံ- မြတ်သော၊ ကောဠိ- အဆုံးအစွန်သို့
 (ဝါ) အထွဋ်အထိပ်သို့၊ သမ္ပတ္တော- ကောင်းစွာရောက်ပြီ၊ သော ဘဂဝါ- ထိုမြတ်စွာ
 ဘုရားသည်၊ အဟောဝိမှယော- အော် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိ- ဤသို့၊
 သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၆၅။ အပရိမေယျေတိ- အပရိမေယျဟူသည်ကား၊ သင်္ချာတိက္ကန္တကာလသ္မိ-
 အရေအတွက်ကျော်လွန်ရာကာလ၌(ဝါ) မရေမတွက်နိုင်သော အချိန်ကာလ၌၊ ကတံ-
 ပြုအပ်သော၊ ကုသလကမ္မံ- ကုသိုလ်ကံသည်၊ မေတိ- မေဟူသည်၊ မယံ- ငါ၏၊
 ဣဓာတိ- ဣဓဟူသည်ကား၊ ဣမသ္မိ ပစ္စိမတ္တဘာဝေ- ဤနောက်ဆုံးဖြစ်သော
 ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော၌၊ ဖလန္တိ- ဖလ်ဟူသည်ကား၊ ဝိပါကံ- အကျိုးကို၊ ဒဿေသိ-
 ပြုပြီ၊ သုမုတ္တောတိ- သုမုတ္တောဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဝိမုတ္တော- လွတ်
 မြောက်သည်၊ ဆေကေန- ကျွမ်းကျင်သော၊ ဓနုဂ္ဂဟေန- လေးသမားသည်၊ ခိတ္တော-
 ပစ်လွှတ်အပ်သော၊ သရဝေဂေါ ဣဝ- မြားအဟုန်ကဲ့သို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ တေန
 ပုညဖလေန- ထိုကောင်းမှုအကျိုးကြောင့်၊ ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို၊ ဈာပယိန္တိ-
 ဈာပယိဟူသည်ကား၊ ဈာပေသိ- လောင်မြိုက်စေခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
 အနက်တည်း။

၂၆၆။ အတ္တနော ဧဝ- မိမိ၏သာလျှင်၊ ဝီရိယံ- ဝီရိယကို၊ ပကာသေန္တော-
 ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ အသင်္ခတန္တိ အာဒိ- အသင်္ခတံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်
 ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အသင်္ခတန္တိ- အသင်္ခတံဟူသည်ကား၊
 န သင်္ခတံ- မပြုပြင် မစီရင်အပ်သော၊ ပစ္စယေဟိ- ကံစိတ်ဥတုအာဟာရတည်းဟူသော
 အကြောင်းတို့သည်၊ သမာဂမ္မ- အညီအညွတ် ပေါင်းစုံလာရောက်၍၊ န ကတံ-
 မပြုအပ် မစီရင်အပ်သော၊ အသင်္ခတံ- ကံစိတ်ဥတုအာဟာရတည်းဟူသောအကြောင်း
 တို့သည် မပြုပြင်အပ် မစီရင်အပ်သော၊ တံ နိဗ္ဗာနံ- ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ ကိလေသကာလု-

သယိယာဘာဝေန- ကိလေသာတည်းဟူသော ချောက်ချားမှု၏ မရှိခြင်းကြောင့် (ဝါ) ကိလေသာတည်းဟူသော နောက်ကျမှု၏ မရှိခြင်းကြောင့် (ကလျတေ အနေနာတိ ကလုသံ၊ ✓ကလ+ဥသ၊ ဂတိယံ- ဂတိအနက်၌၊ ကလုသဿ ဘာဝေါ ကာလုသယိယံ၊ ကလုသပုဒ်+ဏိယပစ္စည်း၊ ဘာဝတဒ္ဓိတံ၊ ကိလေသာ စ တေ ကာလုသယိယံ စာတိ ကိလေသကာလုသယိယံ၊ ကိလေသကာလုသယိယဿ အဘာဝေါ ကိလေသကာလုသယိ-ယာဘာဝေါ၊ တေန ကိလေသကာလုသယိယာဘာဝေန)၊ အစလံ- တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ ကတသမ္ဘာရာနံ- ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦတို့၏၊ ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန- ထောက်တည်ရာတည်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ပဒံ- ပဒမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဂဝေသန္တောတိ- ဂဝေသန္တောဟူသည်ကား၊ ပရိယေသန္တော- ရှာမှီးလျက်၊ သဗ္ဗေ တိတ္ထိယေတိ- သဗ္ဗေ တိတ္ထိယေဟူသည်ကား၊ သကလေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တိတ္ထကရေ- မိစ္ဆာအယူဝါဒမှားကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌုပ္ပါဒကေ- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမှားကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလေ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဝိစိနန္တိ- ဝိစိနံဟူသည်ကား၊ ဥပပရိက္ခန္တော- ထက်ဝန်းကျင်မှ စူးစမ်းဆင်ခြင် သုံးသပ်သော၊ ဧသာဟန္တိ- ဧသာဟံဟူသည်ကား၊ ဧသော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ဘဝေတိ- ဘဝေဟူသည်ကား၊ ကာမဘဝါဒိကေ- ကာမဘဝအစရှိသော၊ ဘဝေ- ဘဝ၌၊ သံသရိန္တိ- သံသရီ ဟူသည်ကား၊ ပရိတ္တမိ- ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၆၇-၈။ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အဓိပ္ပါယ်- အလိုကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ယထာပိ ဗျာဓိတော ပေါသောတိ အာဒိ- ယထာပိ ဗျာဓိတော ပေါသော ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဗျာဓိတောတိ- ဗျာဓိတောဟူသည်ကား၊ ဗျာဓိနာ- အနာရောဂါသည်၊ ဝိဋ္ဌိတော- နှိပ်စက်ခံနေရသော၊ ပေါသောတိ- ပေါသောဟူသည်ကား၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ပရိယေသေယျ ယထာ- ရှာဖွေရာသကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ အဟံ- ငါသည်၊ အသင်္ခတံ- အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်အပ် မစီရင်အပ်သော၊ အမတံ- သေခြင်းကင်းရာဖြစ်သော၊ ပဒံ- ပဒမည်သော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဂဝေသန္တော- ရှာမှီးလျက်၊ အဗ္ဗောကိဏ္ဏန္တိ- အဗ္ဗောကိဏ္ဏံဟူသည်ကား၊ အဝိစ္ဆိန္တံ- မပြတ်မဆဲသော၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိသော၊ ပဉ္စသတန္တိ- ပဉ္စသတံဟူသည်ကား၊ ဇာတိပဉ္စသတေသု- ဘဝငါးရာ ဟူကုန်သော၊ အတ္တဘာဝေသု- အတ္တဘောတို့၌၊ ဣသိပဗ္ဗန္တံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိ- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော-

ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၇၁။ ကုတိတ္ထေ သဇ္ဇရိ အဟန္တိ- ကုတိတ္ထေ သဇ္ဇရိ အဟံဟူသည်ကား၊ လာမကေ- ယုတ်ညံ့သော၊ တိတ္ထေ- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သော၊ ဂမနမဂ္ဂေ- သွားရာဘဝခရီးခဲ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ သဇ္ဇရိ- သွားလာကျင်လည်ခဲ့ရပြီ။

၂၇၂။ သာရတ္ထိကော ပေါသောတိ- သာရတ္ထိကော ပေါသောဟူသည်ကား၊ သာရဂဝေသီ- အနှစ်သာရကိုသာ ရှာဖွေလေ့ရှိသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ ကဒလီ ဆေတွာန ဖာလယေတိ- ကဒလီ ဆေတွာန ဖာလယေဟူသည်ကား၊ ကဒလိက္ခန္ဓ- ငှက်ပျောတုံးကို၊ ဆေတွာ- ဖြတ်၍၊ ဒွေဓာ- နှစ်စိပ်နှစ်ဖြာ၊ ဖာလယျ- ခွဲရာ၏၊ န တတ္ထ သာရံ ဝိန္နေယျတိ- န တတ္ထ သာရံ ဝိန္နေယျ ဟူသည်ကား၊ ဖာလေတွာ စ ပန- ခွဲပြီး၍ကား၊ တတ္ထ ကဒလိက္ခန္ဓေ- ထိုငှက်ပျောတုံး၌၊ သာရံ- အနှစ်သာရကို၊ န ဝိန္နေယျ- မရရာ၊ န လဘေယျ- မရနိုင်ရာ၊ သော ပုရိသော- ထိုယောက်ျားသည်၊ သာရေန- အနှစ်သာရနှင့်၊ ရိတ္တကောတိ- ရိတ္တကောဟူသည်ကား၊ တုတ္ထော- ကင်းဆိတ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၇၃။ ကဒလိက္ခန္ဓော- ငှက်ပျောတုံးသည်၊ သာရေန- အနှစ်နှင့်၊ ရိတ္တော တုတ္ထော ယထာ- ကင်းဆိတ်ရာသကဲ့သို့၊ တထေဝါတိ- တထေဝဟူသည်ကား၊ တထာ ဧဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ လောကေ- လောက၌၊ တိတ္ထိယာတိ- တိတ္ထိယာဟူသည်ကား၊ နာနာဒိဋ္ဌိဂတိကာ- အမျိုးမျိုးသော မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သော၊ ဗဟုဇ္ဇနာ- များစွာသော လူတို့သည်၊ အသင်္ခိတေန- အကြောင်းတရားတို့သည် မပြုပြင်အပ် မစီရင်အပ်သော၊ နိဗ္ဗာနေန- နိဗ္ဗာန်နှင့်၊ ရိတ္တာတိ- ရိတ္တာဟူသည်ကား၊ တုတ္ထော- ကင်းဆိတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။ သေတိ- သေ ဟူသည်ကား၊ နိပါတမတ္တံ- နိပါတ်မျှသာတည်း။

၂၇၄။ ပစ္ဆိမဘဝေတိ- ပစ္ဆိမဘဝေ ဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနဇာတိယံ- အဆုံးဖြစ်သောဘဝ၌၊ ဗြဟ္မဗန္ဓုတိ- ဗြဟ္မဗန္ဓု ဟူသည်ကား၊ ဗြဟ္မဏကုလေ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဇာတော- ဖြစ်သည်၊ အဟောသီ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ မဟာဘောဂံ ဆဇ္ဇေတွာနာတိ- မဟာဘောဂံ ဆဇ္ဇေတွာနဟူသည်ကား၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ- ဥစ္စာအစုကို၊ ခေဠ- ပိဏ္ဍံ ဣဝ- တံထွေးပေါက်ကိုကဲ့သို့၊ ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊ အနဂါရိယန္တိ- အနဂါရိယံ ဟူသည်ကား၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မဝိရဟိတံ- လယ်ထွန်ခြင်း ကုန်ရောင်းခြင်းစသော

အလုပ်မှ ကင်းသော၊ တာပသပဗ္ဗန္တံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ပဗ္ဗဇိန္တိ- ပဗ္ဗဇီဟူသည် ကား၊ ပဋိပဇ္ဇိ- ပြုကျင့်ပြီး၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ- ပဌမဘာဏဝါရ၏အဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၂၇၅-၇။ အဇ္ဈာယကော ။ပ။ မုနိ မောနေ သမာဟိတန္တိ ဧတ္ထ- အဇ္ဈာယကော ။ပ။ မုနိ မောနေ သမာဟိတံ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်ကို၊ မောနန္တိ- မောနဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တေန မောနေ- ထိုအသိဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသူသည်၊ မုနိ- မုနိမည်၏။ တသ္မိ မောနေ- ထိုအသိဉာဏ်၌၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ အာဟိတံ- ထားအပ်သည်တည်း၊ ဌပိတံ- တည်အပ်ထားအပ်သည်တည်း၊ သမာဟိတံ- ကောင်းစွာ ထားအပ်သော၊ စိတ္တံ- စိတ်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အာဂုသင်္ခါတံ- အာဂုဟု ဆိုအပ်သော၊ ပါပံ- မကောင်းမှုကို၊ န ကရေတိ- မပြု၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ နာဂေါ- နာဂမည်၏၊ အဿဇိမ္မေရော- အဿဇိမ္မထေရ်တည်း၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ဖုလ္လံ- ပွင့်သော၊ ဝိကသိတပဒုမံ- ပွင့်သော ပဒုမ္မာကြာသည်၊ ဝိရောစမာနံ ယထာ- တင့်တယ်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ (ဝိရောစမာနံ- တင့်တယ်သော)၊ တံ မဟာနာဂံ- ထိုအဿဇိမ္မထေရ်ကို၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၇၈-၂၈၁။ ဒိသ္မာ မေ ။ပ။ ပုစ္ဆိတုံ အမတံ ပဒန္တိ- ဒိသ္မာ မေ ။ပ။ ပုစ္ဆိတုံ အမတံ ပဒံ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၂၈၂။ ဝီထိန္တရေတိ- ဝီထိန္တရေဟူသည်ကား၊ ဝီထိအန္တရေ- လမ်းကြား၌၊ အနုပုတ္တန္တိ- အနုပုတ္တံဟူသည်ကား၊ သမ္ပတ္တံ- ရောက်လာသော၊ ဥပဂတံ- ချဉ်းကပ်လာသော၊ တံ ထေရံ- ထိုအဿဇိမ္မထေရ်ကို၊ ဥပဂန္နာနာတိ- ဥပဂန္နာနဟူသည်ကား၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၂၈၄။ ကိဒိသံ တေ မဟာဝီရာတိ- ကိဒိသံ တေ မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊ သကလဓိတိပုရိသ- အလုံးစုံသော တည်ကြည်မှုရှိတော်မူသော ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်တော်မူသော၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ အရဟန္တာနံ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနေ- တရားတည်းဟူသောစက်ကို လည်စေတော်မူခြင်း၌ (ဟောတော်မူခြင်း၌)၊ အရဟတ္တပုတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော၊ မဟာဝီရ- ကြီးမြတ်သောလုံ့လရှိတော်မူသောအရှင်ဘုရား၊ အနုဇာတ

ပရိဝါရဗဟုလတာယ- အနုဇာတသားတော် သမီးတော်ဟူသော အခြံအရံများစွာရှိသည်
၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာယသ- များသောအခြံအရံရှိသော၊ တေတိ- တေဟူသည်ကား၊
တဝ ဗုဒ္ဓဿ- သင်ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ သာသနံ ဓမ္မန္တိ- သာသနံ ဓမ္မဟူသည်ကား၊
ဓမ္မ- တရားတော်သည်၊ ဓမ္မဒေသနာသင်္ခါတံ- တရားဒေသနာတော်ဟု ဆိုအပ်သော၊
သာသနံ- သာသနာတော်သည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတ-
ဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဘောတိ- ဘောဟူသည်ကား၊ ဘဒြမုခ- ကောင်းသော မျက်နှာ
တော်ရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရား၊ မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊ မယံ- တပည့်တော်အား၊
သာဓုတိ- သာဓုဟူသည်ကား၊ ဘဒ္ဒကံ- ကောင်းသော၊ သာသနံ- အဆုံးအမတရား
တော်ကို၊ ကထယဿူတိ- ကထယဿူ ဟူသည်ကား၊ ကထေဟိ- ဟောတော်မူပါ
လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၈၅။ တတော- ထိုနောက်၊ ကထိတာကာရံ- ဟောပုံအခြင်းအရာကို၊
ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ သော မေ ပုဋ္ဌောတိ အာဒိ- သော မေ ပုဋ္ဌော
ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သောတိ-
သော ဟူသည်ကား၊ အဿဇိတ္ထေရော- အဿဇိမထေရ်တည်း၊ မေတိ- မေ ဟူသည်
ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ ပုဋ္ဌောတိ- ပုဋ္ဌော ဟူသည်ကား၊ “သာသနံ- သာသနာဟူ
သည်၊ ကီဒိသံ- အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သဘောရှိသနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ကထိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊
ကထံ- အမေးစကားကို၊ ကထေသိ- ပြောပြပြီး၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ သာသနံ-
အဆုံးအမတရားတော်သည်၊ အတ္ထဂမ္ဘီရတာယ- အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် နက်နဲသည်
၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂမ္ဘီရံ- ဂမ္ဘီရမည်၏၊ ဒေသနာဓမ္မပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာယ- ဒေသနာ
တော်အားဖြင့် နက်နဲခက်ခဲသည်၏အဖြစ် သိပယ်စိုက်ပွား သစ္စာတရားလေးပါး၏
နက်နဲသည်၏အဖြစ် (ဝါ) ပါဠိဓမ္မ၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ် ထိုးထွင်းသိမြင်မှု ပဋိဝေဓ
ဉာဏ်တော်၏နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂမ္ဘီရံ- ဂမ္ဘီရမည်၏၊ ပရမတ္ထသစ္စဝိဘာ
ဝိတာဒိဝသေန- မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော သစ္စာတရားကို ထင်ရှားပြတတ်ခြင်း
စသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိပုဏံ- သိမ်မွေ့သော၊ ပဒန္တိ- ပဒံဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ-
နိဗ္ဗာန်ကို၊ တဏှာသလ္လဿ- တဏှာတည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ကို (ဆဇ္ဇိကံ)၊ ဟန္တာရန္တိ-
ဟန္တာရံဟူသည်ကား၊ ဝိနာသကရံ- ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ သဗ္ဗဿ- အလုံး
စုံသော၊ သံသာရဒုက္ခဿ- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၏၊ အပနုဒနန္တိ- အပနုဒနံဟူသည်ကား၊
ခေပနကရံ- ကုန်ခမ်းခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဣတိ- ဤသို့၊

သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏။

၂၈၆။ တေန- ထိုအသမ္ဘိမထေရ်သည်၊ ကထိတာကာရံ- ဟောအပ်သောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယေ ဓမ္မာတိ အာဒိ- ယေ ဓမ္မာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ဟေတုပ္ပဘဝါတိ- ဟေတုပ္ပဘဝါဟူသည်ကား၊ ဟေတုတော ကာရဏတော- အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ ဇာတာ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ သဉ္ဇာတာ- ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်သော၊ နိဗ္ဗတ္တာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ- အလွန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ဓမ္မာတိ- ယေ ဓမ္မာဟူသည်ကား၊ သပ္ပစ္စယာ- အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ သဘာဝဓမ္မာ- အကြင်သဘောတရားတို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ- ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ ဥပလဘန္တိ- ရကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တေသန္တိ- တေသံဟူသည်ကား၊ (တေသံ) ဓမ္မာနံ- ထိုအကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော သဘောတရားတို့၏၊ ဟေတုန္တိ- ဟေတုံဟူသည်ကား၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊ တထာဂတော- ဘုရားရှင်သည်၊ အာဟာတိ- အာဟဟူသည်ကား၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ တေသဉ္စ ယော နိရောဓောတိ- တေသဉ္စ ယော နိရောဓော ဟူသည်ကား၊ တေသံ ဟေတုဓမ္မာနံ- ထိုအကြောင်းတရားတို့၏၊ ယော နိရောဓော- အကြင်ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သည်၊ ယော နိရုဇ္ဈနသဘာဝေါ- အကြင်ချုပ်ငြိမ်းပျက်စီးခြင်းသဘောသည်၊ ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏောတိ- ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏောဟူသည်ကား၊ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရမဟန္တတာယံ- သီလသမာဓိပညာစသောဂုဏ်အားဖြင့် များမြတ်သည်၏အဖြစ်၊ အခြံအရံအားဖြင့် များမြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမိတပါပတ္တာ- ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဒ္ဓံသိတပါပတ္တာ^၁ စ- ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသောမကောင်းမှု

၁။ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရမဟန္တတာယံ= သီလံ စ သမာဓိ စ ပညာ စ အာဒိ စ သီလသမာဓိပညာဒိနိ၊ သီလသမာဓိပညာဒိနိ စ တာနိ ဂုဏောစာတိ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏော၊ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏော စ ပရိဝါရာ စ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရာ- သီလသမာဓိပညာစသောဂုဏ်နှင့် အခြံအရံတို့၊ မဟန္တဿ ဘာဝေါ မဟန္တတာ၊ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရေဟိ မဟန္တတာ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရမဟန္တတာ၊ “ဒွန်၏နောက်၌၊ ရှိသောပိုဒ်၊ ယှဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းသာ” ဟူသည်နှင့်အညီ မဟန္တတာယံဟူသောပုဒ်ကို ရှေ့ဒွန်တွဲပုဒ်နှင့် ယှဉ်စပ်၍ အနက်ပေးရာ၏၊ တာယ သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရမဟန္တတာယ။

၂။ ဝိဒ္ဓံသိတပါပတ္တာ= ဝိဒ္ဓံသိယိတ္တာတိ ဝိဒ္ဓံသိတံ၊ ဝိ✓မံသ+တ၊ ဝိဒ္ဓံသနေ- ဖျက်ဆီးခြင်း

ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟာသမဏော- မဟာသမဏမည်သော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧဝံဝါဒီ- ဤသို့ပြောဆိုလေ့ရှိ၏၊ ဟေတုဂူပသမနာဒိဝဒန- သီလော- အကြောင်းတရားတို့၏ ငြိမ်းကြောင်းစသည်ကို ပြောဆိုခြင်းအလေ့ရှိ၏၊ (ဂူပသမတိ ဧတေနာတိ ဂူပသမနံ၊ ဝိ၊ ဥပ✓သမု+ယု၊ ဥပသမေ- ငြိမ်းအေးငြိမ်သက် ခြင်း၌၊ ဟေတုနံ ဂူပသမနံ ဟေတုဂူပသမနံ၊ ဟေတုဂူပသမနံ အာဒိ ဟေတုဂူပသမ- နာဒိ၊ ဝဒနံ သီလံ ယဿာတိ ဝဒနသီလော၊ ဟေတုဂူပသမနာဒိ ဝဒနသီလော ဟေတုဂူပသမနာဒိဝဒနသီလော)၊ ကထေတာ- ဟောပြောတတ်၏၊ (ကထေတီတိ ကထေတာ၊ ✓ကထ+ဏေ+တု)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၈၇။ တတော- ထို့နောက်၊ ဝုတ္တဓမ္မံ- ဟောတရားကို၊ သုတ္တာ- နာယူရ၍၊ အတ္တနာ- မိမိကိုယ်တိုင်၊ ပစ္စက္ခကတပ္ပကာရံ- မျက်မှောက်ပြုအပ်သောအခြင်းအရာကို (ပစ္စက္ခံ ကတံ ပစ္စက္ခကတံ၊ ပစ္စက္ခကတံ ပကာရံ ပစ္စက္ခကတပ္ပကာရံ)၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သောဟန္တိအာဒိ- သောဟံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တံ- ထိုစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင်သည်သာ တည်း။

၂၈၉။ ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိ တာဝဒေဝါတိ- ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိ တာဝဒေဝ ဟူသည်ကား၊ ဣတော- ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်မှ၊ ဥတ္တရံ- အထက်၌၊ သစေပိ နတ္ထိ- အကယ်၍သော်လည်း သိဖို့ရန် မရှိခဲ့အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ မရှိခဲ့သော်)၊ ဧတ္တက- မေဝ- ဤမျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်သို့သာလျှင်၊ ဣဒံ သောတာပတ္တိဖလမေဝ- ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်သို့သာလျှင်၊ ပတ္တဗ္ဗံ- ရောက်ထိုက်၏၊ တထာ- ထိုသို့သောတာ ပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ထိုက်သောကြောင့်၊ ဧသော ဧဝ- ဤသောတာပတ္တိဖိုလ်တရားသည် သာလျှင်၊ ဓမ္မော- ငါတို့ရှာဖွေနေသော တရားပါတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ အသောကံ- စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်းမရှိရာ ဖြစ်သော၊ ပဒန္တိ- ပဒံဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပစ္စဗျထာတိ- ပစ္စဗျထဟူသည် ကား၊ ပဋိဝိဒ္ဓထ- ထိုးထွင်းသိကုန်ပြီ၊ အမေဟိ နာမ- ငါတို့မည်သည်ကား၊ ဣဒံ ပဒံ- ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဗဟုကေဟိ- များစွာကုန်သော၊ ကပ္ပနဟုတေဟိ- ကမ္ဘာပေါင်း ကောဋိပကောဋိသိန်းတစ်ရာတို့ဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌမေဝ- မတွေ့မြင်အပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အဗ္ဘတိတံ- လွန်သွားပြီ။

၌၊ ဝိဒ္ဓံသိတံ ပါပံ ယေနာတိ ဝိဒ္ဓံသိတပါပေါ၊ ဝိဒ္ဓံသိတပါပဿ ဘာဝေါ ဝိဒ္ဓံသိတပါပတတ္ထံ၊ တသ္မာ။

၂၉၀။ ယွာဟံ ဓမ္မော ဂဝေသန္တောတိ ဧတ္ထ- ယွာဟံ ဓမ္မော ဂဝေသန္တော
 ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ယွာဟန္တိ- ယွာဟံဟူသည်ကား)၊ ယော အဟံ- အကြင်ငါသည်၊
 ဓမ္မန္တိ- ဓမ္မဟူသည်ကား၊ သန္တိပဒံ- ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဂဝေသန္တောတိ-
 ဂဝေသန္တောဟူသည်ကား၊ ပရိယေသန္တော- ရှာမှီးလျက်၊ ကုတိတ္ထေတိ- ကုတိတ္ထေ
 ဟူသည်ကား၊ ကုစ္ဆိတတိတ္ထေ- စက်ဆုတ်ဖွယ် မိစ္ဆာအယူဝါဒတည်းဟူသော ဆိပ်၌၊
 နိန္ဒိတဗ္ဗတိတ္ထေ- ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူဝါဒတည်းဟူသောဆိပ်၌၊ သဉ္စရိန္တိ-
 သဉ္စရိဟူသည်ကား၊ ပရိဗ္ဗမိ- ကျင်လည်ခဲ့ရပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
 အနက်တည်း၊ သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တောတိ- သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော
 ဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ ပရိယေသိတဗ္ဗော- ရှာဖွေအပ်သော၊ သော အတ္ထော-
 ထိုအကျိုးသို့၊ မယာ- ငါသည်၊ အနုပ္ပတ္တော- အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ။ သမ္ပတ္တော-
 ကောင်းစွာရောက်အပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ ပန- ယခုအခါ၌ကား၊ မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊
 မယံ- ငါ့အား၊ နပ္ပမဇ္ဇိတုန္တိ- နပ္ပမဇ္ဇိတုံ ဟူသည်ကား၊ အပ္ပမာဒေန- မမေ့မလျော့
 မပေါ့မဆခြင်းဖြင့်၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ကာလော- အချိန်တန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤ
 ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၉၁။ အဿဇိနာ- အဿဇိမည်သော၊ ထေရေန- မထေရ်သည်၊ တောသိ-
 တောတိ- တောသိတောဟူသည်ကား၊ ကတသောမနဿော- ပြုအပ်သောဝမ်းမြောက်မှု
 (ပြုခံရသောဝမ်းမြောက်မှု)ရှိသော၊ အဟံ- ငါသည်၊ အစလန္တိ- အစလံဟူသည်ကား၊
 နိစ္စလံ- တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ နိဗ္ဗာနပဒံ- ရောက်သင့်ရောက်ရန် လျော်ကန်သင့်မြတ်
 နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့၊ ပတ္တာနာတိ- ပတ္တာနဟူသည်ကား၊ ပါပုဏိတွာ- ရောက်၍၊ သဟာ-
 ယကန္တိ- သဟာယကံ ဟူသည်ကား၊ ကောလိတမာဏဝံ- ကောလိတလုလင်ကို၊
 ဂဝေသန္တောတိ- ဂဝေသန္တော ဟူသည်ကား၊ ပရိသေသန္တော- ရှာမှီးလျက်၊ အဿမ-
 ပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၉၂။ ဒူရတောဝ မမံ ဒိသွာတိ- ဒူရတောဝ မမံ ဒိသွာဟူသည်ကား၊ အဿမ
 ပဒတော- သင်္ခမ်းကျောင်းမှ၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှသာလျှင်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာသော၊
 မမံ- ငါကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ သုသိက္ခိတော- ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသော၊ မေတိ-
 မေဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ သဟာယကော- သူငယ်ချင်းသည်၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိ-
 ဣရိယာပထေဟိ- ရပ်ခြင်းထိုင်ခြင်းစသော ဣရိယာပုထ်တို့နှင့်၊ သမ္ပန္နောတိ- သမ္ပန္နော
 ဟူသည်ကား၊ သမင်္ဂီဘူတော- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ဣဒန္တိ- ဣဒံဟူသည်ကား၊
 ဥပရိ- အထက်၌၊ ဝုစ္စမာနဝစနံ- ဆိုအပ်သောစကားကို၊ အဗြဝီတိ- အဗြဝီဟူသည်

ကား၊ ကထေသိ- ပြောဆိုပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၉၃။ ဘော သဟာယ- အိုသူငယ်ချင်း၊ ပသန္နမုခနေတ္ထောသီတိ- ပသန္နမုခနေတ္ထောသီ ဟူသည်ကား၊ ပသန္နေဟိ- ကြည်လင်ကုန်သော၊ သောဘနေဟိ- တင့်တယ်ကုန်သော၊ ဒဒ္ဒလ္လမာနေဟိ- ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်သော၊ မုခနေတ္ထေဟိ- မျက်နှာ၊ မျက်လုံး (မျက်ဝန်း)တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ မုနိဘာဝေါ ဣဝ- ရဟန်းအဖြစ်ကဲ့သို့ (ရဟန်းအသွင်အပြင်ကဲ့သို့)၊ တေ- သင်၏ အသွင်အပြင်သည်၊ ဒိဿတိတိ- ဒိဿတိ ဟူသည်ကား၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊ ဣတ္ထမ္ဘူတော- ဤတစ်စုံတစ်ခုသော အထူးအပြားသို့ ရောက်သော၊ တံ- သင်သည်၊ အမတာဓိဂတောတိ- အမတာဓိဂတော ဟူသည်ကား၊ အမတံ- မသေရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂတော- ရသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ ကစ္စိ အစ္စတန္တိ- ကိစ္စိ အစ္စတံ ဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနပဒံ- ရောက်သင့်ရောက်ရန် လျော်ကန်သင့်မြတ် နိဗ္ဗာန် ဓာတ်ကို၊ အဓိဂတော- ရပြီလော၊ အဓိဂစ္ဆိ- ရပြီရောက်ပြီလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆာမိ- မေး၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၂၉၄။ သုဘာနုရူပေါ အာယာသီတိ- သုဘာနုရူပေါ အာယာသီဟူသည်ကား၊ သုဘဿ- တင့်တယ်ခြင်းအား၊ ပသန္နဝဏ္ဏဿ- ကြည်လင်သောအဆင်းအား၊ အနုရူပေါ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော သဘောရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အာယာသိ အာဂစ္ဆသိ- လာ၏၊ အာနေဉ္ဇကာရိတော ဝိယာတိ- အာနေဉ္ဇကာရိတော ဝိယဟူသည် ကား၊ တောမရာဒီဟိ- ဆင်၏ခြေကို ထိုးဆွကြောင်းဖြစ်သော အရိုးတပ်သော သံစူးလုံ (မှိုန်း)စသည်တို့ဖြင့်၊ ကာရိတော- ပြုခံရသော၊ (ကာရိတံအနက်မဲ့)၊ အာနေဉ္ဇော- မတုန်လှုပ်သော၊ ဟတ္ထိဝိယ- ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၊ ဒန္တောဝါတိ- ဒန္တောဝဟူသည်ကား၊ တိဟိ- သုံးခုကုန်သော၊ မာသေဟိ- လတို့ဖြင့်၊ သုသိက္ခိတော ဣဝ- ကောင်းစွာသင် ကြားအပ်ပြီးသကဲ့သို့၊ ဗာဟိတပါပတ္တာ- အပပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏ- ဗြာဟ္မဏမည်သော အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဒန္တဒမထောတိ- ဒန္တဒမထောဟူသည်ကား၊ သိက္ခိတသိက္ခော- ကျင့်အပ်ပြီးသော အကျင့်သိက္ခာရှိသည်၊ နိဗ္ဗာနပဒေ- နိဗ္ဗာန်ဓာတ်၌၊ ဥပသန္တော- ငြိမ်းအေးပြီးသည်၊ အသိ- ဖြစ်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။

၂၉၅။ တေန- ထိုဥပတိဿသည်၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်) အမတံ မယာတိ အာဒိ- အမတံ မယာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ- ထိုစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်

သာလျှင်တည်း။

၂၉၉။ အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပေါတိ- အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပေါဟူသည်ကား၊
 “အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ- တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊
 အဂ္ဂသာဝကော- အဂ္ဂသာဝကသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရပါလို၏”။ ဣတိ- ဤသို့
 သော၊ ပတ္ထိတပတ္ထနာယ- တောင်းအပ်သောဆု၏၊ ကောဋီ- အဆုံးအစွန်သို့၊ အပ္ပတ္တ-
 သင်္ကပ္ပေါ- မရောက်သေးသော အကြံအစည်ရှိသည် (ဝါ) အကြံမအောင်မြင်သေးသည်၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကုတိတ္ထေတိ- ကုတိတ္ထေ ဟူသည်ကား၊
 အဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂေ- မရောက်အပ် မရောက်ထိုက်သော မိစ္ဆာအယူဝါဒလမ်းစဉ်၌၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ သဗ္ဗရိန္တိ- သဗ္ဗရိ ဟူသည်ကား၊ ပရိတ္တမိ- လှည့်လည်ကျက်စားခဲ့ပြီ၊ ဘန္တေ
 ဂေါတမ- အရှင်ဘုရားဂေါတမ၊ လောကဇေဋ္ဌ- လောက၏အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရား၊ တဝ- အရှင်ဘုရားအား၊ ဒဿနံ- ဖူးမျှော်ခြင်းငှါ၊ အာဂမ္မာတိ-
 အာဂမ္မဟူသည်ကား၊ ပတ္တာ- လာရောက်၍၊ မမသင်္ကပ္ပေါတိ- မမ သင်္ကပ္ပေါဟူသည်ကား၊
 မယံ- ငါ၏၊ ပတ္တနာ- တောင်းဆု(အကြံအစည်)သည်၊ ပူရိတောတိ- ပူရိတော
 ဟူသည်ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂါဓိဂမေန- အရဟတ္တမဂ်ကို ရရှိခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊
 သာဝကပါရမီဉာဏဿ- သာဝကပါရမီဉာဏ်သို့၊ ပါပုဏဇေန- ရောက်ခြင်းနှင့်လည်း
 ကောင်း၊ ပရိပုဏ္ဏော- ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော- ဆိုလိုချက်တည်း။

၃၀၀။ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယာတိ- ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယဟူသည်ကား၊ ပထဝိယံ-
 မြေ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒုမာ- သစ်ပင်တို့သည်)၊ သမယေတိ- သမယေဟူ
 သည်ကား၊ ဟေမန္တကာလေ- ဆောင်းအခါ၌၊ ပုပ္ဖန္တိတိ- ပုပ္ဖန္တိဟူသည်ကား၊ ဝိကသန္တိ-
 ပွင့်ကုန်၏၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာတိ- ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ ဟူသည်ကား၊ သုဂန္ဓာ- ကောင်းသောအနံ့ရှိကုန်သော
 နတ်ပန်းတို့သည်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ပဝန္တိတိ- ပဝန္တိ ဟူသည်ကား၊ ပဝါယန္တိ-
 ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့ကုန်၏၊ သဗ္ဗပါဏိနန္တိ- သဗ္ဗပါဏိနံဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ
 ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿေ- နတ်လူတို့ကို (သဗ္ဗပါဏိနံ၌ ဒုတိယအနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်
 သက်ဟုပြသည်)၊ တောသေန္တိတိ- တောသေန္တိ ဟူသည်ကား၊ သောမနဿယုတ္တေ-
 ဝမ်းမြောက်မှုနှင့် ယှဉ်သည်တို့ကို၊ ကရောန္တိ ယထာ- ပြုကုန်သကဲ့သို့။

၃၀၁။ တထေဝါဟံ မဟာဝီရာတိ - တထေဝါဟံ မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊
 မဟာဝီရိယဝန္တ- ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယရှိတော်မူသော၊ သကျကုလပသုတံ-

၁။ သကျကုလပသုတံ= သကျဿ ကုလံ သကျကုလံ၊ သကျကုလတော ပသုတော
 သကျကုလပသုတော၊ ဟေ သကျကုလပသုတ (အာလုပ်ပုဒ်တည်း၊ ဘုရားရှင်ရ၏)၊ ဤ၌

သာကီဝင်မင်းမျိုးမှ မွေးဖွား (ဖြစ်လာ)တော်မူသော၊ မဟာပရိဝါရ- များသော အခြံ
 အရံရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တေတိ- တေ ဟူသည်ကား၊ တဝ- ရှင်တော်မြတ်
 ဘုရား၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပတိဋ္ဌာယာတိ- ပတိဋ္ဌာယ ဟူသည်ကား၊
 အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ပတိဋ္ဌဟိတွာ- တည်၍၊ ပုပ္ဖိတုန္တိ- ပုပ္ဖိတုံဟူသည်ကား၊
 အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဝိကသိတုံ- ပွင့်ခြင်းငှါ၊
 သမယန္တိ- သမယံဟူသည်ကား၊ ကာလံ- အချိန်ကို၊ ဧသာမီတိ- ဧသာမိဟူသည်ကား၊
 တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ ဂဝေသာမိ- ရှာမှီးခဲ့ပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
 ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၀၂။ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖန္တိ- ဝိမုတ္တိပုပ္ဖံ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကိလေသေဟိ- အလုံးစုံသော
 ကိလေသာတို့မှ၊ ဝိမုစ္စနတော- လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဝိမောစနတော-
 လွတ်စေခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိ- ဝိမုတ္တိမည်သော၊ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိသင်္ခါတံ- အရဟတ္တ
 ဖိုလ်ဝိမုတ္တိဟုဆိုအပ်သော၊ ပုပ္ဖံ- ပန်းကို၊ ဧသန္တောတိ- ဧသန္တောဟူသည်၊ ဂဝေသန္တော-
 ရှာမှီးလျက်၊ တဉ္စ ခေါ်- ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိပန်းသည်လည်း (ဘဝသံသာရမောစနံ-
 ၌စပ်) ဘဝသံသာရမောစနန္တိ^၂- ဘဝသံသာရမောစနံဟူသည်ကား၊ ကာမဘဝါဒိ-
 ဘဝေသု- ကာမဘဝစသော ဘဝတို့၌၊ သံသရဏံ- လှည့်လည်ခြင်းတည်း၊ ဂမနံ-
 ပြေးသွားရခြင်းတည်း၊ ဘဝသံသာရံ- ကာမဘဝစသောဘဝတို့၌ လှည့်လည်ပြေးသွား
 ရခြင်း၊ တတော- ထိုဘဝသံသရာမှ၊ မောစနံ- လွတ်မြောက်တတ်၏ (ဝါ) လွတ်
 မြောက်စေတတ်၏၊ ဘဝသံသာရမောစနံ- ကာမဘဝစသော ဘဝတို့၌ လှည့်လည်ကျင်
 လည် ပြေးသွားရခြင်းမှ လွတ်မြောက်တတ်၏ (ဝါ) လွတ်မြောက်စေတတ်၏၊ ဝိမုတ္တိ

ပသုတဟူသောပုဒ်သည် “ဥပစိတ၊ အနုယုတ္တ၊ ဥဿုတ္တ၊ ပယုတ္တ၊ ဗျာဝဋ္ဌ” စသောအနက်
 မဟော၊ “ပသုတန္တိ ပသဋ္ဌံ၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂန္တိ အတ္ထော” ဟူသော သုတ္တနိပါတ်
 (ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၉၈)၌ကဲ့သို့ လဂ္ဂအနက်ကိုလည်း မဟော၊ ပသဝအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုပသဝပုဒ်သည်
 လည်း “ပသဝနံ ပသဝေါ၊ ပဝတ္တိတိ အတ္ထော” ဟူသော (ဇာ၊ ၄၊ ၁၊ ၄၁၈)ကို ထောက်ဆ
 ၍ ပဝတ္တနအနက်ဟောကြံရာ၏၊ ဤပသုတပုဒ်ကိုလည်း “ပသဝတိ ပဝတ္တတိတိ ပသုတော၊
 ပ✓သူ+တ၊ ပသူတိယံ- သားဖွားခြင်း (ဖြစ်ခြင်း)၌-ဟု ကြံရာ၏။

၂။ ဘဝသံသာရမောစနံ= မုစ္စတိတိ မောစနံ၊ မောစေတိတိ မောစနံ၊ မောစနံ စ မောစနံ
 မောစနံ (ဧကသေသံပြု)၊ ✓မုစ+ယု (တနည်း) ✓မုစ+ဏေ+ယု+။ သံသရဏံ ဂမနံ
 သံသာရံ၊ ဘဝေသု သံသာရံ၊ ဘဝသံသာရံ၊ ဘဝသံသာရတော မောစနံ ဘဝသံသာရမောစနံ၊
 (အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိပုပ္ဖံ)။

ပုပ္ဖလာဘေနာတိ- ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘေန ဟူသည်ကား၊ ဝိမုစ္စနံ- လွတ်မြောက်ခြင်း၊
 ဝါ- တနည်းကား၊ ဧတာယ- ဤအရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသောပန်းဖြင့်၊ ကတသမ္ဘာရာ-
 ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဆောက်အဦရှိကုန်သော သူတို့သည်၊ ဝိမုစ္စန္တိ-
 ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိ- ဝိမုတ္တိမည်၏၊
 အဂ္ဂဗလံ- အမြတ်ဆုံးသော အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရ၏၊ ဧတေန- ဤအရဟတ္တဖိုလ်
 တည်းဟူသော ပန်းဖြင့်၊ ဝေနယျာ- ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ ပုပ္ဖန္တိ
 ဝိကသန္တိ- ပွင့်လန်းကုန်၏၊ ဣတိ တသ္မာ- ဤသို့ ပွင့်လန်းကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊
 ပုပ္ဖ- ပုပ္ဖမည်၏၊ ဝိမုတ္တိဧဝ- အရဟတ္တဖိုလ် ဝိမုတ္တိသည်သာလျှင်၊ ပုပ္ဖ- ပန်းတည်း၊
 ဝိမုတ္တိပုပ္ဖ- အရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိတည်းဟူသောပန်း၊ လာဘနံ- ရခြင်း၊ လာဘော-
 ရခြင်း၊ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖဿ- အရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိတည်းဟူသော ပန်းကို၊ လာဘော- ရခြင်း
 တည်း၊ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘော- အရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိတည်းဟူသော ပန်းကို ရခြင်း၊
 တေန ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘေန- ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ဝိမုတ္တိတည်းဟူသော ပန်းကို ရခြင်း
 ဖြင့်၊ အဓိဂမနေန- ရောက်ခြင်း ရခြင်း သိခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပါဏိနန္တိ- သဗ္ဗပါဏိနံဟူသည်
 ကား၊ သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို၊ တောသေမီတိ- တောသေမီဟူသည်
 ကား၊ သောမနဿံ- ဝမ်းသာဝမ်းမြောက်ခြင်းသို့၊ ပါပေမိ- ရောက်စေ၏၊ ဣတိ-
 ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၀၃။ “ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမီ”တိ အာဒီသု- ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမီ ဤသို့
 အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ စက္ခုမာတိ- စက္ခုမဟူသည်ကား၊ ပဉ္စဟိ- ငါးပါးကုန်
 သော၊ စက္ခုဟိ- စက္ခုတို့ဖြင့်၊ စက္ခုမန္တ- ငါးပါးသောစက္ခုရှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၊
 ယတ္တကေ- အကြင်မျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ရတနသုတ္တာဒိနံ-
 ရတနသုတ်အစရှိကုန်သော၊ ပရိတ္တာနံ- ပရိတ်တော်တို့၏၊ အာဏာ- အမိန့်အာဏာ
 သည်၊ အာနုဘာဝေါ- အစွမ်း(တန်ခိုး)သည်၊ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ တတ္တကေ- ထိုမျှ
 လောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သတသဟဿကောဋိစက္ကဝါဠသင်္ခါတေ- ကုဋေပေါင်း
 တစ်သိန်းသော စကြဝဠာတိုက်ဟုဆိုအပ်သော(ကုဋေတစ်သိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော
 စကြဝဠာတိုက်ဟုဆိုအပ်သော)၊ ဗုဒ္ဓဓေတ္တေ- ဗုဒ္ဓဓေတ်၌၊ ဌပေတွာန မဟာမုနိန္တိ-
 ဌပေတွာန မဟာမုနိဟူသည်ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ကြံထား
 ၍၊ အဝသေသေသု- ကြွင်းကျန်ကုန်သော၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့တွင်၊ အညော-
 အခြားသော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ တဝ ပုတ္တဿာတိ- တဝ
 ပုတ္တဿ ဟူသည်ကား၊ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ပုတ္တေန- သားတော်ဖြစ်သော၊

မယာ- တပည့်တော်နှင့်၊ ပညာယ- ပညာအားဖြင့်၊ သဒိသောတိ- သဒိသောဟူသည် ကား၊ သမော- တူသူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သေသံ- ကြွင်သောစကားသည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင် သည်သာတည်း။

၃၀၈။ ပဋိပန္နာတိ- ပဋိပန္နာဟူသည်ကား၊ စတုမဂ္ဂသမင်္ဂီနော စ- လေးပါး သောမဂ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဖလဋ္ဌာတိ- ဖလဋ္ဌာဟူသည် ကား၊ အရဟတ္တဖလ- အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဌိတာ စ- တည်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ သေခါ ဖလသမင်္ဂီနောတိ- သေခါ ဖလသမင်္ဂီနော ဟူသည်ကား၊ ဟေဋ္ဌိမေဟိ- အောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဖလေဟိ- ဖိုလ်တို့ နှင့်၊ သမန္နာဂတာ စ- ပြည့်စုံကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ- ရှစ် ယောက်ကုန်သော၊ ဧတေ အရိယဘိက္ခု- ဤအရိယဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဥတ္တမတ္တန္တိ- ဥတ္တမတ္တံဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာန်- မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ကို၊ အာသီသကာတိ- အာသီသကာ ဟူသည်ကား၊ ဂဝေသကာ- ရှာမှီးတတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တန္တိ- တံဟူသည်ကား၊ ပညဝန္တိ- ပညာရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရားကို၊ ပရိဝါရေန္တိ သဒါတိ- ပရိဝါရေန္တိ သဒါဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသောကာလပတ်လုံး၊ သေဝန္တိ- မှီဝဲကုန်၏၊ ဘန္တိ- ဆည်းကပ်ကုန်၏၊ ပယိရပါသန္တိ- ချဉ်းကပ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၁၀။ ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မာနုပဿနာသင်္ခါတာနံ- ကာယာနုပဿနာ ဝေဒနာနုပဿနာ စိတ္တာနုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ စတုန္တံ- လေးပါး ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနံ- သတိပဋ္ဌာန်တို့၌ (ကုသလသဒ္ဓါအယှဉ် သတ္တမျှတ္တ၌ ဆဇ္ဇီ ဝိဘတ်သက်)၊ ကုသလာတိ- ကုသလာ ဟူသည်ကား၊ ဆေကာ- ကျွမ်းကျင်ကုန်၏၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါဒိနံ- သတိသမ္မောဇ္ဈင်အစရှိကုန်သော၊ သတ္တန္တံ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါနံ- သမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို (ဘာဝသာဓနပုဒ်နှင့်အယှဉ် ကမ္မတ္တ၌ ဆဇ္ဇီသက်)၊ ဘာဝနာယာတိ- ဘာဝနာယဟူသည်ကား၊ ဝဗနာယ- တိုးပွားစေခြင်းငှါ၊ ရတာတိ- ရတာဟူသည်ကား၊ အလ္လီနာ- ကပ်ငြိမြွေလျော်ကုန်၏။

၃၁၄။ ဥဠုရာဇာဝါတိ- ဥဠုရာဇာဝဟူသည်ကား၊ တာရကရာဇာ ဣဝ စ- ကြယ်တာရာတို့ဖြင့် ဝန်းရံအပ်သော လမင်းကဲ့သို့လည်း၊ သောဘသိ- တင့်တယ်တော် မူပါပေ၏။

၃၁၅။ ရုက္ခပဗ္ဗတရတနသတ္တာဒယော- သစ်ပင် တောတောင် ရတနာ သတ္တဝါ

စသည်တို့ကို၊ ဓာရေတိ- ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဓရဏီ- ဓရဏီမည်၏၊ ဓရဏီယံ- မြေ၌၊ ရဟာ- ပေါက်ရောက်တတ်ကုန်၏၊ သဉ္ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝဓိတာစ- (ကြီးပြင်း) ကြီးပွားစည်ပင်လည်း ကြီးပွားစည်ပင်လာကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဓရဏီရဟာ- ဓရဏီရဟာတို့မည်ကုန်၏၊ ရက္ခာ- သစ်ပင်တို့ရကုန်၏၊ ပထဝိယံ- မြေ၌၊ ပတိဋ္ဌာယ- တည်၍၊ ရဟန္တိတိ- ရဟန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဝဗန္တိ- စည်ပင်တိုးပွားကုန်၏၊ ဝုဒ္ဓိ- ကြီးပြင်းခြင်းသို့၊ ဝိရုဋ္ဌိ- စည်ပင်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊ ဝေပုလ္လတန္တိ- ဝေပုလ္လတံဟူသည်ကား၊ ဝိပုလဘာဝံ- ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပရိပူရဘာဝံ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊ တေ ရက္ခာ- ထိုသစ်ပင်တို့သည်၊ ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဖလံ ဒဿယန္တိတိ- ဖလံ ဒဿယန္တိဟူသည်ကား၊ ဖလဓာရိနော- အသီးကို ဆောင်ကုန်သည် (ဝါ) အသီးသီး ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

၃၁၇-၉။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဘဂဝန္တမေဝ- ဘုရားရှင်ကိုသာလျှင်၊ ထောမေန္တော- ချီးမွမ်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သိန္နု သရဿတီတိ အာဒိ- သိန္နု သရဿတိ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကား ရပ်၌၊ သိန္နုဝါဒိ နာမ- သိန္နုဝါဒိ မည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သရဿတီနာမ- သရဿတီမည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်းကောင်း၊ နန္ဒီယဂင်္ဂါ စ- နန္ဒီယမြစ်သည်လည်းကောင်း၊ စန္ဒဘာဂါဂင်္ဂါ စ- စန္ဒဘာဂါမြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂင်္ဂါ နာမ- ဂင်္ဂါမည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ယမုနာ နာမ- ယမုနာ မည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သရဘူ နာမ- သရဘူမည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်းကောင်း၊ မဟီ နာမ- မဟီမည်သော၊ ဂင်္ဂါ စ- မြစ်သည်လည်း ကောင်း၊ (အတ္ထိ- ရှိကုန်၏)၊ သန္တမာနာနန္တိ- သန္တမာနာနံဟူသည်ကား၊ ဂစ္ဆန္တိနံ- ရေအလျှင် တသွင်သွင် စီးဆင်းကုန်သော၊ ဧတာသံ ဂင်္ဂါနံ- ဤမြစ်တို့၏၊ (ဇလံ- ရေကို)၊ သာဂရောဝါတိ- သာဂရောဝဟူသည်ကား၊ သမုဒ္ဒေါ ဧဝ- သမုဒ္ဒရာသည်သာ လျှင်၊ သမုဋ္ဌိစ္ဆတီတိ- သမုဋ္ဌိစ္ဆတိ ဟူသည်ကား၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ- ခံယူ၏၊ ဓာရေတိ- ဆောင်ထား၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဧတာ သဗ္ဗဂင်္ဂါ- ဤအလုံးစုံသော မြစ်တို့သည်၊ ပုရိမံ နာမန္တိ- ပုရိမံ နာမံဟူသည်ကား၊ သိန္နုဝါဒိဂင်္ဂါတျာဒိကံ- သိန္နုဝါဒိမြစ် ဤသို့ အစရှိသော၊ ပုရိမံ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊ နာမပညတ္တိဝေါဟာရံ- အမည်ပညတ် အခေါ် အဝေါ်အသုံးအနှုန်းကို၊ ဧဟန္တိတိ- ဧဟန္တိဟူသည်ကား၊ ဆဇ္ဇန္တိ- စွန့်ကုန်၏၊ သာဂ- ရောတေဝါတိ- သာဂရောတေဝ ဟူသည်ကား၊ သာဂရော ဣတိ ဧဝ- သမုဒ္ဒရာဟူ၍

သာလျှင်၊ ဉာယတိတိ- ဉာယတိ ဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌာ- ထင်ရှားသည်၊ ဘဝတိ
 ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝါတိ- တထေဝဟူသည်ကား၊ တထာ ဧဝ- ထိုအတူ
 သာလျှင်၊ ဣမေ စတုဗ္ဗဏ္ဏာတိ- ဣမေ စတုဗ္ဗဏ္ဏာဟူသည်ကား၊ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏ-
 ဝေဿသုဒ္ဓသင်္ခါတာ- မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ ကုန်သည်ပွဲစား၊ သူဆင်းရဲဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊
 စတ္တာရော- လေးမျိုးကုန်သော၊ ကုလာ- အမျိုးတို့သည်၊ တဝန္တိကေတိ- တဝန္တိကေ
 ဟူသည်ကား၊ တဝ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ အန္တိကေ သမိပေ- အနီး၌၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာတိ-
 ပဗ္ဗဇိတ္တာဟူသည်ကား၊ ပတ္တကာသာယစီဝရဓာရိနော- သပိတ် ဖန်ရည်စွန်းသောသင်္ကန်း
 တို့ကို ဆောင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ပရိစရန္တာ- ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေးကုန်လတ်
 သော်၊ ပုရိမံ နာမန္တိ- ပုရိမံ နာမံဟူသည်ကား၊ ခတ္တိယာဒိနာမဓေယျ- မင်းမျိုးစသော
 အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပညတ္တိဝေါဟာရံ- နာမပညတ်ဟူသော အခေါ်အဝေါ်အသုံး
 အနှုန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧဟန္တိတိ- ဧဟန္တိဟူသည်ကား၊ စန္ဒန္တိ- စွန့်ကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓ-
 ပုတ္တာတိ- ဗုဒ္ဓပုတ္တာဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဩရသာတိ- သားတော်
 တို့ဟူ၍၊ ဉာယရေတိ- ဉာယရေဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌာ- ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဘဝေယျ-
 ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

၃၂၀-၄။ စန္ဒောတိ- စန္ဒောဟူသည်ကား၊ စန္ဒမဏ္ဍလော- လဝန်းသည်၊ အဗ္ဘာ-
 တိမ်တိုက်လည်းကောင်း၊ မဟိကာ- ဆီးနှင်းလည်းကောင်း၊ ရဇော- မြူလည်းကောင်း၊
 ဓုမော- မီးခိုးလည်းကောင်း၊ ရာဟု- အသူရိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဗ္ဗဟိ-
 ငါးပါးကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသေဟိ- ညစ်ညူးကြောင်း အညစ်အကြေးတို့မှ၊ ဝိရဟိ
 တတ္တာ- ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမလောတိ- ဝိမလောဟူသည်ကား၊ ဝိဂတ
 မလော- ကင်းသောအညစ်အကြေးရှိသော၊ နိမ္မလော- အညစ်အကြေးကင်းသော(စန္ဒော
 ၌ စပ်)၊ အာကာသဓာတုယာတိ- အာကာသဓာတုယာ ဟူသည်ကား၊ အာကာသဂဗ္ဗေ-
 ကောင်းကင်ပြင်တိုက်၌၊ ဂစ္ဆန္တိ- ဂစ္ဆံ ဟူသည်ကား၊ ဂစ္ဆန္တော- လှည့်လည်လတ်သော်၊
 သဗ္ဗေတိ- သဗ္ဗေဟူသည်ကား၊ တာရကသမူဟေ- အလုံးစုံသော ကြယ်တာရာအပေါင်း
 တို့ကို၊ အာဘာယ- အရောင်ဖြင့်၊ မဒ္ဒမာနော- လွှမ်းမိုးချေဖျက်လျက်၊ လောကေ-
 လောက၌၊ အတိရောစတိတိ- အတိရောစတိဟူသည်ကား၊ ဒဒ္ဒလ္လတိ ယထာ- ထွန်း
 လင်းတောက်ပတင့်တယ်သကဲ့သို့၊ တထေဝါတိ- တထေဝဟူသည်ကား၊ တထာ
 ဧဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ တွံ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ပ။ (ဇေတိ- ထွန်းလင်း
 တောက်ပတော်မူပါပေ၏)။

၃၂၅-၇။ ဥဒကေ ဇာတာတိ- ဥဒကေ ဇာတာဟူသည်ကား၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊

သံဝမာ- ကြီးပြင်းကုန်သော၊ ကုမုဒါ စ- ကုမုဒြာကြာတို့သည်လည်းကောင်း၊ မန္ဒာ-
လကာ စ- ဟင်းရုံပင်တို့သည်လည်းကောင်း (ဟင်းညံ့ဟုလည်း ခေါ်သေးသည်)၊
ဗဟူတိ- ဗဟူ ဟူသည်ကား၊ သင်္ခါတိက္ကန္တာ- အရေအတွက်ကို ကျော်လွန်ကုန်သော
(ဝါ) မရေတွက်နိုင်ကုန်သော၊ တောယေနာတိ- တောယေနဟူသည်ကား၊ ဥဒကေန
စ- ရေဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကဒ္ဒမကလလေန စ- ရွံ့ညွှန်ရေဖြင့်လည်းကောင်း၊
ဥပလိမ္မန္တိတိ- ဥပလိမ္မန္တိ ဟူသည်ကား၊ အလ္လိယန္တိ ယထာ- ငြိကပ်လိမ်းကျံကုန်ရာ
သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဗဟုကာ သတ္တာတိ- ဗဟုကာ သတ္တာ ဟူ
သည်ကား၊ အပရိမာဏာ- အတိုင်းအတာပမာဏမရှိကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့
သည်၊ လောကေ- လောက၌၊ ဇာတာတိ- ဇာတာဟူသည်ကား၊ သံဝမာ- ကြီးပွား
ကုန်သည်၊ ရာဂေန စ- ရာဂဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒေါသေန စ- ဒေါသဖြင့်လည်းကောင်း၊
အဋ္ဌိတာတိ- အဋ္ဌိတာ ဟူသည်ကား၊ ဗန္ဓိတာ- နောင်ဖွဲ့ခံရကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-
ဖြစ်၍)၊ ဝိရူဟရေတိ- ဝိရူဟရေ ဟူသည်ကား၊ ဝိရူဟန္တိ- စည်ပင်ပြန့်ပြောဖြစ်ပေါ်လာ
ကုန်၏၊ (ကိမိဝ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား)၊ ကဒ္ဒမေ- ရွံ့ညွှန်၌၊ ကုမုဒံ- ကုမုဒြာ
ကြာသည်၊ ဝိရူဟတိ ယထာ- စည်ပင်ပြန့်ပြောရဘိသကဲ့သို့တည်း၊ သဉ္ဇာယတိ
ယထာ- ဖြစ်ထွန်းရဘိသကဲ့သို့တည်း၊ ကေသရီတိ- ကေသရီ ဟူသည်ကား၊ ပဒုမံ-
ပဒုမ္မာကြာသည်။

၃၂၉-၃၀။ ရမ္မကေ မာသေတိ- ရမ္မကေ မာသေ ဟူသည်ကား၊ “ကောမုဒိယာ-
ကုမုဒြာကြာပွင့်ချိန်ဖြစ်သော၊ စာတုမာသိနိယာ- မိုးလေးလတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော
လတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တတ္တာ- ဆိုအပ်သည်အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတ္တိကမာသေ-
တန်ဆောင်မုန်းလ၌၊ ဝါရိဇာတိ- ဝါရိဇာဟူသည်ကား၊ ပဒုမပုပ္ဖာဒယော- ပဒုမ္မာကြာ
အစရှိကုန်သော၊ ဗဟု- များစွာကုန်သော၊ ပုပ္ဖာ- ပန်းတို့သည်၊ ပုပ္ဖန္တိတိ- ပုပ္ဖန္တိဟူသည်
ကား၊ ဝိကသန္တိ- ပွင့်ကုန်၏၊ တံ မာသန္တိ- တံ မာသံဟူသည်ကား၊ ဝါရိဇာ- ပဒုမ္မာ
စသော ကြာတို့သည်၊ တံ ကတ္တိကမာသံ- ထိုတန်ဆောင်မုန်းလကို၊ နာတိဝတ္တန္တိ-
(ပွင့်ချိန်)မလွန်ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်
၏)၊ သမယော ပုပ္ဖနာယ သောတိ- သမယော ပုပ္ဖနာယ သော ဟူသည်ကား၊ သော
ကတ္တိကမာသော- ထိုတန်ဆောင်မုန်းလသည်၊ ပုပ္ဖနာယ- ပန်းပွင့်ခြင်းငှါ၊ ဝိကသနာယ-
ပန်းပွင့်ဖို့ရန်၊ သမယော ကာလော- အချိန်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်
တည်း၊ ပုပ္ဖန္တိ ယထာ- ပဒုမ္မာကြာတို့ ပွင့်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊
သကျပုတ္တ- သာကီဝင်မင်းသားဖြစ်တော်မူသော အို... ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တွံ-

သင်ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ ပုပ္ဖိတောတိ- ပုပ္ဖိတော ဟူသည်ကား၊ ဝိကသိတော- ပွင့်တော်မူသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ ပုပ္ဖိတော တေ ဝိမုတ္တိယာတိ- ပုပ္ဖိတော တေ ဝိမုတ္တိယာ ဟူသည်ကား၊ တုယံ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ကတသမ္ဘာရာ- ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိကုန်သော၊ သိဿာ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဘိက္ခု- ထိုရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဝိမုတ္တိယာ- ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော၊ အရဟတ္တဖလဉာဏေန- အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပုပ္ဖိတာ ဝိကသိတာ- ပွင့်ကုန်ပြီ၊ (စာသား၌ ဗဟုဝစ်ဖြင့်မရှိ၊ ပုပ္ဖိတော ဝိကသိတော- ဟုသာရှိသည်၊ ပုပ္ဖိတော ဝိကသိတောတို့၏ဝုတ္တကတ္တားပုဒ်တို့မှာ “သိဿာ ဘိက္ခု” တို့ ဖြစ်သည်၊ ဟောပုဒ်အချင်းချင်း ဝစ်တူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ပုပ္ဖိတာ ဝိကသိတာ” ဟု ပြင်ပေးလိုက်သည်၊ ဝါရိဇ- ရေ၌ဖြစ်သော (ရေ၌ ပေါက်သော)၊ ပဒုမံ- ပဒုမ္မာကြာသည်၊ ပုပ္ဖနသမယံ- ပန်းပွင့်ချိန်ကို၊ နာတိက္ကမတိ ယထာ- မကျော်လွန်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ တေ- ထိုအရှင်ဘုရား၏ တပည့်ရဟန်းတော်တို့သည်၊ သာသနံ- အဆုံးအမကို၊ ဩဝါဒါနသာသနီ- ဆုံးမသွန်သင်မှုကို၊ နာတိဝတ္တန္တိတိ- နာတိဝတ္တန္တိဟူသည်ကား၊ နာတိက္ကမန္တိ- မကျော်လွန်ကုန်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၃၃-၄။ ယထာပိ သေလော ဟိမဝါတိ- ယထာပိ သေလော ဟိမဝါဟူသည်ကား၊ ဟိမဝါ နာမ- ဟိမဝါမည်သော၊ သေလမယပဗ္ဗတော- ကျောက်ဖြင့်ပြီးသော (ကျောက်အတိပြီးသော) တောင်သည်၊ သဗ္ဗပါဏိနန္တိ- သဗ္ဗပါဏိနံ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗျာဓိတာနံ- ရောဂါနှိပ်စက်ခံနေရကုန် (မကျန်းမာကုန်) သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဩသဓောတိ- ဩသဓော ဟူသည်ကား၊ ဩသဓ- ဝန္တော- ဆေးရှိရာအရပ်တည်း၊ သဗ္ဗနာဂါနံ စ- အလုံးစုံသော နဂါးတို့၏လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗအသုရာနံ စ- အလုံးစုံသော အသုရာတို့၏လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဒေဝါနံ စ- အလုံးစုံသော နတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ အာလယောတိ- အာလယောဟူသည်ကား၊ အဂါရ- ဘူတော- တည်ရာ (နေရာ)အိမ်သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ မဟာဝီရ- ကြီးမြတ်သော လုံ့လဝီရိယရှိတော်မူသော အို...ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ တံ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ သဗ္ဗပါဏိနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဇရာဗျာဓိမရဏာဒီဟိ- အိုခြင်းနာခြင်းသေခြင်းစသည်တို့မှ၊ ပမောစနတော- လွတ်မြောက်စေနိုင်သောကြောင့်၊ ဩသဓော ဝိယ- ဆေးသဖွယ်ဖြစ်တော်မူ၏၊ သော ဟိမဝါ- ထိုဟိမဝန္တာတောင်သည်၊ နာဂါဒီနံ- နဂါးစသည်တို့၏၊

အာလယော ယထာ- တည်ရာ(နေရာ)ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ တေဝိဇ္ဇာယ
 စ- ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌဘိညာယ စ- အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိယာ စ- တန်ခိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါရမိန္ဒြိယ- ပါရမီဟူသည်ကား၊
 ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတာတိ- ဂတာဟူသည်ကား၊ ပတ္တာ- ရောက်ကုန်
 သော တပည့်သာဝကတို့သည်၊ တုဝံ- အရှင်ဘုရားကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊
 ဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြု
 ထိုက်၏)၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ- အောက်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ ဝါ- အထက်၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ ဥပမာဥပမေယျဝသေန- ဥပမာ ဥပမေယျ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂါထာနံ- ဂါထာ
 တို့၏၊ သမ္ပန္နနယာ- ဆက်စပ်နည်းတို့ကို၊ သုဝိညေယျာဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်
 သည်သာတည်း။

၃၄၂။ အာသယာနုသယံ ဥတ္တာတိ ဧတ္ထ- အာသယာနုသယံ ဥတ္တာ ဟူသော
 ဤပါဌ်၌၊ အာသယောတိ- အာသယောဟူသည်ကား၊ အဇ္ဈာသယော- အလိုဆန္ဒ
 အဇ္ဈာသယတည်းဟူသော၊ စရိယာ- အကျင့်စရိုက်တည်း၊ အနုသယောတိ- အနု
 သယောဟူသည်ကား၊ ထာမဂတကိလေသော- အားအစွမ်းကြံ့ခိုင်မြဲမြံသည်၏အဖြစ်
 သို့ ရောက်သော (အလွန်အားကောင်းသော) ကိလေသာတည်း၊ “အယံ- ဤသူသည်၊
 ရာဂစရိတော- ရာဂစရိုက်ရှိသူတည်း၊ အယံ- ဤသူသည်၊ ဒေါသစရိတော- ဒေါသ
 စရိုက်ရှိသူတည်း၊ အယံ - ဤသူသည်၊ မောဟစရိတော- မောဟစရိုက်ရှိသူတည်း”၊
 ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့စသည်ဖြင့်၊ အာသယဉ္စ- အလိုအကြိုက် စရိုက်ဝါသနာကို
 လည်းကောင်း၊ အနုသယံ- အလွန်အားကောင်းသော၊ ကိလေသပဝတ္တိဉ္စ- ကိလေသာ
 ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
 ဣန္ဒြိယာနံ ဗလာဗလန္တိ- ဣန္ဒြိယာနံ ဗလာဗလံဟူသည်ကား၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ- သဒ္ဓိန္ဒြိ
 အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ- ငါးပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ- ဣန္ဒြိတို့၏၊ တိက္ခိန္ဒြိယော-
 ထက်သောဣန္ဒြိရှိသူတည်း၊ မုဒိန္ဒြိယော- နူးညံ့သောဣန္ဒြိရှိသူတည်း၊ သွာကာရော-
 ကောင်းသောအခြင်းအရာရှိသူတည်း၊ ဒွါကာရော- မကောင်းသော (ကဲ့ရဲ့စက်ဆုပ်
 အပ်သော) အခြင်းအရာရှိသူတည်း၊ သုဝိညာပယော- သိလွယ်စေသူတည်း၊ ဒုဝိညာ-
 ပယော- ခဲယဉ်းသဖြင့် သိစေအပ် (သိစေနိုင်ခဲ)သော သူတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊
 ဗလာဗလံ- အားရှိ အားမရှိ(အားမဲ့)ကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ ဝိဒိတွာနာတိ-
 ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ ဝိဒိတွာန ဟူသည်ကား၊ “မယာ- ငါသည်၊ ဒေသိတံ- ဟောကြားအပ်
 သော၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ- ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်းငှါ၊ အယံ ပုဂ္ဂလော-

ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘဗ္ဗော- ထိုက်၏၊ သမတ္ထော- စွမ်းဆောင်နိုင်၏၊ အယံ ပုဂ္ဂလော- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဘဗ္ဗော- မထိုက် မစွမ်းဆောင်နိုင်”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိဒိတွာ- သိ၍၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သဗ္ဗညု- အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ တံ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ စာတုဒ္ဓိပိက- မဟာမေဃော^၁ ဝိယ- ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းလုံး၌ ရွာသွန်းသော မိုးကြီးကဲ့သို့၊ ဓမ္မ- ဒေသနာသီဟနာဒေန^၂- တရားဒေသနာတော်တည်းဟူသော ရဲရင့်သောအသံတော်ဖြင့် (ဝါ) တရားဒေသနာတော်တည်းဟူသော မြတ်သော အသံတော်ဖြင့်၊ အဘီတနာဒေန- မကြောက်မရွံ့သော ကြုံးဝါးကျူးရင့်သံတော်ဖြင့် (အဘီတော နာဒေါ အဘီတနာဒေါ၊ တေန အဘီတနာဒေန)၊ ဂဇ္ဇသီတိ- ဂဇ္ဇသီဟူသည်ကား၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ စက္ကဝါဠ- စကြဝဠာတစ်တိုက်လုံးကို၊ ဧကနိန္နာဒံ- တပြိုင်နက်တည်းသော ပဲ့တင်သံကို၊ ကရောသိ- ပြုတော်မူပါဘုရား။

၃၄၃-၄။ စက္ကဝါဠပရိယန္တာတိ- စက္ကဝါဠပရိယန္တာ ဟူသည်ကား၊ သမန္တာ- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ စက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ- စကြဝဠာတိုက်ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ပရိသာ- ပရိသတ်သည်၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ငြားအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေကုန်သော၊ နာနာဒိဋ္ဌိတိ- နာနာဒိဋ္ဌိဟူသည်ကား၊ အနေကဒဿနဂါဟိနော- တစ်ပါးမက များသောအယူကို ယူကုန်သော (ဂဏုန္တိတိ ဂါဟိနော၊ ✓ဂဟ+ဏီ၊ ဥပါဒါနေ- ယူခြင်း၌။ န ဧကံ အနေကံ၊ အနေကံ ဒဿနံ အနေကဒဿနံ၊ အနေက ဒဿနံ ဂါဟိနော အနေကဒဿနဂါဟိနော)၊ ဝိဝဒမာနာ- ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပြောဆို နေကုန်သော (ဝါ) ငြင်းခုံနေကုန်သော၊ ဒွေဥကဇာတာ- ဖြစ်သောနှစ်လုံးနှစ်ခွဲရှိကုန်သော၊ တေ- ထိုသူတို့သည်၊ ဝိဝဒန္တိ- ငြင်းခုံနေကုန်၏၊ တေသံ- ထိုငြင်းခုံနေကုန်သောသူတို့၏၊ (စိတ္တာစာရံ-၌စပ်) ဝိမတိစ္ဆေဒနာယာတိ- ဝိမတိစ္ဆေဒနာယ ဟူသည်ကား၊ ဒုဗုဒ္ဓိဆိန္ဒ

၁။ စာတုဒ္ဓိပိကမဟာမေဃော= စတ္တာရော ဒီပါ စတုဒ္ဓိပါ၊ စတုဒ္ဓိပါယေဝ စာတုဒ္ဓိပိကာ၊ စတုဒ္ဓိပပုဒ်၊ ဣကပစ္စည်းသက်၊ သုတ္တတဒ္ဓိတိ၊ မဟန္တော မေဃော မဟာမေဃော၊ စာတုဒ္ဓိပိကေသု ဝဿန္တော မဟာမေဃော စာတုဒ္ဓိပိကမဟာမေဃော၊ ဝဿန္တော ဟူသော အလယ်ပုဒ်ကျေသော မဇ္ဈေလောဝီ သတ္တမီ တပျူရိသံသမာသ်ပုဒ်တည်း။

၂။ ဓမ္မဒေသနာသီဟနာဒေန= သီဟော နာဒေါ သီဟနာဒေါ၊ “သီဟသဒ္ဓုလနာဂါဒျ၊ ပုမေသေဋ္ဌတ္ထ ဂေါစရာ”ဟူသော (အဘိဓာန်၊ ဋီ၊ ၆၉၆)နှင့်အညီ ဤနေရာ၌ သီဟသဒ္ဓါ သည် ခြင်္သေ့အနက်ကို မဟော၊ မြတ်သော သေဋ္ဌအနက်ကိုဟောသည်၊ ဓမ္မဒေသနာ စ သာ သီဟာနာဒေါ စာတိ ဓမ္မဒေသနာသီဟနာဒေါ (သဒ္ဓေါ)၊ တေန ဓမ္မဒေသနာသီဟနာဒေန။

နတ္တာယ - မှားယွင်းသောအသိကို ဖြတ်တောက်ခြင်းငှါ။ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊
သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ စိတ္တမညာယာတိ - စိတ္တမညာယဟူသည်ကား၊ စိတ္တာစာရံ -
စိတ်ဖြစ်ပုံကို၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ ဩပမ္မကုသလောတိ - ဩပမ္မကုသလော ဟူသည်ကား၊
ဥပမာဥပမေယျသု - ဥပမာဥပမေယျတို့၌၊ ဒက္ခော - ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ မုနိ -
ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ တွံ - ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။ ဧကံ ပညံ
ကထေန္တောဝါတိ - ဧကံ ပညံ ကထေန္တောဝ ဟူသည်ကား၊ ဧကေနော - တစ်ခုတည်း
သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပဉ္စကထနေန - ပြဿနာကို ဖြေကြားခြင်းဖြင့်၊ သကလစက္ကဝါဠ
ဂဗ္ဘေ - အလုံးစုံသော စကြဝဠာတိုက်၌၊ နိသိန္နာနံ - ထိုင်နေကုန်သော၊ ပါဏိနံ -
သတ္တဝါတို့၏၊ ဝိမတိန္တိ - ဝိမတိ ဟူသည်ကား၊ သံသယံ - ယုံမှားမှုကို၊ ဆိန္ဒသီတိ -
ဆိန္ဒသိ ဟူသည်ကား၊ နိက္ကဓံ - သံသယကင်းသည်ကို (ယုံမှားခြင်းကင်းအောင်)၊
ကရောတိ - ပြုတော်မူ၏၊ (တွံ-ကတ္တာဒေသော “ကရောသိ” သာ ရှိသင့်၏၊ မုနိ
ဟူသောပုဒ်ကို၌ “ကရောတိ” ဟု ကြိယာထားဟန်တူသည်)၊ ဣတိ - ဤကား၊
အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၄၅။ ဥပဒိသသဒိသေဟေဝါတိ ဧတ္ထ - ဥပဒိသသဒိသေဟေဝ ဟူသော ဤ
ပါဠိ၌၊ ဥဒကဿ - ရေ၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ ဒိဿန္တိ - တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊
ပါကဠာ - ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ထိုကြောင့်၊ ဥပဒိသာ -
ဥပဒိသာတို့မည်ကုန်၏၊ သေဝါလာ - ရေမှော်တို့ရကုန်၏၊ ဥပဒိသေဟိ - ရေမှော်တို့
နှင့်၊ သဒိသာ - တူကုန်၏၊ ဥပဒိသသဒိသာ - ရေမှော်တို့နှင့် တူကုန်သောသူတို့၊
မနုဿာ - လူတို့ရ၏၊ ဟိ - ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဥပဒိသာ - ဥပဒိသာ
ဟူကုန်သော၊ သေဝါလာ - ရေမှော်တို့သည်၊ ဥဒကံ - ရေကို၊ အဒိဿမာနံ - မတွေ့
မြင်ရသည်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ တဿ - ထိုရေ၏၊ ဥပရိ - အထက်၌၊ ပတ္ထရိတွာ -
ဖြန့်၍၊ ဌိတာ - တည်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ - ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ - ထိုအတူ၊
ဝသုဓာတိ - ဝသုဓာဟူသည်ကား၊ ပထဝီ - မြေကြီးသည် (ဘဝေယျဉ္စစပ်)၊ ဥပဒိသ -
သဒိသေဟိ - ရေမှော်နှင့်တူကုန်သော၊ နိရန္တရံ - အမြဲမပြတ်၊ ပတ္ထရိတွာ - ဖြန့်၍၊
ဌိတေဟိ - တည်ကုန်သော၊ တေဟိ မနုဿေဟိ ဧဝ - ထိုလူတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ ပူရိတာ -

၁။ တွံ မုနိ = ပါဠိတော်၌ မုနိပုဒ်သာ ပါ၏၊ တွံ-ဟု မပါ၊ (ဂါထာအမှတ် ၃၄၄-ရှု)၊
သို့သော် ယင်းဂါထာသည် ဘုရားရှင်ကိုပင် ရည်ညွှန်းရကား တွံ မုနိ ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊
ဆိန္ဒသိကို ကရောတိ-ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ ထူးခြားချက်ပင်၊ ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသဟု ယူရမလိုလို
ပင်၊ ဆင်ခြင်၍ ယူကြပါကုန်။

ပြည့်သည်။ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏။ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုသူတို့သည်။ ပထဝီ- မြေကြီးကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဌိတာ- တည်ကုန်သော၊ မနုဿာ- လူတို့သည်။ ပဉ္စလိကာတိ- ပဉ္စလိကာ ဟူသည်ကား၊ သိရသိ- ဦးခေါင်း၌၊ အဉ္စလိ- လက်အုပ် (လက်ခုတ်)ကို၊ ပဂ္ဂဟိတာ- မြှောက်ချီအပ်ကုန်သည်၊ (ပဂ္ဂဟိတာ အဉ္စလိ ယေသန္တိ ပဉ္စလိကာ)၊ ကိတ္တယု လောကနာယကန္တိ- ကိတ္တယု လောကနာယကံ ဟူသည်ကား၊ လောကနာယကဿ- လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဂုဏံ- ဂုဏ်တော်ကို၊ ကထေယျ- ပြောဆိုကုန်ငြားအံ့။

၃၄၆။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ ဒေဝမနုဿာ- ထိုနတ်လူတို့သည်။ ကပ္ပံ ဝါတိ- ကပ္ပံဝါ ဟူသည်ကား၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ကပ္ပံ- ကမ္ဘာပတ်လုံး၊ ကိတ္တယန္တာတိ- ကိတ္တယန္တာ ဟူသည်ကား၊ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကို၊ ကထေန္တာပိ- ပြောဆိုကုန်သော်လည်း၊ နာနာဝဇ္ဇေဟိတိ- နာနာဝဇ္ဇေဟိဟူသည်ကား၊ နာနပ္ပကာရေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ- ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ကိတ္တယု- ချီးမွမ်းပြောဆိုကုန်ပြီ၊ တထာပိ- ထိုသို့ပင် ပြောဆိုပါကုန်သော်လည်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- နတ်လူတို့သည်။ ပရိမေတုန္တိ- ပရိမေတုံ ဟူသည်ကား၊ ဂုဏပမာဏံ- ဂုဏ်အတိုင်းအရှည်ကို၊ ကထေတုံ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ န ပပ္ပေယျန္တိ- န ပပ္ပေယျံဟူသည်ကား၊ န သမ္မာပုဏေယျ- ကောင်းစွာ မရောက်နိုင်ကုန်ရာ၊ န သက္ကဋ္ဌဏေယျ- မစွမ်းနိုင်ကုန်ရာ၊ အပ္ပမေယျော တထာဂတောတိ- အပ္ပမေယျော တထာဂတော ဟူသည်ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အပရိမေယျော- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်ထိုက်သော၊ ဂုဏာတိရေကော- သီလစသော လောကုတ္တရာဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် ထူးမြတ်လွန်ကဲခြင်းရှိတော်မူပါပေ၏၊ ဧတေန- ဤအပ္ပမေယျော တထာဂတော ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဂုဏမဟန္တတံ- ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်များမြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။

၃၄၇။ သကေန ထာမေနာတိ- သကေန ထာမေန ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဗလေန- အစွမ်းဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဥပမာဥပမေယျဝသေန- ဥပမာဥပမေယျ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဇိနောတိ- ဇိနော ဟူသည်ကား၊ ဇိတကိလေသော- အောင်အပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ကိတ္တိတောတိ- ကိတ္တိတော ဟူသည်ကား၊ ထောမိတော- ချီးမွမ်းအပ်သည်၊ အဟောသိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာ-

နတ်လူတို့သည်။ ကပ္ပကောဠိပိ- ကမ္ဘာတို့၏ ကုဋေတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ကပ္ပကောဠိသတေပိ- ကမ္ဘာတို့၏ ကုဋေအရာတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ကိတ္တေန္တော- ချီးမွမ်းကုန်လျက်၊ ပကိတ္တယုန္တိ- ပကိတ္တယု ဟူသည်ကား၊ ကထေယျ- ပြောဆိုကုန် ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၄၈။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဂုဏာနံ- ဂုဏ်တို့၏၊ အပ္ပမာဏတံ- အတိုင်း အတာမရှိ များပြားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတုံ- ပြခြင်းငှါ၊ သစေ ဟိ ကောစိ ဒေဝေါ ဝါတိ အာဒိ- သစေ ဟိ ကောစိ ဒေဝေါ ဝါ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ် ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ပူရိတံ ပရိကဗေယျာတိ- ပူရိတံ ပရိကဗေယျ ဟူသည်ကား၊ မဟာသမုဒ္ဒေ- မဟာသမုဒ္ဒရာ၌၊ ပူရိတဥဒကံ- ပြည့်သောရေကို၊ သမန္တတော- ထက် ဝန်းကျင်မှ၊ အာကဗေယျ- ဆွဲငင်ယူဆောင်ငြားအံ့၊ သော ပုဂ္ဂလော- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဃာတန္တိ- ဝိဃာတံဟူသည်ကား၊ ဒုက္ခမေဝ- ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းသို့သာလျှင်၊ လဘေယျာတိ- လဘေယျဟူသည်ကား၊ ပါပုဏေယျ- ရောက်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၅၀။ ဝတ္ထေမိ ဇိနသာသနန္တိ- ဝတ္ထေမိ ဇိနသာသနံ ဟူသည်ကား၊ ဇိနေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဘာသိတံ- ဟောကြားတော်မူအပ်သော၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ပိဋကတ္တယံ- ပိဋကတ်သုံးပုံကို၊ ဝတ္ထေမိ- လိုက်နာပြုကျင့်၏၊ ပဝတ္ထေမိ- အထူး အားဖြင့် ပြုကျင့်၏ (ဖြစ်စေ၏)၊ ရက္ခာမိ- စောင့်ရှောက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဓမ္မသေနာပတီတိ- ဓမ္မသေနာပတိ ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မေန- တရားတော်အရာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယ- ဉာဏ်ပညာတော်အရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ စတုပရိသသင်္ခါတာယ- လေးပါးသော ပရိသတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်၌၊ ပတိ- အရှင်သခင်တည်း၊ ပဓာ- နော- ပြဇာန်းသော အကြီးအမှူး ဦးစီးခေါင်းဆောင်တည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဓမ္မသေနာပတိ- ဓမ္မသေနာပတိမည်၏၊ သကျပုတ္တဿ- သာကီဝင်မင်းသားဖြစ်တော် မူသော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ (တနည်း) သကျပုတ္တဿာတိ- သကျပုတ္တဿ ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ အဇ္ဇာတိ- အဇ္ဇဟူသည်ကား၊ ဣမသ္မိ ဝတ္တမာနကာလေ- ဤပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကာလ၌၊ စက္က- ဝတ္တိရညော- စကြဝတေးမင်း၏၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တော ဝိယ- အကြီးဆုံးသော သားတော်ကဲ့သို့၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ဗုဒ္ဓသာသနံ- ဘုရားသာသနာတော်ကို၊ ပါလေမိ- စောင့် ရှောက်ပါ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၅၂-၃။ အတ္တဇနာ- မိမိ၏။ သံသာရပရိတ္တမံ- သံသာရာ၌ လှည့်လည်နေရပုံကို။ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ယော ကောစိ မနုဇော ဘာရန္တိ အာဒိ- ယော ကောစိ မနုဇော ဘာရံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို။ အာဟ- ဆိုပြီ။ မနုဇောတိ- မနုဇော ဟူသည်ကား။ ယော ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ မာနုဿာ- လူသည်။ ဘာရန္တိ- ဘာရံဟူသည်ကား။ သီသဘာရံ- ဦးခေါင်းဝန်ကို။ မတ္တကေတိ- မတ္တကေဟူသည်ကား။ သီသေ- ဦးခေါင်း၌။ ဌပေတွာ- ထား၍။ ဓာရေယျာတိ- ဓာရေယျဟူသည်ကား။ ဝဟေယျ- ရွက်ဆောင်ရာ၏။ သဒါတိ- သဒါဟူသည်ကား။ သဗ္ဗကာလံ- အခါခပ်သိမ်း။ သော မနုဇော- ထိုလူသည်။ တေန ဘာရေန- ထိုဦးခေါင်းဝန်ဖြင့်။ ဒုက္ခိတောတိ- ဒုက္ခိတော ဟူသည်ကား။ ပိဋိတော- နှိပ်စက်အပ်သည်။ အဘိဘူတော- လွှမ်းမိုးအပ်သည်။ အဿာတိ- အဿဟူသည်ကား။ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏။ ဘာရော- ဝန်ကို။ ဘရိတဘာရော- ပြည့်သောဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို။ ဘရိတော- ဆောင်အပ်သည်။ အတိဝ- အလွန်အကဲသာလျှင်။ ဘာရိတော- ဆောင်အပ်သည်။ တထာတိ- တထာဟူသည်ကား။ တေန ပကာရေန- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ အဟံ- ငါသည်။ ရာဂဂ္ဂိဒေါသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ- ရာဂမီး ဒေါသမီး မောဟမီးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ တီဟိ- သုံးပါးကုန်သော။ အဂ္ဂိဟိ- မီးတို့ဖြင့် (ဝါ) မီးတို့သည်။ ဒုယုမာနော- လောင်မြိုက်အပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ဂိရိ ဥဒ္ဓရိတော ယထာတိ- ဂိရိ ဥဒ္ဓရိတော ယထာ ဟူသည်ကား။ မဟာမေရုပဗ္ဗတံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးကို။ ဥဒ္ဓရိတွာ- ကြွမြှောက်၍။ ဥက္ခိပိတွာ- မ၍။ သီသေ- ဦးခေါင်း၌။ ဌပိတော ယထာ- ထားအပ်သကဲ့သို့။ ဘဝဘာရေနာတိ- ဘဝဘာရေနဟူသည်ကား။ ဘဝသံသာရပုတ္တိ ဘာရေန- ဘဝသံသာရာ၌ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသောဝန်ဖြင့်။ ဘရိတောတိ- ဘရိတောဟူသည်ကား။ ဒုက္ခိတော- ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ဘဝေသု- ဘဝတို့၌။ သံသရိန္တိ- သံသရိ ဟူသည်ကား။ ပရိတ္တမိ- ကျင်လည်ခဲ့ရပြီ။ ဣတိ- ဤသို့။ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို။ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၅၄။ ဩရောပိတော စ မေ ဘာရောတိ- ဩရောပိတော စ မေ ဘာရော ဟူသည်ကား။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌။ ပဗ္ဗဇိတကာလတော- ရဟန်းပြုရာအခါမှ။ ပဌာယ- စ၍။ သော ဘဝဘာရော- ထိုဘဝတည်းဟူသောဝန်ကို။ မယာ- ငါသည်။ ဩရောပိတောတိ- ဩရောပိတော ဟူသည်ကား။ နိက္ခိတ္တော- ချထားအပ်ပြီ။ ဘဝါ ဥဂ္ဂါဋိတာ မယာတိ- ဘဝါ ဥဂ္ဂါဋိတာ မယာ ဟူသည်ကား။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော။ နဝ- ကိုးပါးကုန်သော။ ဘဝါ- ဘဝတို့ကို။ မယာ- ငါသည်။ ဝိဒ္ဓံသိတာ- ဖျက်ဆီး

အပ်ကုန်ပြီ။ သကျပုတ္တဿာတိ- သကျပုတ္တဿ ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရား ရှင်၏။ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ကရဏီယန္တိ- ကရဏီယံ ဟူသည်ကား၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုသင့်ပြုထိုက်သော၊ မဂ္ဂပဋိပါဠိယာ- မဂ်အစဉ်ဖြင့်၊ ယံ ကိလေသဝိဒ္ဓံသန ကမ္မံ- အကြင်ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးခြင်းအမှုသည်၊ (ဝိဒ္ဓံသီယတေ ဝိဒ္ဓံသနံ၊ ကိလေသာနံ ဝိဒ္ဓံသနံ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနံ၊ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနံ ကမ္မံ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနကမ္မံ)၊ အတ္တိ- ရှိ၏။ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၃၅၅။ ပုန- တစ်ဖန်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝိသေသံ- ထူးခြားမှုကို၊ ဒသေ- န္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမီတိ အာဒိ- ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမိ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယာဝတာတိ- ယာဝတာဟူသည်ကား၊ ယတ္ထကေ- အကြင်မျှလောက်အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠသင်္ခါတေ- တစ်သောင်းသောစက္ကဝါဠာတို့ကိုဟုဆိုအပ် သော၊ ဗုဒ္ဓဓေတ္တေ- ဗုဒ္ဓဓေတ်၌၊ သကျပုဂံဝန္တိ- သကျပုဂံဝံ ဟူသည်ကား၊ သကျ- ကုလဇေဋ္ဌကံ- သာကီဝင်မင်းမျိုး၌ အကြီးအမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ အဝသေသသတ္တေသု- ကြွင်းသောသတ္တဝါတို့တွင်၊ ကောစိပိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ပညာယ- ပညာအားဖြင့်၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သမော- တူသူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒီပေတိ- ပြ၏၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ “အဟံ အဂ္ဂေါမိ ပညာယ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ”တိ- အဟံ အဂ္ဂေါမိ ပညာယ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ ဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ (အဟံ- ငါသည်၊ ပညာယ- ပညာအားဖြင့်၊ အဂ္ဂေါ- မြတ်သူသည်၊ အမိ- ဖြစ်၏၊ မေ- ငါနှင့်၊ သဒိသော- တူသူသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ)။

၃၅၆။ ပုန- တစ်ဖန်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာနုဘာဝံ- အာနုဘောကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သမာဓိမီတျာဒိ- သမာဓိမိ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ- ထိုစကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်သာတည်း။

၃၆၀။ ဈာနဝိမောက္ခာနနိပ္ပပဋိလာဘီတိ- ဈာနဝိမောက္ခာနနိပ္ပပဋိလာဘီ ဟူသည်ကား၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒိနံ- ပဌမဈာန်အစရှိကုန်သော၊ ဈာနာနံ စ- ဈာန်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ လောကတော- လောကမှ၊ ဝိမုစ္စနတော- လွတ်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ “ဝိမောက္ခ”န္တိ- ဝိမောက္ခဟူ၍၊ သင်္ခါ- ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာနံ-

ရောက်ကုန်သော၊ အဋ္ဌန္တံ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ လောကုတ္တရဝိမောက္ခာနန္ဒ- လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှလွတ်မြောက်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ခိပ္ပလာဘီ- လျင်စွာရခြင်းရှိသူတည်း၊ သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ ပါပုဏာတိ- ရောက် တတ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၆၂။ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာနဘာဝဿာပိ- ကြီးသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည် လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သဗြဟ္မစာရီသု- သီတင်းသုံးဖော်တို့၌၊ ဂါရဝ- ဗဟုမာနတံ- ရိုသေလေးစားခြင်း များစွာမြတ်နိုးခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပကာသေ- န္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဥဒ္ဓတဝိသောဝါတိ အာဒိ- ဥဒ္ဓတဝိသောဝ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဥဒ္ဓတဝိသောတိ- ဥဒ္ဓတဝိသောဟူသည်ကား၊ ဥပ္ပါဠိတယောရဝိသော^၁- ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးသော ကြမ်း တမ်း(ပြင်းထန်)သော အဆိပ်ရှိသော၊ သပ္ပေါ ဣဝ- မြွေကဲ့သို့၊ ဆိန္ဒူဝိသောဏောဝါတိ- ဆိန္ဒူဝိသောဏောဝ ဟူသည်ကား၊ ဆိန္ဒူတသိင်္ဂီ- ချိုးဖြတ်အပ်ပြီးသော ဦးချိုရှိသော (ဆိန္ဒူတ္တာတိ ဆိန္ဒူတံ၊ ✓ဆိဒ္ဒ+တ၊ ဆေဒနေ- ဖြတ်ခြင်း၌။ ဆိန္ဒူတံ သိင်္ဂီ ယေနာတိ ဆိန္ဒူတသိင်္ဂီ)၊ ဥသဘော ဣဝ- နွားလားဥသဘကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဟံ- ငါ သည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ နိက္ခိတ္တမာနဒပ္ပေါဝါတိ- နိက္ခိတ္တမာနဒပ္ပေါဝဟူသည်ကား၊ ဆဋ္ဌိတဂေါတ္တမဒါဒိမာနဒပ္ပေါဝ^၂- စွန့်အပ်ပြီးသော အနွယ်ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော မာန် ယစ်ခြင်းစသော အားနည်းသောမာန်၊ အားကြီးသောမာန်ရှိသည်သာလျှင် (အနွယ်ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းစသော အားနည်းသောမာန်၊ အားကြီးသောမာန်ကို

၁။ ဥပ္ပါဠိတယောရဝိသော= ဥပ္ပါဠိယိတ္တာတိ ဥပ္ပါဠိတံ၊ ၊ ဥ✓ပဋ္ဌ+ဏေ+တ၊ မူရင်းဓာတ် နက်ကား ဂတိအနက်ဟောတည်း၊ ဥ-ရှေ့ရှိခြင်းကြောင့် ဥပ္ပါဠန အနက်ဟောဟု (ကင်း ကွာစေခြင်း အနက်ဟော) ကြံရာ၏၊ ကင်းကွာစေခြင်းဟူသည်လည်း တည်မြဲနေရာမှ ဆွဲ ထုတ်ခံရခြင်း၊ ခွါသွားခြင်း၊ နုတ်ခံရခြင်းတည်း၊ “ဓာတူနမနေကတ္ထတာ”ဟူသော ပရိဘာသာအရ ဓာတ်တို့၏အနက်ကား အလွန်များကုန်သည်သာတည်း။ ယောရံ ဝိသံ ယောရဝိသံ၊ ဥပ္ပါဠိတံ ယောရဝိသံ ယေနာတိ ဥပ္ပါဠိတဂေါရဝိသော။

၂။ ဆဋ္ဌိတဂေါတ္တမဒါဒိမာနဒပ္ပေါဝ= ဆဋ္ဌိတဂေါတ္တမဒ+အာဒိမာနဒပ္ပေါ+ဧဝ-ဟုဖြတ်၊ ဆဋ္ဌိယိတ္တာတိ ဆဋ္ဌိတံ၊ ✓ဆဋ္ဌ+တ၊ ဆဋ္ဌနေ- စွန့်ခြင်း၌၊ ဂေါတ္တံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နော မဒေါ ဂေါတ္တမဒေါ (မဇ္ဈေလောပိဒုတိယာတပ္ပရိသ်ကြံ)၊ ဂေါတ္တမဒေါ စ အာဒိ စ ဂေါတ္တမဒါဒယော၊ မာနော စ ဒပ္ပေါ စ မာနဒပ္ပေါ၊ ဆဋ္ဌိတာ ဂေါတ္တမဒါဒယော မာနဒပ္ပေါ ယေနာတိ ဆဋ္ဌိတ- ဂေါတ္တမဒါဒိမာနဒပ္ပေါ။ မာနနှင့် ဒပ္ပအထူးကို (သီ၊ဠိ၊သစ်၊ ၂၊ ၇၅)၌ ရှုပါလေ။

ပယ်စွန့်ပြီးသည်သာလျှင်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂဏန္တိ- ဂဏဟူသည်ကား၊ သံဃဿ- သံဃာ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂရဂါရဝေနာတိ- ဂရဂါရဝေနဟူသည်ကား၊ အာဒရ- ဗဟုမာနေန- ရိသေခြင်း၊ များစွာမြတ်နိုးခြင်းဖြင့်၊ ဥပေမိတိ- ဥပေမိ ဟူသည်ကား၊ ဥပဂစ္ဆာမိ- ကပ်ရောက်ပါ၏။

၃၆၃။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပညာယ- ဉာဏ်ပညာတော်၏၊ မဟတ္တတံ- ကြီးမားသည်၏အဖြစ်ကို၊ (မဟန္တဿ ဘာဝေါ မဟတ္တံ၊ မဟတ္တံ ယေဝ မဟတ္တတာ၊ တံ မဟတ္တတံ၊ တာပစ္စည်း သွတ္တအနက်၌ သက်ပါ)၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ယဒိ ရူပိနီတိ အာဒိ- ယဒိ ရူပိနီ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ မေ- ငါ၏၊ ဧဝရူပါ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ မဟတိ- ကြီးမြတ်သော၊ ပညာ- ပညာတော်သည်၊ အရူပိနီ- ရုပ်အဆင်းပုံသဏ္ဌာန် မရှိသည်၊ သမာနာ- ဖြစ်လျက်၊ ရူပိနီ- ရုပ်အဆင်းပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ- အကယ်၍ ဖြစ်ခဲ့ငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်ခဲ့သော်)၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မေ မေ- ငါ၏၊ ပညာ- ဉာဏ်ပညာတော်သည်၊ ဝသုပတိနန္တိ- ဝသုပတိနံ ဟူသည်ကား၊ ပထဝိဿရာနံ- မြေကို အစိုးရကုန်သော၊ ရာဇနံ- မင်းတို့နှင့် (သဟာဒိယောဂအနက်၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်သက်ထားသည်ဟု ကြံရာ၏)၊ သမေယျာတိ- သမေယျဟူသည်ကား၊ သမာ- ညီမျှသည်(တူသည်)၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော- ဆိုလိုချက်အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပညာယ- ဉာဏ်ပညာ တော်၏၊ မဟတ္တဘာဝံ- ကြီးမြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ တတော- ထို့နောက်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန- ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကမ္မံ- ပြုအပ်ခဲ့ဖူးသောကံကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ အနောမဒဿိ- သာတိ အာဒိ- အနောမဒဿိဿ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အနောမဒဿိဿ- အနောမဒဿိမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏အပေါ်၌၊ မယာ- ငါသည်၊ ကတာယ- ပြုအပ်သော၊ ဉာဏထောမနာယ-

၁။ သမေယျ= ပါဠိတော်၌ “န သမေယျ” ဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ န-မပါချေ၊ အမှန်မှာ နသဒ္ဓါပါမှ ပို၍အဓိပ္ပါယ်လေးနက်ရာသည်၊ ရုပ်မဲ့နာမ်တရား ဉာဏ်ပညာတော်ကို ရုပ်ရှိဖြစ် သော ရေမြေပိုင်သမင်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ထိုမင်းတို့နှင့် တူညီမှုမရှိနိုင်၊ သာလွန်၏” ဟုဆိုလိုချက်အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ “သမာ ဘဝေယျ” ဟူသောအဖွင့်ထက် “သမာ န ဘဝေယျ” ဟူသော အဖွင့်ရှိခြင်းကသာ ပိုသင့်မြတ်မည်ဟု ထင်သည်၊ အနက်ကိုကား အဋ္ဌကထာအရှိ အတိုင်းသာ ပေးလိုက်သည်၊ ဤ၌ မူကွဲများလည်း တွေ့ရသေးသည်၊ ဆန်းစစ်ကြပါကုန်။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၏။ မမ - ငါ၏။ ဧတံ ပညာမဟတ္ထံ - ဤ ဉာဏ်ပညာတော်ကြီးမြတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဖလံ - အကျိုးတည်း။ ဣတိ - ဤ ကား။ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၆၄။ ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကန္တိ စက္က - ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္ကံ ဟူသောဤပါဌ်၌၊ အယံ စက္ကသဒ္ဓေါ ပန - ဤစက္ကသဒ္ဓါသည်ကား၊ “စတုစက္ကယာနံ” နှိ အာဒီသု - စတုစက္ကယာနံ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်တို့၌၊ ဝါဟနေ - ရထား လှည်းယာဉ်အနက် ၌၊ ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏။ “ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ” တိ အာဒီသု - ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်တို့၌၊ ဒေသနာယံ - တရား ဒေသနာတော်ဟူသောအနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ “စက္ကံ ဝတ္တယ သဗ္ဗပါဏိနံ” နှိ အာဒီသု - စက္ကံ ဝတ္တယ သဗ္ဗပါဏိနံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်တို့၌၊ ဒါနမယပုည - ကိရိယာယံ - ဒါနဖြင့်ပြီးသော ကောင်းမှုပြုခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ “စက္ကံ ဝတ္တေတိ အဟောရတ္တံ” နှိ အာဒီသု - စက္ကံ ဝတ္တေတိ အဟောရတ္တံ ဤသို့အစ ရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ ဣရိယာပထေ - ဣရိယာပုဒ်ဟူသောအနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ “ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ” တိ အာဒီသု - ဣစ္ဆာ ဟတဿ ပေါသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေဤသို့အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ ခုရ - စက္ကေ - သင်ဇုန်းစက်ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ “ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ စက္ကာ - နဘာဝေန ဝတ္တနကော” တိ အာဒီသု - ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ စက္ကာနဘာဝေန ဝတ္တနကော ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်တို့၌၊ ရတနစက္ကေ - စကြာရတနာဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ ဣဓ ပန - ဤနေရာ၌ကား၊ အယံ - ဤစက္ကသဒ္ဓါသည်၊ ဒေသ - နာယံ - တရားဒေသနာတော်ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္တတိ - ဖြစ်၏)။ တာဒိနာတိ - တာဒိနာဟူသည်ကား၊ တာဒိဂုဏသမန္နာဂတေန - တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ သကျပုတ္တေနာတိ - သကျပုတ္တေနဟူသည်ကား၊ ဂေါတမသမ္ဗုဒ္ဓေန - ဂေါတမဘုရားရှင် သည်၊ ပဝတ္တိတန္တိ - ပဝတ္တိတံဟူသည်ကား၊ ဒေသိတံ - ဟောကြားတော်မူအပ်သော၊ ပိဋကတ္တယသင်္ခါတံ - ပိဋကတ်သုံးပုံဟုဆိုအပ်သော၊ ဓမ္မစက္ကံ - တရားဒေသနာတော် တည်းဟူသောစက်ကို၊ အဟံ - ငါသည်၊ သမ္မာတိ - သမ္မာဟူသည်ကား၊ အဝိပရီတေန - မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအားဖြင့်၊ အနုဝတ္တေမိတိ - အနုဝတ္တေမိဟူသည်ကား၊ အနု - ဂန္ဓာ - အတုလိုက်၍၊ ဝတ္တေမိ - လည်စေနိုင်၏၊ ဒေသေမိ - ဟောနိုင်၏၊ ဒေသနံ - ဟောပြောမှုကို၊ ကရောမိ - ပြုနိုင်၏၊ ဣဒံ အနုဝတ္တနံ - ဤအတုလိုက်၍ လည်နိုင် ခြင်းသည်၊ ဒေသိတဿ - ဟောကြားအပ်သောတရားတော်သို့၊ အနုဂန္ဓာ - အစဉ်

လိုက်၍ (ဝါ) အတုလိုက်၍၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ ဒေသနံ- ပြောဟောနိုင်ခြင်းသည်၊ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ- ရှေးဘုရားရှင်တို့၏အပေါ်၌၊ ကတာယ- ပြုအပ်သော၊ ဉာဏထော- မနာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ချီးမွမ်းခြင်း၏၊ ဖလံ- အကျိုးတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၆၅။ တတော- ထိုနောက်၊ သပ္ပုရိသုပနိဿယယောနိသောမနသိကာရာဒိ ပုညဖလံ- သူတော်ကောင်းကိုမှီခိုခြင်း၊ အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းခြင်းစသော ကောင်းမှု ကုသိုလ်၏အကျိုးကျေးဇူးကို၊ ဒဿန္တော^၁- ပြတော်မူလိုသောကြောင့် (ဟိတ်အနက်)၊ ဝါ- ပြတော်မူလိုရကား (ကြိယာဝိသေသန)၊ ဝါ- ပြတော်မူလိုသည် (ကတ္တားပို)၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဝါ- ပြတော်မူလိုသော (နာမဝိသေသန)၊ (သာရိပုတ္တထေရော- သာရိပုတ္တမထေရ်သည်)၊ မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆောတိ အာဒိ- မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆော ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ (ဝါ)ဆို၏၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ပါပိစ္ဆောတိ- ပါပိစ္ဆောဟူသည်ကား၊ လာမကာယ- ယုတ်မာသော၊ ဣစ္ဆာယ- အလို နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ ပါပစာရီ- မကောင်းသောအကျင့်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော စ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု- ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်းစသည်တို့၌လည်း ကောင်း၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏေ- ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကုသီတော စ- ပျင်းရိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဈာနသမာဓိမဂ္ဂဘာဝနာဒိသု- ဈာန်၊ သမာဓိ၊ မဂ်ကို ပွားများခြင်းစသည်တို့၌၊ ဟီနဝီရိယော စ- ယုတ်ညံ့သောလုံ့လ ဝီရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ထဓုရဝိပဿနာဓုရဝိရဟိတတ္တာ- စာပေ သင်ယူသင်ကြားခြင်း ဆောင်ခြင်းစသောတာဝန် ဝိပဿနာရှုမှတ်ပွားများခြင်းတာဝန်တို့မှ

၁။ ဒဿန္တော= ဒဿန္တော၊ ပကာသေန္တော၊ ဒီပေန္တော၊ ဝိတ္တာရေန္တော၊ ဘာဇေန္တော စသော ပုဒ်များဖြင့် အပရာနသန္တေဝါကျတွေ့ရှိရာ၌ ယင်းပုဒ်တို့ကို အနက်လေးမျိုး ပေးနိုင်၏။ ယင်းတို့မှာ ဟိတ်အနက်၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၊ ကတ္တားပိုအနက်၊ နာမဝိသေသနအနက် တို့တည်း။ (အာဟကြိယာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးမျိုးပြဆိုကြ၏။ ပါစိတျာဒိယောဇော(၃)၌ အာဟကို ပစ္စုပ္ပန်ကာလဟု ဆို၏။ ရွှေရေးဆောင်နိယံအလိုအားဖြင့် အတိတ်ကာလဟု ယူ၏။) မာန၊ အန္တပစ္စည်းတို့သည် ကာလအားဖြင့် အနာဂတ်ကာလ၌ သက်၏။ ထိုကာလ၌ သက်သော မာန၊ အန္တပစ္စည်းတို့သည် ကတ္တုဝါစကဖြစ်၏။ အနက်အားဖြင့် ကာမတ္ထ၊ ဟေတွတ္တ၌ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “နာဂတ်နက်မှာ၊ မာနန္တ၊ ရံခါကာမတ္တကို ထွန်းသတည်း” (ဘုရားကြီးနိယံ၊ ၂၄၈)ဟုလည်းကောင်း၊ “ဟိတ်လည်းတစ်ချက်၊ လက္ခဏပါ၊ နှစ်နက်မှာ၊ သက်လာ မာန၊ အန္တပစ္စည်း”ဟုလည်းကောင်း (ဘုရားကြီးနိယံ၊ ၂၄၉)၌ မိန့်ဆိုထား၏။

ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဿတော စ- နည်းသောအကြားအမြင်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီသု- ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်စသူတို့၌၊ အာစာရိရဟိတတ္တာ- ကျင့်ဝတ်မှကင်း(မပြုကျင့်)သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာစာရော- ဝတ်အကျင့်ကို မပြုကျင့်သော၊ ပုဂ္ဂလော စ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကောင်း၊ ကဒါစိ ကာလေ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ကတ္ထစိ ဌာနေ- တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်၌၊ မေ မယာ- ငါနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ သမေတောတိ- သမေတောဟူသည်ကား၊ သမာဂတော- ပေါင်း ဆုံရသည်၊ မာ အဟူတိ- မာ အဟု ဟူသည်ကား၊ မာ ဘဝတု- မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၆၆။ ဗဟုဿတောတိ- ဗဟုဿတော ဟူသည်ကား၊ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓ- ဝသေန- ပရိယတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒုဝိဓော- နှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ ဗဟု- သုတော- များသောသုတရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော စ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ မေဓာ- ဝိတိ- မေဓာဝိ ဟူသည်ကား၊ မေဓာယ- မေဓာမည်သော၊ ပညာယ- ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော စ- ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သီလေသု သုသမာဟိ- တောတိ- သီလေသု သုသမာဟိတောဟူသည်ကား၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တ- သီလအဋ္ဌဂုံပေါသထသီလာဒီသု- စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ မဂ်နှင့်ယှဉ်သောသီလ၊ အင်္ဂါ ရှစ်ပါးရှိသော သီလ စသည်တို့၌၊ သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ အာဟိတော- ထားအပ်သော၊ ဌပိတစိတ္တော စ- ထားအပ်သောစိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ကောင်း၊ စေတောသမထာ- နုယုတ္တောတိ- စေတောသမထာနုယုတ္တော ဟူသည်ကား၊ စိတ္တဿ- စိတ်၏၊ ဧကီ- ဘာဝံ- တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ကို၊ အနုယုတ္တော- အားထုတ်သော၊ ပုဂ္ဂလော စ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတူတိ- အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတူ ဟူသည်ကား၊ ဧဝရူပေါ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော- ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မယံ- ငါ၏၊ မုဒ္ဓနိ- ဦးထိပ်ထက်၌၊ သိရသိ- ဦးခေါင်းထက်၌၊ အပိ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၆၇။ အတ္တနော- မိမိ၏၊ လဒ္ဓဖလာနိသံသံ- ရအပ်သောအကျိုးအာနိသင်ကို၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုပြီး၍၊ တတ္ထ- ထိုရအပ်သောအကျိုးအာနိသင်၌၊ အညေ- အခြားကုန် သော ရဟန်းတော်တို့ကို၊ နိယောဇေန္တော- ယှဉ်စေလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဝါ- ယှဉ်စေလိုသောကြောင့်၊ ဝါ- ယှဉ်စေလိုရကား၊ ဝါ- ယှဉ်စေလိုသော (တိုက်တွန်းလို သော)၊ (သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သာရိပုတ္တမထေရ်သည်)၊ တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေတိ အာဒိ- တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ-

ထိုစကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

၃၆၈။ ယမဟန္တိ- ယမဟံ ဟူသည်ကား၊ ယံ အဿဇိတ္ထေရံ- အကြင်အဿဇိ
မထေရ်ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဌမန္တိ- ပဌမံဟူသည်ကား၊ အာဒိမိ- အစဉ်၊ ဒိသ္မာ-
တွေ့မြင်ရ၍၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂပဋိလာဘေန- သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရခြင်းကြောင့်၊
သက္ကာယဒိဋ္ဌာဒီနံ- သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိကုန်သော၊ ကိလေသာနံ- ကိလေသာတို့ကို
(ဆဋ္ဌိကံ) (ဝါ) ကိလေသာတို့၏၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
ဝိမလောတိ- ဝိမလောဟူသည်ကား၊ မလရဟိတော- ကိလေသာအညစ်အကြေးမှကင်း
သူသည်၊ အဟန္တိ- အဟံဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော အဿဇိတ္ထေရော-
ထိုအဿဇိမထေရ်သည်၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ အာစရိယောတိ-
အာစရိယော ဟူသည်ကား၊ လောကုတ္တရဓမ္မသိက္ခာပကော- လောကုတ္တရာတရားကို
သင်ပေးတတ်သောဆရာသည်၊ (သိက္ခာပေတိတိ သိက္ခာပကော၊ ✓သိက္ခာ+ဏာပေ+ဏ္ဍ၊
ဝိန္ဓောပါဒါနေ- အတတ်ကို ကပ်၍ယူခြင်း၌၊ လောကုတ္တရော ဓမ္မော လောကုတ္တရဓမ္မော၊
လောကုတ္တရဓမ္မဿ သိက္ခာပကော လောကုတ္တရဓမ္မသိက္ခာပကော)၊ အဟံ- ဖြစ်ပြီ၊
အဟံ- ငါသည်၊ တဿ- ထိုအဿဇိမထေရ်ဟောတရားကို၊ သဝနာယ- ကြားနာရ
ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနုသာသနေန- အဆုံးအမကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဇ-
ယနေ၊ ဓမ္မသေနာပတိ- တရားစစ်သူကြီးသည်၊ အဟံ- ဖြစ်ပြီ၊ သဗ္ဗတ္တာတိ- သဗ္ဗတ္ထ
ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဂုဏေသု- ဂုဏ်တို့၌၊ ပါရမီ ပတ္တောတိ-
ပါရမီ ပတ္တော ဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ - ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သူ
သည်၊ အနာသဝေါတိ- အနာသဝေါဟူသည်ကား၊ နိက္ကိလေသော- ကိလေသာ မရှိ
သူသည်၊ (ကိလေသာကင်းသူသည်)၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရာမိ- နေရပါ၏။

၃၇၀။ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာစရိယေ- ဆရာ၌၊ သဂါရဝံ- လေးစားမှုကို၊
ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယော မေ အာစရိယောတိ အာဒိ- ယော မေ အာစရိယော
ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ယောတိ- ယော ဟူသည်ကား၊
အဿဇိနာမ- အဿဇိမည်သော၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သာဝကော- တပည့်ဖြစ်သော၊
(ယော) ထေရော- အကြင်မထေရ်သည်၊ မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊
အာစရိယော- ဆရာသည်၊ အာသီတိ- အာသိ ဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊
သော ထေရော- ထိုအဿဇိမထေရ်သည်၊ ယဿံ ဒိသာယန္တိ- ယဿံ ဒိသာယံ
ဟူသည်ကား၊ ယသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ- အကြင်အရပ်မျက်နှာအဖို့၌၊ ဝသတိ- နေ၏၊
အဟံ- ငါသည်၊ တံ ဒိသာဘာဂံ- ထိုအရပ်မျက်နှာအဖို့ကို၊ ဥဿီသမ္ပိတိ- ဥဿီ-

သမိ ဟူသည်ကား၊ သီသုပရိဘာဂေ- ဦးခေါင်း၏ အထက်အဖို့၌ (သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ-
ဦးခေါင်းရင်း၌ (ဝေါဟာရတ္ထ)၊ ကရောမိ- ပြုပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၇၁။ တတော- ထိုနောက်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဌာနန္တရပ္ပတ္တဘာဝံ- ရာထူး
ဌာနန္တရသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒသေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ မမ ကမ္မန္တိ
အာဒိ- မမ ကမ္မံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ဂေါတမောတိ-
ဂေါတမော ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သကျပုဂံဝေါတိ- သကျပုဂံဝေါ
ဟူသည်ကား၊ သကျကုလကေတု- သာကီဝင်မင်းမျိုးတို့၏ အလံတံခွန်ဖြစ်တော်မူသော
ဘုရားရှင်သည်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏေန- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ မမ- ငါ၏၊ ပုဗ္ဗေ-
ရှေး၌၊ ကတကမ္မံ- ပြုအပ်သောကံကို၊ သရိတွာနာတိ- သရိတွာန ဟူသည်ကား၊
ဉတ္တာ- သိ၍၊ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ- ရဟန်းသံဃာတို့၏အလယ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်
မူလျက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေတိ- အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဟူသည်ကား၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ- အဂ္ဂသာဝက
အရာ၌၊ မံ- ငါကို၊ ဌပေသိ- ထားပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊
(ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၇၄။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ- အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါလည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-
ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါလည်းကောင်း၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ- နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါလည်းကောင်း၊
ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ- ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ
စ- ပဋိသမ္ဘိဒါတို့သည်လည်း၊ ဣမာ စတသော- ဤလေးမျိုးတို့တည်း၊ တာသံ-
ထိုပဋိသမ္ဘိဒါတို့၏၊ ဘောဒေါ- အပြားကို၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ- ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌၊
ဝုတ္တောယေဝ- ဆိုအပ်သည်သာလျှင်တည်း၊ စတုမဂ္ဂစတုဖလဝသေန ဝါ- မဂ်လေး
ပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရူပါရူပဈာနဝသေန ဝါ- ရူပဈာန်၊
အရူပဈာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိမောက္ခာ-
ဝိမောက္ခမည်ကုန်သော၊ သံသာရဝိမုစ္စနဓမ္မာ- သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်
ကုန်သော တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော- ဣဒ္ဓိဝိဓ အစရှိကုန်သော၊
ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဘိညာယော စ- အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
သမ္ဘိကတာတိ- သမ္ဘိကတာ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကတာ- ပြုအပ်ပြီ၊
ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနန္တိ- ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရား
ရှင်၏၊ အနုသိဋ္ဌိ- အဆုံးအမကို၊ (ကတာ- လိုက်နာအပ်ပြီ)၊ ဩဝါဒသင်္ခါတံ- ဩဝါဒ
ဟုဆိုအပ်သော၊ သာသနံ- အဆုံးအမတော်ကို၊ ကတံ- လိုက်နာအပ်ပြီ၊ အရဟတ္တ

မဂ္ဂဉာဏေန - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ နိပ္ပဒိတံ - ပြီးစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

ဣတ္ထံ သုဒန္တိ ဇတ္ထ - ဣတ္ထံ သုဒံ ဟူသောဤပါဌ်၌၊ ဣတ္ထန္တိ - ဣတ္ထံဟူသည် ကား၊ နိဒဿနတ္ထေ - ညွှန်ပြခြင်းအနက်၌၊ ပဝတ္ထော - ဖြစ်သော၊ နိပါတော - နိပါတ် ပုဒ်တည်း၊ ဣမိနာ - ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော၊ ပကာရေန - အပြားအားဖြင့်၊ ဣတိ - ဤ ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ တေန - ထိုဣတ္ထံ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ သကလသာရိ- ပုတ္တာပဒါနံ - အလုံးစုံသော သာရိပုတ္တမထေရ်၏အကြောင်းကို၊ နိဒဿေတိ - ညွှန်ပြ ၏၊ သုဒန္တိ - သုဒံဟူသည်ကား၊ ပဒပူရဏေ - ပုဒ်ပြည့်ရုံမျှ၌၊ (ပဝတ္ထော - ဖြစ်သော)၊ နိပါတော - နိပါတ်တည်း၊ အာယသ္မာတိ - အာယသ္မာ ဟူသည်ကား၊ ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ - အလေးအမြတ် ပြုထိုက်သောဂုဏ်နှင့်ယှဉ်သော သူတို့၌ ရှိသေခြင်းကိုပြသော သဒ္ဓါ တည်း၊ (ဂါရဝဿ အဓိဝစနံ ဂါရဝါဓိဝစနံ၊ ဂရုသု ဂါရဝါဓိဝစနံ ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ)၊ သာရိပုတ္တာတိ - သာရိပုတ္တာဟူသည်ကား၊ မာတု - အမိ၏၊ နာမဝသေန - အမည် ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကတနာမဓေယျော - ပြုအပ်မှည့်ခေါ်အပ်သော နာမည်ရှိသော၊ ထေရော- မထေရ်တည်း၊ ဣမာ ဂါထာယောတိ - ဣမာ ဂါထာယော ဟူသည်ကား၊ သကလာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရာပဒါနဂါထာယော - သာရိပုတ္တမထေရ်၏အကြောင်း ကို ပြဆိုသော ဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိ ကထေသိ - ဟောတော်မူပြီ၊ ဣတိ သဒ္ဓေါ - ဣတိသဒ္ဓါသည်၊ ပရိသမာပနတ္ထေ - ပြီးဆုံးခြင်းအနက်၌၊ ပဝတ္ထော - ဖြစ်သော၊ နိပါတော - နိပါတ်တည်း၊ သကလံ - အလုံးစုံသော၊ သာရိပုတ္တာပဒါနံ - သာရိပုတ္တ မထေရ်၏ အပဒါနိသည်၊ နိဋ္ဌိတံ - ပြီးပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

သာရိပုတ္တတ္ထေရာပဒါနဝဏ္ဏနာ - သာရိပုတ္တတ္ထေမထေရ်၏အပဒါနိအဖွင့်သည်
(သာရိပုတ္တတ္ထေမထေရ်၏အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသည်)၊ သမတ္တာ-
ပြီးပြီ။

၃၊ ၂။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရာပဒါနဝတ္ထနာ

အနောမဒဿီ ဘဂဝါတျာဒိကံ - အနောမဒဿီ ဘဂဝါ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော - ရှည်သောအသက်ရှိတော်မူသော (သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ - အရှင်မြတ်ဖြစ်တော်မူသော၊ မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ - မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊ အပဒါနံ - အကြောင်းအရာအဋ္ဌပြုတ်တည်း (ဝါ) သမိုင်းကြောင်းတည်း၊ အယဉ္စ ထေရော - ဤ အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည်လည်း၊ ပုရိမဗုဒ္ဓေန - ရှေးဘုရားတို့၌၊ ကတာဓိကာရော - ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ - ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿယာနိ - ဝဋ် ကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ - ကောင်းမှု တို့ကို၊ ဥပစိနန္တော - ဆည်းပူးလတ်သော်၊ အနောမဒဿိဿ - အနောမဒဿီမည်သော၊ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ - လတ်ထက်တော်အခါ၌၊ ဣတိ အာဒိ - ဤသို့ အစရှိသည်ကို၊ ဓမ္မသေနာပတိနော - တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော၊ သာရိပုတ္တတ္ထေ ရဿ - သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ဝတ္ထုမှိ - အကြောင်းဝတ္ထု၌၊ ဝုတ္တမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည် သာတည်း၊ ဟိ - ချဲ့ဦးအံ့၊ ထေရော - အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသ တော - ရဟန်းပြုရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ - ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌၊ မဂဓရဋ္ဌေ - မဂဓတိုင်း၌၊ ကလ္လဝါလဂါမကံ - ကလ္လဝါလရွာငယ်ကို၊ ဥပနိဿာယ - အမှီပြု၍၊ သမဏဓမ္မံ - ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော - ပြုလတ်သော်၊ ထိနမိဒ္ဓေ - ထိနမိဒ္ဓသည် (ငိုက်မြည်းထိုင်းမှိုင်းမှုသည်) ဝါ - စိတ်၏တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်း စေတသိက် ခန္ဓာအပေါင်း၏ တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်းသည်၊ ဩက္ကမန္တေ - သက်ရောက်လတ်သော်၊ သတ္တာရာ - ဘုရားရှင်သည်၊ “မောဂ္ဂလ္လာနံ - မောဂ္ဂလ္လာန်၊ တဝ - သင့်၏၊ ဝါယာမော - အားထုတ်မှုသည်၊ တုစ္ဆော - အချည်းအနီးသည်၊ မာ ဟောတု - မဖြစ်ပါစေနင့်၊” ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့စသည်ဖြင့်၊ သံဝေဇိတော - ထိတ်လန့်စေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ထိနမိဒ္ဓံ - ငိုက်မြည်းထိုင်းမှိုင်းမှုကို၊ ဝိနောဒေတွာ - ပယ်ဖျောက်၍၊ ဘဂဝတာ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဝုစ္စမာနံ - ဟောကြားတော်မူအပ်သော၊ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ - ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို၊ သုဏန္တော ဧဝံ - နာကြားလတ်သော်သာလျှင်၊ ဝိပဿနာပဋိပါဠိယာ - ဝိပဿနာ ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ - အထက်မဂ်သုံးပါးအပေါင်းကို၊ အဓိဂန္ဓာ - ရ၍၊ အဂ္ဂဗလက္ခဏေ - အရဟတ္တဖိုလ်အခိုက်အတန့်၌၊ သာဝကဉာဏဿ - သာဝကဉာဏ် ၏၊ မတ္တကံ - အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိ - ရောက်ပြီ။

၃၇၅။ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဒုတိယသာဝကဘာဝံ - ဒုတိယသာဝက၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ - ရောက်၍၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ - ရှေးကံကို၊ သရိတွာ - အောက်မေ့အမှတ်ရ၍ ဝါ - သိ၍၊ သောမနဿဝသေန - နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗ - စရိယံ - ရှေး၌ လေ့ကျက်အပ်၊ ပြုကျင့်အပ်ခဲ့ဖူးသော၊ အပဒါနံ - အကြောင်းအရာအဖြစ် အပျက်ကို၊ ပကာသေန္တော - ထင်ရှားပြလိုလတ်သော် (ဝါ) ထင်ရှားပြလိုရကား (ဝါ) ထင်ရှားပြလိုသည် (ဟုတွာ - ဖြစ်၍) (ဝါ) ထင်ရှားပြလိုသော၊ (အာယသ္မာ မဟာ - မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော - အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်)၊ အနောမဒဿီ ဘဂဝါတိ အာဒိ - အနောမဒဿီ ဘဂဝါ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ တတ္ထ - ထိုအနောမဒဿီ ဘဂဝါ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်၌၊ န ဩမံ - မယုတ်နိမ့်သော၊ အလာမကံ - မယုတ်ညံ့သော၊ ဒဿနံ ပဿနံ - ကြည့်ရှုဖူးမျှော်ရခြင်းသည်၊ အဿ - ထိုအနောမဒဿီဘုရားရှင်အား၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ ဣတိ - ဤသို့ မယုတ်နိမ့် မယုတ်ညံ့သော ကြည့်ရှုဖူးမျှော်ရခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနောမဒဿီ - အနောမဒဿီမည်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ တဿ - ထိုအနောမဒဿီဘုရားရှင်၏၊ ဒုတ္တိသမဟာပုရိသ - လက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရတ္တာ - သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏လက္ခဏာတော်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သောကိုယ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဋိမဏ္ဍိယတေတိ ပဋိမဏ္ဍိတံ၊ ပဋိ ✓မဏ္ဍ + တ၊ ဘူသနေ - တန်ဆာဆင်ခြင်း၌၊ ပဋိမဏ္ဍိတံ သရီရံ ယဿာတိ ပဋိမဏ္ဍိတသရီရော၊ မဟန္တော ပုရိသော မဟာပုရိသော၊ မဟာပုရိသာနံ လက္ခဏံ မဟာပုရိသလက္ခဏံ၊ ဒုတ္တိသ မဟာပုရိသလက္ခဏဟိ ပဋိမဏ္ဍိတသရီရော ဒုတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရော၊ ဒုတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရဿ ဘာဝေါ ဒုတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရတ္တံ၊ တသ္မာ)၊ သကလံ ဒီဝသံ - တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သကလံ မာသံ - တစ်လပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သကလံ သံဝစ္ဆရံ - တစ်နှစ်ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သံဝစ္ဆရသတသဟဿမ္ပိ - နှစ်တစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ပဿန္တနံ - ကြည့်ရှုဖူးမျှော်ကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာနံ - နတ်လူတို့၏၊ ဒဿနံ - ကြည့်ရှုဖူးမျှော်ရခြင်းသည်၊ အတိတ္ထိကရံ - မရောင့်ရဲ မတင်းတိမ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ - တနည်းကား၊ အနောမံ - ယုတ်နိမ့်ခြင်းမရှိသော၊ အလာမကံ - မယုတ်ညံ့သော၊ နိဗ္ဗာနံ - နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဒဿနသီလော - သိမြင်ခြင်းအလေ့ရှိ၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အနောမဒဿီ”တိ - အနောမဒဿီဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော - ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊

ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ- လောကီချမ်းသာ လောကုတ္တရာချမ်းသာကိုဖြစ်စေနိုင်သော ဒါန၊ သီလစသော အပြီးအဆုံးသို့ရောက်သော ဘုန်းကံရှိသူ၏အဖြစ်အစရှိကုန်သော၊ (ဘာဂျ အဿ အတ္တိတိ ဘာဂျဝန္တော၊ ဘာဂျပုဒ်+ဝန္တပစ္စည်း၊ ဘာဂျဝန္တဿ ဘာဝေါ ဘာဂျဝန္တတာ၊ ဘာဂျဝန္တတာ စ အာဒိ စ ဘာဂျဝန္တတာဒိ၊ တေဟိ ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ)၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- ဘဂဝါမည်တော်မူသော ဘုရားရှင် သည်၊ လောကဇေဋ္ဌောတိ- လောကဇေဋ္ဌောဟူသည်ကား၊ သကလသတ္တလောကဿ- အလုံးစုံသော သတ္တလောက၏ (သတ္တလောကတစ်ခုလုံး၏)၊ ဇေဋ္ဌော- အကြီးအမှူး ဦးစီးရှေ့ဆောင်ဖြစ်သော၊ ပဓာနော- အကြီးအမှူးဦးစီးပဓာနဖြစ်သော၊ အာသဘ- သဒိသတ္တာ- ရှေ့ဆောင်နွားလားဥသဘနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသဘော- အာသဘမည်တော်မူ၏၊ နရာနံ- လူတို့၏၊ အာသဘော- ရှေ့ဆောင်နွားလားဥသဘ သဖွယ်ဖြစ် တော်မူ၏၊ နရာသဘော- လူတို့၏ ရှေ့ဆောင်နွားလားဥသဘသဖွယ်ဖြစ် တော်မူသော ဘုရားရှင်၊ လောကဇေဋ္ဌော- သတ္တလောကတစ်ခုလုံး၏ အကြီးအမှူးဖြစ် တော်မူသော၊ အနောမဒဿီ- အနောမဒဿီမည်တော်မူသော၊ သော ဘဂဝါ- ထို ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေဝသံဃပုရက္ခတောတိ- ဒေဝသံဃပုရက္ခတောဟူသည်ကား၊ ဒေဝသမူဟေဟိ- နတ်အပေါင်းတို့သည်၊ ပရိဝါရိတော- ခြံရံအပ်သော၊ (ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်)၊ ဟိမဝန္တမ္ပိ- ဟိမဝန္တာတောင်၌၊ ဝိဟာသိ- နေတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၇၆။ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဒုတိယသာဝကဘာဝါယ- ဒုတိယသာဝကအဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ဒုတိယဝါရေ- နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ ပတ္တနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဝရဏော နာမ- ဝရဏမည်သော၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဝရဏော နာမ နာမေန၊ နာဂရာဇာ အဟံ တဒါ”တိ- ဝရဏော နာမ နာမေန၊ နာဂရာဇာ အဟံ တဒါ ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ကာမရူပီတိ- ကာမရူပီဟူသည်ကား၊ ယဒိစ္စိတကာမနိမ္မာနသီလော- အကြင်အကြင်အလိုရှိအပ်သော အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ဖန်ဆင်းခြင်းအလေ့ရှိသည်၊ ဝိကုဗ္ဗာမီတိ- ဝိကုဗ္ဗာမိဟူသည်ကား၊ ဝိဝိဓံ- အမျိုးမျိုး သော၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ- တန်ခိုးဖြင့်အမျိုးမျိုးဖန်ဆင်းခြင်းကို၊ ကရောမိ- ပြုအံ့၊ မဟော- ဒဓိနိဝါသဟန္တိ- မဟောဒဓိနိဝါသဟံ ဟူသည်ကား၊ မဇ္ဈေရိကာ- မဇ္ဈေရိကမည်ကုန် သော၊ နာဂါ- နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ ဘူမိဂတာ- မြေ၌တည်ကုန်(သွားကုန်)သော၊

နာဂါ - နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတဌာ - တောင်၌တည်ကုန်သော၊ နာဂါ - နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ ဂင်္ဂါဝဟေယျာ - ဂင်္ဂါမြစ်၌ တည်ကုန်သော၊ နာဂါ - နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ သာမုဒ္ဒိကာ - သမုဒ္ဒရာ၌တည်ကုန်သော၊ နာဂါ - နဂါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဣမေသံ နာဂါနံ - ဤနဂါးတို့၏၊ အန္တရေ - အကြား၌၊ သာမုဒ္ဒိကာနာဂေါ - သမုဒ္ဒရာ၌နေသောနဂါးဖြစ်သော၊ အဟံ - ငါသည်၊ မဟောဒမိမိ - များသောရေကို ဆောင်တတ်သော၊ သမုဒ္ဒေ - သမုဒ္ဒရာ၌၊ နိဝါသီ - နေပြီ၊ ဝါသံ - နေထိုင်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေသီ - ပြုပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၇၇။ သင်္ဂဏိယံ ဂဏံ ဟိတွာတိ - သင်္ဂဏိယံ ဂဏံ ဟိတွာ ဟူသည်ကား၊ နိစ္စပရိဝါရဘူတံ - အမြဲတမ်းခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သကပရိဝါရံ - မိမိ၏အခြံအရံပရိသတ်ဖြစ်သော၊ နာဂသမူဟံ - နဂါးအပေါင်းကို၊ ဟိတွာ - ပယ်စွန့်၍၊ ဝိနာ - ကင်းသည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ တူရိယံ ပဋ္ဌပေသဟန္တိ - တူရိယံ ပဋ္ဌပေသဟံ ဟူသည်ကား၊ အဟံ - ငါသည်၊ တူရိယံ - နဂါးတို့၏တူရိယာကို၊ ပဋ္ဌပေသီ - ဖြစ်စေပြီ၊ ဝဇ္ဇာပေသီ - တီးမှုတ်စေပြီ၊ (✓ဝဒ+ကာရိတံ ဣာပေပစ္စည်း၊ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ - သုတ်ဖြင့် ဝဇ္ဇပြု၊ ဘုရားရှင်အား နဂါးတူရိယာတို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းတည်း)၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သမ္ပန္နံ ပရိဝါရေတွာတိ - သမ္ပန္နံ ပရိဝါရေတွာ ဟူသည်ကား၊ အနောမဒဿိသမ္ပန္နံ - အနောမဒဿိဘုရားရှင်ကို၊ သမန္တတော - ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ သေဝမာနာ - မှီဝဲဆည်းကပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ အစ္ဆရာတိ - အစ္ဆရာ ဟူသည်ကား၊ နာဂမာဏဝိကာ - နဂါးမလေးတို့သည်၊ ဝါဒေသုန္တိ - ဝါဒေသံ ဟူသည်ကား၊ ဒိဗ္ဗဝါဒေဟိ - နတ်၌ဖြစ်သောတီးလုံးတို့ဖြင့်၊ ဂီတာ - သီဆိုတီးမှုတ်ကုန်ပြီ၊ ဝါကျာဒီဟိ - နတ်၌ဖြစ်သော စကားသံ(သီချင်းသံ)တို့ဖြင့်၊ ဝါဒေသံ - သီဆိုကုန်ပြီ၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ လဒ္ဓါနုရူပတော - ရအပ်ပြီးသော တူရိယာအားလျော်စွာ၊ ဝဇ္ဇေသံ - မြည်စေကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၇၈။ ဝဇ္ဇမာနေသု တူရေသုတိ - ဝဇ္ဇမာနေသု တူရေသုဟူသည်ကား၊ ပဉ္စိဂိကေသု - အင်္ဂါငါးပါးရှိကုန်သော၊ မနုဿနာဂတူရိယေသု - လူတို့၌ဖြစ်သောတူရိယာ၊ နဂါးတို့၌ဖြစ်သောတူရိယာတို့သည်၊ ဝဇ္ဇမာနေသု - တီးမှုတ်ကုန်လတ်သော်၊ (ကတ္တာဟော)၊ (တနည်း) မနုဿနာဂတူရိယေသု - လူတို့၌ဖြစ်သောတူရိယာ နဂါးတို့၌ဖြစ်သော တူရိယာတို့ကို၊ ဝဇ္ဇမာနေသု - တီးမှုတ်အပ်ကုန်လတ်သော်၊ ဒေဝါ တူရာနိ ဝဇ္ဇယုန္တိ - ဒေဝါ တူရာနိ ဝဇ္ဇယံ ဟူသည်ကား၊ စာတုမဟာရာဇိကာ - စာတုမဟာရာဇံ နတ်ပြည်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါ - နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗတူရိယာနိ - နတ်တူရိယာတို့ကို၊

ဝဇ္ဇိသု - တီးကုန်ပြီ၊ ဝါဒေသု - မြည်စေကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ဥဘိန္ဒ သဒ္ဓံ သုတွာနာတိ - ဥဘိန္ဒ သဒ္ဓံ သုတွာန ဟူသည်ကား၊ ဥဘိန္ဒ - နှစ်ဦးကုန်သော၊ ဒေဝမနုဿာနံ - နတ်လူတို့၏၊ ဘောရိသဒ္ဓံ - စည်းကြီးသံကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ တိလောကဂရုသမာနော - လောကသုံးပါး၏ဆရာဖြစ်တော်မူပါသော၊ ဗုဒ္ဓေါပိ - ဘုရားရှင်သည်သော်လည်း (ပိသဒ္ဓါ အဋ္ဌာနပယုတ် ကြံ)၊ သမ္ပဗုဇ္ဈထာတိ - သမ္ပဗုဇ္ဈထာ ဟူသည်ကား၊ ဇာနာတိ - သိတော် မူ၏၊ သုဏာတိ - နားထောင်တော်မူ၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၃၇၉။ နိမန္တေတွာန သမ္ပဒ္ဓန္တိ - နိမန္တေတွာန သမ္ပဒ္ဓံဟူသည်ကား၊ သသာဝကသံဃံ - တပည့်သားသံဃာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သမ္ပဒ္ဓံ - ဘုရားရှင်ကို၊ သ္မာတနာယ - မနက်ဖြန်နံနက် အာရုံတက်၌ ထက်မြက်ခိုင်ခံ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှုပီတိပါမောဇ္ဇအကျိုးငှါ၊ နိမန္တေတွာ - ပင့်ဖိတ်၍၊ ပရိဝါရေတွာ - ဝန်းရံ၍ (ပဝါရေတွာ - ဟု ရှိမှ သင့်လျော်မည်၊ ပဝါရေတွာ - ဖိတ်မံ၍)၊ သကဘဝနန္တိ - သက ဘဝနံ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ နာဂဘဝနံ - နဂါးဘုံဗိမာန်သို့၊ ဥပါဂမိ - ကြွရောက်ပြီ၊ ဂန္ဓာ စ - ကြွရောက်ပြီး၍ကား၊ အာသနံ ပညပေတွာနာတိ - အာသနံ ပညပေတွာနဟူသည်ကား၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနကုဋိမဏ္ဍပသယနနိသီဒနဋ္ဌာနာနိ - ညဉ့်နေရာ၊ နေ့နေရာ၊ ကျောင်း၊ မဏ္ဍပ်၊ အိပ်ရာ၊ ထိုင်ရာအရပ်တို့ကို၊ ပညာပေတွာ - ခင်းစေ၍၊ သဇ္ဇေတွာ - စီမံစေ၍၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ကာလမာရောစယိ အဟန္တိ - ကာလမာရောစယိ အဟံဟူသည်ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ကတ ပုဗ္ဗဝိဓာနော - ရှေးဦးစွာစီရင်ခြင်းကို ပြုပြီးသော၊ (ဝိဓိယတေ ဝိဓာနံ၊ ဝိဓာ+ယု၊ ကရဏေ - ပြုစီရင်ခြင်း၌။ ပုဗ္ဗဝိဓာနံ ပုဗ္ဗဝိဓာနံ၊ ကတံ ပုဗ္ဗဝိဓာနံ ယေနာတိ ကတပုဗ္ဗဝိဓာနော၊ ရှေးဦးစွာ အစီအမံ ပြုလုပ်ပြီးသူ)၊ အဟံ - ငါသည်၊ “ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ကာလော - ဆွမ်းဘုဉ်းပေးချိန်ရောက်ပါပြီ၊ ဘတ္တံ - ဆွမ်းသည်၊ နိဋ္ဌိတံ - စီမံပြီးပါပြီ”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ကာလံ - အချိန်ကို၊ အာရောစယိ - လျှောက်ထားပြီ၊ ဝိညာပေသိ - သိစေပြီ။

၃၈၀။ ဒီဏာသဝသဟဿေဟိတိ - ဒီဏာသဝသဟဿေဟိ ဟူသည်ကား၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ အရဟန္တာသဟဿေဟိ - ရဟန္တာတစ်ထောင်တို့ဖြင့် (ဝါ) တို့သည်၊ ပရိဝုတော - ခြံရံအပ်သော၊ လောကနာယကော - လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူသော၊ သော ဘဂဝါ - ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဗ္ဗာ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိသာ - အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့ကို၊ ဩဘာသေန္တော - ထွန်းလင်းတောက်ပစေလျက်၊ မေ - ငါ၏၊ ဘဝနံ - ဘုံဗိမာန်သို့၊ ဥပါဂမိတိ - ဥပါဂမိ ဟူသည်ကား၊ သမ္ပတ္တော -

ရောက်လာပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၃၈၁။ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ဘဝနံ- ဘုံဗိမာန်သို့၊ ပဝိဋ္ဌံ- ဝင်လာသော၊ ဘဂ- ဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဘောဇနာကာရံ- ဆွမ်းကျွေးပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဥပဝိဋ္ဌံ မဟာဝီရန္တိ အာဒိ- ဥပဝိဋ္ဌံ မဟာဝီရံ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာသိအပ်သည်သာတည်း။

၃၈၆။ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါတိ- ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ ဟူသည်ကား၊ ဩက္ကာကရညော- ဩက္ကာကမင်း၏၊ ပရမ္မရာဂတရာဇေကုလေ- အစဉ်အဆက်သက်ဆင်းလာသော မင်းမျိုး၌ (ပရမ္မရတော အာဂတံ ပရမ္မရာဂတံ၊ ရညော ကုလံ ရာဇေကုလံ၊ ပရမ္မရာဂတံ ရာဇေကုလံ ပရမ္မရာဂတရာဇေကုလံ၊ တသ္မိံ ပရမ္မရာဂတရာဇေကုလေ)၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်တော်မူလာသော၊ ဝါ- တနည်းကား၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- အလုံးစုံသော ဇမ္ဗုဒ္ဓိပိက္ခန္ဓာ၌ (ဇမ္ဗုဒ္ဓိပိတိကန္ဓာလုံး၌)၊ ပါကဋ္ဌရာဇေကုလေ- ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော မင်းမျိုး၌၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်တော်မူလာသော၊ ဂေါတ္တေနာတိ- ဂေါတ္တေန ဟူသည်ကား၊ ဂေါတ္တဝသေန- အနွယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂေါတမော နာမ- ဂေါတမမည်သော၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ မနုဿလောကေ- လူပြည်၌၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။

၃၈၈။ သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာနာတိ- သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာန ဟူသည်ကား၊ သော နာဂရာဇာ- ထိုနဂါးမင်းသည်၊ ပစ္ဆာ ပစ္ဆိမဘဝေ- နောက်ဆုံးဘဝ၌၊ ကုသလ- မူလေနာတိ- ကုသလမူလေနဟူသည်ကား၊ ပုညသမ္ဘာရေန- ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦသည်၊ စောဒိတောတိ- စောဒိတောဟူသည်ကား၊ ဥယျောဇိတော- တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဂေါတမဿ- ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဒုတိယော- နှစ်ပါးမြောက်သော၊ အဂ္ဂသာဝကော- အဂ္ဂသာဝကသည်၊ ဟေဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်စကားကို၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ။

၃၈၉။ အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ- အာရဒ္ဓဝီရိယောဟူသည်ကား၊ ဌာနနိသဇ္ဇာဒိသု- ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဣရိယာပထေသု- ဣရိယာပုတ်တို့၌၊ ဝီရိယ ဝါ- လုံ့လဝီရိယရှိသော၊ ပဟိတတ္တောတိ- ပဟိတတ္တော ဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနေ- နိဗ္ဗာန်၌၊ ပေသိတစိတ္တော- စေလွှတ်အပ်(ပို့လွှတ်အပ်)ပြီးသောစိတ်ရှိသော၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီ ဂတောတိ- ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါဘုရားရှင်၏၊ သာဝကာနံ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ- တန်ခိုးကြီး

ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီ- ရဟန်းတို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အကြင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧတံ ဧသော- ဤမဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်သည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း။ ဣတိ- ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗ- နိဒ္ဓိကမ္မဝိပါကဇိဒ္ဓိအာဒိသု- အဓိဋ္ဌာန်၏အစွမ်းဖြင့်ပြီးသောတန်ခိုး၊ အထူးထူး အပြား ပြားသော ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန်ကို ဖန်ဆင်းမှုပြုခြင်းရှိသောတန်ခိုး၊ ကံ၏အကျိုးကြောင့် ဖြစ်သော တန်ခိုးအစရှိသည်တို့၌၊ ပါရမီ ပရိယောသာနံ- အပြီးအဆုံးသို့၊ ဂတော ပတ္တော- ရောက်သော၊ သဗ္ဗာသဝေတိ- သဗ္ဗသဝေ ဟူသည်ကား၊ အာ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ သဝနတော- ယိုးစီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝတ္တနတော- ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် (ဘာဝလောပကြံလိုက်၏)၊ “အာသဝါ”တိ- အာသဝါ ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေ- ရအပ်သော အမည်ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ကာမဘဝဒိဒ္ဓိအဝိဇ္ဇာဓမ္မေ- ကာမဘဝ ဒိဒ္ဓိ အဝိဇ္ဇာတရားတို့ကို၊ ပရိညာယာတိ- ပရိညာယ ဟူသည်ကား၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ အညာယ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ပဇဟိတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ အနာသဝေါတိ- အနာသဝေါ ဟူသည်ကား၊ နိက္ကိလေသော- ကိလေသာမရှိသူသည်၊ နိဗ္ဗာယိဿတိတိ- နိဗ္ဗာယိဿတိ ဟူသည်ကား၊ ကိလေသဓန္တ ပရိနိဗ္ဗာနေန- ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဓန္တပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာယိဿတိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ တော်မူလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၉၀။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ထေရော- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုညဝသေန- ကောင်းမှု၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓဗျာကရဏံ- ရအပ်သောဗျာဒိတ်ကို၊ ဝတွာ- ပြောဆိုပြီး၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ပါပစရိယံ- မကောင်းသောအမှုအကျင့်ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပါပမိတ္တောပနိဿာယာတိအာဒိ- ပါပမိတ္တောပနိဿာယ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထို စကားရပ်၌၊ ပါပမိတ္တေတိ- ပါပမိတ္တေ ဟူသည်ကား၊ ပါပကေ- ယုတ်မာကုန်သော၊ လာမကေ- ယုတ်နိမ့်(ညံ့)ကုန်သော၊ မိတ္တေ- မိတ်ဆွေတို့ကို၊ ဥပနိဿာယာတိ- ဥပနိဿာယ ဟူသည်ကား၊ နိဿယေ- မှီခိုခြင်းတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တေဟိ- ထိုလူယုတ်မာမိတ်ဆွေတို့နှင့်၊ သံသဂ္ဂေါ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

တတြ- ထိုပါပမိတ္တောပနိဿာယ ဟူသောစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ် လတ္တံ့သည်၊ အနုပုဗ္ဗီ- ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်အားလျော်သော၊ ကထာ- စကားတည်း၊ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊ သမယေ- အခါ၌၊ တိတ္ထိယာ- တိတ္ထိတို့သည်၊ သန္နိပတိတာ-

စုဝေးကုန်သည် (စည်းဝေးကုန်သည်)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “အာဂုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ ကေန ကာရဏေန- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ- ရဟန်း ဂေါတမ၏၊ လာဘသက္ကာရော- လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည်၊ မဟာ- ကြီးကျယ်များ ပြားသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (တုမေ- သင် တို့သည်)၊ ဇာနာထ- သိကုန်သလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မန္တေယံ- နှီးနှောတိုင်ပင်ကုန်ပြီ၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ န ဇာနာမ- မသိပါကုန်၊ တုမေ ပန- သင်တို့သည်ကား၊ န ဇာနာထ- မသိကုန်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ အာမ- အိမ်၊ ဝါ- အေး၊ ဝါ- မှန်ပါ၊ ဇာနာမ- သိပါကုန်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာနံ နာမ- မောဂ္ဂလ္လာနံမည်သော၊ ဧကံ ဘိက္ခု- တစ်ပါးသော ရဟန်းကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော- ထိုမောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ်သည်၊ ဒေဝလောကံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဒေဝတာဟိ- နတ်တို့သည်၊ ကတကမ္မံ- ပြုအပ်သော ကောင်းမှုကံကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ အာဂန္ဓာ- လူပြည်သို့ပြန်လာ၍၊ မနုဿာနံ- လူတို့အား၊ “ဣဒံ နာမ- ဤ မည်သောကောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာ (ပြည့်စုံမှု)ကို၊ လဘန္တိ- ရကုန်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ကထေသိ- ဟောပြောပြီ၊ နိရယေ- ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာနမ္ပိ- ဖြစ်ကုန်သော ငရဲသားတို့၏လည်း၊ ကမ္မံ- မကောင်းမှုကံကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ အာဂန္ဓာ- လူပြည်သို့ပြန်လာ၍၊ မနုဿာနံ- လူတို့အား၊ “ဣဒံ နာမ- ဤမည်သော မကောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲမှုကို၊ အနဘဝန္တိ- ခံစားရကုန်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ကထေသိ- ဟောပြောပြီ၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ တဿ- ထိုမောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ် ၏၊ ကထံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြားနာရ၍၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ လာဘသက္ကာရံ- လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို၊ အဘိဟရန္တိ- ရှေ့ရှုကပ်လှူပူဇော်ကုန်၏၊ (မယံ- ငါတို့ သည်)၊ တံ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ်ကို၊ မာရေတုံ- သတ်ခြင်းငှါ၊ သစေ သက္ခိ- သာမ- အကယ်၍စွမ်းနိုင်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့စွမ်းနိုင်ကုန်လတ်သော်)၊ သော လာဘသက္ကာရော- ထိုလာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည်၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဧသော ဥပါယော- ဤနည်းလမ်းသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော တိတ္ထိတို့သည်၊ ဧကစ္ဆန္တာ- တစ်ခု တည်းသော ဆန္ဒရှိကုန်သည် (ဝါ) တူသောဆန္ဒရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ “ယံကိစ္ဆံ- တစ်စုံတစ်ခုသော လျှို့ ဝှက်သောအမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တံ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ မထေရ်ကို၊ မာရေဿာမ- သတ်ကုန်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊

ဥပဋ္ဌာကေ- အလုပ်အကျွေးဒကာတို့ကို၊ သမာဒပေတွာ- ဆောက်တည်စေ၍ (ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရယူ၍)၊ ကဟာပဏသဟဿံ- ငွေအသပြာတစ်ထောင်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ပုရိသဃာတကေ- လူကို သတ်တတ်ကုန်သော၊ စောရေ- ခိုးသူတို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေနာမ- မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်မည်သော၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ- ရဟန်းဂေါတမ၏၊ သာဝကော- တပည့်သည်၊ ကာဠသိလာယံ- မည်းနက်သော ကျောက်ဖျာအနီး၌ ဆောက်လုပ်ထားအပ်သောကျောင်း၌၊ ဝသတိ- နေ၏၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွားရောက်၍၊ တံ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်ကို၊ မာရေထ- သတ်ကုန်လော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တေသံ- ထိုလူသတ်သမားတို့အား၊ တံ သဟဿံ- ထိုအသပြာငွေတစ်ထောင်ကို၊ အဒံသု- ပေးကုန်ပြီ၊ စောရာ- ခိုးသူတို့သည်၊ နေလာဘေန- ငွေအသပြာဥစ္စာကိုရခြင်းကြောင့်၊ (နေလောဘေန- ဥစ္စာ၌တပ်မက်ခြင်းကြောင့်၊ မူကွဲ)၊ သမ္ပဋိစ္စိတွာ- လက်ခံ၍၊ “(မယံ- ငါတို့သည်)၊ ထေရ်မထေရ်ကို၊ မာရေဿာမ- သတ်ကုန်အံ့” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တဿ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ ပရိဝါရေသု- ဝန်းရံကုန်ပြီ၊ ထေရော- မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်သည်၊ တေဟိ- ထိုလူသတ်သမားသူခိုးတို့သည်၊ ပရိက္ခိတ္တဘာဝံ- ဝန်းရံထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ကုဉ္စိကစ္ဆိဒ္ဒေန- သံကောက်ပေါက်(သော့ပေါက်)ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါထွက်သွားပြီ၊ စောရာ- သူခိုးတို့သည်၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ ထေရ်- မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်ကို၊ အဒိသွာ- မတွေ့မြင်ရ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ တဿ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ ပရိက္ခိတ္တိသု- ဝန်းရံကုန်ပြီ၊ ထေရော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်သည်၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ကဏ္ဍိကာမဏ္ဍလံ- ကျောင်း၏အချက်အဝန်းကို (ကျောင်းခေါင်မိုးကို)၊ ဘိန္နိတွာ- ဖောက်ထွင်း၍၊ (ဖောက်ထွက်၍)၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္နိ- ပျံတက်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တေ- ထိုလူသတ်ခိုးသူတို့သည်၊ ပဌမမာသေပိ- ပဌမလ၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမမာသေပိ- အလယ်လ၌လည်းကောင်း၊ ထေရ်- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံထေရ်ကို၊ ဂဟေတုံ- ဖမ်းယူခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိသု- မစွမ်းနိုင်ကုန်ပြီ၊ ပစ္ဆိမမာသေ- နောက်ဆုံးလသည်၊ သမ္ပတ္တေ ပန- ရောက်လတ်သော်ကား၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ အတ္တနာ- မိမိကိုယ်တိုင်၊ ကတကမ္မဿ- ပြုအပ်သော မကောင်းမှုကံ၏၊ အာကမနဘာဝံ- ဆွဲငင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ န အပဂစ္ဆိ- ဖဲခွါမသွားဘဲနေပြီ (မရှောင်ဖယ်

(ပြီ)။ စောရာ- သူခိုးလူသတ်သမားတို့သည်။ တံ- ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို။ ပဟရန္တာ- ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်ကုန်လတ်သော်။ တဏှုလကမတ္တာနိ- ဆန်ကွဲမျှလောက်ကုန်သော။ အဋ္ဌိနိ- အရိုးတို့ကို။ ကရောန္တာ- ပြုကုန်လျက်။ ဘိန္ဒိသု- ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးကုန်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌။ နံ- ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို။ “မတော- သေပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့။ သညာယ- အမှတ်သညာဖြင့်။ ဧကသ္မိ ဂုဗ္ဗပိဋေ- တစ်ခုသောချုံပေါ်၌။ ခိပိတွာ- ပစ်တင်၍။ ပက္ကမိသု- ဖဲ့ခွါကုန်ပြီ။

ထေရော- မထေရ်သည်။ “သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ပသိတွာ- ဖူးမျှော်၍။ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုးပြီး၍သာလျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို။ ဈာနဝေဠုနေန- ဈာန်တည်းဟူသော အရစ်အပတ်(ပတ်တီး)ဖြင့်။ ဝေဠုတွာ- ရစ်ပတ်၍။ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်။ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏။ သန္တိကံ- အထံသို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍။ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ (အဟံ- တပည့်တော်သည်) ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပါတော့အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။ မောဂ္ဂလ္လာန- မောဂ္ဂလ္လာန်။ တံ- သင်သည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော့မည်လား။ ဣတိ- ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အာမ- မှန်ပါဘုရား၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ထားပြီ။ ကတ္ထ- အဘယ်အရပ်သို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ (တံ- သင်သည်)။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမည်နည်း။ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ကာဠသိလာပဒေသံ- မည်းနက်သောကျောက်ဖျာရှိရာ ကာဠသိလာအရပ်သို့။ (ဂန္ဓာ- သွား၍။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုအံ့)။ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ။ မောဂ္ဂလ္လာန- မောဂ္ဂလ္လာန်။ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ မယံ- ငါအား၊ ဓမ္မံ- တရားကို။ ကထေတွာ- ဟောကြား၍။ ယာဟိ- သွားလော့၊ ဟိ- မှန်၏။ မေ- ငါဘုရား၏။ တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သောသဘောရှိသော၊ သာဝကဿ- တပည့်ကို(ဆဋ္ဌိကံ)။ ဒဿနံ- တွေ့မြင်ရခြင်းသည်။ ဒါနိ- ယခုအခါ၌။ န အတ္ထိ- မရှိတော့။ ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ သော- ထိုအရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်။ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဧဝံ- ဤသို့ဘုရားရှင်မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊ ကရိဿာမိ- ပြုပါအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့။ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍။ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့။ ဥပ္ပတိတွာ- ပျံတက်၍။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဝိယ- သာရိပုတ္တမထေရ်ကဲ့သို့။ ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ- ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမည့်နေ့၌။ နာနပ္ပကာရာ- အမျိုးမျိုးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိယော- တန်ခိုးတို့ကို။ ကတွာ- ပြု၍။ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို။ ကထေတွာ-

ဟောတော်မူ၍၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ကာဠသိလာပဒေသံ- ကာဠသိလာကျောက်ဖျာရှိရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယံ- ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီ။ “ထေရံ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို၊ စောရာ- လူသတ်သူခိုးတို့သည်၊ မာရေသုံ ကိရ- သတ်ကုန်သတဲ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အယံ ကထာ- ဤစကားသည်၊ သကလ ဓမ္မဒီပေ- အလုံးစုံသောဓမ္မဒီပံကျွန်း၌၊ ပတ္တရိ- ပျံနဲ့သွားပြီ။

အဇာတသတ္တု- အဇာတသတ်မည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ စောရေ- လူသတ် သူခိုးတို့ကို၊ ပရိယေသနတ္ထာယ- ရှာဖွေခြင်းငှါ၊ စရပုရိသေ- သူလျှိုယောက်ျားတို့ကို၊ ပယောဇေသိ- ယှဉ်စေပြီ (ဝါ) စေခိုင်းပြီ၊ တေသု စောရေသု- ထိုသူသတ်သူခိုးတို့သည်၊ သုရာပါနေ- အရက်သောက်ရာအရပ်၌၊ သုရံ- အရက်ကို၊ ပိဝန္တေသု- သောက်ကုန် လတ်သော်လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒေသု- မူးယစ် မေ့လျော့ကုန်လတ်သော်လည်းကောင်း (မဒ-ဓာတ်ကြိုလိုက်၏၊ မဒ္ဒဓာတ်ဟု ယူသော် အဓိပ္ပါယ်တစ်မျိုး ဖြစ်သွားနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့်၊ မဒဓာတ်ကြံ၍သာ အနက်ပေးလိုက်သည်။ ✓မဒ- ဥမ္မာဒေ- မေ့လျော့မူး ယစ်ခြင်း၌)၊ ဧကော- တစ်ယောက်သည်၊ ဧကဿ- တစ်ယောက်၏၊ ပိဋ္ဌိ- ကျောက် ကုန်းကို၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်ခတ်ကန်ကျောက်၍၊ ပါတေသိ- ကျစေပြီ၊ သော- ထို အကန်ခံရသောသူသည်၊ တံ- ထိုကန်သောသူကို၊ သန္တဇ္ဇေန္တော- ကြိမ်းမောင်းလျက်၊ “အဗ္ဘောဒုဗ္ဗိနီတ- ဟဲ့ အဆုံးအမခက်သောသူ (မိမဆုံးမ ဖမဆုံးမကောင်)၊ တွံ- သင်သည်၊ ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်၊ မေ- ငါ၏၊ ပိဋ္ဌိ- ကျောက်ကုန်းကို၊ ပဟရိတွာ- ပုတ်ခတ်ကန်ကျောက်၍၊ ပါတေသိ- ကျစေသနည်း၊ လဲစေသနည်း၊ အရေ ဒုဋ္ဌစောရ- ဟဲ့ကောင် သူခိုးပျက်သူခိုးယုတ်၊ တယာ- သင်သည်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော- မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ပဟတော ကိ ပန- ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်အပ် သည်မဟုတ်လော”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တွံ- သင်သည်၊ (န ဇာနာသိ- ဌ်စပ်) မယာ- ငါသည်၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ပဟတာဘာဝံ- ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်အပ်သည် ၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာသိ ကိ ပန- မသိသလော၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတေသံ- ဤလူသတ်သူခိုးတို့သည်၊ “မယာ- ငါသည်၊ ပဟတော- ပုတ် ခတ်ရိုက်နှက်အပ်ပြီ၊ မယာ- ငါသည်၊ ပဟတော- ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်အပ်ပြီ”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တာနံ- ပြောဆိုကုန်စဉ်၊ သုတွာ- ကြား၍၊ တေ စရပုရိသာ- ထိုသူလျှိုယောက်ျားတို့သည်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ စောရေ- ထိုသူခိုးတို့ ကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းဆီး၍၊ ရညော- အဇာတသတ်မင်းအား၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- အဇာတသတ်မင်းသည်၊ တေ စောရေ- ထိုလူသတ်ခိုးသူ

တို့ကို၊ ပတ္တောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ ထေရော- အရှင်
မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်ကို၊ မာရိတော- သတ်အပ်သလော”။ ဣတိ- ဤသို့၊
ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ အာမ- မှန်ပါ၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ၊
ကေဟိ- အဘယ်သူတို့သည်၊ တုမေ- သင်တို့ကို၊ ဥယျောဇိတာ- တိုက်တွန်းစေခိုင်း
အပ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ နဂ္ဂသမဏေဟိ-
အဝတ်မဝတ်သောတိတ္ထိ တက္ကတွန်းရဟန်းတို့သည်၊ (ဥယျောဇိတာ- စေခိုင်းတိုက်တွန်း
အပ်ကုန်ပြီ)၊ ရာဇာ- အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ပဉ္စသတေ- ငါးရာကုန်သော၊
နဂ္ဂသမဏေ- အဝတ်မဝတ်သော တိတ္ထိတက္ကတွန်းတို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ဖမ်းစေ၍၊
ပဉ္စသတေဟိ- ငါးရာကုန်သော၊ စောရေဟိ- လူသတ်သူခိုးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ
တကွ၊ ရာဇဇီဏေ- မင်းရင်ပြင်၌၊ နာဘိပမာဏေသု- ချက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊
အာဝါဠေသု- တွင်းတို့၌၊ နိဇဏပေတွာ- မြုပ်စေ၍၊ ပလာလေဟိ- ကောက်ရိုးတို့
ဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးအုပ်စေ၍၊ အဂ္ဂိ- မီးကို၊ ဒါပေသိ- ပေးစေပြီ၊ (အဂ္ဂိ
ဒါပေသိ- မီးတိုက်မီးရှိပြီ)၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နေသံ- ထိုတိတ္ထိသူခိုးတို့၏၊ ဈာမ-
ဘာဝံ- မီးလောင်သွားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ အယနင်္ဂလေဟိ- သံထွန်
သွားတို့ဖြင့်၊ ကသာပေတွာ- ထွန်စေ၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသောတိတ္ထိသူခိုးတို့ကို၊
ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ- အပိုင်းငယ်အပိုင်းကြီး၊ ကာရာပေသိ- ပြုစေပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
ဘိက္ခူ- ရဟန်းတို့သည်၊ ဓမ္မသဘာယံ- တရားဟောသဘင်၌၊ “မဟာမောဂ္ဂလ္လာန-
တ္ထေရော- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိအား၊ အနုနုပမရဏံ-
မလျှောက်ပတ်သော သေဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ” ဣတိ- ဤသို့၊ ကထံ-
စကားကို၊ သမုဠာပေသု- ဖြစ်စေကုန်ပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာဂန္ဓာ- ကြွလာ၍၊
“ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ကာယ ကထာယ- အဘယ်မည်သော
စကားဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ- စုဝေးထိုင်နေကုန်သည်၊ အတ္တ န- ဖြစ်ကုန်သနည်း” ဣတိ-
ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဣမာယ နာမ- ဤမည်သော
စကားဖြင့်၊ (သန္နိသိန္နာ- စုဝေးထိုင်နေပါကုန်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုတ္တေ- လျှောက်
ထားအပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မောဂ္ဂလ္လာနဿ- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊
မရဏံ- သေဆုံးရခြင်းသည်၊ ဣမဿေဝ အတ္တဘာဝဿ- ဤခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော
အားသာလျှင်၊ အနုနုရူပံ- မလျှောက်ပတ်၊ ပုဗ္ဗေ ပန- ရှေးအခါ၌ကား၊ တေန- ထို
မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ကတကမ္မဿ- ပြုအပ်သောကံအား၊ အနုရူပမေဝ- သင့်
လျော်လျှောက်ပတ်သည်သာတည်း” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူ၍၊ “ဘန္တေ-

မြတ်စွာဘုရား၊ အဿ- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကံသည်၊ ကိံ ပန- အဘယ်ပါနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ဝိတ္တာရေတွာ- အကျယ်ချဲ့၍၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ။

ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ အတီတေ- အတိတ်၌၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီ ပြည်၌၊ ဧကော- တစ်ဦးသော၊ ကုလပုတ္တော- အမျိုးကောင်းသားသည်၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ကောဇ္ဇနပစနာဒီနိ- ထုထောင်းခြင်း၊ ချက်ခြင်းစသည်တို့ကို၊ ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုအမျိုးကောင်းသား၏၊ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့ သည်၊ “တာတ- ချစ်သား၊ တွံ- သင်သည်၊ ဧကကောဝ- တစ်ဦးတည်းသာလျှင်၊ ဂေဟေ စ- အိမ်၌လည်းကောင်း၊ အရညေ စ- တော၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မံ- အလုပ် ကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ ကိလမသိ- ပင်ပန်းရ၏၊ တေ- သင့်အတွက်၊ ဧကံ- တစ်ဦးသော၊ ကုမာရိကံ- အမျိုးသမီးလေးကို၊ (မယံ- ငါတို့သည်)၊ အာနေဿာမ- ဆောင်ကုန်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆိုကုန်လတ်သော် (ပုဗ္ဗာ၊ ပရ၊ သမာနနှင့်၊ လက္ခဏ၊ ဟေတု၊ ငါးခုအတ္ထ၊ သက်အပ်စွ၊ တုန တွာန တွာ- ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ဤ၌ လက္ခဏအနက်ပေးလိုက်သည်)၊ “အမ္မတာတာ- အို အမိအဖတို့၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ဇီဝထ- အသက်ရှင်ကုန်၏၊ တာဝ- ထိုမျှ လောက်၊ ဝေါ- သင်တို့အား၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ သဟတ္တာ- မိမိလက်ဖြင့်၊ ဥပ- ဌဟိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တေန- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ ပဋိက္ခိတ္တာ- ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာပိ- ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း)၊ ပုနပ္ပန္နံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ ယာစိတွာ- တောင်းပန်၍၊ ကုမာရိကံ- အမျိုးသမီးလေးကို၊ အာနေသုံ- ခေါ်ဆောင်ကုန်ပြီ၊ သာ- ထိုအမျိုးသမီးလေးသည်၊ ကတိပါဟမေဝ- ရက်အနည်းငယ်ကိုသာလျှင်၊ တေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေး၍၊ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ တေသံ- ထိုမိဘတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဒဿနံ အပိ- ကြည့်ရှုခြင်းကို သော်လည်း၊ အနိစ္ဆန္တိ- အလိုမရှိလတ်သော်၊ “တဝ- သင်၏၊ မာတာပိတူဟိ- အမိ အဖတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဧကဋ္ဌာနေ- တစ်နေရာတည်း၌၊ ဝသိတုံ- နေခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်ပါ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥဇ္ဈာယိတွာ- ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ၍၊ တသ္မိ- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကထံ- စကားကို၊ အဂ္ဂဏန္တေ- မနာခံလတ်သော်၊ တဿ- ထိုအမျိုးကောင်းသား၏၊ ဗဟိဂတကာလေ- အပြင်သို့

သွားရာအခါ၌၊ မကစိဝါကဓဏ္ဍာနိ စ- သင်ပန်းလျော်ပိုင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ယာဂုဖေဏကေ စ- ယာဂုမြှုပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တတ္ထ
တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ အာကိရိတွာ- ဖြန့်ကြဲ၍၊ တေန- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊
အာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊ “ဣဒံ- ဤလုပ်ရပ်သည်၊ ကိ- အဘယ်သူ၏လုပ်ရပ်နည်း”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌာ- မေးအပ်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဧတံ ကမ္မံ- ဤ
လုပ်ရပ်သည်၊ ဣမေသံ မဟလ္လကအန္ဓာနံ- ဤသူကန်းအိုကြီးတို့၏၊ (ကမ္မံ- လုပ်ရပ်
တည်း)၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဂေဟံ- အိမ်ကို၊ ကိလိဋ္ဌာ- ညစ်နွမ်း(ညစ်ပတ်)သည်
တို့ကို (ကိလိဋ္ဌေဟု ရှိသင့်)၊ ကရောန္တာ- ပြုကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ- လှည့်လည်နေကုန်၏၊
ဧတေဟိ- ဤသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ဧကဋ္ဌာနေ- တစ်နေရာတည်း၌၊ ဝသိတုံ-
နေခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်ပါ”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ တာယ- ထိုအမျိုးသမီးလေး
သည်၊ ပုနပ္ပုနံ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ ကထိယမာနာယ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဧဝရူပေါပိ-
ဤသို့သဘောရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပုရိတပါရမီ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးသော ပါရမီရှိ
သော၊ သတ္တော- သတ္တဝါသည်၊ မာတာပိတုဟိ- အမိအဖတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊
ဘိဒ္ဓိံ- ကွဲကွာပြီ၊ သော- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ “ဟောတု- ရှိပါစေတော့၊
နေသံ- ထိုအမိအဘတို့၏အပေါ်၌၊ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ- ပြုသင့်ပြုထိုက်သော အမှုကိစ္စကို၊
ဇာနိဿာမိ- သိရလိမ့်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ ဘောဇေတွာ-
ထမင်းကျွေး၍၊ “အဗ္ဗတာတာ- အိုမိခင်ဖခင်တို့၊ အသုကဋ္ဌာနေ နာမ- ဤမည်သော
အရပ်၌၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ဉာတကာ- ဆွေမျိုးတို့သည်၊ အာဂမနံ- လာခြင်းကို၊
ပစ္စာသီသန္တိ- မျှော်လင့်(စောင့်မျှော်)နေကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုဆွေမျိုးများရှိရာအရပ်သို့၊
ဂမိဿာမ- သွားကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ ယာနကံ- လှည်း
ယာဉ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တင်၍၊ အာဒါယ- ခေါ်၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊
အဋ္ဌဝိမဇ္ဈံ- တောအုပ်အလယ်သို့၊ ပတ္တကာလေ- ရောက်သောအခါ၌၊ “တာတ-
အိုဖခင်၊ ရသ္မိယော- ကြိုးတို့ကို၊ ဂဏှထ- ကိုင်ကုန်လော့၊ ဂေါဏာ- နွားတို့သည်၊
ဒဏ္ဍသညာယ- ဒုတ်အမှတ်သညာဖြင့်၊ ဂမိဿန္တိ- သွားကုန်လတ္တံ့၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-
ဤအရပ်၌၊ စောရာ- သူခိုးဓားပြတို့သည်၊ ဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ အဟံ- ငါသည်၊
ဩတရိတွာ- ဆင်း၍၊ စရာမိ- လှည့်လည်သွားပါအံ့” ဣတိ- ဤသို့၊ ပိတု- ဖခင်
၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ရသ္မိယော- ကြိုးတို့ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ ဩတရိတွာ- သက်
ဆင်း၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ သဒ္ဓိံ- အသံကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ- ပြန်လှန်၍၊
(တနည်း) သဒ္ဓိံ ပရိဝတ္တေတွာ- အသံတုလုပ်၍၊ စောရာနံ- သူခိုးဓားပြတို့၏၊ ဥဋ္ဌိတသဒ္ဓိံ-

ထသံကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့သည်၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ “စောရာ- သူခိုးဓားပြတို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတာ- ထလာကုန်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့သော၊ သညာယ- အမှတ်ဖြင့်၊ “တာတ- ချစ်သား၊ စောရာ- သူခိုးဓားပြတို့သည်၊ ဥဋ္ဌိတာ- ထလာကုန်ပြီ၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ မဟလ္လကာ- အရွယ်ကြီးကုန်ပြီ၊ တံ- သင်သည်၊ အတ္တာနမေဝ- မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင်၊ ရက္ခာဟိ- စောင့်ရှောက်ပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့သည်၊ ဝိရဝန္တေပိ- အော်မြည်းတမ်းတရာအခါ၌လည်း၊ စောရသဒ္ဓံ- သူခိုးဓားပြတို့၏အသံကို၊ ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ ကောဇ္ဇေတွာ- ထုထောင်း၍၊ မာရေတွာ- သတ်၍၊ အဋ္ဌဝိယံ- တောအုပ်ထဲ၌၊ ခိပိတွာ- ပစ်၍၊ ပစ္စာဂမိ- ပြန်လာပြီ။

သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ- ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊ ဣဒံ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ဤရှေးမကောင်းမှုကံကို၊ ကထေတွာ- ဟောကြားတော်မူ၍၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မောဂ္ဂလ္လာနော- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကမ္မံ- မကောင်းမှုကံကို၊ ကတွာ- ပြုမိ၍၊ အနေကဝဿသတသဟဿာနိ- အသိန်းမကများပြားလှစွာသော နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ နိရယေ- ငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ ပက္ကာဝသေသေန- အကျိုးကြွင်းအကျိုးကျန်ကြောင့်၊ အတ္တဘာဝ- သတေ- အတ္တဘောတစ်ရာ၌၊ ဧဝမေဝ- ဤဘဝနည်းတူသာလျှင်၊ ကောဇ္ဇေတွာ- ထုထောင်း၍၊ သံစုဏ္ဏော- မှန်မှန်ညက်ညက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မရဏံ- သေဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မောဂ္ဂလ္လာနေန- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကမ္မာနုရူပမေဝ- ကံအားလျော်စွာသာလျှင်၊ မရဏံ- သေဆုံးခြင်းကို၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီ၊ ပဉ္စဟိ စောရသတေဟိ- ငါးရာသော လူသတ်သူခိုးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ပဉ္စတိတ္ထိယသတာနိပိ- ငါးရာသော တိတ္ထိတက္ကတွန်းတို့သည်လည်း၊ မမ- ငါဘုရား၏၊ အပ္ပဒုဋ္ဌံ- မပြစ်မှားထိုက်သော၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ ဒုဿေတွာ- ပြစ်မှား၍၊ အနုရူပမေဝ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မရဏံ- သေဆုံးခြင်းကို၊ လဘိသု- ရကုန်ပြီ၊ ဟိ- မှန်၏၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု- မပြစ်မှားထိုက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ပဒုဿန္တော- ပြစ်မှားသော သူသည်၊ ဒသဟိ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အနယဗျသနံ- ချမ်းသာမဲ့ကင်း ဆင်းရဲပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိယေဝ- ရောက်ရသည်သာ”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အနုသန္တိံ- အနုသန္တေကို၊ ဃဇ္ဇေတွာ- ဆက်စပ်၍၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဒေသေန္တော- ဟောတော်မူ

လိုလတ်သော်၊ “ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု ။ပ။ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ” တိ- ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု ။ပ။ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ ဟူသော၊ ဣမာ ဂါထာ- ဤဂါထာ တို့ကို၊ အဘာသိ- ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်များ။ ။ ယော- ပညာမဲ့သူ အကြင်လူသည်၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု- မိမိသူတစ်ပါး လူအများ၌ ပြစ်မှားမှုကင်းကုန်သော၊ အဒဏ္ဍေသု- ကာယဒဏ္ဍ စသည်စုစု ကင်းကွာမှုရှိကုန်သော ရဟန္တာတို့၌၊ ဒဏ္ဍေန- ကိုယ်ထိလက်ရောက် မ, ကိုင်ပေါက်၍ အော်ငေါက်ပြင်းထန် တစ်မျိုးမျိုးသောဒဏ်ဖြင့်၊ ဒုဿတိ- ကြီးကြီး မားမား မျက်မာန်ပွားလျက် ပြစ်မှားကျူးလွန်၏၊ သော- သူတော်မြတ်အား မျက်မာန် ထားလျက် ပြစ်မှားသသူ ထိုသည့်လူသည်၊ ဒသန္တံ ဌာနာနံ- ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း လမ်းတိမ်းစောင်းသည့် မကောင်းဆိုးဝါး ဒဏ်ဆယ်ပါးတို့တွင်၊ အညတရံ ဌာနံ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အကြောင်းသို့၊ ခိပ္ပမေဝ- မကြာမတင် ဆောလျင်စွာသာ လျှင်၊ နိဂစ္ဆတိ- မယွင်းမဖောက် အမှန်ပင် ရောက်နိုင်ပါပေ၏။

ဖရသံ- မခံချီ မခံသာ တစာစာဖြင့် ပြင်းစွာမြည်တမ်း အလွန်ကြမ်းတမ်းသော၊ ဝေဒနံ- ခေါင်းခဲဖျားနာ အစပြာသော ရောဂါဝေဒနာသို့လည်းကောင်း၊ ဇာနီ- ပင်ပန်း ကြီးစွာ ရှာဖွေကာဖြင့် ရလာပစ္စည်း အသီးသီး၏ ပျက်စီးဆုံးရှုံး ပျက်ပြုန်းခြင်းသို့လည်း ကောင်း၊ သရီရဿ ဘေဒနံ ဝါ- လက်ခြေပြတ်ခြင်း ကိုယ်ချွတ်ယွင်း၍ လက်ငင်း ချက်ချင်း ပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဂရုကံ အာဗာဓံ ဝါပိ- ဆွံ့အ မျက်ကန်း နှုတ်ပြွမ်းလျက် ဖြောင့်တန်းမရှိ ကောက်ဘိလက်ခြေ အထွေထွေသော အနာရောဂါသို့ လည်းကောင်း၊ စိတ္တက္ခေပံ ဝါ- စိတ်ထားမမှန် ယွင်းဖောက်ပြန်လျက် သိဉာဏ်ယို ယွင်း ရူးသွပ်ခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏေ- မလွဲသေချာ ရောက်နိုင်ပါပေ၏။

ရာဇတော- ပြည်သူချစ်ခြင်း အာဏာနှင်း၍ မယွင်းအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သူတို့မှ၊ ဥပသဂ္ဂံ ဝါ- ခြွေရံဆုံးရှုံး ရာထူးပြုန်း၍ လုံးလုံးထောင်ကျ ချုပ်နှောင်ခံရခြင်းစသော ဘေးရန်သို့လည်းကောင်း၊ ဒါရုဏံ- ကောင်းကျိုးဆုတ်ယုတ် လွန်ကြမ်းကြုတ်၍ စက်ဆုပ်ထိုက်လှပေသော၊ အဗ္ဘက္ခာနံ ဝါ- မမြင်မကြား မကြံအားဖူးသော ဓားပြ ခိုးမှု အပြစ်စုဖြင့် ရှေးရှုလုပ်ကြံ စွပ်စွဲခံရခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဉာတီနံ- သွေးရင်း သားရင်း မိတ်သင်းဆွေညာ အဖြာဖြာတို့၏၊ ပရိက္ခယံ ဝါ- တစ်စတစ်စ သေကျေကြ လျက် လုံးဝကုန်ဆုံး ပျက်ပြုန်းပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ဘောဂါနံ- သုံးဆောင် မော်ကြွား ခံစားစရာ များဥစ္စာတို့၏၊ ပဘဂီရံ ဝါ- ပုပ်ဆွေးခန်းခြောက် အရောင်ပျောက်၍ ယွင်းဖောက်ပြုန်းတီး ပျက်စီးခြင်းသို့လည်းကောင်း၊ ပါပုဏေ- ပြစ်မှားမှုကံ လွန်

လေးလံ၍ ပယ်လှန်မသာ ခံစားရရှာ ရောက်ရရှာလေ၏။

အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ရဟန္တာအား မုန်းမာန်ပွား၍ ပစ်မှားသသူ ထိုထိုလူ၏။ အဂါရာနိ - မသွားလာတတ် ထိုထိုအရပ်၌ (ထိုဤအရပ် မသွားတတ်၍) တန့်ရပ်တည်နေ အထွေထွေသော အိမ်တို့ကို၊ အဂ္ဂိ ဝါ - လျှပ်စစ်မီး၊ မိုးကြိုးမီးနှင့် ထင်းမီးဟူ၍ မီးသုံးပါးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဝကော ဝါ - သူ့အလိုအလျောက် ထ၍တောက်သည့် အံ့လောက်ဖွယ်ရာ မီးသည်လည်းကောင်း၊ ဥဟတိ - မလွဲမရှောင် မမြဲလောင်လေတော့၏။ ဒုပ္ပညော - အယူမှားဘိ မောဟဖိ၍ အသိကင်းသော၊ သော - ပြစ်ဒဏ်ဆယ်ပါး တစ်ပါးပါးကို ခံစားရသူ ထိုသည့်လူသည်၊ ကာယဿ - ဘဝတစ်ခု မြတ်နိုးမှုဖြင့် ယခုရလာ ကိုယ်ခန္ဓာ၏။ ဘေဒါ - ရုပ်သက်နာမ်သက် အဆက်ဆက်တို့ ချုပ်ပျက်သည်မှ၊ ပရံ - နောက်ဘဝတစ်ခု ဆက်တည်ပြုရာ နောင်အခါ၌၊ နိရယံ - ချမ်းသာမှုကင်း ငရဲတွင်းသို့၊ ဥပပဇ္ဇတိ - မကွေ့မကောက် အမှန်ပင် ရောက်ရလေတော့၏။

၃၉၃။ ပဝိဝေကမနုယုတ္တောတိ - ပဝိဝေကမနုယုတ္တော ဟူသည်ကား၊ ပကာရေန - အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့်၊ ဝိဝေကံ - ဆိတ်ငြိမ် (ကင်းဆိတ်)မှုကို၊ ဧကဘာဝံ - တစ်ပါးတည်း၏အဖြစ်ကို၊ အနုယုတ္တော - အဖန်ဖန်အားထုတ်သည်၊ ယောဇိတော - ယှဉ်စပ်သည်၊ ယုတ္တပယုတ္တော - ရှေ့ကလုံ့လနှင့် နောက်ကလုံ့လ ယှဉ်စပ်၍ မပြတ်အားထုတ်သည်၊ သမာဓိဘာဝနာရတောတိ - သမာဓိဘာဝနာရတောဟူသည်ကား၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဘာဝနာယ - ပဌမဈာန်အစရှိသောဘာဝနာ၌၊ ရတော - မွေ့လျော်သည်၊ အလ္လီနော စ - ကပ်ငြိသည်လည်း၊ သဗ္ဗာသဝေတိ - သဗ္ဗာသဝေ ဟူသည်ကား၊ သကလကိလေသေ - အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပရိညာယာတိ - ပရိညာယဟူသည်ကား၊ ဇာနိတွာ - သိ၍၊ ပဇဟိတွာ - ပယ်စွန့်၍၊ အနာသဝေါတိ - အနာသဝေါဟူသည်ကား၊ နိတ္တိလေသော - ကိလေသာမရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရာမိ - နေပါ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၃၉၄။ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုညသမ္ဘာရဝသေန - ကောင်းမှုကုသိုလ်တည်းဟူသော အဆောက်အဦ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတဿ - ရှေး၌ လေ့ကျင့်အပ် ပြုကျင့်အပ်ခဲ့ဖူးသော ကောင်းမှုကံ၏၊ ဖလံ - အကျိုးကို၊ ဒဿန္တော - ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရန္တိအာဒိ - ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရံ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ။

တတြ - ထိုဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ - ဤဆို

အပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ အနုပုဗ္ဗိ- အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ကထာ- စကားတည်း၊ ဗုဒ္ဓေန
 စောဒိတောတိ- ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော ဟူသည်ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊
 စောဒိတော- စေ့ဆော်အပ်သည်၊ ဥယျောဇိတော- တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သည်၊
 ဘိက္ခုသံဃဿ ပေက္ခတောတိ- ဘိက္ခုသံဃဿ ပေက္ခတောဟူသည်ကား၊ မဟတော-
 ဂုဏ်အားဖြင့်မြတ် အရေအတွက်အားဖြင့်များသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- ရဟန်းအပေါင်း
 သည်၊ ပဿန္တဿ- ကြည့်ရှုနေစဉ်၊ မိဂါရမာတုပါသာဒံ ပါဒဂုံဋ္ဌေန ကမ္မယီတိ-
 မိဂါရမာတုပါသာဒံ ပါဒဂုံဋ္ဌေန ကမ္မယီ ဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗာရာမေ- ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း၌၊
 ဝိသာခါယ- ဝိသာခါမည်သော၊ မဟာဥပါသိကာယ- ဥပါသိကာမကြီးသည်၊ ကာရိတံ-
 ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော၊ သဟဿတ္တမ္ဘပဋိမဏ္ဍိတံ- တစ်ထောင်သောတိုင်တို့ဖြင့်
 တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟာပါသာဒံ- ပြာသာဒ်ကြီးကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပါဒ-
 ဂုံဋ္ဌေန- ခြေမဖြင့်၊ ကမ္မေသိ- တုန်လှုပ်စေပြီ၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊
 သမယေ- အခါ၌၊ ပုဗ္ဗာရာမေ- ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း၌၊ ယထာဂုတ္တပါသာဒေ- အကြင်
 အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောပြာသာဒ်၌၊ ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဝိဟရန္တေ- သီတင်း
 သုံးတော်မူလတ်သော်၊ သမ္မဟုလာ- များစွာကုန်သော၊ နဝကတရာ- အလွန်ငယ်ကုန်
 သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်၊ ဥပရိပါသာဒေ- ပြာသာဒ်ထက်၌၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေ
 ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သတ္တာရမ္ဗိ- ဘုရားရှင်ကိုလည်း၊ အစိန္တေတွာ-
 မအောက်မေ့မူ၍၊ ဝါ- အလေးမထားမူ၍၊ တိရစ္ဆာနကထံ- မဂ်ဖိုလ်၏ဖီလာ
 ကန့်လန့်(ဆန့်ကျင်ဖက်)ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာကို၊ ကထေတုံ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊
 အာရဒ္ဓါ- အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ တံ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဘဂဝါ-
 ဘုရားရှင်သည်၊ တေ- ထိုသီတင်းငယ်ရဟန်းတို့ကို၊ သံဝေဇေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊
 အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဓမ္မဒေသနာယ- တရားဒေသနာတော်၏၊ ဘာဇနဘူတေ- တည်
 ရာဖြစ်၍ဖြစ်သည်တို့ကို၊ ကာတုကာမော- ပြုခြင်းငှါအလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
 အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ်ကို၊ “မောဂ္ဂလ္လာန-
 မောဂ္ဂလ္လာနံ၊ တွံ- သင်သည်၊ တိရစ္ဆာနကထံ- မဂ်ဖိုလ်၏ဖီလာကန့်လန့် ဆန့်ကျင်ဖက်
 ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာကို၊ အနုယုတ္တေ- ပြောဆိုအား ထုတ်နေကုန်သော၊ နဝေ-
 သီတင်းငယ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့ကို၊ ပဿသိ- မြင်သလော”၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်တော်(မေးတော်)မူပြီ၊ တံ- ထို စကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ
 ၍၊ ထေရော- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ်သည်၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ အဇ္ဈာသယံ-
 အလိုဆန္ဒကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ အဘိညာပါဒကံ- ဣဒ္ဓိဝိစေသော အဘိညာဉ်၏

အခြေခံဖြစ်သော၊ အာပေါကသိကာရမ္မဏံ- အာပေါကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ပုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ “ပါသာဒဿ- ပြာသာဒ်၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသံ- တည်ရာအရပ်ကို၊ ဥဒကံ- ရေသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်စေသတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌာယ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ပါသာဒမတ္ထကေ- ပြာသာဒ်ထိပ်၌၊ ထုပိကံ- အထွတ်ကို (စုလစ်မွန်းချွန်ကို)၊ ပါဒဂုံဋ္ဌေန- ခြေမဖြင့်၊ ပဟရိ- ပုတ်ခတ်ပြီ၊ ပါသာဒေါ- ပြာသာဒ်သည်၊ ဩနမိတွာ- ညွတ်၍၊ ဧကေန- တစ်ခုသော၊ ပဿေန- နံပါးဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ပဟရိ- ပုတ်ခတ်ပြီ၊ အပရေနပိ ပဿေန- အခြားတစ်ဖက်ဖြင့်လည်း၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ တေ ဘိက္ခု- ထိုရဟန်းငယ်တို့သည်၊ ဘီတာ- ကြောက်ရွံ့ကုန်သည်၊ သံဝိဂ္ဂါ- ထိတ်လန့်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပါသာဒဿ- ပြာသာဒ်၏၊ ပတန- ဘယေန- ပြိုကျမည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တတော- ထိုပြာသာဒ်မှ၊ နိက္ခမိ- တွာ- ထွက်၍၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သမိပေ- အနီး၌၊ အဋ္ဌသု- တည်ကုန်ပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ တေသံ- ထိုရဟန်းတို့၏၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်တော်မူ၍၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ တံ- ထိုတရားတော်ကို၊ သုတွာ- နာယူ၍၊ တေသု- ထိုရဟန်းငယ်တို့တွင်၊ ကေစိ- အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌ- ဟိသု- တည်ကုန်ပြီ၊ ကေစိ- အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ သကဒါဂါမိဖလေ- သကဒါဂါမိဖိုလ်၌လည်းကောင်း၊ ကေစိ- အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အနာ- ဂါမိဖလေ- အနာဂါမိဖိုလ်၌လည်းကောင်း၊ ကေစိ- အချို့ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ အရဟတ္တဖလေ- အရဟတ္တဖိုလ်၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌဟိသု- တည်ကုန်ပြီ၊ သွာယ မတ္ထော- သော+အယံ အတ္ထော- ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပါသာဒကမ္မနသုတ္တေန- ပါသာဒကမ္မနသုတ်တော်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော- ပြဆိုထိုက်၏။

ဝေဇယန္တပါသာဒန္တိ- ဝေဇယန္တပါသာဒ် ဟူသည်ကား၊ သော ဝေဇယန္တပါသာ ဒေါ- ထိုဝေဇယန္တပြာသာဒ်သည်၊ တာဝတိံသဘဝနေ- တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော- ယူဇနာတစ်ထောင်အမြင့်ရှိ၏၊ အနေကသဟဿနိယုဟ ကူဠာဂါရပဋိမဏ္ဍိတော- အထောင်မကသော နန်းဦးစမှန်(စန)ဆောင်၊ စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်တပ်သော ပြာသာဒ်ဆောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်၏၊ ဒေဝါသုရသင်္ဂါမေ- နတ်၊ အသုရာတို့စစ်ပွဲ၌၊ အသုရေ- အသုရာနတ်တို့ကို၊ ဇိနိတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ဒေဝါနမိန္ဒေ- နတ်တို့၏အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကေ- သိကြားမင်းသည်၊ နဂရမဇ္ဈေ-

မြို့အလယ်၌၊ ဌိတေ- တည်လတ်သော်၊ ဥဋ္ဌိတော- ထွက်ပေါ်လာသော (ပေါ်ပေါက်လာသော)၊ ဝိဇယန္တေန- အောင်ပွဲရသဖြင့် (အောင်ပွဲအထိမ်းအမှတ်အနေအားဖြင့်)၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ- ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဝေဇယန္တော”တိ- ဝေဇယန္တဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ပါသာဒေါ- ပြာသာဒ်တည်း၊ တံ- ထိုပြာသာဒ်ကို၊ သန္တာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “ဝေဇယန္တပါသာဒံ”န္တိ- ဝေဇယန္တပါသာဒ်ဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တမ္ဗိ- ထိုဝေဇယန္တပြာသာဒ်ကိုလည်း၊ အယံ ထေရော- ဤမထေရ်သည်၊ ပါဒဂုံဋ္ဌေန- ခြေမဖြင့်၊ ကမ္မေတိ- လှုပ်စေ၏၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊ သမယေ- အခါ၌၊ ပုဗ္ဗာရာမေ- ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း၌၊ ဝိဟရန္တိ- သီတင်းသုံးနေတော်မူသော၊ ဘဂဝန္တိ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒေဝရာဇာ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိ- တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ အထူးလွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြန်ပြီ၊ တဿ- ထိုသိကြားမင်းအား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဝိဿန္ဓေသိ- ဖြေဆိုပြီ၊ သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊ တံ- ထိုတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိတရားကို၊ သုတွာ- နာယူရ၍၊ အတ္တမနော- မိမိစိတ်ရှိသည် (ဝါ) နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ ပမုဒိတော- ဝမ်းမြောက်သည် (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဘိဝါဒေတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပဒက္ခိဏံ- အရိုအသေကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဒေဝလောက- မေဝ- နတ်ပြည်သို့သာလျှင်၊ ဂတော- ပြန်သွားပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ “အယံ သက္ကော- ဤသိကြားမင်းသည်၊ ဘဂဝန္တိ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဂမ္ဘီရနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ- နက်နဲသော နိဗ္ဗာန်တရားနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဘဂဝတာ စ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ပဉ္စော- ပြဿနာကို၊ ဝိဿန္ဓိတော- ဖြေဆိုအပ်ပြီ၊ ကိ- အဘယ်သို့နည်း၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဂတော န ခေါ- ပြန်သွားလေသလော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အဇာနိတွာ- မသိမူ၍၊ ဂတော န ခေါ- ပြန်သွားလေသလော၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒေဝလောကံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ယန္တုန ဇာနေယျံ- အကယ်၍ သိရပါမူ ကား ကောင်းလေစွ”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ထိုအရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ တာဝတိံသဘဝနံ- တာဝတိံသာဘုံသို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွ၍၊ ဒေဝါနမိန္ဒံ- နတ်တို့၏အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကံ- သိကြားမင်းကို၊ တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ သက္ကော-

သိကြားမင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ- နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာဖြင့်၊ ပမတ္တော- မေ့လျော့
မူးယစ်နေသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝိက္ခေပံ- စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊
ထေရော- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ တဿ- ထိုသိကြားမင်း၏၊ သံဝေဂဇေန-
နတ္ထံ- ထိတ်လန့်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ဝေဇယန္တပါသာဒံ- ဝေဇယန္တပြာသာဒ်ကို၊
ပါဒဂုံဋ္ဌေန- ခြေမဖြင့်၊ ကမ္ပေသိ- လှုပ်စေပြီ၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ ယော ဝေဇယန္တ-
ပါသာဒံ ။ပ။ သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာ”တိ- ယော ဝေဇယန္တပါသာဒံ ။ပ။ သံဝေဇေသိ
စ ဒေဝတာ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ယော- အကြင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဝေဇယန္တပါသာဒံ-
ဝေဇယန္တပြာသာဒ်ကို၊ ပါဒဂုံဋ္ဌေန- ခြေမဖြင့်၊ ကမ္ပေသိ- တုန်လှုပ်စေပြီ၊ ဣဒ္ဓိဗလေန-
တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် (ဝါ) တန်ခိုးအစွမ်းသည်၊ ဥပတ္တဒ္ဓေါ- ထောက်ပံ့ကူညီအပ်သည်၊
(ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒေဝတာ စ- နတ်တို့ကိုလည်း၊ သံဝေဇေသိ- ထိတ်လန့်စေပြီ။

အယံ ယန အတ္တော- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ စူဠတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တေန-
စူဠတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော- ပြဆိုထိုက်၏၊ ကမ္ပိတာကာရော-
တုန်လှုပ်သောအခြင်းအရာကို (တုန်လှုပ်ပုံကို)၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ-
ဆိုအပ်ပြီးသည်သာတည်း၊ “သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတိ”တိ- သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတိ
ဟူသည်ကား၊ ယထာဝုတ္တမေဝ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊
ထေရဿ- မထေရ်၏၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိပုစ္ဆံ- တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အာရုံပြု
သောအားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ အထူးလွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖလသမာပတ်နှင့်
စပ်လျဉ်းသောအမေးပုစ္ဆာကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ တေန- ထို့
ကြောင့်၊ “အပါဝုသော ဇာနာသိ၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယော”တိ- အပါဝုသော ဇာနာသိ၊
တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယောဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တဿ- ထိုမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်အား၊
သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ ဝိယာကာသိ- ဖြေကြားပြီ၊ ထေရေန- မောဂ္ဂလ္လာန်
မထေရ်သည်၊ ပါသာဒကမ္ပဇေန- ဝေဇယန္တပြာသာဒ်ကို တုန်လှုပ်စေခြင်းကို၊ ကတေ-
ပြုအပ်သော်၊ သံဝိဂ္ဂဟဒယေန- ထိတ်လန့်သောစိတ်နှလုံးဖြင့်၊ ဣဒံ ပမာဒံ- ဤမေ့
လျော့မှုကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ယောနိသော- သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိ
ကရိတွာ- နှလုံးသွင်း၍၊ ပဉ္စဿ- ပြဿနာကို၊ ဗျာကတဘာဝံ- ဖြေကြားအပ်သည်၏
အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော- ထိုသိကြား
မင်းသည်၊ သတ္တာရာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတနိယာမေနေဝ- ဟောကြားအပ်သော
နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ကထေသိ- ဟောပြောပြုပြီ၊ တေန- ထို့

ကြောင့်၊ “ပဉ္စံ ပုဋ္ဌော ယထာတထ”န္တိ- ပဉ္စံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ ဟူ၍၊ အာဟ-
 ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုပါဠိတော်စကားရပ်၌၊ သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီတိ- သက္ကံ သော
 ပရိပုစ္ဆတိ ဟူသည်ကား၊ ဒေဝရာဇံ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကံ- သိကြားမင်းကို၊
 မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ သတ္တာရာ- ဘုရားရှင်
 သည်၊ ဒေသိတာယ- ဟောတော်မူအပ်သော၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယာ- တဏှာကုန်
 ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ အထူးလွတ်မြောက်သောအရဟတ္တဖလ
 သမာပတ်ဟူသော ဝိမုတ္တိဒေသနာကို၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ဂဟိတဘာဝံ-
 နာယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဣဒံ- ဤပရိပုစ္ဆတိ ဟူသောပုဒ်သည်၊
 အတီတတ္ထေ- အတိတ်အနက်၌၊ ဝတ္တမာနဝစနံ- ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သက်ထားခြင်းရှိသော
 ပုဒ်တည်း၊ အပါဝုသော ဇာနာသီတိ- အပါဝုသော ဇာနာသီဟူသည်ကား၊ အာဝုသော-
 အမောင်သိကြားမင်း၊ အပိ ဇာနာသိ- သိပါ၏လော၊ ဇာနာသိ ကိ- သိပါ၏လော၊
 တဏှာကွယဝိမုတ္တိယောတိ- တဏှာကွယဝိမုတ္တိယောဟူသည်ကား၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိ-
 ယော- တဏှာကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ အထူးလွတ်
 မြောက်သော အရဟတ္တဖလသမာပတ်ဝိမုတ္တိတို့ကို၊ သတ္တာရာ- ဘုရားရှင်သည်၊
 တုယံ- သင်အား၊ (ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်) ဒေသိတာ- ဟောတော်မူ
 အပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇာနာသိ ကိ- သိသလော”၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ပုစ္ဆတိ- မေး၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ တဏှာကွယဝိမုတ္တိယောတိ- တဏှာကွယ
 ဝိမုတ္တိယော ဟူသည်ကား၊ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တဿ- တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ်
 ကို၊ ဒေသနံ- ဟောကြားတော်မူပုံကို၊ ပုစ္ဆတိ- မေး၏။

ဗြဟ္မာနန္တိ- ဗြဟ္မာနံဟူသည်ကား၊ မဟာဗြဟ္မာနံ- မဟာဗြဟ္မာတို့၏၊ သုဓမ္မာ-
 ယာဘိတော သဘန္တိ- သုဓမ္မာယာဘိတော သဘံ ဟူသည်ကား၊ သုဓမ္မာယ- သုဓမ္မာ
 မည်သော၊ သဘာယ- သဘင်ဆောင်၌၊ အယံ ပန- ဤသုဓမ္မာသဘင်ဆောင်သည်ကား၊
 ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ သုဓမ္မာ- သုဓမ္မာမည်သော၊ သဘာ- သဘင်ဆောင်
 တည်း၊ တာဝတိံသဘဝနေ- တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ (သုဓမ္မာ သဘာ- သုဓမ္မာမည်
 သော သဘင်သည်)၊ န- မဟုတ်၊ သုဓမ္မာသဘာဝိရဟိတော- သုဓမ္မာမည်သော
 သဘင်ဆောင်မှ ကင်းသော၊ ဒေဝလောကော နာမ- နတ်ပြည်လောကမည်သည်၊
 နတ္ထိ- မရှိ၊ “အဇ္ဇာပိ တေ အာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟူ”တိ-
 အဇ္ဇာပိ တေ အာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟူ ဟူသည်ကား၊ ဣမံ
 ဗြဟ္မလောကံ- ဤဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ ဥပဂန္တူ- ကပ်ရောက်ခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်

သော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော။ သမဏော ဝါ- သမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဏော ဝါ- ဗြဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏။ ဣဓ- ဤဗြဟ္မာ့ပြည်သို့၊ အာဂမနတော- ကြွရောက်လာတော်မူသည်မှ၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ တုယံ- သင်ဗြဟ္မာ၏၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ- အကြင်အယူသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဇ္ဇာပိ ဣဒါနိပိ- ဤယနေ့အချိန်အခါ၌လည်း၊ သာ ဒိဋ္ဌိ- ထိုအယူသည်၊ န ဝိဂတာ ကိ- မကင်းသေးဘူးလော၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ပုစ္ဆိ- မေးတော်မူပြီ)၊ ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရန္တိ- ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရံ ဟူသည်ကား၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ဝီတိပတန္တံ- သက်တုံတက်တုံ ဖြစ်၍နေသော၊ (ဝါ) ထိုမှ ဤမှထွက်ပေါ်နေသော (ဩဘာသံ-၌စပ်)၊ မဟာကပ္ပိန မဟာကဿပါဒီဟိ- အရှင်မဟာကပ္ပိနမထေရ် အရှင်မဟာကဿပမထေရ်အစရှိ ကုန်သော၊ သာဝကေဟိ- သာဝကတို့ဖြင့် (တို့သည်)၊ ပရိဝါရိတဿ- ခြံရံအပ်သော၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင်အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာ ပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ နိသန္ဓဿ- ထိုင်တော်မူနေသော၊ သသာဝကဿ- တပည့်သား သံဃာတော်တို့နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဩကာသံ- အရောင် ကို (ပဘဿရံပုဒ်ကို ဖွင့်ခြင်းကြောင့် ဩဘာသံဟုသာ ပါ၌ရှိသင့်သည်)၊ ပဿသိ ကိ- မြင်သလော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ ဧကသ္မိ သမယေ- တစ်ပါးသောအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ ဘုံ၌၊ သုဓမ္မာယ- သုဓမ္မာမည်သော၊ သဘာယ- သဘင်ဆောင်၌၊ သန္နိပတိတွာ- စုဝေး၍၊ သန္နိသိန္ဓဿ- ထိုင်နေသော (ဗြဟ္မုနော-၌စပ်)၊ “ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကော- ဤ သို့ ကြီးသောတန်းခိုးရှိသော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သမဏော ဝါ- ရဟန်းသည် (ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော ရဟန်း)သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဏော ဝါ- မကောင်းမှုတို့ကို အပပြုအပ်ပြီးသော ဗြဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ န ခေါ- ရှိသလော၊ သော- ထိုသမဏဗြဟ္မဏသည်၊ ဣဓ- ဤ ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့၊ အာဂန္တု- လာရောက်ခြင်းငှါ၊ သက္ကုဏေယျ နုခေါ- စွမ်းနိုင်သလော၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေန္တဿ- ကြံစည်စဉ်းစားသော၊ ဗြဟ္မုနော- ဗြဟ္မာ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ အညာယ- သိ၍၊ တတ္ထ- ထိုဗြဟ္မာ့ဘုံသို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ ဗြဟ္မုနော- ဗြဟ္မာ၏၊ မတ္ထကေ- ဦးထိပ်ဖြစ်သော၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ နိသိန္ဓော- ထိုင်နေသည် (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိ သော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ဩဘာသံ- အရောင်ကို၊

မုဉ္ဇန္တော- လွှတ်လျက်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီနံ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အစရှိသော တပည့်သံဃာတော်တို့၏၊ အာဂမနံ- လာခြင်းကို၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီး၊ စိန္တနေန- ကြံစည်ခြင်းနှင့်၊ သဟ- တပြိုင်နက်၊ တေပိ- ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်အစရှိကုန်သော တပည့်တို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုဗြဟ္မာဘုံသို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွသွား၍၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ အဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒတော်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ပစ္စေကဒိသာသု- အသီးသီးသော အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ဩဘာသံ- အလင်းရောင်ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသုံ- လွှတ်ကုန်ပြီး၊ သကလဗြဟ္မလောကော- အလုံးစုံသော ဗြဟ္မပြည်သည် (ဗြဟ္မာ့ပြည်တစ်ပြည်လုံး သည်)၊ ဧကောဘာသော- တစ်ဆက်တည်းသော အရောင်ရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီး၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဗြဟ္မုနော- ဗြဟ္မာ၏၊ ကလ္လစိတ္တတံ- နူးညံ့သော စိတ်ရှိ သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ စတုသစ္စပကာသနံ- သစ္စာလေးပါးကို ထင်ရှားပြ တတ်သော၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီး၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ- တရားဒေသနာတော်၏အဆုံး၌၊ အနေကာနိ- တစ်ဦးမက များပြားလှစွာကုန်သော၊ ဗြဟ္မသဟဿာနိ- ဗြဟ္မာအထောင်တို့သည်၊ မဂ္ဂဖလေသု- မဂ်ဖိုလ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌ- ဟိသု- တည်ကုန်ပြီး၊ တံ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ စောဒေ- န္တော- စောဒနာလိုရကား၊ အဇ္ဇာပိ တေ အာဂုသော သာ ဒိဋ္ဌိတိ- အဇ္ဇာပိ တေ အာဂုသော သာ ဒိဋ္ဌိဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာတော်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ အယံ ပန အတ္ထော- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုကား၊ ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန- ဗကဗြဟ္မသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော- ပြထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၏၊ (ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်)၊ ဧကံ သမယံ ။ပ။ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ’တိ- ဧကံ သမယံ ။ပ။ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ ဟူ၍ (ဝါ) ဟူသော၊ ဧတံ ဝစနံ- ဤစကားတော်ကို၊ ဂုတ္တံ- မိန့်တော်မူအပ်ပြီး။

ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ သမယံ- အခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သာဝတ္ထိယံ- သာဝတ္ထိမြို့၌၊ အနာထပိဏ္ဍိကဿ- အနာထပိဏ္ဍိက ဂုဏ်သိရ်ပျံ့မွှေး သုဒတ္တမည်သော သူဌေး၏၊ အာရာမေ- စိတ်နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာကောင်းသော၊ ဧတဝနေ- ဧတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ ဝိဟရတိ- သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ တေန ခေါပန သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌၊ အညတရဿ- အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော (ဝါ)မထင်မရှားသော၊ ဗြဟ္မုနော- ဗြဟ္မာ၏၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ- မိစ္ဆာအယူသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ (ကိ- အဘယ်သို့ဖြစ်

သနည်း)။ “ယော- အကြင်သူသည်။ ဣဓ- ဤဗြဟ္မာ့ပြည်သို့။ အာဂစ္ဆေယျ- ရောက်လာရာ၏။ သော သမဏော ဝါ- ထိုသမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ သော ဗြဟ္မဏော ဝါ- ထိုဗြဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ- မရှိနိုင်”။ ဣတိ- ဤသို့သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူသည်။ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)။ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်။ တဿ ဗြဟ္မဇနော- ထိုဗြဟ္မာ၏။ စေတောပရိဝိတက္ကံ- စိတ်အကြံကို၊ စေတသာ- မိမိစိတ်ဖြင့်၊ အညာယ- သိ၍၊ သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဗလ ဝါ- အားရှိ(အားကောင်း)သော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ သမိဉ္ဇိတံ- ကွေးထားအပ်သော၊ ဗာဟံ ဝါ- လက်မောင်းကိုသော်လည်း၊ ပသာရေယျ သေယျထာပိ- ဆန့်တန်းလိုက်ရာဘိ သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပသာရိတံ- ဆန့်တန်းထားအပ်သော၊ ဗာဟံ ဝါ- လက်မောင်းကိုသော်လည်း၊ သမိဇ္ဈေယျ သေယျထာပိ- ကွေးညွတ်လိုက်ရာဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ အန္တရဟိတော- ကွယ်ပျောက်တော်မူသည်(ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တသ္မိ ဗြဟ္မလောကေ- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ ဗြဟ္မဇနော- ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေထိုင်နေတော်မူခြင်းဖြင့်၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေတော်မူပြီ။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်၏။ “ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ကဟံ- အဘယ်အရပ်၌၊ ဝိဟရတိ နုခေါ- နေတော်မူသနည်း၊” ဣတိ ဧတံ- ဤအကြံအစည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိဗ္ဗေန- နတ်၌ဖြစ်သော၊ ဝိသုဒ္ဓေန- အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန- လူတို့၏ မြင်နိုင်လောက်ရာ ဒဿ နူပစာကို ကျော်လွန်သော၊ စက္ခုနာ- အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်၊ တဿ ဗြဟ္မဇနော- ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ နိသီန္တံ- ထိုင်နေသည်ကို၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပန္တံ- ဝင်စားနေသည်ကို၊ အဒ္ဓသ ခေါ- မြင်ရပြီ၊ ဒိသ္မာန- မြင်ပြီး၍၊ သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဗလဝါ- အားကောင်းသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊ သမိဉ္ဇိတံ- ကွေးထားအပ်သော၊ ဗာဟံ ဝါ-

လက်မောင်းကိုသော်လည်း၊ ပဿာရေယျ သေယျထာပိ- ဆန့်တန်းလိုက်ရာဘိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဿာရိတံ- ဆန့်တန်းထားအပ်သော၊ ဗာဟံ ဝါ- လက်မောင်းကိုသော် လည်း၊ သမိဇ္ဈေယျ သေယျထာပိ- ကွေးညွတ်လိုက်ရာဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ အန္တရဟိတော- ကွယ်ပျောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ- ထိုဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊ ပါတု- ရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ- အရှေ့အရပ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ တဿ ဗြဟ္မဇ္ဇော- ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင်အာရုံရှိသော စတုတ္ထ ဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဝါ- ဘုရား ရှင်အောက်၊ နိစတရံ- ပို၍နိမ့်သောအရပ်၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာတော မဟာကဿပဿ- အရှင်မဟာ ကဿပ၏၊ “ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ကဟံ- အဘယ် အရပ်၌၊ ဝိဟရတိ နုခေါ- နေသနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ- အရှင်မဟာကဿပသည်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓေန- အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန- လူတို့၏မြင်လောက်ရာ ဒဿနူပစာကို ကျော်လွန်သော၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ တဿဗြဟ္မဇ္ဇော- ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်အထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္နံ- ထိုင်နေသည်ကို၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပန္တံ- ဝင်စားနေ သည်ကို၊ အဒ္ဓသ ခေါ- တွေ့မြင်ရပြီ၊ ဒိသ္မာန- တွေ့မြင်ပြီး၍၊ သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဗလဝါ- အားကောင်းသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်။ ပ။ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ အန္တရဟိတော- ကွယ်ပျောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ- အရှင်မဟာကဿပသည်၊ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ- တောင်အရပ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ တဿ ဗြဟ္မဇ္ဇော- ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင်အာရုံရှိသော စတုတ္ထ ဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ နိစတရံ-

ပို၍နိမ့်သောအရပ်၌၊ နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ။

အထ ခေါ - ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မတော မဟာကပ္ပိနဿ - အရှင်မဟာကပ္ပိန၏။
 “ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတရဟိ - ယခုအခါ၌၊ ကဟံ - အဘယ်အရပ်၌၊
 ဝိဟရတိ န ခေါ - နေသနည်း”။ ဣတိ ဧတံ - ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊
 အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော - အရှင်မဟာကပ္ပိနသည်၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိဗ္ဗေန -
 နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော၊ ဝိသုဒ္ဓေန - အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန -
 လူတို့၏ မြင်လောက်ရာ ဒဿနူပစာကို ကျော်လွန်သော၊ စက္ခုနာ - အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်၊
 တဿ ဗြဟ္မနော - ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ - ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန -
 ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္တံ - ထိုင်နေသည်ကို၊ တေဇောဓာတု - တေဇောကသိုဏ်း
 လျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပန္တံ - ဝင်စားနေသည်ကို၊ အဒ္ဓသ
 ခေါ - တွေ့မြင်ရပြီ၊ ဒိသ္မာန - တွေ့မြင်ပြီး၍၊ သေယျထာပိ နာမ - ဥပမာမည်သည်ကား၊
 ဗလဝါ - အားကောင်းသော၊ ပုရိသော - ယောက်ျားသည်။ပ။ ဧဝမေဝ - ဤအတူ
 သာလျှင်၊ ဧတဝနေ - ဧတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ အန္တရဟိတော - ကွယ်ပျောက်
 သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ တသ္မိ ဗြဟ္မလောကေ - ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ပါတုရဟောသိ -
 ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ - ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော - အရှင်မဟာကပ္ပိန
 သည်၊ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ - အနောက်အရပ်ကို၊ နိဿာယ - အမှီပြု၍၊ တဿ ဗြဟ္မနော -
 ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ - ကောင်းကင်အထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန - ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ
 ခြင်းဖြင့်၊ တေဇောဓာတု - တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊
 သမာပဇ္ဇိတွာ - ဝင်စား၍၊ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏၊ နိစတရံ - ပို၍နိမ့်သောအရပ်၌၊
 နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ။

အထ ခေါ - ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ - အရှင်အနုရုဒ္ဓ၏။
 “ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတရဟိ - ယခုအခါ၌၊ ကဟံ - အဘယ်အရပ်၌၊
 ဝိဟရတိ န ခေါ - နေသနည်း”။ ဣတိ ဧတံ - ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊
 အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ - အရှင်အနုရုဒ္ဓသည်၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားရှင်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓေန -
 အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနုသကေန - လူတို့၏မြင်လောက်
 ရာဒဿနူပစာကို ကျော်လွန်သော၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ - ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ တဿ
 ဗြဟ္မနော - ထိုဗြဟ္မာ၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ - ကောင်းကင်အထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန -
 ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊ နိသိန္တံ - ထိုင်နေသည်ကို၊ တေဇောဓာတု - တေဇောကသိုဏ်း
 လျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊ သမာပန္တံ - ဝင်စားနေသည်ကို၊ အဒ္ဓသ

ခေါ- တွေ့မြင်ရပြီ၊ ဒိသ္မာန- တွေ့မြင်ပြီး၍၊ သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊
ဗလ ဝါ- အားကောင်းသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်။ပ။ ဧဝမေဝ- ဤအတူ
သာလျှင်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်း၌၊ အန္တရဟိတော- ကွယ်ပျောက်သည်၊
(ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်
ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ- အရှင်အနုရုဒ္ဓသည်၊
ဥတ္တရံ ဒိသံ- မြောက်အရပ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ တဿ ဗြဟ္မာနော- ထိုဗြဟ္မာ
၏၊ ဥပရိဝေဟာသံ- ကောင်းကင်ထက်၌၊ ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေခြင်းဖြင့်၊
တေဇောဓာတု- တေဇောကသိုဏ်းလျှင်အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို၊
သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ နိစတရံ- ပို၍နိမ့်သောအရပ်၌၊
နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်
မထေရ်သည်၊ တံ ဗြဟ္မာနံ- ထိုဗြဟ္မာကို၊ “အဇ္ဇာပိ တေ အာဂုသော သာ ဒိဋ္ဌိ ။ပ။
ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရန္တိ- အဇ္ဇာပိ တေ အာဂုသော သာ ဒိဋ္ဌိ ။ပ။ ဗြဟ္မလောကေ
ပဘဿရံ ဟူသော၊ ဂါထာယ- ဂါထာဖြင့်၊ အဇ္ဈဘာသိ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ အာဂုသော- ယုတ်မာသေးနပ် အယူယုတ်ကို အဟုတ်ထင်
ကာ မလွတ်ခွါဘဲ စွဲကာနေရာ အို ဗြဟ္မာ၊ ပုရေ- ဘုရားမကြွမီ ရှေးအခါဆီက၊
တေ- သင်ဗြဟ္မာ၏၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ- ဗြဟ္မာပြည်တွင်း ချဉ်းကပ်ဆင်းဖို့ ရည်ချင်းပြည့်ပိုင်
လွန်စွမ်းနိုင်သည့် ရဟန်းပုဏ္ဏား မရှိဟူသော အကြင်အယူအဆသည်၊ အဟု- မလွဲ
ဧကန် အမှန်ဖြစ်ပြီ၊ အဇ္ဇာပိ- မျက်မှောက်တွေ့လာ ယခုအခါ၌လည်း၊ သာ ဒိဋ္ဌိ-
ဗြဟ္မာပြည်တွင်း ချဉ်းကပ်ဆင်းဖို့ ရည်ချင်းပြည့်နိုင် စွမ်းအားပိုင်သည့် သမဏဗြာဟ္မဏ
မရှိဟူသော ထိုအယူအဆသည်၊ (န ဝိဂတာ- မိစ္ဆာမှောင်တွင်း ကျနေခြင်းကြောင့်
မလွတ်ကင်းနိုင်သေး)၊ ဗြဟ္မလောကေ- လူ့ဘုံနတ်ရပ် အထပ်ထပ်ထက် မြင့်မြတ်
တည်နေ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ဝီတိဝတ္တန္တံ- ထက်အောက်ဘေးဘီ အလီလီသို့ ထိုဤကစား
ပြေးသွား၍နေသော၊ ပဘဿရံ- တပည့်များစွာ ထေရ်သံဃာတို့ ဝန်းကာရံထား
မြတ်ဘုရား၏ တင့်ထွားဖုံဖုံ ပြုံးပြုံးပြက်ပြက်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်အစုံကို၊
ပဿသိ- သေချာစေ့ငုံ ကြည့်ရှုပါလော့။

မာရိသ- ကိလေသာခပင်း ပယ်သတ်ခွင်း၍ ဆင်းရဲကင်းသော အိုအရှင်မြတ်
ဘုရား၊ ပုရေ- ဘုရားမကြွမီ ရှေးခါဆီက၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ- ဗြဟ္မာပြည်တွင်း ချဉ်းကပ်ဆင်းဖို့
ရည်ချင်းပြည့်နိုင် စွမ်းအားပိုင်သည့် သမဏဗြာဟ္မဏ မရှိဟူသော အကြင်အယူအဆ

သည်။ မေ- ငါ့အား၊ အဟု- မလွဲစကန် အမှန်ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ သာ ဒိဋ္ဌိ- ဗြဟ္မာ့ပြည်တွင်း ချဉ်းကပ်ဆင်းဖို့ ရည်ချင်းပြည့်ခိုင် စွမ်းအားပိုင်သည့် သမဏဗြာဟ္မဏမရှိဟူသော ထိုအယူအဆသည်။ မေ- ငါ့အား၊ န အဟု- ယခုလက်ငင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိတော့ပါ။ ဗြဟ္မလောကေ- လူ့ဘုံနတ်ရပ် အထပ်ထပ်ထက် မြင့်မြတ်တည်နေ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ ဝီတိဝတ္တန္တိ- ထက်အောက်ဘေးဘီ အလီလီသို့ ထိုဤကစား ပြေးသွား၍နေသော၊ ပဘဿရံ- တပည့်များစွာ ထေရ်သံဃာတို့ ဝန်းကာရံထား မြတ်ဘုရား၏ တင့်ထွား ဖုံဖုံ ပြီးပြီးပြန်ပြန်ထွက်သော ရောင်ခြည်တော်အစုံကို၊ ပဿာမိ- မျက်မှောက်လက် ငင်း ခုချက်ချင်းပင် မယွင်းမှန်စွာ တွေ့မြင်ရပါ၏။ သွာဟံ သော+အဟံ- ထိုငါ သည်။ နိစ္စော- ဝိညာဉ်မဲ့ကင်း သေဆုံးခြင်းမရှိမြဲသည်။ အမိ- ဖြစ်၏။ သဿတော- လ၊ နေ၊ မြင်းမိုရ် ထိုထိုသမုဒ္ဒရာတို့ကဲ့သို့ အမြဲတည်နေသည်။ အမိ- ဖြစ်၏။ (ဣတိ- ဤသို့)။ ကထံ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဇ္ဇံ- ပြောဆိုဝံတော့ပါအံ့နည်း။ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်။ တံ ဗြဟ္မာနံ- ထိုဗြဟ္မာကို၊ သံဝေဇေတွာ- ထိတ်လန့်စေ၍၊ သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဗလဝါ- အားကောင်းသော၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်။ ပ။ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ- ထိုဗြဟ္မာ့ပြည်၌၊ အန္တရဟိတော- ကွယ်ပျောက်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ ပါတုရဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ သောဗြဟ္မာ- ထိုဗြဟ္မာသည်။ အညတရံ- အမှတ်မထား တစ်ပါး ပါးသော၊ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇံ- ဗြဟ္မာပါရိသတ်၌ဖြစ်သော ဗြဟ္မာတစ်ဦးကို၊ “မာရိသာ- အမောင်၊ တွံ- သင်သည်။ ဧဟိ- လာလော၊ ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်။ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တေန- ထိုမဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ရှိရာအရပ်သို့၊ (တွံ- သင်သည်)၊ ဥပသင်္ကမ- ချဉ်းကပ် လော့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ- အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ်ကို၊ “မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန- အရှင်ဘုရားမောဂ္ဂလ္လာန်၊ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော သေယျထာပိ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘဝံ ကဿပေါ သေယျထာပိ- အရှင်မဟာကဿမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘဝံ ကပ္ပိနော သေယျထာပိ- အရှင်မဟာကပ္ပိနမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘဝံ အနုရုဒ္ဓေါ သေယျထာပိ- အရှင်အနုရုဒ္ဓမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ- ဤသို့ တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ- ဤသို့အစွမ်းအာနုဘော်ကြီးကုန်သော၊

အညေပိ - အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တဿ ဘဂဝတော - ထိုဘုရားရှင်၏၊ သာဝကာ - တပည့်တို့သည်၊ အတ္ထိ န ခေါ - ရှိကုန်သေးသလော၊ ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝဒေဟိ - ဆိုလော့ (မေးလော့)။ ဣတိ - ဤသို့၊ အာမန္တေသိ - ပြောဆိုပြီ၊ “မာရိသ - အိုဗြဟ္မာ၊ ဧဝံ - ကောင်းလှပါပြီ”။ ဣတိ ခေါ - ဤသို့လျှင်၊ သော ဗြဟ္မပါရိသန္ဓော - ထိုဗြဟ္မပါရိသန္ဓုဗြဟ္မာသည်၊ (ဗြဟ္မာတို့၏ အလုပ်အကျွေးအစေ အပါးဖြစ်သော ဗြဟ္မာသည်)၊ တဿ ဗြဟ္မနော - ထိုဗြဟ္မာ၏၊ (ဝစနံ - စကားကို)၊ ပဋိဿုတွာ - ဝန်ခံ၍၊ ယေန - အကြင်အရပ်၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ တေန - ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ထေရ် ရှိရာအရပ်သို့။ ဥပသကံမိ - ချဉ်းကပ်ပြီ၊ ဥပသကံမိတွာ - ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ကို၊ “မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန - အရှင်ဘုရား မောဂ္ဂလ္လာန်၊ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော သေယျထာပိ - အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ ဘဝံ ကဿပေါ သေယျထာပိ - အရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘဝံ ကပ္ပိနော သေယျထာပိ - အရှင်မဟာကပ္ပိနမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဘဝံ အနုရုဒ္ဓေါ သေယျထာပိ - အရှင်အနုရုဒ္ဓမထေရ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ - ဤသို့ တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ - ဤသို့ အစွမ်းအာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ အညေပိ - အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တဿ ဘဂဝတော - ထိုဘုရားရှင်၏၊ သာဝကာ - တပည့်တို့သည်၊ အတ္ထိ န ခေါ - ရှိကုန်သေးသလော၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဧတံ - ဤစကားကို၊ အဝေါစ - လျှောက်ထားပြီ၊ အထ ခေါ - ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ တံ ဗြဟ္မပါရိသန္ဓံ - ဗြဟ္မာတို့၏ အလုပ်အကျွေးအစေအပါးဖြစ်သော ဗြဟ္မာကို၊ “တေဝိဇ္ဇာ ဣဒ္ဓိ ပတ္တာ စ ။ပ။ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ”တိ - တေဝိဇ္ဇာ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ ။ပ။ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ ဤသို့အစရှိသော၊ ဂါထာယ - ဂါထာဖြင့်၊ အဇ္ဈဘာသိ - ဟောကြားရွတ်ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ တေဝိဇ္ဇာ - ပုဗ္ဗေနိဝါသ၊ အာသဝက္ခယနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု သုံးစုံ သော ဝိဇ္ဇာရှိကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ - အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ တန်ခိုးစုံသို့လည်း ရောက် ကုန်ရကုန်သော၊ စေတောပရိယာယကောဝိဒါ - စိတ်ကိုပိုင်းဖြတ် ဉာဏ်အလင်းဓာတ်ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကုန်သော၊ ဇီဏာသဝါ - ကုန်ပြီးခန်းပြီး လေးသီး အာသဝ ရှိတော်မူကြသော၊ အရဟန္တာ - ကိလေသာခပင်း ရန်သူမင်းကို ပယ်ခွင်း သတ်ဖြတ်ပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ - သစ္စာလေးရပ် တရားမြတ်ကို တပ်အပ်ကုန်စင် သိမြင်ပေတတ် ဘုရားမြတ်၏၊ သာဝကာ - တပည့်တပန်း ရှင်ရဟန်းတို့သည်။

ဗဟူ- အများအပြား ရှိကုန်၏။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ သောဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇော- ထိုဗြဟ္မာတို့၏အလုပ်အကျွေး အစေအပါးဖြစ်သော ဗြဟ္မာသည်၊ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ- အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်၏၊ ဘာသိတံ- ဟောကြားမြှတ်ချေ ထိုအဖြေစကားကို၊ အဘိနန္ဒိတွာ- အလွန်နှစ်သက်၍၊ အနုမောဒိတွာ- ဝမ်းမြောက်၍၊ ယေန- အကြင်အရပ်၌၊ သော ဗြဟ္မာ- မိမိအားစေခိုင်းသော ထိုဗြဟ္မာသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တေန- ထိုဗြဟ္မာရှိရာ အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ တံဗြဟ္မာနံ- ထို ဗြဟ္မာကို၊ “မာရိသ- အမောင်ဗြဟ္မာ၊ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော- အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ ‘တေဝိဇ္ဇာ- ကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ- ကုန်သော၊ စေတောပရိယာယ ကောဝိဒါ- ကုန်သော၊ ခီဏာသဝါ- ကုန်သော၊ အရဟန္တော- ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ၏၊ သာဝကာ- တို့သည်၊ ဗဟူ- ကုန်၏’၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်ကြားပြီ”၊ ဣတိ ဧတံ- ဤသို့သောစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်တင်ပြီ၊ (ဣတိတစ်လုံး အကြေ ကြံပါ၊ ဂါထာအနက် အထက်နှင့် တူသည်သာ)။

သော ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇော- ထိုဗြဟ္မာတို့၏ အလုပ်အကျွေး အစေအပါးဖြစ်သော ဗြဟ္မာသည်၊ ဣဒံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်တင်ပြီ၊ သောစ ဗြဟ္မာ- ထိုဗြဟ္မာမင်းသည်လည်း၊ အတ္တမနော- မိမိစိတ်ရှိသည် (ဝါ) နှစ်သက်ဝမ်းမြောက် သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တဿ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဿ- ထိုဗြဟ္မာတို့၏ အလုပ်အကျွေးဗြဟ္မာ၏၊ ဘာသိတံ- ပြောဆိုအပ်သောစကားကို၊ အဘိနန္ဒိ- နှစ်သက် ပြီ၊ ဣတိ ဣဒံ- ဤသို့သောစကားကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “အယံ ပနတ္ထော ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော”တိ- အယံ ပနတ္ထော ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။

မဟာနေရနော ကုဋန္တိ- မဟာနေရနော ကုဋ်ဟူသည်ကား၊ ကုဋသီသေန- အထွဋ်ကိုအဦးမူ(ပဓာနပြု)သဖြင့်၊ သကလမေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သိနေရ- ပဗ္ဗတရာဇံ- မြင်းမိုရ်တောင်မင်းကို၊ ဝဒသိ- ဆို၏၊ ဝိမောက္ခေန အပဿယိတိ- ဝိမောက္ခေန အပဿယိဟူသည်ကား၊ ဈာနဝိမောက္ခေန- ဈာနဝိမောက္ခဟူသော၊ နိဿယေန- မှီရာဖြစ်သော၊ အဘိညာယေန- သိမှုဖြင့်(ဝါ)အဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ပဿယိ- မြင်ပြီ၊ ဣတိ အယံ- ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ဝနန္တိ- ဝနံ ဟူသည်ကား၊ ဇေမ္မုဒိပံ- ဇေမ္မုဒိပံကျွန်းတည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော- ထိုဇေမ္မုဒိပံကျွန်းကို၊ ဝနဗဟုလ္လတာယ- တောတောင်များပြားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဝန”န္တိ- ဝနဟူ၍၊

ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီ၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ “ဇမ္ဗုမဏ္ဍာသ- ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်း၏(ဝါ) သပြေ
 ပင်တောအုပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သောကျွန်း၏၊ ဣဿရော- အစိုးရသူတည်း”၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနန္တိ- ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနံဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗ-
 ဝိဒေဟဌာနဉ္စ- ထူးမြတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိကုန်သူတို့၏နေရာ အရှေ့ကျွန်းအရပ်သည်၊
 ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ- ပုဗ္ဗဝိဒေဟမည်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ယေ
 စ ဘူမိသယာ နရာတိ- ယေ စ ဘူမိသယာ နရာဟူသည်ကား၊ ဘူမိသယာ- မြေ၌
 အိပ်တတ်ကုန်သော (ဘူမိယံ သယန္တိတိ ဘူမိသယာ၊ ဘူမိ ✓သိ+အ၊) နရာ နာမ-
 လူတို့မည်သည်၊ အပရဂေါယာနဥတ္တရကုရုကာ စ- အနောက်ကျွန်း မြောက်ကျွန်းသား
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မနုဿာ- လူတို့တည်း၊ ဟိ- မှန်၏၊ တေ- ထိုအနောက်ကျွန်းသူ
 အနောက်ကျွန်းသား မြောက်ကျွန်းသူမြောက်ကျွန်းသားတို့ကို၊ (ဝုတ္တာဌ်စပ်)၊ ဂေဟာ
 ဘာဝတော- အိမ်မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူမိသယာတိ- ဘူမိသယာတို့ဟူ၍၊
 ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေပိ- ထိုကျွန်းသူကျွန်းသားတို့ကို
 လည်း၊ အပဿယိ- မြင်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော-
 ပြုထိုက်၏)၊ အယံ ပန အတ္ထော- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုကား၊ နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန-
 နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းကို ဆုံးမခြင်းဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏၊ ကိရ- ချဲ့ဦးအံ့၊
 ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊ သမယေ- အခါ၌၊ အနာထပိဏ္ဍိကော- အနာထပိဏ်မည်သော၊
 ဂဟပတိ- သူကြွယ်သည်၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာ
 တော်ကို၊ သုတ္တာ- နာယူရ၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ သွေ- မနက်ဖြန်ခါ၌၊
 ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ- ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ မယံ- တပည့်
 တော်၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ- ခံယူတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ နိမန္တေတွာ- ပင့်ဖိတ်၍၊ ပတ္တာမိ- ဖဲ့ခွါထွက်သွားပြီ၊ တံ ဒီဝသဉ္စ- ထိုနေ၌
 လည်း၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်သည်၊ ပစ္စုသသမယေ- မိုးသောက်ထန်း လင်းအား
 ကြီးအချိန်၌၊ ဒသသဟဿိလောကဓာတု- တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို၊
 ဩလောကေန္တဿ- ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော်၊ နန္ဒောပနန္ဒောနာမ- နန္ဒောပနန္ဒ
 မည်သော၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ ဉာဏမုခေ- ဉာဏ်တော်၏အဝ၌၊ အာပါထံ-
 ရှေ့ရှုထင်ခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆိ- ရောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ “အယံ နာဂရာဇာ-
 ဤနဂါးမင်းသည်၊ မယံ- ငါဘုရား၏၊ ဉာဏမုခေ- ဉာဏ်တော်အဝ၌၊ အာပါထံ-
 ရှေ့ရှုထင်ခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆတိ- ရောက်လာ၏၊ ကိနုခေါ ဘဝိဿတိ- အဘယ်သို့
 ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊

သရဏဂမနဿ- သရဏဂုံတည်ခြင်း၏၊ ဥပနိဿယံ- အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အယံ- ဤနဂါးမင်းသည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော- မှားယွင်းသောအယူရှိ၏၊ တီသု ရတနေသု- ရတနာသုံးပါးတို့၌၊ အပ္ပသန္နော- မကြည်ညိုတတ်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ ဣမံ- ဤနဂါးကို၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတော- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမှ၊ ဝိမောစေယျ န ခေါ- လွတ်စေနိုင်ရာအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ- မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို၊ အဒ္ဓသ- တွေ့မြင်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ ရတ္တိယာ- ဉာဉ်သည်၊ ပဘာတာယ- လင်းလတ်သော်၊ သရီရ- ပဋိဂ္ဂေနံ- ကိုယ်လက်သုတ်သင်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ- အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို၊ “အာနန္တံ- အာနန္တံ၊ ပဉ္စန္တံ ဘိက္ခုသတာနံ- ရဟန်းငါးရာတို့အား၊ ‘တထာဂတော- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေဝစာရိကံ- နတ်ပြည်သို့ လှည့်လည်ကြချီမှုကို၊ ဂစ္ဆတိ- ကြွအံ့’ ဣတိ- ဤသို့၊ အာရောစေဟိ- ပြောကြားလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တံ ဒိဝသဉ္စ- ထိုနေ့၌လည်း၊ နန္ဒောပနန္ဒဿ- နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းအတွက်၊ အာပါနဘူမိ- စားပွဲသောက်ပွဲပြုလုပ်ရာအရပ်ဌာနကို၊ သဇ္ဇယိသု- စီမံကုန်ပြီ၊ သော- ထိုနန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းသည် (ဝါ) နဂါးမင်းကို၊ ဒိဗ္ဗရတနပလ္လင်္ဂေ- နတ်၌ဖြစ်သော ရတနာပလ္လင်ထက်၌၊ ဒိဗ္ဗေန- နတ်၌ဖြစ်သော၊ သေတစ္ဆတ္ထေန- ထီးဖြူဖြင့် (ဝါ) ထီးဖြူသည်၊ ဓာရိယမာနော- ဆောင်မိုးအပ်သည်၊ တိဝိနောဋ္ဌကေဟိ စေဝ- သုံးပါးအပြားရှိသော ကချေသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း(ဝါ) ကချေသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂပရိသာယ စ- နဂါးပရိသတ်ဖြင့်လည်းကောင်း(ဝါ) နဂါးပရိသတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒိဗ္ဗဘာဇနေသု- နတ်တို့၏ စားသောက်ခွက်တို့၌၊ ဥဋ္ဌာပိတအန္ဓပါနံ- ဖြစ်စေအပ်သော ထမင်းအဖျော်ကို (ဝါ) ပြင်ဆင်၍ထည့်ထားအပ်သော ထမင်းအဖျော်ကို (ဥဋ္ဌာပိယတေတိ ဥဋ္ဌာပိတံ၊ ဥ✓ဋ္ဌာ+ဏာပေ+တ၊ ထစေခြင်းဟူသည် အိုးခွက်တို့၌ တည်နေသော ထမင်းအဖျော်တို့ကို ခူးခပ်လိုက်ခြင်းတည်း၊ ဥဋ္ဌာပိတံ အန္ဓပါနံ ဥဋ္ဌာပိတအန္ဓပါနံ- ခူးခပ်ထားအပ်သော ထမင်းအဖျော်)၊ ဩလောကယမာနော- ကြည့်ရှုလျက်၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပါယာယိယမာနေ- သွားအပ်သော်)၊ နာဂရာဇာ- နဂါး

၁။ ယထာ= “ယထာ တထာ ဥပမာမဟုတ် ယင်းသို့ထုတ်မှု တထာစပ် ကြိယာသည် မှန်စွာလက္ခဏာ မြစ်မြဲတည်း”ဟူသော နိယံနှင့်အညီ တထာစပ်ရာ ကြိယာကား ပါယာသိတည်း၊ ၎င်းကြိယာပုဒ်သည် ပ,အာ✓ယာ + အ + အဇ္ဇတ္တနိ ဤဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးထား၏၊

မင်းသည်၊ ပဿတိ- မြင်နိုင်၏၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တဿ- ထိုနန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း၏၊ ဝိမာနမတ္ထကေန- ဗိမာန်၏အထက်ဖျားဖြင့် သာလျှင် (ဗိမာန်အထက်ကသာလျှင်)၊ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ- ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ တာဝတိံသဒေဝလောကာဘိမုခေါ- တာဝတိံသနတ်ပြည်သို့ရှေ့ရှု၊ ပါယာသိ- ကြွသွားတော်မူပြီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌၊ နန္ဒောပနန္ဒဿ- နန္ဒောပနန္ဒမည်သော၊ နာဂရာဇဿ- နဂါးမင်း၏၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ- မိစ္ဆာအယူသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ကိ- အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ “ဣမေ ဟိ နာမ မုဏ္ဍသမဏကာ- ဤဦးပြည်းကတုံးရဟန်းယောင်တို့မည်သည်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဥပရိဘဝနေန- ဗိမာန်၏အထက်အရပ်ဖြင့်၊ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ- တာဝတိံသာနတ်တို့၏၊ ဘဝနံ- ဘုံဗိမာန်သို့၊ ပဝိသန္တိပိ- ဝင်လည်းဝင်နေကုန်၏၊ နိက္ခမန္တိပိ- ထွက်လည်း ထွက်နေကုန်၏၊ ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ မတ္ထကေ- ဦးထိပ်၌၊ ပါဒပံသုံ- ခြေမှထွက်ကျလာသောမြေမှုန့်ကို၊ ဩကိရန္တာနံ- ကြဲချကုန်သော၊ ဣမေသံ- ဤဦးပြည်းကတုံးရဟန်းတို့အား၊ ဂန္တု- သွားလာခြင်းကို၊ န ဒဿာမိ- မပေးအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ- မိစ္ဆာအယူသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဣတိ- တစ်လုံးအကြေကြဲ)၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ သိနေရပါဒံ- မြင်းမိုရ်တောင်၏အခြေသို့၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ တံ အတ္တဘာဝံ- ထိုအတ္တဘောကို၊ ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍၊ သိနေရံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ သတ္တကုတ္တံ- ခုနှစ်ကြိမ်၊ ဘောဂေဟိ- အခွေတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ပတ်ကာ၍၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဖဏံ- ပါးပျဉ်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တာဝတိံသဘဝနံ- တာဝတိံသာနတ်ဘုံဗိမာန်ကို၊ အဝကုဇ္ဇေန- မှောက်

လက္ခဏပြောင်းလိုသော် ယင်း✓ယာဓာတ်ကို အာကာရန္တာနမာယောသုတ်ဖြင့် အာယပြုလျှင် ပါယာယ-ဟု ဖြစ်၏၊ ကံဟော ယပစ္စည်း၊ မာနပစ္စည်းသက်၍ ရှေ့၌ ဤလာသော် “ပါယာယီယမာန”ဖြစ်၏၊ ဘာဝလက္ခဏအနက်၌ သ္မိဝိဘတ်သက် ဧပြု၍ ကပ်သော် “ပါယာယီယမာနေ”ဟု ဖြစ်၏၊ အာယ မပြုသော် “ပါယီယမာနေ”ဟု ဖြစ်ရာ၏။

၂။ ဂန္တု= ✓ဂမု+တုံ၊ တုံပစ္စည်းသည် “တဝေ တုံ တုန တွာန တွာ၊ ဘာဝေ ကတ္တရိကမ္မနိ”ဟူသော အဆိုအရ ဘော၊ ကတ္တား၊ ကံ သုံးမျိုးတွင် ဤနေရာ၌ ကံအနက် ဟောသည်ဟု မှတ်ရာ၏။

အုပ်ထားအပ်သော၊ ဖဏေန- ပါးပျဉ်းဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ- သိမ်းဆည်း၍၊ အဒဿနံ- မမြင်ခြင်းသို့၊ ဂမေသိ- ရောက်စေပြီ။

အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော- အရှင်ရဋ္ဌပါလသည်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ- ဤအရပ်၌၊ ဌိတော- တည်လျက်၊ သိနေရုံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ သိနေရူပရိက္ခာဏံ- မြင်းမိုရ်တောင်၏ခါးပန်းကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ တာဝတိံသံ- တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ ဝေဇယန္တံ- ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်ကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ ဝေဇယန္တဿ- ဝေဇယန္တမည်သော၊ ပါသာဒဿ- ပြာသာဒ်၏၊ ဥပရိဓဇံ- အထက်တံခွန်ကို၊ ပဿာမိ- မြင်ရပါ၏၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ယံ ယေန ဟေတုနာ- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ယံ ယေန ပစ္စယေန- အကြင်အထောက်အပံ့အကြောင်းကြောင့်၊ သိနေရုံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ နေဝ ပဿာမိ- မမြင်ရ။ပ။ ဝေဇယန္တဿ- ဝေဇယန္တမည်သော၊ ပါသာဒဿ- ပြာသာဒ်၏၊ ဥပရိဓဇံ- အထက်တံခွန်ကို၊ န ပဿာမိ- မမြင်ရ၊ သော ဟေတု- ထိုအကြောင်းသည်၊ ကော န ခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊ သော ပစ္စယော- ထိုအထောက်အပံ့သည်၊ ကော န ခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ ဧတံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစ- လျှောက်ထားပြီ၊ ရဋ္ဌပါလ- ရဋ္ဌပါလ၊ နန္ဒောပနန္ဒော နာမ- နန္ဒောပနန္ဒမည်သော၊ အယံ နာဂရာဇာ- ဤနဂါးမင်းသည်၊ တုမှာကံ- သင်တို့အား၊ ကုပိတော- စိတ်ဆိုးအမျက်ထွက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သိနေရုံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ သတ္တက္ခတ္တံ- ခုနစ်ကြိမ်၊ ဘောဂေဟိ- အခွေတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ပတ်ကာ၍၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဖဏေန- ပါးပျဉ်းဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးအုပ်၍၊ အန္ဓကာရံ- အမိုက်မှောင်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဌိတော- တည်၏၊ ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ နံ- ထိုနဂါးမင်းကို၊ (အဟံ- တပည့်တော်သည်)၊ ဒမေမိ- ဆုံးမပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ နံ- ထိုရဋ္ဌပါလမထေရ်ကို၊ န အနုဇာနိ- ခွင့်မပြုပြီ၊ အထ ခေါ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော- အရှင်ဘဒ္ဒိယမထေရ်လည်းကောင်း၊ အာယသ္မာရာဟုလော- အရှင်ရာဟုလမထေရ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခု- အလုံးစုံကုန်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဥဋ္ဌဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီ၊ ဝါ- ခွင့်တောင်းကုန်ပြီ၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ န အနုဇာနိ- ခွင့်မပြုပြီ။

အဝသာနေ- အဆုံး၌၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်

မထေရ်သည်။ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ နံ- ထိုနဂါးမင်းကို၊ ဒမေမိ- ဆုံးမပါအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။ “မောဂ္ဂလ္လာန- မောဂ္ဂလ္လာန်၊ (တွံ- သင်သည်)၊ ဒမေဟိ- ဆုံးမလေလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနုဇာနိ- ခွင့်ပြုတော်မူပြီ၊ ထေရော- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို၊ ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍၊ မဟန္တံ- ကြီးသော၊ နာဂရာဇေဏ္ဍိ- နဂါးမင်းအသွင်ကို၊ အဘိနိဗ္ဗိတိတွာ- ဖန်ဆင်း၍၊ နန္ဒောပနန္တံ- နန္ဒောပနန္တနဂါးကို၊ စုဒ္ဒသက္ခတ္တံ- တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်၊ ဘောဂေဟိ- အခွေတို့ဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ပတ်ကာ၍၊ တဿ- ထိုနန္ဒောပနန္တနဂါးမင်း၏၊ ဖဏမတ္ထကေ- ပါးပျဉ်းအထက်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဖဏံ- ပါးပျဉ်းကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ သိနေရနာ- မြင်းမိုရ်တောင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ အဘိနိဗ္ဗိဋ္ဌေသိ- ဖိညစ်ပြီ၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ ဓူမာယိ- အခိုးလွှတ်ပြီ၊ ထေရောပိ- မထေရ်သည်လည်း၊ “တုယံယေဝ- သင်၏သာလျှင်၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ဓူမော- အခိုးသည်၊ န အတ္ထိ- ရှိသည်မဟုတ်၊ မယုမ္ပိ- ငါအားလည်း၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဓူမာယိ- အခိုးလွှတ်ပြီ၊ နာဂရာဇဿ- နဂါးမင်း၏၊ ဓူမော- အခိုးသည်၊ ထေရံ- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်ကို၊ န ဗာဓတိ- မထိခိုက် (မနှိပ်စက်နိုင်)၊ ထေရဿ ပန- မထေရ်မြတ်၏ကား၊ ဓူမော- အခိုးသည်၊ နာဂရာဇံ- နန္ဒောပနန္တနဂါးမင်းကို၊ ဗာဓတိ- ထိခိုက်(နှိပ်စက်)၏၊ တတော- ထိုနောက်၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ ပဇ္ဇလိ- အလျှံလွှတ်ပြီ၊ ထေရောပိ- မထေရ်သည်လည်း၊ “တုယံယေဝ- သင်၏သာလျှင်၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊ အဂ္ဂိ- မီးသည်၊ န အတ္ထိ- ရှိသည်မဟုတ်၊ မယုမ္ပိ- ငါအားလည်း၊ အတ္ထိ- ရှိ၏” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပဇ္ဇလိ- အလျှံလွှတ်ပြီ၊ နာဂရာဇဿ- နဂါးမင်း၏၊ တေဇော- မီးသည်၊ ထေရံ- မထေရ်ကို၊ န ဗာဓတိ- မထိခိုက်(မနှိပ်စက်)၊ ထေရဿ ပန- မထေရ်၏ကား၊ တေဇော- မီးသည်၊ နာဂရာဇာနံ- နဂါးမင်းကို၊ ဗာဓတိ- ထိခိုက်(နှိပ်စက်၏)၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ “အယံ- ဤမထေရ်သည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ သိနေရနာ- မြင်းမိုရ်တောင်နှင့်၊ အဘိနိဗ္ဗိဋ္ဌေတွာ- ဖိညစ်၍၊ ဓူမာယတိ စေဝ- အခိုးလည်းလွှတ်၏၊ ပဇ္ဇလိ စ- အလျှံလည်းလွှတ်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ “ဘော- အိုအချင်း၊ တုဝံ- သင်သည်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ နန္တံ- နန္ဒောပနန္တနဂါးမင်း၊ အဟံ ခေါ- ငါသည်ကား၊ မောဂ္ဂလ္လာနော- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မိန့်ကြားပြီ၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေန- ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊

တိဋ္ဌာဟိ- တည်ပါလော့၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ။

ထေရော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ တံ အတ္တဘာဝံ- ထိုအတ္တဘောကို၊ ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍၊ တဿ- ထိုနန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း၏၊ ဒက္ခိဏကဏ္ဍသောတေန- လက်ယာနားပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝါမကဏ္ဍသောတေန- လက်ဝဲနားပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ပြီ၊ ဝါမကဏ္ဍသောတေန- လက်ဝဲနားပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဒက္ခိဏကဏ္ဍသောတေန- လက်ယာနားပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ပြီ၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဒက္ခိဏနာသသောတေန- လက်ယာနှာခေါင်းပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝါမနာသသောတေန- လက်ဝဲနှာခေါင်းပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ပြီ၊ ဝါမနာသသောတေန- လက်ဝဲနှာခေါင်းပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဒက္ခိဏနာသသောတေန- လက်ယာနှာခေါင်းပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ မုခံ- ခံတွင်းပေါက်ကို၊ ဝိဝရိ- ဖွင့်ပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ မုခေန- ခံတွင်းပေါက်ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ အန္တော- ကုမ္ဘိယံ- ဝမ်းဗိုက်အတွင်း၌၊ ပါစီနေန စ- အရှေ့အရပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမေန စ- အနောက်အရပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (တနည်း) ပါစီနေနစ ပစ္ဆိမေန စ- အရှေ့အနောက် လူးလားခေါက်ပြန်၊ စင်္ကမတိ- စင်္ကြံလျှောက်၏၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ “မောဂ္ဂလ္လာန- မောဂ္ဂလ္လာန်၊ မနသိ ကရောဟိ- နှလုံးသွင်းပါလော့၊ နာဂေါ- နဂါးမင်းသည်၊ မဟိဒ္ဓိကော- တန်ခိုးကြီး၏”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မယံ ခေါ- တပည့်တော်သည်ကား (ဆဋ္ဌိကတ္တားတည်း)၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ- ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ- ပွားများအပ်ကုန်ပြီ၊ ဗဟုလိကတာ- ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ယာနိကတာ- ယှဉ်ကအပ်ပြီးသော ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝတ္ထုကတာ- တည်ရာကိုကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ အနုဋ္ဌိတာ- အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဖြစ်စေအပ်တည်စေအပ်ပါကုန်ပြီ၊ ပရိစိတာ- ဝန်းကျင်ဥသို့ အပြည့်အစုံ ဆည်းပူးထားအပ်ပါကုန်ပြီ၊ သုသမာရဒ္ဓါ- ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ နန္ဒော- ပနန္ဒော- နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်းသည်၊ တိဋ္ဌတု- အရှိအတိုင်းတည်ပါစေ(နေပါစေ)၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ နန္ဒောပနန္ဒသဒိသာနံ- နန္ဒောပနန္ဒနှင့်တူကုန်သော၊ နာဂရာဇာနံ- နဂါးမင်းတို့၏၊ သတမ္ပိ- အရာကိုလည်းကောင်း၊ သဟဿမ္ပိ- အထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒမေယျံ- ဆုံးမရာပါ၏၊” ဣတိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။

နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်။ “ပဝိသန္တော- ခံတွင်းသို့ ဝင်သွားလတ်သော်(ဝါ) ခံတွင်းသို့ ဝင်သွားသော မထေရ်ကို၊ မေ- ငါသည်၊ န တာဝ ဒိဋ္ဌော- မမြင်လိုက်ရ၊ နိက္ခမနကာလေ- ထွက်ရာအခါ၌၊ ဒါနိ- ယခုအချိန်၌၊ နံ- ထိုမထေရ်ကို၊ ဒါဋ္ဌန္တရေ- အစွယ်ကြား၌၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ ခါဒိဿာမိ- ခဲလိုက်ဝါးလိုက်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်ပြီး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ (တုမှေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်)၊ နိက္ခမထ- ထွက်တော်မူပါကုန်၊ မံ- တပည့်တော်ကို၊ အန္တောကုစ္ဆိယံ- ဝမ်းဗိုက်အတွင်း၌၊ အပရာပရံ- တပြောင်းပြန်ပြန် (ဝါ) လူးလာ ခေါက်တုံ၊ စင်္ဂမန္တော- စင်္ကြံကြွသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မာ ဗာယေတ္ထ- မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ပါနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ ထေရော- မထေရ် သည်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဗဟိ- အပြင်၌၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ နာဂရာဇာ- နဂါး မင်းသည်၊ “သော- ငါ့ဝမ်းတွင်းဝင်သော ထိုသူသည်၊ အယံ- ဤရဟန်းတော်တည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ နာသဝါဟံ- နှာခေါင်းမှလေကို၊ (ကော်မာ မလိုဟု ထင်သည်)၊ ဝိဿန္တိ- လွှတ်ပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ- စတုတ္ထဈာန် ကို၊ သမာပန္နိ- ဝင်စားပြီ၊ အဿ- ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊ လောမ ကူပမ္ပိ- မွေးညှင်းပေါက်ကိုသော်လည်း၊ ဝါတော- လေသည်၊ စာလေတုံ- လှုပ်စေ ခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ပြီ၊ အဝသေသာ- ကြွင်းကျန်သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့ သည်၊ အာဒိတော - အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သဗ္ဗပါဠိဟာရိယာနိ - အလုံးစုံကုန်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာတို့ကို၊ ကာတုံ - ပြုခြင်းငှါ၊ သက္ကာဏေယျံ ကိရ - စွမ်းနိုင်ကုန်သတုံ၊ ပန- ထိုသို့ပင်စွမ်းနိုင်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဣမံ ဌာနံ- ဤသို့ ဤပုံသောအခြင်းအရာ ဌာနသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ခိပ္ပနိသန္တိနော- လျင်စွာဈာန်ဝင်စားနိုင်သူတို့ သည်၊ (နိသမတိတိ နိသန္တိ၊ နိ ✓ သမု+တ၊ တပစ္စည်းကို နှိပ်၊ ခိပ္ပံ နိသန္တိ ခိပ္ပနိသန္တိ၊ တေ ခိပ္ပနိသန္တိနော)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သမာပန္နိတုံ- ဈာန်ဝင်စားခြင်းငှါ၊ န သက္ခိ- သန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ နေသံ- ကြွင်းသော ထိုရဟန်းတော်တို့ အား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ နာဂရာဇေမနံ- နဂါးမင်းဆုံးမခြင်းကို၊ နာနုဇာနိ- ခွင့်မပြုပြီ။

နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဣမဿသမဏဿ- ဤ ရဟန်းတော်၏၊ လောမကူပမ္ပိ- မွေးညှင်းပေါက်ကိုသော်လည်း၊ နာသဝါတေန- နှာခေါင်းမှ လေဖြင့်။ စာလေတုံ- လှုပ်စေခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်ခဲ့၊ သော သမဏော- ထိုရဟန်းသည်၊ မဟိဒ္ဓိကော- ကြီးသောတန်ခိုးရှိပါပေစွ၊” ဣတိ-

ဤသို့။ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ။ ထေရော- မထေရ်သည်။ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို။
ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍။ သုပဏ္ဏရူပံ- ဂဠုန်အသွင်ကို။ အဘိနိမ္မိနိတွာ- ဖန်းဆင်း၍။
သုပဏ္ဏဝါတံ- ဂဠုန်၏အတောင်မှ ထွက်ပေါ်လာသော လေကို။ ဒသေန္တော- ပြ
လျက်။ နာဂရာဇာနံ- နဂါးမင်းကို။ အနုဗန္ဓိ- အစဉ်လိုက်ပြီ။ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်း
သည်။ တံ အတ္တဘာဝံ- ထိုအတ္တဘောကို။ ဝိဇဟိတွာ- စွန့်၍။ မာဏဝကဝဏ္ဏံ-
လှလင်ငယ်အသွင်ကို။ အဘိနိမ္မိနိတွာ- ဖန်းဆင်း၍။ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ တုမှာကံ-
အရှင်ဘုရားတို့အား၊ သရဏံ- ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆာမိ- ကပ်ရောက်ပါ
၏။” ဣတိ- ဤသို့။ ဝဒန္တော- ပြောဆိုလျက်။ ထေရဿ- အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်
၏။ ပါဒေ- ခြေတော်အစုံတို့ကို။ ဝန္တိ- ရှိခိုးပြီ။ ထေရော- မထေရ်သည်။ “နန္ဒ-
နန္ဒ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်။ အာဂတော- ကြွလာ၏။ ဧဟိ- လာလော၊ ဂမိဿာမ-
သွားကုန်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့။ နာဂရာဇာနံ- နဂါးမင်းကို။ ဒမေတွာ- ဆုံးမ၍။
နိဗ္ဗိသံ- ဒေါသဟူသော အဆိပ်မရှိအောင် (အဆိပ်မရှိသည်ကို)။ ကတွာ- ပြ၍။
ဂဟေတွာ- ခေါ်၍။ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏။ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အဂမာသိ-
သွားပြီ။ နာဂရာဇာ- နဂါးမင်းသည်။ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို။ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍။
“ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့အား၊ သရဏံ- ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊
ဂစ္ဆာမိ- ဆည်းကပ်ပါ၏။” ဣတိ- ဤသို့။ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။ ဘဂဝါ-
ဘုရားရှင်သည်။ “နာဂရာဇာ- နဂါးမင်း၊ သုခီ- ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဟောဟိ-
ဖြစ်လော့။” ဣတိ- ဤသို့။ ဝတွာ- မိန့်တော်မူ၍။ ဘိက္ခုသံဃပရိဂုတော- ရဟန်း
အပေါင်းခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ- အနာထပိဏ္ဍိသူဌေး၏။
နိဝေသနံ- အိမ်သို့၊ အဂမာသိ- ကြွသွားပြီ။

အနာထပိဏ္ဍိကော- အနာထပိဏ္ဍိသူဌေးသည်။ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊
ကံ- အဘယ်ကြောင့်၊ အတိဒိဝါ- အလွန်နေမြင့်မှ၊ အာဂတာ- လာကုန်သည်။
အတ္ထ- ဖြစ်ပါကုန်သနည်း။” ဣတိ- ဤသို့။ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ။ မောဂ္ဂလ္လာနဿ
စ- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏လည်းကောင်း၊ နန္ဒောပနန္ဒဿ စ- နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း၏
လည်းကောင်း၊ သင်္ဂါမော- စစ်ပွဲသည်။ (စစ်ထိုးခြင်းသည်)။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။
ဣတိ- ဤသို့မိန့်ကြားပြီ။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ကဿ ပန- အဘယ်သူ၏ကား၊
ဇေယော- အောင်မြင်ခြင်းသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်ပါသနည်း၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏ကား၊
ပရာဇေယော- ရှုံးခြင်းသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ထားပြီ။
မောဂ္ဂလ္လာနဿ- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏၊ ဇေယော- အောင်မြင်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ-

ဖြစ်၏။ နန္ဒဿ - နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း၏။ ပရာဇယော - ရှုံးခြင်းသည်။ ဟောတိ - ဖြစ်၏။ ဣတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အနာထပိဏ္ဍိကော - အနာထပိဏ္ဍိသုဋ္ဌေးသည်။ “ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်။ သတ္တာဟံ - ခုနစ်ပတ်လုံး၊ ဧကပဋိပါဋိယာ - တစ်ခုသောအစဉ်ဖြင့် (ဝါ) တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း (ရက်မပြတ် ဟူလို)။ ဘတ္တံ - ဆွမ်းကို (ဤပုဒ်နောက်၌ ပုဒ်ထီးပါသင့်သည်။ အဓိဝါသေတု - ရှေ့၌လည်း ကော်မာပါသင့်သည်။ အဓိဝါသေတု - လက်ခံတော်မူပါ။ သတ္တာဟံ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ထေရဿ - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်အား၊ သက္ကာရံ - ပူဇော်မှုကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုပါအံ့။” ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္တာ - လျှောက်ထား၍၊ သတ္တာဟံ - ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခါနံ - ဘုရားအမှူးရှိကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ - ရဟန်းငါးရာတို့အား၊ သက္ကာရံ - ပူဇော်မှုကို၊ အကာသိ - ပြုတော်မူပြီ၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ “နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗော” တိ - နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗောဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။

ဟိ - ရဲ့၍ဆိုဦးအံ့၊ ဧကသ္မိံ သမယေ - တစ်ပါးသောအခါ၌၊ ပုဗ္ဗာရာမေ - ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း၌၊ ဝိသာခါယ - ဝိသာခါမည်သော၊ ဥပါသိကာယ - ဥပါသိကာမကြီးသည်၊ ကာရိတသဟဿဂမ္ဘပဋိမဏ္ဍိတေ - ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော အခန်းပေါင်းတစ်ထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ပါသာဒေ - ပြာသာဒ်၌၊ ဘဂဝတိ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဝိဟရန္တေ - သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ။ပ။ ဒေဝတာ - နတ်တို့ကို၊ သံဝေဇေသိ စ - ထိတ်လန့်လည်း ထိတ်လန့်စေပြီ၊ ဣတိ - ဤသည်ကား၊ (ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရန္တိ - ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရံ စသော၊ ကထာယ - စကားရပ်၏၊ အနုပုဗ္ဗိ - အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော၊ ကထာ - စကားရပ်တည်း၊) တေန - ထို့ကြောင့်၊ “ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရံ ။ပ။ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီံ ဂတော” တိ - ဓရဏိမ္မိ သုဂမ္ဘိရံ ။ပ။ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီံ ဂတောဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဣဒ္ဓိယာ - ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ စသည်များမြှောင် တန်ခိုးအဆောင်အယောင်ဖြင့်၊ ပါရမီံ - မက္ခေမထောက် ပြီးမြောက်ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတော - ရောက်သော၊ (အဟံ - တပည့်တော်သည်)၊ သုဂမ္ဘိရံ - တိုင်းတာဖို့ခက် အလွန်နက်သော၊ ဗဟလံ - အထူအထည် ချင့်တွယ်စစ်ပေါင်း နှစ်သိန်းလေးသောင်းရှိသော၊ ဒုပ္ပဓံသိယံ - လောကဘုံတစ်ခွင် တန်ခိုးရှင်တို့ ဝိပြင်စွမ်းထက် တန်ခိုးစက်ဖြင့် ဖြိုဖျက်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းသော (ဒုက္ခေန ပဓံသိတဗ္ဗာတိ ဒုပ္ပဓံသိယာ၊ ဒု,ပ✓ဓံသ+ဣယ၊ ဝိဒ္ဓံသနေ - ဖျက်စီးခြင်း၌။ ဓရဏီ ရ၏)၊ ဓရဏိမ္မိ - မြေကြီးကိုသော်လည်း၊ ဝါမဂ္ဂိဋ္ဌေန - လက်ဝဲဘက်

ခြေမဖြင့်၊ ခေါဘေယျံ - တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေအံ့။

တတ္ထ - ထိုဂါထာ၌၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီ ဂတောတိ - ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိအာဒိဣဒ္ဓိယာ - ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိစသောတန်ခိုးဖြင့်၊ ပရိယောသာနံ - အပြီးအဆုံး (ပြီးဆုံးခြင်း)သို့၊ ဂတော ပတ္တော - ရောက်သော၊ (အဟံ - တပည့်တော် သည်)။

၃၉၅။ အသ္မိမာနန္တိ - အသ္မိမာနံ ဟူသည်ကား၊ အဟံ - ငါသည်၊ ပညာသီလ သမာဓိသမ္ပန္နော - ပညာ သီလ သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဒိ - ဤသို့အစရှိသော၊ အသ္မိမာနံ - ငါဟူ၍ဖြစ်သော မာနကို၊ န ပဿာမိတိ - န ပဿာမိ ဟူသည်ကား၊ န ဒက္ခာမိ - မမြင်ပါ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ တဒေဝ - ထိုအနက်ကိုသာလျှင်၊ ဒီပေန္တော - ပြလိုရကား၊ မာနော မယံ န ဝိဇ္ဇတီတိ - မာနော မယံ န ဝိဇ္ဇတီ ဟူ၍၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ (မယံ - ငါအား၊ မာနော - မာနသည်၊ န ဝိဇ္ဇတီ - မရှိပါချေ)၊ သာမဏေရေ ဥပါဒါယာတိ - သာမဏေရေ ဥပါဒါယ ဟူသည်ကား၊ သာမဏေရေ - သာမဏေတို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ - အစပြု၍၊ သကလေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဘိက္ခုသံဃေ - ရဟန်းအပေါင်းတို့ကို၊ ဂရုစိတ္တန္တိ - ဂရုစိတ္တံ ဟူသည်ကား၊ ဂါရဝစိတ္တံ - ရိုသေလေးစားသောစိတ်ကို၊ အာဒရဗဟုမာနံ - ရိုသေခြင်း များစွာမြတ်နိုးခြင်းကို၊ အဟံ - ငါသည်၊ ကရောမိ - ပြု၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း။

၃၉၆။ အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေတိ - အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ ဟူသည်ကား၊ အမှာကံ - ငါတို့၏၊ ဣတော ဥပ္ပန္နကပ္ပတော - ဤဖြစ်ပေါ်နေဆဲသော ကမ္ဘာမှ၊ အန္တရကပ္ပါဒီဟိ - အန္တရကပ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ အပရိမေယျေ - မရေတွက် မတိုင်းတာနိုင်သော၊ ဧကအသင်္ချေယျဿ - တစ်ခုသောအသင်္ချေ၏၊ ဥပရိ - အထက် ဖြစ်သော၊ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ - တစ်သိန်းသောကမ္ဘာအထက်၌၊ ဣတိ - ဤ ကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိန္တိ - ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိ ဟူသည် ကား၊ အဂ္ဂသာဝကဘာဝဿ - အဂ္ဂသာဝကအဖြစ်၏၊ ပဒံ - အကြောင်းဖြစ်သော၊ ပုညသမ္ပတ္တိံ - ကောင်းမှု၏ပြည့်စုံမှုကို (ဝါ) ကောင်းမှုတည်းဟူသော ထူးမြတ်လွန်ကဲ

၁။ ပုညသမ္ပတ္တိံ = ဤပုဒ်ကို ပုညဿ - ကောင်းမှု၏၊ သမ္ပတ္တိံ - ပြည့်စုံခြင်း၊ ပုညသမ္ပတ္တိံ - ကောင်းမှု၏ပြည့်စုံခြင်း၊ (တနည်း) သမ္ပတ္တိပုဒ်သည် “ဂုဏက္ကံသေ စ ဝိဘဝေ၊ သမ္ပတ္တိ စေဝ သမ္ပဒါ” ဟူသော အဘိဓာန်ဂါထာ (၉၉၄)နှင့်အညီ ဂုဏက္ကံသအနက်ကို ဟောသည်၊ ဂုဏက္ကံသ-ပုဒ်ကိုလည်း၊ အဘိဓာန်ဋီကာ (၅၅၈-နှာ)၌ “ဂုဏာတိသယေ” ဟု ဖွင့်သည်။

သော ဂုဏ်ကို၊ ပူရေသီ- ဖြည့်ကျင့်ပြီး။ တာဟံ ဘူမိမနုပ္ပတ္တောတိ- တာဟံ ဘူမိ
မနုပ္ပတ္တော ဟူသည်ကား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တံ သာဝကဘူမိ- ထိုသာဝက
အရာသို့ (ရာထူးသို့)၊ အနုပ္ပတ္တော- ရောက်ပါပြီ၊ အာသဝက္ခယသင်္ခါတံ- အာသဝေါ
တရားတို့၏ကုန်ရာဟု ဆိုအပ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်၊
အသိ္ဓိ အမှီ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၃၉၇။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒယော- အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ အစရှိကုန်သော၊ စတဿော-
လေးပါးကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ- ပဋိသမ္ဘိဒါတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါ
ဒယော- သောတာပတ္တိမဂ်အစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိမောက္ခော-
ဝိမောက္ခတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော- ဣဒ္ဓိဝိဓအစရှိကုန်သော၊ ဆ-
ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဘိညာယော- အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မေတိ- မေ
ဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ သစ္စိကတာတိ- သစ္စိကတာဟူသည်ကား ပစ္စက္ခံ-
မျက်မှောက်၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဿာတိ- ဗုဒ္ဓဿဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော-
ဘုရားရှင်၏၊ ဩဝါဒနုသာသနီသင်္ခါတံ- ဩဝါဒ အနုသာသနီဟု ဆိုအပ်သော (ဆုံးမ
ခြင်း၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ သွန်သင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော)၊
သာသနံ- အဆုံးအမကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ကတန္တိ- ကတံ ဟူသည်ကား၊ သီလ-
ပဋိပတ္တိနိပ္ပိဒနဝသေန- သီလအကျင့်ကို ပြီးပြည့်စုံစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (နိပ္ပိဒိယတေ
နိပ္ပိဒနံ၊ နိ✓ပဒ+ဏေ+ယု၊ သိဒ္ဓိယံ- ပြီးပြည့်စုံစေခြင်း၌။ သီလံ ပဋိပတ္တိ သီလပဋိ-
ပတ္တိ၊ သီလပဋိပတ္တိယာ နိပ္ပိဒနံ သီလပဋိပတ္တိနိပ္ပိဒနံ၊ သီလပဋိပတ္တိနိပ္ပိဒနဿ
ဝသော သီလပဋိပတ္တိနိပ္ပိဒနဝသော၊ တေန သီလပဋိပတ္တိနိပ္ပိဒနဝသေန)၊ ပရိယော-
သာပိတံ- ပြီးဆုံးစေအပ် (ပြီးမြောက်စေအပ်) ပါပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော-
အနက်တည်း။

ဣတ္တန္တိ- ဣတ္တံ ဟူသည်ကား၊ ဣမိနာ ပကာရေန- ဤဆိုအပ်ပြီးသော
အပြားအားဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဂုတ္တက္ကမေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအစဉ်ဖြင့်၊ ဧဝံ-
ဤသို့၊ သော- ထိုအရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဧကဿေဝ- တစ်ပါးတည်း
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အနောမဒဿီဗုဒ္ဓဿ- အနောမဒဿီဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ-
အထံ၌၊ ဒွိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်ကို၊ လဘိ- ရပြီ၊ ကထံ- အဘယ်
သို့လျှင်၊ (ဒွိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်ကို၊ လဘိ- ရခဲ့ပါသနည်း)၊
ထိုအချက်တို့ကို ထောက်၍ ဤ၌လည်း ဂုဏာတိဿယ-အနက်ကြံ၍ ပေးထားပါသည်၊
ဤအလို ပုညံ စ တံ သမ္ပတ္တိစာတိ ပုညသမ္ပတ္တိ ပြုပါ။

ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဂုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ သေဋ္ဌိ- သူဌေးသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ လဒ္ဓ- ဗျာကရဏော- ရအပ်သော ဗျာဒိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တတော- ထိုသူဌေးဘဝမှ၊ စုတော- သေလွန်သည်၊ (သမာဓော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ သာမုဒ္ဓိကေ- သမုဒ္ဓရာ၌ဖြစ်သော၊ (သမုဒ္ဓေ ဇာတံ သာမုဒ္ဓိကံ၊ သမုဒ္ဓပုဒ်+ဏိကပစ္စည်း)၊ နာဂဘဝနေ- နဂါးဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်၊ ဒီဃာယုကဘာဝေန- အသက်ရှည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿေဝ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏သာလျှင်၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဥပဟာရံ- ကပ်ဆောင်ပူဇော်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ နိမန္တေတွာ- ပင့်ဖိတ်၍၊ ဘောဇေတွာ- ဆွမ်းကပ်၍၊ မဟာပူဇံ- ကြီးသောပူဇော်မှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီး၊ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဗျာကရဏံ- ဗျာဒိတ်ကို၊ ကထေသိ- မိန့်ကြားပြီး၊ သုဒန္တိ- သုဒ္ဓဟူသောပုဒ်သည်၊ ပဒပူရဏေ- ပုဒ်တို့၏ပြည့်ကြောင်း၌၊ ပဝတ္တော- ဖြစ်သော၊ နိပါတော- နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ အာယသ္မာတိ- အာယသ္မာဟူသည် ကား၊ ပိယဝစနံ- ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဂရဂါရဝါဓိဝစနံ- အလေးအမြတ်ပြုထိုက်သော ဂုဏ်နှင့်ယှဉ်သော သူတို့၌ အလေးပြုခြင်း (ရိုသေခြင်း)ကို ပြသောသဒ္ဓါတည်း၊ မဟာမောဂ္ဂုလ္လာနက္ခေရော- အရှင်မဟာမောဂ္ဂုလ္လာန်မထေရ်သည်၊ ဣမာ အပဒါနဂါထာယော- ဤအပဒါနဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိတ္တာတိ- အဘာသိတ္တဟူသည် ကား၊ ကထေသိ- ဟောပြောပြီး၊ ဣတိတိ- ဣတိဟူသည်ကား၊ ပရိသမာပနက္ခေ- ပြီးဆုံးခြင်းအနက်၌၊ ပဝတ္တော- ဖြစ်သော၊ နိပါတော- နိပါတ်တည်း။

မဟာမောဂ္ဂုလ္လာနက္ခေရအပါဒါနဝဏ္ဏနာ - အရှင်မဟာမောဂ္ဂုလ္လာန်မထေရ်၏ အပဒါနအဖွင့်သည်၊ (အရှင်မဟာမောဂ္ဂုလ္လာန်မထေရ်၏ အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းသည်)၊ သမတ္တာ - ပြီးပြီ။

၃-၃ = မဟာကဿပတ္ထေရအပါဒါနဝတ္ထုနာ

ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတျာဒိကံ- ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော မဟာကဿပတ္ထေရဿ- အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏။ အပါဒါနံ- အကြောင်းအရာအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္ဗိ- ဤအရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့အထံ၌။ ကတာဓိကာ- ရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌။ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုညသမ္ဘာရာနိ- ကုသိုလ်ကောင်းမှုအဆောက်အဦတို့ကို။ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလျက်။ ပဒုမုတ္တရဘဂဝတော- ပဒုမုတ္တရမည်သော ဘုရားရှင်၏။ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌။ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသာဝတီမြို့၌။ ဝေဒေဟော နာမ- ဝေဒေဟမည်သော။ အသီတိကောဋိဝိဘဝေါ- ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာရှိသော (ကုဋေရှစ်ဆယ်ဥစ္စာကြွယ်ဝသော)။ ကုဋမ္ဗိတော- သူကြွယ်သည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ သော- ထိုသူကြွယ်သည်။ ဗုဒ္ဓမာမကော- ဘုရားမြတ်နိုးတတ်သူသည်။ ဓမ္မမာမကော- တရားမြတ်နိုးတတ်သူသည်။ သံဃမာမကော- သံဃာမြတ်နိုးတတ်သူသည်။ ဥပါသကော- ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တတ်သူသည်။ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍။ ဝိဟရန္တော- နေလတ်သော်။ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော။ ဥပေါသထဒီဝသေ- ဥပုသ်နေ့၌။ ပါတောဝ- နံနက်စောစောပင်လျှင်။ သုဘောဇနံ- ကောင်းသောအစားအစာကို။ ဘုဉ္ဇိတွာ- စား၍။ ဥပေါသထဂီနိ- ဥပုသ်သီလ၏အင်္ဂါတို့ကို။ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်တည်၍။ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီနိ- နံ့သာ၊ ပန်းတို့ကို။ ဂဟေတွာ- ယူ၍။ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ပူဇေတွာ- ပူဇော်၍။ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍။ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ်တစ်ခုသောအရပ်၌။ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ။

တသ္မိံ စ ခဏေ- ထိုခဏ၌လည်း။ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်။ နိသဘတ္ထေရံ နာမ- နိသဘမထေရ်မည်သော။ တတိယသာဝကံ- သုံးပါးမြောက် တပည့်ကြီးကို။ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါဘုရား၏။ သာဝကာနံ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓုတဝါဒါနံ- ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးကြောင်းဖြစ်သော ဓုတင်တရားကို ဟောကြားတတ်ကုန်သော။ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတို့တွင်။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ နိသဘော-

အကြင်နိဿယမထေရ်သည်။ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ ဧတံ ဧသော- ဤနိဿယမထေရ်သည်။
 အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း။ ။ ဣတိ- ဤသို့။ ဧတဒဂ္ဂေ- ဧတဒဂ်အရာအထူး၌၊
 ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီ။ ဥပါသကော- ဥပါသကာသည်။ တံ- ထိုဧတဒဂ်ပေးသော
 အသံကို။ သုတ္တာ- ကြား၍။ ပသန္နော- ကြည်ညိုသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ ဓမ္မကထာ-
 ဝသာနေ- တရားစကား၏အဆုံး၌။ မဟာဇနေ- လူများအပေါင်းသည်။ ဥဋ္ဌာယ-
 ထ၍။ ဂတေ- သွားလတ်သော်။ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ဝန္တိတ္တာ- ရှိခိုး၍။ “ဘန္တေ-
 မြတ်စွာဘုရား၊ သွေ- မနက်ဖြန်ခါ၌၊ မယံ- တပည့်တော်၏။ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို။
 အဓိဝါသေထ- လက်ခံတော်မူပါကုန်။” ဣတိ- ဤသို့။ နိမန္တေသိ- ပင့်ဖိတ်ပြီ။
 ဥပါသက- ဒကာတော်။ ဘိက္ခုသံဃော- ရဟန်းအပေါင်းသည်။ မဟာ ခေါ- များ
 ပြား၏။ ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ကိတ္တကော- အဘယ်မျှ
 လောက် အတိုင်းအရှည်ရှိပါသနည်း။ ဣတိ- ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ။ အဋ္ဌသဋ္ဌိ-
 ဘိက္ခုသတသဟဿံ- တစ်သိန်းခြောက်သောင်းရှစ်ထောင်သော ရဟန်းအရေအတွက်ရှိ
 ၏။ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားတော်မူပြီ။ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊
 သာမဏေရမ္မိ- သာမဏေကိုသော်လည်း။ ဝိဟာရေ- ကျောင်း၌။ အသေသေတွာ-
 မကြွင်းမကျန်စေမူ၍။ မယံ- တပည့်တော်၏။ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို။ ဂဏှထ- ခံယူတော်
 မူပါကုန်။ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ထားပြီ။ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်။ အဓိဝါသေသိ-
 လက်ခံတော်မူပြီ။ ဥပါသကော- ဥပါသကာသည်။ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏။ အဓိဝါသနံ-
 လက်ခံမှုကို။ ဥတ္တာ- သိ၍။ ဂေဟံ- အိမ်သို့။ ဂန္ဓာ- သွား၍။ မဟာဒါနံ- ကြီးမြတ်
 သောအလှူပွဲကို။ သဇ္ဇေတွာ- စီမံ၍။ ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌။ သတ္တု- ဘုရားရှင်
 အား။ ကာလံ- အချိန်ကို။ အာရောစာပေသိ- လျှောက်ထားစေပြီ။ သတ္တာ- ဘုရားရှင်
 သည်။ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ- ယူ၍။ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော-
 ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)။ ဥပါသကဿ- ဥပါသကာ၏။ ဃရံ-
 အိမ်သို့။ ဂန္ဓာ- ကြွသွား၍။ ပညတ္တာသနေ- ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌။ နိသိန္နော-
 ထိုင်တော်မူလျက်။ ဒက္ခိဏောဒကာဝသာနေ- အလှူရေစက်၏အဆုံး၌။ ယာဂုအာဒီနိ-
 ယာဂုစသည်တို့ကို။ သမ္ပဋိစ္စန္တော- လက်ခံတော်မူလျက် (အလှူခံတော်မူလျက်)။
 ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ- ဆွမ်းကို ဝမ်း၌ စွန့်သွင်းခြင်းကို (ဝါ) ဆွမ်းစားခြင်းကို။ (ဝိဿဇ္ဇနံ
 ဝိဿဂ္ဂေါ၊ ဝိသဇ္ဇဏံ၊ ဝိဿဂ္ဂေ- စွန့်လွှတ်ခြင်း၌။ ဘတ္တဿ (ဥဒရေ) ဝိဿဂ္ဂေါ
 ဘတ္တဝိဿဂ္ဂေါ၊ တံ ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ)။ အကာသိ- ပြုပြီ။ ဥပါသကောပိ- ဥပါသကာ
 သည်လည်း။ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏။ သန္တိကေ- အနီး၌။ နိသိဒိ- ထိုင်ပြီ။

တသ္မိ အန္တရေ- ထိုအကြားကာလ၌၊ မဟာနိသဘတ္ထေရော- မဟာနိသဘ
မထေရ်သည်၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလိုငှါ၊ စရန္တော- လှည့်လည်လတ်သော်၊ တမေဝ
ဝီထိ- ထိုလမ်းထဲသို့၊ ပဋိပဇ္ဇိ- ပြုကျင့်ပြီး (ဝါ) ကြွပြီး၊ ဥပါသကော- ဥပါသကာသည်၊
ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ထေရ်- နိသဘမထေရ်ကို၊ ဝန္တိတွာ-
ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ပတ္တံ- သပိတ်တော်ကို၊ ဒေထ- ပေးတော်မူပါကုန်
ဘုရား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ ပတ္တံ-
သပိတ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီး၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဣဓေဝ- ဤအိမ်ထဲသို့သာလျှင်၊
ပဝိသထ- ဝင်တော်မူပါကုန်ဘုရား၊ သတ္တာပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဂေဟေ- အိမ်
ထဲ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူနေပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီး၊ ဥပါသကာ-
ဒကာတော်၊ န ဝဇ္ဇိဿတိ- မအပ်လတ္တံ့ (မသင့်တော်လတ္တံ့)၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီး၊
သော- ထိုဥပါသကာသည်၊ ထေရဿ- မထေရ်၏၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-
ယူ၍၊ ပိဏ္ဍာပါတဿ- ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ (ပူရနှင့်အယှဉ် ကရိုဏ်း
အနက် ဆဠီဝိဘတ် သက်ထားသည်)၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီး၊ တတော- ထို့နောက်၊
ထေရ်- မထေရ်သို့၊ အနုဂန္ဓာ- အစဉ်လိုက်၍၊ နိဝတ္တော- ပြန်လှည့်လာသည်၊
(သမာဓာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ နိသီဒိတွာ-
ထိုင်၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မဟာနိသဘတ္ထေရော- မဟာနိသဘမထေရ်သည်၊
“သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဂေဟေ- အိမ်ထဲ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေတော်မူ၏၊
ဣတိ- ဤသို့၊ ဂုတ္တေ- လျှောက်ထားအပ်သော်၊ ပဝိသိတုံ- ဝင်ခြင်းငှါ၊ န ဣစ္ဆိ-
အလိုမရှိ၊ ဧတဿ- ဤနိသဘမထေရ်အား၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဂုဏေဟိ-
ဂုဏ်တို့ထက်၊ အတိရေကဂုဏော- လွန်ကဲသော(ပိုလွန်သော)ဂုဏ်တော်သည်၊ အတ္ထိ
န ခေါ- ရှိပါသလော၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ-
ဘုရားရှင်တို့အားလည်း၊ ဝဏ္ဏမစ္ဆေရံ နာမ- ဂုဏ်သတင်းကျော်စောခြင်း၌ ဝန်တိုခြင်း
မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ “ဥပါသက-
ဒကာတော်၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ အာဂမယမာနာ- စောင့်ဆိုင်းမျှော်လင့်
ကုန်လျက်၊ ဂေဟေ- အိမ်ထဲ၌၊ နိသီဒါမ- ထိုင်နေပါကုန်၏၊ သော ဘိက္ခု- ထိုနိသဘ
ရဟန်းသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ န ဥဒိက္ခတိ-
စောင့်ဆိုင်းမျှော်လင့်ခြင်းမရှိ၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဂါမန္တသေနာသနေ- ရွာနီးကျောင်း၌၊
ဝသာမ- နေကုန်၏၊ သော- ထိုနိသဘရဟန်းသည်၊ အရညေယေဝ- တော၌သာလျှင်၊
ဝသတိ- နေ၏၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဆန္နေ- အမိုးရှိသောကျောင်း၌၊ ဝသာမ- နေ

ကုန်၏။ သော- ထိုနိဿယရဟန်းသည်။ အတ္တောကာသယေဝ- လွင်တီးခေါင်း၌သာလျှင်၊
ဝသတိ- နေ၏။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ (ပုဒ်ထီးထည့်သင့်သည်)၊
ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်။ “အယဉ္ဇ- ဤသည်လည်း၊ အယဉ္ဇ- ဤသည်လည်း၊
ဧတဿ- ဤနိဿယရဟန်းတော်၏။ ဂုဏော- ဂုဏ်ရည်ပေတည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊
မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ ပူရယမာနော ဝိယ- ပြည့်စေဘိသကဲ့သို့၊ တဿ-
ထိုနိဿယရဟန်းတော်၏။ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကို၊ ကထေသိ- မိန့်ကြားတော်မူပြီ။

ဥပါသကောပိ- ဥပါသကာသည်လည်း၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊
ဇေမာနဒီပေါ- တောက်ပနေသောမီးကို၊ တေလေန- ဆီဖြင့်၊ အာသိတ္တော ဝိယ-
သွန်းလောင်းဘိသကဲ့သို့၊ သုဠတရံ- အထူးသဖြင့်လွန်ကဲစွာ၊ ပသန္နော- ကြည်ညို
သည်။ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ “မယံ- ငါအား၊ အညာယ- အခြားသော၊ သမ္ပတ္တိယာ-
ပြည့်စုံမှုနှင့် (ဝါ) ချမ်းသာနှင့်(ဝါ) စည်းစိမ်နှင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ အဟံ-
ငါသည်၊ အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ- တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရား
ရှင်၏။ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဓုတဝါဒါနံ- ကိလေသာတို့ကို ခါတွက်ဖျက်ဆီးကြောင်း
ဖြစ်သော ဓုတင်တရားကို ဟောကြားတတ်ကုန်သော သူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ-
မြတ်သည်၏အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ ပတ္တနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ ယန္တုန ကရိဿာမိ- အကယ်၍
ပြုရပါမူ ကောင်းလေစွ။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ထိုဥပါသကာ
သည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ နိမန္တေတွာ- ပင့်ဖိတ်၍၊
တေနော နိယာမေန- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ သတ္တ- ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ဒိဝသေ-
နေတို့ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ- ကြီးသောအလှူကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ခု
မြောက်သော၊ ဒိဝသေ- နေ၌၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ- ဘုရားအမျိုးရှိသော၊ မဟာဘိက္ခုသံဃဿ-
ဂုဏ်အားဖြင့်လည်းမြတ် အရေအတွက်အားဖြင့်လည်းများသော ရဟန်းအပေါင်းအား၊
တိစိဝရာနိ- သင်္ကန်းသုံးထည်တို့ကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ သတ္တ- ဘုရားရှင်၏။
ပါဒမူလေ- ခြေတော်ရင်း၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ- တုပ်ဝပ်၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊
သတ္တဒိဝသေ- ခုနစ် ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒေန္တဿ- ပေးလှူသော၊
မေ- တပည့်တော်၏။ မေတ္တံ- မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော၊ ယံ ကာယကမ္မံ- အကြင်ကာယကံ
သည်လည်းကောင်း၊ မေတ္တံ- မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော၊ ယံ ဝစီကမ္မံ- အကြင်ဝစီကံသည်
လည်းကောင်း၊ မေတ္တံ- မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော၊ ယံ မနောကမ္မံ - အကြင်မနောကံသည်
လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်တံ- ရှေ့ရှုတည်ပါပြီ၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဣမိနာ-
ဤကောင်းမှုကံကြောင့်၊ အညံ- အခြားသော၊ ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ- နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာ

ကိုလည်းကောင်း၊ သက္ကမာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဝါ - သိကြားမာရ်နတ်ဗြဟ္မာစည်းစိမ်ချမ်းသာ
 ကိုလည်းကောင်း၊ န ပတ္ထမိ - မတောင့်တပါ၊ မေ - တပည့်တော်၏၊ ဣဒံ ပန
 ကမ္မံ - ဤကောင်းမှုကံသည်ကား၊ အနာဂတေ - အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ -
 တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ - ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ မဟာနိသဘတ္ထေရေန -
 မဟာနိသဘမထေရ်သည်၊ ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ - ရောက်အပ်ရအပ်သော အရာအထူးသို့
 (ရာထူးသို့)၊ ပါပုဏနတ္ထာယ - ရောက်ခြင်းငှါ၊ တေရသဓုတင်္ဂဓရေန - တစ်ဆယ့်သုံး
 ပါးသော ဓုတင်္ဂတို့ကို ဆောင်ကုန်သောသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဘာဝဿ - မြင့်မြတ်သော
 အဖြစ်၏၊ အဓိကာရေ - လွန်ကဲသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဆောက်အဦသည်၊
 ဟောတု - ဖြစ်ပါစေသတည်း၊” ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ အာဟ - လျှောက်ထားပြီ၊
 သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ “ဣမိနာ - ဤဥပါသကာသည်၊ မဟန္တံ - ကြီးမြတ်သော၊
 ဌာနံ - အရာအထူး(ရာထူး)ကို၊ ပတ္တိတံ - တောင်းအပ်ပြီ၊ သမိဇ္ဈိဿတိ န ခေါ -
 ပြည့်စုံလိမ့်မည်လော၊ နော သမိဇ္ဈိဿတိ န ခေါ - မပြည့်စုံလိမ့်မည်လော၊” ဣတိ -
 ဤသို့၊ ဩလောကေန္တော - ကြည့်ရှုလတ်သော်၊ သမိဇ္ဈနဘာဝံ - ပြည့်စုံသည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ - တွေ့မြင်၍၊ “တေ - သင်သည်၊ မနာပံ - မြတ်နိုးအပ်နှစ်သက်အပ်သော၊
 ဌာနံ - အရာအထူးကို၊ ပတ္တိတံ - တောင်းအပ်ပြီ၊ အနာဂတေ - အနာဂတ်ကာလ၌၊
 သတသဟဿကပ္ပါဝသာနေ - တစ်သိန်းသော ကမ္မာ၏အဆုံး၌၊ ဂေါတမော နာမ -
 ဂေါတမမည်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈိဿတိ - ပွင့်တော်မူလတ္တံ့၊ တံ -
 သင်သည်၊ တဿ - ထိုဘုရားရှင်၏၊ တတိယသာဝကော - သုံးပါးမြောက်တပည့်ဖြစ်
 သော၊ မဟာကဿပတ္ထေရော နာမ - မဟာကဿပမထေရ်မည်သည်၊ ဘဝိဿသိ -
 ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ (ဣတိတစ်လုံး
 အကြွေကြံ)၊ ဗျာကာသိ - ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီ (ဤဝါကျ၌ “အာဟကြိယာ ဗျာကာသိ
 ကြိယာ နှစ်ခုထပ်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်သည်)၊
 တံ - ထိုဗျာဒိတ်စကားကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ ဥပါသကော - ဥပါသကာသည်၊
 “ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဒွေ ကထာ နာမ - နှစ်ခွန်းသော စကားတို့မည်သည်၊
 နတ္ထိ - မရှိကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ပုနဒိဝသေ - နောက်နေ့၌၊ ပတ္တဗ္ဗံ ဝိယ -
 ရောက်ရတော့မည်ကဲ့သို့၊ တံ သမ္ပတ္တိံ - ထိုချမ်းသာကို၊ အမညိတ္ထံ - မှတ်ထင်ပြီ၊
 သော - ထိုဥပါသကာသည်၊ ယာဝတာယုကံ - အသက်ထက်ဆုံး၊ ဒါနံ - အလှူကို၊
 ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ သီလံ - သီလကို၊ သမာဒါယ - ကောင်းစွာယူ၍၊ ရက္ခိတွာ -
 စောင့်ရှောက်၍၊ နာနပ္ပကာရံ - အထူးထူးအပြားပြားသော၊ ပုညကမ္မံ - ကောင်းမှုကံကို၊

ကတွာ- ပြု၍၊ ကာလံ- သေခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ။

တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သမ္ပတ္တိ-
စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ အနဘဝန္တော- ခံစားလျက်၊ ဣတော- ဤကမ္ဘာမှ၊ ဧကနဂုတိ-
ကပ္ပေ- ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာထက်၌၊ ဝိပဿိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ- ဝိပဿီဘုရားရှင်သည်၊
ဗန္ဓုမတီနဂရံ- ဗန္ဓုမတီမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ခေမေ- သားငှက်တို့ကို
ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်သော၊ မိဂဒါယေ- မိဂဒါဝုန်တော၌၊ ဝိဟရန္တေ- သီတင်းသုံးတော်မူ
လတ်သော်၊ ဒေဝလောကာ- နတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍(သေလွန်၍)၊ အညတရ-
သ္မိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပရိဇိဏ္ဍဗြာဟ္မဏကုလေ- ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း
အိုမင်းနေသောပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မိစ္ဆ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊
ဝိပဿီ- ဝိပဿီမည်သော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ- ခုနစ်ခု
မြောက်သော နှစ်၌၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ မဟန္တံ- ကြီး
ကျယ်သော၊ ကောလာဟလံ- အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်အသံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊
သကလဇမ္မုဒီပေ- ဇမ္မုဒီပတစ်ကျွန်းလုံး၌၊ ဒေဝတာ- နတ်တို့သည်၊ “သတ္တာ-
ဘုရားရှင်သည်၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ကထေသတိ- ဟောလိမ့်မည်၊” ဣတိ-
ဤသို့၊ အာရောစေသုံ- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ တံ သာသနံ-
ထိုသတင်းစကားကို၊ အသောသိ- ကြားရပြီ၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအား၊ နိဝါသန-
သာဠကော- ခါးဝတ်ပုဆိုးသည်၊ ဧကောယေဝ- တစ်ထည်တည်းသာလျှင်တည်း၊
ဗြာဟ္မဏိယာ- ပုဏ္ဏေးမအား၊ တထာ- ထိုအတူ တစ်ထည်တည်းသာလျှင်တည်း၊
ပါရုပနံ ပန- အပေါ်ရုံအဝတ်သည်ကား၊ ဒွိန္နမ္ပိ- နှစ်ဦးလည်းဖြစ်ကုန်သော ပုဏ္ဏား
ပုဏ္ဏေးတို့အား၊ ဧကမေဝ- တစ်ထည်တည်းသာလျှင်တည်း၊ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊
သကလနဂရေ- တစ်မြို့လုံး၌၊ “ဧကသာဠကဗြာဟ္မဏော”တိ- ဧကသာဠကပုဏ္ဏား
ဟူ၍၊ ပညာယိ- ထင်ရှားပြီ၊ သော ဗြာဟ္မဏော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ကေနစိ ဒေဝ
ကိစ္စေန- တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော ကိစ္စဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏာနံ- ပုဏ္ဏားတို့၏၊
သန္နိပါတေ- အစည်းအဝေးသည်၊ သတိ- ရှိခဲ့သော်၊ ဗြာဟ္မဏိ- ပုဏ္ဏေးမကို၊
ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ တံ ဝတ္ထံ- ထိုအဝတ်ကို၊
ပါရုပိတွာ- ရုံ၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဗြာဟ္မဏိနံ- ပုဏ္ဏေးမတို့၏၊ သန္နိပါတေ-
အစည်းအဝေးသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊
အစ္ဆတိ- နေ၏၊ ဗြာဟ္မဏိ- ပုဏ္ဏေးမသည်၊ တံ ဝတ္ထံ- ထိုအဝတ်ကို၊ ပါရုပိတွာ-

ရုံ၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ တသ္မိ ပန ဒိဝသေ- ထိုနေ့၌ကား၊ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊
 ဗြာဟ္မဏိ- ပုဏ္ဏားမကို၊ “ဘောတိ- အိုအရှင်မ၊ ကိ- အဘယ်သို့နည်း၊ တံ- သင်
 သည်၊ ရတ္တိ- ဉာဉ်၌၊ ဓမ္မ- တရားကို၊ သုဏိဿသိ- နာကြားမည်လော၊ ဥဒါဟု-
 သို့မဟုတ်၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ သုဏိဿသိ- နာကြားမည်လော၊” ဣတိ- ဤသို့၊
 အာဟ- မေးပြီ၊ “သာမိ- အရှင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ မာတုဂါမော- မိန်းမတည်း၊
 ဘိရုကဇာတိကာ- ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်တတ်သော သဘောရှိ၏ (ဘိရုကာ ဇာတိ
 ဇတိဿာတိ ဘိရုကဇာတိကာ)၊ ရတ္တိ- ဉာဉ်အခါ၌၊ သောတံ- တရားနာယူခြင်းငှါ၊
 န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ သောသာမိ- နာယူပါအံ့၊” ဣတိ-
 ဤသို့ပြော၍၊ တံ ဗြာဟ္မဏံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊
 တံ ဝတ္ထံ- ထိုအဝတ်ကို၊ ပါရုပိတွာ- ရုံ၍၊ ဥပါသိကာဟိ- ဥပါသိကာမတို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊
 ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်၌၊ နိသိန္နာ-
 ထိုင်လျက်၊ ဓမ္မ- တရားတော်ကို၊ သုတွာ- နာယူ၍၊ ဥပါသိကာဟိ- ဥပါသိကာမ
 တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ အဂမာသိ- ပြန်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော-
 ပုဏ္ဏားသည်၊ တံ- ထိုပုဏ္ဏားမကို၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ တံ ဝတ္ထံ-
 ထိုအဝတ်ကို၊ ပါရုပိတွာ- ရုံ၍၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ဂတော- သွားပြီ။

တသ္မိ စ သမယေ- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊
 ပရိသမဇ္ဈေ- ပရိသတ်အလယ်၌၊ အလင်္ကံတဓမ္မာသနေ- တန်ဆာဆင်အပ်သော
 တရားဟောပလ္လင်၌၊ နိသိန္နာ- ထိုင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စိတ္တဗီဇနိ- ဆန်း
 ကြယ်သော ယပ်တောင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ အာကာသဂင်္ဂီ- ကောင်းကင်မြစ်သို့၊
 ဩတာရေန္တော ဝိယ- သက်ဆင်းသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သိနေရံ- မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊
 မန္တံ- မွေတံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သာဂရံ- သမုဒ္ဒရာကို၊ နိမ္မန္တေန္တော ဝိယ- မွေနှောက်
 ဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊
 ပရိသပရိယန္တေန- ပရိသတ်အစွန်၌၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေသော၊ ဓမ္မ- တရားကို၊
 သုဏန္တဿ- နားယူနေသော၊ ဗြာဟ္မဏဿ- ပုဏ္ဏား၏၊ ပဌမယာမေယေဝ- ပဌမ
 ယာမ၌ပင်လျှင်၊ သကလသရီရံ- တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ပူရယမာနာ- ပြည့်စေသော၊
 ပဉ္စဝဏ္ဏာ- ငါးပါးသောအပြားရှိသော၊ ဝီတိ- ဝီတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော-
 ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ပါရုတဝတ္ထံ- ရုံထားအပ်သောအဝတ်ကို၊ သံဃရိတွာ- စုရုံး၍(ဝါ)
 ခေါက်၍၊ “ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင်အား၊ ဒသာမိ- ပေးလှူအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊

စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုပုဏ္ဏား၏၊ အာဒိနဝသဟဿံ- အပြစ်တစ်ထောင်ကို၊ ဒဿယမာနံ- ရှုမြင်စေသော(ဝါ) ညွှန်ပြတတ်သော၊ မစ္ဆေရံ- ဝန်တိုမှုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ “ဗြာဟ္မဏိယာ စ- ပုဏ္ဏေးမ အားလည်းကောင်း၊ ဘုယုဉ္ဇ- သင်အားလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်သည်၊ ဧက- မေဝ- တစ်ထည်တည်းသာ လျှင်တည်း၊ အညံ- အခြားသော၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပါရုပနံ နာမ- အရုံမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အပါရုပိတွာ- မရုံမူ၍၊ ဗဟိ- အပြင်၌၊ ပိစရိတုံ- လှည့်လည်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗထာပိ- အခါခပ်သိမ်းလည်း (ဝါ) လုံးလုံးလျားလျားလည်း၊ အဒါတုကာမော- မပေးလိုသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ပဌမေ- ပဌမယာမ် သည်၊ နိက္ခန္တေ- လွန်လတ်သော်၊ မစ္ဆိမယာမေပိ- မစ္ဆိမယာမ်၌လည်း၊ (အဋ္ဌကထာစာ သွား၌ မစ္ဆိမယာမေတိ-ဟု ရှိ၏၊ စာပြင်မှားခြင်းတည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ပီတိ- ပီတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတိုင်း သာလျှင်၊ အဒါတုကာမော- မပေးလှလိုသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ ၌၊ အဿ- ထိုပုဏ္ဏား၏၊ မစ္ဆိမေ ယာမေ- မစ္ဆိမယာမ်သည်၊ နိက္ခန္တေ- လွန်လတ် သော်၊ ပစ္ဆိမယာမေပိ- ပစ္ဆိမယာမ်၌လည်း၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ ပီတိ- ပီတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ မစ္ဆေရံ- ဝန်တိုမှုကို၊ ဇိနိတွာ- အောင်၍၊ ဝတ္ထံ- အပေါ်ရုံအဝတ်ကို၊ သံဃရိတွာ- ခေါက်၍၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေတော်ရင်း၌၊ ဌပေသိ- ထားပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ ဝါမဟတ္ထံ- လက်ဝဲလက်ကို၊ အာဘုဇိတွာ- ကွေး၍၊ ဒက္ခိဏေန- လက်ယာ ဖြစ်သော၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ အပ္ပေါဋေတွာ- လက်ပန်းပေါင်းခတ်၍၊ “မေ- ငါသည်၊ ဇိတံ- အောင်ပြီ၊ မေ- ငါသည်၊ ဇိတံ- အောင်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ နဒိ- ကျူးရင့်ပြီ။

တသ္မိ သမယေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ ဗန္ဓုမာရာဇာ- ဗန္ဓုမာမင်းသည်၊ ဓမ္မာ သနဿ- တရားဟောပလ္လင်၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အန္တောသာဏိယံ- တင်းတိမ် ကန့်လန့်ကာအတွင်း၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ သုဏ္ဏာတိ- နာယူနေ ၏၊ ရညော စ နာမ- မင်းအားမည်သည်ကား၊ “မေ- ငါသည်၊ ဇိတံ- အောင်အပ် ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့သော၊ သဒ္ဓေါ- အသံကို၊ အမနာပေါ- မမြတ်နိုးအပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပုရိသံ- မင်းချင်းယောက်ျားကို၊ “ဘဏေ-

အမောင်၊ ဂစ္ဆ- သွားလော့၊ *သော- ထိုသူသည်၊ ကိ- ဘာကို (ဝါ) ဘာကြောင့်၊ ဝဒတိ- ပြောဆိုသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတံ- ဤပုဏ္ဏားကို၊ ပုစ္ဆ- မေးလေလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ တေန- ထိုမင်းချင်းယောက်ျားသည်၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ ပုစ္ဆိတော- မေးအပ်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “အဝသေသာ- ကြွင်းသောသူတို့သည်၊ ဟတ္ထိယာနာဒိနိ- မြင်း၊ ယာဉ်စသည်တို့သို့၊ အာရုယ- တက်၍၊ အသိစမ္မာဒိနိ- သံလျက်ကာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ပရသေနံ- သူတစ်ပါးစစ်သည်ကို၊ ဇိနန္တိ- အောင်ကုန်၏၊ တံ- ထိုအောင်မြင်ခြင်းသည်၊ န အစ္ဆရိယံ- အံ့ဩဖွယ်မဟုတ်၊ အဟံ ပန- ငါသည် ကား၊ ပစ္ဆိတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တဿ- လာသော၊ ကုဋ္ဌဂေါဏဿ- ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသောနွားအား၊ မုဂ္ဂရေန- ဆောက်ပုတ် (လက်ရိုက်တုတ်)ဖြင့်၊ သီသံ- ဦး ခေါင်းကို၊ ဘိန္နိတွာ- ခွဲ၍၊ တံ- ထိုကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသောနွားကို၊ ပလာပေန္တော ဝိယ- ထွက်ပြေးစေဘိသကဲ့သို့၊ မစ္ဆေရစိတ္တံ- နှမြောတွန်တို့ မပေးမလှူလိုသောစိတ်ကို၊ ဇိနိတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ပါရုတဝတ္ထံ- ရုံအပ်သောအဝတ်ကို၊ ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင် အား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ မေ- ငါ၏၊ မစ္ဆေရံ- နှမြောတွန်တို့ မပေးလိုသောစိတ်ကို၊ တံ ဇိတံ- ထိုအောင်မြင်ခြင်းသည်၊ အစ္ဆရိယံ- အံ့ဩဖွယ်တည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သော- ထိုမင်းချင်းယောက်ျားသည်၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ တံ ပဝတ္ထိ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသိ- လျှောက်တင်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဘဏေ- အမောင်၊ အမှေ- ငါတို့သည်၊ ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင်အား၊ အနုရူပံ- လျှောက်ပတ်သောအရာကို၊ န ဇာနာမ- မသိကုန်၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ ဇာနာတိ- သိ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ပသီဒိတွာ- ကြည်ညို၍၊ ဝတ္ထယုဂံ- အဝတ်အစုံကို၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ၊ တံ- ထိုအဝတ်အစုံကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ “ရာဇာ- မင်းသည်၊ တုဏှိ- ဆိတ်ဆိတ်၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေသော၊ မယံ- ငါ့အား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ကထေန္တဿ- ပြောဆိုလတ်သော်၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ပဋိစ္စ- အစွဲပြု၍၊ ဣဒံ- ဤအဝတ်အစုံသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ သတ္တုယေဝ- ဘုရားရှင်အားသာလျှင်၊ အနုစ္စဝိတံ- သင့်လျော်လျှောက်ပတ်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံစည်ပြီး၍၊ တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ- ထိုအဝတ်အစုံကို လည်း၊ ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင်အား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်၊

“ဗြာဟ္မဏေန- ပုဏ္ဏားသည်၊ ကိ- အဘယ်သို့၊ ကတံ- ပြုအပ်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ “တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ- ထိုအဝတ်အစုံကိုလည်း၊ တေန- ထို ပုဏ္ဏားသည်၊ တထာဂတဿေဝ- ဘုရားရှင်အားသာလျှင်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ သုတွာ- ကြား၍၊ အညာနိပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ- နှစ်ခုကုန်သော၊ ဝတ္ထယုဂါနိ- အဝတ်အစုံတို့ကို၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ၊ သော- ထို ပုဏ္ဏားသည်၊ တာနိပိ- ထိုအဝတ်နှစ်စုံတို့ကိုလည်း၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်အား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ (အာဒါသိ-ကား ပါဠိပျက်တည်း၊ ယူခြင်းဟု အနက်ထွက်၏၊ ဤနေရာ၌ “ပေးလှူခြင်း” အနက်သာ သင့်လျော်သည်၊ ယူခြင်းအနက်ကား မသင့်လျော်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိပျက်ဟု မှတ်ပါလေ)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အညာနိပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ- အဝတ်လေးစုံတို့ကို၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဒုတ္တိသဝတ္ထယုဂါနိ- သုံးဆယ့်နှစ်စုံသော အဝတ်အထည်တို့ကို၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ “ဣဒံ- ဤရတိုင်းရတိုင်း လှူနေခြင်းသည်၊ ဝဗေတွာ ဝဗေတွာ- တိုး၍တိုး၍၊ ဂဟဏံ ဝိယ- ယူနေဘိသကဲ့သို့၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္တာယ- အကျိုးငှါ၊ ဧကံ- တစ်စုံလည်း ကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏိယာ- ပုဏ္ဏေးမ၏၊ (အတ္တာယ- အကျိုးငှါ)၊ ဧကံ- တစ်စုံလည်း ကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွေ ဝတ္ထ-ယုဂါနိ- အဝတ်နှစ်စုံတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တိသယုဂါနိ- အစုံသုံးဆယ်တို့ကို၊ တထာဂတဿေဝ- ဘုရားရှင်အားသာလျှင်၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ စ- စ၍လည်း၊ သော- ထိုပုဏ္ဏား သည်၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ ဝိဿာသိကော- အကျွမ်းဝင်သူသည်၊ ဇာတော- ဖြစ်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သီတသမယေ- အေးသောအခါ၌၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ သုဏန္တံ- နာယူနေသော၊ တံ- ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ သတသဟဿန္တနကံ- အဖိုးတန်သိန်းထိုက်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပါရုတံ- အရံဖြစ်သော၊ ရတ္တကမ္မလံ- နိမိန်းသော ကမ္မလာကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ “ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဣမံ- နိမိန်းသောခြံထည်ကမ္မလာကို၊ ပါရုပိတွာ- ခြံ၍၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ သုဏာဟိ- နာယူလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ မေ- ငါ အား၊ ဣမိနာ ကမ္မလေန- ဤကမ္မလာဖြင့်၊ ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ- ဤအကောင်ပုပ်၌၊

ဥပနီတေန - ကပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း။” ဣတိ - ဤသို့၊
 စိန္တေတွာ - ကြံစည်၍၊ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ - ဂန္ဓကုဋိတိုက်အတွင်း၌၊ တထာဂတဿ -
 ဘုရားရှင်၏၊ မဉ္ဇဿ - ညောင်စောင်း၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ ဝိတာနံ - မျက်နှာကြက်ကို၊
 ကတွာ - ပြု၍၊ အဂမာသိ - သွားပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊
 ရာဇာ - မင်းသည်၊ ပါတောဝ - နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ဝိဟာရံ - ကျောင်းသို့၊
 ဂန္ဓာ - သွား၍၊ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ - ဂန္ဓကုဋိတိုက်အတွင်း၌၊ သတ္ထု - ဘုရားရှင်၏၊
 သန္တိကေ - အထံ၌၊ နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ၊ တသ္မိံ ခဏေ - ထိုခဏ၌၊ ဆဗ္ဗဏ္ဍာ - ခြောက်
 သွယ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော - ဘုရားရှင်၏ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ကမ္မလေ -
 ကမ္မလာ၌၊ ပဋိဟညန္တိ - ထိပါးပေါင်းစုံကုန်၏၊ ကမ္မလော - ကမ္မလာခြံထည်သည်၊
 အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဝိရောစိတ္တံ - တင့်တယ်ပြီ၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊
 ဥလ္လောကေန္တော - မော်ကြည့်လတ်သော်၊ သဉ္ဇာနိတွာ - ကောင်းစွာမှတ်မိ၍၊ “ဘန္တေ -
 မြတ်စွာဘုရား၊ ဧသ ဧသော (ကမ္မလော) - ဤကမ္မလာခြံထည်သည်၊ အမှာကံ -
 တပည့်တော်တို့၏၊ ကမ္မလော - ခြံထည်ပါတည်း၊ အမှေဟိ - တပည့်တော်တို့သည်၊
 ဧက သာဠကဗြာဟ္မဏဿ - ဧကသာဠကပုဏ္ဏားအား၊ ဒိန္နော - ပေးလှူအပ်ခဲ့ပါပြီ။”
 ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - လျှောက်ထားပြီ၊ မဟာရာဇေ - မင်းမြတ်၊ တုမှေဟိ - သင်တို့
 သည်၊ ဗြာဟ္မဏော - ပုဏ္ဏားကို၊ ပူဇိတော - ပူဇော်အပ်ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏေန - ပုဏ္ဏားသည်၊
 မယံ - ငါတို့ကို၊ ပူဇိတာ - ပူဇော်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ ရာဇာ -
 မင်းသည်၊ “ဗြာဟ္မဏော - ပုဏ္ဏားသည်၊ ယုတ္တံ - သင့်လျော်လျောက်ပတ်သည်ကို၊
 အညာသိ - သိ၏၊ မယံ - ငါတို့သည်၊ န (ဇာနာမ) - မသိကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့ကြံ
 ၍၊ ပသီဒိတွာ - ကြည်ညို၍၊ ယံ - အကြင်အသုံးအဆောင်သည်၊ မနဿာနံ - လူတို့
 အား၊ ဥပကာရဘူတံ - ကျေးဇူးပြုသည်ဖြစ်၍ဖြစ်၏။ တံ သဗ္ဗံ - ထိုကျေးဇူးပြုသော
 အသုံးအဆောင်အားလုံးကို၊ အဋ္ဌဋ္ဌကံ - ရှစ်ခုရှစ်လီ၊ ကတွာ - ပြု၍၊ သဗ္ဗဋ္ဌကံ နာမ -
 သဗ္ဗဋ္ဌကမည်သော၊ ဒါနံ - အလှူကို၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ ပုရောဟိတဉ္ဇာနေ - ပုရောဟိတ်
 အရာ၌(ရာထူး၌)၊ ဌပေသိ - ထားပြီ၊ သောပိ - ထိုပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ “အဋ္ဌဋ္ဌကံ
 နာမ - ရှစ်ခုရှစ်လီမည်သည်၊ စတုသဋ္ဌိ - ခြောက်ဆယ့်လေးခုသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်
 ၏။” ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ စတုသဋ္ဌိသလာကဘတ္တာနိ - ခြောက်ဆယ့်လေးခုသော
 သလာကဘတ်တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ယာဝဇီဝံ - အသက်ထက်ဆုံး၊ ဒါနံ -
 အလှူကို၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ သီလံ - သီလကို၊ ရက္ခိတွာ - စောင့်ထိန်း၍၊ တတော -
 ထိုပုဏ္ဏားဘဝမှ၊ စုတော - စုတေသည် (ဝါ) သေလွန်သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်လတ်

သော်)၊ သဂ္ဂေ - နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပြီ။

ပုန - တစ်ဖန်၊ တတော - ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စုတော - သေလွန်သည်၊ (သမာဇော - ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ - ဤကမ္ဘာ၌၊ ကောဏာဂမနဿ - ကောဏာဂုံမည်သော၊ ဘဂဝတော စ - ဘုရားရှင်လည်းကောင်း၊ ကဿပဿ - ကဿပမည်သော၊ ဘဂဝတော စ - ဘုရားရှင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဒွိန္ဒ - နှစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့၏၊ အန္တရေ - အကြား၌၊ ဗာရာဏသီယံ - ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ကုဋ္ဌမ္ဘိယကုလေ - သူကြွယ်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊ သော - ထိုသူသည်၊ ဝုဓိံ - ကြီးပြင်းခြင်းကို၊ အန္ဓာယ - အစွဲပြု၍၊ ဗရာဝါသံ - အိမ်ရာတည်ထောင်လှူတို့ဘောင်၌၊ ဝသန္တော - နေလတ်သော်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ အရညေ - တော၌၊ ဇေယျဝိဟာရံ - ခြေသလုံးတို့၌ ညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးရှိသော သွားခြင်းဣရိယာပုထ်ဖြင့် နေခြင်းကို (ဝါ) အညောင်းပြေလမ်းလျှောက်ခြင်းကို (ဝါ) သလုံးမြင်းခေါင်းညောင်းညာခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ ဝိစရတိ - လှည့်လည်နေ၏၊ တသ္မိံ စ သမယေ - ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်သည်၊ နဒီတီရေ - မြစ်ကမ်း၌၊ စီဝရကမ္ဘံ - သင်္ကန်းချုပ်မှုကို၊ ကရောန္တော - ပြုလတ်သော်၊ အနုဝါတေ - အနားပတ်သည်၊ အပ္ပဟောန္တေ - မလောက်ငှလတ်သော်၊ သံဃရိတ္တာ - ခေါက်၍၊ ဌပေတုံ - ထားခြင်းငှါ၊ အာရဒ္ဓေါ - အားထုတ်ပြီ။ သော - ထိုသူကြွယ်သည်၊ တံ - ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ “ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ကဿာ - အဘယ့်ကြောင့်၊ သံဃရိတ္တာ - ခေါက်၍၊ ဌပေထ - ထားပါကုန်သနည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - မေးလျှောက်ပြီ၊ အနုဝါတေ - အနားပတ်သည်၊ နပ္ပဟောတိ - မလောက်၊ ဣတိ - ဤသို့မိန့်ကြားပြီ၊ “ဘန္တေ - အရှင်ဘုရား၊ ဣမိနာ - ဤအပေါ်ရုံအဝတ်ဖြင့်၊ ကရေထ - ပြုလုပ်(ချုပ်)ကြပါကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့လျှောက်ထား၍၊ ဥတ္တရိသာဇူကံ - အပေါ်ရုံအဝတ်ကို၊ ဒတွာ - ပေးလှူ၍၊ “နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ - ဖြစ်ရာဖြစ်ရာဘဝတိုင်း၌၊ မေ - တပည့်တော်၏၊ ကာစိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဟာနိ - ယုတ်လျော့ခြင်းသည်၊ မာ ဟောတု - မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ပတ္တနံ - ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ - ပြုပြီ။

အဿ - ထိုသူကြွယ်၏ (မဟာကဿပလောင်းလျာ၏)၊ ဗာရေပိ - အိမ်၌လည်း၊ ဘဂိနိယာ - နှမနှင့်၊ သဒ္ဓိံ - အတူတကွ၊ ဘရိယာယ - မယားသည်၊ ကလဟံ - ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုကို၊ ကရောန္တိယာ - ပြုစဉ်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပိဏ္ဍာယ - ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပါဝိသိ - ဝင်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုသူကြွယ်လုလင်၏၊

ဘဂီနီ- နမသည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ပိဏ္ဏပါတံ- ဆွမ်းကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍၊ တဿ- ထိုသူကြွယ်လှလင်၏၊ ဘရိယံ- မယားကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ “ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဗာလံ- လူမိုက်ကို၊ ယောဇနသတေ- ယူဇနာတစ်ရာမှ (အပဒါနတ္ထ၌ သတ္တမိဝိဘတ်သက်)၊ ပရိဝဇ္ဇေယျံ- ရှောင်ကြဉ်ရပါလို၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္တနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ ဌပေသိ- ဖြစ်စေပြီး၊ သာ- ထိုသူကြွယ်မယားသည် (ယောက်မသည်)၊ ဂေဟင်္ဂဏေ- အိမ်အပြင်၌၊ ဌိတာ- တည်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ “ဣမာယ- ဤသူမသည်၊ ဒိန္နဘတ္တံ- လှူအပ်သော ဆွမ်းကို၊ ဧသ ဧသော- ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ မာ ဘုဉ္ဇတု- မဘုဉ်းပေးပါစေနှင့်။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဘတ္တံ- ဆွမ်းကို၊ ဆဇ္ဈေတွာ- စွန့်ပစ်၍၊ ကလလဿ- ရွံ့ညွှန်ဖြင့် (ကရိဏ်းအနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်)၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီး၊ ဣတရာ- ဤသူမမှ အခြားသောသူမသည်၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “ဗာလေ- ဟဲ့... အမိုက်ကောင်မ၊ (တွံ- သင်သည်)၊ မံ- ငါသည်၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ အက္ခောသ ဝါ- ဆဲရေးမူလည်း ဆဲရေးပါလော့၊ ပဟရ ဝါ- ရိုက်မူလည်း ရိုက်ပါလော့၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ ဧဝရူပဿ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ- နှစ်အသင်္ချေတို့ကာလပတ်လုံး၊ ပူရိတပါရမိဿ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးသောပါရမီရှိသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ပတ္တတော- သပိတ်မှ၊ ဘတ္တံ- ဆွမ်းကို၊ ဆဇ္ဈေတွာ- စွန့်ပစ်၍၊ ကလလံ- ရွံ့ညွှန်ကို၊ ဒါတုံ- ပေးလှူခြင်းငှါ၊ န ယုတ္တံ- မသင့်။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီး၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုသူကြွယ်လှလင်၏၊ ဘရိယာယ- မယား၏၊ ပဋိသင်္ခါနံ- စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီး၊ သာ- ထိုသူမသည်၊ “ဘန္တေ- အရှင်မြတ်ဘုရား၊ တိဋ္ဌထ- ရပ်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ ကလလံ- ရွံ့ညွှန်ကို၊ ဆဇ္ဈေတွာ- စွန့်ပစ်၍၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေး၍၊ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန- နံ့သာမှုန့်ဖြင့်၊ ဥဗ္ဗဇ္ဈေတွာ- ပွတ်တိုက်၍၊ ပဏီတ- ဘတ္တဿ စ- မွန်မြတ်သော ဆွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ စတုမဓုရဿ စ- အချိုလေးမျိုးတို့ဖြင့် ပြုစီရင်အပ်သော ဆေးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ အာသိတ္တေန- သွန်းလောင်းအပ်သော၊ ပဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန- ပဒုမ္မာကြာတိုက်အဆင်းရှိသော၊ သပ္ပိနာ- ထောပတ်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇောတမာနံ- ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ “အယံ ပိဏ္ဏပါတော- ဤဆွမ်းသည်၊ ဩဘာသဇာတောယထာ- ဖြစ်သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မေ- ငါ၏၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ဩဘာသ-

ဇာတံ- ဖြစ်သောအရောင်ရှိသည်။ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္တနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အနု- မောဒိတွာ- ဝမ်းမြောက်နုမော်သာစုခေါ်၍၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္တိ- ပျံတက်ပြီ၊ ဒွေ- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ တေပိ ဇာယမ္ပတိကာ- ထိုလင်မယားတို့သည် လည်း၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး (ဝါ) အသက်ထက်ဆုံး၊ ဌတွာ- တည်၍၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ စုတာ- သေလွန်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ် ကုန်လတ်သော်)၊ သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ စဝိတွာ- သေလွန်၍၊ ဥပါသကော- ဒါယကာသည်(ဝါ)ရတနာသုံးရပ် ဆည်းကပ်တတ်သူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ- ကဿပ ဘုရားရှင်လက်ထက်၌၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ အသီတိကောဋိဝိဘဝ- သမ္ပန္န- ကုဋေရှစ်ဆယ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ကုလေ- အမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတရာပိ- ဤသူမှတစ်ပါး ယခင်ရှေးဘဝက မယားသည်လည်း၊ တာဒိသဿေဝ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သေဋ္ဌိနော- သူဌေး၏၊ ဓိတာ- သမီးသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်၏၊ ဝယပ္ပတ္တဿ- အရွယ်ရောက်လာသော၊ တဿ- ထိုသူဌေးသား၏၊ (အတ္တယ- အကျိုးငှါ)၊ တမေဝ သေဋ္ဌိဓိတရံ- ထိုသူဌေးသမီးကိုသာလျှင်၊ အာနယိသု- ဆောင်ကုန်ပြီ၊ တဿာ- ထိုသူဌေးသမီးအား၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ အနိဋ္ဌဝိပါကဿ- အလိုမရှိအပ် မနှစ်သက်အပ်သော အကျိုးရှိသော၊ ပါပကမ္မဿ- မကောင်းသောကံ၏၊ အာနုဘာဝေန- အစွမ်းအာနုဘော် ကြောင့်၊ ပတိကုလံ- လင်၏အိမ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ- ဝင်အပ်ကာမျှ၌၊ ဥမ္မာရန္တရတော- တံခါးခုံအတွင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ဂေဟံ- အိမ်သည်၊ ဥဂ္ဂါဋိတဝစ္စကူပေါ ဝိယ- ဖွင့်လှစ်အပ်သော မစင်တွင်းကဲ့သို့ (ဥဂ္ဂါဋိယတေတိ ဥဂ္ဂါဋိတော၊ ဥ✓ဃဋ္ဌ+တ၊ ဥဂ္ဂဋ္ဌနေ- ဖွင့်လှစ်ခွါလှန်ခြင်း၌။ ဥဂ္ဂါဋိတော ဝစ္စကူပေါ ဥဂ္ဂါဋိတဝစ္စကူပေါ)၊ ဒုဂ္ဂန္တံ- မကောင်းသောအနံ့ရှိသည်၊ ဇာတံ- ဖြစ်ပြီ၊ ကုမာရော- မင်းသားသည်၊ “အယံ- ဤအနံ့သည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ ဂန္ဓော- အနံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ “သေဋ္ဌိကညာယ- သူဌေးသမီး၏၊ (ဂန္ဓော- အနံ့ တည်း)။” ဣတိ- ဤသို့၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “နံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ နိဟရထ- ထုတ်ဆောင်ကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ တဿာယေဝ- ထိုသူဌေးသမီး၏သာ လျှင်၊ ကုလဗရံ- အမျိုးအိမ်သို့၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ၊ သာ- ထိုသူမသည်၊ တေနေဝ နိဟာရေန- ထိုနည်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ သတ္တသု- ခုနှစ်ခုကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်

တို့၌၊ ပဋိနိဝတ္တိ- ပြန်လည်ဆုတ်နစ်လာရပြီ။

တေန သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌၊ ကဿပဒသဗလော- ကဿပဘုရားရှင်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီ၊ တဿ- ထိုကဿပဘုရားရှင်၏၊ (အတ္တယ- အကျိုးငှါ)၊ သတသဟဿတ္ထနိကာဟိ- အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌ- ကာဟိ- ရွှေအုတ်တို့ဖြင့်၊ ယောဇနဗ္ဗေဓံ- တစ်ယူဇနာအမြင့်ရှိသော၊ စေတိယံ- စေတီတော်ကို၊ အာရဘိသု- အားထုတ်ပြုလုပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မိံ စေတိယေ- ထိုစေတီကို၊ ကရိယမာနေ- ပြုအပ်သော်၊ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ သတ္တသု- ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊ ပဋိနိဝတ္တာ- ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ခဲ့ရပြီ၊ မေ- ငါအား၊ ဇီဝိတေန- အသက်ရှင်ရခြင်းဖြင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်၍၊ (ဣတိ တစ်လုံး အကြေကြံပါ)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာဘရဏဘဏ္ဍံ- အဆင်တန်ဆာဥစ္စာဘဏ္ဍာကို၊ ဘဉ္ဇာပေတွာ- ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးစေ၍၊ ရတနာယတံ- တစ်တောင်အလျားရှိသော၊ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထိတ္ထံ- တစ်ထွာအနံ့ရှိသော၊ စတုရင်္ဂလုဗ္ဗေဓံ- လက်လေးသစ်အမြင့်ရှိသော၊ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကံ- ရွှေအုတ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုလုပ်စေပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ- ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာခဲ (အစိုင်အခဲ)ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ခုကုန်သော၊ ဥပ္ပလပုပ္ဖဟတ္ထကေ- ကြာလက်တို့ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ စေတိယကရဏဌာနံ- စေတီတည်ရာအရပ်သို့၊ ဂတာ- သွားပြီ၊ တသ္မိံ စ ခဏေ- ထိုခဏ၌လည်း၊ ဧကာ- တစ်ခုသော၊ ဣဋ္ဌကာပန္နိ- အုတ်အစဉ်သည် (အုတ်ရိုးစီမူသည်)၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ကာရံ၍၊ အာဂစ္ဆမာနာ- တက်လာလတ်သော်၊ ဃဋ္ဌနိဋ္ဌကာယ- စပ်အပ်သောအုတ်ဖြင့်(အစပ်အုတ်ဖြင့်)၊ ဦနာ- ယုတ်လျော့နေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သေဋ္ဌိဓီတာ- သူဌေးသမီးသည်၊ ဝဗုကိ- လက်သမား(ပန်းရံသမား)ကို၊ “မေ- ငါ၏၊ ဣမံ ဣဋ္ဌကံ- ဤရွှေအုတ်ကို၊ ဧတ္ထ- ဤလွတ်နေသော (ယုတ်လျော့နေသော) နေရာ၌၊ ဌပေထ- ထားပေးပါကုန်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ အမ္မ- သခင်မလေး၊ ဘဒ္ဒကေ- ကောင်းသော၊ ကာလေ- အခါ၌၊ အာဂတာ- လာသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဌပေဟိ- ထားလော့၊” ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ သာ- ထိုသူမသည်၊ အာရယု- တက်၍၊ တေလေန- ဆီဖြင့်၊ ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ- ဆေးဒါန်းမြင်းသီလာခဲကို၊ ယောဇေတွာ- ရောစပ်၍၊ တေန ဗန္ဓနေန- ထိုအဖွဲ့ဖြင့်၊ ဣဋ္ဌကံ- အုတ်ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ အဋ္ဌဟိ- ရှစ်ခုကုန်သော၊ ဥပ္ပလပုပ္ဖဟတ္ထကေဟိ- ကြာလက်တို့ဖြင့်၊

ပူဇိ- ပူဇော်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ- ဖြစ်ရာ ဖြစ်ရာဘဝတိုင်း၌၊ မေ- ငါ၏၊ ကာယတော- ကိုယ်ခန္ဓာမှ၊ စန္ဒနဂန္ဓော- စန္ဒကူးနံ သည်၊ ဝါယတု- ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့ပါစေသတည်း၊ မုခတော- ပါးစပ်ခံတွင်းမှ၊ ဥပ္ပလဂန္ဓော- ကြာပန်း၏ရနံသည်၊ ဝါယတု- ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့ပါစေသတည်း။”
ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္ထနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ ပဒက္ခိဏံ- အရိအသေကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ အဂမာသိ- ပြန်သွားပြီ။

တသ္မိယေဝ ခဏေ- ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ သာ- ထိုသူဌေးသမီးလေးသည်၊ ယဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ- အကြင်သူဌေးသား၏၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ နိတာ- ဆောင်အပ်ပြီ၊ တဿ- ထိုသူဌေးသားအား၊ တံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ အာရဗ္ဗ- အကြောင်းပြု၍၊ သတိ- သတိတရားသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ နဂရေပိ- မြို့ထဲ၌လည်း၊ နက္ခတ္တံ- နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊ သဃိဋ္ဌံ- ကြွေးကြော်အပ်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊ ဥပဋ္ဌာကေ- အလုပ်အကျွေးတို့ကို၊ “ဣဓ- ဤအရပ်(အိမ်)သို့၊ အာနိတာ- ခေါ်ဆောင်အပ်သော၊ သေဋ္ဌိနိတာ- သူဌေး သမီးသည်၊ ကုဟိ- အဘယ်မှာနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မေးပြီ၊ သာမိ- အရှင်၊ ကုလဂေဟေ- အမျိုးအိမ်၌၊ (အတ္ထိ- ရှိပါ၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ နံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ကြကုန်၊ နက္ခတ္တံ- နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊ ကိဋ္ဌိဿာမိ- မြူထူးပျော်ပါး ကစားအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအလုပ် အကျွေးတို့သည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဌိတာ- တည်ကုန်ပြီ၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ ကိ- ဘာကြောင့်၊ အာဂတာ- လာကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ တာယ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ ပုဋ္ဌာ- မေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်)၊ တဿာ- ထိုသူဌေးသမီးအား၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိသု- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ တာတာ- အမောင်တို့၊ မယာ- ငါသည်၊ အာဘရဏာဘဏ္ဍေဟိ- အဆင်တန်ဆာဥစ္စာဘဏ္ဍာတို့ဖြင့်၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ ပူဇိတံ- ပူဇော်အပ်ပြီ၊ အာဘရဏံ- အဆင်တန်ဆာ ဥစ္စာဘဏ္ဍာသည်၊ မေ- ငါ့အား၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ- သူဌေးသားအား၊ အာရောစေသုံ- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ နံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကုန်၊ ပိဋ္ဌန္တနံ- အဆင်တန်ဆာကို၊ လဘိဿတိ- ရလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအလုပ်အကျွေးတို့သည်၊

တံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ အာနယိသု- ခေါ်ဆောင်လာကုန်ပြီ၊ တဿာ- ထိုသူဌေးသမီး၏၊ ဂေဟပဝေသနေန- အိမ်ထဲသို့ဝင်သည်နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ(ဝါ)တပြိုင်နက်၊ သကလဂေဟံ- တစ်အိမ်လုံးသည်၊ စန္ဒနဂန္ဓော စေ- စန္ဒကူးရနံသည်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပလဂန္ဓော စ- ကြာရနံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါယိ- ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့ပြီ၊ သေဠိပုတ္တော- သူဌေးသားသည်၊ တံ- ထိုသူဌေးသမီးကို၊ “ဘဒ္ဒေ- နှမ၊ တဝ- သင်၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓော- မကောင်းသော အနံသည်၊ ဝါယိ- လှိုင်ပြီ၊ ဣဒါနိ ပန- ယခုအခါ၌ကား၊ တေ- သင်၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ စန္ဒနဂန္ဓော- စန္ဒကူးနံသည်လည်းကောင်း၊ မုခတော- ခံတွင်းမှ၊ ဥပ္ပလဂန္ဓော- ကြာနံသည်လည်းကောင်း၊ ဝါယတိ- ကြိုင်လှိုင်သင်းပျံ့နေ၏၊ ဧတံ- ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ကိ- အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ သာ- ထိုသူဌေးသမီးသည်၊ အာဒိတော- အစမှ၊ ပဌာယ- စ၍၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ကတကမ္မံ- ပြုအပ်သော ကံကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြပြီ၊ သေဠိပုတ္တော- သူဌေးသားသည်၊ “ဗုဒ္ဓသာသနံ- ဘုရားရှင်၏သာသနာတော်သည်၊ နိယျာနိကံ ဝတ- အမှန်တကယ် ကျရောက်နေသောဆင်းရဲမှထွက်မြောက်ကြောင်း ဖြစ်ပေစွတကား၊” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပသီဒိတွာ- ကြည်ညို၍၊ ယောဇနိကံ- တစ်ယူဇနာရှိသော၊ သုဝဏ္ဏစေတီယံ- ရွှေစေတီ၌၊ ကမ္မလကဉ္စုကေန- ကမ္မလာသင်တိုင်း ဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးအုပ်၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ရထစက္ကပမာဏေဟိ- ရထားလှည်းဘီးအတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏပဒုမေဟိ- ရွှေပဒုမ္မာကြာတို့ဖြင့်၊ အလင်္ကရိ- တန်ဆာဆင်ပြီ၊ တေသံ- ထိုရွှေပဒုမ္မာကြာတို့အား၊ ဒွါဒသဟတ္တာ- တစ်ဆယ့်နှစ်တောင်ရှိကုန်သော၊ ဩလမ္မကာ- ရွှေရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော တွဲလျားကျသော ရတနာပန်းကုံးတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏။

သော- ထိုသူဌေးသားသည်၊ တတ္ထ- ထိုဘဝ၌၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်ရှင်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ဌတွာ- တည်၍၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ စုတော- သေလွန်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တတော- ထိုနတ်သားဘဝမှ၊ စဝိတွာ- သေလွန်၍၊ ဗာရာဏသီတော- ဗာရာဏသီပြည်မှ၊ ယောဇနမတ္တေ- တစ်ယူဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ အညတရသ္မိ- အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော၊ အမစ္စကုလေ- အမတ်အမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ- ထိုသူဌေးသား၏၊ ဘရိယာ ပန- မယားသည်ကား၊ ဒေဝလောကတော- နတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- သေလွန်၍၊ ရာဇကုလေ- မင်းမျိုး၌၊

ဇေဋ္ဌရာဇဓိတာ - အကြီးဆုံးမင်းသမီးသည်။ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပြီ၊ တေသု - ထိုသူနှစ်ဦးလုံးတို့သည်။ ဝယပ္ပတ္တေသု - အရွယ်ရောက်ကုန်လတ်သော်၊ ကုမာရဿ - သတိုးသားလေး၏။ ဝသနဂါမေ - နေရာရွာ၌၊ နက္ခတ္တံ - နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊ သဃ်ဋ္ဌံ - ကြွေးကြော်အပ်ပြီ၊ သော - ထိုသတိုးသားလေးသည်၊ မာတရံ - မိခင်ကို၊ “အမ္မ - အမေ၊ မေ - ငါအား၊ သာဠကံ - အဝတ်ကို၊ ဒေဟိ - ပေးလော့၊ နက္ခတ္တံ - နက္ခတ်ပွဲလမ်းသဘင်ကို၊ ကိဋ္ဌိဿာမိ - မြူးတူးပျော်ပါးကစားပါအံ့”။ ဣတိ - ဤသို့ ပြောပြီ၊ သာ - ထိုမိခင်သည်၊ ဓောတဝတ္ထံ - လျော်ဖွပ်ထားအပ်သော အဝတ်ကို၊ နိဟရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ “အမ္မ - အမေ၊ ဣဒံ - ဤအဝတ်သည်၊ ထူလံ - ထူထဲကြမ်းတမ်း၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ သာ - ထိုမိခင် သည်၊ အညံ - အခြားသောအဝတ်ကို၊ နိဟရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ သော - ထိုသတိုးသားသည်၊ တမ္ပိ - ထိုအဝတ်ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိပိ - ပယ်မြစ်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုသတိုးသားကို၊ မာတာ - မိခင်သည်၊ “တာတ - အမောင်၊ ယာဒိသေ - အကြင်ကဲ့သို့ရှုအပ်သောသဘောရှိသော၊ ဂေဟေ - အိမ်၌၊ မယံ - ငါတို့ သည်၊ ဇာတာ - မွေးဖွားကြီးပြင်းလာကုန်ပြီ၊ နော - ငါတို့အား၊ ဣတော - ဤအဝတ် ထက်၊ သုခုမတရဿ - သာ၍နူးညံ့သောပုဆိုးအဝတ်ကို၊ ပဋိလာဘာယ - ရခြင်းငှါ၊ ပုညံ - ဘုန်းကံသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ အမ္မ - အမေ၊ တေန ဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ လဘနဋ္ဌာနံ - ရရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆာမိ - သွားပါအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ၊ ပုတ္တ - ချစ်သား၊ အဟံ - ငါသည်၊ အဇ္ဇေဝ - ယနေ့ပင်လျှင်၊ တုယံ - သင်၏၊ ဗာရာဏသီနဂရေဇပဋိလာဘံ - ဗာရာဏသီမြို့၏မင်းအဖြစ်ကို ရခြင်းကို၊ ဣစ္ဆာမိ - အလိုရှိပါ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ၊ သော - ထိုသတိုးသားသည်၊ မာတရံ - အမိကို၊ ဝန္တိတွာ - ရှိခိုး၍၊ အမ္မ - မိခင်၊ ဂစ္ဆာမိ - သွားလိုက်ပါဦးမည်၊ ဣတိ - ဤ သို့ပြောပြီ၊ တာတ - ချစ်သား၊ ဂစ္ဆ - သွားလော့၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ၊ သော ပန - ထိုသတိုးသားသည်ကား၊ ပုညနိယာမေန - ကောင်းမှုတည်းဟူသော အစွမ်းဖြင့် ပြီးသော နည်းလမ်းဖြင့် (ပုညာနုဘာဝသိဒ္ဓေန နိယာမေန၊ အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၅၂)၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊ ဗာရာဏသီ - ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ ဂန္တာ - သွား၍၊ ဥယျာနေ - ဥယျာဉ်၌၊ မင်္ဂလသိလာပဇ္ဇေ - မင်္ဂလာရှိသော ကျောက်ဖျာ၌၊ သသိသံ - ဦးခေါင်းနှင့် တကွ၊ ပါရုပိတွာ - ခြံ၍၊ နိပဇ္ဇိ - အိပ်ပြီ၊ သော စ - ထိုနေ့သည်ကား၊ ဗာရာဏသီရညော - ဗာရာဏသီမင်း၏၊ ကာလကံတဿ - နတ်ရွာစံကံတော်ကုန်ခြင်း၏ (ဝါ)သေဆုံးခြင်း ၏၊ သတ္တမော - ခုနစ်ရက်မြောက်သော၊ ဒိဝသော - နေ့သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။

အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်း၏၊ သရီရကိစ္ဆံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို မီးသဂြိုဟ်ခြင်းကိစ္စကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ရာဇင်္ဂဏေ- မင်းရင်ပြင်၌၊ နိသီဒိသွာ- ထိုင်၍၊ “ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဧကာ- တစ်ဦးတည်းသော၊ ဓိတာဝ- သမီးသည်သာလျှင်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အရာဇကံ- မင်းမရှိသော၊ ရန္တံ- တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ နဿိဿတိ- ပျက်စီးလတ္တံ့၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဘဝိတံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ အရဟတိ- ထိုက်တန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မန္တယိသု- တိုင်ပင်ကုန်ပြီ။ တံ- သင်သည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့၊ တံ- သင်သည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်လော့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ ပုရောဟိတော- ပုရောဟိတ်သည်၊ “ဗဟု- အများအပြား၊ ဩလောကေတံ- ကြည့်ခြင်းငှါ၊ န ဝဇ္ဇတိ- မသင့်၊ ဖုဿရထံ- မင်္ဂလာရထားကို၊ ဝိဿဇ္ဇေဿာမ- လွှတ်ကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ ကုမုဒဝဇ္ဇေ - ကုမုဒြာကြာအဆင်းရှိကုန်သော၊ စတ္တာရော- လေးကောင်ကုန်သော၊ သိန္နဝေ- သိန္နောမြင်းတို့ကို၊ ယောဇေတွာ- က၍၊ ပဉ္စဝိဓရာဇကုဓာဏ္ဍံစ- ငါးပါးအပြားရှိသော မင်းမြှောက်တန်ဆာဘဏ္ဍာကိုလည်းကောင်း၊ သေတစ္ဆတ္တံ စ- ထီးဖြူကိုလည်းကောင်း၊ တသ္မိ- ထိုရထား၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ရထံ- ရထားကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- လွှတ်၍၊ ပစ္ဆိမော- နောက်မှ၊ တူရိယာနိ- တူရိယာတို့ကို၊ ပဂ္ဂဏှာပေသံ- အားပေးကော်ရော် ပူဇော်ထောက်ပံ့စေကုန်ပြီ (ဝါ) တီးမှုတ်စေကုန်ပြီ၊ ရထော- မင်္ဂလာရထားသည်၊ ပါစီနဒ္ဒါရေန- အရှေ့တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဥယျာနာဘိမုခေါ- ဥယျာဉ်သို့ရှေ့ရှု၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ “ပရိစယေန- သွားလေ့သွားထ အလေ့အကျင့်အားဖြင့်၊ ဥယျာနာဘိမုခေါ- ဥယျာဉ်သို့ရှေ့ရှု၊ ဂစ္ဆတိ- သွားနေ၏၊ နိဝတ္တေမ- ပြန်လှည့်ကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကေစိ- အချို့သောအမတ်တို့သည်၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ပုရောဟိတော- ပုရောဟိတ်သည်၊ “မာ နိဝတ္တယိတ္ထ- ပြန်မလှည့်ပါနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ရထော- ရထားသည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လည်သည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အာရဟနသဇ္ဇော- အသင့်တက်ရန် စီမံဖန်တီးထားအပ်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ (သဒ္ဓိယတေတိ သဇ္ဇော၊ အာရဟနတ္ထာယ သဇ္ဇော အာရဟနသဇ္ဇော)၊ ပုရောဟိတော- ပုရောဟိတ်သည်၊ ပါရပနကဏ္ဍံ- ခြံထားသောအဝတ်၏အစွန်းကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ ပါဒတလာနိ- ခြေဖဝါးအပြင်တို့ကို၊ ဩလောကေန္တော- ကြည့်လျက်၊ “အယံ ဒီပေါ- ဤကျွန်းသည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဦး၊ ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပဝါရေသု- နှစ်ထောင်သော

ကျွန်းငယ်အခြံအရံရှိကုန်သော၊ စတုသု - လေးခုကုန်သော၊ မဟာဒီပေသု - ကျွန်းကြီးတို့၌၊ ဧသ ဧသော - ဤသူသည်၊ ရန္တံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတုံ - ပြုခြင်းငှါ (ကာရိတ်ပစ္စည်းအနက်မဲ့) ဝါ - ပြုစေခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော - သင့်လျော်၏၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္တာ - ပြော၍၊ “တူရိယာနိ - တူရိယာတို့ကို၊ ပဂ္ဂဏှထ - တီးမှုတ်ကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့၊ တိက္ခတ္တံ - သုံးကြိမ်၊ တူရိယာနိ - တူရိယာတို့ကို၊ ပဂ္ဂဏှာပေတိ - တီးမှုတ်စေပြီ။

အထ - ထိုအခါ၌၊ ကုမာရော - သတိုးသားလေးသည်၊ မုခံ - မျက်နှာကို၊ ဝိဝရိတွာ - ဖွင့်၍၊ သြလောကေန္တော - ကြည့်လတ်သော်၊ “ကေန ကမ္မေန - အဘယ်အမှုကိစ္စကြောင့်၊ အာဂတာ - လာကုန်သည်၊ အတ္ထ - ဖြစ်ကုန်သနည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ ဒေဝ - အရှင်မင်းသား၊ တုမှာကံ - သင်တို့အား၊ ရန္တံ - မင်းအဖြစ်သည်၊ ပါပဏာတိ - ရောက်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောကုန်ပြီ၊ ဝေါ - သင်တို့၏၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ ကဟံ - အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့မေးပြီ၊ သာမိ - အရှင်၊ ဒေဝတ္ထံ - နတ်ပြည်သို့၊ ဂတော - ရောက်သွားပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ဖြေဆိုပြီ၊ ကတိ - အဘယ်လောက်ကုန်သော၊ ဒီဝသာ - နေ့တို့သည်၊ အတိက္ကန္တာ - ကျော်လွန်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့မေးပြီ၊ အဇ္ဇ - ယနေ့မှ၊ သတ္တမော ဒီဝသော - ခုနစ်ရက်မြောက်ပါပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ဖြေဆိုပြီ၊ ပုတ္တောဝါ - သားသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဇိတာ ဝါ - သမီးသည်သော်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ - မရှိဘူးလော၊ ဣတိ - ဤသို့မေးပြီ၊ ဒေဝ - အရှင်မင်းသား၊ ဇိတာ - သမီးသည်၊ အတ္ထိ - ရှိပါ၏၊ ပုတ္တော - သားသည်၊ နတ္ထိ - မရှိပါ၊ ဣတိ - ဤသို့ဖြေပြီ၊ တေန ဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ရန္တံ - မင်းအဖြစ်ကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုပါအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ဆိုပြီ၊ တေ - ထိုအမတ်တို့သည်၊ တာဝဒေဝ - ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ အဘိသေကမဏ္ဍပံ - အဘိသိတ်သွန်းလောင်းရာမဏ္ဍပ်ကို၊ ကာရေတွာ - ဆောက်လုပ်စေ၍၊ ရာဇေတရံ - မင်းသမီးကို၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ - အလုံးစုံသော အဆင်တန်းဆာတို့ဖြင့်။ အလင်္ကာရိတွာ - တန်ဆာဆင်၍၊ ဥယျာနံ - ဥယျာဉ်သို့၊ အာနေတွာ - ခေါ်ဆောင်၍၊ ကုမာရဿ - မင်းသားအား၊ အဘိသေကံ - အဘိသိက်ရေစင်သွန်းလောင်းမှုကို၊ အကံသု - ပြုကုန်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ ကတာဘိသေကဿ - ပြုအပ်ပြီးသောအဘိသိတ်ရှိသော၊ အဿ - ထိုမင်းသားအား၊ သတသဟဿတ္ထနကံ - အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်သော၊ ဝတ္ထံ - အဝတ်ကို၊ ဥပနယိသု - ကပ်ဆောင်ကုန်ပြီ၊ သော - ထိုမင်းသည်၊ “တာတာ - အမောင်တို့၊ ဣဒံ - ဤအဝတ်သည်၊ ကိံ - အဘယ်နည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - မေးပြီ၊ ဒေဝ - အရှင်မင်းမြတ်၊ နိဝါသနဝတ္ထံ -

ခါးဝတ်ပုဆိုးပါတည်း။ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ။ တာတာ- အိုအမောင်တို့၊ ထူလံ နန- ထူထဲသည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ။ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ မနဿ- ပရိဘောဂဝတ္ထေသု- လူတို့၏အသုံးအဆောင်ဖြစ်သောအဝတ်တို့တွင်၊ ဣတော- ဤအဝတ်ထက်၊ မုဒုတရံ- သာလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အဝတ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်တင်ပြီ။ “တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့ သဘောရှိသော အဝတ်ကို၊ နိဝါသေသိ- ဝတ်သလော၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ။ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ အာမ- မှန်ပါ၊ (နိဝါသေသိ- ဝတ်ပြီ)၊ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်တင်ပြီ။ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ န ပုညဝါ မညေ- ဘုန်းကံ ရှိဟန်မတူ။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ “(တုမေ- သင်တို့သည်၊) သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ- ရွှေခရားကို၊ အာဟရထ- ဆောင်ယူခဲ့ကုန်၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်ကို၊ လဘိဿာမိ- ရအံ့။” ဣတိ- ဤသို့။ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ- ရွှေခရားကို၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်ယူစေ၍၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ဟတ္ထေ- လက်တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေး၍၊ မုခံ- ခံတွင်းကို၊ ဝိက္ခာလေတွာ- ဆေးကြော(ပလုပ်ကျင်း)၍၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပုရတ္ထိမဒိဿာယံ- အရှေ့အရပ်၌၊ အဗ္ဘုက္ကိရိ- သွန်းလောင်းပြီ။ ဃနပထဝီ- တခဲနက်သော မြေကြီးကို၊ ဘိန္ဒိတွာ- ဖောက်ခွဲ၍၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ခုကုန် သော၊ ကပ္ပရက္ခာ- ပဒေသာပင်တို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီ။ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဒက္ခိဏပစ္ဆိမဥတ္တရဒိဿာယံ- တောင် အရပ်၊ အနောက်အရပ်၊ မြောက်အရပ်၌၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စတုသု- လေးခုကုန် သော၊ ဒိဿာသု- အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ အဗ္ဘုက္ကိရိ- သွန်းလောင်းပြီ။ သဗ္ဗဒိဿာသု- အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ အဋ္ဌအဋ္ဌကံ- ရှစ်ခုရှစ်လီကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒုတ္တိသကပ္ပရက္ခာ- သုံးဆယ့်နှစ်ခုကုန်သော ပဒေသာပင်တို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟိသု- ပေါ် တက်လာကုန်ပြီ။ သော- ထိုမင်းသည်၊ ဧကံ- တစ်ထည်သော၊ ဒိဗ္ဗဒုဿံ- နတ်ဝတ် ပုဆိုးကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်၍၊ ဧကံ- တစ်ထည်ကို၊ ပါရပိတွာ- ခြုံရုံ၍၊ “နန္ဒရညော- နန္ဒမင်း၏၊ ဝိဇိတေ- တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ သုတ္တကန္တိကာ- ချည်ကိုငင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့သည်၊ သုတ္တံ- ချည်ကို၊ မာ ကန္တိသု- မငင်ကုန်နှင့်။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘေရီ- စည်ကို၊ စရာပေထ- လှည့်လည်စေကုန်လော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ဆတ္တံ- ထီးကို၊ ဥဿာပေတွာ- ဆောင်းစေ၍၊ အလင်္ကာတပဋိယတ္တော- အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ် အလှပြင်ထားအပ်သည်။ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော- မြတ်သောဆင်ကျောက် ကုန်းအထက်၌ရောက်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နဂရံ- မြို့သို့၊

ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သို့၊ အဘိရုယု- တက်၍၊ မဟာသမ္ပတ္တိ- ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ အနဘဝိ- ခံစားပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာလေ- အချိန်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ- တဖြည်းဖြည်းချင်း ကုန်လွန် လာလတ်သော်၊ ဒေဝီ- မိဘုရားသည်၊ ရညော- မင်း၏၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “တပဿီ- အထီးကျန်ငြား သနားထိုက်သည့် သူဆင်းရဲသည်၊ အဟောဝတ- အော် ဖြစ်နေယောင်တကား၊ (လောကေ ကပဏပုရိသော “တပဿီ” တိ ဝုစ္စတိဟူသော အဖွင့်နှင့်အညီ ပေးသည်၊ ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၀၆)၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ကာရညာကာရံ- သနားသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြုပြီ၊ “ဒေဝီ- မိဖုရား၊ ဣဒံ- ဤအမှုအရာသည်၊ ကိံ- အဘယ်သို့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌာ- မေးအပ် သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ တေ- သင်၏၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာသည်၊ အတိမဟတိ- အလွန်ကြီးကျယ်ပါပေ၏၊ အတိတေ- အတိတ် ၌၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့အား၊ သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ ကတကလျာဏဿ- ပြု အပ်သော ကောင်းမှု၏၊ ဖလံ- အကျိုးတည်း၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အနာဂတဿ- ဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂတ်ကာလ၏၊ ပစ္စယံ- အကြောင်းအထောက်အပံ့ဖြစ်သော၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ န ကရောထ- မပြုကုန်တော့ဘူးလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ကဿ- အဘယ်သူအား၊ ဒဿာမ- ပေးလှူရကုန်မည်နည်း၊ သီလဝန္တော- သီလရှိသူတို့သည်၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ဇမ္ဗုဒီပေါ- ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်းသည်၊ အရဟန္တေဟိ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်၊ အသုညော- မကင်းဆိတ်၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ သဇ္ဇေထ- စီမံကြကုန်လော့၊ အဟံ- ငါသည်၊ အရဟန္တေ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် တို့ကို၊ လစ္ဆာမိ- ရအောင်လုပ်ပေးအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ပုန- ဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပါစိနဒ္ဓါရေ- အရှေ့တံခါး၌၊ ဒါနံ- အလှူ ကို၊ သဇ္ဇာပေသိ- စီမံစေပြီ၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ဥပေါသထင်္ဂါနိ- ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- ဆောက်တည်၍၊ ဥပရိပါသာဒေ- ပြာသာဒ်အထက်၌၊ ပုရတ္တာဘိမုခါ- အရှေ့အရပ်မျက်နှာသို့ရှေ့ရှု၊ ဥရေန- ရင်ဖြင့်၊ နိပဇ္ဇိတွာ- တုပ်ဝပ်၍၊ “ဧတိဿာယ ဒိဿာယ- ဤအရပ်မျက်နှာ၌၊ အရဟန္တော- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အကယ်၍ရှိကုန်အံ့၊ (ဧဝံ- ဤသို့ရှိကုန်လတ် သော်)၊ သေ- မနက်ဖန်အခါ၌၊ အာဂန္တာ- ကြွရောက်၍၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဂဏုန္တု- ခံယူပါကုန်လော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊

တဿံ ဒိဿယံ- ထိုအရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌၊ အရဟန္တာ- ရဟန္တာတို့သည်၊ နာဟေသုံ- မရှိကုန်ပြီ၊ တံ သက္ကာရံ- ထိုပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ကပဏယာစကာနံ- အထီးကျန်မွဲ သူဆင်းရဲ ခရီးသွားတို့အား၊ အဒံသု- ပေးလှူကုန်ပြီ။

ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ ဒက္ခိဏဒွါရေ- တောင်တံခါး၌၊ သဇ္ဇေတွာ- စီမံ၍၊ တထေဝ- ထိုရှေးနည်းအတူသာလျှင်၊ ဒက္ခိဏေယျံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နာလတ္ထမရပြီ။ ပုနဒိဝသေပိ- နောက်နေ့၌လည်း၊ ပစ္စိမဒွါရေ- အနောက်တံခါး၌၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်တည်း၊ ဥတ္တရဒွါရေ- မြောက်တံခါး၌၊ သမ္ဘိတဒိဝသေ ပန- စီမံသောနေ့၌ကား၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားသည်၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ နိမန္တေန္တိယာ- ပင့်ဖိတ်လတ်သော်၊ ဟိမဝန္တေ- ဟိမဝန္တာတောင်၌၊ ဝသန္တာနံ- နေတော်မူကုန်သော၊ ပဒုမဝတိယာ- ပဒုမဝတီမိဖုရား၏၊ ပုတ္တာနံ- သားဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စသတာနံ- ငါးရာကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့တွင်၊ ဇေဋ္ဌကော- အကြီးဆုံးဖြစ်သော၊ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဘာတိကေ- ညီငယ်ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ “မာရိသာ- အရှင်ဘုရားတို့၊ နန္ဒရာဇာ- နန္ဒမင်းသည်၊ တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ နိမန္တေတိ- ပင့်ဖိတ်နေပါ၏၊ တဿ- ထိုဖိတ်မံမှုအား၊ အဓိဝါသေထ- လက်ခံတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်ကြားပြီ၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓညီငယ်တို့သည်၊ အဓိဝါသေတွာ- လက်ခံ၍၊ ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ အနောတတ္ထဒဟေ- အနောတတ္ထအိုင်၌၊ မုခံ- မျက်နှာကို၊ ဓောဝိတွာ- သစ်တော်မူကုန်၍၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂန္တာ- ကြွလာ၍၊ ဥတ္တရဒွါရေ- မြောက်တံခါး၌၊ ဩတရိသု- သက်ဆင်းကုန်ပြီ၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ ဒိသွာ- တွေ့မြင်၍၊ ဂန္ဓာ- သွားကုန်၍၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ပဉ္စသတာ- ငါးရာကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ အာဂတာ- ကြွတော်မူလာကုန်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဝန္နိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ၍ (ပင့်၍)၊ တတြ- ထိုပြာသာဒ်အထက်၌၊ နေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့အား၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ- ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ၏အဆုံး၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သံဃတ္ထေရဿ- သံဃာ့မထေရ်ကြီး၏လည်းကောင်း၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ သံဃနဝကဿ- သံဃာငယ်၏လည်းကောင်း၊ ပါဒမူလေ- ခြေရင်း၌၊ နိပတိတွာ- တုပ်ဝပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ အယျာ- အရှင်ဘုရား

တို့သည်။ ပစ္စယေဟိ- ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့်၊ န ကိလမိဿန္တိ- ပင်ပန်းလိမ့်မည်မဟုတ်ပါကုန် (ဝါ) မပင်ပန်းကုန်လတ္တံ့၊ မယဉ္ဇ- တပည့်တော်တို့သည်လည်း၊ ပုညေန- ကောင်းမှုဖြင့်၊ န ပရိဟာယိဿာမ- မယုတ်လျော့ကုန်လတ္တံ့၊ အမှာကံ- တပည့်တော်တို့၏၊ ဣဓ- ဤနေရာ၌၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ နိဝါသာယ- နေထိုင်ခြင်းငှါ၊ ပဋိညံ- ဝန်ခံမှုကို၊ ဒေထ- ပေးကြပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိညံ- ဝန်ခံမှုကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ ပဉ္စပဏ္ဏသာလာသတာနိ- ငါးရာကုန်သော သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ စင်္ဂမနသတာနိ- ငါးရာကုန်သော စင်္ကြံတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗကာရေန- အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝါသနဋ္ဌာနာနိ- နေရာအရပ်တို့ကို၊ သမ္မာဒေတွာ- ပြီးပြည့်စုံစေ၍၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ဝသာပေသုံ- နေစေကုန်ပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာလေ- အချိန်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ- ကုန်လွန်လာလတ်သော်၊ ရညော- မင်း၏၊ ပစ္စန္တေ- ပစ္စန္တရစ်အရပ်သည်၊ ကုပိတေ- ဆူပူသောင်းကြမ်းလတ်သော်၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ပစ္စန္တေ- ပစ္စန္တရစ်အရပ်ကို၊ ဂူပသမေတုံ- ငြိမ်းစေခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆာမိ- သွားအံ့၊ တံ- သင်သည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၌၊ မာ ပမဇ္ဇ- မမေ့လျော့ပါနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ သြဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ဂတော- သွားပြီ၊ တသ္မိ- ထိုမင်းသည်၊ အနာဂတေယေဝ- မရောက်မီသာလျှင်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ အာယုသင်္ခါရာ- အသက်ကိုပြုပြင်စီရင်တတ်သော အာယုသင်္ခါရတို့သည်၊ ခီဏာ- ကုန်ပြီ၊ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တိယာမရတ္တိ- ဉာဉ်သုံးယာမ်ပတ်လုံး၊ ဈာနကီဠံ- ဈာန်တည်းဟူသောကစားခြင်းကို၊ ကီဠိတွာ- ကစား၍၊ အရဏ္ဍဂ္ဂမနသမယေ- အရဏ္ဍတက်ချိန်၌၊ အာလမ္ပနဖလကံ- မှီစရာတံကဲပျဉ်ချပ်ကို၊ အာလမ္ပိတွာ- မှီ၍၊ ဌိတကောဝ- ရပ်လျက်သာလျှင်၊ အနုပါဒိသေသာယ- ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ ကမ္မဇရုပ် အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ- နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီ၊ ဧတေနဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ သေသာပိ- ကြွင်းသောပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်လည်း၊ (ပရိနိဗ္ဗာယိသု- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံကုန်ပြီ)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံကုန်သောပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်သာလျှင်၊ ပရိနိဗ္ဗုတာ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံကုန်ပြီ၊ ပုနဒိဝသေ- နောက်နေ့၌၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ နိသီဒနဋ္ဌာနာနိ- ထိုင်ရာနေရာတို့ကို၊ သဇ္ဇေတွာ- ပြုပြင်၍ (ပြင်ဆင်၍)၊ ပုပ္ဖါနိ- ပန်းတို့ကို၊ ဝိကိရိတွာ- ဖြန့်ကျဲ၍၊ ဓူပံ- အမွှေးတိုင်ကို၊ ဝါသေတွာ- ထုံမွှမ်း၍၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ အာဂမနံ-

ကြွလာခြင်းကို၊ ဩလောကေန္တိ- ကြည့်ရှုလျက်၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေသည် (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အာဂမနံ- ကြွလာခြင်းကို၊ အဒိသွာ- မမြင်ရ၍၊ ပုရိသေ- ယောက်ျားတို့ကို၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြည့်ကုန်၊ အယျာနံ- အရှင်မြတ်တို့၏၊ အဖာသုကံ- မကျန်းမာ မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ကိ- အဘယ်ပါနည်း၊ ဇာနာထ- သိကုန်လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ တေ- ထိုသူတို့သည်၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ မဟာပဒုမဿ- မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ပဏ္ဏသာလာယ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၏၊ ဒွါရံ- တံခါးကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ တတ္ထ- ထိုသစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌၊ တံ- ထိုမဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ အပဿန္တာ- မတွေ့ကုန်လတ်သော်၊ စင်္ဂမနံ- စကြိုလျှောက်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ အာလမ္ပနဖလကံ- မှီစရာတံကဲပျဉ်ချပ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ဌိတံ- ရပ်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကာလော- ဆွမ်းခံချိန်ရောက်ပါပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ပရိနိဗ္ဗုတသရီရံ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသောခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ကိ- ကထေဿတိ- ဘာပြောလိမ့်မည်နည်း၊ တေ- ထိုမင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်၊ “နိဒ္ဒါယတိ မညေ- အိပ်နေဟန်တူ၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ပိဋ္ဌိ- ပါဒေ- ခြေဖမိုး၌၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ပရာမသိတွာ- သုံးသပ်၍ (ပွတ်တိုက်ထိကြည့်၍)၊ ပါဒါနံ- ခြေတို့၏၊ သီတလတာယစေဝ- အေးနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထဒ္ဓတာယ စ- တောင့်တင်းခက်မာနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဒုတိယဿ- နှစ်ပါးမြောက်မထေရ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တတိယဿ- သုံးပါးမြောက်မထေရ်၏၊ ဣတိ စဝံ- ဤသို့သောနည်းဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံကုန်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်လည်း၊ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ရာဇကုလံ- မင်းနန်းတော်သို့၊ အာဂမိသု- ပြန်လာကုန်ပြီ၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ကဟံ- အဘယ်မှာနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုဋ္ဌာ- မေးအပ်သည် (သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ “ဒေဝီ- အို မိဖုရား၊ ပရိနိဗ္ဗုတာ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံကုန်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ဒေဝီ- မိဖုရားသည်၊ ကန္တန္တိ- အော်မြည်လျက်၊ ရောဒန္တိ- ငိုကြွေးလျက်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ နာဂရေဟိ- မြို့သူမြို့သားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်းသင်္ခမ်းရှိရာ ဥယျာဉ်တော်သို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ သာဓုကီဌိတံ- အရိယာတို့၏ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရာအရပ်၌ ပြုအပ်သော

ပူဇော်မှုကို၊ (အရိယာနံ ပရိနိဗ္ဗာတဋ္ဌာနေ ကာတဗ္ဗသက္ကာရံ-ဟူသော နိဒါနဝဂ္ဂဋီကာ ၁၆၆နှင့် အညီတည်း)၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ သရီရကိစ္စံ- ခန္ဓာကိုယ်အား မီးသင်္ဂြိုဟ်ခြင်းကိစ္စကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ ဓာတု- ယော- ဓာတ်တော်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ- ယူစေ၍၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ ပတိဋ္ဌာ- ပေသိ- တည်စေပြီ။

ရာဇာ- မင်းသည်၊ ပစ္စန္တံ- ပစ္စန္တရစ်အရပ်ကို၊ ဂူပသမေတွာ- ငြိမ်းစေပြီး၍၊ အာဂတော- ပြန်လာသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ- ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းငှါ (စတုတ္ထိ သဝိဘတ်ကို အံ့ပြုထားသည်)၊ အာဂတံ- လာသော၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ “ဘဒ္ဒေ- နှမ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၌၊ (တွံ- သင်သည်)၊ န ပမဇ္ဇသိ ကိ- မမေ့မလျော့သည် မဟုတ်လော၊ အယျာ- အရှင်မြတ်တို့သည်၊ နိရောဂါ စ- အနာရောဂါကင်းရှင်း ကျန်းမာခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ ကိ- ဖြစ်ကုန်သည်မဟုတ်လော)၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ပရိနိဗ္ဗာတာ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဧဝရူပါနမ္ပိ- ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာနံ- ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မရဏံ- သေဆုံးရခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ပေါ်ရသေး၏၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ မောက္ခော- လွတ်မြောက်မှုသည်၊ ကုတော (အတ္တိ)- အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသည်၊ နဂရံ- မြို့ထဲသို့၊ အပဝိသိတွာ- မဝင်မူ၍၊ ဥယျာနမေဝ- ဥယျာဉ်သို့သာလျှင်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ- သားတော်ကြီးကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ တဿ- ထိုသားတော်ကြီးအား၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ သမဏပဗ္ဗန္တံ- ရဟန်းအဖြစ်(ရှင်အဖြစ်)သို့၊ ပဗ္ဗဇိ- ကပ်ရောက်ပြီ (ဝါ) ရဟန်းပြုပြီ၊ ဒေဝီပိ- မိဖုရားသည်လည်း၊ “ရညေ- မင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ- ရဟန်းပြုလတ်သော်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကိံ ကရိဿာမိ- ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်ထဲ၌၊ ပဗ္ဗဇိ- ရဟန်းပြုပြီ၊ ဒွေပိ- ဘုရင် မိဖုရား နှစ်ဦးလုံးတို့သည်လည်း၊ ဈာနံ- ဈာန်ကို၊ ဘာဝေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ စုတာ- သေလွန်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်သော်)၊ ဗြဟ္မလောကေ- ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

တေသု- ထိုဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့သည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုဗြဟ္မာ့ဘုံ၌သာလျှင်၊ ဝသန္တေသု- နေကုန်လတ်သော်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊

လောကေ - လောကဉ္စ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ - ဖြစ်၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော - လည်စေအပ်ပြီးသော မြတ်သောတရားတည်းဟူသော စက်ရတနာရှိသည်။ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ အနုပုဗ္ဗေန - အစဉ်သဖြင့်၊ ရာဇဂဟံ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ပါပုဏိ - ရောက်ပြီ၊ သတ္တရိဘုရားရှင်သည်၊ တတ္ထ - ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ပဋိဝသန္တေ - နေလတ်သော်၊ ပိပ္ပလိ - ပိပ္ပလိမည်သော၊ အယံ မာဏဝေါ - ဤလူလင်သည်၊ မဂဓရဋ္ဌေ - မဂဓတိုင်း၌၊ မဟာတိတ္ထဗြာဟ္မဏဂါမေ - မဟာတိတ္ထမည်သောပုဏ္ဏားတို့၏ရွာ၌၊ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ - ကပိလပုဏ္ဏား၏၊ ဘရိယာယ - မယား၏၊ ကုစ္ဆိမိ - ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊ ဘဒ္ဒကာပိလာနီ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီမည်သော၊ အယံ - ဤသတိုးသမီးသည်၊ မဒ္ဒရဋ္ဌေ - မဒ္ဒတိုင်း၌၊ သာဂလနဂရေ - သာဂလမြို့၌၊ ကောသိယဂေါတ္တဗြာဟ္မဏဿ - ကောသိယဂေါတ္တပုဏ္ဏား၏၊ ဘရိယာယ - မယား၏၊ ကုစ္ဆိမိ - ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တော - ဖြစ်ပြီ၊ တေသံ - ထိုပိပ္ပလိလူလင်နှင့် ဘဒ္ဒကာပိလာနီသတို့သမီးတို့သည်၊ အနုက္ကမေန - အစဉ်သဖြင့်၊ ဝဗ္ဗမာနာနံ - ကြီးပြင်းလာကုန်လတ်သော်၊ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ - ပိပ္ပလိလူလင်၏၊ ဝိသတိမေ - အသက်နှစ်ဆယ်ဟူသော၊ ဝယေ - အရွယ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - ရောက်လတ်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒါယ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီ၏၊ သောဠသမေ - တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ဟူသော၊ ဝယေ - အရွယ်သည်၊ သမ္ပတ္တေ - ရောက်လတ်သော်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတရော - အမိအဘတို့သည်၊ ပုတ္တံ - သားကို၊ ဩလောကေတွာ - ကြည့်၍၊ “တာတ - ချစ်သား၊ တွံ - သင်သည်၊ ဝယပ္ပတ္တော - အရွယ်ရောက်ပြီ၊ ကုလဝံသံ - အမျိုးအနွယ်ကို၊ ပတိဋ္ဌပေတုံ - တည်စေခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော - သင့်လျော်၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်၊ နိပ္ပိဋ္ဌိယိသု - နှိပ်စက်ကုန်ပြီ (ဝါ) အတင်းအကြပ်ပြုလုပ်ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ မာဏဝေါ - လူလင်သည်၊ “မယံ - ငါ၏၊ သောတပထေ - နားဖြင့် ကြားလောက်သောအရပ်၌၊ ဧဝရူပံ - ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကထံ - စကားကို၊ မာ ကထယိတ္ထ - မပြောကြပါကုန်နှင့်၊ အဟံ - ငါသည်၊ (ပဋိဇ္ဇေဂ္ဂိဿာမိဉ္စစပ်)၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ တုမေ - သင်တို့သည်၊ ဓရထ - ထင်ရှားရှိကုန်၏ (သက်ရှိထင်ရှားရှိကုန်၏)၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ ပဋိဇ္ဇေဂ္ဂိဿာမိ - ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ အစ္စယေန - ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ နိက္ခမိတွာ - တောထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ - ရှင်ရဟန်းပြုအံ့။” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ တေ - ထိုမိဘတို့သည်၊ ကတိပါဟံ - ရက်အနည်းငယ်၊ အတိက္ကမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ ကထယိသု - ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ သောပိ - ထိုပိပ္ပလိလူလင်သည်လည်း၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ ပဋိက္ခိပိ - ပယ်မြစ်ပြီ၊ တတော - ထိုအခါမှ၊ ပဌာယ - စ၍၊ မာတာ -

မိခင်သည်။ နိရန္တရံ- အမြဲမပြတ်၊ ကထေတိယေဝ- ပြောဆိုသည်သာ။

မာဏဝေါ- လုလင်သည်။ “မာတရံ- မိခင်ကို၊ သညာပေဿာမိ- သိစေရလိမ့်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရတ္တသုဝဏ္ဏဿ- နိမိန်းသောရွှေ၏၊ နိက္ခသဟဿံ- နိက္ခတစ်ထောင်ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ သုဝဏ္ဏကာရေဟိ- ရွှေပန်းတိမ်သည်တို့ကို၊ (ကာရိတံကံ)၊ ဣတ္ထိရူပကံ- မိန်းမရုပ်ကို(ဓာတ်ကံ)၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ တဿ- ထိုမိန်းမရုပ်၏၊ မဇ္ဇနဗန္ဓနာဒိကမ္မပရိယောသာနေ- ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ထုတ်ခတ်ခြင်း စသောအမှုကိစ္စ၏အပြီးအဆုံး၌၊ တံ- ထိုမိန်းမရုပ်ကို၊ ရတ္တဝတ္ထံ- နိမိန်းသောအဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်စေ၍၊ သုဝဏ္ဏသမ္ပန္နေဟိ- ရွှေအဆင်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ပုပ္ဖေဟိ စေဝ- ပန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာနာလင်္ကာရေဟိ စ- အထူးထူးသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ “အမ္မ- မိခင်၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ လဘန္တော- ရလတ်သော်၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ဝသိဿာမိ- နေပါအံ့၊ အလဘန္တော- မရခဲ့သော်၊ န ဝသိ- သာမိ- မနေတော့အံ့။” ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီး၊ ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏီ- ပုဏ္ဏားမသည်။ “မယံ- ငါ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ပုညဝါ- ဘုန်းကံကြီးသူတည်း၊ ဒိန္နဒါနော- ပေးလှူအပ်ဖူးသော အလှူဒါနရှိသူတည်း၊ (ဒီယိတ္တာတိ ဒိန္နံ၊ ✓ဒါ+တ။ ဒိန္နံ ဒါနံ ယေနာတိ ဒိန္နဒါနော)၊ ကတာဘိနိဟာရော- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းမှုရှိသူတည်း၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောန္တော- ပြုလုပ်လတ်သော်၊ ဧကကောဝ- တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းသာလျှင်၊ န အကာသိ- မပြုခဲ့တန်ရာ၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်၊ ဧတေန- ဤသားနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ကတပုညာ- ပြုအပ်ဖူးသော ကောင်းမှုရှိသော၊ သုဝဏ္ဏရူပကပဋိဘာဂါ- ရွှေရုပ်နှင့်တူသော သတိုးသမီးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ရှိလတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတိ- ကြံစည်ပြီး၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ဦးကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေ- ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ သဗ္ဗဘောဂေဟိ- အလုံးစုံသော စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ဖြင့်။ သန္တပေတွာ- တင်းတိမ်ရောင်ရဲစေ၍၊ သုဝဏ္ဏရူပံ- ရွှေရုပ်ကို၊ ရထေ- ရထား၌၊ အာရောပေတွာ- တင်၍၊ “တာတာ- အမောင်ပုဏ္ဏားတို့၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်လော့၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်၌၊ အမှေဟိ- ငါတို့နှင့်၊ ဇာတိ- ဂေါတ္တဘောဂါဒိသမာနကုလေ- ဇာတ်၊ အနွယ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာစသည်အားဖြင့် တူညီသော အမျိုး၌ (သမာနံ ကုလံ သမာနကုလံ၊ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါဒိနာ သမာနကုလံ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါဒိသမာနကုလံ၊ တသ္မိံ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါဒိသမာနကုလေ)၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဒါရိကံ- သတိုးသမီးကို၊ ပဿထ- တွေ့မြင်ကုန်အံ့။

တတ္ထ - ထိုအရပ်၌၊ ဣဒမေဝ သုဝဏ္ဏရူပကံ - ဤရွှေရုပ်ကိုသာလျှင်၊ သစ္စကာရံ - သစ္စာပြုခြင်းကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ (တနည်း) သစ္စကာရံ - မှန်သော အခြင်းအရာကို (မူကွဲ၌ ပဏ္ဏာကာရံ - ဟု ရှိ၏၊ လက်ဆောင်ကို - ဟု ပေး)၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ဥယျောဇေသိ - စေလွှတ်ပြီ။

တေ - ထိုပုဏ္ဏားရှစ်ဦးတို့သည်၊ “ဧတံ - ဤအမှုသည်။ အမှာကံ - ငါတို့၏၊ ကမ္မံနာမ - အလုပ်မည်၏။” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ နိက္ခမိတ္တာ - ထွက်၍၊ ကတ္ထ - အဘယ်အရပ်၌၊ လဘိဿာမ - ရနိုင်ကုန်မည်နည်း၊ မဒ္ဒရဋ္ဌံ နာမ - မဒ္ဒတိုင်းမည်သည်၊ ဣတ္ထာဂါရံ - မိန်းမမြတ်တို့ ထွက်ရှိရာအရပ်တည်း၊ (ဣတ္ထိနံ ဥပ္ပန္နံ အာဂါရံ ဣတ္ထာဂါရံ၊ မိန်းမမြတ်များဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရာ အိမ်သဖွယ်မြို့ဟု အဓိပ္ပါယ်ယူပါ။ ထေရဂါထာ၊ ၄၊ ၂။ ၄၃၉၁၌ကား၊ ဣတ္ထာကရော - ဟု ရှိသည်)၊ မဒ္ဒရဋ္ဌံ - မဒ္ဒတိုင်းသို့၊ ဂမိဿာမ - သွားကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောဆိုကုန်၍၊ မဒ္ဒရဋ္ဌေ - မဒ္ဒတိုင်း၌၊ သာဂလနဂရံ - သာဂလမြို့သို့၊ အဂမံသု - သွားကုန်ပြီ၊ တတ္ထ - ထိုသာဂလမြို့၌၊ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ - ထိုရွှေရုပ်ကို၊ နာနတိတ္ထေ - ရေချိုးရာဆိပ်ကမ်းနား၌၊ ဌပေတွာ - ထား၍၊ ဧကမန္တံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသော အရပ်၌၊ နိသီဒိသု - ထိုင်နေကုန်ပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ ဘဒ္ဒါယ - ဘဒ္ဒါ၏၊ ဓာတီ - အထိန်းတော်သည်၊ ဘဒ္ဒံ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီကို၊ နာပေတွာ - ရေချိုးပေးပြီး၍၊ အလင်္ကရိတွာ - တန်ဆာဆင်ပေးပြီး၍၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ နာယိတု - ရေချိုးခြင်းငှါ၊ ဥဒကတိတ္ထံ - ရေချိုးဆိပ်သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ သုဝဏ္ဏရူပကံ - ရွှေရုပ်ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “အဝိနီတာ - အဆိုအဆုံးမ ခက်သော (မဆုံးမအပ်သော)၊ အယံ - ဤသတိုးသမီးသည်၊ ကိဿ - အဘယ့်ကြောင့်၊ ဣဓ - ဤရေချိုးဆိပ်သို့၊ အာဂန္ဓာ - လာ၍၊ ဌိတာ - တည်နေဘိသနည်း၊” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ပိဋ္ဌိပဿေ - ကျောက်ကုန်းဘေး၌၊ ပဟရိတွာ - ပုတ်ခတ်၍ (ဝါ) ပုတ်လတ်သော်၊ သုဝဏ္ဏရူပကံ - ရွှေရုပ်ကို၊ ဥတွာ - သိ၍၊ “မေ - ငါ့အား၊ အယျဓိတာ - အရှင့်သမီးတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့သော၊ သညံ - အမှတ်သညာကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ - ဖြစ်စေပြီ၊ အယံ ပန - ဤရွှေရုပ်သည်ကား၊ အယျဓိတာယ - အရှင့်သမီး၏၊ နိဝါ - သနပဋိဂ္ဂဟိတာယပိ - အဝတ်ကို သိမ်းဆည်းပေးရသော ကျွန်မနှင့်သော်လည်း၊ အသဒိသာ - မတူ၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုအထိန်းတော်ကို၊ တေ ဗြာဟ္မဏာ - ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ “တေ - သင်၏၊ သာမိဓိတာ - အရှင့်သမီးတော်သည်၊ ဧဝရူပါ ကိရ - ဤသို့သဘောရှိသတုံလား၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆိသု - မေးကုန်ပြီ၊ သာ - ထိုအထိန်းတော်သည်၊ ဣမာယ သုဝဏ္ဏပဋိမာယ - ဤ

ရွှေရုပ်ထက်၊ သတဂုဏေန - အဆပေါင်း အရာမကအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟ - သာဂုဏေန - အဆပေါင်းအထောင်မကအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မယံ - ငါ၏၊ အယျ - မီတာ - အရှင့်သမီးတော်သည်၊ အဘိရူပတရာ - သာလွန်သောအလှရှိ၏၊ တထာ တံဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိသစ္စံ - မှန်၏၊ “အပ္ပဒီပေပိ - ဆီမီး၏အလင်းရောင်မရှိ သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွါဒသဟတ္ထေ - တစ်ဆယ့်နှစ်တောင်ရှိသော၊ ဂဗ္ဘေ - တိုက်ခန်း ဌံ၊ နိသိန္နာ - ထိုင်နေသည်၊ (သမာနာ - ဖြစ်လတ်သော်)၊ သရီရောဘာသေန - ကိုယ် ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့်၊ တမံ - အမှိုက်မှောင်ကို၊ ဝိမေတိ - ပယ်ဖျောက်နိုင်၏၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ “တေန ဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တဿာ - ထိုသမီး၏၊ မာတာပိတုနံ - အမိအဖတို့၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ ဂစ္ဆာမ - သွားကုန်အံ့၊” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ သုဝဏ္ဏရူပကံ - ရွှေရုပ်ကို၊ ရထေ - ရထား၌၊ အာရောပေတွာ - တင်၍၊ တံ ဓာတိ - ထိုအထိန်းတော်သို့၊ အနုဂန္ဓာ - အစဉ်လိုက်၍၊ ကောသိယဂေါတ္တဿ - ကောသိယဂေါတ္တ၏၊ ဃရဒ္ဓါရေ - အိမ်တံခါး၌၊ ဌတွာ - တည်၍၊ အာဂမနံ - လာ ခြင်းကို၊ အာရောစယီသု - ပြောကြားကုန်၏။

ဗြာဟ္မဏော - ပုဏ္ဏားသည်၊ ပဋိသန္တာရံ - စကားအစေ့အစပ်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ “ကုတော - အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတာ - လာကုန်သည်၊ အတ္ထ - ဖြစ်ကုန် သနည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီ၊ တေ - ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ “မဂဓရဋ္ဌေ - မဂဓတိုင်း၌၊ မဟာတိတ္ထဂါမေ - မဟာတိတ္ထရွာ၌၊ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ - ကပိလ ပုဏ္ဏား၏၊ ဃရတော - အိမ်မှ၊ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန - ဤမည်သောအကြောင်းကြောင့်၊ အာဂတာ - လာကုန်သည်၊ အမှ - ဖြစ်ကုန်၏၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟံသု - ပြောဆို ကုန်ပြီ၊ “တာတာ - အမောင်ပုဏ္ဏားတို့၊ သာဓု - ကောင်းလေစွ၊ အမေဟိ - ငါတို့နှင့်၊ သော ဗြာဟ္မဏော - ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ သမဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေါ - တူသော ဇာတ်၊ တူသော အမျိုးအနွယ်၊ တူသော စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိ၏၊ (ဇာတိ စ ဂေါတ္တံ ဝိဘဝေါ ဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝါ၊ သမော ဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝါ ယဿ ဗြာဟ္မဏဿာတိ သမဇာတိ - ဂေါတ္တဝိဘဝေါ)၊ ဒါရိကံ - သတိုးသမီးကို၊ (မယံ - ငါတို့သည်)၊ ဒဿာမ - ပေးကုန် အံ့၊” ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ပဏ္ဏာကာရံ - လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို၊ ဂဏှိ - ယူပြီ၊ တေ - ထိုပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ - ကပိလပုဏ္ဏားအား၊ သာသနံ - သတင်းစကားကို၊ ပဟိဏှိသု - ပို့ကုန်ပြီ၊ (ကိ - အဘယ်သို့ပို့ကုန်သနည်း)၊ “နော - ငါတို့သည်၊ ဘဒ္ဒါ နာမ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီမည်သော၊ ဒါရိကာ - သတိုးသမီးကို၊ လဒ္ဓါ - ရအပ်ပြီ၊ (တုမှေ - သင်တို့သည်) ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုသင့်ပြုထိုက်သောအမှုကိစ္စကို၊

ဇာနာထ- သိကြကုန်လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ သာသနံ- သတင်းစကားကို၊ ပဟိဏ္ဏိသု- ပို့ကုန်ပြီ၊ တံ သာသနံ- ထိုသတင်းစကားကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ- ပိပ္ပလိလုလင်အား၊ “ဒါရိကာ- သတိုးသမီးကို၊ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာရောစယိသု- ပြောကြားကုန်ပြီ၊ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ- ပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ‘န လဘိဿန္တိ- မရကုန်လတ္တံ့၊’ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ ဣမေ- ဤပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ‘လဒ္ဓါ- ရအပ်ပြီ၊’ ဣတိ- ဤသို့၊ ပေသေန္တိ- သတင်း ပို့ကုန်၏၊ အနတ္တိကော- အလိုမရှိသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ “ပဏ္ဏံ- စာကို၊ ပေသေ- သာမိ- ပို့စေအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ရဟောဂတာ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ကပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ပဏ္ဏံ- စာကို၊ လိခိ- ရေးပြီ၊ (ကိ- အဘယ်သို့ရေး သနည်း)၊ “ဘဒ္ဒါ- နှမဘဒ္ဒါ၊ အတ္တနော- မိမိအား၊ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ- ဇာတ်၊ အမျိုးအနွယ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာအားဖြင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ပတိ- လင် ယောက်ျားကို၊ လဘတု- ရပါစေလော့၊ အဟံ- ငါသည်၊ နိက္ခမိတွာ- တောထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊ ပစ္ဆာ- နောက်မှ၊ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ- နှလုံးမသာယာခြင်း ရှိသူမသည်၊ မာ အဟောသိ- မဖြစ်ပါစေနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပဏ္ဏံ- စာကို၊ လိခိ- ရေးပြီ၊ ဘဒ္ဒါပိ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်လည်း၊ “အသုကဿ- ဤမည်သော သူအား၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဒါတုကာမာ ကိရ- ပေးလိုကုန်သတဲ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သုတ္တာ- ကြား ရ၍၊ ရဟောဂတာ- ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ကပ်ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “အယျပုတ္တော- အရှင်သားသည်၊ အတ္တနော- မိမိအား၊ ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ- ဇာတ်၊ အမျိုးအနွယ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာအားဖြင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဒါရိကံ- သတိုးသမီးကို၊ လဘတု- ရပါစေလော့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်း ပြုပါအံ့၊ ပစ္ဆာ - နောက်မှ၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ - နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ မာ ဘဝါဟိ- မဖြစ်ပါနှင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပဏ္ဏံ- စာကို၊ လိခိ- ရေးပြီ၊ ဒွေပိ ပဏ္ဏာနိ- စာနှစ် စောင်လုံးတို့သည်လည်း၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးကြား၌၊ သမာဂစ္ဆိသု- ပေါင်းစုံမိ ကုန်ပြီ။ ဣဒံ- ဤစာသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ ပဏ္ဏံ- စာနည်း၊ ဣတိ- ဤ သို့ မေးပြီ။ ပိပ္ပလိမာဏဝေန- ပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ ဘဒ္ဒါယ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီအား၊ ပဟိတံ- ပို့အပ်သောစာတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ၊ ဣဒံ- ဤစာသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူမ၏၊ (ပဏ္ဏံ- စာနည်း) ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ “ဘဒ္ဒါယ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီ သည်၊ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ- ပိပ္ပလိလုလင်အား၊ ပဟိတံ- ပို့အပ်သော စာတည်း”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဒွေပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်

သော၊ တေ - ထိုစာကိုယူဆောင်လာသူတို့သည်၊ ဝါစေတွာ - ဖတ်၍၊ “ဒါရကာနံ - ငယ်ရွယ်သူတို့၏၊ ကမ္မံ - လုပ်ရပ်ကို၊ ပဿထ - ကြည့်ရှုကုန်လော့”၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောဆို၍၊ ဖာလေတွာ - ဆုတ်ဖြ၍၊ အရညေ - တောထဲ၌၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်ပစ်၍၊ အညံ - အခြားသော၊ တံ သမာနံ - ထိုစာနှင့်အလားတူသော၊ ပဏ္ဏံ - စာကို၊ လိခိတွာ - ရေး၍၊ ဣတော စ - ဤမှလည်းကောင်း၊ ဧတ္တော စ - ထိုမှလည်းကောင်း၊ (တနည်း) ဣတော ဧတ္တော စ - ဤမှစာကို ထိုသူထံသို့ ထိုမှစာကို ဤသူထံသို့၊ ပေသေသုံ - ပို့စေကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ကုမာရဿ စ - သတိုးသား၏လည်းကောင်း၊ ကုမာရိ - ကာယ စ - သတိုးသမီး၏လည်းကောင်း၊ သဒိသံ - တူညီသော၊ ပဏ္ဏံ - စာသည်၊ လောကဿာဒရဟိတမေဝ - လောက၌ သာယာနှစ်သက်ခြင်းမှ ကင်းသည်သာလျှင် တည်း၊ (အဿာဒီယတေ အဿဒေါ၊ အာ✓သဒ+အ၊ အဿာဒနေ - သာယာခြင်း၌။ လောကေ အဿာဒေါ လောကဿာဒေါ၊ လောကဿာဒတော ရဟိတံ လောကဿာ - ဒရဟိတံ)၊ ဣတိ - ဤသို့၊ အနိစ္ဆမာနာနမ္ပိ - အလိုမရှိကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိန္နံ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ တေသံ - ထိုပိပ္ပလိလုလင်နှင့် ဘဒ္ဒကာပိလာနီတို့၏၊ သမာဂမော - ပေါင်းစုံမှုသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ။

တံ ဒိဝသမေဝ - ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ ပိပ္ပလိမာဏဝေါပိ - ပိပ္ပလိလုလင်သည်လည်း၊ ဘဒ္ဒံ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီကို၊ ဧကံ - တစ်ခုသော၊ ပုပ္ဖဒါမံ - ပန်းကုံးကို၊ ဂဏှာပေသိ - ယူစေပြီ၊ ဘဒ္ဒါပိ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်လည်း၊ တာနိ - ထိုပန်းကုံးတို့ကို၊ သယန မဇ္ဈေ - အိပ်ရာ၏အလယ်၌၊ ဌပေသိ - ထားပြီ၊ ဥဘောပိ - နှစ်ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ ဘုတ္တသာယမာသာ - စားအပ်ပြီးသော ညစာထမင်းရှိကုန်သည် (ဝါ) ညစာစားပြီးကုန် သည်၊ (ဘုဒ္ဓိယိတ္တာတိ ဘုတ္တော၊ ✓ဘုဇ+တ၊ အဘျဝဟာရဏေ - ခံတွင်းဝသို့ရှေ့ရှု ဆောင်ခြင်း၌။ သာယံ အသိတဗ္ဗော ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗောတိ သာယမာသော၊ သာယံ✓အသ +ဏ။ ဘောဇနေ - စားခြင်း၌။ ဘုတ္တော သာယမာသော ယေဟိတိ ဘုတ္တသာယမာသာ)၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သယနံ - အိပ်ရာသို့၊ အာရဟိတုံ - တက်ရောက်ခြင်းငှါ၊ အာရ - ဘိသု - အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ တေသု - ထိုနှစ်ဦးတို့တွင်၊ မာဏဝေါ - ပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ ဒက္ခိဏပဿေန - လက်ယာနံပါးဖြင့်၊ သယနံ - အိပ်ရာသို့၊ အာရဟိ - တက်ရောက်ပြီ၊ ဘဒ္ဒါ - ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်၊ ဝါမပဿေန - လက်ဝဲနံပါးဖြင့်၊ အဘိရဟိတွာ - တက် ၍၊ “ယဿ - အကြင်သူ၏၊ ပဿေ - နံပါးဘေး၌၊ ပုပ္ဖါနိ - ပန်းတို့သည်၊ မိလာယန္တိ - ညှိုးနွမ်းကုန်၏၊ တဿ - ထိုသူအား၊ ရာဂစိတ္တံ - တပ်မက်စိတ် (ရာဂစိတ်)သည်၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝိဇာနိဿာမ - သိကုန်အံ့၊ ဣမံ ပုပ္ဖဒါမံ - ဤ

ပန်းကုံးကို၊ န အလ္လိယိတဗ္ဗံ - မကပ်ရောက်အပ်၊ မကပ်ရောက်ထိုက်။” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောဆိုပြီ၊ တေ ပန - ထိုနှစ်ဦးလုံးတို့သည်ကား၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ သရီရသမ္ပဿဘယေန - ခန္ဓာကိုယ်ချင်း ထိစပ်မိမည်ကို ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ သကလရတ္တိ - အလုံးစုံသော ညဉ့်ကို၊ နိဒ္ဒံ - အိပ်ခြင်းသို့၊ အနောက္ကမန္တာဝ - မသက်ရောက်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဝီတိနာမေသံ - ကျော်လွန်စေကုန်ပြီ၊ ဒိဝါ ပန - နေ့အခါ၌ကား၊ ဟသိတမတ္တမ္ဘိ - ပြုံးရယ်ခြင်းမျှကိုသော်လည်း၊ နာကံသု - မပြုကုန်ပြီ၊ တေ - ထိုနှစ်ဦးတို့သည်၊ လောကာမိသေန - လောကဟုဆိုအပ်သော အာမိသဖြင့် (ဝါ) ကိလေသာဓာတ် သုံးသပ်အပ်သည့် ငါးရပ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ဖြင့်၊ အသံသဋ္ဌာ - မရောက်နှော၊ မစပ်ယှက်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ မာတာပိတရော - အမိအဖတို့သည်၊ ဓရန္တိ - သက်ရှိထင်ရှားရှိကုန်၏၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ ကုဋျမ္ဘံ - ဥစ္စာအစုကို၊ အဝိစာရေတွာ - မစူးစမ်း မစိစစ်မှု၍ (မစိမိမှု၍)၊ တေသု - ထိုမိဘတို့သည်၊ ကာလကံတေသု - သေလွန်ကုန်လတ်သော်၊ ဝိစာရယိသု - စူးစမ်းစိစစ်ကုန်ပြီ၊ မာဏဝဿ - ပိပ္ပလိလုလင်၏၊ သမ္ပတ္တိ - စည်းစိမ်ဥစ္စာချမ်းသာမှုသည်၊ မဟတီ - ကြီးကျယ်များပြား၏၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ သရီရံ - ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဥဗ္ဗဇ္ဇေတွာ - ပွတ်တိုက်၍(ရွှေသွင်း၍)၊ ဆဇ္ဇေတဗ္ဗံ - စွန့်ပစ်ထိုက်သော၊ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏံ ဧဝ - ရွှေမှုန်သည်သာလျှင်၊ မဂဓနာဠိယာ - မဂတိုင်းသုံးစလယ်(ကွမ်းစား)အားဖြင့်၊ ဒွါဒသနာဠိမတ္တံ - တစ်ဆယ့်နှစ်စလယ် (တစ်ဆယ့်နှစ်ကွမ်းစား)မျှ အတိုင်းအရှည်ကို၊ လဒ္ဒံ - ရခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်၏၊ ယန္တဗဒ္ဓါနိ - စက်ယန္တရားဖြင့် ဖွဲ့အပ်(တမံတုပ်အပ်)ကုန်သော၊ သဠိ - ခြောက်ဆယ်ကုန်သော၊ မဟာတဠာကာနိ - တစ်ဖက်ဆည်ကန်ကြီးတို့သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ကမ္မန္တော - အလုပ်လုပ်ရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ (ကမ္မဇယေဝ ကမ္မန္တော၊ ကမ္မန္တော ဧတ္တ အတ္ထိတိ ကမ္မန္တော၊ ကမ္မကရဏဋ္ဌာနံ)၊ ဒွါဒသယောဇနိကော - တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာရှိ၏၊ အနုရာဓပုရပ္ပမာဏာ - အနုရာဓမြို့အတိုင်းအတာပမာဏရှိကုန်သော၊ စုဒ္ဒသဂါမာ - တစ်ဆယ့်လေးခုကုန်သော ကျွန်ရွာတို့သည်လည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ - တစ်ဆယ့်လေးခုကုန်သော၊ ဟတ္ထာနီကာနိ - ဆင်အုပ်(ဆင်တပ်)တို့သည်လည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ - တစ်ဆယ့်လေးခုကုန်သော၊ အဿာနီကာနိ - မြင်းအုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ - တစ်ဆယ့်လေးခုကုန်သော၊ ရထာနီကာနိ - ရထားအပေါင်း ရထားတပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏)။

သော - ထိုပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်နေ့သ၌၊ အလကံတအသံ -

တန်ဆာဆင်ထားအပ်သောမြင်းသို့၊ အာရယု- တက်စီး၍၊ မဟာဇေပရိဂုတော- များစွာသော အခြံအရံလူအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ကမ္မန္တဌာနံ- အလုပ်လုပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ခေတ္တကောဠိယံ- လယ်၏အစွန်၌၊ ဌိတော- ရပ်လျက်၊ နဂံလေဟိ- ထွန်တို့ဖြင့်၊ ဆိန္ဒုဌာနတော- ဖြတ်ခွဲသောအရပ်မှ၊ ကာကာဒယော- ကျီးအစရှိကုန်သော၊ သကုဏေ- ငှက်တို့ကို၊ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒါဒိကေ- တီကောင်အစရှိကုန်သော၊ ပါဏကေ- သတ္တဝါ(ပိုးကောင်လေး)တို့ကို၊ ဥဒ္ဓရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ခါဒန္တေ- စားနေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “တာတာ- အမောင်တို့၊ ဣမေ- ဤကျီးစသော ငှက်တို့သည်၊ ကိ- ဘာကို၊ ခါဒန္တိ- စားနေကုန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ အယျ- အရှင်၊ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒေ- တီကောင်တို့ကို၊ (ခါဒန္တိ- စားနေကုန်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ ဧတေဟိ- ဤကျီးစသော ငှက်တို့သည်၊ ကတပါပံ- ပြုအပ်သောမကောင်းမှုသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူအား၊ ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း၊ အယျ- အရှင်သား၊ တုမှာကံ- သင်တို့အား၊ (ဟောတိ- ဖြစ်ပါ၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ၊ သော- ထိုပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ “ဧတေဟိ- ဤကျီးစသော ငှက်တို့သည်၊ ကတပါပံ- ပြုအပ်သော မကောင်းမှုသည်၊ မယံ- ငါအား၊ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်)၊ မေ- ငါ့အား၊ သတ္တအသီတိ- ကောဠိဓနံ- ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ကုဋေသော ဥစ္စာသည်၊ ကိ ကရိဿတိ- ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ဒွါဒသယောဇနကမ္မန္တော- တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာသော အလုပ်လုပ်ရာ အရပ်သည်၊ ကိ ကရိဿတိ- ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ယန္တဗဒ္ဓါနိ- ယန္တရားဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ တဠာကာနိ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့သည်၊ ကိ ကရိဿတိ- ဘာလုပ်မည်နည်း၊ စုဒ္ဓသ- တစ်ဆယ့်လေးခုကုန်သော၊ ဂါမာနိ- ရွာတို့သည်၊ ကိ ကရိဿတိ- ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ဧတံ သဗ္ဗံ- ဤအလုံးစုံကို၊ ဘဒ္ဒါယကာပိလာနိယာ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီအား၊ နိယျာ- တေတွာ- အပ်နှံ၍၊ နိက္ခမ္မ- တောထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ။

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်၊ တသ္မိံ ခဏေ- ထိုခဏ၌၊ အန္တရဝတ္ထုသ္မိံ- အိမ်ဝင်းအတွင်း၌၊ တယော- သုံးခုကုန်သော၊ တိလကုမ္ဘေ- နှမ်းအိုးတို့ကို၊ ပတ္တရိတွာ- ဖြန့်ခင်း၍၊ ဓာတီဟိ- အထိန်းတော်တို့သည်၊ ပရိဂုတာ- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေသည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တိလပါဏကေ- နှမ်းပိုးတို့ကို၊ ခါဒမာနေ- စားနေကုန်သော၊ ကာကေ- ကျီးတို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “အမ္မာ- အထိန်းတော်တို့၊ ဣမေ- ဤကျီးတို့သည်၊ ကိ- အဘယ်အရာကို၊

ခါဒန္တိ- စားနေကုန်သနည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီး၊ အယျေ- အရှင်မ၊ ပါဏကေ- နှမ်းပိုးတို့ကို၊ (ခါဒန္တိ- စားနေကုန်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြေပြီး၊ ကဿ- အဘယ်သူအား၊ အကုသလံ- အကုသိုလ်သည်(အပြစ်သည်)၊ ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီး၊ အယျေ- အရှင်မ၊ ဘုမ္မာကံ- သင်တို့အား၊ (ဟောတိ- အပြစ်ဖြစ်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီး၊ သာ- ထိုဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်၊ “မယံ- ငါအား၊ စတုဟတ္ထံ- လေးတောင်ရှိသော၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ နာဠိကောဒနမတ္တဉ္စ- တစလယ်ချက်သော ထမင်းမျှကိုလည်းကောင်း၊ လဒ္ဓံ- ရခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ ပန- စင်စစ်သော်ကား၊ ဧတေဟိ- ဤကျီးတို့သည်၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ဧတံ အကုသလံ- ဤအကုသိုလ်(အပြစ်)သည်၊ မယံ- ငါအား၊ ယဒိ ဟောတိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဘဝသဟဿေနပိ- ဘဝပေါင်းတစ်ထောင်ဖြင့်သော်လည်း၊ ဝဇ္ဇတော- ဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဥက္ခိပိတုံ- ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ (ဖော်ခြင်းငှါ)၊ နသက္ကာ- မစွမ်းနိုင်တန်ရာ၊ အယျပုတ္တေ- အရှင့်သားသည်၊ အာဂတမတ္တေယေဝ- ရောက်လာခါမျှဖြစ်သော်သာလျှင်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံကို၊ တဿ- ထိုပိပ္ပလိလုလင်အား၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှံ၍၊ နိက္ခမ္မ- တောထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းမပြုအံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီး။

မာဏဝေါ- ပိပ္ပလိလုလင်သည်၊ အာဂန္တာ- လာ၍၊ နတွာ- ရေချိုး၍၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သို့၊ အာရယု- တက်၍၊ မဟာရဟေ- မြတ်သောသူတို့အား ထိုက်သော (ဝါ) တန်ဖိုးများစွာ ထိုက်သော၊ ပလ္လင်္ဂေ- ပလ္လင်၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီး၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုလုလင်အား၊ စက္ကဝတ္တိနော- စကြဝတေးမင်းအား၊ အနုစ္ဆဝိကဘောဇနံ- သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ဥပနယိသု- ဆက်သကုန်ပြီး၊ ဒွေပိ- နှစ်ယောက်ကုန်သော ပိပ္ပလိလုလင်နှင့် ဘဒ္ဒကာပိလာနီတို့သည်လည်း၊ ဘုဉ္စိတွာ- စားပြီး၍၊ ပရိဇ္ဇေန- အလုပ်အကျွေးလူအပေါင်းသည်၊ နိက္ခန္တေ- ထွက်သွားလတ်သော်၊ ရဟောဂတာ- ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်ကုန်လျက်၊ ဖာသုကဋ္ဌာနေ- ချမ်းသာရာ အရပ်၌၊ နိသီဒိသု- ထိုင်ကုန်ပြီး၊ တတော- ထိုနောက်၊ မာဏဝေါ- လုလင်သည်၊ ဘဒ္ဓံ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီကို၊ “ဘဒ္ဓေ- နှမ၊ ဣမံ ဃရံ- ဤအိမ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လာလတ်သော်၊ ကိတ္တကံ- အဘယ်မျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဓနံ- ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ အာဟရသိ- ဆောင်ယူခဲ့သနည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မေးပြီး၊ အယျ- အရှင်သား၊ ပဉ္စပဏ္ဏာသသကဋ္ဌသဟဿာနိ- လှည်းအစီးပေါင်း ငါးသောင်း ငါးထောင်တိုက်တို့ပါတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီး၊ တံ သဗ္ဗံ- ထိုအလုံးစုံကိုလည်း

ကောင်း၊ ဣမသ္မိံ ဃရေ- ဤအိမ်၌၊ သတ္တာသီတိကောဋိယော- ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်ကုဋေသော
ဥစ္စာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယန္တဗဒ္ဓါနိ- ယန္တရားဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ သဋ္ဌိ- ခြောက်
ဆယ်ကုန်သော၊ တဠကာနိ စ- တစ်ဖက်ဆည်ကန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဇဝ
မာဒိဘောဒါ- ဤသို့အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ယာ စ သမ္ပတ္တိ- အကြင်စည်းစိမ်ဥစ္စာ
သည်လည်း၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ တံ သဗ္ဗ- ထိုအလုံးစုံကိုလည်းကောင်း၊ တုယျေဝ- သင်
အားသာလျှင်၊ (အဟံ- ငါသည်)၊ နိယျာတေမိ- အပ်နှင်းပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့
ပြောဆိုပြီ၊ အယျ- အရှင်သား၊ တုမေ ပန- သင်တို့သည်ကား၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်
သို့၊ ဂစ္ဆထ- သွားကုန်မည်နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိ-
ဿာမိ- ရှင်ရဟန်းပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေပြီ၊ အယျ- အရှင်သား၊ အဟမ္မိ- ကျွန်
တော်မျိုးမသည်လည်း၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ အာဂမနံ- လာခြင်းကို၊ ဩလောကယ-
မာနာ- ကြည့်ရှုလျက်၊ နိသိန္နာ- ထိုင်နေပါ၏၊ အဟမ္မိ- ကျွန်တော်မျိုးမသည်လည်း၊
ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရှင်ရဟန်းမ၊ ပြုပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောပြီ၊ တေသံ- ထိုသူနှစ်ဦးတို့
အား၊ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ ဝိယ- တပြောင်ပြောင်တောက်လောင်နေသော သစ်ရွက်မိုး
ကျောင်းကဲ့သို့ (ပဏ္ဏေန ဆာဒိတာ ကတာ ဝါ ကုဋိ ပဏ္ဏကုဋိ၊ အာဒိဝိယတေတိ
အာဒိတ္တာ၊ အာဒိပ+တ၊ ဒိတ္တိယံ- ထွန်းပခြင်း၌။ အာဒိတ္တာ စ သာ ပဏ္ဏကုဋိ
စာတိ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ)၊ တယော- သုံးပါးကုန်သော၊ ဘဝါ- ဘဝတို့သည်၊
ဥပဋ္ဌဟန္တိ- ရှေ့ရှုထင်လာကုန်၏၊ တေ- ထိုနှစ်ဦးလုံးတို့သည်၊ “ပဗ္ဗဇိဿာမ- ရှင်
ရဟန်းပြုကုန်အံ့” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍၊ အန္တရာပဏတော- ဈေးထဲမှ၊
ကာသာယရသပီတာနိ- ဖန်ရည်ကို သောက်ကုန်သော (ကာသာယဿ ရသော
ကာသာယရသော၊ ကာသာယရသံ ပီတာနိ ကာသာယရသပီတာနိ) ဝါ- ဖန်ရည်စွန်း
ကုန်သော၊ စီဝရာနိ စ- သင်္ကန်းလျာအဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မတ္တိကာပတ္တေ
စ- မြေခွက်သပိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာဟရာပေတွာ- ဆောင်ယူစေ၍ (အဝယ်
ခိုင်း၍)၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ကေသေ- ဆံပင်တို့ကို၊ ဩဟာရေတွာ- ဖယ်ရှား
၍ (ဝါ) ရိတ်၍၊ “လောကေ- လောက၌၊ ယေ အရဟန္တာ- အကြင်ကိလေသာရန်သူ
သတ်ပြီးသူ အရှင်သူမြတ်တို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်၏၊ တေ- ထိုအရှင်မြတ်တို့ကို၊
ဥဒ္ဓိဿ- ရည်မှတ်၍၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-
ဖြစ်၏)” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ထဝိကာသု- အိတ်တို့၌၊
ပတ္တေ- သပိတ်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ အံသေ- ပခုံး၌၊ လဂ္ဂေတွာ- ချိတ်၍
(လွယ်၍)၊ ပါသာဒတော- ပြာသာဒ်မှ၊ ဩတရီသု- သက်ဆင်းကုန်ပြီ၊ ဂေဟေ-

အိမ်၌၊ ဒါသေသု စ- ကျွန်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ကမ္မကာရေသု စ- အလုပ်သမားတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ န သဉ္ဇာနိ- မသိ (မမှတ်မိ)။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏဂါမတော- ပုဏ္ဏားရွာမှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဒါသဂါမဒ္ဓါရေန- ကျွန်တို့၏ ရွာတံခါးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားနေကုန်သော၊ နေ- ထိုပိပ္ပလိလုလင်နှင့်ဘဒ္ဒကာပိလာနီတို့ကို၊ အာကပ္ပကုတ္တဝသေန- အသွင်အပြင်အမူအရာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒါသဂါမဝါသိနော- ကျွန်ရွာသူရွာသားတို့သည်၊ သဉ္ဇာနိသု- သိကုန် (မှတ်မိကုန်)ပြီ၊ တေ- ထိုကျွန်ရွာသူရွာသားတို့သည်၊ ရောဒန္တာ- ငိုကြွေးကုန်လျက်၊ ပါဒေသု- ခြေတို့၌၊ ပတိတွာ- တုပ်ဝပ်၍၊ “အယျာ- အရှင်တို့၊ (တုမေ- သင်တို့သည်)၊ အမေ- ငါတို့ကို၊ အနာထေ- အားထားမှီခိုရာမဲ့သည်တို့ကို၊ ကိ- ဘာကြောင့်၊ ကရောထ- ပြုလုပ်ကြပါကုန်သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ဘဏေ- အမောင်တို့၊ တယော- သုံးပါးကုန်သော၊ ဘဝါ- ဘဝတို့သည်၊ အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလာ ဝိယ- အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေသော သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိမု- ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ကြကုန်၏၊ တုမေသု- သင်တို့တွင်၊ ဧကေကံ- တစ်ဦးတစ်ဦးကို၊ ဘုဇိဿံ- တော်လှန်သည်ကို (လွပ်လပ်သည်ကို)၊ သစေ ကရောမ- အကယ်၍ ပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု- ဤသို့ ပြုကုန်လတ်သော်)၊ ဝဿသတမ္ပိ- အနှစ်တစ်ရာသည်လည်း၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ တုမေဝ- သင်တို့သည်သာလျှင်၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဓောဝိတွာ- ဆေးလျော်၍၊ ဘုဇိဿာ- တော်လှန်သူတို့သည် (ဝါ) ကျွန်မခံလိုသူတို့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဇီဝထ- အသက်ရှင်ကြကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆိုကုန်၍၊ တေသံ- ထိုကျွန်စသူတို့သည်၊ ရောဒန္တာနံယေဝ- ငိုကြွေးနေကုန်စဉ်ပင်လျှင်၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွါကုန်၏။

ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားသော၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လှည့်၍၊ ဩလောကေန္တော- ကြည့်လျက်၊ “အယံ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ- ဤဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်၊ သကလဓမ္မဒီပဏ္ဍိကာ- အလုံးစုံသော ဓမ္မဒီပံကျွန်း၌ တန်းဖိုးထိုက်သော၊ တန်ဖိုးရှိသော (အတ္ထိယတေ အတ္တနံ၊ ✓အတ္ထ+ယု၊ မူလေ- အဖိုးထိုက်တန်ခြင်း၌။ အတ္တနံ ဧတိဿာ အတ္ထိတိ အတ္တနိကာ၊ သကလဓမ္မဒီပေ အတ္တနိကာ သကလဓမ္မဒီပဏ္ဍိကာ)၊ ဣတ္ထိ- မိန်းမတည်း၊ မယံ- ငါ၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆတိ- လိုက်ပါလာ၏၊ ယံယေန ကာရဏေန- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ကောစိဒေဝ- တစ်စုံ

တစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်သာလျှင်၊ ‘ဣမေ- ဤသူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရဟန်း ပြုကုန်သည်၊ (သမာနာပိ- ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း)၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ် ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ အနန္တဝိကံ- မသင့်လျော် မလျောက်ပတ်သည် ကို၊ ကရောန္တိ- ပြုနေကုန်၏၊’ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေယျ- ကြံစည်ရာ၏၊ ခေါ ပန- စင်စစ်၊ ဧတံ ဌာနံ- ဤအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ- ရှိနိုင်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ ပါပကေန- ယုတ်မာသော၊ မနဿာ- စိတ်ဖြင့်၊ ပဒုသေတွာ- ပစ်မှား၍၊ အပါယပူရကော- အပါယ်ကို ပြည့်စေတတ်သူ သည် (အပါယ်ဘုံသို့ ရောက်သူသည်)၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဣမံ- ဤဘဒ္ဒကာပိလာနီ ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ မယာ- ငါသည်၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့၊ ဣတိတစ်လုံး အကြေကြံပါ)၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ ဒွေဓာပထံ- လမ်းနှစ်ခွကို (လမ်းနှစ်သွယ်ကို)၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တဿ- ထိုလမ်း၏၊ မတ္တကေ- ထိပ်၌၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်ပြီ၊ ဘဒ္ဒါပိ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်လည်း၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘဒ္ဒကာပိလာနီ ကို၊ “ဘဒ္ဒေ- နှမ၊ တာဒိသိ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သောသဘောရှိသော၊ ဣတ္ထိ- မိန်းမကို၊ မမ- ငါ၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တိ- လိုက်ပါနေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ‘ဣမေ- ဤသူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတာပိ- ရဟန်းပြုပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိနာ- ကင်း ၍၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊’ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ အမှေသု- ငါတို့၌၊ ပဒုဋ္ဌစိတ္တော- ပြစ်မှားလိုသော စိတ်ရှိသော၊ မဟာဇနော- လူ အပေါင်းသည်၊ အပါယပူရကော- အပါယ်ကို ပြည့်စေတတ်သည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ် ရာ၏၊ ဣမသ္မိံ ဒွေဓာပထေ- ဤလမ်းနှစ်သွယ်၌၊ တွံ- သင်သည်၊ ဧကံ- တစ်ခု သောလမ်းကို၊ ဂဏှ- ယူလော့၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဧကေန- တစ်ခုသော လမ်းဖြင့်၊ ဂမိဿာမိ- သွားပါအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ၊ အယျ- အရှင်သား၊ အာမ- ကောင်းပါပြီ၊ “မာတုဂါမော- မိန်းမသည်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ- ရှင်ရဟန်းတို့၏၊ ပလိဗောဓော- အနှောင့်အယှက်ပါတည်း၊ ပဗ္ဗဇိတာပိ- ရဟန်းပြုပြီးပါကုန်သော် လည်း၊ ဝိနာ- ကင်းကုန်သည်၊ န ဘဝန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ (မနဿာ- လူတို့သည်)၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဒေါသံ- အပြစ်ကို၊ (အညေ- အခြား သောသူတို့ကို)၊ ဒေသေယျ- ရှုမြင်စေကုန်ရာ၏(ပြကုန်ရာ၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တိက္ခတ္တံ- သုံးကြိမ်၊ ပဒေက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လည်သည်ကို၊ ဝါ- အရီအသေကို၊

ကတွာ- ပြု၍၊ စတုသုဋ္ဌာနေသု- လေးဋ္ဌာနတို့၌၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန- တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့်၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဒသနဓသမောဓာနသမုဇ္ဈလံ- ဆယ်ခုသော လက်သည်းရောင်အပေါင်းဖြင့် လွန်စွာတောက်ပသော၊ အဉ္စလီ- လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု- ချီမြှောက်၍၊ “သတသဟဿကပ္ပပမာဏေ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အဒ္ဓါနေ- အခါကာလ၌၊ ကတော- ပြုအပ်ခဲ့သော၊ မိတ္တသန္တဝေါ- မိတ်ဆွေခင်ပွန်းဖွဲ့ရခြင်းသည် (အဆွေခင်ပွန်းအဖြစ်ဖြင့် ပေါင်းဖက်ရခြင်းသည်)၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဘိဇ္ဇတိ- ပြိုကွဲပျက်စီးပြီ၊ တုမှေဝ- အရှင်ဘုရားတို့သည်သာလျှင်၊ ဒက္ခိဏာ နာမ- လက်ယာသဘောရှိသူတို့မည်ပါကုန်၏၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ဒက္ခိဏမဂ္ဂေါ- လက်ယာလမ်းခရီးသည်၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်လျော်ပါ၏၊ မာတုဂါမာ- မိန်းမဖြစ်ကုန်သော၊ မယံ နာမ- တပည့်တော်မတို့မည်သည်ကား၊ ဝါမဇာတိကာ- လက်ဝဲသဘောရှိပါကုန်၏၊ အမှာကံ- တပည့်တော်တို့အား၊ ဝါမမဂ္ဂေါ- လက်ဝဲလမ်းခရီးသည်၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ မဂ္ဂံ- လမ်းခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိ- ပြုကျင့်ပြီ (ဝါ) ကြံပြီ၊ တေသံ- ထိုပိပ္ပလိနှင့် ဘဒ္ဒကာပိလာနီတို့၏၊ ဒွေဓာဘူတကာလေ- နှစ်ဦးခွဲခွါနှစ်ဖြာဖြစ်၍ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အယံ ပထဝီ- ဤမြေကြီးသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ စက္ကဝါဠသိနေရပဗ္ဗတာဒယော- စကြဝဠာတိုက်၊ မြင်းမိုရ်တောင်စသည်တို့ကို၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ သက္ကောန္တိပိ- စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ဂုဏေ- ဂုဏ်တို့ကို၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်ချေ။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တိ ဝိယ- ပြောဘိသကဲ့သို့၊ ဝိဝရမာနာ- အော်မြည်တမ်းလျက်၊ အကမ္ပိတ္တ- တုန်လှုပ်ပြီ၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ အသနိသဒ္ဓေါ ဝိယ- မိုးကြိုးသံကဲ့သို့၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတော- စကြဝဠာတောင်သည်၊ ဥနန္ဒဒိ- ပဲ့တင်သံထပ် မပြတ်လပ်အောင် မြည်ဟီးပြီ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ- ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ကုဋိယံ- ဂန္ဓကုဋီတိုက်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ ပထဝီကမ္ပနသဒ္ဓံ- မြေတုန်လှုပ်သံကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “ကိဿ- အဘယ့်ကြောင့်၊ ပထဝီ- မြေကြီးသည်၊ ကမ္ပတိ နုခေါ- တုန်လှုပ်သနည်း။” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ စ- ပိပ္ပလိလုလင်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဒ္ဒါ- ဘဒ္ဒါမည်သော၊ ကာပိလာနီ စ- ကာပိလာနီသည်လည်းကောင်း၊ မံ- ငါဘုရားကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ အပ္ပမေယျံ- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်ထိုက်သော၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်ပြီ၊

တေသံ - ထိုဝိပုလိနှင့်ဘဒ္ဒကာပိလာနီတို့၏၊ ဝိယောဂဋ္ဌာနေ - ခွဲခွါရာအရပ်၌၊ ဥဘိန္ဒူ - နှစ်ဦးလုံးတို့၏၊ ဂုဏဗလေန - ဂုဏ်အစွမ်းကြောင့်၊ အယံ ပထဝီကမ္မော - ဤမြေတုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဇာတော - ဖြစ်ပြီ၊ မယာပိ - ငါသည်လည်း၊ ဧတေသံ - ဤသူတို့အား၊ သင်္ဂဟံ - ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကာတုံ - ပြုခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဂန္ဓကုဋိတော - ဂန္ဓကုဋိတိုက်မှ၊ နိက္ခမ္မ - ထွက်၍၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ - သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ - ယူ၍၊ အသီတိမဟာထေရေသု - ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်တို့တွင်၊ ကမ္ဘိ - တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှလည်း၊ အနာပုစ္ဆာ - မပန်ပြောမူ၍၊ တိဂါဝုတမဂ္ဂံ - သုံးဂါဝုတ်ရှိသောလမ်းခရီးကို၊ ဂန္ဓာ - ကြွတော်မူ၍၊ ပစ္စုပ္ပန် - ခရီးဦးကြိုဆိုမှုကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ရာဇဂဟဿ စ - ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏လည်းကောင်း၊ နာလန္ဒာယ စ - နာလန္ဒာမြို့၏လည်းကောင်း၊ အန္တရေ - အကြား၌၊ ဗဟုပုတ္တနိဂြောဓမူလေ - ဗဟုပုတ္တမည်သော ပညောင်ပင်၏အရင်း၌၊ ပလ္လက္ခံ - ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေမှုကို၊ အာဘုဇိတွာ - ခွေ၍၊ နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ၊ နိသိန္နော ပန - ထိုင်ပြီးလျက်ကား၊ အညတရ - ပံသုကူလိကော ဝိယ - အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော ပံသကူဆောင်မထေရ်ကဲ့သို့၊ အနိသီဒိတွာ - မထိုင်မူ၍၊ ဗုဒ္ဓဝေသံ - ဘုရားအသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ အသီတိဟတ္တာ - အတောင်ရှစ်ဆယ်ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓရံသိယော - ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေန္တော - လွှတ်တော်မူလျက်၊ နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ တသ္မံ ခဏေ - ထိုခဏ၌၊ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တသကဋ္ဌစက္ကကုဋ္ဌာဂါရာဒိပ္ပမာဏာ - သစ်ရွက်ထီး၊ လှည်းဘီးစက်၊ အထွတ်တပ်သော ပြာသာဒ်အစရှိကုန်သော အတိုင်းအတာပမာဏရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရံသိယော - ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ဣတော စိတော စ - ထိုမှဤမှလည်း၊ ဝိပွရန္တိယော - ပျံ့နှံ့ကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဝိဓာဝန္တိယော - အထူးထူးအပြားပြားပြေးသွားကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ စန္ဒသဟဿသုရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာလံ ဝိယ - လပေါင်းအထောင်၊ နေပေါင်းအထောင် တက်လာရာအခါ၌ကဲ့သို့၊ ကုရုမာနာ - ပြုကုန်လျက်၊ တံ ဝနန္တရံ - ထိုတောအလုံးကို (တစ်တောလုံးကို)၊ ဧကောဘာသံ - တခဲနက်အရောင်အလင်းရှိသည်ကို၊ အကံသု - ပြုကုန်ပြီ၊ ဒုတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ - သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်လက္ခဏာတို့၏ အသရေတော်ဖြင့်၊ သမုဇ္ဇလတာရာဂဏေန - ထွန်းလင်းတောက်ပသော ကြယ်တာရာအပေါင်းဖြင့်၊ ဂဂန် - ကောင်းကင်သည်၊ ဝိရောစတိ ဝိယ - တင့်တယ်ဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သုပုပ္ဖိတကမလကုဝလယေန - ကောင်းစွာပွင့်သော ကြာနီ၊ ကြာညိုဖြင့်၊ သလိလံ - အလုံးစုံသော၊ ဝနန္တရံ - တောအလုံးသည် (ထိုတစ်တောလုံးသည်)၊ ဝိရောစတိ ဝိယ - တင့်

တယ်ဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိရောစိတ္တ- တင့်တယ်ပြီ၊ နိဂြောဓရက္ခဿ- ပညောင်ပင်၏၊ ခန္ဓော- ပင်စည်သည်၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်၊ သေတော- ဖြူဖွေးသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ပတ္တာနိ- အရွက်တို့သည်၊ နီလာနိ- ညိုကုန်၏၊ ပက္ကာနိ- ရင့်ကုန်၏၊ ရတ္တာနိ- နီမြန်းကုန်၏၊ တသ္မိံ ပန ဒီဝသေ- ထိုနေ့၌ကား၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ နိဂြောဓော- ပညောင်ပင်သည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောဝ- ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

မဟာကဿပတ္ထေရော- မဟာကဿပမထေရ်သည်၊ တံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အယံ- ဤသူသည်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ သတ္တာ- ဆရာသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣမံ- ဤဆရာကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံစည်၍၊ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော- မြင်အပ်ရာအရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဩနတော- ခန္ဓာကိုယ်ကို ကိုင်းညွတ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တီသု ဋ္ဌာနေသု- သုံးပါးကုန်သော အရပ်တို့၌၊ ဝနိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ- တပည့်တော်၏၊ သတ္တာ- ဆရာပါတည်း၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ သာဝကော- တပည့်သည်၊ အသ္မိံ- ဖြစ်ပါ၏၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ- တပည့်တော်၏၊ သတ္တာ- ဆရာပါတည်း၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ သာဝကော- တပည့်သည်၊ အသ္မိံ- ဖြစ်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- မဟာကဿပမထေရ်ကို၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ “ကဿပ- ကဿပ၊ တွံ- သင်သည်၊ ဣမံ နိပစ္စကာရံ- ဤနှိမ့်ချသောအမှုကို၊ မဟာပထဝိယာ- မြေကြီးအပေါ်၌၊ သစေ ကရေယျာသိ- အကယ်၍ ပြုငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့ပြုလတ်သော်)၊ သာဝိ- ထိုမြေကြီးသည်လည်း၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ န သက္ကုဏေယျ- မစွမ်းနိုင်တန်ရာ၊ တထာဂတဿ ပန- ဘုရားရှင်၏ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂုဏမဟန္တတံ- ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနတာ- သိသော၊ တယာ- သင်သည်၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ နိပစ္စကာရော- နှိမ့်ချမှုသည် (ဝါ) အရိုအသေပြုမှုသည်၊ မယံ- ငါ၏၊ လောမဓိ- အမွေးကိုလည်း၊ စာလေတုံ- တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ၊ န သက္ကာတိ- မစွမ်းနိုင်၊ ကဿပ- ကဿပ၊ နိသီဒ- ထိုင်လော့၊ တေ- သင်အား၊ ဒါယန္တံ- အမွေကို၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုကဿပမထေရ်အား၊ တီဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဩဝါဒေဟိ- အဆုံးအမဩဝါဒတို့ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပဒံ- ရဟန်းပဉ္စင်းအဖြစ်ကို၊ အဒါသိ-

ပေးပြီ၊ ဒတ္တာ စ- ပေးပြီး၍ကား၊ ဗဟုပုတ္တနိဂြောဓမူလတော- ဗဟုပုတ္တမည်သော ပညောင်ပင်၏အရင်းမှ၊ နိက္ခမိတ္တာ - ထွက်၍၊ ထေရံ - အရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကို၊ ပစ္ဆာသမဏံ - နောက်လိုက်ရဟန်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ မဂ္ဂံ- လမ်းခရီးသို့၊ ပဋိပဇ္ဇိ- ကြွတော်မူပြီ၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ဒွတ္တိသမဟာပုရိသ- လက္ခဏဝိစိတ္တံ- သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်တော်မူ၏၊ မဟာကဿပဿ- မဟာကဿပမထေရ်၏၊ (သရီရံ- ခန္ဓာ ကိုယ်တော်သည်)၊ သတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ- ခုနှစ်ပါးသော ယောက်ျား မြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်၏၊ သော- ထိုမဟာကဿပမထေရ် သည်၊ ကဉ္စနနာဝါယ- ရွှေလှေ၏၊ ပစ္ဆာဗဒ္ဓေါ ဝိယ- နောက်တွဲသမ္ပန်ကဲ့သို့၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ ပဒါနပဒိကံ- ခြေတော်ရာအစဉ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းသို့၊ အနုဂစ္ဆိ- အစဉ် လိုက်ပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ထောက်- အနည်းငယ်၊ မဂ္ဂံ- လမ်းခရီးကို၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ မဂ္ဂါ- လမ်းခရီးမှ၊ ဩက္ကမ္မ- ဖဲခွါ၍ (ဝါ) သက်ဆင်း၍၊ အညတရသ္မိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရုက္ခမူလေ- သစ်ပင်ရင်း၌၊ နိသန္ဓာကာရံ- ထိုင်မည့် အခြင်းအရာကို (ထိုင်မည့်ပုံဟန်ကို)၊ ဒဿေသိ- ပြုပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ “သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ နိသီဒိတုကာမော- ထိုင်လို၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဋ္ဋပိလောတိကံ - အဝတ်ဟောင်းအဝတ်နွမ်း အဝတ်ကြမ်း ဖြစ်သော၊ သဃံဋီ- ဒုက္ခဋ္ဌိနှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို၊ စတုဂ္ဂုဏံ- လေးထပ်လေးလွှာ၊ ကတွာ- ပြု၍ (လေးထပ်ခေါက်၍)၊ ပညပေသိ- ခင်းပြီ။

သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ တတ္ထ- ထိုနှစ်ထပ်သင်္ကန်းအပေါ်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်တော်မူ၍၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ပရိမဇ္ဇန္တော- သုံးသပ်တော်မူ လျက်၊ “ကဿပ- ကဿပ၊ တေ- သင်၏၊ ပဋ္ဋပိလောတိကံ- အဝတ်ဟောင်း၊ အဝတ်နွမ်း၊ အဝတ်ကြမ်းဖြစ်သော၊ အယံ သဃံဋီ- ဤနှစ်ထပ်သင်္ကန်း (ဒုက္ခဋ္ဌိ) သည်၊ မုဒုကာ ခေါ်- နူးညံ့သည်သာတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ သော- ထိုမဟာကဿပမထေရ်သည်၊ “သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ မေ- ငါ၏၊ သဃံဋီယာ- နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီး၏၊ မုဒုဘာဝံ- နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကထေသိ- ပြောဆို၏၊ ပါရုပိတုကာမော- ဝတ်ရုံသုံးစွဲလိုသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဃံဋီ- နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို၊ ပါရုပတု- ဝတ်ရုံသုံးစွဲတော်မူပါ၊” ဣတိ- ဤ သို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ ကဿပ- ကဿပ၊ တွံ- သင်သည်၊ ကိ- အဘယ်

နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကို၊ ပါရုပိဿသိ- ဝတ်ရုံမည်နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရား၏၊ နိဝါသနံ- ဒုက္ခေတော် အဝတ်သင်္ကန်းကို၊ လဘန္တော- ရလတ်သော်၊ ပါရုပိဿာမိ- ဝတ်ရုံပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထားပြီ၊ “ကဿပ- ကဿပ၊ တွံ- သင်သည်၊ ပရိဘောဂဇိဏ္ဍံ- ဝတ်ရုံသုံးဆောင်သဖြင့် ဆွေးမြေ့ဟောင်းနွမ်း၍နေသော၊ ဣမံ ပံသုကူလံ- ဤပုံသကူသင်္ကန်းကို၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ခြင်းငှါ၊ သက္ခိဿသိ ကိံ ပန- စွမ်းနိုင်သလော၊ ဟိ- မှန်၏၊ မယာ- ငါ ဘုရားသည်၊ ဣမဿ ပံသုကူလဿ- ဤပုံသကူသင်္ကန်းတော်၏(ဝါ)ကို၊ ဂဟိတ- ဒိဝသေ- ကောက်ယူတော်မူရာနေ၌၊ ဥဒကပရိယန္တံ- ရေအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ မဟာပထဝီ- မြေကြီးသည်၊ ကမ္မိ- တုန်လှုပ်ပြီ၊ ဣမံ ဗုဒ္ဓပရိဘောဂ- ဇိဏ္ဍစီဝရံ နာမ- ဤဘုရားရှင်သုံးစွဲတော်မူသဖြင့် ဆွေးမြေ့ဟောင်းနွမ်းနေသော သင်္ကန်းမည်သည်ကို (ပရိဘုဉ္ဇနံ ပရိဘောဂံ၊ ပရိဘုဉ္ဇနံ + ဣ။ ဗုဒ္ဓဿ ပရိဘောဂံ ဗုဒ္ဓပရိဘောဂံ- ဘုရားရှင်၏သုံးစွဲခြင်း။ ဇိဏ္ဍံ စီဝရံ ဇိဏ္ဍစီဝရံ၊ ဗုဒ္ဓပရိဘောဂေန ဇိဏ္ဍစီဝရံ ဗုဒ္ဓပရိဘောဂဇိဏ္ဍစီဝရံ)၊ ပရိတ္တဂုဏေန- နည်းသောဂုဏ်ရှိသောသူသည်၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်၊ ဣဒံ- ဤဘုရားရှင်၏ပုံသကူ သင်္ကန်းတော်ကို၊ ပဋိဗလေန- စွမ်းနိုင်သော၊ ပဋိပတ္တိပုရဏသမတ္ထေန- အကျင့် ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော၊ ဇာတိပံသုကူလိကေန- ပင်ကိုယ်သဘော အားဖြင့် ပုံသကူသင်္ကန်းကို ဆောင်လေ့ရှိသောသူသည်၊ (ပံသုကူလဿ ဓာရဏံ ပံသုကူလံ၊ ဥတ္တရပဒလောပဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသံ၊ ပံသုကူလံ အဿ အတ္ထိတိ ပံသုကူလိကော၊ ပံသုကူလပုဒ်+ဏိကပစ္စည်း၊ ဇာတိယာ ပံသုကူလိကော ဇာတိပံသုကူလိကော၊ တေန- ဇာတိပံသုကူလိကေန)၊ ဓာရေတုံ- ဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူ၍၊ ထေရေန- မထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ စီဝရံ- သင်္ကန်း တော်ကို၊ ပရိဝတ္တေသိ- လဲလှယ်တော်မူပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ပရိဝတ္တေတ္တာ- လဲလှယ်တော်မူပြီး၍၊ ထေရဿ- မထေရ်၏၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပါရုပိ- ဝတ်ရုံတော်မူပြီ၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ ပါရုပိ- ဝတ်ရုံပြီ၊ တသ္မိခဏေ- ထိုခဏ၌၊ အစေတနာပိ- စိတ်စေတနာ မရှိသည် လည်းဖြစ်သော၊ အယံ မဟာပထဝီ- ဤမြေကြီးသည်၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ဒုက္ခရံ- ခဲယဉ်းသောအမှုကို၊ အကတ္ထ- ပြုတော်မူပြီ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပါရုတ စီဝရံ- ဝတ်ရုံအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ သာဝကေန- တပည့်နှင့်၊ ပရိဝတ္တိတပုဗ္ဗံ နာမ-

ရှေး၌ လဲလှယ်ဖူးခြင်းမည်သည်။ န အဟောသိ- မရှိပြီ။ အဟံ- တပည့်တော်သည်။ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့၏။ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကို။ ဓာရေတုံ- ဆောင်ထားခြင်းငှါ။ န သက္ကောမိ- မစွမ်းနိုင်ပါ။” ဣတိ- ဤသို့။ ဝဒန္တိ ဝိယ- ပြောဘိသကဲ့သို့။ ဥဒက ပရိယန္တံ- ရေအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်ကို။ ကတွာ- ပြု၍။ ကမ္မိ- တုန်လှုပ်ပြီ။ ထေရောပိ။ ကဿပမထေရ်သည်လည်း။ “မေ- ငါသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏။ ပရိဘောဂစီဝရံ- ဝတ်ရုံသုံးစွဲသောသင်္ကန်းကို။ လဒ္ဓံ- ရအပ်ပြီ။ မေ- ငါသည်။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌။ ကိ- အဘယ်အရာကို။ ဥတ္တရိ- အလွန်။ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်သနည်း။” ဣတိ- ဤသို့။ ဥန္နတိ- ထောင်လွှားတက်ကြွမှုကို။ အကတွာ- မပြုမူ၍။ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏။ သန္တိကေယေဝ- အထံတော်၌သာလျှင်။ တေရသ- တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော၊ ဓုတဂုဏေ- ဓုတင်အကျင့်တို့ကို။ သမာဒါယ- ဆောက်တည်၍။ သတ္တဒိဝသမတ္တံ- ခုနစ်ရက်မျှ။ ပုထုဇ္ဇနော- ပုထုဇဉ်သည်။ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ- ရှစ်ရက်မြောက်နေ့၌။ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ- ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်။ သဟ- အတူတကွ။ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌။ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်။ နံ- ထိုကဿပမထေရ်ကို။ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ကဿပေါ- ကဿပသည်။ စန္ဒူပမော- လလျှင်ဥပမာရှိသည် (ဝါ) လနှင့်တူသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ကုလနိ- အမျိုးအိမ်တို့သို့။ ဥပသင်္ကမတိ- ချဉ်းကပ်တော်မူ၏။ ကာယံ- ကိုယ်ကို။ အပကဿေဝ- လူတို့နှင့်ရောနှောခြင်းစသည်မပြုဘဲ အဝေးသို့ ဆုတ်ခွါဖယ်ရှား၍သာလျှင်။ စိတ္တံ- စိတ်ကို။ အပကဿေဝ- အဝေးသို့ ဆုတ်ခွါဖယ်ရှား၍သာလျှင်။ နိစ္စနဝကော- အမြဲသစ်လွင်ခြင်းရှိသည်သာလျှင်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ ကုလေသု- အမျိုးတို့၌။ အပ္ပဂဗ္ဘော- ကိုယ်၊နှုတ်၊နှလုံး သုံးပါးလုံး မကြမ်းတမ်း၊ မခက်ထန်။” ဣတိ ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသော စကားဖြင့်။ ပသံသိတွာ- ချီးမွမ်းတော်မူ၍။ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌။ အရိယဂဏမဇ္ဈေ- အရိယာအပေါင်း၏ အလယ်၌။ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူလျက်။ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါဘုရား၏။ သာဝကာနံ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓုတဝါဒါနံ- ကိလေသာတို့ကို ခါတွက်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဓုတင်တရားကို ဟောကြားတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့တွင်။ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ မဟာကဿပေါ- အကြင်မဟာကဿပမထေရ်သည်။ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ ဧတံ ဧသော- ဤမဟာကဿပမထေရ်သည်။ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း။” ဣတိ- ဤသို့။ ဓုတဝါဒါနံ- ကိလေသာတို့ကို ခါတွက်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဓုတင်တရားကို ဟောကြားတတ်သော သူတို့ထက်။ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သောအရာအထူး

၌၊ ဌပေသိ- ထားပြီ။

၃၉၈။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ- ဧတဒဂ် အရာအထူး၌၊ ဌပိတော- ထားအပ်သော၊ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ- အရှင်မဟာ ကဿပသည်၊ မဟာသာဝကဘာဝံ- မဟာသာဝက၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက် သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကံကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ရှေး၌ပြုကျင့်အပ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြ လိုလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတိ အာဒိ- ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ- ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ပဒုမုတ္တရဿာတိ- ပဒုမုတ္တရဿ ဟူသည်ကား၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊ မာတုကုစ္ဆိတော- အမိဝမ်းကြာတိုက်မှ၊ နိက္ခန္တကာလ- တော- ထွက်လာရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ပါဒါနံ- ခြေတော်အစုံတို့ကို၊ နိက္ခေပန- သမယေ- မြေသို့ချရာအခါ၌၊ အက္ကန္တက္ကန္တပါဒေ- နင်းအပ်တိုင်း နင်းအပ်တိုင်းသော ခြေ၌၊ သတသဟဿပတ္တာ- တစ်သိန်းသောပွင့်ချပ်ရှိကုန်သော၊ ပဒုမာ- ပဒုမ္မာကြာ တို့သည်၊ ပထဝီ- မြေကို၊ ဘိန္နိတွာ- ဖောက်ခွဲ၍၊ ဥဋ္ဌဟိသု ကိရ- ပေါ်ထွက်လာကုန် သတဲ့၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ အဿ- ထိုပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်၏၊ တံ နာမံ- ထိုအမည် သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သကလသတ္တနိကာယေသု- အလုံးစုံသောသတ္တဝါအပေါင်း တို့တွင်၊ ဧကေကေန- တစ်ဦးတစ်ယောက်သည်၊ သတသတပုညေ- တစ်ရာတစ်ရာ သော ကောင်းမှုကို၊ ကတေ- ပြုအပ်သော်၊ တဿ ပုညဿ- ထိုကောင်းမှုထက်၊ သတဂုဏပုညာနံ- ကောင်းမှုအဆပေါင်းအရာတို့၏ (ဝါ) ကောင်းမှုအဆပေါင်းအရာ တို့ကို၊ ကတတ္တာ- ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝတော- ဘုန်းတန်းခိုးရှိတော်မူ သော ဘုရားရှင်၏၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကားအနက်တည်း၊ လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနောတိ- လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော ဟူသည်ကား၊ သတ္တလောကဿ- သတ္တ လောက၏၊ ပဓာနဘူတဿ- အကြီးအမှူးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု- ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ (ကောင်း၊ မကောင်း၊ လိုအပ်၊ မလိုအပ် အာရုံတို့၌)၊ အကမ္မိယဘာဝံ- မတုန်မလှုပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တတ္တာ- ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာဒိနော- တာဒိမည်တော်မူသော၊ နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှီတိ- နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှီဟူသည် ကား၊ သတ္တလောကဿ- သတ္တလောက၏၊ ပဋိသရဏဘူတေ- ကိုးကွယ်လဲလျောင်း ကိန်းအောင်းမှီခိုရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန-

ခန္ဓာကိုယ်တော်၏ အပြီးသတ်ချုပ်ငြိမ်းခြင်းအားဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာတေ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံ ချုပ်ငြိမ်းတော်မူလတ်သော်၊ အဒဿနံ- မမြင်ခြင်းသို့၊ ဂတေ- ရောက်လတ်သော်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပူဇံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနောတိ- ပူဇံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနောဟူသည်ကား၊ သဒေဝကဿ- နတ်နှင့်တကွသော၊ လောကဿ- လောက ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ သာသနတော- ဆုံးမတတ်သောကြောင့်၊ “သတ္တာ”တိ- သတ္တာဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမဿ- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်အား၊ သာဓုကီဠ- ဘုရားရှင်၏ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရာအရပ်၌ ပြုအပ်သော ပူဇော်မှုကို၊ ကီဠန္တာ- ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နှံ့ဆင်ယင်ကုန်လျက်၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၃၉၉။ အဂ္ဂိ စိနန္တိ ဇာနတာတိ- အဂ္ဂိ စိနန္တိ ဇာနတာဟူသည်ကား၊ ဇေ- သမူဟာ- လူအပေါင်းသည်၊ အာဠာဟနတ္ထာယ- မီးသဂြိုဟ် (မီးရှို့)ရန် အလို့ငှါ၊ အဂ္ဂိ- မီးကို၊ စိနန္တာ- စုပုံတတ်ကုန်သော (ဝါ) တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော (ဝါ) တောက်စေတတ်ကုန်သော (ရှို့တတ်ကုန်သော)၊ ရာသီ- မီးအစုအပုံကို၊ ကရောန္တာ- ပြုတတ်ကုန်သော၊ အာ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ မောဒိတာ- ဝမ်းမြောက်တတ် ကုန်သော၊ သန္တုဠာ- ရွှန်လန်းနှစ်သက်တတ်ကုန်သော၊ ပကာရေန- အပြားအာဖြင့်၊ မောဒိတာ- ဝမ်းမြောက်တတ်ကုန်သော၊ သန္တုဠာ- ရွှင်လန်းနှစ်သက်တတ်ကုန်သော၊ (ဇေတာ- လူအပေါင်းတို့သည်)၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။ တေသု သံဝေဂဇာတေ- သူတိ- တေသု သံဝေဂဇာတေသုဟူသည်ကား၊ တေသု ဇေသမူဟေသု- ထိုလူ အပေါင်းတို့သည်၊ သံဝေဂပုတ္တေသု- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်လတ်သော်၊ ဥတြာသံ- ထိတ်လန့်ခြင်းကို၊ လာန္တေသု- ရကုန်လတ်သော်၊ မေတိ- မေဟူသည် ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ပီတိတိ- ပီတိဟူသည်ကား၊ ဟာသော- နှစ်သက်ပျော်ရွှင်ခြင်းသည်၊

၁။ စိနန္တာ= ဤပုဒ်သည် “အဂ္ဂိ စိနန္တိ” ဟူသော သံဝဏ္ဏနာကို ဖွင့်သည်။ ✓စိ+နာ+အန္တဖြင့် ပြီးသည်။ ✓စိ ဓာတ်သည် စယနတ္ထကို ဟောသည်။ ထို့ကြောင့် ‘စုပုံတတ်သော’ဟု ပြန်ဆိုလိုက်သည်။ ထို့ပြင် ဤ ✓စိ ဓာတ်သည် “ဧဝံ စိနာတိတိ န ဝမေတိ”ဟူသော သံယုတ္တဋီကာ(၂၊ ၂၃၉)အဖွင့်ကို ထောက်ဆပါက ဝမနတ္ထလည်းဟောနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် “တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော (သဒ္ဓတ္ထ) တောက်စေတတ်၊ ရှို့တတ်ကုန်သော (ဝေါဟာရတ္ထ) ဟု အနက်ပြန်ဆိုပါသည်။ ဤနေရာ၌ ပါဠိတော်အရှိကား “ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ ဇေတာ”ဟု ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာအရှိကား “အဂ္ဂိ စိနန္တိ ဇေတာ”ဟု ရှိ၏။ ကွဲလွဲချက်ပင်။

ဥဒပဇ္ဇထာတိ- ဥဒပဇ္ဇထ ဟူသည်ကား၊ ပါတုဘဝိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၀၀။ ဉာတိမိတ္တေ သမာနေတွာတိ- ဉာတိမိတ္တေ သမာနေတွာ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ဗန္ဓုသဟာယေ- ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့ကို၊ သမာနေတွာ- စုရုံး၍၊ ရာသီ- အစုအပုံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ မဟာဝီရောတိ- မဟာဝီရောဟူသည်ကား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတောတိ- ပရိနိဗ္ဗုတော ဟူသည်ကား၊ အဒဿနံ- မမြင်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝိန္တိ- အဗြဝိ ဟူသည်ကား၊ ကထေသိ- ပြောဆိုပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဟန္တ ပူဇံ ကရောမသေတိ စတ္ထ- ဟန္တ ပူဇံ ကရောမသေ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဟန္တာတိ- ဟန္တ ဟူသည်ကား၊ ဝေါဿဂ္ဂတ္ထေ- စွန့်လွှတ်ကြောင်း (စကားဖြတ်ကြောင်း)အနက်၌၊ (ပဝတ္ထော- ဖြစ်သော) နိပါတော- နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ တေန ကာရဏေန- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ သမာဂတာ- စုရုံး(စည်းဝေး)ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကရောမ- ပြုကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေတိ- သေ ဟူသည်ကား၊ နိပါတော- နိပါတ်ပုဒ်တည်း။

၄၀၁။ သာဓူတိ တေ ပဋိဿုတွာတိ- သာဓူတိ တေ ပဋိဿုတွာ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ တေ ဉာတိမိတ္တာ- ထိုဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့သည်၊ သာဓု ဣတိ- ကောင်းပါပေစွဟု၊ သုန္တရံ ဘဒ္ဒကံ ဣတိ- ကောင်းပါပေစွ၊ ကောင်းလေစွဟု၊ ပဋိဿုဏိတွာ- ရှေ့ရှုနားထောင်၍၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ဘိယျောတိ- ဘိယျောဟူသည်ကား၊ အတိရေကံ- လွန်ကဲစွာ၊ ဟာသန္တိ- ဟာသံ ဟူသည်ကား၊ ပီတိ- နှစ်သက်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်မှုကို၊ ဇနိသူတိ- ဇနိသူဟူသည်ကား၊ ဥပ္ပါဒေသုံ- ဖြစ်စေကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၄၀၂။ တတော- ထိုနောက်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကတပုညသဉ္စယံ- ပြုအပ်၊ ဆည်းပူးအပ်ခဲ့ပြီးသော ကောင်းမှုအပေါင်းကို (ကရိယိတ္တာတိ ကတံ၊ ကတံ ပုညံ ကတပုညံ၊ ကတပုညာနံ သဉ္စယော ကတပုညသဉ္စယော၊ တံ ကတပုညသဉ္စယံ)၊ ဒဿေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဗုဒ္ဓသ္မိံ လောကနာထမှီတိအာဒိ- ဗုဒ္ဓသ္မိံ လောကနာထမှီ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ သတဟတ္ထံ- အတောင် တစ်ရာဟူသော၊ ဥဂ္ဂတံ ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ- အမြင့်ရှိသော၊ ဒိယမဟတ္ထသတံ- အခွဲနှင့်

တကွ အတောင်နှစ်ရာဟူသော (ဝါ) အတောင်တစ်ရာငါးဆယ်ဟူသော၊ ဝိတ္တတံ-
အပြန့်ကျယ်သော (ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသော)၊ ဝိမာနံ- ဗိမာန်သည်၊ နာသီတိ- နာသိ
ဟူသည်ကား၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဥဂ္ဂတံ- ထွက်ပေါ်လာသော၊ အတ္ထိယံ-
ရတနာစေတီအိမ်ကို (ဝါ) စေတီသဏ္ဌာန်ချုပ်ကို၊ သုကတန္တိ- သုကတံ ဟူသည်ကား၊
သုန္ဒရာကာရေန- ကောင်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတံ- ပြုအပ်သည်ကို၊
ကတွာတိ- ကတွာဟူသည်ကား၊ ကာရေတွာ စ- ပြုစေ၍လည်း၊ ပုညသဉ္စယန္တိ-
ပုညသဉ္စယံ ဟူသည်ကား၊ ပုညရာသီ- ကောင်းမှုအစုကို၊ ကာဟာသိန္တိ- ကာဟာသီ
ဟူသည်ကား၊ အကာသီ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာ-
တဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၀၃။ ကတွာန အတ္ထိယံ တတ္တာတိ- ကတွာန အတ္ထိယံ တတ္ထ ဟူသည်ကား၊
တသ္မိံ စေတီယပူဇနဋ္ဌာနေ- ထိုစေတီကို ပူဇော်ရာအရပ်၌၊ တာလပန္နိဟီတိ- တာလပန္နိ
ဟိ ဟူသည်ကား၊ တာလပါဠိဟိ- ထန်းပင်အစဉ်တို့ဖြင့်၊ စိတ္တိတန္တိ- စိတ္တိတံဟူသည်
ကား၊ သောဘိတံ- တင့်တယ်သော၊ အတ္ထိယံ- ရတနာစေတီအိမ်ကို၊ ကတွာနာတိ-
ကတွာနဟူသည်ကား၊ ကာရေတွာ စ- ပြုစေ၍လည်း၊ သကံ စိတ္တန္တိ- သကံ စိတ္တံ
ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပဿာဒေတွာ- ကြည်လင်စေ၍၊
စေတိယံ ပူဇယုတ္တမန္တိ- စေတိယံ ပူဇယုတ္တမံ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊
ဗုဒ္ဓဓာတုနိဓာပိတံ- ဘုရားဓာတ်တော်(မွေတော်)များ ဌပနာထားအပ်ရာဖြစ်သော
(ဝါ) ဘုရားဓာတ်တော်များကိန်းဝပ်စွယ်တော်မူနေသော (နိဓာပိယတေတိ နိဓာပိတံ၊
နိဓာ+ဏာပေ+တ၊ နျာသေ- အပ်နှံသွင်းထားခြင်း၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဓာတုယော ဗုဒ္ဓ-
ဓာတုယော၊ ဗုဒ္ဓဓာတုနံ နိဓာပိတံ ဗုဒ္ဓဓာတုနိဓာပိတံ)၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ ပူဇေ-
ပူဇော်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၀၄။ တဿ စေတိယဿ- ထိုစေတီ၏၊ မဟိမံ- ကြီးမားသည်၏အဖြစ်ကို၊
(မဟန္တဿ ဘာဝေါ မဟိမာ၊ မဟန္တပုဒ် + ဣမပစ္စည်း)၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၊
(ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝါတိ အာဒိ- အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊
အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝါတိ- အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝံဟူသည်ကား၊
အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဇေယျာနော- ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝံ
အဂ္ဂိရာသိ ဣဝ- မီးအစုအပုံကြီးကဲ့သို့၊ တံ စေတိယံ- ထိုစေတီသည်၊ သတ္တဟိ
ရတနေဟိ- ရတနာခုနှစ်ပါးတို့ဖြင့်၊ ဇေတိ- တောက်ပနေ၏၊ ဖုလ္လိတောတိ- ဖုလ္လိတော
ဟူသည်ကား၊ ဝိကသိတပုပ္ဖေါ- ပွင့်သောပန်းရှိသော၊ သာလရုက္ခရာဇာ ဣဝ- အင်

ကြင်းသစ်ပင်မင်းကဲ့သို့၊ အာကာသေ - ကောင်းကင်၌၊ ဣန္ဒြိယဝါတိ - ဣန္ဒြိယဝါတိ ဟူသည်ကား၊ ဣန္ဒြိယ ဣဝ စ - သက်တန်ရောင်ကဲ့သို့လည်း၊ စတုဒ္ဓိသာတိ - စတုဒ္ဓိသာ ဟူသည်ကား၊ စတုသု - လေးပါးကုန်သော၊ ဒိသာသု - အရပ်မျက်နှာတို့၌၊ ဩဘာသတိတိ - ဩဘာသတိ ဟူသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇောတတိ - ထွန်းလင်းတောက်ပ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၄၀၅။ တတ္ထ စိတ္တံ ပဿာဒေတွာတိ - တတ္ထ စိတ္တံ ပဿာဒေတွာ ဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ ဇောတမာနဓာတုဂဗ္ဘမိ - ထိုထွန်းလင်းတောက်ပနေသောဓာတ်တော်တို့ကို၌၊ စိတ္တံ မနံ - စိတ်ကို၊ ပဿာဒေတွာ - ကြည်လင်စေ၍၊ သောမနသံ - ဝမ်းမြောက်မှုကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ တေန စိတ္တပ္ပဿာဒေန - ထိုစိတ်၏ ကြည်လင်ဝမ်းမြောက်မှုဖြင့်၊ ဗဟုန္တိ - ဗဟုဟူသည်ကား၊ အနေကပ္ပကာရံ - တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ ကုသလန္တိ - ကုသလ်ဟူသည်ကား၊ ပုညံ - ကောင်းမှုကို၊ ကတွာန - ပြု၍၊ “ဓာတုဂဗ္ဘေ စ - ဓာတ်တော်တို့ကို၌လည်းကောင်း၊ သာသနေ စ - ဘုရားသာသနာတော်၌လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကာနိ - ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ - ကောင်းမှုတို့ကို၊ မယာ - ငါသည်၊ ကတာနိ - ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊” ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ ပုညကမ္မံ - ကောင်းမှုကံကို၊ သရိတွာန - အမှတ်ရ၍၊ ကာလံ ကတွာ - သေဆုံး၍၊ တိဒသန္တိ - တိဒသံ ဟူသည်ကား၊ တာဝတိံသာဝနံ - တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့၊ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ ဝိယ - အိပ်ပျော်ရာမှ နိုးသကဲ့သို့၊ (သုပနံ သုတ္တံ၊ ✓သုပ+တ၊ သယေ - အိပ်ခြင်း၌။ ပဗုဇ္ဈတိတိ ပဗုဒ္ဓေါ၊ ပ✓ဗုဓ+တ၊ ဇာဂရေ - နိုးခြင်း၌။ သုတ္တတော ပဗုဒ္ဓေါ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ)၊ အဟံ - ငါသည်၊ ဥပပဇ္ဇိန္တိ - ဥပပဇ္ဇိ ဟူသည်ကား၊ ဇာတော - ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၄၀၆။ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဥပ္ပန္နဒေဝလောကေ - ဖြစ်ရာနတ်ပြည်၌၊ လဒ္ဓသမ္ပတ္တိ - ရအပ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ဒဿေန္တော - ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သဟဿယုတ္တန္တိအာဒိ - သဟဿယုတ္တံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ ဟယဝါဟိန္တိ - ဟယဝါဟိ ဟူသည်ကား၊ သိန္နဝသဟဿယောဇိတံ - သိန္နောမြင်းတစ်ထောင် ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဒိဗ္ဗရထံ (ဒိဗ္ဗရထေ) - နတ်ရထား၌၊ အဓိဋ္ဌိတော - တည်သည် (ဇာ၊ ၄၊ ၆၊ ၁၅၆-အဖွင့်နှင့်အညီ အနက်ပေးခြင်းတည်း)၊ (တနည်း) ဒိဗ္ဗရထံ - နတ်ရထားကို၊ အဓိဋ္ဌိတော - စီးသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သတ္တဟိ - ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ဘူမိဟိ - ဘုံအဆင့်တို့ဖြင့်၊ သန္တိ - သံ ဟူသည်ကား၊ သုဇ္ဈ - ကောင်းစွာ၊ ဥဂ္ဂတံ - ပေါ်ထွက်လာသော၊ ဥဗ္ဗိန္တိ - ဥဗ္ဗိန္တံ

ဟူသည်ကား၊ ဥစ္စံ- မြင့်မောက်သော၊ မယုံ- ငါ၏၊ ဘဝနန္တိ- ဘဝနံ ဟူသည်ကား၊
ဝိမာနံ- ဘုံဗိမာန်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်
တည်း။

၄၀၇။ တသ္မိံ ဝိမာနေ- ထိုဘုံဗိမာန်၌၊ သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယာတိ- သဗ္ဗသော
ဝဏ္ဏမယာ ဟူသည်ကား၊ သကလသောဝဏ္ဏမယာနိ- အလုံးစုံသောရွှေဖြင့်ပြီးကုန်သော၊
ကုဋ္ဌာဂါရသဟဿာနိ- အထွဋ်တပ်အပ်သော အဆောင်ပေါင်းတစ်ထောင်တို့သည်၊
အဟုန္တိ- အဟုံ ဟူသည်ကား၊ အဟောသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း၊ သကတေဇေနာတိ- သကတေဇေန ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
အာနုဘာဝေန- တန်ခိုးအာနုဘော်(အစွမ်း)ကြောင့်၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒသ-
ဆယ်ခုကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ်မျက်နှာတို့သည်၊ ပဘာသယန္တိ- ပဘာသယံဟူသည်
ကား၊ ဩဘာသေန္တနိ- တလျှပ်လျှပ်အရောင်ထွက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊
ဇေန္တိတိ- ဇေန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇောတန္တိ- ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၀၈။ မယုံ- ငါ၏၊ တသ္မိံ ပါတုဘူတဝိမာနေ- ထိုထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသော
ဘုံဗိမာန်၌၊ အညေပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နိယျူဟာတိ- နိယျူဟာ ဟူသည်
ကား၊ ပမုခသာလာယော- မုခ်ဦးဆောင်တို့သည်၊ သန္တိတိ- သန္တိ ဟူသည်ကား၊
ဝိဇ္ဇန္တိ- ရှိကုန်၏၊ ကိ- အဘယ်ကဲ့သို့၊ ဘူတာ- ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ လောဟိတင်္ဂမယာတိ-
လောဟိတင်္ဂမယာဟူသည်ကား၊ ရတ္တမဏိမယာ- ပတ္တမြားနီဖြင့် ပြီးကုန်၏၊ တဒါ-
ထိုအခါ၌၊ တေပိ နိယျူဟာ- ထိုမုခ်ဦးဆောင်တို့သည်လည်း၊ စတသော- လေးပါး
ကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ်မျက်နှာတို့သို့၊ အာဘာယာတိ- အာဘာယ ဟူသည်ကား၊
ပဘာယ- အရောင်အလင်းဖြင့်၊ ဇောတန္တိ- ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၁၀။ သဗ္ဗေ ဒေဝေတိ- သဗ္ဗေ ဒေဝေ ဟူသည်ကား၊ သကလဆဒေဝလောကေ-
အလုံးစုံသော နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌၊ (နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်လုံး၌)၊ ဒေဝေ- နတ်တို့
ကို၊ အဘိဘောဓီတိ- အဘိဘောဓိ ဟူသည်ကား၊ အဘိဘဝါမိ- လွမ်းမိုးနိုင်၏၊
ကဿ- အဘယ်ကောင်းမှု၏၊ ဖလံ- အကျိုးနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စေ ပုစ္ဆေယျ-
အကယ်၍မေးငြားအံ့၊ မယာ- ငါသည်၊ ကတဿ- ပြုအပ်သော၊ ပုညကမ္မဿ-
ကောင်းမှုကံ၏၊ ဣဒံ- ဤနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ရှိ နတ်တို့ကို လွမ်းမိုးနိုင်ခြင်းသည်၊
ဖလံ- အကျိုးတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၁၁။ တတော- ထိုနောက်၊ မနုဿသမ္ပတ္တိ- လူ့စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿမ္ပိတိ အာဒိ- သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿမ္ပိ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဣတော ကပ္ပတော- ဤကမ္ဘာမှ၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ သဋ္ဌိသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ- ခြောက်သောင်းသော ကမ္ဘာအထက်၌၊ စာတုရန္တောတိ- စာတုရန္တော ဟူသည်ကား၊ စတုမဟာဒီပဝန္တော- ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းကို အစိုးရသော၊ ဝိဇိတာဝီတိ- ဝိဇိတာဝီ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ ပစ္စတ္တိကံ- ရန်သူကို၊ ဝိဇိတဝန္တော- အောင်နိုင်ပြီးသော၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေါ နာမ- ဥဗ္ဗိဒ္ဓမည်သော၊ စက္ကဝတီရာဇာ- စကြဝတေးမင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ပထဝီ အာဝသိန္တိ- ပထဝီ အာဝသီဟူသည်ကား၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၁၂-၄။ တထေဝ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေတိ- တထေဝ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ ဟူသည်ကား၊ ပဉ္စဗုဒ္ဓပဋိမတ္တိတတ္တာ- ငါးဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဒ္ဒကေ နာမ- ဘဒ္ဒကမည်သော၊ ကပ္ပေ- ကမ္ဘာ၌၊ တိသက္ခတ္တံ- အကြိမ်သုံးဆယ်၊ တိသဇာတိယာ- ဘဝသုံးဆယ်၌၊ စတုဒီပမ္ပိ- ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၌၊ ဣဿရော- အစိုးရသူသည်၊ ပဓာနော- အကြီးအမှူးဦးစီးခေါင်းဆောင်သည်၊ စက္ကရတနာဒီဟိ- စကြာရတနာအစရှိကုန်သော၊ သတ္တဟိ- ခုနစ်ခုကုန်သော၊ ရတနေဟိ- ရတနာတို့နှင့်၊ သမ္ပန္တော- ပြည့်စုံသူသည်၊ သမင်္ဂီဘူတော- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သူသည်၊ သကကမ္ဘာဘိရဒ္ဓေါတိ- သကကမ္ဘာဘိရဒ္ဓေါဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကမ္မေ- အလုပ်ဖြစ်သော၊ ဒသရာဇဓမ္မေ- ဆယ်ပါးသော မင်းကျင့်တရား၌၊ အဘိရဒ္ဓေါ- အားရကျေနပ်နှစ်သက်သော၊ အလ္လီနော- ကပ်ငြိသော၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အမ္ပိတိ- အမ္ပိ ဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ စက္ကဝတ္တိကာလေ- စကြဝတေးမင်းဖြစ်ရာအခါ၌၊ အနုဘူတသမ္ပတ္တိ- ခံစားအပ်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “တတ္ထာပိ ဘဝနံ မယှ”န္တိ အာဒိ- တတ္ထာပိ ဘဝနံ မယှ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထာတိ- တတ္ထဟူသည်ကား၊ တသ္မိ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇမ္ပိ- ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်၌၊ မယှ ဘဝနန္တိ- မယှ ဘဝနံဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်သည်၊ ဣန္ဒလဋ္ဌိဝ ဥဂ္ဂတန္တိ- ဣန္ဒလဋ္ဌိဝ

ဥဂ္ဂတံဟူသည်ကား၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဌိတဝိဇ္ဇောတမာနာ- တည်လျက် ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ဝိဇ္ဇုလ္လတာ ဣဝ- လျှပ်စစ်လျှပ်ပန်းနွယ်ကဲ့သို့၊ ဥဂ္ဂတံ- ပေါ်ထွက်နေသည်၊ သတ္တဘူမိကာဒိဘေဒေဟိ- ဘုံခုနစ်ဆင့်စသော အထူးအပြားတို့ ဖြင့်၊ ဥစ္စံ- မြင့်မောက်(ဝင့်ထည်)နေသည်၊ အာယာမတောတိ- အာယာမတောဟူသည် ကား၊ ဒီဃတော စ- အရှည်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စတော စ- အမြင့်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ စတုဝီသတိယောဇနံ- နှစ်ဆယ့်လေးယူဇနာရှိသည်၊ ဝိတ္တာရတော- အနံအကျယ်အပြန့်အားဖြင့်၊ ဒွါဒသယောဇနံ- ဆယ့်နှစ်ယူဇနာသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဇနာနံ- လူတို့၏၊ မနံ- စိတ်ကို၊ အလ္လီနဘာဝေန- ငြိ ကပ်ဆွဲဆောင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရမ္မဏံ နာမ- ရမ္မဏမည်သော၊ နဂရံ- မြို့ တော်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဒဠေဟိ- မြဲမြံခိုင်ခံ့ကုန်သော၊ ဒွါဒသဟတ္ထေဟိ ဝါ- ဆယ့်နှစ်တောင်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိသဟတ္ထေဟိ ဝါ- အတောင်သုံးဆယ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥစ္စေဟိ- မြင့် မောက်ကုန်သော၊ ပါကာရတောရဏေဟိ- အကာအရံတံတိုင်း၊ တုရိဏ်းတိုင်တို့နှင့် (တံခွန်တိုင်တို့နှင့်)၊ သမ္ပန္နံ- ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၄၁၅-၂၀။ တဒဗကန္တိ- တဒဗကံ ဟူသည်ကား၊ တတော- ထိုယူဇနာငါးရာ ထက်၊ အဗကံ- ထက်ဝက်ရှိ၏၊ အဗတိယသတယောဇနံ- အခွဲနှင့်တကွ ယူဇနာသုံးရာ ရှိ၏ (ဝါ) ယူဇနာနှစ်ရာ ငါးဆယ်ရှိ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပက္ခိတ္တာ ပဏ္ဏဝီသတိတိ- ပက္ခိတ္တာ ပဏ္ဏဝီသတိဟူသည်ကား၊ ဝီသတိအာပဏပက္ခိတ္တံ- နှစ်ဆယ်သော ဈေးရုံများဖြင့် နေရာချထားအပ်သော၊ နိရန္တရံ- အဆက်မပြတ်သော၊ ဝီထိပရိစ္ဆေဒံ- လမ်းအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဗြာဟ္မညကုလသမ္ဘူတောတိ- ဗြာဟ္မညကုလသမ္ဘူတော ဟူသည်ကား၊ ဗြာဟ္မဏ- ကုလေ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ သုဇာတော- ကောင်းစွာ မွေးဖွားလာသော၊ သေသံ- ကြွင်း သော စကားရပ်ကို၊ ဂုတ္တနယတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်သာတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

မဟာကဿပတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ- အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏အပါဒါနံ အဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၃-၄။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ

သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟန္တိ အာဒိကံ- သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟံ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော- ရှည်သောအသက်ရှိတော်မူသော၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ- အနုရုဒ္ဓမထေရ်၏၊ အပဒါနံ- အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်တည်း၊ အယမ္ဗိ- ဤမထေရ်သည်လည်း၊ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာဓိကာရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဈပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးအားထုတ်လျက်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ဝိဘဝသမ္ပန္နော- စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ကုဠုမ္ဘိကကုလေ- သူကြွယ်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ သုဏန္တော- နာယူလတ်သော်၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧကံ ဘိက္ခု- ရဟန်းတစ်ပါးကို၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ရကုန်သောရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂဌာနေ- မြတ်သော အရာအထူး၌ (ဧတဒဂ်ရာထူး၌)၊ ဌပေန္တံ- ထားတော်မူသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သယမ္ဗိ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ တံ ဌာနံ- ထိုအရာအထူးကို၊ ပတ္တေတွာ- တောင့်တ၍၊ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ- ရဟန်းတစ်သိန်းခြံရံအပ်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်အား၊ သတ္တာဟံ- ခုနှစ်ရက်ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ- ခုနှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ ဘဂဝတော စ- ဘုရားရှင်အားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်းအားလည်းကောင်း၊ ဥတ္တမာနိ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဝတ္တာနိ- အဝတ်သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ ပဏိဓာနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ သတ္တာပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊

၁။ သတ္တာရာ= ဤပါဌ်ကား စာပြင်မှားဟန်တူ၏။ သတ္တာ-ဟုရှိမှ ကတ္တား, ကံ, ကြိယာ မှန်ကန်မည်။ သတ္တာသည် ကတ္တားပုဒ်၊ ဧကံ ဘိက္ခုသည် ကံပုဒ်၊ ဌပေန္တံသည် ကြိယာပုဒ်၊ ကတ္တားဟောဝါကျဖြစ်၏။ သတ္တာရာပုဒ်ကား တတိယာဝိဘတ်ဖြစ်၍ ယင်းကို ကတ္တားပုဒ် ယူခဲ့သော် “ဧကော ဘိက္ခု ဌပိယမာနော”ဟု ဝါကျအနေအထားရှိမှ မှန်ကန်မည်။

အဿ - ထိုသူ၏။ အနန္တရာယေန - အန္တရာယ်မရှိသဖြင့်။ သမိဇ္ဈနဘာဝံ - ပြည့်စုံမည်
၏အဖြစ်ကို။ ဒိသ္မာ - မြင်တော်မူ၍။ “အနာဂတေ - အနာဂတ်ကာလ၌။ ဂေါတမဿ -
ဂေါတမမည်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - ဘုရားရှင်၏။ သာသနော - သာသနာတော်၌။
ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ - ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ရရှိကုန်သော သူတို့ထက်။ အဂ္ဂေါ - အမြတ်
ဆုံးသူသည်။ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လိမ့်လတ္တံ့”။ ဣတိ - ဤသို့။ ဗျာကာသိ - ဗျာဒိတ်စကား
မိန့်ကြားတော်မူပြီ။ သောပိ - ထိုအနုရုဒ္ဓလောင်းလျာသည်လည်း။ တတ္ထ - ထိုဘဝ၌။
ပုညာနိ - ကောင်းမှုတို့ကို။ ကရောန္တော - ပြုလျက်။ သတ္တရိ - ဘုရားရှင်သည်။ ပရိ-
နိဗ္ဗုတေ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူလတ်သော်။ သတ္တယောဇနိကေ - ခုနစ်ယူဇနာရှိသော။
ကနကထူပေ - ရွှေစေတီ၌။ ဗဟုကံသပါတိယော - များစွာသော ရွှေခွက်တို့ကို။
ဒီပရက္ခေဟိ စ - ဆီမီးတိုင်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒီပကပလ္လိကာဟိ စ - ဆီမီးခွက်တို့
ဖြင့်လည်းကောင်း။ “ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဿ - ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တော်၏။ ဥပနိဿယော -
အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းသည်။ ဟောတု - ဖြစ်ပါစေသတည်း”။ ဣတိ - ဤသို့။
ဥဠာရံ - မွန်မြတ်သော။ ဒီပပူဇံ - ဆီမီးပူဇော်မှုကို။ အကာသိ - ပြုပြီ။ ဧဝံ - ဤသို့။
ယာဝဇီဝံ - အသက်ထက်ဆုံး။ ပုညာနိ - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို။ ကတွာ - ပြု၍။
ဒေဝမနုဿေသု - နတ်လူတို့၌။ သံသရန္တော - ကျင်လည်လျက်။ ကဿပဿ -
ကဿပမည်သော။ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏။ ကာလေ - လက်ထက်တော်အခါ၌။
ဗာရာဏသိယံ - ဗာရာဏသီပြည်၌။ ကုဠုမ္ပိကဂေဟေ - သူကြွယ်အိမ်၌။ နိဗ္ဗတ္တိတွာ -
ဖြစ်၍။ ဝိညုတံ - တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော - ရောက်သည်။ (သမာ-
နော - ဖြစ်လတ်သော်)။ သတ္တရိ - ဘုရားရှင်သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူ
လတ်သော်။ ယောဇနိကေ - တစ်ယူဇနာရှိသော။ ကနကထူပေ - ရွှေစေတီသည်။
နိဋ္ဌိတေ - ပြီးဆုံးလတ်သော်။ ဗဟုကံသပါတိယော - များစွာသော ရွှေခွက်တို့ကို။
သပ္ပိမဏ္ဍဿ - ထောပတ်ရည်ကြည်ဖြင့် (ဆဋ္ဌိကရိုဏ်း)။ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍။
မဇ္ဈေ စ - အလယ်၌လည်း။ ဧကေကံ - တစ်ခုတစ်ခုသော။ ဂုဠပိဏ္ဍံ - တင်လဲခဲကို။
ဌပေတွာ - ထား၍။ မုခဝဋ္ဋိယာ - နှုတ်ခမ်းဝတစ်ခုဖြင့်။ မုခဝဋ္ဋိ - နှုတ်ခမ်းဝတစ်ခုကို။
ဖုသာပေန္တော - ထိစေလျက်။ စေတိယံ - စေတီကို။ ပရိက္ခိပါပေသိ - ကာရံစေပြီ။

၁။ ဗျာကာသိ = ဝိ, အာ✓ကရ+ဩ+ဤ။ ဝိ - အထူး၊ အာ - ပိုင်းခြား၍။ ကရ - ပြုခြင်း
(ဟောခြင်း)ကို ဗျာကာသိ-ဟု ဆိုလိုသည်။ အရှင်အနုရုဒ္ဓမထေရ် နောင်ဂေါတမဘုရားရှင်
လက်ထက်၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဧတဒဂ်ရာထူး ဧကန်ရလိမ့်မည်-ဟု အထူးပိုင်းခြား
ဟောကြားခြင်းကို ဗျာဒိတ်ပေး ဗျာဒိတ်ကြားသည်ဟု ယနေ့ ပြောဆိုကြသည်။

အတ္တနာ- မိမိကိုယ်တိုင် (ဝါ) မိမိသည်၊ ဂဟိတကံသပါတီ- ယူအပ်(ကိုင်အပ်သော) ရွှေခွက်ကို၊ သပ္ပိမဏ္ဍာဿ- ထောပတ်ရည်ကြည်ဖြင့်၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ သဟ- သာဝဋ္ဋိယော- တစ်ထောင်သော မီးစာတို့ကို၊ ဇာလာပေတွာ- တောက်စေ၍ (ဝါ) ထွန်း၍၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ သဗ္ဗရတ္တိ- အလုံးစုံသော ညဉ့် ပတ်လုံး၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ အနုပရိယာယိ- အစဉ်လှည့်လည်ပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ တသ္မိမ္မိ အတ္တဘာဝေ- ထိုခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော၌လည်း၊ ယာဝ- ဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ကုသလံ- ကုသိုလ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ တတ္ထ- ထိုနတ်ပြည်၌၊ ယာဝတာယုကံ- အသက် ရှည်သမျှကာလပတ်လုံး၊ ဌတွာ- တည်၍၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေ သည်၊ (သေလွန်သည်၊ သမာနာ- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဗုဒ္ဓေ- ဂေါတမဘုရားရှင်သည်၊ အနုပ္ပန္နေ- မပွင့်မီ၊ ဗာရာဏသိယံ ယေဝ- ဗာရာဏသီပြည်၌သာလျှင်၊ ဒုဂ္ဂတ- ကုလေ- သူဆင်းရဲမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ “အန္ဓဘာရေ”တိ- အန္ဓဘာရဟူ၍၊ တဿ- ထိုအနုရုဒ္ဓလောင်း၏၊ နာမံ- အမည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုအန္ဓဘာရသူဆင်းရဲသည်၊ သုမနသေဋ္ဌိဿ နာမ- သုမနမည်သောသူဌေး၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ ကမ္မံ- အမှုလုပ်ငန်းကို၊ ကရောန္တော- ပြုလျက်၊ ဇီဝတိ- အသက် မွေး၏၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သော- ထိုအန္ဓဘာရသည်၊ ဥပရိဋ္ဌံ နာမ- ဥပရိဋ္ဌ မည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ နိရောဓသမာပတ္တိတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတတော- ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ၊ အာကာသေန- ကောင်း ကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ- လာ၍၊ ဗာရာဏသီနဂရဒ္ဓါရေ- ဗာရာဏသီမြို့တံခါး၌၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ပါရုပိတွာ- ရံ၍၊ နဂရေ- မြို့ထဲ၌၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလိုငှါ၊ စရန္တံ- လှည့်လည်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ ပသန္နမာန သော- ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပတ္တံ- သပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္ထာယ- အကျိုးငှါ၊ ဌပိတံ- ထားအပ်သော၊ ဘာဂဘတ္တံ- အဖို့အစု (ဝေစု) ဖြစ်သော ထမင်းကို၊ ပတ္တေ- သပိတ်၌၊ ပက္ခိပိတွာ- လောင်းထည့် (လောင်းလျှ)၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ဒါတုကာမော- ပေးလှူလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အာရာပိ- အားထုတ်ပြီ၊ အဿ- ထိုအန္ဓဘာရ၏၊ ဘရိယာပိ- မယားသည်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဘာဂဘတ္တံ- အဖို့အစုဖြစ်သော ထမင်းကို လည်း၊ တတ္ထေဝ- ထိုသပိတ်၌သာလျှင်၊ ပက္ခိပိ- ထည့်ပြီ၊ သော- ထိုအန္ဓဘာရသည်၊ တံ- ထိုသပိတ်ကို၊ နေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ဟတ္ထေ-

လက်၌၊ ဌပေသိ- ထားပြီ (ကပ်လှူပြီ)၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ တံ- ထို
ဆွမ်းသပိတ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အနုမောဒနံ- ဝမ်းမြောက်ကြောင်းတရားစကားကို၊
ကတွာ- ပြု၍၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါကြွသွားတော်မူပြီ၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ သုမန-
သေဋ္ဌိဿ- သုမနသုဋ္ဌေး၏၊ ဆတ္တေ- ထီး၌၊ အဓိဝတ္တာ- လွမ်းမိုးအုပ်စိုး၍နေသော၊
ဒေဝတာ- နတ်သည်၊ “ဒါနံ- အလှူသည်၊ အဟော- အံ့ဖွယ်ရှိပေစွ၊ ပရမဒါနံ-
မြတ်သော အလှူဖြစ်ပေစွ၊ ဥပရိဋ္ဌေ- ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၌၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ- ကောင်းစွာ
တည်အပ်ပေစွ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မဟာသဒ္ဓေန- ကျယ်လောင်သောအသံဖြင့်၊ အနုမောဒိ-
အနုမောဒနာပြုပြီ (ဝါ) ကောင်းချီးနုမော် သာဓုခေါ်ပြီ၊ တံ- ထိုအသံကို၊ သုတွာ-
ကြား၍၊ သုမနသေဋ္ဌိ- သုမနသုဋ္ဌေးသည်၊ “ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒေဝတာယ- နတ်သည်၊
အနုမောဒိတံ- ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓုခေါ်ဆိုအပ်သော၊ ဣဒမေဝ- ဤအလှူဒါန
သည်သာလျှင်၊ ဥတ္တမဒါနံ- မြင့်မြတ်သောအလှူတည်း၊” စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊
တတ္ထ- ထိုအလှူ၌၊ ပတ္တိ- အဖို့အစုကို၊ ယာစိ- တောင်းပြီ၊ အန္တဘာရော ပန-
အန္တဘာရသည်ကား၊ တဿ- ထိုသုမနသုဋ္ဌေးအား၊ ပတ္တိ- အဖို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊
တေန- ထိုကြောင့်၊ ပသန္နစိတ္တော- ကြည်လင်သောစိတ်ရှိသော၊ သုမနသေဋ္ဌိ-
သုမနသေဋ္ဌိသည်၊ တဿ- ထိုအန္တဘာရအား၊ သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ ဒတွာ-
ပေး၍၊ “ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ တုယံ- သင့်အား၊ သဟတ္ထေန- မိမိ
လက်ဖြင့်၊ ကမ္မကရဏကိစ္စံ- အလုပ်လုပ်ခြင်းကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ပတိရူပံ-
သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော၊ ဂေဟံ- အိမ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဝသာဟိ-
နေလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။

တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ နိရောဓသမာပတ္တိတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-
ထသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ဒိန္နပိဏ္ဏပါတော- ပေးလှူအပ်သော
ဆွမ်းသည်၊ တံ ဒိဝသမေဝ- ထိုနေ့၌ပင်လျှင်၊ ဥဠာရဝိပါကော- မွန်မြတ်သောအကျိုး
သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ သုမနသေဋ္ဌိ- သုမနသုဋ္ဌေးသည်၊
ရညော- မင်း၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားလတ်သော်၊ တံ- ထိုအန္တဘာရ
ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ ရာဇာ ပန- မင်းသည်ကား၊ တံ-
ထိုအန္တဘာရသူဆင်းရဲကို၊ အာဒရဝသေန - ရိုသေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဩလောကေသိ-
ကြည့်ပြီ၊ သေဋ္ဌိ- သုမနသုဋ္ဌေးသည်၊ “မဟာရာဇ- အိုမင်းမြတ်၊ အယံ- ဤသူ
သည်၊ ဩလောကေတဗ္ဗယုတ္တောယေဝ- ကြည့်ရှုထိုက်သည်နှင့်ယှဉ်သူသာတည်း၊”
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တေန- ထိုအန္တဘာရသည်၊

ကတကမ္မံ စ- ပြုလုပ်အပ်ခဲ့သောကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနာပိ- မိမိကိုယ်တိုင်လည်း၊ အဿ- ထိုအန္တဘာရအား၊ သဟဿဒိန္နဘာဝဉ္စ- ငွေအသပြာ တစ်ထောင်ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကထေသိ- ပြောပြပြီ၊ တံ- ထို စကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ တဿ- ထိုအန္တဘာရအား၊ တုဿိတွာ- နှစ်သက်၍၊ သဟဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ “အသုကသ္မိ ဌာနေ- ဤမည်သောအရပ်၌၊ ဂေဟံ- အိမ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍(ဆောက်၍)၊ ဝဿဟိ- နေလော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အဿ- ထိုအန္တဘာရအား၊ ဂေဟဌာနံ- အိမ်နေရာကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြုလုပ်စေပြီ၊ တဿ- ထိုအန္တဘာရသည်၊ တံ ဌာနံ- ထို အရပ်ကို၊ သောဓာပေန္တဿ- သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေလတ်သော်၊ မဟန္တာ မဟန္တာ- ကြီးကုန်ကြီးကုန်သော၊ နိမိကုမ္ဘိယော- ရွှေအိုးတို့သည်၊ ဥဋ္ဌဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန် ပြီ၊ သော- ထိုအန္တဘာရသည်၊ တာ- ထိုရွှေအိုးတို့ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေသိ- လျှောက်တင်ပြီ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ဓနံ- ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ ဥဒ္ဓရာပေတွာ- ထုတ်ဆောင်စေ၍၊ ရာသိကတံ- အပုံပြုထားအပ် သည်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်ရ၍၊ “ဣမသ္မိ နဂရေ- ဤမြို့၌၊ ဧတ္တကံ- ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဓနံ- ပစ္စည်းဥစ္စာသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ အတ္ထိ- ရှိသနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူ၏၊ (ဂေဟေ- အိမ်၌)၊ န အတ္ထိ- မရှိနိုင်ပါ၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားပြီ၊ “တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ အယံ အန္တဘာရော- ဤ အန္တဘာရသူဆင်းရဲသည်၊ ဣမသ္မိ နဂရေ- ဤမြို့၌၊ မဟာဓနသေဋ္ဌိ နာမ- မဟာဓန သူဌေးမည်သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ တံ ဒိဝသမေဝ- ထိုနေ၌ပင်လျှင်၊ တဿ- ထိုအန္တဘာရအား၊ သေဋ္ဌိဆတ္တံ- သူဌေးထီးကို (သူဌေးတို့ အား သီးသန့်ဆောင်းရသောထီး၊ သူဌေးဟု အသိအမှတ်ပြုသောထီး)၊ ဥဿာပေတိ- စိုက်ထူစေပြီ။

သော- ထိုအန္တဘာရသည်၊ သေဋ္ဌိ- သူဌေးသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ကလျာဏဓမ္မံ- ကောင်းမှုတရားကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဒေဝ မနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သံသရိတွာ- ကျင်လည်၍၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘဂဝ- တော- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကကာလေ- ပွင့်တော်မူလာရာအခါ၌၊ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ- ကပိလဝတ်မြို့၌၊ သုက္ကောဒနသက္ကဿ- သုက္ကောဒနသာကီဝင်၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊

ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီး၊ ဇာတဿ- မွေးဖွားလာသော၊ တဿ- ထိုသူငယ်၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အနုရုဒ္ဓေါတိ- အနုရုဒ္ဓဟူ၍၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုအနုရုဒ္ဓသည်၊ မဟာနာမသက္ကဿ- မဟာနာမသာကီဝင်၏၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ- ညီငယ်သည်၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ စူဠပိတု- ဘထွေး၏ (ဦးလေးငယ်၏)၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ပရမသုခုမာလော- အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့သူသည်၊ မဟာပုညော- ကြီးမားသောဘုန်းကံ ရှိသူသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ စ- ထိုအနုရုဒ္ဓလုလင်၏လည်း၊ သုဝဏ္ဏပါတိယံယေဝ- ရွှေခွက်၌သာလျှင်၊ ဘတ္တံ- ထမင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုအနုရုဒ္ဓ၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ “မမ- ငါ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ နတ္ထိတိ ပဒံ- နတ္ထိဟူသောပုဒ်ကို (မရှိဟူသော စကားသံကို)၊ န ဇာနာတိ- မသိ၊ တံ- ထိုမရှိဟူသော စကားသံကို၊ ဇာနာပေဿာမိ- သိစေရလိမ့်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ ဂုတ္တကံယေဝ- အချည်းအနှီးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သုဝဏ္ဏပါတိ- ရွှေခွက်ကို၊ အညာယ- အခြားသော၊ သုဝဏ္ဏပါတိယာ- ရွှေခွက်ဖြင့်၊ ပိဒဟိတွာ- ပိတ်၍၊ တဿ- ထိုအနုရုဒ္ဓ၏အထံသို့၊ ပေသေသိ- ပို့စေပြီ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးအကြား၌၊ ဒေဝတာ- နတ်တို့သည်၊ တံ- ထိုရွှေခွက်ကို၊ ဒိဗ္ဗပူဝေဟိ- နတ်မုန့်တို့ဖြင့်၊ ပူရေသု- ပြည့်စေကုန်ပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာပုညော- ကြီးမားသော ဘုန်းကံရှိတော်မူသော အနုရုဒ္ဓသည်၊ တိဏ္ဏံ- သုံးခုကုန်သော၊ ဥတုနံ- ဥတုတို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကေသု- သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ တီသု- သုံးဆောင်ကုန်သော၊ ပါသာဒေသု- ပြာသာဒ်တို့၌၊ အလင်္ကတနာဠကိတ္တိဟိ- တန်ဆာဆင်ထားအပ်ကုန်သော ကချေသည်မတို့ဖြင့် (ဝါ)တို့သည်၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒေဝေါ ဝိယ- နတ်ကဲ့သို့၊ မဟာသမ္ပတ္တိ- ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ အနုဘဝိ- ခံစားပြီ။

အမှာကမ္မိ- ငါတို့၏လည်း၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ တသ္မိံ သမယေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ တုသိတပုရာ- တုသိတဘုံမှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော- ကြီးပြင်းခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဧကုနတိသဝဿာနိ- နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ အဂါရမဇ္ဈေ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၏အလယ်၌၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ- မြတ်သောတောထွက်ခြင်းကို၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်တော်မူ၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတဉာဏော- ထိုးထွင်းသိ

မြင်အပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဗောဓိမဏ္ဍေ- ဗောဓိ
မဏ္ဍိုင်၌၊ သတ္တသတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီ၊ ဝီတိနာမေတွာ- ကုန်လွန်စေ၍၊ ဣသိ
ပတနေ- ဣသိပတနအမည်ရသော၊ မိဂဒါယေ- မိဂဒါဝုန်တော၌၊ ဓမ္မစက္ကံ- ဓမ္မ
စကြာဒေသနာတော်ကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍ (ဟောကြား၍)၊ လောကာနုဂ္ဂဟံ-
သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့မှုကို၊ ကရောန္တော- ပြုတော်မူလျက်၊ ရာဇဂဟံ-
ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ ဝေဠုဝနေ- ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌၊
ဝိဟာသိ- နေတော်မူပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊
“မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ရာဇဂဟံ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့၊ အနုပုတ္တော ကိရ-
ရောက်နေပြီတဲ့၊ ဘဏေ- အမောင်တို့...၊ ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်လော့၊ မမ- ငါ၏၊
ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ အာနေထ- ပင့်ဆောင်ခဲ့ကုန်လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ သဟဿ-
သဟဿပရိဝါရေ- တစ်ထောင်တစ်ထောင်သော အခြံအရံရှိကုန်သော၊ ဒသ- ဆယ်
ဦးကုန်သော၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ ပေသေသိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်
သော၊ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်သို့၊
ပဗ္ဗဇီသု- ကပ်ရောက်ကုန်ပြီ၊ တေသု- ထိုဧဟိဘိက္ခုရဟန်းတော်တို့တွင်၊ ဥဒါယိတ္ထေ-
ရေန- ဥဒါယိမထေရ်သည် (ကာဠုဒါယိမထေရ်သည်)၊ စာရိကာဂမနံ- ခရီးဒေသ
စာရီ လှည့်လည်ကြချီတော်မူခြင်းကို၊ အာယာစိတော- တောင်းပန်လျှောက်ထား
အပ်သော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဝီသတိသဟဿဒီဏာသဝပရိပုတော- ရဟန္တာ
မထေရ်နှစ်သောင်းခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ရာဇဂဟတော- ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊
နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ကပိလဝတ္ထုပုရံ- ကပိလမြို့တော်သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊
ဉာတိသမာဂမေ- ဆွေးမျိုးတို့စုဝေးရာအရပ်၌၊ အနေကာနိ- များစွာကုန်သော၊
ပါဠိဟာရိယာနိ- တန်းခိုးပြာဠိဟာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူ၍၊ ပါဠိဟာရိယ-
ဝိစိတ္တံ- တန်ခိုးပြာဠိဟာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာတော်ကို၊
ကထေတွာ- ဟောကြားတော်မူ၍၊ မဟာဇနံ- များစွာသောလူအပေါင်းကို၊ အမတ-
ပါနံ- အမြိုက်ရည်ကို၊ ပါယေတွာ- တိုက်ကျွေး၍၊ ဒုတိယဒိဝသေ- နှစ်ရက်မြောက်
နေ့၌၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ နဂရဒ္ဓါရေ- ရွာတံခါး၌၊
ဌတွာ- ရပ်တန့်၍၊ “ကုလနဂရံ- ဆွေးမျိုးတို့၏မြို့သို့၊ အာဂတာနံ- ကြွတော်မူကုန်
သော၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ- အလုံးစုံသောဘုရားရှင်တို့၏၊ အာစိန္တံ- အလေ့အကျင့်တော်သည်၊
ကိံ နုခေါ- အဘယ်သို့နည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဝဇ္ဇမာနော- စူးစမ်းဆင်ခြင်
လတ်သော်၊ “သပဒါနံ- အိမ်စဉ်အတိုင်း၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရဏံ- လှည့်

လည်တော်မူခြင်းသည်။ အာစိဏ္ဏံ - အလေ့အကျင့်တော်တည်း။ ၊ ဣတိ - ဤသို့။ ဥတ္တာ - သိ၍။ သပဒါနံ - အိမ်စဉ်အတိုင်း။ ပိဏ္ဏာယ - ဆွမ်းအလို့ငှါ။ စရတိ - လှည့်လည်တော်မူ၏။ ရာဇာ - သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်။ “တေ - သင်၏။ ပုတ္တော - သားတော်သည်။ ပိဏ္ဏာယ - ဆွမ်းအလို့ငှါ။ စရတိ - လှည့်လည်တောင်းရမ်းနေ၏။” ဣတိ - ဤသို့။ သုတ္တာ - ကြား၍။ တုရိတတုရိတော - လျင်လျင်မြန်မြန်။ အာဂန္တာ - လာ၍။ အန္တရဝီတိယံ - လမ်းခရီးအကြား၌။ ဓမ္မံ - တရားတော်ကို။ သုတ္တာ - နာယူ၍။ အတ္တနော - မိမိ၏။ နိဝေသနံ - နန်းတော်သို့။ ပဝေသေတွာ - ဝင်စေ၍(ဝါ) ပင့်၍။ မဟန္တကြီးစွာသော။ သက္ကာရသမ္မာနံ - ရိသေမြတ်နိုးမှုကို။ အာကာသိ - ပြုတော်မူပြီ။ ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်။ တတ္ထ - ထိုကပိလဝတ်မြို့တော်၌။ ကတ္တဗ္ဗံ - ပြုသင့်ပြုထိုက်သော။ ဉာတိသင်္ဂဟံ - ဆွေမျိုးတို့အား ချီးမြှင့်ထောက်ပံ့မှုကို။ ကတ္တာ - ပြု၍။ ရာဟုလကုမာရံ - ရာဟုလမင်းသားလေးကို။ ပဗ္ဗာဇေတွာ - ရှင်ပြုစေ၍။ န စိရဿဝ - မကြာမြင့်မီပင်။ ကပိလဝတ္ထုနဂရတော - ကပိလဝတ်မြို့တော်မှ။ မလ္လရဋ္ဌေ - မလ္လတိုင်း၌။ စာရိကံ - ခရီးဒေသစာရီကို။ စရမာနော - လှည့်လည်တော်မူလတ်သော်။ အနုပိယဗ္ဗဝနံ - အနုပိယသရက်တောအုပ်သို့။ ပါပုဏိ - ရောက်တော်မူပြီ။

တသ္မိံ သမယေ - ထိုအချိန်အခါ၌။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ - သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်။ သာကီယဂဏံ - သာကီဝင်အပေါင်းကို။ သန္နိပါတေတွာ - စုဝေးစေ၍။ “မမ - ငါ၏။ ပုတ္တော - သားတော်သည်။ အဂါရံ - အိမ်၌။ သစေ အဇ္ဈာဝသိဿ - အကယ်၍ နေအံ့၊ (တနည်း) အဂါရံ - အိမ်ကို။ သစေ အဇ္ဈာဝသိဿ - အကယ်၍ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ အပိုင်းအခြားအတိုင်းနေအံ့၊ (ဧဝံသတိ - ဤသို့နေလတ်သော်)။ စက္ကဝတ္တိ - စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ရာဇာ - မင်းသည်။ သတ္တရတနသမ္ပန္နော - ရတနာခုနစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသူသည်။ ခတ္တိယဂဏပရိဝါရော - မင်းမျိုးမင်းနွယ်အပေါင်း ခြံရံအပ်သူသည်။ အဘဝိဿ - ဖြစ်လေရာ၏။ မေ - ငါ၏။ နတ္တာဝိ - မြေးလည်းဖြစ်သော။ ရာဟုလကုမာရော - ရာဟုလမင်းသားသည်။ ခတ္တိယဂဏေန - မင်းမျိုးမင်းနွယ်အပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ - အတူတကွ။ တံ - ထိုဘုရားရှင်ကို။ ပရိဝါရေတွာ - ဝန်းရံ(ခြံရံ)၍။ အစရိဿ - လှည့်လည်ရာ၏။ တုမေပိ - သင်တို့သည်လည်း။ ဧတမတ္ထံ - ဤအကြောင်းအရာကို။ ဇာနာထ - သိကုန်လော့။ ဣဒါနိ ပန - ယခုအခါ၌ကား။ မမ - ငါ၏။ ပုတ္တော - သားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားသည်။ ဇာတော - ဖြစ်ပြီ။ အဿ - ထိုသားတော်ဘုရားအား။ ခတ္တိယာဝ - မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့သည်သာလျှင်။ ပရိဝါရာ - အခြံအရံတို့သည်။ ဟောန္တု - ဖြစ်ပါစေကုန်လော့။ တုမေ - သင်တို့သည်။ ဧကေကကုလတော - တစ်ခုတစ်ခုသော

အမျိုးမှ (အမျိုးတစ်မျိုးတစ်မျိုးမှ)၊ ဧကေကံ - တစ်ဦးတစ်ဦးသော၊ ဒါရကံ - ကလေးကို၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောဆိုပြီ၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ - တစ်ပြိုင်နက်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွေအသီတိသဟဿခတ္တိယကုမာရာ - ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော မင်းသားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇီသု - ရှင်ရဟန်းပြုကုန်ပြီ။

တသ္မိံ သမယေ - ထိုအချိန်အခါ၌၊ မဟာနာမော - မဟာနာမ်မည်သော၊ သက္ကော - သာကီဝင်သည်၊ ကုဋ္ဌမ္မသာမိကော - ဥစ္စာနေပိုင်ရှင်တည်း၊ သော - ထိုမဟာနာမ်သာကီဝင်သည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ကနိဋ္ဌံ - ညီငယ်ဖြစ်သော၊ အနုရုဒ္ဓံ - အနုရုဒ္ဓမည်သော၊ သက္ကံ - သာကီဝင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ “တာတအနုရုဒ္ဓံ - ညီငယ်အနုရုဒ္ဓ၊ ဧတရဟိ - ယခုအခါ၌၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ - အလွန်ထင်ရှားကုန် အလွန်ထင်ရှားကုန်သော၊ သကျကုမာရာ - သာကီဝင်မင်းသားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတံ - ရဟန်းပြုသွားသော၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားကို၊ အနုပဗ္ဗဇန္တိ - အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုကုန်၏၊ အမှာကဉ္စ - ငါတို့၏လည်း၊ ကုလာ - အမျိုးမှ၊ အဂါရသ္မာ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်မှ၊ (နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍)၊ အနဂါရိယံ - လူတို့၏အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်၊ ကုန်ရောင်း၊ နွားကျောင်းမှမရှိရာဖြစ်သော ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော - ကပ်ရောက်သော (ဝါ) ရှင်ရဟန်းပြုသော၊ ကောစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ တေန ဟိ တေန ဧဝံ - ထိုကြောင့်သာလျှင်၊ တံ ဝါ - သင်သည်သော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇာဟိ - ရှင်ရဟန်းပြုပါလော့၊ အဟံ ဝါ - ငါသည်သော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ - ရှင်ရဟန်းပြုပါအံ့၊” ဣတိ ဧတံ - ဤသို့သောစကားကို၊ အဝေါစ - ပြောဆိုပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ အနုရုဒ္ဓေါ - အနုရုဒ္ဓသည်၊ ဃရာဝါသေ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌၊ ရုစိ - ကြိုက်နှစ်သက်မှုကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊ အတ္တသတ္တမော - မိမိလျှင် ခုနှစ်ဦးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ အဂါရသ္မာ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်မှ၊ (နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍)၊ အနဂါရိယံ - လူတို့၏အစီးအပွား ဖြစ်သော လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှမရှိရာ ဖြစ်သောရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော - ရှင်ရဟန်းပြုပြီ၊ တဿ - ထိုအနုရုဒ္ဓသာကီဝင်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာနက္ကမော - ရှင်ရဟန်းပြုပုံအစဉ်သည်၊ သံဃဘောဒကက္ခန္ဓကေ - သံဃဘောဒကက္ခန္ဓက၌၊ အာဂတောယေဝ - လာသည်သာလျှင်တည်း၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ အနုပိယံ - အနုပိယမည်သောမြို့သို့၊ ဂန္ဓာ - သွားရောက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတေသု - ရှင်ရဟန်းပြုကုန်သော၊ တေသု - ထိုသာကီဝင်တို့တွင်၊ တသ္မိံယေဝ အန္တောဝဿေ - ထိုဝါတွင်း၌သာလျှင်၊

ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော- ဘဒ္ဒိယမထေရ်သည်။ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော- အနုရုဒ္ဓမထေရ်သည်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ဒေဝဒတ္တော- ဒေဝဒတ်သည်။ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော- အာနန္ဒ မထေရ်သည်။ သောတာပတ္တိဖလေ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ ဘဂုတ္ထေရော စ- ဘဂုထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ကိမိလတ္ထေရော စ- ကိမိလမထေရ် သည်လည်းကောင်း၊ ပစ္စာ- နောက်၌၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိသု- ရောက်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေသမ္ဘိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ထေရာနံ- ထို မထေရ်တို့၏၊ အတ္တနော အတ္တနော- မိမိမိမိ၏၊ အာဂတဋ္ဌာနေသု- ရောက်လာမည့် အရပ်ဌာန (သက်ဆိုင်ရာအခန်းကဏ္ဍဝတ္ထုကြောင်း)တို့၌၊ ပုဗ္ဗပတ္တနာဘိနိဟာရော- ရှေး၌ ဆုတောင်းဆုပန်ခြင်းတည်းဟူသော ရှေ့ပြင်းပြစွာဆောင်ခြင်းသည်၊ အာဝိ- ထင်ရှားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ အယံ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော- ဤအနုရုဒ္ဓ မထေရ် သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိဿ- တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ စေတိယရဋ္ဌေ- စေတိယတိုင်း၌၊ ပါစီနဝံသဒါယံ- အရှေ့ဝါးတောဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွ၍၊ သမဏ- ဓမ္မံ- ရဟန်းတရားကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ- ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အကြံအစည်တို့ကို၊ ဝိတက္ကေသိ- ကြံ စည်ပြီ၊ အဋ္ဌမေ- ရှစ်ခုမြောက်၌၊ ကိလမတိ- ပင်ပန်း၏၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ “အနုရုဒ္ဓေါ- အနုရုဒ္ဓသည်၊ အဋ္ဌမေ- ရှစ်ခုမြောက်သော၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ- ယောက်ျားမြတ်တို့၏အကြံအစည်၌၊ ကိလမတိ- ပင်ပန်းနေ၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥတွာ- သိတော်မူ၍၊ “တဿ- ထိုအနုရုဒ္ဓ၏၊ သင်္ကပ္ပံ- အကြံအစည်ကို၊ ပူရေ- သာမိ- ပြည့်စေရလိမ့်အံ့၊” ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ တတ္ထ- ထိုအရှေ့ဝါးတောဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်သော မြတ်သောဘုရားနေရာ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဋ္ဌမံ- ရှစ်ခုမြောက်သော၊ မဟာ- ပုရိသဝိတက္ကံ- ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အကြံအစည်ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ၍၊ စတု-

၁။ ပုဗ္ဗပတ္တနာဘိနိဟာရော= ပုဗ္ဗပတ္တနာ+အဘိနိဟာရ ဟု ဖြတ်ပါ၊ ပတ္တိယတေ ပတ္တနာ၊ ✓ပတ္တ+ယု၊ ယာစနေ- တောင်းခြင်း၌။ ပုဗ္ဗ ပတ္တနာ ပုဗ္ဗပတ္တနာ။ အဘိနိဟာရဏံ အဘိ- နိဟာရော၊ အဘိ, နိ ✓ဟာရ+ဏ။ ပုဗ္ဗပတ္တနာ စ သာ အဘိနိဟာရော စာတိ ပုဗ္ဗပတ္တနာ- ဘိနိဟာရော။

ပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ - ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း ဟူသော ဘာဝနာ၌ မွေ့လျော်ခြင်းဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟာအရိယဝံသ - ပဋိပဒံ - မြတ်သော အရိယာနွယ်ဝင် သူတော်စင်တို့၏ အကျင့်ကို၊ ကထေတွာ - ဟောကြားတော်မူ၍၊ အာကာသေ - ကောင်းကင်၌၊ ဥပ္ပတိတွာ - ပျံတက်၍၊ ဘေသ - ကလာဝနမေဝ - ဘေသကလာမည်သော တောအုပ်သို့သာလျှင်၊ ဂတော - ကြွတော်မူပြီ။

ထေရော - အနုရုဒ္ဓမထေရ်သည်၊ တထာဂတေ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဂတမတ္တေ ယေဝ - ရောက်ကာမျှ၌သာလျှင်၊ တေဝိဇ္ဇော - ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရရှိသော၊ မဟာဇီဏာသဝေါ - ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးသည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ “သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ မယံ - ငါ၏၊ မနံ - စိတ်ကို၊ ဇာနိတွာ - သိတော်မူ၍၊ အာဂန္တာ - ကြွလာတော်မူ၍၊ အဋ္ဌမံ - ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ - ယောက်ျားမြတ်တို့၏ အကြံအစည်ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ အဒါသိ - ပေးလှူတော်မူပြီ၊ မေ - ငါ၏၊ သော စ မနောရထော - ထိုစိတ်အကြံအစည်သည်လည်း(ဝါ)ထိုစိတ်တောင့်တမှုသည်လည်း၊ မတ္ထကံ - အထွဋ် အထိပ်သို့၊ ပတ္တော - ရောက်ပြီ။” ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဓမ္မဒေသနံ - တရားဒေသနာတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနော စ - မိမိ၏လည်း၊ ပဋိဝေဓေမ္မံ - ထိုးထွင်းသိမြင်တော်မူအပ်သောတရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အာရဗ္ဗ - အကြောင်းပြု၍၊ ဣမာ ဥဒါနဂါထာယော - ဤဥဒါန်းဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိ - ရွတ် ဆိုတော်မူပြီ၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ရွတ်ဆိုသနည်း)။

ဂါထာအနက်။ ။ “လောကေ - လောကသုံးခွင် ဘုံအပြင်၌၊ အနုတ္တရော - သီလသမာဓိပညာဟု သုံးဖြာအပြား ဂုဏ်အင်အားဖြင့် ကြီးမားမြင့်မော် အတုမရှိတော်မူ သော၊ သတ္တာ - လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ဆရာဘုရားရှင်သည်၊ မမ - အနုရုဒ္ဓနာမ မည်တွင် ငါအရှင်၏၊ သင်္ကပ္ပံ - သူတော်သူမြတ် ယောက်ျားဇာတ်တို့ ကြံအပ်ခြင်းရာ ကြောင်းဖြာဖြာကို၊ အညာယ - ဉာဏ်တော်ဓာတ်တွင် မှန်သိမြင်၍၊ မနောမယေန - စိတ်ဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ် ညွတ်စေအပ်သော၊ ကာယေန - ကိုယ်တော်ဖြင့်၊ ဣဒ္ဓိယာ - ငါ၏ဤကိုယ် ငါ့စိတ်လိုပဲ ထိုထိုများစွာ ဖြစ်လိုရာကို မှန်စွာမသွေ ဖြစ်ပါစေဟု

၁။ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ = သန္တောသနံ သန္တောသော၊ သံ ✓တုသ+ဏ၊ တုဋ္ဌိယံ - နှစ်သက်ရောင့်ရဲခြင်း၌၊ စတ္တာရိ ပစ္စယာနိ စတုပစ္စယံ၊ စတုပစ္စယေသု သန္တော သော စတုပစ္စယသန္တော၊ စတုပစ္စသန္တော သော စ သော ဘာဝနာစာတိ စတုပစ္စယသန္တောသ - ဘာဝနာ၊ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာယံ အာရာမော စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမော၊ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမေန ပဋိမဏ္ဍိတံ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ။

ထွေထွေဓိဋ္ဌာန် တန်ခိုးမွန်ဖြင့်၊ ဥပသင်္ကမိ- မလွဲမဖောက် ငါ့ထံရောက်၍ ချီးမြှောက်တော်မူပြီ။

ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ မေ- ငါ၏၊ သင်္ကပေါ- သူတော်သူမြတ် ယောက်ျားဇာတ်တို့ ကြံအပ်မဖောက် ရှစ်ခုမြောက်အကြံအစည်သည်၊ အဟု- ဖြစ်ပြီ၊ တတော- ထိုနောက်၊ (မမ- ငါ၏၊ သင်္ကပွ- အကြံအစည်ကို၊ အညာယ- သိ၍၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ)၊ ဥတ္တရိ- အထက်၌ဖြစ်သော ရှစ်ခုမြောက် မဟာပုရိသဝိတက္ကကို၊ (ပုရေန္တော- ပြည့်စေလျက်)၊ ဒေသယိ- ဟောတော်မူပြီ၊ နိပ္ပပဉ္စရတော- ရာဂစသော ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းရာမရှိရာ နိဗ္ဗာန်၌ မွေ့လျော်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ နိပ္ပပဉ္စ- ရာဂစသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းရာမဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း သစ္စာလေးပါးတရားတော်ကို၊ အဒေသယိ - ဟောတော်မူပြီ။

အဟံ- ငါသည်၊ တဿ- ထိုဘုရားရှင်၏၊ ဓမ္မ- သစ္စာလေးပါးတရားတော်ကို၊ အညာယ- ထိုးထွင်းသိမြင်၍၊ သာသနေ- သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းကျုံးအပ်သည့် သာသနာတော်မြတ်ကြီး၌၊ ရတော- မွေ့လျော်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟာသိ- နေပြီ၊ တိဿော- သုံးပါးကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာ- ဝိဇ္ဇာတို့သို့၊ အနုပ္ပတ္တော- အစဉ်အတိုင်း ရောက်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနံ- သာသနာတော်ကို၊ (မယာ- ငါသည်)၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ။” ဣတိ- ဤသို့ဥဒါန်းဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုအနုရုဒ္ဓမထေရ်ကို၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်မည်သော၊ မဟာဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ဝိဟရန္တော- သီတင်းသုံးတော်မူလတ်သော်၊ “ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကိုရရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အနုရုဒ္ဓေါ- အနုရုဒ္ဓမထေရ်သည်၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း။” ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- အမြတ်ဆုံးသောအရာအထူး၌၊ (ဧတဒဂ်ရာထူး၌)၊ ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီ။

၄၂၁။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုအနုရုဒ္ဓမထေရ်သည်၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကာ- အထံတော်မှ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ရရှိသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနံ- မြတ်သောအရာအထူးကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကောင်းမှုကံကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ရှေး၌ပြုကျင့်အပ်လေ့ကျင့်အပ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်ကို (ဒါနသီလစသော အကျင့်ကို)၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟန္တိ အာဒိ- သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟံ ဤသို့

အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယဿ ဘဂဝတော- အကြင်ဘုရားရှင်အား၊ သုန္နရာ- ကောင်းမြတ်သော၊ ဥပဋ္ဌာပနပညာ- သိဖွယ်တရားတို့ကို အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် ထင်ပေါ်လာစေသော ပညာသည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဗလ- ပညာ- မဂ်ဖိုလ်ပညာသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာပညာ- ဝိပဿနာပညာသည်လည်းကောင်း၊ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဒိသင်္ခါတာ- လေးပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါစသည်ဖြင့် ရေတွက်အပ်ကုန်သော (ဆိုအပ်ကုန်သော)၊ မေဓာ- ဉာဏ်ပညာတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ သော- ထိုဥပဋ္ဌာပနစသော ပညာရှိတော်မူသောဘုရားရှင်သည်၊ သုမေဓော- သုမေဓမည်တော်မူ၏၊ ဘာဂျသမ္ပန္နတ္တာ- ဘုန်းကံနှင့်ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘဂဝန္တမည်တော်မူသော၊ လောကဿ- လောက၏၊ ဇေဋ္ဌံ သေဋ္ဌံ- အမြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသော၊ ပဓာနဘူတံ- အကြီးအမှူးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သံသာရတော- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ နိဂ္ဂတံ- ထွက်မြောက်တော်မူသော၊ နရာနံ- လူတို့ထက်၊ အာသဘံ- မြတ်တော်မူသော၊ ပုရေစာရိကံ- ရှေ့သွားဖြစ်တော်မူသော၊ ဂူပကဋ္ဌန္တိ- ဂူပကဋ္ဌဟူသည်ကား၊ ဝိဝေကဘူတံ- ဆိတ်ငြိမ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဂဏသင်္ဂဏိ- ကာရာမတော- အပေါင်းအဖော်နှင့်မွေ့လျော်ခြင်းမှ၊ အပဂတံ- ကင်းအောင်၊ ဝိဟရန္တံ- နေတော်မူတတ်သော၊ တံ သုမေဓံ- ထိုသုမေဓဘုရားရှင်ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဒ္ဓသံ- ဖူးမြင်ရပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၂၂။ သဗ္ဗဓမ္မာနံ- အလုံးစုံသောတရားတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓတ္တာ- သိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပန္နံ- သမ္ပန္နမည်တော်မူသော ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပဂန္နာနာတိ- ဥပဂန္နာနဟူသည်ကား၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အဉ္စလီ ပဂ္ဂဟေတွာနာတိ- အဉ္စလီ ပဂ္ဂဟေတွာန ဟူသည်ကား၊ ဒသဂုံလိပုဋ်- လက်ဆယ်ချောင်းပူးယှဉ်ခြင်းကို (ဝါ) လက်အုပ်ကို (ဒသ အဂုံလိယော ဒသဂုံလိယော= ဆယ်ခုသော လက်ချောင်းတို့ရ၏။ ပုဋ်နံ ပုဋ်ဇော၊ ✓ပုဋ်+အ၊ သံယောဂေ- ပူးယှဉ်ခြင်း၌။ ပုဋ်သဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ အထုပ်ဟူသောအနက်ကို မဟော၊ ပူးယှဉ်ခြင်း၊ ကပ်ယှဉ်ခြင်း သံယောဂအနက်ကို ဟော၏။ ဒသဂုံလီနံ ပုဋ်ဇော ဒသဂုံလိပုဋ်ဇော= ဆယ်ခုသော လက်ချောင်းတို့ကို ပူးယှဉ်ခြင်း၊ ပူးကပ်ခြင်း၊ တံ ဒသဂုံလိပုဋ်)၊ မုဒ္ဒနိ- ဦးထိပ်၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၄၃၀။ ဒိဝါ ရတ္တိဉ္စ ပဿာမီတိ- ဒိဝါ ရတ္တိဉ္စ ပဿာမိ ဟူသည်ကား၊
တဒါတိ- တဒါဟူသည်ကား၊ ဒေဝလောကေ စ- နတ်ပြည်၌လည်းကောင်း၊ မနုဿ-
လောကေ စ- လူပြည်၌လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နကာလေ- ဖြစ်ရာအခါ၌၊ မံသစက္ခုနာ-
မံသစက္ခုဖြင့် (ပကတိမျက်စိဖြင့်)၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ယောဇနံ- တစ်
ယူဇနာတိုင်တိုင်၊ ပဿာမိ- မြင်နိုင်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၃၁။ သဟဿလောကံ ဉာဏေနာတိ- သဟဿလောကံ ဉာဏေနဟူသည်
ကား၊ ပညာစက္ခုနာ- ဉာဏ်မျက်စိဖြင့်၊ သဟဿစက္ကဝါဠံ- တစ်ထောင်သော စကြ
ဝဠာတိုက်ကို၊ ပဿာမိ- မြင်နိုင်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
သတ္ထု သာသနေတိ- သတ္ထု သာသနေဟူသည်ကား၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဂေါတ-
မဿ- ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊
ဒီပဒါနဿာတိ- ဒီပဒါနဿ ဟူသည်ကား၊ ဣဒံ- ဤအကျိုးသည်၊ ဒီပပူဇာယ-
ဆီမီးပူဇော်ခြင်း၏၊ ဖလံ- အကျိုးတည်း၊ ဣမိနာ ဖလေန- ဤအကျိုးကြောင့်၊
ဒိဗ္ဗစက္ခု- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သို့၊ အနုပ္ပတ္တော- အစဉ်ရောက်ပြီ၊ ပဋိလဒ္ဓေါ- ရပြီ၊
ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထနာ- အနုရုဒ္ဓမထေရ်၏အပဒါနအဖွင့်သည်၊

သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၃-၅။ ပုဏ္ဏမန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ

အဇ္ဈာယကော မန္တဓရေတိ အာဒိကံ- အဇ္ဈာယကော မန္တဓရေ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ- အရှင်ပုဏ္ဏမည်သော၊ မန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရဿ- မန္တာဏိပုတ္တ မထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအရာအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္ဗိ- ဤမန္တာဏိပုတ္တမထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာဓိကာရေ- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦးရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဈုပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပ္ပတ္တိတော- ဖြစ်တော်မူရာအခါမှ၊ ပုရေတရမေဝ- ရှေးဦးမစွကပင်၊ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ- များသောစည်းစိမ်ဥစ္စာအနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ ပဒုမုတ္တရေ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ပွင့်တော်မူ၍၊ ဗောဓနေယျာနံ- ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့အား၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဒေသေန္တေ- ဟောတော်မူလတ်သော်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ မဟာဇနေန- များစွာသောလူအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပရိသပရိယန္တေ- ပရိသတ်တို့၏ အဆုံးအစွန်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ သုဏန္တော- နာယူလျက်၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခံ- ရဟန်းကို၊ ဓမ္မကထိကာနံ- တရားစကားဟောကြားတတ်ကုန်သောသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌနေ- မြတ်သောအရာ အထူး၌ (ဧတဒဂ်ရာထူး၌)၊ ဌပေန္တံ- ထားတော်မူနေသော၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရ၍၊ “မယာပိ- ငါသည်လည်း၊ အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧဝရူပေန- ဤသို့ ဧတဒဂ်ရာထူးရရှိသူသည်၊ ဘဝိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍၊ ဒေသနာဝသာနေ- တရားတော်၏အဆုံး၌၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်သည်၊ ဥဋ္ဌိတာယ- ထလတ်သော်၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသကံမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ နိမန္တေတွာ- ပင့်ဖိတ်၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ မဟာသက္ကာရံ- ကြီးစွာသောပူဇော်မှုကို၊

ကတွာ- ပြု၍၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ- တပည့်
တော်သည်၊ ဣမိနာ အဓိကာရေန- ဤလွန်လွန်ကဲကဲပြုအပ်သော ကောင်းမှုကံကြောင့်၊
အညံ- အခြားသော၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ န ပတ္ထေမိ- မတောင်းပါ၊
ပန- ထိုသို့ပင် မတောင်းပါသော်လည်း၊ ဧသော ဘိက္ခု- ဤရဟန်းကို၊ သတ္တမ-
ဒိဝသမတ္ထကေ- ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၏အထက်၌ (လွန်ခဲ့သော ခုနစ်ရက်မြောက်
နေ့က၊ (သတ္တန္တံ ပူရဏော သတ္တမော၊ သတ္တမော ဒိဝသော သတ္တမဒိဝသော၊
သတ္တမဒိဝသဿ မတ္ထကော သတ္တမဒိဝသမတ္ထကော၊ တသ္မိံ သတ္တမဒိဝသမတ္ထကေ)၊
တုမေဟိ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ဓမ္မကထိကာနံ- တရားစကားဟောကြားတတ်
ကုန်သောသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သောအရာ အထူး(ဧတဒဂ်ရာထူး)၌၊ ဌပိတော
ယထာ- ထားတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အဟမ္ဘိ- တပည့်တော်သည်လည်း၊
အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ- တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊
သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ဓမ္မကထိကာနံ- တရားစကားဟောကြားတတ်သူတို့ထက်၊
အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးသူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္တနံ-
ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီး၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနာဂတံ- အနာဂတ်
ကာလကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်တော်မူ၍၊ တဿ- ထိုသူ၏၊ ပတ္တနာယ- ဆု
တောင်းမှု၏၊ သမိဇ္ဈနဘာဝံ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အနာဂတေ-
အနာဂတ်ကာလ၌၊ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထက်၌၊ ဂေါတ-
မော နာမ- ဂေါတမမည်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ- ပွင့်တော်မူလတ္တံ့၊
တဿ- ထိုဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်း
ပြု၍၊ တံ- သင်သည်၊ ဓမ္မကထိကာနံ- တရားစကားဟောကြားတတ်သူတို့ထက်၊
အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးသူသည်၊ ဘဝိဿသိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဗျာကာသိ-
မိန့်ကြားတော်မူပြီ။

သော- ထိုမန္တာဏိပုတ္တမထေရ်လောင်းသည်၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်ထက်
ဆုံး၊ ကလျာဏဓမ္မံ- ကောင်းမှုတရားကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊
စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ကပ္ပသတသဟဿံ- ကမ္ဘာ
တစ်သိန်းကာလပတ်လုံး၊ ပုညသမ္ဘာရံ- ကောင်းမှုအဆောက်အဦကို၊ သမ္ဘရန္တော-
ဖြည့်ကျင့်စုဆောင်းလျက်၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သံသရိတွာ- ကျင်လည်၍၊
အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊
ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ- ကပိလဝတ်မြို့တော်၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ ဒေါဏဝတ္ထု-

နာမ- ဒေါဏဝတ္ထုမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂါမေ- ပုဏ္ဏားရွာ၌၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ-
ကုလေ- များသောစည်းစိမ်အနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ အညာသိက္ခာဏ္ဍညတ္ထေရဿ-
အညာသိက္ခာဏ္ဍညမထေရ်၏၊ ဘာဂိနေယျော- တူသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-
ဖြစ်ပြီ၊ တဿ- ထိုသူ၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ပုဏ္ဏောတိ- ပုဏ္ဏဟူ၍၊ အကံသု- ပြု
ကုန်ပြီ၊ သော- ထိုပုဏ္ဏသည်၊ သတ္တရိ- ဘုရားရှင်သည်၊ အဘိသမ္မောဓိ- အရဟတ္တ
မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ- ဖြစ်
စေအပ် (ဟောကြားအပ်)သော မြတ်သောတရားတည်းဟူသော စက်ရှိလတ်သော်၊
အနက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ရာဇဂဟံ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊
ဝိဟရန္တေ- နေတော်မူလတ်သော်၊ အညာသိက္ခာဏ္ဍညဿ- အညာသိက္ခာဏ္ဍည၏၊
သန္တိကေ- အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ လဒ္ဓုပသမ္ပဒေါ- ရအပ်သောရဟန်း
အဖြစ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဓာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်မှုကို၊ အနု-
ယုဉ္ဇန္တော- အားထုတ်ကြိုးစားလတ်သော်၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ- ရဟန်း
ကိစ္စကို၊ မတ္တကံ- အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပေါပေတွာ- ရောက်စေ၍၊ “ဒသဗလဿ-
ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂမိဿာမိ- သွားအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မာတုလ-
တ္ထေရေန- ဦးလေးမထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကံ-
အထံသို့၊ အာဂန္နာ- လာ၍၊ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာယေဝ- ကပိလဝတ်မြို့၏အနီး
ပတ်ဝန်းကျင်၌သာလျှင်၊ ဩဟိယိတွာ- ကျန်ရစ်၍၊ ယောနိသော- သင့်လျော်သော
အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရေ- နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ ကမ္မံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းအမှုကို၊
ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ န စိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊
ဥဿုက္ကာပေတွာ- အားထုတ်စေ၍ (ဝါ) ဖြစ်ပေါ်စေ၍၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊
ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ။

တဿ ပုဏ္ဏတ္ထေရဿ- ထိုပုဏ္ဏမထေရ်၏၊ သန္တိကေ ပန- အထံ၌ကား၊
ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ရဟန်းပြုကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ- အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ ပဉ္စ-
သတာ- ငါးရာတို့သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ တေ-
ထိုငါးရာသော ရဟန်းတို့ကို၊ ဒသကထာဝတ္ထုဟိ- ဆယ်ပါးသော စကား၏ တည်ရာ
အကြောင်းတို့ဖြင့် (ဝါ) အပ္ပိစ္ဆိတာစသော ဂုဏ်စကား၏တည်ရာအကြောင်းတို့ဖြင့်၊
ဩဝဒိ- ဆုံးမတော်မူပြီ၊ ဒသကထာဝတ္ထုဟိ- ဆယ်ပါးသောစကား၏ တည်ရာ
အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဩဝဒိတာ- ဆုံးမအပ်(ဆုံးမခံ)ရကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်
သော၊ တေပိ- ထိုရဟန်းတော်တို့သည်လည်း၊ တဿ- ထိုပုဏ္ဏမထေရ်၏၊ ဩဝါဒေ-

အဆုံးအမ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိတွာ- ရောက်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ- ရဟန်းကိစ္စကို၊ မတ္ထကပ္ပတ္တံ- အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဥပဇ္ဈာယံ- ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ မယံ- တပည့်တော်တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စဿ- ရဟန်းကိစ္စ၏၊ မတ္ထကံ- အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်ပါကုန်ပြီ၊ ဒသန္နဉ္စ- ဆယ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကထာဝတ္ထုနိ- စကား၏တည်ရာအကြောင်းတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ လာဘီနော- ရရှိပါကုန်ပြီ၊ ဒါနိ- ယခုအချိန်အခါသည်ကား၊ နော- တပည့်တော်တို့၏၊ ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿိတုံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ သမယော- အချိန်အခါပါတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ တေသံ- ထိုရဟန်းတော်တို့၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “မယံ- ငါ၏၊ ဒသ- ကထာဝတ္ထုလာဘိတံ- ဆယ်ပါးသော အပ္ပိစ္ဆစ္စသည်နှင့်စပ်သော စကားတို့၏တည်ရာအကြောင်းတို့ကို ရရှိခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဒသ ကထာ ဒသကထာ၊ ဒသကထာနိဝတ္ထု ဒသကထာဝတ္ထု၊ လာဘနံ လာဘော၊ ✓လာဘ+ဏ။ လာဘော အဿ အတ္ထိတိ လာဘီ၊ လာဘီနော ဘာဝေါ လာဘိတာ (ရခြင်းဂုဏ်ရ၏)၊ ဒသကထာဝတ္ထုနိ လာဘိတာ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိတာ၊ တံ လာဘိတံ)၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဇာနာတိ- သိတော်မူ၏၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေန္တော- ဟောလတ်သော်၊ ဒသကထာဝတ္ထုနိ- ဆယ်ပါးသော အပ္ပိစ္ဆစ္စသောစကားတို့၏ တည်ရာအကြောင်းတို့ကို၊ အမုဋ္ဌိတွာဝ- မလွှတ်မူ၍သာ၊ ဒေသေမိ- ဟော၏၊ မယိ စ- ငါသည်လည်း၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားလတ်သော်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ ဘိက္ခု- ဤရဟန်းတို့သည်၊ မံ- ငါကို၊ ပရိဝါရေတွာ- ဝန်းရံ၍၊ ဂစ္ဆိဿန္တိ- သွားရကုန်လတ္တံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မေ- ငါ၏၊ ဂဏေန- ဂိုဏ်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ဂန္နာ- သွား၍၊ ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿိတုံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ အယုတ္တံ- မသင့်လျော်မလျောက်ပတ်၊ ဣမေ- ဤရဟန်းတော်တို့သည်၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿိတုံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဂစ္ဆန္တု- သွားပါစေကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ တေ- ထိုရဟန်းတော်တို့ကို၊ “အာဂုသော- ငါ့ရှင်တို့၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ပုရတော- ရှေ့မှ၊ ဂန္နာ- သွားကြ၍၊ ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿထ- ဖူးမြော်ကြကုန်၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနေန- စကားဖြင့်၊ တထာဂတဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ပါဒေ- ခြေတော်အစုံတို့ကို၊ ဝန္တထ- ရှိခိုးကြကုန်၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ဂတမဂ္ဂေန- ကြွသွားသော လမ်းခရီးဖြင့်၊ အာဂစ္ဆိဿာမိ-

လာပါအံ့။” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေပိ
ထေရာ- ထိုမထေရ်တို့သည်လည်း၊ ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဇာတိဘူမိရဋ္ဌ-
ဝါသိနော- မွေးရပ်မြေဖြစ်သော တိုင်းနိုင်ငံ၌ နေကုန်သူတို့တည်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ
ကုန်သောမထေရ်တို့သည်၊ ခီဏာသဝါ- ရဟန္တာတို့တည်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော
မထေရ်တို့သည်၊ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိနော- ဆယ်ပါးသော အပ္ပိစ္ဆေသော စကားတို့
၏တည်ရာအကြောင်းတို့ကို ရရှိကုန်သောရဟန်းတို့တည်း၊ ဥပဇ္ဈာယဿ- ဥပဇ္ဈာယ်
၏၊ ဩဝါဒံ- အဆုံးအမကို၊ အစ္စန္ဒိတော- မဖြတ်တောက်မဖျက်ဆီးမှု၍၊ ထေရံ-
မထေရ်ကို၊ ဝန္တိတော- ရှိခိုး၍၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်သဖြင့်၊ စာရိကံ- ခရီးဒေသစာရိကို၊
စရန္တာ- လှည့်လည်ကုန်လတ်သော်၊ သဠိယောဇနမဂ္ဂံ- ယူဇနာခြောက်ဆယ်လမ်းခရီးကို၊
အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ ရာဇဂဟေ- ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရံ-
ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီးသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဒသဗလဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ပါဒေ-
ခြေတော်အစုံတို့ကို၊ ဝန္တိတော- ရှိခိုး၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသော
အရပ်၌၊ နိသီဒိသု- နေထိုင်ကုန်ပြီ၊ ဘဂဝန္တာနံ- ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်
မူကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်၏၊ အာဂန္တုကေဟိ- အာဂန္တု (ဧည့်သည်)ဖြစ်ကုန်
သော၊ ဘိက္ခုဟိ- ရဟန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ယံ ပဋိသမ္ဘောဒိတုံ- အကြင်ဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာပြောဆိုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧတံ- ဤဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အာစိတ္တံ ခေါ် ပန- အလေ့အကျက်တော်ပါပေတည်း၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ တေဟိ- ထိုရဟန်းတော်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊
“ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ကစ္စိ- အသို့နည်း၊ ခမနီယံ- ခံကျန်းပါ၏လော၊” ဣတိ
အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ မဓုရပဋိသန္တာရံ- သာယာချေငံသော
နွတ်ခွန်းဆက်သမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊
ကုတော စ- အဘယ်အရပ်မှလည်း၊ အာဂတာ- လာကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်
သနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးမြန်းတော်မူ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေဟိ- ထို
ရဟန်းတို့သည်၊ “ဇာတိဘူမိတော- မွေးရပ်မြေကပိလဝတ်မှ၊ (အာဂတာ- လာပါ
ကုန်၏)၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်ထားအပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊
ဇာတိဘူမိယံ- မွေးရပ်မြေကပိလဝတ်မြို့တော်၌၊ ဇာတိဘူမကာနံ- မွေးရပ်မြေကပိလဝတ်
မြို့တော်၌ နေကုန်သော၊ သဗြဟ္မစာရိနံ- သီတင်းသုံးဖော်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-
ရဟန်းတို့တွင်၊ ‘အတ္တနာ စ- မိမိကိုယ်တိုင်လည်း၊ အပ္ပိစ္ဆော- နည်းသောအလိုရှိသည်
(အလိုနည်းသည်)လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတို့ကို(ဆဋ္ဌိကံ)၊ အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ-

အလိုနည်းကြောင်း စကားကိုလည်း၊ ကတ္တာ- ပြုတတ်(ဟောပြောတတ်)သည်လည်း
 ကောင်း၊^၁ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သမ္ဘာဝိတော- ချီးမွမ်းခံရသော ရဟန်းသည်၊ ကော
 နုခေါ- အဘယ်သို့သော ရဟန်းနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဣတိ-တစ်လုံး အကျေကြံ)၊
 ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိ- ဆယ်ပါးသော အပ္ပိစ္ဆမသောစကားတို့၏တည်ရာအကြောင်း
 ကို ရရှိခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ၊ တေပိ- ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည်
 လည်း၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မန္တာဏိပုတ္တော- မန္တာဏိပုတ္တေမ၏သားဖြစ်သော၊
 အာယသ္မာ ပုတ္တောနာမ- အရှင်ပုတ္တမည်ပါသည်ဘုရား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာရော-
 စယိသု- လျှောက်ထားကုန်ပြီ။

တေသံ- ထိုရဟန်းငါးရာတို့၏၊ ကထံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊
 အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော- အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ ထေရံ- အရှင်ပုတ္တမထေရ်
 ကို၊ ဒဿနကာမော- ဖူးတွေ့လိုသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊
 သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ရာဇဂဟတော- ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ သာဝတ္ထိ- သာဝတ္ထိမြို့သို့၊
 အဂမာသိ- ကြွတော်မူပြီ၊ ပုတ္တုတ္တေရောပိ- ပုတ္တမထေရ်သည်လည်း၊ ဒသဗလဿ-
 ဘုရားရှင်၏၊ တတ္ထ- ထိုသာဝတ္ထိမြို့သို့၊ အာဂတဘာဝံ- ကြွတော်မူလာသည်၏
 အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “သတ္တာရံ- မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို၊ ပဿိဿာမိ-
 ဖူးမျှော်အံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံယေဝ- ဂန္ဓကုဋိ
 တိုက်အတွင်း၌သာလျှင်၊ တထာဂတံ- ဘုရားရှင်ကို၊ သမ္မာပုဏိ- တွေ့ဆုံပြီ၊ သတ္တာ-
 ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ- ထိုအရှင်ပုတ္တအား၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟောကြား
 တော်မူပြီ၊ ထေရော- ပုတ္တမထေရ်သည်၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ သုတွာ- နာယူပြီး၍၊
 ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပဋိသလ္လာနတ္ထာယ- တစ်ပါးတည်းကိန်း
 အောင်းခြင်းငှါ၊ အန္ဓဝနံ- သူကန်းတောသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အညတရသ္မိ- အမှတ်
 မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ရုက္ခမူလေ- သစ်ပင်ရင်း၌၊ ဒိဝါဝိဟာရံ- နေအခါ နေထိုင်
 ခြင်းငှါ(နေသန့်စင်ခြင်းငှါ)၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ၊ သာရိပုတ္တုတ္တေရောပိ- သာရိပုတ္တမထေရ်

၁။ သိသာနုလောကိကော= သိသ+အနုလောကိက ဖြတ်၊ အနုလောကေတိတိ အနုလောကိကော၊
 အနု✓လောက + ဣက၊ ဒဿနေ- ကြည့်ရှုခြင်း၌။ “အနုအနု ပဿန္တော” ဟူသော ဋီကာ
 (၁၊ ၁၅၈)ကို ရှု၍ ကတ္တုသာဓ်ပြုလိုက်သည်။ သိသံ အနုလောကိကော သိသာနုလောကိကော။
 (တနည်း) သိသေန အနုလောကိကော သိသာနုလောကိကော- ဦးခေါင်းအစဉ်အားဖြင့် အစဉ်
 ကြည့်ရှုလျက်-ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ (တနည်း) ရှေးဦးစွာ ဝင်ဆဲဖြစ်သော ရဟန်းတို့၏
 ဦးခေါင်းကို အစဉ်ကြည့်ရှုလျက်။ (ဝိ၊ ၄၊ ၃၊ ၂၁၅)။

သည်လည်း၊ တဿ - ထိုပုဏ္ဏမထေရ်၏၊ အာဂမနံ - ကြွလာခြင်းကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ သီသာနုလောကိကော - ရှေ့မှသွားသူ၏ဦးခေါင်းကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ကြည့်ရှုလျက်၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဩကာသံ - ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခွင့်ကို၊ သလ္လက္ခေတွာ - မှတ်သား၍၊ တသ္မိ ရုက္ခမူလေ - ထိုသစ်ပင်ရင်း၌၊ နိသိန္နကံ - ထိုင်နေသော ပုဏ္ဏမထေရ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ ထေရန - ပုဏ္ဏမထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ - အတူတကွ၊ သမ္မောဒိတွာ - ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာပြောဆို၍၊ တံ - ထိုပုဏ္ဏမထေရ်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိက္ကမံ - သီလဝိသုဒ္ဓိစသော ခုနစ်ပါးသော ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်ကို၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီး၊ သောပိ - ထိုပုဏ္ဏမထေရ်သည်လည်း၊ အဿ - ထိုအရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ - မေးတိုင်းမေးတိုင်းသော ပြဿနာကို၊ ဗျာကရောန္တော - ဖြေဆိုလျက်၊ ရထဝိနီတူပမာယ - မြင်းလိမ္မာကသော ရထားဥပမာဖြင့်၊ အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ အာရာဓေသိ - နှစ်သက်စေပြီး၊ တေ - ထိုအရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်နှင့် အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်တို့သည်၊ အညမညဿ - အချင်းချင်း၏၊ သုဘာသိတံ - ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သောစကားကို၊ သမနမောဒိသု - ညီတူညီမျှ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ဆိုကြပြီ။

၄၃၄။ အထ - ထိုအခါ၌၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ အပရဘာဂေ - နောက်အဖို့၌၊ ဘိက္ခုသံဃဿ - ရဟန်းအပေါင်း၏၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ နိသိန္နော - ထိုင်တော်မူလျက်၊ နံ ထေရံ - ထိုပုဏ္ဏမထေရ်ကို၊ “ဘိက္ခဝေ - ရဟန်းတို့၊ မမ - ငါဘုရား၏၊ သာဝကာနံ - တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မကထိကာနံ - တရားစကားဟောပြောတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ - ရဟန်းတို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ ပုဏ္ဏော - အကြင်ပုဏ္ဏမထေရ်သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏)၊ ဧတံ ဧသော - ဤပုဏ္ဏမထေရ်သည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ - အမြတ်ဆုံးတည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဧတဒဂ္ဂေ - ဧတဒဂ်ရာထူး၌၊ ဌပေသိ - ထားတော်မူပြီ၊ သော - ထိုပုဏ္ဏမထေရ်သည်၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ - ရှေးကံကို၊ သရိတွာ - အမှတ်ရ၍၊ သောမနဿဝသေန - ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ - ရှေး၌ ပြုကျင့်အပ် လေ့ကျက်အပ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်ကို၊ ဝိဘာဝေန္တော - ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ အဇ္ဈာယကောတိအာဒိ - အဇ္ဈာယကောဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီး၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ အဇ္ဈာယကောတိ - အဇ္ဈာယကော ဟူသည်ကား၊ အနေကဗြာဟ္မဏာနံ - တစ်ဦးမကများပြားလှစွာကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဝါစေတာ - ဗေဒင်သုံးပုံကို ပို့ချတတ်သူသည်၊ (ဝါစေတီတိ ဝါစေတာ၊ ✓ဝစ+ဏေ+တု)၊ သိက္ခာပေတာ - သင်ကြားပြသပေးတတ်သူသည်၊ (သိက္ခာပေတီတိ သိက္ခာပေတာ - ✓သိက္ခ+ဏေ+တု)၊ မန္တ -

ဓရေတိ- မန္တဓရေ ဟူသည်ကား၊ မန္တာနံ- မန္တန်ဗေဒင်တို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ၊ တု-ပစ္စည်း အယှဉ်)၊ ဓာရေတာ- ဆောင်ထားတတ်သူသည်၊ (ဓာရေတီတိ ဓာရေတာ၊ ✓ဓရ+ဏေ+တု။)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝေဒသင်္ခါတဿ- ဗေဒင်ဟု ဆိုအပ်သော၊ စတုတ္ထဝေဒဿ- လေးခုမြောက်မန္တန်ကို၊ သဇ္ဈာယနသဝနဒါနာနံ- ရွတ်ဆိုသရဇ္ဈာယ်ခြင်း နာကြားခြင်း သင်ပေးခြင်းတို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ ဓာရေတာ- ဆောင်ထားတတ်သူသည်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည် (ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ တိဏ္ဍံ ဝေဒါနန္တိ- တိဏ္ဍံ ဝေဒါနံ ဟူသည်ကား၊ ဣရဝေဒယဇု- ဝေဒသာမဝေဒသင်္ခါတာနံ- ဣရဗေဒင်ကျမ်း၊ ယဇုဗေဒင်ကျမ်း၊ သာမဗေဒင်ကျမ်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဍံ- သုံးခုကုန်သော၊ ဝေဒါနံ- ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို၊ ဉာဏေန- အသိ ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ဓာရေတဗ္ဗတ္တာ- ဆောင်ထားထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဝေဒေါ”တိ- ဝေဒဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေသု- ရအပ်သောအမည်ရှိကုန်သော၊ တီသု- သုံးခုကုန်သော၊ ဝေဒဂန္ဓေသု- ဗေဒင်ကျမ်းတို့၌၊ ပါရံ- တစ်ဘက်ကမ်းသို့၊ ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတော- ရောက်သူသည်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပုရက္ခတောမိ သိဿဟီတိ- ပုရက္ခတောမိ သိဿဟီဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ့အား၊ နိစ္စပရိဝါရဘူတေဟိ- အမြဲဝန်းရံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သိဿဟိ- တပည့်တို့ဖြင့် (ဝါ) တပည့်တို့သည်၊ ပရိဝုတော- ခြံရံအပ်သည်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အမိ- ဖြစ်၏၊ ဥပဂစ္ဆိ နရတ္ထမန္တိ- ဥပဂစ္ဆိ နရတ္ထမံဟူသည်ကား၊ နရာနံ- လူတို့ထက်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ ဂတော- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာသိအပ်သည်သာတည်း (ဝါ) သိလွယ်သည်သာတည်း။

၄၃၈။ အဘိဓမ္မနယညူဟန္တိ- အဘိဓမ္မနယညူဟံဟူသည်ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ တဒါ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ တဿ ဗုဒ္ဓဿ- ထိုဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌ (ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌)၊ အဘိဓမ္မနယ- ကောဝိဒေါ- အဘိဓမ္မနည်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူသည် (သိသူသည်)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကထာဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓိယာတိ- ကထာဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓိယာ ဟူသည်ကား၊ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ- ကထာဝတ္ထုကျမ်း၌၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ- အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းငှါ၊ ဆေကော- ကျွမ်းကျင်၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌိ- ကထာဒီသု- အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ အစရှိကုန်သော၊ ဒသသု- ဆယ်ပါးကုန်

သော၊ ကထာဝတ္ထုသု - ကထာဝတ္ထုတို့၌၊ ဆေကော - ကျွမ်းကျင်၏၊ တာယ ကထာ -
 ဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓိယာ - ထိုကထာဝတ္ထုတို့၌ စင်ကြယ်ခြင်းငှါ (ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်းငှါ)၊
 သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာနံ - ပညာရှိကုန်သော၊ ယတိဇနာနံ - ရဟန်း
 ပရိသတ်တို့အား၊ ဝိညာပေတွာနာတိ - ဝိညာပေတွာန ဟူသည်ကား၊ ဗောဓေတွာန -
 သိစေ၍၊ အနာသဝေါတိ - အနာသဝေါ ဟူသည်ကား၊ နိက္ခိလေသော - ကိလေသာမရှိ
 သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရာမီတိ - ဝိဟရာမိ ဟူသည်ကား၊ ဝါသံ - နေခြင်းကို၊
 ကပ္ပေမိ - ပြု၏။

၄၃၉။ ဣတော ပဉ္စသတေ ကပ္ပေတိ - ဣတော ပဉ္စသတေ ကပ္ပေ ဟူသည်
 ကား၊ ပဉ္စဗုဒ္ဓပဋိမဏ္ဍိတော - ငါးဆူကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊
 ဣတော ဘဒ္ဒကပ္ပတော - ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ၊ ပဉ္စသတေ ကပ္ပေ - ကမ္ဘာငါးရာထက်၌၊
 သုပ္ပကာသကာတိ - သုပ္ပကာသကာ ဟူသည်ကား၊ သုဠု - ကောင်းစွာ၊ ပါကဠာ -
 ထင်ရှားကုန်သော၊ စက္ကရတနာဒိသတ္တဟိ - စကြာရတနာစသော ခုနစ်ခုကုန်သော၊
 ရတနေဟိ - ရတနာတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နာ - ပြည့်စုံကုန်သော၊ ဇေမ္ပဒီပါဒိစတုဒီပမ္ပိ - ဇေမ္ပဒီပံ
 ကျွန်းအစရှိကုန်သော လေးခုကုန်သော ကျွန်း၌၊ ဣဿရာတိ - ဣဿရာ ဟူသည်
 ကား၊ ပဓာနာ - ပြဓာန်းကုန်သော (ဝါ) အကြီးအမှူးဖြစ်ကုန်သော၊ စတုရေတိ -
 စတုရေ ဟူသည်ကား၊ စတ္တာရော - လေးယောက်ကုန်သော၊ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော -
 စကြဝတေးမင်းတို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော -
 အနက်တည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 ရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ - ဤကားဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

ပုတ္တမန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ - ပုတ္တမန္တာဏိပုတ္တမထေရ်၏
 အပဒါနအဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ - ပြီးပြီ။

၃-၆။ ဥပါလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဟံသဝတိယာတိအာဒိကံ- နဂရေ ဟံသဝတိယာ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရဿ- အရှင်ဥပါလိမထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္ဗိ- ဤဥပါလိမထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာဓိကာရေ- ပြုအပ်ပြီးသောကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဈုပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ဟံသဝတိနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌၊ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ- စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဗြာဟ္မဏကုလေ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ သုဏန္တော- နာယူလျက်၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းကို၊ ဝိနယ- ဓရာနံ- ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သောသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သောအရာအထူး၌၊ ဌပေန္တံ- ထားတော်မူနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်အား၊ အဓိကာရ- ကမ္မံ- လွန်လွန်ကဲကဲ ပြုအပ်သောကောင်းမှုကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ တံ ဌာနန္တရံ- ထိုအရာအထူးကို၊ ပတ္ထေသိ- တောင်းပြီ။

သော- ထိုဥပါလိမထေရ်လောင်းသည်။ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ကုသလံ- ကုသိုလ်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သံသရန္တော- ကျင်လည်လတ်သော်၊ ဣမသ္မိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ- ဤဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူရာအခါ၌၊ ကပ္ပက- ဂေဟေ- ဆတ္တာသည်အိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်ပြီ၊ ဥပါလီတိ- ဥပါလိ ဟူ၍၊ အဿ- ထိုသူ၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အကံသု- ပြုကုန်ပြီ၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်သို့ရောက်သော၊ သော- ထိုဥပါလိသည်၊ အနုရုဒ္ဓါဒီနံ- အနုရုဒ္ဓအစရှိကုန်သော၊ ဆန္တံ- ခြောက်ဦးကုန်သော၊ ခတ္တိယာနံ- မင်းသားတို့၏၊ ပိယသဟာယကော- အချစ်ဆုံး သူငယ်ချင်းသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ တထာဂတေ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနုပိယမ္မဝနေ- အနုပိယမည်သော သရက်တောဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရန္တေ- သီတင်းသုံးနေတော်မူလတ်သော်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-

ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ၊ နိက္ခမန္တေဟိ- ထွက်ခွါလာကုန်သော၊ ဆဟိ- ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ခတ္တိယေဟိ- မင်းသားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွါ၍၊ ပဗ္ဗဇိ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၊ တဿ- ထိုဥပါလိမထေရ်၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ- ရှင်ရဟန်းပြုပုံအစီအရင်သည်၊ ပါဠိယံ- ပါဠိတော်၌၊ အာဂတမေဝ- လာသည်သာလျှင်တည်း၊ သော- ထိုဥပါလိမထေရ်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ပြုပြီး၍၊ ဥပသမ္ပန္နော- မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ကပ်ရောက်သည် (ရဟန်းပြုသည်)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံတော်၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မယံ- တပည့်တော်အား၊ အရညဝါသံ- တော၌နေခြင်းကို၊ အနုဇာနာထ- ခွင့်ပြုတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ “ဘိက္ခု- ချစ်သားရဟန်း၊ အရညေ- တော၌၊ ဝသန္တဿ- နေသောရဟန်းအား၊ ဧကမေဝ- တစ်ခုတည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓုရံ- ဝိပဿနာတာဝန်သည်၊ ဝမိဿတိ- တိုးပွားလတ္တံ့၊ မယံပန- ငါ၏ကား၊ သန္တိကေ- အထံတော်၌၊ ဝသန္တဿ- နေသော ရဟန်းအား၊ ဝိပဿနာဓုရန္တ- ဝိပဿနာတာဝန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂန္ထဓုရန္တ- စာပေကျမ်းဂန်သင်ယူပို့ချခြင်းတာဝန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပူရေဿတိ- ပြည့်စုံစေလိမ့်လတ္တံ့ (ရလတ္တံ့)၊” ဣတိ- ဤသို့မိန့်ကြားတော်မူပြီး၊ သော- ထိုဥပါလိမထေရ်သည်၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ ဝစနံ- စကားတော်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ ဝိပဿနာယ- ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌၊ ကမ္မံ- အားထုတ်စီးဖြန်းမှုကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ န စိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီး၊ သတ္တာပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ နံ- ထိုဥပါလိမထေရ်ကို၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနယပိဋကကို၊ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ- သင်ယူစေပြီး၊ သော- ထိုဥပါလိမထေရ်သည်၊ အပရဘာဂေ- နောက် အဖို့၌၊ ဘာရကစ္ဆဝတ္ထံ- ဘာရကစ္ဆဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ အဇ္ဈကဝတ္ထံ- အဇ္ဈကဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ကုမာရကဿပဝတ္ထံ- ကုမာရကဿပဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တီဏိ- သုံးခုကုန်သော၊ ဣမာနိဝတ္ထုနိ- ဤဝတ္ထုတို့ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနိ- ဆုံးဖြတ်ပေးပြီး၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧကေကသ္မိ- တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ဝိနိစ္ဆယေ- အဆုံးအဖြတ်၌၊ သာဓုကာရံ- ကောင်းချီးသံကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ တယော- သုံးခုကုန်သော၊ ဝိနိစ္ဆယေ- အဆုံးအဖြတ်တို့ကို၊ အဋ္ဌပုတ္တိ- ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ (တနည်း) အဋ္ဌပုတ္တိ ကတွာ- အကြောင်းပြု၍၊ ထေရံ- မထေရ်ကို၊ ဝိနယဓရေနံ- ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သောအရာအထူး၌၊ ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီး။

၄၄၁။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုဥပါလိမထေရ်သည်၊ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ- ဧတဒဂ်
 အရာအထူးသို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၍၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကံကို၊ သရိတ္တာ-
 အမှတ်ရ၍၊ သောမနဿပုတ္တော- ဝမ်းမြောက်ခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊
 တံ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ထိုရှေး၌ ပြုကျင့်အပ်လေ့ကျင့်အပ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာ
 အဖြစ်အပျက်ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ နဂရေ ဟံသဝတီယာတိ
 အာဒိ- နဂရေ ဟံသဝတီယာ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊
 တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဟံသဝတီယာတိ- ဟံသဝတီယာဟူသည်ကား၊ ယသ္မိ နဂရေ-
 အကြင်မြို့၌၊ ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရေန^၁- ဟင်္သာလုံးပတ်သဏ္ဌာန်အားဖြင့် (ဝါ) ဟင်္သာ
 ၏လည်ရစ်သဏ္ဌာန်အားဖြင့် (ဝါ) ဟင်္သာဗွေသဏ္ဌာန်အားဖြင့်၊ ဝတိပါကာရပရိက္ခေပေါ-
 စည်းရုံးတံတိုင်းအကာအရံသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ တံ နဂရံ- ထိုမြို့သည်၊ ဟံသဝတီ-
 ဟံသဝတီမည်၏၊ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ အနေကသင်္ခါ- တစ်ကောင်မက များ
 သောအရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ ဟံသာ- ဟင်္သာတို့သည်၊ တဠာကပေါက္ခရဏီသရပလ္လ-
 လာဒီသု- တစ်ဖက်ဆည်ကန်၊ ရေကန်၊ ရေအိုင်၊ ညွှန်အိုင်စသည်တို့၌၊ နိဝသန္တာ-
 နေကုန်လျက်၊ ဣတော စ- ဤမှလည်းကောင်း၊ ဣတော စ- ထိုမှလည်းကောင်း၊
 (တနည်း) ဣတောစိတော စ- ဤမှထိုမှလည်း (ဝါ) ဟိုဟိုဒီဒီ၊ ဝိဓာဝမာနာ- ပျံသွား
 ပြေးသွားကုန်လျက်၊ ဧတ္ထ- ဤမြို့၌၊ ဝသန္တိ- နေထိုင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊
 ဟံသဝတီ- ဟံသဝတီမည်၏၊ တဿာ ဟံသဝတီယာ- ထိုဟံသဝတီမြို့၌၊ သုဇာတော
 နာမ ဗြာဟ္မဏောတိ- သုဇာတော နာမ ဗြာဟ္မဏောဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်း
 စွာ၊ ဇာတော- မွေးဖွားလာသောသူတည်း၊ သုဇာတော- ကောင်းစွာ မွေးဖွားလာသူ၊
 “အက္ခိတ္တော- မပစ်ပယ်အပ်သောသူ၊ အနုပကုဋ္ဌော- မကဲ့ရဲ့အပ်သောသူ”၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဝစနတော- ဆိုခြင်းကြောင့်၊ အဂရဟိတော- မကဲ့ရဲ့အပ်သူသည်၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍၊ ဇာတော- မွေးဖွားလာသူသည်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
 အသီတိကောဋိနိစယောတိ- အသီတိကောဋိနိစယောဟူသည်ကား၊ အသီတိကောဋိ-
 နေရာသိကော- ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ဥစ္စာအစုရှိသူသည်၊ (အသီတိကောဋိ နေ

၁။ ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရေန= ဟံသ+အာဝဋ္ဋ+အာကာရေန-ဟု ဖြတ်၊ ဤပြုယုဂ်၌ အာဝဋ္ဋ
 သဒ္ဒါ လုံးပတ်(ဝါ) အရစ်(ဝါ) ဗွေအနက်ကို ဟောသည်ဟု ယူဆထားပါသည်။ အာကာရ
 သဒ္ဒါသည်လည်း ‘သဏ္ဌာန်’ အနက်ဟောသည်ဟု ယူဆထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဟံသဿ
 အာဝဋ္ဋ ဟံသာဝဋ္ဋ၊ ဟံသာဝဋ္ဋ စ တံ အာကာရော စာတိ ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရော၊ တေန
 ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရေန။

အသီတိကောဋိနေ၊ အသီတိကောဋိနေနာနံ ရာသီ အသီတိကောဋိနေရာသီ၊ အသီတိ-
ကောဋိနေရာသီ အဿ အတ္တိတိ အသီတိကောဋိနေရာသီကော၊ အသီတိကောဋိနေရာသီ
ပုဒ်+ဣကပစ္စည်း)၊ ပဟူတနေဓညဝါတိ- ပဟူတနေဓညဝါဟူသည်ကား၊ အသင်္ချေ-
ယျနေဓညဝါ- မရေတွက်နိုင်သော ဥစ္စာစပါးရှိသော၊ သုဇာတော နာမ- သုဇာတမည်
သော၊ ဗြာဟ္မဏော- ပုဏ္ဏားသည်၊ အဟောသိ- ရှိပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၄၂။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ တဿေဝ- ထိုသုဇာတပုဏ္ဏား၏သာလျှင်၊
မဟန္တဘာဝံ- ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊
အဇ္ဈာယကောတိ အာဒိ- အဇ္ဈာယကော ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အဇ္ဈာယကောတိ- အဇ္ဈာယကော ဟူသည်ကား၊
ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဝေဒတ္တယာဒိ- ဗေဒင်သုံးပုံစသည်ကို၊ ဝါစေတာ- ပို့ချ
တတ်သူသည်၊ မန္တဓရေတိ- မန္တဓရော ဟူသည်ကား၊ ပညာ- ပညာကို၊ မန္တာတိ-
မန္တဟူ၍၊ ပုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ အထဗ္ဗနဝေဒဗျာကရဏာဒိဇာနနပညဝါ- အာထဗ္ဗဏ
ဗေဒင်ကျမ်း ဗျာကရဏ်းကျမ်းစသည်တို့ကို သိတတ်သော အသိပညာရှိသူတည်း၊
ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တိဏ္ဍံ ဝေဒါနပါရဂူတိ- တိဏ္ဍံ ဝေဒါန-
ပါရဂူဟူသည်ကား၊ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒသင်္ခါတာနံ- ဣရုဗေဒင် ယဇုဗေဒင်
သာမဗေဒင်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဍံ- သုံးခုကုန်သော၊ ဝေဒါနံ- ဗေဒင်တို့၏၊
ပရိယောသာနံ- အဆုံးသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း၊ လက္ခဏေတိ- လက္ခဏေ ဟူသည်ကား၊ လက္ခဏသတ္တေ- လက္ခဏ
ကျမ်း၌၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓစက္ကဝတ္တိဣတ္ထိပုရိသာနံ- ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓ စကြဝတေးမင်း
မိန်းမမြတ်ယောက်ျားမြတ်တို့၏၊ ဟတ္ထပါဒါဒိသု- လက်ခြေစသည်တို့၌၊ ဒိဿမာန-
လက္ခဏပကာသနကဂန္ဓေ စ- တွေ့မြင်အပ်သော အမှတ်အသားကို ထင်ရှားပြတတ်
သော အင်္ဂုရိစ္ဆာစသော ကျမ်း၌လည်း၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
ဣတိဟာသေတိ- ဣတိဟာသေဟူသည်ကား၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဟ- ဤလောက၌၊
အာသ- ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဟ- ဤလောက၌၊ အာသ- ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။”
ဣတိ- ဤသို့၊ ပေါရာဏကထာပွကာသကေ- ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြောဆို
ကြောင်း သမိုင်းရာဇဝင်စကားကို ပြဆိုတတ်သော၊ ဂန္ဓေ- ကျမ်း၌၊ သဓမ္မေတိ-
သဓမ္မေ ဟူသည်ကား၊ သကဓမ္မေ- မိမိတို့၏ဥစ္စာ ဖြစ်သောဆရာအယူဝါဒ၌ (ဝါ)
ဗေဒင်သုံးပုံဟူသော ပရိယတ်တရား၌၊ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ- ပုဏ္ဏားတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော

ကျင့်ဝတ်တရား၌၊ ပါရမီ ဂတောတိ- ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ကောဋီ- အဆုံးအစွန်သို့၊ ဂတော- ရောက်သူတည်း၊ ပတ္တော- ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၄၄၃။ ပရိဗ္ဗာဇာတိ- ပရိဗ္ဗာဇာဟူသည်ကား၊ ယေ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နိဂဏ္ဌသာဝကာ- နိဂဏ္ဌတို့၏တပည့်တို့တည်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ နာနာဒိဋ္ဌိကာ- အမျိုးမျိုးသော မိစ္ဆာအယူရှိကုန်သော၊ တေ- ထိုတပည့်တို့သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဟိယာတိ- မဟိယာ ဟူသည်ကား၊ ပထဝီတလေ- မြေအပြင်၌၊ စရန္တိ- လှည့်လည်သွားလာနေကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၄၅။ ယာဝ ယတ္တကံ ကာလံ- အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ ဇီနော- ဘုရားရှင်သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မပွင့်သေး၊ တာဝ တတ္တကံ ကာလံ- ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓေါတိ ဝစနံ- ဗုဒ္ဓဟူသောစကားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိနိုင်သေး၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၄၄၆။ အစ္စယေန အဟောရတ္တန္တိ- အစ္စယေန အဟောရတ္တံ ဟူသည်ကား၊ အဟော စ- နေအခါလည်း၊ ရတ္တိံ စ- ဉာဉ်အခါလည်း၊ အဟောရတ္တံ- နေအခါဉာဉ်အခါ၊ ဗဟူနံ- များစွာကုန်သော၊ သံဝစ္ဆရာနံ- နှစ်တို့၏၊ အတိက္ကမေန- လွန်ရာအခါ၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာသိအပ်သည်သာတည်း။

၄၄၇။ မန္တာဏီပုတ္တောတိ- မန္တာဏီပုတ္တော ဟူသည်ကား၊ မန္တာဏီနာမာယ- မန္တာဏီမည်သော၊ ကပ္ပကဓီတုယာ- ဆတ္တာသည်သမီး၏၊ ပုတ္တော- သားတည်း၊ မာသပုဏ္ဏတာယ- လပြည့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဝသပုဏ္ဏတာယ- နေပြည့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏောတိ- ပုဏ္ဏဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊ တဿ သတ္တုဿ- ထိုဘုရားရှင်၏၊ သာဝကော- တပည့်သည်၊ ဟေဿတီတိ- ဟေဿတိ ဟူသည်ကား၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၄၅။ ဧဝံ ကိတ္တယိ သော ဗုဒ္ဓေါတိ- ဧဝံ ကိတ္တယိ သော ဗုဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ပဒုမုတ္တရော- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ သော ဘဂဝါ- ထိုဘုရားရှင်သည်၊ ဧဝံ ဣမိနာ ပကာရေန- ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ သုနန္ဒန္တိ- သုနန္ဒံ ဟူသည်

ကား၊ သုန္ဒရာကာရေန - ကောင်းသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သောမနဿဒါယကံ - ဝမ်းမြောက်မှုကိုပေးတတ်သော ရသေ့ကို၊ ကိတ္တယီတိ - ကိတ္တယိ ဟူသည်ကား၊ ဗျာကရဏံ - ဗျာဒိတ်ကို (ဝါ) အထူးပိုင်းခြား၍ ပြုအပ် မိန့်ကြားအပ်သောစကားကို၊ အဒါသိ - ပေးတော်မူပြီ၊ သဗ္ဗ ဇေနိ - သဗ္ဗ ဇနံ ဟူသည်ကား၊ သကလဇနသမူဟံ - အလုံးစုံသော လူအပေါင်းကို၊ သာဓုကံ - ကောင်းမွန်စွာ၊ ဟာသယန္တောတိ - ဟာသယန္တော ဟူသည်ကား၊ သောမနဿံ - ဝမ်းမြောက်မှုကို၊ ကရောန္တော - ပြုလျက်၊ သကံ ဗလန္တိ - သကံ ဗလံ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဗလံ - ခွန်အားကို၊ ဒဿယန္တောတိ - ဒဿယန္တော ဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌံ - ထင်ရှားအောင်၊ ကရောန္တော - ပြုတော်မူလျက်၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္တော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၄၅၆။ တတော - ထိုအကြောင်းအရာမှ၊ အနန္တရံ - အခြားမဲ့၌၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ အာနုဘာဝံ - အစွမ်းအာနုဘော်ကို၊ အညာပဒေသေန - အခြားတပါးသောအရာကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြင့်၊ ဒဿယန္တော - ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ကတဉ္စလီတိ အာဒိ - ကတဉ္စလီ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော - ဘုရားဖြစ်တော်မူရာအခါမှ၊ တဒါ တသ္မိံ ပုရိမကာလေ - ထိုရှေ့ဖြစ်သောအခါ၌၊ သုနန္တံ - သုနန္တမည်သော၊ တာပသံ - ရသေ့ကို၊ ကတဉ္စလီပုဋ္ဌာ - ချီအပ်သော (ပြုအပ်သော) လက်အုပ်ရှိကုန်သော (ကရိယာတေတိ ကတော၊ အဉ္စလီနံ ပုဋ္ဌော အဉ္စလီပုဋ္ဌော၊ ကတော အဉ္စလပုဋ္ဌော ယေဟိတိ ကတဉ္စလီပုဋ္ဌာ)၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ နော - လူတို့သည်၊ နမဿန္တိ - ရှိခိုးကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္တော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ ဗုဒ္ဓေ ကာရံ ကရိတွာနာတိ - ဗုဒ္ဓေ ကာရံ ကရိတွာန ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ သော - ထိုသုနန္တရသေ့သည်၊ သဗ္ဗဇနပူဇိတော - အလုံးစုံသော လူအပေါင်းသည် ပူဇော်အပ်သည်၊ သမာနောပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ “(အဟံ - ငါသည်)၊ ပူဇိတော - ပူဇော်ခံရသူသည်၊ အမှိ - ဖြစ်၏”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ မာနံ - မာနကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ - ဘုရားသာသနာတော်၌၊ အဓိကံ - လွန်ကဲသော၊ ကိစ္စံ - ကိစ္စကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဂတိန္တိ - ဂတိဟူသည်ကား၊ ဇာတိ - ဖြစ်မည့်ဘဝကို၊ သောဓေသီတိ - သောဓေသိ ဟူသည်ကား၊ ပရိသုဒ္ဓံ - ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်အောင်၊ အကာသိ - ပြုပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၄၅၇။ သုတွာန မုနိနော ဝစန္တိ - သုတွာန မုနိနော ဝစံ ဟူသည်ကား၊ တဿ

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - ထိုဘုရားရှင်၏၊ ဝါစံ - စကားတော်ကို၊ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ - ဂါထာ
ဖွဲ့ဆိုရာ၌ လွယ်ကူစိမ့်သောငှါ၊ အာကာရဿ - အာအက္ခရာ၏၊ ရဿံ - ရဿအဖြစ်ကို၊
ကတ္တာ - ပြု၍၊ ဝစန္တိ - ဝစံဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ အနာဂတမိ - အနာဂတ်ဖြစ်သော၊
အဒ္ဓါနေ - ရှည်ကြာသောအချိန်ကာလ၌၊ နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ ဂေါတမော နာမ -
ဂေါတမမည်သော၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ လောကေ - လောက၌၊ ဘဝိဿတိ -
ဖြစ်တော်မူလတ္တံ့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ မုနိနော - ဘုရားရှင်၏၊ ဣမံ ဝစနံ - ဤစကား
တော်ကို၊ သုတ္တာ - ကြားရ၍၊ ယထာ ယေန ပကာရေန - အကြင်အပြားအားဖြင့်၊
ဂေါတမံ - ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားရှင်ကို၊ ပဿာမိ - ဖူးတွေ့ရလိမ့်အံ့၊
တထာ တေန ပကာရေန - ထိုအပြားအားဖြင့်၊ ကာရန္တိ - ကာရံ ဟူသည်ကား၊
အဓိကကိစ္စံ - လွန်လွန်ကဲကဲ ပြုအပ်သော ကိစ္စဟူသော၊ ပုညသမ္ဘာရံ - ကောင်းမှုတည်း
ဟူသော အဆောက်အဦကို၊ ကဿာမိတိ - ကဿာမိ ဟူသည်ကား၊ ကရိဿာမိ -
ပြုအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ မေတိ - မေဟူသည်ကား၊ မယံ - ငါ၏၊ သင်္ကပ္ပေါတိ -
သင်္ကပ္ပေါ ဟူသည်ကား၊ စေတနာမနသိကာရော - စေတနာမနသိကာရသည် (စေ
ဆော်မှု သင့်တင့်စွာ နှလုံးသွင်းမှုသည်)၊ အဟူတိ - အဟု ဟူသည်ကား၊ အဟောသိ -
ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၄၅၈။ ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာနာတိ - ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန ဟူသည်ကား၊ “အဟံ -
ငါသည်၊ ကာရံ - လွန်ကဲသောကောင်းမှုကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုအံ့၊” ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊
စိန္တေတွာ - ကြံစည်၍၊ ကိရိယံ စိန္တယိ မမာတိ - ကိရိယံ စိန္တယိ မမ ဟူသည်ကား၊
“မယာ - ငါသည်၊ ကီဒိသံ - အဘယ်သို့သဘောရှိသော၊ ပုညံ - ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို၊
ကတ္တဗ္ဗံ နုခေါ - ပြုထိုက်သနည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ကိရိယံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ - ပြုသင့်
ပြုထိုက်သော ကောင်းမှုကိစ္စကို၊ စိန္တယိ - ကြံစည်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော -
အနက်တည်း၊ ကျာဟံ ကမ္မံ အာစရာမိတိ - ကျာဟံ ကမ္မံ အာစရာမိဟူသည်ကား၊
အဟံ - ငါသည်၊ ကီဒိသံ - အဘယ်သို့သော သဘောရှိသော၊ ပုညကမ္မံ - ကောင်းမှုကံ
ကို၊ အာစရာမိ နုခေါ - ကျင့်ရာပါအံ့နည်း၊ ပူရေမိ နုခေါ - ဖြည့်ရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ -
ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေတိ - ပုညက္ခေတ္တေ
အနုတ္တရေ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တရဝိရဟိတေ - မိမိထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သောတရားမှ
ကင်းသော၊ သကလပုညဿ - အလုံးစုံသော ကောင်းမှု၏၊ ဘာဇနဘူတေ - တည်ရာ
ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ရတနတ္ထယေ - ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၌၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော -
အနက်တည်း။

၄၅၉။ အယဉ္ဇ ပါဠိကော ဘိက္ခုတိ- အယဉ္ဇ ပါဠိကော ဘိက္ခု ဟူသည်ကား၊ အယံ ဘိက္ခု- ဤရဟန်းသည်၊ သရောညဝသေန- အသံဖြင့် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂန္ထပါဌပဌနတော- ကျမ်းဂန်ပါဠိကို ရွတ်ဖတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစနတော- ပို့ချခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ပါဠိကော” တိ- ပါဠိကဟူ၍၊ လဒ္ဓ- နာမော- ရအပ်သောနာမည်ရှိသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည်၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ- ဘုရား သာသနာတော်၌၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါဠိနံ ပါဌကဝါစကာနံ- ရွတ်ဖတ် သူပို့ချသူတို့၏ (စာပြန်စာချသူတို့၏)၊ အန္တရေ စ- အကြား၌လည်းကောင်း၊ ဝိနယေ စ- ဝိနည်း၌လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂနိက္ခိတ္တောတိ- အဂ္ဂနိက္ခိတ္တော ဟူသည်ကား၊ အဂ္ဂေါ ဣတိ- အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ ဌပိတော- ထားအပ်ပြီ၊ တံ ဌာနန္တိ- တံ ဌာနံ ဟူသည်ကား၊ တေန ဘိက္ခုနာ- ထိုရဟန်းသည်၊ ပတ္တဌာနန္တရံ- ရောက်အပ်ရအပ်သော အရာအထူး (ဧတဒဂ်ရထူး)ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပတ္ထယေတိ- ပတ္ထယေဟူသည်ကား၊ ပတ္ထေမိ- တောင့်တပါ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၆၀။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုညကရဏူပါယံ- ကောင်းမှုပြုပုံနည်းလမ်းကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ဣဒံ မေ အမိတံ ဘောဂန္တိ အာဒိ- ဣဒံ မေ အမိတံ ဘောဂံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ အမိတန္တိ- အမိတံဟူသည်ကား၊ ပမာဏဝိ- ရဟိတံ- အတိုင်းအတာပမာဏမှကင်းသော၊ ဘောဂရာသိ- ဥစ္စာအစုကို၊ အက္ခောဘန္တိ- အက္ခောဘံ ဟူသည်ကား၊ ခေါဘောတုံ- ရန်သူတို့က တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေခြင်းငှါ၊ အသတ္တုဏေယျံ- မစွမ်းအပ် မစွမ်းနိုင်ရာ၊ သာဂရူပမန္တိ- သာဂရူပမံ ဟူသည်ကား၊ သာဂရသဒိသံ- သမုဒ္ဒရာနှင့်တူသော၊ တေန ဘောဂေနာတိ- တေန ဘောဂေန ဟူသည်ကား၊ တာဒိသေန- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သဘောရှိသော၊ ဓနေန- စည်းစိမ် ဥစ္စာဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်အတွက်၊ အာရာမံ- ကျောင်းအရာမံကို၊ မာပယေ- ဖန်ဆင်းတည်ဆောက်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

၃၇၄။ ဘိက္ခုသံဃေ- ရဟန်းအပေါင်း၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ သမ္ပုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ တေန- ထိုသူနန္တရသေ့သည်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ မာပိတံ- ဖန်ဆင်း အပ်သော၊ ကာရိတံ- ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ သံဃာရာမံ- သံဃာ့အာရာမံကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ခံယူတော်မူ၍၊ တဿ အာရာမဿ- ထိုအာရာမံ၏၊ အာနိသံသဒီပကံ-

အကျိုးအာနိသင်ကို ပြတတ်သော၊ ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝီတိ- အဗြဝီ ဟူသည်ကား၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ ၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှု ကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၇၅။ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ (အဗြဝီ- ဟောတော်မူသနည်း)၊ ယော သောတိ- ယော သောဟူသည်ကား၊ သံဃာရာမဒါယကော- သံဃာ့အာရာမ်ကို ပေးလှူတတ်သော၊ ယော တာပသော- အကြင်ရသေ့သည်၊ သုမာပိတန္တိ- သုမာပိတံ ဟူသည်ကား၊ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပပါသာဒဟမ္ဘိယပါကာရာဒိနာ- အထွဋ်တပ်အပ်သော ကျောင်း၊ လိုဏ်၊ မဏ္ဍပ်၊ ပြာသာဒ်ဦးပြည်း၊ တံတိုင်းအကာအရံစသည်ဖြင့်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ သန္တိတံ- စီမံထားအပ်သော၊ သံဃာရာမံ- သံဃာအာရာမ်ကို၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်အား၊ ပါဒါသီတိ- ပါဒါသီ ဟူသည်ကား၊ ပကာရေန- အပြားအားဖြင့်၊ သောမနဿသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန- သောမနဿနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့် (ဝမ်းမြောက်မှုနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဖြင့်)၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တမဟံကိတ္တယိဿာမီတိ- တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ ဟူသည်ကား၊ တံ တာပသံ- ထိုရသေ့ကို၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ ပါကဋ္ဌံ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြုအံ့၊ ဥတ္တာနိ- ပေါ်လွင်အောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သုဏာထ မမ ဘာသတောတိ- သုဏာထ မမ ဘာသတော ဟူသည်ကား၊ ဘာသန္တဿ- မိန့်ကြားပြောဆိုသော၊ မယံ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုဏာထ- နာယူကုန်လော့၊ ဩဟိတသောတာ- ချထားအပ်သော နားရှိကုန်သည် (အဝဓိယတေတိ ဩဟိတံ၊ အဝ ✓ဓာ+တ၊ သဝနေ- နားထောင်ခြင်း၌။ ဓ-ကို ဟပြု၊ ဩဟိတံ သောတံ ယေဟိတိ ဩဟိတသောတာ)၊ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ- မပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြုကြကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၇၆။ တေန- ထိုရသေ့သည်၊ ဒိန္နာရာမဿ- ပေးလှူအပ်သောအာရာမ်၏၊ ဖလံ- အကျိုးကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ဟတ္ထိ အဿာ ရထာ ပတ္တိတိ အာဒိ- ဟတ္ထိ အဿာ ရထာ ပတ္တိ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ- ထိုစကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်သာတည်း။

၄၇၇။ သံဃာရာမဿိဒံ ဖလန္တိ- သံဃာရာမဿိဒံ ဖလံ ဟူသည်ကား၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ အနုဘဝိတဗ္ဗသမ္ပတ္တိသင်္ခါတံ- ခံစားအပ် ခံစားထိုက်သော စည်းစိမ်ချမ်းသာဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ဣဋ္ဌဖလံ- ဤအလိုရှိအပ် နှစ်သက်အပ်သော အကျိုးသည်၊ သံဃာရာမဒါနဿ- သံဃာ့အာရာမ်ကို ပေးလှူခြင်း၏၊ ဖလံ ဝိပါကံ-

အကျိုးတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၇၈။ ဆဋ္ဌာသီတိသဟဿာနီတိ- ဆဋ္ဌာသီတိသဟဿာနီ ဟူသည်ကား၊ ဆ သဟဿာနီ- ခြောက်ထောင်တို့ဟူကုန်သော၊ အသီတိသဟဿာနီ- ရှစ်သောင်းတို့ဟူကုန်သော၊ သမလင်္ကတာတိ- သမလင်္ကတာ ဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ အလင်္ကတာ- တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ သဇ္ဈိတာ- ပြင်ဆင်အပ်ကုန်သော၊ နာရိယောတိ- နာရိယောဟူသည်ကား၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့သည်၊ ဝိစိတ္တဝတ္ထာဘရဏာတိ- ဝိစိတ္တဝတ္ထာဘရဏာဟူသည်ကား၊ ဝိစိတ္တေဟိ- ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ အနေကရူပေဟိ- များသောအဆင်းရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထေဟိ စ- အဝတ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အဘာရဏေဟိ စ- တန်ဆာတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်၏၊ အာမုတ္တမဏိ- ကုဏ္ဍလာတိ- အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ ဟူသည်ကား၊ ဩလမ္ဘိတမုတ္တာဟာရမဏိ- ကဉ္စိတကဏ္ဍာ- တွဲရ၍ဆွဲသော (တွဲလျားကျသော) ပုလဲသွယ်၊ ပတ္တမြားတို့ဖြင့် စီခြယ်အပ်သောနားဧောင်း လည်းပင်း၊ နားတို့၌ ရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၄၇၉။ တာသံ ဣတ္ထိနံ- ထိုအမျိုးသမီးတို့၏၊ ရူပသောဘာတိသယံ- အဆင်း၏တင့်တယ်လှပမှုလွန်ကဲခြင်းကို(ဝါ)လွန်ကဲသောအဆင်းလှပမှုကို၊ (ရူပဿ သောဘာ ရူပသောဘာ၊ ရူပသောဘာယ အတိသယော ရူပသောဘာတိယော၊ တံ ရူပသောဘာ- တိသယံ)၊ ဝဏ္ဏေန္တော- ချီးမွမ်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အာဠာရပမှာတိအာဒိ- အာဠာရပမှာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယာသံ ဣတ္ထိနံ- အကြင်မိန်းမတို့အား၊ အာဠာရာနိ မဟန္တာနိ- ကြီးမားကျယ်ဝန်းကုန်

၁။ ဩလမ္ဘိတမုတ္တာဟာရမဏိကဉ္စိတကဏ္ဍာ= အဝလမ္ဘိယတေတိ ဩလမ္ဘိတော- အဝ✓လမ္ဘ+တ၊ အဝသံသနေ- အောက်သို့ကျခြင်း၌။ ဩလမ္ဘိတော မုတ္တာဟာရော ဩလမ္ဘိတမုတ္တာဟာရော။ ကဉ္စိယတေတိ ကဉ္စိတော၊ ✓ကဉ္စ+တ၊ ဗန္ဓနေ- ဖွဲ့ခြင်း၌။ မဏိဟိ ကဉ္စိတော မဏိကဉ္စိတော၊ ဩလမ္ဘိတမုတ္တာဟာရော မဏိကဉ္စိတော ကဏ္ဏေသု ဧတာသံ ဣတ္ထိနန္တိ ဩလမ္ဘိတမုတ္တာဟာရ-မဏိကဉ္စိတကဏ္ဍာ၊ ဤပုဒ်၌ ကဏ္ဍပုဒ်ကိုလည်း “ကဏ္ဏော စ ကဏ္ဏော စ ကဏ္ဍာ” ဟု ဧကသေသံပြုထားသည်ဟု ကြံရာ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုလဲသွယ်ဝတ်ဆင်ရာအရပ်ကား နား၌ မဖြစ်တန်ရာ၊ လည်ပင်း၌သာ ဖြစ်တန်ရာသည်၊ နား၌ကား ပတ္တမြားစီခြယ်သော နားဧောင်းဝတ်ဆင်ထားသည်ဟူသာ အဓိပ္ပါယ်ယူဆရာသည်၊ “လည်ပင်း၌ တွဲလျားကျသော ပုလဲသွယ် နား၌ပတ္တမြား စီခြယ်ထားသော နားဧောင်းရှိကုန်သောမိန်းမများ” ဟု အနက်ပြန်မှ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်လွင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆတ္တပါဏိပုဒ်ကဲ့သို့ ဘိန္နာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗိပုဒ်တည်း။

သော၊ အက္ခိနိ- မျက်လုံးတို့သည်၊ မဏိဂုဋ္ဌသဒိသာနိ- ပတ္တမြားလုံးနှင့် တူကုန်၏၊
တာ အာဠာရပမှာ- ထိုကြီးမားကျယ်ဝန်းသော မျက်လုံးရှိကုန်သော မိန်းမတို့သည်၊
(အာဠာရနိ ပမှာနိ ယာသံ ဣတ္ထိနန္တိ အာဠာရပမှာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု)၊ ဘမရာနမိဝ-
ပျားပိတုန်းတို့ကဲ့သို့၊ မန္တလောစနာ- နုညှံသိမ်မွေ့စွာ မခိုတရို့ ကြည့်တတ်ကုန်၏၊
(မန္တ မုဒု အာလောစေန္တိတိ မန္တလောစနာ)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
ဟသုလာတိ ဟသုလာဟူသည်ကား၊ ဟာသပကတိ^၁- ရွှင်လန်းခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊
လီလာဝိလာသာ- ရွှင်လန်းနှစ်သက်သော တင့်တယ်စမွယ်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သုသညာတိ- သုသညာဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရ-
သည်တဗ္ဗသရီရာဝယဝါ^၂- ကောင်းစွာမှတ်သားထိုက်သော ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း
ရှိကုန်၏၊ တနုမဇ္ဈိမာတိ- တနုမဇ္ဈိမာ ဟူသည်ကား၊ ခုဒ္ဒကဥဒရပဒေသာ- သေးငယ်
သော ဝမ်းအရပ်ရှိကုန်၏(ဝါ) သေးငယ်သော ခါးအရပ်ရှိကုန် (ခါးသေးရင်ချိုဖြစ်ကုန်)
၏၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနမေဝ- ပေါ်လွင်သည်သာတည်း။

၄၈၄။ တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါတိ- တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ ဟူသည်
ကား၊ ဂေါတမဿ- ဂေါတမမည်သော၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊
ဓမ္မေသု- တရားတော်တို့၌၊ ဒါယာဒေါ- အမွေခံသည်၊ ဓမ္မကောဋ္ဌာသဘာဂီ- တရား
အဖို့အစုဟူသော အဖို့အစုရှိသူသည်၊ ဩရသောတိ- ဩရသော ဟူသည်ကား၊
ဥရသိ- ရင်၌၊ ဇာတော- မွေးဖွားသူတည်း (ဝါ) ဖြစ်သူတည်း၊ သိထိလဓနိတာဒိ
ဒသဝိဓဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နံ- သိထိလ ဓနိတ စသောဆယ်ပါးအပြားရှိသော ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိနှင့်
ပြည့်စုံသော၊ ကဏ္ဍတာလုဩဋ္ဌာဒိပဉ္စဋ္ဌာနေ- ကဏ္ဍ တာလု ဩဋ္ဌ (လည်ချောင်း၊
အာစောက်၊ နှုတ်ခမ်းစသော ငါးပါးသော ဌာန်၌၊ ဃဇ္ဇေတွာ- စေ့ဆော်ကြိုးကုတ်
အားထုတ်၍၊ ဒေသိတဓမ္မံ- ဟောအပ်သော တရားကို၊ သုတွာ- နာယူရ၍၊ သောတာ-
ပတ္တိမဂ္ဂါဒိမဂ္ဂပဋိပါဠိယာ- သောတာပတ္တိမဂ်စသော မဂ်အစဉ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗကိလေသေ-

၁။ ဟာသပကတိ = ဟသနံ ဟာသော၊ ✓ဟသ +ဏ။ ဟာသဿ ပကတိ ဟာသပကတိ၊
ဤပုဒ်၌ ပကတိသဒ္ဒါသည် “သဘော”ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိ၏။ “သော ဟိ အာစရိယဿ
ပကတိ”၌ ကဲ့သို့တည်း (သာရတ္ထ၊ ဋီ၊ ၁။ ၅။)။

၂။ သုန္ဒရသည်တဗ္ဗသရီရာဝယဝါ= သန္ဓာနိယတေတိ သညိတဗ္ဗာ၊ သံ ✓ည+တဗ္ဗ၊
အဝဗောစနေ- သိခြင်းအနက်၌။ သုန္ဒရံ သညိတဗ္ဗာ သုန္ဒရသည်တဗ္ဗာ၊ သရီရဿ အဝယဝါ
သရီရာဝယဝါ၊ သုန္ဒရသည်တဗ္ဗာ သရီရာဝယဝါ ယာသံ ဣတ္ထိနန္တိ သုန္ဒရသည်တဗ္ဗ-
သရီရာဝယဝါ။

အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ခေပေတွာ - ကုန်လွန်စေ၍၊ အရဟတ္တေ - အရဟတ္တ
 ဖိုလ်၌၊ ဌိတဘာဝေန - တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥရသိ - ရင်၌၊ ဇာတပုတ္တော -
 ဖြစ်သောသားတည်း၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ ဓမ္မနိဗ္ဗိတောတိ -
 ဓမ္မနိဗ္ဗိတောဟူသည်ကား၊ ဓမ္မေန - တရားသဖြင့်၊ သမေန - ညီညွတ်သဖြင့်၊ အဒဏ္ဍေန -
 ဒဏ်မထား (မတပ်)သဖြင့်၊ အသတ္တေန - လက်နက်မကိုင် (မပါ) သဖြင့်၊ နိဗ္ဗိတော
 ပါကဋ္ဌော - ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသူသည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ - ဤကား၊
 အတ္တော - အနက်တည်း၊ ဥပါလိ နာမ နာမေနာတိ - ဥပါလိ နာမ နာမေန ဟူသည်
 ကား၊ သော - ထိုဥပါလိသည်၊ မာတု - မိခင်၏၊ နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ မန္တာဏိ -
 ပုတ္တနာမော - မန္တာဏိပုတ္တ အမည်ရှိသူသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ - အကယ်၍ကား
 ဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန - ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အနုရုဒ္ဓါဒီဟိ - အနုရုဒ္ဓအစရှိသူတို့နှင့်၊
 သဟ - အတူတကွ၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ - ရှင်ရဟန်းပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ခတ္တိယာနံ - မင်းမျိုးမင်းနွယ်မင်းသားတို့၏၊ ဥပသမိပေ - အနီး၌၊ အလ္လိနော -
 ကပ်ရောက်နေသူတည်း၊ ယုတ္တော - ယှဉ်သူတည်း၊ ကာယစိတ္တေဟိ - ကိုယ်စိတ်တို့နှင့်၊
 သမံဂီဘူတော - ပြည့်စုံသူဖြစ်၍ဖြစ်သူတည်း၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဥပါလီတိ -
 ဥပါလိဟူ၍၊ နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ သတ္ထု - ဘုရားရှင်၏၊ သာဝကော - တပည့်
 သည်၊ ဟေဿတီတိ - ဟေဿတိဟူသည်ကား၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ - ဤ
 ကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း။ (ဥပသမိပေ အလ္လိနာတီတိ ဥပါလိ၊ ဥပ✓လီ+ဣ၊
 သိလေသနေ - ကပ်ရောက်ခြင်း၌)။

၄၈၅။ ဝိနယေ ပါရမီ ပတွာတိ - ဝိနယေ ပါရမီ ပတွာ ဟူသည်ကား၊
 ဝိနယပိဋကေ - ဝိနည်းပိဋကတ်၌၊ ကောဋီ - အဆုံးအစွန်သို့၊ ပရိယောသာနံ - ပြီးဆုံး
 ခြင်းသို့၊ ပတွာ ပါပုဏိတွာ - ရောက်၍၊ ဌာနာဋ္ဌာနေ စ ကောဝိဒေါတိ - ဌာနာဋ္ဌာနေ
 စ ကောဝိဒေါ ဟူသည်ကား၊ ကာရဏာကာရဏေ စ - အကြောင်းဟုတ်သည်
 အကြောင်းမဟုတ်သည်၌လည်း၊ ဒက္ခော ဆေကော - ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ ဣတိ -
 ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ ဇိနသာသနံ ဓာရေန္တောတိ - ဇိနသာသနံ ဓာရေန္တော
 ဟူသည်ကား၊ ဇိနေန - ဘုရားရှင်သည်၊ ဝုတ္တာနုသာသနီ - ဟောကြားအပ်သောအဆုံး
 အမတော်ကို၊ ဇိနဿ - ဘုရားရှင်၏၊ ပိဋကတ္တယံ - ပိဋကတ်သုံးပုံကို၊ ဝါစနသဝန -
 စိန္တနဓာရဏာဒိဝသေန - ပို့ချခြင်း နာကြားခြင်း ကြံစည်စဉ်းစားခြင်း ဆောင်ထားခြင်း
 စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဓာရေန္တော - ဆောင်ရွက်လျက်၊ သလ္လက္ခေန္တော - မှတ်သားလျက်၊
 ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ ဝိဟရိဿတိ နာသဝေါတိ - ဝိဟရိဿတိ

နာသဝေါ ဟူသည်ကား၊ နိက္ခိလေသော - ကိလေသာမရှိသည်၊ စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထေဟိ - ဣရိယာပုဒ်တို့ဖြင့်၊ အပရိပတန္တံ - လဲမကျသွားအောင်၊ အတ္တဘာဝံ - အတ္တဘောကို၊ ဟရိဿတိ - ဆောင်ရွက်လတ္တံ့၊ ပဝတ္ထေဿတိ - ဖြစ်စေလတ္တံ့၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၄၈၇။ အပရိမေယျပါဒါယာတိ - အပရိမေယျပါဒါယဟူသည်ကား၊ အနေကသတသဟဿေ - သိန်းပေါင်းရာထောင်များစွာတို့ကို၊ အာဒိကတွာ - အစပြု၍၊ ပတ္ထေမိ တဝ သာသနန္တိ - ပတ္ထေမိ တဝ သာသနံ ဟူသည်ကား၊ “ဂေါတမဿ - ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝတော - ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ - သာသနာတော်၌၊ ဝိနယ - ဓရာနံ - ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂေါ - အမြတ်ဆုံးသူသည်၊ ဘဝေယျံ - ဖြစ်လို၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ တုယံ - အရှင်ဘုရား၏၊ သာသနံ - အဆုံးအမကို၊ ပတ္ထေမိ - တောင့်တ၏၊ ဣစ္ဆာမိ - အလိုရှိ၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သော မေ အတ္ထောတိ - သော မေ အတ္ထောဟူသည်ကား၊ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနန္တရသင်္ခါတော - ဧတဒဂ်အရာအထူးဟု ဆိုအပ်သော၊ သော အတ္ထော - ထိုအကျိုးသို့၊ မေ မယာ - ငါသည်၊ အနုပ္ပတ္တော - အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ (ဝါ) ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယောတိ - သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သံယောဇနာနံ - သံယောဇဉ်တို့၏၊ ခယော - ကုန်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သို့၊ မယာ - ငါသည်၊ အနုပ္ပတ္တော - အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ (ဝါ) ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္မန္တော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ နိဗ္ဗာနံ - နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂတံ - ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၄၈၈။ ရာဇေဇ္ဈေန - မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သည်၊ တဇ္ဇိတောတိ - တဇ္ဇိတောဟူသည်ကား၊ ပီဠိတော - နှိပ်စက်ခြိမ်းခြောက်အပ်သော၊ သုလာဝုတောတိ - သုလာဝုတော ဟူသည်ကား၊ သုလေ - တံကျင်၌၊ အာဝုတော အာဝုဏိတော - လျှိုအပ်သော၊ ပေါသောတိ - ပေါသော ဟူသည်ကား၊ ပုရိသော - ယောက်ျားသည်၊ သုလေ - တံကျင် (တံစို့)၌၊ သာတန္တိ - သာတံ ဟူသည်ကား၊ မဓုရသုခံ - ချိုမြိန်သာယာသောချမ်းသာကို၊ အဝိန္နန္တောတိ - အဝိန္နန္တော ဟူသည်ကား၊ နာနဘဝန္တော - မခံစားရသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ပရိမုတ္တိဝါတိ - ပရိမုတ္တိဝံ ဟူသည်ကား၊ ပရိမောစနမေဝ - လွတ်မြောက်ခြင်းကိုသာလျှင်၊ ဣစ္ဆတိ ယထာ - အလိုရှိသကဲ့သို့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္မန္တော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၄၈၉-၉၀။ မဟာဝီရာတိ - မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊ ဝီရာနံ - လုံ့လရှိသူတို့၏၊

အန္တရေ- အကြား၌၊ ဝီရတ္တမ- ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊
 အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဘဝဒဇ္ဈောနာတိ- ဘဝဒဇ္ဈောန ဟူသည်ကား၊ ဇာတိ-
 ဒဇ္ဈောန- ဘဝတည်းဟူသော ဒဏ်သည်၊ တဇ္ဇိတောတိ- တဇ္ဇိတော ဟူသည်ကား၊
 ဝိဠိတော- နှိပ်စက်ခြိမ်းခြောက်အပ်သည်၊ ကမ္မသူလာဂုတောတိ- ကမ္မသူလာဂုတော
 ဟူသည်ကား၊ ကုသလာကုသလကမ္မသူလသ္မိ- ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော
 တံကျင် (တံစို့)၌၊ အာဂုတော- လျှိုအပ်သည်၊ သန္တောတိ- သန္တော ဟူသည်ကား၊
 သံဝိဇ္ဇမာနော- ထင်ရှားဖြစ်လျက်၊ ပိပါသာဝေဒနာယာတိ- ပိပါသာဝေဒနာယ
 ဟူသည်ကား၊ ပိပါသာတုရဘာဝေန- ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း (ရေငတ်ခြင်း)သည်
 နှိပ်စက်အပ် နှိပ်စက်ခံရသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အဇ္ဈိတောတိ- အဇ္ဈိတောဟူသည်ကား၊
 အဘိဘူတော- လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ ဒုက္ခာပိတော- ဆင်းရဲစေအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍)၊ ဘဝေ သာတန္တိ- ဘဝေ သာတံ ဟူသည်ကား၊ သံသာရေ- သံသရာ၌၊
 မဓုရံ- ချိုမြိန်သာယာသော၊ သုခံ- ချမ်းသာကို၊ န ဝိန္နာမိတိ- န ဝိန္နာမိ ဟူသည်
 ကား၊ န လဘာမိ- မရပါ၊ ရာဂဂ္ဂိဒေါသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ- ရာဂမီး ဒေါသမီး
 မောဟမီးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ- တနည်းကား၊ နရကဂ္ဂိကပ္ပဋ္ဌာနဂ္ဂိဒုက္ခဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ-
 ငရဲမီး ကမ္မာဖျက်မီး ဒုက္ခမီးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တီဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂိဟိ-
 မီးတို့ဖြင့်၊ ဒုယုန္တော- လောင်မြိုက်ခံရသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ပရိမုတ္တိန္တိ- ပရိမုတ္တိ
 ဟူသည်ကား၊ ပရိမုစ္စနုပါယံ- လွတ်မြောက်ကြောင်းနည်းလမ်းကို၊ ဂဝေသာမိတိ-
 ဂဝေသာမိ ဟူသည်ကား၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ပရိယေသာမိ- ရှာဖွေအံ့၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ရာဇေဇ္ဇာ-
 မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သို့၊ ဣတော ဂတော ပတ္တော- ရောက်သောသူသည်၊ ပရိမုတ္တိ-
 လွတ်မြောက်မှုကို၊ ဂဝေသတိ ယထာ- ရှာမှီးသကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ဘဝဒဇ္ဈော-
 ပုတ္တော- ဘဝတည်းဟူသောဒဏ်သို့ ရောက်သော၊ အဟံ- ငါသည်၊ ပရိမုတ္တိ-
 လွတ်မြောက်မှုကို၊ ဂဝေသာမိ- ရှာမှီးအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊
 (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၉၁-၂။ ပုန- တစ်ဖန်၊ သံသာရတော- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ မောစနံ-
 လွတ်မြောက်ခြင်းကို၊ ဥပမောပမေယျဝသေန- ဥပမာ ဥပမမေယျ၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယထာ ဝိသာဒေါတိအာဒိ- ယထာ ဝိသာဒေါ ဤသို့
 အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဝိသေန သပ္ပဝိသေန-
 မြွေဆိပ်ဖြင့်၊ အာသမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ဒံသီယိတ္ထ- ကိုက်ခဲအပ်ပြီ၊ ဒဇ္ဈော-

ကိုက်ခံရသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဝိသာဒေါ- ဝိသာဒမည်၏။ သပ္ပဒဋ္ဌော- မြွေကိုက်ခံရသူတည်း။ (ဝိသ သဒ္ဓူပပဒ, အာပုဗ္ဗ ✓ဒံသ+ကိ ပစ္စည်း)။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ အထ ဝါ- တနည်းကား၊ ဝိသံ- အဆိပ်ကို၊ ဟလာဟလဝိသံ- လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်ကို၊ အဒတိ- စားတတ်၏။ ဂိလတိ- မျိုတတ်၏။ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဝိသာဒေါ- ဝိသာဒမည်၏။ ဝိသခါဒကော- အဆိပ်ကို စားတတ်သူတည်း။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ယော ပုရိသော- အကြင်ယောက်ျားသည်။ ဝိသာဒေါ- အဆိပ်ကို စားတတ်၏။ တေန တာဒိသေန ဝိသေန- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သဘောရှိသော အဆိပ်ဖြင့်၊ ပရိပိဋ္ဌိတော- လွန်စွာနှိပ်စက်ခံရသူသည်။ တဿ ဝိသဿ- ထိုအဆိပ်ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဝိဃာတာယ- ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ဝိနာသာယ- ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ၊ ဥပါယနံ- ကပ်ဆောင်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဥပါယဘူတံ- အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော (စီမံထားအပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော)၊ အဂဒန္တိ- အဂဒံဟူသည်ကား၊ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ဂဝေသေယျာတိ- ဂဝေသေယျ ဟူသည်ကား၊ ပရိယေသေယျ- ရှာဖွေရာ၏။ တံ- ထိုဆေးကို၊ ဂဝေသမာနော- ရှာ သောသူသည်။ ဝိသဃာတကန္တိ- ဝိသဃာတကံဟူသည်ကား၊ ဝိသနာသကံ- အဆိပ် ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သော၊ အဂဒံ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ပသေယျာတိ- ပသေယျဟူသည် ကား၊ ဒက္ခေယျ- ကြည့်ရှုရာ၏။ သော- ထိုယောက်ျားသည်။ အတ္တနော- မိမိသည် (အတ္တနာ-ရှိက ပိုကောင်းမည်)၊ ဒိဋ္ဌံ- တွေ့မြင်အပ်သော၊ တံ ဩသဓံ- ထိုဆေးကို၊ ပိဝိတွာ- သောက်၍၊ ဝိသမ္မာတိ- ဝိသမ္မာဟူသည်ကား၊ ဝိသတော- အဆိပ်မှ၊ ပရိ- မုတ္တိယာတိ- ပရိမုတ္တိယာဟူသည်ကား၊ ပရိမောစနကာရဏာ- လွတ်မြောက်ခြင်းဟူ သော အကြောင်းကြောင့်၊ သုခီ- ချမ်းသာခြင်းရှိသူသည်။ အဿာတိ- အဿဟူသည် ကား၊ ဘဝေယျ ယထာ- ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၉၃။ တထေဝါဟန္တိ- တထေဝါဟံ ဟူသည်ကား၊ ယေန ပကာရေန- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိသဟတော- ကင်းပျောက်ပြီးသော အဆိပ်ရှိသော(ဝါ) အဆိပ်ကင်းပြီးသော၊ သဝိသေန- အဆိပ်နှင့်တကွဖြစ်သော (ဝါ) အဆိပ်ရှိသော၊ သပ္ပေန- မြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော- ကိုက်ခံခံရသော၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဝိသခါဒကော- အဆိပ်ကို စားသောက်သော၊ (ဝိသ ✓ခါဒ+ဏ္ဍု၊ ဘက္ခဏေ- စားခြင်း၌)၊ သော နရော- ထိုလူသည်၊ ဩသဓံ- ဆေးကို၊ ပိဝိတွာ- သောက်၍၊ သုခီ- ချမ်းသာခြင်းရှိ သည်၊ ဘဝေယျ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ တေန

ပကာရေန - ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဟံ - ငါသည်၊ အဝိဇ္ဇာယ - မသိမမြင်ခြင်း ဟူသော၊ မောဟေန - မောဟတရားသည်၊ သန္တိ - သံ ဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊ ပီဠိတော - နှိပ်စက်လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ သဒ္ဓမ္မာဂဒမေသဟန္တိ - သဒ္ဓမ္မာဂဒမေသဟံ ဟူသည်ကား၊ အဟံ - ငါသည်၊ သဒ္ဓမ္မသင်္ခါတံ - သူတော်ကောင်းတရားဟုဆိုအပ်သော၊ ဩသဓံ - ဆေးကို၊ ဧသံ (ဧသန္တော) ပရိယေသန္တော - ရှာမှီးလျက်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၄၉၄-၅။ ဓမ္မာဂဒံ ဂဝေသန္တောတိ - ဓမ္မာဂဒံ ဂဝေသန္တော ဟူသည်ကား၊ သံသာရဒုက္ခဝိသဿ - သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတည်းဟူသော အဆိပ်ကို၊ ဝိနာသာယ - ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ဓမ္မောသဓံ - တရားတည်းဟူသော ဆေးကို၊ ဂဝေသန္တော - ရှာမှီးလတ်သော်၊ အဒ္ဓန္တိ သကျသာသနန္တိ - အဒ္ဓန္တိ သကျသာသနံဟူသည်ကား၊ သကျဝံသ - ပဘာဝဿ - သာကီန္ဒယံ၏ အမွန်အစ (အဦးအစ) ဖြစ်သော၊ ဂေါတမဿ - ဂေါတမန္ဒယံဖွား မြတ်ဘုရား၏၊ သာသနံ - သာသနာတော်ကို၊ အဒ္ဓန္တိ - တွေ့မြင်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ အဂ္ဂံ သဗ္ဗေသဓာနံ တန္တိ - အဂ္ဂံ သဗ္ဗေသဓာနံ တံ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံသော၊ ဩသဓာနံ - ဆေးတို့၏၊ အန္တရေ - အကြား၌၊ သကျသာသနသင်္ခါတံ - သာကီဝင်မင်းသားဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ဟုဆိုအပ်သော၊ တံ ဓမ္မောသဓံ - ထိုတရားတည်းဟူသော ဆေးတော်သည်၊ အဂ္ဂံ ဥတ္တမံ - အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ သဗ္ဗသလ္လဝိနောဒနန္တိ - သဗ္ဗသလ္လဝိနောဒနံ ဟူသည်ကား၊ ရာဂသလ္လာဒီနံ - ရာဂတည်းဟူသော ငြောင့်တံသင်းအစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သလ္လာနံ - ငြောင့်တံသင်းတို့ကို၊ ဝိနောဒနံ - ပယ်ဖျောက်ခြင်းဟူသော၊ ဝုပသမကရံ - ငြိမ်းအေးခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ ဓမ္မောသဓန္တိ - ဓမ္မောသဓံဟူသည်ကား၊ ဓမ္မသင်္ခါတံ - တရားဟုဆိုအပ်သော၊ ဩသဓံ - ဆေးကို၊ ပိဝိတွာ - သောက်၍၊ သဗ္ဗံ ဝိသန္တိ - သဗ္ဗံ ဝိသံ ဟူသည်ကား၊ သကလ - သံသာရဒုက္ခဝိသံ - အလုံးစုံသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲဟူသော အဆိပ်ကို၊ သမူဟနိန္တိ - သမူဟနိ ဟူသည်ကား၊ နာသေသိ - ပျက်စီးစေပြီ (ဝါ) ဖျက်စီးပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ အဇရာမရန္တိ - အဇရာမရံ ဟူသည်ကား၊ တံ ဒုက္ခဝိသံ - ထိုသံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ တည်းဟူသော အဆိပ်ကို၊ သမူဟနိတွာ - ပယ်နုတ်ဖျက်ဆီး၍၊ အဇရံ - မအိုရာဖြစ်သော၊ ဇရာဝိရဟိတံ - အိုခြင်းကင်းသော၊ အမရံ - မသေရာဖြစ်သော၊ မရဏဝိရဟိတံ - သေခြင်းကင်းသော၊ သီတိဘာဝန္တိ - သီတိဘာဝံဟူသည်ကား၊ ရာဂပရိဋ္ဌာဟာဒိဝိရဟိတတ္တာ - ရာဂကြောင့်

ဖြစ်သော ပူလောင်မှုစသည်တို့မှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီတလဘူတံ- အေး
ငြိမ်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဖဿယိန္တိ- ဖဿယိ
ဟူသည်ကား၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်ကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၉၆။ ပုန- တစ်ဖန်၊ ကိလေသတမဿ- ကိလေသာတည်းဟူသော အမိုက်
တိုက်၏၊ ဥပမံ- ဥပမာ(နှိုင်းခိုင်းမှု)ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယထာ
ဘူတဋ္ဌိတောတိ အာဒိ- ယထာ ဘူတဋ္ဌိတော ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယထာတိ- ယထာဟူသည်ကား၊ ယေန ပကာရေန-
အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘူတဋ္ဌိတောတိ- ဘူတဋ္ဌိတော ဟူသည်ကား၊ ဘူတေန-
ဖုတ် (မြေဘုတ်)ဖြစ်သော၊ ယက္ခေန- ဘီလူးသည်၊ အဋ္ဌိတော ပီဋ္ဌိတော- နှိုက်စက်
ဖမ်းစားခံရသော၊ ပေါသောတိ- ပေါသောဟူသည်ကား၊ ပုရိသော- ယောက်ျားသည်၊
ဘူတဂ္ဂါဟေနာတိ- ဘူတဂ္ဂါဟေနဟူသည်ကား၊ ယက္ခဂ္ဂါဟေန- ဘီလူးသည် ဖမ်း
စားခြင်းဖြင့်၊ ပီဋ္ဌိတောတိ- ပီဋ္ဌိတောဟူသည်ကား၊ ဒုက္ခိတော- ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်
သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ဘူတသ္မာတိ- ဘူတသ္မာဟူသည်ကား၊ ယက္ခဂ္ဂါဟတော-
ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းမှ၊ ပရိမုတ္တိယာတိ- ပရိမုတ္တိယာ ဟူသည်ကား၊ မောစနတ္ထာယ-
လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ၊ ဘူတဝေဇ္ဇံ- ဖုတ်ကို ထွက်စေတတ်သော ဆေးဆရာကို (ဝါ)
ပယောဂဆရာကို၊ ဂဝေသေယျ- ရှာဖွေရာ၏။

၄၉၇။ တံ- ထိုပယောဂနိုင်သောဆရာကို၊ ဂဝေသမာနော စ- ရှာဖွေလတ်သော်
ကား၊ ဘူတဝိဇ္ဇာယ- ဘုတ်တစ္ဆေကို ထွက်စေတတ်သော အတတ်ပညာ၌၊ သုဋ္ဌု-
ကောင်းစွာ၊ ကောဝိဒန္တိ- ကောဝိဒံ ဟူသည်ကား၊ ဆေကံ- လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော၊
ဘူတဝေဇ္ဇံ- ဘုတ်ကို ထွက်စေတတ်သော ဆေးဆရာကို၊ ပဿေယျ- တွေ့ရာ၏၊
သော ဘူတဝေဇ္ဇော- ထိုဘုတ်တစ္ဆေကို ထွက်စေတတ်သော ဆေးဆရာသည်၊ ယက္ခ-
ဂ္ဂဟိတဿ- ဘုတ်ဘီလူးဖမ်းစားခံရသော၊ တဿ ပုရိသဿ- ထိုယောက်ျား၏၊
အာဝေသဘူတံ- ပူးဝင်သော မြေဘုတ်ဘီလူးကို၊ (အာဝိသတီတိ အာဝေသော
အာ✓ဝိသ+ဏ။ အာဝေသော ဘူတော အာဝေသဘူတော၊ တံ အာဝေသဘူတံ)၊
ဝိဟနေတိ- ဝိဟနေဟူသည်ကား၊ ဝိနာသေယျ- ဖျက်ဆီးပယ်ဖျောက်ရာ၏၊ သမူလ-
ဉ္ဇာတိ- သမူလဉ္ဇဟူသည်ကား၊ မူလေန- မြေဘုတ်ဘီလူးဝင်ခြင်း၏ အကြောင်းအရင်း
နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ အနာသေဝကံ^၁- အမြဲပူးဝင်

၁။ အနာသေဝကံ= န + အာသေဝကံ ဟုဖြတ်၊ အာသေဝကံ၌လည်း၊ အာ✓သေဝ/သေဝ+ဏှ

(ကပ်မှီ)ခြင်း မရှိသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝိနာသယေတိ- ဝိနာသယေဟူသည်ကား၊ ဝိဒ္ဓံသေယျ- ဖျက်ဆီးရာ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၉၈။ မဟာဝီရာတိ- မဟာဝီရဟူသည်ကား၊ ဝီရတ္တမ- ကြီးမြတ်သော လုံ့လရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တမဂ္ဂါဟေနာတိ - တမဂ္ဂါဟေန ဟူသည်ကား၊ ကိလေသန္ဓကာရဂ္ဂါဟေန- ကိလေသာတည်းဟူသော အမှိုက်တိုက် ဖမ်းစားခြင်းဖြင့်၊ ပီဠိတော- နှိပ်စက်ခံရသော၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တထေဝါတိ- တထေဝ ဟူသည်ကား၊ တေန ပကာရေနော- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ တမတောတိ- တမတော ဟူသည်ကား၊ ကိလေသန္ဓကာရတော- ကိလေသာ တည်းဟူသော အမှိုက် တိုက်မှ၊ ပရိမုတ္တိယာတိ- ပရိမုတ္တိယာ ဟူသည်ကား၊ မောစနတ္ထာယ- လွတ်မြောက် ခြင်းငှါ၊ ဉာဏာလောကန္တိ- ဉာဏာလောကံဟူသည်ကား၊ ပညာအာလောကံ- ပညာ တည်းဟူသော အလင်းရောင်ကို၊ ဂဝေသာမိ- ရှာဖွေအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၄၉၉။ အထာတိ - အထဟူသည်ကား၊ တဒနန္တရံ - ထိုကဲ့သို့ ကြံစည်ခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ ကိလေသတမသောဓနန္တိ- ကိလေသတမသောဓနံ ဟူသည်ကား၊ ကိလေသန္ဓကာရနာသကံ- ကိလေသာတည်းဟူသော အမှိုက်တိုက်ကို ဖျက်ဆီးတတ် သော (နာသေတီတိ နာသကော၊ ✓နာသ+ဇျ၊ ဝိနာသေ- ပျက်စီးခြင်း၌။ ကိလေသော အန္ဓကာရော ကိလေသန္ဓကာရော၊ ကိလေသန္ဓကာရဿ နာသကော ကိလေသန္ဓ- ကာရနာသကော၊ တံ ကိလေသန္ဓကာရနာသကံ)၊ သကျမုနိ- သာကီဝင်ဘုရားရှင်ကို၊ အဒ္ဓသံ- ဖူးတွေ့ရပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သော သကျမုနိ- ထိုသာကီဝင်ဘုရားရှင်သည်၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- တပည့်တော်၏၊ တမန္တိ- တမံဟူသည်ကား၊ အန္ဓကာရံ- အမှိုက်တိုက်ကို၊ ကိလသတိမိရံ- ကိလေသာ တည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ ဘူတဝေဇ္ဇောဝ ဘူတကန္တိ- ဘူတဝေဇ္ဇောဝ ဘူတကံ ဟူသည်ကား၊ ယက္ခဂ္ဂဟိတံ- မြေဘုတ်ဘီလူးဖမ်းစားခံရသော သူကို၊ (ဘူတဝေဇ္ဇော-

ပစ္စည်း၊ ၎င်းဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ “အာသယ” မှီခိုဆည်းကပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ မှီခို ဆည်းကပ်ခြင်းဟူသည် အမြဲတမ်း ကပ်မှီနေခြင်းပင်တည်း။ ထိုကဲ့သို့ အမြဲတမ်းကပ်မှီနေသော မြေဘုတ်ဘီလူး မရှိအောင် ပြုခံရသူ ယောက်ျားကို အနာသေဝကဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ အာသေဝတီတိ အာသေဝကော၊ နတ္ထိ အာသေဝကော ယဿာတိ အနာသေဝကော(ပုရိသော)၊ တံ အနာသေဝကံ။

ဘုတ်ကို ထွက်စေတတ်သော ဆေးဆရာသည်။ ဝိနောဒေတိ ဣဝ- ပယ်ဖျောက်ပေးသကဲ့သို့။ ဝိနောဒေသီတိ- ဝိနောဒေသီဟူသည်ကား၊ ဒူရီ- ဝေးကွာအောင်၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၀။ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိမုတ္တော- လွတ်မြောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ သံသာရသောတန္တိ- သံသာရသောတံ ဟူသည်ကား၊ သံသာရပ- ဝါဟံ- သံသရာတည်းဟူသော ရေအလျဉ်ကို၊ သန္တိ- သံဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌု- ကောင်းစွာ၊ ဆိန္တိန္တိ- ဆိန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဆေဒေသီ- ပြတ်စေခဲ့ပြီ (ဝါ) ဖြတ်ခဲ့ပြီ၊ တဏှာသောတန္တိ- တဏှာသောတံ ဟူသည်ကား၊ တဏှာမဟောဗံ- တဏှာတည်းဟူသော ကြီးမားသော ရေအလျဉ်ကို၊ နိဝါရယိန္တိ- နိဝါရယိဟူသည်ကား၊ နိရဝသေသံ- အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ အပ္ပဝတ္တိ- မဖြစ်ခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဘဝံ ဥပ္ပါဋ္ဌယိ သဗ္ဗန္တိ- ဘဝံ ဥပ္ပါဋ္ဌယိ သဗ္ဗံ ဟူသည်ကား၊ ကာမဘဝါဒိကံ- ကာမဘဝအစရှိသော၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ နဝဘဝံ- ကိုးပါးသော ဘဝကို၊ ဥပ္ပါဋ္ဌယိ ဝိနာသေသီ- ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ မူလတော- ဘုတ်ပူးဝင်ခြင်း၏ အကြောင်းအရင်းမှ၊ ဝိနာသေန္တော- ပူးကပ်သောဘုတ်ကို ပူးကပ်ခြင်း မရှိအောင် ဖျက်ဆီးတတ်သော၊ ဘူတဝေဇ္ဇော ဣဝ- မြေဘုတ်ဘီလူးကို ထွက်စေတတ်သော ဆေးဆရာ (ပယောဂဆရာ) ကဲ့သို့၊ မူလတော- (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဟူသော) အကြောင်းရင်းမှ၊ ဥပ္ပါဋ္ဌယိ- ခွါလှုပ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၁။ တတော- ထို့နောက်၊ နိဗ္ဗာနပရိယေသနာယ- နိဗ္ဗာန်ကိုရှာမှီးခြင်း၏၊ ဥပမံ- ဥပမာကို၊ ဒေသေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယထာတိအာဒိ- ယထာ ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဂရံ- လေးသော၊ ဘာရိယံ- ဝန်ဖြစ်သော၊ နာဂံ- နဂါးကို၊ ဂိလတိ- မျိုတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဂရုဠော- ဂဠုန်မည်၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဂရံ- လေးလံသော၊ နာဂံ- နဂါးကို၊ လာတိ အာဒေဒါတိ- ဖမ်းယူတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဂရုဠော- ဂဠုန်မည်၏၊ ဂရုဠရာဇာ- ဂဠုန်မင်းရ၏၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဘက္ခံ- အစာဖြစ်သော၊ သကဂေါစရံ- မိမိ၏ ကျက်စားရာ ဖြစ်သော၊ ပန္နဂံ- မြွေ(နဂါး)ကို၊ ပကာရေန- အပြားအားဖြင့်၊ ပရဟတ္ထံ- သူတစ်ပါး၏လက်သို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မရောက်တတ်၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ပန္နဂေါ- ပန္နဂမည်၏၊ (ဤကား ပန္နဂ၏ ဝိဂ္ဂဟကို ပြဆိုခြင်းတည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့၊ လဒ္ဓနာမံ- ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ နာဂံ- နဂါးကို၊ ဂဟဏတ္ထာယ- ဖမ်းယူ

ခြင်းငှါ၊ ဩပတတီတိ- ဩပတတိ ဟူသည်ကား၊ အဝပတတိ- အောက်သို့သက်ဆင်း
၏၊ သမန္တာတိ- သမန္တာဟူသည်ကား၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ယောဇန-
သတန္တိ- ယောဇနသတံ ဟူသည်ကား၊ သတယောဇနပ္ပမာဏံ- ယူဇနာတစ်ရာအတိုင်း
အရှည်ရှိသော၊ မဟာသရန္တိ- မဟာသရံ ဟူသည်ကား၊ မဟာသမုဒ္ဒံ- မဟာသမုဒ္ဒရာ
ကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပက္ခဝါတေဟိ- တောင်ပံရိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
သော လေတို့ဖြင့်၊ ဝိက္ခောဘေတီတိ ဝိက္ခောဘေတိ ဟူသည်ကား၊ အာလောဠေတိ
ယထာ- လှုပ်ချောက်ချားစေဘိသကဲ့သို့ (ဝါ) မွေနှောက်ဘိသကဲ့သို့၊ ဣတိ- ဤသို့၊
သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၂။ သော သုပဏ္ဏော- ထိုဂဠုန်သည်၊ ဝိဟင်္ဂမောတိ- ဝိဟင်္ဂမော ဟူသည်
ကား၊ ဝေဟာသဂမနသီလော- ကောင်းကင်၌ သွားလာလှည့်လည်ခြင်းအလေ့ရှိသည်၊
ပန္နဂန္တိ- ပန္နဂံ ဟူသည်ကား၊ နာဂံ- နဂါးကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ အစောသီသံ-
အောက်၌ ဦးခေါင်းရှိအောင်၊ ဩလမ္ပေတွာ- တွဲလျားချ၍၊ ဝိဟေဠယန္တိ- ဝိဟေဠယံ
ဟူသည်ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝိဝိဓေန- အမျိုးမျိုးသော၊ ဟေဠနေန-
ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်၊ ဟေဠန္တော- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လျက်၊ အာဒါယာတိ-
အာဒါယဟူသည်ကား၊ ဒဠ္ဇံ- ခိုင်မြဲအောင်၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ယေန ကာမန္တိ- ယေန
ကာမံ ဟူသည်ကား၊ ယတ္ထ- အကြင်အရပ်သို့၊ ဂန္တုကာမော- သွားခြင်းငှါအလိုရှိ၏၊
တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ပက္ကမတီတိ- ပက္ကမတိဟူသည်ကား၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၃။ မဟာဝီရ- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာ
ဘုရား၊ ဗလီတိ- ဗလီ ဟူသည်ကား၊ ဗလဝါ- အားကြီးသော၊ ဂရုဠော- ဂဠုန်မင်း
သည်၊ ပန္နဂံ- မြွေနဂါးကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ ပက္ကမတိ ယထာ- ဖဲခွါထွက်သွား
သကဲ့သို့၊ တထာ ဧဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အသင်္ခတန္တိ- အသင်္ခတံ
ဟူသည်ကား၊ ပစ္စယေဟိ- အကြောင်းတရားတို့သည်၊ အကတံ- မပြုပြင်မစီမံအပ်သော၊
နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဂဝေသန္တောတိ- ဂဝေသန္တော ဟူသည်ကား၊ ပဋိပတ္တိပူရဏဝသေန-
ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယေသန္တော- ရှာမှီးလတ်သော်၊ ဒေါသေတိ-
ဒေါသေ ဟူသည်ကား၊ သကလဒိယဗကိလေသသဟဿေ- အလုံးစုံသော တစ်
ထောင့်ငါးရာသော ကိလေသာအပြစ်တို့ကို၊ ဝိက္ခာလယိန္တိ- ဝိက္ခာလယိ ဟူသည်ကား၊
ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန- သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့်၊ အဟံ-
ငါသည်၊ သောဓေသိ- ရှင်းလင်းသုတ်သင်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်

မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၄။ ဂရုဇ္ဈော- ဂဠုန်သည်၊ ပန္နဝံ- မြေနဂါးကို၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းယူ၍၊ ဘုဒ္ဓိတွာ- စား၍၊ ဝိဟရတိ ယထာ- နေသကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဓမ္မဝရန္တိ- ဓမ္မဝရံ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမဓမ္မံ- မြတ်သောတရားကို၊ ဒိဋ္ဌောတိ- ဒိဋ္ဌောဟူသည်ကား၊ ပဿန္တော- မြင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သန္တိပဒန္တိ- သန္တိပဒံ ဟူသည်ကား၊ ဧတံ နိဗ္ဗာနပဒံ- ဤရောက်သင့် ရောက်ထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အနုတ္တရန္တိ- အနုတ္တရံဟူသည်ကား၊ ဥတ္တရဝိရဟိတံ- မိမိထက်သာလွန် မြင့်မြတ်သော တရားမှ ကင်းသော၊ မဂ္ဂဖလေဟိ- မဂ်ဖိုလ်တို့ဖြင့်၊ အာဒါယာတိ- အာဒါယဟူသည် ကား၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝဠုဇ္ဈော- သုံးစွဲ၍၊ ဝိဟရာမိ- နေပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၅။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ နိဗ္ဗာနဿ- နိဗ္ဗာန်၏၊ ဒုလ္လဘဘာဝံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကို (ရခဲသည်၏အဖြစ်ကို)၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ အာသာဝတီ နာမ လတာတိ အာဒိ- အာသာဝတီ နာမ လတာ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝါနံ- နတ်တို့၏၊ အာသာ ဣစ္ဆာ- အလိုသည်၊ ဧတိဿံ လတာယံ- ဤအနွယ်၌၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ အာသာဝတီ နာမ- အာသာဝတီမည်သော၊ လတာ- နွယ်သည်၊ စိတ္တလတာဝနေတိ- စိတ္တလတာဝနေ ဟူသည်ကား၊ အနေက- ဝိစိတ္တာဟိ- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ လတာဟိ- နွယ်တို့ဖြင့်၊ ဂဟနီဘူတေ - ရှုပ်ထွေးသည် (တောချုံသဖွယ်ရှုပ်ထွေးသည်) ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝနေ- တောဖြစ်သော၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ ဇာတာတိ- ဇာတာဟူသည် ကား၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တဿာ လတာယ- ထိုနွယ်၏၊ ဝဿသဟဿေနာတိ- ဝဿသဟဿေန ဟူသည်ကား၊ ဝဿသဟဿစွယေန- အနှစ်တစ်ထောင်လွန်ရာအခါ၌၊ ဧကံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တတေတိ- ဧကံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တတေဟူသည်ကား၊ ဧကံ- တစ်လုံးသော၊ ဖလံ- အသီးကို၊ ဂဏှာတိ- ယူ၏ (သီး၏)။

၅၀၆။ တံ ဒေဝါတိ ဧတ္ထ- တံ ဒေဝါဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အာသာဝတိ- အာသာဝတီမည်သော၊ တံ လတံ- ထိုနွယ်သို့၊ တာဝ ဒူရဖလန္တိ- တာဝ ဒူရဖလံ ဟူသည်ကား၊ တတ္ထကံ- ထိုမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ စိရကာလံ- ကြာမြင့်စွာသော အချိန်ကာလကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ ဖလံ- အသီးကို၊ ဂဏှန္တိ-

ယူသော (ဝါ) သီးသော၊ သံဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသော၊ (အာသာဝတီ- အာသာဝတီ မည်သော၊ တံ လတံ- ထိုနွယ်သို့)၊ ဒေဝါတိ- ဒေဝါဟူသည်ကား၊ တာဝတိံသ- ဒေဝတာ- တာဝတိံသာနတ်တို့သည်၊ ပယိရုပါသန္တိတိ- ပယိရုပါသန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဘဇန္တိ- ဆည်းကပ်စားကုန်၏၊ သာ အာသာဝတီ နာမ- ထိုအာသာဝတီနတ်နွယ်မည် သည်၊ လတုတ္တမာတိ- လတုတ္တမာဟူသည်ကား၊ လတာနံ- နွယ်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ဥတ္တမလတာ- အမြတ်ဆုံးသော နွယ်မျိုးသည် (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒေဝါနံ- နတ်တို့သည် (ဆဋ္ဌိကတ္တာကြံ)၊ ပိယာ- ချစ်ခင်စုံမက်မြတ်နိုးအပ် သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၇။ သတသဟဿုပါဒါယာတိ - သတသဟဿုပါဒါယဟူသည်ကား၊ သတသဟဿသံဝစ္ဆရံ- အနှစ်တစ်သိန်းကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ တာဟံ ပရိစရေ မုနီတိ- တာဟံ ပရိစရေ မုနိ ဟူသည်ကား၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်ကို၊ မောနန္တိ- မောနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ မုနိ ဉာဏဝန္တ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှိ တော်မူသော၊ သဗ္ဗညု- အလုံးစုံကို သိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တံ ဘဂဝန္တံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ပရိစရေ ပယိရုပါသာမိ- ဆည်း ကပ်စားကိုးကွယ်ပါ၏၊ သာယံပါတံ နမဿာမီတိ- သာယံပါတံ နမဿာမီဟူသည် ကား၊ သာယနသမယဉ္စ - ညနေချမ်းအချိန်၌လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗဏှသမယဉ္စ - နံနက် ပိုင်းအချိန်၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒွိက္ခတ္တံ- နှစ်ကြိမ်၊ နမဿာမီတိ- နမဿာမီ ဟူသည်ကား၊ ပဏာမံ ကရောမိ- ရှိခိုးပါ၏၊ ယထာ ဒေဝါတိ- ယထာ ဒေဝါဟူသည်ကား၊ တာဝတိံသာဒေဝါ- တာဝတိံသာနတ်တို့သည်၊ အာသာဝတီလတံ- အာသာဝတီနွယ်ကို၊ သာယံပါတဉ္စ - ညနေချမ်းအခါ နံနက်အခါ၌လည်း၊ ပယိရု- ပါသန္တိ ဝိယ- ချဉ်းကပ်ကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှု ကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၀၈။ အဝဉ္ဇျာ ပါရိစရိယာတိ- အဝဉ္ဇျာ ပါရိစရိယာ ဟူသည်ကား၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနဟေတု- ဘုရားကို ဖူးမြင်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိ- နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓပါရိစရိယာ- ဘုရားအား ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိကိရိယာ- ဝတ် ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုခြင်းသည်၊ အဝဉ္ဇျာ အတုတ္ထာ- အချည်းအနှီး မဖြစ်၊ နမဿနာတိ- နမဿနာ ဟူသည်ကား၊ ပဏာမကိရိယာ စ- ရှိခိုးခြင်းကို ပြုခြင်းသည်လည်း၊

အမောဃာ အတုတ္တာ- အချည်းအနှီးမဖြစ်၊ တထာ တံ ဝစနံ- ထိုစကားသည်၊ ဟိ သစ္စံ- မှန်၏၊ ဒုရဂတန္တိ- ဒုရဂတံ ဟူသည်ကား၊ ဒုရတော- အလွန်ဝေးကွာသော၊ သံသာရဒ္ဓါနတော- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတည်းဟူသော ခရီးရှည်မှ၊ အာဂတမ္ပိ- လာ သည်လည်းဖြစ်သော၊ သန္တန္တိ- သန္တဟူသည်ကား၊ သံဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသော၊ (မံ- ငါ့ကို)၊ ခဏောယန္တိ- ခဏောယံ ဟူသည်ကား၊ အယံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏော- ဤဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမဏသည်၊ န ဝိရာဇယီတိ- န ဝိရာဇယံ ဟူသည်ကား၊ နာတိက္ကမိ- မကျော်လွန် (မချွတ်ယွင်းသွား)၊ မံ- ငါ့ကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ န ဂတော- မသွား၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၀၉။ ဗုဒ္ဓဒဿနဟေတု- ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော- နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော၊ အဟံ- ငါသည်၊ အာယတိ- နောင် အခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကာဘဝေ- ဖြစ်လတ္တံ့သောဘဝ၌၊ မမ- ငါ၏၊ ပဋိသန္တိ- ပဋိသန္ဓေယူ ခြင်းကို၊ ဝိစိနန္တောတိ- ဝိစိနန္တော ဟူသည်ကား၊ ဥပပရိက္ခန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ် သော်၊ န ပဿာမိ- မမြင်တော့ပါ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ နိရူပဓိတိ- နိရူပဓိ ဟူသည်ကား၊ ခန္တူပဓိကိလေသုပဓိဟိ- ခန္တာဟူသောဆင်းရဲ၏တည်ရာခန္တူပဓိ၊ ကိလေသာဟူသောဆင်းရဲ၏တည်ရာ ကိလေ သုပဓိတို့မှ၊ ဝိရဟိတော- ကင်းသူသည်၊ ဝိပ္ပမုတ္တောတိ- ဝိပ္ပမုတ္တော ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကိလေသေဟိ- အလုံးစုံသောကိလေသာတို့မှ၊ ဝိနာဘူတော- ကင်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ် သူသည်၊ ဥပသန္တောတိ- ဥပသန္တောဟူသည်ကား၊ ကိလေသပရိဋ္ဌာဟာဘာဝေန- ကိလေသာတည်းဟူသော ပူလောင်(ပူနံ)မှု၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ သန္တမာနသော- ငြိမ်း အေးသောစိတ်ရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အဟံ- ငါသည်၊ စရာမိ- လှည့်လည် ရတော့အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၁၀။ ပုန- တစ်ဖန်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဗုဒ္ဓဒဿနာယ- ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရခြင်း၌၊ ဥပမံ- ဥပမာကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယထာပိ ပဒုမံ နာမာတိ အာဒိ- ယထာပိ ပဒုမံ နာမ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ သူရိယရံသေနာတိ- သူရိယရံသေန ဟူသည်ကား၊ သူရိယရံသိသမ္ပဿေန- နေရောင်နှင့် ထိတွေ့ရခြင်းကြောင့်၊ ပဒုမံ နာမ အပိ- ပဒုမ္မာကြာမည်သည်လည်း၊ ပုပ္ဖတိတိ- ပုပ္ဖတိ ဟူသည်ကား၊ ဝိကသတိ ယထာ- ပွင့်လာရဘိသကဲ့သို့၊ မဟာ- ဝီရာတိ- မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊ ဝီရတ္တမ- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တထာ ဧဝ- ထိုအတူသာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓရံသေ-

နာတိ- ဗုဒ္ဓရံသေနဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတဓမ္မရံသိပ္ပဘာဝေန^၁-
ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတည်းဟူသော အရောင်၏ အစွမ်းသတ္တိအာနုဘော်
ကြောင့်၊ ပုပ္ဖိတော- ပွင့်လာပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၁၁-၁၂။ ပုန- တစ်ဖန်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနေန- ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရခြင်းဖြင့်၊
နိဗ္ဗာနဒဿနံ- နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရခြင်းကို၊ ဒီပေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ယထာ
ဗလာကာတိ အာဒိ- ယထာ ဗလာက ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဗလာကယောနိမှီတိ- ဗလာကယောနိမှီဟူသည်ကား၊
ဗလာကဇာတိယံ- ဗျိုင်းအောက်မျိုး၌၊ သဒါတိ- သဒါဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗသ္မိ-
ကာလေ- အလုံးစုံသောကာလ၌၊ ပုမာတိ- ပုမာဟူသည်ကား၊ ပုရိသော- အဖိုဖြစ်
သော ဗျိုင်းအောက်သည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ ယထာ- မရှိသကဲ့သို့၊ ပုမေ- အဖိုဖြစ်သော
ဗျိုင်းအောက်သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနေ- မရှိလတ်သော်၊ ဗလာကာနံ- ဗျိုင်းအောက်တို့၏၊
ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ- ကိုယ်ဝန်ယူမှု (ကိုယ်ဝန်ဆောင်မှု)သည်၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊
ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စေ ပုစ္ဆေယျ- အကယ်၍မေးငြားအံ့၊
မေဃေသု- မိုးတို့သည်၊ ဂဇ္ဇမာနေသုတိ- ဂဇ္ဇမာနေသု ဟူသည်ကား၊ သဒ္ဓံ- အသံ
ကို၊ ကရောန္တေသု- ပြုကုန်လတ်သော်၊ မေဃဂဇ္ဇနံ- မိုးချုန်းသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊
တာ ဗလာကိနိယော- ထိုဗျိုင်းအောက်မတို့သည်၊ သဒါတိ- သဒါ ဟူသည်ကား၊
သဗ္ဗကာလေ- အလုံးစုံသောကာလ၌ (အခါခပ်သိမ်း)၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏုန္တိတိ- ဂဗ္ဘံ ဂဏုန္တိ
ဟူသည်ကား၊ အဏ္ဏံ- ဥကို၊ ဓာရေန္တိ- ဆောင်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း၊ ယာဝါတိ- ယာဝဟူသည်ကား၊ ယတ္ထကံ- အကြင်မျှလောက်အတိုင်း
အရှည်ရှိသော၊ ကာလံ- အချိန်ကာလပတ်လုံး၊ မေဃော န ဂဇ္ဇတီတိ- မေဃော
န ဂဇ္ဇတီ ဟူသည်ကား၊ မေဃော- မိုးသည်၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ န ကရောတိ- မပြု၊
တာဝ တတ္ထကံ ကာလံ- ထိုမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး၊ စိရန္တိ-
စိရံ ဟူသည်ကား၊ စိရကာလေန- ကြာမြင့်စွာသောကာလအားဖြင့်၊ ဂဗ္ဘံ အဏ္ဏံ-
ဗျိုင်းဥကို၊ ဓာရေန္တိ- ဆောင်ကုန်၏၊ ယဒါတိ- ယဒါဟူသည်ကား၊ ယသ္မိ ကာလေ-
အကြင်အခါ၌၊ မေဃော- မိုးသည်၊ ပဝဿတီတိ- ပဝဿတီဟူသည်ကား၊ ပကာ-

၁။ ဒေသိတဓမ္မရံသိပ္ပဘာဝေန= ဒေသိတဓမ္မ + ရံသိ + ပဘာဝ ဟု ဖြတ်၊ ဒေသိယတေတိ
ဒေသိတော၊ ✓ဒီသိ + တ။ ဒေသိတော ဓမ္မော ဒေသိတဓမ္မော၊ ဒေသိတဓမ္မဿ ရံသိ
ဒေသိတဓမ္မရံသိ၊ ဒေသိတဓမ္မရံသိယာ ပဘာဝေါ ဒေသိတဓမ္မရံသိပ္ပဘာဝေါ၊ တေန ဒေသိတ-
ဓမ္မရံသိပ္ပဘာဝေန၊ ဤ၌ ပဘာဝသဒ္ဓါသည် အစွမ်း၊သတ္တိ၊အာနုဘော်အနက်ဟောတည်း။

ရေန- အပြားအားဖြင့်၊ ဂဇ္ဇိတွာ- ချုန်း၍၊ ဝဿတိ- ရွာ၏၊ ဝုဠိဓာရ်- မိုးရေအလျဉ်ကို၊ ပုပ္ဖရတိ- ယိုချ (ရွာချ) ၏၊ တဒါ တသ္မိ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ ဘာရတောတိ- ဘာရတောဟူသည်ကား၊ ဂဗ္ဘဓာရဏတော- ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းမှ (ဝါ) ဗျိုင်းဥကို ဆောင်ထားခြင်းမှ၊ ပရိမုစ္ဆန္တိတိ- ပရိမုစ္ဆန္တိ ဟူသည် ကား၊ အဏ္ဏံ- ဗျိုင်းဥကို၊ ပါတေန္တိ- ကျစေကုန် (ဝါ) ဥချကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၁၃။ တတော ပရ်- ထိုမှနောက်၌၊ ဥပမေယျသမ္ပဒံ- နှိုင်းခိုင်းအပ်သော အရာဝတ္ထုကို ကောင်းစွာပြီးပြည့်စုံစေခြင်း (ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေခြင်း)ကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာတိ အာဒိ- ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ (တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌)၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရ မည်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဓမ္မမေဃေနာတိ- ဓမ္မမေဃေနဟူသည်ကား၊ ဝေါဟာရပရမတ္ထဒေသနာသင်္ခါတမေဃေန- ဝေါဟာရဒေသနာ ပရမတ္ထဒေသနာဟု ဆိုအပ်သော မိုးဖြင့်၊ ဂဇ္ဇတောတိ- ဂဇ္ဇတော ဟူသည်ကား၊ ဂဇ္ဇန္တဿ ဒေသန္တဿ- ဟောသော (ချုန်းသော)၊ ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်၏၊ ဓမ္မမေဃဿ သဒ္ဓေနာတိ- ဓမ္မ- မေဃဿ သဒ္ဓေန ဟူသည်ကား၊ ဃောသာနသာရေန- တရားတည်းဟူသော မိုးသံ သို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဓမ္မဂဗ္ဘန္တိ- ဓမ္မဂဗ္ဘံ ဟူသည်ကား၊ ဝိဝဇ္ဇူပနိဿယံ- ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းပြတ်ရာနိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်သော၊ ဒါနသီလာဒိပုညသမ္ဘာရဂဗ္ဘံ- ဒါနသီလစသောကောင်းမှု အဆောက်အဦတည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို၊ အဂဏ္ဓိန္တိ- အဂဏ္ဓိ ဟူသည်ကား၊ တထာ- ထိုအတူ၊ ဂဟေသီ- ယူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၁၄။ သတသဟဿုပါဒါယာတိ- သတသဟဿုပါဒါယ ဟူသည်ကား၊ ကပ္ပသတသဟဿံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ ပုညဂဗ္ဘန္တိ- ပုညဂဗ္ဘံ ဟူသည်ကား၊ ဒါနသီလာဒိပုညသမ္ဘာရ်- ဒါနသီလစသော ကောင်းမှု အဆောက်အဦကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဓရေမီတိ- ဓရေမီဟူသည်ကား၊ ပူရေမိ- ဖြည့် ကျင့်၏၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဓမ္မမေဃောတိ- ဓမ္မမေဃော ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မဒေသနာ- တရားဒေသနာတော်ကို၊ န ဂဇ္ဇတိတိ- န ဂဇ္ဇတိဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ န ဒေသီယတိ- မဟောအပ်၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဘာရတောတိ- ဘာရတောဟူသည်ကား၊ သံသာရဂဗ္ဘဘာရတော- သံသရာတည်းဟူ သော ကိုယ်ဝန်ကို ဆောင်ထားခြင်းမှ၊ နပ္ပမုစ္စာမီတိ- နပ္ပမုစ္စာမိ ဟူသည်ကား၊ န

မောစေမိ- မလွတ်မြောက်သေး၊ ဝိသု- အသီးအခြား၊ န ဘဝါမိ- မဖြစ်သေး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၁၅။ သကျမုနီတိ- သကျမုနိ ဟူသည်ကား၊ သကျဝံသပ္ပဘဝ- သာကီန္ဒယံ ၏အမွန်အစ (အဦးအစ) ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ယဒါတိ- ယဒါ ဟူသည်ကား၊ ယသ္မိံ ကာလေ- အကြင်အချိန်အခါ၌၊ တဝ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ပိတု- ဖခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏၊ ရမ္မေတိ- ရမ္မေ ဟူသည်ကား၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော၊ ကပိလ- ဝတ္ထဝေတိ- ကပိလဝတ္ထဝေ ဟူသည်ကား၊ ကပိလဝတ္ထုနာမကေ- ကပိလဝတ်မည်သော၊ နဂရေ- မြို့တော်၌၊ တုဝံ- အရှင်ဘုရားသည်၊ ဓမ္မမေဃေန- တရားတည်းဟူသော မိုးဖြင့်၊ ဂစ္ဆတိတိ- ဂစ္ဆတိ ဟူသည်ကား၊ ယောသေတိ- ဟောကြားမြှတ်ချေ ရွာစေ တော်မူပြီ၊ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအခါ၌၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဘာရ- တောတိ- ဘာရတော ဟူသည်ကား၊ သံသာရဂဗ္ဘဘာရတော- သံသရာတည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို ဆောင်ထားခြင်းမှ၊ ပရိမုစ္ဆိန္တိ- ပရိမုစ္ဆိ ဟူသည်ကား၊ မုတ္တော- လွတ် မြောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၁၆။ တတောပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ အဓိဂတေ- ရအပ် ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလေ- မဂ်ဖိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ သုညတန္တိ အာဒိ- သုညတံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကား ရပ်၌၊ အတ္တအတ္တနိယာဒီနံ- ငါ ငါ့ဥစ္စာ အစရှိသည်တို့၏၊ (အတ္တနော သန္တကာ အတ္တနိယာ၊ အတ္တာ စ အတ္တနိယာ စ အာဒိ စ အတ္တအတ္တနိယာဒယော၊ တေသံ အတ္တအတ္တနိယာဒီနံ)၊ အဘာဝတော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ သုညတံ- သုညတဟူသော၊ ဝိမောက္ခန္ဓ- ဝိမောက္ခလည်းဖြစ်သော၊ ရာဂဒေါသမောဟသဗ္ဗကိလေသနိမိတ္တာနံ- ရာဂဒေါသမောဟဟူသော အလုံးစုံသော ကိလေသာအကြောင်းတရားတို့၏၊ အဘာဝ- တော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိမိတ္တံ- အနိမိတ္တဟူသော၊ ဝိမောက္ခန္ဓ- ဝိမောက္ခလည်းဖြစ် သော၊ တဏှာပဏိမိဿ- တဏှာတည်း ဟူသောတောင့်တခြင်း၏၊ အဘာဝတော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပဏိဟိတံ- အပ္ပဏိဟိတဟူသော၊ ဝိမောက္ခန္ဓ- ဝိမောက္ခလည်းဖြစ် သော၊ အရိယမဂ္ဂံ- အရိယမဂ်ကို၊ အဓိဂဉ္စိ- ရခဲ့ပြီ၊ ဘာဝေသိ- ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ စတုရော စ ဖလေ သဗ္ဗေတိ- စတုရော စ ဖလေ သဗ္ဗေ ဟူသည်ကား၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊

သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သာမညဗလ္လာနိ- သာမညဖိုလ်တို့ကို၊ သစ္စိ- မျက်မှောက်၊
အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဓမ္မေဝံ ဝိဇ္ဇေယိ အဟန္တိ-
ဓမ္မေဝံ ဝိဇ္ဇေယိ အဟံ ဟူသည်ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဗ္ဗဓမ္မေ-
အလုံးစုံသောတရားတော်၌၊ ဇဉ်း ဂဟနံ- အရှုပ်အထွေးကို၊ ဝိဇ္ဇေယိ- ဖြေရှင်းပြီ၊
ဝိဒ္ဓံသေသိ- ဖျက်ဆီးပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

**ဒုတိယဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ- နှစ်ခုမြောက်ဘာဏဝါရ၏အဖွင့်သည်၊
သမတ္တာ- ပြီးပြီ။**

၅၁၇။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ အဓိဂတဝိသေသ-
မေဝ- ရအပ်သော တရားထူးကိုသာလျှင်၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ အပရိမေ-
ယူပါဒါယာတိ အာဒိ- အပရိမေယူပါဒါယ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ န ပရိမေယျော- မနှိုင်းယှဉ်မရေတွက်အပ်၊ ဣတိ-
ထိုကြောင့်၊ အပရိမေယျော- အပရိမေယျမည်၏၊ သံဝစ္ဆရဂဏနဝသေန- နှစ်ကို
ရေတွက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပမေတု- နှိုင်းယှဉ်ခြင်းငှါ၊ သင်္ခါတု- ရေတွက်ခြင်းငှါ၊
အသက္ကုဏေယျော- မစွမ်းအပ် မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊
အပရိမေယျ- နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် မနှိုင်းယှဉ် မရေတွက်နိုင်စွမ်းသော၊ တံ
ကပ္ပံ- ထိုကမ္မာကို၊ ဥပါဒါယာတိ- ဥပါဒါယဟူသည်ကား၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု
၍၊ တဝ သာသနန္တိ- တဝ သာသနံဟူသည်ကား၊ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ သာသနံ-
သာသနာတော်ကို၊ “အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဂေါတမဿ- ဂေါတမမည်
သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ဝိနယဓရာနံ-
ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးသူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရ
ပါလို၏၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပတ္ထေမိ- ဆုတောင်းပြီ၊ အတိတတ္ထေ- အတိတ်အနက်၌၊
ဝတ္တမာနဝစနံ- ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်တည်း၊ ပတ္ထေသိ- ဆုတောင်းပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊
အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သော မေ အတ္ထောတိ- သော မေ အတ္ထော ဟူသည်ကား၊
ပတ္တနာသင်္ခါတော- ဆုတောင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သော အတ္ထော- ထိုအကျိုးကို၊
မေ မယာ- ငါသည်၊ အနုပ္ပတ္တောတိ- အနုပ္ပတ္တော ဟူသည်ကား၊ နိပ္ပာဒိတော-
ပြီးစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အနုတ္တရံ- အတုမရှိ မြတ်
သော၊ သန္တိပဒန္တိ- သန္တိပဒံ ဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ (ဝါ) နိဗ္ဗာန်ကို၊

အနုပ္ပတ္တံ - အစဉ်ရောက်အပ်ပြီ၊ အဓိဂတံ - ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော = ပြုထိုက်၏)။

၅၁၈။ သော အဟံ - ထိုငါသည်၊ အဓိဂတတ္တာ - လူဘဝကိုရအပ်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့် (တနည်း) အဓိဂတတ္တာ - ရအပ်သော လူဘဝခန္ဓာကိုယ်ရှိသော၊
သော အဟံ - ထိုငါသည်၊ (မူကွဲအလို)၊ ဝိနယေတိ - ဝိနယေဟူသည်ကား၊ ဝိနယ-
ပိဋကေ - ဝိနယပိဋက၌၊ ပါရမီပတ္တောတိ - ပါရမီပတ္တောဟူသည်ကား၊ ပရိယော-
သာနပ္ပတ္တော - ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပြီ၊ ယထာပိ ပါဠိကော ဣသီတိ - ယထာပိ
ပါဠိကော ဣသိ ဟူသည်ကား၊ ပဒုမုတ္တရဿ - ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော -
ဘုရားရှင်၏၊ သာသနော - သာသနာတော်၌၊ ဝိနယဓရာနံ - ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းတို့ထက်၊
အဂ္ဂေါ - အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဣသိ ဘိက္ခု - ရဟန်းသည်၊ ပါဠိကောတိ - ပါဠိက
ဟူ၍၊ ပါကဋ္ဌော - ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ ယထာ - ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-
ထိုအတူသာလျှင်၊ အဟံ - ငါသည်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း၊ န
မေ သမသမော အတ္တိတိ - န မေ သမသမော အတ္တိ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယဓာရိတာယ -
ဝိနည်းကို ဆောင်ထားသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိနယံ ဓာရေတီတိ ဝိနယဓာရီ၊ ဝိနယ
✓ဓရ+ဤ၊ ဝိနယဓာရိနော ဘာဝေါ ဝိနယဓာရိတာ၊ တာယ ဝိနယဓာရိတာယ)၊
မေ မယာ - ငါနှင့်၊ သမသမော - ထပ်တူထပ်မျှ တူသောသူသည်၊ သမာနော - တူ
သော၊ အညော - အခြားသော သူသည်၊ န အတ္ထိ - မရှိနိုင်၊ ဣတိ - ဤကား၊
အတ္တော - အနက်တည်း၊ သာသနန္တိ - သာသနံ ဟူသည်ကား၊ ဩဝါဒါနုသာသနီသင်္ခါတံ-
ဆုံးမခြင်း သွန်သင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သာသနံ - သာသနာတော်ကို၊ ဓာရေမီတိ -
ဓာရေမီဟူသည်ကား၊ ပူရေမိ - ဖြည့်ကျင့်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္တော - အနက်တည်း။

၅၁၉။ ပုနပိ - တစ်ဖန်လည်း၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဝိသေသံ - ထူးခြားမှုကို၊
ဒဿေန္တော - ပြလိုလတ်သော်၊ ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပီတိ အာဒိ - ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပိ
ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ ဝိနယေတိ -
ဝိနယေဟူသည်ကား၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ - ဥဘတောဝိဘင်း၌၊ ခန္ဓကေတိ - ခန္ဓကေ
ဟူသည်ကား၊ မဟာဝဂ္ဂစူဠဝဂ္ဂေ - မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော်၌၊ တိကစ္ဆေဒေ စာတိ -
တိကစ္ဆေဒေ စ ဟူသည်ကား၊ တိကသံဃာဒိသေသတိကပါစိတ္တိယာဒိကေ စ -
သုံးချက်အတိုင်းအရှည်ရှိသော သံဃာဒိသိသံအာပတ် သုံးချက်အတိုင်း အရှည်ရှိ
သော ပါစိတ်အာပတ်အစရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပဉ္စမေတိ - ပဉ္စမေ ဟူသည်ကား၊
ပရိဝါရေ စ - ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ ဧတ္တာတိ - ဧတ္ထ ဟူသည်ကား၊ သကလေ - အလုံးစုံ

သော၊ စတသ္မိံ ဝိနယပိဋကေ- ဤဝိနယပိဋကဉ္စ၊ မယံ- ငါ၏၊ ဝိမတီတိ- ဝိမတိ ဟူသည်ကား၊ ဒွေဠကံ- ဟုတ်လေသလော မဟုတ်လေသလောဟု တွေးတောချိန်ဆ နှလုံးနှစ်ခွဖြစ်ခြင်းသည် (ဝါ) ယုံမှားသံသယသည်၊ နတ္ထိတိ- နတ္ထိ ဟူသည်ကား၊ န သံဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ အက္ခရေတိ- အက္ခရေ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နေ- ဝိနယပိဋကဉ္စ အကျုံးဝင်သော၊ အကာရာဒိကေ- အ,အစရှိသော၊ အက္ခရေ- အက္ခရာ ဌ်လည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနေတိ- ဗျဉ္ဇနေ ဟူသည်ကား၊ ကကာရာဒိကေ- က,အစရှိသော၊ ဗျဉ္ဇနေ ဝါ- ဗျည်းဌ်လည်းကောင်း၊ မေ- ငါ၏၊ ဝိမတီတိ- ဝိမတိ ဟူသည်ကား၊ သံသယော- ယုံမှားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၂၀။ နိဂ္ဂဟေ ပဋိကမ္မေ စာတိ- နိဂ္ဂဟေ ပဋိကမ္မေ စ ဟူသည်ကား၊ ပါပ- ဘိက္ခုနံ- ယုတ်မာသော ရဟန်းတို့ကို (ဆဇ္ဇိကံ)၊ နိဂ္ဂဟေ စ- နှိပ်ကွပ်ခြင်းဌ်လည်း ကောင်း၊ သာပတ္တိကာနံ- အာပတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော (အာပတ်ရှိကုန်သော)၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတို့အား၊ ပရိဝါသဒါနာဒိကေ- ပရိဝါသပေးခြင်းအစရှိသော၊ ပဋိကမ္မေ စ- အာပတ်ကိုကုစားခြင်းဌ်လည်းကောင်း၊ ဌာနာဠာနေ စာတိ- ဌာနာဠာနေ စ ဟူ သည်ကား၊ ကာရဏေ စ - အကြောင်းဟုတ်သည်ဌ်လည်းကောင်း၊ အကာရဏေ စ- အကြောင်းမဟုတ်သည်ဌ်လည်းကောင်း၊ ကောဝိဒေါတိ- ကောဝိဒေါဟူသည်ကား၊ ဆေကော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဩသာ- ရဏေ စာတိ- ဩသာရဏေ စ ဟူသည်ကား၊ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မဿ- တဇ္ဇနီယ စသော ကံ၏၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန- ကင်းငြိမ်းချုပ်ပျောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဩသာ- ရဏေ ပဝေသနေ စ- သံဃာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းခြင်းဌ်လည်းကောင်း၊ ဝုဠာပနေ စာတိ- ဝုဠာပနေ စ ဟူသည်ကား၊ အာပတ္တိတော- အာပတ်မှ၊ ဝုဠာပနေ- ထစေ ခြင်းဌ်လည်းကောင်း၊ နိရာပတ္တိကရဏေ စ- အာပတ်မရှိအောင်ပြုခြင်းဌ်လည်းကောင်း၊ ဆေကော- လိမ္မာကျွမ်းကျင်တော်မူ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သဗ္ဗတ္ထ ပါရမီ ဂတောတိ- သဗ္ဗတ္ထ ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗသ္မိံ- အလုံးစုံသော၊ ဝိနယကမ္မေ- ဝိနည်းကံအရာ၌၊ ပရိယော- သာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်၏၊ ဒက္ခော- လိမ္မာ၏၊ ဆေကော- ကျွမ်း ကျင်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း။

၅၂၁။ ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပီတိ- ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပိ ဟူသည်ကား၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဝိနယေ စ- ဥဘတောဝိဘင်းဌ်လည်း

ကောင်း၊ ခန္ဓကေ စ- မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓကဉ္စလည်းကောင်း၊ ပဒန္တိ- ပဒံဟူသည်ကား၊ သုတ္တပဒံ- သုတ်ပုဒ်(မာတိကာ)ကိုလည်းကောင်း၊ နိက္ခိပိတ္တာတိ- နိက္ခိပိတ္တာဟူသည်ကား၊ ပဋ္ဌပေတွာ- တည်စေ၍၊ ဥဘတောဝိနိဝေဋ္ဌေတွာတိ- ဥဘတောဝိနိဝေဋ္ဌေတွာဟူသည်ကား၊ ဝိနယတော- ဥဘတောဝိဘင်းလည်းကောင်း၊ ခန္ဓကတော စ- စူဠဝဂ္ဂမဟာဝဂ္ဂခန္ဓကလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥဘယတော- နှစ်ပါးစုံတို့မှ၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍ (နိဗ္ဗေဋ္ဌေတွာ- ဖြေ၍ဟု ရှိက ပိုသင့်)၊ ဝိဇ္ဇေတွာ- ဖြေရှင်း၍၊ နယံ- နည်းကို၊ အာဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ရသတောတိ- ရသတောဟူသည်ကား၊ ကိစ္စတော- ကိစ္စအားဖြင့်၊ ဩသရေယန္တိ- ဩသရေယံ ဟူသည်ကား၊ ဩသာရဏံ- သံဃာ့ဘောင်သို့ သွတ်သွင်းခြင်းကို၊ ကရောမိ- ပြု၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၂၂။ နိရုတ္တိယာ စ ကုသလောတိ- နိရုတ္တိယာ စ ကုသလော ဟူသည်ကား၊ “ရက္ခော- သစ်ပင်၊ ပဋ္ဌော- အဝတ်ပုဆိုး၊ ကုမ္ဘော- အိုး၊ မာလာ- ပန်း၊ စိတ္တံ- စိတ်”၊ ဣတိ အာဒိသု- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဝေါဟာရေသု- ဝေါဟာရတို့၌၊ ဆေကော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ အတ္တာနတ္ထေ စ ကောဝိဒေါတိ- အတ္တာနတ္ထေ စ ကောဝိဒေါဟူသည်ကား၊ အတ္ထေ- အကျိုးဟူသော၊ ဝုဗ္ဗိယံ- ကြီးပွားခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အနတ္ထေ- အကျိုးမဲ့ဟူသော၊ ဟာနိယံ စ- ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကောဝိဒေါ- ကျွမ်းကျင်၏၊ ဒက္ခော- လိမ္မာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အနညာတံ မယာ နတ္ထိတိ- အနညာတံ မယာ နတ္ထိ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကေ- ဝိနယပိဋက၌၊ ဝါ- တနည်းကား၊ သကလေ- အလုံးစုံသော၊ ပိဋကတ္တယေ- ပိဋကသုံးပုံ၌၊ မယာ- ငါသည်၊ အနညာတံ အဝိဒိတံ- မသိအပ်သော၊ အပါကဋ်- မထင်ရှားသော၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသောအရာသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဧကဂ္ဂေါ သတ္တုသာသနောတိ- ဧကဂ္ဂေါ သတ္တု သာသနော ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓသာသနော- ဘုရားသာသနာတော်၌၊ အဟမေဝ- ငါသည်သာလျှင်၊ ဝိနယရောနံ- ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းတို့တွင်၊ ဧကော- တစ်ပါးတည်းသော၊ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော- အမြတ်ဆုံးသူတည်း၊ ဥတ္တမော- သာလွန်သူတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၂၃။ ရူပဒက္ခေ အဟံ အဇ္ဇာတိ- ရူပဒက္ခေ အဟံ အဇ္ဇဟူသည်ကား၊ အဇ္ဇဧတရဟိ ကာလေ- ယခုအချိန်အခါ၌၊ သက္ခပုတ္တဿာတိ- သက္ခပုတ္တဿဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနောတိ- သာသနောဟူသည်ကား၊ ပါဝစနေ- မြတ်သောစကားတော်ဟူသော သာသနာတော်၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ရူပဒက္ခေ ရူပဒဿနေ-

ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ရှုမြင်ခြင်း၌၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဒဿနေ - ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်ကို ရှုမြင်သိမြင်ခြင်း၌၊ သဗ္ဗံ ကင်္ခန္တိ - သဗ္ဗံ ကင်္ခန္တိ ဟူသည်ကား၊ သကလံ - အလုံးစုံသော၊ သံသယံ - ယုံမှားခြင်းကို၊ ဝိနောဒေမီတိ - ဝိနောဒေမီ ဟူသည်ကား၊ ဝိနာသေမိ - ပယ်ဖျောက်ဖျက်ဆီးအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ ဆိန္ဒာမိ သဗ္ဗသံသယန္တိ - ဆိန္ဒာမိ သဗ္ဗသံသယံဟူသည်ကား၊ “အဟံ - ငါသည်၊ အတိတမဒ္ဓါနံ - လွန်ပြီးသောကာလ၌ (ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ၌)၊ အဟောသီ နုခေါ - ဖြစ်ဖူးသလော”၊ ဣတိ အာဒိကံ - ဤသို့အစရှိသော၊ ကာလတ္တယံ - ကာလသုံးပါးအပေါင်းကို၊ အာရဗ္ဗ - အကြောင်းပြု၍၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ သောဠသဝိဓံ - တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိသော၊ ကင်္ခန္တိ - ယုံမှားခြင်းကို၊ ဆိန္ဒာမိ - ဖြတ်အံ့၊ ဂူပသမေမိ - ငြိမ်းအေးစေအံ့၊ သဗ္ဗသော - အချင်းခပ်သိမ်း၊ ဝိဒ္ဓံသေမိ - ဖျက်ဆီးအံ့၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၂၄။ ပဒံ အနုပဒဉ္စာပီတိ - ပဒံ အနုပဒဉ္စာပီ ဟူသည်ကား၊ ပဒံ ပုဗ္ဗပဒဉ္စ - ရှေ့ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပဒံ ပရပဒဉ္စ - နောက်ပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အက္ခရန္တိ - အက္ခရံ ဟူသည်ကား၊ ဧကေကမက္ခရန္တိ - တစ်လုံးတစ်လုံးသော အက္ခရာကိုလည်းကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနန္တိ - ဗျဉ္ဇနံ ဟူသည်ကား၊ သိထိလဓနိတာဒိဒသဝိဓံ - သိထိလဓနိတစသော ဆယ်ပါးသော အပြားရှိသော၊ ဗျဉ္ဇနဝိဓာနန္တိ - သဒ္ဓါအစီအရင်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဒါနေတိ - နိဒါနေဟူသည်ကား၊ တေန သမယေနာတိအာဒိကေ - တေန သမယေန ဤသို့အစရှိသော၊ နိဒါနေ စ - နိဒါန်း၌လည်းကောင်း၊ ပရိယောသာနေတိ - ပရိယောသာနေဟူသည်ကား၊ နိဂမနေ - နိဂုံး၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ ကောဝိဒေါတိ - သဗ္ဗတ္ထ ကောဝိဒေါ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေသု - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဆသု - ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု - ဌာနတို့၌၊ ဆေကော - ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၂၅။ တတော ပရံ - ထိုမှနောက်၌၊ ဘဂဝတောယေဝ - ဘုရားရှင်၏သာလျှင်၊ ဂုဏေ - ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ပကာသေန္တော - ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ယထာပိ ရာဇာ ဗလဝါတိ အာဒိ - ယထာပိ ရာဇာ ဗလဝါ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ - ဆိုပြီ၊ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ ဗလဝါတိ - ဗလဝါ ဟူသည်ကား၊ ထာမ - ဗလသမ္ပန္နော - အားအစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဝါ - တနည်းကား၊ သေနာဗလသမ္ပန္နော - စစ်တပ်အင်အားနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ရာဇာ ယထာ - မင်းကဲ့သို့၊ ပရန္တိ - ပရံ ဟူသည်ကား၊ ပရေသံ - အခြားကုန်သော၊ ပဋိရာဇနံ - ဆန့်ကျင်ဖက်မင်းတို့၏၊ သေနံ - စစ်

တပ်ကို၊ နိဂ္ဂဏှိတွာတိ- နိဂ္ဂဏှိတွာ ဟူသည်ကား၊ နိဿေသတော- အကြွင်းအကျန် မရှိသောအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်း၍၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ပလာပေတွာ- ထွက်ပြေး စေ၍၊ တပေတိ- တပေ ဟူသည်ကား၊ တပေယျ- ပူလောင်စေရာ၏၊ သန္တပေယျ- ပြင်းစွာ ပူလောင်စေရာ၏၊ ဒုက္ခာပေယျ- ဆင်းရဲစေရာ၏၊ ဝိဇိနိတွာန သင်္ဂါမန္တိ- ဝိဇိနိတွာန သင်္ဂါမံ ဟူသည်ကား၊ သင်္ဂါမံ- စစ်ပွဲကို၊ ပရသေနာယ- သူတစ်ပါးစစ် တပ်၏၊ သမာဂမံ- ပေါင်းစုံစုရုံးမှုကို၊ ယုဒ္ဓံ- စစ်ထိုးမှုကို၊ ဝိဇိနိတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဇိနိတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ဇယံ- အောင်မြင်ခြင်းသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ နဂရံ တတ္ထ မာပယေတိ- နဂရံ တတ္ထ မာပယေ ဟူသည်ကား၊ တတ္ထ တသ္မိံ ဝိဇိတဋ္ဌာနေ- ထိုအောင်မြေအရပ်၌၊ ပါသာဒဟမ္ဘိယာဒိဝိဘူသိတံ- ပြာသာဒ် ပြာသာဒ်ဦးပြည်း စသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ မာပယေ ကာရာပေယျ- ဖန်းဆင်းပြုလုပ် (တည်ဆောက်) စေရာ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၂၆။ ပါကာရံ ပရိခဉ္စာပီတိ ဧတ္ထ- ပါကာရံ ပရိခဉ္စာပီဟူသော ဤပါဌ်၌၊ တတ္ထ မာပိတနဂရေ- ထိုတည်ဆောက်ဖန်တီးထားအပ်သော မြို့၌၊ ပါကာရန္တိ- ပါကာရံဟူသည်ကား၊ သုဓာဓဝလက္ကဋ္ဌကာမယပါကာရန္တံ^၁- ဖွေးဖွေးဖြူသော အင်္ဂါတေ တို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော အုတ်တို့ဖြင့်ပြီးသော တံတိုင်းအကာအရံကိုလည်း၊ ကာ- ရယေ- ပြုစေရာ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြု ထိုက်၏)၊ ပရိခဉ္စာပီတိ- ပရိခဉ္စာပီ ဟူသည်ကား၊ ကဒ္ဒမပရိနံ စ- ညွှန်ကျုံးကိုလည်း ကောင်း၊ ဥဒကပရိနံ စ- ရေကျုံးကိုလည်းကောင်း၊ သုက္ခပရိနံ စ- ခြောက်သွေ့သော ကျုံးကိုလည်းကောင်း၊ အပိ ကာရယေ- ပြုစေရာ၏၊ ဧသိကံ ဒွါရကောဋ္ဌကန္တိ- ဧသိကံ ဒွါရကောဋ္ဌကံဟူသည်ကား၊ နဂရသောဘနတ္ထံ- မြို့ကို တင့်တယ်လှပစေခြင်းငှါ၊ ဥဿာပိတဧသိကာထမ္ဘဉ္စ- စိုက်ထူစေအပ်သော တံခါးတိုင်ကိုလည်းကောင်း (ဥဿာ- ပီယတေတိ ဥဿပီတော၊ ဥ ✓သိ+ဏာပေ+တ၊ ဥဿယေ- မြှင့်မောက်ထောင်မတ်

၁။ သုဓာဓဝလက္ကဋ္ဌကာမယပါကာရန္တံ= ဓာဝတိ သုဇ္ဈတိ အနေနာတိ ဓဝလော ✓ဓာဝု+ကလ ပစ္စည်း၊ သုဒ္ဓိယံ- စင်ကြယ်ခြင်း၌။ သုဓာ စ သာ ဓဝလောဓာတိ သုဓာဓဝလော၊ သုဓာ- ဓဝလေန လေပနံ သုဓာဓဝလော၊ (ဥတ္တရပဒလောပတတိယာတပ္ပရိသံ)၊ လက္ကဋ္ဌကာဟိ နိဗ္ဗတ္တံ လက္ကဋ္ဌကာမယံ၊ လက္ကဋ္ဌကာမယံ စ တံ ပါကာရေဓာတိ လက္ကဋ္ဌကာမယပါကာရော၊ သုဓာဓဝလော လက္ကဋ္ဌကာမယပါကာရော သုဓာဓဝလက္ကဋ္ဌကာမယပါကာရော၊ တံ သုဓာဓဝလက္ကဋ္ဌကာမယ- ပါကာရံ။

ခြင်း၌။ ဧသိကာ စ သာ ထမ္ဘောစာတိ ဧသိကာထမ္ဘော၊ ဥဿာပိတော ဧသိကာ-
ထမ္ဘော ဥဿာပိတဧသိကာထမ္ဘော၊ တံ ဥဿာပိဧသိကာထမ္ဘံ)၊ မဟန္တံ - ကြီးသော၊
ကောဠကဉ္စ - မုခ်ဦးကိုလည်းကောင်း၊ စတုဘူမကာဒိဒ္ဓါရကောဠကဉ္စ - ဘုံလေးဆင့်
စသည် ပါရှိသော တံခါးမုခ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကာရယေ - ပြုစေရာ၏၊ အဇ္ဈာလကေ
စ ဝိဝိဓေတိ - အဇ္ဈာလကေ စ ဝိဝိဓေ ဟူသည်ကား၊ စတုဘူမကာဒိဘောဒေ - ဘုံလေး
ဆင့်စသည်အပြားရှိသော၊ အတိဥစ္စအဇ္ဈာလကေ စ - အလွန်မြင့်သော ပြအိုး ပစ်စင်တို့
ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဝိဓေ နာနပ္ပကာရကေ - အမျိုးမျိုးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဗဟု-
များစွာကုန်သော မြို့အဆောက်အဦတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကာရယေတိ - ကာရယေ
ဟူသည်ကား၊ ကာရာပေယျ - ပြုစေရာ၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊
(ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၅၂၇။ သိဃံဋ္ဌကံ စစ္စရန္တာတိ - သိဃံတကံ စစ္စရန္တ ဟူသည်ကား၊ ကေဝလံ-
သက်သက်၊ ပါကာရာဒယော - တံတိုင်းအကာအရံစသည်တို့ကို၊ န ကာရယေ -
ပြုစေသည်မဟုတ်၊ သိဃံဋ္ဌကံ စတုမဂ္ဂသန္နိစ္စ - လေးခုသောလမ်းတို့၏အစပ်ကိုလည်း
ကောင်း (ဝါ) လမ်းဆုံလမ်းမလမ်းလေးခွကိုလည်းကောင်း၊ စစ္စရံ အန္တရာဝီထိ စ-
လမ်းကြားလမ်းငယ်လမ်းသွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကာရယေ - ပြုစေရာ၏၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ သုဝိဘတ္တန္တရာပဏန္တိ-
သုဝိဘတ္တန္တရာပဏံ ဟူသည်ကား၊ သုဠ - ကောင်းစွာ၊ ဝိဘတ္တံ - ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော၊
ဝိဘာဂတော - သီးသန့်ခွဲခြားဝေဖန်သောအားဖြင့်၊ ကောဠာသဝန္တံ - အဖို့အစုရှိသော၊
အန္တရာပဏံ - ဈေးကိုလည်းကောင်း၊ အနေကာပဏသဟဿံ - ထောင်ပေါင်းများစွာ
သော ဈေးကိုလည်းကောင်း၊ ကာရာပေယျ - ပြုစေရာ၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း၊ ကာရယေယျ သဘံ တတ္ထာတိ - ကာရယေယျ သဘံ တတ္ထ ဟူသည်
ကား၊ တသ္မိံ မာပိတနဂရေ - ထိုတည်ဆောက်ဖန်ဆင်းထားအပ်သော မြို့၌၊ သဘံ
ဓမ္မာဓိကရဏသာလံ - တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ တရားရုံးကိုလည်းကောင်း (အဓိက-
ရောတိ ဝိနိစ္ဆတိ ဧတ္တာတိ အဓိကရဏာ၊ အဓိကရဏာ သာလာ အဓိကရဏသာလာ၊
ဓမ္မံ အဓိကရဏသာလာ ဓမ္မာဓိကရဏသာလာ၊ တံ ဓမ္မာဓိကရဏသာလံ)၊ ကာရယေ -
ပြုလုပ်စေရာ၏၊ အတ္တာနတ္ထဝိနိစ္ဆယန္တိ - အတ္တာနတ္ထဝိနိစ္ဆယံဟူသည်ကား၊ ဝဓိဉ္စ -
ကြီးပွားခြင်းကိုလည်း၊ အဝဓိဉ္စ - မကြီးပွားခြင်းကိုလည်း၊ (ဝဇ္ဇံ စ - အပြစ်ရှိသည်ကို
လည်းကောင်း၊ အဝဇ္ဇံ စ - အပြစ်မရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မူကွဲ၌ရှိ)၊ ဝိနိစ္ဆယ-
ကရဏတ္ထံ - ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုပြုခြင်းငှါ၊ ဝိနိစ္ဆယသာလံ - ဆုံးဖြတ်ရာရုံးကို၊ ကာရယေ -

ပြုစေရာ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၂၈။ နိဂ္ဂါတတ္ထံ အမိတ္တာနန္တိ- နိဂ္ဂါတတ္ထံ အမိတ္တာနံ ဟူသည်ကား၊ ပဋိ-
ရာဇနံ- ဆန့်ကျင်ဖက်ရန်သူမင်းတို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ပဋိဗာဟနတ္ထံ- တားဆီးကာကွယ်
ခြင်းငှါ၊ ဆိဒ္ဓါဆိဒ္ဓန္တ ဇာနိတုန္တိ- ဆိဒ္ဓါဆိဒ္ဓန္တ ဇာနိတုံဟူသည်ကား၊ ဒေါသဉ္စ- အပြစ်
ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အဒေါသဉ္စ- အပြစ်မရှိသည်ကို (အပြစ်မဲ့သည်ကို) လည်း
ကောင်း၊ ဇာနိတုံ- သိခြင်းငှါ၊ ဗလကာယဿ ရက္ခာယာတိ- ဗလကာယဿ ရက္ခာယ
ဟူသည်ကား၊ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိသင်္ခါတဿ- ဆင် မြင်း ရထား ခြေလျင်သူရဲ
စစ်သည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဗလကာယဿ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို၊ သေနာ-
သမူဟဿ- စစ်သည်အပေါင်းကို၊ အာရက္ခဏတ္ထာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ နဂရ-
သာမိကော- မြို့ပိုင်ရှင်ဖြစ်သော၊ သော ရာဇာ- ထိုမင်းသည်၊ သေနာပစ္စန္တိ- သေနာ
ပစ္စံ ဟူသည်ကား၊ သေနာပတိ- စစ်သူကြီးကို၊ သေနာနာယကံ- စစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်သော၊
မဟာမတ္တံ- အမတ်ကြီးကို၊ ဌပေတီတိ- ဌပေတီဟူသည်ကား၊ ဌာနန္တရေ- ရာထူး
ဌာနန္တရံ၊ ပတိဌပေတိ- တည်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။
(သေနာပတိနော ဘာဝေါ သေနာပစ္စံ ပြု၊ သေနာပတိပုဒ်+ဏျပစ္စည်း)။

၅၂၉။ အာရက္ခတ္ထာယ ဘဏ္ဍာဿာတိ- အာရက္ခတ္ထာယ ဘဏ္ဍာဿ ဟူသည်
ကား၊ ဇာတရူပရဇောတမုတ္တာမဏိအာဒိရာဘဏ္ဍာဿ- ရွှေ ငွေ ပုလဲ ပတ္တမြား စသော
မင်းဘဏ္ဍာကို၊ အာရက္ခဏတ္ထာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ သမန္တတော- ထက်ဝန်း
ကျင်မှ၊ ဂေါပနတ္ထာယ- လုံခြုံစေခြင်းငှါ၊ မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊
ဘဏ္ဍံ- ဘဏ္ဍာ(ပစ္စည်းဥစ္စာ)သည်၊ မာ ဝိနဿိ- မပျက်စီးပါစေနှင့်၊ ဣတိ- ဤသို့၊
နိဓာနကုသလန္တိ- နိဓာနကုသလံ ဟူသည်ကား၊ ရက္ခဏေ- ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်
ခြင်း၌၊ ကုသလံ ဆေကံ- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော၊ နရန္တိ- နရံဟူသည်ကား၊ ပုရိသံ-
ယောက်ျားကို၊ ဘဏ္ဍရက္ခန္တိ- ဘဏ္ဍရက္ခံဟူသည်ကား၊ ဘဏ္ဍရက္ခန္တိ- ပစ္စည်းဥစ္စာ
မင်းဘဏ္ဍာကို စောင့်ရှောက်တတ်သူကို၊ သော ရာဇာ- ထိုမင်းသည်၊ ဘဏ္ဍာဂါရေ-
ဘဏ္ဍာတိုက်၌၊ ဌပေတိ- ထား၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာ-
တဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၃၀။ မမတ္တော ဟောတိ ယော ရညောတိ- မမတ္တော ဟောတိ ယော ရညော
ဟူသည်ကား၊ ယောပဏ္ဍိတော- အကြင်ပညာရှိသည်၊ ရညော- မင်းအား၊ မမတ္တော-
-

၁။ မမတ္တော= မမ+အတ္တ ဟုဖြတ်၊ ဤ အတ္တ သဒ္ဓါ ဘာဝိတတ္တတို့၌ကဲ့သို့ သဘာဝဟူသော
အနက်ကို ဟောသည်၊ မမ ဣဒံ မမ၊ မမ ပုဒ်+ဏ ပစ္စည်း၊ ဏ ပစ္စည်းကြောင့် အမှ သဒ္ဓါကို

မြတ်နိုးသောသဘောရှိသူသည်။ မာမကော^၁- မြတ်နိုးသူသည်။ ပက္ခပါတော- အသင်း အပင်း၌ ကျရောက်သူသည် (ဝါ) မင်း၏ ဘက်တော်သားသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဝုဒ္ဓိံ ယဿ စ ဣစ္ဆတိတိ- ဝုဒ္ဓိံ ယဿ စ ဣစ္ဆတိ ဟူသည်ကား၊ အဿ ရညော- ထိုမင်း၏။ ဝုဒ္ဓိံ စ- ကြီးပွားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိရုဇ္ဈိံ စ- စည်ပင်ခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ယော- အကြင်သူသည်။ ဣစ္ဆတိ ကာမေတိ- အလိုရှိ၏။ ဣတ္ထမ္ဘူတဿ- ဤသို့တစ်စုံတစ်ခုသော အထူးအပြားသို့ရောက်သော (ဤထူးခြားမှုတစ်ခုခုသို့ရောက် သော)။ တဿ ပဏ္ဍိတဿ- ထိုပညာရှိအား၊ ရာဇာ- မင်းသည်။ အဓိကရဏန္တိ- အဓိကရဏံ ဟူသည်ကား၊ ဝိနိစ္ဆယာဓိပစ္စံ- တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌ အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ကို (ဝါ) တရားသူကြီးရာထူးကို၊ (ဝိနိစ္ဆယနံ ဝိနိစ္ဆယော၊ ဝိ၊ နိ✓စိ+အ၊ နိစ္ဆယေ- ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌၊ အဓိပတိနော ဘာဝေါ အာဓိပစ္စံ- အစိုးရသူ၏အဖြစ်၊ ရာထူး၊ ဝိနိစ္ဆယေ အာဓိပစ္စံ ဝိနိစ္ဆယာဓိပစ္စံ)၊ မိတ္တဿာတိ- မိတ္တဿ ဟူသည်ကား၊ မိတ္တဘာဝဿ- မိတ်ဆွေ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတုံ- ပြုကျင့်ခြင်းငှါ၊ ဒေတိ- ပေးသနား ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို (ကာတဗ္ဗော- ပြု ထိုက်၏)။

ဥပ္ပါတေသုတိ- ဥပ္ပါတေသုဟူသည်ကား၊ ဥက္ကာပါတဒိသာဉာဟာဒိဥပ္ပါ- တေသု စ- လေထုလေအဟုန်တို့ အချင်းချင်း ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် မီးရှူးကဲ့သို့သော အရောင်များဖြစ်ပေါ်၍ ကောင်းကင်မှကျခြင်း (ဥက္ကာကျခြင်း)，အရပ်မျက်နှာပူလောင် ခြင်းစသည့် အတိတ်၊ နိမိတ်၊ ကိတ်၊ ဥပါတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေသုတိ- နိမိတ္တေသု ဟူသည်ကား၊ မူသိကစ္ဆိန္နာဒိသု- ကြွက်ကိုက်ခြင်းအစရှိသည်တို့၌၊ “ဣဒံ နိမိတ္တံ- ဤနိမိတ်သည်၊ သုဘံ- ကောင်း၏။ ဣဒံ နိမိတ္တံ- ဤနိမိတ်သည်၊ အသုဘံ- မကောင်း၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ နိမိတ္တဇာနနသတ္တေသု စ- အရိပ်နိမိတ်ကို သိကြောင်းကျမ်းတို့၌လည်းကောင်း၊ လက္ခဏေသု စာတိ- လက္ခဏေသုစ ဟူသည် ကား၊ ဣတ္ထိပုရိသာနံ- မိန်းမယောက်ျားတို့၏၊ ဟတ္ထပါဒလက္ခဏဇာနနသတ္တေသု စ- လက်၌ပါသောအမှတ်အသား ခြေ၌ပါသောအမှတ်အသားတို့ကို သိကြောင်းကျမ်း

မမ ပြု၊ မြတ်နိုးခြင်း၊ မမ အတ္တာ ယဿာတိ မမတ္တာ။

၁။ မာမကော= မမ အယံ မာမကော၊ အမှသဒ္ဓါနောင် ကဏ်ပစ္စည်းသက်၊ “တဝ မမ တုယံမယံ သေ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် အမှသဒ္ဓါကို သဝိဘတ်နှင့်တကွ မမ ပြု၊ “သရာန- မာဒိဿ” သုတ်ဖြင့် မ ၏ အ ကို အာ ပြု၊ ဣနုဗန်ချေ၊ သိသက်၊ ဩပြု၊ မာမကောဟု ရုပ်ပြီး၏။

တိဉ္စလည်းကောင်း၊ ကောဝိဒန္တိ- ကောဝိဒ်ဟူသည်ကား၊ ဆေကံ- လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော၊
 အဇ္ဈာယကန္တိ- အဇ္ဈာယကံဟူသည်ကား၊ အနေကေသံ- များစွာကုန်သော၊ သိဿာနံ-
 တပည့်တို့ကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ ဗျာကရဏဝါစကံ- ဗျာကရဏ်းကျမ်းကို သင်ကြားပို့ချတတ်
 သော၊ မန္တရေန္တိ- မန္တရေ ဟူသည်ကား၊ ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဓာရကံ- ဗေဒင်သုံးပုံ
 ဟု ဆိုအပ်သော မန္တန်ကို ဆောင်ထားတတ်သော (တိဏ္ဍံ သမူဟော တယံ၊ ဝေဒါနံ
 တယံ ဝေဒတ္တယံ၊ ဝေဒတ္တယန္တိ သင်္ခါတော ဝေဒတ္တယသင်္ခါတော၊ ဝေဒတ္တယသင်္ခါတော
 မန္တော ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တော၊ ဓာရေတီတိ ဓာရကော၊ ✓ရေ+ဏျ၊ ဓာရဏေ-
 ဆောင်ခြင်း၌။ ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဿ ဓာရကော ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဓာရကော၊
 တံ ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဓာရကံ)၊ ပဏ္ဍိတံ- ပညာရှိကို၊ သော ရာဇာ- ထိုမင်းသည်၊
 ပေါရောဟိစ္စေတိ- ပေါရောဟိစ္စေ ဟူသည်ကား၊ ပုရောဟိတဌာနန္တရေ- ပုရောဟိတ်
 အရာအထူး၌ (ပုရောဟိတဿ ဘာဝေါ ပေါရောဟိစ္စံ၊ ပုရောဟိတပုဒ်+ဏျပစ္စည်း)၊
 ဌပေတိ- ထားပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို(ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၃၂။ ဧတေဟင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နောတိ- ဧတေဟင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နော ဟူသည်ကား၊
 ဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ- ဆိုအပ်ပြီးသောအပြားရှိကုန်သော၊ ဧတေဟိ အင်္ဂေဟိ- ဤ
 အကြောင်းအင်္ဂါတို့နှင့်၊ ဧတေဟိ အဝယဝေဟိ- ဤအစိတ်အပိုင်းတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နော-
 ပြည့်စုံတော်မူသော၊ သမင်္ဂီဘူတော- ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သော ရာဇာ-
 ထိုမင်းကို၊ “ခတ္တိယော”တိ- ခတ္တိယဟူ၍၊ ပဝုစ္စတီတိ- ပဝုစ္စတိဟူသည်ကား၊
 ကထိယတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော-
 ပြုထိုက်၏)၊ သဒါ ရက္ခန္တိ ရာဇာနန္တိ- သဒါ ရက္ခန္တိ ရာဇာနံ ဟူသည်ကား၊ သေနာ-
 ပစ္စာဒယော- စစ်သူကြီးအစရှိကုန်သော၊ ဧတေ အမစ္စာ- ဤအမတ်တို့သည်၊ သဒါ
 သဗ္ဗကာလံ- အခါခပ်သိမ်း၊ တံ ရာဇာနံ- ထိုမင်းကို၊ ရက္ခန္တိ- စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊
 ဂေါပန္တိ- လုံခြုံစေကုန်၏၊ ကိမိဝ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား၊ စက္ကဝါကောဝ
 ဒုက္ခိတန္တိ- စက္ကဝါကောဝ ဒုက္ခိတံ ဟူသည်ကား၊ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ- ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်
 သော၊ သကဉာတိ- မိမိ၏ဆွေမျိုးကို၊ ရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်သော၊ စက္ကဝါကော-
 စက်လက်နက်ကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာပျံသွားတတ်သော (စက္ကဝက်မည်သော)၊ ပက္ခိ ဣဝ-
 ငှက်ကဲ့သို့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၃၃။ တထေဝ တံ မဟာဝီရာတိ- တထေဝ တံ မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊
 ဝီရတ္တမ- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ သေနာပစ္စာဒိအင်္ဂံသမ္ပန္နော-
 စစ်သူကြီးအစရှိသော အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သော ရာဇာ- ထိုမင်းသည်၊ နဂရဒ္ဓါရံ-

မြို့တံခါးကို၊ ထကေတွာ- ပိတ်၍၊ ပဋိဝသတိယထာ- နေသကဲ့သို့၊ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်၊ တုဝံ- အရှင်ကို (ပုစ္ဆတိ- ခြံစပ်)၊ ဟတာမိတ္တောတိ- ဟတာမိတ္တောဟူသည်ကား၊ နိဟတပစ္စတ္တိကော^၁- ပယ်ရှားအပ်ပြီးသော ဆန့်ကျင်ဖက်ရန်သူရှိသော (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဖက်ရန်သူကို ပယ်ရှားချေမှုန်းပြီးသော၊ ခတ္တိယော ဣဝ- မင်းကဲ့သို့၊ သဒေဝကဿ လောကဿာတိ- သဒေဝကဿ လောကဿဟူသည်ကား၊ ဒေဝေဟိ- နတ်တို့နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ပဝတ္တမာနဿ- ဖြစ်သော၊ လောကဿ- လောက၏၊ ဓမ္မရာဇာတိ- ဓမ္မရာဇာ ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ သမေန- ညီညွတ်သဖြင့်၊ ရာဇာ- မင်းဖြစ်သူတည်း၊ ဒသပါရမိတာဓမ္မပရိပူရဏေန- ဆယ်ပါးသော ပါရမိတရားတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ ရာဇဘူတတ္တာ- မင်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဓမ္မရာဇာ”တိ- ဓမ္မရာဇာဟူ၍၊ ပပုစ္ဆတိတိ- ပပုစ္ဆတိ ဟူသည်ကား၊ ကထိယတိ- ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၃၄။ တိတ္ထိယေ နိဟရိတွာနာတိ- တိတ္ထိယေ နိဟရိတွာန ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မရာဇောဝေန- တရားမင်းအဖြစ်ဖြင့်၊ ပဋိပက္ခဘူတေ- ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သကလတိတ္ထိယေ- အလုံးစုံသောတိတ္ထိတို့ကို၊ နိဟရိတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ နိဿေသေန- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ ဟရိတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ နိဗ္ဗိသေဝနံ- ကင်းသော တန်ခိုးအရှိန်အစောင့်ရှိသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ (တနည်း) နိဗ္ဗိသေဝနံ- ထိုးဆွရခြင်းမရှိအောင်(ဝါ)ယဉ်ကျေးအောင်၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သသေနကံ မာရဇ္ဈာပီတိ- သသေနကံ မာရဇ္ဈာပိ ဟူသည်ကား၊ သေနာယ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ဝသဝတ္တိမာရဓ္မိ- ဝသဝတ္တိမာရ်နတ်မင်းကိုလည်း၊ နိဟရိတွာ- ဖယ်ရှား၍ (ဝါ) ချေချွတ်၍၊ တမန္တကာရံ ဝိဓမ္မိတွာတိ- တမန္တကာရံ ဝိဓမ္မိတွာဟူသည်ကား၊ တမသင်္ခါတံ- အမှိုက်တိုက်ဟုဆိုအပ်သော၊ မောဟန္တကာရံ- မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဓမ္မိတွာ ဝိဒ္ဓံသေတွာ- ဖျက်ဆီး၍၊ ဓမ္မနဂရန္တိ- ဓမ္မနဂရ်ဟူသည်ကား၊ သတ္တတိသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတံ- သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော ဗောဓိပက္ခိယတရားဟုဆိုအပ်သော၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ခန္ဓာယတနဓာတုပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဗလ- ဗောဇ္ဈင်္ဂဂမ္ဘီရနယသမန္တပဋ္ဌာနဓမ္မသင်္ခါတံ- ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ နက်နဲသော နည်းရှိသော သမန္တပဋ္ဌာန်းတရားတော်ဟုဆိုအပ်သော၊

၁။ နိဟတပစ္စတ္တိကော = နိဟညိတ္တာတိ နိဟတော၊ နိ✓ဟန+တ။ ပဋိပက္ခံ အတ္တယတိ ဣစ္ဆတိတိ ပစ္စတ္တိကော၊ ပတိ✓အတ္တ+ဣကပစ္စည်း၊ နိဟတော ပစ္စတ္တိကော ယေနာတိ နိဟတ- ပစ္စတ္တိကော။

နဂရံ- မြို့တော်ကို၊ အမာပယိတိ- အမာပယိဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗိနိ- ဖန်ဆင်းတော်မူပြီ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၃၅။ သီလံ ပါကာရကံ တတ္ထာတိ- သီလံ ပါကာရကံ တတ္ထ ဟူသည်ကား၊ ပတိဋ္ဌာပိတေ- တည်စေအပ်သော၊ တသ္မိံ ဓမ္မနဂရေ- ထိုတရားတည်းဟူသော မြို့တော်၌၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ- စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်၊ ပါကာရံ- တံတိုင်းအကာ အရံတည်း၊ ဉာဏံ တေ ဒွါရကောဋ္ဌကန္တိ- ဉာဏံ တေ ဒွါရကောဋ္ဌကံ ဟူသည်ကား၊ တေ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ သဗ္ဗညုတဉာဏအာသယာနုသယဉာဏအနာဂတံသ- ဉာဏအတိတံသဉာဏာဒိကမေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏံ၊ အာသယာနုသယဉာဏံ၊ အနာဂတံသဉာဏံ၊ အတိတံသဉာဏံအစရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ- ဉာဏ်တော်သည်၊ ဒွါရကောဋ္ဌကံ- တံခါးမုခ်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဒ္ဓါ တေ ဧသိကာ ဝီရာတိ- သဒ္ဓါ တေ ဧသိကာ ဝီရ ဟူသည်ကား၊ ဘန္တေ အသိထိလပရက္ကမ- မလျော့ရဲသော ဇွဲလုံ့လရှိတော်မူသော အရှင်မြတ်ဘုရား၊ တေ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော- ဒီပင်္ကရမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှ၊ ပဘုတိ- စ၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏကာရဏာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တည်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ သဒ္ဓဟနုသဒ္ဓါ- ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားသည်၊ ဥဿာပိတ- အလင်္ကာရအလင်္ကာတထဗ္ဗော- စိုက်ထူထားအပ်သော (တိုင်) အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သောတိုင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဒွါရ- ပါလော စ သံဝရောတိ- ဒွါရပါလော စ သံဝရောဟူသည်ကား၊ တေ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ဆဒ္ဓါရိကသံဝရော- စက္ခုစသော ဒွါရခြောက်ပါး၌ စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ- စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ပိတ်ဆိုတားမြစ်ခြင်း၊ လုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ဒွါရပါလော ဒွါရရက္ခကော- တံခါးစောင့် တံခါးမှူးကြီးပါတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၁။ ဥဿာပိတအလင်္ကာရအလင်္ကာတထဗ္ဗော= ဥဿာပိယတေတိ ဥဿာပိတော၊ ဥ✓သိ+ဏာပေ+တ။ အလင်္ကရိယတေတိ အလင်္ကာတော၊ အလံ✓ကရ+တ။ အလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကာတော အလင်္ကာရအလင်္ကာတော၊ ဥဿာပိတော စ သော အလင်္ကာရအလင်္ကာတော စ သော ထဗ္ဗော စာတိ ဥဿာပိတအလင်္ကာရအလင်္ကာတထဗ္ဗော၊ “ဒွိပဒေ တုလျာဓိကဏေ” ဟု ဆိုသော်လည်း “ဆဒ္ဓိတပတိတဥက္ကာပါ”ပုံစံတို့ကို ထောက်ဆ၍ သုံးပုဒ်တွဲ တိပဒ-ကမ္မဓာရည်သမာသ်လည်း ရှိနိုင်သည်။

၅၃၆။ သတိပဋ္ဌာနမဇ္ဈာလန္တိ- သတိပဋ္ဌာနမဇ္ဈာလံ ဟူသည်ကား၊ တေ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ စတုသတိပဋ္ဌာနအဇ္ဈာလမုဏ္ဍိဒနံ- သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးသည် ပြအိုးပစ္စင်၊ အုတ်တိုက်ကတုံးတည်း၊ ပညာ တေ စစ္စရံ မုနေတိ- ပညာ တေ စစ္စရံ မုနေ ဟူသည်ကား၊ မုနေ ဉာဏဝန္တိ- ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ တေ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ပါဠိဟာရိယာဒိအနေကဝိဓာ- တန်ခိုးပြာဠိဟာအစရှိသော တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ ပညာ- ပညာတော်သည်၊ စစ္စရံ မဂ္ဂသမောဓာနံ- လမ်းတို့၏ ပေါင်းစုံရာ အရပ်တည်း၊ နဂရဝီထိ- မြို့လမ်းတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဣဒ္ဓိပါဒဉ္စ သိဃံဋ္ဌန္တိ- ဣဒ္ဓိပါဒဉ္စ သိဃံဋ္ဌံ ဟူသည်ကား၊ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ဆန္ဒဝီရိယစိတ္တဝီရိယသင်္ခါတာ- ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ္တ ဝီရိယ ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိပါဒါ- ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့သည်၊ သိဃံဋ္ဌံ- လမ်းလေးခွဆုံရာ အရပ်တည်း၊ စတုမဂ္ဂသန္တိ- လေးခုသောခရီးတို့၏ စပ်ရာအရပ်တည်း(ဝါ) လမ်းလေးခွအဆုံတည်း၊ ဓမ္မဝီထိ သုမာပိတန္တိ- ဓမ္မဝီထိ သုမာပိတံ ဟူသည်ကား၊ သတ္တတိသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတာယ- သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး သော ဗောဓိပက္ခိယတရားဟုဆိုအပ်သော၊ ဝီထိယာ- လမ်းဖြင့်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ မာပိတံ- ဖန်တီးထားအပ်သော၊ သဇ္ဇိတံ- စီမံထားအပ်သော၊ တံ ဓမ္မနဂရံ- ထိုဖန်တီးစီမံထားအပ်သော တရားတည်းဟူသော မြို့တော်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၃၇။ သုတ္တန္တိ အဘိဓမ္မဉ္စာတိ- သုတ္တန္တိ အဘိဓမ္မဉ္စ ဟူသည်ကား၊ တဝ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ဧတ္ထ ဓမ္မနဂရေ- ဤတရားတော်တည်းဟူသော မြို့၌၊ သုတ္တန္တိ စ- သုတ္တန်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မံ စ- အဘိဓမ္မသည်လည်းကောင်း၊ ဝိနယဉ္စ- ဝိနည်းသည်လည်းကောင်း၊ ကေဝလန္တိ- ကေဝလံဟူသည်ကား၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ သုတ္တဂေယျာဒိကံ- သုတ္တ ဂေယျ အစရှိသော၊ နဝဂံ- ကိုးပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ- ဘုရားစကားတော်သည်၊ ဓမ္မသဘာတိ- ဓမ္မသဘာဟူသည် ကား၊ ဓမ္မာဓိကရဏသာလာ- အဆုံးအမတရားမျိုးစုံတို့၏ တည်ရာတရားသဘင်တော် ကြီးပါတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၃၈။ သုညတံ အနိမိတ္တဉ္စာတိ- သုညတံ အနိမိတ္တဉ္စ ဟူသည်ကား၊ အနတ္တာ- နုပဿနာဝသေန- အနတ္တာနုပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓံ- ရအပ်သော၊ သုညတ- ဝိဟာရဉ္စ- သုညတဖိုလ်ကို ဝင်စား၍ နေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စာနုပဿနာ- ဝသေန- အနိစ္စာနုပဿနာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓံ- ရအပ်သော၊ အနိမိတ္တဝိဟာရဉ္စ-

အနိမိတ္တဖိုလ်ကို ဝင်စား၍ နေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရဉ္စပွဏိဟိတန္တိ-
 ဝိဟာရဉ္စပွဏိဟိတံဟူသည်ကား၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဝသေန - ဒုက္ခာနုပဿနာ၏အစွမ်း
 ဖြင့်၊ ပဋိလန္တံ - ရအပ်သော၊ အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရဉ္စ - သင်္ခါရတရားတို့၌ တောင့်တခြင်း
 (ကို ချောက်သွေစေသော)ကင်းသော နေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာနေဉ္စဉ္စာတိ-
 အာနေဉ္စဉ္စဟူသည်ကား၊ အစလံ - မတုန်လှုပ်သော၊ အဖန္တိတံ - စဉ်းငယ်မျှမလှုပ်သော၊
 စတုသာမညဖလသင်္ခါတံ - လေးပါးသောသာမညဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော၊ အာနေဉ္စဝိဟာရဉ္စ-
 မတုန်မလှုပ်နေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိရောဓော စာတိ - နိရောဓော စဟူသည်ကား၊
 သဗ္ဗဒုက္ခနိရောဓံ - အလုံးစုံသောဒုက္ခတို့၏ချုပ်ဆုံးရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ - နိဗ္ဗာန်သည်
 လည်းကောင်း၊ ဧသာ ဓမ္မကုဋီ တဝါတိ - ဧသာ ဓမ္မကုဋီ တဝဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗ-
 နဝလောကုတ္တရဓမ္မသင်္ခါတာ - အလုံးစုံသော ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာတရားဟု
 ဆိုအပ်သော၊ တဝ တုယံ - အရှင်ဘုရား၏၊ ဧသာ ဓမ္မကုဋီ - ဤတရားတည်းဟူသော
 ကျောင်းနေရာသည်၊ ဝသနဂေဟံ - နေစရာ ရွှေနန်းအိမ်ပါတည်း၊ ဣတိ - ဤကား၊
 အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၃၉။ ပညာယ အဂ္ဂေါ နိက္ခိတ္တောတိ - ပညာယ အဂ္ဂေါ နိက္ခိတ္တော ဟူသည်
 ကား၊ ပညာဝသေန - ပညာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပညဝန္တာနံ - ပညာရှိသူတို့ထက်၊ အဂ္ဂေါ -
 အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဘဂဝတာ - ဘုရားရှင်သည်၊ နိက္ခိတ္တော ဌပိတော-
 ထားအပ်သော၊ ထေရော - အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ ပဋိဘာနေတိ - ပဋိဘာနေ
 ဟူသည်ကား၊ ပညာယ - ပညာဖြင့်၊ ကတ္တဗ္ဗေ - ပြုထိုက်သော၊ ကိစ္စေ စ - ကိစ္စ၌
 လည်း၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနေ - အကျိုးအကြောင်းနှင့် သင့်လျော်
 လျောက်ပတ်သော လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ဖြစ်သော ပဋိဘာန်ဉာဏ်ပညာ၌၊ ကောဝိ-
 ဒေါတိ - ကောဝိဒေါဟူသည်ကား၊ ဆေကော - လိမ္မာကျွမ်းကျင်၏၊ နာမေန - အမည်
 အားဖြင့်၊ သာရိပုတ္တောတိ - သာရိပုတ္တဟူ၍၊ ပါကဋ္ဌော - ထင်ရှားသော၊ တဝ
 တုယံ - အရှင်ဘုရား၏၊ ဓမ္မသေနာပတိ - တရားစစ်သူကြီးသည်၊ တယာ - အရှင်
 ဘုရားသည်၊ ဒေသိတဿ - ဟောတော်မူအပ်သော၊ ပိဋကတ္တယဓမ္မသမူဟဿ -
 ပိဋကသုံးပုံတည်းဟူသော တရားအပေါင်းကို၊ ဓာရဏတော - ဆောင်တတ်သောကြောင့်၊

၁။ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနေ = ပဋိမုခံ ဘန္တိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ ခုဿျာ ဧတေနာတိ ပဋိဘာနံ၊ ပဋိ✓ဘာ+
 ယု။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ - ရှေ့ထင်ခြင်း၌။ ယုတ္တံ စ တံ မုတ္တံ စ တံ ပဋိဘာနန္တာတိ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနံ-
 သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ဖြစ်သော အသိဉာဏ်ပညာ။ တိပဒကမ္မ
 ဓာရည်းသမာသ်ပုဒ်တည်း။

ပတိ- အရှင်သခင်သည်၊ ပဓာနော- အကြီးအမှူးဦးစီးခေါင်းဆောင်သည်၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍၊ သေနာကိစ္ဆံ- သာသနာတော်တည်းဟူသော စစ်တပ်ကိစ္စ အဝဝကို၊ (ဝါ)
 ပရိသတ်လေးပါးတည်းဟူသော စစ်တပ်၏အမှုကိစ္စ အဝဝကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၄၀။ စုတူပပါတကုသလောတိ ဧတ္ထ- စုတူပပါတကုသလောဟူသော ဤ
 ပါဠိ၌၊ မုနိ- ဉာဏ်ပညာကြီးတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ စုတူပပါတေတိ-
 စုတူပပါတေ ဟူသည်ကား၊ စုတိယာ စ- စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊
 ဥပပတ္တိယာ စ- ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကုသလောတိ- ကုသလော
 ဟူသည်ကား၊ ဆေကော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော၊ ဣဒ္ဓိယာ ပါရမီ ဂတောတိ- ဣဒ္ဓိယာ
 ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ “ဧကောပိ- တစ်ယောက်တည်းသည်လည်း၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍၊ ဗဟုဓာ- အများအပြားသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဗဟုဓာပိ- အများအပြား
 သည်လည်း၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဧကော- တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းသည်၊ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏။” ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဝုတ္တာယ- ဆိုအပ်သော၊ ဣဒ္ဓိပု-
 ဘေဒါယ- တန်ခိုးအထူးအပြား၏၊ ပါရမီ- အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပရိယောသာနံ-
 ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဂတော ပတ္ထော- ရောက်သော၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊
 ကောလိတော နာမ- ကောလိတမည်သော၊ မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော- မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်
 သည်၊ တဝ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ပေါရောဟိစ္ဆောတိ- ပေါရောဟိစ္ဆောဟူသည်ကား၊
 ပုရောဟိတော- အကျိုးစီးပွား ရှေ့သွားပြုသော ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားပါတည်း၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၄၁။ ပေါရာဏကဝံသဓရောတိ- ပေါရာဏကဝံသဓရော ဟူသည်ကား၊
 မုနေ ဉာဏဝန္တ- ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ပေါရာဏဿ-
 ရှေးဟောင်းဖြစ်သော၊ ဝံသဿ- ဘုရားစသောအရိယာတို့၏အနွယ်ကို၊ ဓာရကော-

၁။ သေနာကိစ္ဆံ= ဤပုဒ်၌ သေနာအရ- ယာဉ်, ခြေလျင်, ဆင်, မြင်းစသည်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း
 ထားအပ်သော စစ်တပ်အဖွဲ့အစည်းကို မယူရ၊ ဘုရားရှင်တည်ထောင်ထားအပ်သော ပရိသတ်
 လေးပါးတည်းဟူသော အဖွဲ့အစည်းကို သေနာဟု ယူရမည်ဖြစ်၏။ သဒိသူပစာပင်တည်း၊
 သေနာ ဝိယာတိ သေနာဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ သေနာယ ကိစ္ဆံ သေနာကိစ္ဆံဟု ပြု၊ ဤအဋ္ဌကထာ၏
 စာမျက်နှာ(၂၆၂)၌ ဓမ္မသေနာပတိပုဒ်အဖွင့်ကြည့်၊ ယင်းအဖွင့်၌ပင် “သကလံ ဗုဒ္ဓသာသနံ
 ပါလေမိ”ဟူသောစကားကို ထောက်ရှု၍ “သာသနာတော်တည်းဟူသော စစ်တပ်၏ကိစ္စ
 အဝဝကို”ဟုလည်း ပြန်ဆိုလိုက်ပါ၏။

ဆောင်တတ်သော၊ ဝါ - တနည်းကား၊ ပရမ္ပရဇာနနကော - အန္တယ်အစဉ်အဆက်ကို သိတတ်သော၊ ဥဂ္ဂတေဇောတိ - ဥဂ္ဂတေဇောဟူသည်ကား၊ ပါကဋ္ဌတေဇော - ထင်ရှားသော တန်ခိုးရှိသော၊ ဒုရာသဒေါတိ - ဒုရာသဒေါ ဟူသည်ကား၊ အာသာဒေတုံ - ပုတ်ခတ်ထိပါး စော်ကားနှိပ်စက်ခြင်းငှါ၊ ဃဇ္ဇေတုံ - ထိပါးခြင်းငှါ၊ ဒုက္ခော - ခက်ခဲသော (ခဲယဉ်းသော)၊ အသက္ကုဏေယျော - မစွမ်းအပ် မစွမ်းနိုင်သော၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ဓုတဝါဒီဂုဏေနဂ္ဂေါတိ - ဓုတဝါဒီဂုဏေနဂ္ဂေါဟူသည်ကား၊ တေစီဝရိကင်္ဂါဒီနိ - တိစီဝရိတ်ဓုတင်ကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသော ရဟန်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါအစရှိကုန်သော၊ တေရသ - တစ်ဆယ့်သုံးပါးကုန်သော၊ ဓုတင်္ဂါနိ - ဓုတင်တို့ကို၊ ဝဒတိ - ချီးမွမ်းပြောဟောတတ်၏၊ သြဝဒတိ - ဆုံးမတတ်၏၊ ဣတိ - ဤသို့သော၊ ဓုတဝါဒီဂုဏေန - ဓုတင်ဆယ့်သုံးပါးကို ချီးမွမ်းပြောဆိုတတ်သူ၏ ထင်ပေါ်သော ဂုဏ်အားဖြင့်၊ ဓုတင်္ဂီဂုဏေန - ဓုတင်၏အင်္ဂါဟူသော ဂုဏ်အားဖြင့်၊ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော - မြတ်သော၊ မဟာကဿပတ္ထေရော - အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည်၊ တဝ တုယံ - အရှင်ဘုရား၏၊ အက္ခဒသောတိ - အက္ခဒသောဟူသည်ကား၊ ဝေါ - ဟာရကရဏေ - တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌၊ ပဓာနော - အကြီးအမှူးဦးစီးခေါင်းဆောင်တည်း (ဝါ) တရားသူကြီးတည်း၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၄၂။ ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရောတိ - ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော ဟူသည်ကား၊ ဘန္တေ မုနေ - ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဗဟူနံ - များစွာကုန်သော၊ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနံ - ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကုန်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ကို၊ သုတတ္တာ - ကြားနာမှတ်သားထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘဂဝတော စ - ဘုရားရှင်ထံတော်မှလည်းကောင်း၊ (ဘဂဝတာ - ဟု ရှိနေ၏၊ ပါဠိပျက်ဟု မှတ်)၊ ဘိက္ခုသံဃတော စ - ရဟန်းသံဃာတို့၏ အထံတော်မှလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟိတတ္တာ - သင်ယူထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဿုတော - များသောသုတရှိသော၊ အနေကေသံ - တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော၊ ဆသတသဟဿသင်္ချာနံ - ခြောက်သိန်းအရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ အာဂမမဓ္မာနံ စ - နိကာယ်ပါဠိတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတိပဋ္ဌာနာဒီနံ - သတိပဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ ပရမတ္ထဓမ္မာနံ စ - မဖောက်မပြန် မြတ်သောသဘောရှိကုန်သော ပရမတ္ထတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဓာရဏတော - ဆောင်တတ်သောကြောင့်၊ ဓမ္မဓရော - တရားကိုဆောင်တတ်သော၊ အာနန္ဒော - အရှင်အာနန္ဒမထေရ်သည်၊ သဗ္ဗပါဠိ စ သာသနေတိ - သဗ္ဗပါဠိ စ သာသနေဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ - ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်၌၊ သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါဠိနံ

ပဋိန္ဒာနံ- ပရိယတ်စာပေတို့ကို ရွတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော၊ သဇ္ဈာယန္တာနံ- ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်တတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော- အမြတ်ဆုံးသူတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗပါဠိ- အလုံးစုံသောပရိယတ်စာပေတို့ကို ရွတ်ဖတ်ပြန်အံသရဇ္ဈာယ်တတ်သော၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ အာနန္ဒော နာမ- အာနန္ဒမည်သော၊ ထေရော- မထေရ်သည်၊ ဓမ္မာရက္ခော တဝါတိ- ဓမ္မာရက္ခော တဝဟူသည်ကား၊ တဝ တုယံ- အရှင်ဘုရား၏၊ ဓမ္မဿ ပိဋကတ္တယဓမ္မဘဏ္ဍဿ- ပိဋကသုံးပုံတည်းဟူသော တရားဘဏ္ဍာတိုက်ကို၊ အာရက္ခော ရက္ခကော- စောင့်ရှောက်တတ်သူတည်း၊ ပါလကော- ထိန်းသိမ်းတတ်သူတည်း၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော- တရားတည်းဟူသောဘဏ္ဍာတိုက်ကို အစိုးရသူတည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၄၃။ ဧတေ သဗ္ဗေ အတိက္ကမ္မာတိ - ဧတေ သဗ္ဗေ အတိက္ကမ္မ ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝါ ဘဂ္ဂဝါ- ဘုန်းကံရှိတော်မူသော (ကုသိုလ်ရှိတော်မူသော)၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သာရိပုတ္တာဒယော- အရှင်သာရိပုတ္တအစရှိကုန်သော၊ မဟာနဘာဝေ- ကြီးမားသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ဧတေ ထေရေပိ- ဤမထေရ်တို့ကိုလည်း၊ (ပိသဒ္ဓါအဋ္ဌာနပယုတ်တည်း)၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ရှောင်ကြဉ်၍၊ မမံယေဝ- ငါ့ကိုသာလျှင်၊ ပမေသီတိ- ပမေသီဟူသည်ကား၊ ပမာဏံ- လိုရင်းပမာဏကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ မနသိ- စိတ်၌၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝိနိစ္ဆယံ မေ ပါဒါသီတိ- ဝိနိစ္ဆယံ မေ ပါဒါသိ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယညဟိ- ဝိနည်းကို တတ်သိနားလည်ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတေဟိ- ပညာရှိတို့သည်၊ ဒေသိတံ- ဟောကြားအပ်သော၊ ပကာသိတံ- ထင်ရှားပြအပ်သော၊ ဝိနယေ- ဝိနည်း၌၊ ဝိနိစ္ဆယံ- ဆုံးဖြတ်မှုကို၊ ဒေါသဝိစာရဏံ- အပြစ်ကို စုံစမ်းစစ်ဆေးစိစစ်ဆုံးဖြတ်မှုတာဝန်ကို၊ မေ မယံ- ငါ့အား၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပါဒါသီတိ- ပါဒါသီဟူသည်ကား၊ ပကာရေန- အပြားအားဖြင့်၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ မယုမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ ဘာရံ- တာဝန်ကို၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၄၄။ ယော ကောစိ ဝိနယေ ပဉ္စန္တိ - ယော ကောစိ ဝိနယေ ပဉ္စ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓသာဝကော - ဘုရားရှင်၏ တပည့်သားဖြစ်သော၊ ယော ကောစိ ဘိက္ခု- အကြင်တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ ဝိနယနိဿိတံ- ဝိနည်းကို မှီသော၊ ပဉ္စ- ပြဿနာကို၊ မံ- ငါ့ကို၊ ပုစ္ဆတိ- မေး၏၊ တတ္ထာတိ- တတ္ထဟူသည်ကား၊ တသ္မိပုစ္ဆိတပဓေ- ထိုမေးအပ်သော ပြဿနာ၌၊ မေ မယံ- ငါ့အား၊ စိန္တနာတိ- စိန္တနာ

ဟူသည်ကား၊ ဝိမတိ ကင်္ခါ - ယုံမှားခြင်းသည် (ဝါ) မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-
မရှိ၊ တဉ္စေတိန္ဒြိယ- တဉ္စေတိန္ဒြိယဟူသည်ကား၊ ပုစ္ဆိတံ- မေးအပ်သော၊ တံ ဧဝံ အတ္ထံ-
ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာလျှင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကထေမိ- ဖြေဆို၏၊ ဣတိ- ဤ
သို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၄၅။ ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမ္ပိတိ- ယာဝတာ ဗုဒ္ဓဓေတ္တမ္ပိ ဟူသည်ကား၊
ယာဝတာ ယတ္ထကေ ဌာနေ- အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသောအရပ်၌၊
ဗုဒ္ဓဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ အာဇာဓေတ္တေ- အာဇာတော်ပျံ့နှံ့ရာ စကြဝဠာကမ္ဘာ
တစ်သိန်း၌၊ မဟာမုနိ- မြတ်သောမုနိ ဖြစ်တော်မူသော၊ တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ- ထိုဘုရား
ရှင်ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဝိနယေတိ- ဝိနယေ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကေ-
ဝိနည်းပိဋက၌၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကရဏေ- ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်ကို
ပြုရာ၌၊ မာဒိသောတိ- မာဒိသောဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒိသော- တူသော
သူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အဟမေဝ- ငါသည်သာလျှင်၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးသူတည်း၊
ဘိယျောတိ- ဘိယျော ဟူသည်ကား၊ မမာဓိကော- ငါ့ထက်သာလွန်သောသူသည်၊
ကုတော ဘဝိဿတိ- အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်
မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၄၆။ ဘိက္ခုသံဃေ နိဿိဒိတွာတိ- ဘိက္ခုသံဃေ နိဿိဒိတွာ ဟူသည်ကား၊
ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ- ရဟန်းအပေါင်း၏အလယ်၌၊ နိဿိန္နော- ထိုင်တော်မူသော၊
ဂေါတမော- ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧဝံ ဂဇ္ဇတီတိ- ဧဝံ
ဂဇ္ဇတီ ဟူသည်ကား၊ သီဟနာဒံ- ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်သံကဲ့သို့ ရဲရင့်သော အသံ
တော်ကို (ဝါ) မြတ်သော စကားတော်ကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ ကထံ- အဘယ်ကဲ့သို့၊
(ဂဇ္ဇတိ- မိန့်ကြားတော်မူသနည်း)၊ ဝိနယေတိ- ဝိနယေ ဟူသည်ကား၊ ဥဘတော
ဝိဘင်္ဂေ စ- ဥဘတောဝိဘင်း၌လည်းကောင်း၊ ခန္ဓကေသုတိ- ခန္ဓကေသုဟူသည်ကား၊
မဟာဝဂ္ဂ ဧဝံ ဧဝံ သု စ- မဟာဝဂ္ဂ ဧဝံ ဧဝံ ပါဠိတော်တို့၌လည်းကောင်း၊ စသဒ္ဓေန-
စသဒ္ဓါဖြင့်၊ ပရိဝါရေ- ပရိဝါပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ဥပါလိဿာတိ- ဥပါလိဿ
ဟူသည်ကား၊ ဥပါလိနာ- ဥပါလိမထေရ်နှင့်၊ သမောတိ- သမော ဟူသည်ကား၊
သဒိသော- တူသူသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂဇ္ဇတိ- မိန့်ကြားတော်မူ၏။

၅၄၇။ ယာဝတာတိ- ယာဝတာဟူသည်ကား၊ ယတ္ထကံ- အကြင်မျှလောက်
အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓဘဏိတန္တိ- ဗုဒ္ဓဘဏိတံ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓေန- ဘုရား
ရှင်သည်၊ ဒေသိတံ- ဟောတော်မူအပ်သော၊ နဝင်္ဂန္တိ- နဝင်္ဂံ ဟူသည်ကား၊ သုတ္တ-

ဂေယျာဒိသတ္တုသာသနံ- သုတ္တ ဂေယျစသော ဘုရားအဆုံးအမ သာသနာတော်ကို၊ သတ္တုနာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပကာသိတံ- ထင်ရှားပြအပ် (ဟောကြားအပ်)ပြီ၊ ဝိနယောဂဓန္တိ- ဝိနယောဂဓံ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုသုတ္တ ဂေယျစသော ဘုရားဟောတရားတော် စကားတော်သည်၊ ဝိနယေ- ဝိနည်းဒေသနာ တော်၌၊ အန္တောပဝိဋ္ဌံ- အတွင်းဝင်၏၊ ဝိနယမူလကံ- ဝိနည်းလျှင် အကြောင်းအရင်းရှိ၏၊ ဣစ္စေဝံ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဿိနောတိ- ပဿိနော ဟူသည်ကား၊ ပဿန္တဿ- ရှုမြင်တတ်သော။

၅၄၈။ မမ ကမ္မံ သရိတ္တာနာတိ ဧတ္ထ- မမ ကမ္မံ သရိတ္တာန ဟူသော ဤ ပါဠိ၌၊ ဂေါတမော- ဂေါတမ မည်တော်မူသော၊ သကျပုဂံဝေါတိ- သကျပုဂံဝေါ ဟူသည်ကား၊ သကျဝံသပ္ပဓာနော- သာကီဝင်အမျိုးအနွယ်တို့၏ ဦးစီးခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ မမ ကမ္မန္တိ- မမ ကမ္မံ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ ၏၊ ပုဗ္ဗပတ္ထနာကမ္မံ- ရှေးဆုတောင်းမှုကို၊ အတီတံသဉာဏေန- အတီတံသဉာဏ် တော်ဖြင့်၊ သရိတ္တာနာတိ- သရိတ္တာန ဟူသည်ကား၊ ပစ္စက္ခတော- မျက်မှောက်အနေ အားဖြင့်၊ ဥတ္တာ- သိတော်မူ၍၊ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ- ရဟန်းအပေါင်း၏အလယ်၌၊ ဂတော- ကြွတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါ ဘုရား၏၊ သာဝကာနံ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနယဓရာနံ- ဝိနည်းကိုဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ ဥပါလိ- အကြင်ဥပါလိ သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧတံ ဧသော ဥပါလိ- ဤဥပါလိသည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးပါတည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဧတဒဂ္ဂေ- ဧတဒဂ်အရာအထူး၌၊ ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၄၉။ သတသဟဿုပါဒါယာတိ- သတသဟဿုပါဒါယ ဟူသည်ကား၊ သတသဟဿကပ္ပေ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကို၊ အာဒိံ ကတ္တာ- အစပြု၍၊ ယံ ဣမံ ဌာနံ- အကြင်အရာအထူးကို (ဧတဒဂ်ရာထူးကို)၊ အပတ္ထယိန္တိ- အပတ္ထယိ ဟူသည် ကား၊ ပတ္ထေသိ- တောင့်တခဲ့ပြီ၊ မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ သော အတ္ထော- ထိုတောင့်တသော အကျိုးကို၊ အနုပ္ပတ္တောတိ- အနုပ္ပတ္တော ဟူသည် ကား၊ အဓိဂတော- ရအပ်ပြီ၊ ပဋိလဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ၊ ဝိနယေ- ဝိနည်းအရာ၌၊ ပါရမီ ဂတောတိ- ပါရမီ ဂတော ဟူသည်ကား၊ ကောဋီ- အဆုံးစွန်သို့ (အထွဋ်အထိပ်သို့)၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၅၀။ သကျာနန္တိ- သကျာနံ ဟူသည်ကား၊ သကျဝံသရာဇနံ- သာကီဝင် အမျိုးအနွယ် မင်းတို့၏၊ နန္တိဇေနောတိ- နန္တိဇေနော ဟူသည်ကား၊ သောမနဿ- ကာရကော- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ အဟံ- ငါဥပါလိသည်၊ ပုရေတိ- ပုရေ ဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကပ္ပကော- ဆတ္တာသည်သည်၊ အာသိန္တိ- အာသိဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တံ ဇာတိန္တိ- တံ ဇာတိ ဟူသည်ကား၊ တံ ကုလံ- ထိုအမျိုးကို၊ တံ ယောနိ- ထိုဆတ္တာသည်ဘဝကို၊ ဝိဇဟိတွာတိ- ဝိဇဟိတွာ ဟူသည်ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဇဟိတွာ ဆဇေတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ မဟေသိနောတိ- မဟေသိနော ဟူသည်ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ပုတ္တော ဇာတောတိ- ပုတ္တော ဇာတော ဟူသည်ကား၊ သာသနဓာရဏတော- သာသနာ့ တာဝန်တို့ကို ထမ်းဆောင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သကျပုတ္တောတိ- သာကီဝင်မင်းသား ဘုရားသားတော်ဟူ၍၊ သင်္ချိ- ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့၊ ဂတော- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤ ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၅၁။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဒါသကုလေ- ကျွန်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တနာပဒါနံ- ဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ဒသေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ဣတော ဒုတိယကေ ကပ္ပေတိ အာဒိ- ဣတော ဒုတိယကေ ကပ္ပေ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဣတော ဘဒ္ဒကပ္ပတော- ဤဘဒ္ဒကပ္ပာမှ၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဒုတိယေ ကပ္ပေ- နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သောကပ္ပာ၌၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ အဉ္စသော နာမ- အဉ္စသမည်သော၊ ခတ္တိယော- မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဖြစ်သော၊ ဧကော- တစ်ယောက်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အနန္တတေဇောတိ- အနန္တတေဇော ဟူသည်ကား၊ သင်္ချာတိက္ကန္တတေဇော- အရေအတွက်ကို ကျော်လွန်သော တန်ခိုးရှိသူသည်၊ (မရေတွက်နိုင်သော တန်ခိုးရှိသူသည်) (သင်္ချံ အတိက္ကန္တော သင်္ချာတိက္ကန္တော၊ သင်္ချာတိက္ကန္တော တေဇော ယဿာတိ သင်္ချာတိက္ကန္တတေဇော)၊ အမိတယသောတိ- အမိတယသော ဟူသည်ကား၊ ပမာဏာတိက္ကန္တပရိဝါရော- အတိုင်းအတာပမာဏကို ကျော်လွန်သော အခြံအရံရှိသူသည်၊ (အတိက္ကမတိတိ အတိ- က္ကန္တော၊ အတိ✓ကမု+တ။ ပမာဏံ အတိက္ကန္တော ပမာဏာတိက္ကန္တော၊ ပမာဏာတိက္ကန္တော ပရိဝါရော ယဿာတိ ပမာဏာတိက္ကန္တပရိဝါရော)၊ မဟဒ္ဒနောတိ- မဟဒ္ဒနောဟူသည် ကား၊ အနေကကောဋိသတသဟဿနေဝါ^၁- ကုဋေသိန်းပေါင်း မြောက်များစွာသော

၁။ အနေကကောဋိသတသဟဿနေဝါ= န ဧကော အနေက- တစ်ခုမဟုတ် များပြားသော၊ အနေက ကောဋိ အနေကကောဋိ- များစွာသော ကုဋေ၊ ကုဋေပေါင်းများစွာ၊ သဟဿာနံ

ဥစ္စာရှိသူသည်။ (ကုဋေပေါင်းအသိန်းမကသော ဥစ္စာရှိသူ)၊ ဘူမိပါလောတိ- ဘူမိပါလော ဟူသည်ကား၊ ပထဝီပါလကော- မြေကိုစောင့်သူသည် (ရေမြေရှင်သည်)၊ ရက္ခကော- မြေကို စောင့်ရှောက်တတ်သူသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၅၂။ တဿ ရညောတိ- တဿ ရညောဟူသည်ကား၊ တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော သဘောရှိသော၊ တဿ ရာဇိနော- ထိုမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားဖြစ်သော၊ အဟံ- ငါသည်၊ စန္ဒနော နာမ- စန္ဒနမည်သော၊ ခတ္တိယောတိ- ခတ္တိယောဟူသည်ကား၊ ခတ္တိယကုမာရော- မင်းသားသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ဇာတိမဒေန စ- အမျိုးဇာတ်ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယသမဒေန စ- အခြံအရံ ရာထူးဂုဏ် အာဏာကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘောဂမဒေန စ- စည်းစိမ်ဥစ္စာကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပတ္တဒ္ဓေါတိ- ဥပတ္တဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ထမ္ဘိတော- ခက်ထန်တင်းမာသည်၊ ဥန္နတော- ထောင်လွှားတက်ကြွသည် (ဘဝင်မြင့်သည်)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၅၃။ နာဂသတသဟဿာနီတိ- နာဂသတသဟဿာနီဟူသည်ကား၊ သတ- သဟဿဟတ္ထိနော- ဆင်တစ်သိန်းတို့သည်၊ မာတင်္ဂီတိ- မာတင်္ဂီဟူသည်ကား၊ မာတင်္ဂီကုလေ- မာတင်္ဂီဆင်မျိုး၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်၏၊ တိဓာ ပဘိန္နာတိ- တိဓာပဘိန္နာဟူသည်ကား၊ အက္ခိကဏ္ဍကောသသင်္ခါတေဟိ- မျက်စိ၊ နား၊ သို့အိမ် (ဈေးစေ့) ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ- အရပ်တို့မှ၊ ပဘိန္နာ- အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးယိုကျကုန်၏၊ မဒဂဠိတာ- မုန်ယိုကုန်၏၊ (မဒံ ဂဠိတိ မဒဂဠိတာ၊ မဒံ ✓ဂဠိ+တ၊ ပုပ္ဖရဏေ- ယိုစီးခြင်း၌။) သဗ္ဗာလင်္ကာရဘူသိတာတိ- သဗ္ဗာလင်္ကာရဘူသိတာဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေဟိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဟတ္ထာလင်္ကာ-

သတံ သတသဟဿံ- အထောင်တစ်ရာ၊ တစ်သိန်း၊ (တနည်း) သတံ သဟဿာနိ သတ- သဟဿံ- တစ်ရာတစ်ထောင်၊ တစ်သိန်း၊ အနေကကောဋိ သတသဟဿံ အနေကကောဋိ- သတသဟဿံ- ကုဋေများစွာသော အသိန်း၊ အနေကကောဋိသတသဟဿံ ခနံ အနေက- ကောဋိသတသဟဿဓနံ- ကုဋေသိန်းပေါင်းမြောက်များစွာသော ဥစ္စာ၊ အနေကကောဋိ- သတသဟဿဓနံ အဿ အတ္တိတိ အနေကကောဋိသတသဟဿဓနဝါ- ကုဋေသိန်းပေါင်းမြောက်များစွာ ဥစ္စာရှိသော အဉ္စသမင်း။

-ရေဟိ- ဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်၊ အလင်္ကာတာ- တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်၏။ သဒါတိ- သဒါ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကာလံ- ခပ်သိမ်းသောကာလပတ်လုံး၊ မံ- ငါ့ကို၊ ပရိဝါရေန္တိ- ခြံရံကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၅၄။ သဗလေဟိ ပရေတောဟန္တိ- သဗလေဟိ ပရေတောဟံ ဟူသည်ကား၊ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ သဗလေဟိ- ဗိုလ်ပါ အပေါင်းနှင့်တကွ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သေနာဗလေဟိ- ဗိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်တကွ၊ ပရေတောတိ- ပရေတော ဟူသည်ကား၊ ပရိဝါရိတော- ခြံရံအပ်သည်၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္တုကာမကောတိ- ဂန္တုကာမကော ဟူသည်ကား၊ ဣစ္ဆန္တော- သွားလို သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သိရိကံ နာမ- သိရိကမည်သော၊ နာဂန္တိ- နာဂဟူသည်ကား၊ ဟတ္ထိ- ဆင်ကို၊ အာရယုတိ- အာရယုဟူသည်ကား၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ နဂရတော- မြို့တော်မှ၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခွါပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှု ကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၅၅။ စရဏေန စ သမ္ပန္နောတိ- စရဏေန စ သမ္ပန္နော ဟူသည်ကား၊ သီလသံဝရာဒိပန္နရသစရဏဓမ္မေန- သီလကို စောင့်ထိန်းခြင်းစသော တစ်ဆယ့်ငါးပါး သော စရဏတရားနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရောတိ- ဂုတ္တဒ္ဓါရော ဟူသည်ကား၊ ပိဟိတစက္ကာဒိဆဒ္ဓါရော- ပိတ်ဆို့အပ်သော စက္ခုစသော ခြောက်ပါး သော ဒ္ဓါရရှိသော၊ (အပိဇီယတေတိ ပိဟိတံ၊ အပိ✓ဓာ+တ၊ အတ္ထာဒနေ- ဖုံးပိတ်ခြင်း ၌။ အပိ-မှ အကိုချေ၊ ခေကို ဟပြု၊ ဣလာ။ ဆ ဒ္ဓါရနိ ဆဒ္ဓါရံ၊ စက္ခု စ အာဒိ စ စက္ကာဒိ၊ ပိဟိတံ စက္ကာဒိ ဆဒ္ဓါရံ ယေနာတိ ပိဟိတစက္ကာဒိဆဒ္ဓါရော)၊ သုသံဝုတောတိ- သုသံဝုတော ဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ ရက္ခိတကာယစိတ္တော- စောင့်ရှောက် အပ်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသော (ရက္ခိယတေတိ ရက္ခိတံ၊ ရက္ခိတံ ကာယစိတ္တံ ယေနာတိ ရက္ခိတကာယစိတ္တော)၊ ဒေဝလော နာမ- ဒေဝလမည်သော၊ သမ္ပုဒ္ဓေါတိ- သမ္ပုဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ မမာတိ- မမဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ပုရတောတိ- ပုရတောဟူသည်ကား၊ သမ္ပုဓေ- မျက်မှောက်၌၊ အာဂစ္ဆိတိ- အာဂစ္ဆိဟူသည်ကား၊ ပါပုဏိ- ရောက်လာပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း။

၅၅၆။ ပေသေတွာ သိရိကံ နာဂန္တိ- ပေသေတွာ သိရိကံ နာဂံ ဟူသည်ကား၊ အာဂတံ- ကြွလာသော၊ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ သိရိကံ နာမ- သိရိကမည်သော၊ နာဂံ- ဆင်ကို၊ အဘိမုခံ- ရှေးရှု၊

ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ ဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်ကို၊ အာသာဒယိန္တိ- အာသာဒယိ
 ဟူသည်ကား၊ ဃဇ္ဇေသိ- တိုက်ခိုက်စေပြီ၊ ပဒုဿေသိ- ပြစ်မှားစေပြီ၊ ဣတိ- ဤ
 ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တတော သဉ္ဇာတကောပေါ သောတိ- တတော
 သဉ္ဇာတကောပေါ သောဟူသည်ကား၊ တတော တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ မယာ- ငါ
 သည်၊ အတီဝ- အလွန်လျှင်၊ ပီဇ္ဇေတွာ- နှိပ်စက်၍၊ ပေသိတတ္တာ- စေလွှတ်အပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ သော ဟတ္ထိနာဂေါ- ထိုဆင်ပြောင်သည်၊ မယိ- ငါ၌၊ သဉ္ဇာတကော-
 ပေါ- လွန်စွာဖြစ်သော အမျက်ဒေါသရှိသည် (သဉ္ဇာတော ကောပေါ ယဿာတိ-
 သဉ္ဇာတကောပေါ)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဒန္တိ- ပဒံ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ပါဒံ- ခြေကို၊ နုဒ္ဓရတေတိ- နုဒ္ဓရတေ ဟူသည်ကား၊ န ဥဒ္ဓရတိ- မထုတ်ဆောင်
 (ဝါ)မကြွ၊ နိစ္စလောဝ- မတုန်မလှုပ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤ
 ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၅၇။ နာဂံ ဒုဋ္ဌမနံ ဒိသ္မာတိ- နာဂံ ဒုဋ္ဌမနံ ဒိသ္မာ ဟူသည်ကား၊ ဒုဋ္ဌမနံ
 (ရုဋ္ဌမနံ-မူကွဲ)- ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်ရှိသော (ဝါ) အမျက်ထွက်သော
 စိတ်ရှိသော၊ ကုဒ္ဓစိတ္တံ- အမျက်ထွက်သော စိတ်ရှိသော၊ နာဂံ- ဆင်ပြောင်ကို၊
 ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဗုဒ္ဓေတိ- ဗုဒ္ဓေဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေက
 ဗုဒ္ဓ၌၊ ကောပံ အကာသိန္တိ- ကောပံ အကာသိဟူသည်ကား၊ ဒေါသံ- အမျက်ဒေါသကို၊
 ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝိဟေသယိတွာ
 သမ္ပုဒ္ဓန္တိ- ဝိဟေသယိတွာ သမ္ပုဒ္ဓံဟူသည်ကား၊ ဒေဝလံ- ဒေဝလမည်သော၊ ပစ္စေက-
 သမ္ပုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဝိဟေသယိတွာ ဝိဟေဋ္ဌေတွာ- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၍၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော-
 ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၅၈။ သာတံ တတ္ထ န ဝိန္ဒာမိတိ- သာတံ တတ္ထ န ဝိန္ဒာမိ ဟူသည်ကား၊
 တသ္မိ အာသာဒနေ- ထိုထိပါးတိုက်ခိုက်မှု၌၊ သာတံ- သာယာချမ်းမြေ့မှုကို၊ န
 ဝိန္ဒာမိ- မရ၊ အာသာဒနနိမိတ္တံ- ထိပါးပုတ်ခတ် တိုက်ခိုက်စော်ကားခြင်းဟူသော
 အကြောင်းရှိသော၊ မရရံ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော၊ သုခံ- ချမ်းသာမှုကို၊ န
 လဘာမိ- မရ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သိရော ပဇ္ဇလိတော
 ယထာတိ- သိရော ပဇ္ဇလိတော ယထာ ဟူသည်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ သိရော သိသံ-
 ဦးခေါင်းသည်၊ ပဇ္ဇလိတော ယထာ ပဇ္ဇလမာနံ ဝိယ- တောက်လောင်သကဲ့သို့၊
 ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပရိဠာဟေန ဥယျာမိတိ-

ပရိဇ္ဈာဟေန ခုယျာမိဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၌၊ ကောပဿ - အမျက်၏ (ဝါ) အမျက်ကို၊ ကတတ္တာ - ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စာနုတာပပရိဇ္ဈာဟေန - နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းဟူသော ပူလောင်မှုဖြင့်၊ ခုယျာမိ - လောင်မြိုက်ခံရ၏၊ (တနည်း) ပစ္စာနုတာပပရိဇ္ဈာဟေန - နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းဟူသော ပူလောင်မှု သည်၊ (အဟံ - ငါ့ကို)၊ ခုယျာမိ - လောင်မြိုက်အပ်၏၊ (ကတ္တုရုပ် ကမ္မရုပ် နှစ်မျိုး ကြံပေးသည်၊ ပစ္စာနုတာပနံ ပစ္စာနုတာပေါ၊ ပစ္စာ၊ အနု✓တပ+ဏပစ္စည်း၊ သန္တာပေ - ပူပန်ခြင်း၌၊ ပရိဒယှနံ ပရိဇ္ဈာဟော၊ ပရိ✓ဒဟ+ဏ။ ဒါဟေ - ပူလောင်ခြင်း၌။ ပစ္စာနုတာပေါ ပရိဇ္ဈာဟော ပစ္စာနုတာပပရိဇ္ဈာဟော၊ တေန ပစ္စာနုတာပပရိဇ္ဈာဟေန)။ ဥဏှစိတ္တော - ပူလောင်သောစိတ်ရှိသည် (ဥဏှံ စိတ္တံ ယဿာတိ ဥဏှစိတ္တော)၊ ဟောမိ - ဖြစ်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၅၉။ သဿာဂရန္တာတိ - သဿာဂရန္တာ ဟူသည်ကား၊ တေနော ပါပကမ္မ - ဗလေန - ထိုမကောင်းမှုကံ၏အစွမ်းကြောင့်၊ သဿာဂရန္တာ - သမုဒ္ဒရာအဆုံးအပိုင်း အခြားနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သာဂရပရိယောသာနာ - သမုဒ္ဒရာအဆုံးရှိကုန်သော၊ သကလမဟာပထဝီ - အလုံးစုံသောမြေအပြင်သည် (မြေတပြင်လုံးသည်)၊ မေတိ - မေဟူသည်ကား၊ မယံ - ငါ့အား၊ အာဒိတ္တာ ဝိယာတိ - အာဒိတ္တာ ဝိယ ဟူသည်ကား၊ ဇေလိတာ ဝိယ - တောက်လောင်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ခါယတိ - ထင်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ပိတု သန္တိကုပါဂမ္မာတိ - ပိတု သန္တိကုပါ ဂမ္မ ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဘယေ - ဘေးသည်၊ ဥပ္ပန္နေ - ဖြစ်ပေါ်လာလတ်သော်၊ အဟံ - ငါသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပိတု - ဖခင်ဖြစ်သော၊ ရညော - မင်း၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ ဥပါဂမ္မ ဥပဂန္နာ - ကပ်ရောက်၍၊ ဣဒံ ဝစနံ - ဤစကားကို၊ အဗြဝိန္တိ - အဗြဝိ ဟူသည်ကား၊ ကထေသိ - ပြောပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၆၀။ အာသီဝိသံဝ ကုပိတန္တိ - အာသီဝိသံဝ ကုပိတံ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗံ - တွားသွားတတ်သော၊ ကုပိတံ - အမျက်ထွက်နေသော၊ ကုဒ္ဓံ - စိတ်ဆိုးနေသော၊ အာသီဝိသံ ဣဝံ စ - မြွေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဇလမာနံ - ထွန်းလင်းတောက်ပနေသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္တံ ဣဝံ စ - မီးပုံကြီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မတ္တန္တိ - မတ္တံဟူသည်ကား၊ တိဓာ -

၁။ သဗ္ဗံ = သဗ္ဗတိတိ သဗ္ဗံ၊ ✓သဗ္ဗ+အ၊ ဂတိမိ - သွားခြင်းအနက်၌၊ မြွေသတ္တဝါသည် တွားသွားတတ်သော သတ္တဝါတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ တွားသွားတတ်သော မြွေ၏ ဝိသေသေနပုဒ်ဟု ယူရ၏၊ အချို့နေရာ၌ကား သပ္ပ-ဟု ရှိ၏။

မျက်စိ၊ နား၊ သိုအိမ်ဟူသော သုံးပါးအပြားအားဖြင့်၊ ပာဘိန္ဒူ - အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးနေသော (တနည်း) တိဓာပာဘိန္ဒူ - မျက်စိနှင့် နား၊ သိုအိမ်အားဖြင့် သုံးပါးအရပ်မှ ယိုစီးထွက်ကျသော မုန်ရည်ရှိသော၊ ဒန္တိန္ဒူ - ဒန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဒန္တဝန္တ - အစွယ်ရှိသော၊ ကုဉ္ဇရန္တိ - ကုဉ္ဇရဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမံ - မြတ်သော၊ ဟတ္ထိ ဣဝံ စ - ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အာဂတံ - ကြွတော်မူလာသော၊ သယမ္ဘန္တိ - သယမ္ဘူ ဟူသည်ကား၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓဘူတံ - ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ - အကြင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ အဟံ - ငါသည်၊ အာသာဒယိန္တိ - အာသာဒယီဟူသည်ကား၊ ဃဇ္ဇေသီ - ထိပါးပုတ်ခတ်တိုက်ခိုက်စော်ကားပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္မန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၅၆၁။ အာသာဒိတော မယာ ဗုဒ္ဓေါတိ - အာသာဒိတော မယာ ဗုဒ္ဓေါဟူသည်ကား၊ မယာ - ငါသည်၊ အာသာဒိတော - ထိပါးပုတ်ခတ် တိုက်ခိုက်အပ် တိုက်ခိုက်ခံရသော၊ ဃဇ္ဇိတော - ထိပါးစော်ကားခံရသော၊ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ဃောရောတိ - ဃောရော ဟူသည်ကား၊ အညေဟိ - အခြားသောသူတို့သည်၊ ဃဇ္ဇေတုံ - ထိပါးပုတ်ခတ်စော်ကားခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျတ္တာ - မစွမ်းအပ် မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဃောရော - ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသည်၊ ဥဂ္ဂတပေါတိ - ဥဂ္ဂတပေါဟူသည်ကား၊ ပါကဋတပေါ - ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အကျင့်ရှိသည်၊ ဇိနောတိ - ဇိနောဟူသည်ကား၊ ပဉ္စ - ငါးပါးကုန်သော၊ မာရေ - မာရ်တို့ကို၊ ဇိတဝါ - အောင်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏)၊ ဧဝံဂုဏသမ္မန္နော - ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ မယာ - ငါသည်၊ ဃဇ္ဇိတော - ထိပါးပုတ်ခတ် တိုက်ခိုက်စော်ကားအပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ ပုရာ သဗ္ဗေ ဝိနဿာမာတိ - ပုရာ သဗ္ဗေ ဝိနဿာမဟူသည်ကား၊ တသ္မိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ၌၊ ကတအနာဒရေန - ပြုအပ်သောမရှိသေမလေးစားမှုကြောင့်၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ မယံ - ငါတို့သည်၊ ဝိနဿာမ - ပျက်စီးကုန်အံ့၊ ဝိဝိဓေန - အထူးထူး အပြားပြားသော၊ အာကာရေန - အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နဿာမ - ပျက်စီးကုန်အံ့၊ ဘသ္မာ ဝိယ - ပြာကဲ့သို့၊ ဘဝါမ - ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။ ခမာပေဿာမ တံ မုနိန္တိ - ခမာပေဿာမ တံ မုနိ ဟူသည်ကား၊ မုနိ - ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ (မယံ - ငါတို့သည်)၊ န ဝိနဿာမ - မပျက်စီးနိုင်ကုန်၊ တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ (မယံ - ငါတို့သည်)၊ ခမာပေဿာမ - သည်းခံခွင့်လွှတ်စေကုန်အံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊

သမ္ပန္နော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၅၆၂။ နော စေ တံ နိဇ္ဈာပေဿာမာတိ - နော စေ တံ နိဇ္ဈာပေဿာမဟူသည် ကား၊ အတ္တဒန္တံ - မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမအပ်ပြီးသော၊ ဒမိတစိတ္တံ - ဆုံးမနှိပ်ကွပ်ယဉ်ကျေး စေအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော၊ သမာဟိတန္တိ - သမာဟိတဟူသည်ကား၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တံ - တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသော၊ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ - ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ နော စေ နိဇ္ဈာပေဿာမ နော စေ ခမာပေဿာမ - အကယ်၍ သည်းမခံ ခွင့်မလွှတ် စေကုန်အံ့၊ ဩရေန သတ္တဒိဝသာတိ - ဩရေန သတ္တဒိဝသာ ဟူသည်ကား၊ သတ္တဒိဝသတော - ခုနစ်ရက်မှ၊ ဩရဘာဂေ - ဤမှာဘက်၌ (၇ - ရက်တွင်း၌)၊ သတ္တဒိဝသေ - ခုနစ်ရက်တို့ကို၊ အနတိက္ကမိတွာ - မကျော်လွန်မူ၍၊ သမ္ပုဏ္ဏံ - ပြည့်စုံသော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ မေ - ငါ၏၊ ရဋ္ဌံ - တိုင်းနိုင်ငံသည်၊ ဝိဓမ္မိဿတီတိ - ဝိဓမ္မိဿတိ ဟူသည်ကား၊ ဝိနဿိဿတိ - ပျက်စီးလိမ့်လတ္တံ့။

၅၆၃။ သုမေခလော ကောသိယော စာတိ - သုမေခလော ကောသိယော စ ဟူသည်ကား၊ သုမေခလာဒယော - သုမေခလ အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရော - လေး ယောက်ကုန်သော၊ ဧတေ ရာဇာနော - ဤမင်းတို့သည်၊ ဣသယော - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ အာသာဒယိတွာတိ - အာသာဒယိတွာ ဟူသည်ကား၊ ဃဇ္ဇေတွာ - ထိပါးပုတ်ခတ်တိုက် ခိုက်စော်ကား၍၊ အနာဒရံ - မရှိမသေမှုကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ သရဇ္ဇကာတိ - သရဇ္ဇကာ ဟူသည်ကား၊ ရဋ္ဌဇနပဒဝါသီဟိ - နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား ဇနပုဒ်သူဇနပုဒ်သား လူအများ တို့နှင့်၊ သဟ - အတူတကွ၊ ဒုဂ္ဂတာ - မကောင်းသော လားရာဂတိရှိကုန်၏၊ ဝိနာသံ - ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဂတာ - ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၆၄။ ယဒါ ကုပ္ပန္တိ ဣသယောတိ - ယဒါ ကုပ္ပန္တိ ဣသယော ဟူသည်ကား၊ ယဒါ ယသ္မိံ ကာလေ - အကြင်အခါ၌၊ သညတာတိ - သညတာ ဟူသည်ကား၊ ကာယသညမာဒီဟိ - ကိုယ်အားဖြင့် စောင့်စည်းခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သညတာ - စောင့်စည်းကုန်သော၊ သန္တာ - သူတော်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော (ဝါ) ငြိမ်သက်အေးချမ်း ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစာရိနောတိ - ဗြဟ္မစာရိနော ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမစာရိနော - မြတ် သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သော၊ သေဋ္ဌစာရိနော - မြင့်မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သော၊ ဣသယော - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ ကုပ္ပန္တိတိ - ကုပ္ပန္တိဟူသည် ကား၊ ဒေါမနဿာ - နှလုံးမသာယာကုန်သည် (ဝါ) စိတ်မချမ်းသာကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ သသာဂရံ - သမုဒ္ဒရာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပဗ္ဗတံ - တောင်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝကံ - နတ်ပြည်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကံ -

လောကကို၊ ဝိနာသေန္တိ- ပျက်စီးစေကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၆၅။ တိယောဇနသဟဿမ္ပိတိ- တိယောဇနသဟဿမ္ပိ ဟူသည်ကား၊ တေသံ ဣသီနံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ အာနဘာဝံ- တန်ခိုးအာနဘော်အစွမ်းကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ခမာပေတုံ- သည်းခံခွင့်လွှတ်စေခြင်းငှါ၊ အစ္စယန္တိ- အစ္စယံ ဟူသည်ကား၊ အပရာဓံ- ပြစ်မှားလွန်ကျူးမှုကို၊ ဒေသနတ္ထာယာတိ- ဒေသနတ္ထာယ ဟူသည်ကား၊ ပကာသနတ္ထာယ- ထင်ရှားပြခြင်းငှါ၊ တိယောဇနသဟဿပ္ပမာဏေ- ယူဇနာသုံးထောင်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ- အရပ်၌၊ ပုရိသေ- ယောက်ျားတို့ကို၊ သန္နိပါတယိ- စုဝေးစေပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သယမ္ဘုံ ဥပသင်္ကမိန္တိ- သယမ္ဘုံ ဥပသင်္ကမိ ဟူသည်ကား၊ သယမ္ဘုံ- မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားဖြစ်တော်မူသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ အဂမာသိ- သွားရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၆၆။ အလ္လဝတ္ထာတိ- အလ္လဝတ္ထာ ဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ရာသိဘူတာ- အပေါင်းအစုဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဇနာ- လူတို့သည်၊ အလ္လဝတ္ထာ- စုံစွတ်သော အဝတ်ရှိကုန်သည် (အလ္လံ ဝတ္ထံ ယေသန္တိ အလ္လဝတ္ထာ)၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်၊ တိန္တဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂါ- စုံစွတ်သော ခါးဝတ်အထည် အပေါ်ရုံခြုံထည်ရှိကုန်သည် (တေမေတိတိ တိန္တော၊ ✓တိမု+တ၊ အဒ္ဒဘာဝေ- စုံစွတ်ခြင်း၌။ ဝတ္ထံ စ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ စ ဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂေါ၊ တိန္တော ဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂေါ ယေသန္တိ တိန္တဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂါ)၊ အလ္လသိရာတိ- အလ္လသိရာ ဟူသည်ကား၊ တိန္တကေသာ- စုံစွတ်သော ဆံပင်ရှိကုန်၏၊ (တိန္တော ကေသာ ယေသန္တိ တိန္တကေသာ)၊ ပဉ္စလိကတာတိ- ပဉ္စလိကတာ ဟူသည်ကား၊ မုဒ္ဒနိ- ဦးထိပ်၌၊ ကတအဉ္ဇလိပုဋ္ဌာ- ပြုအပ်(ချီအပ်)သော လက်အုပ်လက်ဆုပ်ရှိကုန်၏ (ကတော အဉ္ဇလိပုဋ္ဌော ယေဟိတိ ကတအဉ္ဇလိပုဋ္ဌာ)၊ ဗုဒ္ဓဿာတိ- ဗုဒ္ဓဿ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကမုနိနော- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ပါဒေတိ- ပါဒေဟူသည်ကား၊ ပါဒသမိပေ- ခြေတော်အစုံအနီး၌၊ နိပတိတွာတိ- နိပတိတွာ ဟူသည်ကား၊ နိပဇ္ဇိတွာ- တုပ်ဝပ်၍၊ ဣဒံ ဝစနမဗြုန္တိ- ဣဒံ ဝစနမဗြု ဟူသည်ကား၊ “မဟာဝီရ- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော အရှင်မြတ်ဘုရား၊ တွံ- အရှင်မြတ်ဘုရားသည်၊ ခမဿု- သည်းခံခွင့်လွှတ်တော်မူပါဘုရား၊” ဣတိ အာဒိကံ - ဤသို့အစရှိသော၊ ဝစန-

စကားတော်ကို၊ အမြဲပုံ ကထေသုံ - ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၆၇။ မဟာဝီရတိ - မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊ ဝီရတ္တမ - ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော၊ ဘန္တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ - အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ မယာ - တပည့်တော် သည်၊ တုမေသု - အရှင်ဘုရားတို့၌၊ အညာဏေန - မသိမလိမ္မာသဖြင့်၊ ကတံ - ပြု အပ်သော၊ အပရာဓံ - ပြစ်မှားလွန်ကျူးမှုကို၊ ခမဿ - သည်းခံခွင့်လွှတ်တော်မူပါ၊ တံ - အရှင်မြတ်ဘုရားသည်၊ ဝိနောဒေဟိ - ပယ်ဖျောက်ပေးတော်မူပါ၊ မနသိ - စိတ် ၌၊ မာ ကရောဟိ - မပြုပါနှင့်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း၊ နောတိ - နော ဟူသည်ကား၊ နေသမူဟော - လူအပေါင်းသည်၊ တံ ဘဂဝန္တံ - ထိုအရှင်မြတ် ဘုရားကို၊ အဘိဝိသေသေန - အထူးအားဖြင့်၊ ယာစတိ - တောင်းပန်ပြီ၊ ပရိဠာဟန္တိ - ပရိဠာဟံ ဟူသည်ကား၊ အမှာကံ - တပည့်တော်တို့၏၊ ဒေါသမောဟေဟိ - အမျက် ထွက်ခြင်း ဒေါသ၊ မသိမမြင်ခြင်း မောဟတို့သည်၊ ကတစိတ္တဒုက္ခပရိဠာဟံ - ပြု အပ်သော စိတ်ဆင်းရဲခြင်းတည်းဟူသော ပူပန်မှုကို၊ ဝိနောဒေဟိတိ - ဝိနောဒေဟိ ဟူသည်ကား၊ တနံ - ပါးအောင်၊ ကရောဟိ - ပြုပေးပါလော့၊ နောတိ - နော ဟူ သည်ကား၊ အမှာကံ - တပည့်တော်တို့၏၊ ရဋ္ဌန္တိ - ရဋ္ဌံ ဟူသည်ကား၊ သကလရဋ္ဌ - နေပဒဝါသိနော - အလုံးစုံသော တိုင်းသူတိုင်းသား နေပုဒ်သူနေပုဒ်သားတို့ကို၊ မာ ဝိနာသယာတိ - မာ ဝိနာသယဟူသည်ကား၊ မာ ဝိနာသေဟိ - မပျက်စီးစေပါနှင့် (ဝါ) မဖျက်ဆီးပါနှင့်၊ ဣတိ - ဤကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။

၅၆၈။ သဒေဝမာနုသာ သဗ္ဗေတိ - သဒေဝမာနုသာ သဗ္ဗေ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သဒေဝါ - နတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ မာနုသာ - လူတို့ သည်၊ သဒါနဝါတိ - သဒါနဝါ ဟူသည်ကား၊ ပဟာရာဒါဒီဟိ - ပဟာရာဒအသုရာ အစရှိကုန်သော၊ အသုရေဟိ - အသုရာတို့နှင့်၊ သဟ - အတူတကွဖြစ်ကုန်သော၊ သရက္ခသာ - ဘီလူးရက္ခိဉ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ (မာနုသာ - ၌စပ်)၊ အယော - မယေန - သံဖြင့်ပြီးသော၊ ကုဋေနာတိ - ကုဋေန ဟူသည်ကား၊ မဟာမုဂ္ဂရေန - ကြီးစွာသော တင်းပုတ်ဖြင့်၊ သဒါ သဗ္ဗကာလံ - ခပ်သိမ်းသောကာလပတ်လုံး၊ မေ သိရန္တိ - မေ သိရံ ဟူသည်ကား၊ မယံ - ငါ၏၊ မတ္ထကံ - ဦးထိပ်ကို၊ ဘိန္ဒေယျန္တိ - ဘိန္ဒေယျံ ဟူသည်ကား၊ ပဒါလေယျံ - ခွဲကုန်ရာ၏။

၅၆၉။ တတော ပရံ - ထိုမှနောက်၌၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ ခမိတဘာဝဉ္စ - သည်းခံခွင့်လွှတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကောပါဘာဝဉ္စ - အမျက်မရှိ

သည်ကိုလည်းကောင်း၊ (ကောပဿ အဘာဝေါ ကောပါဘာဝေါ၊ တံ ကောပါဘာဝံ)၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဒကေ အဂ္ဂိ န သဏ္ဌာတိတိ အာဒိ- ဒကေ အဂ္ဂိ န သဏ္ဌာတိ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဥဒကေ- ရေ၌၊ အဂ္ဂိ- မီးသည်၊ န သဏ္ဌာတိတိ- န သဏ္ဌာတိဟူသည် ကား၊ န ပတိဋ္ဌာတိ ယထာ- မတည်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗီဇံ- မျိုးစေ့သည်၊ သေလေတိ- သေလေဟူသည်ကား၊ သိလာမယေ- ကျောက်အတိပြီးသော၊ ပဗ္ဗတေ- တောင်၌၊ န ဝိရဟတိ ယထာ- မပေါက်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဂဒေတိ- အဂဒေဟူသည်ကား၊ ဩသဓေ- ဆေး၌၊ ကိမိတိ- ကိမိ ဟူသည်ကား၊ ပါဏကော- ပိုးကောင်ငယ်သည်၊ န သဏ္ဌာတိ ယထာ- မတည်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ကောပေါတိ- ကောပေါဟူသည်ကား၊ စိတ္တပ္ပကောပေါ- စိတ်ပျက်စီးခြင်း သည် (ဝါ) စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အမျက်ဒေါသသည်၊ ဒုမ္မနတာ- မကောင်း သော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည် (ဝါ) နှလုံးမသာယာမှုသည်၊ ဗုဒ္ဓေတိ- ဗုဒ္ဓေ ဟူသည် ကား၊ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စေ- ထိုးထွင်းသိမြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါးရှိသော၊ (ပဋိဝိဇ္ဇိ- ထွာတိ ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ ပဋိ✓ဝိဓ+တ၊ ဝိဇ္ဇနေ- ထိုးဖောက်ခြင်း၌။ ပဋိဝိဒ္ဓံ သစ္စံ ယေနာတိ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စော၊ တသ္မိံ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စေ)၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၌၊ န ဇာယတိတိ- န ဇာယတိ ဟူသည်ကား၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း။

၅၇၀။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ အာနုဘာဝံ- တန်ခိုး အာနုဘော်ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ယထာ စ ဘူမိတိ အာဒိ- ယထာ စ ဘူမိ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ် ၌၊ ဘူမိတိ- ဘူမိ ဟူသည်ကား၊ ပထဝီ- မြေကြီးသည်၊ အစလာတိ- အစလာ ဟူသည်ကား၊ နိစ္စလာ ယထာ စ- မတုန်လှုပ်သကဲ့သို့လည်း၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အစလော- မတုန်လှုပ်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက် တည်း၊ သာဂရောတိ- သာဂရော ဟူသည်ကား၊ မဟာသမုဒ္ဓေါ- မဟာသမုဒ္ဓရာသည်၊ အပ္ပမေယျောတိ- အပ္ပမေယျော ဟူသည်ကား၊ ပမေတုံ- နှိုင်းယှဉ်ခြင်းငှါ၊ ပမာဏံ- နှိုင်းယှဉ်မှုကို၊ ဂဟေတုံ- ယူခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျော ယထာ- မစွမ်းအပ် မစွမ်း နိုင်ရာသကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အပ္ပမေယျော- မနှိုင်း ယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်ထိုက်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အာကာသောတိ- အာကာသော ဟူသည်ကား၊ အဗုဋ္ဌာကာသော- တွေ့ထိ၍မရသော ကောင်းကင်သည်၊

အနန္တကောတိ- အနန္တကော ဟူသည်ကား၊ ပရိယောသာနရဟိတော- အဆုံးအပိုင်း အခြားမှ ကင်းသော၊ (အာကာသော) ယထာ- ကောင်းကင်ကဲ့သို့၊ ဧဝံ တထာ- ထိုအတူ၊ ဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ အက္ခောဘိယောတိ- အက္ခောဘိယော ဟူသည် ကား၊ ခေါ်သောတုံ- တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေခြင်းငှါ၊ အာလောဠေတုံ- မွေနှောက်ချောက် ချားစေခြင်းငှါ၊ အသက္ကဏေယျော- မစွမ်းအပ် မစွမ်းနိုင်ရာ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၇၁။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏၊ ခမန ဝစနံ- သည်းခံခွင့်လွှတ်၏ဟူသော စကားကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ သဒါ ခန္တော မဟာဝီရာတိ အာဒိ- သဒါ ခန္တော မဟာဝီရာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ မဟာဝီရာတိ- မဟာဝီရာ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမဝီရိယဝန္တော- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည်၊ တပဿိနောတိ- တပဿိနောဟူသည်ကား၊ ပါပါနံ- မကောင်းမှုတို့ကို၊ တပနတော- ပူလောင်စေတတ်သောကြောင့်၊ “တပေါ”တိ- တပ ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေန- ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယနှင့်၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ခန္တော စာတိ- ခန္တော စ ဟူသည်ကား၊ ခန္တိယာ စ- သည်းခံခြင်းနှင့်လည်း၊ သမ္ပန္နာ- ပြည့်စုံကုန်သည်၊ ခမိတာ စာတိ- ခမိတာ စ ဟူသည်ကား၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့၏၊ အပရာမံ- ပြစ်မှား လွန်ကျူးမှုကို၊ ခမိတာ သဟိတာ- သည်းခံတတ်ကုန်သည်၊ (ခမန္တိတိ ခမိတာ၊ ✓ခမု+တ။ သဟတိတိ သဟိတာ၊ ✓သဟ+တ။ မရိသနေ- သည်းခံခြင်း၌)၊ သဒါတိ- သဒါ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗကာလံ- ခပ်သိမ်းသောကာလပတ်လုံး၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ခန္တာနံ ခမိတာနဉ္စာတိ- ခန္တာနံ ခမိတာနဉ္စ ဟူသည်ကား၊ ခန္တာနံ ခန္တိယာ ယုတ္တာနံ- သည်းခံခြင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ခမိတာနံ ပရာပရာခမိတာနံ- သူတစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားလွန်ကျူးခြင်းကို သည်းခံတတ်ကုန်သော၊ သဟိတာနဉ္စ- သည်းခံခွင့်လွှတ် တတ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ ဂမနန္တိ- ဂမနံ ဟူသည်ကား၊ ဆန္တာဒိဟိ- ဆန္ဒအစရှိကုန်သော၊ အဂတိဂမနံ- မလိုက်ပါအပ်သည်သို့ လိုက်ပါခြင်းသည်၊ (အဂတိလိုက်ခြင်းသည်)၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၇၂။ ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုပြီး၍၊ သမ္ပုဒ္ဓေါတိ- သမ္ပုဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကသမ္ပုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပရိဠာဟန္တိ- ပရိဠာဟံ

ဟူသည်ကား၊ သတ္တနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဥပ္ပန္နဒါဟံ- ဖြစ်ပေါ်လာသော ပူလောင်မှုကို၊ ဝိနောဒယန္တိ- ဝိနောဒယံ ဟူသည်ကား၊ ဝိနောဒယန္တော- ပယ်ဖျောက်ပေးတော်မူလျက်၊ မဟာဇနဿ ပုရတောတိ- မဟာဇနဿ ပုရတော ဟူသည်ကား၊ သန္နိပတိ- တဿ- စုဝေးရောက်လာသော၊ သရာဇကဿ- မင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ မဟတော- များစွာသော၊ ဇနကာယဿ- လူအပေါင်း၏၊ သမ္ပုဓတော- မျက်မှောက်မှ၊ တဒါတိ- တဒါဟူသည်ကား၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ နာန္တိ- နာဟံ ဟူသည်ကား၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂမိတိ- အဗ္ဘုဂ္ဂမိ ဟူသည်ကား၊ ဥဂစ္ဆိ- ပျံ့တက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၇၃။ တေန ကမ္မေန'ဟံ ဓီရာတိ ဧတ္ထ- တေန ကမ္မေန'ဟံ ဓီရ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဓီရာတိ- ဓီရ ဟူသည်ကား၊ ဓိတိသမ္ပန္န- တည်ကြည်မှုသမာဓိနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသောအရှင်ဘုရား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တေန ကမ္မေနာတိ- တေန ကမ္မေန ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ဒေဝလပစ္စေကဗုဒ္ဓ၌၊ ကတေန- ပြုအပ်သော၊ အနာဒရကမ္မေန- မရှိမသေပြုခြင်းကံကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘဝေ- ဤနောက်ဆုံးဖြစ်သောဘဝ၌၊ ဟိနတ္တန္တိ- ဟိနတ္တံ ဟူသည်ကား၊ လာမကဘာဝံ- ယုတ်ညံ့သည်၏အဖြစ်သို့ (ယုတ်ညံ့သောဘဝသို့)၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏၊ ကပ္ပကကမ္မကရဏဇာတိ- ဆံကို ဖြတ်ရ၊ ညှပ်ရ၊ ရိတ်ရသောအမှုကို ပြုရသော ဆတ္တာသည်ဘဝသို့၊ အဇ္ဈပါဂတောတိ- အဇ္ဈပါဂတော ဟူသည် ကား၊ သမ္ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သမတိက္ကမ္မ တံ ဇာတိန္တိ- သမတိက္ကမ္မ တံ ဇာတိ ဟူသည်ကား၊ တံ ပရာယတ္တဇာတိ- ထိုသူတစ်ပါးကို မှီခို၍ အသက်မွေးရသော ဘဝကို၊ သန္တိ- သံဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ အတိက္ကမ္မ အတိက္ကမိတ္တာ- ကျော်လွန်၍၊ ပါဝိသိ အဘယံ ပုရန္တိ- ပါဝိသိ အဘယံ ပုရံ ဟူသည်ကား၊ ဘယရဟိတံ- ဘေးကင်းရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနပုရံ- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသောမြို့တော်သို့၊ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရံ- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော မြို့တော်ကြီးသို့၊ ပဝိဇ္ဇော- ဝင်သည်၊ အာသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၇၄။ တဒါပိ မံ မဟာဝီရာတိ- တဒါပိ မံ မဟာဝီရဟူသည်ကား၊ ဝီရတ္တမ- ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရား၊ တဒါပိတိ- တဒါပိ ဟူသည်ကား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ တသ္မိံ အာသာဒနသမယေ အပိ- ထိုထိပါးပုတ်ခတ်တိုက်ခိုက်စော်ကားရာ အခါ၌လည်း၊ သယမ္ဘူ- ကိုယ်တော်တိုင် ဘုရားဖြစ်တော်မူသော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓသည်၊ ပရိဠာဟန္တိ- ပရိဠာဟံ ဟူသည်ကား၊ အာသာဒန-

ဟေတု- ထိပါးပုတ်ခတ်တိုက်ခိုက်စော်ကားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္န-
 ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကာယစိတ္တဒရထံ- ကိုယ်စိတ်ပူပန်မှုကို၊ ဝိနောဒေသိ- ပယ်ဖျောက်
 ပေးပြီ၊ ဒူရိအကာသိ- ဝေးအောင်ပြုပြီ၊ ခုယုမာနန္တိ- ခုယုမာနံဟူသည်ကား၊ တတော
 ၈၀- ထိုကြောင့်သာလျှင်၊ ပစ္ဆာနုတာပေန- နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းဟူသော၊
 ကုက္ကုစ္ဆေန- နှလုံးမသာယာခြင်းဖြင့်၊ ခုယုမာနံ- လောင်မြိုက်ခံရသော၊ သန္တပန္တိ-
 လွန်စွာပူလောင်သော၊ မံ- ငါ့ကို၊ သုသဏ္ဌိတန္တိ- သုသဏ္ဌိတံဟူသည်ကား၊ ဒေါသံ-
 အပြစ်ကို၊ ဒေါသတော- အပြစ်အားဖြင့်၊ ဒဿနေ- ရှုကြည့်ခြင်း၌၊ သုဋ္ဌု- ကောင်း
 စွာ၊ သဏ္ဌိတံ- တည်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ တံ အပရာဓံ- ထိုပြစ်မှားလွန်ကျူးမှုကို၊
 ခမာပယိ- သည်းခံခွင့်လွှတ်ပြီ၊ (ကာရိတပစ္စည်း အနက်မဲ့ကြံ၏) အဓိဝါသေသိ-
 သည်းခံတော်မူပြီ။ (ပါဠိတော်၌ကား ခမာပယိ-ဟု ရှိ၏၊ အဟံ-ဟု ကတ္တားပုဒ်ထည့်
 သော် ကာရိတပစ္စည်း အနက်မဲ့နိုင်ရာ၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 ကို၊ တံ အပရာဓံ- ထိုပြစ်မှားမှုကို၊ ခမာပယိ- သည်းခံခွင့်လွှတ်စေပြီ”ဟု ပေးပါ)။
 ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၇၅။ အဇ္ဇာပိ မံ မဟာဝီရာတိ- အဇ္ဇာပိ မံ မဟာဝီရဟူသည်ကား၊ ဝီရတ္တမ-
 ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော အရှင်ဘုရား၊ တုယံ- အရှင်ဘုရားအား၊ အဇ္ဇာပိ
 သမာဂမကာလေ အပိ- တွေ့ဆုံရာအခါ၌သော်လည်း၊ တိဟဂ္ဂိဘိတိ- တိဟဂ္ဂိဘိ
 ဟူသည်ကား၊ ရာဂဂ္ဂိဒေါသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ ဝါ- ရာဂမီး ဒေါသမီး မောဟမီး
 ဟုဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နိရယဂ္ဂိပေတဂ္ဂိသံသာရဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ ဝါ- ငရဲမီး၊
 ပြိတ္တာမီး၊ သံသရာမီးဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊
 အဂ္ဂိဟိ- မီးတို့ဖြင့်၊ ခုယုမာနန္တိ- ခုယုမာနံဟူသည်ကား၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲမှုကို၊ အနု-
 ဘဝန္တိ- ခံစားနေရသော၊ မံ- တပည့်တော်ကို၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဘဂဝါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ
 ဘုရားရှင်သည်၊ သီတိဘာဝန္တိ- သီတိဘာဝံ ဟူသည်ကား၊ ဒေါမနဿဝိနာသေန-
 စိတ်မချမ်းသာခြင်း နှလုံးမသာယာခြင်း၏ ပျက်စီးပျောက်ကွယ်သွားခြင်းကြောင့်
 (နှလုံးမသာယာခြင်းမရှိတော့ခြင်းကြောင့်)၊ သန္တကာယစိတ္တသင်္ခါတံ- ငြိမ်းအေးသော
 ကိုယ်စိတ်ရှိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သီတိဘာဝံ- အေးငြိမ်းသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော
 တပည့်တော်ကို၊ နိဗ္ဗာနမေဝ- နိဗ္ဗာန်သို့ သာလျှင်၊ အပါပယီတိ- အပါပယိဟူသည်ကား၊
 သမ္မာပေသိ- ရောက်စေပြီ၊ တယော အဂ္ဂိတိ- တယော အဂ္ဂိ ဟူသည်ကား၊ ဝုတ္တပ္ပ-
 ကာရေ- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ တယော- သုံးပါးကုန်သော၊ တေ အဂ္ဂိ-
 ထိုမီးတို့ကို၊ နိဗ္ဗာပေသီတိ- နိဗ္ဗာပေသိ ဟူသည်ကား၊ ဝုပသမေသိ- ငြိမ်းအေးစေပြီ၊

ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၇၆။ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဟိနာပဒါနံ- ယုတ်ညံ့သောအကြောင်းအရာကို၊ (ယုတ်ညံ့သော သမိုင်းကြောင်းကို)၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်အား၊ ဒဿေတွာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အညေပိ- အခြားသော ရဟန်းတော်တို့ကိုလည်း၊ တဿ- ထိုသမိုင်းကြောင်းကို၊ သဝနေ- နားထောင်ခြင်း၌၊ နိယောဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍ (ဝါ) တိုက်တွန်း၍၊ ဩဒန္တော- ပြောဆိုဆုံးမလိုလတ်သော်၊ “ယေသံသောတာဝဓာန’တ္ထိတိ အာဒိ- ယေသံ သောတာဝဓာန’တ္ထိ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယေသံ တုမှာကံ- အကြင်သင်တို့အား၊ သောတာဝဓာနန္တိ- သောတာဝဓာနံ ဟူသည်ကား၊ သောတဿ- နားကို (ဆဋ္ဌိကံ)၊ အဝဓာနံ ဌပနံ- ထားခြင်းသည်၊ အတ္ထိတိ- အတ္ထိဟူသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇတိ- ရှိ၏၊ တေတုမေ- ထိုသင်တို့သည်၊ ဘာသတောတိ- ဘာသတော ဟူသည်ကား၊ ဘာသန္တဿ- ပြောပြသော၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုဏာထာတိ- သုဏာထ ဟူသည်ကား၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြုကုန်လော့၊ အတ္တံ တုမှံ ပဝက္ခာမီတိ- အတ္တံတုမှံ ပဝက္ခာမိ ဟူသည်ကား၊ ယထာတိ- ယထာဟူသည်ကား၊ ယေန ပကာရေန- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မမာတိ- မမဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါသည် (မမသည် ဆဋ္ဌိကတ္တာပုဒ်ဟု သိစေလိုသည်)၊ ပဒန္တိ- ပဒံဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဒိဋ္ဌံ- မြင်အပ်ပြီ၊ တထာ တေန ပကာရေန- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ- နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော၊ ပရမတ္ထံ- မဖောက်မပြန်သော သဘောတရားကို၊ တုမှာကံ- သင်တို့အား၊ ပဝက္ခာမိ- ပြောဆိုပေအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၇၇။ တံ- ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ သယမ္ဘူတံ ဝိမာနေတွာတိ အာဒိ- သယမ္ဘူတံ ဝိမာနေတွာ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သယမ္ဘူန္တိ- သယမ္ဘူဟူသည်ကား၊ သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘူတံ- ဘုရားဖြစ်တော်မူသော၊ အရိယာယ- အရိယာဖြစ်သော (မြတ်သော)၊ ဇာတိယာ- ဇာတ်အားဖြင့်၊ ဇာတံ- ဖြစ်သော၊ သန္တစိတ္တံ- ငြိမ်းအေးသော စိတ်ရှိသော၊ သမာဟိတံ- တည်ကြည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓကို၊ ဝိမာနေတွာ- မထေမဲ့မြင်ပြု၍၊ အနာဒရံ- မရှိသေမလေးစားမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တေန ကမ္မေနာတိ- တေန ကမ္မေန ဟူသည်ကား၊ ကတေန- ပြုအပ်သော၊ အကုသလေန- မကောင်းမှုကံကြောင့်၊ အဇ္ဇာတိ- အဇ္ဇ ဟူသည်ကား၊ ဣမသ္မိ ဝတ္တမာန-

ကာလေ- ဤဖြစ်ဆဲသော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ နိစယောနိယန္တိ- နိစယောနိယံ ဟူသည်ကား၊ ပရာယတ္တဇာတိယံ- သူတစ်ပါးကို မှီခိုအားထားရသော ဘဝဟူသော (ပရံ အာယတ္တာ ပရာယတ္တာ၊ ပရာယတ္တာ ဇာတိ ပရာယတ္တဇာတိ၊ တာယံ ပရာယတ္တဇာတိယံ)၊ ကပ္ပကဇာတိယံ- ဆတ္တာသည်ဘဝ၌၊ ဇာတောတိ- ဇာတော ဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်၊ အမှီတိ- အမှီဟူသည်ကား၊ ဘဝါမိ- ဖြစ်ရ၏။

၅၇၈။ မာ ဝေါ ခဏံ ဝိရာဇေထာတိ- မာ ဝေါ ခဏံ ဝိရာဇေထ ဟူသည် ကား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏံ- ဘုရားပွင့်ရာချိန်အခါကို (ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမဇဏကို)၊ ဝေါ တုမေ- သင်တို့သည်၊ မာ ဝိရာဇေထ- မလွဲချော်ကြစေကုန်နှင့်၊ ဂဠိတံ- လျော့ကျသည်ကို (ဝါ) ချွတ်ချော်တိမ်းပါးသည်ကို၊ (အဖလံ- အကျိုးမရှိသည်ကို၊ မူကွဲ)၊ မာ ကရေထ- မပြုကုန်နှင့်၊ ဟိတိ- ဟိ ဟူသည်ကား၊ သစ္စံ- မှန်၏၊ ခဏာတိတာတိ- ခဏာတိတာ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏံ- ဘုရားပွင့်ရာ အချိန်အခါကို၊ အတိတာ အတိက္ကန္တာ- လွန်မြောက်ကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ သောစရေတိ- သောစရေ ဟူသည် ကား၊ သောစန္တိ- စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးရတတ်ကုန်၏၊ “မယံ- ငါတို့သည်၊ အလက္ခိ- ကာ- ကျက်သရေပညာ ဘုန်းသမ္ဘာ မရှိသူတို့သည်၊ (နတ္ထိ လက္ခိ ဧတေသံ အမှာကန္တိ အလက္ခိကာ)၊ ဒုမ္မေဓာ- အသိဉာဏ်နည်းသူတို့သည်၊ (နတ္ထိ မေဓာ ဧတေသံ အမှာကန္တိ ဒုမ္မေဓာ)၊ ဘဝါမ- ဖြစ်ကုန်၏၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သောစန္တိ- စိုးရိမ်ပူဆွေးငိုကြွေး ရတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဒတ္ထေတိ- သဒတ္ထေ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္ထေ- အကျိုးစီးပွား၌၊ ဝုဗ္ဗိယံ- ကြီးပွားတိုးတက် ခြင်း၌၊ ဝါယမေယျာထာတိ- ဝါယမေယျာထ ဟူသည်ကား၊ ဝီရိယံ- အားထုတ်မှုကို၊ ကရေထ- ပြုကြကုန်၊ ဝေါတိ- ဝေါ ဟူသည်ကား၊ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ ခဏောတိ- ခဏော ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏော- ဘုရားပွင့်ရာချိန်အခါကို၊ သမယော- ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒနဝမဇဏဟု ခေါ်ရလေတောင်း အချိန်အခါကောင်းကို၊ ပဋိပါဒိ- တောတိ- ပဋိပါဒိတော ဟူသည်ကား၊ နိပ္ပပါဒိတော- ပြီးစေအပ်ပြီ၊ ပတ္တော- ရောက် အပ်ရအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၇၉။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ သံသာရဂတာနံ- သံသာရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌ဖြစ် ကုန်သော (သံသာရေ ဂတာ သံသာရဂတာ၊ ဂတ၌ ✓ဂမု+တပစ္စည်း၊ ပဝတ္တိအနက် ဟော၊ ထိုကြောင့် ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ဂတာ-ဟု ပြုရ၏၊ တေသံ သံသာရဂတာနံ) သူတို့၏၊ အာဒီနဝံ- အပြစ်ကို၊ ဥပမာဥပမေယျဝသေန- ဥပမာဥပမေယျ၏အစွမ်းဖြင့်၊

ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုလတ်သော်၊ ဧကစ္စာနဉ္စ ဝမနန္တိ အာဒိ- ဧကစ္စာနဉ္စ ဝမနံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး (တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌)၊ ဧကစ္စာနန္တိ- ဧကစ္စာနံ ဟူသည်ကား၊ ကေသဉ္စိ- အချို့ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်၊ ဝမနန္တိ- ဝမနံ ဟူသည်ကား၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်သို့၊ ဥဂ္ဂိရဏံ- ပျို့အန်စေတတ်သော ဆေးတည်း (သာသနံ- သာသနာတော်သည်ဟု ထည့်ပေးပါ)၊ ဧကစ္စာနံ- အချို့သော သူတို့အတွက်၊ ဝိရေစနန္တိ- ဝိရေစနံ ဟူသည်ကား၊ အခောပုဏ္ဏရဏံ- အောက်သို့သက်စေသော (ဝမ်းနှုတ်) ဆေးပါတည်း၊ ဧကေတိ- ဧကေ ဟူသည်ကား၊ ဧကစ္စာနံ- အချို့ကုန်သောသူတို့အတွက်၊ ဟလာဟလံ- လတ်တလောသေစေနိုင်သော အဆိပ်တည်း၊ ဝိသန္တိ- ဝိသံ ဟူသည်ကား၊ မုစ္ဆာကရဏဝိသံ- တွေဝေမိန်းမောခြင်းကို ပြုတတ်သော (မေ့စေနိုင်သော) အဆိပ်တည်း၊ ဧကစ္စာနံ- အချို့ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်၊ ဩသဓန္တိ- ဩသဓံ ဟူသည်ကား၊ ရက္ခနုပါယံ- အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော (သက်စောင့်)ဆေးတည်း (ဝါ) နတ်ဆေးတည်း၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိပါဠိယာ- အစဉ်အားဖြင့်၊ အက္ခာသိ- ဟောကြားတော်မူပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၈၀။ ဝမနံ ပဋိပန္နာနန္တိ- ဝမနံ ပဋိပန္နာနံဟူသည်ကား၊ ပဋိပန္နာနံ- ကျင့်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂသမ္ပဂီနံ- မဂ်နှင့်ပြည့်စုံသူတို့အား၊ ဝမနံ- ပျို့အန်ခြင်းဟူသော၊ သံသာရဆန္ဒနံ- သံသရာ စွန့်လွှတ်ကြောင်းကို၊ သံသာရမောစနံ- သံသရာမှလွတ်မြောက်ကြောင်းကို၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အက္ခာသိ- ဟောတော်မူပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဖလဋ္ဌာနန္တိ- ဖလဋ္ဌာနံ ဟူသည်ကား၊ ဖလေ- ဖိုလ်လေးပါး၌၊ ဌိတာနံ- တည်ဆဲဖြစ်ကုန်သော သူတို့အား၊ ဝိရေစနံ- ထုတ်ဆောင်ခြင်းဟူသော၊ သံသာရပုဏ္ဏရဏံ- သံသရာမှလျော့ကျကြောင်းကို၊ အက္ခာသိ- ဟောတော်မူပြီး၊ ဖလလာဘီနန္တိ- ဖလလာဘီနံဟူသည်ကား၊ ဖလံ- ဖိုလ်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ဌိတာနံ- တည်ကုန်သော သူတို့အား၊ နိဗ္ဗာနဩသဓံ- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဆေးတော်ကို၊ အက္ခာသိ- ဟောတော်မူပြီး၊ ဂဝေသီနန္တိ- ဂဝေသီနံ

၁။ ဩသဓံ = ဤပုဒ်ကို အပဒါနပါဠိတော်နိဿယ၌ “နတ်ဆေး”ဟု ပြန်ဆို၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား “ရက္ခနုပါယ”ဟု ဖွင့်၏။ ရက္ခနု အရကို “အသက်ကို စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း၏။ ဥပါယ- အကြောင်းဖြစ်သောဆေးတည်း၊ သက်စောင့်ဆေး၊ သက်ရှည်ဆေးတည်း။ ဤပုဒ်နှင့်အလား သဏ္ဌာန်တူသော “ရက္ခဏုပါယော”ကို ထောက်ဆပါက စောင့်ရှောက်ခြင်းအစီအရင်၊ စောင့်ရှောက်ပုံ နည်းလမ်းဖြစ်သောဆေး-ဟု ပြန်ဆိုရာ၏။

ဟူသည်ကား၊ မနုဿဒေဝနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ - လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို၊
ဂဝေသီနိ - ရှာမှီးကုန်သော၊ ပရိယေသန္တာနိ - ရှာဖွေကုန်သော သူတို့အား၊ ပုညဓေတ္တ-
ဘူတံ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု စိုက်ပျိုးကြချရာ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်
သော၊ သံဃံ - သံဃာတော်ကို၊ အက္ခာသိ - ဟောကြားတော်မူပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊
သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၅၈၁။ သာသနေန ဝိရုဒ္ဓါနန္တိ - သာသနေန ဝိရုဒ္ဓါနိ ဟူသည်ကား၊
သာသနဿ - သာသနာတော်၏၊ ပဋိပက္ခာနိ - ဆန့်ကျင်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊
ဟလာဟလံ ကုတူဟလံ - အုတ်အုတ် ကျက်ကျက်ဖြစ်သော၊ ပါပံ - ယုတ်မာသော၊
အကုသလံ - အကုသိုလ်(မကောင်းမှု)ကို၊ အက္ခာသိ - ဟောတော်မူပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊
သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)၊ ယထာ အာသီဝိသောတိ -
ယထာ အာသီဝိသော ဟူသည်ကား၊ အဿဒ္ဓါနိ - သဒ္ဓါတရားမရှိကုန် (မယုံကြည်ကုန်)
သော၊ ကတပါပါနိ - ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သော (ကတံ ပါပံ ယေဟီတိ
ကတပါပါ၊ တေသံ ကတပါပါနိ)၊ ပုဂ္ဂလာနိ - ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သံသာရေ - သံသရာ၌၊
ဒုက္ခာဝဟနတော - ဆင်းရဲကို ဆောင်တတ်သောကြောင့်၊ အာသီဝိသသဒိသံ - လျင်
မြန်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေနှင့်တူ၏၊ (ဘုရားသာသနာတော်သည် မယုံကြည်သူတို့
အတွက် အဆိပ်ပြင်းသော မြွေနှင့်တူ၏ဟု ဆိုလို၏)၊ ဒိဋ္ဌဝိသောတိ - ဒိဋ္ဌဝိသော
ဟူသည်ကား၊ ဒိဋ္ဌမတ္တေန - မြင်အပ်ကာမျှဖြင့်၊ ဘသ္မကရဏတော - ပြာဖြစ်အောင်
ပြုတတ်သောကြောင့်၊ အာသီဝိသော - လျင်မြန်သော အဆိပ်ရှိသော၊ သပ္ပေ - မြွေ
သည်၊ အတ္တနာ - မိမိသည်၊ ဒဋ္ဌံ - ကိုက်အပ်သော၊ နရံ - လူကို၊ ဈာပေတိတိ -
ဈာပေတိဟူသည်ကား၊ ဥယုတိ ယထာ - လောင်မြိုက်သကဲ့သို့၊ ဒုက္ခာပေတိ ယထာ -
ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေဘိသကဲ့သို့၊ တံ နရန္တိ - တံ နရံဟူသည်ကား၊ အဿဒ္ဓိ - သဒ္ဓါတရား
မရှိသော၊ ကတပါပံ - ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိသော၊ တံ နရံ - ထိုလူကို၊
ဟလာဟလဝိသံ - လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်သည်၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊
ဈာပေတိ - လောင်မြိုက်စေနိုင်၏၊ စတုသု - လေးပါးကုန်သော၊ အပါယေသု - အပါယ်
ဘုံတို့၌၊ ဥယုတိ - လောင်မြိုက်ခံရတတ်၏၊ သောသေသိ - ခြောက်သွေ့စေနိုင်၏၊
ဣတိ - ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော - ဆက်စပ်မှုကို (ကာတဗ္ဗော - ပြုထိုက်၏)။

၅၈၂။ သက္ခိ ပိတံ ဟလာဟလန္တိ - သက္ခိ ပိတံ ဟလာဟလံ ဟူသည်ကား၊
သက္ခိ ဧကဝါရံ - တစ်ကြိမ်၊ ပိတံ - သောက်အပ်သော၊ ဟလာဟလံ - လတ်တလော
သေစေတတ်သော၊ ဝိသံ - အဆိပ်သည်၊ ဇီဝိတံ - အသက်ကို၊ ဥပရန္တတိတိ - ဥပရန္တတိ

ဟူသည်ကား၊ နာသေတိ- ပျက်စီးစေနိုင်၏။ သာသနေနာတိ- သာသနေန ဟူသည် ကား၊ သာသနမှီ- သာသနာ၌၊ ဝိရုဇ္ဈိတွာတိ- ဝိရုဇ္ဈိတွာ ဟူသည်ကား၊ အပရာဇံ- ပြစ်မှားလွန်ကျူးမှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပုဂ္ဂလော- တစ်ဦးတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ကပ္ပကောဋိမ္မိတိ- ကပ္ပကောဋိမ္မိ ဟူသည်ကား၊ ကောဋိသချေ- ကုဋေအရေ အတွက်ရှိသော၊ ကပ္ပေပိ- ကမ္ဘာပတ်လုံးလည်း၊ ခုယုတိတိ- ခုယုတိ ဟူသည်ကား၊ နိဇ္ဈာယတိ- လောင်ကျွမ်းရ၏။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၈၃။ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဿဒ္ဓါနံ- သဒ္ဓါတရား မရှိကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဖလဝိပါကံ- အကျိုးဆက်အကျိုးရင်းကို၊ ဒဿေတွာ- ပြဆိုပြီး၍၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ အာနုဘာဝံ- တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ခန္တိယာတိ အာဒိ- ခန္တိယာ ဤသို့အစရှိသော စကား ရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ယော ဗုဒ္ဓေါ- အကြင်ဘုရားရှင်သည်၊ ဝမနာဒီနိ- အန်ဆေးစသည်တို့ကို၊ အက္ခာသိ- ဟောတော်မူပြီး၊ သော ဗုဒ္ဓေါ- ထို ဘုရားရှင်သည်၊ ခန္တိယာတိ- ခန္တိယာ ဟူသည်ကား၊ ခမနေန စ- သည်းခံခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဝိဟိသာယာတိ- အဝိဟိသာယ ဟူသည်ကား၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါ တို့အား၊ အဝိဟိသနေန စ- မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တ- စိတ္တဝတာယ စာတိ- မေတ္တစိတ္တဝတာယ စ ဟူသည်ကား၊ မေတ္တစိတ္တဝန္တဘာဝေန စ- မေတ္တာစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (မေတ္တာ စ သာ စိတ္တံ စာတိ မေတ္တစိတ္တံ၊ မေတ္တစိတ္တံ အဿ အတ္ထိတိ မေတ္တစိတ္တဝါ၊ မေတ္တစိတ္တဝန္တဿ ဘာဝေါ မေတ္တစိတ္တဝန္တဘာဝေါ၊ တေန မေတ္တစိတ္တဝန္တဘာဝေန)၊ သဒေဝကန္တိ- သဒေဝကံ ဟူသည်ကား၊ ဒေဝေဟိ- နတ်တို့နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ဝတ္တမာနံ- ဖြစ်သော၊ လောကံ- လောကကို၊ တာရေတိတိ- တာရေတိ ဟူသည်ကား၊ အတိက္ကမာပေတိ- လွန်မြောက် စေ၏၊ နိဗ္ဗာပေတိ- ထုတ်ဆောင်ပေး၏ (ဝါ) ငြိမ်းစေ၏၊ တဿှာ ကာရဏာ- ထို အကြောင်းကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်တို့ကို၊ ဝေါ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ အဝိရာ- မိယာတိ- အဝိရာမိယာဟူသည်ကား၊ ဝိရုဇ္ဈိတုံ- ဆန့်ကျင်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာဏေယျာ-

၁။ အဝိရာမိယာ= ဝိရာမိတဗ္ဗာတိ ဝိရာမိယာ၊ ဝိ✓ရဓ+ဏျ၊ ဟိသာပရာဓာပဂမနေသု- ညဉ်းဆဲခြင်း ချွတ်ယွင်းလွဲချော်ခြင်း ကင်းပျောက်ခြင်းတို့၌၊ (ဓာန်၊ ဋီ၊ နာ၊ ၄၅၈)။ န ဝိရာမိယာ အဝိရာမိယာ- မလွဲချော်အပ် မလွဲချော်နိုင်ကုန်ရာဟု ပေးပါ၊ ဝိ✓ရဓသည် အပရာဓတ္ထအနက်ဟောသည်၊ ဝိရာဓတ္ထအနက်ကို မဟော၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌ “ဝိရုဇ္ဈိတုံ” ဟူသောပုဒ်ကို ရှုသော် ဝိရာဓတ္ထဖြစ်နေ၏။ အပရာဓတ္ထအနက်ကို ယူလိုသော်

မစွမ်းနိုင်အပ် မစွမ်းနိုင်တန်ကုန်ရာ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ- ဘုရားသာသနာတော်၌၊ ပဋိ-
ပဇ္ဇေယျာထ- ပြုကျင့်အားထုတ်ကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၈၄။ လာဘော စ- လာဘ်ရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အလာဘော စ- လာဘ်မရ
ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ န သဇ္ဇန္တိတိ- န သဇ္ဇန္တိ ဟူသည်ကား၊ န ဘဇ္ဇန္တိ- မချဉ်းကပ်
ကုန်၊ န လဂ္ဂန္တိ- မငြိကပ်ကုန်၊ သမ္မာနနေတိ- သမ္မာနနေ ဟူသည်ကား၊ အာဒရ-
ကရဏေ စ- ရိုသေမှုကို ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝိမာနနေတိ- ဝိမာနနေ ဟူသည်
ကား၊ အနာဒရကရဏေ စ- မရိုသေမှုကို ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အစလာ- မတုန်
လှုပ်ကုန်၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပထဝီသဒိသာ- မြေကြီးနှင့်တူကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-
ဖြစ်ကုန်၏၊ တသ္မာ ကာရဏာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တေ ဗုဒ္ဓါ- ထိုဘုရားရှင်တို့ကို၊
တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ န ဝိရောဓိယာတိ- န ဝိရောဓိယာ ဟူသည်ကား၊ န
ဝိရောဓေတဗ္ဗာ- မဆန့်ကျင်အပ် မဆန့်ကျင်ထိုက်ကုန်ပေ၊ ဝိရုဇ္ဈိတုံ- ဆန့်ကျင်ခြင်းငှါ၊
အသက္ကုဏေယျာ- မစွမ်းနိုင်အပ် မစွမ်းနိုင်တန်ကုန်ရာ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း။

၅၈၅။ ဗုဒ္ဓါနိ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ မဇ္ဈတ္တတံ- အလယ်အလတ်၌တည်သောသဘော
ကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ဒေဝဒတ္တေတိ အာဒိ- ဒေဝဒတ္တေ ဤသို့အစရှိသော
စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဝဓကောဝဓကေသု- သတ်
တတ် မသတ်တတ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့
၌၊ သမကောတိ- သမကော ဟူသည်ကား၊ သမမာနသော- တူသောစိတ်ထားရှိတော်
မူသော၊ မုနီတိ- မုနိ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓမုနိ- ဘုရားတည်းဟူသော မုနိတည်း၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၈၆။ ဧတေသံ ပဋိဃော နတ္ထိတိ- ဧတေသံ ပဋိဃော နတ္ထိ ဟူသည်ကား၊
ဧတေသံ ဗုဒ္ဓါနိ- ဤဘုရားရှင်တို့အား၊ ပဋိဃော- ထိပါးပုတ်ခတ်ညှဉ်းဆဲတတ်သော
သဘောသည်၊ စက္ကိက္ကံ- ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်ခြင်းသည်၊ ဒေါသစိတ္တတံ- ဒေါသနှင့်

“ဝိရုဇ္ဈိတုံ” ဟူသာ ရှိရမည်၊ ဝိရုဇ္ဈိတုံ ဟူသောပုဒ်ကို အမှန်ယူသော် “အဝိရောဓိယော”
ဟူသောပါဠိတော်မူကွဲနှင့်ပို၍ကိုက်ညီရာသည်၊ ဝိရုဇ္ဈိတုံပုဒ်ကို အမှန်ယူသော် “အဝိရောဓိယာ”
ဟူသောပါဠိသည် ပို၍သင့်တော်ရာသည်၊ “ဓာတူနမနေကတ္တတာ” ဟူသော ပရိဘာသာအရ
ဝိ✓ရဓဓာတ်သည် ဝိရောဓတ္ထလည်းဟောနိုင်ရကား မိမိနှစ်သက်ရာ ယူပါကုန်၊ ဝိရောဓတ္ထ
ယူသော် “အဝိရောဓိယာ- မဆန့်ကျင်အပ် မဆန့်ကျင်သင့်ကုန်ပေ” ဟု ပေးပါ၊ အပရာဓတ္ထ
ယူသော် “အဝိရောဓိယာ- မလွဲချော်အပ် မလွဲချော်သင့်ကုန်ပေ” ဟု ပေးပါ။

ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည် (ဒေါသထွက်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်းသည်)၊ နတ္ထိ၊ န သံဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ရာဂေါ'မေသံ န ဝိဇ္ဇတိတိ- ရာဂေါ'မေသံ န ဝိဇ္ဇတိ ဟူသည်ကား၊ ဣမေသံ ဗုဒ္ဓါနံ- ဤဘုရားရှင်တို့အား၊ ရာဂေါပိ- ရာဂသည်လည်း၊ ရန္တနံ- တပ်မက်ခြင်းသည်၊ အလ္လိယနံ- ငြိကပ်တွယ်တာခြင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ န ဥပလဗ္ဘတိ- မရအပ်၊ တသ္မာ ကာရဏာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဝဓကဿ စ- သတ်တတ်သူ ဒေဝဒတ်လည်းကောင်း၊ ဩရသဿ စ- ရင်နစ်သည်းချာ သားတော် ရာဟုလာလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောသူတို့အပေါ်၌၊ သမကောတိ- သမကော ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ သမစိတ္တော- တူညီသော စိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၈၇။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ- ဘုရားရှင်တို့၏သာလျှင်၊ အာနုဘာဝံ- တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ပန္နော ဒိသ္မာန ကာသာဝန္တိ အာဒိ- ပန္နော ဒိသ္မာန ကာသာဝံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ မိဋ္ဌမက္ခိတန္တိ- မိဋ္ဌမက္ခိတံ ဟူသည်ကား၊ ဂူထသမ္ဘိဿံ- မစင်ဖြင့် ရောနှောလိမ်းကြံထားသော (ဝါ) မစင်လူးထားသော၊ ကာသာဝန္တိ- ကာသာဝံ ဟူသည်ကား၊ ကသာဝေန- ဖန်ရည်ဖြင့်၊ ရဇိတံ- ဆေးဆိုးထားအပ်သော၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ ဣသိဒ္ဓန္တိ- ဣသိဒ္ဓဇံ ဟူသည်ကား၊ အရိယာနံ- အရိယာဇာတ် သူတော်မြတ်တို့၏၊ ဓဇံ- အလံတံခွန်ဖြစ်သော၊ ပရိက္ခာရံ- အသုံးအဆောင်ကို၊ ပန္နောတိ- ပန္နော ဟူသည်ကား၊ မဂ္ဂေ- လမ်းခရီး၌၊ ဆဒ္ဓိတံ- စွန့်ထားအပ်သည်ကို၊ ဒိသ္မာနာတိ- ဒိသ္မာနဟူသည်ကား၊ ပဿိတွာ- မြင်၍၊ အဉ္ဇလီ ကတွာတိ- အဉ္ဇလီ ကတွာ ဟူသည်ကား၊ ဒသင်္ဂုလိသမောဓာနံ- လက်ဆယ်ချောင်းတို့၏အပေါင်းအစု ဟူသော၊ အဉ္ဇလိပုဋ်- လက်အုပ်ကို၊ သိရသိ- ဦးထိပ်၌၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သိရသာတိ- သိရသာ ဟူသည်ကား၊ သိရေန- ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ဝန္တိတဗ္ဗံ ဣသိဒ္ဓန္တိ- ဝန္တိတဗ္ဗံ ဣသိဒ္ဓဇံ ဟူသည်ကား၊ အရဟတ္တဒ္ဓဇံ- အရဟတ္တဖိုလ်၏ အောင်လံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ် သော၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကဒီပကံ- ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ကို ပြတတ် သော (ဖော်ညွှန်းသော)၊ စီဝရံ- သင်္ကန်းကို၊ နမဿိတဗ္ဗံ- ရှိခိုးထိုက်၏၊ မာနေတဗ္ဗံ- မြတ်နိုးထိုက်၏၊ ပူဇေတဗ္ဗံ- ပူဇော်ထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၅၈၈။ အဗ္ဘတိတာတိ- အဗ္ဘတိတာ ဟူသည်ကား၊ အဘိ- လွန်ပြီးကုန်သော၊ အတ္ထင်္ဂတာ- ချုပ်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ နိဗ္ဗတာ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီးကုန်သော၊

ယေ စ ဗုဒ္ဓါ ဝတ္တမာနာတိ- ယေ စ ဗုဒ္ဓါ ဝတ္တမာနာ ဟူသည်ကား၊ ဣဒါနိ- ယခု အခါ၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်တော်မူ ပွင့်တော်မူကုန်သော၊ ယေ ဗုဒ္ဓါ စ- အကြင်ဘုရားရှင် တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနာဂတာတိ- အနာဂတာ ဟူသည်ကား၊ အဇာတာ- မပွင့် သေးကုန်သော၊ အဘူတာ- မဖြစ်သေးကုန်သော၊ အနိဗ္ဗတ္တာ- မဖြစ်ထွန်းသေးကုန်သော၊ အပါတုဘူတာ- မပေါ်ထွန်း မပေါ်ပေါက်သေးကုန်သော၊ ဓဇ္ဈောနေန သုဇ္ဈန္တိတိ- ဓဇ္ဈောနေန သုဇ္ဈန္တိ ဟူသည်ကား၊ ဣသိဒ္ဓဇ္ဈေ- အရိယာဇာတ် သူတော်မြတ်တို့၏ အောင်လံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်သော၊ အနေန စီဝရေန- ဤသင်္ကန်းမြတ်ဖြင့်၊ ဧတေ ဗုဒ္ဓါ- ဤဘုရားရှင်တို့သည်၊ သုဇ္ဈန္တိ- စင်ကြယ်ကုန်၏၊ ဝိသုဒ္ဓါ- စင်ကြယ်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ သောဘန္တိ- တင့်တယ်ကုန်၏၊ တဿာတိ- တဿာ ဟူသည်ကား၊ တေန ကာရဏေန- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဧတေ ဗုဒ္ဓါ- ဤဘုရားရှင်တို့ကို၊ နမဿိယာတိ- နမဿိယာ ဟူသည်ကား၊ နမဿိတဗ္ဗာ- ရှိခိုးထိုက်ကုန်၏၊ ဝန္တိ- တဗ္ဗာ- ရှိခိုးအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ “ဧတံ နမဿိယ”န္တိပိ- ဧတံ နမဿိယံ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏၊ တဿ- ထိုပါဠိ၏၊ (အတ္ထော- အနက်ကား)၊ ဧတံ ဣသိဒ္ဓဇ္ဈေ- ဤအရိယာဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် တို့၏ အောင်လံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်သော ဤသင်္ကန်းမြတ်ကို၊ နမဿိတဗ္ဗံ- ရှိခိုးအပ် ရှိခိုးထိုက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၈၉။ တတော ပရံ- ထိုမှနောက်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဂုဏံ- ဂုဏ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ သတ္ထုကပ္ပန္တိ အာဒိ- သတ္ထုကပ္ပံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သတ္ထုကပ္ပန္တိ- သတ္ထုကပ္ပံ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓသဒိသံ- ဘုရားနှင့်တူသော၊ သုဝိနယန္တိ- သုဝိနယံ ဟူသည်ကား၊ သုန္တရဝိနယံ- ကောင်းစွာဆုံးမအပ်သော၊ သုန္တရာကာရေန- ကောင်းသောအခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဒွါရတ္တယဒမနံ- ကိုယ်နှုတ်စိတ်ဟူသော ဒွါရသုံးပါးအပေါင်းကို ဆုံးမခြင်း ကို၊ (တိဏ္ဍံ သမူဟော တယံ၊ ဒွါရနံ တယံ ဒွါရတ္တယံ၊ ဒွါရတ္တယဿ ဒမနံ ဒွါရတ္တယဒမနံ)၊ ဟဒယေနာတိ- ဟဒယေန ဟူသည်ကား၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဓာရေမီတိ- ဓာရေမီ ဟူသည်ကား၊ သဝနဓာရဏာဒိနာ- နာယူ ခြင်း ဆောင်ထားခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခာမိ- ဆင်ခြင်ပါအံ့၊ ဣတိ- ဤ ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝိနယန္တိ- ဝိနယံဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနယ ပိဋကကို၊ နမဿမာနောတိ- နမဿမာနော ဟူသည်ကား၊ ဝန္တမာနော- ရှိခိုးလျက်၊ ဝိနယေ- ဝိနည်း၌၊ အာဒရံ- ရှိသေမှုကို၊ ကုရမာနော- ပြုလျက်၊ ဝိဟရိဿာမိ

သဗ္ဗဒါတိ- ဝိဟရိဿာမိ သဗ္ဗဒါ ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗသ္မိ- အလုံးစုံသော၊ ကာလေ- ကာလပတ်လုံး၊ ဝါသံ- နေထိုင်မှုကို၊ ကပ္ပေမိ- ပြုအံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၀။ ဝိနယော အာသယော မယုန္တိ- ဝိနယော အာသယော မယု ဟူသည် ကား၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနယပိဋကသည်၊ မယု- ငါ၏၊ ဩကာသဘူတံ- တည်ရာ ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ သဝနဓာရဏမနသိကရဏဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာပဝတ္တနဝသေန- နာယူခြင်း၊ ဆောင်ထားခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ သင်ယူခြင်း၊ အဋ္ဌကထာမေးမြန်းခြင်းကို ဖြစ်စေ ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဩကာသဘူတံ- တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ဂေဟဘူတံ- အိမ်သဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝိနယော ဌာနစင်္ကမန္တိ- ဝိနယော ဌာနစင်္ကမံ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယော- ဝိနယပိဋကသည်၊ မယု- ငါ၏၊ သဝနာဒိကိစ္စကရဏေန- နာယူခြင်းကိစ္စအစရှိသည်ကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဌိတဌာနဉ္စ- ရပ်ရာအရပ်လည်းဖြစ်၏၊ စင်္ကမနဌာနဉ္စ- စင်္ကြံသွားရာအရပ်လည်းဖြစ်၏၊ ကပ္ပေမိ ဝိနယေ ဝါသန္တိ- ကပ္ပေမိ ဝိနယေ ဝါသံ ဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကေ- ဝိနယပိဋက ၌၊ ဝိနယတန္တိယာ- ဝိနည်းပါဠိတော်၌၊ သဝနဓာရဏပဝတ္တနဝသေန- နာယူခြင်း ဆောင်ထားခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါသံ သယနံ- အိပ်စက်လဲလျောင်းမှုကို၊ ကပ္ပေမိ ကရောမိ- ပြုအံ့၊ ဝိနယော မမ ဂေါစရောတိ- ဝိနယော မမ ဂေါစရော ဟူသည်ကား၊ ဝိနယပိဋကံ- ဝိနယပိဋကသည်၊ မယု- ငါ၏၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဓာရဏ- မနသိကရဏဝသေန- ဆောင်ထားခြင်း နှလုံးသွင်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂေါစရော- ကျက်စားရာဖြစ်သော၊ အာဟာရော- အစာအာဟာရတည်း၊ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၁။ ဝိနယေ ပါရမိပ္ပတ္တောတိ- ဝိနယေ ပါရမိပ္ပတ္တော ဟူသည်ကား၊ သကလေ- အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကေ- ဝိနယပိဋက၌၊ ပါရမိ ပရိယောသာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ သမထေ စာပိ ကောဝိဒေါတိ- သမထေ စာပိ ကောဝိဒေါ ဟူသည်ကား၊ ပါရာဇိကာဒိသတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ- ပါရာဇိကအစရှိသော ခုနစ်ဖုံသောအာပတ်အစုတို့၏၊ သမထေ ဂူပသမေစ- ငြိမ်းပျောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနေ စ- ထမြောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကောဝိဒေါ ဆေကော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ ၏၊ ဝါ- တနည်းကား၊ အဓိကရဏသမထေ- အဓိကရဏ်းကို ငြိမ်းစေတတ်သော ကျင့်ဝတ်တရား၌ (အတိကောဝိဒေါ- ၌စပ်)၊ ဝိဝါဒံ အနုဝါဒဉ္စ ။ပ။ စတုရာဓိကရဏာ မတာတိ- ဝိဝါဒံ အနုဝါဒဉ္စ ။ပ။ စတုရာဓိကရဏာ မတာ ဟူကုန်သော၊ ဝုတ္တာမိ-

ကရဏေသု စ- ဆိုအပ်သောအဓိကရုဏ်းတို့၌လည်းကောင်း၊ “သမ္မုခါ သတိဝိနယော
 ။ ပ ။ တိဏဝတ္ထာရကော တထာ” တိ- သမ္မုခါ သတိဝိနယော ။ပ။ တိဏဝတ္ထာရကော
 တထာ ဟူကုန်သော၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေသု- ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သတ္တသု- ခုနစ်ခု
 ကုန်သော၊ အဓိကရဏသမထေသု စ- အဓိကရုဏ်းငြိမ်းစေတတ်သော ကျင့်ဝတ်တရား
 တို့၌လည်းကောင်း၊ အတိကောဝိဒေါ- အလွန်ကျွမ်းကျင်၏၊ ဆေကော- လိမ္မာ၏၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဂါထာအနက်များ။ ။ ဝိဝါဒံ- ဝိဝါဒအဓိကရုဏ်းလည်းကောင်း၊ အနု-
 ဝါဒဉ္စ- အနုဝါဒအဓိကရုဏ်းလည်းကောင်း၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ- အာပတ္တာဓိကရုဏ်း
 လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ကိစ္စာဓိကရဏဉ္စေ- ကိစ္စာဓိကရုဏ်းလည်း
 ကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ စတုရာဓိကရဏာ- အဓိကရုဏ်းလေးမျိုးတို့ကို၊ မတာ-
 သိအပ်ကုန်၏။

သမ္မုခါ- သမ္မုခါဝိနယကံသည်လည်းကောင်း၊ သတိဝိနယော- သတိဝိနယကံ
 သည်လည်းကောင်း၊ အမူဠပဋိညာကရဏံ- အမူဠဝိနယကံ၊ ပဋိညာကရဏကံသည်
 လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျ- ယေဘုယျသိကဝိနည်းကံသည်လည်းကောင်း၊ တဿ-
 ပါပိယျ- တဿပါပိယဝိနည်းကံသည်လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ တိဏ-
 ဝတ္ထာရကော- တိဏဝတ္ထရကဝိနည်းသည်လည်းကောင်းတည်း။

ဥပါလိ တံ မဟာဝီရာတိ- ဥပါလိ တံ မဟာဝီရ ဟူသည်ကား၊ မဟာဝီရ-
 ကြီးမြတ်လုံ့လ ဝီရိယရှိတော်မူသော၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ စတုသု အသင်္ချေယျသု
 ကပ္ပသတသဟဿေသု- လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံး၊ သဗ္ဗ-
 ညုတညာဏာဓိဂမာယ- သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ကို ရရှိခြင်းငှါ၊ ဝီရယဝန္တ- လုံ့လဝီရိယ
 ရှိတော်မူသော၊ (ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား)၊ သတ္ထုနောတိ- သတ္ထုနော ဟူသည်ကား၊
 ဒေဝမနုဿာနံ- နတ်လူတို့အား၊ အနုသာသကဿ- ဆုံးမတော်မူတတ်သော၊ တံ
 တဝ- အရှင်ဘုရား၏၊ ပါဒေတိ- ပါဒေဟူသည်ကား၊ ပါဒယုဂေ- ခြေတော်အစုံတို့ကို၊
 ဥပါလိ- ဥပါလိမည်သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည်၊ ဝန္တတိတိ- ဝန္တတိ ဟူသည်ကား၊
 ပဏာမံ- ရှိခိုးမှုကို၊ ကရောတိ- ပြုပါ၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၂။ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ သမ္မုဒ္ဓံ-
 ဘုရားရှင်ကို၊ နမဿမာနောတိ- နမဿမာနောဟူသည်ကား၊ ပဏာမံ- ရှိခိုးမှုကို၊
 ကုရမာနော- ပြုလျက်၊ ဓမ္မဿ စာတိ- ဓမ္မဿ စ ဟူသည်ကား၊ တေန ဘဂဝတာ-
 ထိုဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတဿ- ဟောကြားတော်မူအပ်သော၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ-

လောကုတ္တရာတရားကိုးပါး၏။ သုဓမ္မတန္တိ- သုဓမ္မတံ ဟူသည်ကား၊ သုန္ဒရဓမ္မဘာဝ-
ကောင်းသောတရား၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဓမ္မဉ္စ- တရားတော်ကိုလည်း၊
နမဿမာနော- ရှိခိုးလျက်၊ ဂါမတော- ရွာတစ်ရွာမှ၊ ဂါမံ- ရွာတစ်ရွာသို့၊ ပုရတော
ပုရန္တိ- ပုရတော ပုရံ ဟူသည်ကား၊ နဂရတော- မြို့တစ်မြို့မှ၊ နဂရံ- မြို့တစ်မြို့သို့၊
ဝိစရိဿာမိ- လှည့်လည်ပါအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာ-
တဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၉၃။ ကိလေသာ ဈာပိတာ မယုန္တိ- ကိလေသာ ဈာပိတာ မယံ ဟူသည်
ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန- ထိုးထွင်းသိမြင်အပ်ပြီးသော
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ မယံ- ငါ၏၊ စိတ္တသန္တာနဂတာ- စိတ်အစဉ်သို့ ကျ
ရောက်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိယဗသဟဿသင်္ခါ- အခွဲနှင့်တကွ
နှစ်ထောင်အရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ (ဝါ) တစ်ထောင်ငါးရာ အရေအတွက်ရှိကုန်သော၊
ကိလေသာ- ကိလေသာတို့ကို၊ ဈာပိတာ- လောင်မြိုက်စေအပ်ပြီ၊ သောသိတာ-
ခြောက်ခမ်းစေအပ်ပြီ၊ ဝိသောသိတာ- အထူးအားဖြင့်ခြောက်ခမ်းစေအပ်ပြီ၊ ဝိဒ္ဓံ-
သိတာ- ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာတိ- ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ
ဟူသည်ကား၊ ကာမဘဝါဒယော- ကာမဘဝအစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်
သော၊ နဝ- ကိုးပါးကုန်သော၊ ဘဝါ- ဘဝတို့ကို၊ မယာ- ငါသည်၊ သမူဟတာ-
ပယ်နုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ သံ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ဦဟတာ- အထက်သို့တက် ကျွတ်ထွက်
သွားအောင်ပြုအပ်ကုန်ပြီ (ဦဟညိသူတိ ဦဟတာ၊ ၃✓ဟန+တ၊ ဂတိမိ- ဂတိအနက်
၌။ သက္ကတ၌ ၃ရံ ပုဗ္ဗ✓ဟနဓာတ်ဟု ရှိ၏၊ ရံ-ချေ၍ ရံ-အစား ၃ကို ဦဒိဃပြုသည်၊
၃ပုဗ္ဗ✓ဟနဓာတ်ကို ဂတိအနက်ယူခြင်းတည်း၊ (တနည်း) ဦဟတာ- နုတ်ပယ်အပ်
ကုန်ပြီ၊ ဤကား ပါဠိဓာတ်အဘိဓာန်ကျမ်း၏အလိုတည်း၊ ၎င်းကျမ်း နှာ-၃၆၆၌
၃-ရှေ့ရှိမူ ဥဏ္ဍါတေ- နုတ်ပယ်ဖျက်ဆီးခြင်း၌ဟု ဆို၏၊ ၃ကို ဦဒိဃပြုရမည်ဟု
ဆို၏၊ ခေပိတာ- ကုန်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိဒ္ဓံသိတာ- ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာသဝါ
ပရိက္ခိဏာတိ- သဗ္ဗာသဝါ ပရိက္ခိဏာဟူသည်ကား၊ ကာမာသဝေါ- ကာမာသဝလည်း
ကောင်း၊ ဘဝါသဝေါ- ဘဝါသဝလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါ- ဒိဋ္ဌာသဝလည်းကောင်း၊
အဝိဇ္ဇာသဝေါ- အဝိဇ္ဇာသဝလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊
စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ အာသဝါ- အာသဝေါတရားတို့ကို၊ ပရိက္ခိဏာ-
ကုန်ခမ်းစေအပ်ကုန်ပြီ၊ ပရိသမန္တတော- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ခယံ- ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပိတာ-
ရောက်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣဒါနီတိ- ဣဒါနီဟူသည်ကား၊ ဣမသ္မိ အရဟတ္တပ္ပတ္တကာလ-

ဤအရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ ပုနဗ္ဗဝေါတိ- ပုနဗ္ဗဝေါ ဟူသည်ကား၊ ပုနပုတ္တိသင်္ခါတော- တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘဝေါ- ဘဝသည်၊ ဘဝနံ- ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဇာတိ- မွေးဖွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၄။ ဥတ္တရိ- အလွန်၊ သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဒါနံ- ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေန္တော- ကျူးရင့်လိုလတ်သော်၊ သွာဂတန္တိအာဒိ- သွာဂတံ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌ- သာတိ- ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမဗုဒ္ဓဿ- မြတ်သောဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေတိ- သန္တိကေ ဟူသည်ကား၊ သမိပေ- အနီး၌၊ ဝါ- တနည်းကား၊ ဧက- နဂရေ- တစ်ခုသော မြို့အနီး၌၊ မမ- ငါ၏၊ အာဂမနံ- လာခြင်းသည်၊ သွာဂတန္တိ- သွာဂတံ ဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ အာဂမနံ- လာခြင်းသည်၊ သုန္တရာ- ဂမနံ- ကောင်းသောလာခြင်းသည်၊ ဝတာတိ- ဝတ ဟူသည်ကား၊ ဧကန္တေန- စင်စစ် အားဖြင့်၊ အာသီတိ- အာသိဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီး၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာတိ- တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဟူသည်ကား၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဒိဗ္ဗစက္ခုအာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ- ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ အာသဝက္ခယဉာဏ်ဝိဇ္ဇာတို့သို့၊ အနုပ္ပတ္တာတိ- အနု- ပ္ပတ္တာ ဟူသည်ကား၊ သမ္ပတ္တာ- ကောင်းစွာ ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနန္တိ- ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတာ- ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတံ- ဟောကြားတော်မူအပ်သော၊ အနုသိဋ္ဌိ- အဖန်ဖန်ဆုံးမခြင်းဟူသော၊ သာသနံ- သာသနာတော်ကို၊ ကတံ- လိုက် နာပြုကျင့်အပ်ပြီ၊ နိပ္ပါဒိတံ- ပြီးစေအပ်ပြီ၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိ- ဝတ်အကျင့်ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရိတွာ- ပြု၍၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏာဓိဂမေန - အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ်တော်ကိုရရှိခြင်းဖြင့်၊ သမ္မာဒိတံ- ပြီးပြည့်စုံစေအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၅။ ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿောတိ- ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော ဟူသည်ကား၊ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒယော- အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါအစရှိကုန်သော၊ စတဿော- လေးပါးကုန် သော၊ ပညာယော- အသိဉာဏ်ပညာတို့ကို၊ သစ္စိကတာ- မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေတိ- ဝိမောက္ခာပိ

စ အဋ္ဌိမေ ဟူသည်ကား၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂဉာဏာနိ- မဂ္ဂဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဖလဉာဏာနိ- ဖိုလ်ဉာဏ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သံသာရတော- သံသရာမှ၊ မုစ္စနုပါယာ- လွတ်မြောက်ကြောင်းနည်းလမ်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ ဝိမောက္ခာ- ဤဝိမောက္ခတို့ကို၊ သစ္စိကတာ- မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာတိ- ဆဋ္ဌဘိညာ သစ္စိကတာ ဟူသည်ကား။

ဂါထာအနက်။ ။ ဣဒ္ဓိဝိဓံ- ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗသောတံ- ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်လည်းကောင်း၊ စေတောပရိယဉာဏကံ- စေတောပရိယဉာဏ် အဘိညာဉ်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဉ္စ- ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခာသဝက္ခယံ- ဒိဗ္ဗစက္ခာအဘိညာဉ် အာသဝက္ခယအဘိညာဉ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဣမာ အဘိညာ- ဤအဘိညာဉ်တို့ကို၊ သစ္စိကတာ- မျက်မှောက်ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမေသံ ဉာဏာနံ- ဤဉာဏ်တော်တို့ကို၊ သစ္စိကရဏေန- မျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ သာသနံ- သာသနာတော်ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဣတ္ထန္တိ- ဣတ္ထံ ဟူသည်ကား၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန- ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ သုဒန္တိ- သုဒံ ဟူသည်ကား၊ ပဒပူရဏမတ္ထေ- ပုဒ်ပြည့်ရုံမျှ၌၊ (ပဝတ္ထော- ဖြစ်သော)၊ နိပါတော- နိပါတ်တည်း၊ အာယသ္မာ ဥပါလိ- အရှင်ဥပါလိသည်၊ ထေရောတိ- ထေရောဟူသည်ကား၊ ထိရသီလာဒိဂုဏယုတ္ထော- မြဲမြံခိုင်ခံ့သော သီလစသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်သော၊ သာဝကော- တပည့်သာဝကသည်၊ ဣမာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနဒီပိကာ- ဤရှေး၌ပြုကျင့်အပ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်ကို ပြတတ်ကုန်သော၊ ဂါထာယော- ဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိတ္တာတိ- အဘာသိတ္တ ဟူသည်ကား၊ ကထယိတ္ထ- ရွတ်ဆိုတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

ဥပါလိတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထနာ- ဥပါလိမထေရ်၏အပဒါနအဖွင့်သည်၊

သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၃-၇။ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ

ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နိအာဒိကံ- ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ- အရှင်အညာသိကောဏ္ဍညမထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ ကိရ- တစ်ဆင့်စကား ကြားဖူးသည်ကား။ အယံ- ဤကောဏ္ဍညမထေရ်သည်။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌။ ကတာမိ- ကာရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)။ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝတို့၌။ ဝိဝဇ္ဇူပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်သော။ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို။ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်။ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော။ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏။ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌။ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌။ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ- များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော သူဌေးသူကြွယ်မျိုး၌။ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍။ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့။ ပတွာ- ရောက်၍။ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌။ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏။ သန္တိကေ- အထံ၌။ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို။ သုဏန္တော- နာယူလတ်သော်။ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို။ ဧကံ ဘိက္ခု- ရဟန်းတစ်ပါးကို (ဌပေန္တံ-၌စပ်)။ အတ္တနော- မိမိ၏။ သာသနေ- သာသနာတော်၌။ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ။ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနံ- ထိုးထွင်းသိမြင်အပ်ပြီးသော တရားရှိသော ညဉ့်များစွာကို သိသော ရဟန်းတော်တို့ထက် (ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသော တရားရှိ၍ ထေရ်ကြီးဝါကြီးရဟန်းတော်တို့ထက်)။ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- အမြတ်ဆုံးသောအရာအထူး၌။ ဌပေန္တံ- ထားတော်မူနေသည်ကို။ ဒိသွာ- မြင်၍။ သယမ္ဗိ- ကိုယ်တိုင်လည်း။ တံ ဌာနန္တရံ- ထိုအရာအထူးကို။ ပတ္ထေန္တော- တောင့်တလျက်။ သတသဟဿ- ဘိက္ခုပရိဝါရဿ- တစ်သိန်းသော ရဟန်းအခြံအရံရှိသော။ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်အား။ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး။ မဟာဒါနံ- ကြီးသော အလှူကို။ ပဝတ္ထေတွာ- ဖြစ်စေ၍။ ပဏိဓာနံ- ဆုတောင်းမှုကို။ အကာသိ- ပြုပြီ။ သတ္တာပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း။ အဿ- အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်လောင်း၏။ အနန္တရာယတံ- အန္တရာယ်မရှိ

၁။ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနံ= ပဋိဝိဇ္ဇိတ္တာတိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ ပဋိ✓ဝိဓ+တ၊ ဝိဇ္ဇန- ထိုးထွင်းခြင်း၌။ ပဋိဝိဒ္ဓေါ ဓမ္မော ယေဟိတိ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မာ၊ ရတ္တိ ဇာနန္တိတိ ရတ္တညူနော၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မာ စ တေ ရတ္တညူနော စာတိ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနော၊ တေသံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနံ။

သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဘာဝိနီ- နောင်၌ဧကန်ဖြစ်လတ္တံ့သော (ဝါ) လာ
လတ္တံ့သော၊ သမ္ပတ္တိ- စည်းစိမ်ချမ်းသာ၏ ပြည့်စုံမှုကို၊ ဗျာကာသိ- မိန့်ကြားတော်မူပြီး
သော- ထိုကောဏ္ဍညအလောင်းလျာသည်၊ ယာဝဇီဝ- အသက်ရှင်သမျှကာလပတ်လုံး
(ဝါ) အသက်ထက်ဆုံး၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကရောန္တော- ပြုသည်၊ (ဟုတ္တာ-
ဖြစ်၍)၊ သတ္တရိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ- ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူလတ်သော်၊
စေတိယေ- စေတီကို၊ ပတိဋ္ဌာပိယမာနေ- တည်စေအပ်သော်၊ အန္တောစေတိယေ-
စေတီတော်၏အတွင်း၌၊ ရတနဃရံ- ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ကျောင်းဆောင်ကို၊
ကာရာပေသိ- ပြုစေပြီး၊ စေတိယံ- စေတီကို၊ ပရိဝါရေတွာ- ဝန်းရံ၍၊ သဟဿ-
ရတနုဂ္ဂိကာနိ စ- တစ်ထောင်သော ရွှေစေတီအရံတို့ကိုလည်း (ရွှေစေတီအရံတစ်ထောင်
တို့ကိုလည်း)၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီး။

သော- ထိုသူသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊
တတော- ထိုဘဝမှ၊ စဝိတွာ- စုတေ(သေလွန်)၍၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊
သံသရန္တော- ကျင်လည်လတ်သော်၊ ဝိပဿိဿ- ဝိပဿီမည်သော၊ ဘဂဝတော-
ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ မဟာကာလော နာမ- မဟာကာလ
မည်သော၊ ကုဋ္ဌမ္ပိကာ- သူကြွယ်သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အဋ္ဌကရီသမတ္တေ- ရှစ်
ပယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ခေတ္တေ- လယ်၌၊ သာလိဂဗ္ဘံ- သလေးစပါးဖုံးကို

၁။ သာလိဂဗ္ဘံ= ဤပုဒ်ကို (ထေရ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ နိဿယ၊ မိုးထိမူ-၅၅၅) သလေးအဖုံးကို-ဟု
ပြန်ဆို၏။ (ဓမ္မပဒဋ္ဌ၊ ၄၊ ၁။ နိဿယ၊ ပြာသာဒ်မူ-၁၇၆၅) သလေးစပါးအဖုံးကို-ဟု
ပြန်ဆို၏။ ဤအဋ္ဌကထာ(နှာ- ၃၃၅)၌ကား၊ “ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရတိ”ဟု ပါရှိ
လေရာ “စပါးနံ”ဟုလည်းဖြစ်နိုင်၏။ စပါးနံဖျားဖြတ်ရာအရပ်တိုင်း ပြန်လည်ပြည့်လာသည်
ဟု ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။ စပါးဖုံးဟူသည်မှာလည်း စပါးအဆံလေးကို ဖုံးထားသော အခွံ
(စပါးခွံ)ကို ဆိုလိုဟန်ရှိသည်။ ဥပမာ- ကြက်ဥ၏အတွင်းထဲကအရာကို “အနှစ်”၊ အပြင်က
အရာကို “အခွံ”ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဤအတူ သာလိ-အရ “အဆံ”၊ ဂဗ္ဘ-အရ “အဖုံး”၊
သာလိဂဗ္ဘံ- စပါးအဆံကို ဖုံးထားသောအခွံဟု ပြန်ဆိုရာ၏။ သာလိနော ဂဗ္ဘော သာလိ-
ဂဗ္ဘော ဟု ပြု။ တနည်းဆိုရသော် ဂဗ္ဘဓာတ်သည် ဓာရဏတ္ထ၊ ဂဗ္ဘတိ ဓာရေတိတိ
ဂဗ္ဘော- ဆောင်တတ်သောအနံ၊ သာလိ ဂဗ္ဘော သာလိဂဗ္ဘော၊ သာလိ-အရ စပါးအသီးကိုယူ၊
ဂဗ္ဘ-အရ အနံကိုယူ၊ စပါးသီးကို ဆောင်ထားသောအနံ စပါးနံ၊ ဖလဓာတ်သည်လည်း
ဘေဒနတ္ထကို ဟော၏။ “ကဋ္ဌ ဖာလေတိ”ပုံစံတို့၌ကဲ့သို့ “ခွဲခြင်းဖြတ်ခြင်း”အနက်၌ဖြစ်၏။
ထို့ကြောင့် “စပါးခွံကို ခွဲ၍”ဟုလည်းကောင်း၊ “စပါးနံကို ဖြတ်၍”ဟုလည်းကောင်း
ပြန်ဆိုလိုက်သည်။

(ဝါ) စပါးနံကို၊ ဖာလေတွာ- ဖြတ်၍ (တနည်း) သာလိဂဗ္ဘံ- မှည့်သောစပါးကို၊ ဖာလေတွာ- ခွါ၍၊ ဂဟိတသာလိတဏှာလေဟိ- ယူလာအပ်သော သလေးဆန်တို့ဖြင့်၊ အသမ္ဘိန္နဓီရပါယာသံ- မရောနှောသော နို့ရည်ရှိသော နွားနို့ထမင်း(ဆွမ်း)ကို၊ သမ္မာ- ဒေတွာ- ပြုလုပ်စီမံ၍၊ တတ္ထ- ထိုနို့ထမင်း၌၊ မဓုသပ္ပိသက္ကရာဒယော- ပျားရည်၊ ထောပတ်၊ သကာအစရှိသည်တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ- ထည့်၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ- ဘုရား အမျိုးရှိသော၊ သံဃဿ- သံဃာတော်အား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ သာလိဂဗ္ဘံ- မှည့်သော သလေးစပါးကို၊ ဖာလေတွာ- ဖြတ်၍၊ ဂဟိတဂဟိတဌာနံ- ယူအပ်တိုင်းယူအပ်တိုင်း သော အရပ်သည်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ ပူရတိ- ပြည့်၏၊ ပုထုကကာလေ- စပါးနံထွက်သော အခါ၌၊ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ- စပါးနံဦးအလှူမည်သည်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ လာယနေ- စပါးရိတ်ရာအခါ၌၊ လာယနဂ္ဂံ- ကောက်ရိတ်ဦးအလှူလည်းကောင်း၊ ဝေဏိကရဏေ- ကောက်လှိုင်းကြိုးထုံးမှုပြုရာအခါ၌ (ကောက်လှိုင်းထုံးရန် ကြိုးစည်းပြုလုပ်ရာအခါ၌)၊ ဝေဏဂ္ဂံ- ကောက်လှိုင်းကြိုးထုံးဦးအလှူလည်းကောင်း၊ ကလာပါဒိကရဏေ- ကောက် လှိုင်းစည်းရာအခါသည်၌၊ ကလာပဂ္ဂံ- ကောက်လှိုင်းဦးအလှူလည်းကောင်း၊ ခလဂ္ဂံ- တလင်းဦးအလှူလည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍဂ္ဂံ- တလင်း၌ ဘဏ္ဍာဦးအလှူလည်းကောင်း (စပါးနယ်ဦးအလှူဟုလည်း ဆို၏)၊ မိနဂ္ဂံ- စပါးတို့ကို ချင့်တွယ်တိုင်းတာသောအခါ ဦးဦးဖျားဖျားလှူသော အလှူလည်းကောင်း၊ ကောဠဂ္ဂံ- စပါးကျီသွတ်သွင်းရာအခါ၌ ဦးဦးဖျားဖျားလှူသော အလှူလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧကသဿေ- တစ်ခုသော ကောက်စပါး၌၊ နဝဝါရေ- ကိုးကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ အဂ္ဂဒါနံ- မြတ်သော အလှူကို (ဝါ) အလှူဦးကို၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တမ္ဘိ သဿံ- ထိုကောက်စပါးသည် လည်း၊ အတိရေကတရံ- အတိုင်းအတာထက်အလွန်၊ သမ္ပန္နံ- ပြည့်စုံသည်၊ (အထွက် ကောင်းသည်)၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တတော- ထိုဘဝမှ၊ စုတော- စုတေ (သေလွန်) သည်၊ (သမာနော- ဖြစ် လတ်သော်)၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ဒေဝေသု စ- နတ် ဘဝတို့၌လည်းကောင်း၊ မနုဿေသု စ- လူ့ဘဝတို့၌လည်းကောင်း၊ သံသရန္တော- ကျင်လည်လတ်သော်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပ္ပတ္တိတော- ပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပုရေတရမေဝ- ရှေးဦးမစွ အစကပင်လျှင် (ဦး၍သာလျှင်)၊ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ- ကပိလဝတ္ထုမြို့တော်၏၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေး၌၊ ဒေါဏဝတ္ထု- နာမကေ- ဒေါဏဝတ္ထုမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂါမေ- ပုဏ္ဏားရွာ၌၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ-

ကုလေ- များသောဥစ္စာအနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဿ- ထိုသူ၏၊
 ကောဏ္ဍညောတိ- ကောဏ္ဍညဟူ၍၊ ဂေါတ္တတော- အနွယ်အားဖြင့်၊ အာဂတံ- လာ
 သော၊ နာမံ- အမည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုကောဏ္ဍညသည်၊
 ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တယော ဝေဒေ-
 ဗေဒင်သုံးပုံတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ- သင်ယူ၍၊ လက္ခဏမန္တေသု စ- လက္ခဏာကျမ်း၊
 ဝေဒကျမ်းတို့၌လည်း၊ ပါရံ- တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ အဂမာသိ- ရောက်ပြီ၊ (တနည်း)
 ပါရံ အဂမာသိ- တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်ပြီ၊ တေန သမယေန- ထိုအချိန်
 အခါ၌၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တုသိတပုရတော-
 တုသိတာနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ ကပိလဝတ္ထုပုရေ- ကပိလဝတ်မြို့၌၊
 သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊
 တဿ- ထိုဘုရားလောင်း၏၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ- နာမည်မှည့်ရာနေ၌၊ အဋ္ဌတ္တရ-
 သတေသု- တစ်ရာရှစ်ယောက်ကုန်သော၊ (အဋ္ဌဟိ ဥတ္တရံ သတံ အဋ္ဌတ္တရသတံ၊
 တေသု အဋ္ဌတ္တရသတေသု)၊ ဥပနီတေသု- ကပ်ရောက်လာကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏေသု-
 ပုဏ္ဏားတို့တွင်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ယေ ဗြာဟ္မဏာ- အကြင်ပုဏ္ဏားတို့သည်၊
 လက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏတ္ထံ- လက္ခဏာတော်တို့ကို ဖတ်ကြား(ဟောခြင်း)ခြင်းငှါ၊ မဟာ-
 တလံ- မြတ်သော နန်းရင်ပြင်သို့၊ ဥပနီတာ- ကပ်ရောက်လာကုန်ပြီ၊ သော-
 ထိုကောဏ္ဍညပုဏ္ဏားလုလင်သည်၊ တေသု- ထိုရှစ်ယောက်သော ပုဏ္ဏားတို့တွင်၊
 သဗ္ဗနဝကော- အလုံးစုံတို့အောက် အငယ်ဆုံးသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ မဟာပုရိသဿ-
 ဘုရားအလောင်းတော်၏၊ လက္ခဏနိပ္ပတ္တိ- လက္ခဏာတော်တို့၏ ပြီးစီးပြည့်စုံမှုကို၊
 ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဧကံသေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ အယံ- ဤဘုရားအလောင်းတော်သည်၊
 ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ နိဋ္ဌ- ဆုံးဖြတ်ခြင်း
 သို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းတော်၏၊ အဘိနိက္ခမနံ-
 တောထွက်တော်မူခြင်းကို၊ ဥဒိက္ခန္တော- စောင့်ဆိုင်းလျက်၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်နေ၏။

ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းတော်သည်လည်း၊ မဟတာ- များစွာသော၊
 ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ ဝမမာနော- ကြီးပွားတိုးတက်လျက်၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်
 သဖြင့်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော- ကြီးပြင်းခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဉာဏပရိပါကံ-
 ဉာဏ်ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ ဧကုနတိသတိမေ- တစ်ခုယုတ်သုံးဆယ်သော
 (ဝါ) နှစ်ဆယ့်ကိုးဟူသော၊ ဝဿေ- နှစ်၌၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ- မြတ်သောတောထွက်ခြင်း
 ကို၊ နိက္ခမန္တော- ထွက်တော်မူလတ်သော်၊ အနောမာနဒီတီရေ- အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊

ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြုတော်မူ၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဥရုဝေလံ- ဥရုဝေလတော အုပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ ပဓာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်မှုကို၊ ပဒဟိ- အားထုတ်ပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ကောဏ္ဍညော- ကောဏ္ဍညမည်သော၊ မာဏဝေါ- လုလင်သည်၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းတော်၏၊ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ- ရဟန်းပြု သွားသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟကဗြာဟ္မဏာနံ- လက္ခဏာ တော်ဖတ်ကြားကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပုတ္တေဟိ- သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဝပ္ပမာဏဝါဒီဟိ- ဝပ္ပလုလင်အစရှိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ အတ္တပဉ္စမော- မိမိလျှင်ငါးဦးမြောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်သဖြင့်၊ ဗောဓိ- သတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဆဗ္ဗဿာနိ- ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ တံ- ထိုဘုရားလောင်းကို၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော- ပြုစု လုပ်ကျွေးလတ်သော်၊ တဿ- ထိုဘုရားလောင်း၏၊ ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန- ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အစာအာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗိန္နော- ငြီးငွေ့ စိတ်ပျက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အပက္ကမိတွာ- ဖဲခွါ၍၊ ဣသိပတနံ- ဣသိပတန မည်သော တောအုပ်သို့၊ အဂမာသိ- သွားပြီ၊ အထ ခေါ်- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားလောင်းသည်၊ ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန- ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အစာ အာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ လဒ္ဓကာယဗလော- ရအပ်သော ကိုယ်ခံစွမ်းအား ရှိသည် (လဒ္ဓံ ကာယဗလံ ယေနာတိ လဒ္ဓကာယဗလော)၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝေသာဓပုဏ္ဏမာယံ- ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ- ဗောဓိပင်၏အနီး အောက်၌၊ အပရာဇိတပလ္လင်္ဂေ- အပရာဇိတမည်သောပလ္လင်တော်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တိဏ္ဍံ မာရာနံ- ကိလေသမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရ မာရ်၊ ဒေဝပုတ္တမာရ်ဟူသော သုံးပါးသော မာရ်တို့၏၊ မတ္တကံ- ဦးထိပ်ကို၊ မဒ္ဒိတွာ- နှိပ်နင်းချေဖျက်၍၊ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ- သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီးသော ဘုရား ရှင်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သတ္တသတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီ၊ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ- ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌သာလျှင်၊ ဝီတိနာမေတွ- အချိန်ကို ကုန်လွန်စေ၍၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ- ပဉ္စ ဝဂ္ဂိငါးဦးတို့၏၊ ဉာဏပရိပါကံ- ဉာဏ်ရင့်ကျက်လာမှုကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ အာသာဠီ- ပုဏ္ဏမာယံ- ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ ဣသိပတနံ- ဣသိပတနမည်သော တောအုပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွသွား၍၊ တေသံ- ထိုပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့အား၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန္တံ- ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ်တော်ကို၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ- ဒေသနာ တော်၏အဆုံး၌၊ ကောဏ္ဍညတ္ထေရော- ကောဏ္ဍညမထေရ်သည်၊ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မ-

ကောဠိဟိ- တစ်ဆယ့်ရှစ်ကုဋေကုန်သော ဗြဟ္မာတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သောတာ-
 ပတ္တိဖလေ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ပက္ခဿ-
 လဆုတ်ပက္ခဏိ၊ ပဉ္စမိယံ- ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တဒေသနာယ-
 အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားဒေသနာတော်ဖြင့်၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ သစ္စာ-
 ကာသိ- မျက်မှောက်ပြုပြီ။

၅၉၆။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုကောဏ္ဍညမထေရ်သည်၊ အရဟတ္တံ- အရ-
 ဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်ပြီး၍၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ကိံ ကမ္မံ- အဘယ်ကောင်းမှု
 ကံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ လောကတ္တရသုခံ- လောကုတ္တရာချမ်းသာကို၊ အဓိဂတော-
 ရခဲ့သည်၊ အမှိ- ဖြစ်သနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပဓာရေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်
 လတ်သော်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေ့ကံကို၊ ပစ္စက္ခတော- မျက်မှောက်အနေ
 အားဖြင့်၊ ဥတွာ- သိမြင်၍၊ သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ရှေး၌ပြုကျင့်အပ်ခဲ့သော အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်ကို၊ ဥဒါန-
 ဝသေန- ဥဒါန်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နိအာဒိ-
 ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နံ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တဿ- ထိုစကား
 ရပ်၏၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်
 သာလျှင်တည်း၊ လောကဇေဋ္ဌဝိနာယကန္တိ- လောကဇေဋ္ဌ ဝိနာယကံ ဟူသည်ကား၊
 သကလဿ- အလုံးစုံသော၊ သတ္တလောကဿ- သတ္တလောက၏၊ ဇေဋ္ဌံ- အကြီး
 အကဲဖြစ်တော်မူသော၊ ပဓာနံ- အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူသော၊ ဣတိ- ဤကား၊
 အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဝေနေယျသတ္တေ- ကျွတ်ထိုက်
 သော သတ္တဝါတို့ကို၊ သံသာရသာဂရဿ- သံသရာတည်းဟူသော ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ
 ၏၊ ပရတိရံ- တစ်ဘက်ကမ်းဖြစ်သော၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ- မြတ်သော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်
 သို့၊ နေတိ- ပို့ဆောင်တတ်၏၊ သမ္မာပေတိ- ကောင်းစွာရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ-
 ထိုကြောင့်၊ ဝိနာယကော- ဝိနာယကမည်၏၊ တံ ဝိနာယကံ- သံသရာတည်းဟူသော
 ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၏တစ်ဘက်ကမ်းနိဗ္ဗာန်သို့ ပို့ဆောင်ပေးတော်မူတတ်သော (ပဒုမု-
 တ္တရသမ္ပန္နံ-၌စပ်)၊ ဗုဒ္ဓဘူမိ မနုပ္ပတ္တန္တိ- ဗုဒ္ဓဘူမိ မနုပ္ပတ္တံ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဿ-
 ဘုရားရှင်၏၊ ဘူမိ- အောင်မြေတည်း (ဝါ) အဆင့်အတန်းတည်း၊ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ-
 တည်ရာအရပ်တည်း၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိ- ဗုဒ္ဓဘူမိမည်၏၊ သဗ္ဗညုတ-
 ဉာဏံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရ၏၊ တံ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ အနုပ္ပတ္တော-
 ရောက်တော်မူ၏၊ ပဋိဝိဒ္ဓေါ- ထိုးထွင်းသိတော်မူ၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိ-

မနုပ္ပတ္တော- ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တောမည်၏။ တံ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တံ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရောက်တော်မူ ထိုးထွင်းသိတော်မူသော၊ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဘူတံ- ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်တော်မူသော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ပဌမံ အဒ္ဓသံ အဟန္တိ- ပဌမံ အဒ္ဓသံ အဟံ ဟူသည်ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဝေသာဓပုဏ္ဏမိယာ- ကဆုန်လပြည့်နေ့၏၊ ရတ္တိယာ- ဉာဠိ၏၊ ပစ္စုသသမယေ- မိုးသောက်ခါနီး လင်းအားကြီးအချိန်၌၊ ဗုဒ္ဓဘူတံ- ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်တော်မူသော၊ ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နံ- ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဒ္ဓက္ခိ- ဖူးမြင်ရပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၇။ ယာဝတာ ဗောဓိယာ မူလေတိ- ယာဝတာ ဗောဓိယာ မူလေဟူသည်ကား၊ ဗောဓိရက္ခသမိပေ- ဗောဓိပင်၏အနီးအောက်၌၊ ယတ္တကာ- အကြင်မျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ယက္ခာ- နတ်တို့သည်၊ သမာဂတာတိ- သမာဂတာ ဟူသည်ကား၊ ရာသီဘူတာ- အပေါင်းအစုဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ သမ္ပန္နန္တိ- သမ္ပန္နံဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဘူတံ- ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်တော်မူသော၊ တံ ဗုဒ္ဓံ- ထိုပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်ကို၊ ပဉ္စလိကတာတိ- ပဉ္စလိကတာ ဟူသည်ကား၊ ဒသဂုံလိသမောဓာနံ- လက်ဆယ်ချောင်းတို့၏ အပေါင်းအစုဟူသော၊ အဉ္စလိပုဋ်- လက်အုပ်လက်ဆုပ်ကို၊ သိရသိ- ဦးထိပ်၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဝန္တန္တိတိ- ဝန္တန္တိ ဟူသည်ကား၊ နမဿန္တိ- ရှိခိုးကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၅၉၈။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ တုဋ္ဌမနာတိ- သဗ္ဗေ ဒေဝါ တုဋ္ဌမနာ ဟူသည်ကား၊ ဗုဒ္ဓဘူတဋ္ဌာနံ- ဘုရားဖြစ်တော်မူရာအရပ်သို့၊ အာဂတာ- လာကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ ဒေဝါ- ထိုနတ်တို့သည်၊ တုဋ္ဌစိတ္တာ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ သမ္ဘရန္တိ- သွားလာလှည့်လည်ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ အန္တကာရတမောနုဒေါတိ- အန္တကာရတမောနုဒေါ ဟူသည်ကား၊ အတိဝိယ- အလွန်အကဲသာလျှင်၊ အန္တကာရံ- အမှိုက်မှောင်တည်းဟူသော၊ မောဟံ- မောဟကို၊ နုဒေါ- ပယ်နှုတ်တတ်သော၊ ခေပနော- ကုန်ခမ်းစေတတ်သော၊ အယံ ဗုဒ္ဓေါ- ဤဘုရားရှင်သည်၊ အနုပ္ပတ္တော- ရောက်တော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၅၉၉။ တေသံ ဟာသပရေတာနန္တိ- တေသံ ဟာသပရေတာနံ ဟူသည်ကား၊ ဟာသေဟိ ပီတိသောမနဿေဟိ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတာနံ-

ပြည့်စုံကုန်သော၊ တေသံ ဒေဝါနံ- ထိုနတ်တို့၏၊ မဟာနာဒေါတိ- မဟာနာဒေါဟူသည် ကား၊ မဟာဃောသော- ကြီးစွာသောအသံသည်၊ အဝတ္တထာတိ- အဝတ္တထ ဟူ သည်ကား၊ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနော- ဘုရားသာသနာတော်၌၊ ကိလေသေတိ- ကိလေသေဟူသည်ကား၊ သံကိလေသေ- ပူပန်စေတတ် (ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်တတ်)ကုန်သော၊ ဓမ္မေ- တရားတို့ကို၊ ဈာပယိဿာမ- လောင်မြိုက်စေကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၀၀။ ဒေဝါနံ ဂိရမညာယာတိ- ဒေဝါနံ ဂိရမညာယဟူသည်ကား၊ ဝါစာယ ထုတ်ဝစနေန- ချီးမွမ်းစကားနှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ဥဒီရိတံ- ထုတ်ဖော်ပြောဆို အပ်သော၊ ဒေဝါနံ- နတ်တို့၏၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ ဟဋ္ဌော- တက်ကြွ ရွှင်လန်းသော (အဟံ- ငါသည်)၊ ဟဋ္ဌေန စိတ္တေနာတိ- ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန ဟူသည် ကား၊ သောမနဿသဟဂတေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စိတ္တေန- စိတ် ဖြင့်၊ အာဒိဘိက္ခန္တိ- အာဒိဘိက္ခံ ဟူသည်ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော (အဦးအစ ဖြစ်သော)၊ အာဟာရံ- ဆွမ်းအာဟာရကို၊ ဗုဒ္ဓဘူတဿ- ဘုရားဖြစ်၍ဖြစ်သောမြတ်စွာ ဘုရားအား၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၀၂။ သတ္တာဟံ အဘိနိက္ခမ္မာတိ- သတ္တာဟံ အဘိနိက္ခမ္မ ဟူသည်ကား၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ- မြတ်သော တောထွက်တော်မူခြင်းကို၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်တော်မူ၍၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ပဓာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ- သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်တည်းဟူသော နီးသော အကြောင်းရှိသော၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတံ- အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဗောဓိ- ဗောဓိဉာဏ်ကို၊ အဇ္ဈဂမန္တိ- အဇ္ဈဂမံ ဟူသည်ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဓိဂဉ္စိ- ရပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဣဒံ မေ ပဌမံ ဘတ္တန္တိ- ဣဒံ မေ ပဌမံ ဘတ္တံ ဟူသည်ကား၊ သရီရယာပနံ- ခန္ဓာကိုယ်ကို ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံးတည်စေတတ်သော၊ ဣဒံ ဘတ္တံ- ဤဆွမ်းကို၊ ဗြဟ္မစာရိဿာတိ- ဗြဟ္မစာရိဿ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမစာရိဿ- မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသော၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ့အား၊ ဣမိနာ ဒေဝပုတ္တေန- ဤနတ်သားသည်၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၀၃။ တုသိတာ ဟိ ဣဓာဂန္ဓာတိ- တုသိတာ ဟိ ဣဓာဂန္ဓာ ဟူသည်ကား၊

တုသိတာဘဝနတော- တုသိတာဘုံမှ၊ ဣဓ မနုဿလောကေ- ဤလူလောက၌၊ အာဂန္တာ- လာရောက်၍၊ ယော ဒေဝပုတ္တော- အကြင်နတ်သားသည်၊ မေ မမ- ငါ့အား၊ ဘိက္ခံ- ဆွမ်းကို၊ ဥပါနယီတိ- ဥပါနယိဟူသည်ကား၊ အဒါသိ- ပေးလှူပြီ၊ တံ ဒေဝပုတ္တံ- ထိုဆွမ်းလှူသော နတ်သားကို၊ ကိတ္တယိဿာမီတိ- ကိတ္တယိဿာမိ ဟူသည်ကား၊ ကထေဿာမိ- ပြောကြားပေအံ့၊ ပါကဋံ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့၊ ဘာသတောတိ- ဘာသတော ဟူသည်ကား၊ ဘာသန္တဿ- ပြောကြားသော၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုဏာထ- နားထောင်ကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက် ၏)၊ ဣတော- ဤနေရာမှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ အနုတ္တာနပဒမေဝ- မပေါ်လွင်မထင်ရှားသော ပုဒ်ကိုသာလျှင်၊ ဝဏ္ဏယိ- သာမ- ဖွင့်ဆိုပါကုန်အံ့။

၆၀၇။ တိဒသာတိ- တိဒသာဟူသည်ကား၊ တာဝတိံသဘဝနာ- တာဝတိံသာ ဘုံမှ၊ အဂါရာတိ- အဂါရာ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပ္ပန္နုဗြာဟ္မဏဂေဟတော- ဖြစ်သော (မွေးဖွားသော) ပုဏ္ဏားအိမ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်း ပြု၍၊ ဆ သံဝစ္ဆရာနိ- ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒုက္ကရကာရိကံ- ပြုကျင့်နိုင်ခဲ့သော အကျင့်ကို၊ ကရောန္တေန- ပြုကျင့်တော်မူသော၊ ဗောဓိသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းတော် နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ ဝသိဿတိ- နေလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက် စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၀၈။ တတော သတ္တမကေ ဝဿေတိ- တတော သတ္တမကေ ဝဿေ ဟူသည်ကား၊ တတော ပဗ္ဗဇိကာလတော- ထိုသို့ရဟန်းပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ခုမြောက်သော၊ သံဝစ္ဆရေ- နှစ်၌၊ ဗုဒ္ဓေါ သစ္စံ ကထေဿတီတိ- ဗုဒ္ဓေါ သစ္စံ ကထေဿတိ ဟူသည်ကား၊ ဆဗ္ဗဿာနိ- ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒုက္ကရကာရိကံ- ပြုကျင့်နိုင်ခဲ့သော အကျင့်ကို၊ ကတွာ- ပြုကျင့်၍၊ သတ္တမသံဝစ္ဆရေ- ခုနစ်မြောက်သောနှစ်၌၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီပြည်၌၊ မိဂဒါယေ- ရှဉ့်နက်တို့ကို အစာလည်းကျွေး ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်သော၊ ဣသိပတနေ- ဈာန်အဘိညာဉ်ရသော ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ကောင်းကင်မှဆင်းရာ ကောင်းကင်မှသက်ရာဖြစ်သော ဣသိပတနတောအုပ်၌၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန္တ- ဒေသနာယ- ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂသစ္စ- သင်္ခါတံ- ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာဟု ဆိုအပ်သော၊ စတုသစ္စံ- သစ္စာလေးပါးတရားတော်ကို၊ ကထေဿတိ- ဟောတော်မူလတ္တံ့၊ ဣတိ-

ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကောဏ္ဍညောနာမ နာမေနာတိ- ကောဏ္ဍညော
နာမ နာမေန ဟူသည်ကား၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ ဂေါတ္တနာမဝသေန- အနွယ်
တော်အမည်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ကောဏ္ဍညော နာမ- ကောဏ္ဍညမည်သော၊ ပဌမံ
သစ္စိကာဟိတိတိ- ပဌမံ သစ္စိကာဟိတိ ဟူသည်ကား၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ- ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦး
တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ အာဒိတော ဧဝ- အစဦးဆုံးသာလျှင်၊
သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏံ- သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တော်ကို၊ သစ္စိကာဟိတိ- မျက်
မှောက်ပြုလတ္တံ့၊ ပစ္စက္ခံ- မျက်မှောက်၊ ကရိဿတိ- ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊
အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၀၉။ နိက္ခန္ဓေနာနုပဗ္ဗဇိန္တိ- နိက္ခန္ဓေနာနုပဗ္ဗဇိ ဟူသည်ကား၊ နိက္ခန္ဓေန-
တောထွက်တော်မူသော၊ ဗောဓိသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းတော်နှင့်၊ သဟ- အတူ
တကွ၊ နိက္ခမိတွာ- တောထွက်၍၊ အနုပဗ္ဗဇိ- အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုပြီး၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အနုပဗ္ဗဇိတွာ- အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုပြီး၍၊
တထာ- ထိုအတူ၊ မယာ- ငါသည်၊ ပဓာနန္တိ- ပဓာနံ ဟူသည်ကား၊ ဝီရိယံ- လုံ့လ
ကြိုးကုတ်အားထုတ်မှုကို၊ သုကတန္တိ- သုကတံ ဟူသည်ကား၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊
ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ ဒဠံ ကတွာ- ခိုင်မြဲအောင်ပြု၍၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤ
ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ကိလေသေ ဈာပနတ္ထာယာတိ- ကိလေသေ ဈာပန-
တ္ထာယ ဟူသည်ကား၊ ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို၊ သောသနတ္ထာယ- ခြောက်သွေ့
စေခြင်းငှါ၊ ဝိဒ္ဓံသနတ္ထာယ- ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ၊ အနဂါရိယန္တိ- အနဂါရိယံ ဟူသည်
ကား၊ အဂါရဿ- အိမ်၏၊ အဟိတံ- အစီးအပွားမဟုတ်သော၊ ကသိဝဏိန္ဒာဒိကမ္မ-
ဝိရဟိတံ- လယ်ထွန်ခြင်း၊ ကုန်ရောင်းခြင်းစသော အမှုကိစ္စမှကင်းသော၊ သာသနံ-
အဆုံးအမတော်ကို၊ ပဗ္ဗဇိန္တိ- ပဗ္ဗဇိဟူသည်ကား၊ ပဋိပဇ္ဇိ- လိုက်နာပြုကျင့်ပြီး၊ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၁၀။ အဘိဂန္ဓာန သဗ္ဗညုတိ- အဘိဂန္ဓာန သဗ္ဗညု ဟူသည်ကား၊ သဗ္ဗ-
အလုံးစုံသော၊ အဘိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ ဝါ- အဘိတံ အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကိုသော်လည်း
ကောင်း၊ သင်္ခါရဝိကာရလက္ခဏနိဗ္ဗာနပညတ္တိသင်္ခါတံ- သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏ၊
နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဧယျံ ဝါ- သိသင့်သိအပ်သိထိုက်သောတရားကိုလည်း
ကောင်း၊ ဇာနန္တော- သိတော်မူသော၊ ဒေဝေဟိ- နတ်တို့နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊
ဝတ္တမာနေ- ဖြစ်သော၊ သတ္တလောကေ- သတ္တလောက၌၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊
မိဂါရညန္တိ- မိဂါရညံဟူသည်ကား၊ မိဂဒါယဝိဟာရံ- သားကောင်တို့ကို ဘေးမဲ့ပေးရာ

မိဂဒါဝုန်တောကျောင်းသို့ (ဒေတိ ဧတ္ထတိ ဒါယော၊ မိဂါနံ အဘယံ ဒါယော မိဂဒါယော၊ မဇ္ဈေလောပီဆဋ္ဌိတပ္ပရိသံ၊ မိဂဒါယ ဝိဟာရံဟု တစ်ပုဒ်တည်း ရှိသင့်သည်။ စာ၌ကား တစ်ပုဒ်စီ ကွဲနေသည်။) အဘိဂန္ဓာတိ- အဘိဂန္ဓာ ဟူသည်ကား၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ- ချဉ်းကပ်၍၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ သစ္စိကတေန- မျက်မှောက် ပြုအပ်သော၊ ဣမိနာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဉာဏေန- ဤသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ အမတဘောရိန္တိ- အမတဘောရီ ဟူသည်ကား၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဘောရီ- မြတ်သော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော စည်တော်ကြီးကို၊ အဟနီတိ- အဟနိ ဟူသည်ကား၊ ပဟရိ- ရိုက်တီးဆော်ရွမ်းပြီ၊ ဒဿေသိ- ပြတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၁၁။ သော ဒါနီတိ- သော ဒါနိ ဟူသည်ကား၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ သော- တာပန္နော- သောတာပန်ဖြစ်သော၊ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ အမတံ- မသေရာဖြစ်သော၊ သန္တန္တိ- သန္တံ ဟူသည်ကား၊ ဝုပသန္တသဘာဝံ- ငြိမ်သက်သော သဘောရှိသော၊ ပဒန္တိ- ပဒံ ဟူသည်ကား၊ ပဋိတဗ္ဗံ ပါပုဏိတဗ္ဗံ- ရောက်အပ် ရောက်ထိုက်သော၊ အနုတ္တရန္တိ- အနုတ္တရံ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တရဝိရဟိတံ- မိမိထက်သာလွန်သော တရားမှကင်းသော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ၊ အဓိဂတော- ရပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယာတိ- သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ ဟူသည်ကား၊ ကာမာသဝါဒယော- ကာမာသဝ အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ ကုန်သော၊ အာသဝေ- အာသဝတရားတို့ကို၊ ပရိညာယ- ပိုင်းခြားသိမြင်၍၊ ပဟာန- ပရိညာယ- ပဟာနပရိညာဉ်ဖြင့်၊ ပဗေတိတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ အနာသဝေါတိ- အနာသဝေါ ဟူသည်ကား၊ နိက္ခိလေသော- ကိလေသာမရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရာမိ- တိ- ဝိဟရာမိ ဟူသည်ကား၊ ဣရိယာပထဝိဟာရေန- ဣရိယာပထဝိဟာရဖြင့် (ဣရိယာပုတ်လေးပါးတည်းဟူသော နေထိုင်ခြင်းဖြင့်)၊ ဝါသံ- နေထိုင်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေမိ- ပြုပါမည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿောတျာဒယော- ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ဂါထာယော- ဂါထာတို့ကို၊ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အဓိပ္ပါယ် ရှိကုန်သည်သာတည်း။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုကောဏ္ဍညမထေရ်ကို၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ဘိက္ခုသံဃမဇ္ဈေ- ရဟန်းအပေါင်း၏အလယ်၌၊ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်

သော မြတ်သော ဘုရားနေရာ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မဘာဝံ- ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါးတရား ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါဘုရား ၏၊ သာဝကာနံ- တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ရတ္တညုနံ- များစွာသော ဉာဉ်အပိုင်းအခြားကို သိတတ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ အယံ အညာသိကောဏ္ဍ ညော- အကြင်အညာသိကောဏ္ဍညမထေရ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧတံ ဧသော- ဤအရှင်အညာသိကောဏ္ဍညသည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း”၊ ဣတိ- ဤ သို့၊ ဧတဒဂ္ဂေ- ဧတဒဂ်အရာအထူး၌၊ ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီ၊ သော- ထိုအညာသိ ကောဏ္ဍညမထေရ်သည်၊ ဒွိဟိ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ- အဂ္ဂသာဝက တို့သည်၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ ကရိယမာနံ- ပြုအပ်သော၊ ပရမနိပစ္စကာရံ- အလွန်နှိမ့်ချ၍ ပြုသော အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမန္တသေနာသနေ- ရွာနီးကျောင်း၌၊ အာကိဏ္ဏဝိဟာရဉ္စ- ရောပြွမ်း၍ နေရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဟရိတုကာမော- ရှောင်လွှဲလိုသည်၊ (ဟုတွာ စ- ဖြစ်၍လည်းကောင်း)၊ ဝိဝေကာဘိရတိယာ- ဆိတ်ငြိမ် ရာအရပ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းဖြင့်၊ ဝိဟရိတုကာမော- နေလိုသည်၊ (ဟုတွာ စ- ဖြစ်၍ လည်းကောင်း)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဥပဂတာနံ- ကပ်ရောက်လာ ကုန်သော၊ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ- ရဟန်းရှင်လူတို့အား၊ ပဋိသန္တာရကရဏမ္ပိ- စကား အစေ့အစပ်ပြုရခြင်းကိုလည်း (ဝါ) လောကဝတ်ပြုနေရခြင်းကိုလည်း၊ ပပဉ္စ- အချိန် ကြာမြင့်သည်ကို (ဝါ) အချိန်ဖြုန်းသည်ဟု၊ မညမာနော- မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ စ- ဖြစ်၍လည်းကောင်း)၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ကြားလျှောက် ထား၍၊ ဟိမဝန္တံ- ဟိမဝန္တာတောင်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဆဒ္ဒန္တေဟိ- ခြောက်ပါး သော အဆင်းအရောင်နှင့်ပြည့်စုံသော အစွယ်ရှိကုန်သော၊ နာဂေဟိ- ဆင်တို့သည်၊ ဥပဋ္ဌိယမာနော- ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဆဒ္ဒန္တဒဟတီရေ- ဆဒ္ဒန္တအိုင်၏ကမ်းနား၌၊ ဒွါဒသဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိ- နေ တော်မူပြီ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တတ္ထ- ဆဒ္ဒန္တအိုင်ကမ်းနား၌၊ ဝသန္တံ- နေသော၊ ထေရံ- မထေရ်ကို၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဒေဝရာဇာ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ ဥပသကံမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဌိတော- ရပ် လျက်၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ သာဓု- တောင်းပန်ပါ၏၊ အယျော- အရှင်ဘုရားသည်၊ မေ- တပည့် တော်အား၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဒေသေတု- ဟောကြားတော်မူပါ”၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီ၊ ထေရော- အရှင်အညာသိကောဏ္ဍ

ညမထေရ်သည်။ တဿ - ထိုသိကြားမင်းအား၊ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ - သစ္စာလေးပါးလျှင် တည်ရာရှိသော၊ တိလက္ခဏာဟတံ - အနိစ္စတာ စသော သုံးပါးသော မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာတို့ဖြင့် ခတ်နှိပ်အပ်သော၊ (အာဟညတေတိ အာဟတံ၊ အာ✓ဟန+တ၊ ဃဇ္ဇနေ - ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်း၌။ တီဏိ လက္ခဏာနိ တိလက္ခဏံ၊ တိလက္ခဏေဟိ အာဟတော တိလက္ခဏာဟတော၊ တံ တိလက္ခဏာဟတံ)၊ သုညတာပဋိသယုတ္တံ - အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သောတရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ နာနာနယဝိစိတ္တံ - အမျိုးမျိုးသော နည်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ အမတောဂမံ - အမြိုက်တရား၌ အကျုံးဝင်သော၊ ဓမ္မံ - တရားတော်ကို၊ ဗုဒ္ဓလီလာယ - ဘုရားရှင်၏တင့်တယ်စံပယ်ခြင်းဖြင့်၊ ဒေသေသိ - ဟောတော်မူပြီ၊ တံ - ထိုတရားကို၊ သုတ္တာ - ကြားနာရ၍၊ သက္ကော - သိကြားမင်းသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပသာဒံ - ကြည်ညိုမှုကို၊ ပဝေဒေန္တော - သိစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍) -

ဂါထာအနက်။ ။ (ထေရေန - အညာသိက္ခာဏ္ဍညမထေရ်သည်)၊ သဗ္ဗသော - အခြင်းခပ်သိမ်းအားဖြင့်၊ အနုပါဒါယ - တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံကို မယူမူ၍၊ ဝိရာဂေါ - စွဲလမ်းနှစ်သက်တပ်မက်မှုကင်းကြောင်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မော - တရားတော်ကို၊ ဒေသိတော - ဟောအပ်ပြီ၊ မဟာရသံ - ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိသော၊ ဓမ္မံ - တရားတော်ကို၊ သုတ္တာ - နာကြားရ၍၊ ဧသ ဧသော အဟံ - ဤငါ သိကြားမင်းသည်၊ ဘိယျော - လွန်စွာ၊ ပသီဒါမိ - ကြည်ညိုပါ၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ ထုတိ - ချီးမွမ်းမှုကို၊ အကာသိ - ပြုတော်မူပြီ။

ထေရော - အညာသိက္ခာဏ္ဍညမထေရ်သည်၊ ဆဒ္ဒန္တဒဟတီရေ - ဆဒ္ဒန္တအိုင်၏ ကမ်းပါး၌၊ ဒွါဒသဝဿာနိ - တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ - နေ၍၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံချိန်သည်၊ ဥပကဋ္ဌေ - နီးကပ်လာလတ်သော်၊ သတ္တာရံ - ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသကံမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ ပရိနိဗ္ဗာနံ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံခြင်းကို၊ အနုဇာနာပေတွာ - ခွင့်ပြုစေတော်မူ၍၊ တတ္ထေဝ - ထိုဆဒ္ဒန္တအိုင်၏ကမ်းပါးသို့သာလျှင်၊ ဂန္ဓာ - ကြွ၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိ - ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပြီ၊ ဣတိ - ဤကား ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

အညာသိက္ခာဏ္ဍညတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ - အညာသိက္ခာဏ္ဍညမထေရ်၏
အပဒါနအဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ - ပြီးပြီ။

၃-၈။ ပိဏ္ဏောလဘာရဒွါရဇေတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိ အာဒိကံ- ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော ဤသို့ အစ ရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော ပိဏ္ဏောလဘာရဒွါဇေ- အရှင်ပိဏ္ဏောလဘာရ ဒွါဇေထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအရာအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္မိ- ဤပိဏ္ဏောလ ဘာရဒွါဇေထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာမိကာရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿယာနိ- ဝဋ် ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှု တို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ သီဟယောနိယံ- ခြင်္သေ့မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗတပါဒေ- တောင်ခြေ၌၊ ဂဟာယံ- လိုဏ်ဂူ၌၊ ဝိဟာသိ- နေပြီ၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တဿ- ထိုခြင်္သေ့အား၊ အနုဂ္ဂဟံ- ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှါ၊ ဂေါစရာယ- စားကျက်အကျိုးငှါ၊ ပက္ကန္တ- ကာလေ- ဖဲခွါသွားရာအခါ၌၊ တဿ- ထိုခြင်္သေ့၏၊ သယနဂ္ဂဟံ- နေထိုင်ရာဂူထဲသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နိရောဓံ- နိရောဓသမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေပြီ၊ သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ ဂေါစရံ- စားကျက်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ နိဝတ္တော- ပြန်လှည့်လာသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဂဟဒွါရေ- ဂူတံခါး ပေါက်၌၊ ဌတွာ- ရပ်တည်၍၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော- လွန်စွာ ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဇေထေလဇပုပ္ဖဟိ- ရေ၌ဖြစ် သော ပန်း၊ ကုန်း၌ဖြစ်သော ပန်းတို့ဖြင့်၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပသာဒေန္တော- ကြည်လင်စေလျက်၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်အား၊ အာရက္ခ- ဣတ္တာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ဝါဠမိဂေ- ကြမ်းကြုတ် ခက်ထန်သော သားကောင်တို့ကို၊ အပနေတုံ- ဖယ်ရှားခြင်းငှါ၊ တီသု- သုံးပါးကုန် သော၊ ဝေလာသု- အချိန်တို့၌၊ သီဟနာဒံ- ခြင်္သေ့ဟောက်သံကို၊ နဒန္တော- ဟိန်း ဟောက်လျက်၊ ဗုဒ္ဓဂတာယ- ဘုရား၌ဖြစ်သော၊ သတိယာ- အောက်မေ့အမှတ်ရမှုဖြင့်၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ပြီ၊ ပဌမဒိဝသေ- ပဌမဆုံးနေ့၌၊ ပူဇေသိယထာ- ပူဇော်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ပူဇေသိ- ပူဇော်ပြီ၊ ဘဂဝါ- ဘုရား

ရှင်သည်။ “သတ္တာဟစ္စယေန- ခုနစ်ရက်လွန်ရာအခါ၌၊ နိရောဓာ- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ပုဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ဣမဿ- ဤခြင်္သေ့၏၊ ဧတ္တကော- ဤမျှလောက် အတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဥပနိဿယော- အရဟတ္တဖိုလ်၏ အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းသည်၊ ဝဇ္ဇိဿတိ- သင့်တော်လတ္တံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တဿ- ထိုခြင်္သေ့သည်၊ ပဿန္တဿေဝ- ကြည့်နေစဉ်ပင်လျှင်၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္နိတွာ- ပျံတက်၍၊ ဝိဟာရမေဝ- ကျောင်းသို့သာလျှင်၊ ဂတော- ကြွတော်မူပြီ။

သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ ဗုဒ္ဓဝိယောဂဒုက္ခံ- ဘုရားရှင်နှင့် ကွေကွင်းရခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲကို (ဝိယောဇနံ ဝိယောဂေါ၊ ဝိ✓ယုဇ+ဏ၊ ဝိယောဂေ- ကင်းခြင်း၌။ ဗုဒ္ဓေန ဝိယောဂေါ ဗုဒ္ဓဝိယောဂေါ၊ ဗုဒ္ဓဝိယောဂေန ပဝတ္တံ ဒုက္ခံ ဗုဒ္ဓ- ဝိယောဂဒုက္ခံ)၊ အဓိဝါသေတုံ- သည်းခံခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်လတ်သော်၊ ကာလံ- သေခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌၊ မဟာ- ဘောဂကုလေ- များသော စည်းစိမ်ဥစ္စာအသုံးအဆောင်ရှိသော အမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ နဂရဝါသီဟိ- မြို့သူမြို့သားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတွာ- နာကြား၍၊ ပသန္နော- ကြည်ညိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဗုဒ္ဓ- ပုမုခဿ- ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ- ရဟန်းအပေါင်းအား၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အပရာပရံ- တပြောင်းပြန်ပြန်၊ ဒေဝ- မနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သံသရန္တော- ကျင်လည်လတ်သော်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ကောသမ္ဘိယံ- ကောသမ္ဘိပြည်၌၊ ရညော ဥဒေနဿ- ဥဒေနမင်း၏၊ ပုရောဟိတဿ- ပုရောဟိတ်၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိံ- ဖြစ်ပြီ၊ ဘာရဒ္ဒါဇောတိ- ဘာရဒ္ဒါဇ ဟူ၍၊ အဿ- ထိုသူ၏၊ နာမံ- အမည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုဘာရ ဒ္ဒါဇလုလင်သည်၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တယော- သုံးပုံကုန်သော၊ ဝေဒေ- ဗေဒင်တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ- သင်ယူ၍၊ ပဉ္စမာဏဝကသတာနိ- လုလင်ငါးရာတို့ကို၊ မန္တေ- ဗေဒင်တို့ကို၊ ဝါစေန္တော- ပို့ချ လျက်၊ မဟဋ္ဌသဘာဝေန- အစားကြူး (အစားကြီး)သူ၏အဖြစ်ဖြင့် (မဟန္တံ ဘောဇနံ ဃသတီတိ မဟဋ္ဌသော၊ မဟန္တံ✓ဃသ+အ၊ အဒနေ- စားခြင်း၌၊ မဟဋ္ဌသဿ

ဘာဝေါ မဟတ္ထသဘာဝေါ၊ တေန မဟတ္ထသဘာဝေန၊ အနနုရူပါစာရတ္တာ- မသင့်
 လျော် မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နတ္ထိ အနုရူပေါ အာစာရော
 ယဿာတိ အနနုရူပါစာရော၊ အနနုရူပါစာရဿ ဘာဝေါ အနနုရူပါစာရတ္တာ)၊
 တေဟိ- ထိုတပည့်ငါးရာတို့သည်၊ ပရိစ္ဆတ္တော- စွန့်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊
 ရာဂေဟံ- ရာဂေါဟံမြို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဘဂဝတော စ- မြတ်စွာဘုရား၏လည်း
 ကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်း၏လည်းကောင်း၊ လာဘသက္ကာရံ-
 လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-
 ရှင်ရဟန်းပြု၍၊ ဘောဇနေ- ဘောဇဉ်၌၊ အမတ္တညု- အတိုင်းအရှည်ကို မသိသူသည်၊
 ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ- နေ၏၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဥပါယေန- အကြောင်း
 ဥပါယ်တမျှဖြင့် (ဝါ) ပရိယာယ်ဖြင့်၊ မတ္တညုတာယ- အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း၌၊
 ပတိဋ္ဌာပေန္တော- တည်စေသော ဘာရဒ္ဒါဇေသည်၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာကို၊ ပဋ္ဌပေတွာ-
 ဖြစ်စေ၍၊ န စိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ ဆဋ္ဌဘိညော- ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်
 ရှိသူသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဆဋ္ဌဘိညော- ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်ရှိသူသည်၊
 ဟုတ္တာ ပန- ဖြစ်ပြီး၍ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ သမ္မုခါ- မျက်မှောက်၌၊
 “ယံ- အကြင်တရားသို့၊ သာဝကေဟိ- တပည့်သာဝကတို့သည်၊ ပတ္တဗ္ဗံ- ရောက်
 သင့်ရောက်ထိုက်ရောက်အပ်၏၊ တံ- တရားသို့၊ မယာ- ငါသည်၊ အနုပ္ပတ္တံ-
 အစဉ်ရောက်ပြီ”၊ ဣတိ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃေ စ- ရဟန်းအပေါင်း၌
 လည်း၊ “ယဿ- အကြင်ရဟန်း၏၊ မဂ္ဂေ ဝါ- မဂ်၌လည်းကောင်း၊ ဖလေ ဝါ-
 ဖိုလ်၌လည်းကောင်း၊ ကင်္ခါ- ယုံမှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ သော- ထိုရဟန်းသည်၊
 မံ- ငါကို၊ ပုစ္ဆတု- မေးပါလော့၊” ဣတိ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ သီဟနာဒံ-
 ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲရင့်သော အသံကို၊ နဒိ- ကျူးရင့်ပြီ၊ တေန- ထိုကြောင့်၊ တံ-
 ထိုဘာရဒ္ဒါဇေထေရ်ကို၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ-
 ငါ၏၊ သီဟနာဒိကာနံ- ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲရင့်သောအသံကို ပြုတတ်ကုန်သော၊
 သာဝကာနံ- သာဝကဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရှင်တော်တို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယော

၁။ သတ္တာရာ= ယင်းပါဠိရှိနေခြင်းသည် ပါဠိပျက်တည်း၊ “ပတိဋ္ဌာပေန္တော”၌ ပတိ✓ဋ္ဌာ+
 ကာပေ+အန္တပစ္စည်းဖြင့် ပြီး၏၊ ကတ္တုဝါစကကိတ်ကြိယာပုဒ်တည်း၊ ယင်းကိတ်ကြိယာ၏
 ကတ္တာပုဒ်သည်လည်း ပထမာဝိဘတ်ဖြင့်သာ နေရိုးထုံးစံရှိသည်၊ “သတ္တာရာ”သည်ကား
 တတိယာဝိဘတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် သဒ္ဒါစည်းကမ်းမကိုက်ညီသော “သတ္တာရာ” ပုဒ်သည်
 ပါဠိပျက်ဟု မှတ်ပါလေ။

အယံ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော- အကြင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇေထေရ်သည်။ (အတ္ထိ- ရှိ၏)။ ဧတံ ဧသော- ဤပိဏ္ဍောလ ဘာရဒွါဇေသည်။ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးတည်း”။ ဣတိ- ဤသို့။ ဧတဒဂ္ဂေ- ဧတဒဂ်အရာအထူး၌၊ ဌပေသိ- ထားတော်မူပြီ။

၆၁၃။ ဧဝံ- ဤသို့။ ဧတဒဂ္ဂံ ဌာနံ- ဧတဒဂ်အရာအထူးသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ကတပုညသမ္ဘာရံ- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ခဲ့ဖူးပြီးသော ကောင်းမှုအဆောက်အဦကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တဇနာ- မိမိ၏၊ ပုညကမ္မာပဒါနံ- ကောင်းမှုကံအကြောင်းကို၊ ဝိဘာဝေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရောတိ အာဒိ- ပဒုမုတ္တရော ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တဿ- ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္ထော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တောဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်တည်း၊ ပုရတော ဟိမဝန္တာဿာတိ- ပုရတော ဟိမဝန္တာဿဟူသည်ကား၊ ဟိမာလယပဗ္ဗတတော- ဆီးနှင်းများတည်ရှိရာ ဟိမဝန္တာတောင်မှ၊ ပုဗ္ဗဒိသာဘာဂေ- အရှေ့အရပ်မျက်နှာအဖို့၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ စိတ္တကုဋေ ဝသီ တဒါတိ- စိတ္တကုဋေ ဝသီ တဒါ ဟူသည်ကား၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ မိဂရာဇာ- သားတို့သေဌ်နင်းမင်းဖြစ်သော၊ သီဟော- ခြင်္သေ့သည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဟိမဝန္တာပဗ္ဗတသမိပေ- ဟိမဝန္တာတောင်အနီး၌၊ ဝသာမိ- နေ၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပဒုမုတ္တရော နာမ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အနေကေဟိ- တစ်ပါးမကများပြားလှစွာကုန်သော၊ ဩသဓေဟိ စ- ဆေးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေကေဟိ- တစ်ပါးမက များပြားလှစွာကုန်သော၊ ရတနေဟိ စ- ရတနာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝိစိတ္တတယ- ဆန်းကြယ်၊ အထူးသဖြင့်ဆန်းကြယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တကုဋေ- စိတ္တကုဋေတောင်၌၊ စိတ္တပဗ္ဗတသီခရေ- စိတ္တကုဋေတောင်ထိပ်၌၊ ဝသိ- နေတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၁၄။ အဘီတရူပေါ တတ္ထာသိန္နိ- အဘီတရူပေါ တတ္ထာသိ ဟူသည်ကား၊ အဘီတသဘာဝေါ- မကြောက်တတ်သော သဘောရှိသော၊ (ဘာယတီတိ ဘီတော၊ ✓ဘီ+တ၊ ဘယေ- ကြောက်ခြင်း၌။ နတ္ထိ ဘီတော သဘာဝေါ ယဿာတိ အဘီတသဘာဝေါ)၊ နိဗ္ဗယသဘာဝေါ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းသဘောမရှိသော၊ မိဂရာဇာ- သားတို့သေဌ်နင်း ခြင်္သေ့မင်းသည်၊ တတ္ထ- ထိုစိတ္တကုဋေတောင်ထိပ်၌၊ အာသိ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ စတုက္ကမောတိ- စတုက္ကမောဟူသည်ကား၊ စတုဟိ- လေးခုကုန်သော၊ ဒိသာဟိ- အရပ်မျက်နှာတို့သို့ (ကံအနက်၌

တတိယာဝိဘတ်သက်)၊ ကမော- အစဉ်အတိုင်း၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သူတည်း၊ ယဿ သဒ္ဓိ သုဏိတွာနာတိ- ယဿ သဒ္ဓိ သုဏိတွာနဟူသည်ကား၊ ယဿ မိဂရညော- အကြင်သားတို့သေဌ်နင်း ခြင်္သေ့မင်း၏၊ သီဟနာဒံ- ခြင်္သေ့သံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဗဟုဇ္ဇနာတိ- ဗဟုဇ္ဇနာဟူသည်ကား၊ ဗဟုသတ္တာ- များစွာသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ဝိက္ခမ္ဘန္တိတိ- ဝိက္ခမ္ဘန္တိဟူသည်ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ခမ္ဘန္တိ ဘာယန္တိ- ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကုန်၏။

၆၁၅။ သုဖုလ္လံ ပဒုမံ ဂယှာတိ- သုဖုလ္လံ ပဒုမံ ဂယှဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်၌၊ ပသာဒေန- ကြည်ညိုသောကြောင့်၊ သုပုပ္ဖိတပဒုမပုပ္ဖံ- ကောင်းစွာပွင့်သော ပဒုမ္မာကြာပန်းကို၊ ခုံသိတွာ- ကိုက်ချီ၍၊ နရာသဘန္တိ- နရာသဘံ ဟူသည်ကား၊ နရာနံ- လူတို့ထက်၊ အာသဘံ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ သေဌ်- ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သော၊ သမ္ပန္နံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပဂစ္ဆိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ သမိပံ- အနီးသို့၊ အဂမိ- ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝုဠိတဿ သမာဓိမှာတိ- ဝုဠိတဿ သမာဓိမှာ ဟူသည်ကား၊ နိရောဓသမာပတ္တိတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဠိတဿ- ထသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်အား၊ တံ ပုပ္ဖံ- ထိုပန်းကို၊ အဘိရောပယိ- တင်လှူပြီ၊ ပူဇေသိ- ပူဇော်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၁၆။ စတုဒ္ဓိသံ နမဿိတွာတိ- စတုဒ္ဓိသံ နမဿိတွာဟူသည်ကား၊ စတုသုဒိသာသု- အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌၊ နမဿိတွာ- ရှိခိုး၍၊ သကံ စိတ္တန္တိ- သကံ စိတ္တံ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပသာဒေတွာတိ- ပသာဒေတွာ ဟူသည်ကား၊ အာဒရေန- ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌပေတွာ- တည်စေ၍၊ သီဟနာဒန္တိ- သီဟနာဒံ ဟူသည်ကား၊ အဘိတနာဒံ- မကြောက်ရွံ့သော ကျူးရင့်ကြုံးဝါးမှုကို၊ အနဒိန္တိ- အနဒိ ဟူသည်ကား၊ ယောသေသိ- ကြွေးကြော်ကျူးရင့်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၁၇။ တတော- ထိုနောက်၊ ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဒိန္နဗျာကရဏံ- ပေးအပ်သော ဗျာဒိတ်စကားကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရောတိ အာဒိ- ပဒုမုတ္တရော ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ တံ- ထိုစကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ။

၆၁၈။ ဝဒတံ သေဋ္ဌောတိ- ဝဒတံ သေဋ္ဌော ဟူသည်ကား၊ “မယံ- ငါတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားတို့တည်း၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါ- ဘုရားတို့တည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တာနံ- ပြောဆိုကုန်သော၊ အညတိတ္ထိယာနံ- သာသနာတော်မှ အခြား

တပါးသော အယူရှိကုန်သော တိတ္ထိတို့ထက်၊ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော- မြတ်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာဂတော- ကြွတော်မူလာပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ အာဂတဿ- ကြွတော်မူလာသော၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဘုရားရှင်၏၊ တံ ဓမ္မံ- ထိုတရားကို၊ သောဿာမာတိ- သောဿာမ ဟူသည်ကား၊ သုဏိဿာမ- နာယူပါကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၁၉။ တေသံ ဟာသပရေတာနန္တိ- တေသံ ဟာသပရေတာနံ ဟူသည်ကား၊ ဟာသေဟိ သောမနဿေဟိ- ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ဖွယ်တို့နှင့် (ဝါ) ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ပရေတာနံ အဘိဘူတာနံ- လွမ်းမိုးအပ် လွမ်းမိုးခံရကုန်သော၊ သမန္နာဂတာနံ- ပြည့်စုံကုန်သော၊ တေသံ ဒေဝမနုဿာနံ- ထိုနတ်လူတို့၏ (ပုရတော-၌ စပ်)၊ လောကနာယကောတိ- လောကနာယကောဟူသည်ကား၊ လောကဿ- လောက၏၊ နာယကော- ရှေ့ဆောင်လမ်းပြဖြစ်တော်မူသော၊ သဂ္ဂမောက္ခသမ္မာပကော- နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော (ပို့ဆောင်တတ်သော)၊ မမသဒ္ဓန္တိ- မမ သဒ္ဓံ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ သီဟနာဒံ- ရဲရင့်သော(မြတ်သော) ကျူးရင့်သံကို၊ ပကိတ္တေသီတိ- ပကိတ္တေသိ ဟူသည်ကား၊ ပကာသေသိ- ထင်ရှားပြီ၊ ကထေသိ- ပြောပြီ၊ ဒီဃဒဿီတိ- ဒီဃဒဿီ ဟူသည်ကား၊ အနာဂတကာလဒဿီ- အနာဂတ်ကာလကို ရှုမြင်လေ့ရှိသော၊ မဟာမုနီတိ- မဟာမုနိ ဟူသည်ကား၊ မုနီနံ- မုနိအမည်ရသူတို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ မဟန္တော- ကြီးမြတ်သော၊ မုနိဘုရားရှင်သည်၊ သေသဂါထာ- ကြွင်းသောဂါထာတို့ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်သာတည်း၊ (သုဝိညေယျာ ဧဝ-ဟု ရှိသင့်သည်)။

၆၂၂။ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ ပဒုမော နာမ- ပဒုမမည်သော၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြဝတေးမင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ စတုသဋ္ဌိယာ- ခြောက်ဆယ့်လေးခုဟူသော၊ ဇာတိယာ- ဘဝ၌၊ ဣဿရိယန္တိ- ဣဿရိယံဟူသည်ကား၊ ဣဿရဘာဝံ- အစိုးရသူ၏အဖြစ်ဟူသော၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရယိဿတိ- ပြုလတ္တံ့၊ (ကာရိတံပစ္စည်းအနက်မဲ့ကြံ)၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၂၃။ ကပ္ပသတသဟဿမ္ဘိတိ- ကပ္ပသတသဟဿမ္ဘိ ဟူသည်ကား၊ သာမုတ္တေ- သာမိအနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ- သတ္တမိဝိဘတ်တည်း၊ ကပ္ပသတသဟဿာနံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့၏၊ ပရိယောသာနေ- အဆုံး၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၂၃။ ပကာသိတေ ပါဝစနေတိ- ပကာသိတေ ပါဝစနေ ဟူသည်ကား၊ ဂေါတမေန- ဂေါတမနွယ်ဖွား ဖြစ်တော်မူသော၊ တေန ဘဂဝတာ - ထိုဘုရားရှင်သည်၊ ပိဋကတ္တယေ- ပိဋကသုံးပုံ တရားတော်အစုံ အဖုံဖုံကို၊ ပကာသိတေ- ထင်ရှားပြတော်မူအပ်သော်၊ ဒေသိတေ- ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု ဘဝိဿတီတိ- ဗြဟ္မဗန္ဓု ဘဝိဿတိဟူသည်ကား၊ ဂေါတမဿ- ဂေါတမမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ တဒါ ကာလေ- ထိုအချိန်အခါ၌၊ မိဂရာဇာ- သားတို့သေဌ်နင်း မင်းဖြစ်သော၊ အယံ သီဟော- ဤခြင်္သေ့သည်၊ ဗြာဟ္မဏကုလေ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဗြဟ္မညာ အဘိနိက္ခမ္မာတိ- ဗြဟ္မညာ အဘိနိက္ခမ္မဟူသည်ကား၊ ဗြာဟ္မဏကုလတော- ပုဏ္ဏားမျိုးမှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ တဿ ဘဂဝတော- ထိုဂေါတမဘုရား၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိဿတိ- ရှင်ရဟန်းပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက် ၏)။

၆၂၅။ ပဓာနပဟိတတ္ထောတိ- ပဓာနပဟိတတ္ထော ဟူသည်ကား၊ ဝီရိယကရဏတ္ထံ- ဝီရိယကို ပြုခြင်းငှါ၊ ပေသိတစိတ္တော- စေလွှတ်အပ် ပို့လွှတ်သောစိတ်ရှိသော၊ ဥပဓိသင်္ခါတာနံ- ဥပဓိဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကိလေသာနံ- ကိလေသာတို့၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိရုပဓိ- ဥပဓိ(ကိလေသာ)မရှိသော၊ ကိလေသဒရဏာနံ- ကိလေသာအပူတို့၏၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဥပသန္ဓော- ကိလေသာအပူငြိမ်းသော၊ သဗ္ဗာသဝေတိ- သဗ္ဗာသဝေ ဟူသည်ကား၊ သကလာသဝေ- အလုံးစုံသော အာသဝေါတရားတို့ကို၊ ပရိညာယာတိ- ပရိညာယ ဟူသည်ကား၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ အနာသဝေါတိ- အနာသဝေါ ဟူသည်ကား၊ နိက္ကိလေသော- ကိလေသာမရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိဗ္ဗာယိဿတီတိ- နိဗ္ဗာယိဿတိ ဟူသည်ကား၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေ- ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗုတော- ငြိမ်းအေးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၂၆။ ဝိဇ္ဇေန ပန္နသေယျမီတိ- ဝိဇ္ဇေန ပန္နသေယျမီ ဟူသည်ကား၊ ဇနသမ္မာဓရဟိတေ- လူတို့ဖြင့် ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းခြင်းမှကင်းသော၊ (သမ္မာဓနသမ္မာဓော၊ သံဃာဓ+ဏ၊ သမ္မာဓနေ- ကျဉ်းမြောင်းကြပ်တည်းခြင်း၌၊ ဇနေဟိ သမ္မာဓော ဇနသမ္မာဓော၊ ဇနသမ္မာဓတော ရဟိတော ဇနသမ္မာဓရဟိတော၊ တသ္မိဇနသမ္မာဓရဟိတေ)၊ ဒုရရာညသေနာသနေ- ဝေးသော တောကျောင်း၌၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဝါဠမိဂသမာကုလေတိ- ဝါဠမိဂသမာကုလေ

ဟူသည်ကား၊ ကာဠသီဟာဒီဟိ- မည်းနက်သော အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့အစရှိကုန်သော၊
 စက္ကမိဂသင်္ဂေဟိ- ကြမ်းတမ်းဆိုးသွမ်းသော သားကောင်အပေါင်းတို့ဖြင့်၊ အာကုလေ-
 ရှုပ်ထွေးသော၊ သံကိဇ္ဈေ- ရောပြွမ်းသော၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်
 တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်
 အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤကား ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။

ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇေတ္ထရအပဒါနဝဏ္ဏနာ- ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇမထေရ်၏
 အပဒါနအဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၃-၉။ ခဒိရဝနိယတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထနာ

ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထီ နာမာတိ အာဒိကံ- ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထီ နာမ ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော ခဒိရဝနိယတ္ထေရဿ- အရှင်ခဒိရဝနိယမထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအရာ အတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္ဗိ- ဤခဒိရဝနိယမထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရှေးဘုရားရှင်တို့၌။ ကတာဓိကာရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌။ ဝိဝဇ္ဈုပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလျက်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏။ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌၊ တိတ္ထနာဝိက- ကုလေ- ဆိပ်ကမ်းလှေသူကြီးမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ မဟာဂင်္ဂါယ- မဟာဂင်္ဂါ၏။ ပယာဂတိတ္ထေ- ပယာဂမည်သော ဆိပ်ကမ်း၌၊ တိတ္ထနာဝါယ- ဆိပ်ကမ်း၌ တည်သော လှေဖြင့်၊ ကမ္မံ- ပို့ဆောင်ခြင်းအမှုကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ သသာဝကသံဃံ- တပည့်သား သံဃာအပေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဂင်္ဂါတီရံ- ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအနီးသို့၊ ဥပဂတံ- ကပ်ရောက်လာ သည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပသန္နမာနသော- ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နာဝါသဃံာဠ- တပေါင်းတည်း ဖွဲ့စပ်အပ်သော လှေကို (ဝါ) လှေဖောင်ကို၊ ယောဇေတွာ- ယှဉ်စပ်၍၊ (ဝါ) ပြုလုပ်၍၊ မဟန္တေန- ကြီးစွာသော၊ ပူဇာသက္ကာရေန- ပူဇော်ခြင်း အရိုအသေပြုခြင်းဖြင့်၊ ပရတီရံ- တစ်ဘက်ကမ်းသို့၊ ပါပေတွာ- ရောက် စေ၍ (ပို့ဆောင်၍)၊ အညတရံ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ဘိက္ခူ- ရဟန်းကို၊ သတ္ထာရာ- ဘုရားရှင်သည်၊ အာရညကာနံ- အရညကင်ခုတင်ဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သော အရာအထူး၌၊ ဌပိယမာနံ- ထား တော်မူအပ်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ တံ ဌာနန္တရံ- ထိုအရာအထူးကို၊ ပတ္ထေတွာ- တောင်း၍၊ ဘဂဝတော စ- ဘုရားအားလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်း အပေါင်းအားလည်းကောင်း၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ပဝတ္ထေတွာ- ဖြစ် စေ၍၊ ပဏိဓာနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ- ထိုလှေသူကြီး၏၊ ပတ္ထနာယ- ဆုတောင်းမှု၏၊ အဝဉ္စဘာဝံ- အချည်းအနီး

မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို (ဝါ) အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဗျာကာသိ - မိန့်ကြားတော်မူ
ပြီ။

သော - ထိုလှေသူကြီးသည်၊ တတော - ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ပုညာနိ -
ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော - ဆည်းပူးလျက်၊ ဒေဝမနုဿေသု - နတ်လူတို့၌၊
သံသရန္တော - ကျင်လည်လတ်သော်၊ ဥဘယသမ္ပတ္တိယော - လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ
ဟူသော နှစ်ပါးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို၊ အနုဘဝိတွာ - ခံစား၍၊ ဣမသ္မိ
ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ - ဤဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူလာရာအခါ၌၊ မဂဓရဋ္ဌေ - မဂဓတိုင်း၌၊
နာလကဂါမေ - နာလကရွာ၌၊ ရူပသာရိယာ နာမ - ရူပသာရိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ -
ပုဏ္ဏေးမ၏၊ ကုစ္ဆိမိ - ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပြီ၊ ဝယပ္ပတ္တိ - အရွယ်သို့ ရောက်လာသော၊
တံ - ထိုလူလင်ကို၊ မာတာပိတရော - အမိအဖတို့သည်၊ ဃရဗန္ဓနေန - အိမ်တည်းဟူ
သော အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတုကာမော - နှောင်ဖွဲ့လိုသည်၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊ တဿ -
ထိုလူလင်အား၊ အာရောစေသုံ - ပြောကြားကုန်ပြီ၊ သော - ထိုလူလင်သည်၊ သာရိ -
ပုတ္တတ္ထေရဿ - သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ - ရဟန်းပြုသွားသည်၏အဖြစ်
ကို၊ သုတွာ - ကြား၍၊ “မယံ - ငါ၏၊ ဇေဋ္ဌဘာတာ - အကိုကြီးဖြစ်သော၊ အယျော
ဥပတိဿော - အရှင်ဥပတိဿသည်၊ ဣမံ ဝိဘဝံ - ဤစည်းစိမ်ကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်
၍၊ ပဗ္ဗဇိတော - ရှင်ရဟန်းပြုပြီ၊ တေန - ထိုအကိုကြီးဥပတိဿသည်၊ ဝန္တံ - ထွေး
အန်အပ်သော၊ ခေဠပိဏ္ဍံ - တံထွေးခဲကို၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ အဟံ - ငါသည်၊
အနုဘဝိဿာမိ - ခံစားလိမ့်မည်နည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊ ဇာတသံဝေဂေါ - ဖြစ်သော
ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ ပါသံ - ကျော့ကွင်းသို့၊ အနုပဂစ္ဆမာန -
မိဂေါ ဝိယ - မကပ်သော သားကောင်ကဲ့သို့၊ ဉာတကေ - ဆွေမျိုးတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ -
လှည့်ပတ်၍၊ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ - တိဟိတံပဋိသန္ဓေဟူသော အကြောင်း၏ပြည့်စုံခြင်း
သည်၊ စောဒိယမာနော - တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သော်၊ ဘိက္ခုနံ - ရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကံ -
အထံသို့၊ ဂန္ဓာ - သွားရောက်၍၊ ဓမ္မဿနာပတိနော - တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော
အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်၏၊ ကနိဋ္ဌဘာဝံ - ညီငယ်၏အဖြစ်ကို၊ နိဝေဒေတွာ - သိစေ၍၊
အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ရှင်ရဟန်းပြုခြင်း၌၊ ဆန္တံ - အလိုဆန္ဒကို၊ အာရောစေသိ -
လျှောက်ထားပြီ၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းတို့သည်၊ တံ - ထိုလူလင်ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ - ရှင်ပြု
ပေး၍၊ ပရိပုဏ္ဏဝိသတိဝဿံ - ပြည့်စုံသော အသက်နှစ်ဆယ်ရှိသော ရှင်သာမဏေကို၊
ဥပသမ္မာဒေတွာ - ရဟန်းခံပေး၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ - ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစီးဖြန်းအားထုတ်ခြင်း၌၊
နိယောဇေသုံ - ယှဉ်စေကုန်ပြီ၊ သော - ထိုမထေရ်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ - ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊

ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ခဒိရဝနံ- ရှားတောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝိဿမန္တော- အပန်း
 ဖြေလျက်၊ ဃဋ္ဌေန္တော- စေ့ဆော်လတ်သော်၊ ဝါယမန္တော- အားထုတ်လတ်သော်၊
 ဉာဏဿ- ဉာဏ်၏၊ ပရိပါကံ- ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ ဂတတ္တာ- ရောက်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်၊ န စိရဿေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ ဆဋ္ဌဘိညော- အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးကို
 ရရှိသည်၊ အရဟာ- ရဟန္တာသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ သော- ထိုမထေရ်သည်၊
 အရဟာ- ရဟန္တာသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ သတ္တာ-ရဉ္စ- ဘုရားရှင်ကိုလည်းကောင်း၊
 ဓမ္မသေနာပတိံ စ- တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဝန္တိတုံ- ရှိခိုးခြင်းငှါ၊ သေနာသနံ- ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို၊ သံသာမေတွာ-
 သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ နိက္ခမိတွာ-
 ထွက်၍၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်သဖြင့်၊ သာဝတ္ထိ- သာဝတ္ထိမြို့သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊
 ဇေတဝနံ- ဇေတဝန်ကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ သတ္တာရံ စ- ဘုရားရှင်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဓမ္မသေနာပတိံ စ- တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာကို
 လည်းကောင်း၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ကတိပါဟံ- ရက်အနည်းငယ်၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်
 ကျောင်း၌၊ ဝိဟာသိ- နေပြီ၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုမထေရ်ကို၊ သတ္တာ- ဘုရား
 ရှင်သည်၊ အရိယဂဏမဇ္ဈေ- အရိယာအပေါင်း၏အလယ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူ
 သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ မမ- ငါ၏၊ သာဝကာနံ- တပည့်
 ဖြစ်ကုန်သော၊ အာရညကာနံ- အရညကင်ဓုတင်ကိုဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်း
 တော်တို့တွင်၊ ယဒိဒံ ယံ ဣဒံ ယော အယံ ရေဝတော- အကြင်ရေဝတမထေရ်သည်၊
 (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဧတံ ဧသော- ဤရေဝတမထေရ်သည်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံး
 တည်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာရညကာနံ- အရညကင်ဓုတင်ဆောင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-
 ရဟန်းတော်တို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- အမြတ်ဆုံးသော အရာအထူး၌၊ ဌပေသိ- ထား
 တော်မူပြီ။

၆၂၈။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ- ဧတဒဂ်အရာအထူးသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊
 အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကံကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ ပီတိသောမနဿဝသေန-
 နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ရှေး၌ပြုကျင့်အပ်ခဲ့သော
 အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်ကို၊ ပကာသေန္တော- ထင်ရှားပြလိုလတ်သော်၊ ဂင်္ဂါ
 ဘာဂီရထိတိ အာဒိ- ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထိ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊
 တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဂင်္ဂါတိ- ဂင်္ဂါ ဟူသည်ကား၊ ဂါယမာနာ- အော်မြည်လျက်၊
 ဃောသံ- အသံကို၊ ကုရမာနာ- ပြုလျက်၊ ဂစ္ဆတိ- သွားတတ်၏၊ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊

ဂင်္ဂါ - ဂင်္ဂါမည်၏။ အထ ဝါ - တနည်းသော်ကား။ ပထဝီ - မြေကြီးကို။ ဂေါတိ - ဂေါဟူ၍။ ဝုစ္ဆတိ - ဆိုအပ်၏။ တသ္မိ - ထိုမြေ၌။ ဂတာ ပဝတ္တာ - ဖြစ်သောမြစ်တည်း။ ဂင်္ဂါ - မြေ၌ဖြစ်သောမြစ်။ အနောတတ္တဒဟံ - အနောတတ္တအိုင်ကို။ တိက္ခတ္တံ - သုံးကြိမ်။ ပဒက္ခိဏံ - လက်ယာရစ်လည်သည်ကို။ ကတွာ - ပြု၍။ ဂတဋ္ဌာနေ - သွားရာအရပ်၌။ အာဝဇ္ဇဂင်္ဂါတိ စ - အာဝဇ္ဇဂင်္ဂါဟူ၍လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗတမတ္ထကေန - တောင်ထိပ်ဖြင့်။ ဂတဋ္ဌာနေ - သွားရာအရပ်၌။ ဗဟလဂင်္ဂါတိ စ - ဗဟလဂင်္ဂါဟူ၍လည်းကောင်း။ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ - ဖီလာဖြစ်သော တောင်ကို (ဝါ) ကန့်လန့်ဖြတ်တောင်ကို။ ဝိဇ္ဈိတွာ - ဖောက်ထွက်၍။ ဂတဋ္ဌာနေ - သွားရာအရပ်၌။ ဥမင်္ဂဂင်္ဂါတိ စ - ဥမင်္ဂဂင်္ဂါဟူ၍လည်းကောင်း။ တတော - ထိုနောက်။ ဗဟလပဗ္ဗတံ - ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော တောင်ကို။ ပဟရိတွာ - ပုတ်ခတ်၍ (ထိစပ်၍)။ ပဉ္စယောဇနံ - ငါးယူဇနာတိုင်တိုင်။ အာကာသေန - ကောင်းကင်ဖြင့်။ ဂတဋ္ဌာနေ - သွားအရပ်၌။ အာကာသဂင်္ဂါတိ စ - အာကာသဂင်္ဂါဟူ၍လည်းကောင်း။ တဿာ - ထိုအာကာသဂင်္ဂါဖြစ်၏။ ပတိတဋ္ဌာနံ - ကျရောက်ရာအရပ်ကို။ ဘိန္ဒိတွာ - ဖောက်ခွဲ၍။ ဇာတံ - ဖြစ်သော။ ပဉ္စယောဇနံ - ငါးယူဇနာရှိသော။ ပေါက္ခရဏီကူလံ - ရေကန်ကမ်းပါးကို။ ဘိန္ဒိတွာ - ဖောက်ခွဲ၍။ တတ္ထ ပန - ထိုရေကန်ကမ်းပါး၌ကား။ ပဉ္စဂုံလိ ဝိယ - လက်ငါးချောင်းကဲ့သို့။ ပဉ္စ - ငါးခုကုန်သော။ ဓာရာ - ရေအလျဉ်တို့သည်။ ဟုတွာ - ဖြစ်၍။ ဂင်္ဂါ - ဂင်္ဂါမြစ်လည်းကောင်း။ ယမုနာ - ယမုနာမြစ်လည်းကောင်း။ သရဘူ - သရဘူမြစ်လည်းကောင်း။ မဟီ - မဟီမြစ်လည်းကောင်း။ အစိရဝတီ - အစိရဝတီမြစ်လည်းကောင်း။ ဣတိ - ဤသို့။ ပဉ္စ နာမာ - အမည်ငါးမျိုးတို့သည်။ ဟုတွာ - ဖြစ်၍။ ဇေယျဒီပံ - ဇေယျဒီပံကျွန်းကို။ ပဉ္စ ဘာဂံ - ငါးဖို့ကို။ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသံ - ငါးစုကို။ ကတွာ - ပြု၍။ ပဉ္စ ဘာဂေ - ငါးဖို့၌။ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ - ငါးစု၌။ ဣတာ ဂတာ ပဝတ္တာ - ဖြစ်သောမြစ်တည်း။ ဣတိ - ထိုကြောင့်။ ဘာဂီရထိ - ဘာဂီရထိမည်၏။ ဂင်္ဂါ စ - မြစ်လည်းမည်၏။ သာ - ထိုမြစ်ဟူသည်။ ဘာဂီရထိ စ - ဘာဂီရထိလည်းမည်၏။ ဣတိ - ထိုကြောင့်။ ဂင်္ဂါဘာဂီရထိ - ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထိမည်၏။ “ဘာဂီရထိဂင်္ဂါ”တိ - ဘာဂီရထိဂင်္ဂါဟူ၍။ ဝတ္ထဗ္ဗေ - ဆိုထိုက်လျက်။ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ - ဂါထာဖွဲ့ဆိုရာ၌ ချမ်းသာလွယ်ကူစိမ့်သောငှါ။ ပုဗ္ဗစရိယဝသေန - ရှေးအကျင့်၏အစွမ်းဖြင့်။ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။ ဣတိ - ဤသို့။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - မှတ်ထိုက်၏။ ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာတိ - ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာ ဟူသည်ကား။ သတ္တေ - သတ္တဝါတို့ကို။ သီတေန - အအေးဖြင့်။ ဟိသတိ - ညှင်းဆဲတတ်၏။ ဟနတိ - သတ်တတ်၏။ မထေတိ - လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်တတ်၏။ အာလောဠေတိ - မွေ

နောက်ချောက်ချားစေတတ်၏။ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဟိမော- ဟိမမည်၏။ အဿ-
 ထိုတောင်အား၊ ဟိမော- ဆီးနှင်းသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ ဣတိ- ထိုကြောင့်၊ ဟိမဝါ-
 ဟိမဝါမည်၏။ တတော ဟိမဝန္တတော- ထိုဟိမဝန္တတောင်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊
 ပဘာဝိတာ- စ၍ဖြစ်၏။ ပဝတ္တာ- ဖြစ်၏။ သန္တမာနာ- စီးဆင်းလာ၏။ ဣတိ-
 ထိုကြောင့်၊ ဟိမဝန္တပဘာဝိတာ- ဟိမဝန္တပဘာဝိတာမည်၏။ ကုတိတ္ထေ နာဝိကော
 အာသိန္နိ- ကုတိတ္ထေ နာဝိကော အာသိ ဟူသည်ကား၊ တဿာ ဂင်္ဂါယ- ထိုဂင်္ဂါမြစ်
 ၌၊ စဏ္ဍသောတသမာပနန္တ- ကြမ်းတမ်းသော ရေအလျဉ်စီးဝင်အပ်၊ ဝင်ရောက်အပ်
 သော (သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ သမာပန္တံ၊ သံ အာ✓ပဒ+တ။ စဏ္ဍော စ သော သောတော
 စာတိ စဏ္ဍသောတော၊ စဏ္ဍသောတေန သမာပန္တံ စဏ္ဍသောတသမာပန္တံ၊ တသ္မိ
 စဏ္ဍသောတသမာပနန္တ)၊ ဝိသမတိတ္ထေ- မညီညွတ်သော ဆိပ်၌၊ ကေဝဇ္ဇကုလေ-
 တံငါသည်မှီး၌၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်သော၊ နာဝိကော- လှေသူကြီးသည်၊ အာသိ အဟော-
 သိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ ဩရိမေ စ တရိ အဟန္တိ-
 ဩရိမေ စ တရိ အဟံ ဟူသည်ကား၊ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တမနုဿေ- ရောက်လာရောက်လာ
 ကုန်သော လူတို့ကို၊ ပါရိမာတီရာ- ထိုမှာဘက်ကမ်းမှ၊ ဩရိမံ တီရံ- ဤမှာဘက်
 ကမ်းသို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ တရိ တာရေသိ- ကူးမြောက်စေပြီ (ဝါ) ပို့ဆောင်ပြီ၊
 ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၂၉။ ပဒုမုတ္တရော နာယကောတိ- ပဒုမုတ္တရော နာယကော ဟူသည်ကား၊
 ဒွိပဒါနံ- ခြေနှစ်ချောင်းရှိကုန်သော သူတို့ထက်၊ ဥတ္တမော- မြတ်သော၊ သတ္ထေ-
 သတ္တဝါတို့ကို၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပါပနကော- ရောက်စေတော်မူတတ် (ပို့ဆောင်တော်
 မူတတ်)သော၊ နာယကော- နိဗ္ဗာန်သို့ပို့ဆောင်တတ်သော၊ မမ- ငါ၏၊ ပုညသမ္ပတ္တိ-
 ကောင်းမှု၏ပြည့်စုံမှုကို၊ နိပ္ပါဒေန္တော- ပြီးပြည့်စုံစေတတ်သော၊ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓေါ-
 ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်သည်၊ ဝသီသတသဟဿေဟိတိ- ဝသီသတသဟဿေဟိဟူသည်
 ကား၊ ဒီဏာသဝသတသဟဿေဟိ- ရဟန္တာတစ်သိန်းတို့နှင့်အတူ၊ ဂင်္ဂါသောတံ-
 ဂင်္ဂါမြစ်၏ရေအလျဉ်ကို၊ တရိတုံ- ကူးခြင်းငှါ၊ တိတ္ထံ- ဆိပ်ကမ်းသို့၊ ပတ္ထော-
 ရောက်လာပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၃၀။ ဗဟူ နာဝါ သမာနေတွာတိ- ဗဟူ နာဝါ သမာနေတွာ ဟူသည်ကား၊
 သမ္ပတ္တံ- ဆိပ်ကမ်းသို့ရောက်ရှိလာသော၊ တံ သမ္မာသမ္ပန္နံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊
 ဒိသ္မာ- ဖူးမြင်ရ၍၊ ဝမကီဟိ- လက်သမားတို့သည်၊ သုဠ- ကောင်းစွာ၊ သင်္ခတံ-
 ပြုပြင်စီမံထားအပ်သော၊ ကတံ- ပြုလုပ်ထားအပ်သော၊ နိပ္ပါဒိတံ- ပြီးစေအပ်သော၊

ဗဟု- များစွာကုန်သော၊ နာဝါယော- လှေတို့ကို၊ သမာနေတွာ- တပေါင်းတည်းပြု၍ (ဝါ) စုရုံး၍၊ ဒွေ ဒွေ- နှစ်ခုနှစ်ခုကုန်သော၊ နာဝါယော- လှေတို့ကို၊ ဧကတော- တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တဿာ နာဝါယ- ထိုလှေ၏၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ မဏ္ဍပဆဒနံ- မဏ္ဍပ်အမိုးကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ နရာသဘံ- လူတို့ဥက္ကဋ္ဌ အမြတ် ဥသျှောင် ဖြစ်တော်မူသော၊ ပဒုမုတ္တရသမ္ပန္နံ- ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်ကို၊ ပဋိမာနိန္ဒိ- ပဋိမာနီ ဟူသည်ကား၊ ပူဇော်- ပူဇော်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၃၁။ အာဂန္ဓာန စ သမ္ပုဒ္ဓေါတိ- အာဂန္ဓာန စ သမ္ပုဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဗ္ဗံဋီတာယ- ဖွဲ့စပ်ထားအပ်သော၊ နာဝါယ- လှေ၌၊ တတ္ထ- ထို ဆိပ်ကမ်းသို့၊ အာဂန္ဓာန- ကြွလာ၍၊ တဉ္စ နာဝကန္တိ- တဉ္စ နာဝကံ ဟူသည်ကား၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ နာဝံ- လှေသို့၊ အာရဟိ- တက်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဝါရိမဇ္ဈေ ဌိတော သတ္တာတိ- ဝါရိမဇ္ဈေ ဌိတော သတ္တာဟူသည်ကား၊ နာဝံ- လှေပေါ်သို့၊ အာရဠော- တက်ရောက် တော်မူသော၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဂင်္ဂါဇလမဇ္ဈေ- ဂင်္ဂါမြစ်ရေအလယ်၌၊ ဌိတော- တည်သည်၊ သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်၊ ဣမာ သောမနဿပဋိသံယုတ္တဂါထာ- ဤ ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်စပ်ယှဉ်သော ဂါထာတို့ကို၊ အဘာသထ ကထေသိ- ဟောတော် မူပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၃၂။ ယော သော တာရေသိ သမ္ပုဒ္ဓန္တိ- ယော သော တာရေသိ သမ္ပုဒ္ဓံ ဟူသည်ကား၊ ယော သော နာဝိကော- အကြင်လှေသူကြီးသည်၊ ဂင်္ဂါသောတာယ- ဂင်္ဂါရေအလျဉ်ဖြင့်၊ သမ္ပုဒ္ဓံ- ဘုရားရှင်ကို၊ အတာရေသိ- ကူးမြောက်စေပြီ၊ သံဃဉ္စာပိ အနာသဝန္တိ- သံဃဉ္စာပိ အနာသဝံ ဟူသည်ကား၊ ကေဝလမေဝ- သက်သက်သာလျှင်၊ သမ္ပုဒ္ဓံ- ဘုရားရှင်ကို၊ န တာရေသိ- ကူးမြောက်စေသည်မဟုတ်၊ အနာသဝံ- အာသဝေါမရှိသော၊ နိက္ကိလေသံ- ကိလေသာမရှိသော၊ သံဃဉ္စာပိ- သံဃာတော်ကို လည်း၊ တာရေသိ- ကူးမြောက်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ တေန စိတ္တပသာဒေနာတိ- တေန စိတ္တပသာဒေန ဟူသည်ကား၊ နာဝါပါဇနကာလေ- လှေလှော်ခတ်ရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နေန- ဖြစ်သော၊ တေန သောမနဿသဟဂတစိတ္တ- ပသာဒေန- ထိုဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်း (ကြည်ညို ခြင်း)ကြောင့်၊ ဒေဝလောကေတိ- ဒေဝလောကေ ဟူသည်ကား၊ ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု- ကာမာဝစရနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်တို့၌၊ ရမိဿတီတိ- ရမိဿတီဟူသည်ကား၊ ဒိဗ္ဗ- သမ္ပတ္တိ- နတ်စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝိဿတိ- ခံစားရလိမ့်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊

အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၃၃။ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ တေ ဗျမှန္တိ ဧတ္ထ- နိဗ္ဗတ္တိဿတိ တေ ဗျမှံ ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဒေဝလောကေ- နတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နဿ- ဖြစ်သော၊ တေတိ- တေဟူသည် ကား၊ တုယံ- သင်၏၊ ဗျမှန္တိ- ဗျမှံ ဟူသည်ကား၊ ဝိမာနံ- ဗိမာန်သည်၊ သုကတန္တိ- သုကတံ ဟူသည်ကား၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ နိဗ္ဗတ္တံ- ဖြစ်သော၊ နာဝသဏ္ဌိတန္တိ- နာဝသဏ္ဌိတံ ဟူသည်ကား၊ နာဝါသဏ္ဌာနံ- လှေသဏ္ဌာန်သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိတိ- နိဗ္ဗတ္တိဿတိဟူသည်ကား၊ ပါတုဘဝိဿတိ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လိမ့်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤ ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ အာကာသေ ပုပ္ဖဆဒနန္တိ- အာကာသေ ပုပ္ဖဆဒနံ ဟူသည်ကား၊ နာဝါယ- လှေ၏၊ ဥပရိမဏ္ဍပကတကမ္မဿ- အထက်၌ မဏ္ဍပ်ပြုလုပ် (ဆောက်လုပ်)အပ်သောကောင်းမှုကံ၏ (ဥပရိ မဏ္ဍပေါ ဥပရိမဏ္ဍပေါ၊ အလုတ္တ သမာသံ၊ ဥပရိမဏ္ဍယေန ကတံ ဥပရိမဏ္ဍပကတံ၊ ဥပရိမဏ္ဍပကတံ ကမ္မံ ဥပရိမဏ္ဍပ- ကတကမ္မံ၊ တဿ ဥပရိမဏ္ဍပကတကမ္မဿ)၊ နိဿန္တေန- အကျိုးဆက်ကြောင့်၊ သဗ္ဗဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ- ဖြစ်ရာဖြစ်ရာဘုံဘဝ၌၊ အာကာသေ- ကောင်း ကင်၌၊ ပုပ္ဖဆဒနံ- ပန်းအမိုးသည်၊ ဓာရယိဿတိ- ဆောင်းမိုးထားလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၃၄။ အဋ္ဌပညာသကပ္ပမီတိ- အဋ္ဌပညာသကပ္ပမိ ဟူသည်ကား၊ ဣတော ပုညကရဏကာလတော- ဤကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အဋ္ဌပဏ္ဏာသကပ္ပံ- ငါးဆယ့်ရှစ်ကမ္ဘာကို၊ အတိက္ကမိတွာ- ကျော်လွန်၍၊ နာမေန- နာမည်အားဖြင့်၊ တာရကော နာမ- တာရကမည်သော၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ခတ္တိယော- မင်းသည်၊ စာတုရန္တောတိ- စာတုရန္တော ဟူသည် ကား၊ စတုသု- လေးခုကုန်သော၊ ဒီပေသု- ကျွန်းတို့၌၊ ဣဿရော- အစိုးရသူသည်၊ ဝိဇိတာဝီတိ- ဝိဇိတာဝီဟူသည်ကား၊ ဇိတဝန္တော- ရန်သူသီးသီး အောင်နိုင်ပြီးသူသည် (အဇယီတိ- ဇိတဝန္တော၊ ✓ဇိ+တဝန္တ၊ အတိတေ တ တဝန္တ၊ တာဝီသုတ်ဖြင့်သက်)၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္မန္တော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သေသဂါထာ- ကြွင်းသောဂါထာတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာဝ- ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောအနက်ရှိကုန်သည်သာ။

၆၃၅။ ရေဝတော နာမ နာမေနာတိ- ရေဝတော နာမ နာမေန ဟူသည်ကား၊ ရေဝတီနက္ခတ္တေန- ရေဝတီနက္ခတ်ဖြင့်၊ ဇာတတ္တာ- မွေးဖွားလာသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ “ရေဝတော”တိ- ရေဝတဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊

ဗြဟ္မဗန္ဓုတိ- ဗြဟ္မဗန္ဓု ဟူသည်ကား၊ ဗြဟ္မဏပုတ္တဘူတော- ပုတ္တားသားဖြစ်၍
ဖြစ်သူသည်၊ ဘဝိဿတိတိ- ဘဝိဿတိ ဟူသည်ကား၊ ဗြဟ္မဏကုလေ- ပုတ္တား
မျိုး၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၃၉။ နိဗ္ဗာယိဿတိ နာသဝေါတိ- နိဗ္ဗာယိဿသိ နာသဝေါ ဟူသည်ကား၊
နိက္ကိလေသော- ကိလေသာကင်းသူ (မရှိသူ)သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေ-
ခန္ဓာကိုယ်၏အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗာယိဿတိ- ချုပ်ငြိမ်းလတ္တံ့။

၆၄၀။ ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယုန္တိ- ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယုံ ဟူသည်ကား၊
ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဒုမုတ္တရေန- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတာ- ဘုရားရှင်သည်၊
ဗျာကတော- မိန့်ကြားခံရသော၊ (ဗျာဒိတ်ပေးခံရသော)၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကမေန-
အစဉ်သဖြင့်၊ ပါရမိတာကောဋီ- ပါရမီတို့၏ အထွဋ်အထိပ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊
မေတိ- မေ ဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ဝီရိယံ- ဝီရိယသည်၊ အသိထိလဝီရိယံ-
မလျော့ရဲသော လုံ့လသည်၊ ဓုရဓောရယံ- လှည်းဦးထမ်းပိုး၌ ဝန်ကိုဆောင်သော
နွားနှင့်တူသော ဝီရိယသည်၊ ဓုရဝါဟံ ဓုရဓာရံ- ဝန်ကိုဆောင်နိုင်သော ဝီရိယသည်၊
ယောဂေဟိ- ယောဂလေးပါးတို့မှ၊ ခေမဿ- ဘေးကင်းရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗယဿ-
ဘေးမရှိရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနဿ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ အဓိဝါဟနံ^၁ အာဝဟနံ- ရှေ့ရှုရှုက်ဆောင်
စေအပ်၊ ပို့ဆောင်စေအပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော-
အနက်တည်း၊ ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟန္တိ- ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟံ ဟူသည်ကား၊
ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ- ဘုရားသာသနာတော်၌၊
ပရိယောသာနသရီရံ- နောက်ဆုံးဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ဓာရေမိ- ဆောင်ထားပါ၏၊
ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

သော- ထိုရေဝတမထေရ်သည်၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ဇာတဂါမံ- မွေးဖွားရာရွာသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ “စာလာ- စာလာလည်းကောင်း၊
ဥပစာလာ- ဥပစာလာလည်းကောင်း၊ သီသူပစာလာ- သီသူပစာလာလည်းကောင်း၊
ဣတိ- ဤသို့၊ တိဿန္တံ- သုံးဦးကုန်သော၊ ဘဂိနီနံ- နှမတို့၏၊ ပုတ္တေ- သားဖြစ်
ကုန်သော၊ စာလာ- စာလာလည်းကောင်း၊ ဥပစာလာ- ဥပစာလာလည်းကောင်း၊

၁။ အဓိဝါဟနံ= အဓိကိစ္စ ဝါဟိယတိ အဘိဓုခံ ဝါ ဝါဟိယတိတိ အဓိဝါဟနံ၊ အဓိ✓ဝဟ
+ဏေ+ယု။ ပါဠိတော်၌ “ယောဂက္ခေမာဓိဝါဟနံ” ဟူသောပုဒ်ကို ဖွင့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်၏။
“ယောဂေဟိ ခေမံ (နိဗ္ဗယံ နိဗ္ဗာနံ) ယောဂက္ခေမံ၊ ယောဂက္ခေမဿ အဓိဝါဟနံ ယောဂ-
က္ခေမာဓိဝါဟနံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုစေလိုခြင်းတည်း။

သီသူပစာလာ- သီသူပစာလာလည်းကောင်း၊” ဣတိ- ဤသို့၊ တယော- သုံး
 ယောက်ကုန်သော၊ ဘာဂိနေယျ- တူတို့ကို၊ အာနေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-
 ရှင်ပြုပေး၍၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစီးဖြန်းအားထုတ်ခြင်း၌၊ နိယောဇေသိ-
 ယှဉ်စေပြီ၊ တေ- ထိုတူသာမဏေတို့သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ- ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို၊ အနု-
 ယုတ္တာ- အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရီသု- နေကုန်ပြီ။

တသ္မိံ စ သမယေ- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ ထေရဿ- ရေဝတမထေရ်အား၊
 ကောစိဒေဝ- တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာဗာဓော- အနာရောဂါသည်၊ ဥပ္ပန္နော-
 ဖြစ်ပြီ၊ တံ- ထိုသတင်းစကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သာရိပုတ္တ
 မထေရ်သည်၊ “ရေဝတဿ- ညီတော် ရေဝတအား၊ ဂိလာနပုစ္ဆံ စ- လူနာမေးမြန်း
 ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဂမပုစ္ဆနဉ္စ- ရအပ်သော တရားထူးတရားမြတ်ကို မေး
 မြန်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကရိဿာမိ- ပြုပါအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဥပဂစ္ဆိ-
 ကပ်ရောက်ပြီ၊ ရေဝတတ္ထေရော- ရေဝတမထေရ်သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိ- တရားစစ်သူ
 ကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကို၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှသာလျှင်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-
 ကြွလာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ တေသံ သာမဏေရာနံ- ထိုသာမဏေတို့အား၊
 သတုပ္ပါဒဝသေန- သတိကို ဖြစ်စေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဩဝဒီယမာနော- ဆုံးမအပ်

၁။ ဩဝဒီယမာနော= ဤပုဒ်သည် အဝ✓ဝဒ+ ကံဟော ယပစ္စည်း၊ မာနပစ္စည်း၊ ဣအာဂုံ
 ဖြင့် ရုပ်ပြီးထား၏။ ကံဟောပုဒ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဝုတ္တကတ္တားကို “ရေဝတတ္ထေရေန” ဟု
 ထည့်ရမည်၊ ဝုတ္တကံပုဒ်ကား “သာမဏေရာနံ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သာမဏေရေသု”
 ဟူ၍လည်းကောင်း ထည့်ရမည်၊ “ဩဝဒီယမာနော” ပုဒ်ကိုလည်း “ဩဝဒီယမာနာနံ”
 ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ဩဝဒီယမာနေသု” ဟူ၍လည်းကောင်း ရှိမှ သဒ္ဒါစည်းမျဉ်းနှင့်လျော်
 ကန်မည်၊ “ဩဝဒီယမာနော” ဟု မထားဘဲ ထေရအဋ္ဌကထာ(၁၊ ၁၃၈)၌လာသော “ဩ-
 ဝဒန္တော” ဟူသော ကတ္တရုပ်ရှိခြင်းကား ပို၍သင့်လျော်ပြီး သဒ္ဒါရေးထုံးလည်းကျပေသည်၊
 ဘာဝလက္ခဏ၊ လက္ခသဘော၊ နာမဝိသေသနသဘောယူဆလျှင်ကား “ဩဝဒန္တော”
 ဟူသော အရေးအသားသည်သာလျှင် လျော်ကန်သင့်မြတ်သော ပါဠိဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌကထာ
 စာသားကို ရှင်းအံ့။

ရေဝတမထေရ်ကား ဆုံးမတတ်သူတည်း၊ သာမဏေတို့ကား ဆုံးမခံရသူတို့တည်း၊
 ယင်းကို ပါဠိဝါကျစီသော် “ရေဝတတ္ထေရေန သာမဏေရာ ဩဝဒီယန္တေ” ဖြစ်၏၊ “ဩ-
 ဝဒီယန္တေ” ဟူသော အာချာတ်ကြိယာကို ကိတ်ကြိယာသို့ ပြောင်းသော် “ဩဝဒီယမာနာ”
 ဟုဖြစ်၏၊ အရကောက်သော် “အဆုံးအမခံရသော သာမဏေများ” ရ၏၊ “သာမဏေရာနှင့်

သော်၊ စာလေတိ ဂါထံ- စာလေ ဟူသောဂါထာကို၊ အဘာသိတ္ထ- ဆိုပြီး၊ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ စာလေ ဥပစာလေ သီသုပစာလေတိ- စာလေ ဥပစာလေ သီသုပစာလေ ဟူသည်ကား၊ တေသံ- ထိုသာမဏေတို့အား၊ အာလပနံ- ခေါ်ဆိုကြောင်းအာလုပ်ပုဒ် တည်း၊ ဟိ သစ္စံ- မှန်၏၊ စာလာ ဥပစာလာ သီသုပစာလာတိ- စာလာ ဥပစာလာ သီသုပစာလာ ဟူ၍၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန- ဣတ္ထိလိင်္ဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမာ- ရအပ်သော အမည်ရှိကုန်သော၊ တယော- သုံးယောက်ကုန်သော၊ ဒါရကာ- ကလေး တို့ကို၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရှင်ပြုကုန်သည်၊ သမာနာပိ- ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ တထာ- ထို့အတူ စာလာ၊ ဥပစာလာ၊ သီသုပစာလာဟူ၍၊ ဝေါဟရိယုန္တိ- ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ် ကုန်၏၊ “စာလီ ဥပစာလီ သီသုပစာလီတိ- စာလီ၊ ဥပစာလီ၊ သီသုပစာလီ ဟူ ကုန်သော၊ နာမာနိ- အမည်တို့သည်၊ တေသံ- ထိုသူတို့၏၊ (နာမာနိ- အမည်တို့ တည်း၊” ဣတိ စ- ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကုန်၏၊ ယဒတ္ထံ ယံ+အတ္ထံ- အကြင် ဝိဟာရဖြင့် နေစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ “စာလေ”တိ အာဒိနာ- စာလေ ဤသို့အစရှိသည် ဖြင့်၊ အာမန္တနံ- ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီး၊ တံ- ထိုဝိဟာရတည်းဟူသော အကျိုးငှါ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုရကား၊ “ပတိဿတာ န ခေါ ဝိဟ- ရထာ”တိ- ပတိဿတာ န ခေါ ဝိဟရထ ဟူ၍၊ ဝတ္တာ- မိန့်ကြား၍၊ တတ္ထ- ထို ခေါ်ဝေါ်ရာ၌၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို၊ “အာဂတော ဝေါ ဝါလံ ဝိယ ဝေဓီ”တိ- အာဂတော ဝေါ ဝါလံ ဝိယ ဝေဓီဟူ၍၊ အာဟ- ဆိုပြီး၊ (ဝေါ- သင်တို့၏၊ ဝါလံ- သားမြီးကို၊ ဝေဓီ ဝိယ- ပစ်နိုင်သော လေးသမားနှင့်တူသော လျှင်သော ပညာရှိသော ဦးရီးတော်မထေရ်သည်၊ အာဂတော- ကြွလာ၏၊) ပတိဿတာတိ- ပတိဿတာ ဟူသည်ကား၊ ပတိဿတိကာ- ရှေ့ရှုထင်သော သတိရှိကုန်သည်၊ (ပတိသရတိ ပတိသရဏံ ဝါ ပတိဿတိ၊ ပတိ✓သရ+တိပစ္စည်း၊ ပတိဿတိ ဧတေသံ အတ္ထိတိ ပတိဿတိကာ၊ ပတိဿတိပုဒ်+ဣကပစ္စည်း၊ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတံ)၊ ခေါတိ- ခေါ ဟူသည်ကား၊ အဝဓာရဏေ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ကန့်သတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်၌၊ (ဝတ္ထတိ- ဖြစ်၏၊) အာဂတောတိ- အာဂတောဟူသည်ကား၊ အာဂန္တိ- ကြွလာပြီး ဝေါတိ- ဝေါဟူသည်ကား၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ဝါလံ ဝိယ ဝေဓီတိ- ဝါလံ ဝိယ

ဩဝဒိယမာနာ”တို့သည် အရတူ၏၊ အရတူလျှင် ဝိဘတ်ကိုလည်း အတူထားရသည်၊ အဋ္ဌကထာစာသား၌ကား အရမတူသော “ရေဝတတ္ထေရော”ဟူသောပုဒ်ကို၎်၍ “ဩဝဒိ- ယမာနော”ဟု ပြဆိုထား၏၊ အကယ်၍ “ဩဝဒမာနော”ဟု ရှိခဲ့အံ့၊ သင့်လျော်သော ရေးထုံးဟု ဆိုရမည်သာ၊ နိဿယ၌ကား ပါဠိရှိတိုင်းသာ ပြန်ဆိုထားသည်။

ဝေဓိဟူသည်ကား၊ ဝါလဝေဓိ ဝိယ- သားမြီးဖျားကို ထိမှန်အောင်ပစ်နိုင်သော လေးသမားနှင့်တူ၏။ ဧတ္ထ- ဤဂါထာ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ သင်္ခေပတ္တော- အကျဉ်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညတာယ^၁- ထက်မြက်လျင်မြန် ဖြတ်ထိုးဉာဏ် (ဖောက်ထွင်းနိုင်သောဉာဏ်)ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါလဝေဓိရူပေါ- သားမြီးဖျားကို ထိမှန်အောင် ပစ်နိုင်သော လေးသမားနှင့်တူသော သဘောရှိသော၊ သတ္တုကပ္ပေါ- ဘုရားရှင်နှင့်တူသော၊ တုမ္မာကံ- သင်သာမဏေတို့၏၊ မာတုလတ္ထေ- ရော- ဦးလေးဖြစ်သော သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်)၊ အာဂတော- ကြွလာပြီ၊ တသ္မာ- ထိုသို့ကြွလာခြင်းကြောင့်၊ သမဏသညံ- ရဟန်းဟူသောအမှတ် သညာကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ သတိသမ္ပဗ္ဗေယုတ္တာ ဧဝ- သတိဉာဏ်ပညာနှင့် ယှဉ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝိဟရထ- နေကြကုန်၊ ယထာဓိဂတေ- အကြင်ရအပ်သော၊ ဝိဟာရေ- သမာပတ္တိဝိဟာရ၌၊ အပ္ပမတ္တာ- မမေ့မလျော့ကုန်သည်၊ ဘဝထ- ဖြစ်ကြကုန်၊ ဣတိ- ဤကား အကျဉ်းအနက်တည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ တေ သာမဏေရာ- ထိုသာမဏေတို့ သည်၊ ဓမ္မသေနာပတိဿ- တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တကို၊ ပစ္စုပ္ပန်နာဒိဝတ္တံ- ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းစသောဝတ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဥဘိန္နံ- နှစ်ပါးကုန်သော၊ မာတုလတ္ထေရာနံ- ဦးလေးမထေရ်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓာရဝေလာယံ- စကားအစေ့အစပ်ပြုရာ အခါ၌ (စကားပြောဆိုနေချိန်၌)၊ နာတိဒူရေ- မနီးမဝေးလွန်းသော အရပ်၌၊ သမာဓိ- သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ- ဝင်စား၍၊ နိသီဒိသု- ထိုင်နေကုန်ပြီ၊ ဓမ္မသေနာပတိ- တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ ရေဝတတ္ထေရေန- ရေဝတ မထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ပဋိသန္ဓာရံ- စကားအစေ့အစပ်ကို (စကားပြောဆိုမှုကို)၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ အာသနာ- နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ တေ သာမဏေရေ- ထို သာမဏေတို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ၊ တေ- ထိုသာမဏေတို့သည်၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာလပရိစ္ဆေဒဿ- အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားကို၊ ကတတ္တာ- ပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေရေ- အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊

၁။ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညတာယ= တိက္ခာ စ ဇေနံ စ နိဗ္ဗေဓိကာ စ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကာ၊ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကာ စ တေ ပညာစာတိ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညာ အဿ အတ္ထိတိ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညာ၊ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညာပုဒ်+ဏပစ္စည်း၊ အဿတ္ထိတဒ္ဓိတံ၊ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိပညဿ ဘာဝေါ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညတာ၊ တာယ တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညတာယ။

ဥပသင်္ကမန္တေ- ချဉ်းကပ်လာလတ်သော်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ အဋ္ဌသု-
တည်ကုန်ပြီ၊ ထေရော- အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ “ကတရကတရဝိဟာရေန-
အဘယ်မည် အဘယ်မည်သော ဝိဟာရဖြင့်၊ ဝိဟာရထ- နေကုန်သနည်း၊” ဣတိ-
ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍ (ဝါ) မေးခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ- ထိုသာမဏေတို့သည်၊
ဣမာယ ဣမာယ- ဤမည်သော ဤမည်သော ဝိဟာရဖြင့်၊ (ဝိဟာရမ- နေပါကုန်
၏)၊ “ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- လျှောက်ထားအပ်သော်၊ “ဒါရကေဝိ- ကိုရင်ကလေး
တို့ကိုသော်လည်း၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိနေန္တော- ဆိုဆုံးမတတ်သော၊ မယံ- ငါ၏၊
ဘာတိကော- ညီတော်သည်၊ သစ္စဝါဒီ ဝတ- အမှန်ကို ပြောဆိုလေ့ရှိပါပေစွတကား၊
ဓမ္မဿ- လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအား၊ အနုဓမ္မစာရီ ဝတ- လျှော်ညီသောအကျင့်ကို
ကျင့်လေ့ရှိပါပေစွတကား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ထေရံ- ရေဝတမထေရ်ကို၊ ပသံသန္တော-
ချီးမွမ်းလျက်၊ ပက္ကာမိ- ဖဲခွါကြွသွားပြီ၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ သေသံ- ကြွင်းသော
စကားရပ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာလျှင်တည်း၊
ဣတိ- ဤကား ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။

ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ- ခဒိရဝနိယရေဝတမထေရ်၏
အပဒါနအဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

၁။ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ ။ပ။ ဝုတ္တေ= ဤစကားရပ်၌ “ပုစ္ဆိတွာ” ၏ကတ္တားကား “ထေရော”
တည်း၊ “ဝုတ္တေ” ၏ကတ္တားကား “တေဟိ” တည်း၊ ဤသို့ ကတ္တားကွဲရာ၌ တွာပစ္စည်း၏
ကတ္တားပုဒ်ကို သမ္ပန်ပုဒ်ပြင်ပေးရ၏၊ တွာပစ္စည်းကိုလည်း ဟိတ်အနက်ပေးရ၏၊ “ထေရဿ-
မထေရ်၏၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးမြန်းခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ- ထိုသာမဏေတို့သည်။ပ။ ဝုတ္တေ-
လျှောက်ထားအပ်သော်” ဟူ၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ကတ္တားကွဲဘိ၊ မတူရှိသော်၊ မိမိကတ္တား၊
သမ္ပန်ထား၍၊ ဖြစ်ငြားဟိတ်မှာ၊ သက်ဖို့လာသည်၊ တွာဒိပစ္စည်းသဘောတည်း” ဟု မိန့်ဆို
ထားကြသည်၊ (ဘုရားကြီးနိယံ၊ ၂၄၄)။

၃-၁၀။ အာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝတ္ထုနာ

အာရာမဒွါရာ နိက္ခမ္မာတိအာဒိကံ- အာရာမဒွါရာ နိက္ခမ္မ ဤသို့ အစရှိသော စကားရပ်သည်။ အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ- အရှင်အာနန္ဒမထေရ်၏။ အပဒါနံ- အကြောင်းအတ္ထုပ္ပတ်တည်း။ အယမ္ပိ- ဤအာနန္ဒမထေရ်သည်လည်း။ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု- ရေးဘုရားရှင်တို့၌၊ ကတာမိကာရော- ပြုအပ်ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု တည်းဟူသော အဆောက်အဦရှိသည်။ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထို ထိုဘုံဘဝ၌၊ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿယာနိ- ဝဋ်ကင်းပြတ်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောမှီရာ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်၊ ပဒုမုတ္တရဿ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက် ထက်တော်အခါ၌၊ ဟံသဝတီနဂရေ- ဟံသဝတီမြို့၌၊ သတ္ထု- ဘုရားရှင်၏၊ ဝေမာ- တိကဘာတာ- ဖအေတူ အမေကွဲ အကိုသည်။ (ဝိဝိဓာ မာတာ ဝိမာတာ၊ ဝိမာတာ အဿ အတ္တိတိ ဝေမာတိကော၊ ဝိမာတု ပုဒ်+ဏိကပစ္စည်း၊ ဝေမာတိကော ဘာတာ ဝေမာတိကဘာတာ)၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ၊ သုမနောတိ- သုမနဟူ၍၊ အဿ- ထိုအကို၏၊ နာမံ- အမည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ အဿ- ထိုသုမန၏၊ ပိတာ ယန- ဖခင်သည်ကား၊ နန္ဒရာဇာ နာမ- နန္ဒမင်းမည်၏၊ သော- ထိုနန္ဒမင်းသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုတ္တဿ- သားဖြစ်သော၊ သုမနကုမာရဿ- သုမနမင်းသားသည်၊ ဝယပ္ပတ္တဿ- အရွယ်ရောက်လတ်သော်၊ ဟံသဝတီနဂရတော- ဟံသဝတီမြို့မှ၊ ဝိသတိ- ယောဇနသတေ- ယူဇနာနှစ်ဆယ်ရှိသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ဘောဂနဂရံ- ဘောဂမြို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ (တနည်း) ဝယပ္ပတ္တဿ- အရွယ်ရောက်လာသော၊ သုမနကုမာရဿ- ကုမာရမင်းသားအား၊ ဟံသဝတီနဂရတော- ဟံသဝတီမြို့မှ၊ ဝိသတိယောဇနသတေ- ယူဇနာနှစ်ဆယ်ရှိသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ဘောဂနဂရံ- ဘောဂမြို့ကို၊ အဒါသိ- ပေးပြီ၊ သော- ထိုသုမနမင်းသားသည်၊ ကဒါစိ ကဒါစိ- တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ခါတစ်ရံ၌၊ အာဂန္တု- လာရောက်၍၊ သတ္ထာရဉ္စ- ဘုရားရှင်ကိုလည်း ကောင်း၊ ပိတရဉ္စ- ခမည်းတော်မင်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ပဿတိ- ကြည့်ရှုတတ်၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ သတ္ထာရဉ္စ- ဘုရားရှင်ကိုလည်းကောင်း၊ သတသဟဿပရိမာဏံ- တစ်သိန်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ- ရဟန်း

အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ သက္ကစ္စံ - ရိရိသေသေ၊ ဥပဋ္ဌဟိ - ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ၊ အညေသံ - အခြားသူတို့အား၊ ဥပဋ္ဌာတုံ - ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းငှါ၊ န ဒေတိ - မပေး။

တေန သမယေန - ထိုအချိန်အခါ၌၊ ပစ္စန္တော - ပစ္စန္တရစ်အရပ်သည်၊ ကုပိ - တော - ပုန်ကန်သောင်းကြမ်းသည် (ထကြွပုန်ကန်သည်)၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ ကုမာရော - မင်းသားသည်၊ တဿ - ထိုပစ္စန္တရစ်အရပ်၏၊ ကုပိတဘာဝံ - ထကြွပုန်ကန်နေသည်၏အဖြစ်ကို၊ ရညော - မင်းအား၊ အနာရောစေတွာ - မပြောကြားစေမူ၍၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ တံ - ထိုထကြွပုန်ကန်မှုကို၊ ဂူပသမေသိ - ငြိမ်းစေပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ ရာဇာ - မင်းသည်၊ တုဋ္ဌမာနသော - နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ - ဖြစ်၍)၊ “တာတ - ချစ်သား၊ တေ - သင့်အား၊ (အဟံ - ငါသည်)၊ ဝရံ - ဆုကို၊ ဒေမိ - ပေးပါ၏၊ ဂဏှာဟိ - ယူလော့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ ကုမာရော - မင်းသားသည်၊ “သတ္တာရဉ္စ - ဘုရားရှင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ - ရဟန်းအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ တေမာသံ - ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော - ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက်၊ အဝဉ္စ - မမြဲသော (ဝါ) အကျိုးရှိသော၊ ဇီဝိတံ - အသက်ရှင်သန်မှုကို၊ ကာတုံ - ပြုခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာမိ - အလိုရှိပါ၏၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ ဧတံ - ဤသင်တောင်းသော ဆုကို၊ (မယာ - ငါသည်၊ ဒါတုံ - ပေးခြင်းငှါ)၊ န သက္ကာ - မစွမ်းနိုင်ပါ၊ အညံ - အခြားသောဆုကို၊ ဝဒေဟိ - ပြောလော့၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ၊ ဒေဝ - အရှင်မင်းမြတ်၊ ခတ္တိယာနံ - မင်းတို့အား၊ ဒွေ - နှစ်ခုကုန်သော၊ ကထာ နာမ - စကားတို့မည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိကုန်၊ မေ - ငါ့အား၊ ဧတံ - ဤဆုကို၊ ဒေဟိ - ပေးပါလော့၊ မယံ - ငါ့အား၊ အညေန - အခြားသောဆုဖြင့်၊ န အတ္ထော - အလိုမရှိပါ၊ သတ္တာ - ဘုရားရှင်သည်၊ သစေ အနုဇာနာတိ - အကယ်၍ ခွင့်ပြုအံ့၊ (ဧဝံ သတိ - ဤသို့ခွင့်ပြုလတ်သော်)၊ ဒိန္နမေဝ - ပေးအပ်သည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောပြီ၊ သော - ထိုမင်းသားသည်၊ “သတ္ထု - ဘုရားရှင်၏၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ - သိရလိမ့်အံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိဟာရံ - ကျောင်းသို့၊ ဂတော - သွားပြီ၊ တေန စ သမယေန - ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊ ဂန္ဓကုဋိ - ဂန္ဓကုဋိတိုက်တွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌော - ဝင်နေသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ သော - ထိုမင်းသားသည်၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းတို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ - အရှင်ဘုရားတို့၊ အဟံ - တပည့်တော်သည်၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားရှင်ကို၊ ဒဿနာယ - ဖူးမျှော်ခြင်းငှါ၊ အာဂတော - လာပါ၏၊ မံ -

တပည့်တော်ကို၊ ဒဿေထ - ပြတော်မူကြပါကုန်လော့”။ ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ထားပြီး၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတော်တို့သည်၊ “သုမနော နာမ- သုမနမည်သော၊ ထေရေ- မထေရ်သည်၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပဋ္ဌာကော- အလုပ်အကျွေးတည်း၊ တဿ- ထိုသုမနမထေရ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂစ္ဆာဟိ- သွားပါလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ သော- ထိုမင်းသားသည်၊ ထေရဿ- သုမနမထေရ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒဿေထ - ပြတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ထေရေ- သုမနမထေရ်သည်၊ တဿ- ထိုသုမနမင်းသားသည်၊ ပဿန္တဿေဝ- ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင်လျှင်၊ ပထဝီယံ- မြေ၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ- ၎င်းလျှိုး၍၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်သို့၊ ဥပသကံမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ ရာဇပုတ္တော- သုမနမင်းသားသည်၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့အား၊ ဒဿနာယ- ဖူးမျှော်ခြင်းငှါ၊ အာဂတော- ရောက်လာပါ၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ ဘိက္ခု- ရဟန်း၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဗဟိ- အပြင်၌၊ အာသနံ- နေရာကို၊ ပညပေဟိ- ခင်းလော့၊ ဣတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီး၊ ထေရေ- မထေရ်သည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါသနံ- ဘုရားနေရာကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ- ဂန္ဓကုဋိတိုက်တွင်း၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ- ၎င်းလျှိုး၍၊ တဿ- ထိုသုမနမင်းသားသည်၊ ပဿန္တဿ- ကြည့်နေစဉ်၊ ဗဟိပရိဝေဏေ- ပရိဝုဏ်အပြင်ဘက်၌၊ ပါတုဘဝိတွာ- ထင်ရှားဖြစ်၍၊ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ- ဂန္ဓကုဋိတိုက်ပရိဝုဏ်၌၊ အာသနံ- နေရာကို၊ ပညပေသိ- ခင်းပြီး၊ ကုမာရေ- သုမနမင်းသားသည်၊ တံ- ထိုအခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အယံ ဘိက္ခု- ဤရဟန်းသည်၊ မဟန္တော ဝတ- ဘုန်းတန်ခိုးကြီးပါပေစွတကား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ- ဖြစ်စေပြီး။

ဘဂဝါပိ- ဘုရားရှင်သည်လည်း၊ ဂန္ဓကုဋိတော- ဂန္ဓကုဋိတိုက်ကျောင်းတော်မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်တော်မူ၍၊ ပညတ္တာသနေ- ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်တော်မူပြီး၊ ရာဇပုတ္တော- မင်းသားသည်၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ပဋိသန္တာရံ- စကားအစေ့အစပ်ကို (လောကဝတ်ကို)၊ ကတွာ- ပြု၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အယံ ထေရေ- ဤသုမနမထေရ်သည်၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့၏၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ ဝလ္လဘော မညေ- အကျွမ်းဝင်သူ (နှစ်သက်အပ်သူ) ဖြစ်လေယောင်တကား၊” ဣတိ- ဤသို့မေးလျှောက်ပြီး၊ ကုမာရ- မင်းသား၊ အာမ- မှန်၏၊ ဝလ္လဘော- အကျွမ်းဝင်သူတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားတော်မူပြီး၊ ဘန္တေ-

မြတ်စွာဘုရား၊ ကိ- အဘယ်ကောင်းမှုကံကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဧသ ဧသော- ဤ
မထေရ်သည်၊ ဝလ္လဘော- အကျွမ်းဝင်သူဖြစ်ပါသည်၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီး၊ ဒါနာ-
ဒီနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဝလ္လဘော- အကျွမ်း
ဝင်သူသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏)၊ ဣတိ- ဤသို့ဖြေကြားတော်မူပြီး၊ “ဘဂဝါ-
မြတ်စွာဘုရား၊ အဟမ္မိ- တပည့်တော်သည်လည်း၊ အယံ ထေရော ဝိယ- ဤမထေရ်
ကဲ့သို့၊ အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ- ဘုရားသာသနာတော်၌၊
ဝလ္လဘော- အကျွမ်းဝင်သူသည်၊ ဟောတုကာမော- ဖြစ်လိုပါ၏၊” ဣတိ- ဤသို့
လျှောက်ထား၍၊ သော- ထိုသူမနမင်းသားသည်၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗေသ- ဘုရားအမှူးရှိသော၊
သံဃဿ- သံဃာတော်အား၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ခန္ဓဝါရေ- သစ်ခက်တဲ
နန်း၌၊ ဘတ္တံ- ဆွမ်းကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍၊ သတ္တမေ- ခုနစ်ခုမြောက်သော၊ ဒိဝသေ-
နေ့၌၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မယာ- တပည့်တော်သည်၊ ပိတု- ဖခင်၏၊ သန္တိကာ-
အထံတော်မှ၊ တုမှာကံ- အရှင်ဘုရားတို့အား၊ တေမာသံ- ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊
ပဋိဂ္ဂေနဝရော- ပြုစုလုပ်ကျွေးခွင့်ဆုကို၊ လဒ္ဓါ- ရအပ်ပါပြီ၊ မေ- တပည့်တော်အား၊
တေမာသံ- ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဝဿာဝါသံ- ဝါကပ်ခြင်းဝါဆိုခြင်းကို၊ အဓိ-
ဝါသေထ- လက်ခံတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- လျှောက်ထား၍၊ သတ္ထု-
ဘုရားရှင်၏၊ အဓိဝါသနံ- လက်ခံတော်မူခြင်းကို၊ ဝိဒိတ္တာ- သိ၍၊ သပရိဝါရံ- အခြံ
အရံနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ပင့်ဆောင်ခေါ်ယူ၍၊
ယောဇနေ ယောဇနေ- ယူဇနာတိုင်း ယူဇနာတိုင်း၌၊ သတ္ထု စ- ဘုရားရှင်အားလည်း
ကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်းအားလည်းကောင်း၊ ဝသနာနုစ္ဆဝိကေ-
နေခြင်းငှါ သင့်လျော်လျှောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဝိဟာရေ- ကျောင်းတို့ကို၊ ကာရေတွာ-
ပြုစေ၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုကျောင်းတိုက်၌၊ ဝသာပေန္တော- နေစေတော်မူလျက်၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနသမိပေ- နေရာအရပ်၏အနီး၌၊ သတသဟဿေန-
အဖိုးတစ်သိန်းဖြင့်၊ ကိတေ- ဝယ်အပ်သော၊ သောဘနနာမကေ- သောဘနအမည်ရှိ
သော၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်၌၊ သတသဟဿေန- အဖိုးတစ်သိန်းဖြင့်၊ ကာရိတံ-
ပြုစေအပ်သော၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းကို၊ ပဝေသာပေတွာ- ဝင်စေ၍-

ဂါထာအနက်။ ။ မဟာမုနိ- မုနိထွဋ်ထား အို ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ မေ-
သူမနအမည်ကျော် တပည့်တော်သည်၊ သတသဟဿေန- အသပြာတွက်ကိန်း ငွေ
တစ်သိန်းဖြင့်၊ ကိတံ- သောဘနအမည်ဟီး ဥယျာဉ်တော်ကြီးကို အပြီးအပြတ် ဝယ်ယူ
အပ်ပါပြီ၊ သတသဟဿေန- အသပြာတွက်ကိန်း ငွေတစ်သိန်းဖြင့်၊ ကာရိတံ-

အမွန်သတ်မှတ် ကျောင်းဇရပ်ကို မွန်မြတ်စေတနာ ကြည်သဒ္ဓါဖြင့် သေချာမချွတ် ဆောက်လုပ်အပ်ခဲ့ပါပြီ။ သောဘနံ နာမံ- တင့်တယ်လှပ သောဘနဟု အမည်ရသော၊ ဥယျာနံ- စားပင်သီးပင် ပန်းစုံလင်နှင့် အမြင်တင့်ဟီး ဥယျာဉ်တော်ကြီးကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှ- သာသနာတော်ရှေ့ရေး မျှော်ထောက်တွေးကာ မနွေးမှန်စွာ လက်ခံတော်မူပါဘုရား၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ထား၍၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ပါတေသိ- ကျစေပြီ (ရေစက်ချပြီ)။

သော- ထိုသုမနမင်းသားသည်၊ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ- ဝါဆိုမည့်နေ့၌၊ သတ္တု- ဘုရားအား၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “ဣမိနာ နိဟာရေန- ဤနည်းဖြင့်၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒဒေယျာထ- ပေးလှူကြပါကုန်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပုတ္တဒါရေ စ- သားသမီးမယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အမစ္စေ စ- အမတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါနေ စ- အလှူပေးခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကိစ္စ- ကရဏေ စ- ကိစ္စကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို ပြုလုပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ နိယော- ဇေတွာ- ယှဉ်စေ၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ သုမနတ္ထေရဿ- သုမနမထေရ်၏၊ ဝသန- ဌာနသမီပေယေဝ- နေရာအရပ်၏ အနီး၌သာလျှင်၊ ဝသန္တော- နေတော်မူလျက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသနဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ သတ္တာရံ- ဘုရားရှင်ကို၊ တေမာသံ- သုံးလပတ်လုံး၊ ဥပဋ္ဌဟိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ၊ ပဝါရဏာယ- ပဝါရဏာနေ့သည်၊ ဥပကဋ္ဌာယ ပန- နီးကပ်လာလတ်သော်ကား၊ ဂါမံ- ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိသိ- တွာ- ဝင်၍၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ- ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ- ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ သတ္တု စ- ဘုရားရှင်၏လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ စ- ရဟန်းအပေါင်း၏လည်းကောင်း၊ ပါဒ- မူလေ- ခြေရင်း၌၊ တိစီဝရေ- သုံးထည်သော သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ မယာ- တပည့်တော်သည်၊ ခန္ဓာဝါရ- တော- သစ်ခက်တဲနန်းမှ၊ ပဌာယ- စ၍၊ ယဒေတံ ယံ ဧတံ ပုညံ- အကြင်ကောင်းမှုကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ၊ တံ- ထိုကောင်းမှုသည်၊ သက္ကသမ္ပတ္တိအာဒိနံ- သိကြားမင်းစည်းစိမ်အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္တာယ- အကျိုးငှါ၊ န ကတံ- ပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ အဟမ္ဘိ- တပည့်တော်သည်လည်း၊ သုမနတ္ထေရော ဝိယ- သုမနမထေရ်ကဲ့သို့၊ အနာဂတေ- အနာဂတ်ကာလ၌၊ ဧကဿ- တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဥပဋ္ဌာကော- အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဝလ္လဘော- အကျွမ်းဝင်သူသည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ပတ္ထနံ- ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ တဿ- ထိုသုမနမင်းသား၏၊ အနန္တ-

ရာယတံ- အန္တရာယ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်တော်မူ၍၊ ဗျာကရိတွာ- ဗျာဒိတ်စကားမိန့်ကြားတော်မူ၍၊ ပက္ခာမိ- ဖဲခွါကြွသွားတော်မူပြီ။

သော- ထိုသူမနမင်းသားသည်၊ တသ္မိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ- ထိုဘုရားပွင့်တော်မူချိန်၌၊ ဝဿသတသဟဿံ- အနှစ်တစ်သိန်းတို့ကာလပတ်လုံး၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တတော ပရမ္မိ- ထိုဘဝမှ နောက်၌လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ဥဠာရာနိ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ပုညကမ္မာနိ- ကောင်းမှုကံတို့ကို၊ ဥပစိနိတွာ- ဆည်းပူး၍၊ ဒေဝမနုဿေသု- နတ်လူတို့၌၊ သံသရန္တော- ကျင်လည်လျက်၊ ကဿပဘဂဝတော- ကဿပဘုရားရှင်၏၊ ကာလေ- လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ကုလဂေဟေ- အမျိုးကောင်းအိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရတော- လှည့်လည်လာသော၊ ဧကဿ- တစ်ပါးသော၊ ထေရဿ- မထေရ်၏၊ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ- သပိတ်ကို ဆွဲကိုင်ယူငင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥတ္တရသာဠကံ- အပေါ်ရုံအဝတ်ပုဆိုးကို၊ ကတွာ- လှူဒါန်းမှုကို ပြု၍၊ ပူဇံ- ပူဇော်မှုကို၊ အကာသိ- ပြုပြီ၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ တတော- ထိုနတ်ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ ဗာရာဏသိရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- တွေ့မြင်၍၊ တေ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကို၊ ဘောဇေတွာ- စားစေ၍ (ဝါ) ဆွမ်းကပ်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မင်္ဂလုယျာနေ- မင်္ဂလာဥယျာဉ်ထဲ၌၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ကျောင်းကုန်သော၊ ပဏ္ဏသာလာယော- သစ်ရွက်မိုးကာကျောင်းတို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍ (ဆောက်လုပ်စေ၍)၊ တေသံ- ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့၏၊ နိသီဒနတ္ထာယ- ထိုင်ရန်အလို့ငှါ၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ခုကုန်သော၊ သဗ္ဗရတနမယပိဋ္ဌေစေဝ- အလုံးစုံရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော အင်းပျဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဏိအာဓာရကေ စ- ပတ္တမြားသပိတ်ခြေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိယာဒေတွာ- စီမံ၍၊ ဒသဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်တစ်သောင်းတို့ပတ်လုံး၊ ဥပဋ္ဌာနိ- ဆည်းကပ်စားမှုကို၊ အကာသိ- ပြုတော်မူပြီ၊ ဧတေနိ- ဤသည်တို့သည်ကား၊ ပါကဋ္ဌာနိ- ထင်ရှားသော အကြောင်းအရာတို့တည်း။

ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ ကပ္ပသတသဟဿံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းပတ်လုံး၊ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ- ထိုထိုဘုံဘဝ၌၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ဥပစိနန္တော- ဆည်းပူးလတ်သော်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဗောဓိသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းတော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ တုသိတပုရေ- တုသိတနတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ တတော- ထို

တုသိတနတ်ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ အမိတော-
ဒနသက္ကဿ- အမိတောဒနမည်သော သာကီဝင်၏၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ-
ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဉာတကေ- ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို၊ အာနန္ဒိတေ-
နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုတို့ကို၊ ကရောန္တော- ပြုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဇာတော-
မွေးဖွားလာပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ အာနန္တောတွေဝ- အာနန္ဒ
ဟူ၍သာလျှင်၊ နာမံ- အမည်ကို၊ လဘိ- ရပြီ၊ သော- ထိုအာနန္ဒသည်၊ အနက္ကမေန-
အစဉ်အတိုင်း၊ ဝယပ္ပတ္တော- အရွယ်သို့ ရောက်သည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊
ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ကတာဘိနိက္ခမနေ- ပြုအပ်ပြီးသော တောထွက်ခြင်းရှိ
လတ်သော်လည်းကောင်း၊ (ကရိယိတ္တာတိ ကတံ၊ ကတံ အဘိနိက္ခမနံ ယေနာတိ
ကတာဘိနိက္ခမနော၊ တသ္မိံ ကတာဘိနိက္ခမနေ)၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ- လည်စေအပ်
(ဟောကြားအပ်) ပြီးသော မြတ်သောတရားတည်းဟူသော စက်ရှိလတ်သော်လည်း
ကောင်း၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ကပိလဝတ္ထု- ကပိလဝတ်မြို့သို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊
တတော- ထိုကပိလဝတ်မြို့မှ၊ ဘဂဝတိ- ဘုရားရှင်သည်၊ နိက္ခမန္တေ- ထွက်ကြွတော်မူ
လတ်သော်လည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ပရိဝါရတ္ထံ- ခြံရံခြင်းအကျိုးငှါ၊
ပဗ္ဗဇိတုံ- ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ၊ နိက္ခမန္တေဟိ- ထွက်လာကုန်သော၊ ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ-
ဘဒ္ဒိယအစရှိကုန်သော သူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဘဂဝ-
တော- ဘုရားရှင်၏၊ သန္တိကေ- အထံတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ မန္တာဏိပုတ္တဿ-
မန္တာဏိပုဏ္ဏေးမ၏သားဖြစ်သော၊ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ- အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်၏၊
သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ သုတွာ- နာယူ၍၊ သောတာပတ္တိ-
ဖလေ- သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ- တည်ပြီ။

တေန စ သမယေန- ထိုအချိန်အခါ၌လည်း၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊
ပဌမဗောဓိယံ- ပဌမဗောဓိ၌၊ ဝိသတိဝဿာနိ- အနှစ်နှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ အနိဗဒ္ဓါ-
မမြဲကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌာကာ- အလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဧကဒါ-
တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ နာဂသမာလော- နာဂသမာလမထေရ်သည်၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်
သင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်၏၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊
နာဂိတော- နာဂိတမထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဥပဝါနော-
ဥပဝါနမထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သုနက္ခတ္တော- သုနက္ခတ္တ
မထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ စုန္တော- စုန္တမည်သော၊

သမဏုဒ္ဓေသော- ကိုရင်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သာဂတော- သာဂတမထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒါ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ မေဃိယော- မေဃိယမထေရ်သည်လည်းကောင်း၊ (ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ဝိစရတိ- လှည့်လည်၏)၊ တေ- ထိုရဟန်းသာမဏေတို့သည်၊ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ န အာရာယေသု- မနှစ်သက်စေကုန်၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ- ဂန္ဓကုဋိတိုက်၏ပရိဝဏ်၌၊ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ- ခင်းထားအပ်သော မြတ်သောဘုရားနေရာ၌၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော- ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူလျက်၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့ကို၊ “ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မဟလ္လကော- အသက်အရွယ်ကြီးသည်၊ (အမှီ- ဖြစ်၏)၊ ဧကစ္စေ- အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းတို့သည်၊ “ဣမိနာ မဂ္ဂေန- ဤလမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆာမိ- သွားအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောဆိုအပ်သော်၊ အညေန- အခြားသော၊ မဂ္ဂေန- လမ်းခရီးဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားကုန်၏၊ ဧကစ္စေ- အချို့သော ရဟန်းတို့သည်၊ မယံ- ငါဘုရား၏၊ ပတ္တစီဝရံ- သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိက္ခိပန္တိ- ချထားကုန်၏၊ မယံ- ငါဘုရားအတွက်၊ နိဗ္ဗုဒ္ဓပဋ္ဌာကံ- အမြဲအလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဧကံ- တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းကို၊ ဝိဇာနထသိကုန်လော့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်ကြားတော်မူပြီး၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဘိက္ခုနံ- ရဟန်းတော်တို့အား၊ ဓမ္မသံဝေဂေါ- တရားသဘောကို ကြံစည်စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ကြောင်းသဟောတ္တပ္ပဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီး၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော- အရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်သည်၊ ဥဋ္ဌာယ- ထ၍၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားပြီး၊ တံ- ထိုအရှင်သာရိပုတ္တမထေရ်ကို၊ ဘဂဝါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပဋိက္ခိပိ- ပယ်မြစ်ပြီး၊ ဧတေန ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ- အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံမထေရ်ကို၊ အာဒိ- ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ မဟာသာဝကာ- မဟာသာဝကတို့သည်၊ “အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့၊ အာသသ္မန္တံ အာနန္တံ- အရှင်အာနန္တံကို၊ ဌပေတွာ- ချန်ထား၍၊ ဥဋ္ဌဟိသု- ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီး၊

ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊ တေပိ - ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်အစရှိသော မဟာသာဝက
မထေရ်အားလုံးတို့ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိပိ - ပယ်မြစ်ပြီ။

အာနန္ဒော ပန - အာနန္ဒမထေရ်သည်ကား၊ တုဏှိယေဝ - ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင်၊
နိသီဒိ - ထိုင်နေပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထိုအာနန္ဒမထေရ်ကို၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းတို့
သည်၊ “အာဂုသော - ငါ့ရှင်၊ တွမ္မိ - ငါရှင်သည်လည်း၊ သတ္ထု - ဘုရားရှင်အား၊
ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ - အလုပ်အကျွေးအရာ အထူးကို၊ ယာစာဟိ - တောင်းလော့၊” ဣတိ -
ဤသို့၊ အာဟံသု - ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ယာစိတွာ - တောင်း၍၊ လဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာမ - ရအပ်
သော အရာအထူးမည်သည်၊ ကိဒိသံ - အဘယ်သို့သဘောရှိသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်သနည်း၊
သစေ ရုစ္စတိ - အကယ်၍နှစ်သက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - ဤသို့နှစ်သက်ခဲ့သော်)၊ သတ္တာ -
ဘုရားရှင်သည်၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဝက္ခတိ - မိန့်ကြားတော်မူလတ္တံ့၊
ဣတိ - ဤသို့ ပြန်လည်ပြောကြားပြီ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ - ဘုရားရှင်သည်၊
“ဘိက္ခုဝေ - ရဟန်းတို့၊ အာနန္ဒော - ညီတော်အာနန္ဒကို၊ အညေဟိ - အခြားသော
ရဟန်းသာမဏေတို့သည်၊ န ဥဿာဟေတဗ္ဗော - မတိုက်တွန်းစေအပ် မတိုက်တွန်း
စေထိုက် (ဝါ) အားမထုတ်စေအပ် အားမထုတ်စေထိုက်၊ သယမေဝ - ကိုယ်တိုင်သာ
လျှင်၊ ဇာနိတွာ - သိ၍၊ မံ - ငါဘုရားကို၊ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ - ပြုစုလုပ်ကျွေးလတ္တံ့၊”
ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊ တတော - ထိုနောက်၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းတော်တို့
သည်၊ “အာဂုသော အာနန္ဒ - ငါ့ရှင်အာနန္ဒ၊ ဥဋ္ဌေဟိ - ထပါလော့၊ သတ္တာရံ - ဘုရား
ရှင်ကို၊ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ - အလုပ်အကျွေးအရာအထူးကို၊ ယာစာဟိ - တောင်းပါလော့၊”
ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟံသု - ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ထေရော - အာနန္ဒမထေရ်သည်၊ ဥဋ္ဌဟိ -
တွာ - ထ၍၊ “ဘန္တေ - အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မေ - တပည့်
တော်အား၊ အတ္တနာ - မိမိသည်၊ လဒ္ဓံ - ရအပ်သော၊ ပဏီတံ - မွန်မြတ်သော၊
စီဝရံ - သင်္ကန်းကို၊ သစေ န ဒဿတိ - အကယ်၍ မပေးအံ့၊ ပဏီတံ - မွန်မြတ်သော၊
ပိဏ္ဍပါတံ - ဆွမ်းကို၊ သစေ န ဒဿတိ - အကယ်၍ မပေးအံ့၊ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ -
တစ်ခုတည်းသော ဂန္ဓကုဋိတိုက်၌ (ဂန္ဓကုဋိတိုက်တစ်တိုက်ထဲ၌)၊ ဝသိတုံ - နေခြင်း
ငှါ၊ သစေ န ဒဿတိ - အကယ်၍မပေးအံ့၊ နိမန္တနံ - ပင့်ဖိတ်ရာအရပ်သို့၊ ဂဟေတွာ -
ခေါ်ယူ၍၊ သစေ န ဂမိဿတိ - အကယ်၍ မကြွအံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့မပေး၊ မနေ မခေါ်
လေလတ်သော်၊ အဟံ - တပည့်တော်သည်၊ ဘဂဝန္တံ - ဘုရားရှင်ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ -
ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊” ဣတိ - ဤသို့၊ အာဟ - လျှောက်ထားပြီ၊ “ဧတ္တကေ - ဤမျှ
လောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဂုဏေ - အခွင့်အရေး အကျိုးဂုဏ်တို့ကို၊ လဘတော -

ရသောရဟန်း၏။ သတ္တု- ဘုရားရှင်အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းသည်။ ကော
ဘာရော- အဘယ်မှာ ဝန်လေးပါတော့အံ့နည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပဝါဒမောစနတ္ထံ-
စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ဣမေ
ပဋိက္ခေပါ- ဤပယ်ဆုတို့လည်းကောင်း(ဣတိ၌ စပ်)၊ ဘန္တေ- မြတ်စွာဘုရား၊
ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မယာ- တပည့်တော်သည်၊ ဂဟိတံ- တာဝန်ယူထား
အပ်သော၊ နိမန္တနံ- ပင့်ဖိတ်ခြင်းကို၊ သစေ ဂမိဿတိ- အကယ်၍ လိုက်ပါကြွတော်
မူအံ့၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဒေသန္တရတော- အရပ်တစ်ပါးမှ၊ အာဂတာဂတေ-
ရောက်လာရောက်လာကုန်သောသူတို့ကို၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ဒသေတုံ-
ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ သစေ လဘာမိ- အကယ်၍ရပါအံ့၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊
မေ- တပည့်တော်အား၊ ကင်္ခါ- ယုံမှားခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ (တဒါ- ထို
အခါ၌)၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်း
ကပ်၍၊ ပုစ္ဆိတုံ- မေးမြန်းခြင်းငှါ၊ သစေ လဘာမိ- အကယ်၍ရပါအံ့၊ ဘဂဝါ-
ဘုရားရှင်သည်၊ ပရမ္ပုခါ- မျက်ကွယ်၌၊ ဒေသိတံ- ဟောကြားအပ်သော၊ ဓမ္မံ-
တရားတော်ကို၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ မယံ- တပည့်တော်အား၊ သစေ ဗျာကရိဿတိ-
အကယ်၍ မိန့်ကြားတော်မူပါအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ ပင့်ဖိတ်ရာကြွ ဖူးခွင့်ရလျက် တစ်ဝ
မေးခွင့် နားကြားခွင့်ကို စင်စစ်မှန်စွာ ရခဲ့ပါသော်၊ အဟံ- တပည့်တော်သည်၊ ဘဂ-
ဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့၊ “သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊
သန္တိကေ- အထံ၌၊ စတ္တကမ္မိ- ဤမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊
အနုဂ္ဂဟံ- ချီးမြှောက်မှုကို၊ န လဘာတိ- မရ၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဥပဝါဒမောစနတ္ထေဝ-
စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှါလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက-
ဘာဝပရိပူရဏတ္ထေ- တရားဘဏ္ဍာစိုး၏အဖြစ်ကို ပြည့်စေခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ ဣမာ
စတသော ယာစနာ- ဤတောင်းဆုလေးပါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊
အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဝရေ- ဤဆုတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- တောင်းယူ၍၊
နိဗ္ဗုပ္ပန္နာကော- အမြဲအလုပ်အကျွေးသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တဿေဝ ဌာနန္တရဿ-
ထိုအရာအထူး၏သာလျှင်၊ အတ္တာယ- အကျိုးငှါ၊ ကပ္ပသတသဟဿံ- ကမ္ဘာတစ်သိန်း
ကာလပတ်လုံး၊ ပူရိတာနံ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ကုန်သော၊ ပါရမီနံ- ပါရမီတော်တို့၏၊
ဖလံ- အကျိုးကျေးဇူးသည်၊ ပါပုဏိ- ရောက်ပြီ (ဝါ) ဖြစ်ပေါ်လာပြီ (ပဝတ္တနတ္ထ)။

သော- ထိုအာနန္ဒမထေရ်သည်၊ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ- အလုပ်အကျွေးအရာအထူးကို၊
လဒ္ဓဒိဝသတော- ရအပ်ရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဒသဗလံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒုဝိဓေန-

နှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ ဥဒကေန- ရေဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိဝိဓေန- သုံးပါးအပြား
ရှိသော၊ ဒန္တကဋ္ဌေန- ဒန်ပူဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မေန- ခြေဆုပ်လက်နယ်
ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မေန- ကျောက်ကုန်းကို ချေးတွန်းခြင်းအမှုဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓကုဋ္ဌိပရိဝေဏသမ္ပဇ္ဇနေန- ဂန္ဓကုဋ္ဌိတိုက်ကျောင်းပရိဝေဏကို
တံမြက်လှည်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီဟိ- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊
ကိစ္ဆေဟိ- ကိစ္ဆတို့ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော- ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက်၊ “ဣမာယ နာမ ဝေလာယ-
ဤမည်သောအချိန်၌၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်အား၊ ဣဒံ နာမ- ဤမည်သောအရာကို၊
လဒ္ဓံ- ရခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏၊ ဣဒံ နာမ- ဤမည်သောအမှုကို၊ ကာတံ-
ပြုခြင်းငှါ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ ဒိဝသဘာဂံ- နေ့အဖို့တို့ပတ်လုံး၊
သန္တိကာဝစရော- အနီး၌ လှည့်လည်သွားလာတတ်သူသည်၊ (အဝစရတိတိ အဝစရော၊
သန္တိကေ အဝစရော သန္တိကာဝစရော)၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ရတ္တိဘာဂေ- ဉာဉ်အဖို့၌၊
မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ ဒဏ္ဍဒီပိကံ^၁- မီးတုတ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဂန္ဓကုဋ္ဌိ-
ပရိဝေဏံ- ဂန္ဓကုဋ္ဌိတိုက်ကျောင်းပရိဝေဏကို၊ သတ္တရိ- ဘုရားရှင်သည်၊ ပက္ခော-
သန္တော- ခေါ်တော်မူလတ်သော်၊ ပဋိဝစနဒါနာယ- စကားတုံ့ပေးခြင်းငှါလည်းကောင်း
(ပြန်လည်ထူးခြင်းငှါလည်းကောင်း)၊ ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနတ္ထံ- ထိုင်းမှိုင်းအိပ်ငိုက်ခြင်းကို
ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ နဝ ဝါရေ- ကိုးကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ အနုပရိယာယတိ-
အစဉ်မပြတ်လှည့်လည်တော်မူ၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ သတ္တာ- ဘုရားရှင်သည်၊ နံ-
ထိုအာနန္ဒမထေရ်ကို၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ အရိယဂဏမဇ္ဈေ- အရိယာ
တို့၏အလယ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အနေကပရိယာယေန-
တစ်ပါးမက များလှပေါကြွယ် ပရိယာယံအသွယ်သွယ်ဖြင့်၊ ပသံသိတွာ- ချီးမွမ်း
တော်မူ၍၊ ဗဟုဿုတာနံ- များသော အကြားအမြင်သုတရှိကုန်သော၊ သတိမန္တာနံ-
သတိရှိကုန်သော (သတိကောင်းကုန်သော)၊ ဂတိမန္တာနံ- ဉာဏ်ပညာရှိကုန်သော၊
ဓိတိမန္တာနံ- တည်ကြည်မှုသမာဓိရှိကုန်သော၊ ဥပဋ္ဌကာနံ- အလုပ်အကျွေးဖြစ်ကုန်သော၊
ဘိက္ခုနံ စ- ရဟန်းတို့ထက်လည်း၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- မြတ်သော အရာအထူး၌၊ ဌပေသိ-

၁။ ဒဏ္ဍဒီပိကံ= ဒဏ္ဍ+ဒီပိကံ။ ဒီပုတိတိ ဒီပေါ၊ ဒီပေါယေဝ ဒီပိကာ၊ ဒီပပုဒံ သုတ္တအနက်
ဏိကပစ္စည်းသက်၊ ဣတ္ထိလိင် အာပစ္စည်းသက်၊ ဒဏ္ဍေ ဌိတာ ဒီပိကာ ဒဏ္ဍဒီပိကာ၊
(တနည်း) ဒဏ္ဍေန ဓာရိတာ ဒီပိကာ ဒဏ္ဍဒီပိကာ၊ (တနည်း) ဒီပိကာယ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတော
ဒဏ္ဍော ဒဏ္ဍဒီပိကာ၊ မဇ္ဈေလောပိတပျရိတ်သံသမာသံတို့ဟူ၍ မှတ်ပါကုန်။

ထားတော်မူပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ သတ္တရာ- ဘုရားသည်၊ ပဉ္စသု ဌာနေသု- ငါးခုကုန်သော
ရာထူးတို့၌၊ ဧတဒဂ္ဂေ- အမြတ်ဆုံးသောရာထူး၌၊ ဌပိတော- ထားခံရသော၊ စတူဟိ-
လေးပါကုန်သော၊ အစ္ဆရိယဗျူတဓမ္မေဟိ- အံ့ဩဖွယ်ကောင်းကုန် မဖြစ်စဖူးထူးကဲစွာ
ဖြစ်ကုန်သော တရားတော်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ သတ္တု- ဘုရားရှင်၏၊
ဓမ္မကောသာရက္ခော- ပရိယတ်တရားတည်းဟူသော ဘဏ်တိုက်ကို စောင့်ရှောက်
တတ်သော၊ အယံ မဟာထေရော- ဤအရှင်အာနန္ဒမထေရ်မြတ်သည်၊ သေခေါင်-
သေခပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ သမာနော- ဖြစ်ပါလျက်၊ သတ္တရိ- ဘုရားသည်၊ ပရိနိဗ္ဗာတေ-
ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံလတ်သော်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်၊
ဘိက္ခုဟိ- ရဟန်းတော်တို့သည်၊ သမုတ္တေဇိတော- တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်သည်
(ကောင်းစွာထက်သန်စေအပ်သည်)၊ ဒေဝတာယ စ- နတ်သည်လည်း၊ သံဝေဇိတော-
ထိတ်လန့်စေအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍) “သွေယေဝ စ- မနက်ဖြန်ခါ၌သာလျှင်လည်း၊
ဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဓမ္မသင်္ဂီတိ- သုတ် ဝိနည်း အဘိဓမ္မကို သင်္ဂီယနာတင်ခြင်းကို၊
ကာတဗ္ဗာ- ပြုထိုက်၏၊ ယွာယံ ယော အယံ- အကြင်သူသည်၊ သေခေါ- ကျင့်ဆဲ
သော သေခပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သကရဏီယော- အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော ပြုဖွယ်ကိစ္စ
ရှိသူသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အသေခေဟိ- သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ပြီးဖြစ်ကုန်သော၊
ထေရေဟိ- ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဓမ္မ- တရားတော်ကို၊
ဂါယိတုံ- ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ သန္နိပါတံ- အစည်းအဝေးသို့၊ ဂန္တု-
သွားခြင်းငှါလည်း၊ (ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏)၊ ဧတံ- ဤသင်္ဂီယနာပြုလိုခြင်း၊ အစည်း
အဝေးသွားလိုခြင်းသည်၊ မေ- ငါအား၊ န ခေါ ပန ပတိရူပံ- မသင့်လျော် မလျောက်
ပတ်ပေ။” ဣတိ- ဤသို့၊ သဉ္စာတုဿာဟော- လွန်စွာဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိသည်
(သဉ္စာတော ဥဿာဟော ယဿာတိ သဉ္စာတုဿာဟော)၊ ဝိပဿနံ- ဝိပဿနာတရား
ကို၊ ပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဗဟုဒေဝရတ္တိ- များစွာသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဝိပဿနာယ-
ဝိပဿနာ၌၊ ကမ္မံ- စီးဖြန်းခြင်းအမှုကို၊ ကရောန္တော- ပြုလတ်သော်၊ စင်္ဂမေ-

၁။ ဓမ္မကောသာရက္ခော= ဓမ္မကောသ + အာရက္ခ ဟု ဖြတ်၊ အာရက္ခတိတိ အာရက္ခော၊
အာ✓ရက္ခ+အ၊ ရက္ခဏေ- စောင့်ရှောက်ခြင်း၌။ ကောသော ဝိယာတိ ကောသော=
ဘဏ်တိုက်နှင့်တူသော ပရိယတ္တိတရား၊ ဓမ္မောယေဝ ကောသော ဓမ္မကောသော= ပရိယတ္တိ
တရားတည်းဟူသော ဘဏ်တိုက်၊ ဓမ္မကောသံ အာရက္ခော ဓမ္မကောသာရက္ခော။

စကြိုဉ်၊ ဝီရိယသမတံ- ဝီရိယနှင့်သမာဓိ ညီမျှသည်၏အဖြစ်ကို၊ အလဘိတွာ- မရမူ
 ၍၊ တတော- ထိုစကြိုမှ၊ ဝိဟာရံ- ကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ သယနေ- အိပ်
 ရာဉ်၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ သယိတုကာမော- အိပ်စက်လိုသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊
 ကာယံ- ကိုယ်ကို၊ အာဝဇ္ဇေသိ- စောင်းငဲ့လိုက်စေပြီ၊ သီသံ- ဦးခေါင်းသည်၊ ဗိမ္ဗော-
 ဟနံ- ခေါင်းအုံးသို့၊ အပတ္တန္တ- မရောက်မီလည်း၊ ပါဒါ- ခြေတို့သည်၊ ဘူမိတော-
 မြေမှ၊ မုတ္တမတ္တာ စ- လွတ်ခါမျှသည်လည်း၊ (ဟောတိ- ဖြစ်၏)၊ ဧတသ္မိ အန္တရေ-
 ဤနှစ်ခုအတွင်း၌၊ အနုပါဒါယ- တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသောအာရုံကို မယူ
 မူ၍၊ အာသဝေဟိ- အာသဝေါတရားတို့မှ၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ ဝိမုစ္ဆိ- လွတ်မြောက်ပြီ၊
 (တနည်း) အာသဝေဟိ- အာသဝေါတရားတို့သည်၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဝိမုစ္ဆိ- လွတ်
 အပ်ပြီ၊ ဆဋ္ဌဘိညော- အဘိညာဉ် ခြောက်ပါးကို ရရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

၆၄၄။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဆဋ္ဌဘိညာဒိဂုဏပဋိမဏ္ဍိတော- အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး
 စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဥပဋ္ဌာကာဒိဂုဏေဟိ- အလုပ်အကျွေး
 စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ- ဧတဒဂ်အရာအထူးသို့၊ ပတ္တော- ရောက်သော
 အာနန္တမထေရ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ- ရှေးကံကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊
 သောမနဿဝသေန- ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ- ရှေး၌ပြုကျင့်
 အပ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်ကို၊ ဒဿန္တော- ပြလိုလတ်သော်၊
 အာရာမဒ္ဓါရာ နိက္ခမ္မာတိ အာဒိ- အာရာမဒ္ဓါရာ နိက္ခမ္မ ဤသို့အစရှိသောစကားရပ်ကို၊
 အာဟ- ဆိုပြီ၊ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ အာရာမဒ္ဓါရာတိ- အာရာမဒ္ဓါရာဟူသည်ကား၊
 သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့အား၊ ဓမ္မဒေသနတ္တာယ- တရားဟောရန်
 အကျိုးငှါ၊ ဝိဟာရဒ္ဓါရတော- ကျောင်းတံခါးမှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဗဟိဒ္ဓါရသမိပေ-
 အပြင်တံခါးအနီး၌၊ ကတမဏ္ဍပမဇ္ဈေ- ပြုအပ်ဆောက်လုပ်ထားအပ်သော မဏ္ဍပ်၏
 အလယ်၌၊ သုပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ- ကောင်းစွာခင်းထားအပ်သော မြတ်သော ဘုရား
 နေရာ၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်တော်မူလျက်၊ ပဒုမတ္တရော နာမ- ပဒုမတ္တရမည်သော၊
 မဟာမုနိတိ- မဟာမုနိဟူသည်ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ- ဘုရားရှင်သည်၊ ဝဿန္တော
 အမတ် ဝုဠိန္ဒိ- ဝဿန္တော အမတ် ဝုဠိ ဟူသည်ကား၊ ဓမ္မဒေသနာမဟာအမတဓာရာဟိ-
 တရားဒေသနာတော်တည်းဟူသော ကြီးစွာသော အမြိုက်ရေအလျဉ်တို့ဖြင့်၊ (အမတဿ
 ဓာရာ အမတဓာရာ၊ မဟန္တိ အမတဓာရာ မဟာအမတဓာရာ၊ ဓမ္မဒေသနာ စ သာ
 မဟာအမတဓာရာ စာတိ ဓမ္မဒေသနာမဟာအမတဓာရာ၊ တေဟိ ဓမ္မဒေသနာမဟာ-
 အမတဓာရာဟိ)၊ ဓမ္မဝဿံ- တရားတည်းဟူသော မိုးကို၊ ဝဿန္တော- ရွာတော်မူလျက်၊

နိဗ္ဗာပေသိ မဟာဇနန္တိ- နိဗ္ဗာပေသိ မဟာဇနံ ဟူသည်ကား၊ မဟာဇနဿ- များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသဂ္ဂိ- စိတ်အစဉ်၌ ကပ်ရောက်နေသော ကိလေသာတည်းဟူသော မီးကို၊ (စိတ္တဿ သန္တာနော စိတ္တသန္တာနော- စိတ်၏အစဉ်၊ စိတ္တသန္တာနံ ဂတော စိတ္တသန္တာနဂတော၊ စိတ္တသန္တာနဂတော ကိလေသော စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသော၊ စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသော အဂ္ဂိ စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသဂ္ဂိ၊ တံ စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသဂ္ဂိ)၊ နိဗ္ဗာပေသီတိ- နိဗ္ဗာပေသိ ဟူသည်ကား၊ ဂူပသမေတိ- ငြိမ်းစေပြီ၊ မဟာဇနံ- များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ နိဗ္ဗာနာမတပါနေန- နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အမြိုက်ရေဖြင့်၊ သန္တိ- ငြိမ်းအေးခြင်းသို့၊ သီတိဘာဝံ- ငြိမ်းချမ်းသည်၏အဖြစ်သို့၊ ပါပေသိ- ရောက်စေပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၄၅။ သတသဟဿံ တေ ဓီရာတိ- သတသဟဿံ တေ ဓီရာ ဟူသည်ကား၊ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိ- အခြံအရံနှင့်ပြည့်စုံမှုကို၊ ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ အာဟ- ဆိုပြီ၊ ဆဟိ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဘိညာဟိ- အဘိညာဉ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဉာဏကောဠာသေဟိ- ဣဒ္ဓိဝိဓေသောဉာဏ်အဖို့အစုတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတာ- ပြည့်စုံကုန်သော၊ အနေကသတသဟဿစက္ကဝါဠေသု- အသိန်းမက များပြားလှစွာသော စကြာဝဠာတိုက်တို့၌၊ ခဏေန- တခဏချင်း၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှါ၊ သမတ္တာဟိ- စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိဟိ- တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်တို့နှင့်၊ သမန္နဂတတ္တာ- ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟိဒ္ဓိကာ- ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ ဓီရာ- ပညာရှိကုန်သော၊ တေ သတသဟဿဓီကာသဝါ- ထိုတစ်သိန်းကုန်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီတိ- ဆာယာဝ အနပါယိနီဟူသည်ကား၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ အနပဂတာ- မဖဲမခွါသော၊ ဆာယာဣဝ- အရိပ်ကဲ့သို့၊ တံ သမ္ပန္နံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ပဒုမုတ္တရံ- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ ဘဂဝန္တံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ပရိဝါရေန္တိတိ- ပရိဝါရေန္တိ ဟူသည်ကား၊ ပရိဝါရေတွာ- ဝန်းရံ၍၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ သုဏန္တိ- နာယူကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၄၆။ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော အာသိန္တိ- ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော အာသိ ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝတော- ဘုရားရှင်၏၊ တဒါ ဓမ္မဒေသနာသမယေ- ထိုတရားဟောတော်မူရာ အချိန်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဟတ္ထိပိဋေ- ဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ အာသိန္တိ- အာသိဟူသည်ကား၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊

အတ္တော- အနက်တည်း၊ သေတစ္ဆတ္တံ ဝရတ္တမန္တိ- သေတစ္ဆတ္တံ ဝရတ္တမံ ဟူသည်ကား၊
 ပတ္တေတဗ္ဗံ- တောင့်တအပ် တောင့်တထိုက်သော၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ သေတစ္ဆတ္တံ-
 ထီးဖြူကို၊ မမ- ငါ၏၊ မတ္တကေ- ဦးထိပ်ထက်၌၊ ဓာရယန္တော- ဆောင်းမိုးလျက်၊
 ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ- ဆင်ကျောက်ကုန်း၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ (အာသိ-၌စပ်)၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ သုစာရရူပံ ဒိသ္မာနာ-
 တိ- သုစာရရူပံ ဒိသ္မာနဟူသည်ကား၊ သုန္တရံ- ကောင်းသော၊ စာရံ- တင့်တယ်လှပ
 ခြင်းရှိသော၊ မနောဟရရူပဝန္တံ- စိတ်ကိုဆွဲဆောင်နိုင်သော နှစ်သက်ဖွယ်အဆင်းရှိသော၊
 (မနံ ဟရတီတိ မနောဟရံ၊ မနံ ✓ဟရ+အ။ မနောဟရံ ရူပံ မနောဟရရူပံ၊ မနော-
 ဟရရူပံ အဿ အတ္ထီတိ မနောဟရရူပဝါ၊ မနောဟရရူပ ပုဒ် + ဝန္တပစ္စည်း၊ တံ
 မနောဟရရူပဝန္တံ)၊ ဓမ္မံ- တရားတော်ကို၊ ဒေသိယမာနံ- ဟောတော်မူနေသော၊
 သမ္ပန္နံ- ဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- ဖူးမြင်ရ၍၊ မေတိ- မေဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ့အား၊
 ဝိတ္တိတိ- ဝိတ္တိဟူသည်ကား၊ သန္တုဋ်- နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ သောမနဿံ- ဝမ်းမြောက်
 ခြင်းသည်၊ ဥဒပဇ္ဇထာတိ- ဥဒပဇ္ဇထ ဟူသည်ကား၊ ဥပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤ
 ကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။

၆၄၇။ ဩရယု ဟတ္ထိက္ခန္ဓမှာတိ- ဩရယု ဟတ္ထိက္ခန္ဓမှာဟူသည်ကား၊ နိသိန္နံ-
 ထိုင်နေတော်မူသော၊ တံ ဘဂဝန္တံ- ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ဒိသ္မာ- ဖူးမြင်ရ၍၊ ဟတ္ထိ-
 ပိဋ္ဌိတော- ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ၊ ဩရယုတိ- ဩရယု ဟူသည်ကား၊ ဩရောဟိတွာ-
 သက်ဆင်း၍၊ နရာသဘန္တိ- နရာသဘံဟူသည်ကား၊ နရဝသဘံ- လူတို့ဥက္ကဋ်
 အမြတ်ထွဋ်ထား မြတ်ဘုရားသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တိ- ဥပဂစ္ဆိ ဟူသည်ကား၊ သမိပံ- အနီးသို့၊
 ဂတော- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း၊ ရတနမယဆတ္တံ
 မေတိ- ရတနမယဆတ္တံ မေ ဟူသည်ကား၊ ရတနဘူသိတံ- ရတနာတို့ဖြင့် တန်ဆာ
 ဆင်အပ်သော၊ မေ မယံ- ငါ၏၊ ဆတ္တံ- ထီးတော်ကို၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ- ဘုရားမြတ်၏။

၁။ ဒေသိယမာနံ= ✓ဒိသိ+ဏယ+မာနပစ္စည်း၊ ဏယပစ္စည်းကား စုရာဒိပစ္စည်းတည်း၊
 ဤကို ရဿပြု၊ ဥစ္စရဏေ- ရွတ်ဆိုဟောကြားခြင်း၌။ ဤရုပ်သည် ကတ္တုရုပ်၊ ကမ္မရုပ်
 နှစ်မျိုးရှိနိုင်၏။ ဤနေရာ၌ကား ကတ္တုရုပ်သာ ဖြစ်နိုင်၏။ ဟောကြားတတ်သူကား
 ဘုရားရှင်တည်း၊ စာပိုဒ်ရေ-၆၄၈၌ ရှိသော “ဒေသိယမာနံ” ပုဒ်ကား ကမ္မရုပ်တည်း၊
 ထို့ကြောင့် “အတ္တနာ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မကထံ” ဟု ဝါကျခင်းပြထားသည်။ ✓ဒိသိ+ကံဟော
 ယပစ္စည်း+မာနပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်။

မတ္တကေ- ဦးထိပ်ထက်၌၊ ဓာရယိ- ဆောင်းမိုးပေးပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၄၈။ မမ သင်္ကပ္ပမညာယာတိ- မမ သင်္ကပ္ပမညာယဟူသည်ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ပသာဒေန- ကြည်ညိုမှုကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သော၊ သင်္ကပ္ပံ- အကြံအစည်ကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ ဣသီနံ- ရဟန်းတော်တို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ မဟန္တဘူတော- ကြီးမြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပဒုမုတ္တရော- ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ သော ဘဂဝါ- ထိုဘုရားရှင်သည်၊ တံ ကထံ ဌပယိတ္တာနာတိ- တံ ကထံ ဌပယိတ္တာန ဟူသည်ကား၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ဒေသိယမာနံ- ဟောအပ်သော၊ တံ ဓမ္မကထံ- ထိုတရားစကားကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ မမ- ငါ့အား၊ ဗျာကရဏတ္ထာယ- ဗျာဒိတ်စကားမိန့်ကြားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဣမာ ဂါထာ- ဤဂါထာတို့ကို၊ အဘာသထာတိ- အဘာသထဟူသည် ကား၊ ကထေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၄၉။ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အဘာသထ- ဟောတော်မူသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စေ ပုစ္ဆေယျ- အကယ်၍မေးငြားအံ့၊ ယော သောတိ အာဒိ- ယော သော ဤသို့အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ၊ သောဏ္ဍာလင်္ကာရဘူသိတံ- ရွှေတန်ဆာဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော (ဘူသီယတေတိ ဘူသိတံ၊ ✓ဘူသ+တ၊ အလင်္ကာရေ- တန်ဆာဆင်ခြင်း၌။ သောဏ္ဍံ အလင်္ကာရော သောဏ္ဍာလင်္ကာရော- ရွှေဟူသော တန်ဆာ၊ သောဏ္ဍာလင်္ကာရေဟိ ဘူသိတံ သောဏ္ဍာလင်္ကာရဘူသိတံ)၊ ဆတ္တံ- ထီးကို၊ ယော သော ရာဇကုမာရော- အကြင်သူမနမင်းသားသည်၊ မေ- ငါ ဘုရားရှင်၏၊ မတ္တကေ- ဦးထိပ်ထက်၌၊ ဓာရေသိ- ဆောင်းမိုးပေးပြီ၊ ဣတိ- ဤ သို့၊ သမ္ဗန္ဓော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ တမဟံ ကိတ္တယိဿာမီတိ- တမဟံ ကိတ္တယိဿမိဟူသည်ကား၊ တံ ရာဇကုမာရံ- ထိုသူမနမင်းသားကို၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ ကိတ္တယိဿာမိ- မိန့်ကြားပေအံ့၊ ပါကဋံ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရိ- သာမိ- ပြုအံ့၊ သုဏောထ မမ ဘာသတောတိ- သုဏောထ မမ ဘာသတောဟူသည် ကား၊ ဘာသန္တဿ- မိန့်ကြားပြောဆိုသော၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုဏောထ- နာယူကြကုန်လော့၊ ဩဟိတသောတာ- ချထားအပ်သော နားရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍)၊ မနသိ- စိတ်၌၊ ကရောထ- ပြုကြကုန်လော့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၅၀။ ဣတော ဂန္ဓာ အယံ ပေါသောတိ- ဣတော ဂန္ဓာ အယံ ပေါသော ဟူသည်ကား၊ အယံ ရာဇကုမာရော- ဤမင်းသားသည်၊ ဣတော မနုဿလောကတော-

ဤလူလောကမှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ တုသိတံ- တုသိတဘုံသို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ အာဝသိဿတိတိ- အာဝသိဿတိ ဟူသည်ကား၊ တတ္ထ- ထိုနတ်ပြည်၌၊ ဝိဟရိဿတိ- နေလတ္တံ့၊ တတ္ထ- ထိုနတ်ပြည်၌၊ အစ္ဆရာဟိ- နတ်သမီးတို့သည်၊ ပုရက္ခတော- ရှေ့သွားပြုအပ်သည်၊ ပရိဝါရိတော- ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ တုသိတဘဝနသမ္ပတ္တိ- တုသိတဘုံ၌ဖြစ်သော နတ်စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘောဿတိ- ခံစားလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၅၁။ စတုတ္ထိသက္ခတ္တန္တိ- စတုတ္ထိသက္ခတ္တံ ဟူသည်ကား၊ တုသိတဘဝနတော- တုသိတနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ တာဝတိံသဘဝနေ- တာဝတိံသနတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ စတုတ္ထိသဝါရေ- သုံးဆဲ့လေးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ဒေဝိန္ဒော- နတ်တို့ကို အစိုးရသော သိကြားမင်းသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဒေဝရန္တံ- နတ်မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကရိဿတိ- ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက်စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)၊ ဗလာဓိပေါ အဋ္ဌသတန္တိ- ဗလာဓိပေါ အဋ္ဌသတံ ဟူသည်ကား၊ တာဝတိံသဘဝနတော- တာဝတိံသနတ်ပြည်မှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနော- ဖြစ်လတ်သော်)၊ မနုဿလောကေ- လူပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍)၊ ဗလာဓိပေါတိ- ဗလာဓိပေါဟူသည်ကား၊ စတုရံဂိနိယာ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်၌၊ အဓိပေါ- အစိုးရသူသည်၊ ပဓာနော- ဦးစီးခေါင်းဆောင်သည်၊ အဋ္ဌသတဇာတီသု- တစ်ရာရှစ်ဘဝတို့၌၊ ပဒေသရာဇာ- ပဒေသရာဇ်မင်းသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝသုဓန္တိ- ဝသုဓံ ဟူသည်ကား၊ အနေကရတနဝရံ- တစ်ပါးမက များသောရတနာမြတ်ရှိသော၊ (န ဇကံ အနေကံ၊ အနေကံ ရတနံ အနေကရတနံ၊ အနေကရတနံ ဝရံ ဇတိဿာတိ အနေကရတနဝရာ၊ ပထဝီ၊ တံ အနေကရတနဝရံ)၊ ပထဝီ- မြေကြီးကို၊ အာဝသိဿတိ- အုပ်စိုး၍နေလတ္တံ့၊ ပုထဗျံ- မြေအပြင်တစ်ခုလုံး၌၊ ဝိဟရိဿတိ- အုပ်စိုးနေလတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၅၂။ အဋ္ဌပညာသက္ခတ္တန္တိ- အဋ္ဌပညာသက္ခတ္တံ ဟူသည်ကား၊ အဋ္ဌပညာသဇာတီသု- ငါးဆယ့်ရှစ်ဘဝတို့၌၊ စက္ကဝတ္တိ- စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ မဟိယာတိ- မဟိယာ ဟူသည်ကား၊ သကလဇ္ဈေဒိပပထဝိယာ- ဇ္ဈေဒိပတစ်ကျွန်းလုံးရှိ မြေအပြင်၌ (ဝါ) အလုံးစုံသော ဇ္ဈေဒိပမြေအပြင်၌၊ ဝိပုလန္တိ-

ဝိပုလံ ဟူသည်ကား၊ အသင်္ချေယျံ- မရေတွက်အပ် မရေတွက်နိုင်သော၊ ပဒေသရန္တံ- ပဒေသရာဇ်မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရယိဿတိ- ပြုစေလတ္တံ့။

၆၅၄၊ သကျာနံ ကုလကေတုဿာတိ- သကျာနံ ကုလကေတုဿ ဟူသည် ကား၊ သကျရာဇုနံ- သာကီဝင်မင်းတို့၏၊ ကုလဿ- အမျိုး၏၊ ဓဇဘူတဿ- အလံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ- ဘုရားရှင်၏၊ ဉာတကော- ဆွေမျိုးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

၆၅၅။ အာတာပိတိ- အာတာပိ ဟူသည်ကား၊ ဝီရိယဝါ- လုံ့လဝီရိယရှိသူသည်၊ နိပကောတိ- နိပကော ဟူသည်ကား၊ နေပက္ကသင်္ခါတာယ- ရင့်ကျက်ခြောက်သွေ့စေ တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟုဆိုအပ်သော၊ ပညာယ- ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသူသည်၊ ဗာဟုသစ္စေသူတိ- ဗာဟုသစ္စေသူဟူသည်ကား၊ ဗဟုသုတဘာဝေသု- များသောသုတရှိသူ၏အဖြစ်ဟုကုန်သော၊ ပိဋကတ္တယဓာရဏေသု- ပိဋကသုံးပုံကို ဆောင်ခြင်းတို့၌၊ ကောဝိဒေါတိ- ကောဝိဒေါ ဟူသည်ကား၊ ဆေကော- လိမ္မာကျွမ်း ကျင်သည်၊ နိဝါတဝုတ္တိတိ- နိဝါတဝုတ္တိဟူသည်ကား၊ အနုပညတ္တိကော- အထင် အမြင်မသေးတတ်သည် (အောက်ချ၍ အသိအမှတ် မပြုသူသည်)၊ အထဒ္ဓေါတိ- အထဒ္ဓေါ ဟူသည်ကား၊ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဓဘာဝဝိရဟိတော- ကိုယ်အားဖြင့်

၁။ အနုပညတ္တိကော= န+အဝ+ညတ္တိကော-ဟုဖြတ်။ အဝ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ ဇာနာတိတိ အဝညတ္တိ၊ န အဝညတ္တိ အနုပညတ္တိ= အောက်ချ၍ အသိအမှတ် မပြုတတ်သူ၊ အနုပညတ္တိ ယေဝ အနုပညတ္တိကော- အောက်ချ၍ အသိအမှတ်မပြုတတ်သူ၊ အထင်အမြင်မသေးတတ်သူ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိမ့်ချသူ၊ သွတ္တ-၌ ဣကပစ္စည်းသက်၊ (တနည်း) အဝဇာနနံ အဝညတ္တိ၊ အဝ✓ဉာ+တိပစ္စည်း၊ ဘာဝတ္ထကြံသည်၊ အယုတ်စား၊ အညံ့စား၊ အောက်တန်းစားဟု သိခြင်း သဘောထားခြင်း၊ န အဝညတ္တိ အနုပညတ္တိ= အောက်တန်းစားဟု သဘောမထားခြင်း၊ အနုပညတ္တိ ဧတဿ အတ္ထိတိ အနုပညတ္တိကော= အောက်တန်းစားဟု သဘောမထားခြင်းရှိသူ။

၂။ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဓဘာဝဝိရဟိတော= ဘုသံ ဂရတိ အညေ ပီဠေတိ အနေနာတိ ပဂဗ္ဗော (ပဂဗ္ဗော)၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် သူတစ်ပါးတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ကြောင်းဖြစ်သော ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှု၊ ပပုဗ္ဗ✓ဂရ+အာ ပစ္စည်း၊ ပီဠနေ- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၌၊ ဤ ကား ယောဇနာအလိုတည်း။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ကား “ပဂဗ္ဗတိတိ ပဂဗ္ဗော၊ ဒပွေ- မာန်မှု ထောင်လွှားခြင်း၌” ဟုလည်းကောင်း၊ “ပဂဗ္ဗတိတိ ပဂဗ္ဗော၊ ပါဂဗ္ဗိယေ- ကြမ်းကြုတ်ခြင်း ၌” ဟုလည်းကောင်း၊ ✓ဂဗ္ဗ၊ ✓ဂဗ္ဗ နှစ်ဓာတ်ပြတော်မူကြသည်၊ ဂရဓာတ်ဟုကား မပြ

ကြမ်းကြုတ်ခြင်းစသည်တို့၏ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်မှ ကင်းသူသည်။ သဗ္ဗပါဠိတိ- သဗ္ဗပါဠိဟူသည်ကား၊ သကလပိဋကတ္တယဓာရီ- အလုံးစုံသောပိဋက သုံးပုံကို ဆောင်သူသည်။ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နော- ဆက် စပ်မှုကို၊ (ကာတဗ္ဗော- ပြုထိုက်၏)။

၆၅၆။ ပဓာနပဟိတတ္တော သောတိ- ပဓာနပဟိတတ္တော သော ဟူသည်ကား၊ သော အာနန္တတ္ထေရော- ထိုအာနန္တမထေရ်သည်။ ဝီရိယကရဏာယ- လုံ့လကို ပြု ခြင်း၌၊ ပေသိတစိတ္တော- စေလွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသည်။ ဥပသန္တော နိရူပဓိတိ- ဥပသန္တော နိရူပဓိ ဟူသည်ကား၊ ရာဂုပဓိဒေါသူပဓိမောဟူပဓိတိ- ဒုက္ခ၏ ကပ်၍ တည်ရာဖြစ်သော ရာဂ၊ ကပ်၍တည်ရာဖြစ်သော ဒေါသ၊ ကပ်၍တည်ရာဖြစ်သော မောဟတို့မှ၊ ဝိရဟိတော- ကင်းသူသည်။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန- သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသာနံ- ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ- ပယ် အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသန္တော- ငြိမ်းအေးသူသည်။ သန္တကာယစိတ္တော- ငြိမ်း အေးသော ကိုယ်စိတ်ရှိသူသည်။

၆၅၇။ သန္တိ အာရညကာတိ- သန္တိ အာရညကာ ဟူသည်ကား၊ အရညေ- တော၌၊ ဘဝါ- ဖြစ်သော ဆင်တို့တည်း၊ မဟာဝနေ- တောကြီးထဲ၌၊ ဇာတာ- ပေါက်ဖွားဖြစ်ပေါ်သော ဆင်တို့တည်း၊ သဠိဟာယနာတိ- သဠိဟာယနာ ဟူသည် ကား၊ သဠိဝဿကာလေ- အသက်ခြောက်ဆယ်ရှိရာအခါ၌၊ ဟာယနဗလာ- ယုတ် လျော့သော ခွန်အားရှိကုန်၏၊ တိဓာ ပဘိန္နာတိ- တိဓာ ပဘိန္နာ ဟူသည်ကား၊ အက္ခိကဏ္ဍကောသသင်္ခါတေဟိ- မျက်စိနှင့်နား သို့အိမ်အားဖြင့် သုံးပါးဟုဆိုအပ်ကုန် သော၊ တိဟိ- သုံးပါးကုန်သော၊ ဌာနေဟိ- အရပ်တို့မှ၊ ဘိန္နမဒါ- ယိုစီးထွက်ကျသော

ဆိုကြပေ၊ ပဂဗ္ဗ၊ ပဂဗ္ဗ နှစ်မျိုးလုံး သင့်သည်သာ။ ပဂဗ္ဗဿ ဘာဝေါ ပါဂဗ္ဗိယံ၊ ပဂဗ္ဗပုဒ်+ ဣပစ္စည်း၊ ကြမ်းကြုတ်ခြင်း။ ကာယေန ပါဂဗ္ဗိယံ ကာယပါဂဗ္ဗိယံ၊ ကာယပါဂဗ္ဗိယံ အာဒိ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိ- ကိုယ်အားဖြင့် ကြမ်းတမ်းခြင်းစသည်၊ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိနံ ထဒ္ဒဘာဝေါ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဒဘာဝေါ၊ ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဒဘာဝတော ဝိရဟိတော ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဒဘာဝဝိရဟိတော။

၃။ သကလပိဋကတ္တယဓာရီ= ဓာရေတိတိ ဓာရီ၊ ✓ဓရ + ဣ၊ ဓာရဏေ- ဆောင်ခြင်း၌။ တိတ္ထံ သမူဟံ တယံ၊ ပိဋကနံ တယံ ပိဋကတ္တယံ၊ သကလံ ပိဋကတ္တယံ သကလပိဋကတ္တယံ၊ သကလပိဋကတ္တယံ ဓာရီ သကလပိဋကတ္တယဓာရီ။

မုန်ရည်ရှိကုန်၏။ မာတင်္ဂါတိ- မာတင်္ဂါဟူသည်ကား၊ မာတင်္ဂဟတ္ထိကုလေ- မာတင်္ဂ မည်သော ဆင်မျိုး၌၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသာဒန္တာတိ- ဤသာဒန္တာ ဟူသည် ကား၊ ရထိသာသဒိသဒန္တာ- လှည်းသန်နှင့်တူသော အစွယ်ရှိကုန်၏။ (ရထဿ ဤသာ ရထိသာ၊ ရထိသာယ သဒိသော ရထိသာသဒိသော၊ ရထိသာသဒိသော ဒန္တာ ယေသန္တိ ရထိသာသဒိသဒန္တာ)၊ ဥရုဠဝါတိ- ဥရုဠဝါ ဟူသည်ကား၊ ရာဇဝါ- ဟနာ- မင်း၏စီးတော်ယာဉ်တို့တည်း၊ ကုဉ္ဇရသင်္ခါတာ- ကုဉ္ဇရ ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ နာဂါ- ဆင်ပြောင်တို့သည်၊ ဟတ္ထိရာဇာနော- ဆင်မင်းတို့သည်၊ သန္တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ ယထာ- ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ သတသဟဿသင်္ချာ- တစ်သိန်းအရေ အတွက်ရှိကုန်သော၊ ခီဏာသဝသင်္ခါတာ- ကုန်ပြီးသောအာသဝေါရှိသော ရဟန္တာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိကုန်သော၊ မဟိဒ္ဓိကာ- ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော၊ အရဟန္တာနာဂါ- ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးတို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန် ၏၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ အရဟန္တာနာဂါ- ထိုရဟန္တာတည်းဟူသော ဆင်ပြောင်ကြီးတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓနာဂရာဇဿ- ဘုရားတည်းဟူသော ဆင်မင်းဖြစ်တော် မူသော၊ န ဟောန္တိ ပဏိဓိမိ တေတိ- န ဟောန္တိ ပဏိဓိမိ တေ ဟူသည်ကား၊ တေ- ရှင်တော်မြတ်ဘုရားနှင့်၊ ပဏိဓိမိ- အတူထားခြင်း၌ (ဝါ) နှိုင်းခိုင်းခြင်း၌၊ (ပါဠိတော်၌ကား ဥပဏိဓိမိ-ဟု ရှိ၏၊ ဥပဏိဓိနှင့် ဥပနိဓိ-ဟု ပါဠိနှစ်မျိုးရှိနိုင်၏၊ အဘိဓာန်တို့၌ကား၊ ဥပဏိဓိ-မျှသာ တွေ့ရ၏၊ ဥပနိဓိ-ဟု မတွေ့ရ၊ ဥပ,နိ✓ဓာ+ဣ ပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးထားရာ ဣကြီး နငယ်သာ ထူး၏၊ နှစ်ပါဠိလုံး သင့်သည်သာ)၊ တာဒိသာ- ထိုသို့ အလားတူသော သဘောရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ ဘယဘိတာ- ဘေးမှ ကြောက်ကုန်သော၊ သကဘာဝေန- မိမိကိုယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သဏ္ဌာတုံ- တည်ခြင်းငှါ၊ အသမတ္တာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- အနာဂါမ် ရဟန္တာမှတစ်ပါး ကြွင်းကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ (ဌပေတွာ အနာဂါမိခီဏာသဝေ အဝသေသာ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ န သက္ခိယန္တိ-ဟူသော ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ(၈၂)နှင့်အညီ ပေးလိုက်သည်၊ ဝိဘင်္ဂီအဋ္ဌကထာ(၂။ ၄၁၄) ၌လည်းကောင်း၊ သာရတ္ထဋီကာ (၁။ ၁၇၄)၌လည်းကောင်း၊ အထက်ပါအဆိုအတိုင်းပင် ပြဆိုကြသည်။) (တာဒိသာ- ထိုသို့သဘောရှိကုန်သော ဘုရားရှင်နှင့် နှိုင်းခိုင်းဖွယ်ရာ သဘောတရားတို့သည်၊ ကိ ဟောန္တိ- အဘယ်မှာ ရှိပါကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤ ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားရပ်သည်၊ (ဥတ္တာနတ္ထမေဝ ၌စပ်)၊ သေသံ- ကြွင်းသောစကားကို၊ ဝုတ္တနယတ္တာ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ- ဤကား
ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။

အာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ- အရှင်အာနန္ဒမထေရ်၏ အပဒါနအဖွင့်သည်၊
သမတ္တာ- ပြီးပြီ။

ဇတ္တာဝတာ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ် (သမိုင်းဖြစ်စဉ်)ဖြင့်၊
ပဌမာ- ရှေးဦးစွာသော၊ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ- ဗုဒ္ဓဝဂ်အဖွင့်သည်၊ သမတ္တာ-
ပြီးဆုံးပြီ။

ပဌမော ဘာဂေါ- ပထမပိုင်းသည်၊ နိဋ္ဌိတော- ပြီးပြီ။

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

အက္ခတ္တနုနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန	-----	၄၉၈
အကုသိတဂုတ္တိ	-----	၄၆၁
အဂ္ဂိပါကီ	-----	၇၅၈
အစွမ္ဗိလလောဏကဋ္ဌကတိတ္တကေသု	-----	၅၀၁
အဆမ္ဘိ	-----	၄၄၄
အညပေါသီ	-----	၆၆၆
အဇ္ဇကရဏေ	-----	၅၀၅
အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ	-----	၇၂၀
အဋ္ဌတ္တရသတေသု	-----	၁၀၀၇
အတ္တအတ္တနိယာဒီနံ	-----	၉၅၈
အတ္တတ္ထပညာ	-----	၄၆၆
အတ္တတ္ထပရတ္တဉာယတ္တဘောဒတော	-----	၆၄၇
အတ္တဘန္ဓကဋ္ဌေန	-----	၆၆၆
အဒ္ဓါနပရိဿမေန	-----	၅၃၂
အဓိကတ္တဘာဝေါ	-----	၄၇၈
အဓိဝါဟနံ	-----	၁၀၃၂
အနဂ္ဂီ	-----	၇၅၈
အနညနေယျော	-----	၄၅၂
အနညပေါသီ	-----	၄၅၉
အနဘိပတ္တိတာ	-----	၅၇၁
အနနုရူပါစာရတ္တာ	-----	၁၀၁၉
အနပေက္ခဏသီလော	-----	၆၅၀
အနဝဇ္ဇဘောဇိနော	-----	၅၉၇
အနဝညတ္တိကော	-----	၁၀၅၄
အနဝဿုတော	-----	၄၅၈
အနာဒါနော	-----	၅၁၈
အနာသေဝကံ	-----	၉၄၉
အနိဋ္ဌပေတွာ	-----	၆၅၆

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

အနိဿိတော	-----	၄၆၀
အနိဟိတဒဏ္ဍာ	-----	၅၂၂
အနုနယိတ္တာ	-----	၅၅၂
အနုပ္ပါဒေယျ	-----	၆၃၄
အနေကကောဋိသတသဟဿဓနဝါ	-----	၉၇၈
အနေကဒဿနဂါဟိနော	-----	၈၀၁
အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌေန	-----	၆၁၅
အနေကရတနဝရံ	-----	၁၀၅၃
အနေကသဟဿပါဏဝဓံ	-----	၅၇၈
အန္တရဟိတတာပသဝေသာ	-----	၇၂၀
အန္တောတုဒနဋ္ဌေန	-----	၆၁၆
အပက္ခလိတဉာဏော	-----	၇၇၉
အပဂတဂိဟိဗျဉ္ဇနော	-----	၅၈၉
အပရာယတ္တတံ	-----	၅၆၈
အပရိပက္ကဂတော	-----	၆၁၁
အပ္ပဋိဇော	-----	၄၄၃
အပါယပရိပူရကော	-----	၆၅၉
အဝိဟာလုကော	-----	၆၅၀
အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ	-----	၆၃၀
အပ္ပပ္ပိတရက္ခံ	-----	၆၆၃
အပေက္ခဝါ	-----	၅၅၀
အဗ္ဘန္တရမနုပဝိဋ္ဌေန	-----	၆၁၆
အဗ္ဘန္တရဓာတုက္ခောဘပစ္စယံ	-----	၆၁၈
အဗ္ဘုယျာတံ	-----	၆၇၄
အဘဝေန	-----	၅၄၃
အဘိသိတ္တရညာ	-----	၅၀၅
အဘိနာဒေါ	-----	၈၀၁
အဘိတသဘာဝေါ	-----	၁၀၂၀

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

အဗ္ဗုစာရီ	-----	၆၅၈
အရိန္ဒမာနော	-----	၄၆၂
အရိယဇနသေဝိတာ	-----	၅၇၀
အလက္ခိကာ	-----	၉၉၂
အလဒ္ဓမောက္ခာ	-----	၄၂၀
အလဒ္ဓါ	-----	၄၄၇
အလိနစိတ္တော	-----	၄၆၁
အလ္လဝတ္ထာ	-----	၉၈၅
အလောလော	-----	၄၅၉
အဝိရာဓိယာ	-----	၉၉၅
အသဉ္ဇာတသာခတ္တာ	-----	၅၄၈
အသဝနီယံ	-----	၅၀၇
အသဇ္ဇမာနော	-----	၄၆၄
အသန္တသန္တော	-----	၄၆၃
အသန္တောသာဘိဘူတော	-----	၅၈၅
အသိထိလပရက္ကမတာ	-----	၅၉၅
အသိဟတ္ထော	-----	၅၄၇
အသီတိကောဋိဇနရာသိကော	-----	၉၃၅
အသံဃဋ္ဌော	-----	၄၈၉
အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမတာ	-----	၆၉၂
အာဏာ	-----	၆၀၄
အာဒိတ္တပဏ္ဍကုဋိ	-----	၈၉၃
အာဗဒ္ဓသဟာယာနေဝ	-----	၇၂၃
အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံ	-----	၅၅၇
အာရဟနသဇ္ဇော	-----	၈၇၆
အာရောဂျဝိလုမ္ဗနဋ္ဌေန	-----	၆၁၆
အာဝဇ္ဇိတဟဒယာ	-----	၆၈၀
အာဝေသဘူတံ	-----	၉၄၉

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

အာသကံနိယပွဒေသေ	-----	၄၉၄
အာသတ္တဝိသတ္တော	-----	၅၄၈
အာဠာရပမှာ	-----	၉၄၃
ဣတ္ထိတိတ္ထိတနိမ္မာနသမတ္တာ	-----	၇၆၅
ဤတိ	-----	၄၄၉
ဥဂါဠိတဝစ္စကူပေါ	-----	၈၇၁
ဥစ္စာကုလိကာ	-----	၅၉၁
ဥဋ္ဌာပိတအနုပါနံ	-----	၈၄၇
ဥတ္တမဂမနီယဋ္ဌာနံ	-----	၇၆၉
ဥဒကဘရိတသကဋ္ဌမိဝ	-----	၄၉၇
ဥဒ္ဓါမာတပရိပက္ကပရိဘိန္ဓော	-----	၆၁၅
ဥပဏိမိ/ဥပနိမိ	-----	၁၀၅၆
ဥပရိမဏ္ဍပကတကမ္မဿ	-----	၁၀၃၀
ဥပဟတော	-----	၅၈၈
ဥပ္ပန္နဗောဓိဉာဏော	-----	၆၃၃
ဥပ္ပန္နဝါတရောဂေါ	-----	၅၃၂
ဥပါတိဝတ္တော	-----	၄၅၂
ဥပါလိ	-----	၉၄၄
ဥပ္ပါဠိတဃောရဝိသော	-----	၈၀၇
ဥဗ္ဗာဠာ	-----	၅၃၂
ဥဗ္ဗာဠော	-----	၅၆၂
ဥဿာပိတအလင်္ကာရအလင်္ကာတထမ္ဘော	-----	၉၇၀
ဥဿာပိတဇသိကာထမ္ဘဉ္စ	-----	၉၆၄
ဥဿူရံ	-----	၅၅၃
ဦရုဗဒ္ဓါသနေန	-----	၇၅၄
ဦဟတာ	-----	၁၀၀၁
ဧကန္တသေဝိတာ	-----	၆၇၈
ဧကီဘာဝါဘိရတိ	-----	၅၉၁

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂါနိ	-----	၆၂၀
ဩလမ္ဗိတမုတ္တာဟာရမဏိကဉ္စိတကဏ္ဍာ	-----	၉၄၂
ဩဝဒိမာနော	-----	၁၀၃၃
ဩသဓံ	-----	၉၉၃
ဩဟိတသောတာ	-----	၉၄၁
ကင်္ဂဝရကမုဂ္ဂါဒိဗဟုလံ	-----	၆၀၆
ကစ္ဆကန္တရတော	-----	၄၉၅
ကဏ္ဍုယမာနပါဒေါ	-----	၆၆၀
ကတအ္ဓလိပုဋ္ဌာ	-----	၉၈၅
ကတဉ္ဇလိပုဋ္ဌာ	-----	၉၃၈
ကတပဋိညာ	-----	၇၂၇
ကတပရိစယော	-----	၆၁၀
ကတပုညသဉ္ဇယံ	-----	၉၀၄
ကတပုဗ္ဗဝိဓာနော	-----	၈၁၉
ကတသဗ္ဗကိစ္ဆော	-----	၆၄၈
ကတာဘိနိက္ခမနေ	-----	၁၀၄၃
ကထေတာ	-----	၇၈၉
ကန္တိ	-----	၅၁၂
ကမ္မန္တော	-----	၈၉၀
ကမ္မဝါဒိကိရိယဝါဒိတာပသပရိဗ္ဗာဇကနိကာယေ	-----	၄၇၅
ကသာဝါ	-----	၆၃၇
ကသိဏာဒိအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော	-----	၆၇၉
ကာယစိတ္တုပဒ္ဒဝါနံ	-----	၅၈၀
ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာဘိဘူတော	-----	၄၈၆
ကာယပါဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဓဘာဝဝိရဟိတော	-----	၁၀၅၄
ကာယသန္တာရဏမတ္တေန	-----	၆၆၆
ကိလေသအန္တသဝဝိရဟိတော	-----	၆၆၁
ကိလေသကာလုသိယာဘာဝေန	-----	၇၈၄

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

ကိလေသဝိဒ္ဓံသနကမ္မံ	-----	၈၀၆
ကိလေသန္ဓကာရနာသကံ	-----	၉၅၀
ကိလေသာသုစိပ္ပရုဏတော	-----	၆၁၅
ကုလဝံသာနုပါလကော	-----	၅၅၈
ကေဠာယန္တောပိ	-----	၄၇၂
ကောဠိသင်္ခဓနုပ္ပါဒနေန	-----	၇၀၅
ကောဓပရာယဏာ	-----	၅၆၃
ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ	-----	၄၃၈
ခမိတာ/သဟိတာ	-----	၉၈၈
ဂဏသံဝါသသဃဇ္ဇနံ	-----	၆၂၂
ဂဏသင်္ဂဏိကာဘာဝေန	-----	၇၀၂
ဂဏာဘိရတဿ	-----	၆၃၀
ဂဏ္ဍုလံ	-----	၄၉၅
ဂန္တိ	-----	၈၄၈
ဂမ္ဘိ	-----	၄၇၁
ဂမ္ဘပရိဟာရံ	-----	၅၀၀
ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ	-----	၈၁၄
ဂုတ္တိန္ဒြိယော	-----	၄၅၈
ဂေဓကရဏသီလော	-----	၆၆၆
ဂေါပိတစက္ခာဒိဏ္ဍိန္ဒြိယာ	-----	၇၅၄
ဂေါပိတိန္ဒြိယော	-----	၆၆၁
စဏ္ဍေသောတသမာပန္နေ	-----	၁၀၂၉
စန္ဒနဟတ္တာ	-----	၆၀၁
စတုရံဂိနီ	-----	၅၁၀
စတုရာသီတိနဂရသဟဿာနိ	-----	၅၀၄
စန္ဒောပမော	-----	၆၆၇
စာတုဒ္ဓိသာ	-----	၅၇၇
စာတုဒ္ဓိသော	-----	၄၄၃

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

စာတုဒ္ဓိပိကမဟာမေဃော	-----	၈၀၁
စာရီ	-----	၄၆၄
စိဉ္စမ္ပိလဓောတတမ္ပလောဟဘာဇနမိဝ	-----	၅၅၆
စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသဂ္ဂိ	-----	၁၀၅၀
စိတ္တသမာဓာနံ	-----	၅၉၂
စိနန္ဒာ	-----	၉၀၃
ဆဒ္ဓိတဂေါတ္တမဒါဒိမာနဒပျေဝ	-----	၈၀၇
ဆဒ္ဓိတသိင်္ဂေါ	-----	၈၀၇
ဇေဋ္ဌိတော	-----	၅၄၈
ဇနသမ္မာဓရဟိတော	-----	၁၀၂၃
ဇာတိက္ခယန္တဒဿီ	-----	၄၃၀
ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါဒိသမာနကုလံ	-----	၈၈၅
ဇာတိပံသုကုလိကေန	-----	၉၀၀
ဇိတဝန္တော	-----	၁၀၃၁
ဇီဝိတနိကန္တိ	-----	၄၉၀
ဌပိတပဝါဠကုံရသဒိသေဟိ	-----	၅၈၇
တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတာသံ	-----	၆၈၄
တပုဋ္ဌိပက္ခဂုဏဒီပကံ	-----	၆၅၉
တပုဋ္ဌိဘာဂနိမိတ္တံ	-----	၆၅၇
တထေဝ	-----	၄၂၃
တိက္ခဇေနနိဗ္ဗေဓိကပညတာယ	-----	၁၀၃၅
တိဏကုဋ္ဌိ	-----	၆၁၇
တိန္တကေသာ	-----	၉၈၅
တိန္တဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂါ	-----	၉၈၅
တိလက္ခဏာဟတံ	-----	၁၀၁၆
တေဓာတုကံ	-----	၆၆၈
တေန'တ္တမနော	-----	၄၄၅
တောယာဘိသေစနကရာ	-----	၇၅၉

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

ထညပါယနကာလေ	-----	၅၂၈
ထဒ္ဓဘာဝကရဘယာဘာဝေန	-----	၅၈၀
ထာမဗလူပပန္နော	-----	၄၆၁
ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဓဝါဒိဂုဏာဘိယုတ္တော	-----	၇၁၄
ထေရောဝသီကာနိ	-----	၇၁၂
ဒဏ္ဍဒီပိကံ	-----	၁၀၄၇
ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိတံ	-----	၉၂၇
ဒသဂုံလိပုဋ်	-----	၉၂၂
ဒဟရနာဋကပါသာဒံ	-----	၆၅၃
ဒဠှနိက္ကမော	-----	၄၆၁
ဒဠှနိစ္ဆယော	-----	၅၀၇
ဒါဌာဗလီ	-----	၄၆၄
ဒါသဿာပိ	-----	၆၇၄
ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟနတော	-----	၆၁၇
ဒိဋ္ဌိဝိသုကာနိ	-----	၄၅၁
ဒိန္နဒါနော	-----	၈၈၅
ဒိဝါဝိဟာရေကာသံ	-----	၅၆၅
ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကဝိရတော	-----	၆၆၀
ဒုတိယစိတ္တဝါရေ	-----	၇၂၂
ဒုန္နိဟရဏီယဋ္ဌေန	-----	၆၁၆
ဒုဗ္ဗောဓနေယျော	-----	၅၇၆
ဒုမ္မေဓာ	-----	၉၉၂
ဒုဿဂံဟာ	-----	၅၈၅
ဒူရိကတပုထုဝိတက္ကော	-----	၅၆၆
ဒေဿာ	-----	၅၅၁
ဒေသိတဓမ္မရုံသိပ္ပဘာဝေန	-----	၉၅၆
ဒေသိယမာနံ	-----	၁၀၅၁
ဒေါသဒဿာဝိနော	-----	၄၇၉

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

ဒွင်္ဂုလကေသမဿူ	-----	၅၁၅
ဒွတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရတ္တာ	-----	၈၁၆
ဒွါရတ္တယဒမနံ	-----	၉၉၈
ညေပုညလက္ခဏူပေတံ	-----	၅၀၂
ဓမ္မကောသာရက္ခော	-----	၁၀၄၈
ဓမ္မတာ ဇဿာ	-----	၅၀၀
ဓမ္မဒေသနာမဟာအမတဓာရာဟိ	-----	၁၀၄၉
ဓမ္မဒေသနာသီဟနာဒေန	-----	၈၀၁
ဓမ္မာဓိကရဏသာလံ	-----	၉၆၅
ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ	-----	၄၆၂
ဝေလမုတ္တာဒလသဒိသဝါလုကာကိဏ္ဍာ	-----	၇၂၃
ဓမ္မုပပရိက္ခာယ	-----	၆၈၂
ဓာရေတာ	-----	၉၃၁
ဓိက္ကတပါပေါ	-----	၅၉၅
နမနကာယင်္ဂေါ	-----	၄၁၈
နာဂေါဝ	-----	၄၅၀
နာဠကဒဿနပရိဝတ္တနေန	-----	၆၅၉
နိက္ခိတ္တရုရော	-----	၄၈၈
နိက္ကုဟော	-----	၄၅၃
နိစ္စနဝကော	-----	၆၆၇
နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော	-----	၆၃၉
နိဒ္ဒန္တသုဝဏ္ဏံ	-----	၆၇၀
နိပ္ပတ္တပုပ္ဖေါ	-----	၆၆၂
နိပ္ပရိယာယဗဟုဿုတော	-----	၆၄၅
နိပ္ပိပါသော	-----	၄၅၃
နိဗ္ဗိကာရော	-----	၅၉၇
နိမ္မက္ခနိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော	-----	၄၅၃
နိမ္မိတခဒိရင်္ဂါရကူပေါပရိညဋ္ဌိတပဒုမကဏ္ဍိကံ	-----	၇၀၅

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

နိယာမသမ္မာပကေန	-----	၆၈၂
နိရာသာဝ	-----	၆၀၇
နိလ္လောလုပေါ	-----	၄၅၃
နိဟတပစ္စတ္တိကော	-----	၉၆၉
နိလဃနပတ္တသန္တံ	-----	၅၈၆
နိလုပ္ပလစ္ဆဒနံ	-----	၇၂၁
နိဝရဏာဒိပစ္စနိကဈာယနတော	-----	၆၇၈
ပတ္တသန္တံ	-----	၆၆၂
ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ ။ပ။ ပုတ္တေ	-----	၁၀၃၆
ပုညဝတီ	-----	၅၀၇
ပုတ္တပတ္တနာစိတ္တေ	-----	၅၅၉
ပုပ္ဖကလာပဟတ္တာ	-----	၅၅၄
ပုပ္ဖဘရိတသာခတ္တာ	-----	၆၆၃
ပုပ္ဖယတိ	-----	၅၂၅
ပုပ္ဖာလင်္ကံတသာခါဝိဋ္ဌပံ	-----	၆၆၂
ပုပ္ဖိတော	-----	၅၈၆
ပုဗ္ဗပတ္တနာဘိနိဟာရော	-----	၉၁၉
ပုဗ္ဗဘာဝနာနုဘာဝေန	-----	၅၃၃
ပုဗ္ဗယောဂါဝစရေ	-----	၄၆၉
ပေသနကရာ	-----	၅၅၂
ပေါရောဟိစ္စံ	-----	၉၆၈
ဗဟုဿုတံ	-----	၄၅၅
ဗာလသူရိယာတပံ	-----	၆၈၈
ဗုဒ္ဓဓာတုနိဓာပိတံ	-----	၉၀၅
ဗုဒ္ဓပရိဘောဂဇိဏ္ဏစီဝရံ	-----	၉၀၀
ဗုဒ္ဓဝိယောဂဒုက္ခံ	-----	၁၀၁၈
ဗျာကာသိ	-----	၉၁၁
ဘတ္တကိလမထံ	-----	၄၉၈

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

ဘတ္တဝိဿဂုံ	-----	၈၅၉
ဘဝသံသာရမောစနံ	-----	၇၉၃
ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ	-----	၈၁၇
ဘာဝနာပါရိပူရိဂတတ္တာ	-----	၆၇၇
ဘုတ္တသာယမာသာ	-----	၈၈၉
ဘူမဋ္ဌထလဋ္ဌာ	-----	၇၆၅
ဘောတ္တုကမျတာဝိရဟိတော	-----	၆၃၇
မဏ္ဍနပ္ပသုတဿ	-----	၆၄၉
မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ	-----	၅၈၇
မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေသု	-----	၆၆၂
မဒဂဠိတာ	-----	၉၇၉
မဓုပိဏ္ဍိအဗ္ဗာ	-----	၇၃၅
မန္တလောစနာ	-----	၉၄၃
မနောဟရရူပဝန္တံ	-----	၁၀၅၁
မမတ္တော	-----	၉၆၆
မရိတုံဌိ တုံပစ္စည်း၏အနက်ကို ပြဆိုခြင်း	-----	၆၇၂
မဟဏ္ဍသဘာဝေန	-----	၁၀၁၈
မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန	-----	၆၄၀
မဟတ္တတံ	-----	၈၀၈
မဟာဥပဋ္ဌာနသမယေ	-----	၅၆၉
မဟာဗလကာယံ	-----	၅၁၂
မဟာရဟေဟိ	-----	၇၂၂
မဟိမံ	-----	၉၀၅
မာမကော	-----	၉၆၇
မိဂဒါယဝိဟာရံ	-----	၁၀၁၄
မိဂါနံ	-----	၄၆၄
မုခခောဝနဒန္တကဋ္ဌဒါယကဘတ္တနိဟာရကာဒီဟိ	-----	၅၀၆
မုခဘောရီအာလမ္ဗရဘောရီ	-----	၅၇၃

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

မုတ္တဇာလသဒိသဝါလိကာကိစ္ဆော	-----	၅၈၇
မူလခန္ဓသာခါနုသာခါဟိ	-----	၅၄၇
မေတ္တစိတ္တဝန္တဘာဝေန	-----	၉၉၅
ယထာ	-----	၈၄၇
ယထာ တံ	-----	၆၁၁
ယထာ ။ပ။ ဘဝိတဗ္ဗံ	-----	၆၈၅
ယထာဟ	-----	၅၂၀
ယာနုဂ္ဂါတေန	-----	၅၃၂
ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနေ	-----	၉၇၂
ရက္ခိတကာယစိတ္တော	-----	၉၈၀
ရက္ခိတဂေါပိတဒ္ဓါရာ	-----	၇၅၄
ရက္ခိတမာနသာနော	-----	၄၅၈
ရဇ္ဇဟာနိဇီဝိတန္တရာယာဒိနံ	-----	၅၇၅
ရဇ္ဇံ ကာရေသိ	-----	၅၀၃
ရတ္တကမ္မလသန္တတော	-----	၅၈၈
ရထိသာသဒိသဒန္တာ	-----	၁၀၅၆
ရသတဏှာဘိဘူတော	-----	၆၃၆
ရသဟရဏီယသဟဿာနိ	-----	၆၃၄
ရာဇဝလ္လဘံ	-----	၅၃၉
ရာဇပရာမိကော	-----	၅၀၈
ရူပသောဘာတိသယံ	-----	၆၁၂
ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရဝသေန	-----	၉၄၂
လဒ္ဓဝိဿာသော	-----	၅၀၉
လာဘာသာပကတော	-----	၇၂၈
လူခမံသာဟာရေသု	-----	၆၁၃
လောကဿာဒရဟိတံ	-----	၈၈၉
လောကုတ္တရဓမ္မသိက္ခာပကော	-----	၈၁၂
လောဘနီယော	-----	၆၆၃

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

လောဘာဘိဘူတေဟိ	-----	၅၇၁
ဝစနက္ခမော	-----	၅၄၆
ဝဏ္ဏဒါသီ	-----	၆၀၀
ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသော	-----	၅၁၅
ဝါစာဘိလာပေါ	-----	၄၄၈
ဝါစေတာ	-----	၉၃၀
ဝါတဗ္ဗာဟတာနိ	-----	၆၈၅
ဝိဂတသဝဒဿနံ	-----	၄၈၁
ဝိဂလိတပတ္တကေသရာ	-----	၇၃၉
ဝိစိတြနယဓမ္မဒေသနံ	-----	၆၄၄
ဝိဒ္ဓံသိတပါပတ္တာ	-----	၇၈၈
ဝိနယဓာရိတာယ	-----	၉၆၀
ဝိနိစ္ဆယာဓိပစ္စံ	-----	၉၆၇
ဝိပဿနူပဂေသု	-----	၆၇၉
ဝိပ္ပကတဝိဘူသိတံ	-----	၆၄၈
ဝိဘူသဋ္ဌာနာ	-----	၄၅၅
ဝိလဂ္ဂေါ	-----	၅၄၈
ဝိလိတ္တစန္ဒနံ	-----	၅၅၇
ဝိသယေယေဝ	-----	၆၁၄
ဝိသာဏာ	-----	၆၉၉
ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ	-----	၇၁၁
ဝိဿတ္တစရိယံ	-----	၅၆၇
ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဓာရကံ	-----	၉၆၈
ဝေမာတိကဘာတာ	-----	၁၀၃၇
ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တံ	-----	၆၄၃
သံသဂ္ဂဇာတဿ	-----	၄၃၉
သံသာရဂတာနံ	-----	၉၉၂
သကလပညာဒိဂုဏဂဏာဘိရမေ	-----	၇၈၂

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

သကလပိဋကတ္တယဓာရီ	-----	၁၀၅၅
သကလဓမ္မုဒီပဏ္ဍနိကာ	-----	၈၉၄
သက္ကာရာရဟော	-----	၆၃၅
သင်္ကိတသင်္ကိတောဝ	-----	၅၀၈
သကျကုလပသုတ	-----	၇၉၂
သင်္ခါတဓမ္မော	-----	၄၆၃
သင်္ချာတိက္ကန္တတေဇော	-----	၉၇၈
သင်္ဂေါ	-----	၄၅၇
သစ္စဝါဒိနီ	-----	၅၅၉
သစ္စန္ဒရတ္ထိတံ	-----	၅၆၈
သစ္ဆန္ဒပတ္တော	-----	၄၅၉
သစ္ဆန္ဒပလာသံ	-----	၆၆၃
သစ္ဆန္ဒပတ္တော	-----	၄၄၅/၅၈၆
သဉ္ဇာတဇကဂ္ဂေါ	-----	၅၆၆
သဉ္ဇာတကောပေါ	-----	၉၈၁
သဉ္ဇာတဓန္ဓော	-----	၄၅၀
သဉ္ဇာတုဿာဟော	-----	၁၀၄၈
သဉ္ဇာတသိနေဟော	-----	၅၃၇
သတ္တမဒိဝသမတ္ထကေ	-----	၉၂၅
သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္မနကမ္မံ	-----	၅၁၁
သတ္တာရဒဿနံ	-----	၄၇၄
သတ္တာရာ	-----	၉၁၀/၁၀၁၉
သဒိသအာဘာဝန္တာ	-----	၇၀၄
သဒ္ဓါကာရံ	-----	၅၅၄
သန္တိကာဝစရော	-----	၁၀၄၇
သန္တိပါတဋ္ဌေန	-----	၆၁၅
သဗ္ဗံ	-----	၉၈၂
သဗ္ဗကာပုရိသေဟိ	-----	၅၇၁

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

သဗ္ဗရတနဝါလုကံ	-----	၅၂၅
သဗ္ဗကာရပရိပူရံ	-----	၄၈၃
သဗ္ဗလင်္ကာရဝိဘူသိတာ	-----	၆၀၁
သမဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေါ	-----	၈၈၇
သမာပတ္တိဟာနိ	-----	၅၄၄
သမ္မသိတာ	-----	၄၆၂
သမိဒ္ဓါဘိနိဟာရော	-----	၄၇၇
သယံပတိတဖလာဟာရော	-----	၇၅၉
သယမ္ဘူတံ	-----	၅၁၄/၆၃၃
သရီသပါတိ	-----	၆၁၉
သလိလမ္မုစာရီ	-----	၄၅၇
သသေနကံ	-----	၄၂၉
သဿိရိကဒဿနော	-----	၅၈၇
သဟကတပုညာ	-----	၅၂၉
သဟိတာ	-----	၄၄၄
သာခါမတ္တာဝသေသော	-----	၅၈၈
သာဠကဝေဠနမာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူသာ	-----	၆၅၀
သာမာယိကံ	-----	၄၅၁
သာမုဒ္ဒိကေ	-----	၅၈၇
သာယိတဗျဉ္ဇနရသော	-----	၄၈၃
သာလိဂဗ္ဘံ	-----	၁၀၀၅
သိက္ခာပေတာ	-----	၉၃၀
သိလာပဋ္ဌပေါက္ခရဏိယံ	-----	၅၆၀
သီဃဝေတ္တာ	-----	၆၉၀
သီတုဏှာဒီဟိ	-----	၆၀၈
သီလပဋိပတ္တိနိပ္ပါဒနဝသေန	-----	၈၅၆
သီလသမာဓိနိဗ္ဗေဓိကပညာဒီဟိ	-----	၆၂၅
သီလသမာဓိပညာဒိဂုဏပရိဝါရမဟန္တတာယ	-----	၇၈၈

လက္ခိတဗ္ဗပဒါဝလိ

သီသာနုလောကိကော	-----	၉၂၉
သုခဒုက္ခအဇ္ဈုပေက္ခနတာ	-----	၆၉၂
သုခသမ္ပဿာ	-----	၅၀၇
သုခိတံ	-----	၅၁၄
သုခေါတရဏပရိပါလနသဂ္ဂမောက္ခပါပနေသု	-----	၇၀၈
သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ	-----	၉၀၆
သုဓာဝေလဏ္ဍကာမယပါကာရဉ္စ	-----	၉၆၄
သုန္တရသညိတဗ္ဗသရီရာဝယဝါ	-----	၉၄၃
သုသဏ္ဍိတက္ခန္ဓမဟန္တတာယ	-----	၆၂၄
သုသမ္ပဋ္ဌောကာသေ	-----	၅၆၅
သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဍော	-----	၇၃၂
သုဟဒေါ	-----	၅၄၂
သေနာပစ္စံ	-----	၉၆၆
သေနာကိစ္စံ	-----	၉၇၃
သေရိတံ	-----	၄၄၁
သောကာဘိဘူတော	-----	၅၇၂
သောရိံ	-----	၄၅၇/၆၅၅
သောဏ္ဍာလင်္ကာရဘူသိတံ	-----	၁၀၅၂
ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရေန	-----	၉၃၅
ဟတ္ထသမ္မာဟနာဒီနိ	-----	၆၉၅
ဟတ္ထာမလင်္ကံ	-----	၄၁၉
ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော	-----	၆၂၁
ဟဒယသုခဇနနေန	-----	၅၄၀
ဟာသပကတိ	-----	၉၄၃
ဟိတသုခါဝိပ္ပယောဂကာမတာ	-----	၆၉၂
ဟိတသုခူပနယနကာမတာ	-----	၆၉၁
ဟေတုဂူပသမနာဒိဝဒနသီလော	-----	၇၈၉